Б 400.

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
Инв. бр. 117159

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

1912.

ГОДИНА VIII.

УРЕДНИК
ДУШАН Ђ. АЛИМПИЋ

БЕОГРАД
ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
1912.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА БЕОГРАД

САДРЖАЈ

I УКАЗИ:

О сазиву Окружне Скупштине, страна 153.

О постављању пројектанту, књиговођи и отправнику, полицијске чиновнике, страна: 1., 9., 17., 18., 33., 41., 49., 73., 97., 113., 121., 137., 145., 146., 153., 169., 185., 201., 209., 217., 218., 233., 257., 265., 273., 281., 289., 297., 313., 329., 353., 377. и 378.

О проглашењу села Лебена за варошицу, страна 169.

О одликовању, страна 1. 17., 146 и 169.

О одобрењу издатака Министру Унутрашњих Дела, страна 313.

II ЗАКОНИ:

О изјени и допуни о уређењу сакатског стручног и чуварног народног здравља, страна 321.

III РАСПИСИ:

О аренди на сеоске дућане страна 169.

О експлоатању лома који спада железничку кругу, телеграфске и телеграфске линије, страна: 273. и 274.

О забрани подизања зграда ван варошког реона, страна 282.

IV ОБЈАВЕ:

О проглашењу Подгорице и околине за варошке Холером, страна 353.

V НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО:

Организационе власти у мого-хлобођеним крајевима, страна 322.

VI КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА:

За месец децембар 1911. г., страна 25. и 26.
„ јануар 1912. „ 57. и 58.
„ фебруар „ 105. и 106.
„ март „ 121. и 122.
„ април „ 161. и 162.
„ мај „ 193. и 194.
„ јуни „ 233. и 234.
„ јули „ 250. и 251.
„ август „ 289. и 290.
„ септембар „ 353. и 354.
„ октобар „ 369. и 370.

VII СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО:

чланци и расправе

Реорганизација полиције, од Д. Ђ. Аличкића, страна: 1., 2., 9., 10., 11., 18. и 19.

Лепа, од Д. Ђ. Аличкића, страна: 3., 11., 12. и 13.

Интересантни кривични процеси, Hugo Friedländers превео са немачког М. Петровић, страна: 3., 4. и 5.

Нестална самоубилачка, од Дим. С. Калајџића, страна 26.

О појму исправе у кривичном праву, од Др. Тоше Живановића, страна: 33., 34., 35., 41., 42., 49., 50., 58., 59., 65., 66., 73., 74., 81. и 82.

О грађанству — с погледом на позитивне прописе српских закона, од Александра Ј. Кузмановића, страна: 66., 67., 74., 75., 82., 83., 89. и 90.

Трагови ногу и руку у кривичним истрагама, од Д. Ђ. Аличкића, страна: 97., 98., 106., 107., 114., 115., 123., 124., 130., 131., 138., 139., 147., 148., 154., 155., 156., 163., 164., 170. и 171.

Подржавање (затакивање), од Др. Тоше Живановића, страна: 119., 114., 122., 123., 129. и 130.

Криза репрезије, од Lombat-a, превео са француског Милош Станојевић, страна: 115., 116., 124., 125., 131., 132., 139., 140., 148., 149., 156., 157., 164., 165., 171., 172., 179. и 180.

Белешке за судске праксе по кривичним делима — критичке налагање, од М. С. Вуровића, страна: 137., 138., 146., 147., 154., 154., 162., 163., 169., 170., 177., 178., 185., 186., 194., 195., 201., 202., 209., 210., 218., 219., 234., 235., 241. и 242.

Криминалитет у Србији у 1911 год. од Д. Ђ. Аличкића, страна: 172. и 173.

Професионални злочинци, од Р. А. Рајса, с француског преведе Д. Ђ. Аличкић, страна: 178., 179., 187., 188., 189., 190., 197., 198., 203., 204., 212., 213., 221., 222., 227. и 228.

О екстрадицији кривица — с погледом на позитивне прописе српских закона, од А. Ј. Кузмановића, страна: 186., 187., 195., 196., 202., 203., 210., 211., 212., 219., 220., 225. и 226.

Добро владање као олакшавајућа околност из т. 4. § 59. кзк. закона, од М. М. Станојевића, страна: 220., 221., 226., 227., 235. и 236.

Полицијске школе, од Др. Е. Стокса, преведе са француског Д. Ђ. Аличкић, страна: 236., 237., 243., 244. и 245.

Дело самоубилачка из § 195 кзк. зак. постоји кад оптужени чија је стока ухваћена у штети, сам нету штети на општинског обора, и ако полеви чувар који је стоку ухватио није био на дужност заклет, од М. М. Станојевића, страна: 242. и 243.

О кривицама општинских чланова због повреда приватних права, од М. М. Станојевића, страна: 250., 251., 252., 257. и 258.

Суђење пред наборним судом, од Др. Драг. Арањеловића, страна: 265., 266., 274., 275., 281., 282., 289., 291. и 292.

Судови за децу, превео са француског М. М. Станојевић, страна: 266. и 267.

Убиства, од Р. А. Рајса, превео с француског Д. Ђ. Аличкић, страна: 275., 276., 282., 283., 284., 292., 293., 298., 299., 305., 306., 307. и 315.

Кратко суђење по писменим исправама, од Др. Драг. Арањеловића, страна: 297., 298., 305. и 306.

Међународни речник личног описа, од Др. Локара превео са француског Д. Ђ. Аличкић, страна: 307., 308. и 309.

Заблуда или нехат? од М. М. Станојевића, страна: 313. и 314.

Научна полиција и полицијска техника, од Др. Локара, са француског превео Д. Ђ. Аличкић, страна: 315. и 316.

Државна код напрешења, од Душана Поповића, страна 323.

Разбојне каса, од др. Р. А. Рајса превео са француског Д. Ђ. Аличкић, страна: 324. и 325.

О нетушкиј од Др Тоше Живановића, страна: 329., 330., 339., 340., 346., 347., 348., 356., 357., 363., 364., 371. и 372.

Криптографија у полицијској техници, од Др. Локара превео са француског Д. Ђ. Аличкић, страна: 330., 331., 332., 340. и 341.

Професор Универзитета г. Ж. Перић о „Полицајском Гласнику“ страна: 332. и 333.

Задружно наследно право по грађанском законику Краљевине Србије, од Живојина М. Перића, страна: 337., 338., 345., 346., 354., 355., 356., 361., 362., 370. и 371.

Кривице општинских чланова због повреде приватних права, од Милоша М. Станојевића, страна: 341., 342., 348. и 349.

Француски криминалитета о пројекту нашег казненог законика, са француског превео Д. Ђ. Аличкић, страна: 349., 357. и 358.

Проглашење кривица новопђу отиском прстиј, од Др Е. Локара превео са француског Д. Ђ. Аличкић, страна 364. и 365.

Полицајска Техника, од Д. Ђ. Аличкића, страна: 372., 373., 378. и 379.

VIII ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА:

Отуђење извесног броја дрвета на општинске шуме може се извршити само путем еферталне лицитације, а сеча се мора вршити онако, како Шумска Управа предложи и Министар Народне Привреде одобри, страна 92.

Одлуци овога одлуке Касационог Суда од 16. децембра 1911 г. № 15.908, страна 23 и 24.

За расходовање крава и потрошњавања у сеоским општинама преко 200 дин. надлежан је општински збор, стр. 30.

За отуђење општинског покретног имања и расходовање општинских права, потрошњавања и коришћа у сеоским општинама до 200 динара надлежан је општински одбор, а не збор, стр. 31.

Једна слугиња пеодобравала одлуке општинског збора о отуђењу њиховог броја дрвета на општинске њиве услед тога, што би она сеча неповољно утицала на климатске прилике дотичног места, страна 31.

Сечи и крођзи општинског шуме не могу се подмиривати редовни издаци, у недовољној мери умесени у општински буџет, страна 31 и 32.

Одлука опште седнице Касационог Суда од 17. јануара 1912. год. № 685. страна 32.

Један случај неодобрења одлуке општинског збора о отуђењу покретног имања, страна 38.

Државни Савет није надлежан да одобрава одлуке општинског збора о утрошку општинског капитала, страна 38.

Један случај умесно примењене казне над председником општинским, што на крају прошесија није поднео општинском одбору састављен општински рачун о приходу и расходу, стр. 38 и 39.

Један случај примене чл. 152. закона о општинама, страна 39.

Чл. 158. закона о општинама предвиђа казну само за председника, потпредседника, чистове и деловоду општинског, и према томе не може се применити и на хисора општинског, страна 39.

Одлука опште седнице Касационог Суда од 17. јануара 1912. год. № 3. страна 39.

Решење Касационог Суда о суђу пречешког највећег суда и начелника среза поморског од 5. септембра 1911. год. № 11561. стр. 39 и 40.

Решење Касационог Суда о суђу пречешког суда за окрут београдски и начелника среза врачарског од 11. маја 1911. год. № 7008. стр. 40.

Један случај умесне примене казне над општинским одборником што је пошустио одборску седницу кроз скретања, страна 40.

Каква треба општинском одборнику да изостанак од седнице одборске, може се применити тек онда, кад надзорна власт по оцени целог одборског стварда, да свој изостанак није оправдао, страна 46.

Један случај неумесне примене чл. 152. закона о општинама, стране 46 и 47.

Један случај неумесног одобрења одлуке општинског одбора, којом је расправљено спорно питање, које проистиче из уговора, закљученог између општине и појединаца, страна 47.

У расходе који се сваке године морају предвидети у сеоском буџету, долази и издавање државних пастува и застуских ставних, стр. 47.

И против одлуке општинског одбора, донете по општинском буџету, има места жалбе коју изјати по чл. 27. Устава, страна 47.

Општинском чиновнику и особљу, до дана одобрене буџета за текућу годину нема се плата по пређашњем буџету, али ако је ово била већа но што ни је буџетом за текућу годину предвиђена и одобрена дужни су вратити виша изузете плате, страна 47 и 48.

Решење Касационог Суда о суђу нижег начелника округ пријудичког и пречешког пријудичког суда од 21. маја 1911. год. № 7021. страна 48.

Збор општински може одобрити отварање и држање сеоског дућана само онако, који ни потребно одобрење од надлежне власти за радњу дућанску може обављати, страна 54.

Кад се две или више општина споје и саставе једну општину а тако исто и кад се појединa села одвоје од једне општине и споје са другом, онда заједнички збор има да изврши нов избор председника и одборника за нову спојену општину, страна 54.

Разрешење општинског чиновника од дужности, а са уједом предвиђени у тач. 3. чл. 22. закона о општинама, може се у смислу чл. 148. у вези чл. 122. истог закона тражити само онда, ако је решење о стављању у притвор или притвор по стало коначно, страна 54.

Одлука општинског одбора, који на захтев надзорне власти, у смислу чл. 148. закона о општинама, разрешава од дужности председника, потпредседника и чистове, није поврсна, већ за изјављену жалбу може бити предмет оцене надзорне власти, а затим и Државног Савета, стр. 55.

Решење Касационог Суда о суђу пабавког пријудичког суда и начелника среза ресавског од 21. децембра 1911. год. № 17041. страна 55.

Решење Касационог Суда о суђу пабавког духовног суда и начелника среза ресавског од 3. децембра 1911. године № 13880. страна 55.

Решење Касационог Суда о суђу пабавког пријудичког суда и начелника среза ресавског од 23. новембра 1911. год. № 15161. страна 55.

Председник и благајник могу на основу чл. 157. тач. 4. зак. о општинама бити кажњени само онда, ако се несумњиво утврди, да на крају сваког месеца исту родовно продајали изолеки благајни одговарајућу дисквантеру, но сразмери појединих општинских прихода или прирева, за извршење којих је председник дужан да издаје.

Кад се избори општинских чланова врше зе-лене општине општинских избора, председнике и чланове бирачког одбора бира општински одбор из своје средине, страна 68.

Надзорна власт кре но што се, по изјављеној жалби, упусти у расматрање оборене одлуке, дужна је претходно увериги се о томе, да ли је жалилац по збору гласио, поито жалбе протиу оборене радње могу подносити само они, који су на збору гласили, страна 83 и 84.

Један случај одржања од надзорна одлуке одборске о давању општинске новца под интерес, страна 84.

Неоснопано надзорна власт дужна је заспо-вати одлуку општинског одбора по чл. 148. закона о општинама само онда, ако се жалбом тражење задржање од надзорне одлуке збора, одбора или општинског суда, а у противном на чл. 170. закона о општинама, страна 88.

Одлука општинског одбора којом одобрава дражење под свако општинско право и обавља на-мена је тач. 3. чл. 36. закона о општинама, страна 89 и 70.

Ако је место председника општине управника-ша, или је он спречен, онда га заступа најстарији по годинама писмен члан, страна 70.

Деловода општинска може по чл. 158. закона о општинама бити кажњен за неизвршење само онда, ако је за то надлежна власт у суду у том духовном расходу, страна 71 и 72.

Општинске буџете које поједу никакве прире-зе или у којима прирези не прелазе 50% од суме непосредне порезе, дају дотичне општине одлуке, прегледа и коначно одобрава Окружни Одбор, страна 73.

Сечи и крођзи дрвета из општинске шуме не могу се исплаћивати општински дугови, стр. 78.

Један случај не одобрења зборске одлуке о отуђењу покретног имања, страна 78 и 79.

У општинама које имају једно гласачко место, у свима зборским радњама (сем избора општ. чланова а случаја из чл. 37. зак. о општинама), општинском збору председник председник општинског суда, који отвара, руководи и закључује општински збор, а чланови су гласачког одбора онтири правих гласала по личне општине, које збор општинског одбор за сваки збор, бирајући у исто време и два замсника (чл. 86. тач. 17. зак. о општинама), страна 79.

Кад је потрагом утврђено, да је извесно лице бесправно сечен по сеоски шуме доцао до граће, онда збор сеоски не може решавати о отуђењу те граће пре него што се исследи и прецуди само дело горосече, страна 79.

Отуђење сеоске одлоске општинске шуме може се извршити само онда, ако село односи општина може подмиривати потребе својих грађана са друге стране, страна 79.

Уверена, једина општинска чланица издају оцену по дужности и владању извесног лица, која је за њега неповољна, не могу представљати дело јавне увреде, поито ту оцену чланица даје по личном сватању и познавању стварн, нарочито кад се нема ко утврдити да су неистините и нетачне у њој поједе части тога лица, стр. 79 и 80.

Кад код општинског чланка наступи случај из чл. 32. закона о општинама, са кога не може дуже остати на положају општинског чланка, онда надзорна власт нема право да сама одлучује о разрешењу његовом од дужности већ се разрешење може учинити једино у чл. 148. одн. чл. 149. истог закона, страна 87.

Председника и чланове бирачког одбора, кад се избор општинских чланка врши после општих општинских избора, бира општинско одбор из своје средине, али председника бирачког одбора и у том случају мора бити писмен и имати још и услове за председника општине, страна 87.

Кад се зарез, зарезница или село одвоји од старе општине и оснује нову општину, онда ново општине — нако стара са променљеним општинским збиром, тако и ново-образовано — бирају сама за себе: председника, чистове и одборнике у року од месеи дана по извршеном разграничењу, страна 87.

Један случај умесно кривичне казне према општинском председнику и благајнику, што нису у остављеном року (чл. 126. зак. о општинама) састављали и одбору поднели на претрес општински буџет, страна 88.

Подацима страних држава немају право ислажа на општинском збор, на, према томе, не могу бити бирани ни за општинске чланке, страна 88.

Престанак чл. 164. закона о радњама није ранити наређење чл. 5. закона о сеоским дућанима, но воме сеоске општине имају право на закључ дућанске вреде, страна 93 и 94.

О пасању употребе и уживању општинске утрине решава општински одбор, али одбор не може ронити, да се ван сеоске утрине и шуме сваки домаћин може испаћивати или сечи шуме, изузев случаја нуждинских потреб, у коме случају одлуку одбора вани под је одобрв Министар Народне Привреде, страна 94.

Све одлуке надзорне власти, донете по закону о општинама, морају бити образложене и основане на законским одредбама, страна 94.

Самоуправним капиталн, на било да су у покућени за општинске потребе, било да су позајмљени, морају се предати на хриплед Управи Фондова, страна 94.

За одобрење издатка за оправке на окружним пријдашњ, које не треће одлагање, а предмет им не прелази износ од 200 динара, надлежан је Окружни Одбор (чл. 108. тач. 10. закона о уређењу округа и срезова), страна 94 и 95.

За расходовање општинских потрошњавања до 200 динара у сеоским општинама надлежан је општински одбор, а решење одбора мора, кад га одобри Државни Савет, страна 95.

Штета, које је општина дужна накнадити дрвима не могу се исплаћивати продајем општинског покретног имања, страна 95.

Кад постојање прив. дела зависи од каквог грађанско-правног односа, онда се тај однос, у колико не би био несумњиво утврђен, има расправити у самом кривичном процесу, страна 95.

Један случај примене § 46. крив. суд. пост. страна 95 и 96.

Нема два пословата малолетника и исход 16. год. вреди као пеполтни повећеродан доказ по тач. 2. § 123. крив. суд. пост. страна 96.

Да ли административне кривице општинских чланка, предвиђене у чл. 157—162 закона о општинама, застарују ју по закону о општинама (чл. 137, в.) или по казненом закону (§ 396,2) страна 101.

Један случај неважећа кривице одлуке надзорне власти о њеним општинског повтара, услед тога, што је пресуда наспокана на архивалима о сеоским повтама од 1902 године, која су архивала важити услед важног пријашњих од 9. јануара 1909. године, страна 101 и 102.

Противу одлуке општинског збора, којом на вредност надзорне власти у смислу чл. 148. закона о општинама, ускраћена од дужности општин-

ског чиновника, жалба се изјављује непосредно надзорној власти и предаје општинском суду, страна 102.

Ако је слисање заказано ван законом одређеног времена, избор општинских чланова остаће у снази само у том случају, ако је неправилност во утицао на резултат гласања, страна 102.

Један случај умесног задржања од извршења зборске одлуке о отуђењу извесног дела општинске имо, у вези чл. 105. зак. о општинама), страна 102 и 103.

Општина је дужна накнадити Држави штету за учињене тешке и телесне повреде дирже и инспиторе у извесне апаре, на време теме дужне је ово учинити у свој буџет ако расход по тач. 2. чл. 129. закона о општинама, страна 103.

Право пријављивања општинске надлежне од хигијенских комисијама, страна 103.

Кад је за збору извршен избор више чланова, ту је жалба изјављена против избора једног или више, али не свих на томе збору извршених избора, онда Државни Савет неће правилност избора само једног, кротив чијег је избора жалба и изјављена, и остали чији избор жалба не таштеће, страна 110.

Надзорна власт дужна је узети у оцену жалбу, изјављене против одлуке општинског одбора о разрешењу свог чланова, без обзира на то што је та одлука одборска донесена на основу предлога надзорне власти, страна 110 и 111.

Све жалбе и незадовољства против одлука и решења стављу администратинних, судских и општинских власти ако не буду снабдевени доказом таквом по закону о таксама, имаће се заставити у протокол, на затим оставити у акта, стр. 111.

Један случај неумесног поништаја одлуке општинског одбора, страна 111.

Просторенин судови расматрају пресуде и решења стављу само по оним потужбам делима, за које су предвиђене казне у § 310. крив. зак., страна 111.

Полицајске власти, а не среско-градски судови, имаду само да напишу све своје пресуде и осуде, ма ни оне биле донете и по каквом специјалном закону, страна 111 и 112.

Правилно радње у реону среских начелника не подлеже никакву дубљене претде, јер ни ко сам поступну, ни ко нашту рада, ни сходну у категорији радња, које предвиђа закон о среским дућанима, страна 178.

Један случај умесног задржања од извршења одлуке општинског одбора о одређивању надзорна над јавне општинске земљиште, страна 118.

Државни Савет није надлежан за расправу питања о награди старовна, дозвољене повређености јер је по § 408. б. грађ. суд. поступка остављено колишћење власти, како ним да поступи у одређивању ове награде, страна 119.

Интабулација стављена на имање продавца, на обавезу да купцу исто преда, не може се сматрати без стварна купца и ако продајац нема довољно земље да би могао продато имање пренети § 471. грађ. суд. пост. отуђити, страна 119 и 120.

За измирење дуже и текуће порезе на општинске земље, мора се свако године уносити у општински буџет потребни суми тач. 3. и 5. чл. 129. закона о општинама, страна 127.

Општине у кареонима, означени у чл. 81. Устава имају право на наплату таксе за прирезивање забаве, изложби, циркуских, биоскопских и осталих зрастаја, изложене на уплед разних знаменитости и реткости, изложбе усједених животиња и сличних забавних којих (такса) одређује општински одбор, а одобрава Министар Финансија, страна 127.

Један случај одобрења одлуке збора среске општине, о учињеном зајмову приватном лицу, у вредности преко 2000 дин. страна 127.

Један случај сумње о надлежности између прест. суда и полиц. власти, страна 127.

Суђоб о надлежности за пљачкање дела из § 104. б. крив. зак. страна 127.

Ко је надлежан за пљачкање дела из § 125. крив. закона? страна 127 и 128.

Благајник у општинама испод 500 пореских глава може бити и пописани часник општинске, страна 134 и 135.

Државни Савет није надлежан за расматрање и решавање не жалбама, изјављени против зборских радња једне изборе општинских чланова, већ ако се жалбе против свију зборских радња изјављује надзорној власти, и правовласт ових Државни Савет може пенити тек посредно, у путу жалбе против решења и одлука надзорне власти, којима су те зборске радње признате и одлучене за правилне, страна 135.

Решавање о расходовању општинских прихода и потрошњама, као и околна општинске имовине, ће среза у надлежност општинског одбора, али је његова дужност да сазове општински збор и да исти разматра износе збору као надлежан на решење, страна 135.

Један случај умесне и правилне одлуке општинског збора, која се односи на решење питања о општинском приросту за израшавање издатака по општинском буџету (чл. 132. закона о општинама), страна 135.

О давању права употребе воде са потока, као и одузимању овог права, решава општински суд сеоборон, у чијем се атару налази дотични поток (чл. 30 закона о водама), страна 142.

Решавање о чињеву поклона на сеоске имања, односно о отуђењу покретног имања, права, поклона и потрошења појединих сеља, која улазе у састав општина, које су састављене од варошн и села, или из више сеља, не спада у надлежност сеоског састанка, јер ова решава само о разним и отуђењу непокретног имања, страна 142 и 143.

Један случај одобрења зборске одлуке о расходовању општинског прихода, страна 143.

У општинама, које су састављене из варошн и села, као и општине сеља, зборе општинске збора шестеро јеш и варошни односно сеоски састанци, као сеоски правних класова варошн или сеља, у чију надлежност, поред осталога, спада и то, да решава о разним и отуђењу својег непокретног имања, страна 143.

Крађа шеврена и од стране слугу врши господарју, уколико кажуни, обијањем и т. д. односа је крађа, и без обзира на однос који је, у време извршења дела, постојао између извршења дела као слуге, и онтељеног као господара, јер је тежа казна одмах без тужнаја, кад је у питању крађа извршена на штету господара, страна 145.

Поништај пописа — састава — није дело вступне природе по тач. 1. § 375. гр. зак. већ дело на § 291. гр. зак. и без обзира на предмет уживене ствари, страна 148.

Надзорна власт дужна је у своје решење (суда) о жалби општинских чланова на закону о општинама, да изнесе разлоге, због којих је оспорена одлука и казну, јер и полиције власти, не може је дато право казивања на то дело, страна 150 и 151.

Одборнице који изгубе ма који од услова, или их за полазај одборнички постављају чл. 30, 32 и 71. закона о општинама, сматра се дужност општински одбор у року од десет дана, од дана кад се то утврди, ако ако он пропусти учинити, онда их тражења надзорна надлежна власт образложени поменом у року од других десет дана, страна 151.

Ако се у општ. буџету расходи покажају са приходима, со није потребни никакав прирез, или ако прирез не би био већи од 50%, онда се буџет, који то у реши и одобри општ. одбор, шаље на преседу надзорној власти, који је дужан проследити то и утврдити онај да су у њему уношени сви они издаци који по овоме и другим законима падају на терет општине, за ако у њега није унесено оне ако треба, она о томе зиме општинском одбору своје примедбе, за које општински одбор може, ако их не усвоји, дати своје противмишљење, у коме случају сам изотављен не ствара ни један од услова предвиђених у чл. 149. закона о општинама, за своје разрешење, стр. 151.

О разумевању чл. 10. зак. о штампи. Наведена одлука Касац. Суда од 12. маја 1912. Бр. 6722. страна 151 и 152.

Општински чланови нису одговорни за дела из § 127. крив. зак. и ако њихов пресуда не би одговарала правом стању ствари. само ако се доказе да при доношењу такве пресуде није било извора или искаста да се може узети штета или неправда, и кад је исту пресуду одобрав и прекст. суд, страна 152.

Државни Савет надлежан је на решење спорних питања о надлежности среског одбора, у којима ни он ни ни једна страна не сматрају за среским начелником али не и на решење питања о томе, но ће — изношења среске или срески глав окружног одбора — прекидати у среском одбору, стр. 158.

Поште су тротоари састављи део калдрме, а изјави на калдрмисање улица спадају у општинско расходе, но и трошком ако калдрмисања тротоара падају на терет општинског буџета, страна 159 и 159.

Нема дела утаје у значеној дужности на § 113. у в. § 132. п. зак. кад председник општинског одбора каже купонике и продаје прави на се обвезу да за њих плати дужну кирију, ка то не учини, страна 159.

Један случај неумесног задржања од извршења одлуке општинског одбора о отказивању дотадашњег и избору новог дежурног општинског. стр. 167.

Један случај задржања од извршења одлуке одборске о отказању среског дућана, страна 167.

Један случај поништаја зборја избора кмета усled тога, што је на зборју гласао један који није имао право гласа, а тај исти могао гласе је од утицаја на резултат избора, страна 167.

Кад је тужба задиста за алопету, а незадовољи је утврђена умрела, онда та иста тужба каже и за дело умрлог, које је дело по каком лакше. Дело из члана б. зак. о штампи спада у ред оних дела која се у тужењу против одговорних одредаба закона о штампи, ни по таким делима, у свиду тач. 7. чл. 44. зак. о штампи истрага и суђење почиње по тужбу наследника, среске власти или Министарства Унутрашњих Дела, стр. 167 и 168.

Један случај поништаја решења извршне власти усled погрешне оцене статуса дужношног, страна 175.

Хипотекарни конзервација јачи је у праву од књиговезе господара тога добра, на коме стоје хипотека, јер је она по књиговезни домаћин стављена пре но што је појавлени господар постао сведочанак тог добра, страна 175.

Један случај суђоба о надлежности за поновно пљачке и убијство при дела, која се односно њиову правости. суда и вештине власти, страна 175 и 176.

Државни Савет није надлежан за расматрање осуда, изречених по закону о уништавању пустиње животиња и о заштићавању корисних животиња, страна 182.

Један случај поништаја избора усled тога, што је председник општинског суда био председник бирачког одбора, страна 182.

Против избора варошког односно сеоског изношења жалба се изјављује надзорној власти, а не Државном Савету, поште Државни Савет расправља само избор општинских чланова, страна 182 и 182.

Државни Савет није надлежан за одобрење одлуке општинског збора о проматрању општинске суднице, страна 186.

Један случај суђоба о надлежности између полицајске власти и прекст. суда, страна 185.

Уловица и дела утрпи типовница, који је отказнин бео из државне службе, имају право на повраћај уложеног новца у типовничке уловице свој, и ако је дотични чиновник, док је свеје смрти престао бити уловац, страна 185.

Разумевање § 179. а крив. зак. — Кад је рич о отрову не треба ни да дата количина тога буде толика, да је у стању у све последице да проузроке, довољно је само да је оно што је може дато отров, и да је у опште умеши може све последице проузети, страна 191.

Један случај суђоба о надлежности између протестног суда и полиц. власти, за поновно пљачкање дела из § 115. крив. зак. стр. 191 и 192.

Један случај суђоба о надлежности између протестног суда и Господина Министра Унутрашњих Дела, страна 191.

За истрашавање прекупних горосечи, надложни су градски и срески судови (где их има) и не изношења среска, страна 199 и 200.

Код општинских ових, без изношења кресуде, преда покретање дужника стоја себи признају из § 122. у в. § 132. п. зак. ма да је ту продају извршио из нарочби свога председника, стр. 215.

За стављање под суд довољан је и само основ за сум. 5. § 121. крив. зак. и ако је он усмљен, само зато, пошто приватни тужилац односно оштећени, тврди да је оштећеног лично, па самог дело није ни узнемирило. страна 215.

Основ недозрелости по чл. 7. § 121. крив. суд. пост. зао није усмљен, ставља се на терет и оптуженом коме је стално спиновање жеље на коме се приписује дело почињено. страна 231.

Када се по закону потпуно не утврди: не је ипирилама убиство, то се оптужено лице мора ослободити казне из недостатка довољ. доказа — онда суд не може да одређује битну квалификацију тог дела, као дела убиства са предумишљајем, већ има само да констатује потпуно убиство. § 154. крив. зак. — приликом ослобођења по § 126. крив. пост. има жести само у погледу отношења кривичне истраге, а не и при кривичној пресуди, јер се примењује и само ове околности које су изнесене у тач. 2. § 388. кр. пост. страна 254.

Не може се ставити пребеглика на главно и праде у којима су сматрене основне школе и гимназије, нашто ова добра служе општем интересу — просвећивању народа. страна: 231. и 232.

Тек по истеку трогодишњег рока од дана кад је оптужени поднео пресуду кажњиво власти рада поднети, има право да пресуду доступну каквој шкети, кривичне казненине или конишћење стварн, особибуће кроз одговорној општини. страна 239.

И изнад на „вантрединика" потврђеног од суда и уредно поднет, има подудовину снагу у трговачким пословима. страна: 247.

Хипотекарне дужничких добара, за сигурност наплате досуђене потраживања у ствари је ах експекуције, који према томе, повеђивши предмета застарелост ако је она јем у току: по ако, у коју реализовала потраживања које никата рочено за 54. годину, када дуг, на средство и стављена под експекуцију или пребеђена за обезбеђу тога уговорног дуга, застарела, па из осудно решење за то време биле ни напрамну код полицијске власти. страна 255.

Један случај на примено закона о сувласника заиона друговања. страна: 262.

Ниједу ни подлицијски чиновник право на под вољне ван круга њихове послове нам круга њихове радне службене дужности. страна: 262.

За наплату општинског дуга не може се узети у појам и продати општинска имања без одлуке збора, одобрена Министа. Народ. Привреде и Државног Савета, страна 262.

Случај скоро ове подлежности за разматрање решења Управне Гр. Београд. (Судо о надлежности пошеђу Министра Уп. Дела и Министра Грађевина). страна 262.

Разумевање § 673. Грађ. Законика. — Рок судбо за ирече право куповине, страна: 262, и 263.

Један случај кривице § 471. тач. 4. грађ. суд. поступка, страна 263.

У случају своре о својини, полицијска власт нма само да нема питање о њеном и сабирају праву интересованих лица, страна: 270. и 271.

За надзиђање лакше бактинске тежње, кривично је одговорно само онаје лице, које је кренер нмала право, а не и остали општински чланови, страна: 271. и 272.

И административне власти по аналогији § 304. грађ. суд. пост. дужне су да воде само истинуту питању и решавају о њему кто се тражи. стр. 279.

У спорке бунет вођај се увета потребе суде за наплате који по закону надају на терет среза, страна 279.

Неправне суда по закону о установљену државних намоковдне погледом на пронисе § 471. Грађ. суд. поступка. страна 279.

Писмо нити који садржи увреду, спуковски је непишмену потог. страна 279.

Писмено не може је потписано непишмено лице, ни сачињава дело одлеђивањем исправе, већ дело прекарне, страна: 279. и 280.

Један случај судбе о надлежности пошеђу начелника среског и градско-среског суда — по судби за наплату имете учињене злоупотребом надлежном, надлежан је градско-среће судија, који је кривно извршење и не самом делу наплаћене, а не среског начелника. страна 280.

Имају ли секретари право на накнаду путних трошкова кад ирше посло ван округлог парохи. страна 280.

Један случај неуредне кривице § 409. грађан. суд. поступка, страна: 286. и 287.

Питање о плати оних чиновника, који су у следећу осуде по § 18. крив. зак. лишени звања, по доњиде пресудом одлежени на новаш, дисциплинске је карактера и има се расправити код административних власти, страна 287.

Против приватног лица против сеоске имоте, које утиче, које надлежан кривотворни суд за кривичне поправљене дела, већ колеђа полиц. власт. страна: 287. и 288.

За изнађење и суђење општинских чланова, нагуђених због неуредно састављених регрутних списокова, надлежан је дотични кривотворни суд, а не полицијска власт за закону о општинама. страна 288.

Поништа за оштрокривично земљиште за потребу грађења надлежних врута, не може бити већа 30%, од просечно вредности њиве у дотичној општини. страна 288.

Једно затворене решење полицијске власти у питању састава изборног суда, страна 303.

И кривотворне административне власти дужне су интерпретовати изјашта нормална решења кад је за њих тајна изјашена, страна: 302. и 304.

И спор између општина о уласкању прихода и имања до пресуде изборног суда, има се расправити по основу § 466. грађ. суд. пост. а не по основу закона о општинама, страна 311.

За решење сукоба између среског начелника и среског одбора, у питању о пресуђивању у одбору, није надлежан Државни Савет, страна 319.

Један случај у коме је полицијска власт о следом на одлуку кривотвен. суда којем је вене пресуде и њене поништена, дозвла решење без претходно ва ранице своје изврше решење по истој ствари, страна: 319. и 320.

Једном дат пристанак на састав изборног суда, једна варошка страна не може доцније опозвати, страна 327.

Један случај из § 28. закона грађевин. за град Београд и § 19. зак. о експропријацији, страна 335.

При оцени питања која је страна на основу пронеса § 466. грађ. суд. пост. има уклутити на пажњу, важе полицијска власт да цени сва доказе и нарође. страна: 335. и 336.

За одобравање одлуке о диобу из привременом ужањем општинске или сеоске земље није надлежан Државни Савет, страна 344.

Одлука о задужењу појединих општина и села (чл. 33. тач. 7. зак. о општинама), Државни Савет доноси по предлогу Министра Финансија, стр. 344.

У одлукама општинским за које се по тач. 9. чл. 33. зак. општ. трвна одобрење Државног Савета нораду се навести и разлози, страна: 351. и 352.

Умањење општинских добара неопхо је са сагласношћ, и нрема томе нуто одлука суда могу се делити само она општинска добра која су својина општине, (чл. 9. зак. о општ.), страна 352.

Општинска и сеоска утрина не може се делити но доноси грађанима на уживање, сем случаја предвиђених законом о насељавању, страна 360.

Два правилно расправљена питања по закону о земаљској уредби, страна 360.

Решења Министарска о дисциплинским кривицама појединих чиновника не подлежи расматрању Државног Савета, страна 368.

Пропис III-бег одлука чл. 152. зак. о општинама односи се на попреду крива које приватног тако и јавног карактера, страна: 375. и 376.

За прајем нових дужника општинских, крена напредног подоли општина, надлежан је општински одбор (чл. 86. зак. о општ.), страна 385.

Један случај неуредно примене чл. 146. закона о општинама, страна 383.

Један случај на стаза II чл. 89. закона о општинама, страна 383.

Један случај на чл. 71. у вези са чл. 105. закона о општинама, страна: 383. и 384.

IX ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА:

О накнади такси, страна: 6., 7., 21., 38., 48., 62., 78., 101., 126., 141., 150., 174., 206. и 281.

О надзиђању уверења о сиротиној стању, страна: 6. и 63.

О застарелости потужне пресуде страна: 6., 46., 166., 174., 175., 208., 335., 367. и 368.

О § 471., страна: 15., 22., 68., 69., 77., 86., 109., 117., 118., 142., 174., 278. и 279.

О спонитавању општинских пресуда, стр. 22.

О праву општинског суда за стављање сумње них лица под полицијски надзор, страна 15., 69., 77., 78. и 101.

О правилном разреду општин. приреза, стр. 16.

О застарелости пресуде по изузетим кривицама, страна 30.

О накнади општинске вреде, страна 30.

О накнади кривичних трошкова од лица која живе у задруги са својим оцем, страна 30.

О самовласном изузеђу сеоског земљишта, страна 38.

О праву накнаде општинског приреза, страна 45.

О накнади зобнице, страна: 45. и 46.

О састављању гласачких избучних спискова за изборе народних посланика, страна 59.

Може ли општински делопођа бити заказан општинских добара, страна 53.

О избору општинских чланова, страна: 53., 118., 174., 215., 253., 254. и 351.

О избору изборних судија, страна: 53. и 54.

О полицијском надзору, страна: 62. и 63.

О избору делопођа за изборни суд, страна 63.

О истузним кривима, страна: 68., 92. и 93.

О допошењу напнадне пресуде у случајима крађе или уништења ната, страна 69.

О удомљном ужинању, страна: 86. 371. и 372.

О праву наследа, страна 86.

О распоређу попка који је општинских ратунополним укрошетима, страна: 86. и 87.

О накнади порезе од земљодања које ирше и другог општинског земљодаства, страна 93.

О накнадању лица која своје зобне нису хтела отметити од гуснника, страна 100.

О кажњавању општинских председника и делопођа због непостављања стражс, страна: 100. и 101.

О избору сеоских одбора, стр.: 109., 110. и 205.

О самовласном изузеђу општинске утрине, страна: 110., 134., 269. и 270.

О накнади штете крозуровљене сађењем дрва и водопађем живе ограде на синорима, страна 118.

О важности изузиње пресуде, страна 126.

О изборе народних посланика, страна 126.

О избору сеоских кућомоћника, страна 126.

О стављању забране на хипотар, страна 126. и 127.

О општинским буџетима, стр.: 134, 270., 359. и 360.

О надлежности кривотворног суђења дрва и водопађем живе ограде на синорима, страна 118.

О праву општинског суда за стављање сумње них лица под полицијски надзор, страна 15., 69., 77., 78. и 101.

О правилном разреду општин. приреза, стр. 16.

О застарелости пресуде по изузетим кривицама, страна 30.

О накнади општинске вреде, страна 30.

О накнади кривичних трошкова од лица која живе у задруги са својим оцем, страна 30.

О самовласном изузеђу сеоског земљишта, страна 38.

О праву накнаде општинског приреза, страна 45.

О накнади зобнице, страна: 45. и 46.

О састављању гласачких избучних спискова за изборе народних посланика, страна 59.

Може ли општински делопођа бити заказан општинских добара, страна 53.

О избору општинских чланова, страна: 53., 118., 174., 215., 253., 254. и 351.

О избору изборних судија, страна: 53. и 54.

О полицијском надзору, страна: 62. и 63.

О избору делопођа за изборни суд, страна 63.

О истузним кривима, страна: 68., 92. и 93.

О допошењу напнадне пресуде у случајима крађе или уништења ната, страна 69.

О удомљном ужинању, страна: 86. 371. и 372.

О праву наследа, страна 86.

О распоређу попка који је општинских ратунополним укрошетима, страна: 86. и 87.

О накнади порезе од земљодања које ирше и другог општинског земљодаства, страна 93.

О кажњавању општинских председника и делопођа због непостављања стражс, страна 100.

О избору сеоских одбора, стр.: 109., 110. и 205.

О самовласном изузеђу општинске утрине, страна: 110., 134., 269. и 270.

О накнади штете крозуровљене сађењем дрва и водопађем живе ограде на синорима, страна 118.

О важности изузиње пресуде, страна 126.

О избору народних посланика, страна 126.

О избору сеоских кућомоћника, страна 126.

О стављању забране на хипотар, страна 126. и 127.

О општинским буџетима, стр.: 134, 270., 359. и 360.

О надлежности кривотворног суђења

О пренесивању воројских расиорeда, стр. 214.
О средству општинских чиновника, стр. на 223.
О гласачком праву, страна: 222., 224. и 244.
О хрчењеву књиге из црквених и манастирских словина, страна 224.
О свођењу усева на продајном имању, стр. 230.
О рушењу кућа склоних паду, страна 234.
О подизању општинских механа, страна: 530. и 231.
О полским земљорадничким радовима у недељне и празничне дане, страна 238.
О наплати општинског приреза, страна: 238., 319. и 254.
О наплати новчане казне од општинских чиновника, страна 239.
О конској храни, страна 246.
О надлежности општинске власти за пратавање прељубника, страна: 246. и 247.
О преобраћају старог дорског тежања новца, у динарски, и старих мера у нове, страна 247.
О ограничењу казне од приватних тужилаца, страна 253.
О здравственим условима за општинске дужности, страна 254.
О казнама које ширину општинска предсједника и кметова, страна: 261. и 262.
О контролису под општинска власти, стр. 278.
О самовласном заузимању туђег земљишта, страна 278.
О тражењу пштабљивице, страна: 295. и 296.
О наплати општинских тронзова, страна 296.
О наплати пошица, страна 296.
О злоупотребом поништају усева, страна: 334. и 335.
О прекиду крвничких истрага, страна 351.
О спасавши учитеља, страна 359.
О поништају горе, страна: 366. и 367.
О истраги, страна: 366., 371. и 372.
О колицијском надзору, страна: 366. и 367.
О вступном поништају туђих стварн, стр.: 367. и 368.
О самоваљству, страна: 367. и 368.
О убиствиљеву, страна 367.
О роковима за жалбе по закону о продужењу рокова хлађења (мораторијуму), страна: 367. и 368.
О надзиљу пивницајске котворе, страна 375.
О надзиљу плата општинских чиновника који су у раду, страна 375.
О употреби вода, страна 375.
О набору поротника, страна 382.
О наплати свештеничког берк, стр.: 382. и 383.
О исплати општинских дугова, страна 383.

X ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО:

Видовски номоври, преведе са француског Душан Николић, страна: 2., 9., 13., 14., 19., 20., 21., 36., 37., 44., 45., 52., 53., 57., 61., 62., 67., 68., 76., 77., 85., 86., 91., 92., 98., 99., 100., 107., 108., 109., 116., 117., 125., 132., 133., 134., 140., 141., 149., 150., 156., 157., 165., 173., 174., 180., 181., 182., 190., 198., 199., 204., 205., 213., 214., 222., 228., 228., 229., 237., 238., 245., 246., 252., 253., 259., 260., 261., 268., 269., 277., 278., 284., 285., 286., 293., 294., 295., 300., 301., 302., 303., 309., 310., 311., 316., 317., 318., 325., 326., 327., 333., 334., 342., 343., 344., 350., 351., 358., 359., 365., 366., 374., 381. и 382.

Киселски дедективи по Ваљеву Грују, преведе са руског, Дим. С. Калајџић, страна: 19., 26., 29., 36., 38. и 39.

Чудновати трагови, прича Балдуина Гролера, преведе са немачког Милоје Л. Петровић, страна: 29., 30., 35. и 36.

На прве књиге једног подлистског чиновника, преведе са немачког Милоје Л. Петровић, страна: 42., 43., 44., 83., 84., 90. и 91.

Покрштавање, преведа са француског Ст. Д. Калајџићева, страна: 50., 51., 52., 59., 60. и 61.

На робијалишне у Тилонџе: Ж. Лесотр, преведа са француског Ст. Д. Калајџићева, стр.: 252., 253., 267., 268., 276. и 277.

Гусарска Банта, преведа са француског Д. Ђ. Аљинић, страна: 318. и 319.

Ко ће во Бог, од Дубовка Петровића, страна: 380. и 381.

XI ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА:

Александар Соколов, (са сл.), страна: 7. и 8.
Анка Петрић, (са сл.), страна: 114.
Властимир Митровић, из Бачинца, (са сл.), страна: 232. и 248.
Домостен Перапратос, из Пиреје, (са сл.), страна 206.
Димитрије Семеонапов—Поповић, (са сл.), страна: 7. и 8.
Живојин Милорадовић, скипиник, из В. Поповића, (са сл.), страна 128.
Иван Стаиос, страна: 7. и 8.
Јерста Пејчић, (са сл.), страна 256.
Михајло Марковић, из Атине, (са сл.), стр. 206.
Михајло Собев—Бојаџијев, из Селишјена, (Бугарска) (са сл.), страна 206.
Мишин—Мита Михајловић, из Горовница, (са сл.), страна 159.
Мишин Јовтонић—Јовтић, из Ваљева, (са сл.), страна 256.
Никода Пешов, (са сл.), страна: 7. и 8.
Рајмонд—Симеон Василеску, из Букурешта, (са сл.), страна 16.
Радомир Прекић, из Горњишка, (са сл.), стр. 159
Симеон Иванов—Буров, (са сл.), страна: 7. и 8.
Спиро Спајков, (са сл.), страна 40.
Федор Соколов, (са сл.), страна: 7. и 8.

XII ПОТЕРЕ:

Анер Арслановић, из Сшиарца, страна 64.
Алекса Стапковић, пиљар из Драшковца, страна 160.
Алекса Т. Пешић, из Мазарака, страна 232.
Алекса Дитријевић, из Пиша, страна 336.
Александар М. Стојановић, из Руме, стр. 336.
Анка удова Михаила Петровића. Цит. из Рашића, страна 320.
Ана Сабо, служавка, из Мореша (Угарска), страна 368.
Ада Максић, келнер из Дропова, стр. 207.
Благоје Стојановић, из Сшишарице, страна 16.
Благоје Радосављевић, из Свилајица, стр. 72.
Бориоје Дитријевић, трговкнар из Београда, страна 24.
Борисо Стевановић, осуђеник Београ. Кал. Завода, из Београда, (са сл.), страна 16.
Божин Јовановић, кочкар из В. Дропова, (са сл.), страна 56.
Божидар Петровић, обућар, радник, стр. 72.
Божидар Н.....а, Цигапин момкар из Јабуџа, страна 216.
Богдан Арадовић, пекар из Ивапице, стр. 26.
Борисав Ђорђевић, из Београда, страна 143.
Борисав Милосављевић, осуђеник Пожарев. Каз. Зав. из Вакса, страна 192.
Боспљка жена Драгомира Драгићевића, из Свилеуве, страна 168.
Богодуб Михајловић, бив. келнер, из Чачка, страна 320.
Вранкелаа Гавковић, из Дарошаа, страна 304.
Будимир Дамјановић, ошкитар, радник, из Конића, страна 232.
Веселин Р. Радосављевић, из Вакса, стр. 40.
Веселин Лутић, из Тупала, страна 64.
Велисав Адамовић, из Отубленице, стр. 120.
Велисав Милосављевић, оконом из Милошева страна 344.
Вићентије Весовић, шапунџија из Београда, страна 344.
Владимир Јовановић, земљ. из Петровца, страна 128.
Владимир Благојевић, из Рујевице, стр. 239.
Владимир Стапић, из Лешшника, страна 280.
Владимир Јовановић, из Бачинова, страна 280. и 318.
Владимир Јаковљевић, осуђеник Београ. Кол. Зав. из Свидерова, (са сл.), страна 336. и 368.
Властимир син. Драгољуба Сшојковића, трг. из Краљева, страна 88.
Владислав Мавић, осуђеник Пожарев. Кол. Зав. из Лесковца, (са сл.), страна 312.
Вељезлав Павловић, из Цриог Кала, стр. 264.
Вељезлав—Драги Н. б. номад, из среза белич. ког, страна 320.
Вељезлав Синић, кројач из Палашке, стр. 336.
Вукосав—Рапша Јаковић, из Пријепоље, стр. 56.
Вујина Јовановић, из Алудова, страна 232.
Вукадин—Дина Милетић, из Лесова, стр. 280.
Гаврило—Гаја Радојковић, осуђ. Београ. Кол. Зав. из Белог Потока, (са сл.), стр. 128. и 336.
Даринка Радовановић, служавка из Вершиша, А.-Угарска, страна 312.
Димитрије Н. Стојулановић, осуђеник Ниншог Каз. Завода из Малајпиње, (са сл.), страна 104.
Димитрије Суботић, б. трг. из Шшапка, стр. 143.
Димитрије Дерић, из Сенца, страна 152.
Димитрије—Мита Јовановић, Цинг. из Шшапа, страна 336.
Драгољуб Бошић, брзавр. жешр на Дубровнике, страна 256.
Драгољуб Сшојшиновић, кројач. рад. из Ниша, страна 104.
Драгољуб—Драгомир Николић, осуђеник Београд. Кал. Завода, из Букурешша, (са сл.), страна 112. и 120.
Драгољуб Малојевић, зв. „Загодинац“ кошар из Загодине, (са сл.), страна 160.
Драгутин Арсић, из Равне Реке, страна 64.
Драгутин Сшевановић, из Орушице, стр. 64.
Драгутин Јовановић, из Полине, страна 272.
Драгомир Бурковић, из Тобелића, стр. 280 и 344.
Драгомир Растановић, бив. ђак из Клинавца, страна 283.
Душан Сшевановић, лимар, радник, из Ајинчара, страна 256.
Душан Јовкићевић, страна 320.
Душан Тошић, осуђеник Ниншог Каз. Зав. из Лесковца, страна 378.
Ђорђе Нешић, из Мрамораша, страна 264.
Ђорђе Давидовић, осуђеник Пожарев. Каз. Зав. из Вишеа, (са сл.), страна 312.
Ђорђе Ђорђевић, из Пироша, страна 336.
Ђура Милошковић, из Равне Њиве, стр. 336.
Ђурђе Пивић, слуга, страна 64.
Ђуро Камерер, осуђеник Митровичког Казненог Завода, из Бача, (са сл.), страна 183. и 184.
Елек Сестрић, пошшански чиновн. из Пирета, (Угарска), (са сл.), страна 103. и 104.
Жања—Живадин Брашковић, бурџија из Спанајева, страна 32.
Живан Вукчевић, хусшрогуђар, зодиак богуњак, страна 32.
Живан Јосшић, земљ. из Остружнице, стр. 168.
Живан Р. Милетковић, из Крњаваца, стр. 48.
Живојин—Жика М. Икић, осуђеник Ниншог Каж. Зав. из Јасеница, (са сл.), страна 136.
Живорад Јашковић, из Урвина, страна 104.
Живко Илић, из Жабара, страна 152.
Живко Мандловић, из Ботуња, страна 272.
Живко Аћашевић, из Палова, страна 216.
Живота Сшанојловић, свипарац, из Дупљашице, страна 168.
Живота Миленковић, из Немешкинуће, стр. 360.
Жика Жикић, бив. гаушан, страна 368.
Зорђе И. бив. шекарски радник, страна 288.
Зорка Новаковић, из Д. Милановца, стр. 376.
Ивац Сшајић, кројач. радник, из Шапца, (са сл.), страна 280.
Илија Салоиковић, осуђеник Ниншог Казненог Завода из Дамидова, (са сл.), страна 80.
Илија Грубак, Цинцарин, страна 136.
Јаков Бошкир, из Љубљане (са сл.), стр. 120

Јаков Крнајовић, из Врчина, осуђенив Митровичког Каз. Зав. (са сл.), страна 183, и 184.

Јакша М. Аксентијевић, из Сладаје, стр. 207.

Јанко Домић, из Осаниво, страна 342.

Јеремија Тошајлић, из Бедиње, страна 112.

Јелена—Јелка кћи Адама Трајковића, из Доњег Лука, страна 192.

Јелта Радовановић, из Дреновца, страна 288.

Јован Јовановић, Цигања, осуђенив Пожар. Каз. Завод. страна 384.

Јованка Цветковић, из Клока, страна 8.

Јосиф Шварц, банин кнежовда из Крушевца (са сл.), страна 24.

Јосиф Иванић, аустро-угарски војни бегунац, страна 288.

Јосиф Миклер, банкарски чиновник из Беча, страна 304.

Јован Д. Јанковић, из Кобиља, страна 32.

Јован Јовтић, из Београда, страна 143, и 144.

Јован Ј. Јовић—Јованковић—Пантучић, из Дворишта, страна, 268.

Јован Јан. Т.—Бучак, осуђ. Пиротског Каз. Зав. из В. Каменице, (са сл.), страна 184.

Јован Марковић, Циганин, страна 207.

Јован Хаџић, бив. одговорни уредник, стр. 224.

Јован Миловановић, осуђенив Пиротског Каменог Завода, из Мајданца (са сл.), страна 340.

Јован Јојић, из Црне Горе, страна 336.

Јордан Васић, осуђенив Пиротског Каз. Завода, из Јесеновца, страна 320.

Кајмез Вербек, бугар. ап. бегунац, страна 8.

Катица кћи Трајка Јовановића, из Петровца, страна 128.

Карло Кинрајд, столар. радник, (са сл.) стр. 344.

Каролина Н. страна 368.

Коста Трајковић, из Трстено, страна 16.

Коста Живковић, из Кушилова, стр. 176 и 183.

Коста Стаиковић, из Орања, страна 207.

Костандин Димитријевић, из Подежа, (са сл.), страна 208.

Лизар—Кагенџије—Хенри Соломон, индустријалац из Аранђела, (Пољска), (са сл.), страна 192.

Лизар Стојановић, Циганин, страна 207.

Лазар Врачевић, из Сурдулице, А. Угарска, страна 104.

Лука Новаковић, брвнар. келеа из Крагујевца, страна 207.

Лука Милојковић, осуђенив. каз. зав. Матровића, (са сл.), страна 248.

Лубомир Стојковић, осуђени. Београд. Каз. Зав. из Београда, (са сл.), страна 120.

Љубомир Јовић, зв. „Мирча“ осуђ. Пожаревачког Каз. Зак. из Бзианика, (са сл.), страна 192.

Љубомир Николић, бивши слуга из Београда, страна 336.

Љубомир Крсте—Мичето Бошњиског, из Вдзотинка, страна 360.

Мата А. Марковић, зв. „Ржа“ из Марковца, страна 40.

Марвико Драгутиновић, осуђ. Пиротског Каз. Зав. из Бучутте, (са сл.), страна 256.

Марнко Мајдаловић, из Лапчич, страна 207.

Марија—Дину Дикуловић, осуђ. Пиротског Каз. Зак., из Бубе Пиланце, страна 328.

Мартин Сабо, банкар. чиновн. из Банка, (Мађарска), (са сл.), страна 264.

Мартин Буркс, осуђенив Митрович. Каменог Завода, (са сл.), страна 264.

Мартин Мохзер, керемички радеи. из Београда, страна 304.

Манојло—Миливој Петровић, сарачки радеиик, страна 207.

Марцел Фенеи, директор Индустр. Сегединске Банке, (са сл.), страна 168.

Милан Банац, берберн. келеа, страна 24.

Милан С. Димитријевић, тежак из Загужина, страна 143.

Милан Пауновић, осуђ. Пожарев. Каз. Зак. из Полано, страна 160.

Милан Барлић, бив. сарсшчкар београдске жељез. станице, страна: 176. и 352.

Милан Стојановић, осуђенив Ниш. Каз. Завода, из Брусника (са сл.), страна 181.

Милан Стевановић, осуђенив Пожаревач. Каз. Завода, из Кривеља, (са сл.), стр. 280.

Милан Јаковлевић, из Врусинце, страна 264.

Милан Ђорђевић, ђенђијија из Шајка, стр. 288.

Милан Ил. Пешић, осуђен. Ниш. Каз. Завода, из Равне Реке, страна 328.

Милан Благојевић, Цигања из Лозчашнка, страна 384.

Милан Ђорђевић, из В. Крчмнара, страна 200.

Милосав Јовановић, абаџиски калеа, из Вазарчи, страна 48.

Милосав Ивановић, земл. из Рајевиа, стр. 72.

Милосав Јов. Лазаревић, из Бабове, стр. 96.

Младен Стаменковић, из Сувајпнце, страна 24.

Младен Стошковић, из В. Лнола, страна 192.

Младен Радосављевић, из Рованде, стр. 360.

Младен Анђелковић—Тасковић, из Грлозе, страна 360.

Миленки Николић, столар. радеиик, стр. 264.

Миленак Величковић, из Габроваи, стр. 336.

Миливој Милетић, осуђенив Пожарев. Каз. Завода, из Крагујевца, страна 120.

Миливој Алексић из Врвдоја, страна 360.

Милош Алексић, осуђенив Београ. Каз. Зак., из Церовице, (са сл.), страна: 56. и 304.

Милош Баранић, бив. сарсшчкар, стр. 56.

Милош Лазаревић, осуђ. Пожарсвач. Каз. Зак., из Г. Милановца, (са сл.), страна 272.

Милош Бинбић, из Прекупнце, страна 320.

Михајло Жујовић, агент шиваћих машина, страна 143.

Михајло Радмановић, Цигања из Бојинца, страна 224.

Михајло Филиповић, осуђен. Пожар. Каз. Зак. из Београда, страна: 239.

Михајло Танасијевић, из Богосоваца, стр. 360.

Миленко Ђурђевић, келнер из Мајдена, стр. 32.

Мнлија Жупић, из Врвадоја, страна 80.

Мнлоје Миладиновић, мајстор кровописи из Дуге Поланце, страна: 152.

Миливоје Марковић, чувар телеграфске линије, страна 135.

Мнлорад Младовић, из Буровца, страна 200.

Мнлорад Николић, банин трговац из Зајечара, страна 296.

Мнћа Костандиновић, Цигании из Звездара, страна 224.

Мочнлас Живковић, Цигании, осуђенив Пожар. Каз. Завода, из Новака, (са сл.), страна 232.

Нестер Видмар, из Брвсла, (са сл.), стр. 311.

Недељко Томић, из Дрлнче, страна 312.

Павле Ђидић, бив. шкпар опит. келеотеке, страна 32.

Павле Радеековић, Цигании, страна 207.

Пантелија—Паја Јовановић, цигании из Вртиоче, страна 207.

Петар Давидовић, из Лугавчине, страна 56.

Петар Ђалић, обућар из Ниша, страна 80.

Петар Нестеровић, машиновођа, стр.: 152. и 216.

Петар Сакарадковић, из Грејача, стр. 88.

Петар Стевановић, бив. завршитељ опитиие беогрздске, страна 224.

Петар Стојаковић, осуђенив митровичког каз. завода из Земуна, (са сл.), страна: 264. и 280.

Петар Ђајић, страна 328.

Петар Милошевић, бив. жандарм, страна 207.

Петар Крстић, осуђенив Пиротског Каз. Завода, из Јабуковца, (са сл.), страна 320.

Предраг Нерпнцић, из Алексинца, страна 376.

Радко Живановић, из Шајкаче, страна 32.

Радомко Милићковић, из Чачкова, страна 136.

Радосав Кнежевић, из Петрова Села, стр. 207.

Радосав Дамјановић, келеи кочиган, стр. 264.

Радосав Поповић, из Вед. Крчмља, стр. 272.

Радослав Рајчић, из Плочна, страна 232.

Раде Животић, шекар. конак из Брашинова, страна 344.

Сима Н., бив. слуга, страна 8.

Сима Д. Ђорђевић, из Соколске Сеие, стр., 376.

Сима Милић, обућарски радеиик из Кнежевића, страна 152.

Сима Петровић, колнер, страна 168.

Сима Р. Стевановић, слуга из Врвлог, стр. 328.

Славко кнеза Владимира Б. Ђорђевића, Цигаиина из Витовца, (са сл.), стр. 80.

Самоило Антонијевић, из Вртуна, страна 240.

Светозар Урошевић, зв. „Сима Пирсе“ конџар из Ниша, (са сл.), страна: 8. и 296.

Светозар Суботић, свштиња из Ужица, стр. 96.

Светозар Живковић, из Стаиара, страна 168.

Славко—Светислав Милић, тежак из Дражиа, страна 176.

Срстен Јаковлевић, земл. из Белушника, стр. 40.

Срстен Матић, из Д. Крчуља, страна 216.

Срстен Димитријевић, осуђен. Пожарсвач. Каз. Зав., из Пожаревца, (са сл.), стр. 224.

Срстен М. Вујачић, из Брзохода, страна 256.

Стевка Јовичић, келеа кожачки из Уба, стр. 40.

Стевка жена Стевана Филиповића, из Кривкнце, страна 48.

Стакка—Милева жена Радослава Јелеснавића, из Алексинца, страна 135.

Стојан Стаменковић, крнјачки дсскар из Ужица, страна 40.

Стојадин Стевовић, бив. свабрађанин чиновник, страна 48.

Стеван А. Зарић, тежак из Сремчице, стр. 360.

Стеван Петровић, осуђенив Ниш. Каз. Зав. из А.-Угарске, страна 200.

Стеван Ј. Николић, из Дубља, страна 232.

Стеван Крстић, тек. из В. Шилова, страна 224.

Стенка жена Стевана Јовтчића, из Шутања, страна 160.

Стаикова Стојанковић, терашски радеи. из Прнзрена, страна 288.

Тијана жена Светозара Чубрића, из Горачића, страна 143.

Тносав—Тихомир Марјановић, осуђенив Београ. Каз. Зав., из Стрмова, (са сл.), страна: 207. и 328.

Тихомир Гавриловић, хлебар. радеи. из Соколове, страна 312.

Тодор Иванов, осуђенив Пожаревач. Каз. Зак. из Сергијевца, (Бугарска), (са сл.), страна: 208., 304. и 320.

Филип Ивић—Ђорђевић, из Турске, стр. 352.

Франц Денеен, аустр. војни бегунац, стр. 200.

Чеда П. Настасијевић, бив. одговор. уредник, страна 16.

Чедомир Вучићевић, из Драгиница, страна 40.

Чедомир Јовшшевић, бив. осуђ., страна 207.

Чедомир Младеновић, из Белог Потока, стр. 239.

Чедомир Стаиарић, кирмописки, страна 352.

XIII ТРАЖЕ СЕ:

Александар син Милентија Сретеновића, из Мрамораца, страна 192.

Анка жена Веселина Николића, из Рача, страна 32.

Аћим син Јелене Силајнић, из Шапца, страна 208.

Божидар М. Димитријевић, коначки калеа, страна 168.

Борисав син Тоше Радосављевића, из Брестовика, страна 200.

Бранисав син Стевана Петровића, из В. Крсне, страна 104.

Велислав брат Павла Радковића, из Поочака, страна 224.

Данило Вулинић, из Маглича, страна 48.

Јаринка Јанић, служавка, из Свилајнца, страна 376.

Душан Јозаповић, обућар. шегрт страна 144.

Живорад син Јеремија Милозановића, из Брачевића, страна: 40.

Живко син Димитрија Петровића, из Ниша, страна 88.

Живадин син Саве Пешића, из Елеснина, страна 128.

Живојин унук Јована Савића, из Церинце, страна 192.
Исак, А. Маца, трговац из Ниша, страна 112.
Јакоб Гримбер, акробат. (са сл.), страна 88.
Јелисавета жена Стипа Петровића, трговца из Раике, страна 104.
Јулка кћи Петра Ж. Јовановића, из Д. Матијевића, страна 104.
Љубомир Стојилко Павловић, из Монтавиле, страна 24.
Мирко син Буре Гаврилића, из Оглађеновца, страна 40.
Милетов-Милан Марковић, тех. из Мокре, страна 112.
Милосав син Јована Петровића, из Глогоика, страна 128.
Милена кћи Милосава Богдановића, из Сарова, страна 152.
Милук син Стојана Јовановића, из Обреха, страна 176.
Милосав син Персе Милосављевића, удове из Београда, страна 176.
Милосав син Јове Стевановића, из Д. Љубеза, страна 264.
Никола Стапев, из Цепове, страна 208.
Радоски син Милорада П. Радовића, из Досковаца, страна 168.
Стаић кћи Радојке Миливојевића, из Драгова, страна 136.
Стеван син Димитрија Н. из Љубуовца, страна 136.
Стапко Живадиновић, из Калиште, страна 160.
Стојан Стевановић, касапин момак из Прутоика, страна 264.
Тихомир Стошић, из Сабиице, страна 256.

XIV СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА:

Шарл Отто Кестен, артист из Трсте, (Француска), (са сл.), страна 72.

НЕПОЗНАТИ КРАДЉИВЦИ:

Страна: 8., 16., 24., 32., 40., 56., 64., 72., 80., 88., 96., 104., 112., 120., 128., 136., 160., 168., 176., 184., 200., 208., 232., 256., 264., 272., 280., 288., 296., 304., 312., 328., 336., 352. 376., и 384.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ:

Страна: 152., 208., 216., 312. 328., 376. и 384.

СЛИКЕ НЕПОЗНАТИХ ЛИЦА:

Страна: 104., 144., 216., 247., 248 и 352.

ОГЛАШЕНИ ЗА ХАЈДУКЕ:

Алекса-Александар Ђурашић, земљ. из Пребреза, страна: 216., 240., 256., 320. и 368.
Богдан М. Стаић, из Коларића, (са сл.), страна: 120. и 152.
Јован Грајић. из Нересница, страна: 136., 184., 240. и 360.
Мустафа-Драгомир Милошевић, страна: 216., 240. и 256.
Филип Ников-Николић, земљ. из Косовце, (са сл.), страна: 176. и 240.

ПОЗИВИ:

Филип Величковић, хлебарски калфа из Лапавице, страна: 128.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА:

Судски правнички институт за универзитету у Риму, страна 181.
Питање о ослобођењу у Француској, страна 181.
Криминалитет у Белгији, страна 181.

РАЗНО:

Књижени огласи страна: 24., 48., 56., 64., 192., 200., 216., 280., 288., 296., 304., 328., 336., 344., 368. и 376.
Из страних листова, стр. 272.
Објаве, страна 256.

УНИВЕРЗИТЕТ БИБЛИОТЕКА Београд

БРОЈ 1. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 8. ЈАНУАРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свих полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње, за иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединих бројева „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продаје се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве

трећег степена:

Д-р Животу Јанковића, шефа одељења опште државне болнице;

Д-р Николу Ђорића, физикуса округа врањског, и

Д-р Милорада Гођевца, шефа општинских лекара у Београду.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве

четвртог степена:

Петра Ђ. Благојевића, начелника округа пиротског;

Стевана Живановића, начелника округа чачанског;

Драгољуба Милојевића, начелника округа пожаревачког;

Александра Кузмановића, секретара Министарства Унутрашњих Дела, и

Рајка Д. Трифуновића, члана Управе вароши Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. године у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве

четвртог степена:

Д-р Михаила Радовића, управника чачанске болнице;

Д-р Властимира Јанковића, управника зајечарске болнице;

Д-р Михаила Стевановића, шефа одељења опште државне болнице;

Д-р Леона Кесна, секундарног лекара опште државне болнице;

Д-р Михаила Лешчинског, општинског лекара;

Д-р Добривоја Герасимовића, самоуправног лекара округа крагујевачког;

Д-р Светозара М. Марковића, приватног лекара из Београда, и

Д-р Максима Максимовића — Крдељца, физикуса округа ужичког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве

петог степена:

Д-р Михаила Михаиловића, лекара среза моравског, округа пожаревачког;

Д-р Станоја Нешића, општинског лекара;

Д-р Неду Нешковића, лекара среза трстеничког;

Д-р Милена Десмотовића, лекара среза јасеничког;

Д-р Венцеслава Свејског, лекара среза тршавског, и

Д-р Алексу Савића, лекара среза пречупањског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве

петог степена:

Младена Богорића, кмета београдске општине;

Ђоку Јовановића, кмета београдске општине, и

Андру Јовановића, кмета крагујевачке општине.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. године у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе среза пожаревачког Бранка П. Вукојевића, начелника исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, по молби;

за начелника друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Зарију Варјачића, начелника исте класе среза пожаревачког, по молби;

за секретара друге класе начелства округа крајинског Ђорђа Матојића, начелника исте класе среза пореченског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза пореченског Милана Прудовића, секретара исте класе начелства округа крајинског, по службеној потреби, и

за полицијског писара прве класе среза тршавског Андрију Цветковића, полицијског писара исте класе начелства округа пиротског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. децембра 1911. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Да се Сима Обреновић, помоћник топчидерске полицијске управе у рангу начелника среског прве класе; и

Љубомир Јоцић, секретар друге класе начелства округа пожаревачког, на основу §. 70 закона о чиновницима грађанског реда стаде у стање покоја с пензијом, која им према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. децембра 1911. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

РЕОРГАНИЗАЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ

Реорганизација наше полиције, дакако да ће бити извршена доношењем закона о срес-

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ БЕОГРАД

ција и градским судовима, биће у овој години, судећи по снему, дефинитивно изведена.

Као што је већ познато, г. Стојан Протић, као заступник Министра Унутрашњих Дела донео је прошле год. начелну одлуку: *„да се приступи прибирању потребног материјала и потребних података за израду законских пројеката о реорганизацији наших полицијских власти и установа“*, и у овом циљу одређен је у писаној ових редова и г. Ж. Лазић, члан Управе града Београда да у Швајцарској, Белгији, Аустро-Угарској, Италији, Баварској, Баденској и Виртемберу проуче на лицу места:

а) Организацију и функционисање целокупне унутарње управе у овим државама;

б) Организацију њихових полицијских и општинских власти и борбу против криминалитета у опште, и

в) Уређење самоуправних тела — округа, среских и општинских — и њихов однос према државној и месној управи.

Поред овога одлучено је, да се и од окружних и среских начелника траже мишљења о изменама које би, у изложеном правцу, требало учинити у нашем законодавству, а нарочито у законима о уређењу округа и срезова и општинама.

Без сумње у циљу проучавања прикупљеног материјала, активнији рад на реорганизацији полиције застао је моментално, али ми имамо пуно уверења да ће он још у првој половини ове год. бити озбиљно настављен.

Доиста је било крајње време да се једном приступи озбиљној реорганизацији наше полиције, чија се организација датира, у главноме, још од пре пола века, када су друштвени односи и прилике били много простији и неразвијенији, а живот скоро патријархалан. Међутим, између данашње организације наших полицајских власти и њихове прворбитне организације у *„Устројењу окружним начелствима“* од 12 маја и 8. јуна 1839, и у *„Устројењу управительства вароши Београда“* од 11. јула 1860. год. нема готово никакве разлике. Може се слободно рећи да је наша полиција остала у главноме непромењена све до до ношења закона о среским и градским судовима, док су готово све наше државне институције претрпеле до данас знатне измене, у својим прворбитним организацијама — измене које су захтевале развитак и потребе савременог друштва.

* * *

Питање о реорганизацији наше полиције неоме је важно и озбиљно, и од његовог правилног решења зависи цео рад и успех будућих реорганизованих полицајских власти. Са овог разлога неопходно је потребно да се оно и у јавности што детаљније претресе, и да се, бар неке начелне ствари, дефинитивно пречисте. А оваквих начелних ствари има довише. Примера ради да поменемо питање о жандармерији, које је неколико пута претресано у „Полицији“ за прошлу год. са прилично нетачним појмовима о односу жандармерије према грађанским властима.

Уз материјал, који смо прикупили о полицајским и општинским властима у Швајцарској и Белгији, ми смо дали и један нацрт реорганизације наше полиције о коме, разуме се, има ток да се дискутује. Предајући га, у том циљу, јавности, ми унапред изјављујемо да ћемо примити и штампати у овом листу сваки објективан и образложен напис о овој ствари.

* * *

Пре него што бисмо прешли на нашу полицију, сматрамо за дужност да у најкраћим потезима дамо општу слику полиције у Швајцарској и Белгији, које су биле предмет наше проучавања, и да на овај начин многе ствари још у самом почетку постанимо, до могућству, на њихово право место. Тако:

1. И у Швајцарској (са изузетком женевског кантона) и у Белгији полицајска власт врло је слаба и готово сва у рукама општина. Ова слабост, која је донекле санкционисана и позитивним законима, још је више потенцирана последицама изборног система полицајских и општинских органа, у коме се партијски интереси истичу изнад свега. Не зна се да ли у овом погледу стоји горе Швајцарска или Белгија. У борненом кантону и, нр, народ директно бира и полицајске и судске органе. Према тврђењу једног вашег полицајског чиновника у Берну, у једном округу борненог кантона био је пре 2 год. изабран за окружног начелника један фабрикант меса који, разуме се, није имао ни појма о полицајским дужностима. По уверавању овог истог чиновника, овај начин бирања полицајских органа ствара је за успешан полицајски рад, јер изабрани органи воде, на првом месту, рачуна о својим политичким пријатељима.

Са полицијом у Белгији још је горе, јер је потпуно децентрализана и скоро сва у рукама општина. Нарочито рђаво стоји са полицијом безбедности, која је у надлежности и министра правде и министра унутрашњих дела.

Пре 5 год. извршен је у Бриселу један грозан злочин: једна девојчица од 8 год. злоупотребљена је једног вечера а потом изгрчечена на комаде. Овај страховити злочин снажно је узбудио јавно мњење, јер се десио у једној доста живој бриселској улици. Пуне три год. трагала је полиција за изврштоцем злочина али, и поред обећане награде од 20.000 дин. није успела да пронађе злочинца. Ово је дало повода једном одличном правнику и адвокату, Dr *Лују Франку*, да напише читаву студију о бриселској полицији (Le crime de la rue des hirondelles — Etude de police criminelle, Paris, 1909), у којој је подвргао критичкој оцени цео њен рад у овој ствари, као и њену организацију у опште. Ево шта он вели:

— Нећемо говорити о начинима на које је ова истрага вођена. Она се одликују пометеношћу, неразмишленошћу, чудноватошћу, повешћу и глупошћу, као што је и, нр. она дводенна трка ватрогасаца по крвовима у циљу истраживања дечијих ногу и шинела. Сву ову полицајских операција доказује потпуно одсуство расуђивања, хладнокрвности и методе. У осталом, ова несумњиво тешка истрага није могла бити ни довршена, пошто су права и битна обавештења, на којима је почивала, била сасвим погрешна и лажна. На основу њих није било могућно, чак и са правилним резоновањем — само онде није био тај случај — доћи до правилног решења проблема. У место иницијативе, брзог одлучивања, тачног посматрања, прецизног анализања и брзог извршења ми, напротив, налазимо грубе забуде, одсуство сваке разумне и смишљене иницијативе, устезање, неодлучност, спорост и одсуство сваке логике и методе. Додајмо овоме још и пристрасну и непотпуну организацију полиције у Бриселу и његовим предграђима, па ћемо добити праву слику ствари: анархију и хаос у познању и неспособност. Треба ли се онда чудити што се Брисел сматрао у Брабанту као рај крадљиваца и убица, и што сви, пало необичнија злочини, који се у њему изврше, остају увек некажњени, изузев оних код којих су криви на делу ухваћени, или чији се извршиоци сами пријављују власти.

Као што се на изложених редака види, полиције у Швајцарској и Белгији далеко су од тога да буду савршене, за какве се код нас обично сматрају. На пиак код њих има, нарочито по њеним варошима, много врло добрих ствари, које нам, несопорно, могу и служити за узгед. То су, на првом месту, њихови административни прописи у погледу реда, спокојства, сигурности, јавног слобођења, чистоће и т. д. на улицама и јавним местима, као и озбиљност и педантерија с којима њихови органи све прописе извршују. Њихови нижи органи: улични позорници и агенти по правилу су врло добри и за службу употребљиви. Службу врше предано, савесно и мном са пажњом. Плата им није бог зна колико велика (иак је много већа но код нас), али су зато осигурани пенсијама. У њиховој служби владају одлични ред и дисциплина, и сваки зна тачно свој посао. Све ово вреди и за оне више полицајске органе, које не бира народ непосредно. Интересантно је, међутим, да су међу њима врло ретки чиновници са еакулетеским образовањем, али зато имају довољно професионалне спреме, коју су стекли дугим службовањем.

2. И у Швајцарској и у Белгији постоје и *административна* и *судска* полиција са различитим делокругом рада, и разним правима и дужностима. Задатак је прве да се стара о реду и сигурности, и да *предупређује* кривична дела, док друга има за дужност истраживање и предавање надлежним судским властима извршилаца оних дела. Прва стоји под администратвним, односно управним властима, а друга под државним тужилаштвом односно истражним судијама. Између полицајских органа прве, међутим, дужност и једне и друге полиције.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ЛЕШ[1]

Цео свет зна да су особености леша, а нарочито његов положај на месту где је нађен, од највеће важности за истрагу. Захваљујући њима често је могућно одмах констатовати да ли је у питању злочин, или самоубиство, или несрећан случај. Са овог разлога потребно је дефинитивно утврдити положај леша и његове непосредне околине. Ово се може учинити само помоћу фотографије.

Како треба фотографисати леш да би његова фотографија у истини користила истрази?

Про свега треба фотографисати и фиксирати положај леша у односу према осталим предметима који се налазе на лицу места. Обично је довољан општи изглед овог места. Пошто лежи на земљи, треба га прво фотографисати одозго, постављањем фотографске коморе у вертикални положај. Овај изглед одговараће импресији коју добијамо испитујући мртваца, нагнути над њим. Али како се, приликом овог испитивања, не задовољавамо само са оним прегледом, већ изгледа леша испитујемо са разних страна, то и приликом фотографисања леша треба поновити ову исту операцију, замењујући око фотографским апаратом. Разуме се већ, да центар објектива треба, по могућству, да се подудара са средином тела, која је близу бедара.

У случајевима, у којима је потребно фотографисати леш са стране ногу (силовање женске итд.), треба избегавати објективе са сувише кратким жижама, јер снимања помоћу њих дају лажну импресију услед претеривања у перспективи. Све фотографије ове врсте, изузев извесних снимања са стране ногу, могу се са успехом добити помоћу Бертилоновог метричког апарата, а на основу фотографија помоћу овог апарата могућно је доцније реконструисати мере, које су понекад од врло велике важности. Најзад и градуисани картони, које је Бертилон специјално конструисао за фотографије лешева и мртвачких сандука показују, над се посматрају са фокалне дистанције (10 до 15 см.) нарочити рељеф.

Ако нема метричког апарата, треба се користити стативима, бар за фотографије које се узимају одозго. У крајњем случају за ово се могу употребити дуплe или пократке степенице, које треба учврстити са две попречнице у висини која је потребна да би се на плочи добило цело тело. Комора и објектив окренуте на доле биће на овим попречницама.

За потпуне бочна снимања, која су корисна за констатовање положаја леша на земљи или патосу, треба метнути апарат на земљу, и направити снимање у овом положају.

Ако је леш на кревету, његов изглед одозго неопходан је у нељним случајева. Помоћу статива са комором и великим објективом (angulaire) могућно је добити његову фотографију.

Фотографисање леша, које седи у фотељи, није ни мало тешко. Фотографска плоча у овим случајевима треба да хвата цело тело (данас и ноге). Прво снимање биће, као и увек, тачно с лица, док у другом треба експирати прсиих, али тако да се опет види цело тело. Према потреби, треба извршити снимање и позади столице, фотеље итд.

Поневад је потребно фотографисати главу леша са мањом редукцијом, као н.пр. у случају задављивања, да би се показао начин на који је врат био окружен конопцем итп. који је служио за убиство.

Ако се на лешевима налазе ране, потребно је фиксирати њихов изглед на фотографској плочи са редукцијом много мањом од оне на отпрашљама које показују цео леш. Међутим збирка ових фотографија, са релативно слабом редукцијом, није увек могућна на месту догађаја, а особито без помераља леша. Како ово треба избећи по сваку цену све дотле док се не направе све потребне констатације на лицу места (увиђај), треба причекати док оно не буде готово на приступити фотографисању рана. Ово се евентуално може извршити и у морги, али у сваком случају леш треба поместити на место где је светлост што повољнија. За снимање рана потребне су ортохроматичне плоче, да би се добили сви детаљи.

Околина леша.

Раније смо говорили о траговима борбе[1] као што су: угњечена трава, исти или разни трагови ногу, узузвани застирачи итд. Такође смо доказали важност крвних трагова на намештају, зидовима, патосу земљи итд. Видели смо такође шта да понекад сваки сумња о томе да ли је самоубиство или злочин нагиевање услед констатовања да су прата с њима обојена. или да је прозор разбијен итд. У овим последњим случајевима, међутим, потребно је озбиљно проверавање трагова обијања, јер оно може бити и симулирано.

Сгудирање свих оних трагова веома је важно код смрти услед дављења или вешања, јер сама секција често није довољна да расветли тако важно питање: самоубиство или злочин?

Проучавање локава крви око леша, пружиће иследнику обавештења о томе: да ли је жртва остала на месту где је пала, или је ово место промењена.

Још је Фреком истакао важност испитивања угњева око леша који се налазе у кревету. Поводом овога он вели: „Једно лице нађено је мртво у кревету са раном од бријача, ножа, револвера или ма кога оружја. У многим случајевима биће од користи ако се поред леша констатује угњење душека или јастука од личности која је раније заузимала место у истом кревету. Полицијски комесари, познати да констатују браколомство на делу, означиће увек овај факт — разуме се ако он постоји — у својим записницима. Убице се могу пратити после извршеног злочина да промене положај своје жртве. Овај маневар лако је познати, не само по локализацији ружичасте боје декубитуса, већ још и по сплоштености делова који су били у додиру са местом на коме је леш почивао извесно време после убиства. Ова сплоштеност лако се може студирати на лешевима који се налазе на столу у сушаници.

(свршиће се)

ИНТЕРЕСАНТНИ КРИВИЧНИ ПРОЦЕСИ

Hugo Friedländer

Спиритистички медиум Ана Рота.

(свршетак)

Стручњак, професор Д-р Десоар: Он зна из многоструког искуства, да гледаоци често пута на најнеопходнији начин изопачавају факта не из зле воље, него услед узбуђења и утицаја, који леже у околини дотичних лица. Један опсенар једном је подражавао медуналистичке експерименте, не казујући ништа гледаоцима о томе, да се ту ствар тиче само подражавања. Учесници су после причали о томе, шта су видели. Њихови извештаји били су опитавани и у спиритичким листовима. Одатле се може видети, како најпрестије опсенарске вештине постаје феноменима. Да би се те ствари могле тачно посматрати, потребна су и извесна техничка знања. Он је био на многим седницама под госпође Рота. Он само може рећи, да је оно, што је он видео, био шарлатан, *и то шеншад, који је изводен на сасвим бедан начин.* Сваки мађионичар стидео би се, да на тако скучен начин ради. Сто је био застрт, столица, на којој је седела госпођа Рота, била је тако намештена, да је у себи била начињена нека врста тамног троуглог угла. Она мрачна комора служила је госпођи Роти, да отуда изводи своје апорте. Претрес њеног одела био је једна лаиралија, која је трајала један минут. Да би се извршио један потпун претрес, ни је требало скинути голу голцату; пад њом је требало извршити и гинеколошки преглед. Госпођа Роте је на сасвим простачки начин управљала њежу ученица на њену десну руку, а левом је руком радила. Сваку ствар коју је употребљавала, да хатро приправи оно што ће доћи. Њене техничке вештине нису биле баш тако велике, али је она била врло вешта, да одстрани пажњу и да искористи слабости присутних лица. Иако је могућно, да је она своје вараличке продукције вршила са промењеним стањем свеста, не са чистом и непоњубљеном свешћу, већ да у неку руку врши „свету превару“ у уверењу. Да исцуљава неку вишу мисију. Она није сасвим и баш проста варалица: она је извесно уверена у своје способности. Сем тога она има дар, да у сваког пробуди велико поверење. — Предс... Да ли би нам могли разјаснити поједине ствари, о којима је

[1] Из дела Dr. R. A. Reiss-a: Manuel de police scientifique (technique).

[1] Види у „Полицијском Гласнику“ за прошлу годину г. Рајсов чланак: „Судска фотографија“.

овде сведочено? Стручњак: Не могу. Саопштења појединих лица не могу се објаснити, јер сваки појединац човек може разне ствари, које постављају на обману, износлти као факта. Ја вас подсећам на познату жаљмоничарску пиштољу, кад маљоничар баца помораџију шест до осам пута у вис у све њиним остојањима, а при том сваког пута све ниже спушта руку. Последње тобожње бацање извршује са руком сасвим доле спуштеном. Али маљоничар неће помораџију на своје крило и само ради тако, као да је баца у вис. Сви гледаоци ван, уверени су, да је помораџије нестало у ваздуху. То је један пример, како се приликом, буљењем очекивања могу изазвати обмане. Државни тужилац: Да ли можете објаснити, како се могло шеће појављивати непокрићено и свеже као роса? Стручњак: Могућно је, да се то чинило моћу једне здавне кесе од вештачког платна. — Вишн лекар Dr Хенеберг: шеће се може и ледом конзервирати. — Бранилац Dr Шиндт: Господине професоре Dr Десоре! Да ли можете објективност објаснити са филозофске тачке гледишта? Стручњак: Такве обмане гледишту? Стручњак: Такве обмане гледаоца су и код потпуно нормалних лица. У многим случајевима ту се ствар не тиче халуцинација, већ илузија, као што се и пр. може десити неком човеку, да му се пања завеси привида као нека прилика. — Бран. Dr Шиндт: Ви, дакле, сматрате, да је то пуки случај што су били тачни описи, к је је дала госпођа Роте о појединим личностима. Стручњак: Да. — Бранилац: Да ли сте се ви у вашим студијама занимали и спиритизмом? Стручњак: Јесам. — Бранилац: Онда је значајно, да ови проблеми и зборти још нису научно оборени? Стручњак: На онда би се морало поништити све наше хиљадугодишње научно искуство и већ исти се научне поставке о бићу материје. Терет доказивања лежи на другој страни. Мора се навести сасвим стриктан и објективан доказ, који не зависи од способности опажања појединих лица. Бранилац: На како се може објаснити то, што је оптужена толико пута изазивала на своје одеће? Стручњак: Има много могућности, само не знам, зашто би ја морао лупата главу о тоне. — Стручњак, вишн лекар Dr Хенеберг: Према огледима, које сам ја вршио са оптуженом у болници, могу рећи, да је оптужена давала сасвим неодређене одноше о личностима и да је тек после, уз припомоћ дотичних гледаоца и њихових несвесних узгредних примедаба, своје одноше сне ваше специјализирала и подробније их изазгала. — Предс.: Је ли то, што смо чули о видовитости, патолошка појава? Стручњак: То је патолошка појава, али ју не треба схватити као душевну болест.

Сведок Герлинг: Импресарио Јенч умео је нешто, да испитка појединe чињеницe заинлаже. Оне ствари, које је он дознавао, после је износила госпођа Роте. На једној седници била јој је намештена једна замка и она је директно пала у ту замку, јер је дала изнишљене податке о изнесеној личности. — Стручњак, проф. Dr Пупе: Проблеми апорта су најпроблиији и он је према њима скептичан. У осталом он мора рећи, да такве комплицирање манипулације, какве су се морале вршити код апората, нису вршене у трансу. Код сведока морају се разликовати 3. групе: 1. индиферентни, 2. обманути, 3. они, који се куну у госпођу Роте. Они последњи чврсто су убеђени у постојање надчулних сила. Али се при том мора замислити и то, да је оптужена стојала према учесницима одвајање као хипнотизер према хипнотисаним. Пало је питање: Зашто госпођа Роте није постала маљоничарком? На зато, што она као маљоничарка, према сведоцби проф. Dr Десхара, не би баш особито напредовала, јер су њени трикови прости, и што њена способност за обмањивање публике успела само у оној особитој спиритистичкој средини, где се седнице отварају молитвом, где се двориште ослобађа са „браће" и „сестре" и где се дешавају остале сличне ствари, које дејствују на привемчине душе. Стање транса код госпође Роте није било велико. јер је оно брзо долазило и врло брзо пролазило. Што се тиче медицинске стране, мора се истаћи, да госпођа Роте за све време притвора није показивала ни најмање абнормално душевно стање. Према свему закључујем, да код оптужене постоји извесна умањена свест, али није искључена слободна воља. — Тиме је завршено доказивање на претресу.

Државни тужилац Фридхајм: Стапр је теолога, да испитају, чега и колико има у себи спиритизам. Онде је питање о томе, да ли је оптужена извршила каквље радње и да ли је за то одговорна. Оптужена, нема сумње, у великој мери влада собом. Та влада собом била јој је потребна, да би успешно изводила своју улогу. Она уз то има нечег што фасцинира, она има нечега у својим очима, што утиче на пространство. Она је и за очи шест дана претреса показала велико владање собом. Она је са самопоуздањем, на мудар и сигуран начин приправала заједно са Јенчом седнице. Умарред се све најбрижљивије испитивало, лекари и научници искључивали су са седница колико год је било могућно. Без обзира на случај, кад је укажења од полиције, она је и у многим другим случајевима хватана у варању. Њени говори у трансу понајвише су се састојали из религиозних напомена, које су се лако училе напамет. Она је за то употребљавала једну песмарицу на године 1839. Тако исто није тачно, да је она била без свести за време говора у трансу. Она се можда и налазила у неком стању полусна, али њена моћ воље није била искључена. Она је при пуној свести варала слушаоце, како им може у разним формама доносити поздраве од духова. Она је била при толикој свести, да је опсенарске вештине изводила са потребном окретношћу. Доказано је, да је она извршала превару у 59 случајева. При одмеравању каше треба имати у виду, да су у махинације оптужене биле окате опасне. Она је у својим радњама спекулирала са најсветијим људским осећајима. Она због тога заслужује најоштрију осуду, што је радила, да би постигла материјалне користи. Њени поступци су и због тога опасни, што је она духове, који су се можда већ колебали, још више избила из равнотеже. Ја предлажем казну од $2^1/_2$ године затвора, а поред тога 500 марака новчане казне, с тим, да јој се урачуна одлежана притвор од 6 месеца.

Бранилац Dr Шиндт: Ја допуштам себи слободу, да прво подсетим суд на то, да је протоколишна оптужене, рађена недимум Валеска. Тенеер била осуђена само 6 месеца затвора. Не може се управо разумети, зашто би оптужену требало строже казнити. Суд неће очекивати, да се ја занимам проблемима, који су овде изношени за шест дана претреса. Да ли је веровање спиритиста оправдано или је то слепа вера, може се оставити на страну. Људи се осећају срећни у тој вери и за то им треба оставити ту веру. Али ја сумњам, да ли овде стоји случај превара у правном смислу. Онде је питање о радњи и наклади и о томе, да ли је оптужена добро мислила. Оптужена није за новац обећавала неку одређену радњу, већ само могућност, да се може присуствовати седници. Она никада није поуздано сталала у изглед, да ће њени експерименти успети. Немогућно је ставити се на то гледиште, да је она казнења са својим духовним способностима морала старати изнад моћи познања толиких високообразованих људи, који су је тражили и са њоме веровали у надземаљске, надчулне ствари. Она извесно није мање веровала него сви остали; она је такође једна међу многима. Она је веровала, да чини добро дело, док је није пронашао Јенч. Од тога времена ствар за сваки начин добија нешто занатски карактер. Учесници на седницама могли су се разочарати о опоме што су видели, могли су бити срећни у својим унутрашњим осећањима, али о каквој превари у правноме смислу не може бити ни речи. Ако суд није тога мишљења, онда треба обратити пажњу на то, зашто је државни тужилац предложио тако необично високу казну. Један стручњак назвао је оптужену патолошком варалицом; то је права противречност. У сваком случају оптужена је једна хистеричка, лако узбудљива особа. Ако би била осуђена, онда је довољно осудити је са 6 месеца, колико је већ одлежала у притвору.

Бранилац Dr Таше: Очигледно је, да је овај претрес требао да буде један велики удар за спиритизам, али се он претворио у један удар по води; он није ништа допринео, да се спиритизам искорени. На против, овај је претрес постао најбољом рекламом за спиритизам. Да ли је уопште било потребно, да се спиритизам суђења? Толико пнак стоји нетсумњиво, да спиритизам не пруза ничега неморалног, ничега каквинот, а у другс стране дотичне се читавог низа највећих проблема. Свакн је човек нпао можда једном трепутака, у којима би озбиљно размишљао о тим проблемима и када је у «аустовском пагону можеко да отвори ону завесу, која је навучена

између чудног и најчудног света. Спиритизам се не да сузбијати правним средствима. Ако се хоће његово сузбијање онда то треба чинити образовањем и просветом. Онтужена, која се није много бринула о свету, већ живела повучена у себи, која се кретала у уским границама и делала само у уском кругу њој одних људи, извесно је била сасвим далеко од сваког занатисања. Људи, који су долазили њој, посећивали су је као што се посећује какав интересантан позоришни комад или каква мађионичарска представа; они су просто хтели, да буду са сталима ту. Други су опет долазили интересујући се научно за рад онтужене. Сви су они драговољно давали своје улоге. Овде не стоји случај варалиштва изношења лажних чињеница. Онтужена је свакоме остављала, да сам ствара суд о ономе што је видео. Није онтужена обмањивала публику, већ је публика саму себе обмањивала. Што се тиче апората суд не сме изгубити из вида, да је ту било врло много неснатних људи са практичним разумом и академски образованих који су апорте сматрали као праве. Суд мора дати до уверења, да ми стојимо пред стварима, које не можемо објаснити. Онтужена је једна болесна хистеричка особа. Ако се хоће да говори о неким жртвама спиритизма, онда је онтужена за најмање жељење.

После краткот саветовања председник суда објавио је ову пресуду: Суд сматра да су имовно општедани они, који су ишли онтуженој, да виде њена изношења из царства духова, на место тога добили мађионичарске продукције. Они нису добили оно, нашта су имали права по уговору. Што се тиче исказа сведока, који су тврдили, да су видели најчудније ствари, суд стоји на становишту стручњака, да ту мора имати места само оно, што је данас општим добром науке и што данас већина образованих признаје као тачно у науци. Да је онтужена казала, како се у њој налазе природне силе, које она не може себи да објасни, она онда не би могла бити осуђена. Али кад она говори о надприродним стварима, она је онда казала нешто, што не може извршити. По мишљењу суда људи нису правилно посматрали и били су обмањивани. Тако исто сведоци су били врло склони, да се даду обманути, као што доказују закључци, које је професор Селиш извео на теорије о астралном телу људином случаја у Цириху. Ко тако посматра, не може се сматрати за поузданог посматрача. И код других лица стоје случај недовољног посматрања. По мишљењу суда апорти стоје по готову неказучиво у тесној вези са говорима у трансу. У сваком случају људи нису долазили онтуженој, да чују само њене говоре у трансу, а и ти говори нису држани у безсвесном стању. За то нема места примени §-а 51 казненог закона. При одмеравању казне морало се узети у обзир, да је онтужена једна хистеричка особа. Она је на делу ухваћена; она је обављала један разгранат занат, али се у појединим случајевима преваре задовољавала са спромном наградом. Мора јој се узети у олакшавану околност то, што јој је долазила у помоћ и лаковерност спиритиста. Нека лица била су изгубила веру у Бога, али је она допринела, да се та лица опет врате вери — паранно само у тој форми, што су та лица нашла спољашњу спону између овог и оног света, док је њихена права вера битно друкчија. Ако је дакле онтужена и порвала, да чини добро дело, опет је за њу отежавна околност, што се са религијом фриволно играза и што је и после демаскирања још поричала оно, што се више није дало порицати. С обзиром на све ово суд је осудио онтужену на годину и 6 месеци затвора, с тим, да јој се одбежане притвор урачуна у издржаних 8 месеца. Госпођа Рото по савету својих бранилаца није се жалила против ове пресуде.

С немачког **М. Ј. В.**

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Како сам ја последњи дошао то сасим природно на мене паде сва сумња. Тај ме онтужи отворено и дела дружина представљаше суд. Ћабе сам се ја бранио, они решише да ме претресу и почеше не сезачити. Али се запрепастише кад на мојој кошуљи приметише — робијашки знак. „Робијаш! узвикну Роман, робијаш међу нама!.. то је шпијун.. преварите га или стрељајте... то ће нам брже!“

Чуо сам да пуне пушке

„Станите! командова шеф, треба прво да врати новац.“

„Да, новац ће бити враћен, рекнем ја али је потребно да ме саслушате насамо“. Роман пристаде. Сви су мислили да ће признати, али кад смо били насамо ја му поново кажем да ништа нисам привукао и да ја га проналазо казах му једно средство о коме сам некад читао, чиме ми се код Беркена[1] — Романсе појави са толико сламки у руци колико је било присутних. „Пазите рече он, но буле имао најдужу сламку тај је украо пару“. Поче назачене и кад се сврши сваки донесе своју сламку.. једна једина била је краћа од других; то је била некога Јосифа Дорисола., „Ти си тај“ рече му Роман; све су сламке биле једнаке, а ти си твоју пократио те си се сам издао...“

Одмах претресоше Јосифа и новац се нађе у његовом појасу, те се ја потпуно оправдам, чак ми се и Роман извини, али ми рече да престајем бити члан његове дружине. „То је штета, рече, али ћемо ваше да пошто сте били на робији..“ Он не допуни; метну ми потпасет дуката у руку и натера ме да одем да ме једном никоме причати шта сам видео док ме прођу двадесет и пет дана. — И ја сам ћутао.

[1]) Француски кажњеник Пр.

Петнаеста глава

После опасности, којима сам се изагао док сам био са Романом и његовом дружином, може се замислити радост, коју сам осећао, кад сам се од њих одвојио. Био је јасно, да ће прада, кад се учврсти, предузети најозбиљније мере да убемчи безбедност у земљи; и остаци ових дружина под именом *Витеза Сумња* или *Христово Друштво*, које су за своје оснивање имале да захвале нади у политичку реакцији, која је била одложена на неодређено време, не би могли избећи уништавање, чим се то буде озбиљно хтело. Једини чакан изгонор њиховог хајдуковања краљевство, не постојаше више, и ма да Инери, Лепретри, Бужиљени, Бастиди, Жозиноји и други синови честитих хамалија, тецијку славу напиђајући пиштаре, и зато што су од тога имали за себе користи, хајдуковање престајаше бивати начин којим се доказује да се мисли добро кад се насилном путем отима држани новац. И сви они гиздавци, којима је било тугаљиво с ништоњем у руци заустављати пошење трговачког новца и усрећавање паплаћених пореза, крили су се већ у својим домовима ако су их имали или се трудјаху да ставу далеко од поворишне њихових радња. Најпосле ред се повраћаше и он завичајне на праву и разбојнике ма каква била њихова боја или њихов циљ; они не уживаху више никакву повлашћеност. Ако би у таквим приликама ушао у друштво ових разбојника онда би, на страну рђав глас о коме више нисмо сумњао, значило да нам намера да сигурно дођем на гилотину. Али мене је друга мисао занемала; ја сам хтео ма по коју цену да избегнем прилике и путеве злочина; желео сам да останем слободан. Писам знао како бих ову жељу остварио, али ништа, моја је судбина била одређена, ја сам, ако што се каже, направио крст на заводу. Хотар, као што сам био, удаљавао сам се све више и више, шшао сам у правцу ка Лиону избегавајући главне путеве до околине Оранжа, ту стигох рабљиве који су ишли у истом правцу у коме и ја. Почео сам са њима разговор, и како ми изгледаху добри људи, нисам се устезао да им кажем да сам војни бегунац и да ће ми учинити велику услугу ако ми помогну да ме жандарми не примете; они пристадоше да ме приме у друштво. Мој предлог није их нимало изненадио, чак је изгледало да су они очекивали да ће потражити њихову заштиту. У ово време, а нарочито на југу, није било ни мало ретко срести људе, који су бежали испод застава, да би се свесно предали на милост и немилост судбини. Било је сасим природно што су ми рабљиве поверавали на реч. Они ме примише лепо, а новац, који им ја намерно показах учини да се још више заинтересују за мене. Уговорисмо да сам ја као сни њиховога гласа и како су мислили да пређ пут путујем окитише ме панталонама и шеширом, због којих ми знакова у сваког крчми сни честитаху.

Као нови *Јосиф од Парнза* био сам се доста добро привикао на нову улогу, само неопходни трошак, да би улогу до-

стојно предстанлао, написне је мојој кеси видне повреде, и над сам се у Гајотејеру одвојао од оних људи беше ми остало свега двадесет и осам марјама. Са тако малом сумом новсам ни помишљао на излаз хотел на трг Тере. Пошто сам неко време лутао по прљавим и мрачним улицама друге пароши у Француској, опазим у улици „Четири Шешира“ неку крчмицу где сам мислио да могу добити вечеру према моме имовном стању. Нисам се преварио, вечера беше средња и ја је врло брзо свршио. Изати аситет већ је једна непријатна а немати пресићење то је друга. Дао сам бризсо нож, који у осталом и није био много наоштрен сам од помисли да ћу морати ноћати под ведрим небом, али чујем да за једним столом близу мога неко говори покварсним немачким језиком, нако се говори у неким средзовима Холандије, који сам говор разумевао потпуно. Саговорници беху један човек и жена, обоје постарији и Јевреји. Знао сам да у Лиеку, као и у многим другим местима, људи ове врсте држе намештене собе и примају сумњиве људе. Одмах упитам оне да ли ми не би могли казати неки такав стан. Они ме запуднше да одведем код њих и одведу ме, у улицу Томасеп. Шест кревета беше је у собу у коју ме увеодоше; наједан од њих не беше заузет и како је било десет сати мислио сам да нећу ни наћи друштва, и у том увереју заспим.

Кад сам се разбудио чујем неки разговор, који ми је био познат.

— Ево већ шест и по сати кућају рече неки познат ми глас... а ти још нисеам (а ти још спаваш).

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине градачке, актом својим Бр. 2285, пита:

„Суд ово општинеки уверио се, да полицијске власти не примењују подједнако закон о таксама.

Тако, начелник једнога среза тражи да се пуномоћија, која надају приватни, напишу на таксираном бланкету од 2 динара, и поред тога да плате такву за потврду 2·50 динара.

Исто тако, тражи: да се и уверења, која надају приватни, и која се тиде под општинских власти по ТБр. 337. закона о таксама, напишу на бланкету од 2 динара.

Међутим, начелник другога среза тврди пуномоћија на простој хартији, а тако и уверења која тиде општинске власти прима на простој хартији.

Како је овде неједнако тумачење закона о таксама, овоме суду потребно би било знати, који је начелник по овоме у праву за наплату таксе, а нарочито је овом суду потребно објашњење за поменута уверења.

Зато суд моли уредништво да по овоме да потребно објашњење“.

— На ово питање одговарамо:

Сва дотле, докле се не уведе у живот члан 71. закона о таксама, пуномоћија могу бити писана на обичној хартији.

За њихову потврду власт може наплатити свега 2·50 динара, и то 2 дин. за саму потврду у смислу т. 43. тарифе, и 0·50 дин. за моћбу по напомени под тачко 1. тарифе, јер се она не могу опетерстити већом таксом.

Уверења, која издају приватна лица на закупе других, о каквом факту, не морају бити писана на бланкету све дотле, докле се не уведе у живот чл. 71., али онда мора бити прилежљена такса у 2 динара у смислу тачке 4. таксене тарифе.

Ако ова уверења потврђују среске власти, оне ће наплатити таксу на потврду према тачки 43. и за моћбу према броју лица но т. 4. а ако их потврђују општинске власти, оне ће наплатити таксу из т. 337. тарифе у готовом новцу.

Онако на закон о таксама гледају у Пореској Управи, и тако власти треба и да поступају, да не би дошле до одговорности.

II

Деловођа општине врањеланске пита:

„Мојим уредништво за објашњење:

Ко је надлежан за издавање уверења о сиротном стању и уверења за болничке трошкове, — да ли општинска судова но чл. 5. тач. 6. закона о таксама, или пореска одељења, под којих су распоређи пореснки, јер је ставом прним горње законске одредбе казано да су спомакси они, који плаћају испод нет односно десет динара непосредне порезе, а упутством господина Министра Финансија од 18. априла 1898. године Прбр: 10. 499, и расписом господина Министра Унутрашњих дела од 28. маја 1898. год. Бр: 5713, наређено је, да се у оним уверењима ставала број распореда и сума непосредне порезе, и да таква уверења издају само оне власти. код којих су распоређи пореснки а никакво и они општински судови код којих нису распоређи пореснки.

Ја верујем да је закон јачи, али као деловођа општински, у општини где нема распореда пореског, налазим на одговорност на чл. 5 тач. 6. под. 2. јер не знам нолику непосредну порезу плаћа лице, које траже уверење, и добијам у суду акта од више власти, која наређује да се поступа по упутству господина Министра Финансија и распису господина Министра Унутрашњих Дела, напред казаним: те сам на двоумици о тачној примени закона.“

— На ово питање одговарамо:

Према распису г. Министра Финансија од 26 фебруара 1902. године Пр.Бр. 5946, и распису његовом од 1. октобра 1903. год. Бр.Бр. 20495, ако и чл. 5. тачке 6. закона о таксама, уверења о сиромашном стању издају општинске власти онога места, где живи лице, које тражи уверење о сиромаштини.

Према томе, пореска одељења нису надлежна за издавање ових уверења.

Ови општински судови, који не врше наплату пореза непосредно, треба да имају преписе распореда бр. 6 са свима променама које настану у току године, па да на основу њих издају уверења.

Ако преписе ових распореда немају, онда ће службено тражити податке од пореског одељења о износима пореза, који плаћају лица, која траже уверења, па ће на основу тих података издавати уверења.

III

Писар општинске лебанске пита:

„Кмет села Крњачке, рефератом својим од 1. марта 1911. год. Бр. 1078, обтужио је код суда општине лебанске за злуупотребе своје утрпне по § 375 а. крив. зак. навеоша лица из села Крњачке.

Заузеће ово извршено је на дан 28. фебруара т. год. и на злуупотребе земљишту одмах заседање шаљне.

Окривљени узети су за ово на одговор одмах 1. марта т. г. и дело су признали, што је и на лицу места чињењем увиђајем судским утврђено.

По овоме суд општ. лебанске на основу § 375 а. крив. зак. донео је своју пресуду 1. априла тек. год. Бр. 1747, којом су захватачи кажњени са по 5 дана затвора без рада, да утрпну напусте и шаљве повале, чим пресуда постане извршном, и да плате таксе за пресуду и присутним грађанима дангубе.

Пресуду ову суд није могао одмах саопштити осуђенима зато, што су исти били отишли у рад, не јавивши се суду при повратку. Да би се пресуда могла саопштити осуђенима, суд је под 16. мајем т. г. Бр. 1747, писао преко начел. ср. јабланичког и молио, да се осуђени потраже у земља и стражарно упуте, да ам се пресуда саопшти.

Од тог времена — 16. маја т. г. — до 16. новембра ове год. нису се осуђени пронашли, нити је ср. власт известила суд општински о исходу тражења, по како је суд сам дознао, да су се осуђени вратили својим кућама, то их је одмах позвао и пресуду им саопштио 16. новембра ове год.

Осуђени су изјавили благовремено жалбе на пресуду, и акта односна са пресудом суд општ. спрнсе је одмах лесковачком врв. суду на расматрање и решење.

Лесковачки врв. суд, решењем својим од 9. децембра т. г. Бр. 40116, одобрио је пресуду суда општинског, и сва акта вратио суду на извршење.

Сад настоје питање, да ли је пресуда суда општ. лебанске Бр. 1747. застарала по § 396. крив зак. пошто је од довођења пресуде — 1. априла т. г. па до саопштења исте 16. новембра т. г. протекло равно 7 месеци и 15 дана. Ако је пресуда застарала, а приоетеени суд је одобрио, сме ли је суд општински извршити пошто је приоетеена суд одобрио или не?“

— На ово питање одговарамо:

Пре него што је саопштена пресуда осуђенима, требало је утврдити: шта је радно срески начелник по тражењу општине лебанске, и да ли је његовим радом прекидана застарелост, па према томе

или саопштавати пресуду, или констатовати застарелост.

Кад то, међутим, није учињено, него је пресуда иман саопштена, на се ни сами осуђени нису користили употребом жалбе да истакну застарелост, те се сада стоји пред једном завршном пресудом, која није застарила, онда се она, по мишљењу уредништва, мора и извршити, јер би се иначе одговарало за њено неизвршење.

IV

Један писар општине шабачке пита:

„По новом закону о таксама предвиђене су и таксе под ТБр. 377.: — „За извршење сваке пресуде или решења према вредности од сто динара 3% па се даље напомиње: „Ова се такса наплаћује из новца добивених по извршењу пресуде или решења.“

Мози се уредништво Полиц. Гласника за објашњење у овоме: — да ли се ова такса има наплатити и онда: „кад суд по својој извршној пресуди или решењу, а по званичној својој дужности новом дужника и овај положи новац без писма иказа и изјави: да се одмах преда коме треба“, или се има наплатити само: — „кад се дужнику изврши попис имовине и продаја учини па из оне продајне „цене наплати и та извршна такса 3% — или без обзира на све ово да се у сваком случају наплаћује.“

На ово питање одговарамо:

Како таксе из Бр. 378. тарифе одговарају таксама побројаним у Бр. 81. а од ових се последњих наплата врши само онда, кад се пресуде или решења извршују пописом и продајом у смислу § 466. грађ. суд. поступка, онда то исто правило мора да важи и за општинске власти.

Према томе уредништво налази, да таксу 3% треба наплаћивати само тада, кад се продајом врши наплата а не и у случајевима, кад осуђени положи новац на руке позив власти те не долази не само до продаје, него чак ни до пописа.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ФАЛСИФИКАТОРИ СРПСКИХ НОВЧАНИЦА.

У ноћи Божића, на Бадње Вече, притворени су у Одеси ових пет лица: **Симеон Иванов-Буреш** и **Димитрије Семисонов-Поповић**, бугарски поданици, **Александар Соколов** и брат му **Федор Соколов**, руски поданици, и **Никола Пенов** и **Иван Станос**, турски поданици, као дружина која је правила лажне српске банкноте од двадесет динара у злату.

Преко једног поверења београдска је полиција сазнала још у почетку септембра прошлог., да у Русији постоје једна дружина која је припремала праву лажних српских новчаница од 20 динара у злату, које су тек пре три године пуштене у оптицај, и које до сада никако нису биле фалсификоване. Управо поверени ступио је у вези са једним чланом те дружине и под руководјењем Управе Београдска радио и путем писма и путем усмених разговора на састанцима са Буровим на упознавању места фабрикације и чланова дружине. Ну Буров је се нешто старао, да све то остане у тајности док прави банкноти не буде потпуно довршена. Чак ни један налазак поверењиков

Симеон Иванов-Буреш

уопште није у том правцу успео никаким плодом. Радило се и даље стрпљиво, и нешто

Димитрије Семенов-Поповић

Александар Соколов

манипулацијом полиција је ипак било добро обавештена о свиком напретку дружине у њи-

достиг док прави банкноти не буде потпуно довршена. Чак ни један налазак поверењиков уопште није у том правцу успео никаким плодом. Радило се и даље стрпљиво, и нешто

донесе доста шара, али крајем септембра, ти је друж-

жима испомагао још један свој члан, Спиру Стојкова, који се представљао под лажним

именом **Младена Илијоза**, и који је из Земуна покушавао да нађе још каквог полетног купца и растурачи лажних банкнота. Полиција је била и о раду овога лица благовремено извештена, пративши преко другог једног свог повереника једну лажну банкноту у једној звезбеној и зидом ограђеној кући, на Хајдебезском путу код Одеске.

На поклетку је на Бадње Вече дошета одлука да се приступи хапшењу поменутих чланова дружине и претресу њихових станова. Једам од ухапшених тројице, под утиском изне-

Федор Соколов

шао „мустру". Кано је била бојазан да се један од њих у Земуну усвоси пре него буде ухапшена читава дружина и усвати место обезбеђивање, те је он рашен лажних обећања — као да је нађен купац отежао за њима — као да је нађен купац отежао за њима — као да је нађен купац отежао за њима

БРОЈ 2. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 15. ЈАНУАРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, И ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих дела, поставити:

за секретара прве класе начелства округа пожаревачког Радомира Гаталовића, секретара исте класе начелства округа топличког, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа топличког Милорада Томића, начелника исте класе среза посаво-тамнавског, по службеној потреби;

за комесара чукаричке полиције у рангу начелника среског прве класе Милана Ј. Анђелковића, начелника исте класе среза млавског, по службеној потреби; и

за комесара топчидерске полиције у рангу начелника среског треће класе Милорада Максимовића, комесара чукаричке полиције у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полициског писара прве класе среза трнавског Александра Ђ. Младеновића, полициског писара исте класе среза звишког, по службеној потреби;

за полициског писара прве класе начелства округа чачанског Андреју Цветковића, полициског писара исте класе среза трнавског, по службеној потреби; и

за полициског писара треће класе начелства округа пожаревачког Милана Графа, полициског писара исте класе среза трнавског, по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. јануара 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Димитрију М. Протићу, начелнику друге класе среза ражањског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. јануара 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

РЕОРГАНИЗАЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ

(НАСТАВАК)

3. Ни у Швајцарској ни у Белгији председници општина не бирају се непосредно, већ их у Швајцарској бира одбор из своје средине, а у Белгији именује Влада, односно Краљ, међу изабраним одборницима. Оваква је бар пракса, али извршна власт може, по закону, поставити за општинског председника кога хоће, т. ј. и лице које није општински одборник.

Ми смо пре неколико година имали нешто слично овоме, само што се председници општина нису постављали из редова одборника, већ независно од ових, и обично из реда људи који нису били израз расположења општинске већине. После овога што смо навели о Белгији, намеће нам се питање: не би ли било целисходно, с обзиром на данашње стање наших општинских власти, да се овај белгијски систем постављања општинских председника спроведе и кроз наше општинско законодавство? Њиме се, по нашем мишљењу, не би ниуколико окрњило право народа да сам себи бира своје прве старешине и управљаче, јер би их и по овом систему бирао, само не *непосредно*, већ *посредно*, преко општинских одборника. Ова мала промена у *форми* избора општинских председника била би, међутим, од неоцењене користи по правилно функционисање целокупне наше унутарње администрације.

4. И у Швајцарској и у Белгији постоји *пољска полиција*, коју врше жандарми и пољски чувари. У свакој општини има најмање по један општински чувар, кога плаћа општина а поставља државна власт. Жандармерија је расута по унутрашњости земље, и стално патролира по одређеном јој реону. Поред овога, у већим општинама налазе се чувари шума и путева, који су у извесној мери такође полицијски органи.

5. И у Швајцарској и у Белгији постоје *полицијске — примирителне* — судије за суђење иступних дела, извиђање злочина и преступа у одсуству истражних судија и пресуђење омањих грађанских спорова. Поред ових судија постоје још и истражне, као и државно тужиоштво, и сви ови органи, као и судска полиција, имају за дужност да се старају о репресији кривичних дела.

6. И у једној и у другој држави постоје нарочити органи за извршење судских одлука по грађанским споровима, а процедура око ових извршења много је бржа и простија но код нас, и

7. Спољна полицијска служба много је претежнија од канцеларијске и у Швајцарској и у Белгији. Администрација је веома упрошћена и код полицијских и код општинских власти, и готово за све административне акте постоје штампани формулари.

Ово неколико напомена биће довољне, надамо се, да пруже општу слику полиције у Швајцарској и Белгији. Са њиховим орган-зацијама веома је слична и организација полиције у Француској, само што је у овој последњој надзор државних власти над општинским много јачи, бар у погледу полицијском, и што је сва полиција у већим варошима у државним рукама. Ова тежња за заменом општинске полиције државном у варошима све је већа и у Парламенту и у јавном мњењу.

* * *

1. Пошто ће наша полиција, после ступања у живот закона о среским и градским судовима, постати оно што у ствари и треба да је, а то је *институција за одржање реда и заштиту личне и имовне безбедности*, то се и будућа њена реорганизација има поглавито извести у овом правцу.

За одржање реда потребна је, на првом месту, *добра воља*, а на другом јача

и *енергичнија власт*. Што се пак тиче личне и имовне безбедности, ми смо у нашој расправи „*Криминалитет у Србији*“ статистичким подацима доказали, да наш криминалитет није *професијонален*, већ локалан и *специјалан*, и да га с тога није тешко сузбијати и лечити.

За сузбијање криминалитета, поред осталих мера, у овој нашој расправи предлагали смо:

а) Да се при самом Министарству Унутрашњих Дела установи нарочито *одељење за јавну безбедност* која би се, слободно од сваких утицаја, старало о свему што се односи на јавну безбедност у земљи, и под којим би стајала стална и окружна жандармерија и антропометриска одељења. Овакво одељење постоји у Француској још од 1871. године под именом *Одељења Опште Сигурности*.

Ако се не би нашло разлога да се ствара ново одељење при министарству, могао би се проширити делокруг рада његовог Антропометријско-Полицијског Одељења. Ово би било у толико целисходније што Антропометријско-Одељење већ има дужност да прибира податке о кретању криминалитета у земљи, као и да води евиденцију о осуђеним личностима;

б) Да се у округе и срезове, који стоје рђаво у погледу криминалитета, постављају најбољи полицијски чиновници, а нарочито старешине;

в) Да се што пре донесу потребне допуне у кривичном закону по којима би се професијоналне скитнице и коцкари судски кажњавали. О овоме, за чудо, нема никаквих одредаба ни у новом пројекту кривичног закона, и

г) Да се законодавним путем спречи злоупотребљавање алкохола, и ограничи продаја и ношење оружја.

Остајући и сада при овим предлозима, мишљења смо још да би, у циљу што успешније борбе против криминалитета малолетника, требало путем закона регулисати и питање о морално напуштеној деци.

У категорију ових мера за сузбијање криминалитета улазе још и *жандармерија* са *пољском полицијом*, о којима нарочито говоримо.

2. *Жандармерија* наша треба да се организује на другој основи, а жандарми да се боље награде и осигурају пенсијама. Ми не делимо мишљење оних, који налазе да жандармерија треба да буде чисто грађанска установа — јер би у овом случају место дисциплинованих војника имали обичне пандуре — али тако исто налазимо да она треба да буде више *грађанска* по *војничка* установа, и да полицијске старешине треба неограничено да располажу, разуме се у границама закона, са жандармима који су им одређени на службу. И само унапређење жандарма у чинове подофицирске треба оставити полицијским старешинама, а постављења жандармеријских официра Министру Унутрашњих Дела, јер будући жандармеријски официри морају имати много више стручне, полицијске спреме од данашњих жандармеријских официра, или боље рећи официра сталног кадра, који се привремено упућују на службу у жандармерију. *У сваком случају жандармерија треба и даље да остане под војном дисциплином и војним судством.*

3. За локалну сигурност по општинама неопходно је потребна *пољска полиција*, која постоји готово у свима земљама. Има два пута и начина да се она оствари: или да се организује као потпуно ново полицијско тело, или да се увећа број данашњих жандарма и из овог повећања деташира потребан број на службу по општинама (у свакој општини најмање по један). По нашем мишљењу, овај други начин био би много бољи, практичнији и сигурнији. У закону би се тачно предвидело колико би општине плаћале држави за ове деташиране жандарме, који би потпомагали општинску власт у обављању локалне полиције, и били под надзором среских односно окружних начелника.

На приговор, да би овако организована пољска полиција била доста скупа, одговарамо у напред да у осталим земљама, поред пољских чувара — које у свакој општини поставља државна власт — постоји још и жандармерија, која је распоређена по целој земљи, и која стално патролира у одређеном јој реону. Број нижих полицијских органа у овим земљама, који се старају о реду и личној имовној безбедности у опште је врло велики. Примера ради помињемо женевски кантон, који нема више од 150,000 становника, (са Женевом) али зато има: 200 жандарма, 80 пољских чувара и до 50 агената сигурности. Један, мањи део жандарма у Женеви је, а остали су распоређени по кантону. Пољски чувари распоређени су по општинама, али су организовали као засебно тело и стоје под директором централне полиције. Агенти сигурности стално су у Женеви, и одатле, по потреби, одлазе у кантон. Раније смо већ нагласили да је полиција у женевском кантону добро организована и централисана. Захваљујући овоме, у њему је лична и имовна безбедност одлична — за последњих 5 год. извршено је свега једно убиство из користољубља.

У Белгији постоје такође и жандарми и пољски чувари, а у Француској још и *покретна жандармерија* (brigades mobiles).

Пре 4 год. у познатом париском удружењу „*Société Général des Prisons*“ дискутовано је питање о реорганизацији полиције како административне тако и судске, и као основ првој постављен је овај принцип:

„*Одржање реда и јавног мира на целој територији дужност је државе. Према овоме, њој припада право да, с обзиром на важност и карактер сваког места, врши директно, потпуно или делимично, полицијске атрибуције предвиђене §§ 2 и 3 чл. 97 закона од 5 априла 1884*[1]) *год., или да их делегира општинским председницима под резервом и условима тачно одређеним*“.

Поред овог основног принципа за административну полицију, изражене су још и ове жеље:

а) *Да се број жандармеријских бригада увећа, и*

б) *Да Парламенат усвоји што пре законски предлог о стварању покретне жандармерије,*[2]) *и да се у будуће сталне жандармеријске бригаде не удаљују из места резиденције.*

За пољске чуваре формулисан је овај текст:

„*Свака сеоска општина мора имати најмање једног пољског чувара, кога ће постављати општински председник, по одобрењу окружног начелника, и чија плата не може бити мања од 500 динара на годину.*

За пољске чуваре могу се поставити само она лица, која су служила војску, а притом су здрава, добро развијена, писмена и млађа од 65 година.

При свем овом може се допустити да две или више општина, са малим бројем становника и малом територијом, издржавају заједнички једног пољског чувара.

Ако општина не би била у стању издржаваты пољског чувара без специјалног прироза, даће јој се субвенција из окружног буџета, под условима који се законом утврде. Овај издатак биће обавезан за округ. Ако би и округ морао, у овом циљу, прибећи специјалном прирезу, даће му се субвенција из државног буџета, опет под условима који се законом утврде.

Као што се из изложеног види, за одржавање сигурности у унутрашњости земље у Француској постоје: *стална жандармерија* распоређена по бригадама у целој земљи, *покретна жандармерија* и *пољски чувари*. Пошто ми немамо жандармеријских бригада по унутрашњости, а било би нам много да стварамо и њих и пољске чуваре, то смо претпоставили пољску полицију помоћу жандарма овој помоћу *пољских чувара*.

4. Одредбе о полицијским властима и органима, о њиховим дужностима и надлежностима, расуте су по разним законима (закон о уређењу округа и срезова, закон о општинама, закон о јавној безбедности, Устројство Управе вароши Београда, Полицијска Уредба и т. д.). Пошто ће се већ морати приступити изменама свију ових закона, налазимо да би било добро и практично кад би се све ове одредбе скупиле у један закон — закон о *полицијским властима и органима* — и том приликом подвргле озбиљној ревизији. Ова ревизија нарочито је потребна за Устројство Управе вароши Београда, које се датира још из времена када Београд није имао више од 15 до 20 хихада становника.

Разуме се већ да је неопходно потребно, да се новим законом регулише и питање о полицијским чиновницима на принципима *стварне спреме, исправности, сталности у служби и повишице данашњих плата*.

По нашем мишљењу било би најбоље кад би се кандидати за полицијске чиновнике подвргавали *стручном испиту* (изузетак би се могао чинити само за ди-

[1]) Закон о општинама.

[2]) Закон о покретној жандармерији донесен је пре 3 године.

једномишљење правнике, а тако исто и кандидати за среске начелнике и секретаре начелства. (Овде не би требало чинити изузетак ни за правнике).

Тако исто било би врло добро и за службу веома корисно кад би се сви наслови ово постављања, премештаја, унапређења и суспендовања полицијских чиновника пренели на један *одбор*, који би састављали: начелник и инспектори Министарства Унутрашњих Дела, управник Београда и начелник округа београдског. На овај начин г. Министар би ће ослобођено једног досадног и незахвалног посла, а полицијски чиновници — што је већ једне преке — неизвесних партијских гоњења.

5. *Општинске власти* треба да буду тако рећи на основи реорганизације, како би се створиле здраве и јаке општине, које ће бити у стању да својим суграђанима увек пруже пуну и неопходну помоћ у заштити личности и имовине.

а) Изнели смо већ наше мишљење о постављању општинских председника по угледу на белгијско законодавство. У крајњем случају могло би се узаконити: *да општински одбор бира на своје средине и предлаже два или три кандидата за општинске председнике, од којих Ке Влада или сам Министар Унутрашњих Дела једног потврди.*

У свом делу *„De l'organisation communal et municipal"*, француски писац *Henri Ramaud* поводом овог белгијског законодавства вели:

— Организација општина у Белгији веома је слична са оном у Француској. Супрегнена Белгија одликује се слободољубивим законодавством у овом правцу. Ако дакле у овој земљи, која данас даје толико доказа политичној мудрости [дело је писано 1877 год.], налазимо законе који дају право извршној власти да именује општинске председнике, *значи да у овоме лежи права административна истина, која је победила старе и мрачне традиције.*

— Према данашњем закону, у свакој општини налази се по једно општинско тело, које састављају: председник, његови помоћници (кметови) и одборници. Одборници се бирају непосредно, међу општинским грађанима, под прописаним условима, а њихов мандат траје 6 год. Половина одлази сваке треће год. Атрибуције општинског одбора многобројне су. Он се стара о свима општинским интересима, као и о осталим стварима које му је ниша власт доделила.

— Председнике и његове помоћнике именује Краљ на предлог одборника [али председника може именовати и пао реда одборника, по нашљењу окружног одбора]. Председник је орган Владе, и као такав стара се о полицијским законима и наредбама. — — —

вешке услуге вештаку специјалисти и полицији. Треба само знати да ране затварање не праве суда чворове на нити начин, и да је за потпуну подеклу ових потребно скупити обрасце из разних земаља.

Разуме се већ, да је испитивање затварања, које је служило за вешање, врло важно за истрагу. Природа њезова допушта више пута да се констатује и његово порекло (као н. пр. у језеру господе Стајићах). Ако неке показују на својим крајевима пресеке, могућно је још боље прецизирати њихово порекло и доказати н. пр. да су одсечене од живог ужета, које је приликом претреса нађено под осумњичене индивидуе. За ово доказивање потребно је фотографско увеличавање, које допушта да се тачно констатује подударност пресека и тканя.

Симулирано вешање.

Под овим вешањем ми никако не подразумевамо она, о којима смо малочас говорили, т. ј, она која прше самоубице да би направиле нестанке за самоодрицањем, и убице на својим жртвама, већ вешања која имају за циљ да преваре неког и да заведу правосуђе. Ова вешања нарочито се налазе на индивидуама, које се нађу за жртве напада. Тако једна индивидуа хоће, са овог или овог разлога, да се представи као опљачкана, а најбоље начин за ово јесте да опљачка саму себе, да себи нанесе несколико заних модрица и да се сама веже. Кад суседи, возвани јединим „жртве", дотрче и особеније је, нико и не помишља да је она саму себе везала. Симулирање опасне краће, без ове спене, могло би изгледати много сумњивије. Разуме се већ да се ове личности, са изузетком кинеског несрећног случаја, увек затекну живе.

Симулираном вешању прибегавају често и хистеричне: жене да би се направиле интересантнима. Ми смо у пракси имали случај са једном женом, становницом једне усамљене виле, која је једног јутра нађена вешана у спаваће кревету. Она је причала, да је једна маскирана индивидуа ушла преко ноћи у њену помоћу дестинја и тражила јој прво 500 дин., а потом је везала у кревету, па злоупотребљујући њен положај. Цела ова прича изгледала је врло романтична. Ово у толико више што се нису могли наћи никакви трагови од дестинја и наводног обијача. Испитивање веза показало је, да су ове биле у виду вала, и да је било довољно, да њихово стезање, увијањем њих руку и ногуи ће мало. Са овог разлога ми смо констатовали симулирано вешање, а ово наше констатоване убрзо је утврђено нагним одласком господарице, која није хтела остати у једном малом месту, у коме је цео свет знао њену авантуру.

Симулирано вешање може се лакше полнати, као што је то било у нашем случају, по специјалном начину вешања. До истине се најбоље може доћи ако се посматрани случај вешања опробо на себи самом. Шта више, симулирано вешање увек се прво тако да неће не нанесе никакво зло вешаоне.

Ако је вешање извршено на равни, овај у пољу обиље, онда последње су готово увек вешање.

Треба знати, да код случајева у којима се симулирано вешање прши од друге личности, у договору са „жртвом", И ово вешање карактеристично је по настојању да се неким не нанесе зло вешаоне. На овај је у опће начина много теже доћи до доказа о симулацији. Права природа вешања често се може открити само на основу осталих констатација на лицу места — констатација особених код којих је тобожњи злочин био извршен.

Трагови крви на леш.

Откривање трагова крви на леш и његовом одеду врло је важно за истрагу. Са овог разлога неопходно је потребно детаљитно фиксирати њихов положај и наглед, а ово се може постићи једино помоћу фотографије.

Облик крвних трагова, пракаи њихов сливања и њихов распоред, могу нас у нанесеним случајевима обавестити о механизму убиства. Тако човеку рањеном у главу, у положају стојећем, крв ће тећи у правцу низлане тела, т. ј одозго на до доле, образујући крвав траг готово паралелан са медијаном. Овај крвави траг биће нешрекидан према облику главе и лица. Услед каквог и већ нешчишћења он може за трећут скренути од праве линије, али чим обиље ово нешчишћење, узеће опет нормалан правац, одозго на доле, у правцу праве линије. Ако је човек после нанесене времена нао, овај крвави траг, паралелан медијан, показиваће јасно, да је жртва била ударена у положају стојећем.

Ако је крвава рана нанета индивидуи која је лежала на земљи, крв ће најприродним путем отицати на најнижем делу, остављајући траг перпендикуларан медијани. На основу перпендикуларности овог трага могућно је реконструисати положај главе и ког другог дела тела у моменту задате ране. Тако и, пр, у случају ране на образу, кое крвав траг ка бради показиваће да је жртва лежала, и да је у моменту задобијене ране водила главу.

Крв из рана на више или мање хоризонталним деловима тела, које дожи средина груди итд., образује у почетку једну локву, а затим отиче најближим нагибом директно на земљу.

Правац крвних трагова не служе само за одређивање положаја жртве у моменту задобијања ране, већ и за откривање доцније промене положаја леша. Приликом убиства Бернеја, у Бриселу, која су убили браћа Пешер (1884. год.), убице су се пратиле на место злочина и леш своје жртве — који је лежао на земљи — посадили у једну фотељу, да би симулирали самоубиство. Трагови крви, који су ишли од слепог ока на потиљку, и који никако не би могли постати у седећем положају, обелоданили су одмах овај трик злочинаца. Поред овога, на једном крвном трагу, у пола осушеном, констатован је отисак шешира су закључили: 1. да је он, с обзиром на осушеност крви, морао бити произведен тек после $2^1/_2$ сата, а још вероватније после 19 до 25 сати, и 2. да је проналажено од њиове на прљавштине, и да десни део њиова браће Пешер, а нарочито једне од њих, одговара тачно отиску.

Усталеним трагови крви вероватно су за утврђивање да ли се жртва бранила или је одмах оборена на земљу.

У сваком случају потребно је да се леденик посмра, да нико, на ни сам лекар, не уклања с леша трагове крви пре сецкије. Леденик ће нарочито забранити да лекар, који први дође, не сперо крв са рана ради констатовања да ли је она била жртва или не. Има времена да се ова констатација учини и за време сецкије.

Трагови ноктију.

Понекад, ако је било борбе између жртве и нападача, на леш се могу наћи отиски ноктију. Облик ових отиска може несумњиво да идентификацију нападача, те је с тога врло важно фиксирати га. Он је фиксиране прши се помоћу фотографије, али су они понекад толико дубоки да се мора приступити њиховом калупљењу, било помоћу гипса. Да би се овако добивени отиски могли упоредити са отисцима ноктију осумњичене личности, треба све поједине улете прво у полуотврднутом воску, па их потом излити помоћу гипса. Приликом упоређења треба нарочито посматрати опште правци нокта и евентуалне пруге, које увек производе баше угласту осушеност биле силовитост ланџе ноката.

Трагови удараца, задављивање итд.

Ударци или притисци на кот дела тела или за последњу налив крви под кожу услед кидања малих крвних судова. Ако удар или притисак нису били јачи, ово наливање крви показује се у једном времену, које вичезана врло брзо услед аутопсионала расуте крви. Али, ако је количина изливене крви била много већа, удар или притисак произвођење знатно наглашену прнвеу болесу. Поштто се аутопсионале крви врши полако, остатак њене испод коже згушњава се, услед чега ударено место добија у почетку боју пријељубичасту, а доцније са прогресом аутопсионала, жуто-зелену, која потпуно ничезана после неколико дана.

На лешевима убијених констатује се, ако је било борбе, већи или мањи број трагова, изазваних контузијама разне природе. На леш се она места веома јасно надиђају својом затворено-црном бојом, и могу нас обавестити о јачини борбе. Међутим, притисак извршен руком убице на телу жртве, није увек толико јак да би произвео видљиве трагове. Жртва, убијена једним револверским метком, нема никаквих спољних трагова борбе, и с тога може лично на самоубицу, ако је само злочинац вешто уклонио место извршеног злочина и сиотрено оставио оружје поред тела убијеног.

Невидљиви трагови удараца и притиска нрстиџу на леш могу се нпак открити фотографеским објективом. У овом

њиху треба фотографисати дедове тела на којима се, вероватно, налазе трагови борбе: руке, врат, евентуално нога, и по возиљу обичних плоча и избегавајући сувише велику редукцију. Новоправе треба да буде кратке, а за развијање плоче употребити изванвани који дејствује лагано. Изванвање треба прекинути чим се достигне средња густина. Помоћу ове методе могућно је добити слике на којима ће се видети најмања разлика у боји њене. Ова разлика може се још и увећати употребом позитив-хартије за контрасте.

Ако су сумљиве мрље констатоване треба, према свим истим правилима, фотографисати у што већој величини регион тела на коме се оне налазе. На основу ових фотографија судски лекари моћи ће са лакоћу изјаснити о природи ових мрља.

Познато још, да је у публици веома распрострањено мишљење, да се на лешу могу наћи отисци пристију који су га притиснували. Према овом мишљењу, на врату задављеног могли би се наћи отиси пристију од убице. Ово мишљење скроз је погрешно. Могућно је констатовати, као што смо поменули, учествије трагове на местима где су прсти били али су они трагови једноставни и без икаквих папиларних линија. Ова једноставност отиска изазвана је глатком кри по целој површини притиснутог места.

Испитивање халина леша.

Испитивање ово треба да се врши већма пажљиво. Приликом овог испитивања не треба скидати халине са леша. Овим испитивањем може се констатовати необичан поремећај одела: прекиди који се не могу објаснити положајем леша, а који могу објаснити да је леш донет на место на коме је нађен; отклоњење напаљене у аверама сенсуалне природе, задављење сукања у отпадима којима су врстходила сидонаља итд.

Поште се извршне све потребне констатације на одећу леша, треба ово скинути. Овом приликом треба обратити пажњу, да се не додирују делови одела на којима би се могли налазити отисци пристију, нр. дугмета са глатком површином: при него што се испитају. Отисци на појединим деловима одела погужили су већ више пута за идентификовање убица. Тако је убица једног војника оставио отиске своја два прста на лакованом појасу своје жртве.

На одећу жртве убистна треба тако исто пажљиво тражити обрезе који произлазе од убице, а које је он могао изгубити за време борбе: длаке од косе, браде и брнова, длаке његовог одела итд. Да поменемо овом приликом, да је у аверу Гуза откриће једног врвено-рифер клапца, које је нађено у вези жртвином, упутило истрагу на погрешне, које су путовали поход у коме је убиство извршено. У овој истој аверу, на основу испитивања вели и трагова крви, која су се на њему показали, могло се утврдити, да је убијена била нападнута од Гроби-а и Мишела, и да је глава, која је почивала на плочи за грејање вагона, била разрезана штиклама.

У убистима помоћу натрепог оружја, на основу испитивања рупа од куршума на одећу, често је могућно утврдити да ли је пуцано наблиза или издалека. Ово испитивање још допуштa да се прецизира број пројектила куршума.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

— Мислим се нешто... хтели смо *разбаштати* унучу једног *тотшног* *лепата*, који *трговаша* са *кальавцима*, *мачкам* да је *тотшно* *кљавао*, *ужбрекам* да ће да *траха мисирак* и да ће бити *убанштавам*. (Хтели смо синоћ покрасти једног златара, али је он био будан, видео сам да ће морати да ради пож и да ће бити крв.)

— А тебе страх да не одеш у *Бели Мардел*, али *тешњавајући левате* друг ти и не стоји него *шатрунца*. (А тебе страх да одеш на робију, али крадући *жуде* другог ти и не стоји него хапса.)

— Вазде бих *убанштавати левате* на *шлафчицу* него *разбаштавати унуче* ... увек имаш *порцајте* на леђима. (Вазда бих убијати људе но друговима него разбијати дућане и увек имаш после са жандармима.)

— На шесте баш *аш тепалм*... а било је *мињутим* *леше* *пљуварке*, *тотшна* *ока*, *мањалеце* и *цимала*. (На шесте баш пашта украли... а имало је лепих табакера, сатова, прстења и ланчева).

— Не. *Разбаштавам* се *разби* у брави, де чат нас *ужбрака* и *редво* је за порјате те ми *одлазмо*. (Не. Кључ се сломи у брави, трговац нас опази и викаше за помоћ, те ми побегосмо.)

— Хеј ви, вицку неки *тељи*, не *редајте* тако *тотшно*, има тамо један *леват* који може *раскужљате*[1]. (Не говорите тако гласно, има тамо један човек који вас може бити разуме.)

Опазмена је истина дошла доцкан, али се она ипак уђуташе. Отворих очи да видим који су то, но како је мој кревет био ниже од свију њима могао ништа видети; остао сам и даље неповретан правећи се да спавам. Један од оних што су се разговарали устаде и ја познах Неве-а, робијаша из запада у Тулону, који је побегао неколико дана пре мене: за њим скочи други.. Каже Поз, други бесуњац... трећи, четврти, посеђаше на кревету све су били побегли робијаши. По опоме помислио би човек да је у соби № 3.

Најзад и ја устанем, али тек што сам спуштио ногу на патос повикаше сви: „Еј, Видок! Стадоше се тиснати здравећи се једним. Један од краљевића на Гард-Мебла, Шарл Демоне, који је побегао одмах после мене, рече ми да је се цео запод дивно мојој смелости и мојим успесима. У девет сати одведоше ме на доручак код Brotaux, где затекнем браћу Кинет, Бокасе-а, Робино-а, Метрана и Лемата, све чувене лопове са Југа. Они се устрпиваху у љубазностима: набавише ми паре, одело, па чак и љубазницу.

Био сам оделе, као што се види, у истом положају у коме сам био и у Пантуу, али нисам више на номинално да као у Бретањи радим „занат" мојих пријатеља, те сам од мале морао тражити повћану помоћ, само је дотле требало живети. Убражавао сам да ће се неко време моћи хранити а да но „радим" и тврдо сам се био решио да будем само на храни међу хоповима; али човек предлаже а Бог располаже. Они који другови били су незадовољни што сам, час под једним час под другим изговором, избегавао да учествујем у крађама које су они свакн дан вршили, и почеше неговорити да би се отресли једног досадног сведока који би могао постати и опасан. Они су рачунали као полицајца за мене довља да ће се уметн извући, и да ће се тад немајући другог прибежишта решити да „радим" с њима. И у овој као и у свима сличним приликама, полагало се много на то да ме придобију, јер се имало одлично мишљење о мојој бистрини, одважности, а нарочито о мојој снази, која је најскупоценија особина у занимању у коме је добит врло често близу опасности.

Еле, ухватише ме у улици Сен-Коде код Аделе Буфен и одведоше ме на једнички затвор. Одмах, у почетку прног испита, свиђао сам да сам издат. Ово ме откриће разјари и учиним нешто што би у неку руку као ступање у један живот потпуно нов за мене. Напишем г. Дибо-у, управнику полиције, и замолим га да разговарамо на само. Још исто вечо одведоше ме у његову канцеларију. Пошто сам му објасњно своје стање, предложим му да пронађем где су браћа Кинет, који су тада тражени за убиство жене једног радника из улице Бел-Корајер. Понудио сам, између осталога, да покажем начин како да се похватају сви они што отпадају код Јевревина и код Кажена, столара у улици Екорш-Беф. За све ово писам тражио ништа друго до да могу слободно отићи на Лионе. Г. Дибо-а и ја бити да је на сличним предложима био више пута преварен; приметно сам да је се устезао да проба са мном. Ва сумњате у моју искрену намеру, рекох му. Да ли бн сумњали у њу и онда, ако бн, кад ме враћају у затвор, побегао, па се опет сам вратим да будем вам затворени? — Не би, одговори он. — Е, лепо, ви ћете се скоро уверити да није потребно да ме нарочито чувате. Он прста на моје тражење и повеђоше ме. Донаше на крај улице Лантери оборим оба пратиоца, који су ме држали за мишиће, и потрчим што сам брже могао и општинску пућу где нађем г. Дибоа. Мој неочекивани долазак изненади га много, али од тада, сигуран да може рачунати на мене, пусти ме у слободу.

Сутра дан видео сам Јевревина, кога су звали Водаз; он ми каза да су се наши пријатељи преселили у Кроа-Рус, у једну

[1] Преводилац је француске изразе који заслужују пажњу ставио у загради, а српске који заслужују пажњу ставио је у загради.

њу ноју ми он описа. Одем тамо. Знали су већ за моје бегство, али како нису ни помишљали на моје везе са управником и како су мислили да не знам од куда је дошла достава, на основу које сам ја затворен, они ме примише врло пријатељски. У разговору приберем пословне с браћи Кинеч, и још нете нека достанем их г. Дибоа, који ме тад, пошто је био потпуно уверен у моју безопасност, упознаде са г. Рапиџером, главним полицијским секретаром, данас комесаром у Паризу. Овоме чиновнику сам дао потребна објашњења; потребно је да кажем да је он донета радно са много умешности и ревности.

Два дана пре него што су, према мојим уputствима, дошли у кућу Бидалову, одвели ме опет у робиски затвор, где сутра дан примедше Видах, Кабеи, Невс, Каде Поз. Деницје и још многи други, које су сви одведовиуут похватали. Исправа сам био одвојен од њих јер сам рачуно да је боље да се ми прочујам. Кад сам после неколико дана пуштен међу остале затворенике правио сам се веома изненађен што су видели цело моје друштво. Нико не показивање ни најмању познасло на улогу коју сам ја њиме у њеховој затварању. Сазво Невс ме гледајући са неким неповерењем те га ја упитам за узрок; он ми признаде да но начину како је протресен и испитиван, није се могао уздржати а да не помисли да сам ја био проказивач. Ја се изразим уверљиво и, на боја ни да се то смањење по пропири, скупим затворенике и њима и њима Невс сумња, питајући их да ли они верују да сам ја у стању издати своје другове. Сви одговорише негативно и Невс се маље примирен да ме сматрали. За мене је било врло корисно што се оне сумње разбише овако, јер би иначе, да су се оне потврдиле, сигурно био убијен. У Роану је већ било неколико оваких пресуда које су ирицали хапсеници међу собом. Неки Моасеа, осумњичен да је проказао крађу извршену у њеној цркви, био је убијен ту, у дворишту, и никад се није могло сазнати ко је убица. Недавно један други, оптужен за сличне ствари, нађен је једног јутра обешен ужетом од сламе о гвоздје на прозору, а поведена истрага није имала никаква успеха.

Г. Дибоа ме позва у своју канцеларију и да би отклонили сваку сумњу одведоше ме са осталих хапсеника као на испит. Ја ућем први; управник ми рече да су из Париза дошли у Лион неколико врло сумлих и опасних крадљиваца, и да они, пошто имају уредне исправе, очекују негде у сигурности прилику да изврше какву крађу и да одмах затим ишчезну. То беху: Жалијер звани *Бубонек*, Бутеј *Кадет*, Гарар, Бушар, Мудеи *Шемпињја*. Марки звани *Златна рука* и још неки мање знатни. Сва она имена, која он помену, била су ми потпуно непозната; ја му то кажем додајући да је могућно да су она лажна. Г. Дибоа је хтео да ме одмах пусти да се уверим, ако ове лоше негде на јавном месту видим, да ли сам их надгледао, али ја му рекох да би ме то лако могло пуштање могло осумњичити код апсеника у случају ако поверст службе буде захтевала да поново будем затворен. Моја му се примедба учини оправдана и он приста да нареди да ме пусте сутра.

Невс, који је био доведен са осталим затвореницима ради испита, уће после мене и после неколико минута нађе сам задужен; питао сам га шта је у најновијој било.

— Замисли, рече он, *великим сиоори* ме је *редао* да ли ћу хтео да *редам* где *кеваду шатраи* *легати* који су за *телалање домаћи* из Париза; пошто их само да *раскужавам* иначе би могли да одлазу (замисли, управник ме је питао да ли ћу хтео да прокажем где спавају крадљивци који су дошли из Париза; да их само да познајем иначе могли би да утекну).

— Нисам знао да си тако несуменшан; ја сам му обећао *редати* све *шатраие* *лежате* ја сам му обећао проказати све крадљивце.

— Како! ти ћеш бити *ченеа*; у остали ти их не *раскужавати*. Кево! ти ћеш бити полицијски шпијун; у осталом ти их не познајеш.

— Шта ме се тиче!.. пустиће ме да их *ирокам по мардељу* и тако ћу узучити прилику да *одлам*, а ти *кеваду* у *затрпеце*. пусти ће ме да их тражим по пароши и тако ћу узучити прилику да утекнем, а ти остани и даље у запећи).

Невс-у се довиде ова писао и луто се кајаше што је одбио понуду Управникову, а како нисам могао без њега успети у проказивању оних крадљивца, наговорим га да оиозове своју реч, те г. Дибоа, кога сам о томе известио, нареди те нас обојицу једног вечера одведоше врел Велико Позорште, затим и на друга места, где ми Невс показа све тражене крадљивце. Ми се затим вратисмо у затвор праћени полицијским агентима који су нашли одмах за нама. Да бих извео свој план и да бих отклонио сваку сумњу требало је међутим учинити нешто чиме би ми и најмање потврдио Невс-у поду, који сам му био дао. Пролазећи кроз улицу Мерсиер уљемо брао у један продаја и затворен за нама прата. Док су агенти потрчали на други излаз ми изашасмо мирно еде смо били уиши, и кад су они видели да су напрани не смо већ били далеко.

Два дана после Невс, који ни није више требао и који на мене није могао ни сумњати, би поново затворен, а ја, пошто сам сад знао довиде, које ја требало проказати, прокажем их полицајцима у броју Сен-Инзајер, где су се сви у недељу скупили нападући се да штогод „зараде“ над свет буде изложено са службе. Не могући више користити власти осталио сам најзад Лион и пођем у Париз, куда сам, захваљујући г. Дибоу. био снабдевен са путним листом без узнемиравања.

Отпутовао сам пошто и путем на Бургоњу; путовао сам само дању. У Лисиј-бов, где сам пренођење као и сва друга путишта, успавам се и над сам се пробудио кола су већ била отишла пре ниже од два сахата; надао сам да ћу их стићи због тешког пута који у овоме срезу иде брдима, али дошао у Сен-Брис уверио сам се да су они намакли много и да је немогућно стићи их; за онда устиорим корак. Неки човек, који ишаше у истом правцу, видевши ме свог у зноју упита ме идем ли на Лисиј-Бов; кажем му да доиста отуда идем и на томе разговор стаде. Овај човек оста у Сен Брису а ја продужим пут за Оксер. Чим сам стигао изиурен од умора уђем у једну кавану, где пошто ручам потражим врелет.

Сиавао сам неколико часова, на ме пробуди нека велика ларма пред вратима моје собе. Неко је дуиао јако; устанем полуобучен, отворим и моје сазиве очи видеше тробојну еширу, жуте панталоне и цивила заруквала: полициски комесарса паредником и два жандарма. Видев их ја сам претрнух, „Видите како бледи, рече неко, Нема сумње он је“. Подигнем очи и видим да то говоре онај човек с којем сам се разговарао у Сен Брису; али још писам знао разлог овој бели.

— Почнимо, рече комесар,... вет стоиа и пет пасчева... таво је... коса плава... обрве и брада... исто... чело обично... очи смеђе... нос шиљар... уста средња... брада округла... лице пуно, румен... доста добро развијено...“

— Он је... поиикаше паредник, оба жандарма и онај човек из Сен Бриса.

— Да, он је, рече и комесар... кашут плав... панталоне сура чоја... био прелиг... црна жашиа...

То доиста беше моје одело.

— Нисам ја казао, приметн са видним задовољством комесар... то је један од лопова!

Опис се потпуно слагао са њиме, међутим ја нисам био лишен храбр, на изнад због положаја у коме сам иначе био, морао сам тражити ову неприлику. Може бити да је била нека помелка, може бити... Чиновници почеше разговарати задовољни што су ме ухватили. „Мир!“ викиу им комесар; затим, превртув лист, настави: „знаиаве се лако по опитром таиџанском нагласку... има на десној руци назад осакаћен вазрешн оружјем“, Говорио сам пред њима и показао сам доскуру руку која је била потпуно здрава. Чиновници се згледаше, пароче онај човек из Бриса се збуни, а ја сам се осећао као да сам скинуо неки велики терет, Кад сам комесара уиитао реч ми да је иросше ноћи извршена велика крађа у Сен-Брису; један од осумњичених учесника имао је одело сличио ново, а било је сличности и у опису; због тога сам ја имао ону неиријатиу посету. Они ми се извинише, што ја примиш великодушно, Срећом писам морао пресидити ту ноћ, увиђен да ни се деси што ново, седнем још исте вечери на поштанска кола и дођем у Париз, одакле одмах одем у Арас.

Шеснаеста глава.

Нисао сам нише разлога, а њих је лако погодити, те нисам отишао право оченој вући; одседнем код једне моје тетке, која ми каза да ми је отац умре. Ову тужну вест потврди ми укоро и мати, која ме

пријен са оном материнском топлом нежношћу, која се тако разликује од оних страшних поступања, која сам за две последње године доживео. Она је само желела да останем крај ње, и ја се толе покорим и ако је требало да будем стално сакривен; за три месеца писао наказано на куће. На крају овог времена досади ми се седети затворен и решим се да изађем било прорушен, било на неки други начин. Мислио сам да ме неће нико познати, нађадинуут науче глас да сам ја у варошн; сва полиција почуди да ме ухвати; сваки час су долазили моји ипатери али никако нису могли пронаћи где сам сакривен. Моја собица није била много велика, имала је свега десет стопа дужине и шест ширине, али сам је био тако удесио да ми онај, што је дошао купио ту кућу и становао у њој четири године, није ни помишљао да те одаје има и вероватно не би за њу сазнао ни после да му ја нисам казао.

Верујући да ми собу не могу пронаћи, и тако исто да ме и ван ње не могу ухватити, изађао сам врло често. Једнога четвртка толико сам забасао да сам отишао на један бал где је било више од 200 лица. Био сам у оделу маркиза; једна жена са којом сам раније имао веза познаде ме и каза једној другој жени, која је нашла разлога да ме прати, и за непуних четврт часа сви су знали под којим је оделом сакривен Видок. Ту чуше и два наредника, Делри и Шаршантре, који су као полиција, реда ради, били на балу. Један од њих ми приђе и рече ми познако да има са мном да нешто разговара. Свако протнвљење било би врло опасно и ја нађем, Дошао у двориште Делри ме запита за ime. Писам се ни за тренутак збунио и кажем му једно другоме ime предлажући му да скинем маску ако хоће, Ја то не тражим, каже он, али не бих се злутио да вас видим. Онда, одговорим ја, немајте доброту да ми одвежете врпце на маски које су се заирсиле. Задовољан овим Делри приђе иза мене, али у том тренутку ја га дохватим с леђа и оборим једним наглим покретом, а пеницијом свалим и његовог помоћника.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Један полицијски писар пита:

„Решењем Књажевачког Пређотеченог Суда, осуђено је извесно лице на Калењу, на плаћање дуга у суми 500 динара.

Повериоац је поднео ово осудно решење начелнику среза вагањског на извршење, које је актом својим наредио општинском суду, да узме у пошесу дужникову воденицу са два пања и изнајми воденичним, јер је повериоац, истовремено — када је наплату тражио — поднео и доказе да дужник сем воденице и воденичног плаца нема довољно земље по закону.

Али на основи одлуке Државног Савета од 28. маја 1904. г. Бр. 4436, којом је расправљено: да воденица и воденични плац нису од пописа заштићени по § 471, грађ. пост. повериоац је тражио да се ово имање изложи продаји.

Су извршна власт, без обзира на ову одлуку, по замени тач. 4. § 471. од 24. децембра 1873. год. и распису г. Министра Правде од 4. фебруара 1874. год. по званичној дужности тражила је од општ. суда извештај: да ли дужник сем воденице и воденичног плаца има довољно земље по закону.

Сем тога и дужник писменом представком — по извршеном попису — тражио је, да се попис скине, јер му је, нели, воденица и воденични плац заштићена од пописа по § 471. грађ. пост.

Стога се моли уредништво да изволи објаснити: шта у овом случају треба да уради извршна власт — да ли да се придржава одлуке Држ. Савета и да воденицу и воденични плац за наплату дуга прода, или да поверноца у смислу § 497. грађ. пост. извести о немогућности наплате, као и да ли је земљоделну воденицу и воденични плац од пописа заштићена, или само воденица, а воденични плац не?

— На ово питање одговарамо:

Питање: да ли и воденице улазе у ред оних зграда, које су земљоделцу заштићене § 471. грађ. судског поступка, није ново.

Ово је било до сада толико пута предмет расправљања и административних и судских власти, да нам није постављено стално правило, које би служило као основица за поступак власти у даним случајевима.

Највиши наш суд — Касација — изјашњавао се неколико пута о овоме данас овако, сутра онако.

Тако, одлуком својом од 20. фебруара 1903. год. Бр. 6474, Касациони Суд је нашао, да воденица није заштићена § 471. грађ. суд. поступка, и да се може продати за дугове земљоделца, а одлуком својом од 11. новембра 1899. год. Бр. 9128, он је нашао, да и воденица улази у ово имање, које је заштићено моментом законском одредбом, ако дужник без ње нема „наслеђеног".

Државни Савет, опет, одлуком својом од 28. маја 1904. год. Бр. 4436, нашао је, да воденица чак и онда, кад служи као сама земљоделцу, није заштићена од продаје.

После овако разноликих погледа нашега правосуђа и административних власти, одиста је тешко дати упутства: да ли воденицу треба продати за приватне дугове или не?

Али ако се потражи намера законодавца, која га је определила да одреди благодејање из § 471. грађ. суд. поступка, онда је много правилније стати на гледиште, да се воденица не може продати за дугове, кад год земљоделац без ње нема законом одређену „наслеђину".

Како и у овом случају стоји такво стање, и како стоји и захтев дужника, да се попис са воденице и воденичног плаца скине, онда би извршна власт морала да констатује стање ствари, на да у смислу § 466. грађ. суд. пост. с обзиром на § 471. моменутог закона, упути повериоца да судским путем докаже, да се ни пописане воденице може наплатити за своје приватно потраживање.

Што се тиче воденичног плаца он у опште не може бити предмет пописа, пад дужник нема николико имања, колико му закон штити, толико закон штити од пописа земљу на где она била.

II

Суд општине прнјеворске, актом својим Бр. 2126, пита:

„Због тога, што су се у општини догађале многе крађе, суд и одбор, одлуком својом од 23 октобра Бр. 1241. ставио је под полицијски надзор 11 лица.

Али та лица нису познана про доношења решења, да се на основу закона браће, нити пак да су саслушавана, већ пад им је горње решење одборско саопштено њих 5 лица извање жалбу надзорној државној власти у законом року, а реето њих нису жалбе извавили, и суд пад је жалбе добро по расмотрењу, нашао је ова акта, решење суда и одбора и њихове жалбе начелнику среза љубићског и он је моменуто решење на основу § 4. пол. уред. одобрио, а жалбе као неуснеше одбацио,

Сад, дакле, према решењу начел. истога среза решење одборско извршио је.

Али како по уставу чл. 11. Краљ. Србије јасно стоји, да се нико осудити не може, док не буде надлежно саслушан, или законим начином позван да се брани, а у овом случају то није учињено, нити је полицијска власт, приликом расматрања решења, учинила примедбу, већ је решење одобрила, то настаје питање:

Да ли суд сме осуђене подврнути полицијском надзору или не;

И шта треба суд да уради по овом случају на да не буде одговорности, а да осуђено нема никакве приватне тужбе, јер суд сад стоји у двоумици кад је већ сам суд то пропустио на и начелник срески.

И назад над би се осуђени подвели издржавању надзора и исти одржали да ли би било кривичне одговорности и до кога, да ли суда и одбора или нач. среског, који је решење одобрио, или заједно.

Моли се уредништво да ово у свом наредном броју што пре изнесе, како не би какав случај но овоме наступио, јер појединн грађани траже да се осуђене надзору подврну у интересу јавне и имовне безбедности сутрађана".

— На ово питање одговарамо:

Општински суд саопштио је своје и одборске решење дотичним лицима, која су стављена под надзор, и тако им пружио прилику да употребе право жалбе, ако су налазили, да решење не одговара закону.

Кад се неки од њих у опште нису хтели користити употребом правних средстава, а према њима је решење одо-

брено од надлежне власти, онда је оно постало извршиви, а суд га када може и мора извршити без икакве бојазни од какве одговорности.

III

Суд општине оровачке, актом својим Бр. 2126, пита:

„По § 471, тач. 4, грађ. суд. поступ, прописано је благодејање земљодеља за ужинање на једну пореску главу, и да земљодељац од прописаног благодејања не може ни сам отуђити за који начинком своје непокрет. имање.

Један грађанин ове општине, који нема довољно имања по горњем законском пропису на ужинање, дао је записан део имања под закуп — кирију за ову 1912. годину и поднео је овоме суду признаницу на закупну цену ради утврђе.

Како су општини случајни учествали, а да се суд овај не би огрешио о законске прописе, то као претплатник листа учтиво моли Уредништво да у свом најредном броју да своје објашњење и то:

1 да ли се и давањем имања под закуп за једну и више година рачуна отуђење земље; и

II да ли суд општински сме тврдити такво признавање и уговоре о закупу, које су у вредности до 100 односно 200 динара, и ако су већ утврђене постоји ли каква одговорност до чланика општинских?"

— На ово питање одговарамо:

Како се и путем закупа може отуђити ужинане имања, а закон има намеру да та задржи за породицу земљодеља, то суд неће погрешити по закону, ако одбије потврду таквих уговора, бојећи се очигледно изигравају пареденба § 471, грађ. суд. поступка, па јављало се ово отуђење у форми закупа, реуза или ма како другчије.

IV

Суд општине ђаковачке, актом својим Бр. 1719, пита:

„По буџету ове општине за тек. год. за подмирење расхода, предвиђен је прирез у дин. 3,434,63, да се разрезом од грађана покупи, што на 2,815,30 дин. непосредне порезе износи 1.22%, и овај је буџет одобрен од стране надлежних власти.

Приликом разреза овог прираза суд се је држао распореда бр. 6 по коме непосредна пореза износи динара 2,970,27 а по утврђеном распореду без приповљеног дела, и према истој суми извршио разрез овог предвиђеног прираза у 3,434,72 дин, што износи по 115,63% према истој пореза, поменутој по распореду, јер за време састава буџета није се знало колико ће бити пореза.

Према томе а да се не би дошло до одговорности, молили се уредништво да објашњење у првом броју о томе:

Да ли је правилан овај разрез кад је предвиђена сума заштићена,

Ако није правилан разрез онда у чему и да ли има кривичне одговорности и по коме зак. процису као и то, хоће ли одговорни рачунополагач бити саслушан пред контролом, кад је цела предвиђена сума разрезана и пису предвиђене суме окрњене, само је узела новчане порезе мањи разрез но 0,06.37% а овакав разрез одобрава и одбор општински.

Ово је потребно и стога, што пореско одељење неће расподрд да потврди, па зашто да није састављен правилно услед новаване разлике".

— На ово питање одговарамо:

По одобрењи буџету од стране надлорне власти, суд је смео да разрезе свога 3434-63 дин, прирез, и он је тодико и разрезао.

Што је услед увећаног непосредног пореза смањена стопа од 1·22% на 1,15·63%, то не мења ствар, нити доноси какву одговорност рачунополагачу.

Пореско одељење нема разлога да одбије потврду расподеда општ. прираза, кад радом суда није повређен ни једно закон.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Лице, чију фотографију износимо, ухапшено је у Брчеду као посве сумњиво. На саслушању назвало је, да се зове **Раймонд - Симон - Валеско**, да је родом из Букурешта, и да је по занимању механичар.

Према полицији који су га сада прибављени о овом лицу, ово је било осуђивано у Америци, Француској, Русији, Бугарској, а поновљено и у Србији.

Ако би по што више лицо о њему, нека се ја о томе што пре извести Управу града Београда, или ово уредништво непосредно.

Објављења о Његовој тражи одељење јавне безбедности у Београду.

ПОТЕРЕ

3. овог месеца, између 7—8 часова у вече, четири непозната хајдука напали су Косту Јанића, трговца, из Остружнице, и на разбојнички начин отели му и одвели: један сребрн сат са ланчићем јапијем, једну сребрну табаверу са натписом „К. Ј.", новчаник са 15 динара у ситној монети, шест пиштољних патрона са пиштољима и стапком, један бушени дуксат и један дукат пера Карла, једну стару пушку двоцевку на чијем је кундаку нарезан натпис: „К. Јанић", једно пешчи револвер са пуним појасом, шестометрик, једну италијанску новчанику од 5 лира, једну Кошутову банку од 1848. год., две трубе српског пантна, једну сребрну мердевију од 3 дин., у таиеснам марамама до 3 дин., једно туце пољопривредних ножевина и један пиштољ нож.

Један од напалача имао је на себи нешто сувље и чакшире од црног сукна, зеленог, на глави црну шајкачу шубару. Стар је око 30 година, раста средњег, у лицу пун, са црним брковима и обрвама.

Дешења начелника среза посавског, округа београдског Бр. 154.

Драгољуб Ђокић, бравараски шегрт, родом из Добрановце, стар 14 год., омален, одговара код кварта саваманског због покушаја тровања, али је у бегству.

Акт кварта саваманског Бр. 16892.

Благоје Стојановић, из Свиларнице, украо је 1. ов. месеца 700 динара и побегао. Стар је 18 год., средњег раста, црнопуљет.

Дешења начелника среза јабланичког Бр. 710.

Коста Трајковић, из Трстеног, одговара за покушај убиства, али је у бегству. Стар је 28 год., високог раста, плав, гоге и браонк смеђих, очиј зелених.

Дешења начелства округа крањског Бр. 18685.

Чеда П. Настасијевић, бив. одговорни уредник новина, одговара код кварта варошког за новинарске, али је у бегству.

Акт кварта варошког Бр. 15936.

Преносујући ове полицијским и општинским властима, да за њима побегле лица учине надлежну потеру, и у случају пронађења страдарно их упуте властима које су потеривале њима, с позивом за плаћење трошкова ако их буде.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 3. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 22. ЈАНУАРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО ЗА ЈАВНЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Кара-Ђорђеве Звезде
ЧЕТВРТОГ СТЕПЕНА:

Михаила Пошовића, државног саветника.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Кара-Ђорђеве Звезде
ЧЕТВРТОГ СТЕПЕНА:

Андру Николића, председника Народне Скупштине,

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Белог Орла
ПЕТОГ СТЕПЕНА:

Косту Стојановића, народног посланика, и

Косту Л. Тимотијевића, народног посланика.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве
ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА:

Милоша Савчића, народног посланика,

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве
ЧЕТВРТОГ СТЕПЕНА:

Вожидара Ц. Јеличића, народног посланика;

Васу М. Гавровића, народног посланика;

Владимира Радића, народног посланика;

Војина Ђирковића, народног посланика;

Д-р Војислава Д. Маринковића, народног посланика;

Гају Милорадовића, народног посланика;

Алексу Ратарца, народног посланика;

Димитрија Ицинковића, народног посланика;

Драгољуба Божиновића, народног посланика;

Живојина Хаџића, народног посланика;

Јоцу М. Селића, народног посланика;

Мелентија Божовића, народног посланика;

Алексу Жујовића, народног посланика;

Милана Марјановића, народног посланика;

Милана Петковића, народног посланика;

Михаила Ранковића, народног посланика;

Михаила Стојановића, народног посланика;

Николија Милетића, народног посланика;

Радисава М. Митровића, народног посланика и

Уроша Бркића, народног посланика.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве
ПЕТОГ СТЕПЕНА:

Алексу Трајковића, народног посланика;

Антонија Мутавџића, народног посланика;

Благоја Антића, народног посланика;

Вићу Радовановића, народног посланика;

Добрасава Петровића, народног посланика;

Ђорђа Благојевића, народног посланика;

Ђорђа Рајичића, народног посланика;

Јеротија Лукића, народног посланика;

Мићу Даниловића, народног посланика;

Мила Петровића, народног посланика;

Милинка Петровића, народног посланика;

Милоша Рајића, народног посланика;

Милутина Драговића, народног посланика;

Михаила Срећковића, народног посланика;

Николу Живковића, народног посланика;

Павла Ружића, народног посланика;

Пауна Ђорђевића, народног посланика;

Петра Васића, народног посланика;

Рашу Ниншића, народног посланика;

Саву Радешковића, народног посланика;

Светозара Богдановића, народног посланика;

Светозара Михаиловића, народног посланика;

Симу К. Радовановића, народног посланика;

Сотира К. Илића, народног посланика;

Стевана Новаковића, народног посланика, и

Тодора Стојановића, народног посланика.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих дела, поставити:

за начелника друге класе среза посавско-тамнавског Душана Р. Трнчунца, начелника исте класе среза тамнавског, по службеној потреби:

за начелника треће класе среза тамнавског Рељу Ђорђевића, позицијског писара прве класе среза орашког; и

за полицијског писара прве класе среза црногорског Першу Бешевића, полицијског писара исте класе начелства округа чачанског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза прачарског Михаила Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза колубарског округа београдског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза голубачког Јована Пинчића, полицијског писара исте класе начелства округа пиротског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза рађевског Теодосија Маринковића, пребацивши полицијског писара исте класе;

за полицијског писара прве класе среза ужичког Драгишу Лесића, писара другог класе ужичког привременог суда;

за полицијског писара друге класе среза ноћајничког Драгохара Бурмазовића, полицијског писара исте класе среза жичког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза ћупријског Војислава Новаковића и Светозара К. Петровића, полицијске писаре исте класе среза лесковачког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе начелства округа ваљевског Милана Рајковића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза колубарског, округа ваљевског, Јована Алексића, полицијског писара исте класе среза рађевског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе начелства округа крајинског Лазара Петковића, полицијског писара исте класе среза кључког, по молби;

за полицијског писара друге класе среза златиборског Милана К. Поповића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза прачарског Аврама Тодоровића, пребацивши полицијског писара исте класе;

за полицијског писара треће класе среза темнићског Стевана Милићевића, полицијског писара исте класе среза златиборског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза алексиначког Милоја Милосављевића, полицијског писара исте класе среза јабланичког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа ужичког Драгољуба Николића, полицијског писара исте класе среза ужичког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза жичког Бранка М. Сарића, полицијског писара исте класе среза расинског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа смедеревског Милана Б. Јанковића, полицијског писара исте класе среза звишког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа чачанског Милоша Радића, полицијског писара исте класе среза звишког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа рудничког Стојку Поповића, полицијског писара исте класе среза таковског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза таковског Петра Павловића, полицијског писара исте класе начелства округа рудничког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза љубићског Симу Косића, полицијског писара исте класе среза параћинског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе у управе вароши Београда Михаила Банковића, адвокатског приправника;

за полицијског писара треће класе среза звишког Драгољуба Петровића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза орашког Радослава Братковића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза таковског Борислава Димитријевића, апсолвираног правника.

за полицијског писара треће класе среза лепеничког Милорада Карајичића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза посавског, округа београдског, Драгутина Антића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза златиборског Радивоја Стојановића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза рачанског Драгослава Јојића, пореског помоћника пореског одељења среза моравичког;

за полицијског писара треће класе начелства округа пиротског Александра Павловића, практиканта Управе вароши Београда;

за полицијског писара треће класе среза колубарског, округа ваљевског, Војислава Марковића, практиканта среза качерског;

за полицијског писара треће класе среза кључког Станоја Деспотовића, практиканта истога среза, и

за полицијског писара треће класе среза жичког Љубинка Богдановића, практиканта среза неготинског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 16. јануара 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

РЕОРГАНИЗАЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ

(свршетак)

б.) Поменули смо раније да су за прекршење *нетушних дела* и у Швајцарској и у Белгији надлежне полицијске судије.

Кад смо, пре неколико година, по нарочитом наређењу студирали полугодишње извештаје окружних начелника које подносе у свиазу чл. 23. закона о уређењу округа и срезова), констатовали смо да је већина окружних начелника нарочито истицала факт, да поред општинске власти по селима врше грађе злоупотребе од свог права пресуђивања нетушних кривица, и да би ако у тога ово право требало ограничити. Ми надамне затреба неки још даље, ни ни ово право сасвим о цутет и прести га на државне полицијске власти, које ће после ступања у живот закона о среским и градским судовима остати скоро без икакве власти. Било би, разуме се, природније и боље, да се ово право пренесе на среске и градске судове, или су они и сувише преоптерећени другим пословима. Општинска властима могло би се, у крајњем случају, оставити да могу за наред и непосредност према наложеним наредбама изрицати казну од 24 сата затвора.

в.) И за државу, и за општину, и за општинске председнике и часнике, као и за све оне који имају материјалних веза са општином (учитеље, свештенике, службенике итд.) било би од неоцењене користи кад би се нашло пута и начина, да се општинско рачуноводство удеси по угледу на рачуноводство у српским општинама женевског кантона, т. ј. да се од општина одузме руковање с новцем. У овом кантону општине немају никакве готовине у својим касама. Све приходе, како државне тако и општинске, скупљају порезници, и предају кантоналној благајни, у којој свака општина има отворен рачун, разуме се у границама свога буџета. Рачуноводство свију општина сконцентрисано је у министарству унутрашњих дела. Немамо се ваше на основу чекова, које издају општински председници, оверена министарство унутрашњих дела, а исплаћује кантонална благајна.

У нас би се ови послови могли, може бити, пренети на среске финансијске власти. У сваком случају од општина би требало одузети привилеване приходе — пореза.

Кад смо већ поменули општине у женевском кантону, онда да наведемо један факт, који ће најбоље илустровати њихову уређеност.

Да бисмо се боље и најлакше упознали са пословима и функционисањем сеоских општина, отишли смо једног дана у село *Жиси* (2 сата удаљено од Женеве). Изненадили смо се приликом над сви ли дели да је општинска зграда затворена, и да пред њом апсолутно никог нема. У једној оближњој кући рекоше нам, да је општински председник код своје куће, и да овога дана неће делавити у канцеларију. Наше изненађење било је још веће кад смо се нашли са овим председником — који је, узгред буди речено, доктор права и веома интелигентан човек — и од њега сазнали, да он у редовним приликама свега једног дана преко недеље одлази у општину ради спрашавања званичних послова (званична пошта доноси му се кући сваког дана); да у општини нема, уопште, много посла; да, сем једног служитеља, нема никаквог другог канцеларијског персонала; да је, за прошле 4

год., одржано свега 33 одборске седнице, и да он не прима од општине никакву плату већ дужност отправља из почасти.

Општина Жиси има око 800 душа, а буџет за 1910. год. износио јој је до 12.000 динара. Општина издржава три основне школе и једну школу за шивење рубља; има три пољска чувара и добровољну ватрогасну чету. На оправку и одржање општинских путева за последње 4 год. издато је 2800 динара, а за побољшање општинске библиотеке 250 динара.

По уверавању овог истог председника, већина сеоских општина у женевском кантону једнака је, и по броју становника и по величини територије, са општином Жиси, те су им с тога и послови идентични.

г.) За правилно функционисање општинске администрације, потребно је једном решити и питање о *општинским писарима*. Налазимо да општине ништа не би изгубиле од своје аутономије, кад би њих постављали окружни начелници или само Министарство Унутрашњих Дела, и то само по претходно положеном испиту.

6. Жалосно је, али је сушта истина, да наша самоуправна тела за ово неколико година свога функционисања нису показала скоро никаквих резултата (изузев донекле округе подрински и пожаревачки). У место радова на културном унапређењу, и материјалном благостању, она су се ревносно задуживала и прегонила са државним властима, онемогућавајући често ове, па и целу државну администрацију, у времену важних задатака. Са овог, а и многих других узрока, који су довољно познати, те их с тога овде не износимо, мишљења смо да надзор државних власти над самоуправним телима треба знатно појачати. У опште ми налазимо, да државну власт у свима правцима треба што више централисати и ојачати, да би се избегла анархија од које озбиљно трне и Француска и Белгија па, донекле, и сама Швајцарска, и

7. Пре 4 год. провели смо у Нишу неколико месеца по извесном службеном послу, и том приликом дошли смо до уверења, да би овом месту, као највећој вароши после Београда, како у интересу саме полицијске службе тако и из многих других разлога, требало дати засебну управу — управу града Ниша — која је и раније постојала.

* * *

Наш нацрт о реорганизацији полиције, а делом и унутарње управе, ограничава се, као што се из изложеног види, само на основне принципе. У детаље се нисмо упуштали с тога, што ће они у главноме, зависити од усвојених основних принципа и, према овоме, остати увек у границама ових. По нашем мишљењу, главно је решити ствар у начелу, а појединости ће већ доћи саме по себи.

Полицијска је струка најважнија, а полицијски органи најоптерећенији су пословима у нашој држави. Неоспорно је, притом, да је ова струка до сада редовно ниподаштавана, и да су њени органи, са или без разлога, нападани од свију и свакога. Крајње је време, међутим, да се овом једном учини крај, и да наша полиција с правом заузме оно место, које јој по њеним опасним; тешким, напорним и деликатним дужностима припада у једном уређеном друштву.

Д. Ђ. Алимпић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЕНГЛЕСКИ ДЕДЕКТИВИ

(ПО ВИВИЈАНУ ГРЕЈУ)

ПРЕВОД С РУСКОГ

ОТИСАК ПАЛЦА МУМИЈЕ

„Сви ви, што сте данас овде присутни, вероватно сте обратили пажњу на уводни чланак, који је изашао у једном од јутарњих листова, у коме се и овога пута доказује, какав важан значај, за индентификовање личности, има најновији проналазак криминалистике, дактилоскопија, која има свога основа у неједнакости и непромењивости оних ситних линија и облика на површини палца и осталих прстију руке.

Те, тако назване папиларне линије, остају непромењиве не само за све време живота човека, него остају и по смрти његовој све дотле, докле год месо и кожа остану на руци.

На људском телу, сви поједини делови, у току живота, подлеже сталној промени: мења се њихов обим, састав, боја и каквоћа косе, коже, положај и број зуба, мења се израз очију, форма носа и уста, тон и звук гласа, једном речи, све се на људском организму налази у сталној зависности од утицаја доба година, климата, стања здравља, само једине папиларне линије, тако ништавне и безначајне у људском животу, остају непромењене од рођења па до краја живота.

Ова карактеристична особина папиларних линија, утврђује се чак и код мумија, које су старе од 2 до 5 хиљада година".

Овако је, једнога дана, почињао своје предавање својим слушаоцима, начелник лондонског дактилесковског биро-а, г. Тронон, у лондонској кривичној полицији, где је од неког времена установљен специјалан курс за полицијске науке.

На крају одржаног предавања, г. Тронон је гласно прочитао уводни чланак, који је тога дана, као што рекосмо, изашао у једном јутарњем листу, под насловом: „*Духовно завештање једне мумије*", који гласи:

„Пре годину и више дана, брајтански антиквар, Пенљ Данверс, добио је у притежање, поред других старина, и једну египатску мумију.

Како међу обичним муштеријама Данверсовим није било ни једнога, који би се решио да баци тако крупну цену, која је мумији била означена од стране сопственика, то је овај сведок давно минулих векова имао и даље остати у нарочитом своме сандуку, чекајући да кад тад падне у очи каквом ексцентричном љубитељу старина, Американцу, који би пристао да за њега баци значајну суму новаца. До душе, у прво време било их је много из редова колекционара старина, који су гледали да дођу до ове мумије, али ни један није дао одговарајућу вредност, те је она тако и даље остала непродата. Таква незгода довела је Данверса скоро до очајања, и он је озбиљно осуђивао себе сама, што је учинио такву погрешку, да ову мумију у опште и купује.

Један пут беше пало на ум Данверсу, да што боље разгледа ову своју мумију, која је мирно лежала у сандуку.

Пошто је одрешио узао, он стаде развијати платно, којим је била обмотана мумија. Одмотавајући, тако, метар по метар платненог обмотача, антиквар беше наишао на један крај дугачког пергамента, на коме се, на огромно његово изненађење, јасно оцртаваше црвени печат, са јасним отисцима палца.

Извући пергаменат, за Данверса је било дело једнога тренутка, ма да је заједно са њим повукао читав облак труња. Узбуђен од изненађења, Данверс је једна издржавао силне ударе срца и горео од нестрпљења и љубопитства. Пажљиво очистивши пергамент, Данверс га је изнео на светлост, и видео, да је он сав исписан јероглифима.

Данверс је био мајстор за распознавање старих писмена, и помоћу двеју књига, после дугог и трудног рада, он је успео да прочита јероглифе и њихов значај. Ево како је гласно овај древни рукопис:

„Тешко мени, Хамиту, првосвештенику тајнога суда „Три Светитеља", чувару магијских символа и врховном стражару великих пирамида са свима њиховим тајнама. Тешко мени због тога, што ја морам седети овде, с пером у руци, и да пишем оно, што ће моћи прочитати са свим страни људи тек по истеку многих векова. Тешко мени!

„Нека их Богови, нека искале своју освету, нека се на мене излије са висова света вода Нила, за повреду тајне коју овим чиним, али ја ипак ево исповедам своју тајну, за срећу онога, ко дође у ову долину жалости много после мене и прочита ово што ја пишем.

„Пре свега ви, који будете читали ову моју исповест, знајте, да сам ја осуђен на смрт.

„Смртна осуда саопштена ми је устима саме наше прекрасне али грозне Клеопатре, и против ове осуде нема места жалби.

„Сутра, пре него што утрне последња светлост Хароса под хладним пољупцима Изиде, душа Хамитова преселиће се у место њеног последњег боравка, с оне стране велике Ливијске пустиње.

„Ја морам бити кратак, јер ми остаје свега неколико часова за своје располагање.

„Моја историја је кратка али је ужасна и готово невероватна. Међутим, ја се кунем свима светињама олтара и свих светих, који под својим благословом држе Еги-

нат, да је све оно, што сам написао на оној пергаменту, сушта и за славу неупрљавана истина.

„Знајте, даиде, ни незнани потомци непознате земље, да је царица Клеопатра, која сада седи на престолу Фараона, толико исто зла колико је дена.

„Та напољашња спрема покварена је до сржи у костима.

„Кад је видела, да се блага царског дома топе као лед на ватри, и да се злато разноси као песак на ветру, она је покушала да томе тражи лека.

„Да би сузбила грабеж својих придворника, она се решила да сама руководи благајном свога двора, али то није ништа помогло, јер је двор кишео доповима, која су се наопштрили на ону казну, управљену против њихове праве.

„Разгњевљена царица, што предузете мере нису имале успеха, она је припретила да ће све придворнике удаљити и заменити их новим, но на то јој је примећено, да прво себе треба да удали, јер сав расколи и расипање долази прво од ње. Ако царица, рекло јој се, намени своје живот и заведе простоту, онда ће и сви придворници следовати њеном примеру.

„Разумна царица признала је ову правичност ових напомена, али није хтела напустити распуштан живот.

„У замену за ово, она је стала размишљати и правити планове како да се обогати, и задржала се на томе, да покуни сва богатства, сва саврошишта затворена у недрима великих пирамида и оних по систим хранионама, па да их повери једноме од својих слугу, који би их сакрио на каквом безопасном месту, где би остала дотле, докле их проклета жудња овога ћавола, одиченог у овој бело земљи, не би узела за своју потребу.

„О, тешко томе лакшљивом срцу и жени Хаиату, свештеници Хеља, што сам ја узет за изабраника царичног за ово преступно дело, које ме је и довело до опаквог горког свршетка.

„Али тако је било решено, и тако се морало свршити.

„По наредби Клеопатре, којој сам положио свету заклетву, ја сам својим рукама покупио све драгоцености, које су се састојале на полуга злата и комађа драгог камења неизмене вредности, и заповедио дићи златнога Сфинкса, у коме су требале бити чуване ове драгоцености.

„Сразмари вредност свију ових покупљених драгоцености ја сада не могу, али кажем то, да је немогућно схватити ни прибљижан појам тога богатства. Ту је било читавих брежуљака ретког, по величини и каквоћи, бисера, почињући од бедостајног и росе, до савршено прног као ноћ. Отворено лесени, крунни, смарагди, упоређивали су се са пређеним рубинима, који су светлошћу престављали поток крви у средини блештећих брилијената свих могућих величина, а поред њих су се плавили непроменљиви сафири, величине бадемова.

„Све то, помешано са полугама злата, ја сам донео и метао пред ноге царице, а за тим, по њеној наредби, у пратњи читаве свите робова понео у далеки несељени крај, где сам био дужан закопати ове драгоцености, закључане у златноме Сфинксу, тако да то не види ни једно око другог човека, па да со, за тим, као једини сведок овога чина вратим царици, и предам јој златни кључ од Сфинкса.

„Да сам ову наредбу извршио савршено тачно, страшивши на овом другом путу и много времена и здравља.

„Како је морало бити силно моје негодовање над сам се вратио своме дому и сазнао, да ме место награде за трудан рад, који ми је и живот доводио у питање, очекује страшна смрт. Несретна Клеопатра решила се, да уништи и мене, као јединог сведока ове тајне и путева којима се она обогатила, наравно чим јој предам све белеге, по којима ће она наћи запопано благо и без мене.

„Ову своју намеру, да и мене и све моје сапутнике отправи на пут, од куда нема повратка, она је била саопштила неким пре мога повратка, и ја сам то сазнао од једнога свога друга чим сам дошао.

„Био сам на путу да сиђем с ума кад сам од друга чуо овај глас, и у жучној мржњи према овој проклетој жени, у мени се појавила жудња за осветом.

„И тако, над сам извадио пред дивне очи ове зле царице, ја сам већ имао састављен други план о месту где је благо сакривено, који је био далеко од онога, што је у ствари било. Горе, онде, рекс, све је то било тачно нацртано на карти, коју сам нарадио, али је све то било дручије, него што је требало.

„Кад сам ове вучине, ја сам особао потпуно задовољство, ма да сам знао, да ми ове неће сачувати живот.

„Кроз који час неће ће нестати; ја осећам близу себе хладан дах смрти. Ја умирем као члетве — преступник, али ме та мисао не тишти: ја верујем да ће правда славити своју победу. Своме верном другу, који ми је саопштио царичину намеру да ми уме живот, ја поручујем у оном последњем трепутку свога живота, да оно моје завештање мете у сандук, у коме ће бити сахрањен.

„Прође ће, можда, векови, пре него што ће овај пергамент доћи у руке човека, који ће пожелети да искористи моју тајну. Много храбрости, труда и стрпљења мора уложити у ово предузеће, пре него што достигне циљу.

„Али зато, каквом ће се неисцрпном захвалношћу напунити срце тога човека према мени, несретном Хамиту, и како ће се зарадовати моја многонапаћена душа о оном страшне неба, кад се све ово буде остварило.

„За доказ тога, да сам све ово написао лично ја Хамит, ирховни жрец тајног суда „Три Свештеника", ја стављам свој палац десне руке на три печата: на оном од завештања; на карти мора по путовања у крај где је благо закопано, а трећи отисак налази се на ковчегу, у коме се налазе драгоцености".

* * *

Антиквар Давиере, скоро луд од неочекиване среће, која га је задесила, одмах је фотографисао оба отиска, која је имао пред собом, и кад су се оба отиска показала несумњиво подударна, срећни сопственик овог драгоценог документа затворио је своју радњу, и кренуо се на далеки пут на трагове непознат сокровишта.

Овде нема места описивању свих појединости са пута Давиереа на југ Африке, који је свакако са разним препрекама. Жудња да дође до овога богатства дала му је снаге да савлада све препреке, и надљечевачком надразљивошћу, корак за кораком кроз земљу пропокопана, Давиере је на посletку дошао до жељеног блага, очуваног златним Сфинксом, на коме је он нашао трећи отисак са плаца Хамитовог.

Тако је, ето, ово нестрчано надузеће приведено крају, и сада је, Давиере, несумњиво један од најбогатијих међу свима милијардерима".

(свршиће се)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Не чекајући да се они појављају струјем што сам игда могао у правцу ка бедемима, рачунајући да ће пређем и да се дохватим пола, али тек што сам учинио неколико корака, и не сањајући о томе, зајем се у једном јор-сокаку, који је постао после пошто сам ја био отишао на Араса.

Док сам бежао тутањ потковане обуће наговештавао ми је да ме наредници гоне; ускоро они стигоше до мене са сабљама у руци... потегнем на њих великим ножем од куће као да сам имао револвер, и правећи се да ћу да пуцам тркнио сам од њих да ми начине пролаз: „мани Франсоа", рече ми Шарпантје пронесеним гласом, „не гради глупост". Нисам им дао ни реч поповно: за неколико трепутака ја сам већ био у мојој налој собици.

За ово се брзо рачуну и ако су оба наредника имали разлога да кришу да ме се не би свет смејао. Али, за мене је било воеде горе, јер власти удвојише своју ватрку тако, да баш никако нисам могао напби. Остао сам тако затворен два месеца који ми се учинише као два века и неногући више тако надржати решим се да идем на Араса. Спремим завесну личину чинока и једне дене нећи ја се нагубим са пасењем који ми је познајно неки мој пријатељ, Блондел; опис се није сдагао с мојим, али у недостатку бољега морао сам се задовољити; у осталом на путу ми се није десила никаква препрека.

Дођем у Париз, где сам и ако сам заузет око сиспитања робе, пробао посредно да видим да ли би било могућно покренути поново моју парницу. Тако дознах да бих требао прво да се вратим у затвор, али ја се нисам могао никако решити да идем поново у друштво разбојника које сам већ познавао врло добро. Нисам се нимало затворе, пристао бих драге воље да будем затворен сам на-

међу четири зида; за то је доказ што сам молио министарство да будем затворен у затвор судака у Арасу, али нозда ми је остала без одговора.

Међутим чинке сам био продао, но са тако мало добити да писам могао ни помислити да од тога живим. Неки трговачки агент, који је становао у улици Св. Мартин и коме сам нешто говорио о моме положају, предложи ми да се погодим код једне трговинице која је шила по нашарима. Она ме је примила одмах, али код ње писам могао остати више од десет месеци: нене непријатности у служби приморавале су ме да је оставим и да се још једном вратим у Арас.

Однах сам почео излазити, разуме се ноћу. У кући навеше личности, којој сам мало више поклоне пажњу, долазаше врло често Ђерка једног жандарма. Помислим да се користим тиме те да дознајем унапред све што се буде спремало противу мене. Ћерка жандармова није ме познавала, али сам ја у Арасу био обичан предмет за разговоре и није чуде што смо говорили о мени, а често и врло поверљиво. — „О, рече ми она једног дана, ухватиће тога лопу. Наш поручник Динортје, данас полицијски комесар у Абвилу; пође се жли што га не може да ухвати; вероујем да би он драге воље дао целу плату само да га ухвати.

— Да сам ја на место вашег поручника и над њих тако врло Видока, реднем ја, изгледа ми да ми не би утекао.

— И вама као и другима..... он је увек наоружан до зуба. Ви знате да је два пута пуцао на пиштоља на г. Дедрна и Шарпантје-а; и још, он може да се по воли претврза у бреме сена.

— У бреме сена? узвикнем ја врло изненађен због неке способности која ми се приписује.... У бреме сена?... али како?

— Да, господине, мој отац га је гошио једног дана и у часу кад је спустио руку да га ухвати за јаку он је ухватио бреме сена... то је цела истина, цела бригада је пидела бреме сена које је после у кварговој авлији спаљено.

Никад ми не би на памет пала она измишљотина. Доцније сам дознао да су је полицијски агенти не могући ме ухватити распростри као узрок међу суђење Артоасце. Са истог узрока ови су полако ширили да ја и писам ништа друго до вукодлак од кога су се плашили сви роти сељани. За срећу овај страх није примао неке дене жене које су за мене марше и, да ђаво љубоморе није увео једну од њих, власти би се још дуго мучиле са мном. У некој сриби та се жена изговори и полиција, која ме је била изгубила из вида, поквари ми сигурност ноју сам имао у Арасу.

Једне вечери кад сам се беа нпакве бојазни и само са штапом враћао на улице Амјене, баш на самом носту на крају улице Готот, заустависше ме седам-осам људи. То су све били преобучени жандарми, они ме ухватише за кацут, и већ су мислили да су успели, кад се ја отргнем од њих, прескочим ограду на носту и скочим у ровку. Био је децембар, вода водника и врло брза, пиједан од жандарма и не помисли да скаче на мном; они су мислили да им нећу моћи умаћи и да је боље да ме чекају на обали; али нашиш пливаћући на један канал осујетио сам њихов план и они су ме чекали још кад сам ја већ био у кући моје матере.

Сваког дана сам имао нове опасности и сваког дана непола ме је нагонила да измишљам нове начине за спасавање. На ивак сам напоседетку, као обично, тотино жудео за слободом... Кадуђерице на улице... примиле ме беху једно време у кућу. Решим се да оставим њихово гостопримство и да изађем јавно. Неполико ђилада аустрискох заробљеника били су тада у граду Араском и ишли су да раде код појединих грађана или у околна имања; мени паде на памет да ми они странци могу бити од користи. Како сам знао немачки почнем разговор са једним од њих и успем да задобијем његово поверење те ми он каза да има намеру да утекне. Тај његов план био је за мене добро дошао; он је имао одело „kaiserlik“ те му понудим моје у замену, а за ваго пара он ми даде и своје исправе. Од овог трепутка био сам Аустријанац и међу самим Аустријанцима, јер се они, пошто су били из разних одреда, нису познавали међу собом.

Овако обучен спријатељим се са једном младом удовицом која је имала бакалницу у улици,.. Она уђаде да ја лако схватам и натера ме да се преселим код ње и успоро ми смо заједно ишли по пазарима и трговали. Ја јој писам друго ништа помагао сем што сам посредовао између ње и муштерија, а био сам скоиао један покварен говор, пошто немачки вода француски, на који сам био тако навикао да сам готово заборавио да знам још који језик. У осталом тако сам се протварао да после четири месеца удовица ми најмање не сумњаше да је самозвани „kaiserlik“ њен пријатељ из детињства. Међутим она ме је назвала тако лепо да ми пости немогућно парати је дуго. Једног дана ризикујем те јој кажем ко сам; мислим да се жена никад није више зачудила. Али место да ме омрзне њено поверење учини нашу везу још чврћом; толико су жене заљубљене и верне оном који им изгледа тајанствен или загонетан! А зар оне не осећају драж да уноиају неваљалог човека? Ко је се боље него га могао уверити да су жене заштитнице бегетних робијаша и осуђеника?

Једанаест месеци проћоше а ништа не поремети моју сигурност; комотно сам излазио у варош, и иако полицији са којима сам се често срстао, и не обраћају пажњу на мене, изгледало је да ће ми овај угодан живот трајати дуго; али једног дана, тек што сам били сели за сто у дућанској соби, три жандармска лица ушкаше се на стакленим вратима; тамам сам хтео да куснем чорбу те ми кашика испаде из руке.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине прасанске, актом својим бр. 34, пита:

„У ТБр. 339, таксене тарифе зак. о таксама предвиђено је, да се за потврду уговора, облигација, признаница и у опште исправа од вредности до 200 динара закључно, наплаћује такса за потврду 2 дин.

У напомени под овог тарифног броја означено је, да се иста такса наплаћује на правне послове у корист државне касе.

Појединим општинским судови ове таксе наплаћују у корист општинске касе а не државне, и у место државне наплаћују такси по ТБр. 18. и 40. таис. тарифе на правне послове само 50% од вредности.

Суд овај мишљења је, да је радња појединих општинских судова неправилна, који наплаћују таксу по ТБр. 18. и 40. за државну касу само по 50% од вредности, и мисли да по ТБр. 339. таксене тарифе и напомене код овог броја треба наплаћивати у корист државне касе по 2 динара у маркама, а поред тога још и по 2 дин. у корист општинске касе.

С тога моли се уредништво да у најном наредном броју изволе дати обавештење, да ли је радња појединих општинских судова, који наплаћују таксе у корист државне по ТБр. 18. и 40. таксене тарифе 50% од вредности правилна, или овог суда која је мишљења да треба и за државну и општинску касу наплаћивати по 2 дин. те како суд не би падао у грешке".

— На ово питање одговарамо:

О наплати такее на бр. 339. таксене тарифе, биће је у прошлој години неколико објашњења, и да су часници тога суда, нарочито његов делодоља, пратили шта излази у листу, они не би сада излазили са оним питањем и истицали као правилно једно са свим погрешно гледиште.

По правилу, које је уредништво постављало, да не одговара на питања, која су већ расправљана, оно би требало да остави ово питање без одговора.

Али како на самог питања види, да тај суд греши у примени закона, оно ће за овај случај одступити од постављеног правила и дати одговор, изјављујући, уједно, да то чини последњи пут, јер лист не постоји само ради појединих часника који га узимају у руке само онда, кад што њима затреба а иначе не, него он има много шири задатак.

Даиле, да би суду томе биле јасна примена тарисног броја 339., уредништво ће изнети један пример, који ће јасно показати колико таксе треба наплатити.

На пр, Павле Јовановић, из Ливодре, донео је томе суду на потврду облигацију од 200 динара (јер за већу суму тај суд не може ни вршити потврду) коју издаје Ђорђу Петровићу, из Красеве.

Он треба да плати ову таксу:

1. за молбу за потврду, која се ставља на полеђини облигације, по т. бр. 333. у готову новцу 0·20 дин.

2. за потврду облигације у новцу, у корист општинске касе по т. бр. 339. 2 динара; и

3. за правни посао према напомени код броја 339. односно за суму зајма у 200 дин. у смислу бр. 18. тарифе 50% — у таксеним маркама за државу 1 динар.

Свега, дакле у готовом новцу за општину 2 дин. и 20 пара, а за државу у маркама 1 динар.

Ако се не потврђује облигација или признаница, него уговор, онда се према природи уговора наплаћује за државу, поред општинске таксе, не такса из т. бр. 18. него она из тачке 20., или из 21., 23., 24., 27. и 29. управо из које од ових тачака уговор произлази.

II

Суд општине јабучке, актом својим Бр. 45. пита:

„У архиви овога суда налазе се више предмета са пресудама ове садржине:

„Н. Н. овд. дуговао је Н. Н. овд. (500) пет стотина динара. Оба су предстали код општинског суда са поравњањем да Н. Н. дужник даде Н. Н. повериоцу једну земљу за измирење дуга.

На основу овог њиховог поравњања молили су суд да им донесе пресуду да им поравњање у снази остане, и суд је општински, на основу поравњања оба парничара доносно пресуде да повериоцу Н. Н. остане земља коју му дужник Н. Н. уступа за дуг у 500 динара.

Овакви пресуда има до 1000 динара.

Моли се уредништво за објашњење: да ли је ова радња суда општинског на закону основана, или није?"

— На ово питање одговарамо:

Оваква радња суда незаконита је из два разлога:

Прво што општински судови, по § 6. грађанског судског поступка, нису надлежни да врше поравнања за суме преко 200 динара, а друго што се на овакав начин изигравају наређења § 471. грађ. суд. поступка, јер они, који не могу отуђити своје имање по танији, отуђују га на овај начин.

Како су све власти дужношћу позване да пазе, да се земљоделци не лишавају „наглавице", која им је законом огарантована, то оне морају одбијати потврду свију оних писмена, којима се иде на изигравање овога законског прописа, иначе могу доћи до одговорности, поред тога што такве исправе немају законске вредности, ако се дотичне стране реше да их не испуњавају.

III

Деловођа општине липовачке, пита:

„По § 471. грађ. суд. поступка, земљоделцу се штити од продаје и остављa за уживање пет плуга или пет дана орања и један дан орања за окућницу, и овај простор ни сам земљоделац не може отуђити.

Но како по устројству метарских мера један хектар земље од сто ари садржи у себи 2 и по дана орања, што значи: да један дан орања садржи 40 ари, а међу тим, при издавању уверења о остатку земље земљоделцу, сем оне коју је продао, или која му се за приватан дуг у попис узима, тражи се шест плуга земље да остане за уживање, рачунајући један плуг — дан орања — у 1600 хвати или 5754·72 метара, што износи да један дан орања има 57 ари и 54 хв. метра.

Молим уредништво за кратко обавештење: да ли се у оваквим случајевима дан орања рачуна у 40 ари према устројству метарских мера, или се тражи да дан орања садржи 57 ари и 54 кв. метара, и у ком простору треба земљоделцу оставити земље за уживање?"

— На ово питање одговарамо:

У тачци 4. § 471. грађ. суд. поступка јасно стоји, да се земљоделцу мора оставити по пет дана земље и кућа са плацем до једнога дана орања, односно укупно шест дана орања.

Тамо је изречно речено, да се у један дан орања има рачунати 1600 □ хвати.

Како један квадратни хват има 3·60 квадратних метара, то за сваки дан орања треба узети по 5760 □ метара, односно за шест дана 34.560 квадратних метара, односно три хектара, 45 ари и 60 квад. метара.

Према овоме, свако другчије рачунање било би погрешно.

IV

Суд општине гостиљске, актом својим Бр. 1454. пита:

„Суд моли уредништво да одговори на следеће питање:

До сада је практиковано, а и прописано је законом у § 13. став трећи грађ. суд. поступка, да се пресуде саопштавају парничарима, који су са стране из других општина, преко дотичних општинских судова. Тако пошље се цела пресуда оном суду општинском, из које је општине дотични парничар, те му се пресуда саопшти на подпис и врати, или се пошаље тако исто у препису овереном, те му се преда ако је таксу платио.

Суд општине пожешке тако не ради, већ је деловођа истог суда написао један кратак акт, којим је казао: „нека суд саопшти Н. Н. да је осуђен да плати Н. Н. Н. а од осталог тражења одбија се тужитељка Н. као недоказатог.

Је ли правилна радња суда општине пожешке што није послао оригиналну на ни препис пресуде, већ само један акт на половини табака, као и важи ли дотичном овај акт што му је саопштен као пресуда?"

— На ово питање одговарамо:

По тачци 3. § 13. грађ. суд. поступка, треба парничним странама саопштавати пресуду одмах кад су оне присутне.

На случај, да је једна страна одсутна са суђења, или да је пресуда каквим другим случајем остала несаопштена, онда се она мора слати надлежном општинском суду у оригиналу или препису ради саопштења.

Парнична страна не мора да прими саопштење другчије учињено, него има права да тражи препис пресуде, јер је без тога у немогућности да употреби правна средства.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Отуђење извесног броја дрвета из општинске шуме може се извршити само путем оферталне лицитације, а сеча се мора извршити онако, како Шумска Управа предложи и Министар Народне Привреде одобри.

Збор општине С.... на дан 8. маја 1911. год. донео је одлуку: да се из општинског забрана посече општинска шума и отуђи, а новац одатле добивен утроши на подизање школе и учитељских станова.

Шумарско одељење Министарства Народне Привреде известило је Државни Савет, да према извештају окружне Шумске Управе у Д. Милановцу од 16. августа 1911. год. КШБр. 959. нема сметњи за одобрење отуђења извесног дела општинске горе, ну само под условом, да се сеча врши према предлогу Шумске Управе у ном. извештају, а продаја оферталном лицитацијом сходно чл. 69. зак. о шумама.

Државни Савет расмотрио је како одлуку тако и акта овога предмета, па је на основу чл. 33. закона о општинама, решио, да се одлука одобри.

Одлука од 14. децембра 1911. године Бр. 11531.

Државни Савет до сада је стално одржавао праксу, да је по чл. 33. закона о шумама надлежан, да расматра и одобрава овакве одлуке општин. збора, којима се из општинске шуме отуђује извесан број дрвета. Ми држимо, да је ова пракса Државног Савета погрешна и неправилна.

У тач. 9. чл. 33. зак. о општинама предвиђено је, да решење збора о отуђењу *непокретног имања*, права потраживања и поклона (тач. 3. чл. 33.) као и о задужењу општине (тач. 7. истог члана), важи кад га одобри Државни Савет. Другим речима, Државни Савет надлежан је, да одобрава само оне одлуке општинског збора, које се односе на отуђење *непокретнога имања*, права потраживања и поклона, као и о задужењу општине (а *изузетно* још и решења збора о прирезу за подмирење општинских потреба). Одлуке општинског збора, које се односе на отуђење *покретног имања*, Државни Савет није надлежан да одобрава. (Отуђење општинске *покретности* Државни је Савет надлежан одобравати само по тач. 13. чл. 86. зак. о општ., кад је то отуђење било предмет *одлуке општинског одбора*).

С обзиром на ово, сасвим је на своме месту да се запитамо: да ли је продаја општинске горе оди, продаја одређеног броја дрвета из општинске шуме (без отуђења земљишта на коме се налазе), отуђење *непокретности*, те да би Државни

Савет, у см. тач. 9. чл. 33. зак. о општинама, био надлежан за одобрење зборске одлуке, или отуђење *покретности*, у коме случају отпада надлежност његова за одобрење опћинах зборских одлука?

Покретне су ствари оне које се могу преносити и премештати посредно или непосредно својом сопственом снагом-животиње: с једног места на друго, а да ни се суштина, садржина и облик не повреди. Ствари, које не могу да се преносе с једног места на друго, без повреде своје садржине и облика јесу непокретне (§ 185, грађ. законика).

У непокретне ствари спадају оне: 1) које су по самој природи своје непокретне (куће, дивље итд. и 2) које са земљом стоје у *органској* или *сталној механичкој* вези. У *механичкој* вези са земљом стоје грађевине и зграде у опште. У *органској* вези са земљом стоје: *дрвеће*, плодови, у опште растиње — § 187. „Трава, *дрва*, плодови и све што земља нађе, *јест непокретно добро, докле се год од земље не одвоји*....“ Докле год се дакле, та веза не прекине, одн. одвајање не изврши, дрвеће и „све што земља нађе“ јесте састанци, интегранти, део земље, и следствено сматра се као непокретна ствар. Све што год у правном погледу нађе за земљу, као целину, важи и за *дрва*, плодове и биљке, као њене делове.

Али, ако се при закључивању правног посла изађе у вези њихово одвајање од земље, дакле, њихова засебна, самостална, егзистенција, *онда се те ствари не могу сматрати више као непокретне*, већ као *покретне*. Другим речима, ако се *необрана дрвета у шуми*, и старе зграде које се имају порушити, купе *без земљишта* на коме се налазе, и у намери да се од њега одвоје, не сматрају се као *непокретне* ствари.[1]

Из овога нам очигледно следује: да је продаја ограниченог, одређеног, броја дрвета, или и све горе на општинске шуме (*без земљишта*), отуђење *покретних ствари*, *и не непокретних*[2] и да по томе Државни Савет по чл. 33. закона о општинама *није надлежан*, да одобрава одлуке општинског збора које се на ово односе.

У потпуно правилности овога нашљења позивамо се и на начелну одлуку опште седнице Касационог Суда од 6 марта 1909. год. Бр. 1424, која гласи: „По § 187. грађ. зак. трава, *дрвеће*, плодови и све што земља нађе, *непокретно је добро, докле се год од земље не одвоји*. Органски везане за земљиште на коме су, *оне су ствари само делови* тога земљишта као главне ствари, а нису самосталне или засебне ствари, докле год су у заједници са главном ствари, те по томе, за њих вреди оно што и за ствар којој припадају и уз коју иду. *Оне су, дакле, непокретне ствари. Али је, са друге стране, опет самом природом обређен тренутак, кад се те ствари морају одвојити од главне ствари за коју су органски везане и када ће постати ствари, које самосталне или засебно по-*

[1] Ср. *Радојчић* „Одвоја Трговачке Праве“ стр. 17.

[2] А. *Живојић* „Систем приватног (грађанског) права“ I кн. Општа Дио, II. поглавље стр. 312.

стоје, дакле, **покретне** *по природи своје*. *Отуда то, да право, и ако необране плодове сматра као ствари непокретне, не забрањује, што више и само изнима, да су покретне увек, кад год је јасно, да се при неком правном послу, који се тих плодова тиче, имало пред очима њихово одвајање од главне ствари*, дакле збирање плодова. Тако, *трговац продаје и купионе самих необраних плодова*, да их купац у своје време обере и узме, *сматра се као правни посао у једној збудној* **покретној ствари**. *Кад пак плодови*, и ако су у ствари још само делови главне ствари којој припадају, *могу*, засебно од непокретног добра за које су органски везани, *бити предмет купионе и продаје, промене, поклона* итд., онда они с толико што основа, кад год се има пред очима моменат њиховог одвајања и на њих гледа као на будуће покретне ствари, могу бити и предмет забране у циљу обезбеђења. Из овога изађи, *необрани плодови никако се не могу хипотековати одвојено од непокретног добра за које су везани*, јер би за то *требало законити и да засебно* или *одвојено* постоје, а чим *се тако замисле*, **они нису ствари непокретне него покретне**, дакле предмет неспособан за хипотековање, на и за обезбеђење прибележком (§ 393. грађ. суд. пост.); али се могу хипотековати уз главну ствар, земљиште, воћњаци или њиве на коме су — § 326. грађ. зак. Шта више, закон узима, као нешто што се неће по свима разуме, да право залоге на тапију ствар садржана у себи то право и на све необране плодове исте ствари — § 315. грађ. зак. Даље, *поштећ у природи њихо-вој лежи да се од главне ствари одвоје и постану* **покретне ствари**, то необрани плодови, са обзиром на тај моменат одвајања, могу као будуће покретне ствари бити предмет обезбеђења забраном — § 398. грађ. суд. пост. Обезбеђење, дакле, самим необраним плодовима, засебно од непокретног добра за које су органски везани, према овоме, није ни могућно дручије него забраном — дакле, на необране плодове, саме за се, може се у циљу обезбеђења ставити само забрана.“

Јос. Н. Ст.

Одлука опште седнице Касационог Суда од 16. децембра 1911. г. № 15900.

Начелник ср. таковског, отпужне је Горњо-Милановачком привременом суду Ф. Ф. и М. Г. што су њиу намену 26. и 27. фебруара 1911. г. у њу напали на О. Г. тукли га и тешко и лако повредили, а тим приликом отели му 200 динара и у готовом новцу, па је тражио да их суд казни за тешку и лаку повреду и разбојништво.

Привременим Горњо-Милановачки суд је нашао, да према лекарској сведоџби отпор дело тешке повреде казњиво по § 177. крив. зак. а што у себи садржи и дело лаке повреде, а тако исто да према исказу приватног тужиоца стоји и дело разбојништва, које се казни по § 241. крив. зак.

Да је учињавши тешке повреде отпужк, Ф. суд је нашао да против њега стоји иеказ крив. тужиоца из тач. 5 § 121. крив. а да за дело разбојништва нети основ не стоји ни против отп. Ф. ни против отпуж. М. па је решио 10. октобра 1911. год. да се г. отпужена Ф. за дело тешке повреде стави под суд и у притвор, а да нема места да се ставе под суд отп. Ф. и М. за дело разбојништва и дело лаке повреде.

Касациони Суд, сводни примедбама 1. одељења од 15. новембра 1911. г № 14726. поништио је ово решење привременог суда а са разлога:

„Кад је привременим суд нашао, да се изнети основ подозрења из тач. 5. § 121. крив. с. пост. не може ставити на терет отпуженоме Ф. као извршиоцу другога дела разбојништва, а отпуж. М. као извршиоцу ова дела за која се отпужује према § 230. крив. суд. пост., онда је био дужан да дд разлога у чему ово терећење не испуњава наређење § 230. крив. с. пост., јер позивајући се за неважност његову на овај законски пропис суд није нашао никаких разлога. При тој оцени суд ће бити дужан да има у виду и наређење последњег става тач. 1. § 230. с. пост., по коме и кад се само терећење приватног тужиоца не може узети као потпун доказ о кривици извесног лица, ипак може остати као основ подозрења“.

Горњо-Милановачки привремени суд није усвојио ове примедбе, већ је дао следеће противразлоге:

„Казивањем приватног тужиоца по § 230. т. 1. крив. с. пост. може се у недостатку других доказа утврђивати околности казивног дела, а по тач. 2. реченог прописа и околчина штете. По том пропису законом нарочно се вели, да се казивањем приватног тужиоца не може узети за доказано питање „да ли је и какво казивно дело обвињени учинио“. О томе, да се такво казивање приватног тужиоца може узети као основ подозрења противу оптуженог у томе пропису законоком, ништа се не вели.

Основ из тач. 5. § 121. крив. с. пост. утврђује се казивањем приватног тужиоца само за дело повреда тела, јер се у истом пропису вели „кад се неко појављује опасав канар вели да нагледа *повређене* или други сведок, а не и опасав канар вели *оштећени*. И ово казивање узето је за довољно за утврђење тог основа што се нађа потврђује лекарским сведоџбама.

За остала дела суд нађаи да казивање приватног тужиоца не може сачињавати основ против оптужених из тач. 5. § 121. крив. суд. пост. нити се то може извести из прописа тач. 1. § 230. крив. суд. пост.

У овом оптужењу казивање приватног тужиоца, и кад би се могло узети у оните за сва дела као доказ за постојање основа из тач. 5. § 121. крив. суд. пост. не може се узети за вероподстојно што приватни тужилац у својим тужбама не представља да је над њим дело разбојништва извршено опасно, како то предвиђа § 237. кривич. законика од стране оптужених. већ напротив наводи да је са њима заједно путовао и сврашао под заједница те заједно пили, што се не може претпоставити да ће чинити она

лица која су наморна да изврше дело разбојништва тим пре, што су му позната била. Око његовог казивања доходи се у суму и тиме што није у прилог тужби показао све сведоке, као и исказима његових сведока II. и Д. који тврде, да је он пред њима казао да је њиме новац изгубио и да ће му исти неко платити.

Најзад суд је овај и у свима досадањим случајевима стајао на оваком гледишту и оцени казивања приватног тужиоца и то је његово гледиште остајало и при решавању код нижих судова.

У случају да се овом правном виду да је погрешно, суд тврди из познавања досадањих случајева, да ће се многе будуће лаке повреде тела од стране приватних тужилаца представљати као дела разбојништва по одлици и карактеру истих".

Касациони суд је у својој општој седници од 16. децембра 1911. г. № 14726 усвојио приведене своја I., одазвавши а протитразлоге привештеника Горњо-жидановачког суда одбацио.

М. Л. Р.

КЊИЖЕВНИ ПРИКАЗИ

Ових дана изашла је из штампе књига

„ГРАЂАНСКИ СУДСКИ ПОСТУПАК"

Предавања на правничком факултету

Живојина М. Перића

и

Д-ра Драгољуба Аранђеловића

професора права на Универзитету

ДРУГИ ДЕО:

О ИЗВРШЕЊУ ОДЛУКА СУДСКИХ

ЦЕНА 8 ДИНАРА

Како је у овој књизи стручно и исцрпно разрађена глава XVIII грађ. судског поступка, која говори о извршењима судских одлука, а свеципално о попису и пролаји, то је она од несходне потребе за све оне чиновнике и полицијске и грађанске судије, који се овим послом баве.

Наравно, да је ова у рашној мери потребна и свима осталим властима, које ма у ком обзиру судовима у примени овога дела закона о грађанском судском поступку, пак и свима правницима у опште, те је топло препоручујемо.

Упоредо са овом, изашла је из штампе књига:

„ПОДСЕТНИК"

За примену закона о таксама од 30. марта 1911. год. и његово објашњење.

написао

Сотир Т. Аранђеловић

члан Пореске Управе

ЦЕНА 2 ДИНАРА

Назначени се на положају члана Пореске Управе, који суди све спорове по закону о таксама и стара се о његовој тачној примени, г. Аранђеловић је био у могућности да учи све оно, што се из овога закона јакла као нејасно и спорно, и да то детаљно објасни и истакне, дајући се на многим местима службених погледа, који важе у полемици Пореске Управе, а на многим, пак, истичући своје субјективно мишљење.

Књига ова од несцењиве је вредности за све оне власти, које се баве применом закона о таксама, пак и за све у опште, који имају послене код власти, који су у вези са овим законом.

Општински судови и општинске деловође не треба ни часа да остану без ове књиге, која ће им отклонити многе потешкоће и уштедети многе одговорности.

Књига се може добити код писца. **К.**

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јосиф Шварц, бив. пивотоџа код Драгутина Гавсера, трговца из Загреба, чију фотографију износимо, проневерио је своме господару 2754 прупа, и побегао 5 овог месеца. Родом је из Крижевица, стар 33 год. средњег стаса, очију посе и бркова црних, говори српски, немачки и итаљански.

Акт Управе града Београда Бр. 1546.

Ноћу између 14. и 15. овог месеца, обијена је радња Драгомира Убавића, сајџије, из Београда, и из ње украдено и однето: 3 сата од шкила — туле са по 3 капка: 2 бела, никлена сата систем „минималер" са по 3 капка; 2 осмна бела сата од туле са по 3 капка, два никлена, гравирана сата са по 3 капка; 1 сат „роскоп", ври, са 2 капка; два никлена, шарена сата са по 3 капка; 1 сребрн, женски сат, са сликом, женске у боји; 2 сребрна, затворена женска сата; 8 челичних, отворених сатова; 1 женски, никлени сат, затворен; 50 претесова „дубле" са разним камењем у боји; 6 пари златних минђуша „преса"; 11 пари златних минђуша са по 2 и 6 камењова у боји; 6 пари златних минђуша са белим камењем; 1 пар златних минђуша у виду летелице, са 3 сићка и 2 проста сата буџикина.

Акт Управе града Београда Бр. 1616.

Боривој Димитријевић, грађевинар, из Београда, одговара под кварта најмлађе за пребјег. Стар је 36 год. средњег раста, смеђе косе и бркова, образи, дебелинасти.

Акт кварта најмлађег Бр. 12302.

Милан Бакић, берберски калфа, украо је своме газди, Крсти Надловићу, берберину из Београда, четири комплета, а једном своме другу шест комада брицева, и једне маказе, па побегао. Стар је око 20 год., средњег раста, црномањаст, са једним прстом левом руком.

Акт кварта најмлађег Бр. 787.

Ноћу између 9. и 10. овог месеца, разбијен је излог од равног Властимира Крњаковића, мајстора мајстора, у Београду, и из ове украдено и однето: једна мембрана за грамофон, једна мембрана за фонограф; две опкрајке: једна корпулентна а једна земљана; две „пиволе" залуте са по 6 кашика и разне ситнице: жице и кобилице за виолине.

Акт кварта терашијског Бр. 237.

Младен Стаменковић, из Суводање, има да издржи пет дана затвора по извршној пресуди суда општине суводањичке Бр. 3206, која заштарена 30. овог месеца. Стар је 30 година, вишњег, пуног, жутих бркова.

Начелник среза шумадијског лишењем Бр. 214 моли, да се Младен пронађе и ова казна над њим изврши.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најстрожу потеру, и у случају проналаска строжајно их упуте властима које су потеривање казале, с позивом на означене бројеве акта или доцнија.

ТРАЖИ СЕ

Љубомир Стојила **Павловића**, из Мостанице, среза пчињског, који је до 20. јуна прошле год. служио код г. Ј. Амаља, сепетарца енглеског друштва, у Параћину, а потом прешао за Београд, није се ни до данас јавио своме оцу, нити се у опште зна шта је с њим било. Стар је 17 година, средњег раста, косе плаве, очију зелених, добро развијен.

Акт начелника среза пчињског Бр. 498.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

У општини витковачкој налазе се две мађарске краве, обе стоене и матере по 3—4 год.: једна лакле сиве а друга жуте и по чеду белошестасте.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 512.

КРАЂА СТОКЕ

Јакову П. Дамњановићу, из Жилиња, украдена су, ноћу између 12. и 13. тек. мес., два вола, оба без рошања и матора по 6 година: један лакле плаве а други жуте.

Депеша начелства округа моравског Бр. 451.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник **Душан Ђ. Алимпић**.

БРОЈ 4. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 29. ЈАНУАРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу децембру 1911. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца децембра прошле године извршено је у Србији:

1.	**Убистава**	**13**
2.	**Нехотичних убистава**	**6**
3.	**Покушаја убистава**	**23**
4.	**Разбојништава**	**8**
5.	**Силовања**	**1**
6.	**Тешких телесних повреда**	**9**
7.	**Паљевина**	**49**
8.	**Опасних крађа**	**109**
9.	**Злонамерних поништаја туђих ствари**	**8**[1]

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	13	или	100·0%
Нехотичних убистава	6	„	100·0%
Покушаја убистава	23	„	100·0%
Разбојништава	6	„	75·0%
Силовања	1	„	100·0%
Тешких тел. повреда	9	„	100·0%
Паљевина	2	„	4·7%
Опасних крађа	39	„	35·7%
Злонамер. поништаја туђих ствари	1	„	12·5%

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *ватреног оружја* (**10**), затим помоћу *оштрог оруђа* (**2**) и *тупог* (**1**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **7** случајева, у *нужној одбрани* за **1**, у *користољубљу* за **1**, у *вршењу званичне дужности* за **1**, у *љубомори* за **1**. За **2** случаја узроци су *непознати*.

[1] У месецу децембру 1910 г., дела ових је било:

1.	Убистава	23
2.	Детоубистава	2
3.	Нехотич. убистава	5
4.	Покушаја убистава	32
5.	Разбојништава	7
6.	Силовања	3
7.	Тешких телесн. повреда	20
8.	Паљевина	99
9.	Опасних крађа	155
10.	Злонамерних поништ. туђих ствари	14

Посматрана према местима, изложена убиства извршена су по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, лепеничком, неготинском, ресавском, беличком, параћинском, пожаревачком, голубачком, подунавском, зајечарском, златиборском, моравичком и студеничком.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, јасеничком округа крагујевачког, поречком, параћинском и јадранском.

Покушаји убистава извршени су: у срезу жичком **3**, у срезу гружанском **2**, у срезу мачванском **2** и по **1** у срезовима: грочанском, колубарском округа ваљевског, тамнавском, јабланичком, крагујевачком, неготинском, поречком, деспотовачком, темнићском, беличком, параћинском, нишавском, млавском, ариљском и у варошима: Ћуприји и Ужицу.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништава су извршена по **1** у срезовима: посавском округа београдског, крагујевачком (непронађено), беличком, подунавском, орашком, зајечарском, драгачевском и у вароши Београду (непронађено).

Једно **силовање** извршено је у срезу лужничком.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу моравичком **2** и по **1** у срезовима: лесковачком, крагујевачком, кључком, деспотовачком, нишавском, пожаревачком и добричком.

Паљевине су извршене: у срезу параћинском **5**, у срезу звишком **3**, у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу тамнавском **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу нишавском **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу пожаревачком **2**, у срезу качерском **2**, у срезу зајечарском **2**, у срезу пожешком **2** и по **1** у срезовима: ваљевском, јабланичком, гружанском (пронађена), крагујевачком (пронађена), лепеничком, јасеничком округа крагујевачког, крајинском, брзопаланачком, поречком, копаоничком, ресавском, беличком, алексиначком, нишком, бањском, поцерском, млавском, таковском, бољевачком, тимочком, добричком, црногорском и моравичком.

Вредност свих ових паљевина износи око **8.800** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **17** (2 пронађене), у срезу тамнавском **4**, у срезу посавском округа београдског **3** (1 пронађена) у срезу гружанском **3**, у срезу беличком **3** (2 пронађене), у срезу параћинском **3** (све пронађене), у срезу рађевском **3** (1 пронађена), у вароши Шапцу **3** (1 пронађена), у срезу поцерском **3**, у срезу пожаревачком **3**, у срезу моравском округа пожаревачког **3**, у срезу качерском **3** (1 пронађена), у срезу зајечарском **3** (1 пронађена), у срезу жичком **3** (2 пронађене), у срезу грочанском **2** (обе пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **2** (1 пронађена), у срезу ваљевском **2** (обе пронађене), у срезу лесковачком **2** (1 пронађена), у срезу расинском **2** (1 пронађена), у срезу ражањском **2** (обе пронађене), у срезу копаоничком **2**, у срезу ресавском **2** (обе пронађене), у срезу алексиначком **2** (1 пронађена), у вароши Пироту **2** (1 пронађена), у срезу посавотамнавском **2** (обе пронађене), у срезу хомољском **2**, у срезу млавском **2**, у срезу заглавском **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: ичињском, јабланичком (пронађена), лепеничком, неготинском, брзопаланачком, поречком (пронађена), трстеничком (пронађена), левачком (пронађена), лужничком (пронађена), јадранском (пронађена), мачванском, звишком (пронађена), подунавском, орашком, бољевачком, добричком, ариљском, рачанском, драгачевском, моравичком (пронађена), и у варошима: Крагујевцу (пронађена), Ћуприји, Нишу и Пожаревцу.

Вредност свих ових храђа износи око **10.500** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу деспотовачком **2** и по **1** у срезовима: грочанском, гружанском, трстеничком, жупском, бањском и добричком (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око **2.100** динара.

Поред изложених дела у току месеца децембра прошле године извршено је у

Србији и **15 самоубистава** и то: у варо̂ши Београду **4**, у срезу крагујевачком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, пожаревачком, звишничком, расинском, деспотовачком, годубачком, зајечарском, жичком и у варо̂ши Ваљеву.

Сва ова самоубиства извршена су: *тровањем оружјем* **7**, *дављењем* **5**, *дављењем у води* **1**, *тровањем* **1** и *лежањем под воз* **1**.

Узроци наведеном извршењу леже: у *убудом домаћем животу* за **3** случаја, у *другој старости* за **2**, у *страху од казне* за **2**, у *љубави* за **2**, у *тешкој савести* за **1**, у *душевном растројству* за **1**, и за **четири** случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубиства извршени су: у варо̂ши Београду **2** (оба тровање и рђаве материјалне прилике), у срезу рамском **1** (тровање, болест).

Општи преглед до сад изложених дела опасан је:

Текућа број	О К Р У Г И	Убиства	Детоубиства	Неопходна убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Чедо-силовање покушај	Паљевине	Опасне среће	Намерно изазивање опште туђе опасности	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	—	1	1	—	—	2	5	1	1	—
2	„ ваљевски	1	—	1	1	—	—	—	3	6	—	1	—
3	„ ужички	—	—	—	1	—	—	1	1	4	—	1	—
4	„ крагујевачки	1	—	1	3	1	—	1	4	5	1	3	—
5	„ крајински	1	—	1	2	—	—	1	3	2	1	—	—
6	„ крушевачки	—	—	—	—	—	—	—	1	7	2	1	—
7	„ моравски	3	—	1	3	1	—	1	9	10	2	1	—
8	„ нишки	—	—	—	—	—	—	—	5	3	1	—	—
9	„ пиротски	—	—	—	1	—	1	1	2	2	—	—	—
10	„ подрински	—	—	2	2	—	—	—	1	13	—	—	—
11	„ поморавски	2	—	—	1	—	—	1	8	12	—	1	1
12	„ руднички	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—
13	„ смедеревски	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—
14	„ тимочки	1	—	—	1	—	—	—	4	6	—	1	—
15	„ топлички	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—
16	„ ужички	1	—	—	2	—	—	1	3	2	—	—	—
17	„ чачански	2	—	—	3	1	—	2	1	5	—	1	—
18	Управа града Београда	—	—	—	1	—	—	—	—	12	—	4	2
	Свега:	**13**	—	**6**	**23**	**8**	**1**	**9**	**49**	**109**	**8**	**15**	**3**

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 20. јануара 1912. године АБр. 117, у Београду.

По жалби осуђених, судија је поништио пресуду, јер је, веле, кривица застарила по § 336. кр. законика, не осврћући се на то, што је општински суд у пресуди истакао и чл. 109.

Ако би стање, изложено у акту општинског суда, било тачно представљено, онда се поступак разматрујућег судије не би могао бранити са законског гледишта.

Не би могао, јер као што смо напред рекли, кривице за захватање шумског земљишта не суде се више по § 375 а кр. закона, него с обзиром на чл. 90. 106. 109. и 126. закона о шумама, по оном закону.

Према томе, кад је општински суд погрешно наслонио своју пресуду на § 375. а кр. закона, али једновремено и на чл. 109. закона о шумама, онда је судија имао: или да поништи пресуду с формалне стране, што је погрешно наслоњена и на § 375. а, или да застарелост цени по чл. 109. закона о шумама, а пошто по § 396. кр. закона.

Другчијим поступком он је ослободио кривце казне, а општински суд довео у тај незгодан положај, да сада тражи поправај заузетог земљишта редовним грађанским спором.

Ако узмемо у обзир многобројност послова по пространственим судовима, онда се може лако објаснити случаја погрешка судије по овој ствари, али је сам општински суд свакако за осуду, кад се његово часнитство није постарало да накнадно проучи бар оне законске одредбе, које говоре о заштити општинске имовине.

Јер да је то учињено у своје време, онда се у опште пресуда за шумско земљиште не би ни наслањала на § 375. а, и тиме стварала могућност, да друга власт прекиди разлику о застарелости између шумског и обичног земљишта.

У интересу правилне примене закона и заштите општинских и осталих шума, износимо овај пример и понављамо: да се заузеће шумских земљишта не суди више по § 375 а него по § 106., 109. и 126. закона о шумама.

Дим. С. Калајџић.

СТРУЧНИ ДЕО

ИСТУПНА САМОВЛАШЋА

И ако је наш казнени законик посветио нарочиту одредбу за сузбијање самовласних захватања државних, општинских, црквених, манастирских и приватних имања, ипак то није спречило да се не разграбе читаве имовине општинске, манастирске и црквене, па да чак и приватна лица буду лишена својине.

Ако бисмо потражили узроке, који су олакшали овако слабу заштиту својине, и ако је § 375. а у томе погледу јасан, онда не ћемо погрешити ако их нађемо колико у немарности оних, који су били позвани да се старају о чувању својине, толико и у лаковерности власти, које су се лако стараде да изгубљене на туђу имовину одлучно одбију.

Ови су узроци, нема сумње, помогли, да од некадашњих огромних општинских утрина, прогона и шума, сада нема ни толико, да се подмире неодступне потребе сеоа и општина за нашу стоке и огрев грађана.

То је, ваља да, и опредељено законодавца, те је, доносећи закон о шумама, покушао да спречи даље разграбљивање бар шумских земљишта, и поред казне, одређене у чл. 106. закона о шумама, повезао застарелост ових кривица чланом 109. од три месеца на пет година.

После овога, бар ова земљишта требала су бити поштеђена од даљих насртаја појединаца, али благодарећи и алканости и незнању многих општинских и државних власти, ми имамо скоро исто стање као и пре.

Баш нам је ових дана долазило до руку акт једне од сеоских општина, на коме се види, да је она лишена знатног дела шумског земљишта, колико са своја незнања, толико и са непажње судије, који је њену пресуду поништио и ослободио кривце одговорности по основи застарелости.

Тако се, на пме, представља, како је општински суд казнио дволичну за заузеће општинског шумског земљишта, наслањајући своју пресуду на § 375 а и чл. 109. закона о шумама.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЕНГЛЕСКИ ДЕДЕКТИВИ

(ПО ВИВИЈАНУ ГРЕЈУ)

ПРЕВОД С РУСКОГ

ОТИСАК ПАЉЦА МУМИЈЕ

(СВРШЕТАК)

Кад Тропон заврши читање, по сали се разлеже громки глас једнодушног чуђења и дивљења слушалаца. Историја је била тако ретка, и сваки је од њих хтео да каже о њој своје мишљење.

Кажите молим вас, да ли у листу стоји и слика отиска мумије, питаше Тропона један од младих агената тајне полиције.

Како не, како не, потврђиваше Тропон, предавајући новине ради уверења.

Он је, додаваше Тронов, са свим обичан, као да је узет у нашој регистратури. Наравно, да се само по себи разуме, да се код нас не може наћи такав исти отисак, који датира још из времена царовања Клеопатрином. Али, ако бисмо ми сада хтели код нас класификирати овај отисак, ми бисмо га морали ставити у кутију картона бр. 32.

Са овим речима Тронов мету на сто кутију бр. 32, скоро пуну дактилоскопских картона, и видећи један од оних, он објашњаваше, како се у њима узимају они отисци.

Претурајући, тако, дактилограме, рука Трононова из један пут застаде на једном картону, и он са ужасом задрха свој поглед на петом, јер на њему очигледно беше снимљен петоврни отисак са палца десне руке египатског врховног жреца тајног суда „Три Светитеља“, злосрећног Хамита.

* * *

Не сличност, него потпуна једнакост отиска, наћеног у регистратури дондонске полиције са оним отиском египатског Хамита, који је живео пре 2000 година, изазвала је читаву буру међу полицијским слушаоцима.

Цео дактилоскопски систем заснован је на томе, што се облици папилариих линија не могу понављати код другог човека, у свима појединостима, нити бити истоветни, него сваки човек има свој одређени, једино њему својствени облик папилариих линија, који остаје непромењен од рођења до смрти.

Али где сада на лицу места случај, да се отисак палца, узет пре двадесет година, поклапа, до најмањих ситница, са отиском узетим од једнога данашњега лопова. Овај факат, несумњиво мора довести до коначног слома цео дактилоскопски систем, ма да је дактилоскопија до сада указала неоцењиве услуге криминчној истрази.

Тронон је хтео да изађе на коже, у почетку он није неровао својим рођеним очима, и зато је узео да он сам упореди ова два дактилограма. На његово велико жаљење он се уверио о несумњивој једнакости отиска ова два човека, раздаљена вековима, и он је гледао, како овај први случај у историји дактилоскопије руши цео систем, управо једну науку, као што петар руши кућу од карата.

Отисак, који је нађен у кутији бр. 32, биће је са руке неког Џозефа Фримена, који је 14. јуна 19.., године осуђен поротним судом на 5 година робије (тако је гласио картон). Одиста је било да човек сиђе с ума, кад је годинама радио на овоме послу и неровао да је теорија о особености папилариих линија тачна и необорива.

Мислите како хоћете, рекао је Тронон своме колеги Следу, који је већ био на гласу у криминчној полицији по својим способностима, али ја ћу се се узимати тек онда, кад ову ствар будем сам расветлио. Немислите шта ће бити са дактилоскопијом, ако овај случај пропре у штампу пре, него што коначно буде расветљен. Тешко је у опште предвидети, какве зле последице могу изаћи из овога за дактилоскопију.

— Почекајте, почекајте мало, прекиде га Следа; дајте сада мени овамо тај проклети отисак.

Тронон предаде отисак и са очекивањем је гледао на Следа, који се беше дубоко у посматрање отиска.

— Хм, рече Следа, одмичући се на тренутак од картона. Сећам се некако, да је неки Џозеф Фримен, добио ту скоро неко повеће непочекивано наследство; да не буде то баш онај исти Џозеф, који том што је одржао петогодишњу робију?

— Да, то је тај исти, но шта хоћете тиме: чега има заједничког то са овим отиском?

— Како нагледа никаквог, али план га може бити.

— Ах Следа, рече Тронон, ви почињете да ми се подсмевате, али верујте, мени није до смеха!

— Мени тако исто драги пријатељу. Али зар мени није дозвољено да изам своје мишљење о овоме?!

— Драги пријатељу, ви се сувише шалите, а мене хладан зној пробија кад само помислим, да су се код два лица показала два једнака отиска. Зар неће отуда изаћи да кажемо „богом“ једноме систему, који је таком огромне услуге чињио истрази.

— Умирите се пријатељу, мирно рече Следа. У мени се у истини појавила једна мисао. Дозволите ми да за сада ћутим о њој. Можда ће се она разбити о стварност као мехур сапуна, а можда ће... но зна! Нека само ова тајна о истоветности палца не излази иза гидова ове собе. Вама је тешко Трононс, дали подносите стојчини ову несугоду, пријући је од других. Ако ја не пропаднем са својом идеом, ја ћу вас задивити са једним интересантним случајем, какав се још није јавио у праиси криминчне полиције.

Следа сиђе стеже руку своме пријатељу, и изађе из кабинета начелника дактилоскопског одељења. Одавде се он упути право у палату инспектора криминчне полиције, Вилсона, где се налазила архива са осуде пуштених лица.

— Чујте Вилсон, рече Следа, наредите да ми се стане на расположење сва акта о осуди Џозеа Фримена.

После неколико минута, Следа је имао пред собом све потребне акте, и он пажљиво разгледаше сва документа. Судећи по фотографијама, које су биле у актима, Џозеф Фримен био је још доста млад човек, са округлим, добродушним лицем, не показујући никаквог опакот човека. На против, он је одавао тип једнога мирног грађанина, коме је сваки могао отворити врата свога дома, нарочито по симаничном погледу његових плавих очију.

Следа је прегледао фотографије, прегледао сав рад и нешто журно унасиновао у своју ручну књижицу. Између осталих забележака, под рубриком: „особени знаци“ он је забележио: уши Фримена биле су пробушене. За тим је он исписао неколико адреса, које је у актима нашао, па је онда пресао на последњи акт, где је био придодат један исечак из новина „Tageszeitung“ од 8. септембра 19.., год.

Чланак ових новина носио је наслов:

Наследство осуђеника

„Неки Џозеф Фримен, који тек што је изашао са робије, може се сада сматрати срећним човеком на свету. Чим је у претилом месецу изашао с робије, завештен је од адвокатске канцеларије Браће Бура-у, да је добио наследство од 500 хиљада фунта стерлинга. Један његов рођак умро је у Канади, и како није оставио запештаље, а Џозеф је, међутим, утврдио своје право наследства, то му је оно и признато.

„У разговору са нашим сарадником, овај милионар, са пуно среће и радости изјавио је, да он не мисли даље живети у Енглеској, где је, на жалост, име његово стекло тако жалосну популарност. Иће ће, рекао је, ређуд у иностранство, где ће под новим именом почети нов живот на корист својих ближњих, те да тако заглади своју несрећну прошлост.

— Хм, Браћа Бура-у, прошапута Следа. Одлично, мени треба потрчати и њима овога часа, и за по сата он је био у канцеларији ових адвоката, познатих са своје огромне праксе во разним правним пословима.

Пошто се представио једном од помоћуте браће, Следа рече: ја сам дошао овде да разберем нешто о Џозеу Фримену, који је, како ми се чини, ту скоро добио повеће наследство.

— Потпуно тачно, потврдио је Буро.

— Онда ми кажите, молим вас, где сада живи тај племенит Џозеф.

— Мени је јако жао, рече Буро, што не могу задовољити вашу радозналост, јер ја не знам где сада живи Џозеф.

— Да ли ћете бити у могућности да ми кажете, да ли Џозеф у опште живи у Енглеској или не?

— И то не знам, рече Буро. Могу само толико да вам кажем, да Џозеф није у опште ухваћен ни у каквс преговоре са нама, нити је тражио наш савет, нити ће радити са толиким парама. Он је био веома збуњен толиком сумом новаца и једна је чекао да прими наследство и да се за нас изгуби. Наравно, да нас није ни мало изненадио такав његов поступак, пошто нам је била позната његова прошлост.

— У каквом сте виду дали њему тај огромни капитал?

— Попаи овај издат му је у три чека, упућена угледним банкама у Лондону, Паризу и Берлину, јер је тако тражио Џозеф.

— Тако, са особеним задовољства истраже се узима Следу. Знача да је дондонским банкама мозао бити до сада пријављен само један чек.

— Не са сим тако. Сваки чек издат је на рок, и он је морао бити пријављен у току онога месеца, над је утврђен рок.

Где сада, рече скоро погружен Следа. Браним корком свршена ствар.

— Ја стојим у уверењу, продужаваше Буро, да г. Фриман није дао никоме свој новац. Ма да је он имао пуно право ра-

спознаја њиме, иначе је интересантно, да је он онемогућио сваки сапет с наше стране и старао се да сав капитал уђе у своје руке.

— По томе значи да је он узео сав капитал из банака, и да се сада не зна где је он.

— Са жалошћу признајемо да је тако. Са жалошћу, велим, јер је то огромни капитал, и да је он дат нама, ми бисмо дали и добру добит сопственику и лепу зараду нашој канцеларији. Овако од њега неће нико имати користи, и ко зна да он неће наћи на какву парализу, која ће му све то дићи. Жалосно, врло жалосно, још једна пут уздахну Буро.

— У осталом, смем ли вас запитати, по чему се ви тако интересујете за судбину Џозефа Фримена и његово наследство.

След не одговори одмах. Он се мало беше замислио, па онда са пењим разматром рече адвокату: видите ли, код мене је једна сумња. Са личношћу Џозефа везана је једна тајна, која има њихан значај у дактилоскопији. Онога тренутка ја нас не могу потанко посветити у ову ствар; могу вам рећи само толико, да је питање за које се тражи разјашњење, веома важно. Ако се сумња оправда, тада ће бити потпун тријумф.

— Ви претпостављате може бити што...

След нетрепне гледајне право у очи адвокату, и не даде да он довршн питање, него ју климањем главе даде знак одобравања.

— Ја не разумем само једно, многоуважени г. След, како....

Тајни инспектор прибижи се самом уху адвоката, и стаде му нешто шапутати; и у колико му је више говорио, очи адвоката показиваху све веће и веће изненађење.

— Велики Боже! узвикну адвокат, када След беше завршио шапутање. Све је то свично прановетци... Нешто за дивљење и невероватно. Но истина, ви најбоље знате... Шта мислите предузимати одмах за овим?

Како је очигледно, да вашег клијента Фримена нећемо наћи, то нам не остаје нашта друго, него да се обратимо чувеној мумији г-на Данверса, која ће нам, ако Бог да, разјаснити шта нам треба.

После овога, След и Буро измењаше значајне погледе и један другом срдачно пружише руке.

* * *

Начелник брајтонске полиције седео је у својој канцеларији за гомилом текућих послова, кад и њему уђе ужурбано његов секретар и јави, да је допутовао инспектор лондонске тајне полиције, г. След, и да жели говорити са њим о некоји важном и хитном послу.

— Молим, молим, изволите само, говораше начелник, пошав и сам у сусрет г. Следу.

После обичних поздрава, ови полицијски радници повеза су свој разговор, који се продужио читаво пола сата. За овим су обојица изашли из канцеларије, и било је приметно, да је начелник био знатно узбуђен.

Пре свега они се упутише у краљевску улицу, у стан адвоката Херберта Фудертона, кога на срећу заставоше код куће.

Кад су След и начелник објасниди Херберту циљ свога доласка, он им рече: „ви мене, господо, доводите у врло незгодан положај својим захтевом, јер је мој клијентат, предајући ми кључ од своје радње, стапно као први услов, да кључ од ове не дајем апсолутно никоме на свијо руку".

— Ми то, рече му След са највећом љубазношћу, и не тражимо од вас. Све што ми хоћемо, то је да присуствујете претресу, који ћемо ми извршити у његовој радњи, и у том случају кључ у опште неће излазити из ваших руку.

— Све је то лепо господо, али вам ја ипак не могу учинити по вољи, докле пре тога не известим свога клијентадина.

Он се надаљи у Парпиу, и ја ћу му колико данас телеграфисати, и сутра ни можете сами непосредно претпарати са њим.

— Извините, г. Фудертоне, рече спокојно След, али ја вам морам са жалењем напоменути, да се сваки онај, који омета истражну власт у њеним поступима, налаже знатној опасности.

— Није потребно чинити те напомене мени, опоро нагласи Фудертон. Изволите вршити своју дужност, а оставите мене да вршим своју. Ја вам сваканко не могу закратити да вршите претрес, кад већ ви налазите то као неопходно потребно, али сматрам за потребно да вам напоменем, да и мој клијентадинад може онтужити вас за насртање на његова права.

То се разуме само по себи, достојанствено одговори начелник брајтонске полиције. А сада, докле је још видно, ми морамо пожурити да претледемо радњу Нејла Данверса.

Угушујући осећаје свога незадовољства, адвокат прије своју касу, која беше у једном углу његовог кабинета, и пошто отвори тешка врата ове, он нам несе неколико свежња кључева, на којих надпоји један. Пошто опет затвори касу, он онда рече: „сада вам стојим на расположењу".

Сва тројица напођоше на ноге, и упутише се право радњи Нејла Данверса. Пошли су ћутећи, и сваки је био заузет својим мислима. Фудертон је био уверен, да је сва ова узбуна полиције узалудна, и помишљаше на свога богатог клијента, који је сме ово могао бацити на терет њему, и отказати му даље послове. След је, нак, пшао готово сигурно, знајући да му предстоји тако важно откриће, о коме ће, за кратко време, говорити цела Енглеска.

— Данде, ево нас на месту, рече адвокат, устављајући се пред једном незнатном радњом са спромном фирмом: „*Антиквариица Нејла Данверса*".

Капци беху спуштени, и радња је имала вид спромаштва и напуштености. Докле је Фудертон отварао врата, След је имао времена да размотри унутрашњост радње. У осталом, она није представљала собом ништа особено - оштар поглед инспектора полиције, одмах је учено то.

Ушао сва тројица у радњу, они су најпајпо затворили врата за собом. Помоћу електричне лампе, коју је След увек имао уза се, он је најпао одмах њихи електричног осветљења и осветио унутрашњост. По прашини, која је лежала по поду у густим слојевима одмах се видело, да у радњу одавно није нико улазио. Поред зидова и по средини радње беху растурене разне порцуланске и друге свакојаке ствари. Без обзира на то, што радња беше опако претрпана, След је одмах видео, да није ово оно, ради чега је он дошао. Оштар његов погледо задржао се одмах на малим вратима која су несумњиво водила у другу половину радње.

Одмах је тражио те је Фудертон отворио и она врата, и сва тројица уђоше у собу, где су биле сложене разне крупније ствари. След лагано дахну, кад је у углу собе угледао један сандук, где он мишљаше да ће наћи мумију. И пре него што би Фудертон успео да учини ма какакав поврат, След нитрча сандуку, доже закловпао, изуче отуда један предмет увијен неким чеденама као кожа, и све то изнесе у осветљени део радње.

Уз прионоси једне велике луче, След је свестране разгледно мумију, и кад је добро загледао и уши он се не могаше уздржати од гласног задовољства, јер је видео, да су уши мумије биле пробушене.

Он се још забављаше својим проналаском, кад сва тројица чуше да неко јако куца у спољна врата радње. Фудертон пође да отвори врата, и са страхом стуну натраг над виде ко улази.

— Господин Данверс! једва је могао рећи Фудертон.

— Да, г. Данверс, са неким напоњеним попови чопек, који беше ушао.

То беше свакан човек недесетих година, одевен врло богато али безукусно.

— Како ми изгледа да ниете очекивали моје рече овај човек. Тако ни чујете изненину, која вам је поверена! Хвала Богу што ме је пуки случај довео овамо раније него што сам мислио дођи. Кажите ми, рече Фудертону, шапа вас је Јапоолска потреба довела овамо.

Даље речи заставше у грлу Данверсу; по лицу му се разли смртно бледило, кад у углу собе приметн След, који стајаше крај мумије.

— Шта ово значи? обрати се он Фудертону дрхтећим гласом: шта ће овде ови људи и ко су они?

— Инспектор лондонске тајне полиције, ако вам је угодно знати, одговори След и приће му бливе. Ја вас хапсим због убиства, на користољубља, неког Џозефа Фримена, чије сте остатке ни претворили у мумију. Одмах вам скрећем пажњу, Нејле Данверсу, да ће се сваки ваша изјава ставити на протокол, ради подношаја иследном судији.

* * *

Давде претпостављена Следова обистиниле се. Благодарећи његовој енергији и оштроумности, откривено је једно од најинтересантнијих убистава које је заби-

видо свет, и које нема свога таквога у историји злочина.

Нешь Данверс подигао је искушењу и убио човека, који је имао при себи 500 хиљада фуната стерлинга, и случајно дошао у његову радњу.

Али он није дозвано у ред оних обичних злочинаца, који своју жртву опљачкају на баце у воду а сами кидну преко границе. Не, он је извршио своје дело са једнодушном хладнокрвношћу и искуством правога мајстора. Он је знао, да ће се тело убијеног, ако га ма где баци, наћи а пре а после и сазнати за злочин. Због тога се он решио, да убијеника претвори у мумију.

У новоме искусном антиквару он је знао, да се тело може мумисирати кад се у његове крвне судове унесу нарочити хемијски састојци.

За овим се код њега јављао питање: како ће он, до скора бедни антиквар, који је једва хватао прај с крајем, објаснити тако наглo богатство, и том приликом измишљена је цела историја са духовним завештањем мумије.

Нешь Данверс био је упознат са старинским јероглифима египатским, и по томе њему није било тешко да их стави на пергамент. Исто тако њему није било тешко да направи и све остало, што је требало да представља мумију. Једно само он није знао, да је његова жртва, Џозеф Фримен, био раније осуђеник, јер у том случају он не би мотао отиске његовог палца на неки мумије.

Као што обично бива са свима вештим злочинцима и Данверс је у своме делу вештине претерао, стављајући и отиске мумије, те тако приволегао да дактилоскопија тријумфује и потврди своју неопходност у криминалистици.

К.

ЧУДНОВАТИ ТРАГОВИ

писа

Вилдунин Гролер.

Било је то око шест часова ујутро, у суботу, једног лепог септембарског дана, када је собар пробудио Дагоберта из најслађег јутарњег сна.

Андреја Грумбах, председник клуба индустријалаца, хитно је јавио, да му Дагоберт исодложно дође, јер се стварничег једног убиства. Дагоберт је скочио на постеље и похитао у купатило. Он припада није одуставао, од своје навике. Употребио је своје хладне тушеве, док је да га слуга истраља, обавио је своја убијачења гимнастичка вежбања, која није никада изостављао, па се онда уз прилику своја слуге журно обукао. За то време послати гласник, Грумбахов шофер Марије, свршавао је ближе о убиству.

Он је, још блед од страха и у нескопчано убубљен услед малките ноћне, испричао ово: Породица Грумбах налази се од пре неколико дана у замку Палтинг, на Дунаву, у близини старе небеђушке вароши Пехларна. Замак припада великом поседништву Палтинг —

„Даље, даље!“ опомену га Дагоберт, јер је све то он сам много боље знао.

„Синоћ је“, продужио је гласник, „дошао у замак чувар шума Матаја Дивалд, да као увек петком приме новац на име зараде за ловце и дрводеље, који се суботом исплаћују у шуми. Дивалд није стигао до шумарске куће. Тамо су га очекивали до 11 часова у вече. Тада су се вратили шумар и два момка, да га траже. Тек око поља три изјутра нашли су га на извиди шуме убијеног и опљачканог. Шумар је похитао у замак и пробудио господара“.

„Је ли и госпођа дознала што о томе?“ запитао је Дагоберт. Њега је обузимало мучно осећање при помисли, да се она морала подвргати тако ужасним озубљењима.

„Јесте, и она се одмах пробудила. Она је баш и умољала господара Грумбаха, да одмах дозове господина Дагоберта. Како се, вам, догодило убиство, наравно ја не знам, али ја мислим, да је ствар била овако: —“

Дагоберт ману руком, јер није хтео ништа чути. Од најмада је било његово начело, да пре неке истраге не прима никаква саопштења од другог и трећег руке.

„Кад сте ви пошли?“ упита он шофера.

„Тачно у четири часа, господине Дагоберте, а тачно у шест часова био сам овде“.

„Колико је остојање?“

„Деведесет шест километара“.

„За два часа — није рђаво тераво! Наравно ми ћемо натрат брже ићи“.

„Али — господине Дагоберте!“

„Брже ћемо ићи! То се не захтева сувише од једног аутомобила, који има шесет пољских снага. Ја ћу држати сат и пазити на време. Пазите, Марије: за сваки минут испод два часа имате две круне награде; ако иде, то је у оваквим случајевима време новац!“

Марије је сам то увидео и они су испекли у замак Палтинг за 1 сат и 32 минута, те је тако Марије могао са задовољством примити своју пештено заслужену награду од 52 круне.

Госпођа Виолет, која је сазнала Дагоберта у аутомобилу, похита са веранде ина степенице и најсрдачније поздрави верног домаћег пријатеља. Она је још била врло бледа и са свим растројена од страха. Дагобертово присуство умирило је. Сад је знала, да ће се бар предузети све оходне мере, то да се понаје ужасни злочин, који се догодио.

„Ја вас очекујем на доручак“, отвори она. „Ми имамо за то управо још двадесет минута времена. У пола девет часова скупиће се овде у замку судска комисија, да се посаветује, на да онда предузме истрагу. Мој муж баш је отишао, да доведе комисију“.

Дагоберт пристаде да доручкује и то му је било баш добро дошло, јер код њуе није имао времена да сврши тај посао.

Комисија, коју је водио домаћин, дође тачно на време. Грумбах представи господу, на се онда одмах прешао на саму ствар. Пили су дошли: срески судија са општинским писаром, „вршилац дужности државног тужиоца“, општински лекар Dr. Рамсауер, старешина жандармске постаје Ламбахер и шумар. Вршилац дужности државног тужиоца није био чиновник, јер то није могао поднети мали срески суд. Ту дужност вршио је месни берберин. Ако се где машта десило, онда се он старао „за тачну примену закона“. У овоме случају због тежине самога злочина и иначе није био надлежан среска суд, већ окружни суд. Али државни тужилац и неки судија окружнога суда могли су присутни тек сутра дан, а за сада било је потребно само то, да се што потпунијим протоколом сам случај представи што је могућно јасније. Није се смело ништа пропустити, те да се на време увиде оне околности, које би макар посредно допринеле расветљењу овог мрачног злочина.

Седница је трајала кратко време. Комисија се састала само зато, да сви чланови заједно изађу на место извршеног дела. Пре је требало извршити увиђај на лицу места и према резултату тога увиђаја саставити протокол. Међутим и дотле већ је било нешто урађено по овоме делу. Кад је шумар нашао леш, он је поставио два своја момка на највећем остојању као стражу, да не би нико пришао лешу или га ма шта друго, пре него би дошли комисија на лице места. Потом је пробудио среског судију и старешину жандармеријске станице, који су споразумно испослали у патрољу два жандарма и двојицу оружаних чувара шума.

Сви присутни знали су већ, да је због овог случаја дошао један чувен детективац и сви су унапред поглелали на Дагоберта, да ли и он одобрава већ предузете мере.

„Дотле је све сасвим у реду“, одговори Дагоберт на немо питање. „Сад се морамо пострати, да што је могућно пре назађемо на место злочина. Сваки је минут скупоцен“.

Леш је лежао на путу четврт сата од замка. Грумбах уђита, да ли да се иде пешице или колима. За сваки случај била су спремљена кола; али ако би се ишло пешице, могло би се уснут штогод назидети. Дагоберт одлучи, да се иде колима. Истраживање ће се предузети тек пошто се извиди увиђај на лицу места.

Комисија се повезала у двема екипажима. Госпођа Виолет и Дагоберт пођоше се у аутомобилу, којим је управљао Марије и које је ишао позади. Нису се позили ни два минута, кад госпођа Виолет народи, да се зауставе кола. Она сиђе и баци милостињу у шешир једноме богаљастом просјаку, који је седео на ивици друма.

„То сте му могли и добацити, милостива“ рече Дагоберт, кад се она хтеде попети у кола.

„Не, Дагоберте, то не иде. Та погледајте га само. Шта би он радио, кад ја не бих погодила у шешир? Он се једва може мицати“.

Дагоберт погледа мало пажљивије. То је доиста био богаљ монструозан до ужаса. Водена глава глава са знацима хидроцефалије, шиљаста шлема и упадљиво ду-

гичке и слажне руке, али одатле из дубоке најгрозничаве заинтересованост; нити као у детета од четири године, а притом још чудновато искривљене и осакаћене. На сваки начин није се могло представити, како се тај створ креће.

„Наиред, Марије!“ викну, Дагоберт, кад се господа Виолет поче у кола. „Ми морамо при пристеси“.

У најкраћем року не само да је био напнаћен изгубљен терен, већ су и остала кола далеко престигнута. Госпођа Виолет поново поведе реч о богаљу.

„То је једини просјак у нашој околини“, рече она, и као правдајући се додаде, „ја и о њему ја бих се већ радо тако постарала, да не мора просити, али мени се увек чинило, као да би то била једна свирепост отргнути га од свога позива. Он тако седи на путу и гледа нешто од овог света. Он не може да се креће. Да ли би ваљало оставити га, да целог века седи у једној соби? А кад се показује на другу, опет му сваки удели поклоне?“.

(свршиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Дедовоља општинске јелашничке, у среску финансијску, пита:

„Предсудом Врањ. Првостепеног Суда од 30. марта 1907. год. Бр. 5771, осуђено је извесно лице на Стајковца, на затвор, и да плати учињену штету сеченьем сеоске шуме седа Суводолице на месту званом „Дренова глава“ и „Жута Бара“ у 1866 динара.

Пресуда је после три дана постала извршном.

Осуђени је затвор издржао, па по томе и умро.

Полицајска власт тражи наплату штете по пресуди судској.

На како потписати сиатра да је накнада штете застарала, то моли и уредништво да да своје мишљење о овој ствари, а потписаног буне нејасне одредбе закона на којих изводи застарелост и то на овај начин:

1. По чл. 110. зак. о шумама, право тражења накнаде штете застарева за три године учињене шумском кривицом, *од дана кад је штета учињена*.

2. По § 939. гр. зак. право на тражење штете застарјеће за три године, *од дана кад је оштећеном штета позната* постала.

3. Преступна дела, у који род долазе и дела из чл. 111. зак. о шумама, застаревају за три године дана, од дана кад су учињена, или од последњега рада власти или суда § 74., 75. и 77. крив. зак. у вези чл. 109. закона о шумама.

4. Све пресуде донете по закону о шумама, застаревају за 2 године од дана извршности саме пресуде — чл. 109. последњи став зак. о шумама.

5. Одредба § 939. а тр. зак. не односи се на пресузе које су на извршењу, што је ово расправљено одлуком опште седн. Касационог Суда од 8. августа 1886. г. Бр. 2049.

Кад ове одредбе закона доведем у склад, ја мислим да је досуђена накнада штете сеизу Суводолици застарјала зато, што је оштећеном сеизу позната штета била од дана изречене пресуде у суду, на сеоски пуномоћник не употребивши право тражења за три године, изгубио је и сву штету, нешто му је то право застарило чл. 110. зак. о шумама. Пресуда суда и ако је јавна исправа иман она не може се убрајати у исправе предвиђене у § 930. а трај. зак. и одлуке Касационог Суда од 1886. г. Бр. 2049. зато што је она на извршењу, и назад над законе обраћа и саму кривицу по истеку од 2 године, ја мислим да за три године застарева и штета том кривицом причињена.

У листу уредништва до сагас није овакав случај објашњен, те стога ја чиним ово питање“.

— На ово питање одговарамо:

Све законске одредбе, које су побројане у предњем питању, и то како оне на казнено законика, тако и оне из закона о шумама, говоре само о застарелости самога привичног дела, или пресуде, иман, наравно, у погледу саме кривице, или о застарелости права *да се у опште подигне тужба за тражење накнаде штете*, али никако не говоре о праву саме накнаде већ досуђене накнаде штете по извршној судској пресуди, каиав је овде случај.

Треба дакле, чинити разлику између онога акта, кад се прин пут подиже тужба и тражи накнада штете, и онога акта, кад се по извршној пресуди тражи наплата штете.

То су са свим два одвојена појма, и ко њих правилно не уочи, он, наравно, мора изводити и погрешне закључке.

Према овоме, кад неко учини какву штету по закону о шумама, па га нико не тужи за три године, односно ако је истуи за годину дана, онда је застарила и привиџа и само право на тражење да се на накнаду штете сеизи.

Али, ако је он већ осуђен и на кривицу и на накнаду штете, па се по тој пресуди ништа не ради за две године, онда је пресуда у погледу изречне казне застарила; али у погледу досуђене накнаде не, јер ова застарева само тако, ако се за 24 године не наплати — § 930. грађ. закона, пошто поменута одлука Касације, говори о са свим другој ствари.

Према овоме, и у овом истакнутом случају село Суводолица није изгубило право на наплату досуђене накнаде штете, без обзира чак и на то, што је осуђени по извршности пресуде умро, само ако је он останио какву имовину после своје смрти.

II

Суд општинске полањске, актом својим Бр. 3543, пита:

„У овој општини управљала дућанску радњу, од пре неколико година, Бранко Ђорић трг. овд. на коју је по закону о сеоским дућанима плаћао дућанску аренду све до 1 јануара тек. год., као дана кад је стуино у живот закон о радњама. Од тога дана не ће да плати општини аренду, а кад га је суд о томе саслушао, он је на протоколу изјавио „да је од 1 јула тек. год. а према чл. 1, 2, 23 и 164 зак. о радњама, закон о сеоским дућанима престао пажити, познајући се и на расиис госп. Министра Унутрашњих Дела од 30 августа тек. год. Бр. 14792.

Да не би суд пропустио урадити што му дужност налаже, и да не уради ово што је противно закону о сеоским дућанима и закону о радњама, то као претлагатин Полицајског Гласника моли уредништво да одговори на следеће:

1. Да ли је изјава Ђорића умесна или није?

2. Ако није, онда по чему се то да закључити?

Моли се уредништво да по могућству са одговором похита“.

— На ово питање одговарамо:

Нека општински суд унутп свога дедовоља, да прочита одговор на питање општине пребројене, дат у бр. 28. овога листа за прошлу годину, па ће видети шта мисли уредништво о томе: да ли су сеоски дућани укинути законом о радњама или не.

Тамо ће, даље, видети, шта суд треба да ради са дућанџијом, који неће да плати дућанску аренду.

Како се суд позива и на расиис г. Министра Унутрашњих Дела од 30. августа пр. год. Бр 14792, то му се одговара, да дедовоља треба да прочита и тај расиис, па ће видети: да он не говори о томе: да ли су сеоски дућани укинути или не, него о томе, ко не може држити ниће а ко, иан, и у којој мери може.

И овом приликом уредништво понавља, да општински часиници треба редовно да прате шта у листу налази, па неће досађивати са излишним питањима.

III

На питање суда општине палешићске Бр. 16, одговара му се, да је о примени т. 333., 339. и 370. таксене тарифе закона о таксама, писано и у прошлој и у овој години толико, да су те законске одредбе објашњене до ситница.

Ако се оно није хтело прочитати у своје време, или се прочитало па се иман не разуме, ту уредништво новим објашњењима не би ништа могло помоћи, па их зато неће ни да даје.

IV

Суду општине горњо-трешњичке, на акт његов Бр. 923, одговара се, да ће одговор на своје питање наћи у данашњем броју, у чланку „Истумачења Самоуправа“.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За расходовање права и потраживања у сеоским општинама преко 200 дин. надлежан је општински збор.

Збор општине д..... на дан 18. новембра 1911. год. донео је одлуку о расхо-

дневну 200 дин. дуга, што се по дневнику касе поди као потраживање од Радована Д., из П.... бив. рачунополагача каве суда дотичне општине у 1899 год., пошто је општина од овог тражења као недоказаног одбијена судом.

Државни Савет размотрио је како одлуку тако и акта која се на њу односе, па ју је, на основу чл. 33. зак. о општинама, одобрио.

Одлука од 14. децембра 1911. г. № 11526.[1])

[1]) По нашем мишљењу, Државни Савет није био надлежан за ову одлуку расматра и одобравао. По чл. 96. тач. 13. зак. о општ., општински одбор решава да се могу подизати или гранити општинске покретне ствари у вредности до 200 дин. по сеоским општинама (а ту домаћи и она општина л...), а против одбора о отуђењу или трампи помоћне сеоске општине може само од једног одборника бити жалбе. Онде није тај случај, јер није у питању продаја или трампа каквог покретне општинске ствари. По IV одељ. пословног чл. 88. тач. 13. „Расподожење буџетом предвиђених прихода, општинских права и потраживања, као и поклона општинске имовине или вредности, не може и опште бити предмет општинске одлуке". На основу овога, да је расподожење тиме било само о једној одлучности општинског збора.

Али по чл. 33. тач. 3. зак. о општ., општински збор „решава о отуђењу покретног општинског имања, права и потраживања, као и поклона ма од колике вредности....., као и о отуђењу покретног имања, права, поклона и потраживања у сеоским општинама преко 200 дин.". Из овога се види, да законодавац засебно предвиђа отуђење покретног општинског имања, права поклона и потраживања као ја збора на вредност и засебно отуђење покретног имања, права, поклона и покретовања као је предмет одлучивања преко 200 дин. Отуђење дакле имања покретна и непокретна права иначе у основи нетично, јер пошк покретности и непокретности може се замислити само по то, што у простору ће facto постоји — дакле само на телесне ствари, а не и права, која се састоје у каквом својству ствари. Ту пак граћ, законик разликује по једу особу и на права: § 190. „Права су сматрају као покретне ствари, пак ако иду са покретним добрима својима".

По II одељ. тач. 9. чл. 33. зак. о општинама „решење збора о отуђењу непокретног имања, права, потраживања и поклона..., који год да је одбора Државни Савет". Овај законски пропис, дакле, предвиђа надлежност Државног Савета да расматра и одобрава одлуке општ. збора само о отуђењу непокретног имања, ако, потраживања. У овом случају ни ко чега се по овом, да је ово општинско покретовање биће сматрано за непокретно добром, те за ће моћи по I ал. тач. 3. чл. 33., ни да ће за одобрење одлуке општ. збора о отуђењу истога, по II одељ. тач. 9. чл. 33. зак. о општинама, био надлежан Државни Савет. Напротив, ако се, да ово потоне ако покретање радње бив. рачунополагача општ. каво, ако потребно право, а дошло код II ал. тач. 3. чл. 33. зак. о општ., а за одобрење одлуке општ. збора о отуђењу такође права, тог, потражења, Државни Савет није надлежан.

Ма напред речено, за општ. одбор, по тач. 13. чл. 84. зак. о општ., може решавати само о продаји или трампи ствари до 200 дин., у сеоским општинама, а за о расподожењу општинских права и потраживања или о поклона ма које вредности не може решавати. Како ово општ. збор, по тач. 3. чл. 33 може решавати о отуђењу покретних имања, права, поклона и потраживања у сеоским општинама тек преко 200 дин., то нашли, да о отуђењу, расподожењу, права и потраживања до 200 дин. у сеоским општинама не решење може општ. Ну к ова би се ствар, да о томе на основу чл. 84. тач. 13. зак. о општинама може решавати општ. одбор (ма да ма ограничо, да ли и томе, супрот напротив) законској забрани, не може решавати), онда Државни Савет, у овом случају, није могао одобравати одлуку збора, јер је онај за дотичне одлуке о овој стварн био ненадлежан, већ је био дужан ову одлуку поништити и наредити, да о томе донесе одлуку општ. одбор, која ће тек одлука моћи бити предмет касније расматрања и одобрења (в. одлуку III одељења Државног Савета од 16. новембра 1911. године № 10523).

Општинска примања и потраживања могу се расходовати тек пошто се предузму средства за обезбеду и наплату истих, па се тим начином утврди или њихова неважност или немогућност наплате.

Збор општине б.... на дан 13. новембра 1911. год. донео је одлуку, да се примање општинско по 94 обвезница у вредности 7810·29 дин. и интересом у 7790·86 дин., расходује као сумњиво општинско потраживање.

Надзорна власт, спроведши ову одлуку Државном Савету, дала је мишљење, да би је требало одобрити, пошто општина на ону пропалу вересију плаћа порез, а за толике године није могла ништа наплатити.

Државни Савет расмотрио је како одлуку, тако и акта овог предмета, па је нашао, да се ова одлука не може одобрити, с тога, што нема никаквих оправданих разлога за отуђење овог општинског примања, а у толико пре, што се на поменутих актата не види, да је општина предузимала какве кораке ради обезбеђења овог свог потраживања. С тога је, на основу чл. 33. зак. о општинама, решио, да се одлука не одобри.

Одлука од 14. децембра 1911. године № 11525[1]).

За отуђење општинског покретног имања и расходовање општинских права, потраживања и поклона у сеоским општинама до 200 динара надлежан је општински одбор, а не збор.

Никола Ш., на Н.... упутио је молбу одбору општине н...., и молио да му се дућанска аренда наплати само за три месеца, а не за целу годину, пошто је дућан држао само од 1. јануара до 5. априла 1911. год.

Одбор општински, на основу чл. 86. тач. 13. и 21. зак. о општинама, донео је одлуку 9. октобра 1911. год., да се од жалитеља дућанска аренда наплати само за 6 месеца, колико је с дућаном и радио, а да му се остатак у 75 дин. опрости и расходује.

Надзорна власт решењем од 24. октобра 1910. г. № 11453 задржала је од примљења ову одборску одлуку из ових разлога:

1.) што општински одбор о овом осцобођењу одн. расходовању општ. прихода није могао ни одлучивати према тач. 13. чл. 86. зак. о општинама; и

2.) што је ово питање требало да реши општински збор и ту одлуку зборску да одобри Државни Савет — тач. 3. чл. 33. закона о општинама.

По најављеној жалби, III одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону из ових разлога:

Стоји то, да по последњем одељку тач. 13. чл. 86. зак. о општинама расходовање буџетом предвиђених прихода општинских, права и потраживања, као и поклона општинске имовине или које вредности, не може у опште бити предмет одборске одлуке; али стоји и то, да по тач. 3. чл. 33. зак. о општинама, збор општински решава о отуђењу покретног општинског имања, права, поклона и потраживања у сеоским општинама *преко* 200 дин., — према чему изгледало би, да би овај предмет остао неришен, јер га према поменутим законским одредбама не би могао решити ни одбор ни збор општински. С тога је одбор општински правилно поступио, кад је овај предмет расправио према тач. 21. чл. 86. закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 16. новембра 1911. године № 10523.

Један случај неодобрења одлуке општинског збора о отуђењу извесног броја дрвета из општинске шуме услед тога, што би ова сеча неповољно утицала на климатске прилике дотичног места.

Збор општине К...., на дан 21. августа 1911. год. донео је одлуку, да се из општинске шуме продалу 13500 возада граничених и церових дрвета, а новац одатле добивени употреби на завршетак општинских радова.

Шумарско одељење Министарства Народне Привреде у акту од 5. октобра 1911. год. ШВр. 20636, дало је мишљење да ово отуђење не би требало одобрити са разлога, што је општина к.... још раније поступила према чл. 63. зак. о шумама, т. ј. завршила премер своје шуме и средством стручних лица склопила привредни план за исти, који је одан и Министарство одобрило. Како се садање уражене сече ове шуме из основа коси са одређбама овог потврђеног привредног плана, то се ова сеча ни у ком случају не може одобрити.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити не само с тога, што се на извештаја шумарског одељења Министарства Народне Привреде од 5. октобра 1911. год. ШВр. 20636 види, да се сеча ове шуме противи утврђеном привредном плану за експлоатацију исте шуме, него и зато, што би ова сеча, према извештају окружне шумарске управе у К.... од 29. октобра 1911. год. № 1464, неповољно утицала на климатске прилике К.....

С тога је на основу чл. 33. зак. о општинама, решио, да се ова одлука не одобри.

Одлука од 15. новембра 1911. године № 10476.

Сечом и продајом општинске шуме не могу се подмиривати редовни издаци, у недовољној мери унесени у општински буџет.

Збор сеоска сеча К.... на дан 30. октобра 1911. год. донео је одлуку, да се из шуме сеча К... продалу 80 комада растових дрвета јавном лицитацијом, и отуда добивени новац употреби на довршење грађевине сеоске, као и на подмирење

[1]) Види нашу примедбу на одлуку од 14. новембра 1911. год. № 11526, која и за ову одлуку вреди.

канцеларијских расхода, предвиђених буџетом за текућу годину.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити с тога, што се сечом шуме не могу подмиривати редовни издаци, унесени у буџет, а у толико мање, што се претходно није тражило одобрење Државног Савета за сечу исте шуме.

Сем тога, овом се отуђењу противи прописе чл. 128. закона о општинама, који не предвиђа у општинске приходе и продају општинске шуме.

С тога је, на основу чл. 33. зак. о општинама, решио, да се ова одлука не одобри.

Одлука од 5. јануара 1912. године № 12077/911. год.

Јос. Н. Ст.

Одлука опште седнице Касационог Суда од 17. јануара 1912. г. № 685.

Пројектом, пиротском суду био је оптужен Ђ. Ј. за то, што је 14. јуна 1909. год. обио катанац на општинском оброку и из њега на самовластан начин истерао једнога свога кола, кога је пољски чувар ухватио у штети и у обор затворио, и тиме учинио кривицу казниву по § 195. кривичног законика.

Оптужени је признао да је ово учинио, али се бранио да није личним утрујена штета, то да би чувар поља имао права да кола тера у обор, а поред тога чувар није на своју дужност заклет.

Пројектовани је суд нашао, да у радњи оптуженога нема никаквог кривичног дела, на ни самовлашћа, због тога, што је изјашњењем суда општинског № 2428. утврђено да чувар поља Ј. А., који је кола оптуженога у обор отерао и затворио, напоредји да га је у штети ухватио, на своју дужност тада није био заклет, а ислеђењем нити нчим другим није утврђено, да је во оптуженога одиста био у штети, и за те је оптуженога решењем својим од 17. јануара 1911. № 1041. на основу § 250. а, кри п.суд. пост. отпустио испод суђења.

По жалби државног тужиоца, Касациони Суд, примедбама својим од 12. марта 1911. № 3388, у 1. одељку поништио је горњи, решење пиротског суда а са разлога:

„Погрешно суд налази, да је на питање о постојању представљеног дела од утицаја то, да ли је пољски чувар, који је затворио кола оптуженог Т. тврдењи да га је у штети ухватио, био заклет на своју дужност или није.

Овде није случај расправе о кривичној или грађанској одговорности оптуженога за штету коју је његова стока причинила, да би се у смислу чл. 15. закона о чувању пољског имања могло дискутовати о важности представке незаклетог пољског чувара у том погледу, већ је овде у питању, да ли у радње оптуженога што је самовласно своја кола пусто на притворе, у које га је чувар затворио, тврдећи да је у штети ухваћен, има састојака кривичног елемента, кажњивог по § 195. кривичног законика.

Како је по овоме законском пропису кажњиво и самовласно прибављање несумњивог права од стране појединаца, то бити под претпоставком, да во оптуженога и није нанео штету како се од стране пољског чувара представља, оптужени није смео и могао свога кола самовласно одбеђивати и узимати на обора, у које је затворен, већ је био дужан да своје право тражи и брани законитим путем, према чему ово што се може послужити као разлог за некажњивост поменуте његове радње.

Пројектовани пиротски суд није успоно оне примедбе Касационог Суда, већ је дао следеће противразлоге:

„Изјешењем овога дела утврђено је, да је Ј. А. представљајући чувара поља општинске косторске, ухватио и у сеоски обор затворио стоку оптуженога. тврдећи да ју је нашао у штети па по дужности и затворио је у сеоски обор.

Да би се извесно лице могло сматрати као чувар поља извесне општине, а да би као такав имао права нађену стоку у штети отерати и затворити у сеоски обор, неопходно је потребно да чувар поља буде заклет на своју дужност према закону о чувању пољског имања.

Све дотле, док чувар поља није заклет на своју дужност, он се не може сматрати као чувар поља, већ обичан грађанин своје општине.

Како закон о чувању пољског имања даје права само општеном и заклетом чувару поља да нађену стоку у штети могу отерати и затворити у сеоски обор, и међутим другим приватним, лицима то не дозвољава, онда и незаклети чувар поља Ј. А. није могао ни смео стоку оптуженикову терати и затварати у сеоски обор, а ако је то већ урадио, онда је његова радња незаконита, којој се свако грађанин има права да одупре. Нарочито ово важи за овај конкретни случај, јер сем голог тврђења назива чувара поља Ј. А. нема ничега другог што би утврђивало да је стока оптуженикова заиста нађену у штети и да је је он због тога отерао и у сеоски обор затворио.

Према овоме, опалка радња назива чувара поља сваборавља се радња приватног човека, који би ма из каквих повода ухватио макар чију стоку, ма је отерао и затворио у сеоски обор само да дотичној сопственику стоке напакости, — а сопственик стоке, који, као и оптужени иде и ослобађа своју стоку од гладовања, не чини никакву самовласну и недозвољену радњу због свога права, већ се у истини служи дозвољеном одбраном од противправног напада на његову имовину. Тој дозвољеном одбраном ради спаса своје стоке, да му гладна у сеоском обору не скапава — послужио је се и оптужени те и по том основу овде не може стајати представљено дело на § 195. кривичног законика".

Касациони Суд, у својој општој седници од 17. јануара 1912. године, усвојио је примедбе свога I. одељења, а противразлоге пиротског суда је одбацио.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Павле Тадић, бивши писар општине паљевске, одговара за утају, али му се не зна место борављења.

Он је стар око 48 година, а ближи његов опис непознат је.

Акт начелства округа паљевског Бр. 16301.

Ранко Живановић, из Шетоње, и **Јован Д. Јанковић**, из Кобиља, осуђени на робију први са 17, а други са 15 година, за убиство, обојца су заказу пресудног истражног суда и побегли.

Ранко је стар 21 годину, средњег раста, примамљист, сувоњав, очиј црних, брца се, без нарочитих белега.

Јован је стар 24 године, средњег раста, примамљист, лепокост, без нарочитих белега, а при говору мало муца. Обојица су у сушеном одегу.

Депеша начелника среза јасеновог Бр. 1058.

Жика-Живојин Брањковић, трговац из Смиљанића, сада агент Пчелових заједних пчелиња, побегао је да не одговара за дело из § 191. кр. закона.

Он је стар 35—40 година. Ближи опис непознат.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 2048.

Миленко Ђурђевић, келнер, родом из Мајдева у срезу таковском, који одговара за опасну крађу, побегао је из притвора начелства каленског.

Он је стар до 30 година, пошеок, црномањаст, велике косе, браду брија. Од одела има: капут жућкасто-зелен, на глави шубара, и носи лаван без сата.

Депеша начелства округа паљевског Бр. 798.

Живан Вучићић, аустро-угарски војни бегунац, покрао је свога газду и одисе му: 1 протези са три жлеба, једна кашика, 1 кантиру бурму, један никлени сат са три капка, лаван и 10 динара у новчу. Он је стар 22 године, висок, смеђ, косав, нема један предњи зуб.

Депеша начелника среза белићког Бр. 1162.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најстрожију потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потеривале исалше, с позивом на означено бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Анка, жена **Веселина Николића**, из Раче, одбегла је од мужа и одвела собом женско дете, старо 11—12 година.

Депеша начелника среза лепеничког Бр. 1796.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе округа рудничког Драгутина М. Симића, начелника исте класе округа топличког, по службеној потреби;

за начелника четврте класе округа подринског Петра Бошића, начелника исте класе округа рудничког, по службеној потреби;

за начелника четврте класе округа топличког са годишњим платом од 4041·60 динара, коју је до сада имао, Милутина Шевљанина, секретара прве класе Министарства Унутрашњих Дела, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе среза ариљског Живка Николића, секретара исте класе начелства округа рудничког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза таковског Сретена Кочића, начелника исте класе среза мачванског, по потреби службе;

за начелника друге класе среза власотиначког Милорада Матића, начелника исте класе среза јабланичког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза мачванског Михаила П. Илића, начелника исте класе среза власотиначког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза јабланичког Драгишу Ст. Јовановића, писара прве класе лесковачког првостепеног суда, и

за секретара треће класе начелства округа рудничког Радомира Новаковића, начелника исте класе среза таковског, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. јануара 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Светислав Ђ. Јелчић, начелник друге класе среза ариљског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. јануара 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Живојин Аранђеловић, начелник треће класе округа подринског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. јануара 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПОЈМУ ИСПРАВЕ У КРИВИЧНОМ ПРАВУ

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

Појам *исправе* је у привично-правној науци врло спорат. То доказа отуда, што законодавци обично не дају дефиницију исправе; а и они, који су је дали, нису то учинили тако, да не дају повода разилском тумачењу. Међу све спада и наш законодавац.

У нашем Казненом Законику појам исправе дат је у § 147 ал. 4. „*Под исправом разуме се*, вели се у овој ал. § 147 т. з., *свако писмено, које је од важности за доказ о уговорима, наређењима, обвезаностима или ослобођењима и у опште служи за доказ права и правних односа*". Другим речима, узимајући у вид *мотивредни* објекат доказа (scil. чињенице), *исправа је свако писмено, које служи за доказ каквог правно релевантне чињенице, т. ј. чињенице, која сама или у вези с другим чињеницама производи постанак, престанак или промену правних односа* (на према томе и права, ако она истичу из оних односа).

1. Према § 147 к. з. исправа може дакле бити само *писмено*, т. ј. само онај телесни предмет, на који су стављени знаци говора[1]).

а) Без значаја је међутим природа овог телесног предмета. То може бити хартија, пергамент, метал, дрво итд.[2]).

б) Без значаја је такође, форма слова, т. ј. да ли је писмено састављено ћирилицом, латиницом, готицом итд.

в) Без значаја је, да ли је писмено рукописно, литографисано, писано на машини или штампано, ако су само испуњени услови потребни за постојање исправе.

г) Поштo исправа мора бити писмено, те и, пр. рабош не могу бити исправе. Ко би начинио лажан рабош и употребио га, тиме би могао извршити само превару.

д) Без значаја је, да ли употребљени знаци говора припадају неком познатом систему писања: Тако постоји писмено и онда, кад су употребљени знаци конвенционални знаци, које трговци предају својим кућама, који пису одмах подлегли робу, и који имају поднети оне ознаке, кад буду хтели однети робу[3]).

[1]) Ово ограничење је узето из § 247 ал. 2. пруског к. з. — У § 267 немачког к. з. каже се само „исправа" („Urkunde"), те се узима да готово свих докада, да је исправа свако телесно чиме предмет, без обзира на то, да ли је од *хартије* рупе пергамен или не (v. Oldenkott § 267, 2 a). Тако узима се, да је правично написа исправа, над одрони на себи какве знаке (прор. општег миљења. Frank § 247. III 3 a). Према неким међутим исправа може бити само писмено (тако Binding 2 175, 185, 181, Berling 92, Weismann Vergl. D. Beg. T. 7 325, P. Merkel 228, Brodmann 13, 43). — У § 138. пруд. се вели, да је исправа „ствар предмет, који је подобан или наређен за служби за доказ...", дакле исправа не мора бити писмено.

[2]) Уп. *Binding*, 2 236.

[3]) Уп. *Garraud* 303 № 71.

2. Да би писмено било исправа, потребно је, да „*служи за доказ права или правних односа*“ другим речима, да је „*од важности за доказ*“ права или правних односа[1].

а) Није дакле довољно за постојање исправе, да је писмено *намењено* мероданвном послу, било у напред било касније (н. пр. приватна писма, која касније могу бити намењена да служе као доказ у брачној парници), да буде доказно средство, нити да је *намењено за правни саобраћај*, већ треба да је *од важности за доказ*, т. ј. да *служи за доказ права и правних односаја*.

б) Има се узети, да једно писмено служи за доказ права и правних односа (одн. да је од важности за доказ ових) онда, кад *њено доказно својство лежи у самој њеној садржини или се може на ње познати*, а на зависи од спољних случајности, н. пр. од тога, да ли постоји извесан број основа подозрења, који би заједно с основом подозрења писменом заснованим нешто доказали[2]. Другим речима извесно писмено служи за доказ права или правних односа онда, *кад се из саме њезине садржине може закључити на какву правно релатиону чињеницу*, т. ј. чињеницу, која сама, или у вези с другим доказује постанак, престанак или промену каквог правног односаја[3].

1* *Frank* разликује овде у месној три случаја[4]: Извесно писмено не на име испуњавати овај услов, и према томе бити исправа:

(1) Кад *садржи какву изјаву*, која је *непосредно* правно релевантна. То су изјаве, којима се изјављује каква правно релевантна воља, и писмена, у којима су оне садржане, зову се *диспозитивне* исправе. Такве су исправе облигације, признанице, менице, тестаменти, исправе уписане у уредництву каквих новина, писмене исправе, које су *једнострани* правни послови, као: признање дуга, одрицање од наслеђа, опозивање тестамента, одрицање од права на легат, одрицање од права на залогу, одрицање од права на хипотеку, одрицање од права на службеност, одрицање од права на узуфрукт, одрицање од права на стварно право, одрицање од права на облигацију, одрицање од права на наследство, одрицање од права на заоставштину, одрицање од права на заоставштину, одрицање од права на заоставштину

по дале својом мисленом садржином, која им може и оскудевати, већ по самом свом положају и особинама.

Неки наводе још једну разлику између исправа и сподних објеката, која доказна снага не истиче на њихове садржине: исправом се доказује, веле, каква чињеница, која потпуно или делимично лежи ван ње саме, за разлику од оних објеката". Ово је нетачно, јер и наведени објекти могу служити за доказ какве чињенице, која лежи ван њих. Тако електрични апарат може служити као доказ отуђе. С друге стране има исправа, којима се доказује каква чињеница, која лежи у њима самима. Тако меницом се не доказује, да је издавалац дао какву изјаву, већ је та изјава у њој самој оваплођена, т. ј. сама меница по себи је једна изјава.

Да ли извесно писмено садржи какву изјаву, једно је фактично питање. Тако код се на неком писмену налази реч „да", могуће је инак, да оно садржи какву изјаву, а та ли је то случај, зависи од конкретних околности, н. пр. од тога, да ли пред „да" има какво питање, и да ли је „да" одговор на то питање.

ж. Исправа, која је од иница за то сачињена *као доказно средство* (н. пр. облигација, квитанца са *измереном* исправом за разлику од случајне исправе).

з. Према § 189 грађ. суд. пост. „односно дана и године издања (датума) приватна исправа нема сиу доказа према трећима". Но у ал. 3 се додаје: „Али ако је она власти за у којој је њен предана, или је издатељ исправе умро, онда се датум предаје власти или смрти издатеља сматра према трећима као датум исправе".

Каква изјала може бити учињена написано и другим знацима, и не само словима, тако да предмет, на коме се ови знаци налазе, може такође служити за доказ према и правих одношаја. Но сви предмети се не могу сматрати за исправе, нити према § 147 н. з. исправа може бити само *писмена*.

На наведене одлике исправе иду ли, да није исправа:

1° *прљаво писмо*; каква исправе, иако он није материјализирана изјава, већ само репродукција какве изјаве. Тако не би исправно кривично дело из § 147 ж. з. онај, који би употребио злазну новцу какве праве исправе као *копију*, или који би какво писмено употребио као *копију* неког оригиналног писмена, које у ствари не постоји[6]. Но од постављеног правила може бити изузетака[7]. На ове и новца какве исправе биће исправа онда:

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1] D. Reichsger. GS 47 401 и Die Urkunde (1907). Vn. Frank § 267 II.

[2] Тако Oppenhoff § 267, 40, Jolly 24.

[3] Vn. Oppenhoff § 267, 18 c, Frank § 267 III 2, Binding V 203.

[4] Vn. Oppenhoff § 267, 18 c, Frank § 267 III 2 a, a.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЧУДНОВАТИ ТРАГОВИ

ПРЕМА

Балдунин Гролеру.

(СВРШЕТАК)

Добро одржаван сресни пут водио је покрај шуме. Кад је Дагоберт спазио једног шумарског момка, који је чувао стражу, наредио је да се стане.

„Ја мислим, да би требало да останете ту седећи, милостива", рече он, „Леш убијеног није најбољи призор за Вас. Ја ћу Вам већ давати, ако бих приметио мађар штогод важно".

Реван то он приступи ближе месту злочина. Два чувара извршила су своју дужност. Одмах се могло прометити, да у близини није пуштано ни једно необавештено лице. То је увек имало својих добрих страна. Далеко у њиховој стаји су сељаци у немом страху. На Дагоберт се не дотаче мртваца, али је опште испитивање све, што би му дало ослонца за даљу истрагу.

Кад је комисија стигла, допуштено је лекару да прије лешу. Он клече крај леша и пажљиво га са свима пажња, јер је леш лежао лицем окренут доле. Дагоберт се сваке и помоћне лекаре. Најбоље стање у главноме је било ово:

„Самоубиство или несрећан случај искључени су. Убиство нам снаге сумње. Човек је удављен. Отисци прстију још се виде потпуно јасно. *Ротеа* Јавни начелник, Cartilago thyroidea, и синтороиска резавица на грклану. Смрт је морала моментално наступити. Смрт је свакако наступила већ пре осам до десет часова: на свој прилици убиство је извршено пре поноћи."

„Допустите, господине докторе", упе јеч Дагоберт. „Тачно утврђење времена убиства могло би бити од важности. Ја мислим, да ми зато имамо средство у рукама".

„Ја не мислим, господине Дагоберте", одговори лекар. „Одређати тачно време на сате и минуте — ту нас наука остаља на недељу".

„Онда морамо то покушати без науке. Самоћ или ноћне пажња је иница. Друм се истина опет осушио, али се види, да је иница падала, а пајболе овде на месту, где је леш лежао. Мокро. и сади готово сасим суво одело убијеног остаиило је на земљи влажну инцу. Међутим може се утврдити, кад је иница почела".

„То ја могу сасим тачно рећи", јави се шумар. „Од три четврти на осам до осам падала је уз севање и грмљавину жестока киша".

„Кто дакле сад имамо једам ослонац", продужи Дагоберт. „Да на име тврдим, да је убиство извршено пре почетка кише. Уверите се. Место, које је било погрешено лопом, још је прашњаво. Иначе друм је истина такође сув, али још није прашан. Затим ту су ја знаци, који говоре за то, да је киша ударала непосредно после извршеног дела. Али о томе међа ће доцније бити речи. Знаци могу и да превале и за то се ми за сада на њима нећемо на задржавати. Али прашина никако не кара. Даље: Дивадл је убијен пре три четврти на осам. Ми знамо, да је он у канцеларији примио новац у пола седам часова и да га је сигурно при себи у једној торбици од мушеме. Даље извидело се и казато вам је, да је он из канцеларије отишао у оштинску механу, да је тамо попио $^1/_2$ литра вина, па да је затим одмах после седам часова отишао. Даље ми се време не слаже потпуно, али инак само у колико се тачно минута. Ја на име сматрам као поуздано, да је он довде пређено тачно пре него је отпочела непогода. Али за сам пут довде он би употребио највише четврт часа. Ми не можемо знати, зашто је тај пут трајао гајмање двадуста толико, али инак ми сво сада то време тачно одредили и оно је најмање четврт часа нешто више или мање".

Сад се комисија стаде живо саветовати, износећи своје претпоставке и своја опажања. Дагоберт их не узимеравање у томе, већ оде до господе Виолет, која га је оценивала у аутомобилу, и седе до ње. Марију наредиле, да воли патрат у најзагрејем темиу, „у ворак".

„Но, Дагоберте", упита госпођа Виолет. „Имате ли наде?"

Дагоберт јој у кратко своје стаи и док је говорио, он је једнако посматрао погледом обе стране друма. Потом повута неко време, размишљајући.

„Једно обично разбојништво са убиством", рече он после дужег премишљања, „али инак ово пружа неке сасим необичне тешкоће. На име индиције противрече једна другој на сасим чудноват начин. Мора се увести, да је убица неки мештанин, који је тачно познавао све прилике. Не напада се разбојништво на једног убогог ђавола, чувара шуме, а да се није знало, да он из зајма носи новац".

„Због трчавих 450 круна?" виику госпођа Виолет, а при том јој напреше сузе на очи. „Ма би радије пресалили и десет и сто пута толико. За то убити једног човека, једног верног слугу!"

„Само какав мештанин могао је знати за Дивадлову редовну навику, али инак знаци указују на какког страида као извршиоца. Реците ми, госпођо Виолет, да ли су се још ако последњих дана пајали у селу какви скитачи, какви мештачки трупа, мислим какви акробати и номенданти?"

„Нису, поуздано знам, Дагоберте".

„Или можда какви Цигани?"

„Ни они".

„Можда је у близини славила какви пркса?"

„У целој надаљој околини није било такве славе".

„То је прво чудновато и у мојој пракси сасим ново. Да бих се заклео, да је убица неки акробата".

„На зашто баш акробата?"

„Или, има ли у селу какав човек, за кога се зна, да може да изводи акробатске вештине?"

„И тога нема, Дагоберте".

„Те је да човек нолуди. Ја могу доказати, да је то морао бити какав мештанин, а готово тако исто добро могу доказати, да то није могао бити никакав мештанин".

Међутим опет су били дошли у ближану богаљастог просјака. Дагоберт му једним покретом руке добаци две сребрне форинте. Оба сребрна новца се разбрше, летеше и нађоше не погоди у шешир. Оба падоше на друм неколико метара далеко од просјака. Дагоберт сиђе, али се не пожури да скупи новац, већ свирепо уживаше посматрајући мирно, како се несрећник креће, одупирајући се на руке да покупи новац. Тада се поново попе у кола и одвезе се са господом Виолет у замак, где комисија такође тамо беше стигла.

Господа поседање ради договора и пристушање састављању протокола. Дагоберт није хтео да их узнемирава и за то се повуче. Он је међутим хтео мало да се прошета, те да разгледа околину.

Општинском писару је требало нешто више од једног сата, да по диктату среског судије довршн протокол. Тамо се хтело, да се протокол још једном прочита, па да га присутна господа потпишу, кад поново уђе Дагоберт, пратиши се са своје тобожње шетње. Домаћини је био врло радостан, што се он вратио, желећи, да и он саслуша протокол, на да га потпише, ако се слаже са њиме.

„Ја мислим, да то неће бити потребно", одговори Дагоберт, посадивши се за сто код остале господе. „Ја ипак више сматрам, да ћемо бити принуђени, да састављамо сасвим нов протокол. На прво место ово га оплакани новац".

Реван те, он хоће да сто горбицу од мушеме, коју су одмах сви познали, да је Диваддова. Као што се одмах утврдило, новац је био сав ту. Господом је овладало грдно узбуђење. Господа Виолет добаци Дагоберту један захвалан поносан поглед. Та она је знала и увек говорила, да се на Дагоберта може ослонити!

Тада наваљише сви питања на њега. Кад је био у стању да донесе уплачани новац, онда он мора имати неки траг и о извршиоцу!

„Што се тиче извршиоца", одговори Дагоберт, „то сам ја себи допустио ту слободу, да га ставим у сигуран затвор. Ја сам га лично експедовао у општински затвор".

„Ко је — ко је то, за Бога!?"

„Допустите, да вам саопштим све по реду. Господни општински лекар је утврдио две ствари са необичном сигурношћу: самоубиство искључене и смрт дављењем. Он није дедао — што напосдетку и није била његова дужност — ма да се то видело, да је убијен напад следовао од натраг. То доказују јасно видљиви отисци прстију на врату и чињеница, што је леш нађен окренут лицем земљи. Трагови какве борбе нису се видели. Из ових околности произлазила је прва тешкоћа. Тешко се могло представити, да је један такав напад могао следовати са таквом брзином, да нападнутом није било остало ни времена, да се окрене нападачу. Друга тешкоћа је била још замршенија. Ту се показало да мене нешто потпуно ново, нешто што у опште можда још никада није било. Старешина жандармске станице је испитивао сасвим савесно трагове ногу. Околности за то биле су једном неповољне, другом повољне. Неповољне услед тога, што су они трагови, који су пре кише можда били видљиви, кишом били сирани. Повољне пак, што су се они трагови, који су били утиснути још почела киша, кад су се осушили, још јасније показали у блатњавом земљишту, формално као да су испечени.

Трагова од ногу није било, сем три до четири траса, који су несумњиво били од ногу самога Дивалда. Али је било нешто друго, нашто се није обраћала пажња, а што је било једна сасвим необична загонетка — било је трагова од руку! Да сам могао лако да пратим те трагове и дошао сам до једног на спаки начин погрешног закључка, да је убиство извршио неки авантура, који је потом, да неби остављо никаквих трагова од ногу, отишао са места убиства главичке, т. ј. идући на рукама са главом доле, а ногама горе.

Ова претпоставка није била тачна, али опет — убиство је извршио један човек, који иде на рукама. У целој околини има само једно лице, које тако иде — просјак Лиа! И то је убица!"

„Немогуће, то је сасвим немогуће!" једногласно сви узвикнуше. „Један човек, који не може да се мане!"

„Умирите се, господо, он је убица! Његово дело је тојино је одвратније, што је он тиме наградио љубав према људима и милосрђе. Он је мојно Дивалда за услугу, да га мало понесе. Дивалд га је узео на леђа и носио га, али тиме је била његова судбина запечаћена. Тако се објашњава и она дивергенција у времену, која ми је пала у очи. Са својим теретом њему је требало пола часа за један пут, који би он иначе прешао за четврт часа.

Резултати мога истраживања потпуни су, а преко света још постоји и признаће учињено пред двојицом сведока, предамном и пред шефом Маријем. Кад сам малочас оставио господу, понео сам собом Марија и наредио му, да понесе једно чирсто уже. Од старешине жандармске станице позајмио сам једна пар челичних лисица. Тако опремљени одвезли смо се до Липове колибе. Његова чуварка, једна стара сандрљива жена, била је бесна на њега. Луче је битанга опет дошао дођан куки, он се вукарао у механи до десет часова. Ја сам одмах извидео и утврдио, да он није био у механи. Међутим је сам израчунао, да је њему, према начину како се креће, требало гајмање два сата да стигне од места злочина до свога стана.

Остало је лако испричати. Предузео сам истраживање по кући и испод једне расклиматане даске нашао сам торбу са новцем. Тада смо пошли друзмом на Лиу. Ја сам му одмах рекао, да је он убио Дивалда. Он је покушао да одрече, али му ја подкинухух и показах му торбу. На то он пребледе и призна ми дрнучки: — Јесте, ја сам то учинио!

На моју миг Марије му намаче уже од натраг и притеже му руке уз тело. Тада он подиже рани одбране руке од лаката на ниже и тамо их тако намести, да сам му могао ставити лисице око зглобака. Потом га полигосмо у аутомобил и одведосмо у затвор. И тиме је за мене овај случај сада окончан. Последњу реч има да каже његове судије. На њима остаје и то, да одлуче, да ли ће му признати потпуну урачунљивост, или не. Сад молим за допуштење, да се удалим, пошто случајно имам посла са још једним необично занлетеним случајем".

Дагоберт се опрости са целом комисијом, затим кавалерски полуби у руку домаћицу. Два минута доцније пошао је кући опет аутомобилом.

С немачког М. Ј. П.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

И ако сам се био изненадно овим неочекиваним успехом прибрем се брзо, скочим то истом рингишу на вратима, па се онда пробијем кроз пропор и пошмем се на шуму, одатле доћерати се тавана на суседној кући и сићем низ једне степенице да изађем на улицу. Кад сам дошао на назину видим да је чувају два жандарма... Срећом то беху два новајлије који ме покад нису видели. „Брже, вичнем им ја, кандар је ухватио једног чопека, ено се хвата... пеките се, помозите, а ја идем да зовем полорника". Оба жандарма похурише да се попну, а ја утекнем.

Било је јасно да сам био излаз полицији; моја пријатељица из детињства била је неспособна за такву напаст, али она је ее могла нарећи. Поспе овога да зи сам требао остати у Арасу? Да ли је требало да сам себе оседим да не изађем више из собице? Писам се могао одлучити на тако бедан живот и решим се да коначно напустим ову варош. Бесе да коначно напустим ову варош. Бесе калиа је хтела да са мном пође: имала је средстава за себу, њена роба би брзо спакована. Отпутовали смо заједно и као што се обично дешава у сличним случајевима, полиција је посдедња дознала о нестанку жене о којој је требала да води рачуна. По једној старој претпоставци полиција је помислила да ће мо ми сваколико отићи у Белгију, као земљу још згодну за склоњење, и док су нас гонила на старој граници ми смо мирно преким путевима измицали на Нормандију, коју је моја другарица због трговачких веза познавала добро.

Мислили смо да се настанимо у Русану. Кад смо ту дошли ја сам имао наслоп на име Клоидел, који сам набавио у Арасу, али опис у њему био је сасвим различит од мога, те ми је било неопходно потребно да то некако исправим, а нарочито то ми је требало овде, где је полиција била у толико будиља и непомарљивија у колико су општина и намеђу

емигранта у Енглеској вршена врло нормандиске обале. Ено како сам пасош промењао. Сватим у општину и позирам пасош за Хавр. Низа се добија обично пасош за Хавр, Низа се добија обично лако: довољно је да пасош није застарео, а мој није био. Кад се свршише формалности ја изађем, али после два минута вратим се у канцеларију и питам да ли нису нашли неки бележци. Ништа нису не могоше дати никаква обавештења: тада сам стао очајавати: хтели догледни знали су ме у Хавр, требао сам да пођем што пре и имао пасош...

„Није то ништа!". Каже ми један чиновник, „преса регистру низа ниште добити дупликат вашега пасоша". То сам и хтео. Име Блондел је остало, али опис је уделио према моме. Да ли потврдио моје познанство не само да сам отпутовао у Хавр, као што сам ово рекао, него сам чак малим објавама трајно бележник, који је у стварн био из мојих руку прешао у руке моје другарице.

Некади не бих могао надјавати једно такво суочење а да не пустим гњеву на вољу... како се човек с временом мења! Осведочен лично за моју несрећу решим се одмах на одвајање; молбе, обећања за најсвечаније владање, ништа не није могао одобровољити, био сам неумољив... Могао сам још на захвалности опростити, али који ми је јемчио да ће она, моја добротворка, прекинути са мојим противником? И зар се ниса требао бојати да ће не у тренутку какког одушевљења заплакати? Подељили смо, дакле, на пола нашу имовину и она одс: од тада о њој ниса ништа чуо.

Због онога, пошто се рашчу по напери, беше ми онако бањење у Руају те почнем трговати по варијарма; иначе сам по средовима Мант, Сен Жермен и Версај, где сам за кратко време стекао доста муштерија. Зарађивао сам добро те сам могао у Версају, у улици Фонтен, закупити један магазин са станом, где је моја мати, док сам ја путовао, становала. Живео сам тада беспрекорно, у опште где год сам долазио био сам уважен, помишљао сам већ да ме је остапно онај бакеулук, који ме је бив престанка турао по путу бешчашћа и од кога сам се ја толико отимао. Али један мој друг из детињства онтужи ме због неких наших заједница и кад сам се пратио са вашара из Манта мене ухапсише. И ако сам упорно одрицао да ниса Видок него Блондел, као што и мој пасош гласише, проведоше ме ниак у Сен-Дени, одакле су ме требали спровести у Дуј. Према изванредним мерама које су предузели да спрече моје бегство видео сам да сам био *препоручен*; један погледа на књигу жандарма показа ми предостроженост наређите претеч: ено како сам био забележен: *„Нарочито пазити. Видок (Бежем Франсоа) осуђен у контумацији*[1]) *на смрт.* Овај *човек је прекомерно смео и опасан*".

Да би моји чувари били пажљивије представили су ме као неког великог злочинца. На Сен-Дени повели су ме на колима везаног да ниса могао мрднути и до Дувра пратиоци не скидаху очију с мене; њихово расположење ми је наговештавало грубости које ми је требало предухитрити; тако добијем сну ону снагу којој имам већ толико пута да захвалим за слободу.

У Дувру ме затворише са осталима у авнзару која је била преобраћена у затвор. Набавим два душека, један повијач и чаршаве, који су имали бити несрећни и уделени те да нам послуже за склапање у гробље. Реду нескопе три војна бегунца, који су били затворени с нама и, у два сата ноћу, ја пробам први. Спустим се на крај ужета видео сам да има још скоро петнаест стопа до земље, али се није имало ни премишљати, пустим се и паднем. Ала, као и увек са бедема у Лиљу, угнем леву ногу те ниса осета ме. Пошто су обавили све вратише се. Очекивао сам да ће моји другови следовати моме примеру, али кад се нико не појави прескочим ограду и изађем у поље. Бол у нози постаје ме све јача и јача... на ииак храбрио сам се, а храброст ми даваше снагу те сам одмицао брзо. Био сам без мало пређао четврт миље кад чујем наједанпут да звоне на узбуну; било је то у половини маја. У осетку дана видео сам неколико сељака где наоружани излазе из станова да се размаче по равници. Моја уганута нога била је један осиов, који ме је могао изправити сумњиком, а био сам непознат; било је очевидно да би у сваком случају при који би ме среди тражили да се упере о мојој личности. Да сам здрав ја бих кашгано свако гонење, а сад није ми остајало ништа друго него да ме ухвате. И, ниса нашао ни двеста порака пад ме спиноше жандарми, који су јурили за мном, ухватише ме преко среде и вратише у проклети торањ.

Жалостан исход онога покушаја није ме обесхрабрио. У Бапому затворили су ме у градњу, у стару полицију, и стављали нас под надзор војне страже састављене из регрута. Један једини шпијбок нас чуваше; он је био исход пређора и доста банау затворсника, те су они могли с њим разговарати; то сам ја при ноћи. Војник, који је био на стражи, учини ми се погодан и помислим да га поткупим, понудим му педесет динара да нас пусти да утекнемо кад опет буде његов ред. Он истина одби, али по гласу и по очима познао сам да би примио паре, само није смео. Да бих га охрабрио ја повећам суму, показем му три луја, он приста и каза ми одмах да ће његов ред доћи од поноћи до два сата. Наши преговори биди су свршени; почнемо одмах да радимо на делу; ја пробушимо толико колико треба за прола; чекали смо само пре не да изађемо. Најзад поноћ искуца, војник ми јави да је ту, дадох му три луја и спремим што ми треба. Кад све бе готово питам војника: је ли време? — Да, журите се, рече ми он после малог ћутања. Паде ми у очи то што ми није одмах одговорио: помислио сам да има нешто што није у реду и ослушнем: чуини ми се као да чујем коране а према месечевој светлости приметим такође сенку више људи. Али, могао сам се је преварити! и да бих се уверио узнем сламу, направим брзо лутку коју обучем, провучем је кроз руку коју сно били за нас направили. У том тренутку један удараи сабље, који би и наконаљ пресекао, покала ми да сам се пзметно извукао и утврди ме још јаче у мишљењу да не треба увек повераватн регрутима. Одмах жандарии узеше у затвор и поче ићнит, хтели су све да запаљ. А нажем да сам дао три луја, регрут одрече, али ја останем при својој најави, те га претресоше и новац нађе у његовим џепудама. После тога и њега су затворили.

Нама су само страшно претили, али како нас иису могли казнити задовољни су се да удвоје стражу... Изгледало је да нема више могућности за бежање, а најмање да ће доћи једна од оних прилика које сам очекивао непрестано; на ииак она дође пре но што сам се надао. Сутра дан сно требали отпутовати; бесмо свили у касарнско дворште; ту беше неника забуга због једног новог спровода осуђеника и одреда регрута из Ардена који су имли на Булоњско Поље. Ађутанти са жандармима прављаху место да образују водове и да извуче пропикну. Док су се они занимали сваки око својих људи ја се учучем тајно у једна терстна кола, која се спремаху да изађу... Пређем тако кроз напоне непокретан и пратећи се маља од макова зрна. Кад сам се видео ван бедема ме остајаше ни ништа друго до да се поћем некрадем. Пред једном врлом ноћи, као и сви његови другови, срати да се осенчи и док су га неки чекали на другу, утрбим ту прилику да му са кода олакшам терет за који он није ни знао. Одмах сам се сакрио у једну кашу засејану репом и кад ноћ паде упознао сам се са местом.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

„Моли се уредништво да што пре у свом листу изнесе објашњење на следећа питања овог суда и то:

1. Код ове општине има више лица, осуђених за иступна дела, и то: за крађе, уврсде части, повреде туђих ствари итд.

При попушају наплате они се изговарају да немају ликавне имовине, јер стоје у задруси са оцем; њихови очеви ову напаату не одобравају преме §§ 57. 507. грађ. закона, те ово благодејање из §547. истог закона за синове и не вреди, и ва овај начин више се опаква дела од малих лица.

[1]) Није био проглашен судбину Пр.

Моли се уредништво на који начин и без одговорности може ову наплату суд извршити; и

II. Кад отац прода део од имања, а за сина не остаје му земље за уживање по § 471. грађан. суд. поступка, сме ли суд дати уверење продавцу, оцу, да других задругара нема, пошто син по § 57 и 507. грађ. закона није задругар, у толико пре што § 471. грађ. суд. поступка говори само о пореским главама, те се по томе може рачунати само о задругарима где не може бити син према §§57 и 507. грађ. закона".

— На ова питања одговарамо:

1. По § 325.а. закона о поступку судском у кривичним делима, дужан је отац да плати за свога сина све трошкове, означене у тачкама 4. и 5. §§ 322.и 325. истога закона, кад год је овај учинио дело из *користољубља*, без обзира на то, што између оца и сина не стоји задружни односај у смислу § 57. и 507. грађанског закона.

Остале трошкове отац није дужан да плати, ако судском пресудом није на то нарочито осуђен.

Ако се ови трошкови не могу наплатити продајом стајаћег одела окривљених, и њиховом осталом личном својином, ако је и у колико имају, онда се констатује немогућност наплате и на тај начин ствар приводи крају; и

2. И ако по § 57. и 507. грађ. закона, изм ђу деце и родит. ља не стоји задружни односај, ипак суд не сме издати уверење оцу, да нема задругара, кад он има једнога или више синова, јер § 471. грађ. судског поступка и не тражи да постоји задружни односај, како га замишљају и траже поменуте законске одредбе из грађанског закона, него тражи само то, да се у једној кући сељачкој, био у овој задружни односај или не, обезб ди *маглавица* за сваку пореску мушку главу, где улазе и синови.

На ово суд мора нарочито да пази, и да никако не дозволи, да се окрњи од оне имовине, коју штити § 471. гр. суд. поступка, јер би иначе његови часници одговарали по казненом закону.

Погављамо: да та околност, што између родитеља и деце не постоји задружни односај у смислу грађанског закона, не пружа поверноцима право да се наплате из онога дела имовине, који је §-ом 471. грађ. суд. поступка, заштићен једној сељачкој — земљорадничкој породици.

II

Суд општине мачковачке, актом својим Бр. 498. пита:

„Пресудом овога суда од 20. октобра 1909. г. № 498, коју је Крушевачки Првостепени Суд решењем својим од 5. фебруара 1910. год. № *4380, одобрио*, осуђено је извесно лице са десет дана затвора, за дело из § 375 *п.* кр. закона, и да заузето земљиште врати селу у својину, које је на дан 5 августа 1909. год. поред свога кућног плаца заузело од сеоске земље и пута, на коме је постојао и сеоски бунар, и на истом одмах направило једну зграду, кош и капију. После одобрене пресуде и издржане казне, суд је неколико пута осуђеног позивао и одређивао да заузето земљиште у првобитно стање врати, но он то неће да учини.

Да суд не би дошао до какве одговорности, ако би ову своју пресуду сам извршио — тим пре што се извршењем има да обори један део зграде, у колико је подигнута на сеоском имању, као кош и капија, моли се уредништво Полицијског Гласника да у своме наредном броју да своје објашњење о томе: како ће и на који начин да горњу пресуду суд изврши, а да до одговорности не дође?

— На ово питање одговарамо:

Ако у пресуди стоји, да осуђени подигнуте зграде поруши, и ако он то не учини, онда да ће се то учинити о његовом трошку, онда суд неће одговарати ништа ако ову пресуду изврши и самим рушењем грађевина, које су на општинском земљишту.

Ако, пак, питање о уклањању зграда није регулисано самом пресудом, онда нека га суд сада поново казни за ново самовлашће, и нека пресудом обухвати и то, да ће суд сам порушити зграде о трошку осуђеног, ако их он сам не уклони одмах чим пресуда постане извршном, па нека после кад пресуда постане извршном по њој и поступи.

III

Писар општине враћевшничке, пита:

„Г. Министар Унутрашњих Дела, расписом својим од 25. децембра прошле године Бр. 25434, наредио је: да сви општински судови, који у својом кругу потврђују уговоре, признанице и облигације, поред таксе за потврду, на правни посао по т. бр. 18. и 40 зак. о таксама, наплаћују и таксу у маркама у корист државне касе.

Моли се уредништво „Полицијског Гласника", да у првом броју да обавештења: оће ли се ова такса у маркама лепити на оригинал или на препис, из чега би надзорна власт могла да се увери да ли је суд ову таксу наплаћивао?".

— На ово питање одговарамо:

Како ће се лепити такса, треба да се пропише правилима Пореске Управе.

Како ова правила још нису готова, то се има поступити онако, како је утврђено ранијим правилима.

По њима, пак, такса је лепљена на примерак, који се потврђује и издаје ономе, који потврду тражи.

Према томе, не би одговарао суд ако би овако радио до нових правила, која ће ово тачно регулисати.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај неодобрења одлуке општинског збора о отуђењу непокретног имања.

Збор сељана села Т....., на дан 29. септембра 1911 год. донео је одлуку, да се сеоска утрина у простору од 30 ha. подели на сељаке истог села равночасно, да се не би даље разграбљивала од сељака околних села.

Шумарско одељење Министарства Народне Привреде у акту од 11. новембра 1911 год. № 23496. дало је мишљење, да ово отуђење не би требало одобрити с тога, што је наведени разлог, којим се брани овај поступак, веома слаб, а међутим село би ово своје добро и на други начин могло обезбедити од заузећа.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити с тога, што се из извештаја Шумарског одељења Министарства Народне Привреде види, да је разлог, којим се брани ово отуђење, веома слаб, а село би могло ово своје добро да обезбеди од заузећа и путем убаштинења и постављања сталних граница око тога имања.

Ако је пак селу потребно, да извесан део тога имања култивише, може то учинити давањем под закуп потребитим својим сељанима, па тиме имати и материјалне користи и имање очувати у целини и за потоње генерације.

Ć тога је, на основу чл. 33 зак. о општинама, решио, да се ова одлука не одобри.

Одлука од 29 новембра 1911 године № 11073.

Државни Савет није надлежан да одобрава одлуке општинског збора о утрошку општинског капитала.

Збор општине С....., на дан 27 октобра 1911 год. донео је одлуку да се капитал села С....., који се налази на приплоду код Управе Фондова у 14027,90 дин. и приватних лица у 780 дин. изузме и употреби за подизање праве у селу С.....

Државни Савет нашао је, да према пропису чл. 33 зак. о општинама није надлежан да одобрава овакве одлуке општинског збора, па је, на основу чл. 25 свога пословника, решио, да се акта врате нерасмотрена као ненадлежној власти упућена.

Одлука од 5 јануара 1912 год. № 66.

Један случај умесно примењене казне над председником општинским, што на крају тромесечја није поднео општинском одбору састављен општински рачун о приходу и расходу.

Игњат М., председник општине к.... узет је на одговор зато, што није на концу свака три месеца склапао општинске рачуне и потом подносио општинском одбору на преглед, пити их излагао грађанству на углед.

На свом саслушању, 15 септембра 1911. године, изјавио је, да је за друго тромесечје (април, мај и јуни) склопио рачуне и кроз два три дана послаће их надзорној власти, а изложиће их и грађанству на углед. До сада то није могао урадити због послова у општини, а нарочито због оправке путева и купљења пореза.

Надзорна власт нашла је, да овде стоји дело из чл. 167 тач. 3 зак. о општинама, па га је решењем од 23 септембра 1911. године № 14589. казнила са 50 динара.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170 закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неуважена.

Одлука од 27. новембра 1911. године Бр. 10146.

Један случај умесне примене чл. 152. закона о општинама.

Због грађана општине А.... који је конституисан у смислу чл. 29 и 30 закона о општинама, донео је 16 октобра 1911. године одлуку: да неће моћи на кулук на оправку пута Мајдан Пек-Бајгорјен Камен све дотле, док се народу не врати до последње паре она сума, која је од њега покулењена још у прошлој години по 4,50 дин. с главе на главу, а за праћу овог истог пута.

Надзорна власт, решењем својим од 17 октобра 1911. год. № 9086, а на основу чл. 152 закона о општинама задржала је од извршења ову зборску одлуку из разлога, што се државној власти мора веровати, да ће се кулучарима новац, који се покупљен за ову сврху налази у каси оружане благајне, вратити, а грађани су дужни, да се народбама власти повиновању и исте испуњују. «С обзиром на ово није било места доношењу овакве одлуке, а тим пре, што се збор у својој одлуци није позвао ни на један законски пропис, но коме би био надлежан за доношење овакве одлуке, а међутим одлука је у основи противна чл. 142 и 143 закона о општинама.

Министар Унутрашњих Дела, налазећи да је зборска одлука противна закону због тога, што одлуку и није донео конституисани збор грађана пред организованим гласачким одбором — чл. 29 и 30 закона о општинама — већ обичан скуп грађана, послао је на основи чл. 152 зак. о општ. сва акта Државном Савету на решење.

Трећи одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти на закону основано, па је, на основу чл. 152 зак. о општинама, решио, да се исто одобри.

Одлука од 29. октобра 1911. године № 10185.

Чл. 158. закона о општинама предвиђа казну само за председника, потпредседника, кметове и деловођу општинског, и према томе не може се применити и на писара општинског.

Милинође Ј. А., писар општине З.... узет је на одговор због тога, што на тражење надзорне власти није послао акта по једно предмету, нити известај, да тих акта нема.

На свом саслушању изјавио је, да он у општини није никаква власт. те да би за непоступање по наредби могао сносити одговорност.

Надзорна власт, налазећи да овде постоји дело из чл. 158 зак. о општинама, решењем од 3 септембра 1911. године № 13493, казнила га је са 100 дин.

По изјављеној жалби, III. Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону с тога, што се на жалитеља, као на писара општинског, није могао применити пропис чл. 158 закона о општинама, који прописе важи за деловођу општинског суда.

С тога је, на основу чл. 170 зак. о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 27. октобра 1911. године № 10102.

Зос. Н. Ст.

Одлука опште седнице Касационог Суда од 17. јануара 1912. год. № 3.

Првостепеном смедеревском суду биле су оптужене Д. И. и Н. И. што су 17. јула 1909. г. противстали у вршењу звањене дужности председнику општине радивше Ж. М. и њему му дали да узме у попис њихово што за наплату државне дуговане порезе. те су тим својим поступком створили себи кривицу казнему по § 93. кривич. законика.

Првостепени смедеревски суд је нашао да у радњи оптужених што председнику нису дали да им узме у попис што и одмесе за наплату дуговане порезе, нема никаквог кажњивог дела на ни дела на § 93. кривич. законика но томе, што је радња председникова неправилна и противузаконна, за то што није према § 166. грађ. суд. пост. прво саслушао оптужене шаљу за да плате порез, па ако немају шта одређују за продају, а за наплату порезе, на тек по истеку 15 дана да приступи попису, — и за то је оптужене решењем својим од 21. марта 1911. год. № 9954 на основу § 250. а крив. суд. пост, пустио испод суђења.

Но по жалби државног тужиоца Касациони Суд приседбама свога I одељења од 27. маја 1911. год. № 7596 поништио је решење првостеп. сиедерев. суда а са разлога:

„Суд погрешно узима да су оптужени имали права, да изврше представљено дело, пошто су назначити неправилном радњом председника општинског Ж., погрешно позивајући се на прошле § 466. грађ. суд. пост.

Да би се могла оценити правилност или неправилност радње општинског председника, суд је био дужан да овај случај цени и по *закону о порезу*, као специјалном закону, на да затим доноси своју одлуку по овоме оптужењу".

Смедеревски првостеп. суд није усвојио ове примедбе Касационог Суда, већ је дао следеће противразлоге:

„I. Касациони Суд по своме устројству има да пази да се, како формално тако и материјални законски прописи правилно примењују. И према томе кад је Касациони Суд нашао, да се првостепени суд погрешно о који пропис, требао је тај законски пропис и да означи, како би првостепени суд заиста увидео, да се је у појављеном случају погрешио, јер овако, како је Касациони Суд казао, остаје нејасно и нема се шта је и на који законски пропис Касациони Суд мислио.

2. У закону о непосредном порезу у чл. 107. казате је само, да се егзекутивна наплата порезе врши без процеуде и решење и то првенствено на покретности, а после на непокретности. Али начин на који ће се та наплата вршити није овим законом прописан, и онда остају одредбе законика у поступку судском у грађанским парницама да се примењују. На најмање не мења ствар, што је у поменутом законском пропису казато, да ће се егзекутивна наплата порезе првенствено вршити на покретности. Тим је обезбеђено, шта ће се прво узети у пошис. Али те не мења начело, да се дужник саслушања од покретности опредељује. И кад тако ствар стоји, за начин извршења наплате није пореским законом регулисан, и да остаје начин опредељен грађан. поступком, онда се мора узети, да се дужник прво саслушља, шта опредељује за продају. Тога у овом случају није било, нити акта исљељења утврђују и зато је радња председникова била неправилна.

3. Најзад по Уставу чл. 10. својина је неповредна. Дакле, са њом не може нико друкије бити него како законом прописују. Начело саслушања мора бити по овоме. А да се и у овим случајевима мора дужник саслушати најбоље показује овај пример кога суд наводи. Неко се по пореским књигама води као дужник, јер није раздужен да је порезу платио. Орган, било општински, било порески, без саслушања узме иновину у попис и прода, а међутим дужник има доказе да је платио порезу, није је од стране благајника утајена, те за то није ни раздужен.

Ова и онима слични примери, којих много има показују, да начело саслушања, изражено у § 466. грађ. суд. пост. на који се суд позвао, мора бити заступљено и код егзекутивне наплате порезе, и за то првостепени суд сматра, да је поменуто решење правилно и да се радња председника општинског, оваква каква је, нема шта ценити и по закону о порези".

Касациони Суд у својој општој седници од 17. јануара 1912. год. № 3. усвојио је примедбе I свога одељења и одбацио противразлоге првостепеног смедеревског суда.

Решење Касационог Суда о сукобу између првостепеног шабачког суда и начелника среза поцерског од 5. септембра 1911. г. № 11101.

Начелник среза поцерског тужбом својом спровео је Д. и Ц. М. на оссуду за злаку повреду тела и јавну увреду. По првостепени шабачки суд налазећи да овде не стоји престављено дело, него да стоји иступно дело из тач. 1. § 357. кривичног законика кратко је акта овога предмета, да полицијска власт пресуду изрече.

Касациони Суд је размотрио акта овога сукоба па је нашао:

„Кад се декарском сведоџбом у акту № 4649. утврђује, да је приватном тужиоцу В., нанесена повреда тела, онда

само из тога што се овом сведоџбом није тврдило и то, да је повређени за време боловања био и неспособан за рад, — суд је погрешно нашао, да се у овоме оптужењу појављује дело иступе природе из тач. 1. § 357. кривич. законика, за чије би пресуђење били надлежна полицијска власт, пошто и пареље § 173. прив. законика не траже за постојање овог дела и неспособност за рад.

На како је по реченој сведоџби дечије право трајати око двадесет дана онда таква повреда не може представљати иступно дело (које се у главноме састоји у њушкању и незнатном удару) већ дело преступне природе, за извиђање и суђење којег надлежан је првостепени суд — § 2. прив. суд. пост.*.

Са оних разлога Касациони Суд је и послао акта првост. суду на даљу надлежност.

Решење Касационог Суда о сукобу првостеп. суда за округ београдски и начелника среза врачарског од 17. маја 1911. г. № 7008.

Начелник среза врачарског у акту свом № 8051 навео је, да је Д. Т. б. општ. писар, као писар општине жарковачке учинио извесне злоупотребе у званичној дужности, зашта се налази под истрагом и у притвору код првостеп. суда округа београдског, на како су у среској канцеларији нађене као забачене још доста других пријава оптуженог Д., то је све те пријаве среска власт послала првостепеном суду, односно иследном судији на даљи рад. Но иследни судија првостепеног суда за округ београдски вратио је ове акта среској власти оглашујући иследну власт за извођењу ради извиђаја оних кривица. Како начелник срески сматра да је дата надлежан иследни судија за извиђање ових кривица, то је молио Касациони Суд да донесе своје решење по овом сукобу.

Касациони Суд по расмотрењу ових акта нашао је:

„Иследна полицијска власт, која је предузела иследење ових пријава оптуженог Д. дужна је и да доврши то иследење без обзира на то, што се од првостепеног суда налазе на иследењу и пресуђењу друге кривице оптуженог Д.

И како суд води иследење против оптуженог Д. за друга дела тиме није престала надлежност полицијске власти да доврши предузето иследење, јер према § 36. кривич. суд. пост. на који се начелник позива, предвиђа само надлежност једног од судова у случају предузетог иследења по делима извршеним у разним судским областима*.

Са оних разлога Касациони Суд је вратио акта начелнику среза врачарског на даљу надлежност.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Као седмо чланд дружине, која је у Одеси фалсификовала лажне српске новчанице од 20 динара у злату, пријављен је у Будим-Пешти овај **Спиро Стојков**, чију слику износимо, који је као и сви чланови фалсификаторске дружине имао лажно име Милоја Ивића.

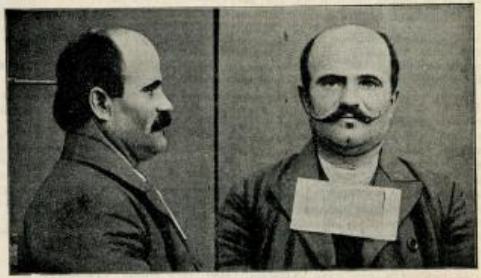

Спиро Стојков

Управа гр. Београда тражила је његову екстрадицију и њему ће успоро судити српски судови. Ако би ко што о њему знао моли се да то достави Управи града Београда.

ПОТЕРЕ

Чедомир Вучићевић, из Драгишна у срезу јадранском, окривљен је за крађу новца, али је отумарао непано куд.

Он је стар 20 година, раста танког високог, у опште приповедач, носе добро прне, очију врло малих, кад говори он уме мало прави у страну. Одело сељачко.

Депеша начелника ср. јадранског Бр. 2763.

Мата А. Марковац, поштар из Марковца, звани „Крка", одговара за крађу, али се налази у бегству.

Он је стар до 50 година, носи шпицасту жуту браду, кад говори он ужива.

Акт начелника среза белачког Бр. 2935.

Стојан Стаменковић, приватни лекар, родом из Врања, има да издржи 6 месеци затвора, по пресуди Апелационог Суда Бр. 4951. за покушај убиства, али му се не зна место борављења.

Депеша начелства округа ужичког Бр. 923.

Веселин Р. Рађенковић, из Васиља, има да издржи три месеца затвора за дело из § 177. кр. закона, али се налази у бегству.

Акт начелника среза загласког Бр. 870.

Станко Јовичић, кафеџија поточки, из Уба, покрао је своја газду и однео му: 62 динара у новцу, један пар чизама, и један нож конопар.

Сретен је стар 20 година, средњег раста, у опште плави.

Акт начелника среза ћеланског Бр. 1147.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побегли лицима учине најжешћу потеру, и у случају проналажења стражарно их упуте властима које су потеравше издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Живорад, син Јеремије **Миловановића**, земљ. из Врачевића, ср. полубарсеког, отумарао је незнано куд.

Он је стар 13 година приповедач, стаса средњег.

Акт начелства окр. ваљевског Бр. 665.

Мирко, син Ђуре **Глигорића**, из Оглађеновца, среза подгорског, отишао је од своје куће и не зна се где је сада.

Он је стар 14 година, раста обичног, косе смеђе, очију врних, образа дугих, у оделу сеоском.

Акт начелства окр. ваљевског Бр. 686.

КРАЂА СТОКЕ

Јеремију Илушовићу, из Рошаља, украдена су два јунца, матора по $1^1/_2$ год., један дакле пеље, други бело. Имали је рошаљен у оба уха.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 2774.

Образа се свима сиама полицијским и општинским властима на ону покрађу.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник **Душан Ђ. Алимпић**.

БРОЈ 6. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 12. ФЕБРУАРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза млавског Божидара Ђурића, секретара исте класе начелства округа чачанског, по службеној потреби;

за начелника прве класе среза ражањског Др. Душана Ђ. Миловановића, комесара железничке полиције у Пироту у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби;

за комесара железничке полиције у Пироту у рангу начелника среског треће класе Косту Петровића, начелника исте класе среза лужничког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза лужничког Владимира Стојановића, полициског писара прве класе среза грочанског;

за начелника треће класе среза рачанског Живојина Степановића, полициског писара прве класе начелства округа топличког;

за полициског писара прве класе среза подунавског Пр драга М. Об кнежевића, полициског писара исте класе среза млавског, по службеној потреби;

за полициског писара прве класе среза посаво-тамнавског Милорада Ристића, полициског писара исте класе среза мачванског, по службеној потреби, и

за полициског писара треће класе начелства округа топличког Михаила Станојевића, полициског писара исте класе у оставци.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. фебруара 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Николи Величковићу, полициском писару друге класе среза рамског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. фебруара 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПОЈМУ ИСПРАВЕ У КРИВИЧНОМ ПРАВУ

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

[1] Кад се објективно може утврдити, да је воља издаваочева, да и копија његовог писмена важи као оригинал. То је случај са штампаним проспектима. Но потребно је, да законодавац не захтева својеручни потпис имена издаваочевог, као што је случај код менице.

[2] Кад се из копије види изјава преписачева, да се он слаже с оригиналом, јер је тада копија сама за себе изјава, сама за себе дакле чини исправу. Ово је случај н. пр. с овереном копијом каквог уговора.

2° *Пројекат какве исправе*, јер, он није изјава, већ припрема за изјаву. Не би према томе било кривичног дела из § 147, кад би ко лажан пројекат какве исправе употребио *као пројекат*.

ж) Да би извесно писмено служило за доказ права и правних одношаја, и према томе било исправа, потребно је, *да се може познати издавалац истог*, т. ј. онај, чија је изјава материализирана оним писменом, јер изјава без изјављивача је без значаја.

1° Није међутим потребно, да је издавалац изрично именован[1]). Но кад он није именован, потребно је, да се он може познати *било искључиво из самог писмена (н. пр. на основу рукописа)*, *као што је то случај с железничким билетом, било из писмена а у вези с другим околностима*[2]). Не би дакле било исправе, кад би се издавалац могао познати *само помоћу околности*, које леже *потпуно ван садржине писмена*[3]).

2° Ако има потписа, он може бити механички (н. пр. штамбиљем).

3° Ако има потписа, није потребно, да је потписано име или фирма, већ је довољно и друго које означење.

4° Ако је потпис непотпун, ипак ће писмено бити исправа, ако се само на горе наведени начин може познати издавалац.

5° Кад се потпис не налази доле, већ на неком другом месту, има се испитати, да ли тај потпис стоји са садржином писмена у таквој вези, да се њиме означава као своја она изјава, која је у писму садржана.

6° Писмено без датума може такође бити исправа, ако се од законодавца изрично не захтева. Но и овом случају могуће је, да то писмено служи као доказ у неком другом правцу[1]).

7° Кад се на писмену налази потпис, потребно је, да би био испуњен услов под ж) наведен, да се потпис објективно посматран појављује као потпис стављен или од самог онога, чије је име потписано, или од неког другог на потпис овлашћеног[2]). Тако овај услов не би био испуњен, кад би исправа била потписана само са) „за (pro) Н. Н.“, јер се одавде не може видети, но је тај, који је овлашћен на потпис. Зато се овако писмено не би могло сматрати као исправа, сем ако би се на други начин из његове садржине могло одредити, од кога потиче потпис[3]).

з) Довољно је, да се је извесно писмено сматрало као исправа према праву, које је важило онда, кад је дело извршено. Без значаја је дакле за постојање кривичног дела у питању то, што према каснијем законодавству писмено није више исправа.

и) Прекрштавање какве исправе не мора увек значити, да она више не може служити за доказ, те да према томе није више исправа.

---

[1]) Тако *Olshausen* § 267, 10, *Frank* § 267, III 4, v. *List* § 100 II 4. Прот. *Binding* 2 201, према коме писмено треба да је потписано или да је на њ, стављен друга која ручни знак.

[2]) Уп. *Olshausen* § 267, 19. Прот. *Oppenhof* § 297, 58 (само из садржине писмена).

[3]) Прот. немачки *Reichsgericht* у неким одлукама (н. *Oppenhof* § 267, 58).

[1]) Уп. *Oppenhof* § 267, 64.

[2]) Уп. *Oppenhof* § 267,63.

[3]) *Olshausen* § 267, 16.

О фалсификовању исправа.

1. *Фалсификовање исправа је прављење и употреба лажних исправа* (§ 147 al. 1. a. a.).

1. *Радња* се састоји дакле у *прављењу лажне исправе* и *употреби* исте. Она је према томе сложена на две радње, које могу бити једна од друге одвојене и по времену и по месту извршења.

a) У § 147 к. з. се разликују *две врсте* прављења лажних исправа:

1° *прављење лажних исправа у ужем смислу* („лажну исправу начинити") или *подражавање*. Оно претпоставља неистојање какве исправе, и састоји се у томе што се начини лажна исправа дајући јој вид праве исправе, т. ј. дајући јој вид, као да је издата од неког другог, а не од онога, који ју је у ствари издао. Лажна је дакле исправа онде она, која у ствари није издата од онога, који је у њој означен нарочито или пређутно као њен издавалац, и која нема за подлогу какву праву исправу. Таво било би прављење лажне исправе у овом смислу, кад би Б непуно менични бланкет и потписао као издавалац Ђ без његовог одобрења. Не би међутим било прављења лажне исправе, кад је онај, који је другога без овлашћења потписао представио ово тако, као да је он онога потписао по његовом налогу, јер у таквом случају исправи није дат вид, као да је од другога потписана[2]. Таво би се исто имало узети онда, кад би А уз од њега стављен потпис навезао своју стране фирме додао и свој потпис[3].

(1) Није међутим потребно:

a) Да је рукопис сличан рукопису онога, који је потписан као издавалац[4].

β) Да тобожњи издавалац у опште постоји. Може дакле бити потписано и у опште нарочито или пређутно означено као издавалац и умрло лице, или лице, које не постоји[5].

γ) Да постоји такво име као оно, којим је тобожњи издавалац означен, јер нема никога, који би познавао сва могућа српска и страна имена[6].

(2) Није довољно то, што би неко потписао исправу каквим именом, које није његово. Поред тога је потребно, да исправа има вид исправе издате од самог онога, чије је име потписано. Таво ово неће бити случај, кад се из исправе види, да је А потписао повериоца Б као његов пуномоћник, а не да је то потпис стављен од самог Б. Таво исто онда, кад је ко деловодно своју ствар под лажним именом и под истим именом је квитирао; или кад је по споразуму с приналцем издавалац употребио псеудоним Сем тога је [illegible] ако, да онај, који је другога потп[illegible] ја нарочито на то на основу пу[illegible] датог му од поменутог потписаног имена[1].

[illegible] Уп. Oishausen § 267, 30, Frank 267 V 1, § 141 1 a, Binding 2 232.

[illegible] Уп. Oishausen § 267, 30.

[illegible] Уп. Oishausen § 267, 30.

[illegible] Уп. Oishausen § 267, 31.

[illegible] Уп. Oishausen § 267, 31, Frank § 267 V 1, Binding 2 232.

[illegible] Уп. Binding 232/3.

[illegible] Уп. Binding 2 234, Frank § 267 V 1, Oishausen § 267, 26.

[illegible] Уп. Binding 2 234, пр. 5.

[illegible] Уп. Binding 2 234.

[illegible] Од лако познатих доносиоца у Полицијском Гласнику једни нас превасходно сами, које је под горњим насловом у свиј време пало позвати аустро-угарски аустро-угарски полицијски чиновник и писац Josef Erler. Паска је умественим пером, за једнолетно забавни начин описао своје доживљаје, које је лично доживео у вршењу своју полицијску каријеру. Свака од његових слика, и ако кратка, у стварје је увек тема за читав један роман или драму. Доносећи ове слике у добром преводу, ми оружамо своје читаоцима у истини врло лепу и пријатну забаву.

Од уредништва.

ЈОШ ЈЕДНА ПОЛИЦИЈСКА ТАЈНА.

Ако хоћеш да учиниш једну велику услугу својој отаџбини, онда ме чекај вечерас у 11 часова, у црном домину, у Кафе Кадри на Марковом трг. Знак за распознавање: жута трака на десном рамену. Лозинка: Audaces fortuna adjuvat.

Црни домино са жутом руком[2].

То је била садржина једног мирисљавог писамцета, које сам нашао изутра на дан Giovedi grasso, безумног четвртка године 186., на своме писаћем столу у канцеларији међу осталом поштом.

Изненађен загледах још једам пут коверт, који сам већ бог зна колико пута прегледао, тражећи, да ли искључена каква погрешка.

„Дакле нека рђава шала!" била је прва помисао, која ми је прошла кроз главу. Ја нисам ово непознат у старом, чувеном граду дуждева; мој позив створио ми је многа познанства у свима градским крутовима, али није било ниједног познанства, које би могло послужити као база за нашу галантну авантуру. Наравно, кад сам мало боље размислио, учинило ми се и то мало вероватно, да је негод хтео баш мене да узме за предмет какве рђаве шале. Колико сам се сећао, ја за то нисам никоме дао повода. Да није то онда можда била каква замка? То је могло бити пре могућно. Сви италијанци, па и венецијанци, нису гледали на аустро-угарску полицију најљубазнијим очима. То су донеле собом политичке прилике, а сем тога и по неки моји другови, што на жалост морам признати, допринели су својим осорљивим понашањем, да расиире антипатије и да их на тај начин учине донекле оправданим. Венецијанци су сматрали за патриотско дело, да полицијске органе драже на свакојаке заседе разним какосним угурсузлуцима и да им на тај начин прављу мило за драго. И ако сам веровао, да дотле нисам ужинао глас озрачуте личности у оном делу становништва, са којим сам својим службеним радом долазио у тесан додир, ипак ми се чинило да није искључено, да то писамце треба да ме намами на једам ноћам, чије би последице по мене биле врло непријатне.

На сваки начин било би најпростије и најнаметније, да чудноват позив сахраним у тајну корпе за хартију заједно са толиким другим анонимним писмима, која нам често пута тугетима долазе, али од тога ме је уздржао особит, отмен мирис, који је струјао из писамцета и који је показивао, да замка — ако би је било — никако није наметнута од какве грубе руке. Ја га гурнух у џеп од прслука у намери, да у току дана још размислим о тој ствари. Али у ствари ја сам већ био решен, да одем на тајноствени састанак. Непозната лепотица — и сухопарни полицајски чиновник има својих саналачких момената — не треба да има никакна повода, да ме сматра за страшљивицу, па ма какна била њена намера.

* * *

Нешто раније пре 11 часова у вече седео сам, увијен у домино од прве свиле, у Кафе Кадри уз један шербет и посматрао узбуркан живот и вретале на Марковом тргу. Трг је због карневалске свечаности био данас нарочито осветљен и с тога је лично на неку недељну бајску салу, у којој се уз звуке којне најпеле таласала тамо амо једна маса од хиљаде глава са безбројним маскама сваке врсте, шарене пажењима, ћасавајући, шаљући се и смејући се. То је био особит, редак призор, који се мора видети, па да се тачно оцени његова драж. У истине ја му данас нисам поклањао ону пажњу, коју је он заслуживао — моје мисли биле је од тога призора одстрањала она непозната дама, чије сам писамце носио у џепу. Да ли ће она доћи?

Стражар од тучи на звонику покрај цркве Св. Марка баби својим чекићем једанаести час. Да сам механички бројао ударце. Они још нису били одзвонили, кад се једна рука спусти на моје раме. Погледам горе. Један црни женски домино са жутом руком на рамену стајао је иза мене.

„Audaces..." дошану ми он.

„Fortuna adjuvat", доврших ја брзо.

„Онда хајде и моји замном".

Женски домино мету своју руку у моју и повуче ме из локала. Наш сусрет остао је непримећен. Таквих састанака и малих интрига био је данас пуно на Марковом тргу.

Моја непозната тискала се самном кроз гомилу, која је готово била завршила процесију. Као смо стигли на трг, онда смо опет могли мало слободније претати се.

„Где ме водиш?“ запитах моју пратиљу.

„Ка Пијацети“.

„А одатле?“

„Немој бити здраво љубопитљив, све ћеш дознати“.

Наш разговор би прекинут. Неколико пантазона[1], који су нам ишли у сусрет, хтели су да нас зауставе. Они су приметили, да ми носимо праћа домина са жутом руком и тријком. Та црно-жута комбинација изгледа, да им се није допадала, јер су учинили неколико непријателских примедаба.

„Како је то несмотрено, што је она изабрала ту боју“, примети моја сапутница љутито.

„Ко — она?“ упитах зачуђено.

Она ме одговори, већ добили пантазонима у чистом венецијанском наречју неколико речи, које су садржавале ништа више него право дасиање, али које су постигле жељени резултат, јер смо добили слободан пролаз.

Без сметње дошасмо до Пијацете, а одатле до Мола. Моја сапутница пусти моју руку и даде знак једном гондолијеру, који је изгледа на ту чекао.

„Гондола је спремна, уљимо“.

„А куда ћемо се возити?“

„Нећемо далеко. Не губи имало времена питањима, минути су скупоцени“.

„За један љубавни час?“

„За твоју отаџбину. Хоћеш ли још оклевати?“

Више нисам то чинио. Уљосмо у гондолу. Један светлосни зрак, који је на ну надао са једне зампаде на Молу, показа ми да гондола има неки грб украшен једном круном. Тај грб нисам могао распознати, јер ме моја пратиља брзо гурну у унутрашњост гондоле па закључа за собом врата. Љубила се одмах преку и полико сам слутио удара праиде за унутрашњост вароши испод моста удиах. Нисам могао ништа видети, јер су сви прозорчићи и врата на гондоли били густо застрти.

Црни домино са жутом руком сео је поред мене и уздаху олакшано.

„Шта велиш?“

„Ништа, само сам радосна, што смо овде склоњени. Уплашио ме онај сусрет са пантазонима“.

„Ја сам напротив примећио, да си се ти показала храбра“.

„На морала сам из страха, да нас не открију и не познаду“.

„На шта онда?“

„Јест онда — та си ме из полиције, а ја Венецијанка. Ти ме разумеш?“

Да, ја сам је разумео, ма да то није тако пријатно звонило у мојим ушима. Али сада ми је биле јасно, да ми није моја пратиља писала оно писамце, које да ме она само води по налогу неке друге особе. Тиме се објашњавало оно „она“, што јој го раније у лутини замакло са усана.

„Имаш ли поверења према мени?“ запита ме изненада моја сапутница.

„Зар ти писам то посведочио тиме, што сам пошао за тобом?“

„За дуже није требало много поверења. Али даље. Ја захтевам од тебе пуно поверење“.

„А у чему треба оно да се састоји?“

„Да допустиш да ти вежем очи“.

„Ах, чудноват захтев!“

„Али од кога не могу одустати. Ти не смеш знати, куда те водим“.

„На инак си казала, да ћу ја све дознати?“

„Јесте, ваше него што очекујеш. Али само под условом, који сам ти поставила.

„А ако бих се ја устезао?“

„Бојиш ли се?“

„Зар бих онда био полициски чиновник?“

„Мир, не помињи ту реч, ако нећеш да све покварши. Ми писмо сами“.

„Гондолијер — “

„Је поверљив и одан, али у извесној тачци код Венецијанца престаје поузданост“.

„Као се ствар тиче нас. То ми ти велиш, сваками да утврдиш моје поверење према теби?“

Моја пратиља учини један покрет као да би слегнула раменима. Шта сам ја био ноћ? Она је сама признала, да је и она Венецијанка.

„Наједапцут гондола се заустави. У истом тренутку осетио сам, како ми се преко очију намаче нека веза.

„Ни гласа и иди замном, ако ти је мио живот“, шапну ми моја сапутница. Притом ме ијена за руку и поведе ме собом. Ону другу слободну руку завукох под свој домино и ухватих за напуњен револвер, који сам опрезно сакрио при себи.

Осетио сам, да ме је пратиља водила преко неколико степеница у неко осетно хладно двориште, а одатле неким уским степеницама на завојите на неки горњи спрат. Нека врата окретоше се тихо на својим бакламама и ми ступисмо у неки пријатно загрејан простор, чији је под био застрвен меким тепихима. Нечујно смо корачили преко њих. Судећи по тражњу пута мора бити, да је то био неки дуг коридор или неки иза соба, кроз које смо продазили. Напослетку моја пратиља заустави своје корише. Чуо сам, да је она у кратким паузама три пута куцнула на нека врата.

„Entrez“ чу се изнутра неки потмуо женски глас.

Ми уљосмо.

Читав облак слатког, заносног мириса заструја према мени. То је био онај исти мирис, којим је дисало и оно писамце, које сам одјутрос добио. Чух како шапућу два женска гласа. Моја пратиља је по свој прилици извештавала о датом јој послу, али ја нисам могао разумети садржину тога извештаја.

„Господин комесар ће извинити, што сам га на тако необичан начин умолила, да ме дође, али су околности биле такве“, наједанпут допре до мојих ушију један соноран глас. „Да ли се сем поуздати у Вашу потпуну дискрецију?“

„Зар можете сумњати, над сам сам у Вашој власти, лепа непозната госпођо?“ одговорих ја, осећајући се та — ношћу своје сатуације.

Један братак, јасан као звоно сиех био је одговор.

„Збиља, то је ласкаше једнога сленца. Али не треба да и даље трпите. Розина, уклони господину везу са очију“.

Заповест је била одмах извршена. Ја сам видео себе у неком красном будоару, благо осветљеном једном ружичастом лампадом. Једна дама у врло елегантном негљежу од чипака стајала је на неколико корака предамном и причешљивала је густ вео, којим је мало час увила своју главу. То је била нека жена неуобичајена таленша, какву можда нисе оријенталне.

„Ви видите, да маскерада још није свршена“, рече она притом. „На жалост преме је и сувише кратко, а да бих Вам могла дати ближа обавештења. Ви ћете иначе сте појмати, чим се упознате са правим циљем Вашега бављења овде. Молим Вас, да с пуно поверења пођете замном. Розина, ти ћеш међутим чунати овде стражу“.

Дама подиже једну завесу од тешког сомота, која је служила као врата, и уђеде ме у неки врло елегантан простор, за који сам по једној постељи, покривеној плавим свилепим завесама, закључио, да мора бити спаваће соба непознате даме. Али мени није остало ни мало времена за даље разгледање. Моја водиља отвори једним притиском нека обложена врата у зиду и позва ме, да сиђем низ неколико степеница. Збуњен ја се зауставих. Степенице су водиле у један блистави мраморни басен.

„Мој кабинет за купање“, примети дама. „Не бојте се, басен је празан“.

„И ја треба...“

„Да сиђете у њега. То вам изгледа чудно, јелте? Па инак разрешење те загонетке простије је и прозаичније, него што би ви могли и очекивати. Хоћете ли бити љубазни, да за један моменат будете сасвим мирни. Зар ништа не чујете?“

„На свака начин чујем неки необичан шум, као жагор разних удаљених гласова.“

„Сасвим тачно. Само приближите своје уво овом отвору у зиду шиоване уз цеи за отицање воде“.

„Ах... невероватно!“

„Јелте? Чује се готово свака реч тако јасно, као да се говори у побочној соби. На инак уверавам Вас, да није близу ово место, одакле допиру ти гласови довде. У грађевинама варошн старих дуждева не сме чоиека ништа да изненади. Ја сам сасвим случајно проиашла акустичну тајну овог купатила, а тиме сам отерала и једну другу тајну, која је за мене од тренутка истог интереса, колико и за Вас, јавако за Вас само у другом погледу. Ја Вам сада остављам отворено поље,

[1] Пантазоне су талијанске карактерне маске, које представљају залубљеног старца, са којемни краћам свакипрака, који презире прево човека.

Преводилац.

јер нећу да Вас бунима својим присуством. Кад будете довољно чули, наћићете ме у мом будоару".

* * *

Нисам могао одмерити, колико сам дуго остао на овом свом чудноватом прислушкивању; што сам чуо, било је за мене од таког великог интереса, да сам због тога сасвим заборавио на време. Када сам се коначно вратио кроз спаваћу собу у будоар, затекао сам непознату даму у једној фотељи, главу наслоњила на једну руку и како изгледа утонула у дубоке мисли.

Кад је чула моје корање, спусти брзо на лице свој вео, који је била подигла и приступи ми.

„Но, јесте ли задовољни, знате ли сада све?"

„Све — сем главнога."

„Имена, јесте?" упита она живо.

„Јест, имена. Госпођа изгледа да је добро информисана".

„Mon dieu, па зашто сам проводила читаве сате на том прислушкивању, које сте Ви мало час оставили?"

„Ви сте дакле дознали и за имена?"

„Нисам, господине комесаре, имена нису никада помињана. У Венецији су дуди обазриви, јер знају, да једно несмотрено изговорено име може кадкад стати главе оногa чије је".

„Маркиза Л. на пример."

„Милостиво Боже, Ви знате—".

„Само то једно име, које је случајно у жустрини дебате излетело из устију неке даме, која је, како изгледа, дуна тог тајанственог скупа. Ово ће бити довољно, да буде кључ за сва остала".

„Тешко мени! О, Ви не смете сматрати, да сте чули то име; Ви га морате заборавити; чујте ме добро, господине комесаре, Ви га морате заборавити."

„Па и кад не бих могао."

„Ви ћете моћи. Размислите, да сте Ви овде у мојим рукама, да ја имам верне слуге, који ни од чега не презају, помињите на Венецију са њеним скровитим загушима — не, не, немојте мислити ни на шта друго, већ само на то, да не злоупотребите моје поверење и да ми за ону велику услугу, коју сам учинила Вама и Вашој земљи, не плаћате таме, да мој живот уништавате."

„Умирите се, госпођо, ја ћу све учинити, што стоји у мојој моћи, али —"

„Не, не, никакво Али. У овоме случају не сме бити никакво Али — видите сами!" Она жустро отрже с главе свој вео. Ја погледах у бледо као мрамор лице марчизе Л., чувене у целој Венецији са своје лепоте. Збуљен устукох један корак натраг.

„Појмите ли сад, господине комесаре, да Ви морате заборавити име маркиза Л. Ви нећете на својој души понети тако један страшан грех, да једну жену учините лишћу свога мужа. Ви нете ме занитати, на зашто сам Вас онда дозвала овамо, зашто сам Вам открила тако страшну тајну? Из љубави према своме мужу, кога ја обожавам, из осете према лажљивој жени, која т жи да ми га отрпне. Ви сте сами чули, да се на ономе скупу налазила једна жена; та жена је глава завере, која се тамо скупе. Она је нов.-рения Ђузепа Гарибалдина и то није ово најрђавији избор тога опасног човека, што је баш њу послао овамо, да припреми терен. Где је била слаба љубав према отаџбини, ту су морале помоћи њене драži и заводничке вештине; она је више њих запленла и у своју мрежу ухватила, на нећу остална нажалост и мога супруга. Вама више није непознато у чему је стваг. Гарибалди се налази са својим добровољцима у близини границе, његова жеђ за јуначним подвизима неда му мира, он чезне за новом славом и скрајо је дрзак план, да једним препадом заузме Венецију. Њему ништа не изгледа немогућно и он се уда у становништво, да ће ово енергично учествовати у том безуспешном устанку. Ви знате и сувише добро, шта је овдашње становништво — једна несаносталиа маса, неподобна и мека као восак, ако нанје не праве воће. Гарибалди је добро знао, да ту не сме ослостати и Маркиза Л., једна од врних и најпоузданијих личности у Венецији и зато му није ни изгледала сувише висока цена, ако би се она и Сикорина Маритана звала."

„Маритана?"

„Јест, Маритана, прослављена неаполиска балерина. Ја сам Вам жртвовала једно име, те да Ви зато заборавите име мога мужа. Мислим, да ћете свакако бити задовољни са том разменом. Тиме сам Вам посведочила пуно своје поверење; дајте сада и Ви мени обећање, да се због тога нећу најати."

„Не, маркизо, да нећу према Вама бити незахвалник."

„Срећна сам, што се нисам у Вама преварила, господине комесаре. Али сад је време, да се учини крај једној више него необичној ситуацији, у којој се овде налазимо. Пошто је загонетка разрешена, Ви ћете сада сте разумети и нећете се срдити, што је Ваша очекивана карневалска авантура узела тако озбиљан обрт. Због ом!"

Она ми пружи своју нежну, малу руку и ја се нисам могао уздржати, а да на ту руку не притиснем један пољубац.

Непуних пола часа доцније гондола ме је понова код Пиљаџете вратила на супо. Ту су још тумарале безбројне маске у веселим поворкама. Мени је било, као да сам проснао неки фантастичан сан.

* * *

То није био никакав сан. У рану зору, када је Венеција још спавала најдубљим сном, изненадно сам ирганицу Маритану својом посетом у братьи двојице полицијских агената. У једној тајној прегради њеног гвозданог писаћег стола нашао сам њену интересантну преписку са Гарибалдином, која је садржавала сва упутства за инсиниране опасне завере. Нишала се не би могло слутити, да се конци те завере могу наћи у будоару једне чувене балерине. Само имена Венецијанаца била су поцрњена шнрама, чији кључ нисмо могли наћи. Играчица, која је била ухапшена, такође их није хтела издати. Украо затим, после завршена бечног мира, она је пуштена у слободу. Тиме су окончани криминални акти по предмету карневалске завере у Венецији из године 186..

Али се у њима није могло ништа наћи о томе, да се нисало захвалити само љубомори једне жене, што пошадли уторак, за када је био утоворен устанак, није постао најкрвавијим листом у историји поносне краљице Адрије.

С немачког **М. Л. В.**

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Седамнаеста глава.

Ишао сам преко Пипардије на Будиљ, у то време Наполеон беше одустао од похода на Енглеску и се великом војском беше отишао да ратује са Аустријом, али је још велику војску био остакно на обали Ламанша. У обојам логорима и у ономе на левој и у ономе на десној страни било је војске од свих родова оружја и војника из свију европских земаља: Италијана, Немаца, Пијемонтеза, Холанђана, Швајцараца и Ирланђана. Уопште су ни биле врло различите а та разноликост могаше мени помоћи да се сакријем. Али сам тако исте мислио да ће би биле добро да се прерушавам и да позајмљујем одело, него да постарем и ставри појиће. Међутим бавити се у Будиљи било је опасно доклe год не бих нашао да се некако сакријем.

Једнога дана, кад сам нишо забринут и узнемирен нише него обично, срегнем на тргу у горњој чаршији једнога подунаредника марнјске артиљерије, кога сам нијао по Пазвају; он је, као и ја, био Арнтоац; укрцао се још као дете на једну државну лађу он је највећи део свога живота провео по колонијама, и зато што није довољно куће нише ни знао за моју неприлику. Он ме је само сматрао као човека који води угодно да живи и после неколико седељки у кафани, укојима сам га силно помагао, он стече високо мишљење о мојој предности.

„Богa ти, Роже Бонтан[1], шта радиш овде у Будиљи?, упита ме он. — Шта радиш? тражим да поновa ступим у војсну. — „Шта, но други пут! Знаш ли да је данас врло тешко ступити? Слушај, ако хоћеш да примиш један савет... него... овде се не може комотно разговарати, ућимо код Галанда". Унутимо се ка једној кафаништи која је била у једноме ћошку на тргу. — „А, добар дан, Париканине", рече подунаредник кафеџији. — „Добар дан, чича-Ђнђаја. Чим могу послужити? Ову слатке или зуте?" — „Свеџа му, дедаГаланде, сматрате ли ви нас за погорелце? Ми хоћемо богату трпезу и тридесетогодишње вино". Затим се окрете мене: „Зар нису пријатељи пријатеља увек пријатељи? Пријања то!" додаде ударајући ме руком и поључе ме у једно сенче где г. Галанд примаше своје добро познате госте.

[1] Човек који нисам само на задовољство. — Пр.

Био сам врло гладан и са задовољством сам гледао спремање стола. Нека жена од двадесет пет до тридесет година, стасала и склоности оних девојака које могу усрећити читаву чету, дође да нам постави сто. Она је била Лијежанка, врло жива, врло весела и говорећи њеним наречјем правила је сваки час масне шале које нас називаху ни смех поднаредника, очарисот што оно има толико духа. „Те је сваствка нашега домаћина“, рече ми он. „Ово су руке! једре као клупе; окрутна је као буре, створена за задовољство!“ У исто време Дивајн мазећи њене руке задиркивање је лађарски, час прилазећи је на колена (јер је био сед), час љубећи јој сјајне образе пољупцима који су трештали и некаливали отворено уживање.

Признајем да сам ово једва гледао јер задржаваше постављање, али се госпођица Јованка (тако јој беше име) нагло отрже из наручја мога Аквитранца[1] и врати се после са пола бурке, са доста кунуса и са две флаше вина и мету све то пред нама.

„У добри час! викну поднаредник, ено и за јело и за пиће; ја сам се искупио за добро место и за остало видећемо јер све што је у кавани на нашем је расположењу, треба само да дам знак. Зар није тако, госпођице Јованка?.. Да, друже, настави он, ја сам газда од куће“.

Честитао сам му на толиком богатству и почесмо и једни и други јести добро. Прилично давно писао био на оваквој гозби, наједох се богато. Флаше смо брзо празнили и мислим да смо отворили седму кад је поднаредник изашао, вероватно да сврши нужду, и врати се ускоро водећи две нове звањице: једног пешачког комесара[2], и неког наредника. „Свеца му! волим друштво, каже Дивајн; ето тако, земљаче, рекрутовао сам још двојицу: ја се разумем у регрутовању, ето питај ону госпођу.

— Да, то је истина, прихвати комесар. Чича Дивајн-у припада част да уме изнаћи разлоге и да образложи регрута; кад помислим на то видим да сам био грдан шашавац кад сам могао пасти у тачку клопку.

— Ти се сећаш тога још?

— Да, да, мој стари, сећам се тога, а сећа се и наредник кога сте имали дрскости да узмете за пуковског бележника.

— Е, а зар се није обогатио? Сто му громона! Зар не треби више бити први рачуновођа међу тонцијама него превртати акта у каквој канцеларији? Шта велиш на то комесару?

— Ја сам вашег мишљења, али...

— Али, али... ти би пазда хтео рећи да си био срећнији кад си кантом захватао жабокречину и заливао зеље. Сећам се, кад сте се требали укрцати у Бресту на „Непобедиви“, ти си пристао да пођеш само као цвећар на лађи. Пођимо, рекао сам ти, буди цвећар, капетан поли цвеће; а сваки има свој укус, сваки има и свој занат; а ја сам радио мој. Чини ми се да те гледам још: био си збуњен кад те, у место да негујеш цвеће, одредише да маневришеш са јелењима и кад си требао потпаљивати топове. То је био катромет! Али не говоримо више о томе но њима! Де, земљаче, сипај друговима.

Узех да пажљиво чаше. „Видим, рече ми поднаредник, они ме не воле више и тако нас тројица не чинимо више друштво пријатеља. Истина је да сам их ја навео да падну у замку, али то сне није ништа. Ја сам још као Систи Јовап према осталим врбачима[3]; ни сте још жутокљунаџ и ниете познавали Бел-Роза, тај е тек био мајстор! Онакав какав сам, писам баш био наивчина, на инак ме обрлати лакше него друге. Мислим да сам то већ причао, али поновићу ради земљака.

„Под старим режимом ми смо имали колоније: Француско Острво, Бурбон, Мартиник, Гваделуп, Сенегал, Гујану, Луизијану, Свети Доминго и друге, а сад? имамо једнино острво Одерог; то је мало више него ништа, или како каже овај, то је под једном ногом имати земљу а очекивати за другу. Промена бо нам могла сне вратите, али о томе није ни мислити: свршена ствар; флотила трунуће у луци и остатке ће после спалити. Али ја и не примећујем да сам се удаљио, опамо Бел-Роза; мислим да сам вам о њему нешто причати.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Уписна су нам ова питања:

I

Суд општине костајничке, актом својим Бр. 50, пита:

„Ова општина, до пре 5—6 година, имала је у заједници са општином крупањском новеки простор утрине и шуме своје, и тада је учињена подела и овој општини дошло је око 200 хектара земље и шуме, о чему постоји и записник заборног суда о поделн.

Порезу држави ова општина на исто имање плаћа код рађев. пор. одељења у Крупњу коју наплаћује пореско одељење.

Ова општина има за исту шуму и имање своја шумара, коме плаћа ради чувања шуме, а иста постоји до атара ове општине те је у саставу њеном, а у пописној књ. „Б“ поди се у атару крупањске општине.

Општина крупањска сваке године врши разрез приреза општинског на ову општину по непосредном порезу, а по распореду од пореског одељења, и тражи да јој ова општина плати тај прирез, али ова општина на то не пристаје, јер сматра да општина ова води бригу о своме имању, има свога шумара и стара се о имовној безбедности, а да општина крупањска од извршене деобе 28. августа 1905. године нема никаквог надзора на имању ове општине, јер је те године и по кн. „Б“ и по распореду пореза поделен и државни порез.

Моли се уредништво за објашњење шта сворује:

Да ли ова општина треба да плати општински прирез општини крупањској, и да ли тај прирез припада општини крупањској или овој, а и над би ова општина платила да ли тај прирез треба да пође кроз њене општине крупањске а да дође као главни приход овој општини, јер само имање лежи поштоји у овој општини?“

— На ово питање одговарамо:

По чл. 15. закона о непосредном порезу, порез на земљиште и зграде плаћа се у овој општини, где се имање налази.

Како се општински прирез наплаћује према сумн и посредног пореза, дозвано овај са непокретних имања или других пореских објеката у општини, то и он припада овој општини, која наплаћује непосредни порез.

Према томе, кад се утрина те општине води по књиги „Б“ у општини крупањској, на тамо и порезом задужује, онда се и општински прирез мора платити општини крупањској без обзира на то, што сама општина костајничка држи своје чуваре шума, јер се тиме не искључује и надзор и старање општине крупањске.

Онако мора бити према стању ствари, које се по пописним и пореским књигама показује за сада.

Ако, међутим, та општина налази, да њено имање није у атару општине крупањске, него у њеном сопств ном, пао што у предњем питању наглашава, онда њој ништа не смета, да покрене питање о атару, и да тражи да се дотична шума иснише из књге Б. општине крупањске и уније у књигу општине костајничке, па да се тамо и порезом задужује.

Ако јој ово призна општина крупањска, онда се тај пренос из књиге у књигу може извршити пристаном и одобрењем пореског одељења, а ако би општина крупањска истакла питање о синору, онда се прво то мора расправити у смислу закона о општинама, па тек тада може бити реч о преносу пореза.

II

Суд општине гладањске, актом својим Бр. 94. пита:

„По правилу о наплати војнице чл. 6. тачка 1. сви који не служе у војсци плаћају 30% од целокупне годишње порезе на име војнице. По чл. истом тач. 2. намерно осакаљени и онеспособљени, плаћају два пута толико, дакле 60%.

По истом правилу чл. 25. став 5. војница се плаћа на целокупну непосредну порезу, који дотични војничар плаћа, било сам, било са неподељеном задругом.

Поједине општине су практиковале разрез војнице само на лице, које је војничар, и само на његов део непосредне порезе резала по 30%; а поједине, пак, општине су резоле на целу непосредну порезу, и ако су непосредну порезу плаћају један војничар и два који нису војничари, према чему налази, да и ако је ко служио у војсци, а има војничара у

[1] Кнут Тебе, престојника у старој држави Босиће у Египту, а овде прилично значи онај који лаје ручак.

[2] Набављач хране за војску. Пр.

[3] Они, који врбују војнике. Пр.

задрузи, плаћа и он на своју непоср. порезу војницу.

Моли се уредништво за објашњење: који је начин наплате правилан, први на самог војничара, или други на целу задругу, те како суд не би до одговорности дошао?"

— На ово питање одговарамо:

Наредбом г. Министра Војног од 31. децембра 1909. год. Ф. Ђ. № 10043, укинута су правила о наплати војнице, прописана 8. маја 1906. год. Ф. Ђ. Бр. 2986, која се помињу у предњем питању.

Према томе, она више не могу служити као основица за разрез војнице, на по томе ни правило, које је постављено у ставу 5. чл. 25, нема више важности, него се за основицу разреза има узети став трећи чл. 2. закона о устројству војске.

По овоме законском наређењу не би се могло узети, да војницу треба разрезати на целокупни задружни непосредни порез, јер је обвеза служења у војсци лична, те би наплатом војнице на целокупни порез били оптерећени и они задругари, који су лично одужили дуг према држави.

Али како је према поменутом чл. 25. укинутих правила до сада било друкчије поступање, то је саветно да власти и од сада тако врше задужења, па ко тиме не буде задовољан, он се може жалити у смислу тачке 8. расписа г. Министра Финансија од 24. маја 1910. год. Пор. Бр. 13451.

III

Суд општине гуњачке, актом својим Бр. 176. пита:

„У закону о таксама, на ТБр. 366, стоји: да се плаћа такса за поравнења пред судом, пре пов деног спора, 2. дин. као и правна такса из ТБр. 18 и 40 поменутог закона; а не стоји и то: да ли општински судови треба да наплаћују за оваква поравнења и спорну таксу из ТБр. 359 и 360. поменутог закона. Да не би суд погрешно предњу таксу наплаћивао, он моли уредништво „Полицијског Гласника" да у свом наредном броју листа даде своје обавештење о овоме".

— На ово питање одговарамо:

У тежњи да се избегну непотребне и штетне парнице, држава је предвидела законима могућност поравнања, па чак учинила и ту олакшицу, да се не плаћају спорне таксе, него узела много мању.

Тако она је за поравнања код општинских власти узела свега 2 динара — тач. 366- а код првостепених судова свега 10 динара — тач. 184.

Уз ову таксу, и код општинских власти и код државних судова, наплаћује се још и такса на правне послове, ако већ није постојала испрва, која је таксом оптерећена.

Према овоме, за поравнања пре поведеног спора, не треба наплаћивати таксу из тачке 359, 360.

IV

Писар општине мирош вачке, пита:

„Пресудом ово општинског суда од 14-VI-1911 год. Бр 2006, кажњени су А. и Ђ. браћа са по три дана затвора, за дело из § 357. тач. 1. крив. закона, а по тужби приватног.

Пресуда је саопштена сваком у законом року, и пошто није постојала жалба, постала је извршном.

Над кажњеним А. извршена је казна затвора 21-X-1911. год. а над кажњеним Ђ. није, и ако му је пресуда саопштена и извршном постала 18-VII-1911. год.

Настаје питање: да ли је казна затвора на спрам кажњеног Ђ. застарила, или је радом по пресуди 21-X-1911. г. прекинута застарелост, и сме ли суд сада ову казну над Ђ. извршити, а да не дође до кривичне одговорности, или не.

Молим уредништво да ми да што скорије објашњење, како не би какав случај по овоме наступио?"

— На ово питање одговарамо:

Како је од 18. јула пр. године, као дана, кад је пресуда постала извршном према осуђеном Ђ., па до сада протекло више од три месеца, то је пресуда према њему застарила у смислу § 396. кр. закона, и ко би је сада извршио, он би био одговоран.

Тиме, што је један од осуђ них издржао казну под 21. октобром прошле године, није прекидана застарелост пресуде према Ђ. јер се застарелост пресуде прекида само онда, ако је осуђени подвргнут издржавању казне, на побегне из руку власти.

V

Суд општине бјелушне, актом својим Бр. 40. пита:

„Суд овај, пресудом својом од 11. априла 1911. год. Бр. 360, казнио је В. Ђ. из В. општине В. за дело из § 375. а кр. закона са 10 дана затвора.

Ову пресуду одобрио је и ужички првостепени суд.

Но пошто је кажњено лице било из општине В., суд је актом писао суду општине В. 22. маја пр. год. и 6. јула да пресуду над окривљеним изврши и суд овај са повраћајем акта извести, и то је остало без успеха.

Најзад суд је под 5. августа и 10. окт. пр. год. писао полиц. власти да нареди општ. суду В. да на спрам осуђеног казну изврши и суд извести.

Но суд општ. известио је полиц. власт да је пресуда по § 396. кр. зак. застарила, и власт од овог суда актом изискала пресуду.

Моли се уредништво за објашњење: ко је крив за застарелост — или овај суд, или суд општ. В. одакле је осуђени, и ко ће доћи под § 128. казн. закона, као и да ли исти важи за ту застарелост?"

— На ово питање одговарамо:

Тај суд учинио је са своје стране све што је требало и што је могао, да се пресуда на време изврши.

Кад то ипак није учињено, онда одговорност лежи на часницима општине, одакле је осуђени.

Ако се утврди: да су они намерно пропустили да изврше ову пресуду, онда би одговарали за дело из § 128. кривич. закона, иначе административно дисциплински.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај умесно примењене казне над општинским одборником, што је напустио одборску седницу пре свршетка.

Алекса М., одборник општине С..., узет је на одговор због тога, што је напустио одборску седницу од 14 јуна 1911 год. у току рада. На свом саслушању изјавио је, да је седницу напустио зато, што га је заболела глава, и што му је, услед велике вике и дарме у седници, јако позлило.

Надзорна власт нашла је, да овде стоји дело из чл. 162 зак. о општинама, па га је казнила са 50 динара [чл. 1670 зак. о општинама].

По изјављеној жалби, III Одсек Држ. Савета нашао је, да је решење надзорне власти на закону основано. С тога је на основу чл. 170 зак. о општ. решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 2 новембра 1911 године № 10283.

Казна према општинском одборнику, за изостанак од седнице одборске, може се применити тек онда, када надзорна власт по оцени његове одбране утврди, да свој изостанак није оправдао.

Председник општине к.... преставио је надзорној власти, да Милорад С., одборник исте општине, није хтео доћи на одборску седницу, која је била 14 септембра 1911 г. па је молио да се са њим поступи по чл. 162 зак. о општинама.

На свом саслушању, одборник Милорад изјавио је, да је до сада присуствовао свакој одборској седници, а 14 септембра није могао услед болести сина.

Надзорна власт нашла је, да овде стоји дело из чл. 162 зак. о општинама, па га је, на основу чл. 167. истог закона, пресудом од 19 новембра 1911 год. № 30769 казнила са 20 дин.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да пресуда надзорне власти не одговара закону с тога, што се из послатих аката не види, да је надзорна власт побила и обеснажила жалитељев навод у одбрани, да је са седнице одборске изостао због синовљеве слабости.

Стога је на основу чл. 170 зак. о општинама решио, да се ожалбена пресуда поништи.

Одлука од 5. децембра 1911. године № 11212.

Један случај неумесе примене чл. 152. закона о општинама.

Младен С., благајник општине м.... поднео је оставку на благајништво и молио општински одбор да му је уважи.

Одбор општински на свом састанку од 26 . октобра 1911. год. уважио му је оставку и на његово место за општинског благајника изабрао одборника Ђорђа Т.

Надзорна власт решењем од 1. новембра 1911. год. № 32595, задржала је од извршења ову одлуку из ових разлога:

1., По чл. 80. закона о општинама, одбор се скупља у седницу на позив председника и у позиву мора бити означен: дневни ред, место, дан и време састанка. На послате одлуке не види се, да је на дневном реду те одборске седнице било стављено на дневни ред решавање о оставци досадањег благајника и бирање новог благајника, а међутим по наведеном законском пропису то је требало бити стављено у позиву за седницу.

2., Што није поступљено у свему по првом одељку чл. 112. зак. о општинама у вези са трећим одељком истог законског прописа; и

3., Што није поступљено ни по чл. 84. закона о општинама.

Противу овог решења изјавио је жалбу Државном Савету изабрани благајник Ђорђе и у њој навео, да су у свему испуњени прописи чл. 80, 84, 85 и 112. закона о општинама.

Трећи одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што начин није утврђено, да је одлука општинског одбора, којом је жалитељ изабран за општинског благајника, противна каквом законском пропису.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решило, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 5. децембра 1911. године № 11010.

Један случај неуместног одобрења одлуке општинског одбора, којом је расправљено спорно питање, које проистиче из уговора, закљученог између општине и појединаца.

Dr А. П., лекар општине п...., упутио је 17. октобра 1911. год. једну представку општинском суду, којом га извештава, да је обољео и да за цело време неће моћи вршити лекарску дужност.

Општински суд претходно је известио окр. начелство, да је општина остала без лекара, молећи да се одреди један лекар, који ће вршити дужност и у општини, па је затим општински одбор 28. октобра 1911. год. донео одлуку, да се награда окр. физикусу Dr М., који заступа општинског лекара Dr А., исплати из плате овога за све време заступања, зашто ће Dr М. поднети рачун. Ово стога, што Dr А. није тражио предходно одсуство, нити одредио себи заступника, који би за то време вршио дужност општинског лекара, а по тач. 7. уговора био је дужан то учинити,

Противу ове одлуке, Dr А. изјавио је жалбу надзорној власти, наводећи да је иста неправилна са разлога: што он по чл. 7. уговора у случају болести има сва права уживног државног чиновника, те је позивање на чл. 7. уговора без вредности, јер он предвиђа друге случајеве осуства, и што је о својој болести благовремено известио општ. суд. подневши за то и потребно лекарско уверење.

Надзорна власт на основу чл. 152. зак. о општ. расмотрила је жалбену одлуку суда и одбора општинског, па је нашла, да иста није противна закону и да према томе нема законских разлога да је задржава од извршења, о чему је решењем од 9. новембра 1911. год. № 11752. известила и жалитеља Dr А.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што је, одобравајући одлуку општинског одбора, одобрила и његов поступак, који је расправљено спорне питање, које проистиче из уговора, закљученог између општине и жалитеља, а за то није била надлежна.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општ. решило, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 1. децембра 1911. године Бр. 11079.

У расходе, који се сваке године морају предвидети у среском буџету, долази и издржавање државних пастува и пастувских станица.

Напредна скупштина среза д.... на свом састанку од 13. новембра 1911. године, донела је одлуку, да се тражена сума у 1002.26 дин., колико срез дугује за издржавање пастува у 1905 и 1906. год. не уноси у срески буџет за 1912. годину да се то унесе у буџет за 1913 год.

Надзорна власт решењем од 15. новембра 1911. год. № 18204. а на основу чл. 40. закона о уређењу округа и срезова, задржала је од извршења ову одлуку са разлога, што је иста противна чл. 133. помен. закона, тач. 10. чл. 22. закона о окружним среским и општинским буџетима и чл. 2. правила о пастушевим станицама. Стога је ово предмет достављен Министарству Унутрашњих Дела.

Налазећи да је решење надзорне власти на закону основано, Министар Унутрашњих Дела на основу чл. 14 и 40. закона о уређењу округа и срезова саровео је Државном Савету сва акта овог предмета, с молбом да но истоме донесе своје решење.

Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти на закону основано, на је, на основу чл. 40. у вези са чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова, решио: да се решење надзорне власти одобри.

Одлука од 29. новембра 1911. године № 11129.

И противу одлуке окружног одбора, донете по општинском буџету, има места жалби вишој власти по чл. 27. Устава.

Окружни одбор окр. п....., прегледајући буџет општине з....., нашао је, да су извесне партије у приходима и расходима мале, па их је с тога повећао.

Одбор општински, добивши тако повећани буџет, нашао је, као је радила окружног одбора неправилна и противзаконита, јер су општине по чл. 3. закона о општинама самоуправне у својим унутрашњим пословима. С тога је донео одлуку 30. октобра 1911. год. № 9670. (на основу чл. 86. и 130. зак. о општинама), да се противу овакног рада окружног одбора жали окружном начелству.

Надзорна власт решењем од 9. новембра 1911. год. № 23628. обуставила је од извршења ову одлуку из ових разлога:

Буџет општински коначно одређује, у овоме случају, окружни одбор. чл. 108. тач. 17. зак. о уређењу округа и срезова.

Ни једним законским прописом није предвиђено, да општински одбор може стављати противразлоге окружном одбору по коначном одређењу буџета, те је и општински буџет за текућу годину извршан, а у односу пре, што и окружни начелник за одлуку окружног одбора, којом је општински буџет преиначен на онда одобрен, није нашао за умесно, да употребе своје право, које му даје чл. 113. зак. о уређењу округа и срезова.

По изјављеној жалби, III Одеек Државног Савета, и не упуштајући се у оцену саме ствари, нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што се њиме није могао спречити општински одбор, да противу одлуке окружног одбора употреби правно средство (право жалбе) вишој власти, када му је то право загарантовано чл. 27. Устава.

С тога је, на основу чл. 170. зак. о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 5. децембра 1911. године № 11007.

Општинском часнишшву и особљу, до дана одобреног буџета за текућу годину, издаје се плата по прошлогодишњем буџету, али ако је ова била већа но што им је буџетом за текућу годину предвиђена и одобрена, дужни су вратити вишак изузете плате.

По буџету општине т.... за 1911 год. предвиђене су мање плате општинском часнишшву и особљу, но што су биле по буџету за прошлу (1910) годину Али како је буџет за 1911. год. пројектован и послат на одобрење у месецу априлу исте године, то је часнишшву и особљу за месеце јануар, фебруар и март назата плата по старом, прошлогодишњем, буџету у сл. чл. 6. закона о окружним, среским и општинским буџетима.

Министар Финансија, као надлежан по чл. 132. зак. о општинама, одобрио је буџет за 1911. год. 7. септембра 1911. г. и тако одобрен пријављен је у општинском суду 15. истог месеца.

Како се, услед надања плате часнишшву и особљу за прва три месеца по прошлогодишњем буџету, појавио мањак у 240 дин., то је одбор општински 11. октобра 1911. год. донео одлуку, да председник, чланови, деловођа и писар врате општинској каси вишак који су на рачун својих плата примили.

Незадовољни овом одлуком, они су се на исту жалили надзорној власти, наводећи да је иста неправилна с тога, што је њима по чл. 6. зак. о окр. ср. и општ. буџетима плата следовала по старом буџету све до дана коначног одобрења новогодишњег буџета.

Надзорна власт наша је, да је одлука одборска на закону основана, па ју је на основу чл. 33. зак. о уређењу округа и срезова и чл. 170. зак. о општинама одобрила и о томе и жалитеље известила својим решењем од 18 новембра 1911. г. № 20407.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је одлуком од 16. децембра 1911. год. № 11547, а на основу чл. 170. зак. о општ., одбацио жалбу као неумесну.

Јос. К. Ст.

Решење Касационог Суда о сукобу између начелника округа крагујевачког и првостепеног крагујевачког суда од 21. маја 1911. год. № 7321.

Начелник срезајасеничког решењем својим № 2209 од 31. јануара 1911 г. а на основу т. 11. § 365 крив. зак. наложио је да се М. Т. абаџија и М. М. раздлоје од даљег кавбарског живљења. Противу овог решења М. Т. је изјавио жалбу првост. крагујевач. суду, по пријеми. крагујевачки суд се огласио за ненадлежног за разматрање овог решења па разлога: што истим није изречена ни једна од оних казни предвиђених за иступе кривице у § 310 крив. законика и стратио акта неразмотрена.

Начелство округа крагујевачког нашло је, да је за разматрење и решење по овој жалби надлежан првостепени суд а не надзорна власт, и зато није предвиђена ожалберим решењем ни једна казна из § 310 кривич. зак., пошто је првостепени суд увек надлежан за разматрање спису одлука из части III. кривич. зак. без обзира на то, да ли је одлуком полиц. власти или решењем изречена казна према неком лицу, или му је само наложено да нешто учини, па ако не учини да ће бити кажњен.

У III. части нашег крив. закона има више дела по којима се прописима законским прво тражи опомена решењем, па тек у поновном случају следује казна предвиђена § 310. крив. зак. као што су случајеви из тач. 8 и 9 § 329; т. 2 и 3 § 360, § 356 о крив. законика, и за које је надлежан увек првостепени суд.

Касациони суд је размотрио акта овога сукоба на је нашао:

„Да овде не може бити у законском смислу сукоба власти за разматрање услед тога, што поменуто „решење" и не подлежи разматрању никоје власти, па ни оних које се сукобљавају, а то са ових разлога:

У § 365. т. 11 кривич. законика предвиђено је, да ће власт казнити онога човека и жену, који би на општу саблазан непристојно живели и не би се на опомену власти разљубљали. Ту је опомена предвиђена као услов за постојање кривичног дела, односно за казну, услед чега она не представља ни једну од оних казни предвиђених у § 310 крив. законика за иступна дела; па према томе одлука о њеној примени не може бити предмет разматрање од стране првостепеног суда у смислу § 15 и 16 полиц. уредбе.

Она опомена представља само једну *наредбу* власти, која ће од стране првостепеног суда у погледу законитости бити цењена тек ако би дошла *казна* као последица непоступања или непослушности по тој наредби, па би се осуђени тада жалио. Тиме пак ова наредба губи и карактер административног спора, те се њено разматрање не може, по *жалби*, стављати у *дужност* стариј. административној власти, већ се њено разматрање има резервисати за суд. на случај изрицања казне, и по жалби осуђеног.

То што полицијска власт потрепшо једној својој наредби даје име „решење" мора остати без утицаја, пошто се тиме не може да промени природа саме ствари, садржина њена".

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

П О Т Е Р Е

Милосав Јовановић, абаџијски калфа код Сретена Младеновића, из Крагујевца, извршио је кажњиво дело из § 191. кр. закона, па побегао.

Он је родом из Влакче, у срезу јасеничком, стар 20—25 година, у опште приказаст.

Депеша начелства округа крагујевачког Бр. 2455.

Живојин Р. Миленковић, из Кравинце, и **Станка**, жена **Стевана Филиповића**, из истог села, повраћи су мужа Станкиног на побегли.

Живојин је стар 31 годину, средњег раста, у лицу пун, бркова малих, у оделу сељачком.

Депеша начелника среза расинског Бр. 2739.

Стојадин Стевовић, б. саобраћајни чиновник на југословенској и мађеновачкој железничкој станици, ниђа да се спроведе суду, али му се не зна место борављења.

Стојадин је висок, смеђ, очиј граорастих, носа правилног, бркове потпиљава, стаса витког.

Акт начелника среза бељичког Бр. 1772.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за онима побегли лицима учиње најмарљиву потеру, и *у случају* пронађења стражарно их упуте властима које су потеранице издале, с позивом на сопствене бројеве дића или депеша.

Т Р А Ж Е С Е

Данило Вулишић, из Мајавца, пресудом начелника среза студеничког од 21. октобра пр. год. Бр. 14808, осуђен је на десет динара новчане казне, и за плати 96 динара накнаде штете шумском фонду солидарно са Сакатићем Кузуновићем и Милошем Балтићем, из Брезова, за дело из т. 9. чл. 132. закона о шумама.

Данило је отуђавао непознато куд и пресуда не може да му се саопшти.

Познаје се све власти да га живо потраже, па над га пронађу да му протоколарно саопште горњу пресуду, и протокол саопштења пошљу начелнику среза студеничког, иначе о пронађеном што ће одговоре.

Акт начелника ср. студеничког Бр. 1251.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Пуних је десет година, како у „Полицијском Гласнику" обрађујем рубрику

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

За тако дуги низ година истицала су тако разноврсна и многобројна питања из области судства и администрације, да се слободно може рећи, како је јапас мало ствари, које нису биле предмет јавности и остале нерасветљене.

Ја лично никад нисам имао претензије да оцењујем вредност оних својих радова, али из многобројних писама полицијских чиновника, општинских деловода и писара, као и многих других лица, који се биле пријатеља закона, могао сам извести закључак, да су они ипак били од големе користи, нарочито полицијским и општинским властима.

Како из сплих питања, која се и данас упућују „Полицијском Гласнику" видим, да се појављају ствари, које су већ објашњене, ја сам још више уверен да је већина оних радова непозната младим људима, јер је врло мало оних, који су сачували комплете „П. Гласника" за све време његовог излажења.

Да бих пружио могућност онима, који данас примењују законе, да се послуже оним радовима, ја сам средио сав овај десетогодишњи рад по материји да га штампам као засебну књигу.

Овоме сам дошао и све чешће, које сам до сада штампао из области судства и администрације.

Књига би имала од 20 до 25 штампаних табака, и цена би јој била 5 динара.

Како би она књига имала нешто само тако, што бисте скупио најмање 500 претплатника, колико би било довољно да се покрију трошкови штампе, то се обраћам свима онима, који желе да би им ова књига могла користити, да ме до половине месеца марта пошаљу претплату, како бих књигу одмах дао у рад.

На случај, да до горњег рока не буде пријављен довољан број претплатника, вратићу свима новац назад.

Предговор овој књизи написао је наш уважени професор грађанског права на Универзитету, господин Живојин Перић.

Молим и све своје пријатеље, да се заузму око скупљања претплате.

9. фебруара 1912. год.
Београд

Димитрије С. Калајџић
оружни начелник у пензији
Његошева улица бр. 71.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 7. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 19. ФЕБРУАРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара санитетског одељења Министарства Унутрашњих Дела Д-р. Драгутина Т. Владисављевића, бившег среског лекара.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. фебруара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза поречког Д-р. Хајима Д. Русо, доктора целокупног лекарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. фебруара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за главног апотекара при апотеци опште државне болнице у рангу среског лекара Младена Кокановића, војног апотекара I класе, — по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. фебруара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара чукаричке полиције у рангу начелника среског прве класе Радомира Гаталовића, секретара исте класе начелства округа пожаревачког, по службеној потреби;

за комесара савске полиције у Београду у рангу начелника среског прве класе Милана Ј. Анђелковића, комесара чукаричке полиције у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби;

за комесара топчидерске полиције у рангу начелника среског прве класе Богољуба М. Вучићевића, комесара савске полиције у Београду у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа чачанског Милана Јанковића, начелника исте класе среза колубарског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа пожаревачког Милорада С. Максимовића, комесара топчидерске полиције у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби; и

за начелника треће класе среза колубарског, округа ваљевског Чедомира Ж. Маринковића, полициског писара прве класе среза рађевског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. фебруара 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Сретену Попадићу, лекару среза брзопаланачког, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. фебруара 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПОЈМУ ИСПРАВЕ У КРИВИЧНОМ ПРАВУ

ОД

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

Овлашћење дато од стране каквог чиновника, да га ко други потпише на извесној јавној исправи, пуноважно је[1].

(3) Постојаће лажна исправа и онда, кад је неко потписао исправу својим правим именом, али она има вид, као да је издата од неког другога, а не од онога, који ју је у ствари издао[2]. Тако то ће бити случај, кад садржина исправе упућује на то, да је исправа издата од неког одређеног лица, које није идентично с издаваоцем, н. пр. кад је меница акцептирана од синовца, а из њене адресе се види, да је вучена на стрица истог имена. Даље то ће бити случај онда, кад је потписник исправе додао свом имену означења, која га представљају као неко друго лице, које у ствари постоји или које је фингирано, н. пр. кад би неко додао свом именом атрибут „Dr."

(4) За постојање прављења лажне исправе је без значаја то, што би се издавалац, био представљао и раније под употребљеним лажним именом примаоцу исправе[1]. И ако би дакле ово био случај, ипак ће постојати лажна исправа, ако она има вид, као да је издата од неког другог, а не од онога, који ју је у ствари издао.

(5) За постојање прављења лажне исправе, без значаја је то, што би била истинита она чињеница, за чији доказ има служити лажно начињена исправа, јер прављење лажне исправе постоји самим тим, што исправа у ствари није издата од онога, који је означен као њен издавалац, без обзира на то, да ли јој је садржина истинита или не[2]. И обрнуто прављење исправе, чија садржина не одговара истини, али је заиста издата од онога, који је као издавалац означен, није прављење лажне исправе[3]. Око т. зв. *интелектуално* фалсификовање (в. доцније) само за себе није у опште кривично дело, кад је учињено код *приватне* исправе. Ту може постојати само кривично дело преваре, кад су испуњени сви елементи истог. О интелектуалном фалсификовању код *јавних* исправа говори се пак у §§ 149. и 152. к. з. као о једном *самосталном* кривичном делу. Тако било би

[1] Тако *Binding* 2 234. Прот. *Olshausen* § 267, 28.

[2] Уп. *Olshausen* § 267, 32.

[1] Уп. *Olshausen* § 267, 33.

[2] Уп. *Olshausen* § 267, 30. — Тако и К. С. (1895. Бр. 2802, в. ниже 2° (4)). Одлука од 1902. Бр. 2079, коју је Н. цитирао код § 147, ст. 3, односи се на § 149, а не на § 147, јер се у њој говори о једном случају лажног оверавања, за чији је појаж једино потребна лажност садржине.

[3] Уп. *Olshausen* § 267, 34, в. *Liszt* § 161 I 1 а, *Goldsammer* Materialien 2 574. *Ценић* узима, да и у овом случају постоји фалсификовање из § 147 к. з. (стр. 510 и сл.), називајући га интелектуалним фалсификовањем. Но ово тврђење је отвлаздно противно појму фалсификовања из § 147 к. з., јер се у овом случају не може рећи, да је лажна исправа начињена.

интересентуалног фалсификовања под приватне исправе, кад би А писао свог дужника да потпише исправу, обмањујући га, да она гласи на малу суму, но што је у ствари[1]). И кад би он ову исправу употребио, извршио би превару.

(6) Кад је исправа издата заиста од А, који је у њој означен као издавалац, не постоји прављење лажне исправе, и ако би А био на издавање исте наведен претњом или силом[2]).

2° *Преиначавање праве исправе* („или праву исправу преиначи"[3]). Преиначавање претпоставља постојање какве праве исправе, и састоји се у тако[3]) промени њене садржине, да је она услед ове промене од важности за доказ какве правно релевантне чињенице, за чији доказ пре те промене није служила[4]). То може бити учињено било тиме, што је најзад у исправи садржана у каквој с правног гледишта битној тачци измењена или допуњена или што је потпис промењен или другим замењен, а могуће је да су истовремено били објекат преиначавања и потпис и садржина исправе[5]).

(1) Објекат преиначавања не може дакле бити лажно начињена исправа, што је у осталом нарочито наглашено у § 147 зкл. 1. („*праву* исправу"[6]). Писмено направо треба да је права исправа већ онда, кад је преиначавање извршено. Кад би дужник изменио признаницу пре предаје исте повериоцу, не би према томе постојало кривично дело у питању.

(2) Већ једном преиначена права исправа може бити објекат новог преиначавања, наравно под условом, да услед претходног преиначавања није изгубила карактер исправе[7]).

(3) Преиначена исправа треба дакле да служи за доказ нових нове правно релевантне чињенице, т. ј. за доказ нових новог права или правног односаја. Тако то би био случај, кад би на меници сума словима означена била измењена. Међутим не би било овог кривичног дела, кад би била преиначена само цифра, пошто се као меничним дуг сматра само сума словима означена.

Из реченог налази, да би било, не овог кривичног дела, већ поништаја туђе исправе, на § 254 т. 2. кад би исправа услед преиначавања изгубила карактер исправе потпуно или делимично (н. пр. кад би која од чињеница у њој садржана била избачена).

(4) Без значаја је и овде, да ли садашња садржина преиначене исправе одговара истини или не[8]).

(5) За постојање фалсификовања преиначавањем праве исправе без значаја је то, што би извршилац био сопственик преиначене исправе[1]). Ово би био случај н. пр. онда, кад би трговац измењо накнадно своје трговачке књиге, које имају карактер исправе. Кад би се захтевало, да извршилац није сопственик, изашло би, да је немогуће прављење лажне исправе од сопствене исправе.

(6) Кривично дело у питању неће наравно постојати, ако је она, који је исправу преиначио, имао права на то. Ово право припада онима, који има право располагања исправом. Но ово право не постоји, као што је речено (5) самим тим, што је исто сопственик или држалац исправе[2]; већ је потребно, да између њега не стоји у односу са истицаним правом то исто, би случају био потребан и пристанак овог лица. Тако трговац нема право да накнадно чини измене у својим трговачким књигама, које имају карактер исправе. Но не би било овог кривично дело, кад би н. пр. А учинио измене на приватној исправи у сопственој су ономи, које она интересује, или кад би онтужени чинио измене на исправи, која се у кривичном спору има употребити, а којом он једини може располагати, а која је у његовој државини. У гатја и која је у његовој државини. У опште измене се могу чинити, био извршилац сопственик или не, ако постоји одобрење свију оних, за доказ чијих права и правних односаја је та исправа од важности[3]).

(7) Према нечина је без вредности разликовање између прављења лажне исправе у ужем смислу и преиначавања праве исправе, јер је преиначавање праве исправе у ствари прављење лажне исправе, те је према томе разлика само у начину, на који је постала лажна исправа[4]). Ово је тачно, али нпак она разлика није, као што се је видело, толико безначајна, да је оно разликовање неумесно.

(наставиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПОЖРТВОВАЊЕ

Пред црквом, у главној и у споредним улицама, које су наглеђале као огранје главне, месец је осветљавао силуете кровова и димњака и подругљиво посматрао свој посао. Његова светлост дражила је пса, и они лајаху са опружењим вратом и накострешеном длаком. Одједном се полако отворише једна врата, која је месец јасно осветљавао, и на њима се по-

[1]) Oblshausen § 267, 34.

[2]) Уп. и. Liszt § 161 I 1 a.

[3]) Уп. Oblshausen § 267, 26 и 27.

[4]) Тако *Binding* 2 230 пр. 3 и 235, *Hälschner* 2 284. Према нешто *Oblshausen* § 267, 37, *Berner* 599 преиначавање постоји се ако сматрати као прављење лажне исправе.

[5]) У § 267 нешто н. т. то није нарочито наглашено, те су мишљења подељена. В *Binding* 2 231 и *Oblshausen* § 267, 35.

[6]) Уп. *Oblshausen* § 267, 25, *Frank* § 267. V 1, *Hälschner* 2 526.

[7]) Уп. и. *Liszt* § 161 I 1 б. — „Постоји зло из § 147 зкп. § 148 к. з., зове тужно К. С. (1895. Бр. 2802), без обзира на то, да ли закета постоји *дуг*, да ли *нема* постојећег дуга, већ само фалсификовање обвезације такво, поштог зло скотра као кривичну радњу и нашк само пропашло и употребу лажно обвезације без обзира на то, да ли је обвезационе дуг окончани или постојећи" в. II. § 147, ст. 6).

[8]) Уп. *Frank* § 267 V 1 б, *Binding* 2 240, *Hälschner* 2 542.

[1]) Уп. *Oblshausen* § 267, 29, *Oppenhof* § 267, 11.

[2]) Тако *Oppenhof* § 267, 11.

[3]) Тако *Binding* 2 230, (в. и *Frank* § 267 V 1).

[4]) Војнин републикански. Ир.

јави ноћна глава, опрете се десно и доле да види нема ли кога и одмах је постаде. Прођоше неколико секунада, па се опет отворише цела врата и један младић пробрча у неосветљени део улице. Кроз отворена врата видела се једна пријемна зграда са жрачним тремом. Један човек и једна жена стајали су на трему и тихо разговарали. Човек је био висок и витак. На себи је имао сељачко одело и опружао шешир, али тако нагучен на очи, да та ни у сред дана не би познала. Али се по његовом претању одмах могло видети, да је млад и да му сељачко одело не лачи. И ма да је то било у време кад се није смело ни без оружја, нпак је он имао и сувише ратнички изглед са своја два пиштоља за појасом. Жена је била седа и носила је хаминку, чију је слабу светлост заклањала својим кошгуљавим рукама. Један мршави пас онљуши човека, али га стара удари ногом, и он скичуће одјури. Стара се приближи човеку и прошапута:

„Дакле, г. граф је баш решио да путује?"

— Да, добра старице, морам.

— Зашто морате?

— Зато, што ја немам права да изложем опасности тебе и твог сина... Ја дрхтим, над помислим нзвика је опасност за нас моје присуство.

— Ех! „Плавк"[4]) се вала неће тако брзо вратити.

— Ко зна?

После кратког ћутања, старица прогунђа:

— Ах, та пролета месечина, види се као у но дана.

На затим обоје ућуташе и осслушиваху.

Село је спавало, са навученим ролетнама, после тако страховитог дана.

Од подне, па до мрког мрака започело је на узбуну. Дебели сроски команданг, са уздигнутом перјаницом, беше дошао по наредбе одбора за јачу безбедност. За собом је водио толико војника, да би човек пре помислио да има посла с немачиту намером да истера са земљишта републиканског један одред пустарске војске, него да иде да пронађе грофа Адемара де Во, аристократу од угледа, изасланика грофа од Артоа, господину де Фроте.

По рапорту шпијуна знало се да је според поподне из Енгленске, под наговором породичних послова, а у ствари да домеси плаике завојштаре генералу католичке и краљевске војске у Нормандији. Знали су да је бити доброг шпијара. Сумњали су да се сакрио у некој кућици у сеизу. Одмах је мобилизована једна чета 45. пољубришаде, један батаљон народне гарде и читава хорда бесних јанобинаца. Већина њих били су позвати као рђави људи. Сељаци су морали да се покажу према њима љубазни, док су им они пре-турали и пљачкали стварн од подрума до тавана, да се уверс да богатај није ту. Цело је село пређивело страшне часове и сви су били срећни кад су ове патриоте отишле. Сва су сумњала да се сакрио код своје старе дадиље Бригите.

[4]) Војнин републикански. Ир.

али се нико није усуђивао да то каже. Али срећом сви се лепо спрашило. Сиромашни људи дрхтали су при најмањем шушкају. Ноћна тишина им је наседала много страшнија, него обично.

* * *

Овога пута сумња сељака беше оправдана. Стара Бригита и њен син, Џер, заиста беху сакрили грофа Адемара де Во-а у својој кући, и право је чудо да га „Плави" нису могли пронаћи. Младић, који је са старом Бригитом стајао на тргу, био је граф Адемар де Во. Он је очекивао сина старичиног, који беше отишао у изванредну. Стара се није бринула што јој се син не враћа; она је само гледала да спасе свога госта. Затим настави: „Богу ми, склоните је сигурно и не би требали да га остављате. „Плави" се никад не би сетили да Вас траже под обором за сламе."

— То је истина, али сутра могу да се сете".

— А ако Вас ипак? Зар мислите да ће ми умаћи по ованој мећавини?"

— Ја се надам; али и да ме ухвате, неће бити толико штете, као кад би ме нашли код вас, јер би онда страдала и ти и твој син".

— Ех, уздаћу страдаћу, зар да се бринем о себи, кад Вама прети опасност?

— Пст! шапу граф... Не узбуђуј се, добра старице! Бог ће нам помоћи.

Бригита слегну раменима.

У том се чу гребање на вратима и она петрча да види ко је. То је био њен син. Она га уведе у собу, да нико не би чуо шта говоре. Затим запали једну свећицу и слаба светлост обасја собу. Бригита упита сина:

— Јесу ли отишли Плави?

— Да, мајко; али су оставили straже на улазу у село и поред реке, на другу.

Старица се онда окрете бегунцу:

— Јест: ли чули шта каже Џер? Шпијуни су известили Плаве и они ће целе ноћи пазити. Не можете ни мислити о бегству.

— На против, морам добра моја Бригито! Помисли само да они могу сутра опет доћи да ме траже...

— Нек дођу! чинам их да Вас нађу.

— Али зар си ти сигурна да нико није видео Џера, кад је отишао, или кад се враћао?

— Сви спавају.

— Шта знаш ти? Можда не спавају.

— Узалуд сте се крили, кад сад свако иде у пропаст. Они ће Вас ухватити и то Вашом привином.

— Ја сам најмоћнији од њих јер знам где су они, а они не знају где сам ја... Поаце тога, ја сам им већ толико пута умакао!

— Па то неће најзише и пласти. Не кушајте срећу, јер Вас јако може изневерити.

— Нека ми још данас буде вирна, па јој ништа више не тражим. Ово је моја последња мисија.

— Зашто тако журите? Ко Вас тера да остављате сигурно склониште, па да срљате у опасност... а момда и у смрт? питаше Бригита, крстећи се.

— Дужност, добра моја Бригито! Ја морам да извршим један задатак, од кога зависи успех, па можда и спас појединице војске.

— Ох, Боже! Кад је тако, ја Вас нећу задржавати. Знам да ме не би послушали, ма колико да Вам говорим, Видим већ да морате ићи, па ма шта било!

— Тако је. Али ти ћеш за своје услуге... До виђења, добра старице.

— Господине грофе, умеша се Џер, допустите ми бар да Вас отпратим до Бабетиног мајура. Он је на три четврти миље одавде. Бабетини су родитељи добри људи и радо ће Вас примити; ја сам им о томе већ говорио.

— Не, хвала ти, драги пријатељу. Идем сам. Знам пут.

— Немојте склизати ни реци. Дохватите се Арнодске шуме, па сте онда потпуно сигурни.

— До виђења, пријатељи... До виђења, добра старице.

Бригита је плакала. Сузе су капале на њено старо, борама избраздано лице. Граф је последњи пут загрли и брзо изађе с Џером.

На трему се њих двоје зауставише, па онда граф ничеше у мраку.

Одмах остаи друм и пође једном тесном уличицом, која је излазила на реку, али и ту остаи на се онда увуци виноградима једном кривудавом путањом. Ишао је пажљиво.

Беше се наоблачило. Велики, тамни облаци заклањали су сваког часа месец. Бегунац се пристао овим тренутним помрачењима и убрзаше кораке, али чим би месец опет засветлео, он је ишао лагане. Тако је он за доста дуго време прешао мали део пута, ма да је желео да што пре уђе у шуму, која му изгледаше као какво пријо уточиште.

На једној раскрсници граф де Во застаде. Али одмах утрча у виноград и сакри се између два реда чокота. Срце му је јако лупало. Тешки, кораци једне групе људи приближаше се, пред њим се појави једна пуна маса. И како му очи већ беху навикле на мрак, он набројаше дванаест људи. Од врана није могао распознати да ли су то били регуларни или бегунци. Чуо је само звекет оружја и лупу њихових чизама, на после и гласе.

Они су ишли путем на мајуру Арнодовом. Чим мало дође себи од страха, бегунац помисли да иде за њима. Мислио је да ће, можда, ако облаци буду престали да заклањају месец, познати у њима бегунце. Онда ће им прићи, и наћи добру пратњу... Али одмах увиде колико је то опасно и реши да пође шљунковитом стазом преко познате честе Арнодске шуме.

И заиста, брао је најс и пипајући пође напред. У шуми је био још гушћи мрак, тако да је морао застајкивати, као да је слеп. Ишао је са рукама испруженим напред, додирујући гранчице стабла нестенова и укалајући сувише високе гране, које су му гребле лице. Шешир му паде с главе и како се је окретао све на једном месту, не могаде више да се оријентише. Најзад му се очи мало навикоше на мрак и он настави пут.

Трудно се је угушни шуштање сувог лишћа под својим ногама. Мислио је да његови кораци страховито одјекују. Стотину пута се тргао кад би чуо птицу, пробуђена његовим корацима, задепрпала кризама и одлетела. Али је одмах досадно и себи, прекорено се због непотребног страха; али мрак, пренут тајанствености, плаши и најхрабрије. Једном чу јасно кораке, застаде. Био је уверен да то њега траже. Слушао је да Плави имају бесне дого, навежбане да иду по трагу несрећних изгнаника. Он је дакле гонљена дивљач! И сад очекује да му се зуби бесних дого зарију у грло... Граф разрогачи очи, да види непријатеља; али око њега беше свуда мрак. Он хтеде да бега и сагнувши главу јурну напред. Али удари на стабло једног дрвета и опрете се оном себе, него му се заплетоше у једну кушињу: он посрте и заглиби се колико је дуг у једну рупу. Срећом је била пуна блата, иначе би се разбио. На почетка онако збуњени, скоче на ноге, спремао да дочека непријатеља... Прођоше секунди... Ништа.. Он се, дакле беше преварио: го је мора бити или напао нас, или какна дивсиња у лову.

Охрабрен, мало постиђен што је слушао варљини глас страха, он пође даље. Ускоро наиђе на једну доста широку стазу. Густа маховина угушивала му је кораке. По мањем мраку, лакшем и чистијем ваздуху, познаде он да је близу крај шуме. И заиста, ускоро се нађе на једном широком пољу благог нагиба, на коме опаси светлост. То је био Арнодов мајур, у коме је сиђала женина Бабета, в-роница Пјерова. Чврстим кораком упути се он само, као каквом спасу.

Граф де Во се зачуди што не чује лајање пса Бабетиног, а још више кад виде отворену капију. Али он помисли да можда још нису легли да спавају. И заиста учини му се да чује кораке у аплији. Он подако уђе.

Тек што је учинио неколико корака, кад загази на нешто меко. Инстинктивно се сакс да види шта је. Ужасна дрхтавица га обузе, кад напипа длакано, још топлоо, и крваво тело Бабетиног пса. Одмах му би јасно шта се десиаза у кући. Она светлост, напиља отворена, и тесто удаљено, све му говораше да су туда прошли злочинци. Зар није боље да бега одавде? Наравно; али он то ипак не учини, пре ће ближе кући.

Толико се је пута тога вечера улазило без узрока, да је сада презирао страх. Одмах опиша пиштоље јесу ли на своме месту и пре ће осветљеном прозору.

Тек што је пришао кући, кад одједном зачу ужасну вику, срце му зарпује увине страха, да он застаде као окамењен; а затим настаде граја. Зачуше се пуштање, преплашења, на онда као да се неко бори и назад јецање. Граф скочи на један камен што је стрчао на зида, и прислоиу своју преди образ на прозор. На први поглед увидео је шта се догађа у соби.

Двадесеторо људи, зацело они што су прошли поред њега на раскрсници,

били су у себи. Лица беху нагарављена, да их не би познали.

То је била банда оних разбојника, шоера, од чијег су имена дрхтали усамљени вармеји. Ма да је живео у Енглеској, грађ је ипак слушао о њима и њиховим страшним злочинствима. Знао је да се бегунци сто пута више боје њих него „Пазавих“, и да се свако вече усамљене куће претварају у тврђаве.

Они беху бољу ухватили напољачара и држаху га на једној столици, докле га је један везивао, а други напо ватру на висеноме огњишту, зна се већ занта.

Остали су чували у једном углу напољачарку. Јадна жена узалуд покушавање да помогне своме мужу. Слуге и служавка дрхтали су пред њоме једног бандита, а жала Бабета плашала је у дну алкова да човека сре заболе.

Грађ је Во је одмах знао каква опасност прети јадним људима. Први његов покрет беше да се баци међу разбојнике, он спочи на земљу и дохвати пиштоље, али одмах осети како је немоћан. Шта би могао он сам, против дванаест наоружаних људи? Зар час би га савладали. Па да убије и двојицу, остала десеторица би га савладали... Уби у њиху, значило би бацити се у наручје смрти, и да се тиме ништа не користи... На против, разбојници би помислили да их напада каква велика чета и ре ће него што би покушали да бегају или да се бране, поубијали би своје жртве.

Грађ се колебаше неколико тренутака. Он беше свикао с прозора и склоњо се у тами. Био је страховито узбуђен. Мисао су му се несрећно призале по глави. Да ли да се изложе смрти и да покуша да спасе јадне људе или да спасава самог себе? Он је балансирао између те две одлуке, између напаљерства и обазривости.

(свршиће се)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

„Као што сам вам напо, то је био препреден човек, а досле млади људи у то време нису били тако разумни као данас. Ја сам отишао из Араса у четрнаестој години и био сам већ шест месеци у Паризу као шегрт код некога пушкара, кад ми једног дутра мајстор пареди да однесем пуковнику нарабинијера, који је становао на Краљевском Тргу, један пар пиштоља што их је мајстор био управио. Пристао сам на ово доста лено. За несрећу пиштоли су имали донети у рашу осамнаест динара и пуковник ми плати новац, па ми чак даде и бакшиш. Дође је све добро, али после... Идући улицом. Пелиман чујем да неко куца у прозор; помислио сам да је то неко од познаника; подигнем ушљу, шта да видим? Неки жена, очевидна као на длоа Помладуре, пеху года зачикавање се наз једног оних чистијета него дрзата и покретањем главе и љубљањем смешењем познавање ме да се вопиом. Ларида је на сликну која се креће по оквиру. Грло дивно, кожа бела као снег, груди облае, лице заносно, није требало много на да ме придобије; обићем лађу пошнем се уз степенице, све четири по четири; увеђе ме код принцезе: то је биво бонаство! Ходи, ходи, мој драги, рече ми она ударајући ме лако по образу те ћеш да ме частиш, је л'?

„Гурнем тада дрнћућн руку у џеп и извучем новац што ми га пуковник беше дао. — Поручи, дакле, настави она. Рекла бих Бога ми, да си ти из Пикардије. Е, баш добро, и ја сам отуда, ти ћеш платити чашу вина за твоју сељанку.

„Исцуино сам јој тражење право радо, ни помишљао нисам да одбијем; осамнаест долара пуковникових беху начети. Чаша вина је тражила другу, на трећу, на четврту, тако да сам се онио од пића и од похоте. Назад ноћ дође, не знам како је даље било, али сам се разбудио на улици, на каменој клупи пред вратима хотела без fermes...

„Моје изненађење било је велико кад сам погледао око себе, али оно поета још веће кад сам видео дно моје кесе... Како сад да одем мајстору? где ће ја да спавам? Решим се да се шетам док се не свне; нисам имао никаквн други циљ до да утучем време, или још боље, да заборавим последње моје прве трешке. Са свим нехотице ушутим се тру ба Innocents. На перуј ти својим земљацима! говорио сам сам у себи; сво сам баш у дпнеј постељи! Да ми је бар остала која прнјатља!...

„Признајем да ни у ономе тренутку сину кроз главу једна смешна мисао... Видио сам раније да честе по зидовима Париза објављују: „изгубљен је новчаник са хиљалу, дне, три хиљаде динара; награда ономе који га донесе“. Ето, помислио сам да ми је да нађем који од оних новчаника, и загледајући камен по камен у калдрми ноарачао сам као човек који нешто тражи; био сам се озбиљно предао нади у једну тако добру добит, кад осетам да ме неко песницом муну у леђа. — О, Кадет, шта радиш тако рано овде? — А ти си то, Фанеане, какав случај те довео у овај кварт и у овај час?

„Фанеан је био пекарски шегрт с којим сам се познавао из раније; ја час он ми каза да је шест недеља плачако пекарницу, да има љубавницу која га је помагала и да се од пре четврт часа налази без склоништа, јер је њаво натеотао господара његове драге да спава с њом. — У осталом шта ме се тиче! додаде он. Ако баш и пренођам неђ у мишоловци (ансани) вратићу се најутра на легало и напнадићу штету даљу. Фанеан ми је изгледио умешан и рачуно сам да ми он може казати неки начин да се извучем из своје неприлике, те му испричам муку.

„— Је ли само то? рече ми он. Ићи ме у подне у врчма на кашпје des Sergents, даћу ти може бити добар савет, а у сваком случају ручаћемо заједно.

„Дошао сам на време на састанак, а ни Фанеана нисам чекао, он је већ био пре мене дошао. Чим уђох угледоше ме у једну собу где нађем Фанеана за столом према једној чинији остриџа, једна плавељу двеју жена од којих једна кад ме виде прнте у гласан смех. — Ни Бог ти је? викну Фанеан. — Ни ни Бог опрости, то је мој земљак. — Гас, на то је синовина земљакиња! рекнем опет ја. — Да, мој голубе, ја сам. Познисло сам да се жалим за оно што ми је киновљ учинила, али она заграли Фанеана, кога је знала јасно, стаде се смејати још више, те увидим да је боље ћутати.

„— Ето видиш, рече ми Фанеан спињући ми у чашу бело вино и пружајући ми једно туре острнца, да не треба увек очајавати због Провиђења. Свињчина је но решталу, волиш ти то? Нисам имао времена ни да одговорим на питање а већ ме послужише. Апетит са којим сам макљао био је тако јасан да ме Фанеан није више питао о увуку. Ускоро шабли[1]) ме расположи за заборављам на непријатности које ми може донети срећа мога мајстора и, како ме другарица моје земљанинке гледаше умиљато, ја јој се приманнем. Тако ми имена, била је лепа да је човек појеле! Ока ми пружи руку. — Ти ме волиш, је ли? рече ми Фанчето, тако јој је било име. — Да ја вас волим! — Е, дело, ако хоћеш ми ћемо се узети. — Сасвим, рече Фанеан, узмите се; одмах ћемо правити свадбу. Ја те женим, Кадет, чујеш ли? Данас, загрлите се! У исто време он пази гурну газде да би нам заблажио лица. — Мој драги, појика Фанчета љубећи ме другим пут без познагања мога друга, не бриши се ништа, ја ћу те већ научити све!

„Био сам међу анђелима; провео сам дан дивно. Увече сам отишао на спаваље вод Фанчете и, без хвалисања, она се тодино заузимала за мене да је изнала прано да тражи да јој чиним све по вољи. Моје „учење“ би убрзо готово. Фанчета је била прао горда што има једног ученика који тако добро уме ноне дежнје и зато ме је богато награђивала.

„У оно време посланици долажаху у скупштину, а они су били напрсни голубови. Фанчета их чупаше а ја крали сво заједно; сваки дан нам је продазно у шлобљу, а да не поменем и то да ми је и цен сваког дана био пуз.

„Да и Фанчета не ускраћивасмо себи ништа, само часови среће увек су пратни... Једва ако је био истекао месец дана овог нашег срећног живота, а Фанчету и моју земљанкнју ухапсише и одведоше у Тврђаву. Шта су урадиле? не знам; али како али језици говораху о нестанку неког сата нисам никад ни желео да правим познанство са управником нароши; мислио сам да је паметније и не распитивати се.

„Оно хапшење било је један удар који не бесмо предвидели, Фанеан и ја бесмо поражени. Фанчета беше тако добро дечоје! а после, шта сад да радим без прихода? говорио сам у себи. Казан је превриуг; због остриџе, због шабли, због нежности! Зар није боље било да

[1]) Беле вино не Шабли-а Пр.

ши остао уз моје м иреде? Фанчан пак преговеране себе што је остано ђаје.

„Ишли смо тако тужни по кеју Феврај кад нас тиже звук војске музике, два кларинета, велики добош и цимбале. Гомила се беше окупила око ског оркестра који њашо на позима, а више њега х-пришку со застава и пејзажне свих боја. Учини ми се као да чујем: *зде може бити лепше него ово своје куће.* Кад музика преста и кад добошари одобошаше збор, један господин са ширитина на свима шаеовима подиже се и узе реч показујући јашно једну велику хартију на којој је био насликан војник у универзи. — У име Његовог Величанства, рече он, дошао сам онде да подазнијем Краља Француске предочим све користи које имају ако буду примљени у колоније. Младићи што ме окружујете, без сумње сте чули за Кокан[1], то нам је Индија, и тамо треба ићи то нам срећну земљу у којој има свачега но воли.

„— Желите ли злата, бисера, дијаманата? Путени су тиме кадрмисани, треба се само сагнути и дохватити их, па се не морате ни сагињати, дивљаци их купе за нас.

„— Волите ли жене? Има их за сваки укус: ноге имате прије које припадају свима, затим долазе Креолке које су беле пао ја, као и ви, и које до ју дила воле беле људе, што је са свим природно у земљи где има само црних људи. И, занаитите добро, свака је богата од њих као Крез, а то је, међу нама речено, врло корисно за брак.

„Хоћете ли вина? Има га као и жена, од сваје боје: малаге, бордо-а, шампањца и т. д. На пример, врло често имате бургонца. Неће да вас варам, он не подноси море, али тражите све друге врсте, биће због конкуренције врло срећна да вас напоје са по шест дених олиша; да, по шест дених и то вас неће пененаћинати над знате да се дешава да каткад сто, двеста, триста лађа пуне вина пристиу у исто време и у једну луку.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учитеља су нам ова питања:

I

Суд општине љубиљске, актом својим Бр. 1661, пита:

„Члан 21. зак. о изборима народних посланика од 5. јуна 1903. год. са изменама и допунама од 14. јуна 1910. год. гласи: „петнајестог дана од дана указа за изборе народних посланика, општински судови дужни су да пошљу надлежним својим пређстепеним судовима верни преписе свога сталног азбучног гласачког списка (чл. 27. тач. ђ. зак. о општ.). Пређстепени суд дужан је да добивени преписе азбучног гласачког списка у року од 10 дана од дана пријема, сравни са својим оригиналом, који се у његовој архиви налази, па у колико се са истим не слаже да га поправи и стави на истом потврду да је веран своме оригиналу, који се у његовој архиви налази и пошаље га непосредно дотичном општинском суду[2] нат.

Но о поступању за бирање посланика у случају чл. 54. Устава, чл. 101. изборног закона, гласиће ће се вршити по азбучним списковима који у дотичним општинама буду тада важили.

Да би се суд у даним приликама могао тачно управљати, као претплатник листа моли уредништво да у наредном своме листу изволи дати обавештење о томе:

Вреди ли одредба чл. 21. набор. закона и о поступању за бирање посланика у случају чл. 54. Устава, о шиљању преписа азбучног гласачког списка надлежним пређстепеним судовима на сравњење и потврду, или ће се гласање вршити по азбучним списковима који у дотичним општинама тада буду важили — чл. 101. пом. закона[3].

— На ово питање одговарамо:

Чл. 101. закона о изборима народних посланика, одговара чл. 20. истог закона.

И једним и другим утврђује се то правило, да ће се гласање вршити по сталним азбучним гласачким списковима који постоје код општинских судова, односно, да се неће правити нови гласачки спискови на распоредо бр. 6. пореза и незабучних спискова.

Да би се онемогућила свака злоупотреба са азбучним гласачким списком, законодавац је у чл. 21. поставио правило, да се пређис азбучног списка шаље пређстепеном суду, који контролише: да у њему нису чињене какве незаконите измене у току године.

То правило, које важи за редовне изборе посланика, мора важити и за случајеве из чл. 54. Устава.

Према томе, и за ове изборе треба поступити по чл. 21. поменутог закона.

II

Суд општине рипањске, актом својим Бр. 435, пита:

„По чл. 27, ђ. о општинама, азбучни списак гласача стапан је и у њему се у току године од — 1. јануара до 31. децембра — не може приновити ни један гласач. Овај списак важи за све изборе радње — и за свако гласање служи његов пређис — чл. 22 зак о општ.

Хоће ли, према томе, пређис овога списка важити и за избор пород. посланика, или ће се састављати нови спискови на основу тек. пор. распореда [6] и у законом року слати суду на потврду?

Ако, пак, важи онај стари списак (чл. 27, ђ., закона о општ.) да ли ће се за изборе посланика вршити у њему неправке мимо наређења поменутог члана 27. ђ. зак. о општ.

Моли се уредништво за обавештење[4].

— На ово питање одговарамо:

Азбучни гласачки списак, састављен по закону о општинама, важи и за изборе народних посланика.

Он се у току године не може преправљати ни у чему другом, само што ће се изостављати они, који су умрли или иначе изгубили право гласа чл. 27. ђ. зак. о општинама.

Како треба слати тај списак суду, видеће се из одговора на питање општине љубиљске у данашњем броју.

III

Суд општине голобочке, актом својим Бр. 269, пита:

„У члану 71. став 4. закона општинама написано је, да општински одборници не могу бити општински инсперати, предузимачи или закупци општинских права и добара, као и дужници општинске касе по извршеној преседи и лица изузета по члану 53. в. овог закона.

Суд овај обраћа се и моли уредништво за објашњење: да ли може бити закупац општинског изнаља пред општинског суда, који заступа делокруг?[5]

— На ово питање одговарамо:

И ако делокруг општинског суда, односно његов заступник, улази у састав општинског суда по чл. 88. закона о општинама, ипак он не улази у општинске чланове о којима говоре чл. 99, 53. в. и 71. закона о општинама.

Према томе делокруг може бити закупац општинских добара.

IV

Суд општине тањанске, актом својим Бр. 137, пита:

„Овај суд, као претплатник вашег листа, моли уредништво за што скорије објашњење, по могућству у наредном броју, о следећем: у овој општини одређен је у скоро избор председника општ. суда; па како је кандидат за овај заступајући избор рођени брат са кметом овог суда, који је сада на положају од прошлих општих избора, то настаје питање: који ће бити старији, и који ће остати. Садашњи кмет је старији у годинама[6].

— На ово питање одговарамо:

По члану 89. закона о општинама, кад наступи сродство између председника и кметова, остаја увек кмет.

Према томе, ако би кандидат био изабран за председника, онпао би његов брат који је сада кмет.

V

Делокруља општине ивањичке пита:

„У грађанском судском поступку § 435. јасно је законодавац предвидио, колико судија парничари имају права да бирају.

Изаст среза моравичког у два маха, при избору изабраних судија, о дооби имала, изабрали је онако:

Три парничара изабрали су по једног судију, и још четврто председника.

Мислим да је овакова радња неправилна, јер нигди не могу бити 4—6.—8. судија, нопто би се морао случај десити да би се гласови при решавању поделили, и онда апсолутно не може бити ни на једној страни већине.

Да би се то објаснило учтиво молим Уредништво за објашњење, да ли могу

[1] Земља у којој има свега изобиља. Пр.

[2] Овај суд у којој има свега изобиља. Пр.

да се изабере судије у парном или непарном броју?"

— На ово питање одговарамо:

§ 435. грађанског судског поступка, који би требао да регулисана ово питање, тако је невољно редигован, да та ои чини још захтевнијим.

Тако, он у првој половини првога става дозвољава, да сваки парничар може бирати за себе једног или двојицу судија, не ограничавајући број самих парничара, а у другом, пак је реч о председнику, он претпоставља само две парничне стране.

Према овоме последњем ограничењу изгледало би, да избрани суд може бити састављен свега од 3 или 5 судија, убрајајући овде и председника.

У томе смислу постоји и одлука Држ. Савета од 9. августа 1905. год. Бр. 5296 (Збирка одлука Држ. Савета стр. 76).

Овако би се, велимо, имао схватити значај оне законске одредбе о обавром на речи: „а обојица једног за председника".

Међутим, уредништво не дели ово мишљење.

Оно, на против, налаза, да број парничара није ограничен ни § 433. ни којом другом одредбом поменутог закона.

И кад се у § 435., ђ је ограничена дозвољена, да сваки „парничар" може изабрати једног или двојицу судија, онда може бити онолико судија, колико има засебних парничара, односно колико има одвојитих интереса у једном спору, и да је ово нарочито: „а обојица једног за председника", ушло овако само по томе, што законодавац није хтео да набраја број парничара, него само хтео да постави начело: да све парничне стране заједнички бирају председника.

Ако се овако не би схватило прошле § 435, онда би био промашен и сам циљ избраног суда, јер би тада лице, које тражи састав избраног суда, имало право на избор једнога или двојице судија а сви остали парничари ни пр. при деоби имања, биди би изгинали да бирају заједнички једног или двојицу судија, ма да су њихови интереси са сваи противположни између њих самих и према парничару, који тражи састав избраног суда.

Такву пак, бесмислицу, законодавац нити је могао замишљати ни оэаконити.

На сваки начин треба избегнати парни број општег састава суда, јер у већини случајева може настати немогућност да се дође до одлуке.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Због општински може одобрити отварање и држање сеоског дућана само ономе, који има потребно одобрење од надлежне коморе да радњу дућанску може обављати.

Због општине р.... на дан 23 октобра 1911. год. донео је одлуку, којом је Ђорђу М., нехањијн на Р.... одобрио, да може у Р.... отворити дућан.

Надзорна власт решењем од 10. новембра 1911. год. задржала је ову општинску одлуку од извршења с тога, што је иста противна чл. 4 и 5. закона о радњама, по којим је законским прописима Ђорђе био дужан претходно добити од Коморе потребно одобрење, да може ову радњу отпочети, као и да има право исту водити. С тога је акта овог предмета, на основу чл. 152. зак. о општинама, спровела Министру Унутрашњих Дела.

Налазећи, да је зборска одлука противна закону и по томе, што место, где би се сеоски дућан подигао, није на средини растојања између суседних варошн, како се то захтева чланом 2. закона о сеоским дућанима, — Министар је поднео сва акта Државном Савету с мођом, да на основу чл. 152. зак. о општинама донесе своју одлуку.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да је решењем надзорне власти правилно и на закону основано, па га је одлуком од 19. новембра 1911. год. № 10707. а на основу чл. 152. зак. о општинама одобрио.

Када се две или више општина споје и саставе једну општину, а тако исто и када се поједина села одвоје од једне општине и споје са другом, онда заједнички збор има да изврши нов избор председника и одборника за нову спојну општину.

Одлуком надлежних фактора село Р.... одвојено је од општине гор. б...., у округу в...., и придодато општини в.... у истом округу. С тога је надзорна власт, на основу чл. 33., 53., т., 57., 58., 63., 68., и 100. закона о општинама, наредила суду општине в...., да за тако нову груписану општину нареди нов избор целокупног општинског чланства.

Одбор општински нашао је, да прављењу новог избора општ. председника, кметова и одборника нема места пре но што сва дањим чланицима закони рок службе не истекне. Чл. 63. и 68. зак. о општинама, на које се предње наређење надзорне власти наслања, говоре о разгруписавању или спајању постојећих општина — дакле, о случајевима, у којима од једне или више општина разгруписавање. Само у тим случајевима врши писавање. Само у тим случајевима врши се нов избор чланова, и то по чл. 63. зак. о општ. заједнички збор за ново спојену општину бира председника и одборнике, а по чл. 68. истог закона, свака ново-постављена општина бира поменуте чланове за себе.

Ове није наведан од тих случајева, јер нити је груписано више општина у једну, нити је опет једна општина подељена у више општина. Напротив, само је једно село напшло на заједнице своје равније општине и придодато другој општини.

Како закон о општинама за описан случај не предвиђа и не наређује нове изборе, то се и не може по предлазем наређењу поступити, већ седо Р...., које има своја имета, има просто да ступи у ово-општинску заједницу, а његов кмет у састав општинског суда.

На основу свега овога, одбор је донео одлуку од 30. октобра 1911. године № 1293., да нема места сазиву збора општ. к...., ради избора председника, кметова и одборника исте општине.

Надзорна власт решењем од 1. новембра 1911. год. № 15515, задржала је од извршења ову одлуку одборску с тога, што је општина к...., примајући у свој састав и заједницу и село Р...., променила свој обим у см. чл. 10. зак. о општинама, према чему је с обзиром на чл. 63. и 68. зак. о општинама дужна извршити избор нових чланова за тако груписану општину.

По изјављеној жалби општинског одбора, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је, на основу чл. 170. зак. о општинама, решио, да се жалба одбаци као неуснена.

Одлука од 16. новембра 1911. године № 10581.

Разрешење општинског часника од дужности, а са узрока предвиђеног у тач. 3. чл. 32. закона о општинама, може се у смислу чл. 148. у вези чл. 122. истог закона тражити само онда, ако је решење о стављању у затвор или притвор постало извршно.

Надзорна власт учинила је, у см. чл. 148. зак. о општинама, предлог одбору општине Л.... да своја председника Миодорада И. разреши од дужности председничке, пошто је за дело у које је значинчај дужности решењем надлежног поротсеног суда од 24. октобра 1911. г. № 44661. стављен под поротни суд и у притвор.

Општински одбор одлуком својом од 27. октобра 1911. год. № 1540. усвојио је захтев надзорне власти и председника Миодорада разрешио од дужности председничке.

Противну ову одлуке, разрешени председник изјавио је жалбу надзорној власти и у њој навео, да је неправилна из ових разлога:

У члану 122. зак. о општинама побројани су случајеви, над општинским часницима могу бити узложени са својих положаја. Овде долази и случај из чл. 32. тач. 3. зак. о општ. С.мисао овог законске прописа јесте тај, да је за окривљеног потребно, не само да буде стављен у притвор или затвор за злочине или преступе, но је поред тога још потребна и извршна судска одлука о томе, т. ј. да тај притвор или затвор преставаа неко трајно стање. Ово је у осталом сасим логично, а сигледно је да је тако и законодавац мислио, јер би се у противном случају, над за ово не би била потребна извршна судска одлука, дало маха полицијским властима, да и неправне општ. чланове стављају у притвор за бенчестена дела, и на основу тога траже њихово разрешење, па за то решење о притвору и нађо под њихових власти и судова. Овде је такав случај, јер је решење о стављању под суд и у притвор за дело из § 113. у вези § 132. крив. зак. поништено примедбама Касационог Суда од 1. новембра 1911. год. № 14052., и на тај начин сасим отклоњен услов из чл. 32. тач. 3. зак. о општ.

Надзорна власт нашла је, да је пом. одлука одборска правилна, па ју је стога одобрила, а жалбу као неумесну одбацила.

По изјављеној жалби, III Одсек нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што се уверењем ваљевског прв. суда од 15. новембра 1911. год. № 47755. тврди, да је решењем Касационог Суда од 1. новембра 1911. № 14052. поништено решење надлежне власти о стављању жалитеља под суд и у притвор, те с тога се на њ није могао да примени пропис тач. 3. чл. 32. зак. о општинама.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општ. решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 26. новембра 1911. године № 10869.

Одлука општинског одбора, којом на захтев надзорне власти, у смислу чл. 148. закона о општинама, разрешава од дужности председника, потпредседника и кметове, није извршна, већ по изјављеној жалби може бити предмет оцене надзорне власти, а затим и Државног Савета.

Начелник ср. к..., предложио је, у см. чл. 148. зак. о општинама, одбору општине к..., да председника исте општине, Димитрија Ђ. разреши од дужности са ових разлога:

1., што није следовао позиву надзорне власти;

2., што се удаљавао из општине без надлежног одобрења; и

3., што је од извесних лица, која су донела да плате порез, из примљене суме претходно наплатио своја потраживања.

Општински Одбор на свом састанку 20. септембра 1911. год. донео је одлуку: да се захтев надзорне власти усвоји и председник са положаја свог уклони.

Противу ове одлуке одборске разрешени председник Димитрије изјавио је жалбу надзорној власти и у њој навео, да га одбор за ове и овакве кривице није могао разрешити од дужности, већ само оптужити надлежној власти и од ове тражити, да га казни.

Надзорна власт нашла је, да је ова одлука општинског одбора у см. чл. 148. зак. о општинама извршна, па је с тога решењем од 5. октобра 1911. год. № 12366. и на основу чл. 33. зак. о уређењу округа и срезова, одбацио жалбу као неумесну.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што за дела, која су наведена у решењу надзорне власти од 5. октобра. 1911. год. № 12366., жалитељ није могао бити разрешен од дужности на основу чл. 148. зак. о општинама, већ је, ако би се испеђењем утврдило да постоје, могао бити кажљен казнама, предвиђеним другим законским прописима, а не разрешењем.

С тога је, на основу чл. 170. зак. о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 26. новембра 1911. године № 10804[1].

Јос. К. Ст.

Решење Касационог Суда о сукобу шабачког првостеп. суда и началника среза поцерског од 21. децембра 1911. год. № 17041.

Начелник среза поцерског оптужио је првостеп. шабачком суду Н. Ђ. из Придворице, за дело из II. одељка § 180. крив. законика, но шабачки суд је вратио начел. среском акта на даљи рад, пошто је нашао да у радњи оптуженога стоји дело иступне природе из § 335. за суђење кога је надлежна полицијска власт.

Начелник срески, налазећи да стоји дело из § 180. II. одељка кривич. зак., јер је боловање повређеног по гласу лекарске повреде трајало 20 дана, за суђење кога је надлежан првостеп. суд, а не полицијска власт, послао је сва акта овога предмета Касационом Суду на решење.

Касациони Суд расмотрио је акта овога предмета, па је нашао: да је за суђење овога дела *надлежан шабачки првостепени суд*. Јер § 180. II. одељком кривич. законика и не тражи се да су повреде тешке у смислу § 177. кривич. законика, него да су *опасне* а као такве несумњиво се морају сматрати ране нанете уједом пса, које повреде увек захтевају нарочито, стручно, лечење, поглавито са обзиром на евентуално зле последице, које се често јављају услед повреда овакве природе; на према оваквом стању ствари овде и не може постојати дело из тач. 5. § 335. кривич. законика, који се пропис односи само на лакше случајеве, те да би за суђење била надлежна полицијска власт.

С тога је Касациони Суд и послао сва акта овога сукоба шабачком првостеп. суду на даљи надлежан поступак.

Решење Касационог Суда о сукобу нишког духовног суда и начелника среза расинског од 3. децембра 1911. године № 15880.

Начелник ср. расинског представио је Касационом Суду, да је Архимандрит Р. оптужен за злоупотребе у дужности учињене за време, док је био старешина манастира Наупаре.

За ове злоупотребе нишки духовни суд поднео је тужбу њему начелнику сресном, па како он налази да није надлежан за извиђање по истој, јер по § 160. кривич. суд. пост. кривице свештеника мирског и монашког реда учињене у званичној дужности извиђају се исто онако као и осталих чиновника, односно онако како Министар Просвете и Црквених Послова нареди; а прописом § 48. зак. о чиновницима грађ. реда прописано је, но је надлежан за испеђење кривица чиновничких учињених у званичној дужности, а међутим овде нема никаквог специјалног наређења надлежног министра, — то је вратио нишком духов. суду тужбу на даљу надлежност.

Но како је нишки духовни суд ипак остао при своме захтеву, то је начел. срески послао сва акта Касац. Суда на решење.

Касациони Суд је расмотрио акта овога сукоба па је нашао: да је за извиђање представљеног дела, у смислу чл. 97. тач. 8. закона о црквеним властима, надлежна *стручна комисија*, коју има да одреди Епархиски духовни суд; јер се поднетом тужбом представља *несавесно руковање* манастирском имаовином од стране старешине манастира, те је према томе дотични епархиски суд позван дужношћу, да у свему поступи по наведеном законском прупису и да предузме све законске мере ради заштите и обезбеђења манастирских интереса.

С тога је Касациони Суд послао сва акта нишком духов. суду на даљи надлежан поступак.

Решење Касационог Суда о сукобу шабач. првостеп. суда и начелника среза мачванског од 23. новембра 1911. год. № 15161.

М. С. из Ноћаја, тужио је суду општине ноћајске В. Г. и браћу из Ноћаја за пољску службеност.

По овоме спору изузела су се од суђења два члана општинског суда, па како је тиме настала немогућност за извиђање и суђење овог спора, то је суд општински акта истога послао првостеп. шабач. суду да донесе решење по овом изузећу.

Првостепени суд је послао ова акта начелнику среза мачванског да он то питање реши, пошто је нашао да се тужбом преставља да је учињено дело, према § 12 и 13. полицијске уредбе.

Начелник срески није усвојио гледиште првостеп. суда, јер он налази, да је тужбени основ пољска службеност из тач. 1. § 335. грађанског законика, и према томе да је на решење о изузећу по § 17. б. грађан. суд. пост. надлежан председник првостеп. суда, и за то је вратио акта првостеп. суду, но кад је суд ипак остао при своме, то је он ова акта послао Касационом Суду на решење.

Касациони суд по расмотрењу акта нашао је: да је за решење покренутог питања о изузећу надлежан председник шабачког првостепеног суда, јер према садржини поднете тужбе овде постоји грађански спор о пољској службености — тач. 1. § 335. грађ. зак., за расправу кога је надлежан општински суд по тач. б. § 6. грађ. суд. пост., те према томе ово питање о изузећу општинских чесника има да реши председник надлежног првостепеног суда у смислу § 17. тач. б. грађ. суд. пост. и не полицијска власт.

С тога је Касациони Суд и послао ова акта сукоба првостеп. шабачком суду на даљи надлежан поступак.

М. Л. Р.

[1] в. одлуку Државног Савета од 21. априла 1911. год. № 4048. „Полицијски Гласник“, бр. 21., од 5. јуна 1911. год. стр. 167) у којој је Држ. Савет заступио противно мишљење.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Божин Јовановић, из В. Дренова, осуђени кочијаш и варалија, чију слику износимо, са још тројицом другова, ољачкао је, на превари новчића, из Сиња, одговара за дело из § 222. кр. закона, али се пазари у бегству, а одбегли му је у притвору.

Лични опис није састављен.

Депеша начелника среза пореченског Бр. 1177.

Петар Давидовић, из Лугавчине, притворени власти среза подунавског, провалио је шпецу и побегао.

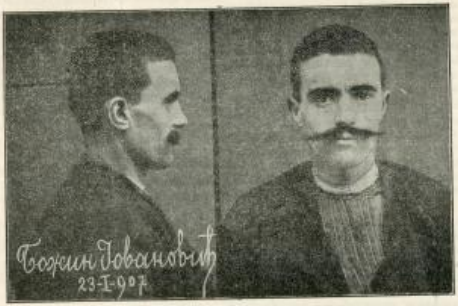

Он је стар 26 година, малог раста, *у лицу смеђ*, малих смеђих бркова, врата мало пријог. Одело сељачко.

Депеша начелника среза подунавског Бр. 2366.

Милош Варинац, б. сиретничар на београдској железничкој станици, одговара за дело из § 302. кривич. закона, али је отпутовао непознато куд.

Акт кварта савамалског Бр. 603.

Вукосав Рашка Јаковљ, из Црнајке, који се надаље и за Божу, Живка и Јовица Кузмановића, из Сиња, одговара за дело из § 222. кр. закона, али се пазари у бегству, а одбегли му је у притвору.

Лични опис није састављен.

Депеша начелника среза пореченског Бр. 1177.

Милош Алексић, из Церовца, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је из Бупринске окружне економије, где је био на раду.

Милош је стар 27 година, занимљивост, лиња циганског.

Акт Управе Београдског Казненог Завода Бр. 787.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за оним побеглим лицима учине најхитнију потеру, и у случају проваљивања стражарно их упуте властима које су потеруице издале, с позивом на остварење бројеног акта или депеша.

КРАЂА СТОКЕ

Ружи, кћери Илије Симеоновића, из Жидиља, украдено је 14 брава овнова. Од оних, 12 су бело, међу којима је и један сиви, а две црне, без икаквих роваша.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 1809.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Пуних је десет година, како у „Полицијском Гласнику" објављујем рубрику

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

За тако дуги низ година истицања су тако разноврсна и многобројна питања из области судства и администрације, да се слободно може рећи, како је данас мало ствари, које нису биле предмет јавности и остале нерасветљене.

Ја лично никад нисам имао претензије да оцењујем вредност ових сувих радова, али из многобројних извода полицијских чиновника, општинских деловођа и писара, па и многих других људи, које се баш правилом закона, могао сам извести закључак, да су они нпак били од големе користи, нарочито полицијским и општинским властима.

Како из самих питања, која се и данас упућују „Полицијском Гласнику" видим, да се понављају ствари, које су већ објашњене, ја сам дошао до уверења, да је већина ових радова непозната млађим људима, јер је врло мало оних, који су сачували комплете „П. Гласника" за све време његовог излажења.

Да бих пружио могућност свима, који данас примењују законе, да се послуже овим радовима, ја сам средио сав свој десетогодишњи рад по материји да га штампам као засебну књигу.

Овоме сам додао и све чланке, које сам до сада штампао из области судства и администрације.

Књига би изишла од 20 до 25 штампаних табака, и цена би јој била 5 динара.

Како би ова књига могла имати само толико, ако будем скупио најмање 500 претплатника, колико би било довољно да се покрију трошкови штампе, то се обраћам свима онима, који желе да би им ова књига могла користити, да ми до позивног месеца марта пошљу претплату, како бих књигу одмах дао у рад.

На случај, да до горњег рока не буде пријављен довољан број претплатника, вратићу евентуално позвати натраг.

Предговор овој књизи написао је наш уважени професор грађанског права на Универзитету, господин Живојин Перић.

Молим и све своје пријатеље, да се заузму око скупљања претплате.

Ко скупи 20 претплатника и пошље претплату, добија књигу на поклон.

9. фебруара 1912. год.
Београд

Димитрије С. Катанић
окружни начелник у пензији
Његошева улица бр. 71.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник **Душан Ђ. Алимпић.**

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоводно је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза ишког Милана Петковића, писара прве класе среског суда за срез лесковачки, по молби;

за полицијског писара прве класе среза неготинског Јована Ничића, полицијског писара исте класе среза голубачког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза заглавског Јована Јанчића, пређашњег монополског чиновника;

за полицијског писара друге класе среза голубачког Обрена Гавриловића, полицијског писара исте класе среза неготинског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза тамнавског Миливоја Б. Нинковића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза љубићког Тихомира Мијатовића, полицијског писара исте класе среза ишког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза гročанског Владимира Живановића, полицијског писара исте класе среза заглавског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза лесковачког Војислава Новаковића, полицијског писара исте класе среза љубићког, по молби;

за полицијског писара друге класе начелства округа смедеревског Драгомира Ђуртовића, полицијског писара исте класе среза подунавског, по молби;

за полицијског писара друге класе управе вароши Београда Матеју Јовановића, полицијског писара исте класе начелства округа смедеревског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза мławског Михаила Јанићковића, полицијског писара исте класе среза лесковачког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза рамског Михаила Стевановића, полицијског писара исте класе управе вароши Београда, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза звишког Светолика М. Кнежевића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе начелства округа чачанског Радивоја Јоцића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе среза мачванског Драгољуба О. Новаковића, ангажованог правника — практиканта Министарства Унутрашњих Дела;

за полицијског писара треће класе среза бољевачког Ђорђа Кајевића, ангажованог правника;

за полицијског писара треће класе среза хомољског Душана Ђурића, ангажованог правника;

за полицијског писара треће класе среза посавског округа ваљевског Душана Перуничића, ангажованог правника; и

за полицијског писара треће класе управе вароши Београда Гаврила Поповића, ангажованог правника.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. фебруара 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Драгољуб Новаковић, полицијски писар прве класе среза посавског округа ваљевског, на основу §. 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. фебруара 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Миладину Илићу, полицијском писару треће класе среза тамнавског, увиши оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. фебруара 1912. године, у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јануару 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца јануара ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава**	29
2. **Детоубистава**	3
3. **Нехотичних убистава**	2
4. **Покушаја убистава**	30
5. **Разбојништава**	8
6. **Тешких телесних повреда**	12
7. **Паљевина**	39
8. **Опасних крађа**	99
9. **Злонамерних поништаја туђих ствари**	6[1]

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	28 или	96·5%
Детоубистава	0 „	0·0%
Нехотичних убистава	2 „	100·0%
Покушаја убистава	29 „	96·6%
Разбојништава	7 „	87·5%
Тешких тел. повреда	12 „	100·0%
Паљевина	5 „	12·8%
Опасних крађа	30 „	30·3%
Злонамер. поништаја туђих ствари	3 „	50·0%

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *оштрог оружја* (**14**), затим помоћу *оштрог оруђа* (**7**), *тупог* (**6**) и *ватреног оружја* (**2**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свади* за **13** случајева, у *љубомори* за **3**, у *вршењу званичне дужности* за **3**, у *користољубљу* за **2**, у *освети* за **2**, у *нужној одбрани* за **1**, и за **5** случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима, изложена убиства извршена су: у срезу јабланичком **2** (1 непронађено), у срезу јасеничком **3**, у срезу моравском **1**, у срезу пиротском **1**, у срезу ресавском **1**, у срезу рудничком **1**, у срезу тимочком **1**, у срезу ужичком **1**, у срезу чачанском **2**, у срезу шумадијском **1**, у срезу ваљевском **1**, у срезу посавском **1**, у срезу подунавском **1**, у срезу смедеревском **1**, у срезу браничевском **1**, у срезу крајинском **1**, у срезу мławском **1**, у срезу рамском **1**, у срезу тамнавском **1**, у срезу ишком **1**, у срезу гročанском **1**, у срезу заглавском **1**, у срезу неготинском **1**, у срезу голубачком **1**, у срезу звишком **1**, у срезу бољевачком **1**, у срезу хомољском **1**, у срезу љубићком **1**, у срезу лесковачком **1**, у срезу врањском **1**, у срезу пчињском **1**, у срезу кривопаланачком **1**, у срезу топличком **1**, у срезу косаничком **1**, у срезу ибарском **1**, у срезу рашком **1**, у срезу новопазарском **1**, у срезу сјеничком **1**, у срезу подримском **1**, у срезу полимском **1**, у срезу колашинском **1**, у срезу зетском **1**, у срезу цетињском **1**, у срезу никшићком **1**, у срезу подгоричком **1**, у срезу спичанском **1**, у срезу дебарском **1**, у срезу струмичком **1**, у срезу кочанском **1**, у срезу кратовском **1**, у срезу скопском **1**, у срезу кумановском **1**, у срезу кумановском **1**, у срезу прилепском **1**, у срезу битољском **1**, у срезу ресенском **1**, у срезу охридском **1**, у срезу струшком

чком округа крагујевачког **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу подунавском **2**, у срезу студеничком **2**, у варошн Београду **2** и по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, подгорском, ваљевском, крагујевачком, беличком, ресавском, пожаревачком, хомољском, моравском округа пожаревачког, тавановском, јасеничком округа смедеревског, орашном, заглавском, бољевачком, пожешком, жичком и драгачевском.

Детоубиства извршена су у варошн Београду **2** (оба непронађена), и у варошн Врању **1** (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: мланском и прокупачком.

Покушаји убиства извршени су: у срезу прокупачком **7** (1 непронађен), у варошн Београду **3**, у срезу пожешком **3**, у срезу јабланичком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, грочанском, гружанском, неготинском, алексиначком, бедовданзначком, јадранском, хомољском, звишком, орашком, добричком, драгачевском и у варошима: Ваљеву, Крушевцу и Зајечару.

Сва она дела извршена су већинои у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу жичком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског (непронађено), рамањском, беличком, алексиначком, моравском округа пожаревачког и у варошн Ваљеву.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу колубарском округа ваљевског **2**, у срезу пожаревачком **2** и по **1** у срезовима: ваљевском, кључком, деспотовачком, поцерском, рамском, зајечарском, врањском и у варошн Београду.

Пљачкине су извршене: у срезу зајечарском **4**, у срезу прокупачком **4** (1 пронађена), у срезу колубарском округа ваљевског **3**, у срезу лесковачком **3**, у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу брзопаланачком **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу сиринском **2** (обе пронађене), у срезу хомољском **2**, у срезу орашком **2** и по **1** у срезовима: ваљевском, крагујевачком (пронађена), гружанском, кључком, расинском, параћинском, бањском, моравском округа пожаревачког, мланском, звишком (пронађена), ариљском, моравичком и драгачевском.

Вредност свих ових пљачкина износи око **5.600** динара.

Отимне краће извршене су: у варошн Београду **15** (3 пронађене), у срезу параћинском **8** (3 пронађене) у срезу тамнавском **6** (1 пронађена), у срезу бањском **4**, у срезу моравском округа пожаревачког **4** (све пронађене), у срезу мланском **4** (2 пронађене), у срезу лесковачком **3** (2 пронађене), у варошн Шапцу **3**, у срезу пожаревачком **3**, у срезу орашном **3** (1 пронађена), у срезу посавском округа београдског **2** (обе пронађене), у срезу гружанском **2**, у варошн Крушевцу **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу беличком **2** (1 пронађена), у срезу кључком **2** (1 пронађена), у срезу звишком **2**, у срезу бољевачком **2**, у срезу заглавском **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: грочанском, подгорском (пронађена), колубарском округа ваљевског, ваљевском, јовањичком, крагујевачком, левачком, крајинском (пронађена), неготинском (пронађена), брзопаланачком, ражањском, копаоничком, добричком, ресавском, поцерском, јадранском (пронађена), рађевском (пронађена), хомољском (пронађена), голубичком, јасеничком округа смедеревског, подунавском, тршавском (пронађена), моравичком (пронађена), и у варошима: Ваљеву (пронађена), Врању, Крагујевцу, Нишу и Пожаревцу.

Вредност свих оних крађа износи око **16.300** динара.

Злонамерних оштећења туђих ствари било је по **1** у срезовима: тамнавском, лесковачком, поречком, трстеничком (пронађено), жупском (пронађен) и у варошн Београду (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око **600** динара.

Перед наложених дела у току месеца јануара ове године извршено је у Србији и **9 самоубиства** и то: у варошн Београду **3** и по **1** у срезовима: јабланичком, левачком, лужничком, мланском, пожешком и студеничком.

Сва она самоубиства извршена су: *вешањем* **5**, *ватреним оружјем* **2**, *тровањем* **1**, *дављењем у води* **1**.

Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **3** случаја, у *душевном растројству* за **1**, *страху од казне* за **1**, у *мубави* за **1**, у *убрзом домаћем животу* за **1**, и за **2** случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубиства извршени су: по **1** у срезовима: посавском округа београдског (дављење, рђан домаћи живот) и кључком (ватрено, туга).

Општи преглед до сад наложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Пљачкине	Отимне краће	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства.
1	Округ београдски	—	—	—	2	1	—	—	2	3	—	—	1
2	„ ваљевски	3	—	—	1	1	—	3	5	10	1	—	—
3	„ врањски	2	1	—	2	—	—	—	—	5	1	1	—
4	„ крагујевачки	3	—	—	1	—	—	—	5	5	—	—	—
5	„ крајински	—	—	—	1	—	—	1	3	3	1	—	1
6	„ крушевачки	—	—	—	1	1	—	—	1	3	2	—	—
7	„ моравски	4	—	—	1	—	1	5	15	—	1	—	—
8	„ нишки	—	—	—	1	1	—	3	5	—	—	—	—
9	„ пиротски	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
10	„ подрински	—	—	—	1	—	1	—	8	—	—	—	—
11	„ пожаревачки	3	—	1	3	1	—	3	5	10	—	1	—
12	„ руднички	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	„ смедеревски	4	—	—	1	—	—	2	2	—	—	—	—
14	„ тимочки	2	—	—	1	—	1	5	4	—	—	—	—
15	„ топлички	—	—	1	5	—	—	4	—	—	—	—	—
16	„ ужички	1	—	—	3	—	1	1	—	—	—	—	—
17	„ чачански	4	—	—	1	2	—	2	2	—	1	—	—
18	Управа града Београда	2	2	—	3	—	1	—	15	1	3	—	—
	Свега:	**29**	**3**	**2**	**30**	**8**	**—**	**12**	**39**	**99**	**6**	**3**	**2**

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. фебруара 1912. године АБр. 273, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПОЈМУ ИСПРАВЕ У КРИВИЧНОМ ПРАВУ

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

3° У § 147 al. 3 вели се, да се по овом §-у има казнити и онај, „*који... хартију, на којој је другога име написано без сагласности онога којим испише*...". Овде се има разумети како случај, кад неко попуни хартију, на којој је туђе име написано, без знања овога, тако и случај, кад ону хартију попуни са знањем овога лица, али не онако, како му је наложено од овога[6]. Ово ће бити случај н. пр. онда, кад се А потпише на хартији, и преда је лицу Б, да на њој испише облигацију од 800 динара, а Б је испуни на 1000 динара.

(1) Испуњавање бланкета без одобрења у ствари је правилније лажне исправе у ужем смислу, те је al. 3, § 147 излишна[7].

[6] У пређној судској пракси за овај други случај је било спорно, да ли се и он има подвести.

[7] Тако Оруловић § 269, 2. Прот. Шпиндлер § 225, Оппенхоф § 269, 3.

(2) На хартији се треба да налази личан потпис неког лица, но довољно је, да га је потписао пуномоћник.

(3) Потпис треба да је руковишени. Не би било довољан какав други начин потписивања, н. пр. штампан потпис или штамбиљом стављен, јер се онда не би могло увек утврдити, да је потпис истинит. Ако потпис не би био руковишен, могло би постојати само правилно јавне исправе у ужем смислу.

(4) Могуће је, да хартија, на којој се налази нечији потпис, има преда тога и другу какву садржину. У овом случају се има узети, да може постојати фалсификовање средством испуњавања бланкета само онда, кад та садржина с потписом иконд ње не сачињава већ једну исправу[1]). Ако би ово биле случај, могло би постојати само правилне јавне исправе у ужем смислу, кад би се већ постојећој садржини још нешто додало.

(5) Као хартија се овде има сматрати несумњиво и пергамент[2]).

(6) Без значаја је, на који је начин хартија с туђим потписом дошла у притежање извршиоца, да ли му је и. пр. поклоњена или не[3]).

(7) Хартија с туђим потписом треба да је испуњена тако, да се тиме претвара у исправу. Ово испуњавање може бити извршено неком наименом већ постојеће садржине на хартији. Тако кад неко писмено није исправа зато, што није стављен датум издавања, постојало би испуњавање бланкета, кад би ко ставио датум, и писмено би услед тог испуњавања постало исправа.

(8) Без значаја је, да ли је хартија испуњена изнад или испод потписа[4]).

(9) Као што је речено, испуњавање треба да се изврши „без саизволења" онога, чији је потпис.

б) *Употреба* исправе. — Није довољно, да се лажна исправа направи или права исправа преиначи, да би било кривично дело фалсификовања, већ је потребно и то, да је исправа *употребљена* § 147 : „и нови се послужи"[5]). Ово се образложава тиме, што, иоди се, правилне лажне исправе и преиначавање праве исправе сама за себе не повређују нити угрожавају какво правно добро.

Врло је спорно, кад се има узети, да је исправа употребљена.

1° Према некима је исправа употребљена онда, *кад је неком умишљена приступачном*, т. ј. кад му је *омогућено*, да је чулима (чулом пида или напада) опази и њену садржину сазна[6]).

2° Према некима исправа је употребљена тек онда, кад је она од онога, коме је умишљена приступачном, *заиста чулно примећена*, т. ј. *виђена* (одн. *опипана*, кад су писмена слепачка), и ако није њена садржина сазната[7]).

3° Према некима потребно је, да је *садржина* исправе од неког *сазната*[8]).

4° Према првом мишљењу ово приватно дело биле би свршене самим тим, што је исправа предата на пошту. Међутим могуће је, да је она изгубљена, или да ју је пошиљалац опозвао са поште, а у таквим случајевима је немогуће рећи, да је исправа употребљена. Зато је ирво мишљење погрешно. С друге стране не може се захтевати, да је садржина исправе заиста сазната од онога, коме је умишљена приступачном, јер би онда постојале свршеног кривичног дела фалсификовања званог од тога, да ли ју је онај прочитао, и кад ју је прочитао, дали је од једног случаја. Једино је умесно према томе друго мишљење. Тако постојало би свршено кривично дело фалсификовања, над ким А начинио лажну меницу и послао је на есконтовање благајни какве новчане завода; а ако ју је поштом послао, свршено фалсификовање би постојало тек онда, кад је пошилька од надлежног чиновника завода отворена. Не би међутим било употребе исправе

картама. Краља, даму и слугу су замењивали: једнакост, слобода и геније.

Напољу је стражар одбројавао своје сате. Из кућице су се чули негови одговори кораци, како се приближују или удаљавају. Ништа више није реметило ноћну тишину осим уличка играча.

Одједном се играчи почеше прекидати. Свакачи се суњајући пробудише и подесише у две партије.

Али одмах сви ућуташе, кад се напољу зачу глас стражарев:

„Ко иде?“

Војници поустајаше, побацаше карте; људе ишчезоше у тророгим шеширима.

„На оружје!“ викну стражар.

Цео вод спочи на ноге и потрча пушкама. На вратама настаде гурање. Стражар тераше пред собом човека, који се, у осталом, није ни противио. На против, изгледаше да се јако жури да стигне што пре у кућицу и на вратама гурну неколико војника који му преречаваху пут.

„Грађанине поручниче, рече један војник, који беше први напао на кућу..., неки особењак хоће да говори с тобом.“

Човек беше тако задуван да неколико тренутака није могао да говори; неколико пута покушавао, али без успеха.

Војници се сакупише око њега и посматраху га. Његово разбарушено, блатњано и прошљено одело, давало му је сумњив изглед. Војници гласно исказиваху своје мишљење:

„Ово је неки аристократа!

— Бивши поп!

— Не, робијаша!“

Све му се више приближаваху и почеше да га грде. Али тада приђе један млади поручник. Он беше нешто браде и није изгледао ни најмање страшан. Пород поручника стајао је један стари наредник, са својим тророгим шеширом са кокардом, и белим перчином и брковима. Он постави неколико питања: „Ваше име, пасош, шта сте тражили ноћас на другу?“ Али га странац прекиде узорито, али чврстом гласом;

„Ја сам грађ Адемар де Во“.

За један тренутак сви занемаше.Ово ућутаху: Како! Бегунац, емигрант, кога сво узалуд целог дана тражили! Па се затим зачуше бесни, претећи, злобни гласови:

„Сам нам је дошао... Држимо га!

— Лепо сам ја говорио да је то разбојник!

— То је непријатељ народни!

— На смрт! на смрт!

— Мир! народи стари наредниче.... Републикански војници се вређају (нападају) заробљенике!

— Ти се, грађанине, ниси надао, да ћеш нам пасти шака! шкљио се официр, уверен да ће му ово хватање донети капетанске еполете.

— Пардон, господине; ја сам знао, не може бити боље, где сте ви. Ја сам намерно дошао“.

Чврстина његовог изгледа уди поштовање војницима. Они ућуташе.

Поручник му више не смеде говорити: „Ти“. Он настави:

„Били сте спаљени у селу?

— То нас се не тиче.. Познавам Вам, ја сам Вам ово узалуд, али сам се вратио што сам брже могао, да Вас замолим за помоћ.

— За помоћ?

— Да. Ви сте војници и нађа некоте оставити сироте људе, да их муче разбојници... Слушајте... једна банда шпијера напада је на мајур Арнодов. Ја сам их видео. Пожурите...

— Причај то другоме!

— Шпијери су ваши пријатеље!

— Моји пријатељи су војници као и ви. Они се храбро боре, а не нападају и не пљачкају усамљене куће“.

Млади поручник није схватао, да неко може жртвовати свој живот, само да спасе непознате људе, као што то чињаше грађ де Во. Он му то и рече. На и стари наредник прихвати ту мисао, и за час она доби много присталица.

„Изгледа ми да нас бивши гроф води у неку клопку.

— Зар бих дошао Вама у руке? рече гроф. Ја знам шта ме чека. Ја проклет судбини, само зато, да спасем невина створења.

— Ако говорите истину, шкиле доносе доносите? запита неколебано официр.

— Па имате мене за таоца. Ако видите да сам Вас преварио, ви ме избушите куршумима.

Нико Вас неће спречити, ја сам сам против толико вас. Али, прекините Вас, пожурите! тражите! Сваки минут може им донети срећу или несрећу! Кад сам ја жртвовао себе, бар да спас не дође доцкан!

Наново настаде ћутање. Војници посматраху грофа. Сад су му већ сви веровали; на њиховим лицима читао би човек дивљење. Поручник убојасно сједање наредника. Овај му нешто шану на уво. Тада се официр одлучи:

„Добро, рече... Двадесет људи и тих наредниче... Други нека остану овде.

— Господине, рече грађ, и пружи пиштоље, ето Вам моје оружје.

— Задржите га, грађанине... Ви ћете ноћас да нам покажете пут.

— Хвала Вам господине, узвикну одушевљено грађ, Ви сте племениташи.

— Напред! народи оседнуо.

Војници пођоше. Они убрзаваху кораке за грофом, који изгледаше као њихов шеф. Што су се ближе примицали мајуру, он је све више убрзавао кораке. Најзад их корачи прећоше у трчање, и Нхани пођурише за њим без ништа ма може надо на памет да он хоће да бега. Њихова енергија их надвишавање.

Поручник неспесно беше нестрпљив. Он не сумњаше више на младог аристократу. Сад обоје беху на челу групе; они изменљиво неколико кратких, испрекиданих реченица о броју шпијера и о спени коју је грађ видео. Сваки би посмислио да су то два друга, од којих је један, републикански официр.

Кад су стигли на планију, грађ продужи:

„Ако се бојите клопке, господине, пођите напред; на тај начин ја не бих могао дићи узбуну.

— Не, грађанине, идите Ви први.

Грађ му поклона леш неспки — још је ту стајао. Војници пређоше у два реда поред ограде. За тренутак опколише кућу. Бацише су мислили да су свесним сигурни, с тога не беху истакнути страже. И пре него што су могли узети оружје, беху савладани.

Само је њихов вођа имао времена да се заклони иза једног астала. Г. де Во појури и њему: али овај подиже пиштоље и опали... Али је грађ већ био на столу и доховно за гушу разбојника. Обоје се ваљаху по земљи. Јасна оштрица бајдитова ножа; али гвоздена рука спречи замах. Стари наредник и један војник држаху разбојника. Г. де Во устаде.

„Грађанине, Ви сте рањени? узвикну официр.

— Не, господине, ненаваљао ме је промашио.

— Ах, у тодико боље! Било би ми вра жао да Вас је убио.

— Ви сте врло добри, господине, и ја бих само желео да војни суд, који ће ми судити, осећа тако исто, као Ви.

Сад, кад је опасност прошла, и разбојници похватани, грађ се умири: он се пилио са одсеканцијом једнога племића.

Поручник се осећаше недагодним. Занет симпатијом према бегунцу, он је учинио једну омашку. Да би скренуо мисли на што друго, он нареди да одведу разбојнике у заклју.

Соба је била страховито изгледала: врата од ормана истављена, ковчег испретуран, ствари испретуране, кревети испремештани сведочили су, какав се одигравао одиграо, и укућани још не беху дошли к себи.

Напослиар беше у овој ларми цао заједно са столицом, за коју је био везан. Одрешише га.

Али се једва држао на ногама, јер их разбојници већ беху мешали на планен, да да нешто, који није ни изако. Његова жена беше у несвести; Бабета, у својој спаваћој хаљини, покушаваше да је поврати. Слуга и служавка стајаху као скаменени у једноме ћошку.

Требало је мало времена, и много говора, па да јадни људи увиде своју срећу. Али кад су разумели, три жене бринуше у радостан плач; а затим се хвалађу захвалности и благослова поручнике на главу наредникову и поручникову.

Али два републиканца не хтедоше примити целу захвалност. Они су већ поступали са емигрантом као са својим и потерање га да пађе на свога угла.

Стари наредник изјави:

„Овај грађанин, бивши г. де Во је Вам спаситељ. Он је видео кад су вод Вас ушли шпијери и дотрчао је да нас зовне.“

Са својим седим брковима и осмехом блаженства и гордости на усхана дичио је на каквог ветерана, који претаља отменог регрута. Али над мајурин чуше ниже де Во, са лица им нестаде веселости, као да им опет јаљају разбојника. Она нестаде глупо-запрепашћена. Граф де Во-а! То је тај изгнани племић, о коме им је Пјер говорио! Нохае је требао да

се сакриле код њих. Али је видео шофере и стрчао да зове републиканце, своје непријатеље. Жртвовао је свој живот, само да спасе њихов. И сад ће га, наравно, стрељати или послати на гилотину..... Што су им се мисли више сређивале, све су више разумевали. Гледали су с спога спасиоца са неописаним дивљењем. Граде Во се бојао да их не компромитује, и право се да не види њихово узбуђење, доказујући да то није толика храброст.

Али је ипак морао да одговори на знаке Бабетине да жели да говори с њим. Њене очи, између променова косе, који се од суза беху зацрвенили, говориле су нешто. Он понуди и њој поручник изађе да нађа заповести, он јој приђе:

„Госп. грофе... Ви ћете умрети... због нас..." јецаја је Бабета.

Јецање је гушили и она није могла више говорити.

„Умрети? Не, дете моје, то није сигурно... Допуштате ли да Вас загрлим?

Ох! врло радо.

— Збогом!... Умираће се... Долазе.... Мислите на Џера.

Војници се беху поређали око бандита, које беху везали по четири. Били су спремни за полазак. Официр се појави на вратима и трже, да би му уштедео непријатност да га зове, пође му у сусрет:

„Господине, рече он, ја се надам да ме нећете везати са овим неваљалцима". Али га младић задржа једним покретом:

„Грађанине, рече он, републиканској војници дају да цене храброст, чак и непријатељску... Ви сте слободни". Овог пута беше ред на г. де Во-а да буде потресен и изненађен; у тоиком је стењу био потресен, да је једва могао да стегне руке поручнику, који је тобож журно да се стави на чело својих људи, а у стварн да избегне једну дирљиву сцену, којом је јако био узбуђен.

С француског,
Ст. Д. Калајџићева.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Замислите муку капетана: приморани да се што пре врате, они истоварају њихове товаре на земљу, објављују да би им се учинила услуга ако се дође и узме вино навар и са буradима.

На и то није све. Зар није велика сласт имати шешир увек под руком? Неће да вам говорим о кајсн, лимунонима, наморанџама, ананасу и хиљаду других јелих плодова који тамо успевају без икаквог неговања као у земаљском рају! Још мање ћу говорити о лимоњама о којима се прича толико и који су тако пријатни да изгледа, нек Бог опрости, кад их нијете као да вас анђели толицају по устима!

„— Да сам се обратио жеравма или јелци, ја бих им могао хвалити све ове посластице, али ја говорим људима.

„— Знам напоре родитеља које они чине да би одвратили младиће од пута који треба да их одведе срећи, али ви, синови добрих фамилија, будите промишљенији од очева, напрочито од мајки. Не слушајте их над вам кажу да дивљаци једу Европљане: то је све било само у време Христова Колумба или Робинзона Крусе-а. Не слушајте их над вам причају о жутој грозници. Кад би она била тако страшна у земљи не би било ничега другог но само болнице, а Бог зна је сведок, да има света једна. Причаће вам још о шкодљивом подневљу, али ја сам слободан да то опровргнем. Подневље је врло топло, али је се природа показала тако расположа у расхлађивању да доиста треба нарочито пазити на да се топлота приметн. Плашиће вас великим комарцима и змијама звечаркама. Али зар ви у то верујете? Зар немате увек на расположењу робове да растерују, прве, а што се тиче других, зар вам родитеље не говоре само да вас одврате? Говориће вам о продолошима. Знајте, ја сам прево мора предазно педесет и седам пута, видео сам тропске човечуљке и мени је њих с нола на пол као понити чашу воде, и на океану се, на оној ширини, осећам сигурније на некој лађи из седамдесет четврте, исто у кочијама оксеровим или на малој лађици која свобрања између Париза и Сен-Кауда, но ја не мислим доста да растера вашу бојазан...

„— Могао бих још штогод додати овој слици.. Могао бих вам говорити о дожу и рибозову. Замислите шуме где је дивљач тако протна да и не помишља на бегство, а тако плашљива да је довољно мало јаче викнути на да падне; замислите реке и језера где има толико риба да се због њих реке изливају. Све је то верујем, чудноватo, али је и истинито.

„— За мало не заборавих да вам кажем коју о коњима, да, о коњима господо. Не можете крочити ни корак а да их не срећете хиљадама... изгледају као стада оваца, само што су већи. Ако сте Јахач узмете уже, ако је дуже боље је, направите покретну замку, припазите над коњи пасу, тада они не стрепе ни од чега, изберете једнога, баците уже и.. коњ је ваш. Не остаје вам ништа друго до да га ујашите или да га водите на повођнику ако то сматрате за умесно; јер, упамтите добро, тамо је свакн слободан у својим радњама.

„— Да, господо, ја познајем, све је то истина, све је истина, цела цедната истина, и доиста је то, што ме је Краљ Француске, Његово Величанство Луј XVI, који ме из његове палате може и чути, овластио да вам од његове стране понудим све те благодети. Зар бих ја смео лагати тако близу њега?

„— Краљ ће нас одвести, Краљ ће нас хранити, он ће вас богата наградити а у замену од вас не тражи ништа, скоро никакав рад.

„— Изаћете добру постељу, добру храну, устаје се и спава кад се хоће, вежбаће једанпут месечно, парада у Сен Лују. Ја вам не привиђам да се тога не бн могли ослободити сем ако би добили дозволу, а она се не одбија никад. Испуните ли оне обавезе све остало је време ваше. Шта хоћете више? Ако хоћете повољан услов — ту је, само пожурите јер важем вам, сутра ће већ бити доцкан, јаче су спремне и не чека се ништа више до петар на да се дигну једра... Потеците, Парижани, потеците! Ако вам случајно омрзне бити у добру можете добити отпуст кадгод хоћете: једна барна увек стоји у луци готова да прати оне који заиоле за земљом, она не ради ништа друго. Они који желе да знају још што нека не потражс; немам потребе да им кажуем моје име, ја сам довољно познат; мој стан је четири корака одавде код првог фењера у њиви оног трговца са пивом; питајте само за Бел-Роза.

„Мој положај ме је био начинио тако пажљивим да сам просто гутао реч по реч од ове говора и, на да имз већ двадесет година како сам та чуо, ја мислим да нисам заборавио ниједан слог. Он је тако исто утицао и на Фанеана. Ми смо се тамо о њему саветовали кад један дринап, на кога нисмо ни обраћали пажњу, раснали Фанеану шамар те се његов шешир откотрља не земљи. — Научићу те, рече му он. Никоговићу, да ме не гледаш нопреко. Фанеан се од удариа звуки: ја помислих да га бранимо, али онај диже руку на мене, а свет се одаљ скуни око нас. Наједанут неки пресече гомилу, погледан беле и видим Бел-Роза. — Ја, е, шта је то? виknу он познајући на Фанеана који сузаше; чини ми се да је господин добио шамар? то се не може поправите, али господин је јунак, ја то чатам из његових очију, те ће се ствар уредити. Фанеан хтеде реће да није крив што је извукао шамар. — Све једна пријатељу, вели Бел-Роз, ипак треба се потпуно одужити. — Да, рече онај дринап, то не може проћи тако одако. Господин ме је увредио, он ми мора дати задовољења; један од нас двојице нма да падне. — Добро, де, даће вам задовољења, рече Бел Роз, ја одговарам за ову господу; одредите час. — Одредите ви. — Пет сати иојутра иза архиепископије, ја ћу донети мачеве одговори Бел-Роз.

„Реч беше дата, онај се повуче, а Бел-Роз удараји Фанеана по трбуху, по прсиику где се обично држи новац учини да зазвече паре, последњи остатак нашега помраченога сјаја. — Верујте ми, младићу, рече он, ја се интересујем за вас, пођите са мном, а и господин није на одмет, додаде удараји Фанеану не онако исто по трбуху као што беше ударио и Фанеану. Г. Бел-Роз нас одведе у улицу Живеји, де на врата невог винарског трговца и унути нас унутра. — Ја ћу да улазим с вама, рече нам он, један човек као што сам ја мора да пази на своје достојанство, идем да скинем моју униформу и дођи ћу неће проћи ни минут. Иштите са црвеним печатом и ти чашо. Бел-Роз нас остави. — Са црвеним печатом, понови он окрећући се, са црвеним печатом.

„Ми извршисмо тачно заповести Бел-Розове који ускоро дође, а над дође ми поскидасмо капе. — О, младићи, рече нам, покрите се, међу нама нема цере-

мовија, ово ја седам, где је моја чаша (он је неши на један гутљај) Јаковски сам жедан, гдје ми је нуно прашине. Једнако говорење г. Бел-Роз неши још једну чашу, затим обрисав мрамором чело он се лактопима наслони на сто и уз неши тајанствени изглед који нас поче узнемиравати.

„— Да, драги пријатељи, сутра ћемо се опходити. Знате ли ви, окрете се Фанфану, који је био тако нето узнемирен, да имате једног страшног противника, једног од најбољих бораца у Француској, он би тукао и Св. Ђорђа. — Тучао би и св. Ђорђа! поновн Фанфан неким побожним гласом а гледајући у мене. — Да, да, туче и св. Ђорђа, али и то није све, морам да вас известим да има врло несрећну руку. — И ја тако нето рече Фанфан. — Шта и ви тако нето? — Да, ја тако мислим, јер док сам ја код мога мајстора није прошао дан да не разбијем по читогод на ја то био и тањир. — Није то, мој младићу, рече Бел-Роз; да има несрећну руку каже се за човека који се не може тући а да не убије свога противника.

„Објашњење је било врло јасно, Фанфан дркташе сав, по челу му набише крупне грашке зноја, а његови румени шегртски образи почеше бивати час при час блеђи; хиде му се отомболи те изгледаше жалостано, нешто га гушаше и он уздаху тешко.

„Дивота! поника Бел-Роз узимајући га за руку: ја нолим људе који се не боје... Је л' те да се ви не бојите?... Затим климајући а сто: дечко, још једну ељашу нетога, заиати добро... овај господин части... Устанте један час, пријатељу... браните се... но, устанте нозова... пружите руку... пружите је... пружите се, тако, одлично, одлично, изврсно! За све ово време г. Бел-Роз празнијаше чашу. Тако ми вере начинићу од вас правог борца. Знате ли да имате одличан став; ви би руковали изврсно оружјем; водило је њих што имају такве подобности! Грдна штета што то нисте раније запазили! Али, не, то је немогућно, ви сте учили борење? — А, не, купен вам се да писам. — Признајте да сте се тукли. — Никад, — Не вреди скромност, чему служи што прикривате своју вредност? Ја не видим од тога користи, — И ја тврдим, умешам се тада и ја, да он никад мач није узео у руку. — Пошто господин то тврди онда се и ја слажем, али слушајте, ви сте обојица обећавали, не можете ми подвалити, исповедите ми истину; не бојите се пазда да ћу нас издати? Писам ја ја ваш пријатељ. Ако немате повереља у мени у толико ипе треба да се узложим. Збогом, господо! рече Бел-Роз лутито и поће ка пратима нао да би изашао.

„— Ах, господине Бел-Розе, не остављајте нас, повика Фанфан. Питајте Кадета да ли сам вас ја слагао, ја сам по занимању пенар; зар је моја кривица што имам подобности? Ја сам радно онклагијом, али... — Ја сам много сумњао, рече Бел-Роз, да сте радили што друго. Ја волим искреност, искреност је најглавнија војничка врлина, а ви је имате. Са њом се далеко тера и сигуран сам да ћете бити изврсан војник. Него, сад настрану то... дечко, ељашу вина... пошто се ви нисте тукли... нека ме Јаво одшесе ако верујем у то... све једно, сматрам за срећу да помогнем младости; ја ћу вам показати један ударац, један једини (Фанфан разрогачи очи). Само, ни ћете ни обећати тврдо да ћа нећете показати нашоме. — Заклињем се, рече Фанфан. — Добро, ни ћете бити прва номе ћу поверити моју тајну. Ја вас нолим! Један ударац коме се не протиностаје, ударац који сам чувао само за себе. Свеједно, сутра кад се сване показаћу вам га.

„Од овог трениутка Фанфан се мало охрабри и нагуби се у захваљивању г. Бел-Розу, нога сматраше за спасиоца. Исписмо још но неколико наивсак чаша усред захваљивања с једне и одбијања с друге стране, на и г. Бел-Роз нравећи се да је одојнио, опрости с нама, али видело се одмах да нас познаје. Пре но што оде показа нам место где можемо нођити. — Кажите Грнгоиу, рече он, у улици Мортелери, да сам ја вас послао, сналазите мирно и све ће бити добро. Фанфан плати трошак, а Бел-Роз додаде: до виђења! доћи ћу да вас пробудим.

„Одемо Грнгоиу, који нам даде преноћиште, али Фанфан не мораше она склонити: може бити да је био нестрпљив да дозна марљетњук који му је Бел-Роз обећао показати, а може бити што је био уплашен.

„У нравоме каук се у брави обрте, неко уђе, познадосмо г. Бел-Роза. Ја ваводи! они још спиваху, новика он, Ја трениутак били смо на ногама. Кад смо били готови он за часак изађе са Фанфаном и мало после нратише се обојица — Хајдмо, рече Бел-Роз, само без глупости! Ви немате шта да радите, quatre bandé, и он ће се сам набости.

„И поред снега тога видело се но Фанфану да не иде на свадбу, а над смо дошли на место био је више мртав него жив. Наш противник са својим девером боше већ дошао. — Прво, да се намести. рече Бел-Роз, узимајући мачеве које ми је био дао; затим прегледајући оштрице: добри су, видедан неке више од шест палаца уљи у трбух противницо. Деде, држите, г. Фанфане, настави он пружајући мачеве.

„Фанфан се устеснаше, али на други позив он ухвати држак, но тако лабаво да му мач испаде. — Није то ништа, рече Бел-Роз држући мач и додаде га Фанфану пошто га намести наспрам његовог противника. Дакле, пазите! да видимо који ће напизати пасуж.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине таковске, актом својим Бр. 1852, пита:

„Извесно лице, писменим актом, тражило је код ово-општинског суда забрану на покретност његовог дужника М. М. из Такова, за обезбеду 100 дин. дуга, но у законој форми надаиој исправи.

Суд је забрану одобрио и извршио.

Таксу је наплатио на ТБр. 373. и 376.

Међутим, многи општински судови у овом срезу, нејединко у данин приликама наплаћују таксу, тако: једни наплаћују таксу на ТБр. 333. и 373. други опет таксу на ТБр. 334., 373. и 376.

Да би се постигла једнакост у наплати такасе при тражењу забрана, моле се уредништво да објасни; која се такса у данин приликама наплатити има?"

— На ово питање одговарамо:

Правилно ради тај суд, што по забранама наплаћује само таксу на тачкаи 373. и 376. закона о таксама.

Према овоме греше они судови, који уз ово наплаћују и таксу на тачке 333. и 334., јер је тачком 373. обухваћено и решење, које се мора донети и такса из т. 333.

Да је законодавац одредио само таксу из т. 373. и 376. а да никако није мислио на наплату и одделите такасе из бр. 334., јасно се види по томе, што је он подигао таксу из 1 динар без обзира на вредност потраживања, а то већ не би чинио да је помишљао и на наплату ноје одделите такасе.

Потврду за ово гледиште налазимо и у тачци 138. ставу трећем, који се односи на забране код нросгепених судова, и који условљава посебну таксу за решење тек у том случају, ако се издаје више од трн решења, а иначе узима као доповољу таксу само ону, која је за забрану условљена.

Што се тиче такасе из т.бр. 335. она ће се увек наплаћивати, кад прилог не буде у своје време оптерећен таксом и подлежи у опште овај.

Када забрана није тражена по извршном пресудама. на повеј ивалац правдајући забрану подигне тужбу за дуг, онда додаси и такса из т. бр. 359. и 360.

II

Суд општине оњанске, актом својим Бр. 304, пита:

„Моли се уредништво да изволе објасиити у идућем броју „Полицијског Гласника", да ли може суд приликом осуђивања кривца због праће, по трећој части крив. закона, одмах једном пресудом осудити га на полицијски надзор, и подиво има право да му исти одмери, јер се налази један овакан случај под овог суда?"

— На ово питање одговарамо:

Полицијски надзор као казна (§ 12. крив. закона) досуђује се на два начина — или уз какву другу осуду за случајеве из § 320. б. крив. закона, или независно од других казна по § 391. в. крив. закона, или по § 4. а полицијске уредбе става петог.

У нрвом случају (§ 320. б.) надзор не може бити мањи од четири месеца, на било да казну ширчу среске или окружне власти, било општински судови, дејствују-

јући по § 4. а полиц. уредбе става првог и другог као полициске власти.

У другом случају (§ 391. в. кривич. зак. и § 4. а став пети полиц. уредбе) надзор се не досуђује уз другу казну, него се под овај стављају лица административним путем.

Према овоме, дакле став *пети* § 4. а полиц. уредбе увек замишља надзор одвојено од друге казне и речима: „осуђеног крадљивца за учињену просту крађу“, само опредељује лица, према којима се надзор може административним путем применити.

На тај начин, кад год општински суд досуђује надзор оном истом пресудом, којом изриче и казну за крађу (§ 320. б. кр. зак.), минимална је казна четири месеца (§ 220. а.), а кад надзор изриче са одбором, онда је максимална казна три месеца.

Као што се из овога види, између једне и друге врсте надзора разлика је огромна.

Она је у осталом тако очигледна и по томе, што се и надлежност власти за разматрање осуда дели.

Тако, за случајеве, кад суд надзор досуди по § 320. б. онда је за оцену те пресуде надлежан првостепени суд, а кад се надзор одреди по § 4. а полиц. уредбе, онда је надлежна надзорна власт за разматрања решења.

Према овоме, општински суд и може и треба да питање о надзору расправи истом пресудом, којом изриче и главну казну за крађу.

III

Деловођа општине житно-поточке, пита:

„Моли се уредништво да изволи што пре објаснити:

Може ли суд општ. издати уверење по чл. 5. тач. 6. зак. о таксама жени, коју је муж одбацијо тј. тера је од себе, а које јој је потребно због таксе за брачну парницу противу мужа јој, кад исти муж јој има свога оца и имање је разуме се очево а он тј. муж јој је непунолетан.

Ово ми је веома потребно, јер таквих случајева има довољно у мојој општини, па да би им могао према закону дати задовољења“.

— На ово питање одговарамо:

Кад муж отера жену од себе, и она буде тражила прописно мирење преко надлежног свештеника, па то буде без успеха, онда јој суд може и мора издати уверење о сиромаштини, ако она нема свога имања или прихода, на који би плаћала преко 5 дин. непосредног пореза без прореза и пореза на личност.

У овом случају имање мужевљево и његов порез, као и његов однoшај према његовој задрузи, не узима се никако у обзир, нити има каква утицаја на само издавање уверења.

IV

Деловођа општине осладићске пита:

„У § 435. грађ. суд. пост. јасно се каже, да деобници имају право изабрати за изабрани суд по једног судију, а сви председника. На случај ако се у овом не сложе бира надлежна власт.

Но истим § није казато ко бира деловођу за избр. суд, пошто то треба да буде по правилу.

У мојој околини практикују, те деловођу у овом случају узима сам председник избр. суда.

Ја по овоме надазим, да деловођу треба да бира цео избр. суд.

Зато учтиво молим уредништво, да што скорије у својем листу изволи по овоме дати своје мишљење“.

— На ово питање одговарамо:

Закон није регулисао: ко бира деловођу избраног суда, кад је овај потребан.

Ако би се ово питање расправљало аналого §§ 21. закона о устројству првостепених судова, онда би право избора деловође припадало председнику избраног суда.

Али, како је избрани суд изузетак од редовне установе судова, и како би увек била искључена свака једностраност кад деловођу бира цео избрани суд, то је боље да се тако редовно и ради, у толико пре, што овакав рад не би био противан ни једном законском пропису.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Председник и благајник могу на основу чл. 157. тач. 4. зак. о општинама бити кажњени само онда, ако се несумњиво утврди, да на крају сваког месеца нису редовно предавали школској благајни одговарајућу дванаестину, по сразмери покупљених општинских прихода или прореза, за издржавање школе по школском буџету.

Услед извештаја школе С.... од 1. новембра 1911. год. № 218. да јој је по буџету, који је за 1911. износио 8840·40 дин., до 1. новембра исте године предато само 2182 дин. школског прореза, узети су на одговор Велимир А., председник и Живојин К., благајник општине с...., због тога, што школи нису предавали уредно школски прирез.

На свом саслушању председник је изјавио, да школи уредно даје по $^1/_{12}$ на име школског прореза од покупљених општинских прихода, и до сада јој је предао 2185 дин. Што је на дугу остала још толика сума, разлог је, вели, тај, што се још из ранијих година води и појављује нека разлика између школског и општинског буџета.

Ово исто изјавио је и благајник додајући још и то, да се школи није могло више дати с тога, што се није могло више ни наплатити.

Надзорна власт нашла је, да су председник и благајник овим својим поступком створили с би кривицу из чл. 157. тач. 4. зак. о општинама, па их је, на основу чл. 167о. истог закона, решењем од 14. новембра 1911. године № 28417. казнила са по 50 дин.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону с тога, што ничим није утврђено, да жалитељи нису предавали школској благајни редовно по одговарајућу $^1/_{12}$ (дванаестину) школског прореза по сразмери покупљених општинских прихода или прореза за издржавање школе по школском буџету, те се према томе не може узети, да су се огрешили о пропис тач. 4. чл. 157. зак. о општинама, према чему нису ни могли бити кажњени по ном. законском пропису.

С тога је, на основу чл. 170. зак. о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 5. децембра 1911. године № 11214.

Када се избори општинских часника врше после општих општинских избора, председнике и чланове бирачких одбора бира општински одбор из своје средине.

Миладин Л., из М...., изјавио је жалбу Државном Савету противу избора кмета села М...., који је извршен 1. новембра 1911. године, због ових неправилности:

1., што је збору за овај избор председавао Обрад Л., који је неписмен;

2., што је гласање вршено по азбучном списку за 1912. год.;

3., што је записник и остала изборна акта писао председник општинског суда;

4., што су на бирадиште пуштана многа бесправна лица; и

5., што је у опште цела припремна радња противна закону.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да овај избор не може остати у снази из ових разлога:

1., што је председник бирачког одбора био Обрад Л., који је, према поднетом уверењу суда општине м...., од 21. новембра 1911. године № 3017., неписмен, а то је противно чл. 52.а у вези са чл. 105. закона о општинама;

2., што бирачки одбор није био састављен према пропису чл. 52.а истог закона; и

3., што гласање није вршено по азбучном списку за 1911. год. који важи све до свршетка ове године, него по списку који ће важити тек од 1. јануара 1912. год. а тиме је повређен пропис чл. 22. и 27. ђ. зак. о општ.

С тога је, на основу чл. 170. зак. о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 10. децембра 1911. године № 11291.

Надзорна власт пре но што се, по изјављеној жалби, упусти у расматрање зборске одлуке, дужна је претходно уверити се о томе, да ли је жалилац на збору гласао, пошто жалбе противу зборске радње могу подносити само они, који су на збору гласали.

Збор сељака села С...., на дан 6. септембра 1911. год. и на молбу Ђорђа Н.,

донео је одлуку, да му се од општинске утрине дâ једно парче земље, да подигне за се и породицу кућу, пошто му је стару кућу однела вода.

Противу ове одлуке најавио је жалбу надзорној власти Ранча С., наводећи да не одговара закону из ових разлога:

1., што се давањем овог плаца сеча нему службеност пролаза;

2., што Ђорђе има свој плац, те није имало потребе да му се даје други, јер вода му је однела само кућу, али не и плац, а међутим среска скупштина дала му је 500 дин. на име накнаде за кућу.

3., што збор није на време објављен.

Надзорна власт нашла је, да је одлука збора правилна и на закону основана, па је ову решењем од 25. октобра 1911. год. № 9962. одобрила, а жалбу одбацила као неуредну.

По најављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону с тога, што се она у расматрање одлуке зборске упустила, ма да жалитељ, као што се из акта зборске радње види, на збору није гласао, а тиме је повређен пропис чл. 170. зак. о општинама.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општ. решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 29. децембра 1911. године № 11869.

Један случај задржања од извршења одлуке одборске о давању општинског новца под интерес.

Одбор општине с..., на основу чл. 86. тач. 21. зак. о општинама, донео је одлуку од 29. новембра 1911. год. да се четворици општ. грађана нада под једногодишњи интерес сума у 500 дин., с тим, да су дужни, за сигурност наплате, дати лично јемство.

Надзорна власт решењем од 2. децембра 1911. год. № 17331. задржала је од извршења ову одлуку из ових разлога:

1., што ни једним законом није општинама стављено у задатак, да врше банкарске послове и да интересују. По раније важећем закону, још пре 20 и више година, даван је општински новац под интерес, па је сад сва та дужничка интересом, скоро у свима општинама, на дугу и стоји као једна озбиљна сметња буџетирању општинском. Већина општина или су предложиле, или се спремају да предложе, да се такве облигације, као пропале, уграсходују; и

2., што је она одлука противна и чл. 86. тач. 3. и 13. закона о општинама.

Противу овога решења најавио је жалбу Државном Савету суд општине с..., и нашао, да решења надзорне власти не одговара закону с тога, што онде није случај из чл. 152. зак. о општ. јер пом. одлука зборска није противна ни једном закону, уредби или наредби државне власти, већ напротив суд и одбор тачно су се и у свему држали уредбе о давању општинског новца под интерес од 16. априла 1866. год. ВЊ 1085. Збор. XIII, стр. 163) и тач. 3. чл. 128. закона о општинама, то да би општина могла имати прихода од овог свог капитала.

Трећи Одсек Државног Савета по расмотрењу односних акта, нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио да се жалба одбаци као неуредна.

Одлука од 3. јануара 1912. године № 11988/911.

Јос. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Ђурђе Плавић, слуга на имању Јанка Бајића које има у Стојаћину, пушио је за проседника општине стојаћинске и Извештаја Јовића, из Стојаћина, па за тим побегао познато куда, оставивши собом и све пушке — једну шибдијеног система и једну берданку.

Ђурђе је стар око 50 година, средњег раста, сиђ, нос дугачког, просед, кад говори отекне, потрепти и кад иде куца се, по надлежности је Аранђелац, а у одећу је сељачком.

Дешења начелника среза јасеничког, округа крагујевачког, Бр. 3018.

Драгутин Арсић, из Равне Бање, који одговара за убиство Арсе Цветковића, ока., **Весели Лутиц**, из Тулиља, који одговара за убиство грађевског кмезара Живка Јовића; **Драгутин Стевановић**, из Оругиште, који одговара за опасну крађу, и **Акир Аролановић**, из Свирача, који одговара за убиство, протеривши власти среза јабланичког, сбили су писану и побегли.

Њихов личан опис није свопштен.

Дешења начелника среза јабланичког Бр. 3356.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжешћу потеру, и у случају пропашења строжајно их спуте властима које су потеривале иселе, с напоном на сношење бројеве акта или дешења.

КРАЂЕ СТОКЕ

Илији М. Тапиђу, земљодељу из Ртотиће, украли су јучерас 24. брава оваца, од којих су девет црних а остале беле. Све су старе између 5—6 година и добро упрежене.

Дешења начелника среза ваљевачког Бр. 2815.

Ђорђу Илићу, земљодељу из Суботице, украдена су два вола, — један црн а други шут. Матори су во три године и без икаквих ознака.

Дешења начелника среза ресавског Бр. 3125.

Петру Кисенићу, земљодељу из Јагодине, украдена су два вола из штале Косте Мано-

јловића, мех. у В. Поповићу. Један је по даље црне, бушет, а други беле и рамље једном задњом ногом. Оба су без других ознака, а матори но 5 година.

Дешења начелства округа моравског Бр. 1864.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Пуних је десет година, како у „Полицијском Гласнику“ објављујем рубрику

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА“

За тако дуги низ година истицала су тако разноврсна и многобројна питања из области судства и администрације, да се слободно може рећи, како је данас мало ствари, које нису биле предмет расправе и опште нерасветљене.

Ја лично никад нисам имао претензије да оцењујем предност ових својих радова, али из многобројних изјава полицијских чиновника, општинских деловођа и писара, пао и многих других лица, који се баве примењом закона, могао сам извести закључак, да су ови напи били од големе користи, нарочито полицијским и општинским властима.

Како из сталних питања, која се данас упућују „Полицијском Гласнику“ видим, да се показују стварн, које су већ обрађиване, ја сам дошао до уверења, да је већина ових радова исцрпала излазом времена, јер је врло мало оних, који су сачувани комплете „П. Гласника“ за ово време његовог излажења.

Да бих пружио могућност свима, који данас примењују законе, да се послуже овим радовима, ја сам средио сав овај десетогодишњи рад по материји да га штампам као засебну књигу.

Овоме сам дошао и ове чланке, које сам до сада штампао из области судства и администрације.

Књига би имала од 20 до 25 штампаних табака, и цена би јој била 5 динара.

Како би ова књига могла изаћи само тако, ако будем сакупио најмање 500 претплатника, колико ће бити довољно да се покрију трошкови штампе, то се обраћам свима онима, који желе да би им ова књига могла користити, да ми до половине месеца марта пошљу претплату, како бих књигу одмах дао у рад.

На случај, да до горњег рока не буде пријављен довољан број претплатника, вратићу сваком новац натраг.

Предговор овој књизи написао је наш уважени професор грађанског права на Универзитету, господин Живојин Перић.

Молим и ове своје пријатеље, да се заузму око сакупљања претплате.

Ко скупи 20 претплатника и пошље претплату, добија књигу на поклон.

9. фебруара 1912. год.
Београд

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник у пензији
Његошева улица бр. 71.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА ПАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПОЈМУ ИСПРАВЕ У КРИВИЧНОМ ПРАВУ

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

[5] Могуће је:

а) Да је једна иста исправа више пута употребљена. Има се онда узети, да постоји само једно кривично дело фалсификовања (в. О. Д. § 39 I 1);[1] да је дакле број употреба равнодушан, јер не изгледа ни по чему, да је законодавац у ставу „лажну исправу начини или праву исправу преиначи и ком се послужи“ писано на једну једину употребу. Нека узимају, да онде постоји реални стицај више фалсификовања[2], а неки да постоји реални стицај између фалсификовања (§ 147 al. 1) и употребе лажне исправе (§ 147 al. 2), т.ј. да се сваком изузетом употребом врши кривично дело употребе лажне исправе[3].

β) Да су више лажних исправа употребљене у исто време према истом лицу. Овде се има узети, да постоји реални стицај толико фалсификовања, колико је лажних исправа употребљено[4]. Овако се има узети и онда, кад све лажне исправе служе за доказ истог права или правног односаја. Више лажних исправа могу бити садржане на једној истој хартији. Тако менични формулар садржи две исправе, кад су акцепт и индосман лажни[5]. Зато би кварцило више фалсификовања онај, који начини потпуно лажну меницу (с лажним акцептом и индосаментима). Има исправа, који зорају бити снабдевене са више потписа као н. пр. пресуде судске и протоколи с главног претреса, те се зато имају сматрати као једна једина исправа[1]. И у опште та околност, што је какво писмено снабдевено са више потписа, сама за себе је без значаја за питање, да ли оно садржи једну или више исправа, јер да би какво писмено садржавало више исправа, потребно је, да садржи више изјава, као што може бити случај с меницом. Зато се има узети, да је извршено само једно кривично дело фалсификовања онај, који би начинио лажну исправу (пресуду и. пр.), и ако би били фалсификовани сви потписи.

5[a] Није потребно за постојање овог кривичног дела, да је онај, према коме је исправа употребљена, од тога претрпео какву штету, као ни то, да је извршилац прибавио себи или другоме какву корист употребом[2].

II. Било је врло спорно, да ли постоји кривично дело фалсификовања, над се лажна депеша начини или права депеша преиначи и посредством телеграфског надлештва неком упути. На ово се питање има несумњиво потврдно одговорити. Депеша, која се предаје ради отправљања, исправа је, ако садржи правно релевантне чињенице[3], али се овом предајом не врши *употреба* исте према телеграфском надлештву, пошто је за ово надлештво садржина депеше без значаја, те се на тај начин она према њему не употребљује

[1] Уп. *Binding* 2 253/4.

[2] Тако К. С. (1908. Бр. 12058 и о. с. 1909 Бр. 861). „Не може се узети, вели К. С., да не стоји дело из § 147 п. з. зато, што оптужени својом радњом није извео никакву штету приватном тужиоцу, пошто је тужилац у време исправе извршеније поправе (мењаја) жико вод себе захтева оштећеног, те је тим поводом извршивалцу поправу (мењу) и исплатио. Јер кад је признавши оштећеног утуженог, да је он на извршивалцу поправу (мењу) исплатио тужиоца без знања и одобрења овога, да је по истој исправи (меници) оштећени увео тужиоца, а да је тужилац исту исправу (меницу) морао исплатити, онда и без обзира на то, што тужилац опадоше радњом оптуженог није претрпео никакву штету, пошто је мотивну исправу (меницу) исплатио новцем оштећеног, онде стоје дело из § 157 п. з., јер у самој опадоци радња оптуженог има сва сва својства по постојању дела из § 147 з. з.“.

[3] Уп. *Oloshausen* § 267, 41 а. *Frank* § 267 VII, *Hegler-Alsfeld* 605. Прот. *Meyer* G S 47 105.

[4] Уп. *Oloshausen* § 267, 41 а. *Frank* § 267 VII, *Binding* 2 258, *Merkel* II. II. 449, *Goldschmidt* 203, *Dambach* 109.

[5] Уп. *Oloshausen*, § 267, 41 а, *Frank* § 267 VII, *Binding* 2 258 № 5.

[1] Уп. *Oloshausen* § 267, 41 а, *Frank* § 267 VII, *Binding* 2 257, *Frank* § 267 VII, в. *Liszt* § 161 I 2, *Meyer-Allfeld* 605, *Meyer* G S 47 104, *Goldschmidt* 441.

[2] Уп. *Oloshausen* § 267, 41 а, *Frank* § 267 VII, Прот. *Binding* 2 255, 257, *Dambach* 101.

[3] Тако *Sammarrina* Lehre vom Versuch 1908 443, *Kohler* Studien 18, *Lenz* 187.

[1] Тако *Binding* 2 254 и *Haidbuch* 558, *Frank* § 267 V 2 с, в. *Liszt* § 161 III.

[2] Тако *Hälschner* 2 548, *Oloshausen* § 267, 50 а.

[3] Тако *Oppenhof* § 267, 32.

[4] Прот. в. *Liszt* § 161 III, *Oloshausen* § 267, 50 б, према којима се има узети, да онде постоји само једно кривично дело фалсификовања. Тако и *Binding* 2 253, али из тог разлога, што се на овакву § 73 немачки п. з. реални стицај, који у овако моменту, претвара у јединицу.

[5] Уп. *Binding* 2 255.

б) Радња *напуштања* под овог кривичног дела је свођена на две делатности: фалсификовања и употребе. На начина извршавања у § 147 в. з. не казан ни име, да се правилно лажно исправе или пренављање праве сматрају као припремне радње. Зато се сходно појму покушаја има узети, да ови постоји већ онда, кад је учињено фалсификовање, т. ј. правилне лажне одн. пренављање праве исправе[1]. Овако треба узети у толико пре, што се по неким законодавствима постоји сврше но правично дело фалсификовања самим тим, што је начињена лажна одн. што је пренављена права исправа, и што постоји опасност, да неко трећи употребе њорна бће лажну исправу.

в) Према нашима горње питање се има решавати према особеностима конкретног случаја. По онда би биле произвољности.

IV. Нарочито је често могућ *идеалан стицај* између фалсификовања и

1. *Преваре*. За један овог кривичног дела је потребно на има имовинско оштећење, док то није потребно за фалсификовање, те би постојао идеалан стицај између ова два кривична дела, кад би се употребом исправе неко обмануо и тиме нанео, да изврши какву радњу на штету своје имовине[2]. Фалсификовање не конзумира даље преваре. Тако исто и на исте радње могућ је идеалан стицај између фалсификовања и покушаја преваре[3].

2. *Лажног обвештавања и увреде или клевете*.

3. Утаје.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ГРАЂАНСТВУ — С ОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

Питања о поданству сваким даном заниматју полицијске и друге власти као и многе појединце. С тога ћемо у овој расправи питања о грађанству проучити с погледом на позитивне прописе српских закона.

I

Народ — као скуп индивидуа између којих стоје врсна веза: раце, традиције, обичаја, вере, језика, и других особина, које допринесе, да тај скуп особа између себе једнистве, за испољење тога траже политичку колективност — над се политички организује, чини хомогену државу, а ова њему хомогеност не испољава увек потпуно, и онда под њену власт подпадају и они, који се налазе на територији те државе а који, и мимо својих народносних особина, не припадају својим личностима другим државама, Њима веза, која чине да постоји јединство између лица једне нације, ствара националитет у ужем смислу, у смислу правних посматрања, престаља везу појединца и државе, којој припада; то је што зовемо грађанство, држављанство, поданство. Том државно-правном везом између државе и индивидуа, потчињених ауторитету власти те државе, одређује се правни положај, правна способност, физичких лица.

Одређивање грађанства је право сваке државе, и почива у суверености њеној. То одређивање се врши на основу прописа законских, а ти прописи носе обележје прописа јавно-правног карактера. У прилог тог сувереног права једне државе, долази се често у сукоб са правом друге државе; отуда је међународном праву задатак да и те сукобе расправља, а дужност једне државе да у границама могућности и по основи разложности доводи у навесан склад своје одлуке по тим пр дметима.

У суштини саме ствари лежи, да свако човек буде грађанин неке државе, и, друго, да буде грађанин само једне државе, — како би се по томе знало, који законни њему дотичне лице. Грађанство повлачи извесне обавезе као и користи; непојамно је да неко не буде пичији грађанин да ни од кога не тражи заштите у најширем смислу речи, и да ни једној држави не нуди обавезе, као што је неугодно да буде грађанин више држава и да свој правни положај и способност држи неопредељене. Закони појединих држава разни су у погледу одређивања подапства, те, и мимо постављених начела, да свако лице треба да буде грађанин неке државе и то само једне, бива, да неко лице две или више држава сматрају за свога грађанина. Ово нам одстрањује се међународним уговорима, који су по овоме доста ретки из простог разлога што свака држава тежи, да својим унутрашњим законодавством слободно и у довољној мери штити многим средствима асимилације народне.

Грађанство се прибавља разним начинима, и то: рођењем, браком, природењем, и инвестицијом.

II

Задобијање грађанства рођењем:

Основица за прибављање грађанства рођењем може бити: 1. филијација. — нада се грађанство дете црпи по грађанству родитеља, iure sanguinis, и 2. место рођења, — када грађанство одређује територија на којој је дете рођено, ius soli. По првој основици, дете, рођено од грађана једне државе ма у којој држави, грађанин је оне државе, којој на држављанству припадају истоми родитељи; по другој поменутој основици, дете, рођено ма од чијих поданика, постаје грађанином оне државе, где је рођено. Jus sanguinis и ius soli могу да буду помешано комбиновани и да доду повољне ресултате у погледу правилног одређивања грађанства и, пр. давањем олакшица за стицање у грађанство оне земље где је дете рођено, или давањем права да се бира између два грађанства: по родитељима и по месту рођења. На континенту европском преовлађује ius sanguinis док у Британији и појединим америчких држава има превагу ius soli, а оно се може и разумети, пошто су оне државе одвојене природом а при томе теже да привуку стране грађане, да завоприварају имиграцију и да укрсте расу. Одређивање по родитељу по сваком је природније, јер се физичке и моралне особине и традиције преносе с родитеља на децу; у породици се ствара васпитање, гаји љубав према домовини, а та је љубав потреба држања, јер се њоме јача веза између грађанина и државе, — док само место рођења може да записи од случаја, нарочито данас, кад је комуникација међународна постала развијенон.

Члан 6. нашег Устава предвиђа, да законски прописи одређују, како се добија српско грађанство, а у § 44. грађанског закона стоје, да српско житељство т. ј. грађанство припада о самом рођењу, по чему „под рођених Срба предвиђа право грађанства с родитеља на децу по самој природи[4].

Претпоставља се да је дете рођено у законитом браку, у коме оба родитеља имају српско грађанство. Дете, дакле, рођено у законитом браку, прима грађанство својих родитеља. Без утицаја је околност, да ли су родитељи или дете рођени у Србији или у страној земљи. Могло би бити речи ово тога, да ли се дете определјује у погледу поданства према грађанству својих родитеља у време зачећа или у време рођења. Пошто се на свет долази рођењем и пошто се тога момента детету одређује грађанство, природно је да се тада обзире и види, какво грађанство имају родитељи у моменту када им се дете роди; — од тада дете индивидуално живи и почиње да се образи физички и морално. Код утврђивања грађанства ванбрачног детета настаје питање већ номиновано, код родитеља ванбрачног детета ниси истог грађанства, и код један, или оба родитеља ванбрачног детета ниси познати. За ванбрачно дете, кога отац није признао за своје, грађанство се одређује према држављанству мајчином, јер је други родитељ остао непознат. Али ако је утврђена ванбрачна филијација и према мајци и према оцу, па су родитељи грађани разних држава, једни су мишљења, да ће се у том случају грађанство определити према грађанству оцевом, а други држ., да и тада треба дете да носи поданство своје мајке, јер с погледом на природу жене, која зна брака рађа, несигурно је закључити да ли је то дете у стварн дете онога, који се позивљу као отац; сматрамо, да је ово питање основаније нарочито с обзиром на суврменија посматрања о моралу и соци-

---

1) Такв *Oppenheim* § 268, 7, *Frank* § 248 II, в. *Liszt* § 161, *Binding* § 248, *Bolzig* Die Lehre v. Verbrechen 240, *Meikel* 122, *Meyer-Allfeld* 667.

2) Тако *Frank* § 249 III, *Oppenheim* § 268, 9 б, Прот. *Hälschner* § 534, *Meikel* II. 3. § 401. — К. С. у своју одлуку од 1887. Бр. 4798 (в. II. § 247, ст. 1.) узима чак, да се употребом лажне исправе не може извршити превара! „У § 251. з. з., вели К. С., захтевала се баш писмена, те да се превара извршн у случајевима из § 255 в. з. самој претпоставља, да је писмено, које је службу стране начињено истинито, па да је само обмана употребљена при предаји истог у руке лица са друга стране преваре: те с тога не може бити говора о преварн тако, где је тако извршена очевидно лажно начињена, јоште је то случај из § 147 в. з.“ — Протива томе бити може и употребом лажне исправе до нас „исправе“, већ у нек другом смислу, или употребом на неправ, нак употребом праве исправе, чија је садржина лажна.

3) Тако *Oppenheim* § 268, 9 б. Прот. *Frank* § 248 III, *Binding* Der Bolzug (1885) 166.

4) Тако *Oppenheim* § 268, 7, *Frank* § 248 II, в. *Liszt* § 161, *Binding* § 248, *Bolzig* Die Lehre v. Verbrechen 240, *Meikel* 122, *Meyer-Allfeld* 667.

јалним институцијама; из § 131. грађанског законика могли би се извести, да се подањство сваког ванбрачног детета опредељује према мајчином, јер она у првом реду и пре ода има дужност да се стара за надгледање детета, — али такво коментарисање не може опстати, јер § 131. грађанског закона не говори о детету признатом од стране оца за своје. По томе, кад се ванбрачном детету грађанство определи према грађанству мајке, па се доцније појави отац и дете призна за своје, а он међу тим није истога подањства којега и мајка, дете треба да прими грађанство свога оца, и то признање грађанства има ретроактивно дејство, т. ј. као да је од рођења грађанин државе, које и његов отац; али потребно је, да дете буде малолетно, јер на грађанство једног пунолетног лица не треба да утиче ништа и да му крњи слободу остати у грађанству, које га је затекло у пунолетству. Када филијација за неко дете није утврђена ни према једном родитељу, ни према оцу ни према мајци, онда ипак зоби дина грађанином државе у којој је место рођења детињег, пошто то дете мора да је ночији поданик и пошто је најбоља вероватноћа, да је дете дала најчешћа средина, а то су грађани дотичне државе; ако се овакном детету појаве доцније родитељи, онда се према њима одређује грађанство детету овако, како је раније наложено — све до пунолетства детињег — а напшта се ни зоби уз ретроактивност iure sanguinis.

III

Задобијање грађанства браком:

Породица треба да диже једним животом. Живот у породици је једнодушији, над су сви чланови њени једне државе држављани. Једнодушност је нарочито потребна између мужа и жене, како би је она даље спроводила у потомство, за васпитање којега они имају заједничко старање. Отуда се тражи, да муж и жена имају исто грађанство, а то се постиже, ако муж и жена пису по рођењу грађани исте државе, тиме што жена удајом прима подањство свога мужа. Даље браком се задобија грађанство, и то уврано удајом, јер ново грађанство тим начином стиче само жена.

Према § 48. грађанског закона, туђинка за српског житеља удата добија самом удајом сва права српског грађанства у оним случајевима у којима страна држава признаје, за њеног поданика удату, иста права даје.

Прибављање грађанства браком зависи од воље дотичне особе, али не зависи од воље дотичне државе, као што не зависи од воље дотичне државе ни постајање грађанином путем рођења, т. ј. држава нема права да одлучује, хоће ли дотично лице примити за грађанина, а то лице ни вољу своју за промену подањства не изражава нарочито већ ту вољу садржава већа, да се уда за човека, који не припада држави, одакле је она. Као жена, удајом пристаиак за такву удају, пристаје да њена своје подањство, и како су прописи о промени подањства удајом јавног карактера, то жена не може ни уговорити, да проспном брачнога стања, уиравно ступањем у брак са човеком другог државанства, не мења своје подањство. — Подањство задобијене удајом траје и после смрти мужа или после разводе брака, јер нема основа за даље мењање грађанства, а то диптују многи обзири. — Условљава се рецииропитет, као што се види из поменутог прописа § 48. грађанског закона, како се не би у једној особи акумуловало више држављанства, ма да данас нема потребе то условљавати, пошто културне државе на други начин и не расправљају питање о промени подањства жене путем удаје.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

„— Само један тренутак! узвикну сиедок противников, ја имам једно питање пре слога. Господин, рече он окрећући се Фанеану, који се једва држаше, није ваљда ни помоћник учитеља, ни учитељ бербера? — Шта је то? одговори Фанеан гласом човека који уиире. — По закону о двобојима, рече сведок, дужност ми је да вас замолим да на часну реч кажете да ли нисте помоћник учитеља или учитељ берберa? — Фанеан ћуташе и погледа г. Бел-Роза као да би га питао шта треба да одговори. — Рецпте, лакше, понови сведок. — Ја сам... ја сам... ја сам само шегрт, проиеди Фанеан. — Шегрт значи аматер, објасни Бел-Роз. — У тоя случају нек се аматер скуне, јер ми тражимо његову кожу. — Тако је, рече Бел-Роз, ја писам на то ни мислио; скуни ће се. Брзо, брзо, Фанеане, капут и кошуљу доле.

„Фанеан напрани тужно лице; никад рукави његовог капута нису били тако тесни; кад је једва скинуо прслук пикако није могао одвезати потље на леђа од кошуље те су му их морали сећи; најзад он оста само у гаћама, го као пре Бел-Роз му даде нам иопова. Дакле, пријатељу, рече му, пазите! — Брани се! подвикну му противник. Мачеви се укрстише, али Фанеан је дрхтао те му мач клизаше док је противников био непокретан; изгледаше је да ће Фанеан пасти у несвест. — То је довољно повикаше у један глас Бел-Роз и сведок зграбивши мачеве; то је доста! Види се да сте јуиоци и нећемо дозволити да се поубијате. Нека се све заборави, загрлите се, и више нема питање ни о чему! Да, не треба убити баш сваког ко је крив..... Али то је неуспрашиван тај млади човек! Умирите се г. Фанеане...

„Фанеан ноче дисати и сасвим се поврати кад му би доказано да је храбар. Његов противник се претвараше да му је тешко да пристане на мир, али на крају и он иопусти те се загрлише. Бн уговорено да се измирење довриии ручком у иорти Богородице у крчми „код Пенчика,“ ту има доброг вина.

„Кад смо стигли сто је већ био постављен, ручак готов: очекивали су нас. Пре но што смо сели Бел-Роз назва мене и Фанеана на страну. — Драги пријатељи, рече он, сад знате шта је добој, видели сте шта је ништа тешко, а с вама г. Фанеане, веома сам задовољан, борили сте се као анђео. Али, треба бити достојастиен до краја: ви разумете шта хоћу да кажем; не треба дозволити да он плати. На ово Фанеанове се лице смрачи: знао је добљиву наше касе. — Чудо, Боже! додаде Бел-Роз, који приметн његову забуну, ако немате пара ја одговарам, ја имам, хоћете ли само? међу пријатељима нема стида. И он извуче на цела дванаест талира од по шест динара: вама две, р чо; Фанеан се двоумљаше: узмите, протиете кад умогоните; над се под тим условом узима на зајам не разликује се ништа. Гурнем лактом Фанеана да му кажем: узимај увек, он разуме знак и прими сем талире дирнути добротом г. Бел-Роза. Он је ишао на то да нас нагарани, али ми то не примећавсмо; тако је то кад се нема искуства.

„Ручак проведосмо врло весело; говорило се много о трговинству родитеља, о пријатељу господара, о греби бити незаписан, о грдном богатству које се тече у Индији. Имена: Кан, Шандернагор. Калкута, Пондишери. Тино-Сааб, нарочито су увлачила у разговор. Наводили се ирнмери незапамћеног богатства које су стекли лади зуди што их је ту скоро било наговорио Бел-Роз да иду тамо. — Не хвалим се, рече он, али ја сам прелне руке; ја сам привољео неког Мартина и сад је Набоб, лежи на злату и сребру. Опкладио бих се да је се сад погодио и да ме нади сумњао да би ме хтео познати. Ах, ја у животу имам и сувише незахвалности! Шта кете, така је судбина човекова.

„Седели смо дуго... о вину Бел-Роз повеле разговор о великим корнетима на Антилима; кад пијасмо добро вино: живело вино из Кана! то вреди пити! узвикиваше он; при каже он се загуби о Мартинику; донесе нам: а, а, рече он мрштећи се, ово ие треди ни колико ранија, а како зи колико рум са Јамајке; сипаше му du parfait-amour: е, ово се да пити! приметн он, али то је тек као мала чашица ликера код госпође Аноуз.

„Г. Бел-Роз седаше намеђу мене и Фанеана и за све време ручка брииуо се о нама. Једнако је невло једну исту песму: *пријатеље, море, ваше чаше*, и нуиаше их непрестано. — Куд нађох такве ијеље! рече нам он другом приликом, дед, мало на искап, ево како сам ја испио све! Они прекори и још многа други проваледоше дејство: Фанеан и ја иакључасмо се добро, нарочито он. — Г. Бел-Розе јесу ли још далеко колоније, Шамбернагор, Сеиингапатам? јесу ли још далеко? иопиталше он с времена на време и вероваше да је се упрдо на лађу точино биле ишли. — Стрпљења! рече најзад Бел-Роз, стаћи ћемо, а дотле да вам испричам једаи мали догађај. Једнога дана кад сам био на страни пред врагима гувернеровим.... — Једнога дана кад је био гувернер, поиграи га Фанеан. — Ћутите,

рече му Бел-Роз затварајући му уста руком, то је било кад сам ја још био војник. Ја сам мирно седео пред стражаром одмарајући се на једној софи, кад Црнац, који ми је носио пушку... Добро је да знате да у колонијама сваки војник има своје робље: роба и робињу, то је отприлике као овде слугу и слушкињу. На страну то што их употребљавате на све што ви хоћете, него над њима имате право живота и смрти, а то ће рећи да их можете поубијати као што се убија муха... Дакле ја бејах на стражи, као што вам рекох мало час, Црнац ношаше моју пушку...

„Тек што г. Бел-Роз беше изговорио ове речи а у салу уђе један војник у парадном оделу и даде г. Бел-Розу писмо које овај журно отвори, — од министра марине, рече он, г. Сартон ми пише да због службе треба да идем у Суринам. Ето ти сад, иди у Суринам! додаде он окрећући се мени и Фанфану, а то је баш неприлика, нисам мислио да вас тако брзо оставим, али, како се оно каже?... ко рачуна без крчмара два пута рачуна; у осталом свеједно.

„Г. Бел-Роз дохватив чашу десном руком лупну неколико пута о сто и док се други гости искрадаху вешто један по један, дође једна кслнерица: рачун и зовите газду, рече јој он. Газда дође с рачуном. — Чудновато, како је порастао, примети Бел-Роз, сто деведесет ливри, дванаест суа и шест пара! Е, г. Нивете, ви овај пут баш хоћете да нас одерете живе? Ево, на пример, једне ствари коју вам не признајем: четири лимуна двадесет четири суа, а било их је само три, то је прва погрешка. Бога ми, чича Нивете, ја се више не чудим што се ви богатите. Седам кафа, то је лепо, али боље је проверити: ми смо их имали само шест. Сигуран сам да ћу наћи још коју грешку... Шпаргле, осамнаест ливри: то је скупо. — У априлу? рече г. Нивет, то је прво зрно! — Имате право, наставимо; млад грашак, рибе, априлска риба није скупа као друге; да видимо јагоде..... двадесет четири ливре!.... нема се шта рећи... што се тиче вина то је разумљиво. Сад да видимо збир... нуду пишем један задржавам... збир је тачан... двадес т суа су отпала, затим шест пара, остаје свега сто деведесет ливри. Пристајте ли да ја јамчим за ту суму, чича Нивет? — Ох, рече гостионичар, јуче да, данас не... на конну колико год хоћете пересије, али кад сутра пођете куд да вас тражим? у Суринам? Нек ђаво хвата муштерије из преко мора! Толико имате да платите ако хоћете лепо, иначе нећете изаћи одавде док то не учините; у осталом знаћу позорника па ћемо видети...

„Г. Нивет изађе по изгледу врло љут.

„Право је да га задовољимо рече Бел-Роз, али сетих се и што, у тешкој болести јак лек. Без сумње да и ви као и ја не волите да вас због рачуна воде у полицију... Краљ даје сто долара свакоме ко се упише; ви сте двојица, то је двеста долара... потпишите ваш пристанак, отрчаћу да узмем паре и вратићу се да вас ослободим. Шта велите на то? И ја и Фанфан ћутасмо. Шта ви се предомишљате? Ја сам имао боље мишљење о вама, ја који би и у катру и у воду.... а после, уписујући се ви не чините баш тако рђав пазар... Ех, кад би ја имао ваше године а знао ово што знам!.. кад је човек млад лако му је... него, дете, настави он подносећи нам хартију, ово је тренутак да направите паре, потпишите се само ту при дну.

„Наваљивања г. Бел-Роза била су тако журна а ми смо се с разлогом плашили позорника, те потписаемо. — Нек је са срећом! узвикну он, а сад ја идем да наплатим; ако ге хтеднете имате увек времена да одустанете, само ако вратите паре, али неће доћи дотле... Стрпљења, пријатељи, вратићу се одмах.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине губеревачке, у срезу космајском, актом својим Бр. 236, пита:

„Пресудом овог суда Бр. 112, осуђено је извесно лице за дела: из чл. 8. под е закона о воћарству у вези § 391. крив. закона са 60 динара новчане казне и 10 дана затвора, као и на плаћање осталих крив. трошкова, што је једном овдашњем грађанину поништило једно орахово дрво, па потом исто однело — украло и корист од истог прибавило.

На жалбу осуђеног, власт среза космајског, решењем Бр. 3095 т. г. поништила је речену пресуду са разлога: „што је суд погрешно осудио жалиоца на новчану казну и на казну затвора, јер за дела у стицају, суд не може изрећи две казне, већ само једну — § 323 крив. закона итд."

Када је окривљени предњом недозвољеном радњом извршио стицајна дела и то: дело из чл. 8. под е зак. о воћарству, за које се суди као по нарочито специјалном закону — по коме је разматрајућа власт полицијска, (чл. 9. пом. закона), а истовремено и дело из § 391. крив. закона — за које је разматрајућа власт првостепени суд (§§ 15. и 16. полиц. уредбе), онда је суд скромног мишљења:

1.) Да се за дело из чл. 8. под е пом. закона мора изриком првенствено одмерити новчана казна, па ако не би могао кривац платити $^1/_3$ свог имања, тада је реч о замени затвора; и

2.) За дело из § 391. кривич. закона искључиво се мора донети само казна затвора, а никако се не може замењивати новчано, пошто је прљаве природе.

Према наведеном, када се за ова стицајна дела има судити, не може се за оба свести у једну казну по наређењу § 323. крив. закона, већ за свако дело за се и казну одмерити, али обзирући се на одредбе §§ 311, и 313. крив. закона.

На зато се моли уредништво за обавештење:

1. Како се овај суд у оваком конкретном случају има управљати као и то:

2. Да ли је полиц. власт надлежна за разматрање поред дела из чл. 8. под е зак. о воћарству и за дело из § 391. крив. закона, као што је већ једном расматрала; и

3. Да ли су изнете примедбе полиц. власти среза космајског Бр. 3095, на законској основи за наведена дела?"

— На ово питање одговарамо:

Како се из предње представке види, осуђени није одсекао орах само у тој намери да га уништи и нанесе тужиоцу штету, него му је главна намера била да орах себи присвоји.

Кад овако стоји ствар, онда се сам акт сече ораха јавља само као неизбежно средство да се изврши незаконито присвајање.

Према овоме, овде се квалификација дела не може ни изводити само с обзиром на тај факат, што је осуђени прво одсекао орах, него се мора тражити његова крајња намера.

А његова је крајња и једина намера, како се из представљене радње види, била незаконито приствајање туђе ствари, дакле крађа ораха.

На тај начин овде не стоје два засебна кривична дела, него само дело крађе.

Једна ако би се могао извести идеални стицај, који се ипак не би казнио засебно, него би само могао послужити као разлог за примену строже казне у границама максималне казне, одређене за саму крађу.

Према овоме, није требало ни казнити кривца за два дела, него само за дело крађе, ако је по вредности ове надлежан општински суд, и поред казне осудити га и на накнаду штете.

У овом случају за расматрање пресуде био би надлежан првостепени суд, а не начелник срески.

Овако, пак, како је суд урадио, надлежност је била пребачена на среску власт, јер кад год је пресуда наслоњена поред казненог и на који специјалан закон, онда надлежност прелази на надзорну власт.

Како је, међутим, поништајем пресуде цела ствар враћена у првобитно стање, то суду сада ништа не смета, да нову пресуду наслони само на § 391. кр. закона, па ће се, по жалби осуђеног, чути и мишљење првостепеног суда.

II

Суд општине камендолске, актом својим Бр. 184, пита:

„Овоме суду престала су два лица који су житељи ове општине, и тражила да им суд утврди поравнање о продаји и куповини непокретног имања, као надлежан по § 6. грађ. суд. поступка, а у смислу §§ 144., 145. и 146. истог закона, како би им ово поравнање служило као сигурност место тапије, пошто продавац нема довољно земље, колико се тражи § 471. грађ. суд. поступка, да свога купца осигура т. ј. да му изда тапију на продату земљу.

На пошто је овоме суду доста нејасно: сме ли ово поравнање оверити по § 146. грађ. суд. поступка, као надлежан

§ 6. и 13. грађ. суд. поступка, јер се ова радња воси са § 471. грађ. суд. поступка, пошто продавац нема потпуно земље на уживање сем продате, и да не би суд дошао до одговорности, он моли уредништво за обавештење по овоме што пре, сме ли суд оверити поравнање или не?„

— На ово питање одговарамо:

Пошто суд зна, да један од њих, који траже поравнање, нема довољно земље, коју по § 471. грађ. судског поступка треба да има као земљоделац, онда не само што не треба, него и не сме извршити поравнање, јер би часници општински, који би суделовали у томе послу, одговарали по закону.

Нека, дакле, суд, на захтев ових лица, донесе формално решење, којим ће констатовати да продавац нема довољно земље по § 471. гр. суд. пост. и нека одбије обојицу од захтева, па њима ако није право, нека се жале.

III

Суд општине рабровске, актом својим Бр. 279, пита:

„Извесно лице из ове општине, пресудом овог суда Бр. 1611, кажњено је са три дана затвора и један месец полицијског надзора, и да плати трошкове, за дело крађе из § 391. крив. закона.

Противу пресуде осуђени је изјавио жалбу благовремено првост. суду.

Решењем овог суда од ове године Бр. 69, одбачена је жалба жалиочева из тих разлога, што пресуда не подлежи расматрању већих власти по § 15. и 16. полицијске уредбе, јер вредност покрађе исноси испод (10) десет гроша чаршиских.

Осуђени је и противу овог решења изјавио благовремено жалбу, која је 24. јануара 1912. г. послата смедерев. првост. суду, заједно са пресудом и решењем у оригиналу и препису на разматрање под Бр. 111.

Смедерев. првост. суд под 26. јануара 1912. г. Бр. 3815, одобрио је решење овог суда и акта вратио на даљу надлежност.

Акта целог овог предмета примљена су под јучерањим и заведена под Бр. 271. делов. књиге.

Ноћу између 20. и 21. овог месеца непознато лице удешеним кључем отвори канцеларију и ова акта покраде.

Да се не би осуђени овим путем користио и заслужену казну избегао, моли се уредништво за објашњење у Полиц. Гласнику: има ли суд каквог законског ослонца да осуђеног подвргне затвору и надзору — кад акта нема? Да ли би за то био довољан препис решења и пресуда што се код смедеревског првостепеног суда налазе, те да окривљени по том издржи казну?"

— На ово питање одговарамо:

Нека суд једним рефератом констатује: како је и зашто дотично лице осуђено, и да су акта осуде украдена.

На полеђини овога реферата нека донесе решење, да се од првостепеног суда тражи препис: пресуде којом је осуђен, решења којим му је жалба одбачена и решења судског, којим је та радња одобрена, па кад све ово буде прибавио, нека слободно ухапси осуђеног и подвргне га надзору, те ће тако онај, који је акта украо, стећи уверење, да му је сав труд био узалудан.

После овога, нека се суд брижљиво постара да пронађе онога, који је ова акта покрао, и преда га полицијској власти на даљи поступак, те да осети сву тежину и свога неваљалства и своје дрскости.

IV

Суд општине суковске, актом својим Бр. 403, пита:

„Одлуком одбора ове општине, од 20. јануара тек. год. Бр. 165, стављена су под полицијски надзор извесна лица као осумњичена због неколико паљ вина и других против законих дела, извршених у овој општини.

Ова одлука саопштена је осуђеним лицима 23. јануара, а један од њих изјавио је жалбу противу ове одлуке још 21. јануара, дакле *на два дана пре* саопштења.

Начелник сресви сада тражи од овога суда да оцени благовременост ове жалбе и о томе донесе своју одлуку.

Како чл. 171. зак. о општинама вели, да се жалбе изјављују у року од пет дана, *од дана* саопштења одлуке или решења, то је овоме суду сада незгодно оценити благовременост ове жалбе, пошто је иста изјављена на два дана *пре* саопштења, а чл. 171. вели од саопштења па за пет дана.

Моли се уредништво да изнесе своје мишљење".

— На ово питање одговарамо:

Жалбе на решење суда и одбора, којим се неко ставља под полициски надзор, не подносе се у року, о коме говори чл. 171. закона о општинама, него у року, који предвиђа § 4. а. Полицијске Уредбе у смислу § 15. и 16. исте уредбе.

И ако по правилу жалба треба да се да после саопштења, ипак суд, при оцени благовремености жалбе, не може рећи, да је она неблаговремена по томе, што је дата на два дана пре саопштења решења, кад он њу, већ има пред собом у року, који је законом одређен.

Треба такле, сматрати жалбу за благовремену и послати је начелнику среском на оцену као надлежном.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Непосредна надзорна власт дужна је засновати своје решење на чл. 152. закона о општинама само онда, ако се жалбом тражило задржање од извршења одлуке збора, одбора или општинског суда, а у противном на чл. 170. закона о општинама.

Јеротије М., из Ц...., обратио се молбом суду и одбору општине ц...., и тражио, да му се изда уверење о томе, да није земљоделац, већ да се занима трговином и да од тога издржава себе и фамилију.

Одбор општински на свом састанку од 8 децембра 1911. год. донео је одлуку № 1174., и молиоца одбио од тражења с тога, што он не ради никакву трговачку радњу, те да би се могао сматрати за трговца, већ се једино занима земљорадњом, од које живи и издржава себе и своју фамилију.

Противу ове одлуке, Јеротије је изјавио жалбу надзорној власти, и у њој навео, да се од пре 25. година занима шпекулативном радњом, а сем тога да у свом селу има и бакалску радњу. Како је, по достави извесног лица, решењем првостепеног кр.... суда кажњен за непротоколисање фирме, то је, вели, тиме најјаче утврђено, да се бави трговачким пословима и да је трговац.

Надзорна власт расмотрила је одлуку општинског одбора у смислу чл. 152. закона о општинама и нашла, да је иста на закону основана, па је решењем од 3. децембра 1911. год. № 20308. одбацила жалбу као неумесну.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону из ових разлога:

1., што надзорна власт није ценила наводе и доказе, изнесене у жалби жалитеља противу одлуке општинског одбора од 8 децембра 1911. године № 1174. а међутим ово је била дужна учинити; и

2., што своје решење надзорна власт није могла засновати на пропису чл. 152. зак. о општинама, јер жалитељ није тражио да се одлука општинског одбора задржи од извршења, већ да се као незаконита поништи, те се с тога на овај случај имао применити пропис II одељка чл. 170. зак. о општинама.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 3. јануара 1912. године № 12027.

Одлука општинског одбора, којом одобрава давање под закуп општинских права и добара коначна је (тач. 3 чл. 86. закона о општинама.).

Одлуком одбора општине вароши Н.... од 9. октобра 1909. године № 18490, дато је Сотиру Л. Б., столару онд., општинско имање (дућан и плац) под закуп за четири године, рачунајући од 1. јануара 1010. год. а по цену од 400 дин. годишње.

На молбу закупца Сотира, општински одбор на свом састанку од 7. октобра 1911. год. донео је одлуку № 19785., да му се под истим условима, и по цену од 400 дин. на годину, уступи општински дућан и плац још за десет година по истеку четворогодишњег закупа с тим да на плацу може подићи и зграду.

Суд општински, на основу чл. 85. зак. о општинама, послао је ову одлуку начелству окружном ни расмотрење и решење.

Начелство окружно на основу чл. 152. зак. о општ. решењем својим од 20. октобра 1911. год. № 24855, задржало је од извршења одлуку одборску из ових разлога:

Кад се из одлуке одборске од 9. октобра 1909. године № 18490. види да је молиоцу Сотиру ово имање дато под закуп за четири године, рачунајући од 1. јануара 1910. године, према чему рок закупу истиче 1. јануара 1914. године, онда општински одбор према §§ 699., 701 и 703. грађ. закона није могао, на две гогине пре истека уговора о закупу, продужавати овај закуп још за десет година. У толико пре што закупац за наводе у својој молби о продужењу овог закупа није поднео ни одобрене планове и остало, из чега би се могла извести и његова озбиљна намера за побољшање и уљепшање овог општинског имања, што би једино могло дати повода одбору да се упусти у решавање, да ли у опште има места за продужење рока закупу на оволико дуго време пре истека уговора.

У жалби, изјављеној Државном Савету, пуномоћник општински навео је, да решење надзорне власти није основано на закону, јер по чл. 152. зак. о општ. надзорна власт може задржати од извршења само оне одборске одлуке, које би биле противне законима, законским уредбама или законитим наредбама државне власти.

Код ове задржате од извршења одборске одлуке не стоји ни један од ових случајева. Прописи грађанског закона, на које се начелство у свом решењу позвало, односе се на сасвим друге случајеве, и они се код ове одлуке никако не могу применити. Нема ни једне прецизне законске одредбе, која би одбору, па ни приватним сопственицима, забрањивала, да могу своја имања издавати под поновни закуп, пре истека првог закупа, — а оно што није законом забрањено, слободно је радити.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази, с тога, што се на овај случај не могу применити прописи, наведени у истом решењу, а одлука општинског одбора о односној ствари, према тач. 3. чл. 86. зак. о општинама, коначна је.

С тога је, на основу чл. 170. зак. о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 3. јануара 1912. године № 11955.

Ако је место председника општине упражњено, или је он спречен, онда га заступа најстарији по годинама писмен кмет.

Председник општине г..., поднео је оставку и молио одбор да му је уважи.

Општински одбор на свом састанку од 23. новембра 1911. год. донео је одлуку да се председнику уважи оставка, а на место његово за заступника председника, у смислу чл. 38. зак. о општинама, одредио је најстаријег писменог кмета Пејка М.

Ову одлуку примила је к знању надзорна власт решењем својим од 25. новембра 1911. год. № 10847.

Доцније, после овога на 33 дана, једно приватно лице известило је надзорну власт, да је кмет Пејко, који је одређен за заступника председника, млађи по годинама старости од другог кмета Благоја, и да би, по чл. 38. зак о општинама, овај Благоје требао бити одређен за заступника.

Надзорна власт, уверивши се да је кмет Благоје старији по годинама од кмета Пејка, на основу чл. 152. зак. о општинама, решењем својим од 30. децембра 1911. год. № 13007. задржала је од извршења одлуку одборску, као противну чл. 38. и 121. закона о општинама.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је, на основу чл. 170. зак. о општинама, одбацио жалбу као неумесну.

Одлука од 18. јануара 1912. године № 423.

Деловођа општински може по чл. 158. закона о општинама бити кажњен за неизвршење само оних дужности, које су предвиђене у чл. 115. истог закона.

Никодије Р., председник, и Милутин М., деловођа општине с...., узети су на одговор због неизвршења наплате по пресудама првост. суда и Главне Контроле, ма да им је двема наредбама среске власти наређено, да ове наплате изврше у што краћем року.

На свом саслушању, председник је изјавио, да наплате није могао извршити с тога, што су они, од којих се наплата имала извршити, сада без новаца, а међутим у пролеће би имали од куда платити, те им није хтео вршити продају, пошто и иначе наплата за то време не може застарети.

Деловођа пак изјавио је, да њему у дужност није ни стављено да врши наплате, према чему у овом случају овде и нема дела неизвршења наредаба надзорне власти.

Надзорна власт нашла је, да су председник и деловођа овим својим поступком створили кривицу казниму по чл. 158. зак. о општинама, па их је решењем од 13. XII-911. год. № 20121. казнила, и то председника са 25 дин. а деловођу са 60 динара.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти, у колико се односи на казну председника, правилно и на закону основано, али да не може остати у снази у колико се односи на казну деловође с тога, што се из послатих аката не види, да он није хтео извршити ма коју од дужности, предвиђених у чл. 115. закона о општинама па се на њ није могла ни да примети казна предвиђена у чл. 158. истог закона.

С тога, је на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалба председника одбаци као неумесна а да се решење надзорне власти, у колико се односи на казну деловође, поништи.

Одлука од 19. јануара 1912. године № 210.

Јос. Н. Ст.

У оцену правилности извршне пресуде изречене по грађанском спору не може се суд упуштати у кривичном суђењу дела кривоклетства учињеног према тој пресуди.

Пиротском првостепеном суду био је оптужен Ђ. М. из Пајежа за то, што се на дан 19. августа 1910. г. у општини мирановачкој заклео да ништа не дугује С. удови Ј. П., нити пак што пок. Ј. и да није написао и потписао признаницу издату за дуг у 202 динара, док је на против испеђењем обратно утврђено, те је на тај начин створио себи кривицу предвиђену и казниму по § 266. крив. законика.

Првостепени пиротски суд, по свршеном испеђењу, упустио се у оцену изречене извршне пресуде на основу које је заклетва положена, па је нашао да је иста неправилна за то, што у спору по коме је изречена није било тужиоца, јер је исти спор повела С. удова Ј. П. наводећи да је оптужени дуговао њеном мужу пок. Ј., а нија поднела доказе да је она наследница пок. Ј., и што је суд пресудио спор на основу понуђене заклетве, ма да је тужитељица исту понудила поред поднете признанице оптуженикове, коју овај није признао за своју, већ је требао да извиди истинитост поднете признанице и према томе спор пресуди.

Према овоме пиротски је суд нашао, да кад није могло бити грађанског спора, не може бити ни дела кривоклетства и за то је решењем својим од 11. јануара 1911. г., № 600 пустио оптуженога испод суђења.

По жалби државног тужиоца Касациони Суд у свом 1 одељењу примедбама од 22. септембра 1911. год. № 11767. поништио је ово решење пиротског суда, а са разлога:

„Како је поднета пресуда општине мирановачке од 19. августа 1910. године № 1700 *извршна*, то је суд погрешио, што се и упуштао у оцену о њеној правилности, већ је био дужан да према истој, опаква каква је, цени: да ли овде има дела и кривичне одговорности за оптуженог, па да затим, а у вези са осталим испеђеним фактима, донесе своју одлуку по овоме оптужењу, а не да се ненадлежно сада упушта и у расматрање њено, када је иста пресуда оглашена за извршну још 29. августа 1910. г. № 1770.

Првостепени пиротски суд није усвојио ове примедбе Касационога Суда већ је дао следеће противразлоге:

„Да ли у извесном случају постоје елементи за појам кривичног дела суд има да цени по доказима, које испеђење пружи с обзиром на све околности и моменте инкриминисане радње, који би јој давали карактер кривичног дела. Са овим у нераздвојној вези стоји и одредба § 5. крив. с. пост., по којој се и суд има старати да невини не буду гоњени, а повини да не избегну заслужену казну.

У овоме, суд мора, по *званичној дужности* мотрити како на околности, које казну отежавају, тако и на оне, које

казну одликавају, умањују или са свим искључују.

Све ове елементе, а по сили своје дискреционари власти суд има да оцени, с обзиром на позитивна законска прописа, имајући претходно у виду наређења § 51. крив. суд. пост., по коме се на првом месту има утврдити постојање казнене радње.

По тужби државног и приватног тужиоца казнена радња оптужи. Ђ. састојала би се у томе: да је он 19. августа 1910. г. у општини нирановачкој подножно заклетву да ништа не дугује С. удова пок. Ј. П., из Кознје, нити да је што дуговао њеном бив. мужу, Ј., као и то да није написао и потписао признаницу од 202 дин. издату за тај дуг Ј. П., коју је тужила С. као доказ о постојању дуга уз тужбу поднела, и која се у актима налази, — а нетачним исказом је утврђено да је ту признаницу сам написао и потписао опт. Ђ.

Према овоме, да је се оптужени Ђ. са знањем прио заклео.

Кад се расноре дата грађанског спора по парници прив. тужиље С. против оптуженог Ђ., која је парница вођена код суда општине нирановачке, онда се види ово стање:

1) да је тужила С. као удова пок. Ј. П., из Кознје, *не подносећи никаквог доказа да је она наследница или старалац масе пок. Ј.*, — тужила суду оптуж. Ђ., да дугује њеном мужу пок. Ј. реско 102 дин.; за доказ тога је поднела оригиналну признаницу оптуж. Ђ., која је гласила на 202 дин., најављујући да је тужилац Ђ. погожно раније њеном мужу 100 дин. у отплату.

Даље тужила није себе представила као законског представника повериоце стране, као што то изречно наређује § 72. и 30. грађ. суд. пост.

Према овоме тужилачка страна није представљена онако, како закон тражи, то по томе, нема се сматрати да тужилачке стране и нема, а где не нема по § 3. грађ. суд. пост. не може ни бити суђења.

Но кад је суд општински преко овога прешао, онда је његова дужност била да поднете доказе за право тужилачке стране испита и по томе одлуку своју донесе.

Како је у овоме спору за доказ тражбине поднета исправа, коју туженик није признао за своју, онда се је имало поступити по одредбама § 248. III стан грађ. суд. пост. и по изнађају овога евентуално отворити правичну истрагу за доказ за § 253. тач. 3. кривич. зак., — или спор пресудити по поднетим доказима.

Мимо свега овога, општински суд донео је своју пресуду, којом је противно закону и здравом разуму *наметнуо* заклетву туженоме у томе како он — туженик не дугује ништа по тој признаници, нити да је иста његова и како је није својом руком написао и потписао.

Према овакном стању ствари, и сходно одредби § 5. прин. суд. пост. суд је имао дужност да све ово има оцени питајући о постојећу дела и одговорности оптуженога оцени што је и учинио, налазећи да противзаконна и наметнута заклетва не може сачињавати појам криволклетства како га предвиђа § 266. крив. законика, јер тај законски пропис претпоставља испуњење свију ових форми за попуњену или поправљену заклетву, а нарочито од суда наложену заклетву, а то једино може бити она коју предвиђа § 291. грађ. суд. пост., — што овде није случај[5].

Касациони Суд у својој општој седници решењем својим од 6. фебруара 1912. год. № 1282, одбацио је противпразноте приговоре, суда, а усвојио приговоре свога Члана Ђ. оделења и препоручио суду да по истима поступи.

Рачунополагач, кои није потписао дуговани распоред, не може бити одговоран за мање пренета и изостављена лица, и суме у том дугованом распореду.

Решење опште седнице Касационог Суда од 6. фебруара 1912. год. № 1107.

Месна контрола окр. морав. тужиља је Главној Контроли Т. М. из Пальевића, због нанаде штете причињене тиме, што је мање пренео на дугу порезе из 1902. у 1903. годину за 139.43 динара, која је пореза његовом крињном по закону о непосред. порези застарела за наплату.

Главна Контрола је својом пресудом од 1. августа 1911. г. № 16391, одбиза месну контролу од тражења, с тога што тужени рачунополагач није потписао дуговани распоред за 1903. годину.

По но жалби тужилачке стране Касациона Суд, приноздана свога III одељења, поништио је ньомен. пресуду Главне Контроле а са разлога:

„Кад туженик Т. и на свом саслушању код комесара и у одговору на тужбу, признаје, да је бно одговорни рачуноподагач у 1902. години за коју се и тужи, онда та Контрола није могла осподозрити одговорности за нанкаду штете, због тога, што он није потписао дуговани распор д за 1903. год. тим пре што се он тиме и не брани, већ застарелошћу и могућношћу, да се мање пренете суме наплате.

Контрола је, даље, имала пресуду да изрече само са обзиром на нетакнуте доказе, — тач. 7. § 305. грађ. суд. пост.“

Главна Контрола није уважила ове примедбе већ је дала след ње противразлогу:

„Кад је Главна Контрола горњом својом пресудом одбила тужилачку страну од тражења спорне штете према туженоме, онда је она то учинила на основу констатације, да тужени не дужном расподу за 1903. год. није ни био рачуноподагач, јер по томе и искључиво по томе, што је он у 1902. год. био председник општине, само се погрешно у примедбама III одељења Касационог Суда претпостављ, да је он у спорном случају био рачуноподагач. Јер рачуноподагача одговорност председника једне општине и то за *дуговани распоред 1903. год.. не може се претпостављати већ мора бити утврђена неговим потписом на самом дуговањем распореду, као што се то изричито тражи у упуту господина Министра Финансије од 23. новембра 1902. г. ПБр. 30255 и то на крају претпоследњег става* тач. *I* истог упута. Кад тога потписа нема, онда се не може председнику општине наметати рачуноподагачка одговорност и за један акт, за који нема његова потписа, на самим тим не доказа, да је он, у опште, у том акту учествовао. Кад тога потписа мора бити, па га нема, онда распореду осудена је дан од битних услова за иквалификацију јавне исправе, те не може у опште бити речи, да је и на тој основи штета према њему доказана.

Овај упут господина Министра Финансија пуноважан је и обавезан на основу чл. 128. закона о непосредном порезу, а за спорни случај у толико више, што о дугованом распореду закон о непосредном порезу ништа и не говори, већ само о расподрима за текуће године, које по чл. 97. истог закона саставља искључиво државна пореска, а не општинска власт. Кад је, дакле, реч о дугованом распореду за 1903. год. као што је спорни случај, онда је са свим безпредметно позивати се на то, да је тужени био рачуноподагач за 1902. год., јер по текућем расподу не само за 1902. год. него ни за једну годину председници општина нису рачуноподагачи, нити се ноди спор по расподу за 1902., већ искључиво по дугованом расподу за 1903. год. Зато је савршено безпредметно и признање туженог, да је он у 1902. год. био рачуноподагач нити његовно признање има на каквог смисла и везе са оценом спорног случаја. *Према овоме, тужени може бити рачуноподагач само по дугованом расподу*; а по дугованом расподу за 1903. год. као што је случај у овом спору, он је рачуноподагач само онда, кад распоред за ту годину и потпише, као што је већ објашњено одредбама поменутог обавезног и пуноважног упута Мин. Финансија. У томе, и то искључиво у томе смислу, председници општинских судова могу бити одговорни рачуноподагачи, на су у том смислу кроз толико година стално и Главна Контрола и Касац. Суд и расправљали оване спорове. У том смислу једино је и примењивање одредба по последњег става чл. 99. зак. о порезу. Шта више у тој се одредби предвиђа као рачуноподагач у општини не само председник, него, спонтулно и његов заступник. што значи, да председник општине није ни у опште морао бити рачуноподагач, већ можда друго неко лице, које га је у даном случају заступало.

Кад све то стоји, кад је дугован расноред за 1903. год. тужени морао и да потпише, на да би му се, на основу тога, могла наметнути одговорност за накнаду штете по том *расподу*, и кад без тога распоред чак и није пуноважна исправа, онда је Главна Контрола по службеној дужности морала да цени, да ли је тај услов за одговорност туженог испуњен или не, без икаквог обзира, да ли се туженик на ту околност позива или не.

Из тих разлога, а сагласно и дојакошњој општој пракси Контролног и Касационог правосуђа у свима случајевима ове врсте, као и с обзиром на несумњиву законску исправност ових навода

и велику опасност која би иначе могла наступити, да се председницима општинским стављају у одговорност за пазњаду и случајеве, за које они у основи нису одговорни и у којима нису имали никаква учешћа Гзав. Контрола остаје при пресуди".

Касациони Суд у својој општој седници одбацио је примедбе свога III одељења, а усвојио противразлоге Главне Контроле и номен. пресуду исте оспажио.

М. А Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

У Дрездн су ухапшена она два лица, од којих се прво зове **Шварц Ото Кисген**, ергиет, рођен 23. марта 1884. год. у Треву у Француској, а други **Франсоа Шифол**, механичар, рођен 31. марта 1893. у Прнсеју у Француској.

Она су обично имали по двојника и удешавали тражења потпоре за пут, а при том су и праве пришли.

На молбу дрездањске полиције нашешће њихове слике, јер су према њеном нису полицији тумачили и по Србији. Ако их је ко где у Србији видео и о њима нешто зна, моли се да то јави Управи града Београда Бр. 7084.

ПОТЕРЕ

Божидар Петровић, обућарски радник, који је радио код Михајла Стаменковића, обућара из Ниша, одговара за изнесно кривично дело, али му се не зна место борављења.

Личан опис немамо.

Депеша начелства округа нишког Бр. 7262.

Милосав Ивановић, земљоделац из Ровења, побегао је из притвора клисти среза ресавског. Он је стар 35 година, слабо развијен, сувоњав, на челу има дугу посу, где му је пала на женска. У одећу је сељачкој.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 4854.

Благоје Радосављевић, из Свилајнца, побегао је из затвора суда општине свилајначке.

Он је стар 18 година, омален, смеђ, у одећу сукненом.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 4726.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжешћу потеру, и у случају пронађења стражарно их упуте властима које су потеринце издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

Шарл Ото Кисген.

Франсоа Шифол.

КРАЂЕ СТОКЕ

Јован Кошић, из Бољанице, и Благоје Цветковић, из Мрштана, дотерали су у Алексинац на продају седам женских грла, за која немају пасоше.

Од њих је једна ждо дорат, борав у лево око, висок 136 см. стар 10 година; ждребе зелено, женско, старо 2 године; ждо дорат, сиво, стар 12 година, репи подсечени, на плећима и трбуху белега од ама; ждо дорат, стар 9 година, висок 147 см. жиг „О“; побила дорастаста, стара 14 година, висока 134 см. на гребену беле длаке; ждо дорат, стар 12 година, висок 124 см. борав у десно око, на гребену бела белега; побила заторено-дорастаста, стара 17 година, висока 130 см. на десном буту опекла.

Траже се сопственици.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 5472.

Живану Танасковићу, из Ракиница, украдена су два вола. Један је длаке рујно-шутасте, а други шарен, буласт. Матори су по 6 година и без рогања.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 4855.

Станоју Стаменковићу, из Плакиница, украдена је кобила, длаке заторено дорастасте, матора 4 године, цветаста, у звању десну ногу чарапаста, ждребна, на десном оку нма белегу и жиг „А“.

Сопственик даје 200 динара награде онога који кобилу ухвати или пронађе.

Депеша начелника среза београдског Бр. 2885.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покраће.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник **Душан Ђ. Алимпић.**

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свих полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државина и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у општ 12 динара годишње, за иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се, рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоводећ је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза љубићског Димитрија Милића, лекара среза драгачевског, по потреби службе;

за лекара среза брзопаланачког Ристу Пешића-Гостушког, практичног лекара, по жељи;

за лекара среза драгачевског Др. Стевана З. Ивановића, свршеног лекара — питомца државног, и

за лекара среза ариљског Др. Ђорђа Голубовића, свршеног лекара — државног питомца.

На канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 3. марта 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Душану Ђурићу, полицијском писару треће класе среза хомољског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

На канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 3. марта 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПОЈМУ ИСПРАВЕ У КРИВИЧНОМ ПРАВУ

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

V. **Кривац.**

1. Извршилац је онај, који је лажну исправу начинио или праву исправу преиначио, и после је употребио. Кад је пак један начинио лажну исправу или праву исправу преиначио, а други је употребио, онда ће они бити *саизвршиоци*[1].

2. Што се *знаности* тиче потребни су:

1° *Умишљај*. Он се састоји у свести, да је лажна исправа начињена или права исправа преиначена, као и у свести, да се она употребљава.

2° *Намера* од најширега, *да себи или другоме прибави какву корист или да другоме какву штету*[2]. Није потребно даље, да је корист одн. штета имовинска. Она намера треба да постоји при употреби исправе.

V. **Казна.**

За фалсификовање исправе прописана је робија до пет година (§ 147 ал. 1 к. з.)

Нарочите врсте фалсификовања.

I **Тешко фалсификовање** (§ 148 в. з.) — Оно постоји, кад се лажна исправа већ лажно начињена или преиначена права састоји у писменима нарочите врсте наведеним у § 148:

1. *Писмену са краљевским потписом или печатом* (т. 1.). Без значаја је међутим, какве је природе ово писмено, да ли је п. пр. јавно или приватно.

2. *Писмену, „које састављају, кадају или оделотворавају страна и туђа државина маломолетства, општине или друштва, странци или туђи чиновници или такова лица, која на каквим или странима законима имају јавну достоверност*" (т. 2.), другим речима у каквом *јавном* писмену (исправи)[3].

а) Не чини се дакле разлика, да ли је писмено издато од *домаће* или *страног* државног надлештва, општине, чиновника итд.

б) Потребно је наравно, да су државно надлештво, чиновник и т. д., који су представљени као издавалац писмена, надлежни за издавање таквог писмена. Иначе писмено није исправа, нпшто није од важности за доказ права и правних односаја.

в) Издавање писмена у питању треба да спада у делокруг јавног рада државних надлештава, чиновника итд.[4]. Према томе ће бн спадала овде исправа, која је издата од управе општинске имовине, и која служи само деказ приватноправних односаја с којим приватним лицем, као ни нарубине писане материјала или потписивање уговора о закупу од стране каквог надлештва. Али *путничке карте* издате од железничке управе јавне су исправе, и ако служе за доказ приватно-правних односаја, јер њихово издавање спада у делокруг *јавног* рада железничке управе[5].

г) Без значаја је за појам јавне исправе њена садржина, таква да по својој садржини она може бити један приватноправни акт[6].

д) Што се тиче форме, да би било јавне исправе, писмено треба одговарати свим *битним уобичајеним* или *законом* прописаним захтевима[7]. Ако који од њих није испуњен, исправа није јавна, али може бити приватна, ако се њена цела вредност не састоји баш у јавности. Који су пак захтеви битни, има се решити с обзиром на конкретни случај. Но увек је потребно, да се на исправе види, које је државно надлештво, општина или друштво издало, (одн. оверило), одн. ког је положаја издавалац (одн. оверилац)[8]. Неодговарање *небитним* захтевима форме не одузима дакле исправи карактер јавности. Могуће је, да се недостатак у погледу форме односи само на један део исправе, те би исправа у погледу остале садржине била јавна[9].

ђ) Да ли је наведена јавна исправа домаћа или страна, не зависи од тога, да ли је она постала у Србији или у иностранству, већ од тога, да ли су државно надлештво, општина, чиновник итд. домаћи или страни[10]. Таво исправа издата од нашег поданства у Пар-лу домаћа је исправа.

---

[1] Уп. и. *Liszt* § 101 III.

[2] У § 267 немачког к. з. не захтева, да је права употребљена у намери обмане.

[3] Према правилима за покућавање конзулске-дипломатских чиновника од 1863 год. ова лица имају карактер јавне исправе.

[4] Уп. *Frank* § 267 IV 1 б. *Binding* г 213.

[5] Тако *Frank* § 267 IV, 1 б, *P. Merkel* 367. Прот. *Binding* г 213.

[6] Уп. *Oehlmann* § 267, 5, *P. Merkel* 367.

[7] Уп. *Oehlmann* § 267, 7. *Frank* § 267 IV 1 а., *Binding* г 216.

[8] Уп. *Oehlmann* § 269, 7, *Frank* § 267 VI 1 а.

[9] Уп. *Oehlmann* § 270, 7.

[10] Уп. *Oehlmann* § 267, *Binding*, г 216.

ж) Исправа треба да је јавна по законодавству државе, којој припада надлежан[4]). Без значаја је дали, кад је *исправа* постала у којој страној држави, да ли је јавна и по законодавству ове, ако надлежан не припада страној држави. По ако се у домаћем праву захтева посведочавање и ова није извршена, онда исправа неће ни као ван јавна, већ приватна[5]. Ово се захтева у § 187 т. 3. грађ. суд. посг., у коме се вели, да су *јавне* исправе: „Исправе страних власти у законитом виду издане и потврђене у српском министарству иностраних дела".

Кад издавалац припада страној држави, онда је правно потребно, да је он према законодавству своје државе надлежан за издавање потичне исправе, и да је исправа издата у законитој форми у тој држави.

3) Неоверен препис какве јавне исправе није *јавна* исправа, пошто му недостаје форма прописана за јавне исправе. Он би изузетно могао бити само *приватна* исправа. Међутим препис *приватне* исправе оверен у прописаној форми од надлежног чиновника јавна је исправа[6]).

и) Писмено може бити или *састављено* или издато или *оверено* (тобож) од државног надлештва, чиновника итд. Оверавање се односи на приватне исправе, које тиме постају јавне исправе, само у колико донеше оверавање. Тако кад је оверен само потпис издаваоца исправе, онда је јавна исправа само потпис с приметбом оверавања, а ако су оверени и текст и потпис, онда цела исправа постаје јавна. Ко би у *таком* случају фалсификовао само текст, наравно би тиме фалсификовао *приватне*, а ако би фалсификовао уједно и оверавање потписа, наравно би и фалсификовао јавне исправе. Као што се види, јавне и приватне исправе могу се налазити на истом писмену[7]).

ј) Без значаја је, да ли у погледу своје садржине исправа одговара законским прописима о томе. Тако јавна је исправа званично оверен *истинит* препис какве исправе[8]).

к) Да би писмена исправа била јавна, потребно је и то, да она служи за доказ *према свима трећем*, другим речима у јавном саобраћају[9]). Тако нису јавне исправе писмена сакупљена између две власти или између претпостављеног и потчињеног (в. пр. пријава какног злочина од стране жандарма његовом претпостављеном).

л) Под „друштвом" се има овде разумети само друштво *јавно-правног карактера*, јер се овде претпоставља, да издавалац одн. оверилац исправе има јавну достоверност[10]. Исправе издате и оверене од каквог приватног акционарског друштва не сматрају јавне овде, већ под условима из § 147. Изузетак је учињен законом о поменутим новчаним заводима од 24. септембра 1871. год. за исправе издате од „Београдског Кредитног Завода", „Смедеревске Кредитне Банке", „Пожаревачке Банке" и у основним правилима о пенсионом фонду за занатлије и њихове породице од 18. октобра 1898. год.[11]).

Под лицима, која по нашим или страним законима имају јавну достоверност[12] имају се разумети за разлику од надлештава индивидуално одређена лица. Тако овде би спадале исправе издане од ког француског бележника (notaire) или са штитничким изводи.

љ) О јавним исправама говори се у § 187. грађ. суд. пост.

м) Јавне исправе уживају јачу кривично-правну заштиту, јер имају доказну снагу јачу од приватних исправа (в. § 188 и 189 грађ. суд. пост.).

н) *Званичне књиге и протоколи или списком, који се воде с јавном достоверношћу*, јавне су исправе, те је засебно помињање истих у т. 3. § 148 излишно.

њ) Место набрајања у т. 2. и 3. § 148 требало је рећи „у виду јавно исправе", и онда би све било обухваћено.

(свршиће се)

О ГРАЂАНСТВУ — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

(НАСТАВАК)

IV

Задобијање грађанства природењем: Националитет треба да буде резултата природних особина човековних и резултанта његових осећања. По томе грађанство не треба да буде никоме поклоњено од стране једне државе, кад он налази да треба да припада другој. То је сагласно и са слободом претања човекових и са слободом у развијању и избору средина. Пошто грађанство треба да буде опредељено самим човеком, и пошто свако себе најбоље познаје, то ваља поштовати изразиту вољу појединог човека и дозволити му, да раније подањство замени другим и да се уврсти управо тамо, где му је место. А како је сва држава на својој територији суверена и како она није дужна да води рачуна о вољи странаца, то ваља поштовати и њено право, да странце подањике може и не прими за своје. Ако се која држава са њиом страног подањства односе у погледу промене грађанства — дејство је природење или натурализација. Природење, супротно несагласним појмовима, данас се свуда признаје, и њиме се ново грађанство стиче а старо губи, пошто једно лице треба да припада само једној држави.

§ 44. грађанског закона предвиђа, да се стечено грађанство добија и природењем: „над би иностранац пуних седам година било у служби државној, било у вођењу заната или земљорадње или у каквом другом одређеном занимању овде проживео и за све то време би поштено и сходне законима земаљским живео не учинивши никаква злочинства".

Из онога, што смо раније навели, излази, да једно лице, које је странац, а које у Србији живи седам година не мора постати српски подањик, ако то неће, и ако то стално чине показује, као и то, да држава има право, да странца не прими у своје грађанство и мимо тога што овај стално живи у Србији седам година. — јер се подањство не натура нити изнуђава.

Натурализација може бити: колективна — кад са шесом фамилије мењају грађанство сви чланови њени, делимично колективна — кад са шесом породице мењају подањство његова жена и сви малолетни чланови, и индивидуална — кад је везана само за једно лице. За колективну натурализацију говори породично јединство, а за индивидуалну начело поштовања индивидуалне слободе. Да ли је у нас успостављено индивидуално или колективно природење, није законом изричито опредељено; али, с погледом на § 48. грађанског закона, по коме жена странца удајом за Србина постаје Српкиња, и на § 44. грађ. зак., који је на становишту iuris sanguinis на то томе и за породично јединство у погледу грађанства, може се закључити, да је код нас природење сваки делимично — колективно т. ј. да са шесом фамилије морају бити природењени: жена и малодетна деца, у пракси је овако и тумачено. То нам што се у акту, којим се природење дозвољава, именују и жена и малодетна деца, чини се једнино у томе циљу, да буде дођипе спорних питања оке утврђивања подањства тих лица. У осталом зар би имало разлога, остављати на вољу шесу породице, да он, без воље малодетника (јер је ови у правном смислу немају) одлучу: за колективност или за индивидуалност природења, кад би законописи смисао био у томе правцу: да се признаје само индивидуална натурализација; — да ли је натурализација индивидуална или колективна, то би било нарочито јако правног карактера, и то нарочито не може мењати воља шеса једне стране фамилије. Под претпоставком, да је код нас индивидуално природење, не би могла колективност натурализације за малодетнике да се признаје ни актом о природењу; међу тим, тим се актом признаје колективност, — а то

[4]) Уп. Olshausen § 187. 7. *Binding* 2 217, *P. Merkel* 383.

[5]) Уп. *Binding* 2 217.

[6]) Уп. Olshausen § 267. 7 (ови гоге прише обично нема никакву снагу, то није у овоме питању).

[7]) Уп. Olshausen § 267. 7. *Binding* 2 217, *P. Merkel* 373. *Frank* § 267 IV.

[8]) Уп. Olshausen § 267. 7.

[9]) *Binding* 2 214, *Frank* § 267 IV 1 d, Olshausen § 267. Према *Merkelovy* (356) треба водити рачуна о томе, да ли је исправа издата на основу које законодавно овлашћење или само уопштено — службено обавезе.

[10]) Да се „Београдском Кредитном Заводу Смедеревској Кредитној Банци и Пожаревачкој Банци изузетно од поменутих законских одредаба дају ове повластице: 1. јавно правилно као и поправљање на која рода исправа које поменуте банке издавати буду, наиме се оне кажњене, које су одређене за јавно правилно или поправљање јавних исправа". — Чл. 74. прав. о п. к.: „Да осталим законима о поменутима новчаним заводима, поимено новцу за занатлије и њихове породице, дају се ове повластице: 1. Јавно правилно као и поправљање на која рода исправа, које поменуте банке издавати буду, наиме се оне кажњене, које су одређене за јавно правилно или поправљање јавних исправа".

знача, да је код нас исти усвојена. Пошто је усвојена колективност, не може шеф породице ни у ком случају добити српско подданство без жене и њеног пристанка, и без сних малолетних чланова породице: то је с погледом на јавноправну природу. — Због личне слободе, пуноletна деца могу да траже природење одвојено од оца или уз оца. — Способност лица онога, који хоће да мења подданство треба ценити по законима његове државе, јер су ти закони последица прилика живота у тој држави; али како и променљиво домаће прилике уз време утичу на природу човекову, то опле треба дати једно умерење: сем ако је рођен и одгајен у држави где се приграђа.

За природење страница постоји уредба прописана 2. маја 1844. године. Према тачки 2. те уредбе, иста важи за оне „који са израженом жељом и намером из страног подданства излазе и у саизволство српско прелазе". По тој уредби: дотично лице подноше молбу доказујући своја својства, владање, имовно стање, занимање, и то томе ће добити уверење, да ће бити примљено у српско грађанство, када отпуст на страног држављанства поднесе; тај отпуст мора поднети у року од године дана од добивеног уверења; над се отпуст поднесе надаје му се решење, да се прима у српско подданство, пошто формалну заклетву на српско грађанство положи, по чему му се издаје сведочанство на српско подданство; одлуке доноси Министар Унутрашњих Дела.

За тим је дошла уредба од 14. августа 1851. године, којом се објављава, да уредба од 2. маја 1844. године важи само за оне странце, који су седам година провели у Србији, на после жеље на свог страног подданства иступили.

Најзад је дошла уредба од 20. јануара 1860. године, по којој: странац, који са уредном исправом или без оне дође у Србију, биће примљен под заштиту српску, ако се обрати власти за исту; странци, који седам година под заштитом српском часно, поштено а без прекидала преведу, могу и без отпуста на пређашње своје подданичке свезе на српско подданство положити заклетву, која им се из основаних узрока и отказати може.

Ове три уредбе, које имају снагу закона, треба довести у вези међу собом и у вези са наређењем из § 44. грађанског закона.

Постоје мишљење, да се у смислу § 44. грађанског закона тражи, поштo се туђе грађанство никоме не натура, да је дотично лице приставан на задобијање новог држављанства биле изричио било пређутним начином т. ј. на основу каквог акта из кога се може закључити о пристанку, — или да је тај пређутни начин укинут уредбом од 2. маја 1844. године. Ми смо међу тим мишљења, да приставан може бити и пређутан, кад год неко живи у Србији седам година под условима из § 44. грађанског закона и опим из уредбе од 20. јануара 1860. године, јер уредба, која тражи изричну жељу за ступање у подданство (по молби), од 2. маја 1844. године, говори само о оним странцима, који истина живе седам година у Србији, али коју намеру за настајањем српским подданином нису за то време изражавали нити уживали српску заштиту у потпунијем смислу речи, већ одржавали подданичку везу са својом страном државом, од које мора да траже и отпуст из грађанства. Исте мишљење брани и 2. тачка уредбе од 2. маја 1844. године.

Природење бива под условима: седам пуних година провести у Србији онако као је наређено у § 44. грађанског закона и уредби од 20. јануара 1860. године под заштитом српских закона, — или седам година провести у Србији под заштитом стране државе, са којом се неза одржава, и по томе добити уредан отпуст из грађанства те стране државе.

Поменули смо, да националитет стоји у вези са природним особинама и осећајима човековим. Као што се природа човека па и осећање његово не мења на пречац, тако исто и грађанство једнога човека не може путем природења да се промени на пречац. Потребно је, да дуже или краће време човек стоји у вези са земљом, која ће му бити нова домовина, и да се у тој земљи ужива. С тога се за природење тражи услов: бављење седам година на територији српске државе — управо стварни и времени долир са новом домовином. Перед које дотичног лица и пристава државе, тражи се и озбиљност за натурализацију; тражи се, да је заиде домицилирано у земљи где се приграђа. Али и имно тога наши грађански закон у § 44. и уредба од 20. јануара 1860. године предвиђају, да ће се, у изузетним приликама и са каквих нарочитих обзира, моћи и без опредељене времена пребивања добијати српско грађанство путем нарочите дозволе Владаоца по сагласности са Државним Саветом (тачка 9. члана 5. закона о уређењу Државног Савета). Ово иде редовно природење, већ изузетно, и за њега није везан никакав рок за бављење у Србији; тражи се једино да постоји домицил у Србији, јер природење мора бити озбиљно. За изузетно природење није никојим законским прописом предвиђено, да ће заинтересовано лице прибављати уверење, да ће у српско подданство бити примљено када поднесе отпуст из досадашњег грађанства, и да мора принети свој отпуст, — што значи, да се изузетно природење може принети и без отпуста, као што надлежне власти, у циљу избегнућа дуплога грађанства, могу пријем у држављанство условљавати и повратном случајношћу отпуштем (што често у пракси бива). Изузетно ступање у српско подданство решава Државни Савет, а то Владалац указом одобрава.

Мотиве подданства не сме се дозвољавати у циљу преварном и, пр. у циљу ослобођења војне обавезе, у циљу избегавања кривичне одговорности (екстрадиције), у циљу развода брака и ступања у нови брак итп. Кад се поноше, да неко хоће да мења подданство у задњој намери, дужност је државе, од које се тражи природење, да тапног страница не прими у грађанство, а право је државе, из које је дотични грађанин, да изречено природење не прима. Одстрањење постојања задње намере огледа се у сталном и дуговременом настањењу на територији државе, где се жели природити; нема ли такног настањења, природно, јавља се сумња о неиспуњености и о тежњи за изигравања закона друге земље. Испуњеност се доказује уписивањем намера и публицитетом; код нас се она конституује тражењем, да се ступи под заштиту српских закона сходно уредби од 20. јануара 1860. године. Према томе наши изузетно ступање у подданство, поште се не тражи никакво време бављења у земљи, може да трпи прекора, јер омогућава напрасно превраћање намера на то томе и стицање више подданства у истој особи. Ово изузетно ступање у српско грађанство понуђава корисно правилу у нашем грађанском закону, у погледу олакшавања повраћаја у подданство деце бивших наших поданика и бивших наших поданика у опште; у нашим странам законима нема предвиђене нарочите олакшице о ступању у подданство за оне, чији су родитељи били поданици дотичне државе на експатријацијом подданство изгубили, као и за оне који су икада били поданици; сличних одредаба у нашим законима нема.

Природени Срби наједначава се у погледу права са Србином, који је грађанин српски по рођењу, под следећим ограничењима у погледу министровања, права бити народни посланик и права на државну службу: по члану 132. Устава Министар може бити и природени Србин, ако је пет година настањен у Србији; по члану 95. Устава за народног посланика може бити изабран и природени Србин, настањен пет година у Србији; по члану 182. Устава природени српски грађани имају права на службу државну, само ако су пет година настањени у Србији, а природењени, који још нису настањени пет година у Србији, могу бити примљени у државну службу само под условором и то у изванредним случајима које закон изричио предвиђа. Наређења, и ако уставна, која четње нису била природењавања. — Изједначавање са Србином, који је подданик српски по рођењу, треба разумети тако, да природење нпак нема ретроактивно дејство, јер оно нпкаи сако на будућност.

Натурализација тиква признаје се у међународним односима, поштo је она у вези са слободом човековом, — сем кад се види, да се може иако на превару, пр. кад се неко насиоро после натурализације у другој држави поново стално настани у држави, чија му је раније била домовина, или кад после промењене подданства природени подданство браком пти. План о нашем изузетном ступању у српско грађанство као да не воде друге државе много рачуна на случај, кад неко даде отпуст својим подданицима ради ступања у српско грађанство.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(настављак)

„Г. Бел-Роз изиђе, али се готово одмах врати. — Забрана је дигнута; сад, рече нам, слободно нам је ићаћи или остати, али ви нисте још видели госпођу Бел-Роз, хоћу да вас упознам с њом, то је жена! и која је наметна.

„Г. Бел-Роз нас доведе својој кући; стан му не беше баш особит: две собе у поткрилни једне куће доста скромног изгледа, близу Маршоновог Лука. Госпођа Бел-Роз беше у дожињици[1], у дну друге собе, завалене главе на гомиле јастука. Близу њеног прага беху две ногаре а недалеко одатле ножни сто и на њему пљувачница, једна табакера од шнајпље, једна боцка и једна боца ранџе. Госпођа Бел-Роза могла је имати четрдесет пет до шездесет година; беше алкохо обучена, на носи је имала машну а обукла неку рекли са чипкама. Лице јој изгледаше добро. У тренутку кад се ми појависмо она се јако зачудила. — Стварце дон она сврши, рече нам Бел-Роз. Најзад кашљ преста. Можеш ли говорити дико моја? пита је Бел-Роз. — Да, мале моје, одговори она. — Е, добро! учини ми љубав те кажи овој господи како се заражује у колонијама. — Грдно, г. Бел-Розе, грдно! на какве се прилике налазе само за брак! Какве пријике! Особите, г. Бел-Розе, особит Најсрећнија наследница има милионе трошева. — Какав се живот само проведи? — Тих и миран живот, г. Бел-Розе.

„Чусте ли? рече муж; ја јој нисам рекао да тако говори.

„Комендија беше свршена. Г. Бел-Роз нам ради окрепљења понуди по чашу рума, и исписмо их са његовом женом у њено здравље, а она ни нама за срећна пута. — Јер ја, додаде она, мислим да су она господа од наших. Драга пријатељу, рече она Фанћану, ни имате дике баш нашто се у тим земљама тражи, висока плећа, широке груди, ноге као мољовано, нос као у Бурбона, затим окрећући се мени: и ви такође. Ви сте праве њиде! — Да, њиде, који неће ићи пешице, прихвати Бел-Роз; господин је то јутрос доказао. — А, господин је доказао? ја му честитам; пријате, драги мој, да вас нађубим, ја нолим младо људе, то је моја страст. Ти писи, љубомори Бел-Розе? је л'? — Љубомори! због чега? Господин је се држао као Бајар[2], о томе ћу ја већ известити команду, пуковника њ. знаш то; због тога се одмах авансује, капиар најмање, ако не буде и официр... Кад будете имали сношеје ни ћете се, разуме се, погодити!

„Фанћан се не осећаше баш весео, а ја знајући да неће од њега бити мање хрибар рекох у себи: Ако он напредује неће ни ја изостати. Били смо обојица доста задовољни. — Треба да нам скренем пажњу на једну ствар, рече нам репртутач: зато што ћете бити нарочито препоручени немогуће је да не изађете завидљивца, свуда има невалалих људи, и у војсци као и на другом месту... али, памтите, ако вам што треба ја сам ту да вас заштитим.. него, доста о томе... пишите али — како? рече Фанћан. Зар ни нећете нама с нама? — Не, одговори Бел-Роз, на моју велику жалост; потребан сам министру још, али ћу вас стићи у Бресту. Сутра у осам сати ја вас чекам овде, никако доцније; данас не могу више остати с вама, треба служба да се врши; дакле, сутра.

„Опростисмо се са госпођом Бел-Роз, која и мене загрли. Сутра дан ми дотрчасмо у седам и по сати, разбудише нас Гривенове ствице. — Живели Јуди који су тачни! узвикну Бел-Роз кад нас виде: ја сам такав исти. Затим направи се нажи рече: данас сте још слободни можете ићи да кажете збогом пријатељима познаницима ако их имате. Ено нам путне исправе, по њој ћете имати три суа на миљу, стан, огрев и осветљење. Можете ићи куд вам је воља али ако нас сутра у вече миљу у Паризу, жандармска полиција ће вас одвести на ваше опредељење.

„Ова претња одузе и ноге и руке Фанћану, а и мени такође. Али, што је било начињено, назадо га је питај: ми узесмо наш део. Пошли смо којем од Париза ка Бресту и, поред пзикона које смо имали на табанима, предњаши смо десет миља на дан. Најзад стигосмо, хвала дуга купуље Бел-Роза. Месец дана доцније ми се упрцасмо, а десет година после једна сам постао капиар, а Фанћан поста плаћезан. Он је умро у експедицији са Лелиерком[3], умро је у Сен-Домингу од phian-a[4]; он је заиста био храбар човек. Што се тиче мене ја сам још јак, стомак здрав и да није оних неуредности био бих сигуран да ћу надживети све. Ја сам доиста имао непријатности у животу, пребациван сам на колонију у колонију, посло сам свуда свој крст, али писам стекао богаство; све једно, дека радости не пропадају, јер и кад се нема више има се још".

Тако говорашс поднарелник Дивоја удараћуи се по јеноиима свога изложеног одела и дижући свој времик да нам покаже кожиа којас коју бректаше од пупчике. „Има овде још за опстанити бреч, а Индиска Компанија ми дугује још један остатак. — Тек, вама је добре чича Дивоја, рече Комесар. — Врло добро, одговори поднарелник. — Да, врло добро, помислим и обсећавах себи да се користим овим што сам случајно сазнао.

Осамнаеста глава.

Једнако „репртујући" чича Дивоја је ино готово уза сваку реч: био је мишљења да речи боље току над су покпапшене; он их је додуше могао квасити и водом, али је се бојао воде од вах је, вели, пао у море, а то му се десило 1789. године. И тако, пијући и причајући наши се неопажено. Најзад дође тренутак кад се није могао изражавати; уједе га, пано се ниже, пчела за језик. Тада комесар и наредник намеслише да се уклоне.

Остасмо ја и Дивоја сами; он заспа, клону на сто, и стаде хрчати, а ја се шетим у размишљања. Три сата прођоше, а он се не беше пенавао. Кад се разбуди весма се извиняди видећи нсиога крај себе; исирва ме је примећивао као нроз маглу која му није дозволавала да разликује моје дрте; полано на се магла растури и он ме позпаде; то је све што је могао. Устаде посрљући; донесе сам једно доче пуне каше, сипа у њу сољи соли, и ову течност исти на мале тутуље; поитно је спасао сабљетшу он ми се обиесну о руку вукући ме вратима: био је као пијапта која се пранпја уз брест. „Ти ћеш ме реморипати (водити), рече он, а ја ћу те управљати. Видиш ли ветрожа? пита каже он са сноји рукама у ваздуху? Ови каже да Дивоја има изнутра неку врсту бољи од свих других. Дивоја, сто му богова! зађа од трста пола пајпаче. Не буди се, Дивоја, не губи правац". У исто време не пуштајући ме испод руке он скиде свој дороги шешир, натче га на крст и стаде га окретати. „Ако моје богове! заклаћете! Рог до кокарде показује ми правац..... предгорје ми је улица Прешер; напред, марш!" командова Дивоја и ми заједно пођосмо у локу варош, поитно он кишошке намести шешир.

Дивоја ми је био обећао један савет, али не беше у стању да ми га да; исто део сам баш због тога да се истресни, а за несрећу свеж ваздух и хретање произведоше на њему сасвам супротно дејство. Кад сно дошли у газпву узиду морали смо сврћати у ове силне пабавиште које су биле пуне вопшака; у сниха смо се бавили више мање дуго и ако сам се ја старао да та бакаљева што је могућно више сиратим; сиава кавалиша бида је, но казивалу Дивоја-а, но један неизбежан одиор, али свако одмарање увећавало му је бреме које је једва носио. — Пијан сам као један питков, јер се само питнови напијају, на опет ја нисам питков, је ли тако пријатељу? говораше ми он испрекидано.

Двадесет пута сам помишљао да га напустим, али се помислим да бе ми трсан могао бити заштитник; сећао сам се његове пуне несе и опазио сам да он има и других навора сем поднарелничке плаше. Дошао према ирави, на трг Алтон натора та ћаво да очисти цнеће. — Само сино, добићеш динар, рече он мељући ногу на клупицу. — Довољно, господин-официр, прихвати чистач. У том тренутку Дивоја изгуби равнотежу, помисли пашће и приближи се да га придржим. — „Е, мељаче, не бој се, даја мора да се љуља, али ја имам мрварску ногу". Међутим четка у руци чистачевој давише његовој обући пов сјај и кад би чишћење готово Дивоја рече: „е баш добро," и у исто време пружи чистачу мајсан као награду — Да не мислите тим да не обогатите, поднарелниче? — Чини ми се он одговара... нали да ти не дам ципелу... Дивоја направи покрет, али

[1] Прегнада у тоба сас стоје крвста. Пр.
[2] Сакин француски ратник. Пр.
[3] Француски генерал. Пр.
[4] Коман болест. Пр.

у том шешир му паде на земљу, ветар га подухвати и откотрља га калдрмом; чистач потрча за њим и донесе га. — Не вреди ни дне паре, викну Дивација, али свеједно, ти си добар момак; затим гурну руку у џеп и изјури пуну шаку гинеја: „држи, да нијеш у моје здравље.“ — Хвала господине пуковнике, рече тада чистач који је према надлештвости и титуле одређивао.

— Сад треба, рече Дивација, који се жало по њима трежњаше, да те одведем на добро место. Решио сам се био да га пратим суд где буде нашао; био сам сведок његове дарежљивости, видео сам како троши, а нисам знао да су нијапи људи најахваљнија на свету према онима који се с њима удруже. Дакле, следовао сам његовој жељи и стигосмо у улицу Пршер. Пред вратима неке нове, доста зене куће бејаше стражара и неколико војника. — Ту сио, рече Дивација. — Шта, ви ме водите у „генерал-штаб? — У „генерал-штаб! ти се осмеваш; ја сам ти казао ту је дена плакуша Магдалена, или још боље рећи, жена четири хиљаде људи, како је овде зову. — Немогућно, ви се варате. — Варам се! није ли то стража? и Дивација се приближи и упита може ли се ући. — Напред! рече му официр једна поднаредник; ви знате добро да није ваш ђак. Дивација не одговараше. — Пратите се, каже нам, поноћи подофицир, иначе ћу вас одвести... На ову претњу је задрхтах.

Догуњство Дивацијево могаше ме упропастити, а међутим биде је незгодно да му кажем мој страх, то се није могло ни због места, и ограничим се само на неке примедбе, које он не схвати, јер не разазнаваше ништа — ..., та забрану. Сунце греје за цео свет: слобода, једнакост или смрт! вином ли трудбеи се да се отме од мене. Једнакост кажем ти! и он ме гледаше неким чудним погледом човека, погаје злоупотреба алкохола начинила животињом.

Очајавао сам да ћеће успети, кад на уланк „и оружју!“ за којим је следовало: „тобиџо, божи ево, команданта, ево Б.-вићака“, Дивација се отрезни наједампут. Тим који би пао са подесет стопа на главу каквог запесељака не би имао тако брзо дејство и не би га тако лако осветио. Ипе Бевињак направи парочити устисак на војнике пред кућом у којој је становала дена плаховја. Они се погледаху међу собом не усуђујући се, тако рећи, ни да дишу, толико су били поплашени. Командант који је био човек сух, већ у опадању, стаде их бројати шапућући сиојим штабом. Никад нисам видео ирогодније лице; на њему сувом и дугачком са великим ушима, беше нешто што је показивало да је г. Бевињак био стално у отвореном непријатељству са ненослушношћу. Код њега грђење беше постало обично; његове очи беху увек крваве, а покрет њиова показиваше да хоће да говори. „Само мир! ви знате ред: једино официри и то по реду! Затим приметих нас окрете се и нама с дигнутим штапом: „шта тражи тај поднаредник ту?“ Ја помислих истући ће нас. „Али, ништа! настави; видим да си ијан, обрати се Дивацији-у; ијанима се пушта, или да спаваш, да те не виђам више!“ — Разумем, рече Дивација заплињење, и ми се вратисмо.

Није потребно да нарочито кажем шаво је занимање имала „лепа плаховја“, довољно сам показао. Младена Пикарћанка била је крупна девојка, имала је отприлике око 23 године, уочљива, поглед због своје дедиње, толико због дебеле у облику; она је се поносила тиме што није начиња већ примала своју војску, пао и сва војска пој: од редова до маршала; сваки но пошаше узневоре, ако је код ње подједако примљен, а осећала је велику мржњу према онима које је она називала грађани; нема ни једног нарушавања да је ужикао у њеним дражима; она чак немаше великих односа ни са морнарима, које је називала „ваздушни шакоти“ и које је глобила за ужикање, јер се не могаше наћи да их отпушта иако праве војнике; обично је говорила да морнаре пиа за надржавање, а војнике за дубравике.

(ПАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине дучинске, актом својим Бр. 174, пита:

„Један општински грађанин дугује, не извршивши пресуди ово-судског, извесном дугу 200 динара главног дуга са 12% год. инт. од 15. августа 1903. год. до наплате, као и осталу трошкове.

Када је суд приступио извршењу своје пресуде, он код дужника није могао ништа у покретности, а да не повреди прописе § 471. грађ. суд. пост.

Тако исто из непокретног имања, које дапас ужива, удесио је само прописану пагласицу, те код себе у пореском плаћању и на уживању оставио.

Дакле, сада остаје да суд не може пресуду извршити, и треба да да повериоцу решење о немаштини дужника што пре.

Но поверилац је код овог суда изјавио: да је тај дужник утајио једну своју земљу са преносом пореског плаћања, и са неком признањицом, на неко друго лице, у величини 2,69 хек. те да би тиме избегао плаћати своје дугове. О овоме се и суд уверио, и шаље под -/- преписе те признанице, — а иста земља у истини је у величини 2,69 хект. III реда заратна, и записана у бапшинској књизи општине дучинске на бр. 12. парцела бр. 2. на име дужника.

Моли се учтиво уредништво да по могућству у броју народном броју Полицијског Гласника да своје објашњење о томе:

1., да ли је и данас дужник сопственик напред речене земље, над је ниje отуђио по прописима грађанског закона;

2., да ли опај суд сме издати увереље о немаштини повериоцу, кад се зна и за ову земљу да ниje по закону отуђена, или сме ли суд да ову земљу узме у попис ва наплату продајег дуговања, кад се рачуна сопственост дужникова, јер је ниje по прописима грађанског закона отуђио, јер суд је књишевна да пренос пореског плаћања ниje по закону отуђење, и онакна признаница по грађанскоми закону нема важности“.

— На ово питање одговараме:

Из признанице, коју је суд послао у препису, а која је потврђена од стране неспорног судије, види се, да је дужник продао своју њиву, о којој је реч, још 1903. године, и дозволио купцу да је може и интабулисати за сигурност примљене суме у 500 динара, докле му се таница не исда.

Како је дужник у доба продаје имао довољно земље, која му је потребна као земљоделцу према § 471, гр. суд. пост. па то и данас има, то се с те стране не може сиорити продаја, онда је акт продаје и куповине њиве дужника и купца правно спрнеи, без обзира на то, што купац још ниje добио таницу.

Према овоме, суд не може узимати у попис ову њиву, јер би поништао туђе имање.

Ако поверилац налази, да је ово отуђење извршено само у томе циљу, да дужник избегне плаћање својих дугова, он има судским путем да поништи то отуђење и стеше право, да се на ове њиве наплати

Моли се уредништво да по овоме да своје мишљење: да ли су примедбе полиц. власти правилне и на закону основане или не, пошто у § 4. а става V полиц. уредбе поред осталога стоји и то: „а тако исто и онога, на кога би се у селу или општини основано сумњало да чини крађе или паљевине, које се у општини догађају и т. д.“; а нигди у овом члану не стоји да је осумњичени за оваква дела кад одговарао или кажњаван био“.

— На ово питање одговарамо:

Истина, у самом § 4 а Полицијске Уредбе није тачно одређено, да ли против оних, који се стављају под полицијски надзор, треба да стоје и какви непосредни докази, да су они крадљивци или иначе извршиоци кривичних дела, или је довољно да је то само уверење оних — суда и одбора, — који о надзору одлучују.

Одговор, дакле, на постављено питање, има да се изведе само из речи: „основано сумњало, да чини крађе или паљевине“.

Ако би сада узели, да се за основану сумњу траже и какви докази, онда би се догађало, да се под надзор не могу ставити ни они, за које је опште уверење села и општине, да чине крађе и паљевине, јер они то тако вешто изводе, да се никакви докази не могу прибавити.

На тај начин би био промашен циљ § 4 а. поменуте уредбе, и не би се стало на пут крађама и паљевинама.

Према томе мора се узети, да се под „основаном сумњом“ има сматрати непосредно уверење суда и одбора, које је стечено било сопственим опажањима судија и одборника, било исказима: непосредних суседа осумњичених, и у опште њихових мештана.

Овакав се закључак мора извести и по томе, што је опште позната ствар, да се у местимм малих гасеља готово увек зна, који су људи честити а који не.

До тога уверења долази се и по начину живота појединаца, по трошковима што их чине с обзиром на њихове материјалне приливе, по дружењу са овим или оним људима, и по многим другим њиховим поступцима.

Из ових разлога кад и суд и одбор, као представници општине и непосредни познаваоци местних прилика нађу, да неко од њихових грађана није исправан, треба да буде довољно, да се према таквим грађанима употреби надзор, као једна од превентивних мера за заштиту имовне безбедности.

Али кад је среска власт већ поништила решење и тражи доказе, онда суд и одбор, усвајајући ове примедбе као обвезне, треба да донесе нову одлуку о надзору, коју ће образложити тиме, што н. пр. ти грађани скитају ноћу по селу и пољу, што су нерадници а живе угодније него што би према својим средствима могли, што су их они, којима је штета учињена, обележавали као учиниоце, ма да за то нема директних доказа итд.

Све, наравно, ово одбор и суд треба да учине ако стоје ови основи, и ако је њихово истинско уверење да су поменута лица неисправна, јер би иначе они били несавесне судије, ако би на надзор осуђивали људе из ма којих других побуда.

III

Суд општине варошице Варварина, актом својим Бр. 322, пита:

„Један грађанин из ове општине, обратио се овом општинском суду с молбом, да му суд изда уверење, како је записан у азбучном гласечком списку ове општине, те како би могао, као председник бирачког одбора, да употреби своје бирачко право у оној општини, где је за председника бирачког одбора одређен. Други, опет грађанин, такође из ове општине, поднео је молбу суседној општини и тражио да му суд изда уверење, како је у дотичној општини записан у списку т. ј. у азбучном гласачком списку, те према овом уверењу да тражи да се као чиновник уврсти у азбучни гласачки списак ове општине, како би употребио своје право на дан 1 априла т. г. за избор народних посланика, пошто је сада овде чиновник.

И један и други тражили су да им општ. судови издаду уверење без таксе а на основу чл. 27. г. зак. о општинама. Суд је овај издао првом лицу уверење бесплатно, а другом суседна општина није хтела да изда, већ је тражила да молиоц таксу плати.

На зато се моли уредништво да објасни: чија је радња правилнија — ове општине, која је у овом случају издала уверење бесплатно, или оне друге општине, која је таксу за ово уверење тражила и није хтела издати бесплатно и на основу чл. 27. г. закона о општинама.

Пошто је кратко време до избора, то се моли уредништво, као што је овди напоменуто, да у наредном броју ову ствар објасни, како би се суд знао у будуће управљати“.

— На ово питање одговарамо:

Азбучни гласачки спискови, састављени по закону о општинама, важе и за изборе посланика.

По чл. 2 . г. закона о општинама, не наплаћује се никаква такса за тражење исправака ових спискова, као год и за вађење свију докумената, која ове исправке условљавају.

То се правило утврђује и тачком 16. чл. 6. закона о таксама.

Како су и уверења, о којима је реч, тражена у циљу исправке азбучних спискова и употребе права гласа, то и она не подлеже такси.

Према томе поступак тога суда, што није наплатио таксу, одговара закону.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Општинске буџете који немају никаквог прироза, или у којима прирез не прелази 50% од суме непосредне порезе, коју дотична општина плаћа, прегледа и коначно одобрава Окружни Одбор.

Суд општине д..... саставио је, а одбор општински решио и одобрио општински буџет за 1911. год, тако, да прирез општински буде 44% по суми непосредног пореза разрезаног у тој општини за ту годину.

Окружни Одбор, расматрајући и одобравајући овај буџет, повећао је неке партије, а неке опет умањио, тако, да је стопу прироза свео на 40%.

Противу оваквог рада Окружног Одбора суд општински жалио се окружном начелству, али начелство није улазило у расправу овог предмета, налазећи да је рад Окр. Одбора правилан.

По изјављеној жалби општинског суда противу Одлуке Окружног Одбора, Државни Савет нашао је, да није надлежан за расматрање и решавање овог предмета, јер је одлука Окружног Одбора у овом случају према пропису тач. 17. чл. 108. закона о уређењу округа и срезова коначна.

С тога је на основу чл. 25. свога пословника решио, да се жалба одбаци као ненадлежној власти поднесена.

Одлука од 17. фебруара 1912. године № 1161.

Сечом и продајом дрвета из општинске шуме не могу се исплаћивати општински дугови.

Збор сељана села Б..... на дан 24 августа 1911. године донео је одлуку, да се из сеоске шуме одсеку и јавном лицитацијом продаду 800 комада разних дрвета и новац, отуда добивен, употреби на отплату дужне порезе.

Шумарско Оделење Министарства Народне Привреде актом од 18. јануара 1912. год. Ш№ 539, известило је Државни Савет, да нема шта да примети противу овог отуђења извесног броја дубеће горе за означени циљ.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити с тога, што се сечом општинске шуме дугови општински не могу да исплаћују, а у толико пре, што би тим путем ова општинска имања у брзо нестала.

Стога је, на основу чл. 33. закона о општинама, решио, да се одлука збора не одобри.

Одлука од 17. фебруара 1912. године № 1174.

Један случај неодобрења зборске одлуке о отуђењу непокретног имања.

Збор сељана села Т....., (општина б...) на дан 30. јуна 1911. године донео је одлуку: да село не полаже никакво право својине на два забрана, које је начелник среза п..... продао као приватну својину Јовче С., из Т.....

Министар Народне Привреде актом од 5. јануара 1912. године ШБр. 218, известио је Државни Савет, да он на основу чл. 16. зак. о шумама изјављује, да у име Српске Државе, а према пакнадно прибављеним подацима, не полаже право својине на ове забране, то с те стране не стоје на путу никакве законске сметње за одобрење одлуке збора сељана села Т...., Али како сви прибављени подаци утврђују, да су ова два забрана сеоска својина, а не дужника Јовче, на чије име нису уведени ни у

пописну књигу, већ се налазе у средини шуме, уведени на име села, и како је дужник плаћао порез на њих не у своје име, већ за рачун села, то налази, да нема оправданих разлога за одобрење зборске одлуке.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити с тога, што се из извештаја Шумарског одељења Министарства Народне Привреде од 5. јануара 1912. год. Ш№ 218. види, да су горепоменути забрани својина села Т....., а не дужника Јовче, на чије име нису уведени ни у пописну књигу, већ се налазе у средини шуме уведени на име села, а Јовча на њих плаћао пор з не за свој рачун, већ за рачун истог села.

С тога је на основу чл. 33. закона о општинама решио, да се одлука не одобри.

Одлука од 17. фебруара 1912. године № 1175.

У општинама, које имају једно гласачко место, у свима зборским радњама (осем избора општ. часника и случаја из III. става чл. 37. зак. о општинама), општинском збору председава председник општинског суда, који отвара, руководи и закључује општински збор, а чланови су гласачког одбора четири правна гласача из дотичне општине, које бира општински одбор за сваки збор, бирајући им у исто време и два заменика (чл. 86. тач. 17. зак. о општинама)

Збор општине к....., којим је руководио само председник општинског суда, а не гласачки одбор, донео је 1. јануара 1912. године одлуку: да општина изврши размену једног свог плаца за плац Ђорђа Ј. и сина му А., из к.....

Државни Савет нашао је, да се ова не може одобрити с тога, што зборском радњом није руководио гласачки одбор, састављен према пропису чл. 38. у вези са тач. 17. чл. 86. закона о општинама.

С тога је, на основр чл. 33. зак. о општ., решио, да се одлука не одобри.

Одлука од 17. фебруара 1912. године № 1178.

Кад је истрагом утврђено, да је извесно лице бесправном сечом из сеоске шуме дошло до грађе, онда збор сеоски не може решавати о отуђењу те грађе пре него се иследи и пресуди само дело горосече.

Збор сељана села Б..... (општина л...) на дан 25. с птембра 1911. године донео је одлуку, да Маринку З., онд., уступа у својину сву грађу, која је пронађена код његове куће, а коју је, како је истрагом утврђено, посекао из сеоске шуме, те да од исте може подићи себи кућу.

Шумарско одељење Министарства Народне Привреде актом од 29. октобра 1911. год. ШБр. 22550, известило је Државни Савет, да одлуку збора не би требало одобрити са тог разлога, што збор села Б..... није ни могао решавати о овој грађи до одлуке надлежне власти, којом би село Б..... било оглашено за њеног сопственика, јер кад је и самим признањем притежаоца грађе, Маринка, утврђено: да је до исте дошао неправилним путем, бесправном сечом, која чини за њ кривицу из чл. 111. закона о шумама и кад се, према чл. 127. истог закона, кривице у сеоским и у државним шумама извиђају и суде по званичној дужности, — онда се питање о овој грађи има расправити, у смислу §§ 35. и 319. крив. закона, одлуком надлежне власти која се буде донела по оптужењу Маринковом због бесправне сече ове грађе.

Државни Савет нашао је да се ова одлука не може одобрити с тога, што се из извештаја Минист. Народне Привреде од 29. октобра 1911. год. Ш№ 22550 види, да је истрагом утврђено, да је овај Маринко до односне грађе дошао недопуштеним путем. Како се пак према закону о шумама кривице овакве врсте извиђају и суде по званичној дужности, то збор сеоски питање о отуђењу ове грађе није могао решавати све донде, док надлежна власт не буде донела одлуку о извршеној горосечи.

С тога је на основу чл. 33. закона о општинама решио, да се одлука не одобри.

Одлука од 17. фебруара 1912. године № 1176.

Отуђење сеоске односно општинске шуме може се извршити само онда, ако село односно општина може подмиривати потребе својих грађана са друге стране.

Збор сељана села Г..... на дан 8. августа 1910. год. донео је одлуку, да се сеоска земља под ситном шумом у површини 40.82 ha подели подједнако на све пунолетне пореске главе села Г.....

Окружна Шумска Управа у К.... поднела је извештај, да село Г.... по чл. 66. закона о шумама не може подмиривати потребе грађана са друге стране сем из ове шуме, а по чл. 65. истог закона нема друге утрине, где би подигло нову шуму, према чему не би требало одобрити поделу сеоке шуме, већ наредити суду, да се на исту убаштини и даље поступи по чл. 63. и 64. закона о шумама.

Актом од 20. децембра 1911. године Ш№ 28347. Министар Народне Привреде известио је Државни Савет; да се и сам слаже са мишљењем Шумске Управе, да ову деобу не би требало одобрити с обзиром на разлоге изнете у Управином извештају, а и на то, што је у последње време отпочело у већој размери ово отуђење и деоба заједничких добара на штету циља, који им је намењен и у садашњости и у будућности.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити с тога, што се из извештаја окружне шумске управе од 19. децембра 1911. год. №1973., који је усвојило Шумарско Одељење Минист. Народне Привреде види, да село Г..... у смислу чл. 66. у вези са чл. 65. закона о шумама не би могло подмиривати своје потребе ни са које друге стране, сем из ове шуме, коју сада жели да отуђи а сем тога, што нема никакве друге утрине, где би могло подићи нову шуму.

Стога је на основу чл. 33. закона о општинама решио, да се одлука не одобри.

Одлука од 17. фебруара 1912. године № 1177.

Јос. К. Ст.

Уверења, у којима општински часници издају оцену по дужности о владању извесног лица, која је за њега неповољна, не могу представљати дело јавне увреде, пошто ту оцену часници дају по личном схватању и познавању ствари, нарочито кад се ничим не утврђује да су неистинита и издата у циљу повреде части тога лица.

Одлука опште седнице Касационог Суда од 20. фебруара 1912. год. Бр. 2535.

Начелник среза бело-паланачког, оптужио је пиротском првостепеном суду К. Н. и остале часнике општине мокрањске за то: што су на дан 10. децембра 1910. као општински часници општине мокрањске, издали уверење о владању З. ж. Ј. Н. учитеља из Мокре са садржином: „да г-ђа З. ж. Ј. Н. из Мокре, није доброг владања, јер има страст да се са људима свађа, пропире, завађа једног с другим", чиме су створили себи кривицу из § 213. и § 147. крив. зак. и тражио да их суд осуди на казну.

Првостепени пиротски суд, према оваквој тужби, нашао је: да у радњи оптужених стоји дело кажњиво по § 213. крив. зак. и решењем својим од 16. марта 1911. № 4660 ставио их је под суд, но да се из слободе бране,

По жалби окривљених Касациони Суд примедбама свога I одељења поништио је поменуто решење пиротског првостеп. суда, а са разлога:

„Из аката овог оптужења види се, да су окривљени, као часници општине мокрањске, издали инкриминовано уверење на захтев начелника среза бело-паланачког. Како су они према чл. 97. закона о општинама дужни да на захтев власти издају оваква уверења о владању чланова своје општине, то је суд требао да с обзиром на ово оцени, да ли у томе, што су по дужности дали своју оцену о владању приватне тужитељице, која је за њу неповољна, може постојати представљено дело јавне увреде. Ово нарочито с погледом на то, што они као непосредни представници власти ту своју оцену дају по личном схватању и познавању ствари, и што се ни чим не утврђује, да је изнесена констатација у томе уверењу неистинита и противна била баш и самом сазнању и познавању ствари од стране оптужених часника општинских, те према томе да је, и дата у циљу повреде части тужитељичине".

Пиротски првостепени суд није усвојио ове примедбе, већ је дао следеће противразлоге:

„По чл. 97. тач. 1. зак. о општинама, дужност је општинског суда да у договору са одбором даје сведочанства о сродству, владању и имовном стању својих становника, када то власт захтева, као што је и овде случај. Дајући ово право и дужност суду и одбору, законодавац је се исто тако постарао да могућој самовољи суда и одбора стане на пут, ако би они хтели да са личног нерасположења или иначе, даду уверење — нарочито о владању извесног лица, — па је у чл. 16. т. 3. под а и б прописао, која се лица сматрају да нису доброг вла-

дања. Никакве друге резлоције и закључци општинског суда и одбора нису законом дозвољени, из чега би они могли и смели наводити да дотично лице није доброг владања.

Кад се из свега не види да је тужиља на кад осуђивана судом за просте из користољубља учињена злочинства, нити да се налази под судским истеђењем, због оних дела, а са којих разлога једино суд са одбором може у уверењу тврдити да није доброг владања; а међутим на инкриминисано уверења види се, да су оптужени дали уверење тужиља да она није доброг владања, јер има страст да се са људима свађа, пре пире, завађа једног са другим, у општи презире сеоачки сталеж, називајући га речима, које не долазе по простом човеку, а још нање образованом у који ред она спада, — онда су оптужени овим изразима и тврђењем да није доброг владања, учинили дело из § 213. крив. зак. јер се тиме руши углед тужиља, а сам статус да није доброг владања, и по општем мњењу и по правима народа као бешчашће, а и по стању лица као увреда части појединца.

Налажење Касационог Суда да су оптужени, као чесници и одборници општинска дужни да на захтев власти издају уверење о владању чланова своје општине, тачно је. — али према напред наведеним одредбама чл. 97. у вези чл. 16. тач. 3. под а и б закона о општинама, — није тачно, да су они власни издавати оваква уверења, којима се противзаконо прса чает и углед дотичног лица, за кога се уверење о владању издаје.

Па кад су они, противно закону, издали инкриминисано уверење, — онда настаје питање: о који су се законски прописи огрешили.

По налажењу првостепеног суда они имају одговарати за дело из § 213. крив. зак., и никако ни по којем другом зак. пропису, па ни за дело из § 111. или § 122. у вези § 132. крив. зак., јер по оба ова дела оспоравају карактерни знаци, који би их као такова представљали.

Не стоји наводи одделења касационог суда, да су оптужени као непосредне представници власти дали ту своју оцену по свом личном схватању и познавању ствари, јер то закон нигде не дозвољава него чак и нормира у чл. 16, тач. 3 под а и б. зак о општинама, за кога се сме рећи да је рђавог владања, а најмање се сме узети навод примедаба да се ничим не утврђује: да је написана констатација инкриминисаног уверења неистинита, јер би се на тај начин тужилац ставило у положај да он доказује како је констатација инкриминисаног уверења нетачна, у место дужности да они то доказују, ако би томе у општо по закону могло бити места, јер је несумњиво да су оптужени издавањем оногa уверења, а противно законским прописима имали намеру за повреду части тужитељичине.

Општа седница Касационог Суда усвојила је примедбе свога одељења и одбацила противразлоге првостепеног претсског суда.

М. Ј. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Илија Соломоновић, осуђеник пиротског казненог завода, чију слику наносимо, родом из Дервенова, окр. пиротског, а који је био

на лечењу при пиротској окр. болници, побегао је 6. ов. месеца. Он је стар 35 год., раста средњег; носе и брчка смеђих, очију жућкастих плавих; од особених знакова има: бradавицу величине зрна на 2 с. нарез од десног ока; младеж величине кукурузног зрна на 3 с. нарез средње десе изнуке кости; бradавицу величине кукурузног зрна на 8 см. испод леве сисе; и бradавицу величине кукурузног зрна на 3 см. испод и у лево од десне сисе.

Депеша Управе пиротског Казненог Завода Бр. 937.

Савка, жена Владимира **Б. Ђорђевића**, Цигањина из Бабовца, одбегла је од свога мужа, и том приликом украла му и 700 динара у готову новцу.

Савка је стара 42 године, средњег раста лица. Од одела има на себи: преко сеоачку сукњу, поломљу прекривачу реклу и на глави шуту шамију.

Ради хапшења проваљена наносимо и њену слику. — Акт среског судије среза пожаревачког Бр. 1713.

Милија Жупац, из Врњаца, одговара за опљачку пљачке, али се пашао у бегству.

Он је стар 25 година, средњег раста, смеђ.

Депеша начелника среза трстеничког Бр. 3146.

Петар Томић, обућар из Ниша, одговара за дело из § 242. кр. закона, али се пашао у бегству.

Он је стар 36 година, средњег раста и у опште плав.

Депеша начелства округа нишког Бр. 28457.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побегли хапшења учине најозбиљнију потеру, и у случају проваљења стараћарно их упуте властима које су потеривање извршиле, с позивом на означене бројеве акта и депеша.

КРАЂЕ СТОКЕ

Кости Стаиковићу, из Остружнице, украдена је ноћ између 12. и 13. ов. месеца једна црна крава, стара 9 година, у обе задње ноге путоногаст, има жиг „К".

Акт начелника среза посавског, округа београдског, Бр. 3587.

Живану Урошевићу, из Трбушнице, украдена су два вола. Један је жут без рогова, други зелен у десно око крнаст, стари по 8 година.

Депеша начелника среза поцерског Бр. 2086.

Кол Мехмуту Ибрахимовића и Рами Малићевића. Цигана из Лесковца, украдено је 13 појединих грла.

Од њих су: коњ мрк, стар 12 година, жиг „Т"; коњ мрко-врани, шеваст; коњ зелен; коњ дорат ровашен у леву уво; коњ дорат са жиг ом положено „В"; коњ бео, коњ врани, шеваст; коњ плат; два коња мрко-доратаста; коњ дорат, шеваст, жиг „О"; кобила врана жиг „О"; и коњ прапан.

Депеша начелника среза клисиначког Бр. 3596.

Љубисаву Тодоровићу, из Лесковца, украдена је једна јуница, лане бело, без рогова, стара годину дана.

Акт начелника среза посавског, округа београдског, Бр. 2861.

Образа се пашла свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају

СТРУЧНИ ДЕО

О ПОЈМУ ИСПРАВЕ У КРИВИЧНОМ ПРАВУ

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

3. *Тестименту и у опште писмену о последњој вољи* (т. 4).

4. *Меници и облигацији по наложу путоважној* (тач. 5).

а) Да ли је меница путоважна, има се цениги по одредбама трговачког законика. Тако у т. 5 § 80 трг. зак. захтева се за *вучену* меницу, да има и потпис издаваоца. Ако овога нема, меница је без икакве важности, не може даље у опште служити за доказ обавезе, те неће постојати фалсификовање исте из § 147 исте из § 148 т. 5. и. з.[1]). Међутим у трг. зак. се не захтева, да акцептант сам напише „примам" или „прихватам", те према томе не би било фалсификовање, кад би ко други ставио ове речи[2]).

Но кад меница није путоважна, она ипак може бити исправа, т. ј. место меничне обавезе може заснивати грађанску обавезу. Ако би таква меница била лажна, постојало би наравно фалсификовање из § 147, а не из § 148 т. 3. Тако над је на меници акцептант земљоделац, он је према § 78 трг. закона само грађански обвезан, те би, ако би та меница била лажна, постојало фалсификовање из § 147 и. з.[3]).

б) Да ли је облигација путоважна, има се ценити по одредбама грађ. суд. пост. (§§ 191 и 192).

II **Фалсификовање пасоша, службених књига и других подобних исправа** (§ 150 и. з.). Ово је једна привилегована врста фалсификовања.

1. *Пасош* је *легитимациона* исправа, која служи на доказ идентитета или личних односаја. У самом његовом појму садржи се, да је то једна јавна исправа, јер је од доказне важности за легитимацију само јавна исправа. Поште се у § 150 посл. ал. вели „и подобна преступљења с *другим* исправама", то се опет имају подвести и све друге легитимационе јавне исправе, као што су појединце исправе, општинска уверења о идентитету и владању, сточни пасоши.

2. *Службене књиге* (буквари) су исправе, у којима се оверавају рад, способност и лични односаји каквог слуге. Поште се у § 150 посл. ал. вели „и подобна преступљења с *другим* исправама", то се овде имају подвести и све друге јавне или приватне исправе, у којима се оверавају рад, способност и лични односаји слугу и у опште радника. Ту би спадали и. пр. сведоџбе, које издају службодавци, или наслеђу на службе, или не и. пр. писмено, у коме отац изјављује, да оплакује свог сина, да ступи у какву службу, поште се ту не оверавају рад, способност и лични односаји.

3. Радња се састоји и овде у прављењу лажног или преиначењу правог пасоша итд. и у употреби истог. Кривично дело фалсификовања не постоји дакле ни овде, ако није било употребе. Но преиначавање службених књига и подобних исправа огласило је у § 342 т. 4 само за себе као самостално иступно кривично дело (§ 332 т. 4: „Да се казни... бећар, који у спојој исправи што замрља, набрише или поквари[4]).

4. Што се виности тиче, довољан је умишљај. За то ти није потребна и свест, да се обрнат квалификују као писмо и у опште као јавна легитимациона исправа, као службеничка књига и у опште као исправа, у којој се оверавају рад, способност и лични односаји слугу и у опште радника.

III **Фалсификовање лекарских сведочанстава** (§ 151 и. з.). И ово је једна привилегована врста фалсификовања.

1. Као радња се помиње само *праљење* лажне исправе, т. ј. случај, кад но над лажним именом лекара начини сведочанство о стању здравља. Но несумњиво се има овде подвести и случај *преиначавања* праве лекарске сведоџбе, јер, као што је речено, прављење лажне исправе у ширем смислу обухвата и преиначавање праве исправе, поште се и онда у ствари чини лажна исправа, а сем тога било би апсурдно, да се преиначавање праве лекарске сведоџбе подведе под § 147 и. з.

2. Без значаја је, да ли је, извршилац себе самог означио као лекара, или је потписао ког правог лекара без овлашћења.

3. Захтева се, да је на сведочанству потписан *лекар* или *ћирург*, по несумњиво је, да се под ове изразе имају разумети у ширем смислу, тако да се под тиме имају разумети и сва друга лица, која не јавном одобрењу на коју струку лечења упражњавају, јер би било апсурдно, да се фалсификовање сведоџаба ових лица подведе под § 147 и. з.

4. Без значаја је, да ли је, садржина сведоџбе тачна или не[1]). Тако постојала би ова врста фалсификовања и онда, кад би А фалсификовао лекарску сведоџбу, у којој се вели, да је он здрав, и он је заиста здрав.

5. Без значаја је, да ли извршилац фалсификује уверење о стању свог здравља или неког другог лица.

6. Као лекарска сведоџба о *стању здравља* има се сматрати не само сведоџба о садашњем стању здравља, већ и сведоџба о рађању болестима и њиховим заостаким трговинама као и о погледима, да се подлегне или не подлегне извесној болести[2]). С обзиром на ово има

---

[1]) Тако К. С. (1889. Бр. 1366 и о. с. 1888 Бр. 2052, к. И. § 148 ст. 3).

[2]) Тако К. С. (1889. Бр. 725, к. И. § 148, ст. 4). „Законске ниже, нема, за важност меничне обвезе нарочито уписивање и то, да прималац мора сам написати реч „примам" или „прихватам", те с тога у томе, што је потписан сталан на меници реч „примам" нису истинског потписа трасатског, не постоји дакле поменно по т. 5. § 148 и. з., јер је за њихову ту такво доба потребно, да ко лажну исправу начини или прави преиначења и да такво употребу чини, а у моме случају нема ни лажно ни преиначено исправе".

[3]) Тако К. С. (1900. Бр. 10230 и о. с. 1901. Бр. 88, к. И. § 148, ст. 3).

[1]) Тако Frank § 277 I, v. Liszt § 163 VII. Прот. Meyer II. II. 3 815. Шкиљић 325 (садржина треба да је констатата, иначе нема кривичног дела).

[2]) Тако Binding 2 273, Шкиљић § 275, 1. Frank § 277 II.

се сматрати као овлашна сведоџба и спеџоџба о издржаном полицоваљу. Такоџе сиџа овде и вештачка оцена непосредно запажених чињеница, које се на здравље односе, н. пр. вештачко чињење о томе кожно ће вероватно трајати зачеље.

7. И овде се захтева употреба лажне исправе за постојање српског фалсификоваља, и то употреба код каке власти.

8. Што се *виности* тиче, потребни су:

а) Умишљај. За исти није потребна и свест, да се исправа квалификује као лекарске сведочанства. Довољна свест код издавања, да висмено у питању служи за доказ о стању његовог здравља.

б) *Намера прекаре власти*, т. ј. намера, да се употребом лекарске сведоџбе власт навоџи у заблуду о издавању сведоџбе, те да нешто учини или не учини.

1° Није лакше потребна намера, да се власт наведе у заблуду о стању здравља ког лица, јер, као што је речено, без знања је и за постојање овог привичног дела, да ли је садржина лекарске сведоџбе истинита или не.

2° Не би било кривца, ако би извршилац имао намеру при употреби се доџбе, да наведе власт у заблуду, не о издавању исте, већ о нечем другом, н. пр. о неној старосвешости или о неној важној вредности као једној ретчести, јер је ово све без значаја за појам фалсификоваља исправе[1].

3° Намера прекаре постоји и онда, над се употребом исправе има само да подржава већ постојећа заблуда о издавању.

IV **Фалсификоваље царинских рачуна** (чл. 169 цар. зак). И ово је једна *прекалегарама* врста фалсификоваља. У чл. 169 се на ине нешто: „Ако би се констатовало, да је декларант поднео лажан или преиначен рачун, за који је јамчио својим потписом на рачуну, да је исправан, па се докаже, да је фалсификован, тада ће га царинска власт оптужити надлежном пристојеном суду за кривицу из § 147 к. з.“.

V **Казна.**

1. За *технко фалсификоваље* прописана је робија до десет година (§ 148 к. з.).

2. За *фалсификоваље писама итд.* прописан је затвор до два и сеџа (§ 150 к. з.).

3. За *фалсификоваље лекарских сведоџаба* прописан је затвор од једног месеца до једне године (§ 151 к. з.).

4. За фалсификоваље царинских рачуна прописан је затвор од три месеца до године дана поред плаћаља царинских дажбина (чл. 169 цар. зак.).

О ГРАЂАНСТВУ — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

(НАСТАВАК)

Прописи, који важе у једној земљи, о опредељаваљу подавства допуњују се међународним уговорима. Ми имамо једино са Аустро-Угарском уговорно стаље по питаљима припадаља грађана из једне у другу државу; о томе се говори у протоколу парафисаља трговинског уговора између Србије и Аустро-Угарске; с погледом на много што шта, ни би ли боље било, да и тога уговорног односа нема.

Према берлинском уговору од 26. јуна 1878. године Аустрија је имала да окупира и администрира Босном и Херцеговином. Босанци и Херцеговци остали су поданици турски, јер су те српске покрајине биле под суверенношћу Турске. У смислу берлинског уговора расправљено је, да се признаје српско грађанство оним лицима из Босне и Херцеговине, која су пре Берлинског уговора у Србији настањена; аустро-угарска власт је пристала и формално, да ће то сматрати за српске држављане, када буду путовали у Босни и Херцеговини са српским путним исправама. — 22. септембра 1908. године Аустрија је анектовала Босну и Херцеговину, и Босанци и Херцеговци су престали бити турска поданици, те се и њихов однос у погледу припадаља мења.

По моменутом уговорном пропису између Србије и Аустро-Угарске (поновљеном на раније трговинског уговора), аустриски или угарски држављани у Србији и српски држављани у Аустрији или Угарској неће моћи стицати држављанство, док им не буде допуштено, да напусте грађанство своје сопствене земље, т. ј. пре него што добију отпуст из свога подавства. Cuctera desiderantur.

Природа саме ствари ствара процедуру, да онај, који хоће из аустриског или из угарског подавства да пређе у српско, треба да претходно издејствује од српских власти уверење, да ће бити примљен у српско подавство, када отпуст из досадашњег подавства поднесе, на да но томе на основу тога уверења издејствује отпуст из аустриског односно угарског грађанства и поднесе га нашим властима ради дефинитивног пријема у српско подавство, — и обрнуто. Овим се начином отпуст даје тек онда, над се осигура пријем у грађанство друге земље, наиме би се избегло, да неко не буде подавик више држава или из једне државе.

Уверење, да ће неко бити примљ и у држављанство, када поднесе отпуст из свог подавства, издаје се данас на основу уредбе од 2. маја 1814. године као и на основу уговорног односа са Аустро-Угарском, и то подавицима аустриским и угарским за свако прибављење у опште, а подавицима осталих држава за свако редовно прибављење после седмогодишњег бављења у Србији под заштитом стране државе, и, изузетно, за изузетно прибављење.

Интересантни су извесни случајеви поступања са подавицима угарским. Емиграција одговара слободи, — а номе се двојаке исто где проузрокују. Држава једна може емигриране сматрати као своје поданике без обзира на то, да ли су добатчна лица, по законима земље одакле долазе, изгубила своје држављанство или не: тада се може јавити дупло подавство. Даље, држава из које је емиграција извршена може својим законима наређивати, да отсутно лице, које за извесно континуелно време не одржава подавичке везе са својом домовином, престаје бити њеним подавином; тада се може догодити, да неко не буде ничији поданик. По члану I. § 31. угарског закона од 1879. године, угарски држављанин, који је десет година прошао ван Угарске не одржавајући подавичке везе са Угарском, губи самим тим истеклим роком угарско грађанство. Српске власти сматрају, да су угарска подавици, који живе десет година у Србији не одржавајући подавичке везе са Угарском, остали подавици те државе и поред члана I. § 31. угарског закона од 1879. године над год нису добили отпуст из подавства угарског и на основу њега примљени у српско грађанство према угоџору трговинском; угарске власти налазе да је то неправилно и наводе: по уговору између Србије и Аустро-Угарске заиста би требао отпуст на подавства, али тај отпуст није потребан, ако је неко већ десет година одсутан био из Угарске и тим престао бити угарски држављанин, јер Србија таквог може примати без отпуста. пошто је он угарско држављанство изгубио и пошто, као с таквом, неће о њему Угарска да води никакна рачуна, — закључујући, да се уговор односи само на она лица, која угарски закон још као угарске држављане сматра. Поводом оваквог раздагаља угарских власти — које је прихваћено — када би неко покакнакао, да је десет година стално живео ван Угарске не одржавајући са њоме никаких веза подавичких, на тражио да буде примљен у српско подавство без отпуста уредног из подавства угарског, — наше би власти доносиле евентуално одлуку: да је дотично лице на основу члана I. § 31. угарског закона од 1879. године изгубило угарско грађанство, и да се према томе може примити без обзира на уговор у српско подавство на основу § 44. грађанског закона.

Налазимо, да овде треба учинити следећа објашњења: По угарским законима може неко и изгубити угарско подавство сталном одсутношћу из своје домовине, али не може то бити безусловно, неће ако за то време прибави на страни туђе подавство. Угарски грађанин може да ходи по свету десет година без домицила сталног и онда, изгубивши угарско подавство остао би без подавства, а његов правни положај би био неопредељен. Претпостављамо, да је тај стално живео у Србији; зар би се он могао, и супротно њоји наше државне власти узеле за српског држављанина само за то, што га Угарска више не сматра за свога грађанина; не, — јер се подавство не изгубава од државе. Што се тиче напред изложене примене члана I. § 31. угарског закона од 1879. године од стране српских власти, примећујемо, да је поступак исправилан, јер српске власти нису власне, да примењују законске прописе других држава, према чему оне не могу да одлучују, да је неко лице по законима угарским изгубило своје угарско подавство; над неко престави, да је био угар-

[1] Ун. *Утаћ* § 247 VI 3.

ске поданик, и да је то подаништво изгубио, треба га упутити, да приноси одлуку о томе надану од стране угарских власти, на основу које ће наше власти свестрано решити, да се он прима за српског грађанина не према члану I. § 31. поменутог закона већ према законским прописима, који у Србији важе, а без обзира и на уговор између Србије и Аустро-Угарске, пошто примени тога уговора нема места за овај случај, где није у питању угарски или аустриски поданик. Додајно напад, да према томе члан I. § 31. угарског закона од 1879. године није противан уговору између Србије и Аустро-Угарске.

Питање о надлежности власти за расправање по предметима о грађанству појединих лица јесте у довољној мери поједностављено. Код нас те предмете расправљају равне власти према облику у коме се јављају, — а највеће полицијске власти на простога разлога, што ове најчешће долазе у додир са појединцима.

После потребног навођења и прикупљања података о личности заинтересованог решење о томе, да ли је неко лице по рођењу српски поданик, да ли је брком српско подаништво прибавио, да ли је редовним или изузетним путем прирођењу се, или, да ли је путем анексије српским поданином постало, — доноси надлежна судска власт или судско-административна власт, пред којом се налази на расправи дотични спорни предмет о подаништву. — Да се не би дражавалаштва појединим лицима безразложно спорила и да се не би често узалудно спорови водили, Министар војни, поводом питања о спорном подаништву извесних војних обавезника, и Министар унутрашњих дела, поводом тога што је по Устројству Централне Државне Управе он надлежан за решавање о редовном примању у српско подаништво (члан 27, тачка 3.), одлучили су били: да команде спорна питања о подаништву појединих лица спроводе полицијској власти, која ће надаље прикупити, на предмет упутити на надлежно решење Министру унутрашњих дела. Одлука Министрова добија следства, али се не може сматрати, да је том одлуком дефинитивно расправљено питање о грађанству дотичног лица, јер оно може административним спором, као и судским путем, несумњиво утврдити право своје грађанство супротно одлуци и посматрању Министра унутрашњих Дела: мишљење супротно овоме, које је у пракси одомаћено Државни Савет то не сматра за административни спор, и неће да решава, нема основа ни у коме законском пропису, дак напред изложено мишљење одговара прописима општега права. — Кад се питање о подаништву јавља као подређено, онда она власт, која је надлежна за главну ствар расправља и питање о државалаштву.

Једино код натурализације — прирођења — може држава, у којој се хоће прирођењем добити грађанство, по своју вољу одлучивати: хоће ли или неће неког страница примити и признати за свога држављанина. Власт пак која о томе одлучује код нас равна је с погледом на то: да ли се прирођење врши нормално или на изузетан начин — да ли је прирођење редовно (после седмогодишње бављења у Србији без обзира на одржавање веза са страном државом и без обзира да ли је потребан отпуст из страног подаништва или не) или изузетно. — О редовном прирођењу надлежан је да одлучује Министар унутрашњих дела према напред поменутим прописима, а о изузетном прирођењу Државни Савет с тим, да његова одлука важи над је одобри Краљ. О надлежности Државног Савета говори се такође и у члану 144. Устава и члану 5. закона о устројству Државног Савета. — Било је мишљења, да Министар унутрашњих дела не може сам решавати о примању у српско грађанство оних странаца, који истина седам година живе у Србији, али за то време нису уживали нашу заштиту већ остало и осведочено одржавали везу са страном државом, — да су то случајеви изузетног ступања у српско грађанство. Такво мишљење, као и оно, које је поддржавано у Државном Савету, да аустриски или угарски поданик, над донесе отпуст из свога подаништва, може у српско подаништво бити примљен само решењем Државног Савета и потврдом Краљевом (као да је то изузетно ступање у српско сажитељство сваборавно угворном односу између Србије и Аустро-Угарске), — погрешно је, а да је погрешно, тврде раније моменути прописи, који јасно определују, шта је изузетно а шта редовно прирођење; прописе у српско грађанство на основу уредбе од 2. маја 1844. године у вези са § 44. грађанског закона, исто као и признање у подаништво по уредби од 20. јануара 1860. године, јесте редовно прирођење, а то се помиње и у уредби од 14. августа 1851. године (по којој је Министар унутрашњих дола надлежан за решавање о примању у српско грађанство према уредби од 2. маја 1844. године); уговорни однос између Србије и Аустро-Угарске не мења наређења наших закона и правила о прироли редовног и изузетног прирођења и о надлежности власти за решавање по тим предметима, већ их само допуњује у толико: да ни они, који би се могли прирођени без отпуста из свога подаништва, не могу прирођена бити док отпуст из свога подаништва не добију.

Да би неко добио од стране држаше отпуст из грађанства ради ступања у грађанство српско, нужно му је уверење, да ће у српско житељство бити примљен, када отпуст поднесе. Раније такна уверења издаваше је не своме надређеву Министар унутрашњих дела. Како нас да-нашњом такнот уверења наступа обавеза за српску државу, да дотично лице прими у српско подаништво када отпуст принесе, то је Државни Савет чинио приседбу Министру унутрашњих дела, да такав његов поступак није сваборавни закону, јер онда право одлучивања Државног Савета о прирођењу постаје илузорно. Услед тога је наступио споразум: да Министар унутрашњих дела у будуће неће издавати та уверења пре него што се Државни Савет не изјасни, да противу издавања уверења, посебице, нема шта да примети. Али ни Државни Савет ни Министар унутрашњих дела нису ни тада ни доцније у пракси уочавали разлику: када је потребно за издавање уверења саизволење Државног Савета, а када не? Управо се није водила разлика, да ли се уверење издаје у циљу редовног или у циљу изузетног прирођења. — Поштто Министар унутрашњих дела сам одлучује о спасу редовном прирођењу, то му у тим случајевима није но потребно саизволење Државног Савета за издавање уверења, над је Министар вољан да га изда ради издејствовања отпуста из туђег грађанства. Само за она прирођења, која су изузетна, а која се не могу (услед уговора) ни неће извршити без отпуста, треба претходно пристанак Државног Савета, да се номенуто уверење изда.

Процедура за задобијање српског грађанства прирођењем изузетним, које наступа после издатог уверења да ће неко у српско државалаштво бити примљен када отпуст поднесе, и после принесеног отпуста, три критику. Тек после, пошто се отпуст из страног подаништва издејствују, Државни Савет формално одлучује о пријему у српско подаништво, и ту одлуку Краљ одобрава не знајући ранње и издатом уверењу. Опазе нете, као што је изузорно право Државног Савета, да одлучује о изузетном прирођењу, када би Министар сам издавао уверење, на основу кога се отпуст добија, тако исто је изузорно право Владаочево о одлучивању по предметима изузетних прирађања, јер после добивеног отпуста на основу уверења наше власти мора следовати одлука о пријему у српско грађанство (иначе би погрешном наше власти учиниле, да нево буде дотичнино набрисан из свога подаништва, и да остане, да није грађанин ни једне државе).

(свршиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ ЦРНЕ КЊИГЕ ЈЕДНОГ ПОЛИЦИЈСКОГ ЧИНОВНИКА

скице из живота

— Josef Erler —

ЂАВОЛЕТА.

„Ciao, maschera, ciao, ciao!“ звони нам у ушима сдесна, слева, спреда и позади. Као у каквој пошници зује и брује, а уз то чује се звека праворапца, јека труба, пуцањ бичева. Тиска се и гура, забавља и смеје, да човек не разуме своје рођене речи, не може ништа паметно да мисли. А шта ина онет да се паметно мисли на једном талијанском фестивну? Ту влада само дуодет и разудано нарепаљено расположење. Даме се сијају но дожама у сјајним балским тоалетама, бела пјена засењују очи, катрени погледи надбацивају сјај најбогатијег дијаманткот накита и ти погледи, под заштитом белших лепеза, говоре и интригирају више и јасније него заводничка нарумењене усшнице. Господа долазе и од-

лазе чак у беспрекорном балском одеду, чак у најелегантнијим свилама домина. Данас када у позоришту изопаи свет. По доласка се инсценирају посете и пикантне комедије, док на бини свира велика музичка капела, а у партеру, који је претворен у салу за играње, окрећу се по такту заносних ирија стотине шарено маскираних парова. Си si diverte il mondo! Радости живота уживају се пуним махом. Цео свет се забавља, само један једини међу хиљадама веселих не сме да се предаје весељу, мора да очува своју потпуну озбиљност и своју мирноћу, а тај један је, — полицијски чиновник, коме је поверена инсценација на балу. То је тешка, пуна одговорности служба, коју он има да врши од девет часова увече до самог сванућа. Једино је он одговоран за одржање поретка и безбедности, а притом му стоји на расположењу само један мали број помоћних органа, који се губи у далеким просторијама и међу многобројном публиком. Он треба да је свуда присутан, његово око треба да је на све управљено, да мотри на лица, која као сенке промичу пред њега и која, осећајући се под маском двоструко сигурна, изгледају као да су дисциплинована на најхуље испале. Врели, ђурђачка крв ври у њиховим жилама и она је данас више него-икада загрејана услед општег весеља и пића.

Дивна карневалска забава! уздаиуо сам и сео на једну столицу, која се налазила у мојој малој инспекционој соби. Отпано је отпочела велика забава безумног четвртка тек је било прошло два часа и ми смо већ имали пуне руке посла. Преко десет маски враћено је при улазу због непристојних костима, тозшко исто отправљено је из позоришта због непристојног понашања. Два кесарона, који су били обучени као матроси, били су ухапшени, јер су ухваћени на делу при крађи накита и других предмета од вредности од својих играчица и других балских гостију. Разни сукоби међу публиком били су сређено утишани. Наредио сам да ми се донесе једна шоља јаке црне каве, јер сам имао искуства, да је то најбоље средство, те да се глава и дух одраже свежи у оваквим приликама. Док сам бележио догађаје од тога вечера, отворише се врата и у собу шмурну један црни домино.

„Ко је то?“ упитам, окренувши се.

Домино подиже полумаску.

„На служби, господине комесаре, Трешин“.

Трешин је био један од наших најваљанијих детективаца, за којега долазаше мороо је бити нека нарочита повод.

„Шта има ново, Трешин? На Ви сте данас на служби у Sobborgo vecchio!“

„Јесте, господине комесаре, и баш та служба довела ме је овде. Бараба је овде са...“

Он именова четворицу дрских младића, на које смо ми нарочито мотрили и која су у пород своје младости већ неколико пута били на робији. Најопаснији, пак, од свију био је Бетино Мазруко, кога је Трешин означио као главни надимком Бараба. То је била једна од оних индивидуа, која је као изгледа од природе била предестинирана за злочинца.

„Бараба?“ запитам изненађен.

„Јесте, господине комесаре, а да он није довао овде рада забаве, зато јесам оковинот, што је он својим друговима као састанак у одазваљеној крчми „Due Spade“ и тамо је са њима у највећој тајности начинио план за ову вечеру“.

„И Ви сте их тамо прислушивали, Трешин?“

„Прислушивао нисам, али сам их посматрао из кујне мајке Чикале, крчмарице код „Due Spade“. Она ми је проказала и то, да ти младићи намеравају, да посете фоглион. Чим сам то чуо, почео сам да мотрим на њих, пратио сам их до куће бр. 21 у улици Строта, где су ишчезли, па одмах затим опет изашли обучени као пиероти у пратњи неке женске маске у костиму једне њаполете. Сад ни пису могли више умаћи. У најсјајнији радњи са маскама позајмио сам овај костим, похитао амо и овде сам затекао тице управо у вестибилу“.

„И Ви сте их опет познали између стотине пиерота, који се данас палазе овде?“

„Ништа лакше од тога, јер они сви носе на левом рамену једну малу шупу покарду по своју приликом као знак распознавања за њих саме“.

„То је добро. А по би могао бити њаполета?“

„По моме мишљењу, а судећи по стасу и целом претпу ту је Анита Мандрини, мала Сарторела, која станује у кући бр. 21 у улици Строта и која је, као што изгледа, најповиља љубав Барабина“.

„Анита Мандрини, која је са маркизом Р...?“

„Та. Пошто се маркиза пре два месеца сјајно оженио са грофицом С., њему је мала постала незгодна“.

„И она је сада требала да се придружи Барабн? Чудновато“.

„Укусу жена не може да се угађа рачун, господине комесаре, парочито код жена оне сорте. У сваком случају морамо на нашу ништро мотрити. Кад је Бараба њу повео, онда он то није учинио без некога циља“.

„То је потпуно и моје мишљење. Ви сте, Трешин, добро учинили, што сте мотрили на то друштво и што сте дошли овде да ми рапортирате. Желим, да за остатак ноћи останете овде“.

„На служби, господине комесаре! Само ја бих имао једну молбу. Допустите ми, да набавим једно пиеротско одело, као што имају Бараба и његово друштво. Онда ми неће бити тешко, да ии се придружим, те да могу мотрити на сваки њихов корак“.

„Пристајем, Трешин, идеја је добра. Само будите обазриви“.

„Не брините, господине комесаре, ти младићи дрски су и ја знам, шта радим. Ако би имао Вама што да рекнем, ја ћу употребити овај исти домино. Он има на врху капуљаче једну жуту траку.

„Даље нарола је, „приокуто“.

„На службн! Поздравивши ме по војнички његова нестаде.

Трешин је био очевидно убеђенији, него што ми се хтео показати. Или је знао, или је слутио нешто више од онога, што ми је саопштио. Морала је у ваздуху бити мањина злочиначка намера, коју му је његов инстинкт откривао. Добар детектив, а Трешин је био такав, то најкуће као што довачни пер најкуће трагове дивљачи, па ма она била скривена и у најгушћем чесгару. И мене самог узнемиравао је његово саопштење. Од људи као што је Бараба и његово друштво могло се очекивати што је најгоре.

За непразних своју шољу кафе и попех на бину, одакле сам могао полусакривен најбоље посматрати целу кућу. Нехотице моје очи тражиле су пиероте са црном кокардом. Али као је тешко било запазити поједине маске у густој тишини! Стика со непрестано мењали као шарене фигуре у калеидоскопу. Већ сам хтео потражити какво друго згодније место за посматрање, кад један црни домино промаче пред мене. „Приокуто“, лоша у партеру бр. 11“ дошапу ми он. Трешин је дакле већ био на послу. Ја управих свој поглед на означену ложу. То је била ложа маркиза Р. У њој је седела млада жена са својом матером, грофицом С., потпуно балски пажљена. Као жива патра блистала су њени брилијанти, којима је била начичкана. Тога вечера она је имала на себи породични накит, који је, као се у народи причало, представљао вредност од преко 200.000 франака. Тај је накит, чим се видео у позорипту, пробудио општу сензацију. У ложи се баш налазила у посети нека женска маска — у костиму једне њаполете. Анита Мандрини? сину ми кроз главу. Шта ће то да значи? Али у истом тренутку је спрежњ пажњу на исколико пиерота, који су се тупали под самом ложом. Један од њих као да би набегао нападе свога друштва усуђа се на наслон ложе бр. 11 тако, да се даље пристрашене попукоше. Али пиерот баци само један поглед у ложу на онет своју дозе и удаљи се, лармајући са својим друговима. На његовом левом рамену примети сам јасно једну црну кокарду. Напослетку један врак осветли је ситуацију! Трешин је био на правом трагу. Цвалло се на ложу бр. 11. Брзо ноћох у ходник ложе и наредих двоици цивилних стражара, да се прикрију у близини ложе бр. 11, да на све тачно мотре и да буду спремни за моје заповести. Тек што сам издао ова наређења, кад се отворише врата од ложе бр. 11 и ја не изађе њаполета у пратњи маркиза Р.

„Анита, шта ће ја пало на памет?“ рече маркиз.

„Но питај ме. Морам с тобом говорити по сваку цену“, одговори узбуђено њаполета.

„То је неопгуђно, помисли...“

„Ништа. Слушај ме или ја се поново враћам у ложу маркиза и...“

(свршиће се)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Она девојка, нису сви доцније посетно, била је дуго времена догорела наслада ма да јој се здравље промење, а сматрали су је за богату. Али, било да Мадлена, као што сам се уверио, не беше користољубива, било што је тавна судбина човекова да се врати на оно што је био, и она умре 1812. год. у болници у Ардреcy у пуној спротиња, али верна својим нуковина. Да је живела још две године доживела би несрећу да се после погибеље на Ватерлоу, назове удовицом Велике Армије, као једна друга девојка, рођ позната у Парису.

Успомена на Мадлену живи још по свима крајевима Француске, а ја сам ре-као чак и Европе, међу остацима наше старе појске. Она је била сапременица тога прошлога доба, али, да незнам да више не постоји, исрошао бих да ју је срести као сапременицу сидашњега времена. На ипак, да приметим, и ако је Мадлена имала мало мушкиње црте није имала од тога ничега у зиву: њена коса није била као обично жутило којим се боји повеснс; златни одблесак њених ветина био је потпуно у складу са назетвеним њених очиј; њен нос није био нимало непријатан због орловске кривине. Имала је нечега Месалинске[1]) на устима, али иман драженог и слободног. Мадлена није радила ништа друго до свој занат; није писала, није познавала политицу сем позорника и њених стражара, које је частила да би била на миру.

Задовољство, које осећам после више од двадесет година кад цртам лик Мадлени, учинило је за часак да заборавим Дивајн-а. — Тешко је какву мисао избити из мозга замућеног винског напрм: Дивајн беше намислио да дан заврши код девојака. Тек што смо прошли неполико корака над он узвикну: „нашли смо, хајд овамо!" и пуштајући моју руку он се поже уз једне басамаке и зазуца на неким малим вратима, која се после неколико минута отворише и на њима се указа глава неке старе жене.

— Кога тражите?

— Кога тражимо! одговори Дивајн. Зар не познајете више пријатеље?

— А, то сте ви чича-Дивајн; нема више места.

— Нема места за пријатеље!! ти се мајко, немеван; то је изговор само.

— Не, вере ни поштене жене; та знам, матори лупежу, да ја не бих тражила бољег мушгерију, али ја имам Терезу, старију, коју је заузео капетан... Паулину млађу, која је са генералом Шамберлаком; напратите се, дете моја, после четврт часа. Ви ћете бити паметни, је ли?

— Ама коме ви то говорите? Зар нам ми изгледамо као кавгаџије?

— Не велим то, дето моја, него ви видите, кућа је мирна, никад нисте чули харму, људи сви који овде долазе бан су као треба, а имам мушгерије, хвала Богу! да имам недосет девојака не би била у неприлици.

— Тако је, добра мајко, рече Дивајн; тако је, мајко Томас, продужи он покривајући око златником; ти и не бринеш о томе што ћемо ми дрекдати четврт часа; зар бан нема никакво боље?

— Увек шаљиџа, чича Дивајн; њему се не може одбити; уђите! брзо, брзо! Уђите да вас ко не види, сакриће се тамо, дето моја, ћутите.

Госпођа Томас беше нас метнула у неког писног соба иза једног старог заклона који би морали оборити ако би хтели ићи. Нисмо морали ћутати стрпљење: Паулина нас није пуна; поито је испратала генерала она шапну на ухо мајци неколико речи и седе код нас уз клупу рајског вина. Паулина не беше још напунила петнаесту годину, а већ је имала оловну боју, дрзак поглед, гнусан језик, разав глас и непристојан смрас развратних блудница. Ова рано пронала рупна беше мени наменења; она мени понуди своје драва. Терезе је се боље слагала са ледљим темпом мога друга, коме је било дуго да чека док она буде слободна; назад пагао трезак хусарских чизама са мамузама наговести да је капалар пошао од своје драге. Дивајн врло узбуђен диже се журно са стола седишта, али седнем се о своју сабљу, паде пупуљи собом и заклен, сто, ошаше и чаше. „Извините, господин-капетане, рече покушавајући да устане, крив је заклон." — О, ништа, ништа, рече официр, који мало збуњен притрча да га дигне, док Паулина, Тереза и њена мајка беху поседнуо од силног смеха. Кад се Дивајн диже капетан оде и као со Дивајн у надо није повредио, ништа нам није вање сметало да отиочимо веселити се. Већина мојих читалаца зна шта је даље било; довољно је да кажем да сам у један сат после поноћи био у надзубљем ону кад ме разбуди нека страшна галама. И не помишљући на ово што може бити обучем се брзо, а вина мајке-Томас навађање ми да нам се приближује нека опасност. Био сам без оружја те отрчах одмах у собу Дивајн-а да питам од њега његову сабљу јер сам мислио да ће ју је боље употребити него он. У томе на наш стан навалише пет пли шест лађара, који су са сабљама у руци хтели да нас семе. Она госпођа ни више ни мање обећавају да нас натерају да скачемо кроз прозор. И како су они између осталога претили да сте у кући претворе у патру и у кри, госпођа Томас спојих писканим гласом викаше тодико да узбуни цео крај. Ма да сам ја био човек који се не плаши лако, ипак признајем да се писам могао одбранити од извесне бојазни: ма шта се десило за мене је могло имати врло рђавих последица.

Зато баш решио сам се био да будем паметан, Паулина хтеле на зор да се затворим с њом. „Заиграи, говораше ми она: заиграи, ја те молим:" али собица на тавану, у којој смо били, није била таква да се не може осворити; ту сам могао бити опколен и зато сам претпостављао да одбијем напад; боље, него да пустим да ме ухвате као миша у мишоловци. У крају напаљивању Паулине да останем, понудам да пођем. Убрзо сам се ухватио са двојицом нападача; напалим на њих дуж једног тесног ходника; напаљивао сам таквом силином и ире но што би се они прибрали, сатерам у њошету, покварим брзо последњу пречагу на стубама, поноћу којих су се попели, те се стрмоглавише доле изломљени и изубијани. Сем тога Паулина, њена сестра и Дивајн, да би победа била потпуна, бацише на њих сви што им дође под руку: сголице, њошне зонце, један сточић, једно мотовило и хиљаде других ствари. Пријком скакој ударца моје противника оружжем но поду драни су се од бола и гњева. За час степениште беху све претрпане. Она дарма у њој направи убурну на улици: њошна стража и полицијски агенти дотрчаше у кућу госпође Томас. Биле је ту под оружјем, ја мислим, више од недесет људи; направи се страшна галама. Госпођа Томас покушаваше да докаже да је њена кућа била потпуно мирна, али је нако не слушаше. У том до нас допреше речи: „водите ову жену!... позваја, невољнице!... дајте посиља..... и уапсите ме, следећо,... хватај све, хватај све и разоружајте их.... научићу вас, дрчне једне, како се дарма..." Ово последње речи изговорене провансалским нагласком и измешане са неким дуњалучким уметима, који су тако исто као лук и паприка плод земље, биле су нам довољне да увидимо, да је командант Бевинаи на чеду нападача.

Дивајн, разуме, се и не помишљаше да му излази на очи, и што се тиче мене ја се, да сам имао особитих разлога да бегам што дуже од њега. „На степенице! затворите прозаз! На степенице!" командовао је Бевинаи. Међутим, док су се они заморили, тако спустим један чаршав кроз прозор и док су уклонили сметње које су нас раздвајале, Паулина, Тереза, Дивајн и ја, били смо већ изван пахоног домаћаја, а претиа „не бринте се, ухватићу вас ја нонова" више чујасно на дальне, само нам изававаше расположење; опасност беше прошла.

Решавали смо где ћемо да довршимо ноћ; Тереза и Паулина предлагаше су да изађемо неиште пан варошн, у поље, где има кревета за спаког. „Не, не, рече девојаци, ближе, ближе, код „Сребрног Лава", код Бутро-а. Ја решено да идемо у онај хотел. Ма да је било у непреме г. Бутро-а нам отвори са особитом љубазношћу. „Баш добро, рече он Дивајн-у, чуо сам да сте примили наш део од плачке и намеспо сте доћи и мени; имам особитог бордоица. Даме, жеље ли штогод? Једну собу са два кревета, тако изгледа?" У исто доба г. Бутроа са једним свежњем кључева и свећом у руци пође да нас води у собу коју нам је наменио. „Ту сте као код своје куће, неће вас нико узнемиравати, још кад чопеи чашћава команданта места, старешину мариие и управника полиције, знате да со не би усудио....., Али, додаде он, госпођа Бутро-а се не шали; морам назнта да јој не кажем да нисте сами. Она је исто красна али морал! знате морал... кад се тиче њега она не прима разлоге, ирло

[1]) Месалина, жена цара Клаудија, познати разбратница. Пр.

је строга. Жене онде! кад би она и помислила само на то сматрала би да је све пропало, јер и она има девојке! Чудно ми чудо, као да не треба живети са људима... ја сам философ... само под условом да не буде скандала... И кад би га било..., сваки се забавља на свој начин; главно је да нема штете ни за кога.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине брусничке, актом својим Бр. 156, пита:

„Овај суд, као претплатник Полицијског Гласника, моли то уредништво за објашњење о томе:

Када је један човек као земљорадник отишао прво у службу среског практиканта, и у тој служби провео 5—6 година, по том је отпуштен и дошав кући, ступио је у службу општинског писара и сада је деловођа (стекао право то по закону о општинама без полагања испита), да ли он сада има право благодејања § 471. грађанског судског поступка или нема, ово тим пре што има своју земљу, наслеђену од свога оца, коју непрестано обделава поред деловођске службе, па и када се из исте отпусти он одма прионе за земљоделство.

И када би се за њега тражило уверење о његовом главном занимању, које се занимање има узети као главно, а које као споредно.

Ако је могуће да изволи уредништво дати своје објашњење у наредном свом броју".

— На ово питање одговарамо:

Код нас има двојаких општинских писара.

Једни су се стално одали томе послу, и то им је једино занимање и начин издржавања породице, а други се овога посла прихваћају само у својој општини или најдаље у суседној, и то с времена на време, живећи и даље на селу и продужујући земљорадњу, којом су се дотле бавили.

Чим се промене политичне прилике, или настане локална измена општинског часништва, они напуштају посао општинских писара и годинама се не враћају на исти.

Према овоме а по духу § 471. грађ. суд. поступка, они општински писари, којима је писарство стално занимање и начин издржавања, свакако не долазе у ред земљоделаца, нити за њих важи благодејање из поменуте законске одредбе, а они, пак, писари, који се овим послом баве с времена на време, а иначе им је земљоделство стално занимање, морају се убрајати у земљоделце и стајати под заштитом § 471. грађ. суд. поступка.

И у овом истакнутом случају треба дотичног писара сматрати за земљоделца, јер је он то био и пре одласка у службу, а и сада стално ради тај посао, а писарство му је узгредно занимање.

Увек, дакле, треба при извршењу пресуде гледати на положај дотичног лица, према коме се извршење чини, јер се код ове професије не може поставити једно са свим стално правило.

II

Суд општине јасеничке, у срезу крајинском, актом својим Бр. 409, пита:

„Извесно лице из ове општине, пресудом овога суда од 22. јануара тек. год. Бр. 136, осуђено је да плати своме повериоцу 190 динара главног признаничног дуга, са 6% годишњег интереса, као и 10·67 динара трошкова.

Исто осуђено лице има своју мајку, која има права на удовичко издржавање на имању свога мужа а оца овог осуђеног лица, који у заједници — задрузи живе.

Како осуђени није имао готових новаца да по истој пресуди положи, он је дао у попис непокретно имање, пошто има више од пет дана ораће земље и кућу с плацем од једног дана орања.

По §§ 412, 413 и 414 грађанског закона нема тачног објашњења за овакав случај, него се у законодавном решењу од 6. јуна 1853 г. К.В.№ 539. Збор. VII стр. 54, вели, да удовица има права на раван део имања са пуполетним наследницима приликом деобе, а не означава колики део имања има права задржати у овом случају на уживање.

Те према томе да ли је и она дужна сносити овај терет, кад јој се син задужио или не, и може ли имати у оваковом случају важност § 510. грађанског закона.

Да суд не би учинио какву погрешку у овом случају, моли се уредништво за потребно обавештење: да ли је правилно извршен попис или не?"

— На ово питање одговарамо:

По § 413. грађанског закона, удова после смрти свога мужа остаје на имању његовом и ужива га заједно са онима, који су и за живота мужевљева учествовали.

По законодавном решењу од 17. априла 1858. год. В№ 451, у погледу овога права уживања, удова има прећутну, односно законску хипотеку.

Кад наступи случај, да удова не може живети у заједници са оним наследницима, који су поменути у § 414. грађ. закона, она има права на деобу имања, и то на раван део према броју чланова, који су на имању остали.

Њено право уживања на делу, који њој припада, нити ко може отуђити, нити како ограничити.

Према овоме, ако су на имању о коме је реч, остали само мати и син, као што се из предњег питања да извести, па се син задужио и сада треба вршити наплату из имовине, онда би се прво морало поделити цело имање на два равна дела.

Део удовичин не сме се продавати за дугове синовљеве, а његов може, ако му и после ове поделе остане вишак преко онога што му штити (§ 471. грађ. суд. поступка.

Према стању, дакле, које постане после деобе, има да се цени, да ли је попис правилан или не.

У сваком случају, ако сину не би остајала „наглавица" после поделе, а суд је већ извршио попис и послао га полицијској власти, онда нека накнадим актом извести полициску вдаст о стању ствари.

III

Деловођа општине дринске пита.

„У селу читлуку има удовица, која је иза мужа остала са три кћери: Јованком, Драгињом, и Стајком. Драгиња је умрла а по смрти није оставила иза себе порода; Стајка такођер, умрла је, и по смрти оставила мушко дете, које је умрло после Стајке на 20. дана. Дакле од кћерју остала је само Јованка, а и удова је мати ових јоште жива.

Муж умрле Стајке, тужио је суду ове општине удову Илинку, и тражио, да се припадајући део умрле Стајке од удове наплати у вредности од 98 динара, и за право свога тражења наводи то, што је дете надживело Стајку итд.

Сад настаје питање:

Може ли суд општински осудити удову да своме зету плати на име дела умрле Стајке тражену суму новаца?

Може ли се сматрати да је он на то стекао право зато што је дете Стајкино надживело матер и ако је после 20. дана и оно умрло?

Има ли право муж умрле Стајко у опште тражити овај мираз, и може ли га добити за живота удове, и

Може ли онде бити једини наследник кћер Јованка, јер се и она на суду појавила и ово тражење успорава, — дакле ко је од свију њих у најјачем праву?"

— На ово питање одговарамо:

Ако имање, које се помиње, није лична својина удове, односно матере Стајкине него је остало од оца, онда муж Стајкин има право на њен део, пошто је дете надживело Стајку и било наследник њенога дела, те је сада преко њега овај део принао мужу Стајкином.

IV

Један општински деловођа пита:

Молим уредништво да преко свог листа „Полиц. Гласника" по могућству у првим наредним бројевима, изволи одговорити на овде учињено питање:

Суд Општине К. био је пре 4 године у заједници као село К. са општином М. па је надлежним путем у год. 1907. образована засебно данашња општина К.

Но у времену када је село К. било у заједници са оп. М., извесни рачунополагачи и наредбодавци, разним неправилним радњама по општинским рачурима, за неколико година оштетили су касу општ. М. са близу 2.000 динара, зашта су већ све пресуде Гл. Контроле извршне постал .

И сада се од ових рачунополагача и наредбодаваца, од којих је један и из ове општине, тражи ова накнада по наређењу надзорне власти, узимањем у попис њиховог имања итд. а и сами они — осуђени, отплаћују у готову општ. М. ове дужне суме.

Сада настаје питање: Да ли и колика сума треба да припадне и овој општини односно селу К. а које је у том времену

заједно са ов. М. природно попукао ове штете већим приносом итд.

Којим путем и начином ово треба тражити над ов. М., примајући ову накнаду, заводи је у своје приходе и не мисли ником ништа дати.

Мислим да на ово питање М. нема права, да сама ову накнаду приграби, јер да је се где он. М. у том времену обавезала за какав дуг, тада би и она општина сразмерно део сносила, као што такви случај и постоји?"

— На ово питање одговарамо:

Кад је село К., које сада чини засебну општину, било у саставу општине М. кад су учињене преповеде, онда је несумњиво и ово сразмерно општинско плаћањем већег прираза и назначивањем дефраудираних сума.

Према томе, ово сваштко има и право на одговарајући део накнаде.

Општина М. имала би разлога да се сама спорazумне са селом К. о поделе ове досуде, јер та околност, што је сте ово досуђено општ. М, не каузју да село К. нема права на назначу, него то долази отуда, што су рачуни шиди на име општине М.

На случај да се не дође до међусобног спорazума, нора се повести редован грађански спор.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Када код општинског часника наступи случај из чл. 32. закона о општинама, са кога не може даље остати на положају општинског часника, онда надзорна власт нема право да сама одлучује о разрешењу његовом од дужности, већ се разрешење може учинити једино на начин предвиђен у чл. 148. оди. чл. 149. истог закона.

Стојан С., председник општине т....., извршним решењем прност. в..... суда од 16. јануара 1912. године № 875 стављен је под поротни суд и у притвор за дело из § 106. у вези § 132. казненог закона.

На основу овога, надзорна власт решењем својим од 17. јануара 1912. год. № 843., а на основу чл. 122. 148 и тач. 3. чл. 121. закона о општинама, одлучила је, да се председник Стојан разреши од дужности председничке, и зато је наредила општинском одбору, да га одмах разреши.

Противу овог решења, председник Стојан најавио је жалбу Државном Савету, и навео, да решење, поред осталога, не одговара закону и с тога, што надзорна власт није имала права у опште, да доноси овакво решење, већ је према чл. 122. зак. о општинама имала да учини образложени предлог општинском одбору, да га овај уклони, а не да сама власт о томе решава.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази о тога, што је надзорна власт оказбеним својим решењем сама разрешила жалиоца од дужности, а не, будући према пропису чл. 122. закона о општинама то се могло учинити само на начин, предвиђен у чл. 148 закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 15. фебруара 1912. године № 986.

Председника и чланове биračког одбора, кад се избор општинских часника врши после општих општинских избора, бира општински одбор из своје средине, али председник биračког одбора и у том случају мора бити писмен и имати још и услове за председника општине.

Јанко Ђ., из К..., жалио се Државном Савету противу избора председника за општину п....., који је извршен 12. јан. 1912. год., због тога, што је збору председавао Илија С., који није имао услове за председника биračког одбора, јер није имао 30 година старости. За доказ овога поднео је крштеницу, из које се види, да је Илија рођен 27. октобра 1885. год.

Трећи Одсек Државног Савета по расмотрењу акта и оцени жалбеног навода и поднетог доказа, нашао је, да овај избор, према пропису чл. 52. а у вези са чл. 105. закона о општинама, не може остати у снази с тога, што је председник биračког одбора био Илија С., који према изводу из протокола рођених, који је поднет уз жалбу, није на дан избора имао пуних 30 година старости, а из извештаја начелника среза з....., од 14 фебруара 1912. године, № 1597, види се да је у општинском одбору било одборника, који су имали преко 30. година старости.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се избор поништи.

Одлука од 22. фебруара 1912. године № 1420.

Кад се варош, варошица или село одвоји од старе општине и оснује нову општину, онда нове општине — како страна са промењеним општинским обимом, тако и ново-образована — бирају свака за себе: председника, кметове и одборнике у року од месец дана по извршеном разгруписавању.

Указом од 31. децембра 1911. године одобрено је решење Народне Скупштине од 17. децембра 1911. године, које гласи: да се село Чукарица одвоји од садање своје општине жарковачке и да за се образује нову општину под именом „општина чукаричка".

Надзорна власт, саопштавајући овај указ општини жарковачкој, наредила је да се по овоме, у смислу закона, даље поступи.

Одбор општине жарковачке донео је одлуку 14. јануара 1912. год. № 125., да се не врши избор часника општине жарковачке, од које је указом од 31. децембра пр. год. одвојено село Чукарица, пошто општина жарковачка није нова општина, јер је од тим именом и до сада постојала, а што садања управа општине жарковачке није дошла поверењем села Чукарице, чији број гласача није утицао на резултат избора, јер: 1) село Чукарица, кад је оно управа бирала, није ни постојало. Оно је тек годину дана доцније проглашено за с. ло. а 4). децембра пр. год. за општину; 2) Чукарица, као мањено насеље, није ни бирало садању управу општине жарковачке, нити је хтело дати ма и једног свог грађанина за часника исте општине, већ су сви општински часници из села Жаркова; и 3. што је, према томе, јасно, да је општина жарковачка постојала до општих избора, за време ових, и после ових за годину дана, без Чукарице као села, према чему се ни у коме случају не може узети, да је општина жарковачка сад нова општина. Нова је општина само чукаричка општина, за коју администратина подела до сада није знала.

Надзорна власт нашла је, да је одлука одбора противна чл. 68. зак. о општинама, јер кад је указом од 31. децембра 1911. године извршено разгруписавање досадашње општине жарковачке, коју су сачињавали села Жарково и Чукарица, и тиме образоване две нове општине: жарковачка, коју сада сачињава само село Жарково, и чукаричка, коју сачињава само село Чукарица, то се, по изведеном чл. 68. зак. о општинама, у обема овим новим општинама има извршити нов избор општинске управе. С тога је решењем од 22. јануара 1912 г. № 766, а на основу чл. 152. зак о општинама, задржала од извршења одборску одлуку.

Одбор општине жарковачке изјавио је жалбу Државном Савету противу овог решења надзорне власти, и у њој навео, да је његова одлука: да се у општини жарковачкој не врши нов избор, правилна и на закону основана, како са разлога у њој изнесених, тако и с ових:

1., што је по се неумесна примена чл. 68. зак о општинама у овом изузетном случају, који је јединствен, јер насеље Чукарица, које је тако нагло проглашено за село, а по том и за општину, не може сметити ово, што је село Жарково постављено;

2., што одвајањем Чукарице не отпада ни један часник општине жарковачке, а тиме се утврђује, да је општину жарковачку састављало само једно село, село Жарково, а да се за Чукарицу знаничио није знало, нити је она дала садашњу Управи ма и једног гласа;

3., што се с обзиром на ово, као и на то, што није наступио ни један случај из чл. 121. зак. о општинама, у овом случају не може противно чл. 122. 153. истог закона смењивати часништво *рад оних, који за њиху ни бирали, а противну воље оних који су ово часништво изабрали*; и најзад

4, што одвајањем Чукарице није повређен прописчл. 53. закона о општинама.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је да је решење надзорне власти правилно и на закону основано.

С тога је на основу чл. 170. зак о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 23. фебруара 1912. године № 1262.

Један случај умесно примењење казне према општинском председнику и благајнику, што нису у остављеном року (чл. 130. зак. о општинама —) саставили и одбору поднели на претрес општински буџет.

У. Н., председник, и Ж. З, благајник општине ч. бања... узети су на одговор, што су општински буџет за 1911. год. послали надлежној власти, ради даљег поступка, тек 28. децембра 1911. год.

На свом саслушању, председник је изјавио, да не зна на која треба да се позивље буџет, рити пак шта по њему има да се ради, јер је неписмен. Све што се тога тиче, поверио је и остаиио дотичноме, као писменом човеку, према чему треба он и да одговара паједно са благајником.

Благајник на свом саслушању изјавио је, да је још у месецу мају саставио и одбору поднео општински буџет на преглед, и одбор га је усвојио. Тиме је, вели, све по закону учинио, што му је у дужност било стављено. Што буџет није на време послат окружном одбору, није његова кривица, а у колико зна, чини му се, да је буџет послат на време и окружном одбору.

Надзорна власт нашла је, да су председник и благајник оваквим својим поступком створили себи кривицу из чл. 157. тач. 2. зак. о општинама, па их је решењем од 9. јануара 1912. год. № 387, на основу чл. 167. о истог закона казнила са по 100 динара.

По изјављеној жалби, III. Одеок Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 23. фебруара 1912. године № 1247.

Поданици страних држава немају право гласања на општинском збору, па према томе, не могу бити бирани ни за општинске чланове.

Сава Б., и остали, са Чукарице, жалили су се Државном Савету противу избора чланова за општину чукаричку, који је извршен 31. јануара 1912. године, због ових неправилности:

1., што је за кмета изабран Милан Н., који је страни поданик;

2., што су на збору гласали многи који су страни поданици;

3., што општински суд изузете бираче није изоставио из бирачког списка;

4., што је кмет чукарички све радио, само да друге дисте не буде на збору; и

5., што бирачки одбор није затворио бирачиште у 5 часова по подне.

За доказ навода под 1. и 2. поднео је уверење општинског суда.

Трећи Одеок Државног Савета, по расмотрењу изборних аката и оцени жалбених навода, нашао је, да се навод жалитеља: да је Милан Н., изабран кмет општине чукаричке, страни држављанин, — има сматрати као утврђен, пошто се из извештаја начелника среза врачарског од 25. фебруара 1912. године № 1327, види, да исти Милан није редовним путем прешао у српско поданство, па с тога, према пропису чл. 105., 71., и чл. 32. под 1 закона о општинама, није могао ни бити бираи за општинског чланова.

Навод жалитеља, да су на збору гласали неки страни поданици, без предности да је према пропису чл. 153. закона о општинама, пошто њихови гласови нису имали утицаја на резултат избора.

Остали наводи нису ничим утврђени.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио: да се избор кмета Милана Н. поништи, а да се жалба, у колико се односи на избор осталих чланова, одбаци као неумесна.

Одлука од 2. марта 1912. г. № 1641.

Јос. В. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Петар Самарџиловић, из Грејача, одбегао је пред вршљ, али се налази у бегству.

Он је стар 24—26 година, бројна жутосмеђих, танких, очију зелених, косе смеђе, обрва смеђих, новчених, носа танког, подуже и мало пуљастог. Расте је високог, сувоњав, рамена понирених.

Депеша Управе града Београда Бр. 7464.

Властимир, син Драгољуба **Спасојевића**, трговца из Крушева, проневерио је своју ову 515 динара, и са Милошем Богдановићем, из Босне, глумцем, побегао пекамо куд.

Он је стар 18 година, средњег раста, косе више црнокасасте, боја бронза, очију смеђих, у оделу грађанском.

Милошеи опше познат је.

Обојицу треба сировести начелнику среза врачког, по депеши његовој Бр. 3516.

Препоручује се полицајским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине пајвећу потеру, и у случају пронађења стражарно их упуте властима које су потеривале плаве, с пошиом на означене бројеве акта ових депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Жика, син Димитрија **Петровића**, из Ниша, отсутно је пошано куд.

Он је стар 13 година, пошиов, у лицу сунчаст, плав, очију гавроастих.

Треба га сировести родитељима.

Депеша начелства округа пишког Бр. 6190.

Јакоп Гримбер, шеробат у циркусу „Берпадо", који се прошле године, у августу месецу, бавио у Крагујевцу, узео је **Николу**, сина **Милеве Богдановића**, удове, да га учи акробатским вештинама.

Од тога времена па до сада, Милева ништа не зна о своме детету.

Да би се сазнало шта је са овим дететом, а оно вратило матери, потребно је да се пронађе Јаков, за кога се држи да још тумара по Србији.

На случај да се Јаков пронађе, или да дете нема уз њега, треба га протекларно саслушати: где је дете, па да се тај његов изјав

телеграфским путем саопшти начелству округа крагујевачког.

Никола је стар 10 година, средњег раста, у лицу пронамазет, очију црних, косе црне, по лицу пегребах.

Ради лишења траженља изволимо слику и Јаковљеву и Николину.

Акт начелства округа крагујевачког Бр. 5361.

КРАЂЕ СТОКЕ

Радомиру Мирковићу, земљаку из Јодинце, украдена је једна кобила длаке мрко-дорастете, по грешци до сада са обе стране длаке опаљене, висока 1·50 мет. стара 8 година има ноге „Б."

Депеша начелника среза трнавског Бр. 6915.

Марку Јовановићу, из Ломнице, украдена је једна алатаста кобила, стара 4 године, шаротаста, без жига и рожница.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 5129.

Милошу Радосављевићу, из Рибара, украдена су два вола. Један је длаке жуто бућасте, а други плаво зелене-сиве. Матори су 8—9 година, без рожница, росова окрављених од чешања.

Депеша начелника среза бељичког Бр. 5290.

Обраћа се пажња свима полицајским и општинским властима на ове покраде.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 12. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 25 МАРТА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

О ГРАЂАНСТВУ — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

(СВРШЕТАК)

Пошто за изузетно прирођење, за које је потребна молба, може следовати одлука, да се молба не уважи, то ваља предвидети, које ће власти молиоца од тражења одбити. Позитивним прописима то није опредељено. Скоро редовно, Државни Савет се устручава, да такву одлуку донесе и ако увиди, да у томе смислу треба одлука да гласи. У таквим случајевима, као и кад сам Министар унутрашњих дела увиди, да молбу треба одбити, овај сам о томе доноси своје решење. — Овакве радње нису сообразне закону, јер, по нашем мишљењу, једино је Државни Савет надлежан, да решава о одбијању молбе за изузетно прирођење, и да о томе своја решења издаје, пошто је он надлежан и за доношење решења о примању у поданство по основи изузетног прирођења. Истина у члану 144. тачки 9. Устава и члану 5. тачки 9. закона о уређењу Државног Савета стоји, да овај има за дужност да „одобрава“ изузетно ступање у српско грађанство, али ту под наводницама цитирану реч не треба тако разумети, да она значи, да Министар унутрашњих дела спроводи Државном Савету на одобрење свој предлог о изузетном прирођењу и да Мининистар унутрашњих дела може онда свој предлог и не поднети т. ј. сам одбити дотично лице од тражења прирођења, — већ да значи: да је Државни Савет дужан да одобрава заинтересованом лицу изузетно ступање у српско држављанство, и да евентуално одбацује молбу за прирођење.

Власт, која одлучује о прирођењу, треба да има пред собом све документоване податке о лицу, кој се прирађа. Сходно прописима административне природе власти, које прикупљају те податке, дужне су, да учине све што треба, па да се из акта, када предмет буде на решавању, види у изводу целокупна прошлост дотичног лица као и садашњост његова, да се види тачна биографија — породични и социјални живот. Извештај треба да обухвати у детаљима:

место рођења;
дан рођења;
вероисповест;
грађанство по рођењу и мењање поданства до данога момента;
школовање;
служење у војсци;
домицил и резиденцију;
занимање;
брачно стање;
породично стање;
имаовно стање;
испуњење пореских обавеза;
владање;
долазак у Србију;
сви путовања ван Србије;
узимање и употребу путних исправа;
одржавање веза, нарочито поданичких, са властима друге државе;
уживање заштите по уредби од 20. јануара 1860. године;
тражење српског поданства за себе и чланове породице;
уживање политичких права;
вођење по пописним књигама;
мишљење општинског одбора и полициске власти с погледом на устаоштво и на то, да ли се променом поданства иде на то, да дотична породица падне на терет општини или држави (члан 15., 18., 19., и 86. тачка 10. закона о општинама); и,

све друго што би било од интереса за одлучивање.

Напред изређани подаци треба да буду прибрани не само за старешину породице, већ и за све чланове породице, а у првом реду за пунолетне и за малолетне који поданство мењају заједно са старешином породице. Даље, од жене као и од свих пунолетних чланова породице треба узети изјаву, пристају ли на промену поданства. Пасоше треба одузети. Сви наводи морају бити документовани (крштеницом, венчаницом итн.). Молба за поданство мора да потиче од онога, који српско поданство жели; пуномоћници се у овом послу не примају. Без пристанка женинног и без жене муж не може да мења поданство; жена полазећи за човека пристаје на тај брак и с погледом на његово поданство, које је саставни део индивидуалности његове, то муж не може доцније без саизвољења жене да мења поданство своје на тиме и поданство своје жене, пошто муж и жена треба да буду једног поданства.

Када надлежна власт одобри прирођење, дотично лице полаже заклетву на српско поданство пред свештеником у присуству полициске власти. Писмену заклетву оверава полициска власт, и шаље Министру унутрашњих дела, који на основу ње издаје сведочанство на српско поданство с тим, да се то лице сматра за прирођеног Србина од дана положене заклетве. Заклетву полаже муж за жену, и отац за малолетне чланове, — управо ови не полажу заклетву на српско грађанство, већ се сматра, да је за њих положено заклетву на српско поданство муж односно отац; пунолетни чланови полажу сви заклетву, сваки за себе, јер они могу и молити за српско поданство оделито, као што се могу придружити молби њиховог оца.

Полицијска је власт дужна, да се постара, да о пријему странаца у српско поданство буду извештени надлежни општински судови и надлежне војне команде, како би прирођеници, уживајући права српског грађанина, сносили и принадлежне дужности. Публикација о прирођењу већином се чини.

Таксе за државну касу, које се плаћају за примање у српско држављанство — за прирођење — јесу следеће: на молби 0·50 динара (т. бр. 1. б. закона о таксама); за решење Министра Унурашњих дела о редовном прирођењу 2 динара (т. бр. 5. закона о таксама); за решење Државног Савета о изузетном прирођењу 20 динара (т. бр. 51. закона о таксама); за сведочанство (декрет) на српско поданство 10 динара (т. бр. 58. закона о таксама). За уверење да ће неко бити примљен у српско поданство, када отпуст поднесе из свог дотадањег поданства 2 динара (т. бр. 3. закона о таксама). Ваља

уочити, да при издавању овог уверења не треба наплаћивати никакву већу таксу, па ма се то уверење издавало и после избране Државног Савета, да Савет нема шта да прими на издавање уверења.

V

Задобијање грађанства анексијом:

Анексија се састоји у присаједињавању једне или двеју територије једне државе другој. Анексијом се мења сувереност на тој територији. Са територијом потчињавају се и њено становништво са те територије. Тада наступа промена грађанства. Анексија се има узети као међународно-уговорни резултат. Анексија према томе треба државу не веће и нема последица за трећу државу, па не уиче ни на промену подданства грађана треће државе, па се они налазили на територији анектованој, јер је за њих анексија индиферентна. Ако је цела државна територија анектована, сви поданици те државе мењају грађанство, — иду са земљом и судбином. Што се тиче случаја парцијалне анексије, подељена су мишљења о томе, који грађани мењају поданство и примају држављанство државе, која врши присаједињење: мењају поданство само рођени на тој територији, — само домицилирани на тој територији, — или најзад само рођени на тој територији који су ту и домицилирани; ово треће мишљење као да има највише добрих страна. Најбоље је признавати право опције: да становници анектиране територије у остављеном року пређу но иселењем, или изрично изјавом, изразе вољу да задржавају своје старо подданство. До рока за опитрање дотичне се сматрају за поданике државе чија је територија; од рока опција има ретроактивно дејство. Држава, која анектира, обично неће за извесно време ни те своје територије оне, које изразе вољу да задрже старо подданство, само би напоменазорале извршала што потпуније. По једном мишљењу жена треба да има право опције независно од мужа, а малолетна да задрже право опције до пуполетства свога; по другом мишљењу жена и малолетници не опитрају већ се управљају према опцији мужа односно оци (или тутора). Ово друго мишљење треба прихватити зарад колективности, која треба да иде напред у породицу, јер је желети, да чланови једне породице буду једне државе грађани.

VI

Држави не треба, да на силу одржава поједина лица у своме грађанству; она има користи само од оних, који воде ту домовину. Због тога, а и због принципа слободе, закони предвиђају, да ће се грађанство моћи и изгубити. Начини за губљење подданства јесу, као и за задобијање, ексерћіа excipiendis (— рођење —); они: бранак са страницом, прирођењем на страни, анексијом.

У § 18. грађанског закона је предвиђено, да српска грађанка, удата за страног држављанина, губи српско грађанство, ако у томе постоји међународни рецинроцитет.

Према члану 29. устава сваком је српском грађанину слободно да ступи на српско грађанство, пошто испуни обавезе војне службе и друге дужности, које би имао спрам државе или спрам приватних лица. По уредби од 2. маја 1844. године за ступање на српско грађанство треба принети предходно уверење стране државе, да ће молиоцка примити у подданство, када отпуст из српског грађанства поднесе; са тим уверењем и доказима, да је дужност и обавезе према држави, општини, родбини и према самом другом испуњено или се поравнао, молитељ се обраћа полицијској власти за отпуст из српског грађанства; власт проверава наводе и предмет шаље Министру Унутрашњих Дела, који ствар решава и наређује полицијској власти, ако томе места има, да изда отпуст из подданства, па шта се плаћа 300 динара таксе (т. бр. 59. закона о таксама); отпуст се оверава у Министарству Иностраних Дела; дотично лице и после промене грађанства не ослобођава се својих обавеза учињених пре ступања на српско подданство.

Губљење подданства не дозвољава се, ако би се чинило у циљу превараном.

VII

Може се рећи, да позитивни прописи, која се односе на грађанство, нису довољни. То се види нарочито из наследног.

При конституисању, да је њено српски држављанин, због тога, што му родитељи с погледом на држављанство својих предава нису били српски поданици, узали се у једно занад истраживања грађанства предака с колена на колено, јер се само тако може позитивно утврдити, да ли је њено српски поданик по рођењу или не. Треба ићи до времена: постанка државе, постанка закона којим су неки признати за српске поданике по рођењу, пита брана, акта прирођења, или акта анексије и т. д. Међу тим и интереси државе и интереси појединаца не дају ту питање полажу појединаца, у који су се уживели, а због извесних удаљених по времену околности, које су одавно у опште и у меморији уништене, јер их је само време набрисало. С тога би ваљало нашта рацеја предвидети: да ће се и сваки овај сматрати по рођењу за српског држављанина, који је рођен на српској територији од родитеља који је такође на истој територији рођен, ако је овај сматрао за српског поданика по рођењу на то томе уживао сва права српског грађанина и односно све обавезе држављанина; даље ваља предвидети: да ће се сматрати да је подданство српско за њено лице утрпљено, ако се докаже, да су му против, од којих подданство доводи, у два степена били сматрани за српске држављане.

У опште дар се не треба постарати, да се наши национални интереси боље заштите у погледу држава грађанства, и да се Србима нан Краљевине учини оно, што им дугујемо, а да недољашности нпан буду одстрањене и начела међународног права поштована!

Алт. Јов. Кузмановић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ ЧИЊЕ КЊИГЕ ЈЕДНОГ ПОЛИЦИЈСКОГ ЧИНОВНИКА

слике из живота

— Josef Erler —

ЂАВОЛЕТА.

(свршетак)

„Напоште на свету — онда одн.“ Маркиз одгурну портиљеру, која је покривала удаљ од намерне прозо пута ложе и гурну њавозту унутра. Најотменије ложе италијанских позоришта имају преко пута ходника своје намерне, мале собице, које служе као гардеробе и и за то, да се у њима може угодно што поједети и попити између чинова или за време бесанона. У овом позоришту бно је ових намерних, које су једна од друге и од ходника биле раздвојене само дебелим портиљерама. Иаравно да је жене бито тачно познато, како су те собице биле удешене. На среку отпиранных мало портиљеру намерне, која је припадала ложи бр. 10, и видех да је празна. Брзо се шмурнем унутра, уврнем за сваки случај замку, која је осветљавала простор и опрезно пристуии портиљеру, која је раздвајала ту намерну од намерне бр. 11.

Оно двоје продужило је свој разговор. „Ти си рђаво поступио са мном, Аристе“, причала је њавозта, „како си се смео усудити, да ми нудиш новац на да се одречем твоје љубави. Јесам ја да икада нуцла каквих користи од те љубави?“

„Не, Анита, ти те ниси никада чинила“.

„На ирак ти си ми нанео срама. О, како сам те зато мрзела, тебе и ону, коју си за љубав новаца узео“.

„Анита, овде није ни место ни време...“

„Јесте, баш овде је место, јер ја нисам дошла овде ради забаве. Хтела сам да се светим тебн и — њој. Ја сам нашла руку, која ће њој оплакати оно, чиме је тебе ирнмамила. Али ирво сам хтела да видим ту, која је мени украла оно, што ми је било све на свету. О, да нисам то нпшла учинила, или да се бар нонпшала према мени охоло и надуто, да ме је отерала, нао што ме и призачи! Али ништа од свега тога. Ја сам била дошла као ања, што ме и одело представља — као ђаво. А она се показала према мени као оно, што је — као анђео, жалосна. Њено оружје било је јаче од моја; њена милозрдност, њена љубазност победила ме је, моја је мржња ничезла. Сада ме искушава само једна ствар — да је морам спасти, да јој се не сме десити никакав бол. Зато сам хтела с тобом говорити. Аристе, ако је у твојим грудима преостала још једна искрица љубави према мени, онда узми шаринру и одмах је води куће“.

„Шта те мучи, Анита, какав је то захтев?“

„Испавам захтев, ја те молим и преклињем; верујмојим речима, њој прети опасност“.

„Никада, докле год се ја налазим нао заштитн у њеној близини“.

„Јесте, ти си храбар, то су они знали; зато сам ја требала да те одведем, зато они вичеху: „напад твоје ложе на трговца...“ Ова није могла даље. Удална партијера отвори се, један инерот јурну на њу и запуши јој уста.

„Подла задајнице!“

Али се Јановетта отрже. „Немој ме ухватат ружити — хоћу све да му знам — нано у позорницу хоћете да назовете пашињу, на онда да јурните у његову ложу и да нарежи оплакиваче пеи брљивитски пиват — Осеи Магіа!“ Она узвикну и паде доле.

Ја трчах партијеру. Када сам ступио у камерине са оба стражара, који су дотрчали на мој сигнал, марина је био оборан на земљу инјерота и свлађао га. У руци је држао крпан стилет, који му је отео. У борби инероту је била сиала маска.

„Барабо!“ викнух ужаснуто. „Безуман га!“

Цео тај убојдлан догађај био је дело само од неколико тренутака.

Јановетта је лежала на поду и јечала. Кад ме је угл. дала, покушала је, потпомогнута од марина, да се мало подигне. „Да сам сиртво погођена, нема нама помоћи“, јецала је она. „Брзо ка ложама, господине комесаре, тамо инероти спремају нешто страшно. Похитајте, да не умрем узалуд“. Њен сирушен, пун страха погледа говорио ми је убедљивије него све реча. Предвиди остало овде својим агентима, ја појурих у позорницу дворану. Тамо се била подигла права пања. Да ли сам касвин касно стигао? У средини тисиаке су се масе. Тамо је једна жесрат био измешен на наслон од ложа једну дутку од сламе, у природној величини, одевену као и он и представљао је, као да се с њоме патрено припре. Ја сам знао, да је на југу била омиљена шала, да се таква дутка најрадинут баци са високе галерије у партер међу играче. На први поглед увидео сам, да је тамо престала опасност. Са неколико скокова ја сам се нашао у непосредној близини тога места и растерао сам масе у страну. Али и поред тога изгледало је као да је све касно. Инерот је тамам хтео, да учини последњи побини хитац са дутком, кад се за њим појави један други инерот, који отрже дутку са наслона и брзо згали један запањен гајтан, који је нарно на дуткових прсију. У истом тренутку он нчена инепињеног инерота и намаче му ангеље на руке, на га предаде једном полицијском агенту, који је тако исто био дотрчао. Затим он натоварн дутку од сламе на своје раме, дошапу ми речи „приможуто-камерине“, на за тим отрча одатле са својим теретом, вичући са осталим маскама уобичајено: „Сіао! Сіао!“ То је учинијао, да присутни нису могли објаснити догађај, већ су га сматрали као неку нову карневалску шалу. Ја сам доиао у чему је била стварност у инсценацији соби, где ме је Трезини очекивао са дутком.

„Ми смо набегли једну велику опасност“ саопшти ми он задихано, „у прсима ове дутке пазали се спремена једна добро напуњена петарда. Замислите, каква би паника била, да је план успео, на да је петарда пукла у сред дворане међу играчима. Вакнуло би се: натра! на онда смијуј се Боже дупке пуном позорништу.

При самој помисли на ту мене подигоше жимарје. Ја пређох Трезинију, да наши органи одмах посједну све излазе из позорнита и да се сви инероти са њиним комарадима похапсе. По том опет појурих у камерино бр. 11, где сам већ затекао инспекционог ђенара са марканом, „Песребним је добро погодио, дубок убод у дево плућно крило, који је одмах проузео девочину смрт. Опде је била сиана помоћ касна!“ рапортирао је сухо лекар. Марина је међутим стајао ту бледа, скрштених руку, а његов уношени поглед нема је почивао на белој бисти Јановетиној, преко које се пружала једна широка црвена пруга, која је зачела на њену истргнуту свилену траку.

* * *

Овај трагични догађај остао је непримећен у великој кући. Када су касније затим два посјужитеља спасила нка једне особите степенице Јановетин лед, појавивши једним огртачем, ради преноса у канцеју, нашла је на то једна труда веселих маска, које су мислиле, да се то ванреи она дутка од сламе.

„Ecco la tumulazione del carnevale! Кво сарањују карневал! Che commedia! Цко шаљиста, сіао!“ смејале су се оне друге даље у пуном весељу и карневалских задовољства. Музика је свирала неку веселу полку и маске су сијале од задовољства и радости, а нису ни слутиле, да су оне мало час играле на једном вулкану, и да их је од ужасне ерупције тога вулкана спасло својом крвљу то спрото створење, чијем се напоменуо оне смеју.

Povera Diavoletta!

Che commedia! Да, каква трагикомедија живота!

С њемачког **М. І. П.**

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Г. Бутрош наговори још доста ствари ове врсдности, а после тога нам каза нако је његов подрум врло добро сортиран и да нам цео сто ја на расположењу. „Што с' тице јела, и ако је доцкан, нека наше господство само нада наготе, биће одмах све готово.“ Дивоји затрани бордоска и натре на да је било доста топло. Донесе вина; пет шест великих сецница бацине на отворене и постављене богату трпезу: хладна печена пидетина заузимаше средину стола и представљаше много за једам оброк на брзу руку спремљен и ако је се рачунало на велики апетит. Дивоји је жедно да има снега, а и г. Бетроа знајући да ће бити добро пладен, био је његовог мишљења. Тереза и њена сестра ђеђаку живо, а ни ја нисам био рђавије расположен.

Док сам ја сенало пилећину Дивоји густираше вино, Особито! Особито! говораше он испитујући га као познаваи вина; затим га стаде пити великом чашом и, ни само управо тек почели јести, и њега савлада сан, заспа у столици и готово сее до подне је хркао као какав праведник. Тад со разбуди. „Доиаполаі! рече, ала је хладно; где сам ја то? Да нсће случајно да се врнем? Ја сам сад не знам како...“ — А, његов је хлеб већ пока печен, рече Паулина. — Он је готов. изуста Тереза отварајући своју путњу од шкоиске у којој је био бурмут; нало бурмута мој стари то ће нас разбистрати. Дивоји узе пало. Да моменом овом празником, што сам заборавно рећи, да је Паулинина сестра дона пресита тридесету и да се по овој јединој околности, што је нимрала бурмут ако неки чича, може закључити да није била у цвету младости.

Како му драго тек Дивоји-у је била добра. „Да водим маху, рекао би он; то је девојка!“ — Пишта ми нисе казао ново, одговара му Тереза; чим у луци има чамаі ја не пролуштам наједна коза да не видим и чинам да ми и један морнар може казати нешто више него што сам; над човеи има претварати се... — Дете говори истину, прихвати Дивоји; ја је волим јер је слободна и нађе ћу ју једно место. — А, ја, једно место поника Паулина смејући се, затим рече мени: а ти, хоћеш ли ти мени наћи нако место?

Разговор је текао у овом правцу док чусно да од пристаништа долазе гомила људи који су идући правили велику харму. Живео папетаи Полеп! Живео капетан! викали су. Ускоро та се гомила устави пред хотелом. „Оче Бутроа, оче Бутроа“, викали су сви заједно и непрестано. Једни дмахоу врата, други луваху алком, трећи звоњаху, а четврти со бацаху каменом врез прозорче. На ову вику ја ударих, помислио сам да ће наше склоннте бити одиет узнемирена, а на Паулина ни њена сестра не беху спокојније. Најзад је неко журно сишао и отворио врата; изгледало је као да су она била устава која сад попусти и као бујена поіури једна мешавина разних гласова у којима нисмо ништа разумели. „Пере, Поле, Жеиа, Елиза, сии, жено, устајте! Ах, Боже, они спавају као мрци“. Рекло би се да је се у куће избавила ватра; затим сно чули да се отварају и затварају врата; једно тутњење, у општо једна непојмљива галама: чује се нека служавка како се жали на болоче рсчи, одјекује гласовит смех, алаше се кудиуј; тавари, чиније, чаше, нагло превртани утрпнали су се у овом дар-мару; сребро је звечало; од псовки енглеских и француских, које су надале са свију страна, трешгао је ваздух. „Земљоче, рече ми Дивоји, то је расположење! Шта ли су добили та иси? Шта ли су добили? Да нису уљаљали шпанске јабе које посе плато и сребро на Америке?

Дивоји се мучаше да нађе разлог овом расположењу, али се не могаше никако досетити, у том Бутроа пун задовољства уђе да нате патре. „Ви и не знате рече

нам он. „Ревање" је дошао у луку. Наш Пелет још лудује: тај има срећу... једна јахачка од три милиона". — Три милиона! узвикну Дивајн, а ја писах бисту! — Кожи сестро: три милиона! прихвати Пакунина скачући као жаре. — Три милиона, поновн Тереза. Боже, како сам задовољна! хајдмо да видимо! — Што су ти жене! рече Дивајн; интерес при свега. Бринете боље о нашој мајери која је у овом тренутку може бити у хлаповима. — Мајка Тозац, та баба?.. — Ја се не усуђујем да поновни ово што за њу рече Тереза. — То је дивно од једне Јерке! примати Бутроа; твоји родитељи сматраће за част да жене дуго. — Не могу да се начудим; три милиона! говораше Дивајн. Причајте нам, чича Бутроа.... Нам доиђиће се нешто да нема времена. — У осталом ја и не знам, додаде он, а и журим се...

Ларма се продужавање; учини ми се да ређају столице, а један тренутак после, по бутању које неста, поднао сам да једу. Било је нерзнатно да ће ово бутање да траје нскоднко часова и ја предложно друштву да пожежено оиит; сви присташе и згодно по други пут, а како је скоро требало да сване, да нас но би светлост узнемиравала у најнајзнанију пагубљеног времена, спустнмео завесе... Читалаи, неће примати за зло што завесе, која је нмала нама да продужи ову бурну ноћ, које нспред којих очнју тајности нпра коме ће у брзо скинути сирнстан.

Сва што могу рећи то је, да смо се пробудили много пре но што сам мислно; морнари једу брзо а пију дуго. Песме од којих су се трсли прозори свани час су прекидале наше спавање; четрдесет разних промуклих гласова понављали су у хору прнпев у познатој песми Roland. „Без трага са таквим печатнма! древну Дивајн; таман сам најзелене сањао... био сам у Тулону; јеси ли ти, земљаче, био над тамо? — Одговорим му да познајем Тулон, али да не видим какве везе има између лепог сна и ове варошн. — ..., као робијаш сам, па сам утекао. Дивајн прнмети да признање овог његовог сна чини на мене страшан утисак, што ја нисам могао прнпити. — Ех, а шта ти је, земљаче? то је само сан што ти причам. и, поседе, ја сам утекао, а то је, мислим, добар сан за робијаша.... на сам после као ушао у гусаре и нмао сам злата колико сам тежао.

Ма да нисам нпкад био судијерин нпак признајем да сам сан Дивајн-ов сматрао као предсказање моје будућности, сматрао сам као да небо тим опредељује моју судбину. Па нпак говорно сам у себи: ја ни досад нисам заслужнвао да се небо о мени брнше, а тако нсто нисам на видео да се брнше. Одмах сам ночео мислити друге: да стари подпародини не пригонара мени што? Та мс мнсао забрану. Дивајн прнмета да сам напеданнут постао туробнји него нпаче. — Шта ти је, земљаче, рече он, тужан си као... — Да ти пнје случајно продао нзсуд који се не куна? рече ми Паулина повукав ме нагло за руке као да би ме тргла нз размишљања. — Да нпје бљутао? дошле Тереза. — Тутите ви, заповеди Дивајн; говорнћете над нам се довнлан, а сад спавајте; спавајте, робови, почнни он, и не устајте, а ни ћемо се брзо вратити.

У нето време он ни даде знак да пођем за нам; пристанем и он ме одведе у једну ниску салу где беху капетан Полет и његови људи, пећнна пушила од одушевљења и од пића. Чим се ми појавнсмо, повнкаше сви у један глас: Дивајн! Дивајн! Част и поштовање! рече Полет, а затим пудећи мени другу столицу до себе: седи, друже, нмамо разлога рећи да је Провиђење милостиво. Бутроа, викаше он, Бутроа, пнта! Нема пнше искуснвала, говораше он стежући руку Дивајн-у. Полет ме погледа и по свндшше очнју с мене. „Изгледам ти познат, рече ми, нора да сн био на јавн?" Одговорно сам му да сам бно на јавн „Барас", али да не бих рекао да сам њега ма кад видео. — Ништа, ми ћемо се упознати, а нагледни ми добро несто; нсето зн сте, како се каже. Ej ви, зар нема овај изглед доброг пса? За волнм људе који нмају такав нзглед. Седи овде с десне стране. Где руке, ово су нзеке! Онај нзанпутнн прослављене попова „Енглеског Ревбара". Довршујући ове речи Полет ми метну његову првену пнку. „На не стоји ју ружно, рече он са пародискнм нагласком у које нзнђаше много пакпозности.

Одмах сам прнметно да се капетан не би лутно кад би ме могао убројити у своје луде. Дивајн, да нскористи прнлику, позва ме да ни да онај добар савет, који ни беше обећао. Ен уговорено да пристанем и да ме сутра представе сопственнку броја г. Шонснарју, који ће ми дати мало пара унапред. Није потребно да кажем да су ме нови другови частнли; капетан им отвори у хотелу кредит од хнљаду талира, а многи међу њима нмали су употребљене и наста једно расположење навно да јаш не бех видео. Ништа није било скупо на ретко за гусаре. Г. Бутроа да би нх задовољало бно је прнпућен набављати по заповнн и нз околине: најзад је нема сузне и поштом тражно пазварнице за ону раскошну гозбу, која је нмала трајати више дана. Почели смо у понедељак а мој друг не нстрезни се ни у нђуђу дољу. Што се тнче мене, ја мојн глазу одгонавао је стонни те нисам нмао нпкаве непријатности.

Дивајн беше заборавно обећање које смо било дали нашим дамама, ја га на то подсетим и остављајући за тренутак друштво одем к нама нерујући тврдо да су оне неспокојне што нас нпје бнло за толнко. Паулина беше сама, а њена сестра бнла је отнпла да се обавести шта је бнло са њиховим мајном, али се и она врати скоро. — Ах, несрећне ли смо! рече Тереза, бапајући се на превет као очајна. — Шта је бнло? упитам. — Пропали смо, одговори она врез плач; двојицу су одвели у болницу, сломљена им ребра, и један ноћни стражар је повређен. Командат је наредно те нам је њнја затворена. Шта ће од нас бити? где да пађемо склоннште? — Склоннште? рекох ја; ви ћете га наћи увек нам где је мати? Тереза ми нзла да је мати прво одведена у бувару, на после у нарошки затвор и да је се чуло да одатле неће бити лако пуштена.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине клепоначке, у срезу крајинском, актом својим Бр. 267, пита:

„Јошски чувар ове општине, писменом доставом под 14. септембра пр. год. Бр. 1327, предузимно је суду овом: да су Ж. П. и П. М., зем. из Тамнича, чувајући своје волове у месту зв. Ђ., поред њиве П. М. урали 55 корена и 6 кол. лудајки, те овим хранили своје волове.

Оштећени П. М. овд. подигао је тужбу под овнм судом 15. сент. пр. год. Бр. 1328, којом тужи Ж. П. и П. М. на Т. и тражно накнаду оштете по процени вештачкој у 30 динара. Вештаке је суд на предност покрађе заклео.

Суд је овај, пресудом својом од 13. децембра 1911. год. Бр. 1328, казнио Ж. П. и П. М. за дело крађе плодова по пропису § 391. кр. закона са по 5 дана затвора, а родитеље штеточинаца Ж. П. и М. М. на солидарно плаћање накнаде покрађе 30 дин. и остале судске трошкове.

Родитељи ових Ж. П. и М. М. нису саслушавани о овоме делу, већ су на доставу пол. чувара као потпун доказ чл. 15. зак. о чувању пол. имања осуђени на плаћање нао одговорни за своје синове чл. 8. зак. о чув. пол. имања.

Пресуду своју суд је изнкновен Ж. П. и П. М. сложнтно на потпнсе нсте, њихових родитеља Ж. П. и М. М. у препису пресуде преко суда оннт. Т. где она стално живе.

Осуђени Ж. П. и П. М. на затвор изјавнли су благовремено незадовољство, а осуђени родитељи ових на плаћање оштете Ж. П. и М. М. нису се никако жалили.

Првост. погот. суд решењем својим од 9. фебр. 1912. год. № 2888. поништно је пресуду овога суда Бр. 1328. са разлога: што је овај суд наслабо своју пресуду на закон о чувању пол. имања и његове прописе, што је чувар поља узет као доказ, а одговорност за штету пренета на родитеље отпужених чл. 8. ном. зак. међутим узет је и § 391. кр. закона и осуда према томе нзвлаш смештања што су учинноци нзвршени затвором по полнцнјској уредби а плаћање штете нало на њихове родитеље, по закону о чувању пол. нмања.

Суд моли уредништво за објашњење:

1. По коме се законском основу другом могу казнити крадљивци на пол. имању ухваћени, кад се по предњој одлуци првост. суда, пресуда не може изрећи по § 391. кр. закона

са прописима исљеђења из полицијске уредбе.

2. Да ли је пресуда овога суда Бр. 1328, која је саопштена родитељима оптужених за наплату општете, а који се њиу жалили, постала извршном према њима, да се може наплата тражити без обзира на даљи рад према оптуженим крађљивцима по приведби пресуд. суда или не, јер овако спорно окончавање пресуда по полским прквицима служи остали исвалацима за пример, што у broj учинилаца не може да осети казну заслужену појављују се чести примери крађа?*

— На ово питање одговарамо:

Закон о чувању пољског имања предвиђа три врсте кривица.

Прва је за учињену потрошу на усевима у смислу чл. 1. поменутог закона; друга је за повреду прописа из чл. 27., 28—35.; и трећа је за крађу.

Све ове кривице, према чл. 2. извиђају се и кажне по званичној дужности.

Код кривица из чл. 1., за потрошкања је новчана, и изналази се на начин прописан у чл. 5. и 6. реченог закона. Код кривица из чл. 28—35. казна је такође новчана, само што је она одређена и креће се у границама минимума и максимума.

Крађе учињене у пољу на пољским усевима казне се по кривичном закону, према величини истих, према чему се одређује и надлежност власти — општинске или полицијске.

Независно од онога свега, законом се признаје право на накнаду штете, која је учињена потрицом, и она се позује увек за сопственике стоке.

У случајевима крађе, штета се не би могла везати за сопственике стоке, јер се та дужност не би могла наметнути њима у смислу чл. 8 и 9. закона о чувању пољског имања.

Све ове кривице, на и крађе извиђају се и суде независно од питања о накнади штете, јер се штета досуђује само на тужбу општеиних — чл. 24. поменутог закона.

Према томе, питање о накнади штете никад се не расправља истом пресудом, којом се расправља питање о потрици.

Што се тиче крађе ту се може једновремено расправити и питање о накнади штете, по општим прописима казненог законика и казненог судског поступка, и кад је општеини тражи од учиниоца дела.

Према овоме, како у оном даном случају није учињена штета стоком, него је учињена крађа, то је општински суд, с обзиром на предност учињене штете, требао да наслони пресуду само на § 391. кр. закона, а не и на закон о чувању пољског имања.

Познавање на овај последњи закон није му било потребно ни по томе, што се накнада штете за крађе не процењује по чл. 23. закона о чувању пољског имања, него по § 33. т. д. Полицијске Уредбе, односно § 55. 56. кр. суд. пост. и процењиваље бира сам општински суд, односно полицијска власт.

Кад овако стоји ствар. онда је прностепени суд правилно урадио, што је с формалне стране поништио пресуду.

Сада општински суд треба да доследно дело у смислу судских примедаба, и да донесе другу пресуду, коју ће наслонити само на § 391. кр. зак. и прописе Полицијске Уредбе, па да је саопшти окривљенима.

Ако општеини налази, да су сопственици одговорни за накнаду штете, он може према величини оне повести редован грађански спор против њих, код надлежног суда.

Онде је потребно да се нагласи: да пресуде за потрицу, у погледу кривице, разматра полицијска власт, пошто оне налазе на примене закона о чувању пољског имања, као специјалног закона, а пресуде за крађе разматрају приостепени судови, према § 15. и 16. Полиц. Уредбе пошто се то пресуде наслањају на казнени закон.

Исто тако и пресуде за накнаду штете разматрају приостепени судови у смислу чл. 26. закона о чувању пољског имања.

Пресуда, коју је нарекао тај суд, и ако нарочно није поништена према сопственичима стоке, не би се смела извршити ни по томе, што они нису у спомедељу, нити су саслушани у смислу чл. 11. Устава земаљског.

II

Суд општине Жубостињске, актом своји Бр. 653, пита:

„Извесна лица на ове општине, којима је главно занимање земљоделаство, пород овога обављају још и занате: тиилуерски, трактерски, коларски, цимерманеки и. т. д. На ово споредно занимање порезом се не задужују, пошто немају стално радионице нити монаја.

Правни мајстори, овима лицима преко власти и есиова забрањују рад, наводећи: како они немају права поред земљоделаства и на споредно занимање, тим пре, што се порезом не задужују на рад, нити имају услова по есиалској уредби за обављање истог.

Суд ово општински као претплатник Нов. Гласника моли уредништво, да у свом народном броју изнесе своје мишљење:

1) Да ли ова лица, која поред земљоделаства, над —над употребе и друго занимање, треба порезом задужити на рад и полицом сумом, тим пре, што поједини земљоделци имају 3-4 споредна занимања.

2) Да ли правни мајстори могу забранити овима употребу споредног занимања, и ако га они 4-5 пута годишње употребе, а немају момака ни стално радионице?*

— На ово питање одговарамо:

По члану 2. закона о радњама, да се неки посао сматра као радња траже се прво да се он стално ради, и друго да обављачи за то имају нарочите доказе или да држе учениие и помоћнике.

У последњем ставу овога члана изречено се вели:

„Као радње у смислу овога закона не сматрају се она места, на којима раде појединци, сами или само уз припомоћ чланова своје породице, или без ученика или помоћника изван породице.*

Према овоме, као земљоделци сами, уз своје земљодеске послове, и то повремено, раде штогод од заната коларског, новачког и т. сл. не може се сматрати као радња, нити слображавати прописима закона о радњама.

Према томе, не могу ни се та послови ни забрањивати све дотле, докле они носе низ домаће индустрије.

Таква послови не оптерећују се ни порезом у смислу чл. 47. тачке 8. закона о непосредном порезу.

Чим, наравно, ови послови премашају обим и вид обичне домаће индустрије, они се морају и слображавати прописима закона о радњама и подлежати плаћању пореза.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Прописом чл. 164. закона о радњама није укинуто наређење чл. 5. закона о сеоским дућанима, по коме сеоске општине имају право на наплату дућанске аренде.

Суд и одбор општине м..... донеси су одлуку 22. децембра 1911. г. № 4445., којом су за 1912. годину разрезали дућанску аренду по 150 дин. годишње за сваког дућанџију.

Неколико дућанџија, незадовољни овом одлуком, изјавили су жалбу надзорној власти, и навели, да одлука, поред осталога, не одговара закону још и с тога, што је противна чл. 164. зак. о радњама у вези чл. 1. истог закона.

Надзорна власт нашла је, да је одлука суда и одбора противна закону о радњама, јер је, према чл. 164. истог закона, од дана ступања у живот тога закона престао важити закон о сеоским дућанима, према чему је престало и право тога суда и одбора, да на радње по сеоима наплаћују дућанске аренде. С тога је решењем од 16. јануара 1912. године № 702, а на основу чл. 152. закона о општинама, задржала од наведена одлуку суда и одбора.

Против овога решења изјавио је жалбу Државном Савету општински суд, и навео да решење надзорне власти не одговара закону по ових разлога:

1. Чланом 164. закона о радњама није укинута ни једна одредба закона о сеоским дућанима, а најмање одредба чл. 5. истог закона, који одређује аренду за сеоске дућане, јер да је заиоводавац ту намеру имао, он би као и за остале законе и уредбе, укинуте чланом 164 зак. о радњама, то изрично изјаво и за закон о сеоским дућанима. Кад то није учинио, онда закон о сеоским дућанима не стоји ни у законо опреци са законом о радњама, а најмање у опреци са чл. 164, на коме је надзорна власт заснивала своје решење; и

2. Закон о сеоским дућанима не стоји у опреци ни са чл. 1., 23. и 30. закона о радњама, ма да су ту најиндиције не-

такнуте одредбе које могу бити у противности са законом о сеоским дућанима.

Трећи Одсек Државног Савета, по расмотрењу односних аката и законских прописа, нашао је, да прописом чл. 164. закона о радњама није укинут чл. 5. закона о сеоским дућанима, по коме сеоске општине имају права да наплаћују дућанску аренду, те према овоме не може остати у снази решење надзорне власти.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 18. фебруара 1912. године № 987.

О начину употребе и уживању општинске утрине решава општински одбор, али одбор не може решити, да се вид и својство утрина и шумских земљишта измени зираћењем или сечом шуме, изузев случаја култивисања истих, у коме случају одлука одбора важи кад је одобри Министар Народне Привреде.

Одбор општине в . . . . . донео је одлуку 28 октобра 1911 године, да општина в . . . . . изда молиоцима Ж. Р. из Б., и М. П. из Г. један део своје утрине под закуп за 50 година, а под условима прописаним у тој одлуци, ну с тим да ради култивисања земљишта посаде винограде и подигну багремову шуму.

Ову одлуку, на основу чл. 85. закона о општинама, примила је к знању надзорна власт, с тим, да исту одобри Министар Народне Привреде и збор општински изгласа.

Министар Народне Привреде нашао је, да се ово давање под закуп врши само по решењу одбора, а не и одобрењу збора, па је стога закуп одобрио и наредио закључење уговора са закупцима.

После овога председник и пуномоћник општински закључили су у име општине, а на основу одлуке одбора, уговор са закупцима о закупу општинске утрине.

Али одбор општински на свом састанку 27. јануара 1912 год. донео је одлуку, да о овоме питању (давању општинске утрине под закуп) донесе одлуку општински збор као једино надлежан према одељку IV. тач. чл. 86 закона о општинама, па је тога ради једновремено одредио дан збора и све што је потребно.

Надзорна власт задржала је ову одлуку одбора од извршења зато, што је Министар Народне Привреде нашао, да за овај закуп није надлежан збор за решавање, већ само одбор, услед чега је ранију одлуку одборску о овом закупу и одобрио, и наредио да се уговор о закупу закључи, што је општински суд већ и учинио. Сада, после закљученог уговора не може бити никаквог новог решавања, ни одборског ни зборског, већ може бити само грађанског спора о раскинућу уговора, а за ове спорове надлежан је само првостепени суд.

У жалби Државном Савету, председник општинског одбора навео је, да решење надзорне власти не одговара закону, јер по тач. 3, чл. 86 закона о општинама, Министар Народне Привреде може да да одобрење да се вид и својство општинске утрине може изменити и без одобрења општинског збора само у случају култивисања општинске утрине од стране а у корист дотичне општине. Али кад се општинска утрина у циљу култивисања даје под закуп трећем лицу, које има да изврши култивисање утрине у корист своју, онда такав закуп има претходно да одобри општински збор. Ово зато, што се променом вида и својства утрине штете права грађана дотичне општине, који су сад лишени слободног уживања понаше са те утрине. Зато тај закуп, дакле, има да одобри и збор, а не само Министар Народне Привреде.

Трећи Одсек нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. Стога је на основу чл. 170 закона о општинама решио да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 3. марта 1912. год. № 1667.

Све одлуке надзорне власти, донете по закону о општинама, морају бити образложене и основане на законским прописима.

Одбор општине б. и . . . . . одлуком својом од 5. децембра 1911. год. Бр. 4219, прописао је услове за издавање касапске аренде под закуп за 1912. годину.

Надзорна власт нашла је, да је ова одлука противна закону, јер је одбор, поред осталога, унео и ово:

„1., Ако би двојица, или више њих, једног брава делили за своју домаћу потребу, онда ће им арендатор наплатити аренду по тарифи у истој одлуци;

2., Говођег меса мора имати, и то: зими четвртком и недељом, а дети само недељом;

3., Такса ће се одређивати за продају меса, када се за потребно нађе".

Навод под 1. противан је § 370 крив. закона и чл. 3. уредбе о касапницама. Навод под 2. противан је тач. 2 и 4 § 369 крив. закона, а тако исто и навод под 3. противан је закону, јер овим одређивањем такси иде се на то, да од стране касапа не буде злоупотреба, да месо продају по високој цени, коју сами одреде, као заинтересовани у овоме за своју добит, а овим се постиже и то, да се у случају скупоће стоке може цена повисити у корист касапа на њихов захтев. Да би се ово постигло, ове цене имају се чешће мењати према пијачној цени стоке, а не овако како одбор налази, да се имају мењати кад се за потребно нађе, не везујући ту потребу ни зашта, што значи, да го зависи од воље одбора.

С тога је решењем од 12. децембра 1911. год. Бр. 11.537, задржала од извршења одлуку одбора.

По изјављеној жалби, III. Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што одлука одборска није била противна ни једном од законских прописа, који су наведени у првој тачки истог решења, према чему власт није ни имала разлога задржавати је од извршења.

Сем тога и трећи навод у решењу не може остати, јер надзорна власт није навела законски пропис, коме би одлука одборска била противна, а међутим била је дужна ово учинити према чл. 152 и 156 закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170 закона о општинама решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 23. фебруара 1912 године Бр. 1368

Самоуправни капитали, па било да су покупљени за извесне потребе, било да су позајмљени, морају се предати на приплод Управи Фондова.

Среска скупштина среза д.... на дан 15. фебруара 1912. године донела је одлуку: да се новац од зајма у 100000 динара, кад се узме од Управе Фондова, да на приплод једном од новчаних завода из околине, за који донесе одлуку срески одбор, пошто Управа Фондова на ложећи новац не плаћа никакав интерес.

Надзорна власт решењем од 16. фебруара 1912. год. № 2393, обуставила је од извршења ову одлуку, нашавши, да је противна чл. 40. закона о уређењу Управе Фондова, по коме законском пропису, а у вези са чл. 14, и 15. закона о окружним, среским и општинским буџетима, сви самоуправни капитали имају се а и морају предавати Управи Фондова на руковање.

Овај зајам одобрен је ради подизања среских зграда, а планови још нису готови, а док то буде учињено, проћи ће подуже време, те је зато најбезбедније, да новац стоји у самој Управи Фондова, а не да се даје приватнима. У толико пре, што за ово нема потребне одлуке Министра Финансија.

Министар Унутрашњих Дела нашао је, да је скупштинска одлука противна закону из разлога изнетих у решењу надзорне власти, па је писмом од 23. фебруара 1912. године П№ 3523, а на основу чл. 14. и 40. закона о уређењу округа и срезова послао Државном Савету сва акта овог предмета на коначно решење.

Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 40. у вези са чл. 14. закона о уређењу округа и срезова, решио, да се решење надзорне власти одобри.

Одлука од 6. марта 1912. г. № 2747.

За одобрење издатака за оправке на окружним зградама, које не трпе одлагање, а вредност им не износи више од 200 динара, надлежан је окружни одбор (чл. 108. тач. 10. закона о уређењу округа и срезова).

Услед тога, што се на окружним зградама имале извршити оправке, окружни одбор округа београдског донео је 1. децембра 1911. год. одлуке, № 7, 8, и 9, да се грађевинском одељку начелства округа београдског издаду и то:

1) За оправку прве грађевине 186.81 д.
2) за оправку друге грађевине 186·81 д.
3) за оправку треће грађевине 120. д.

Надзорна власт нашла је, да ове одлуке не одговарају закону на оних разлога:

По чл. 46. закона о подизању јавних грађевина, поправке на оружним зградама могу се вршити само по одобрењу окружног начелника, ако не коштају више од 200 дин, или хитније поправке, које не трпе одлагања, до 400 динара.

Како у овом случају за ове поправке није предходно добијен пристанак од окружног начелника, то одлуке одборске не могу остати. С тога их је решењем од 9. децембра 1911. год. № 12155. задржала од извршења, и целокупан предмет послала Министру Унутрашњих Дела на разматрање и решење.

Министар Унутрашњих Дела нашао је, да је неспаравне надзорне власти, правилно и на закону основано, па га је решењем од 12. д јекбра 1911. године № 24696. одобрио.

Против овога решења оружни одбор изјавио је жалбу Државном Савету и наиме, да решење Министарово не одговара закону на оних разлога:

По чл. 108. тач. 10. закона о уређењу округа и срезова, оружни је одбор власт дата у праду све хитне послове и без лицитације, ако вредност истих оправака не износи више од 200 динара. Овим законским прошисом, као доцнијим, повећене је право окружног начелника, да се може користити чл. 46. закона о подизању јавних грађевина, и право хитних оправака прешло је у надлежност окружног одбора за окружне грађевине.

У чл. 11. ал. 8. закона о уређењу округа и срезова јасно је прецизирано, у којим се случајевима и када може начелство окружно користити чл. 46. закона о подизању јавних грађевина, не предајући власт више но што је дато чл. 11. зак. о уређењу округа и срезова.

Даље, само у последњима предпоставима у ал. 8. чл. 11. закона о уређењу округа и срезова има чл. 46. у вези чл. 10. зак. о подизању јавних грађевина сиду закона, иначе не.

Државни Савет нашао је, да жалбене решење не одговара закону с тога, што се прошис чл. 46. закона о подизању јавних грађевина не може применити на овај случај, него прошис чл. 108. тач. 10. закона о уређењу округа и срезова, као доцнији по времену, а но овом законском прошису окружни одбор надлежан је за одобравање горепоменутих издатака.

С тога је на основу чл. 113. закона о уређењу округа и срезова решио да се жалбено решење поништи.

Одлука од 10. марта 1912. г., № 2826.

За расходовање општинских потраживања до 200 дин. у сеоским општинама надлежан је општински одбор, а решење одбора важи, кад га одобри Државни Савет.

Пресуда у К.... прикључала је 1887. год. општини ј...., и општина је тада издала 63 дин. за набавку прибавних књига.

Надзорни, да су по закону о прикљученим известима општине дужне сразмерно о тим издацима, одбор општине р...., на дан 12. фебруара 1912. године, донео је одлуку, да се ових 63 дин. расходују.

Државни Савет на основу чл. 86. закона о општинама одобрио је ову одлуку.

Одлука од 10. марта 1912. г., № 2827.

Штете, које је општина дужна накнадити држави, не могу се исплаћивати продајом општинског непокретног имања.

Збор општине с.... на дан 12. фебруара 1912. године донео је одлуку, да се путем јавне лицитације отуђе два општинска земљишта, а новац, отуда добивен, да се употреби на исплату полузаних — назомљених изолатора на стубовима телеграфским и телефонским у атару општинском.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити с тога, што се не може и не треба допустити, да се продајом непокретног општинског имања исплаћују штете, које је општина дужна да накнађује држави.

С тога је, на основу чл. 33. закона о општинама, решио, да се одлука не одобри.

Одлука од 10. марта 1912. г., № 2828.

Јов. К. Ст.

Кад постојање крив. дела зависи од каквог грађанско-правног односа, онда се тај однос, у колико не би био несумњиво утврђен, има расправити у самом кривичном процесу.

Ј. Г. и М. П. тужени су суду, што су самовласно затворили гостионицу „Централ“ у П., чиме је од њих узео под заузи и држао тужилац П. Т., то су тиме самовласно нарушили уговор о закупу и отворили себи привилу на § 195. крив. зак. Привремени суд решио је био: да тужилац П., за 30 дана по извршности решења поведе редован грађански спор код надлежног суда и тим путем докаже постојање уговора о закупу њиховом, закључен између њега и оптужених.

Но, по жалби заступника прив. тужиоца, Касациони је Суд поништио горепоменуто решење, са ових разлога: Погрешно је суд, што је заставе са навођењем ове кривице и прив. тужиоца упутио на особену грађ. парницу да доказивање постојања уговора о закупу између њега и оптужених, од чега суд назависи да ће зависити постојање самог дела. За овакву одлуку суд није имао основа у закону, а погрешно је позивање суда при томе на § 14. грађ. суд. пост., јер се у овом зак. прошису говори само о навлади штете причињене кривичним делом, а не и о грађанском питању, од кога би зависило постојање дела. Да ли у кривичном случају постоје елементи потребни за један крив. дела, суд има да цени по доказима, које странке поднесу, као и онима које надлежне пружо, а с обзиром на све околности и моменте нерипиноване радње, који би јој дали карактер кривичног дела. Ако би постојање крив. дела зависило од каквог грађанско-правног односа, онда се он, у колико не би био несумњиво утврђен, има расправити у самом кривичном процесу, према доказима странака и према резултату расправе тог грађанског питања решити и питање о кривичном делу. Према томе суд у овоме случају има, док спега да цени, да ли је за постојање овог дела од пресудног значаја питање о постојању уговора о закупу између оптужених и прив. тужиоца; па ако нађе да јесте, онда да то питање расправи одмах, по доказима, које су странке поднеле, а да не очекује његову расправу у особеној грађ. парници, на коју је погрешно упутио приватног тужиоца.

Један случај примене § 46. крив. суд. пост.

По једном кривичном делу, приватан тужилац се био позвао на председника и једног судију прпост. суда, да му они посведоче о извесним фактима противу оптуженога. Они су као сведоци о потребном испитани. На кад је изљављено дорпено и предмет по овоме оптужењу дошао пред дотични прпостепени суд, председник и судија се нису хтели изјаснити на питања и суђења по овоме делу, и ако су били испитани као сведоци, наводећи ове разлоге: Председник Н. Н. и судија Н. Н., нису у изјављу за решавање овога дела, и ако се је тужилац на њих позвао као сведоке, и они испитани о тим околностима. Јер по § 46. крив. суд. пост. „судија није ни у извесном кривичном делу био сведок или испитан, не може исто дело судити.“ Даље, сматрао овога зак. прописа несумњиво тражи, да је дотични судија као сведок, или и посведочио ово, што се од њега тражи. Како се на њега односно види, да су председник и судија, под обвезном заклетвом, изјавили: да они ништа не знају посведочити о овоме на ита се прив. тужиоца позвао, — то се има и узети, да они нису сведоци по овоме делу, те према томе да не стоје у изузећу како председа § 46. прив суд. пост. — Пу, Касациони Суд приседбама својим поништио је решење прпост. суда, са ових разлога: Кад већ и сам суд налази, да за председника тога суда и судију Н. Н., који су учествовали у доношењу овога решења, постоје такве околности, да је требало претходно расправити питање: јесу ли они у изузећу да по овоме решавају, онда је суд погрешно напао, да о том изузећу могу решивати исте судије, код којих те околности постоје, дакле и своје изузеће; већ је требало то питање о изузећу дати другом колегијуму на решење — § 48. прив пост., или ако то није могуће учинити због осталих судија, онда да поднаже предмет Касационом Суду, у смислу § 9. устројства Касационог Суда. — Прпостепени суд није усвојио ове примедбе, већ је дао следеће против разлоге: Намера законодавчева приликом доношења § 46. привичног поступка није била та, да ако — оптужени или тужилац — могу у свако доба, а нарочито у претходној истрази, онеспособљавати колегијум судски за решавање извесног кривичног дела, таме, што ће се на решавајуће судије у тому недељама познавати за сведоке о извесним околностима. Јер, дужност судија није да по њеној интересованих страна

иду и сведоче о околностима, које ни најудаљеније нису познате, па кад они под обећањем заклетвом на саслушању изјаве, да не знају ништа сведочити о ономе што да не знају ништа сведочити о ономе што интересована од њих тражи да поспедоче, — онда је несумњиво тачно налажење — онда је несумњиво тачно налажење пресуде, да се пресуд. суда у поменутом решењу, да се дотичне судије не могу сматрати као сведоци у оном смислу како их је саслушао у § 46. кр. пост. заповедао. Кад би се усвојило налажење одељења Касац. Суда, но може се протуходно има расправити питање о изузећу именованих, онда се долази до једног врло опасног преседана — а то је баш оно на што се ови противразложима цила те да се једанпут расправи то питање: да ли се може и сме доводити да једни судије у расправи да на тај начин оптужени лежи у притвору само због њеног, који у напред зна да именоване судије не знају ништа сведочити што он од њих тражи. Претпостављено случаји да неко лице буде притворено по тужби свога тужиоца, који има налогу да оптуженога држи у притвору што дуже. И за тај ниј тужилац се посове да му све судије и председница свију пресудених и Касационог Суда посведоче о околностима за које упиарред зна да их нико од њих не зна посведочити. Нека се Касац. Суд по сили закона и основби да доноси одлуку у смислу ових примедаба Одељења Касац. Суда, — онда настаје питање, које је тај пресуђени суд, коме би се питање о изузећу могло уиутити на решење? Ово је претпостављено, једно једног дана може бити и свршени чин. Без сумње је законодавац, домаћисвом одредбе § 46. кр. суд. пет., имао у виду да од несавесних тужиоца може наступити случај какав је напред нас претпостављен пример, — на је реч „сведок" снатрао само оног судију, који у својој сведоџби и утврди оно на шта се тужилац на њега, као сведока позвао.

Касациони Суд је, у општој својој седници, решењем од фебруара 1912. г. № 1992 усвојио примедбе свога одељења, а противразлоге пресудет. суда одбацио.

Исказ два незаклета малолетника и испод 16 год. вреди као непотпун непосредан доказ из тач. 2 § 123 крив. суд. пост.

Радоје Н. оптужен је суду зато, што је насилно обљубио Илинку, кћер Л. М. Пресуђени је Суд нашао до, према лекарском увереоју, стоје дело из § 191. тач. 3, кр. зак., јер је обљубљена Илинка, у времену извршења дела, према крштеници, имала је 11 година; и да противку опт. Радоја, који ово дело не признаје, стоје ови основи: 1. Основ из тач. 5. § 121 крив. суд. пост., јер га обљубљена Илинка за учињено овог дела окривљује, и 2) Основ из тач. 7. § 121 крив. пост., јер је оптужени Радоје но своме признању, а и према сведоџби неспособних сведока: Џиџе и Ђорђа, која тврде да су оптуженог Радоја видели на гомили са Илинком, био на лицу места у времену извршења овог дела. Но суд не може узети исказе ова два сведока, но исказе очевидаца из § 229 крив. пост. и ако тврде, да су тада на лицу места видели оптуж. Радоја над обљубљеном Илинком, и овој тада била задигнута сукњица и кошуља, јер не тврде и то да су видели, да је оптужени тада и обљубљивао, а баш ако би се и узели њихови искази као сведока очевидаца, ипак не би имали важности као доказ према § 114 тач. 3. крив. пост., пошто су оба ова сведока *испод 16 год. старости*. Како ова два основа нису довољна према §§ 237—238 крив. суд. пост. да се чине саставни доказ, те да се оптуженом за казну осуди, то се он по § 242 крив. пост., ниа ослобођен казне из недостатка довољних доказа.

Апелациони је суд одобрио био ову пресуду пр вост. суда.

Ну но жалби држав. и прив. тужиоца, Касац. је суд, решењем својим од 10. јула 1910. Бр. 7.298 поништио поменуту пресуду са ових разлога: Погрешно и законоу противно тај суд узима, да изнашање сведока Џиџе и Ђорђа, од којих је прва у време извршења саведока о коме сведочи, био у 15-ој а други у 16-ој години живота, и који су били очевидци извршеног силовања над девојчицом Илинком, — немају важности као доказ по § 114 тач. 3. крив. пост. само за то што су испод 16 година живота. По том законском пропису, они се због извршене 16 године само неће закључити на своја казивања, и због тога њихови исказ не могу *бити пуноја доказа*, но § 229 крив. пост. о кривици опт. Радоја, а пикојим зак. прописом није плаћено, да они, због тога само, не могу у опште бити никакав доказ. Напротив по другој половини тач. 2. § 123 нст. зак., казивање *два неодлета сведока вреди као непотпун непосредан доказ*, кад им се *ничне не може одрећи посматрачка способност*, која се огледа у њиховој умној развијености да запазе *факт* о коме сведоче, и над се њихово казивање слаже са осталим исказима околностима, као и са доказом о њеним околностима, као и са доказом о самом постојању дела. На њихо казивање два неодлета сведока по наведеном § 123 крив. пост. има снагу ближег основа подозрења, то је суд *требао* њихово казивање тако и да узме, у вези са осталим основима, које је нашао да против оптуженога постоје, и према томе пресуду да изрече.

Апелациони суд је усвојио ове примедбе Касац. Суда и у смислу истих изрекао пресуду, којом је опт. Радоја за представљено дело осудио на *пет година робије* . . .

Ј.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милосав Јов. Дамјановић, из Бобове, одговара за опасну крађу, али се налази у бегству. Он је новајсак, тапан, сув, носа пукастог, стар 30—35 година, у оделу је сељачком.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 5418.

Светозар Суботић, свештеник, родом из Ужица, који одговара за три опасне крађе, побегао је испред свог суседника. Он је стар 18 година, средњег раста, сувоњав, правокласт. У оделу је грађанском.

Депеша начелства округа ужичког Бр. 2688.

Богдан Арунновић, пекар из Палилуле, има за издроси десет дана затвора но извршној пресуди начелника среза јасеничког Бр. 22212, али је отсутно познато куд.

Ако се пронађе, треба над њим извршити поменуту пресуду, па о томе нам о непознатому известити потичну среску власт.

Депеша начелника среза јасеничког, округа смедеревског, Бр. 5722.

Неписмени лопови, који нашу 14. и 15. ов. месеца, обили су судницу општине бигрењичке, и украли стечене писане серије 361, од бр. 12868 до бр. 12929.

Изречена се нажна скрепе ни свакаво Цигане.

Акт начелника ср. параћинског Бр. 8670.

Неписмени лопови, украли су Светозару Стевићу, трг. из Дубовице, на сталији млађеновачкој, два потеса са новцима и забележницама. У једном је било 180 динара у банкама, и то једна од 100 динара и 8 од по 10 динара.

Поред новака била је и једна женина непопуњена, на банкноту од 1500 динара, коју је издентирао Светомиров сан, Миморад.

Акт начелства округа београдског Бр. 3199.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побесним лицима учине најжалбу потеру, и у случају пронађења стражарно их упуте властима које су потеривање издале, с позивом на сличене бројеве шита или депеша.

КРАЂЕ СТОКЕ

Јованка Божићу, из Грушина, украдена су два вола. Један је шаре рифе, чарапаст, стар $2^1/_2$ године, има ожиг А, висок 158 см. а други је шаре алаташте, стар 10 година, пастаст на чело, има ожиг „О"

Депеша начелника среза добричког Бр. 4556.

Мирјану Лазаљају, из Јежера, украдена су два вола. Један је бумст, шарен, рожаљен у десно уво исечак, а други је рујак, без рожаља. Оба матора по 5 година.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 344.

Ивиџ Лукићу, земљоделцу из Београдскога, украден је коњ са свима својима седлом. Коњ је диве праве, висок једног ока има брљавину у облику једнога лешника, на лево ноги има бело белегу, грива једнако, стар 5 година, неопитомљен.

Акт начелника окр. ваљевског Бр. 2881.

Обрађа се нажна свима полицијским и општинским властима на ове поправе.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 13. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 8. АПРИЛА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа унапред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ не продаје се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара друге класе среза јабланичког Милана Величковића, полицијског писара исто класе среза ражањског, по службеној потреби; и

за полицијског писара треће класе среза ражањског Петра В. Радовановића, адвокатског писара.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. марта 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Јовану Алексићу, полицијском писару друге класе среза колубарског, оврућа ваљевског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. марта 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

Трагови ногу[1].

Било би излишно нарочито истицати огромну важност трагова ногу у кривичним истрагама. Међутим, на наша полицијски агенти ни наши истражни чиновници нису, у истини, још довољно упознати са њиховом корисношћу и важношћу. Нећемо да претерујемо као неки теоричари, који тврде да из трагова могу читати као на отворене књиге, јер то је фраза која има своје нарочито место у једном роману Конана Дојла или у приповетама о авантурама Ника Картера или Буфала Била. Наша сопствена пракса доказала нам је, међутим, да је у извесним случајевима могућно пронаћи извршиоца злочина, захваљујући трагови његових ногу. Поред овога, они — ови трагови — пружају пажљивом и кри тичном посматрачу (особине оне не познаје већина теоричара о злочину) индиције, које могу нам ити врло великог утицаја на ток истраге. Ово је довољна да истражник, а нарочито његов техничи помоћник, вештак — специјалиста буду темељно упознати са напластављем и ископавањем ових трагова.

Одржање трагова ногу на месту извршеног дела.

Инструкције водеће пантоне за заштиту трагова у почетку истраге неводом овога реле: „Ниже, по правилу, потребно нарочито заштићавати трагове ногу, који се налазе у унутрашности куће, осим ако је немогућно забранити приступ света на место где се они налазе. У овом последњем случају треба их покрити дасцама, испод којих би се трагови од њих не би повређивали — треба метнути две до три попречнице.

Ако се трагови ногу налазе у отвореном пољу, онда их треба покрити нашим сандуком, или већом касетом за цвеће, или дасцама испод којих би се подметнуле две попречнице итд.

Прово света овога треба метнути употребљавано платно, а онолю направити мали земљани насип, да би се спречио приступ воде у случају кише.

Отисци ногу у снегу заштићаће се од топљења ако се прво поред ду сандуком на се на овај набаја снег. У колико је количина снега на сандуку већа у толико ће отисак бити заштићенији. Ако нам много отисака од исте[illegible] треба међу њима набрати најбоље и од једне и од друге ноге, и сачувати их на горе изложени начин.

Истраживање трагова ногу.

Где треба тражити трагове ногу? Разуме се прво на месту самог злочина, а затим — што се врло често пренебрегава — и на удаљењим местима. Шта више, на овим последњим местима обично се налази боља очувани трагови но на самом месту злочина. Потицаји и добро очувани отисци на овом месту релативно су ретки, јер их обично има много и изукрштани су. Поред овога, личности које прве приспеваду на место извршеног дела у већини случајева газе преко злочиначких отисака, а нису ретки случајеви да и сам злочинац уништава и квари своје отиске. Опасност од снега овога много је мања код трагова на удаљенијим местима, врз која је злочинац морао проћи. Истина, тешко је доказати да такав и такав отисак ногу нађен у околини места злочина произлази доиста од злочинца, али се са мало више посматрања и логике и ово постиже. Тако је увек нали вероватно; да ће злочинац њен путеница и улицама где би могао бити виђен, већ ће тражити путеве за које вероује да ће га заклонити од погледа.

Ако се открију трагови, за које је вероватно да произлазе од убице, треба прво извидети да ли она нису од суседа, или личности које припадају кући у којој је злочин извршен, упоређујући овоитуално у овом циљу на лицу места њихову обућу са нађеним отиском. Брзо упоређење довољно је, у већини случајева, да покаже идентитет или неидентитет у опадима приликама. На случај сумње треба одузети обућу и извршити брижљиво упоређење у лабораторијуму.

Ако се дође до уверења, да нико од суседа итд. није творац нађеног отиска, велика је вероватноћа да се има посла са отиском злочинца. Доказ о пореклу отиска ногу утврдиће се још лакше, ако су њихови творци изгубили какав свој или украдени предмет. Констатација да отисци произлазе од личности које су тражене, или које су се носиле какав терет, или које су се одликовале, може такође олакшати одређивање њихових порекла.

Додајемо још, да и у оним случајевима, кад је на месту извршеног злочина нађен отисак ноге се може несоредити, те треба пренебрегнути тражење њених отисака у околини, јер је њихово изучавање у толико боље у колико их је више на расположењу.

[1] Uo sem Dr. R. A. Reiss-a: Manuel de police scientifique (technique).

Отисци босих ногу.

Доста знатан број убиставља извршује се од убица са босим ногама: убиство Марије Агетов, у Паризу, које ј извршио познати Прадо, афера Курвоазије, у Енглеској, двогубо опеубиство Веснеј (афера Тишо), убиство финансијера Релиса (које су извршили Ренар и Курто-а) итд. У овом последњем случају убице су биле потпуно наге у моменту извршења злочина. Разлог скидању обуће пред извршење злочина неома је разумљив. Злочинци овим избегавају бат корака, и но ризикују да своју обућу умрљају крвљу, која се неома тешко указала потпуна са провеја кожа. Са оних истих разлога скидање обуће практикују и опасни крадљивци. Многе убице и опасни крадљивци скидају само ципеле, а задржавају чарапе на ногама.

Отисци босих ногу могу се наћи у глиници и пластичној земљи, т. ј. у земљи која је окљежена киши, или је недавно преритана; затим у песку, у шумској земљи, у прашини по путевима, у брашну и осталим подобним материјама. Позитивни отисци могу се констатовати на сваком јавном предмету који је покривен прашином, на паркету недавно премазаном, по наменим плочама и наменом патосу са глатком површином, итд. Шта више, нога обојена крвљу или ма којом другом материјом за бојење, оставиће свој позитиван отисак на свако површини с којом дође у додир. Овај отисак може бити потпун или делимичан.

Позитивни отисци, произведени босом ногом, која није намазана крвљу или којом другом подобном материјом на премазаном паркету, каменим плочама итд. неостаће видљиви за око ако се буду непитивали под извесним углом, јер површина, додирнута зноју и масним материјама, које се увек налазе на површини коже, у већој или мањој количини, потамни услед овог додира.

Нога.

Код отиска ноге разликују се ови делови: *предњи део ноге са прстима, унутрашња ивица табана* која граничи кривину овога, *спољашња ивица табана* и *пета*.

Ромер разликује три типа ноге, која производе три различна облика табана: *савијен, раван и средње*. Последњи тип најчешћи је. Његов потпун отисак овај је: а) спољашња ивица табана оштрава се у потпуно дужини; б) унутрашња ивица лако је прекинута кривином табана, али веза између предњег дела ноге и пете (мост) не постаје, услед овога, сувише узана; в) предњи део ноге са широком ивицом глава (5) метатарса с једне, и са меснатим врховима прстију с друге стране, и г) пета потпуно оштрава.

У унутрашности ноге постоји су расподељене тако, да образују двогубу свод у правцу трансверзалном и антеро-постеријорном. Као што код Ферокон, овај свод може се упоредити са полуубутом, које је изнутра отворено, и које се може компактирати приближењем двеју ногу. Код савијене ноге свод је протеран, а код равне он више или мање ничезнва.

Отисак савијене ноге карактеристичан је, дакле, неома мадим, а равне, врло широким жестом.

Стајање.

Отисци, које производи нога приликом стајања на једном месту, најкарактеристичнији су, али притом никад нису апсолутне тачни, јер се нога на чврстој земљи шири и увеличава. Ово увеличање износи, по Пеперу, по 5 m.m. у сваком правцу, а по Масону од 9 до 23 m.m. у дужину. Увеличавање се не производи подједнако у свима деловима ноге. Предњи део ноге више се стешњава, истина не у великој мери, услед чега је најгрдњи за мерење.

Треба таноће водити рачуна и о грчеву ноге услед хладноће, и. пр. у снегу.

Поред поштo мало мањих димензија, оно грчење производи још и промене на кожи табана, којих нема на нормалној температури. Код отисака босих ногу у снегу, који су у праиси врло ретки, треба и о овоме водити рачуна.

За време стајања отисци пристоју за окружења су, док су за време хода надужени. И кривина табана мења се у овим случајевима, јер се мало смањује за време хода услед надужења ноге. Она знатно варира од једне индивидуе ка другој).

Ход.

За време хода нога пада на задњи део пета и продужује свој покрет увапред, додирујући сувшеснно земљу свима испученим деловима табана. Овом приликом она се шири и, назад, пошто се јако ослонила на свој предњи део, подиже се своим врхом.

Услед неједнаке пресије за време хода, пета и предње део ноге улазају више у земљу, услед чега пресеч отиска ноге у ходу представља прву линију, чије су најниже тачке: задња ивица пете и врхови прстију, а највиша: средина ноге. Шта више, услед покрета пронресије тела, која се ослања на предње део прстију, ови клизају у назад и на овај начин скраћују дужину отиска ноге. Овај на предњој страни показује једну равнину клизања, у чијој су основи отисци прстију, по правилу врло јасни (Кутањ и Флорење). Дужина ноге одговара у овом случају, не дистанцији између пета и прстију, већ оној између крајa пете и почетка равнине клизања. Ова је равнина увек јасно видљива код отиска у блату и снегу. У овим последњим, клизање ноге у назад одваја често целу задњу страну отиска и баца је позади. Равнина клизања у односу је већа у односу површина, по којој се иде, иуди мање отиора, и у односу је покрет бржи. Она је, тако исто, врло знатна над се отисци ноге налазе на убрдиоје и површинама неправилним сасвим често се посматра, поред равнине клизања предњег дела ноге, још и клизање целе ноге унапред.

Ово што смо рекли о кривини отиска босе ноге и равнини клизања, преди таноће и за отиске обувене ноге.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ова ме пост озбиљно забрину: ћу ће свакако испитати, а може бити да је већ била пред управником варошн; бог сумње да је казала, или ће казати, да Дивајн-а, а кад је издат Дивајн падат сам и ја. Било је, дакле, неопходно осуетити тај удар. Сишао сам журно да се посаветујем са поднарединком шта ћемо предузети. Срећом он се бепе отрезнио; пажем му о опасности која нам прети, он ме разумеде и изиаде на појаса двадесет гвинеја. „Ево, рече ми, овим ћемо осигурати ћутање мајке — Томас". Затим зовну једног келнера, даде му паре и рече му, да их одма преда апсенији. „Ово је сан апсенијин, каза ми Дивајн, он стиже свуд, а уз то је поуздан".

Наш изасланик се врати брзо и нала нам да је Мајка-Томас испитивана два пута и да није проказала ништ; до ј са захвалношћу примила послатак и да је тврдо решена и главу да изгуби а неће да каже штогод, што би нама могло шкодити. На тај начин сам се с те стране био обезбедио. А шта да радимо са Черкама? упитам Дивајн-а — с Черкама? Ништа другог него да их свеседнемо за Динворк; ја ћу платити трошак. Одмах смо се новели обојица да им саопштимо одлуку о путу. Оне испрва изгледаху зачуђене али после малих уверавања, да је њихов интерес да не остају више у Будоли, оне се решише да нам кажу збогом. Још исте вечери отпутоваде су. Растанак није баш био тужан јер Дивајн је био ноћчан а било је нада да ћемо се опет видети; само се брда не састају, каже пословица.

Госпођу Томас пустише пошто је надржала шест месеци затвора. Паулина и њена сестра напаше љубазљу према месту рођења вратише се на материно крило и предузеше стари живот. Не знам да ли су што стекле, али није немогућно. Зато што о њима и не знам ништа више прекидам њихову историју да продужим своју.

Полет и његови једна да су били и приметили наше одсуство кад се зна истаписмо; они су певали, или и јели напаменично и сне у један мах и цвеу престајали до поноћи, састављајући тако све оброке у један. Полет и Флорио, његов пожоћник, биди су јунаци дана, а биди су и опасни и моралио разлучити један од другог. Први је био мали и пун чопеп, јаких и четвртастих леђа; имао је прат као у бика, а плеча виорока, лице једро на коме је имало нечега јаловског; његов поглед био је увек или страшан или љубазан; у борби је био без милости, а иначе је сваја био чопечан и сажалив. У сукобу лађа био је домоп, а код своје куће, међу женом и децом, пазуен нало напраситости, био је добар као анђео; најзад био је добар закупац [имаиа] прост паиван и искрен, као канак патријарх; немогућно је познати да је гусар, а уврци

ли се, он наједанпут мења обичаје и говор, постаје ћудљ и груб према свакој мере; његова је команда као капиног десната са истока, кратка и без приговарања; имао је руку и ногу, гвоздене: тешко ономе ко се успротиви! Полиј је био неустрашив и трпељив, осетљив и груб човек; нико није имао више од њега искрености и лојалности.

Флерио је био једно од оних највредних бића која сам икада срео. Обдарен чврстим саставом он га је још врло млад трошио у свима могућим претераностима. Он је био један од оних распуштеника, који силом апотирају од свога живота и троше свој капитал на жеље. Усијана глава, разбуктале страсти и жеља убразиља беху га рано изгурале напред. Он није имао још ни двадесету а малаксалост његових прсију и опште слабљење примарали су га биги да напусти артиљерију, у коју је био ушао у осамна стој година. Сад је имао само душу, страшно је био сув; два крупна ока, која су својом црном бојом чинила да више пада у очи меланхоличан изглед његовог лица, одавала су све оно што је прежњево овај леш у коме тињаше још натрена душа. Флерио не знађаше да су његови дани избројани; суђаје му беху нарекле смртну пресуду и извесност блиског свршетка надахну га на једну необичну одлуку. Ево шта ми је он причао:

„Служио сам у коњичкој артиљерији, где сам ступио свољевољно. Пук је гарнизонирао у Мецу: жене, јахање и пошта служба стрпеше ме, био сам сув као хартија. Једнога дана заспивао сам се коњи седлају и одмах пођосмо; разбојео сам се на путу; упутише ме у болницу и после неколико дана лекари видеће да напаљавам доста рани најзанде да моја плућа за призивно дуго времена не могу подности дрнсуање на коњу; према томе решише да ме пребеду у пешачку артиљерију и чим сам се предигао преход је извршен. Заменио сам једну врсту топова другом, мале за веће, шест за двапаест, мамузе за дозлуко; требало је тоиарити на мазгу и растоваривати, гурати точкове, правити заклон, носити терете и још горе, упрштя на леђа торбу са муницијом која је убида више регрута него ли топ на Маренгу. Ова ме торба убп, писам могао више издржати, то се јавим за отпуст и то ми се успоје; требало је још само да издржим главни преглед који је вршен комисијски а у комисији је био генерал Сарацен. — Кладим се да је онај тамо бодестан од груди: боле ли те груди? — Јектичанко у другом степену[*], рече доктор. — Овај овде? сумњам, сни су они такви: згрчених рамена, тесних груди, протелаести, у лицу жолави. Да ти видимо ноге... и, четири рата можеш издржати, настави генерал ударајући ме по листу. Шта би хтео? отпуст? нећеш га добити. У осталом, дођоде он, само је онај мртан који се не креће, одлази!... други. — Хтео сам да кажем... — други! попови генерал, а ти ћути!

„Кад се преглед сврши одем и логнем на мој кревет. Док сам опружен по њему размишљао о суровости генераловој дође ми помисао: да ли неће бити полуутлашиди ако ме по од његових другова препоруче. Мој отац се познавао са генералом Леграном који је био у догору у Амбертезу и намислим да од њега тражим помоћ. Најем га. Он ме прими као сина свога пријатеља и даде ми писмо за Сарацена коме ме посла са својим ађутантом. Преноруке је биха хитна и поспао сам да ћу успети. Дођемо обојица у догор извештимо се за стан генерал, један војник нам га показа, и ево нас на врагима ј дне онаде баракс, која ни по чему не личаше на стан главног старешине: ни страже, ни страживре, ни натписа. Кућном бављаном моје сабље; „слободно" вицну неко са нагласком и тоном ирезир расположења; повучем за један канап те се сквасиница подиже и отворе врата. Прво што узасени опазимо сено: један кућени чаршав у коме су увијени на мало сламе лежала један уз другог генерал и његов посилна. У таквом положају он нас прими. Сарацен прими писмо и пошто га је пирпо прочитао рече ађутанту: „Генерал Легран се интересује за овог младог човека; зепо, шта жели он? да га отпустим? није ни мислпта о томе"; затим окрену се мени: „ти би мислиш био добар кад бих те отпустио! Диван ти изглед стоји под кубе! ако си богат да умреш полако мучен сетним бригама, ако си сиромах да увећаш беду твојих родитеља и да скончаш у болници. Ја сам лекар, ја. Тебе курпшм тражи а лечење на страну; ако те не напаст, рапан, или још боље, маршеви и вежбања опорављење те. У осталом, ради као ја: ни рапије, ова вреди више него ли лепеза и суртука". У исто време он пружи руку дохвати једну гриву чутуру која је била близу њега и напуни један бокал који ми додаде. Узалуд сам се бранио, морао сам попити велику количину ракије; ађутант такође не могаше се ослободити од ове необичне љубазности. После нас ппо је генерал, а његов посилни, коме додаде бокал, докуеври ово што је било остало.

„Није било више нада да се може искамчити решење које ми је требало и ми се врапмсмо нерасположени. Ађутант оде у Амбертез, а ја у тврљаву Шанпјон где ућем више мртав него жив. Отада није ми се ништа милило и био сам изгубио вољу на све; тада сам добио поштеду од службе и дежеби и дану и ноћу потрбушке остао сам равнодушан према свему што се ово моје догађа и мислим да би остао још дуго у томе стању, да једне зимске ноћи не паде Енглезима на памет да запале нашу болницу. Ма да писам ништа радио иман сам од неког непојмљивог умора ово јасно. Наједанпут ме разбуди неки нападни трескај, устанем и кроз окна једног малог прозора приметим ђубиду пламеновз који су се укрштали у ваздуху. Видео сам грдне пламене бразде као дуге и звезде које су изгледале као да нестају; испрва сам мислио да видим неку вештачку ватру. Међутим хука, слична оној од бујице, које као водопад падају са стена, натера ме да задрхтим. Од времена на време густа помрчина је уступала место неној црвеној светлости која ми је изгледала као дан у пазуху; земља беше као запаљена. Грозница ме ухвати; чињаше ми се као да ми отиче молан. Заспвара „узбуна", чуо сам лено узвике „к оружју", и од пета до главе пређе ме неки страх: досета ме сам ивпан себе. Дохватам чизме, пробам да их напучем, немогућно, тесне, и поге ми се загламање у сарама; пробам да их изучем али не могу. За време овог напрезања мој страх постојаше све већи. Моји се другови обукоше; тишина која завлади око мене каза ми да сам остао сам, и напротив са свију страна чујем трче топовима, нико не брине за моју неприлику у обувању; најзад јурнем преко пола носећи испод мишнце своје одело.

„Сутра дан изађем међу другове. Стајећи се мога кукавичлука која је и мене чудно изнасилим једну причу, која би ме, ако ее у њу поверује, начинила неустрашивим. За несрећу они ее не шараше тако лако као што сам ја мислио; нико није био тако глуп да у ју верује, него су ми чак добацивали оштре шале и завједања, те сам изазвао на коме од једа и гњева. У сваној другој прилици ја бих се тукао са целом четом, али сам био стрвен и тек идуће ноћи повратя ми се снага.

„Енглези беху попова почели да бомбардују нарош; били су готово близу до обале, њихове речи допираху до нас а напа зрна пребацивахуу их. Наши послаше на сирул покретне батерије и оне да би им се приближиле морале су се крстати преко њиви и осеке. Ја сам био у првој послуси једног топа; над стигоемо до таласа ни се заустависмо. У истом пренутку Енглези просуше на нас град од танади; гранате се распрскиваху пред нашим нарама а друге испред наших коња. Било је јасно да смо и поред помрчине били Енглезима средипте на нишану. Требао је и бранити се и нападати: нареди се премештање топова; то се изврши; капшар при коме топу, толико исто збуњен колико сам ја био синоћ, хтео је да вида, да ли су осовине на топу легле у а њихто за пуцање, повуче руку, али на једанпут јаучну од бола, а његов јаук поновише одјеци са обале; пред ну бочу слепљени бронзом тешком двадесет цепата; притрчаше да му прате одлобоке, подигоше масу која их је притискивала, али при свом том он се осећаше још ухваћен и обнезнани се; неколико гутљаја ракије помогоше ми повратита га и ја се пожурим да га напедем у позо; сви су помислили да ми је то био наговор да се извучем.

„Ја и капшар нђасмо полако; у часу кад смо ушли у парк (муницпони трен) кроз који смо морали проћи, једна бомба за запаљивање паде међу две наре пуне барута: опасност је била ту, неколико трепутака и сва муницпја одс..... Могао сам помотно да се уклоним, али не знам, тек у мени се појрили неки преображај: од смрти се писам више бојао; брже него муња јурнем на метазну цев одакле је избијала смола и запаљени материја, ограбим је, одпесем далеко'и спустим на земљу

[*]) Капше к пауе кра. Пр.

бан у овом трепутку кад бухал у граната поигравано и са треском ражење гранату.

„За ово сам имао свеснога: моје руке, лице, изгорело одело, ошљење ципате је-дно каре, све то говорило о мојој храбрости. Да није било ове једне усиомене ја бих се загорио, а овако сам само био задовољан; другови ме ширу више жестим шалома задиривали. Продужисмо пут. Тек што смо били одмакли неколико корака атмосферу обуже пиара, седам ми-нара појавило се у један мах; изнор страшног осветљења био је у хуци. Пред на кроповима обухваћеним пагром пуцање те је изгледало као пуцањске; вечини одељења чујући то, а не знајући узрок, вили су на све стране тражећи непријатеља. Видну нас, на малом одстојању од бродарске радионице облази лица и пламена обухватили боку једну колибу од које нестаје радионице запаљене делове; тужно јаукање неког детета дозивање до нас; ја увлрхах, није се спасило времена промишљати; жртвујем се, спасем дете и вратим га његовој мајци која сирота цвилаше да га ко избави.

На овај начин част ми је потпуно испуњена; нимо се не усуђивале више да ме сматра за плашљивца; вратим се у батерију где су ми сви честитали. Наш командант обећа ми чан и орден, који ипак могао за себе добити, јер је за тридесет година његове службе био судбине да уваи буде ни за топа а пиако испред њега. Ја сам сумњао да ће у опште бити одликован а још пре но његовим прописима писам одликован. Све једно, мени је било суђено да се прославим, сне бепе уз мене. У то време између Енгеске и Француске биле су поведене преговори за мир: лорд Лодерал беше у Паризу као пуномоћник над телеграф јави за бомбардовање Бухове: то је други део преговора ноћених у Конопхагену. Цар увређен онима безразложним непријатељством изврсти о тоне Лорда; требаше му неверстно његове владе и препоручи му да одмах оде. Песпе тога на пепаест сати Лодерал стиже овде на „плативан тоџ". Народ је жедео да се на њему оспети Енгеској и скупи се у гомилама на путу куда ће лорд проћи, а кад се он појави, без икаквих обзира према овој двојици на њих овенчаја који су га пратили, са свију страна полете на њ. каменье и блато. Лорд блед, дрхтљив, бео паде, очекивао је да буде прегажен, али ја му пријем са сабљом у руци и виником: тешко оном који дирне! Говорим растерам гомилу и стигнемо у пристаниште без икаквих других непријатеља и лорд се укрца на једну парламентарску лађу. Чим је стигао у Енгеску ескадру, још исто вече, наставе се бомбардовање варошн. И ту нов били смо под оружјем. У један сат ноћуре Енгези пошто су избацили неколико бомби за запаљивање обустављене паљбу; ено сам изнурен од умора, наслоним се на један јавор, и заспим. Не знам колико сам сата спавао, али кад сам се пробудио био сам сам у води, ни ја се, чини ми се, беше спеђнла, удони ноћ, и поглед пао в ум заморени. Бухова ни изгледаше као да је промениа места а патра са елетиће изгледаше: ни ја сам је она непријатеља. То све било је тек почетак једне дуготрајне борбеги, али сам нпак упорно одбија за ове време бомбовања идеи у болницу. Најзд време опорављења дође, али као сам се сувише енорно опорављао предложили ме за отпуст и овога пута, и ако сам сва био мишљења генерала Сарајена, и против моје воље, отпуствше ме.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине радљевске, актом својим Бр. 979, пита:

„Суд овај, пресудом својом Бр. 624 од 22. фебруара тек. год., казнио је извесна лица — грађане ове општине, што по наредбама овог суда пису хтели очистити своја ђубришта од гусеничних јаја, са по 30 динара казне новчане у корист среске касе, наслонивши своју пресуду на чл. 6. зак. о уништавању штетних животиња и биљака, даље: да сви казњени плате за пресуду по два динара таксе, а осталим грађанима — сведоцима по два динара дангубе солидарно.

Пу по жалби казњених лица, полицијска власт среза тамнавског, као надложна за расматрање пресуда општинских судова оваковпе врсте, чл. 6. поменутог закона, не да је оваљбену пресуду поништила или одобрила, већ је ослањајући се на поменути законски пропис, ову пресуду преиначила и пресудила, да се сва испоована — казњена лица, пресудом овог суда Бр. 624, казне са по 5 *пет динара* новчано; да сви солидарно плате за пресуду свега 2 — *два динара* таксе (ва да су у истом важности 23 лица, и сваком сиедоку по 1 — *једам динар* дангубе.

Суд овај налази, да полицијска власт није у праву пресуде општинских судова преиначавати, већ само одобрити или поништити — чл. 6. пом. закона. Сем тога суд налази, да с погледом ТВр. 370. и код овог напомене у закону о таксама, дужни су сви оирављени да плате по два динара таксе за извлачну судску радњу по извиничној дужности због њихове непослушности.

С тога суд овај, поводом овог случаја, моли уредништво, да у прном свом броју „Полицијског Гласника" изнесе своје мишљење: да ли је изнета радња полицијске власти, у овој ствари, правилна или не. Ако јесте по основи кога законског прописа? и назад чијој каси припада ова казна. пошто је полицијска власт пресуду овог суда Бр. 624 својим Бр. 4466 од 10. ов. месеца и год. замениула?"

— На ово питање одговарамо:

По чдану 6. закона о уништавању штетних животиња и биљака и о заштићивању корисних животиња, жалбе против суда општинских власти расматрају и у последњем степену расправљају среске, односно окружне полицијске власти.

И ако овим законским наређењем није нарочито напглашено, да полицијске власти могу преиначавати пресуде општинских власти, ипак ни се то право не може оспорити, јер се по речи: „*расправљају*", јасно види, да сем разматрања имају и шире право. управо право пресуђивања.

Према овоме, среска власт је имала по закону право да измени казну, коју је општински суд наредио, и у том погледу не може јој се чинити никакав приговор.

Да ли је, пак, она добро урадила што је смањила казну, то је са свим одвојено питање, и уредништво је ту на страни суда, и налази: да се свако осетним плаћама може пагнати наш свет да пази и своје властите интересе, и интересе својих суседа, јер непочишћена гусеничина јаја у једном воћњаку, пружају могућност да лишће читаво село једног пажног и озлиог прихода.

Што се тиче паплате такее, уредништво налази да је среска власт погрешила што је сва казњена лица осудила на плаћање свега 2 динара.

То није могла учинити ни по напомени под тачке 370., јер се и тамо предвиђа наплата од осуђеног, што значи кад је оних више онда од сваког, а *то није* могла учинити ни по начелу постављом у напомени 2. алинеје друге код броја 193. закона о таксама, где се наречно вели, да ће се свако лице особено осуђивати на плаћање такее.

Овоме није било места ни по томе, што је општинска суд требао за свако лице да води одвојену истрагу, па да и пресуду одвојено донесе.

Новчана казна прилаза општинској каси, без обзира на то што је исличина њена измењена, јер она ипак има свога извора у пресуди општинског суда.

II

Деловођа општине јесерске, у срезу деспотовачком, упутио:

„Начелнику среза деспотовачког, у протекшој 1910. год., узео је ново и председника општине на одговор, што у општини није било страже, на пас је но томе, а но чл. 158. закона о општинама, казнио са по 100 динара у корист дражане касе.

Као главни разлог за уништај, ја сам у најзаконој жалби цитирао одредбу чл. 115. закона о општинама, која предвиђа дужност општин. деловође, а и чл. 148. истог закона.

Трећи одсек Државног Савета, одлуком својом од 28. октобра 1910. године Бр. 8799, одбацио је жалбу а решења начел. ср. оснажио.

Дов, међу тим, у бр. 9., стране 70, „Полиц. Гласника" налази одлука Државног Савета од 19-1-т. год. Бр. 210, којом се деловођа општин. ослобођава казне за дело из чл. 158. зак. о општин. пошто није случај из члана 115. помен. закона.

Налазећи: да је одлука Државног Савета, којом је моја казна по решењу на-

чланка грешког Бр. 8799, неправилна и противзакона, пошто је дужност дотичног јасно наведена у чл. 115. закона о општ. а онди није било ни једног услова из ове одредбе, — а да је одлука изнета у бр. 9. „Полиц. Гласника“ правилна, ја иман мишљење: која је одлука правилна за овог ствара, како би се општ. дотичноје могле управљати при противном поступању?“

— На ово питање одговараме:

Дотичноје општинских судова, као општински службеници, не могу вишта самостално наређивати у општини, јер та права припадају општинском суду, у колико нису процесена на саме изабранике општинске чланонима 103. и 109. закона о општинама.

Према овоме, дотичноје не могу самостално и независно од општинских судова извршивати ни наредбе старијих власти, кад ове нису изване специјално за канцеларијске послове, него њихово остављање и извршење тражи и неку врсту принуде, која изване из законског овлашћења.

Како и наредбе о постављању неких стража, могу бити извршене само тада, ако онај, који тражи њихово извршење, има и право принуде, а то право, међутим, дотичноје немају, то онда на њима и не лежи одговорност, јер то прелази круг дужности, које су за дотичноје прописане у чл. 115. закона о општинама.

Из ових разлога ми налазимо, да је друга одлука Саветска, публикована у 9-ом броју нашега листа, за ову годину, сообразна закону.

Дотичоја би овде могао бити одговоран само тако, ако би се утврдило: да је он немарљивошћу својом у пословима канцеларијским тако затурио ову наредбу власти, да она није ни дошла до сазнања општинског суда и председника.

Познајемо: привиде, да неје дотичоја општински може бити кажњен по члану 158. поменутог закона, везане су само за дужности побројане у чл. 115. истог закона.

Независно од казна из чл. 158. прописано су казне т. 1. чл. 157., чл. 163. итд. за пропуштене дужности у таме побројаним случајевима.

III

Дотичоја општине шлаховске, у срезу добричком. пита:

„Молим уредништво, да ми изволе у своме листу објаснити:

Подлеже ли плаћању такве тужбе, које сеоски пуномоћници подносе за заједе сеоске утрине противу појединих грађана, јер то није у закону о таксама објашњено, а ја сам мишљења да те тужбе подлеже такси, јер се пуномоћници сматрају као приватна, а не званична лица.“

— На ово питање одговарамо:

Чуване општинске утрине није стварно само добро неке општинских власти, него је то њихова законска дужност, која истиче из закона о општинама и Височајше уредбе од 7. марта 1858. године.

Кад ово стоји, онда се општински пуномоћници, који достављају захватање општинских утрина, не могу сматрати као приватна лица, те но тоне не треба ни да плаћају такву за сво случајеви § 375. а, кр. закона, у толико пре, што се она дела накнађују и суде по службеној дужности. Онако је наиме и Касационни Суд одлуком својом, донесеном по захтеву г. Министра Правде од 11. октобра 1910. г. Бр. 15783.

IV

Дотичоја општине прнјеворске пита:

„Одбор општине прнјеворске, одлуком својом од 24. октобра 1911. године Бр. 1741, осудио је два грађанина на по 3 месеца под. надзора као сумњива лица.

Одмах за тим, оба она лица стављена су под кривичну истрагу и у притвор код начелника среза љубићког по наређењу кривици, и као је притвор одобрен они су били под дотичоја и пуних 3 месеца и на претрегу код Пројстен. Гор. Милановачког Суда пуштени су као невини.

Општински суд позвао их да издрже надзор но одлуци одбора, али се они бране да су ту осуду већ власти издржали, јер чим су осуђени одмах су пали у притвор и у руцама власти били више од три месеца.

Моје је мишљење, као дотичоја општинског, да осуђенима треба та) притвор урачунати у извршење надзора, пошто су више од 3 месеца били под надзором власти и као невини пуштени.

Али председник и чланови не слажу се са иним и траже да осуђене подвргну издржању надзора без обзира на то, што су они и дуже време били у притвору. У овоме мишљењу председник и чланови потпомаже и среска власт.

За ово молим уредништво да изволи објаснити: чије је мишљење правилно; моје или председника, чланова и среске власти?“

— На ово питање одговарамо:

У случајевима над се надзор досуђује уз другу казну, он по § 37. н. почиње тећи од времена издржане или опроштене казне.

Његово прекидање није признато, и над истекло време, колико је одређено, он је одржан на баш и да није свака ноћ проведена онако, како прописује § 37. а, кр. закона.

Код надзора који се изричо према § 4. а. Полиц. Уредбе и § 391. кр. закона, мора се узети да надзор почиње тећи онога трентутка, кад је одлука постала извршном.

Према томе, ако је од дана кад је одлука постала извршном, па до сада, протекло више од 3 месеца, онда се лица, о којима је сада реч, не би могла сада стављати под надзор по раније одлуци у толико пре, што су они сво то време провели у затвору.

Међутим ако се на њих и даље сумња, одбор и суд могу донети нову одлуку и њоме их ставити под нов надзор.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Да ли административне кривице општинских часника, предвиђене у чл. 157—162. закона о општинама, застарevају по закону о општинама (чл. 167. н.) или по казненом законику (§ 396.)?

С. М., председник општине п....., пресудом начелника ср. н....., од 30. априла 1911. год. № 8379., кажњен је са 40 дин., на основу чл. 158. закона о општинама, за три разне кривице, учињене у званичној дужности.

Она пресуда саопштена је осуђеном председнику 28. септембра 1911. године, дакле, после четири месеца и 28 дана, и за то време надзорна власт није ништа радила и предузимала, да пресуду изврши или да прекине застарелост,

По најављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да је пресуда надзорне власти у смислу § 396 кривич. закона застарела, па је с тога, и не улазећи у суштину се у расматрање, вратио акта нерасмотрена (Одлука од 12. новембра 1911. године № 10462.)

Министар Унутрашњих Дела актом од 18. јануара 1912. године Пр№ 967 вратио је ова акта овог предмета Државном Савету с молбом, да на основу чл 64. закона о поступном реду у Државном Савету исправи своју одлуку № 10462., пошто иста треба да буде донета на основу чл. 167. н. закона о општинама, а не на основу § 396. кривич. закона, и пошто овде није реч о застарелости пресуде јер иста није постала извршном већ о застарелости дела. Овом приликом напомињу је, да се чл. 167.н. закона о општинама односи и на дела из чл. 158. истог закона, јер се ове поменуте нарељењем на закона о општинама [чл. 167.н] не прави разлика између дела судски и административно кажњених, што се види и по томе, што закон о општинама, тек после чл. 167.н, предвиђа, која од изложених дела навиша и суди судска власт, а која нам дела надзорна власт.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да се према пропису чл. 58. саветског пословника не може нова умутштати у расматрање и решавање о томе, да ли је пресуда начелника ср. н....., од 30. априла 1911. године № 8379, изречена над С. М., председником општине п....., за дела предвиђена чл. 158. закона о општинама, застарела, јер је већ о томе своју коначну одлуку донео 12. новембра 1911. год. № 10462. С тога је вратио сва акта на дали надлежни поступак.

Одлука од 3. марта 1912. год. № 1501.

Један случај поништаја пресуде надзорне власти о казни општинског поштара, услед тога, што је пресуда заснована на правилима о сеоским поштама од 1902. године, која су престала важити услед замене правилима од 9. новембра 1909. године.

Милија Т., председник, и Недељко М., деловођа — поштар општине р...., узети су на одговор, што општински поштар

није једно препоручено писмо отправио наредном поштом куда треба, већ тек после пет дана.

На свом саслушању, председник је изјавио, да он за ово не може одговарати, пошто он није поштар, нити у општ., за подвиг, до њега има приносе за ово.

Дежурећа — поштар изјавио је, да је писмо примио после 4 часа по подне, када је већ пошту био послао. Писмо није отправио одмах зато, што није имао при себи поштанских марака.

Надзорна власт пресудом од 10 јануара 1012. године № 20676., а на основу чл 48 и 57. правила о општинским поштама и чл. 15., закона о општинама, казнила је их са по 20 динара.

По изјављеним жалбама, III Одсек Државног Савета нашао је, да жалбена пресуда не може остати у снази с тога, што је заснована на пропису члана 48. правила о споским поштама, прописаним 16. септембра 1902 године а она су према чл. 61. правила од 9. новембра 1909. год. ПЗ№ 24796. и ПТ№ 30623. изгубила своју предност.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се пресуда надзорне власти поништи.

Одлука од 12. марта 1912. год. № 2926.

Противу одлуке општинског одбора, којом на предлог надзорне власти у смислу чл. 148. закона о општинама, разрешава од дужности општинског чесника, жалба се изјављује непосредно надзорној власти и предаје општинском суду.

На предлог надзорне власти, а у смислу чл. 148. закона о општинама, одбор општине ј...., одлуком од 22. фебруара 1912. године № 4070. разрешио је од дужности Илију Д., кмета села Г-ор, ј.-...

Противу ове одлуке, укинути кмет изјавио је жалбу, „за надзорну власт", предавши је општинском суду, дакле правилно према чл. 172 зак. о општинама.

Општински суд поштале ову жалбу са актима надзорној власти, а ова је спроведе Државном Савету на решење.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да је овај предмет погрешно упућен Државном Савету, јер над је жалба, противу одлуке одборске, надлежној надзорној власти, која је у овом случају била непосредно надзорна власт, и прописана такса по закону о таксама плаћена, онда је непосредно надзорна власт била дужна, по чл. 27. Устава, да жалитељу надзоре формално разлоге потврђено решење, како би противу истог могао употребити правно средство на вишу власт.

С тога је решио да се акта врате на разматрења.

Одлука од 17. марта 1912. г. № 3002.

Кад је решење надзорне власти о задржању од извршења одлуке општинског одбора постало извршно, онда општински одбор о тој истој ствари не може више решавати.

Одбор општине б..... на дан 20. II 912. год. донео је одлуку, да се општинско непокретно имање од 30 ha, дато школи за њено издржање, одузме о., школе као и сва готовина која се води као школска својина, а у циљу подизања нове механе по плану у Б.....

Надзорна власт решењем од 27. фебруара 1912. год. № 3502 задржала је од извршења ову одлуку са ових разлога:

1., што је ово исто имање одлуком општинског одбора од 18. фебруара 1899. год. уступљено школи за њено задржавање, на то одобрио и Министар Просвете;

2., што је решењем Министра Финансија од 18. фебруара 1889. год. № 2301. одобрено, да школа закупшину, добивену од ове земље, троши на своје издржавање као што је то одлуком суда и одбора општинског од 21. септембра 1897. год. опредељено; и

3., што је суд са одбором до сада у два маха доносио одлуке, да се ово исто имање одузме од школе, на је власт исте одлуке решењем својим од 18. децембра 1910. г. № 15495 и од 2. јануара 1911. г. № 21347 задржавала од извршења, противу којих се решења нико од општине није жалио.

По најављеној жалби III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 17. марта 1912. г. № 3029.

Ако је гласање закључено пре законом одређеног времена, избор општинских чесника остаће у снази само у том случају, ако та неправилност не утиче на резултат гласања.

Владимир Ђ.. из Г....., жалио се Државном Савету противу избора председника општине г....., извршеног 19. фебр. 1912. године, због ових неправилности:

1., што је избор за овај избор сазван преко бирова, а не писменом обавом у смислу чл. 35. зак. о општинама;

2., што је гласање закључено у четири часа по подне, противно чл. 47. и 54. к зак. о општинама;

3., што је за време ручка бирачку собу чувало лице, које је дотерано у војсци;

4., што је бирalište било неограђено; и

5., што је тога дана био писар бирачког одбора и целокупну зборску радњу водио један бивши судски осуђеник.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да су наводи под 1. и 5. без предности; навед под 3. је без доказа, а то исто пред и за навод под 4.

Навод под 2. утврђује се записником, али та неправилност није била на од важног утицаја на резултат избора, пошто је листа изабраног добила преко апсолутне већине, јер су од 300 правих гласача за њу гласали 151.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 17. марта 1912. г. № 3061.

Један случај умесног задржања од извршења зборске одлуке о отуђењу извесног дела општинске шуме, у циљу исплате општинског дуга.

Збор општине т...., на дан 12. фебруара 1912. године донео је одлуку, да се из општинске шуме посече и прода извесан део шуме, у циљу исплате дуга Управи Фондова у 803-40 дин.

Надзорна власт нашла је, да ова зборска одлука не одговара закону из ових разлога:

Све дотле, док општински суд не изврши општи и посебни опис шума и шумског земљишта, док не направи привредне планове, које има одобрити Министар Народне Привреде и док се по тим плановима не убашти, не може предузимати сечу ни у ком виду, па ни у предложеном, јер нечим не доказује, да је та шума његова својина.

По § 211. грађ. закона, свако ко хоће да постано господар какве ствари, мора је законо прибавити; а за свако законо прибављање тражи се по § 226. истог закона нуноважан основ и законо начин. Како пак по § 292. грађ. закона за доказ својине непокретности служи судска *исправа, судска пресуда или уговор судом потврђен*, а такве доказе општински суд не подноси, онда се има узити, да описана шума није њена исључива својина.

То, што су на општину уписане у поменуту књигу „Б", не даје јој права, да истом може и нуноважно располагати, пошто чему је он не може ни допустити, да у означеним шумама врши сечу, а то тим пре, што она свој дуг може платити упошљем у свој буџет потребне суме за његову исплату.

Са тих разлога, решењем од 5. марта 1912. године № 3454, а на основу чл. 33. закона о уређењу округа и срезова и чл. 152. закона о општинама, задржао је од извршења поменуту одлуку збора.

Министар Унутрашњих Дела писмом од 13. марта 1912. године ПЗ№ 4801 спровео је Државном Савету ова акта овог предмета, да на основу чл. 152. зак. о општинама донесе своје решење, пошто налази, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано.

Трећа Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 152. закона о општинама одобрио.

Одлука од 17. марта 1912. г., № 3104.

Услови за кметове у свима општинама су: одборнички порез и повишен број година (25 година) а у варошима још и писменост (чл. 71. у вези чл. 105. зак. о општинама).

Јован Л.. из Д. Н....., жалио се Државном Савету противу избора председника и једног кмета општине л. п...., извршеног 24. фебруара 1912. год., због ових неправилности:

1., што изабрани председник Транзо И., не плаћа 25 дин. непосредног пореза. За доказ овога поднео је уверење б..... пореског одељења од 28. фебруара 1912.

године № 1696, којим се тврди да изабрани председник плаћа у својој општини 24·60 дин. на име непосредног пореза, без личности;

2., што изабрани кмет Милија К. тапоље не плаћа довољно пореза, јер по уверењу истог пор. одељења плаћа 11·75 динара на име непосредног пореза на личним; и

3., што је биралиште било неограђено, услед чега су бирачи улазили кад је и где но хтео.

Трећи одсек Државног Савета нашао је, да први навод нема предности, јер се за самог уверења пореске власти нађа, да изабрани председник плаћа и више но што то захтева прописе чл. 105. зак. о општинама. Навод под 2. је без предности, јер за кмета у погледу цензуса нису прописе чл. 30. зак. о општинама. Најзад, навод под 3. је без доказа, а међутим законом се противно утврђује. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 17. марта 1912. г. № 3112.

Општина је дужна накнадити Држави штету за упропашћене телеграфске и телефонске дирекс и изолаторе у њеноме атару, па према томе дужна је ово унети у свој буџет као расход по тач. 2. чл. 129. закона о општинама.

По наређењу Министра Грађевина, надзорна власт наредила је општини с..... да на своје касе исплаће 219.50 динара за упропашћене телеграфске дирекс и остали материјал.

Одбор општински, поводом овога, донео је одлуку 12. фебруара 1912. године № 162. да се ова сума не унеси у буџет за текућу годину, пошто је ово потраживање застарело.

Надзорна власт решењем од 22. фебруара 1912. год. а на основу чл. 152. закона о општинама, задржала је од наређења ову одлуку с тога, што се општина не може користити одредбом § 931. грађ. законика, јер онде не може бити застарелости, пошто је она плаћала непрекидно била у раду, као што се то на односних акта види, према чему општина мора с обзиром на чл. 13. зак. о телеграфу и телефону ову штету платити, па према томе има је и предвидети у буџету за ону годину.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 17. марта 1812. г. № 3115.

Iос. К. Ст.

Прече право наплате општинске калдрмине од хипотекарних поверилаца.

Тужилачка страна предетавила је суду, да се по депозиту Д. С. пријавили за намазу својих тражбина *интабулисани повериоци*, онде тужени сеиае бакалски и Д. Л. трг. из П., а тако исто и тужилачка општина П. за 319 дин. дужне *калдрмине* оно продатог имања Д. С. из чије депозита траже првенствену наплату, као законом привилеговани поверилац. Тужени сеиае и Д. Л., нису признали општини П. прече право наплате на помењутог депозита, пошто су они интабулисани повериоци. Првостепени је суд пресудио био, да се тужилачка општина одбије од овог свог тражења као неуместног и недозалног. Пу, по жалби тужилачке стране Касац. Суд, приседбама својим од 29. априла 1911. год. Бр. 4767 поништио је пресуду прв. суда, са оних разлога:

Неправилно је суд узео, да општина за тражбину своју од калдрмине нема првенственог права наплате на новца добивеног продајом имања непред њега је ном. калдрму сиграила, већ да на тог појца имају од ње прече право наплате интабулирани повериоци на помењутом имању; неправилно по томе, што је утрошеном сумом за направљену калдрму повећана и предност самога имања, пред кога је ном. калдрма направљена, а та повећана предност садржи се и у куповној цени добивеној за исто имање, пошто повећана предност имања, направљеном пред њега калдрмом, изазива и повећи њену купљену цену истога, — те је стога правично и у духу закона, да се та повећана предност протезолно издвоји на добивене куповне цене за продато имање и прати општини, која ју је на тај циљ и утрошила, на тој остатак да се дели међу интабул. повериоце; јер кад би се друкче поступило повредило би се једно од најглавнијих правних начела: да се нико не може и праведно богатити на штету другога.

На с тога, и што ни дужини, ни тужени интабул. повериоци не споре тужилачкој општини у основу право на наплату ове калдрмине, коју она по тач. 3, § 465. гр. пост. има права да наплати и без пресуде, већ јој у главноме само спорс првенство у наплати према интабул. повериоцима, — суд је дужан да ово право првенства у наплати оцени према напредналожени, имајући, но § 10. грађ. зак. у виду и начела изложена у §§ 629. и 630. гр. зак., као и то, да је законодавац и у тач. 3. § 8. стеч. пост. у начелу признао право првенства наплате за подобна потраживања државна и општинска и према интабул. повериоцима. —

Првостепени је суд успоило ове приједбе Касац. Суда, и у смислу истих пресудио: да тужилачка општина има прпоритетно права наплате за своје потраживање од калдрмине а на депозита Д. С., од тужених интабул. повериоца.

Овакву је одлуку одобрио Касациони Суд, и тиме је овај интересантан спор окончан. Међутим, ми сматрамо, да оно питање није сасвим правилно и по закону расправљено. Првостепени је суд био дужан да да своје противразлоге, те да овај предмет дефинитивно расправи Општа Седница Касационог Суда. Наше је мишљење: да су горње приседбе Касационог Суда погрешне, јер се ослањају на претпоставкама; њима се позитивним законска наређења просто негирају. Јер, кад тужена страна има хипотеку на продато имање, а општина је само личан повериоц, онда је, сасвим природно и у духу закона, да је хипотекарни повериоц прочи у наплати на хипотековано добра од свију личних повериоца. И општина и држава и ма који друга установа, ако хоће да се користи залогом, мора залогу и добити од суда и тек од тога дана постаје заложни повериоц.

Изнети наводи: да је имало добило у цени, произвољни су што се види и из продајне цене; али иван и кад би било тог повећања у цени, то не даје општини право да се наплати пре интабулираних повериоца, јер нигде у закону нема прописа за такво поступање. По таквом схватању, логично би биле да би сваки, који би дужнику дао новац да оправи имање или да на имању што доправи, имао права да се наплати пре интабулисаних повериоца, јер се тиме побољшало имање, што међутим не може по закону бити. То побољшање имања имало би једино само спрам дужника, али никако и спрам интабулисаних повериоца, чија залога има по закону остати неповређена. Исто тако сматрамо, да је погрешан и без закључног основа разлог суда: да општина има права да се и без пресуде наплати за калдрмину и да је законодавац, за подобна потраживања, признао првенство право наплате општини и према интабул. повериоцима!

I.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Блек Сестрић, пописивач чиновник у Цирчу (Мађарској), чију слику износимо, утекао

Блек Сестрић.

је једно поочано писмо у предности од 19.000 круна и побегао.

Он је стар око 50 година, елегаст, ћелав, очију плавих, у лицу пегав, зуби покварених,

бројна затворских полицајаца, говори: немачки, мађарски и српски.

Рођен је у Перлезу у Угарској, и има при себи легитимацију под Бр. 5972.

Акт Управе града Београда Бр. 11617.

Димитрије П. Стајкуловић, осуђеник казнског пашњог завода, чију сам изјаву, побегао је са рада. Родом је из Мајданпе,

среза браничевачког окр. пројевског, стар 54 године, раста средњег, косе и брнова црних, очију угашене зелене.

Јесенска управе казнског казненог завода Бр. 1190.

Живорад Јанковић, из Урошца, има за издржи 25 дана затвора и 3 месеца полицијског надзора, али се налази у бекству. Он је стар 50 година, средњег раста, смеђ, одело сеоачко.

Акт начелника среза посавског, окр. посавског, Бр. 8114.

Драгољуб Станимировић, трговац родом из Ниша, проневерио је своје газде велику суму новаца па побегао.

Он је стар 22 године, средње висине, црнпљаст, брчића црних, одело грао-зелене боје.

Јесенска начелства округа нишког Бр. 9167.

Јанар Врањевић, из Сурдука у Аустро-Угарској, био је у притвору среза посавског због крађе, па побегао.

Он је стар 20 година, малога раста, у опште прилично лаг, брчића малих, црних, у оделу грађанском.

Јесенска начелника среза посавског, окр. посавског, Бр. 8331.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за сваки побег лицима ухваћена нађу истер, и у случају пропуштања стражара из ових власти, које су интересне одговорне, о овоме на означени број ове дневнице.

ТРАЖЕ СЕ

Јелисавета, одбегле жене Стевка Петровића, трг. из Рашке, пресудом краљевског апелационог суда од 17. маја пр. год. кажњена је са десет дана затвора за дело из чл. 103. кр. закона, и да плати на име судских трошка и дажбуне свотом 12 динара.

Пад пропадено среба извршити преступ. па о томе известити начелника среза студеничког, с позивом на писмо вог Бр. 3839, или га о непознатству известити.

Вранковић, опћа Стевана Петровића, из В. Крсне, пестале је на Цветн у ноне. Он је стар 18 година, средњег раста, очију зелених, косе тамне, обрва кратких, на десној страни главе има ману белегу од убода. У одеду је сеоачкоп.

Јесенска начелника среза јасеничког, округа смедеревског Бр. 6077.

КРАЂЕ СТОКЕ

Марку Јовановићу, из Горњег Брњања, украдене су две краве, матере 10—12 година, једне сиве и мрке.

Златку Ђорђевићу, из Брестовца, украден је један коњ, матор 9 година.

Јесенска начелника ср. јабланичког Бр. 8366.

Драгутину Вићентићу, из Дрена, украден је по једне зелено-пеласте, матор 4 године, 7 десно уво резано.

Пенаду Илићу, из Дрена, украден је по једне зелене, рогова широких.

Јаснавоју Савићу, из Ушћа, украдена је кобила, стара 16 година, једне мрко-хоратасте, подребна, у леву предњу ногу отпозната.

Акт начелника среза посавског, округа посавског Бр. 8114.

Обрађа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе.

КО ЈЕ ОВО?

У притвору код начелника среза параћинског налази се ово лице, чију сам изјаву, које се подаје за **Николу Ђорђевића**, Цигањина, из Јасеновца среза ресавског, а које је извршило неколико крађа у Параћину.

Како ово лице није казало право своје име и презиме и место становања, то се сумња

Јудић, изгубљ Петра Ж. Јовановића, из Доњих Матеваца, пестало је 23. пр. месеца. Он је стар 17 година, средњег раста, лица округлог, нуна, очију црних, у одеду сеоачком опога краја.

Јесенска начелника среза нишког Бр. 8151.

за још тако под ма којим именом нпје нпкад још тако жалимо дело. Може се ако полиц. власти, да ако што о овом лицу знају, путем телеграфа известе начелника среза параћинског с позивом на Бр. 8158.

Штампа Краљ Срп Државне Штампарије

Уредник **Душан Ђ. Алимпић**.

БРОЈ 14. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 15. АПРИЛА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу фебруару 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и сресних судова, у току месеца фебруара ове године извршено је у Србији:

1.	**Убистава**	35
2.	**Детоубистава**	2
3.	**Нехотичних убистава**	3
4.	**Покушаја убистава**	37
5.	**Разбојништава**	5
6.	**Силовања**	2
7.	**Тешких телесних повреда**	19
8.	**Паљевина**	98
9.	**Опасних крађа**	119
10.	**Злонамерних поништаја туђих ствари**	17 [1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	31	или	88·5%
Детоубистава	2	„	100·0%
Нехотичних убистава	3	„	100·0%
Покушаја убистава	36	„	97·2%
Разбојништава	5	„	100·0%
Силовања	2	„	100·0%
Тешких тел. повреда	19	„	100·0%
Паљевина	6	„	6·1%
Опасних крађа	24	„	20·1%
Злонамер. поништаја туђих ствари	3	„	17·5%

[1] У месецу фебруару 1911. г., дела је ових било:

1.	Убистава	25
2.	Детоубистава	4
3.	Нехотич. убистава	2
4.	Покушаја убистава	29
5.	Разбојништава	4
6.	Силовања	1
7.	Тешких телесн. повреда	13
8.	Паљевина	50
9.	Опасних крађа	115
10.	Злонамерних поништ. туђих ствари	1

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**19**), *оштрим оруђем* (**13**), и *тупим* (**3**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **20** случајева, у *освети* за **5**, у *користољубљу* за **2**, у *вршењу званичне дужности* за **2**, у *одметању од власти* за **2**, у *нужној одбрани* за **2**, у *љубомори* за **1**. За **један** случај узрок је *непознат*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу хомољском **3**, у срезу врачарском **2**, у срезу јабланичком **2**, у срезу копаоничком **2** (оба непронађена), у срезу нишком **2**, у срезу млавском **2** (1 непронађено), у срезу прокупачком **2** и по **1** у срезовима: космајском, посавском округа београдског, колубарском округа ваљевског, гружанском, брзопаланачком, расинском, темнићском, беличком, ресавском, нишавском, мачванском, голубачком, качерском, подунавском, посаничком (непронађено), моравичком и у варошима: Крагујевцу, Ћуприји, Нишу и Београду.

Детоубиства извршена су по **1**: у срезу јасеничком округа крагујевачког и вароши Београду.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, јадранском и рачанском.

Покушаји убистава извршени су: у срезу јабланичком **6**, у срезу беличком **4**, у срезу колубарском округа ваљевског **2**, у срезу тамнавском **2**, у срезу млавском **2**, у срезу звишком **2** (1 непронађен), у срезу орашком **2**, у срезу добричком **2**, у срезу прокупачком **2** и по **1** у срезовима: космајском, врачарском, ваљевском, масуричком, лесковачком, гружанском, крагујевачком, брзопаланачком, левачком, бањском, пожаревачком, голубачком и у вароши Београду.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: јабланичком, лесковачком, лужничком, звишком и јасеничком округа смедеревског.

Силовања су извршена по **1**: у срезу ресавском и у вароши Нишу.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу јабланичком **2**, у срезу крагујевачком **2** и по **1** у срезовима: грочанском, лесковачком, кључком, брзопаланачком, расинском, жупском, левачком, параћинском, нишком, мачванском, азбуковачком, пожаревачком, ариљском, моравичком и у вароши Београду.

Паљевине су извршене: у срезу бањском **13**, у срезу сврљишком **8** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **7**, у срезу звишком **7**, у срезу крајинском **5**, у срезу параћинском **5**, у срезу ресавском **4**, у срезу нишком **4**, у срезу хомољском **4**, у срезу лесковачком **3** (2 пронађен), у срезу лепеничком **3**, у срезу колубарском округа ваљевског **2**, у срезу неготинском **2**, у срезу подунавском **2**, у срезу зајечарском **2**, у срезу косаничком **2**, у срезу прокупачком **2**, у срезу студеничком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, врачарском, колубарском округа београдског, пчињском, власотиначком, масуричком, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), гружанском (пронађена), крагујевачком, брзопаланачком, расинском, нишавском (пронађена), лужничком, љубићском, качерском, бољевачком, заглавском, ужичком, жичком, моравичком и у вароши Ужици.

Вредност свих ових паљевина износи око **17.900** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **16** (1 пронађена), у срезу јасеничком **9** (2 пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **5** (1 пронађена), у срезу крагујевачком **5**, у срезу колубарском округа београдског **4** (2 пронађене), у срезу млавском **4**, у срезу звишком **4**, у срезу лесковачком **3** (1 пронађена), у срезу гружанском **3**, у срезу бањском **3**, у срезу поцерском **3** (1 пронађена), у срезу пожаревачком **3** (1 пронађена), у срезу орашком **3** (све пронађене), у срезу црногорском **3**, у срезу ваљевском **2**, у срезу посавском округа ваљевског **2** (1 пронађена), у срезу тамнавском **2**, у срезу лепеничком **2** (1 пронађена), у срезу копаоничком **2** (1 пронађена), у срезу ресавском **2**, у вароши Нишу **2**, у вароши Шапцу **2** (1 пронађена), у срезу рађевском **2** (1 пронађена), у срезу бољевачком **2**, у срезу драгачевском **2** и по **1** у срезовима: космајском (пронађена), подгорском, јабланичком, пчињском, власотиначком, масуричком,

брзопаланачком, и готинском, трстеничком (пронађена), ражањском, деспотовачком, параћинском (пронађена), нишком, алексиначком, моравском округа нишког, лужничком (пронађена), посаво-тамнавском (пронађена), мачванском (пронађена), хомољском, тимочком, добричком, прокупачком, златиборском, трнавском, жичком (пронађена) и у варошима: Врањи, Ћуприји, Пироту и Смедереву.

Вредност свих ових крађа износи око **12.000** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу жупском **2** (1 пронађен), у срезу лужничком **2**, у срезу поцерском **2** (оба пронађена), у срезу драгачевском **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, тамнавском, лесковачком, трстеничком, моравском округа нишког, рамском, хомољском, звишком и јасеничком округа смедеревског.

Вредност свих уништених ствари износи око **1.800** динара.

Поред изложених дела у току месеца фебруара ове године извршено је у Србији и **15 самоубистава** и то по **1** у срезовима: посавском округа београдског, подгорском, лесковачком, крагујевачком, жупском, поцерском, качерском, љубићском, јасеничком округа смедеревског, косаничком, пожешком, драгачевском и у варошима: Врањи, Шапцу и Београду.

Сва ова самоубистава извршена су: *ватреним оружјем* **7**, *вешањем* **6**, *оштрим оруђем* **1** и *тровањем* **1**.

А узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **5** случајева, у *душевном растројству* за **2**, у *страху од казне* за **2**, у *рђавом материјалном стању* за **2**, у *рђавом домаћем животу* за **1**, у *стиду* за **1**, у *тузи* за **1**; и за **1** случај узрок је *непознат*.

Покушаји самоубистава извршени су: по **1** у срезовима: мачванском (вешање, жалост), поцерском (оштро, болест) и у варошима: Шапцу (ватрено, непознат) и Београду (дављењем у води, стид).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Силовања	Тешки телесно повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	4	—	—	2	—	—	1	3	5	1	1	—
2	„ ваљевски	1	—	1	5	—	—	—	2	12	1	1	—
3	„ врањски	2	—	—	8	5	—	3	6	8	1	2	—
4	„ крагујевачки	2	1	—	2	—	—	2	6	10	—	1	—
5	„ крајински	1	—	—	1	—	—	2	8	2	—	—	—
6	„ крушевачки	3	—	—	—	—	—	2	1	4	3	1	—
7	„ моравски	4	—	—	5	—	1	2	16	5	—	—	—
8	„ нишки	3	—	—	1	—	1	1	25	8	1	—	—
9	„ пиротски	1	—	—	—	1	—	—	2	2	2	—	—
10	„ подрински	1	—	1	—	—	—	2	—	9	2	2	3
11	„ пожаревачки	6	—	—	6	1	—	1	11	12	3	—	—
12	„ руднички	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—
13	„ смедеревски	1	—	—	2	1	—	—	2	13	1	1	—
14	„ тимочки	—	—	—	—	—	—	—	4	5	—	—	—
15	„ топлички	3	—	—	4	—	—	—	4	2	—	1	—
16	„ ужички	—	—	1	—	—	—	1	2	4	—	1	—
17	„ чачански	1	—	—	—	—	—	1	4	4	2	1	—
18	Управа града Београда	1	1	—	1	—	—	1	—	16	—	1	1
	Свега:	35	2	3	37	5	2	19	98	119	17	15	4

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 2. априла 1912. године АБр. 486, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Трчање.

За време трчања отисак је мање јасан, јер се услед клизања и ротације производе скраћења. Поред овога, прсти, клизајући уназад пре подизања ноге, одбацују често разне материје (песак, земљу итд.), које испуњују отисак у већој или мањој мери. Многе личности за време трчања додирују земљу само предњим странама ногу, док се, међутим, професијонални трчачи, нарочито ако су уморни, ослањају целим табаном.

Марej и Карле, који су специјално изучавали механизам хода и трчања, констатовали су ово:

1. Приликом хода по хоризонталној земљи, отисак пете одговара тачно средини линије која сједињује отиске двају трагова супротне пете;

2. Ослањање ноге о земљу јаче је за време хода но за време стајања;

3. У колико су кораци већи, у толико је већи и притисак ноге на земљу;

4. Траг пете код увећаних корачаји остаје сталан, док се траг врха ноге увећава, и

5. Дубина и дистанција отисака увеличавају се приликом трчања.

Отисци великог прста (на нози).

Масон је био први, који је обратио пажњу на важност овог отиска. Велики прст може се поделити на два главна дела: први одговара жиличасто-рекавичавој маси која покрива први његов зглоб, а други његовом мишићу — прегибачу (горњи део). Овај други део варира, не само код разних ногу, већ и код једне исте према томе да ли је она у миру или у покрету. Врло ретко, у дванаест случајева једанпут, отиска овог дела нема ни у ходу ни приликом стајања. У два случаја на дванаест он се показује у ходу, али га нема приликом стајања. Најчешће пак, у девет случаја на дванаест, захваљујући енергичном грчењу мишића, овај отисак — који за време стајања има облик усамљене тачке, више или мање наглашене — проширује се тако да у извесним случајевима има облик правилне дугуљасто-округле фигуре са предњим делом отиска самог прста.

Дужина корака.

Дужина корака добија се мерењем међупростора, који раставља отиске двеју пета. Код одраслог човека, средња величина корака варира, према брзини хода, између 65 и 90 см. Код личности малог или великог раста, ове мере, сасвим природно, смањују се или увећавају. Корак војнички износи 75 см. Ако дужина корака прелази 1 м., она је последица трчања. Код деце и старих лица корак је много краћи. Средња дужина женских корака, по Жилу де ла Турет, износи 50 см. Он ову разлику у дужини корака између људи и жена приписује релативној слабости жена, већој ширини карлице и већем ширењу ногу.

Корак десне ноге обично је већи од корака леве ноге. Ово долази отуд, што су мишићи у десној нози развијенији. Разлика између корака износи: код људи скоро 2 см., а код жена само 0·3 см.

Средње трансверсално ширење ногу износи: код људи 11 до 12 см., а код жена 12 до 13 см. Услед увеличавања овог ширења, корак губи у дужини и постаје спорији, али у исто доба и сигурнији. Са овог разлога старци и деца, чији корак није тако сигуран, траже шири ослонац у ходу, ширећи трансверсално ноге. Исто је овако и са личностима које носе велики терет, и које одржавају равнотежу свога хода ширећи ноге.

Линија хода.

Фрекон дефинише линију хода овим речима: „линија хода или управна линија пролази кроз центре свију пета; сматра се као линија права, и ако прав ход не постоји, пошто ширење ногу готово увек

лако варира са сваким кораком. У ствари, то је линија више или мање изломљена. Њена изломљеност увећава се са дебљином (трудна жена)". По Ценкеру могућно је познати корак флегматичара и беспосличара по томе, што њихови отисци прелазе наизменце са стране линије хода, која је у противности са њиховим нормалним положајем.

Угао хода.

Овај угао постаје услед пресека линије осовине ногу са линијом хода, и веома варира према личностима: ход са врхом ногу изнутра, у поље и са паралелним стопалама. Угао хода може код извесних личности сачињавати прави професијонални особени знак. Тако су у ходу коњаника ноге често потпуно паралелне и у страну знатно удаљене. Извесне дрводеље, навикнуте да се крећу по узаним гредама, одликују се само паралелним ногама у ходу, али без удаљења. Корак морнара, паралелизам стопала и велико удаљење у страну познати су. Фрекон је врло тачно уочно да војници, у почетку ношења сабље или мача, показују знатно удаљење леве ноге од линије хода, а врх обуће више им је унутра окренут. У опште се може рећи, да је угао хода већи — отворенији — код људи но код жена. Његова средња величина износи: 31 до 32° код људи, и 30 до 31° код жена. У колико су деца млађа у толико више корачају са стопалама изнутра окренутим.

Неправилан ход.

Код хода уназад посматра се веома јасна неправилност отисака, која одаје неизвесну стабилност. Код хода у страну, свака нога налази се са једне исте стране линије хода. Кад лице, корачајући нормално, гледа уназад, његов ноге стају као и код хода у страну, јер по правилу оно окреће изнутра ногу, која је противположена страни на коју гледа. Личности старе или уморне повлаче ноге. Ова особеност јасно се констатује по траговима на земљи.

Модификације отисака услед разних узрока.

Овде ћемо укратко изложити разне модификације отисака услед разних узрока:

Доба старости: Отисци деце мањи су, а угао хода затворенији, услед тога што су им стопале више унутра окренуте. Код деце и стараца јавља се смањење дужине корака и увећање ширења ногу у страну. Старији људи повлаче често ноге.

Женски пол: Отисци ногу приближују се дечјим отисцима. Ширење ногу у страну увећава се, а отвор угла хода смањује. За време трудноће овај се угао увећава. Деформисање ногу чешће је код жена но код људи.

Обућа: Услед веома шиљатих ципела велики прст повијен је с поља, док су остали прсти наслагани један преко другог. Трагови другог и четвртог прста у овим случајевима често су веома рудиментарни на отиску, или их никако и нема. Први заглавак метатарса постаје испупчен.

Професијоналне навике: Носачи, коњаници итд. имају паралелне и удаљене стопале; дрводеље паралелне стопале, а пекари вуку ноге услед навике приликом ношења старе обуће за време рада итд.

Промене и деформације натолошког порекла: Делимична ампутација, брадавице на табану ноге, стопала саката, равна и хрома. У последњем случају, испитивањем отисака познаће се која је нога болесна. Она се повлачи поред здраве ноге. Ако је хромост незнатна, она више или мање превазилази ногу здраву, али је од ове увек мање активна, а и дужина њеног корака краћа је. У овом случају констатује се неједнакост у дистанцијама између отисака. У колико је ова неједнакост знатнија, у толико је и хромост већа. Отисак задње ноге у највећем међупростору одговара отиску болесне ноге. Лакасањ је посматрао утицај туберкулозе и тифусне грознице на табане. Отисци, који су били нормални приликом ступања болесника у болницу, показивали су доцније неке карактере савијене ноге, јер су ноге додиривале земљу само на веома узаним тачкама.

Нервне болести могу такође имати утицаја на отисак ноге. Тако, нога табетичара производи отисак код кога угао унутрашње ивице, у нивоу првог зглоба великог прста, постаје испупчен.

Изложили смо укратко све што је потребно знати за интерпретацију отисака босих ногу (као и ногу обувених) са гледишта правца и брзине хода, навика при идењу итд. Не треба, међутим, претеривати у важности закључака, до којих се, према веровању, може доћи студирањем опште физиономије отиска. Као што је већ казао Ценкер, човек није машина и с тога може сваког тренутка изменити начин свога хода. Што се тиче угла линије хода, ширења ногу у страну итд. да би се формулисали сигурни закључци треба посматрати чврст корак и на већем простору.

Обувене ноге.

И ако се злочини често врше од индивидуа са босим ногама, ипак у већини случајева злочинци овом приликом задржавају своју обућу, или бар чарапе.

Отисци ноге у чарапи приближују се много отиску босе ноге, само што им ивице нису тако јасне као код овог последњег, и што се прсти, у најчешће прилика, не показују одвојено од остале ноге. Понекад је, међутим, могућно познати положај четири прста по појачавању трага ако је отисак позитиван, и по већем угнућу ако је негативан. Велики прст повијен је у поље услед стезања у ципели, а мост између предњег дела ноге и пете шири је.

И код позитивних и код негативних отисака ногу у чарапама могућно је, у већини случајева, познати облик — распоред — шупљика које чарапе остављају. Овај облик варира са начином фабрикације чарапа и материјалом употребљеним за њихову израду. Тако, код чарапа од вуне шупљике су много веће него код чарапа од памука. Код чарапа руком рађених шупљике су много збијеније но код оних које се фабрикују машином. Поред овога, чарапе од разних материја нуде веома различиту општу структуру. Шавови руком рађених чарапа разликују се од једне чарапе на другој, док се „поштрикаване" чарапе одликују веома карактеристичним знацима.

Нога у чарапи оставља, дакле, отисак, који пружа довољно особености за евентуално упоређење и идентификовање са чарапом окривљеног. Поред овога, овај отисак може још пружити извесна обавештења и о социјалној ситуацији творца злочина, јер је мало вероватно да ће један сељак или радник носити фине чарапе, изузев случаја ако их је украо.

Отисци шупљика на чарапама обично су јасни, ако произлазе од чарапа које су мало упрљане блатом. Ми смо имали један случај опасне крађе у коме су позитивни отисци, произведени блатом на црном столу, показивали тако јасно структуру чарапа, да су веома лако могли бити идентификовани са чарапама нађеним код једне осумњичене личности. Резултат добивен на овај начин био је још контролисан упоређењем облика отиска са оним ноге осумњиченог.

Разуме се већ, да и нога окривљеног, приликом произвођења отисака за упоређење, треба да буде у чарапи. Добијају се врло добри отисци ако се нога у почетку стави на веома равну цинкану плочу, превучену знатним слојем штампарског мастила, а за овим на белу хартију.

Ципеле.

Ципела има веома разних облика, али су најобичније: ципеле са шиљатим врхом, ципеле са заокруженим врхом и ципеле са четвртастим врхом. Енглеска форма карактеристична је по ђоновима заокруженим и са широким ивицама, по широкој и ниској пети и одсуству кривине. Американска форма одликује се кривином ђонова и повијањем заокругљеног врха унутра. Услед овога осовина је повијена ка унутрашњој ивици. Ципеле „Ришелије", нарочито за даме, остављају отисак са петом много ужом но ципеле енглеског кроја. Пошто су штикле код ципела „Ришелије" релативно високе, то део ђона, који одговара предњем делу ноге, додирује сам земљу. Отисци, које производе ове ципеле, личе на отиске веома савијене ноге, док се отисци енглеске обуће приближују отисцима равне ноге.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

„Нисам желео никако да умрем на постељи и сећајући се речи „мртав је онај који се не креће", отпочнем нов

живот у коме без великог запињања има послова свакe врсте. Уверен да ћеш дуго живети рећиће ce да то време корисно употребим; постао сам гусар; шта сам имао да ризикујем? могу ме само убити, а и тада мало губим; међутим ко оскудеван ни у чему, разноћења свакo врсте: опасности, уживања, ништа себи не кратим.“

Четвадан сад има какви су људи били капетан Полет и његов помоћник. Овај последњи, са душом у носу, био је и у битци и у свему подбадачи осталима. Поникад над је изгледао да је сав утонуо у тужне мисли он би се на запоса трзао нагло; његова глава дављаше покрет нерина и он би поство тако дуриповат да не познаваше границе: није било будалаштине, није било испада који он није било кадар учинити: у овом непријатном напрезању све му је било могућно; покушао би да и само небо прескочи. Писам у стању да нарећам све дудости које је почињо на овом месе ју над мо је Дивоја са њиме упознао. Час предлаже једно, час друго; најзад му паде на памет позориште. — Шта се даје данас? упита. — „Саможивост и вијаље.“ — Ја ваше волим „Два брата.“ Другови, нели за но од вас да-плаче? Капетан плаче сваке године на свој имен дан; ми немамо никад таквих радости. Тако је кад је човек родитељ. Идете ли кад год у позориште, старешшно? Треба да видите; баше много света. Сав зеин свет, племство овог краја, рибарске у хаљинама од свиле. О, Боже! небо, отвори се! прасад сам колирина. Ахи ништа, оно траже забаве; још да бар разуну француски? а, баш! само што не уједају. Сећам се последњег бала: жене кад их поводете у игру, одговарају: *trudna sam*[1]. — А тако, ти би хтео да набијеш рогове сељаку? рече Полет своме поручнику, којега нико од гусара не прекидаше. — Капетане, одговори овај, ја сам предложио, ниво не каже ништа, нико се не плаче, идем да плачем сам.

Флорио најде одмах з капетан га стаде хвалити: „занесењак је ова храбар, нема му равна под овом божјом капом!“ Затим нам настани причати како да има да захвали срчаности Флорна за богату пљачку коју су учинили. Причаље је било занимљиво и прикладно и поред тога што Полет имађаше рђаву навику да квари везу, гутајући глас с смагда над се деси на крају речи са суглаенцима, иако се у граматичну тад сматрало за обавезно говорити, ако се хоће да говори отмено и како се говорило о правницима. Тако нам је описао готово смешно једну борбу у коју је, по обичају, мотном умлаштио туђе богатсва. — В че се примицаше; Полет који не беше још видео жену и децу покуће се пошто се врати Флорио. Ако Флорио се не врати сам. — Капетане, рече, како вам се допада мали жорнар кога сам реквртовао? Надам се да ћемо капа није пикад стајала на дешњој глави. — Доиста, одговори Полет; само.... то је неки жутокљунац? нема браде.... А... додаде подижући глас, то је нека жена! Зачам настани са још неки чуђењем: но вирам се, то је Санта... — Да, Елиза, лепша поданика директора трупе која чини част Булоњи, дошла је амо да ужива у нашој срећи. — Нека међу гусарима! ја јој честитам, рече капетан бацајући пребуљеној комендијашици презрив поглед; она ће овде чути лепе ствари! Само нам је још њано требало! жена! — Но, господине шеће! узвикну Флорио. Немо ми ђудоређи, нећемо је појести. У осталом знате правео: „она воли да се смоје и да с нама пије и пева:“ шта има ту рђавога? — Ништа, само.... путонати треба, а моји су људи сви здрави... није овде место жени која се зида добро.... На ове речи, срдито изговорене, Елиза обори очи. — Драге деце, не стади се, капетан се шали. — Не, не, ја се не шалим; сећам се да преме Св. Николовна кад цео штаб, почев од маршала Бриона, немађаше љубавнице, тај дан није било ни битке: господа зна зашто, не приноравајте ме да говорим много!

И ако овај говор поницаваше Елизу нпак се она не најпре што је допратила Флорија. У општој гунгули она покуша опрадати свој долазак под „Сребрног зеца“ лучконћу, отмепошу мапира, пријатноћну лица која изгледа да распушти живот нскључује. Она говораше о узвишености, о слави, о храбрости, јуначтву и најзад да би заинтересовала Полета она се позва на велеђну племенитост назпајући га француским витезом. Ласкања увек, више пли мање, али тек овладају душама, и Полет поста готово учтив, с му се повраги у уста и поче га изговарати са толико расположени као да је обукао правичпо одело; још се извини колико је боље могао, од Елизе доби опроштај и опросте се са својим ваанцама препоручујући пи да се забављају, као да је њима досадно било. Што се тиче мене ја писам могао више остати будан, потражим кревет, одавде писам ништа више пи чуо пи видео. Сутра дан сам био свеж и кресан. Флорио ме представио племићу даље, који, ценећи ме по добром изгледу, дадо ми неколико методирања унапред. После седам дана осам наших другова одоше у болницу, и комендијашица Санта не пиђаше се више ни на обајама... кажу да се она одпах склонила на сигурно место, а потом отпутовала у Париз.

С нестрпљењем сам очекивао час кад ћемо се укрцати. Петодпарке г. Шоасларда било су набројане; и ако су ми омогућавале живот, пису ми ни мало дозвољавале да играм неку важну улогу; с друге стране, што сам више остајао на копну све сам се више бојао неког непријатног сусрета. Булоња је била пренуна рђавих људи. Мапзи, Трибути, Сале-и и други бављаху се у пристаништу и плаичаху под заповедништвом разбојника Кашпвета, који се ту, код тодише војске, усуђиваше називати челпг лама. Чинш ми се да и сад видим ону слику на његовој глави, на којој су били нарављени иртинача глава, мачеви и укрштене кости. Кашпвет је био прави зрелатор, или боље, господар попске и др. Он је створио гомилу учитеља борења, њихових помоћника, пештака у рукавицу штапом, у борењу погон и другим вештинама, који су њему плаћали данак за ди плаши праве вршити злочинстве. Он их је надзирао непрестано и над би посумњао да су непискрени кажњавао их је. Поништао сам да је немогућно да у овоме друштвеном талогу нема кога пи је побегао из казамата; бојао сам се да ме ко не позна, и моја су страховања у толико била основапија што сам био чуо да су неколико ословљених робијаша били пријављени у пиоипре а неки у војне радпике у мариии. Неколико дана говорило се само о убиствима, о разбојништвима, о крађама, а сви ови злочини плаши су особито, по којима се појавало, да су дело извеђених злиководца. Сасвим је могућно да се у овом броју разбојника налази и који од оних с којима сам био пекад у Тулону. Било ми је потребно да их избегнем, јер ако би се појавио с њима удружако имао бих муке да се сачувам да ме ко ужуку у опасности. Зна се, да су крадљивци као и девојке: кад човек мисли да утекне пз њиховог друштва, и од њихових погрешака, они се удружују да му намеру осујете; они траже друга који беже од ада и за њих је слава да га задрже у томе презрепом положају, из пега пита они пзлазе пити допуштају другоме изићи. Помпљем оне који су у Лиону отпужали мене и узроке који су их навели да ме ухапсе. Како ми је то искуство било још свеже, био сам сасвим природно вољан да се њим користим и да се пазим; према томе, на улицу сам пазано што сам год ређе могао и готово сам време проводио сам у дољој варопи код неке Анри, која је примала гусаре на стан и храпу и позајмљивала им је на пно онога што ће нао део добити од пљачке. Госпођа Анри, претпостављајући да је била удата, беше врло лепа удовица, још врло пријатна и ако је била у тридесет шестој годипи; имала је две красне ћерке, које су не претендујући да буду наметне, биле толико љубазне да су уливале нађу сваком лепом младићу ког је срећа одарила. Сваки који трошаше пане у њиховој кући био је најомиљенији и код мајке и код ћери, и то толико дуго колико је дуго трошио. Руке оних девојака биле су обећаване двадесет пута, двадесет пута су може бити оне биле верене и њихов углед није претрпео никакву штету. Биле су слободне у речима, али пиаче врло уздржљиве и ма да се не разметаху невипошћу пико се не могаше похвалити да је успео да оне пе грешс. Међутим колико је јуиака са мора који су били очарани њиховим драпима! Колико су залубљених, који су се вараши њиховим назапачким држањем, уображавали да ужпвају особиту наклоност која ће их одпести срећи! Дивни љубавници био је слављен, пежно пажен, указиване су му хиљаду ситних пажња, доказивапе му пзвесне интимности, један пољубац, на пример, силом узет; храбрен је погледима; давани су му савети за штеђељу, наподени са право да троши; чак се руковало његовим пошцем, и ако би

[1]) Умрла сам.

Он је створио гомилу учитеља борења, њихових помоћника, пештака у рукавицу штапом, у борењу погон и другим вештинама, који су њему плаћали данак за ди плаши праве вршити злочинстве. Он их је надзирао непрестано и над би посумњао да су непискрени кажњавао их је. Поништао сам да је немогућно да у овоме друштвеном талогу нема кога пи је побегао из казамата; бојао сам се да ме ко не позна, и моја су страховања у толико била основапија што сам био чуо да су неколико ословљених робијаша били пријављени у пиоипре а неки у војне радпике у мариии. Неколико дана говорило се само о убиствима, о разбојништвима, о крађама, а сви ови злочини плаши су особито, по којима се појавало, да су дело извеђених злиководца. Сасвим је могућно да се у овом броју разбојника налази и који од оних с којима сам био пекад у Тулону. Било ми је потребно да их избегнем, јер ако би се појавио с њима удружако имао бих муке да се сачувам да ме ко ужуку у опасности. Зна се, да су крадљивци као и девојке: кад човек мисли да утекне пз њиховог друштва, и од њихових погрешака, они се удружују да му намеру осујете; они траже друга који беже од ада и за њих је слава да га задрже у томе презрепом положају, из пега пита они пзлазе пити допуштају другоме изићи. Помпљем оне који су у Лиону отпужали мене и узроке који су их навели да ме ухапсе. Како ми је то искуство било још свеже, био сам сасвим природно вољан да се њим користим и да се пазим; према томе, на улицу сам пазано што сам год ређе могао и готово сам време проводио сам у дољој варопи код неке Анри, која је примала гусаре на стан и храпу и позајмљивала им је на пно онога што ће нао део добити од пљачке. Госпођа Анри, претпостављајући да је била удата, беше врло лепа удовица, још врло пријатна и ако је била у тридесет шестој годипи; имала је две красне ћерке, које су не претендујући да буду наметне, биле толико љубазне да су уливале нађу сваком лепом младићу ког је срећа одарила. Сваки који трошаше пане у њиховој кући био је најомиљенији и код мајке и код ћери, и то толико дуго колико је дуго трошио. Руке оних девојака биле су обећаване двадесет пута, двадесет пута су може бити оне биле верене и њихов углед није претрпео никакву штету. Биле су слободне у речима, али пиаче врло уздржљиве и ма да се не разметаху невипошћу пико се не могаше похвалити да је успео да оне пе грешс. Међутим колико је јуиака са мора који су били очарани њиховим драпима! Колико су залубљених, који су се вараши њиховим назапачким држањем, уображавали да ужпвају особиту наклоност која ће их одпести срећи! Дивни љубавници био је слављен, пежно пажен, указиване су му хиљаду ситних пажња, доказивапе му пзвесне интимности, један пољубац, на пример, силом узет; храбрен је погледима; давани су му савети за штеђељу, наподени са право да троши; чак се руковало његовим пошцем, и ако би

му се имање смиљило, што је обично бивало без његовог знања, њему је племените нуђени зајам и тад би сазнавао за своју немаштину; иначе му нису показивали врата: и не показујући му ни хладноћу ни равнодушност чекало се да га нужди и љубави натерају да срља у ноге опасности. Али чим би лађа, која односи, љубавница, дигла једра и отиснула на средњим узнесенима којима су залога били брак и једна мала сума узета да се троструко врати, љубавница би заменио каквим другим добровољним, тако да у кући госпође Анри обожаваоци су изгледали као чунак који иде тамо амо, њене ћерке као градић стално опседнут и по нагледу готов да се преда, али који никако не пада. Кад се један дигне други седне; имало је ту обмане за сваког и ништа друго до једино обмане. Цецилија, једна од кћери госпође Анри беше прешла двадесету годину; била је несела, смешљива до праћности, не цењећи слушала је све, само се љубаче на додирнуше. Хортенза, њена сестра, не љубаче се ни на то; она је била млађа и беше начинија, кадкад она говораше ствари.... али изгледало је да у њеним овим девојака тече м д и сок од вомораншних цветова тако су биле слатке и кротке. У њиховим грудима није било ничега заљубног и ма да пристајаху у непристојне разговоре и ако су трпеле врло интимне попреге љубара, иначе, кажу, да су потпуно заслуживале надимак који је дат пастирки на Вокулера, и који носи и једна мала варош[1] у Пикардији.

У овој кући становао сам месец дана и тодино сам пажен да сам се сам чудио, а време сам проводио у картању, одиех слободним шалама и пијући пиво: ово досадно бесмисленве проста најзад. Полет је хтео да пастани свој уобичајења посао: ноћоноо у дов; али ноћи не беху довољно врачне, а дани беху постали дуги. Цела наша шљачка сводила се на неколико љубића утва и на једну шалуну од мале вредности, на којој најчешо некога лорда, заборавио сам му име, који да би поправио апетит беше окупио са куварем да се шета, приморали су га да подели своје имање и да једе остриде верденске[2].

„Мртва сезона“ се приближаваше и ништа иније не могасмо уљачкати. Капетан поста Ћутљив и туробан као ноћна кана; Флорио очајаваше, несовао је и праскао од ћутра до ирака; од увече до ујутру био је пак у правом наступу лудила; сва посада, каже она нарека неома омиљена у народу, јела се сама. У овакном расположењу напали смо једну лађу. Била је ноноћ: ништав из памка бацају Дикерска упутимо се ка енглеској обали; наједанпут месец сину кроз облак и просу своју светлост по таласима, на малом одстојању од нас забележе се једрила; приметисмо један ратни брод који секаше светле талазе; Полет га познаде. „Синови, новина он, он је нам, лезите потрбушке, а ја одговарам за стражу“. За час ступисмо у борбу; Енглези су се бранили бесно, страшна се борба отвори на њиховој палуби. Флорио, који по свом обичају беше ускочио први, први и погибе; Полет би рањен, али се освети, освети и свог помоћника: поби све ово себе; никад нисам видео сличну касапницу. За непуних од десет минута постасмо ми господари брода и тробојна, застава би иставнута место прене. Дванаесторица наших погибоше у овом нападу, у коме и једна и друга страна беху развиле сву своју ратоборност.

Међу погинулима био је и неки Лебел, који је тодино лично на мене да су се због тога свака дан дешавале пометње. Сетим се да је мој друг имао уродне исправе. На то је, помислим, дивна прилика! нешта се шта носи ноћ а шта носи дан; Лебела ће бацати рибама, њему насош не треба, а мени би послужно добро. Мисао ми изгледаше особита, само сам се бојао да није Лебел хартије оставио код сопственика лађе и веома сам се обрадовао над сам их напипао на његовим грудима; одмах их узмем а нико ме не виде. Кад су у море бацали даноне с неском, у којима су лешеви били за би боље потонули, осетно сам да ми спаде грдан терет, јер сам се надао да ћу у будуће бити ослобођен од Видока, који ми је тодино зада причињао.

Међутим нисам још био потпуно сигран; Дичајн, који је био нам дружни старешина знао је моје право име и та ме околност онеспокојаваше. Да не бих стрепео од њега решим се да му исправим какву лаж и да га на тај начин придобијем да ћути.

Али заба сам се брињо, јер иноком Дичајн-а, потражим га на брику, но њега не беше, изађем на палубу „Ревапша“, тражио сам га, никао поноса, нема одора; сиђем у одељење за барут, нема га. Шта је било с њим? Поиђем се у „Шпија“[3]: крај једног бурета ракије и неколико злапа приметим опруженог човека. — Дичајн! гурнем га, окренем... поцрнео, мртав.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине ленованске, актом својим Бр. 597, пита:

„Једно лице из ове општине, отуђило је једну парцелу своје земље, и над је надложна власт затражила уверење по § 471. тачка 11. граћ. суд поступка, суд овај издао му је уверење по кн. „Б“ да нма потпуно земље колико му горњи § штити као земљоделцу, ну у то нмање уиило је и нмање, које је донела његова жена као мираз, а које овај од пре 12 година ужива.

Продавац, која је суд овај осудне да нзда тапију куцу на продато нмање, тужио је суду чланове ове општине, наводећи: да нема потпуно земље за уживање, пошто се, вели, женино нмање не може узети у рачун заједно са његовим нмањем при издавању уверења по § 471., и нпшо је и земљомера на лице места и нмање своје премерно.

С тога суд учтиво моли за објашњење о следећем:

1. Може ли се и сме ли се узимати у оцену и женино нмање уз мужевљево при издавању уверења по § 471. граћ. суд. поступка или не?

2. Стоје ли одговорни, и нмају ли кривицу чланови општ. суда, кад они издају уверење једном лицу оспособљују се на кн. Б. од 1885. год. да нма земље по § 471. граћ. суд. пост. а међутим после се премером на лицу места нађе да нема довољно земље за уживање?[4]

— На ово питање одговарамо:

По § 416. и §§ 767., 771. и 773. граћ. закона, сва непокретна добра, која жена донесе у мираз приликом удаје, остају њена својина како за сте време трајала брачне заједнице, тако и на случај да се ова раскине.

Ако би жена умрла у брачном стању а не би нмала деце, нмање, које је донела као мираз, не припада њеном мужу, него њеним најближим сродницима.

Кад овако стоји ова стнар, онда се женино нмање, при издавању уверења о *маломању* земљоделца, не може и не сме убрајати ако снојина мужевљева, јер он нма само право уживања истог и ништа више.

Према овоме, општински чланови погрешили су, што су и женино нмање обухватили уверењем, које су издали у смислу § 471. граћ. суд. поступка.

Исто тако погрешили су, што су за основицу узели мере из књиге „Б“, јер је она књига само подлога за расподу државног пореза, али се никако не може узети пространост, тамо означена, за тачну и за доказ о количини имовине извесног лица.

Имање је требало мерити, па онда издати уверење.

На сваки начин да чланови могу одговарати, ако се истраг ом утврди, да су они *намерно* и *свесно* убрајали женино нмање у мужевљево и узели пописну књигу као доказ, те да на тај начин само општете туђина.

II

Суд општине горње-коњушке, актом својим Бр. 678, пита:

„При извесној времена, а по извршеном редовном избору општ. чланова у 1910. год. председата су оној општини села: Грабовац, које се одвојило од општине крушевачке, и село Гор. Точане, које се одвојило од општ. грабовичке.

Према овоме, а на основу чл. 68. закона о општинама, извршиће се избор општ. чланова у оној општини одмах по извршеном избору народних посланика — 1. априла ове год. —

Према чл. 68. зак. о општинама нмају се изабрати: председник, кметови, и одборници, по пано је свако село у оној општини, приликом редовних избора, изабрало за себе кмета, а тако и села која

[1] Перонь назнача неваша, зато што је нинка није неприлазом остајао. Пр.

[2] По варошки Веранду. Пр.

су после придодата овој општини изабрала су свака за себе кмета, који су и сада на тим положајима, то је овоме суду нејасно: хоће ли се сада вршити и избор сеоских кметова или не, пошто придодата села нису ништа утицала на избор ових.

Зато суд моли уредништво „Полицијског Гласника" да у наредном броју изволи дати своје објашњење о овоме, те како би суд знао шта ће приликом избора радити?"

— На ово питање одговарамо:

У одељку V закона о општинама, предвиђају се две могућности у погледу образовања нових општина.

Једна је од њих, да се две постојеће општине спајају у једну нову, и о њима говоре чланови 59—63.

Друга је, да се једна општина, састављена из више села, цепа — одваја — у две засебне општине, и о њима говоре чланови 64—68.

У овом истакнутом питању стоји случај спајања општине, јер два села — Грабовац и Горње Точане, прилазе већ постојећој општини горњо-коњушкој и спајају се са овом.

Према томе, питање о избору часника има да се регулише по чл. 63. закона о општинама.

По њему, пак, ново спојена општина бира на заједничком збору председника и одборнике, а села кметове само у том случају, ако их већ немају, а ако их имају, онда их не бирају, него остају стари.

Ово је, у осталом, и са свим умесно, јер села и иначе бирају кметове засебно, те спајање апсолутно не утиче на избор ових.

Уредништво налази да је овако по закону, међутим Државни Савет, у одлуци својој од 16. новембра 1911. год. Бр. 10581, налази, да се у овом случају образује нова општина, и да према чл. 68. закона о општинама треба бирати изнова све општинске часнике.

III

Суд општине јасиковачке, актом својим Бр. 277 пита:

„§ 375 а кривичног закона гласи:

„Ко самовласно завати или присвоји што од општинске или правилтелствене или опште народне земље, томе да се одузме што је заватно, учињену штету да накнади и да се казни од три до тридесет дана затвора, на потом да се унути да код суда подигне редовну тужбу противу оног, у кога се државна земља затекла, ако мисли да на исту јаче право има".

По члану 94. закона о општинама оваква кривич. дела спадају у надлежност општин. суда, док, међутим, чл. 86 тач. 3, став 6. истог закона наређује; да се кривица овога рода преносе у надлежност Првостепених Судова, колико се односе на општин. утрине, испусте, и прогоне. Како у овој општини већ има оваквих кривица то се моли Уредништво за објашњење: у чији делокруг суђења долазе оваке кривице?".

— На ово питање одговарамо:

Кадгод је у питању *самовласно* заузеће општинске или сеоске шуме, онда истрагу води и казну изриче дотични општински суд, на основу чл. 106. закона о шумама, било да доставу за заузеће чине појединци, било општински пуномоћник.

Кад је у питању заузеће општинских утрина, прогона и т. д. онда опет истрагу води и казну изриче општински суд, само не по горњем законском наређењу него по § 375. а кр. закона, опет, наравно, на доставу појединаца, општинског пуномоћника, или самог суда.

Кад, пак, није у питању кривична одговорност, било што је кривица за самовлашће застарила, било из којих других узрока, те се за повраћај општинске имовине мора да води редован грађански спор, онда су надлежни првостепени судови у смислу тачке 3. чл. 86. закона о општинама.

О овој истој ствари давато је обавештење и у 1910. години, али, види се, да га часници тога суда нису прочитали, те овако задају излишан посао.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Кад је на збору извршен избор више часника, па је жалба изјављена противу избора једног или више, али не свих на томе збору изабраних часника, онда Државни Савет цени правилност избора само оних, противу чијег је избора жалба и изјављена, а не и осталих чији избор жалба не тангира.

30. јануара 1912. године извршен је избор *председника, два кмета и једног одборника* општине в.....

Живота М., из В.... изјавио је жалбу Државном Савету **само** противу избора председника, и то због ових неправилности:

1., што противно чл. 52, тач. г. 5. одељак закона о општинама за председника бирачког одбора није узето лице из средине општинског одбора, већ лице из збора, које нити је одборник нити какав општински часник; и

2., што је новоизабрани председник општине закупац општинске касапске аренде за 1912. г. а сем тога и дужник општинске касе од закупа касапске аренде у прошлој (1911) год. — чл. 105. закона о општинама у вези чл. 71. одељак 4. истог закона.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да је жалитељ изјавио жалбу Државном Савету **само** противу избора председника, на, према томе, да се у овом случају има ценити питање само о правилности избора председника, а не и осталих часника.

Узимајући у оцену ово питање, а по расмотрењу односних аката, Одсек је нашао, да се избор председника не може огласити као правилно извршен с тога, што је утврђен навод жалитељев, да је бирачки одбор био састављен према пропису чл. 52 а закона о општинама, а међутим требало је у овом случају поступити по пропису 5. одељка чл. 52. г.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се избор председника поништи.

Одлука од 2. марта 1912. г. № 1614.

Надзорна власт дужна је узети у оцену жалбу, изјављену противу одлуке општинског одбора о разрешењу општ. часника, без обзира на то, што је та одлука одборска донесена на основу предлога надзорне власти.

Надзорна власт решењем својим од 9. фебруара 1912. г. № 1335, а на основу чл. 148. закона о општинама, предложила је одбору општине м..... да В. Ј., председника, и С. С. и С. О., кметове исте општине, разреши од дужности, због више неправилности, почињених у званичној дужности.

Општински одбор усвојио је предлог надзорне власти и донео одлуку 16. фебруара 1912. год., да се председник и кметови разреше од дужности.

Противу ове одлуке општинског одбора, разрешени председник и кметови изјавили су жалбу надзорној власти, молећи је, да одлуку одбора поништи.

Надзорна власт решењем својим од 20. фебруара 1912. год. № 1889 известила је жалитеље, да се у расматрање одлуке општинског одбора не може упуштати, пошто је разрешење потекло на предлог њен (надзорне власти), те је самим тим одлука одборска постала извршном (чл. 148. закона о општинама).

Разрешени часници изјавили су жалбу Државном Савету и у њој навели, да решење надзорне власти не одговара закону из ових разлога:

Безразложно је и неумесно позивање на чл. 148. закона о општинама, јер тај законски пропис нигде не вели, да нема, места жалби на решење одборско, када се оно доноси на предлог надзорне власти. Ако је тај предлог неумесан, а одбор га прими и усвоји, зар да таква једна противзакона одлука ужива заштиту закона? Нити је то тенденција поменутог законског прописа, нити је то у осталом логично.

Други став чл. 170. закона о општинама баш изриком каже, да на све одлуке одборске има места жалби надзорној власти. Ту се и не вели, да, ако се одлука одборска заснива на предлогу надзорне власти, да у том случају нема места жалби на ту одлуку. Да је законодавац то хтео, он би то свакако казао, исто онако, као што је лимитативно побројао све случајеве, када су одборске одлуке одмах извршне.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону с тога, што је надзорна власт била дужна према пропису II одељка чл. 170. закона о општинама узети у расматрање и решавање жалбу жалитеља противу одлуке општинског одбора о њиховом разрешењу, без обзира на то, што је та одборска одлука потекла услед предлога саме надзорне власти.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 7. марта 1912. год. № 2866.

Све жалбе и незадовољства противу одлука и решења свију административних, судских и општинских власти ако не буду снадбевени довољном таксом по закону о таксама, власт ће завести у протокол, па затим оставити у акта.

Љубомир П., председник, и Милисије М., благајник општине п...., пажљени су пресудом над оне власти од 20. августа 1911. године № 12901 са по 150 дин. због тога, што нису на прају сваког месеца редовно предавали школској благајни одговарајућу двадесетину по сразмери покупљених општинских прихода или прореза, за издржавање школе по школском буџету (чл. 157. тач. 4. у вези чл. 167. о закона о општинама).

Противу оне пресуде пажљени председник и благајник најавили су заједничку жалбу Државном Савету и на ону утписали свега нет дин. таксе.

Надзорна власт, налазећи да су жалиоци по Тбр. 52 закона о таксама били обавезни да утисну свака по нет динара, дакле свега 10. дин. таксе, решењем од 22. новембра 1911. год. № 13248 оставила је жалбу, на основу чл. 15. става III зак. о таксама, у вези са чл. 4. закона о општинама, да жалиоци утисну недостајућу таксу, па затим, утиснуте недостајуће суме на извршење.

По најављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, јер је донесено према пропису чл. 15. закона о таксама. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неуредна.

Одлука од 17. марта 1912. г., № 3082.

Један случај неуредног поништаја одлуке општинског одбора.

Одбор општине београдске на свом састанку од 10. априла 1909. год. донео је одлуку № 4493. да прима оферат Милована Л., да налиферује општини за њене потребе 10.000 m³ дрва по 7·35 дин. од кубног метра, а под условима које је сам Мил. Л. изнео у свом оферту од 7. априла 1909. год. Крајњи рок за налиферовање оних дрва сам Мил. Л. остапио је за 30. новембра 1909. год., што је и одбор општински усвојио.

Мил. Л. почео је да налиферује дрва, па је навезну количину и налиферовао. Доцније, услед стицаја разних околности, престао је са налиферовањем, о чему је, писмом својим од 24. новембра 1909. г. известио општину, да, ако она смагра да он није испунио уговор својим правцем, — да му задржи кауцију у 1000 дин. Доцније пак упутио је другу представку и тражио, да му се кауција у 1000 дин. врати, пошто даље налиферовање не може да изврши само за то, што нема подвозних средстава, а тај узрок није могао предвидети.

Поводом онога, одбор општински донео је одлуку 13. априла 1911. године № 9322 и молиоца одбио од тражења.

Незадовољан овом одлуком, Милован је најавио жалбу Министру Унутрашњих Дела и тражио, да се одлука, са разлога изнетих у жалби, поништи.

Министар Унутрашњих Дела решењем од 10. фебруара 1912. год. № 2475, а на основу чл. 152. закона о општинама, задржао је од извршења ову одлуку са ових разлога:

Поменутом одлуком повређено је право својине кауцираног лица жалитељевог, јер нада је законом о општинама стављено у дужност општинском одбору, да он решава о набавкама, онда је одбор био једино надлежан, да доноси дефинитивну одлуку о условима жалиочевим, које је овај ставио у погледу начина и времена ниферовања дрва, пошто му је понуду примио. Одбор такву одлуку није донео, и према томе овде нема закљученог уговора између њега и општине, услед чега одбор није ни могао, па основу своје одлуке, одузимати жалиоцу положену кауцију — § 462. и 465. грађ. суд. пост.

По жалби општинског пуномоћника, III Одсек Државног Савета нашао је, да ожалбено решење не може остати у снази с тога, што Министар Унутрашњих Дела, као непосредна надзорна власт над општином београдском, ово своје решење није могао заснивати на пропису члана 152. закона о општинама, јер Мил. Л. није тражио, да се одборска одлука задржи од извршења, већ да се као незаконита поништи, те је према томе у овом случају требало поступати по II одељку чл. 170. зак. о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 3. марта 1912. г. № 1716.

Поступајући по овој одлуци Државног Савета, Министар се понова упутио у расматрање овог предмета, па је нашао, да ожалбена одборска одлука не одговара закону са разлога, напред наведених у решењу № 2375, и да ту противзаконску одборску одлуку, по изјављеној жалби, треба поништити на основу II одељка чл. 170. закона о општинама. С тога је решењем од 7. марта 1912. г. № 4468 поништио ожалбену одборску одлуку.

По жали општинског пуномоћника, III Одсек Државног Савета нашао је, да жалбено решење Министра Унутрашњих Дела не може остати у снази с тога, што се на послатих акта види, да је општински одбор одлуком својом од 18. априла 1909. год. № 4493. пристао, да Мил. Л. ниферује општини београдској одређену количину дрва по условима, које је он сам у свом оферту предложио, па изнесну количину дрва већ ниферовао, те је према томе одбор имао основа, да му положену кауцију задржи, над целу количину дрва, према поднетим условима, није могао да ниферује.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалбено решење Министрово поништи.

Одлука од 19. марта 1912. г. №

Јос. К. Ст.

Првостепени Судови расматрају пресуде и решења донета само по оним испуњним делима, за које су предвиђене казне у § 310. крив. зак.

(Одлука Касационог Суда од 1. октобра 1911. год. Бр. 12254.)

Јаков Л. ова, оптужио је пекарту касапаклском Стојана Т. и Настаса К. ова, за прају камена. Пресудом овога марта тужени су ослобођени кривичне одговорности у смислу § 4. и 36. Полиц. Уредбе, а тужилац је упућен био надлежном суду да тамо докаже право својине камени. По жалби тужиочевој, у први мах, Управа града огласила се била за ненадлежну да расматра одлуку марта, јер је налазила, да представљена радња тужених спада под одредбу III части крив. зак. — § 391. крив. зак. —, које дело по §§ 15 и 16. Полиц. Уредбе, подлежи поничном расматрању прност. суда. Као се и суд огласио за ненадлежног за расматрање овога предмета, налазећи да је овде у питању право својине камена, — грађански део пресуде — то је Управа града Београда доставила овај предмет Касационом Суду, да он у смислу § 41. пр. пост. реши покренуто питање о надлежности. Касациони Суд је нашао: да овде не може бити, у законском смислу, сукоба власти за расматрање. Прописима §§ 15. и 16. Полиц. Уредбе предвиђено је, да приостепени судови расматрају пресуде и решења донета по истуњним делима, *за која су предвиђене казне у § 310. крив. зак.*, што овде није случај, јер горња пресуда не садржи ниједну од казна предвиђених у овом зак. пропису. Поменута „пресуда“ представља само једну *наредбу* власти, којом се упућује ток истраге и која ће наредба од стране првостеп. суда, у погледу законитости, бити цењена тек ако би дошла казна као последица неиспуњења по овој наредби, на би се осуђени тада жалио. Тиме ова наредба губи и карактер административног спора, те се њено расматрање не може, *по жалби*, стављати у дужност старијој административној власти, већ се њено расматрање има разорисати за суд, на случај изрицања казне, а по жалби осуђеног. То, што је полиц. власт погрешно једној својој наредби дала назив „пресуда“, мора остати без утицаја, пошто се тиме не може да промени и природи саме ствари, садржина њена....

Полицијске власти, а на среско-грађски судови, имају саме да изврше своје пресуде и суде, па ма оне биле донете и по каквом специјалном закону.

(Одлука Касац. Суда од 21. марта 1912. Бр. 4222.)

Од како су грађеско-срески судови отпочели свој рад, често наступају и сукоби о надлежности између њих и полицијске власти. Ради будућег управљања подиј. власти, ми ћемо објављивати важније случајеве оваких сукоба о надлежности који су били предмет расматрања нашег Касац. Суда, који је, као што је познато, по закону једини и надлежан да сваке појављено питање

овакве природе дефинитивно расправи. За сада смо у стању објавити овај конкретни случај, пошто је расправно Касац. Суд одлуком својом од 21. марта ове год. Бр. 4222.

— Градски и срески суд за срез нишки и град Ниш, представио је Касационом Суду: да се између њега и начелника среза нишког појавио сукоб о надлежности за извршење пресуде поменутог начелника од 21. I 912. године, Бр. 1059, донете по кривици Л. С. из М., због дела из § 62. жељезн. полиц. закона. Према овој представци, Касац. је Суд, на основу § 41. крив. пост., размотрио све ако овога предмета, па је нашао: да је за извршење горепоменуте пресуде, *надлежан начелник среза нишког*, зато, што за *овакво* извршена одлуке полиц. власти, изједним законским прописом, као ни законом о градским и среским судовима, нису стављени у надлежност градских и срески судова. Прописима § 10. II одељ. зак. о град. среск. судовима предвиђа се надлежност градских и среских судова само *за извршење пресуда и решења Апелационог и пређстојећих судова и других власти, које су изречно изобрајане у горепом. зак. пропису у коме нису предвиђене и одлуке полицијских власти*; па према томе градски и срески судови и не могу бити надлежни за извршење њихових одлука, већ саме полиц. власти.

Одлуке донете *по специјалним законима*, о којима је реч у тач. 2. II одељ. § 10. зак. о срес. и град. судовима, јесу само такве одлуке, које су донете *искључиво од пређстојећих судова*, а не од каких других, па ни полицијских власти, како се погрешно наводи у акту начел. ср. нишког Бр. 4524.

Пренос извршења с полицијске на судску власт није, дакле, ни извршен тако да полиц. власт престане бити извршна, егзекутивна власт, — него да судска власт сама и извршује своје пресуде и осуде, што је последица начела независности судске од извршне власти.

I.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јеремија Тошловић, из Бељина, притворени власти среза посаво-тамнавског, побегао је из притвора. Он је стар 21 годину рата омањен, у опште прилично. Од одела има гуњ од сукна и чакшире од шајка.

Депеша начелника среза посаво-тамнавског Бр. 3792.

Непознати лопови украли су Милицу Миловановићу, из Г. Милановца, једаи чамчић сат без капиш, са пругама простором на дирежнику где ради секундна сказаљка, даље: један прст лаван дубле, појчани од жуте коже, у коме је било 15 динара у кошцу и 11 ситних дијамантских камењака.

Треба трагати за лоповом и поправљом.

Акт начелства округа рудничког Бр. 1697.

Лазар - Евгеније - Хенри - Саломон, индустријалац а пре више конзул републике Аргентине, чију слику износимо, одговара за оклеветање.

Родом је из Арлона у Белгији, стар 38 год., стаса средњег, чела висока, браде округле, носе

Лазар - Евгеније - Хенри - Саломон.

и бркова утасто снеђих: од особених знакова има: горња усница неупућена, горњи зуби ретки.

У моменту одласка имао је потпуно црно одело.

Акт Антропом. Полиц. Одељења АБр. 528.

Драгољуб - Драгомир - Николић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је. Родом је из Букуровца, среза и округа крагујевачког, стар 24 године, раста средњег, очију жућкасто-зелених, косе црне, бркова плавих; од особених знакова има: на средњем прсту леве руке на првој фаланги белегу од посекотине исправљена обилна величине 2·05 см.; на долактици леве руке белегу од посекотине право линије, правца косог, величине 2·5 см. за 10 см. ниже превоја шаке стране унутрашње; на средини леве обрве белегу од посекотине права линија, правац нос, величине 2 см., и малеж величине просечног зрна за 2·5 см. изнад и лево од левог угла уста.

Од одела на себи одпео је: један џеп гуњ, чакшире и шајкачу.

Акт београдског казненог завода Бр. 1908.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналажења стражарно их упуте властима које су потеравше излазе, с позивом на означене бројеве акта ових депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Исак А. Мацa, трговац из Ниша, отуматрао је мезимац вуч. Он је стар 42 године, сувоњак, омањен, црномањаст, таман, носа дугуљастог, очију граорастих, бркова малих, у облоју грађанском.

Депеша начелства округа нишког Бр. 9819.

Милтену - Милану Марковићу, земљаку из Мокре, има да се саопшти решење начелника среза бело-паланачког Бр. 1128, али се не зна његово место борављења.

На случај проналажења треба известити помоћну власт, те да поиште решење ради саопштења.

О непроналаску такође треба одговорити.

Акт начелника среза бело-паланачког Бр. 2862.

КРАЂЕ СТОКЕ

Грују Поповићу, из Жидиља, украден је жут златаст, без рогања, са жигом „О".

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 4102.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу.

МАНГУП СТОКА

Код среске власти у Пожаревцу налазе се две мангуп кобиле, маторе по 3 године, лаке доратасте. Једна је од њих брњаста — лисаста, у обе задње ноге и леву предњу чарапаста.

Траже се сопственик.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 5779.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ПРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара четврте класе Министарства Унутрашњих Дела, Николу Ст. Вељковића, начелника треће класе среза загласког.

На канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. априла 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза љубићског Чедомира Зарића, поручника у оставци;

за полицијског писара друге класе среза нишког Тихомира Мијатовића, полицијског писара исте класе среза љубићског, — по молби;

за полицијског писара друге класе среза посавског округа ваљевског Стевана Николића, полицијског писара исте класе среза тамнавског — по молби;

за полицијског писара треће класе среза гружанског Стојана Вучковића, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, — по молби;

за полицијског писара треће класе среза рађевског Светозара Атића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа топличког Христифора Ђуричића, апсолвираног правника; и

за полицијског писара треће класе начелства округа ужичког Милана Марковића, практиканта истога начелства.

На канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. априла 1912. год., у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Милан Кондић, полицијски писар друге класе среза јасеничког, окружа смедеревског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. априла 1912. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Ђорђе Протић, полицијски писар друге класе среза беличког, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. априла 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ПОДРЖАВАЊЕ (ЈАТАКОВАЊЕ)

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

А. I. Подржавање је помагање извршиоцу после извршења каквог злочина или преступа, да избегне казну или да му сачува корист, коју је оним кривичним делом прибавио (§ 50 к. з.).

1. Подржавање претпоставља дакле извршење каквог злочина или *преступа*. Подржавање иступа није према томе кривично дело.

а) Без значаја је, да ли су подржавани злочин или преступ из општег, споредног или посебног казненог законодавства [1].

б) Могуће је подржавање у односу на какав *посебан* злочин или преступ (в. О. Д. § 62 II 4) од стране лица, које не може бити извршилац тог злочина или преступа [2].

[1] Ук. *Olshausen* § 257. 4, *Binding* 2 446, *Beling* 17, *Oppenhoff* § 257. 4. Против *Kopptmann* Teilnahme an mißlungener Verbrechen 32.

[2] Ук. *Frank* § 257. II.

в) Пошто *тужба потребног* није услов инкриминације, т.ј. није елеменат у појму кривичног дела, то подржавање постоји и онда, над је подржавани злочин или преступ кривично дело по тужби потребног и овај тужбу није поднигао. Но разуме се, да се пре подизања оне тужбе не може повести истрага против подржаваоца.

г) Није потребно, да је извршилац подржаваног злочина или преступа *кривац*. Истина у § 50 се употребљава израз „кривац" („Ко би кривцу...)", али да он овде није употребљен у свом техничком значењу, види се из §§-а 250 а и 250 б к. з., у којима се предвиђа тешко подржавање, и где је употребљен израз „лице" („ко лицима, која су какву крађу или утају... учиниха..."). Овако е: мора узети у толико пре, што би било неправедно и противно циљу законодавчевом, да се подржавање сматра као кривично дело само онда, над је извршилац претходног злочина или преступа кривац [3].

2. *Радња* се може састојати дакле или у *помагању извршиоцу, да избегне казну за злочин или преступ*, који је извршио, или у *помагању извршиоцу, да сачува корист, коју је прибавио злочином или преступом* од њега извршеним. Према томе се разликују *две врсте* подржавања: лично, чија се радња састоји у помагању прве врсте, и *стварно*, чија се радња састоји у помагању друге врсте.

а) За постојање радње подржавања није потребно, да је извршилац услед помагања заиста избегао казну или сачувао корист прибављену кривичним делом. Али је потребно, *да се је положај* његов *услед помагања заиста побољшао* [4].

[3] У § 257 немачког ш. з. вели се: „Ко је извршиоцу каквог злочина или преступа помогао извршиоцу као саучеснику..." Упоређен, да је и овај елеменат кривичног дела, немачки писци су приступили, на горичу постојање кривичног дела подржавања, над извршилац подржаваног кривичног дела није кив. (в. и. пр. *Frank* § 257 II 1, v. *Liszt* § 103 III, *Meyer-Allfeld* 361, *Olshausen* § 257, 4). Противно узима *Hertog* G A 39 127.

[4] Тако *Frank* §257 V и 2 12 139, v. *Liszt* § 103 § 6, *Meyer-Allfeld* 362, *Köhler* G S 61 56. Прот. *Beling* 31, *Hälschner* 2 876, *Merces* 86 N. 5., према којима је довољно, да је радња била управљена на помагање, и *Olshausen* § 257, 10, *Binding* 2 455, *Oppenhoff*

У противном случају постојао би само покушај подржавања. Тако постојао би само покушај, кад би се ко безуспешно трудио, да изведе пештаке на давање лажног мишљења у корист оптуженог.

1° Радња се код личног подржавања може састојати н. пр. у уништењу трагова кривичног дела и доказних средстава, давању напротлажног сведочанства, лажном сведочењу у корист оптуженог, давању средстава за бегство, ослобођењу затвореног кривичног[1]), прикривању извршиоца[2]), противправном одбијању сведочења; утицању на сведоке, подржавању казне лишењу слободе и плаћању новчане казне под именом извршиочевим[3]), лажном признању себе самог као извршиоца, спречавању пријаве и противдужностној пријави[4]), стављању лажних података у молби за помиловање поднетој за некога[5]) итд. Нису међутим радње подржавања подстрекавање и помагање у самоубиству[6]), давање средства за плаћање новчане казне или напада већ плаћене новчане казне[7]), подстрекавање повређеног да не подигне тужбу[8]).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Поткована обућа.

Обућа радника и сељака, као и војника, често је врло типична услед потковања. За овај потков употребљују се клинци, који варирају од једног предела до другог. За потковање обуће у војском кантону употребљује се ови јексери: „парички шиљци", јексери са њалке са или без слова на глави, обични мали јексери са четвртастом или избразданом главом итд. Обућари у Паризу употребљују још разноличније јексере, а и јексери која се употребљују у Бретањи имају своју специјалну форму.

Лако је разумети, да је познавање ових разних врста клинаца за потковање обуће врло корисно за студирање отисака, пађених на месту извршеног дела. Ако се н. пр. у равници нађу отиски обуће која је поткована клинцима за брдску обућу, може се на основу овога са вероватношом закључити, да су ово отиски каквог планинца. Клинци, који се употребљују за потковање само дрвене обуће, одају увек ногу која је била обувена у ову обућу. Неопходно је, дакле, потребно створити колекцију клинаца за потковање обуће, који су у локалној употреби, јер се она може корисно консултарати приликом испитивања отисака од потковане обуће.

Исто је овако и са распоредом јексера на ђоновима, јер се и начин потковања обуће мења према пределима. Тако н. пр. у Коти (војски кантон) клинци су распоређени у виду полумесеца до ивице ђонова, и то у неколико реди, од којих само први иде до места где почиње кривина ђона. Задња и унутрашња ивица штикле притешњена по два реда клинаца. Исти је овакав распоред клинаца и на дрвеној обући у целом овом пределу.

Некада је „неспољски потков" био карактеристичан за обућу италијанских радника, али је данас овај начин потковања генерализован.

Потков фабрички, а често и потков извесних обућара, садржавају утврђен број клинаца. Тако обућа француских војника, чија мера варира између 26 и 33 см., потковања је клинцима, чија је глава широка 8 м.м. Број ових клинаца износи за ципеле 52, а за чизме 80.

---

[1]) Ова врста подржавања биће у јавном отношају с кривичним делом из § 98 н. з. Тако *Frank* § 257 V 1, *Olshausen* § 257, 20, *Binding* ? 598. Према томе у овом случају постоји само привилно дело из § 98 н. з. (тако *Beling* 21, *Köhler* 59).

[2]) Ова врста подржавања биће у јавном отношају с кривичним делом из § 98 а н. з.

[3]) Тако *Frank* § 257 V 1 а, *Liszt* § 183 III 2, *Binding* ? 651, *Olshausen* § 257, 21. Прот. *Meyer-Allfeld* 561, *Köhler* 21, и. *Bar* Gesetz und Schuld 2 784, т. *Buri* G S 29 45 (ни постоји тада подржавање).

[4]) Vrl. *Frank* § 257 V 1. Према томе, само у спроведеним радње подржавања (тако и *Liszt* § 183 III 2).

[5]) Тако *Frank* § 257 V 1 б, и. *Liszt* § 173 III 2, *Meyer-Allfeld* 561, *Olshausen* § 257, 19, *Rud. Stengl.* 9, *Beling* 25. Наравно потребно је, да је лажан поднесак подобан за произвођење погодности у питању. — Према томе постоји у овом случају само опит подржавања, кад су уз молбу достављени на овим појама прилично лажне изјаве (тако *Olshausen* ? 276, *Merkel* H ? 740, 4 421, с. *Buri* 45, *Grolman* 1546). Према томе, у овом случају не може лица постојати подржавање, пошто је, поред немогућности извршења, и правна немогућност (тако *Oppenhoff* ? 257, 14).

[6]) Тако и. *Liszt* § 183 III 2, и. *Bar* Gesetz und Schuld 2 782, *Beling* 33. Прот. *Frank* § 257 V 1.

[7]) Тако и. *Liszt* § 183 III 2, *Meyer-Allfeld* 561. Према томе подржавање не постоји у овом случају само, већ је новац исплаћен погодном као да има да врати плаћену му новчану казну, а постоји подржавање, кад је трећи лажно за осуђеног био обавезо вратити да ће, пошто је, дакле, само у прво вођење казне у стварно плаћени новац осуђеникова (тако *Olshausen* § 257, 21, *Frank* § 257 V 1 а, *Binding* ? 651). Но аргументи је несносан, јер је и у трећем случају плаћени новац покловени осуђенику, те је тако и тада у стварно плаћена казна плаћена за његове рачуне. Према томе постоји подржавање постоји само тада, ако је новац казна плаћена за осуђеника против његове воље и као му је поклонен новац рада плаћања опе (тако *Rauf* 21), а према томе само тада ако је новац поклонен рада плаћања поклоног лица (тако *Schoetensack*, Z. 11 305). Према томе сина уме постоји подржавање у овом случају (тако *Lehmann* G A 49 784, *Vilmos* Raab 53, *Dochen* 3 19 117, *Lammasch* D. Z. Zeitung ? 423).

[8]) Онако се ник увели из тог разлога, што ова је законодавац учинио остварење државног права на казну зависним од воље потрепљеног, он је самим тим учинио ово остварење зависним и од оних фактора, који утичу на стварање одлуке воље, да се не по-

---

хитно тужба (уп. *Frank* § 257 V 1 с). Ако би она одлука воље била изнуђена, могла би постојати само примуда или канула, али не подржавање (прот. *Frank*, *Beling* 25). Тако и и. *Liszt* § 183 III 2, *Grolman* 1546, *Hälschner* ? 875. Тако и *Olshausen* (§ 257, 3), али он сматра појединце тужбе као услов кажњивости у појму кривичног дела те налази као аргумент за ово своје мишљење то, што про полицијска тужба право државно на казну још не постоји, пошто још нема кривичног дела, те не може постојати ни подржавање. Но према њему ће постојати подржавање, ако је тужба већ поднешта, па се но претпом, сигнали или обмањен навели на одустајање, пошто тада, нема, већ постоји државно право на казну. Прот. *Binding* ? 653, *Merkel* H H ? 428, *Meyer-Allfeld* 560, *Köhler Studien* I 158, *Köhler* G S 51 59, према којима је подстрекавање на неподношење тужбе подржавање. Прот. и. *Beling* 32, према коме је ово подстрекавање само подстрекавање на подржавање, но онда би казнило, да би пропуштено подизања тужбе било подржавање.

Изношеност обуће.

Изношена обућа оставља отиске на којима се познаје њихова изношеност. Код личности, које при ходу окрећу ногу у поље, обућа је нарочито изношена са ове стране. Веома мале ципеле изнављу се нарочито при врху и на задњем делу пете, а врло велике ципеле у средини. Све ове особености познају се на добром отиску и олакшавају знатно идентификацију обуће.

Често је обућа продорана, а ове продеротине познају се, сасвим природно, на отиску. За ид итнификацију помоћу отиска обувених ногу, недостаци ђонова имају капиталну важност, јер многи људи носе ципеле на једне исте фабрике и од исте мере. Сами они недостаци доњи штају понекад сигурну идентификацију обуће која их је произвела. Шта више, они нам могу пружити, својим положајем, обавештења и о начину хода личности, која је обућу носила.

Помињемо, да се промена ђонова (ударање пеницета) познаје увек по транспеларалном угњуву близу врата ноге.

И код отисака древних ципела у снегу могућно је понекад разликовати да ли је доњи део ове обуће (која одговара ђоновима) од борошне или од ораховине. Концентрични кругови, који означују старост дрвета, немају ноту отпорну смагу. Они, који су тврђи и мање изливани, образују на ђоновима незнатна испупчења.

Обућа од платна са ђоновима од узица оставља такође врло јасне и карактеристичне отиске, чије је идентификоване родативно лако.

Помињемо још, да су злочинци у извесним случајевима привезивали за своју обућу лажне ђонове, који су били окренути у правцу супротном њиховом ходу. Маневар овај био је откривен помоћу правца отиска (изнутра окренути) и репродукције неза на отиску.

Поступак при испитивању отисака ногу.

У свом знаменитом делу О отисцима у опите и њиховој примени у судско-медицинској пракси (Јнои, 1889), Фреков је већ утврдио правила и поступак за вештачење отисака ногу. Он прописује ове операције: 1. *чување самог отиска као доказа; 2. копирање отиска помоћу мерења, прекртавања, фотографисања и калуљења; 3. репродукција отиска чија идентитет треба утврдити, и 4. упоређење сумњивог отиска са овом репродукцијом.*

Говорили смо већ о чувању отисака ногу на месту извршеног злочина до доласка истражног чиновника и полицијског пештака, те с тога нема потребе да се још једном враћамо на ову ствар.

Фотографисање.

Потребно је, пре свако друге операције, израдити најбоље отиска утврдити на фотографској плочи. Фотографије отисака доњуњу њихово калуљење у гипсу, које такође треба вршити у свима случајевима кад се зато има могућности. Негативни отисци често су толико слаби, да је немогућно добити од њих корисне

палуше у гипсу, те с тога остаје фотографија као једино средство за њихово фиксирање. Ова је неопходна и да би сачувала слику позитивних отисака. Разуме се вељ, да прво увек треба извршити фотографисање, па тек онда приступити калупљењу отиска, јер се овај и после најуспешнијег калупљења квари. Ако се отисак налази н. пр. у снегу, мора се потпуно уништити приликом вађења калупа на њега.

Снимање отиска ногу врши се у обрнутом положају и на овај начин: треба у почетку ставити поред отиска, а у правцу најдуже осовине, једну танку пантљику од беле хартије, дугачку отприлике 10 см, и подељену, линијама од туша, на сантиметре. Ова пантљика служи за директну меру репродукције. Не треба много редуцирати слику отиска. Најбоље је фотографисати га у половини природне величине, на плочи 13 × 18. Ако се има на расположењу довољно велика комора (21 × 27 најмање), боље је фиксирати отисак у природној величини, јер ова фотографија одузима уношавање детаља. Редукције треба доцније увеличати у природној величини.

Позитивни отисци, поге произведени млагом итд. на папиру и. пр. доста су тешки за фотографисање. У овим случајевима треба веома пасе осветлити место где се налази отисак, евентуално и са вештачком светлошћу.

Разуме се по себи, да отисак увек треба да буде потпуно паралелан мутном стаклу фотографског апарата.

Цртање и копирање.

Ако се не располаже фотографским апаратом, контуре отиска могу се фиксирати помоћу цртања или копирања. Др. Кор препоручује за ово следећу методу: треба окружити отисак пашом уздигнутом ивицом (помоћу картона, нарчета дрва итд.) и преко ове ивице летнути провидно стакло, по коме, даље, помоћу масног плајваза, треба повлачити контуре отиска. При овом треба пазити, да осовина очију, приликом цртала буде перпендикуларна са планом отиска, што ће се постићи нагињањем ка стаклу.

Флорене премазује плочу, помоћу запушача од фате, бојом направљеном од карбоната олова, али тако да се кроз њу још може видети отисак за прецртавање, чији се контури извлаче са једним шилком. Ако се иза стаклене плоче стави црна хартија, добиће се при нацрт на белој површини. Ако се пак стаклена плоча стави на рецепијенат у коме има амонијум силикрата, оловни карбонат попрниће.

Калупљење отиска.

За калупљење отиска препоручује се различите методе: стеарин, восак, густо тутвало, гипс итд. Од свију ових материјала гипс даје најбоље резултате, јер се може корисно употребити за калупљење свију негативних отисака.

Ако се отисак налази на тврдом тепену, на земљи у њиву, или у блату више или мање осушеном, није потребно удешавати га за калупљење, већ се овом може одмах приступити. Да би се избегло образовање грумуљица, треба у мањим количинама сипутати гипс у воду (никад обратно), мешајући непрестано по води. Кад је сав гипс сипутен у воду, добивени раствор треба сипати у отисак — док се овај не испуни — и по том оценути док се гипс не почне стврдњавати. У овом моменту треба на мало стврднути слој гипса метнути неколико малих парчета дрва, у дужини отиска, а за овим сипати други слој гипса, који има за задатак да консолидује калуп. Кад је гипс потпуно очврснуо и почео ноћ да се загрева, треба извадити калуп без бојазни да ће се изломити. Земља и остале материје око њега могу се очистати, пошто се калуп потпуно осуши, помоћу млаза воде или четке.

Поновљај је потребно да се отисак, пре калупљења, окружи малим земљаним насипом или ивицом картона, да растворен гипс не би отицао.

Приликом калупљења отиска на меким и крпим теренима, треба их претходно очврснути. У овом циљу треба отисак, помоћу пулверизатора, посути концентрисаним раствором алкохола и тутвала. Поједини за ово употребљују нападени балсам или гуму „Дамар“, који нама лично нису дали најбоље резултате. Врло је важно да се тутвало сипа у отисак, бар у почетку, у врло малим количинама, јер ће се отисак појавити ако се много оњлажи. Кад се први слој тутвала осуши, може се прено њега сипати још један да би се појачао отпор отиска. Било би потпуно излишно посипати гумом влажне отиске. Њих треба директно калупити.

Отисак, очврснут гумом, калупи се на горе описани начин.

За калупљење отиска у снегу треба их претходно посути, врло ситно сито, танким слојем гипса, а за тим преко овога сипати раствор гипса и воде. Гипс, који се употребљује за калупљење отиска у снегу треба да буде на температури приближној снегу. Да би се ово постигло, треба га замесити са мало воде и више снега. Ако је отисак у снегу релативно тврд, може се гипс директно у њега сипати.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

ОД

LOUBAT-A

ГЛАВНОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У ЛИЈОНУ

Под овим насловом (la crise de la repression) изашла је пре кратког времена у *Revue Politique et Parlementaire*[1]), ова интересантна студија г. *Loubat-a*, главног прокуратора Апелационог Суда у Лијону, у којој овај одличан криминалист излаже мучно стање казненог система, који поред све своје строгости не одолева напредовању криминалитета. Испитујући узроке због којих је казнена репресија толико ослабила, писац ове одличне студије тражи у исти мах и лекове, истаћујући нам живо опасност која прети од слабости друштва у борби са злочином. Он то чини са толико духа и дубоким познавањем предмета које студира, да је ова студија од највећег интереса за све који се интересују питањима ове врсте, нарочито за власта и судове. Јер махне казненог система и узроци због којих репресија привичних дела не производи она дејства, која се од ње очекују, а које се непрано и темељно третирају у овој студији, нису махне само једног система и једног народа, већ су то и наше махне. Број кривица који успевају сваке годиње да умакну правди, није тако незнатан да не представља никакву опасност за друштвену сигурност. С тога вољажемо овде ову вољану студију г. *Loubat-a*, држећи да нам она може бити од користи о свему што се у њој налаже, нарочито у погледу на опасност која прети од недовог утицаја хуманитарних идеја у корист оних који то не заслужују, а који се и код нас осећа.

* * *

Било би скоро дотпљасто питати се данас да ли се злочин казни као што то заслужује и према потребама друштвене одбране, да су казне тачно примењене и да оне држе злочиначе у респекту. Нема сумње, што је борба за егзистенцију суровија, у толико се злочин више умножава. Исто тако, у колико је слога задовољавања богатија, многобројније су и сплиније потребе и прохтеви. „Цивилизација подстиче злочин, као што вибрација етера потстиче вибрацију светлости“.[1]) У интензитету модерног живота у коме се бије бесна борба за осваљање уживања, друштво мора да увиђа пажљу да би сузбило дурши жеља. Испуклаа ли он ону дужност? Наша раванирана цивилизација, човечнност и племенитост француске душе, брига која је дошла до парадоксизма, да се одакша непољнима да не пате, учинили су те је за ових последњих двадесет година пољашно нашу земљу талме милости и сажаљења који је занос и најјаче духоне. Јапне власти нису се противиле овој бујици. Примерне казне напуштене су, као да су биле избрисане из наших закона; судови су изрицали све блажије и блажије казне, и покрај њихове слабости, оне су казне убљажавање још многобројнијим олакшицама које је доброчни законодавац дао у руке јавним властима, као што су анестезична средства у рукама хирурга. Репресија је падала са степена на степен, све ниже, и није више одољавала злочину. Број убистава, одољубистава и тровања увећао се са 400 од 1838. до 1907[2]). У истом периоду број повреда и злостава порастао је са две трећине[3]), а ана се колико се убистава крију под овим убљаженим називом, У прнос томе, што напрети избегавају што је могуће више привични суд

[1]) № 204 од 10. јуна и № 205 од 10. јуна т. г.

[1]) *Tarde.* — *La Philosophie penale*, стр. 375.

[2]) Од 1831. у 1850. она је кварк достигао до 1436 у 1907.

[3]) У 1898. 315, у 1905. 585.

предајући суду за преступна дела многа дела, број предмета који подлежаху пороти све је већи[1]), пао што је већи и број предмета које суде судови за преступна дела[2]).

Међутим је гоњење све мање. Број предмета која отпадају огромни је. У 1905. г. било 321.015 или 58%; у 1906. 313.472 или 59%; у 1907. 321.506 или 57%; у 1908. 309.104 или 50%; у 1909 308.938 или 56%. У овим цифрама сваке године има више од 100 000 предмета, који су остављени за то што су привиди остали непознати и више од 40.000 за које парнети нису нашли да су толико обиљали да мотивишу гоњење. Један мотив остављања који јако задаје бриге и пред је је чест, то је недостатак довољних доказа против означених оптужених; број предмета који су расправљени на овај начин износио је 47.452 у 1906.; 40.908 у 1907., 5.683 у 1908. и 56.280 у 1909.[3]). „Ово напредовање, — говорио је чувар државног печата у свом извештају о администрацији правде за 1905. г. — „очевидно је знак кобне ситуације. Стално „увећање броја злочинаца који успевају „да умакну гоњењу правде, сачињавање, „ако би остало и даље, опасност која „прети јавној сигурности. Шта више, ово „показује да правда није реализовала напредак прогреса у средствима за успешно „проналажења истине, док се злочинци користе са највећом пажњом свима средствима која им даје свеопа „бранна комуникација да умакну са попришта својих злочина и да створе alibi. „Њихови делинквентни поступци модификују се са прогресима науке док средства кривичне истраге стоје на истој „мери". Дрхтамо при помисли да убице имају 50 од 100 шанса да умакну свакој истрази, виновници пасиља или дела против нравствености 73%, лопови 77% варалице 80% не рачунајући ту ослобођења која такође упечатљиву наду на неказњивост. Као оне у краљевини Хамлетовој, мора да има нечега трулог у каквом систему, који производи сличне резултате.

Надражена злочинима који одлазећу и који се понављају, јавна свест буди се на свој дугог дремежа. Сличио човеку које је нападнут у дубоком сну, она се пренула, позива у помоћ и отпужује, но мало и неправо, и на све стране. Моја је намера да покушам да детерминишем беспристрасно узроке кризе која коју проласи репресија и да им потражим лекове.

I — Узроци.

Кад се јавно мњење изрази о каквој злоупотреби која је отворена напеадно, оно брзо проналази кривца кога оно тереги сваком неправдом и проналазши дан који је кадар све да налечи. Новине му понуђу да је један судија претерао у ревности, учинио погрешку или заборавио нешто; брзо, закон да се магистрати заузидају! Потера ли председник кривичног суда мало јаче оптуженог по трагу, одмах новина на испит, као на нешто што се крадом увукло у судске формалности без допуштења законика! Да се укине испит, очекујући да се укине председник! Исто је тако са репресијом. Јавно мњење, које је данас у очајању због све веће дрскости и цинизма злочинаца, одмах је проналазо виновнике који су одговорни за зло, а то су добродушни магистрати. Далеко сам од помисли да поричем да магистратура носи део одговорности за то што је репресија ослабила, али једном тако распрострањеном злу има других дубљих узрока тако да било опасно не видети их; јер кад се узбуђеност духова један пут утиша и бура прође, под судија ће се опет појавити њихова узбуђења благост, и дели дани да стрмен опет процвета повраћање се.

Прва је и најважнија узрок на кога су постали сви други, у стању наших нарави. Крајња цивилизација, ако се не нађе, просвећујући идеје човечности и доброте, ствара слабост; она рафинира осећања, чини нерве осетљивијим а тело нежнијим, и граници са немоштвом и пороком. „Дух се изоштрава, наука напредује, индустрија и трговина развијају „се, али ни морал ни енергија не расту „сразмерно"[4]).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Тако је спочиво мој заштитник; напала крви на мозак, капља или загушење плућно пријанстком претворило је његов живот. За све време како је подпоредник маринске артиљерије не може се наћи ни један који је шио са толико поспајности са колико Дивајн. Једна једина црта окарактерисаће га, а он ју је прилао као најпењу у своме животу. Било је то на Три Јерарха. Дивајн беше нешто слаб, а његови другови, да би прославили поданичку оданост, посаде га на коња, која су носили четири тобиже; то беше велика почаст. О сваку посилку беху на овакој стоглиј Дивајн заустављање поворку пред сваком баракон у логору и пијаће дајући и другима да пију уз узбичајене усиике. Ова заустављања тако су често понављана да му се на крају замути ум, те његово једнодневно висанство у једној крчми прогута и не живљући један велики режањ сланине, мислећи да је грејерски сир. Сланина је била несварљива и Дивајн врати се у своју шатру, баци се на постељу; мало после осети ригање; залуд је хтео да спречи оне спажне напоне, повраћање дође... Кад криза прође он заспа и из дубоког заноса разбуди га тек препирка иса и мачке који беху дошли баш до самог „вулканског" отвора.... О, достојанство човеково, шта је са тобом било? Зар се овом гнусном сликом коју није видео нико други сем Дивајн-а, не даје Шпартанцима поука о умерености!?

Прекинућу сам за тренуак причање мога живота да бих нешто карактерне знаке мога немањка; њега нема више. Бог нека га прости! — Вратим се на брзи где ме Полет беше оставио са запоседнутим упаљивање лађе и ет ћу људи из посаде са „Реванша". Таман бесмо позатварали отворе за сплажење у унутрашњост лађе да би се обезбедили од заробљеника и приближивали смо се обали, те да пред ње пловимо што даље у Буљоњ, кад топовски пуцњи, које су Енглези биле избацили пре суноба, беху дозвали једну од њихових убојних лађа. Она повеља једрила да би нас стигла и пукла топовима и ускоро дође тако близу нас да су нас њена ђулад пребацивала; тако нас је гонила до према Кале-у. Тада се море узбуни и дише се неки неизлостиви ветар који је дувао не обали те помислисмо да ће се фрегата пратити на бојазни да се не разлупа о стене; она ће више више није господарила својим кретањем, гоњена на обали мала је се борити уједапрут са свима елементима; наспели биле би за њу једини спас, али то се не проба. За трен ока фрегата би стављена под унапрену ватру батерија са стеновите обале на утврђења Руж: одасвуда на њу су падале као киша бомбе, ђулад са звиждења и гранате. Усред оне страшне грмљаве разлеже се јаук и фрегата потону у талазе.

После једног сата дан зибеле; онде онде по талазима пловљаху остаци. Нека човек и жена беху се ухватили за катарку и машући марамом звали су у помоћ. Ма смо баш хтели обићи гребен Гренет као да приметисмо њихове знаке. Учини ми се да би могли спасти оне задњице; продужисмо те заповедницу указивање лађе, и кад он одби да нам да једну барку, зазвеч жидовређем, које дотле нисам осећао, подвикнем му да ћу му разбити главу. „Одзван рече ми са неким презирним осмехом и сложи ми раменима; капетан Полет има више човекољубља него ти, он их је видео па и не мрдну; нема се шта ту да ради. И они и ми имамо бурно време, сваг нек се брине о себи, имали смо доста губитака".

Овај пригонор ме умири и разумедох да ћемо већој опасности него што сам ја претпостављао. Доиста таласи су се гомилали један на другом, а ивпад њих су летеле тиже мешајући своје опитре крикове са звиждањем северпога ветра; на све мрачнијем хоризонту појављаваху се дуге браде пуне и црвене; изгледа неба бно је страшан, све наговештаваше буру.

---

[1]) У 1905. 2113 предмета; у 1907. 2357; у 1908. 2468. Ова је цифра опала у 1909. у којој је било само 2185.

[2]) У 1905. г. 173.213 предмета од 213.882 оптужена.
У 1906. г. 170.927 „ „ 207.483 „
У 1907. г. 184.886 „ „ 222.398 „
У 1908. г. 186.142 „ „ 226.382 „
У 1909. г. такође смањење: 181.475 предмета са 218.587 оптужених.

[3]) Средња цифра предмета која су расправљена на овај начин од 5% од 1886 до 1900 достигла је до 617%. Остављено је непредатих суду 34% убиства, 73% напада или дела против јавног стила, 77% крађа, 88% злоупотреба поверења.

[4]) Renouvier, *La critique philosophique.* — 1888.

За срећу Полеж је добро срачунао време и одстојање; пробујемо мореуз Булоњски и недалеко одатле у Портсту наћемо крај обале прибежиште и сигурност. Искрцавајући се онде видесмо на спруду да леже оно двоје несрећника, које сам ја баш желео спасти. Осека их је мртве оставила на тућој земљи; можда су то били и залубљени. Био сам дирнут њиховом судбином али ме из тога тргоше друге бриге. Сви сељани, жене, деца, старци, беху дотрчали на обалу. Породице сто недесет рибара падаху у очајање гледајући слабе лађице које су упропастиле шест енглеских лађа које су са својом сигурном грађом пркосиле гњеву мора. Свани гледалац са страхом, који је лађице појмити него описати, трајале очима барку која га интересоваше и према томе, да ли је била потопљена или ван опасности, чујаху се узвици плача, јаука или усхићења особите радости. Жене, девојке, кћице, чуваху своје косе, цепаху одело, надаху по земљи, кушијаху и грђаху; други и не гледајући ни на бол оних прих и не помишљајући да благодаре Богу, коме су до мало пре пружали руке молећи, играју, певаху и са лицем још мокрим од суза показиваху знаке најпеће одушевљења: најнатреније заветоваха, поновљаху своје доброта Св. Николе, његово моћно посредовање, све то беше заборављено. Може бити дан доцније сетиће се тога, може бити да је ту требало имати мало сажаљења према ближњему, али за време буре огрезнам је све,... У осталом кажи су ми: нека се брине свако за се...

Деветнаеста глава.

Још исте вечери дођем у Булоњу, где дознам, да је главни командант издао наредбу, да се, сви они, у свима родовима оружја, који су обележени као рђави поданици, одмах похватају и укрцају на лађе за напад. Тиме је се хтело да се очисти војска и заустави кварење, које већ постајаше уочљиво. Дакле једини начин да се издвојам од досадашег друштва био је да напустим „Ревању", чији сапутници, да би пакладно губитке у последњој битци, неће напустити прилику да испомоће некога за оке жуде, којих се генерал мишљаше да отарасе, а пошто се Капшет и његови верни не требаху више појављивати по логорима, мислио сам, да ми не смета ништа да постанем војник. Спабденеи Леделовим исправама упишем се у батерију поморских тобџија, која је чувала обалу, и како је Дебел у војсци био каплар то и ја добијем тај чин на првом одмору, то јест, петнаестог дана по доласку. Уредним и исправним животом, умешношћу у руковању топом, што сам знао као неки стари тобџија, заслужио сам брзо наклоност старешина. Једна околност, која је требала да учини да је нагубим, допринш ми задобијање њихове пажње.

Био сам на стражи у утврђењу Бр за време великих плима и осека; време беше страшно, таласи као брда бриском облу са таквом силином да су и тешке топове покретали. За сваки нов талас реко би се да ће одшети утврђење. Било је очевидно, да догод се Ламанш не умири неће се појавити ниједна лађа, те дигнем страже, дозвољавајући на тај начин војницима да се до сутра одморе на креветима. Место њих ја сам бдио, или боље писам спавао зато што ми се није спавало. Око три сата изјутра допресне ми до ушију неколико речи, које ми се учинише енглеске; у исто доба неко закуца на прагнима, на дну степеница које воде батерији. Помислио сам одмах на неки препад, одмах избудим све, напуњимо оружје, и већ смо се спремили да скупо продамо свој живот, кад кроз врата чујем глас и женске неке жене, која молећи за помоћ. Убрзо сам распознао јасно француске речи: отворите, ми смо страдалници. Колебао сам се за трентак, али, пошто сам спремно све што треба да први, који се покаже непријатеља, буде убијен, отворим, и видим, ућопе једна жена, једно дете и пет лађара, који су били више мртви него живи. Прва ми је брига била да се огрејем; били су мокри до коже и дрхтаху од зиме. Ја и моји другови позајмимо им наше кошуље и одело и, чим су се мало поправили, они нам испричаху догађаји који их је натерао да сврате к нама. Пошли су из Хавање на лађи са три катарке и, у очи свршетка срећнога путовања, они су се разбили о камените бедеме који нас заграђују, и спасли су се једино хватајући се за греде наше ограде. Деветнаест њихових другова, а међу њима и капетан, удавили су се у талазима.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам она питања:

I

Суд општине ливадичке, актом својим Бр. 716, пита:

Моли се уредништво, да изволи преко „Полицијског Гласника" одговорити суду овом на следећа питања:

I

По § 471. грађ. суд. пост. земљодељу се не може узети у попис, за дуг, нет дана земље и куће са окућницом до једнога дана и т. д.

Ово имање не може ни сам земљоделац продати или на којим начином отуђити.

Судском пак праксом протумачено је, да и удова заостанша са децом умрлог земљоделца, има право на ово законско благодејање, што је са свим правилно, јер је законодавчева намера била у главном та, да се породица, односно њена земљорадничка од пролетаријата заштити.

Али пако ни законом, ни судском праксом, ни расписом Господина Министра Правде № 354, ни иначе, до сада није објашњено: може ли се жени или удови земљорадника узети у попис за дуг земља кад она нема преко нет дана земље, али има преко нет дана земље са мужевљевим имањем, и обратно, може ли се земљораднику узети у попис за дуг земља кад он нема преко нет дана земље, али има преко нет дана земље са женшним имањем, то наводиће уредништво по ономе дати потребно објашњење.

II

Кад се између два граничара нађе земљишта породи спор због нападе штете, која је произашла услед тога, што је тужени својим имањем поред синора засадио гору (багрем) те од оне горе проузроковала је спорна штета у њиву тужиочевом, онда има ли и по ком законском пропису тужилац права на нападу спорне штете, и ако има, има ли у томе какве разлике између овакве штете, коју је засађена гора учинила, и штете коју је учинила гора, која је сама изникла, као забран (брамик), али која је по времену нрчела (разрађивала) старија од проузрочене (разрађене) земљишта на којој штета постоји у засејаним усевима?"

— На ова питања одговарамо:

I

Као што се из прног питања види, у њему су истакнута три случаја, где се може породити питање о попису.

Један је од њих кад је жена удата и има женог мужа, па је она дужник, али њен муж нема без њеног имања ономико земље, колико му штита § 471. грађ. с. пост., а са женшним, пак, има нешто више.

Други је кад је жена удова, па сама нема нет дана орања, али са мужевљевим имањем има више.

И, трећи је, кад муж нема своје земље преко онога што му закон штити, али са женшним имањем има више, а он је међутим, дужник.

Ни један од оних случајева није истина, нарочито предвиђен прописима § 471. пом. закона, али се они пак морају решити по правилу, које ова законска одредба поставља.

Узимајући, дакле, да је законодавац хтео да сачува земљорадничку кућу од беде и сиромаштине, уредништво налази, да ни једна сељачка — земљорадничка — кућа, не сме остати без „напланице" с обзиром на број глава у кући.

Према томе, кад год су муж и жена сами у кући, па жена има своја одељитог имања, а међутим је она дужник, онда се од њеног имања може продати сан онај вишак, који се њеје преко нет, односно нет дана орања и куће, кад се њено и мужевљево имање узму заједнички.

Прво се, дакле, из заједничког имања издвоји „напланица, па онда вишак женшног имања може бити предмет пописа за њене дугове.

Кад је жена удова, а међутим је она дужник, онда такође треба обезбедити за дом и све покретне ствари у кући „напланицу", па ако што преко тога претегне, онда се на остатак женине — удовине имовине може пришти наплата.

Где су муж и жена сами, па је муж дужник, али он лично нема више од „напланице", онда ту не може бити речи о наплати, без обзира на то, што са женшним имањем има више, јер жена није дужна да плаћа мужевљеве дугове својим имањем, нити да му обезбеђује „напланицу".

II

У свима случајевима, кад појединци засађују поред свога имања багрем или какву другу живу ограду, па њоме наносе штете суседним усевима, они могу бити одговорни за штету, јер својим радом проузрокују ову.

Како се и на који начин може то субјебјати, видеће се из расписа т. Министра Народне Привреде од 14. јануара 1903. год. Пр№ 21903, који гласи:

„Поводом питања начелства округа смедеревског, да ли се на основу закона може стати на пут подизању ограда од багрема поред винограда, ја сам по 14. пр. м-цом ШВр. 3662, а по овом питању упутио нач. летну акт оне садржине.“

„Ако по грађанском закону не може да се стане на пут сађењу багрема и других високих дрвета поред подигнутих винограда на америчкој подлози, по писму, начелства актом од 25. фебруара тек. год. ЕБр. 158 и 161, онда томе може да се стане на пут по закону о чувању пољског имања. Но не стоји тако, као што начелство наводи у предњем свом писму јер ја налазим, да се и по самом грађанском закону а с погледом на прописе §§ 211 и 800 овог закона, сађењу багрема и других високих дрвећа, може да стане на пут, над оно штети праву уживања сопственика оних имања, која се хладом и изданцима подигнутих дрвећа чини штете на имању.“

„По назначеним параграфима овога закона, остаје законом право, да ужива своје имање по вољи, али тако исто и право уживања ограничено је тиме, што никоме није дозвољено да уживајући своје имање прави другом штету, било то намерно или ненамерно, што је овде случај.“

„Даље, и самим овим може се стати овом злу на пут, но за оно као што је напред поменуто има осложа и у закону о чувању пољског имања.“

По чл. 1 овог закона судије се све штете које се учине на њивама, ливадама и виноградима, па било оне учињене стоком или којим било другим узроцима, а према чл. 27. овог истог закона, дужност је општинским судовима да потесе удесе тако, како ће се усеви једнога рода, у које долазе виногради, груписати на једно место.“

„Последњом алинејом овога члана закона, дато је право среским управним властима, да оне саме изврше груписање усева, ако то не буду хтеле или могле да изврше општинске власти.“

„На основу свега напред изложеног познатим начелством, да према овоме забрани сађење багрема и високих дрвета по местима где се виногради подижу а који су искључиво виноградски положаји као би се сопственици винограда сачували очигледне штете, жртвујући и сувише средстава и труда око обновљавања винограда на американској подлози.“

Што се тиче оних случајева, где су појединци уз туђе забране њиве њиваре раскрчили земљиште и почели га ваpатити, па им се наноси штета усевима усled хлада што га чини дрвеће, ту не може бити одговорности да сопственика забрана и вођљака, јер они нису учинили ни једним својим поступком никакву противправну радњу, којом би вређали туђе интересе, него су сами сопственици запрешењем земљишта у напред пристали да трпе штету, у колико би она долазила од суседства са већ постојећом шумом и воћњацима.

II.

Суд општине брестовачке, актом својим Бр. 424 пита:

„На дан 8 овог мес. у овој општини био је избор једног члана за сиу општину.

Кандидатских листа било је две, од којих је једна добила 92, а друга 28 гласова-куглица.

По гласачком списку гласало је 122 гласача, према чему се знда да су гласачи украли и однели 2 куглице јер исте при бројању, у кутијама нису нашли.

Бирачки одбор решењем својим Бр. 391 (сви га потписали) због ове сметње неквалификовано је овај избор, те нису пиједног кандидата огласили за изабраног, и акта доставио општ. суду и одбору, који је одређено да се на дан 29 овог месеца изврши накнадни избор по новим кандидатским листама.

Суд је доиао да је први кандидат подиго кривичну тужбу противу бир. одбора што га није огласио за изабраног, и противу суда и одбора општ. што су одредили други дан за избор, — о овоме је извештена чр. власт.

Мени се уредништво да у овом наредном броју изволи нам обавештење: има ли по овој ствари какве кривичне одговорности и кривице, код кога, зашто, и на основу кога законског прописа.

Обавештење је од неодложне потребе суду што спорије.“

— На ово питање одговарамо:

Како су два гласа била без утицаја на резултат избора, јер један од кандидата има заслужену већину од деиавших гласача, то је бирачки одбор погрешио, што није огласио за изабраног онога кандидата, који је имао 92 гласа, нити је у опште било места другом избору.

Против оваквог његовог рада требало је изјавити жалбу, и Савет би, нема сумње, пашао да је избор правилан, те би изабрани био оглашен за кмета.

Уредништво налази, да у овој радњи, и ако је неправилна, нема услова да казпену одговорност до бирачког одбора, јер се не види да је он овакву одлуку донео само из намере да оборе избор, него је тако разумевао законске одредбе.

У осталом, баш кад би се она намера могла и утврдити, неодгодно је што законом о општинама не предвиђа казну за овакве случајеве.

Општински суд и одбор не могу одговарати ни у ком случају, јер је њихова радња неодложна последица рада бирачког одбора — они су морали одредити дан за избор, кад овај није извршен.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Брашнарске радње у реону сеоских општина не подлеже плаћању дућанске аренде, јер ни по свом постанку, ни по начину рада, не спадају у категорију радња, које предвиђа закон о сеоским дућанима.

Одбор општине п....., донео је одлуку о овом одредно, да брашнарске радње у реону општине п..... плаћају на име дућанске аренде, у корист општинске касе, свака по 250 динара, с тим, да плаћање буде у тромесечним ратама, а новац, отуда добивен, да се употреби на одништавање општинског приреза.

По жалбама интересованих лица, а и по званичној дужности, надзорна власт размотрила је ову одлуку одборску па ју је решењем од 12. фебруара 1912. године № 2152 одобрила, а жалбе одбацила као неумесне.

По изјављеној жалби, III. одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што оне радње на по свом постанку, ни по начину рада, па ни по артикулу, који наводе, не спадају у категорију радња, које предвиђа закон о сеоским дућанима, према чему се исто радње не могу ни оптеретити дућанском арендом.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 21. марта 1912. год. № 2997.

Један случај умесног задржања од извршења одлуке општинског одбора о одобрењу издавања под закуп општинског земљишта.

Одбор општине п....., донео је одлуку 4. децембра 1911. год. № 10292, којом одобрава лицитацију о давању под закуп општинског земљишта за 1912., 1913. и 1914. год., коју је општински суд извршио према одлуци одборској од 12. септембра 1912. год. № 7709. а по којој је целокупна цена износила суму од 5976·70 динара.

Надзорна власт решењем од 4. јануара 1912. год. № 307. а на основу чл. 152. закона о општинама, задржала је од извршења ову одлуку из ових разлога:

1., што у одлуци нису именована лица, која су узела општинско имање под закуп, да би се могла ценити законитост исте одлуке (чл. 71. у вези чл. 105. закона о општинама);

2., што по наредбама општински суд није послао преипс протокола лицитације онога закупа, нити је јавно, полиша је била закупна цена прошлог закупа, нити су најзад послата на каква акта о томе, и

3., што у истој одлуци нису испуњене услови, који су прописани чл. 80. и 83. закона о општинама.

У жалби, изјављеној Државном Савету, општински суд напсе је, да решење надзорне власти не одговара закону из ових разлога:

1., што је одборска одлука по чл. 85. одељак II. закона о општинама постала извршном, јер је надзорна власт није у законом року задржала од извршења;

2., што су одборске одлуке за овакве случајеве по тач. 3. чл. 86. закона о општинама коначне и не подлеже даљем расматрању, и

3., што су при доношењу одлуке испуњени сви услови, па и они из чл. 80. и 83. закона о општинама.

Трећи одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 21. марта 1912. г. № 3883.

Државни Савет није надлежан за расправу питања о награди стараоца пописане покретности, јер је по § 466. б. грађ. суд. поступка остављено полицијској власти, како има да поступи у одмеравању ове награде.

Коста С. и Милун С., овд., као стараоци узабрањене покретности Браће П., трг. из Београда, молили су извршно одељење Управе града Београда, да им се исплати на име старалачке награде и трошкова за пописану покретност Браће П., овд., 9349·40 дин., према поднетим рачунима.

Извршни Одељак Управе града Београда решењем својим од 4. новембра 1911. год. № 21726, на основу § 466, б. грађ. суд. пост. одредио је молиоцима у име награде и трошкова 3074·70 дин., а од осталог тражења одбио их је и упутио надлежном суду, да тамо своје тражење докажу.

По изјављеној жалби, ово решење одобрио је и Министар Унутрашњих Дела решењем од 27. фебруара 1912. године № 1502.

У жалби изјављеној Државном Савету жалиоци су навели, да је решење Министрово неправилно с тога, што је Извршни Одељак Управе града Београда био дужан одредити им тражену награду, а не упућивати их суду на парницу.

Државни Савет нашао је, да је по § 466, б. грађан. судског поступка остављено полицијској власти, како има да поступи у одмеравању награде стараоцу. По том закону полицијска је власт расправила питање о старалачкој награди.

Према овоме, питање, које жалитељи покрећу жалбом, не спада у област административних спорова, за расправу којих је, по чл. 48. зак. о пословном реду у Државном Савету, надлежан Државни Савет.

С тога је, на основу чл. 25. саветског пословника, решио, да се жалба одбаци као ненадлежној власти поднесена.

Одлука од 20. марта 1912. г. № 3261.

Јос. Н. Ст.

Интабулација стављена на имање продавца, за обезбеду куповне цене, не може се скинути без пристанка купца и ако продавац нема довољно земље да би могао продати имање према § 471. грађ. с. пост. отуђити.

Одлука опште седнице Касационог Суда од 3. марта 1912. год. № 2978.

Тужилац С. С. у тужби датој пожаревачком првостепеном суду навео је, да је са туженим Д. С. направио уговор о куповини и продаји извесног свог имања, по коме му је то имање продао за 2500 дин. О овој продаји начинили су писмено са уговореном интабулацијом на продато имање, ако продавац С. за месец дана не изда тапију.

Па како он — тужилац нема довољно земље по закону, тражио је да суд уништи овај уговор, а интабулацију стављену на продато имање огласи за неважећу.

Тужени је навео да нема места поништају уговора и скинућу интабулације.

Првостепени суд пресудом својом од 1. септембра 1911. год. № 22052, пошто је нашао да тужилац не може уговор да испуни према § 471. грађ. суд. пост., уништио је поменути уговор и стављену интабулацију на продато имање скинуо. Ову пресуду првостеп. суда одобрио је и Апелациони Суд пресудом својом од 12. новембра 1911. год. № 5975.

Но по жалби тужене стране Касациони Суд је примедбама свог III. одељења од 31. децембра 1911. г. № 17227 поништио поменуту пресуду Апелационог Суда а са разлога:

„Погрешно је Апелациони Суд одобрио пресуду првостепеног суда односно скидања интабулације са имања туженог. Јер, уговор о продаји имања и правно је могућан и морално допуштен, а што се он не може извршити узрок су наређења економско-политичке природе, а ако су наређења § 471. грађ. с. пост. била позната парничним странама, што закон предпоставља, онда је о њима много више имао водити рачуна тужилац као продавац.

Према томе, раскинуће тога уговора не може да повлачи за туженога губитак онога што је дао, него по наређењима § 915. грађ. законика, има ствар да се врати у пређашње стање, а повраћај у пређашње стање не значи само да тужени изгуби право на купљену земљу, него и да тужилац врати туженом суму, коју је према уговору примио, иначе би било неправедно богаћење тужиоца на штету туженога.

Како тужилац није примљену суму вратио, и како је за обезбеду исте сам ставио интабулацију на своје имање, то суд није имао законског ослонца да ово обезбеђење скида без пристанка тужене стране.

То, што тужилац сада нема довољно имања, није разлог да интабулација не може остати, јер наплата интабулисане суме у овом тренутку само је релативно а не апсолутно немогућа, пошто тужилац може у току времена имати и више имања него што му штити § 471. грађ. суд. пост. те има се ценити тек кад настане питање о извршењу осуде за наплату овог потраживања туженог а не још сада".

Апелациони Суд није усвојио ове примедбе Касационог Суда, већ је дао следеће противразлоге:

„1. Апелациони Суд се није могао сложити са гледиштом Касационог Суда о правној природи одредбе тач. 4 а § 471. грађ. суд. пост. Апелациони Суд сматра, да је ово наређење увек прохибитивне природе. Оно је јавног карактера и апсолутно забрањује, да се земљоделац лиши својине и уживања дела имаовине овим законом заштићене било вољно-правним актом земљоделца (уговорима) било по тражењу трећих.

У сваком случају отуђења овог заштићеног дела и саме судске власти по § 471. тач. 4 а грађ. суд. пост. и тач. 11. правила Министра Правде од 4. фебруара 1874. № 354 (зб. XXVI. стр. 14.) дужне су по *службеној дужности* одбити санкцију таквом уговору или тужби за његово реализање, јер су такви уговори противни закону и забрањени у јавном интересу. Наређење § 471. тач. 4 а грађ. с. пост. не стоји на диспозицији странака и не чини уговор само рушљивим већ *ништавним*. Ова забрана отуђења одређеног имања земљоделчевог, чини такве уговоре по закону недозвољеним и правно немогућим. У даном случају власти су обавезне по дужности чувати од повреде ову забрану отуђења имања земљоделчевог без обзира на то, да ли су се и уколико саме странке старале, да им уговор о отуђењу не дођу у колизију са поменутим наређењем.

Према овоме и ако су мотиви законодавца били економско-политички за доношење наређења тач. 4 а § 471. грађ. суд. пост. те да сачува земљораднике као најмногобројнију класу грађана од бескућништва, а не принцип чисто морални или правни, — ипак је забрана императивна за све и чини заштићени део имања земљоделчевог правно-немогућним предметом уговора о отуђењу и оних који воде отуђењу те спада у услове на § 518. грађан. законика који чини такве уговоре ништавним.

2. По § 471. тач. 4 а грађ. суд. пост. онај део имања, који је земљоделцу забрањено отуђити ма *којим начином*, не може се ни у *попис* узети па ни *задужити*. Ово је јасно изражено у V. одељку истог наређења.

По § 305. грађ. законика за залогу могу служити само оне ствари, које међу људима пролазе.

Као што је напред наведено имање заштићено тач. 4 а § 471. грађ. суд. пост. правно је искључено из промета. Земљоделцу је *забрањено* да га *отуђи* или *задужи*; а забрањено је и властима, да га могу узети у *попис* за дугове земљоделчеве.

Попис о коме се говори у § 471. грађ. с. пост. по својој правној природи и циљу, а према § 472. грађ. пост. сматра се за залогу и има иста правна дејства као и интабулација, јер и једна и друга залога по § 304. и 320. грађ. зак. воде отуђењу пописаног односно интабулисаног имања на случај ако се гарантовани дуг не плати.

Према томе, као што је ништаван уговор о отуђењу имања заштићеног тач. 4 а § 471. грађ. с. пост. тако је исто ништаван и попис и интабулација као и друге врсте залога на том имању, јер су законом забрањене и односе се на ствари, које се по изречном законском наређењу у јавном интересу не могу ни задужити ни заложити ни отуђити, а које се сматрају као и да нису својина земљоделчева и да он нема права располагања са њима већ да су туђа.

А ако се уговором странака залога (интабулација) и поред ове забране конституише, онда је такав уговор по наведеном § 305. и 538. грађ. зак. у вези § 471. тач. 4 а грађ. пост. ништаван, и суд ће га по тужби на које странке поништити кад му се то затражи и док интабулисано имање под поменутом забраном постоји.

У прилог овог мишљења Апелационог Суда постоји у тач. 12. поменутих правила за извршење поменуте наредбе тач. 4 а § 471. грађ. с. пост. изричито објашњење Министра Правде, где се јасно вели: „*да кад се једно добро ни којим начином не може отуђити следствено да се оно ни задужити не може*“. „*Јако би поверитељ стварно за сигурност дуга интабулацију на горње имање, јер почем је законодавац казао, да се то имање несме продати, онда се да поверитеља интабулација стоји на једном плацу, кога управо нема*“.

У IV. одељку помен. тач. 12. правила објашњава се..... „*да приватни поверитељи сами воде бригу о томе, колико који имања има, и да ли који има и такозв имања, које се на случај зло се згода учини, на ма време не плати, у шпис узети може*“.

3. Кад се интабулација не може ставити на имање које стоји под заштитом тач. 4 а § 471. грађ. с. пост. јер онај има за циљ онлашње поверитељево, да се продајом имања на интабулисано потраживање наплати, онда гледиште Касационог Суда изречено у примедбама: да је наплата интабулисане суме у овом тренутку релативно, а не апсолутно немогућа што дужник може стећи доцније и више имања; а сем тога, што се могућност наплате има да цени тек приликом извршења осуде, — стоји у коливди са наређењем тач. 4 а § 471. гр. с. пост.

Овај закон забрањује, да земљодедац може задужити заштићено му имање, што се заправља отуђењу, и да се стављање интабулације на то имање сматра као да је стављена на имање, која земљодедац нема и које је искључено из промета.

Егзистенција онакве интабулације противне се одредбама §§ 305., 314. и 538. грађ. законика и легалност конституисању такве интабулације има се у свако доба, кад буде пред судом оспорена, одрећи и одлучити њен ништаж, јер јој оскудева законски основ, а не само онда кад се тражи реализање интабулисано тражбине.

Интабулација је стављи и тражи тежет на имању и има за циљ његово отуђење те се по тач. 4 а § 471. грађ. с. пост. у свако доба може по захтеву свакути по оном истом принципу, по коме се може поништити и уговор о отуђењу.

У овом спорном случају спорни уговор садржи одредбе како о уговору куповине и продаје и исплати цене, тако и о конституисању интабулације у корист тужиоце пос купца. Па кад се тужбом тражи поништај целог уговора што је противан тач. 4 а § 471. гр. с. пост. онда поништај уговора куповине и продаје као главне ствари повлачи и спиште интабулације, јер се оним по § 915. грађ. зак. врађа ствар у пређашње стање“.

Касациони Суд у својој општој седници усвојио је примедбе свога III. одељења, а противразлоге Апелац. Суда одбацио.

М. Ј. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јаков Бончар, из Љубљане у Словенији, чију слику износимо, оптужен је због злочинства, али се склонио у бегству.

Јаков Бончар.

Јаков је стар 31 годину, средњег раста, лица пуног округлог, косе смеђе, очију плавих. Акт Управе града Београда Бр. 11480.

Љубомир Стојковић и Миливоје Мијатић, осуђеници Пожаревачког Казненог Завода, побегли су са рада.

Љубомир је стар 21 годину, малог раста, косе црне, чела малог, обрва и очију црних, брковa малих црних.

Миливоје има 20 година, високог је раста, косе, обрва и очију црних, брковa малих црних.

При је родом из Београда, други из Крагујевца.

Депеша Управе Пожаревачког Казненог Завода Бр. 1575.

Велисав Адамовић, земљодедац из Стублинице, стар 18 година, висок 160 см. косе рђе, брковa њених белих, обрва белих, добро развијен, по лицу пегав и прави, у оделу сељачком, одговара за покушај убиства, али се склонио у бегству.

Депеша Начелника Ср. Тамнавског Бр. 2571.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најмарљиву потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потеру издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

Богдан М. Станић, из Ковларника, чија се слика износи, извршио је 17. јуна пр. год., убиство над Петром Шутошићем из Ковларина, и покушај убиства над Вилком Перовићем из истог села, — учинио дела казнима по § 155. у вези § 41. прописног закона, на побегао и у иностранству се крио све до 12. априла ове године, када се вратио патрат и на браонетим пушке убио Вилка из Ковларина, па опет побегао.

Богдан М. Станић.

Богдан М. Станић по извршеним поменутим делима одметнуо се од власти да чини и даље кажњива дела.

Богдан је стар 21 годину, раста средњег, сув, брковa малих, црних, голобрад, лице косе, очију смеђих, од одела има на себи: војничке панталоне, јакуле, плаву пајачину и сељачки фермен од црног сукна; носи собом редења и бројеницу пушку.

На основу чл. 9. закона о јавној безбедности Начелство Округа Топличног позива Богдана да се у року од 20 дана, од дана, над овај оглас изађе у „Српским Новинама“, пријави најближој полицијској власти или најближем Председништву Суду. Ако се Богдан не одазове овоме позиву, начелство ће са њим поступити по чл. 10. закона о јавној безбедности и огласити за хајдука.

Из канцеларије Начелства округа Топличног 15. априла 1912. год. у Прокупљу Бр. 2886.

КРАЂЕ СТОКЕ

Марку Марашковићу, из Куле, украдена су два коња. Један је затворен ждрал, у обе задње ноге путаст, на предњој левој нози, изнутра мал жопитом, има белу длаку, висок, матор 5 година, и има зид положено „К“. Други је отворено ждрал, матор 6 година, у обе задње ноге путаст, висок.

Депеша Начелника Среза Пожаревачког Бр. 6222.

Манастиру у Букову, украдена су два коња.

Један је стар 10 година, висок 150 см. без рогања, а други матор 7 година, висок 145 см. такође без рогања.

Депеша Начелства Округа Крајинског Бр. 4024.

Обраћа се нашла свима полицијским и општинским властима на оку пазњу.

УХВАЋЕН

Драгомир Николић, одбегли осуђеник, чија је слика изнета у прошлом броју листа, ухваћен је и враћен у Завод.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 16. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 29. АПРИЛА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза јабланичког Др. Милана Мазнића, лекара помоћника лесковачке болнице.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. априла 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Чедомир Тодоровић, полициски писар прве класе среза нишког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. априла 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Др. Спира Николић, лекар среза јабланичког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. априла 1912. год, у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу марту 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и среских судова, у току месеца марта ове године извршено је у Србији:

1.	**Убистава**	25
2.	**Детоубистава**	4
3.	**Нехотичних убистава**	3
4.	**Покушаја убистава**	25
5.	**Разбојништава**	5
6.	**Силовања**	2
7.	**Тешких телесних повреда**	11
8.	**Паљевина**	61
9.	**Опасних крађа**	119
10.	**Злонамерних поништаја туђих ствари**	19[1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	20	или	80·0%
Детоубистава	2	„	50·0%
Нехотичних убистава	3	„	100·0%
Покушаја убистава	25	„	100·0%
Разбојништава	5	„	100·0%
Силовања	2	„	100·0%
Тешких тел. повреда	11	„	100·0%
Паљевина	8	„	13·1%
Опасних крађа	37	„	31·9%
Злонамер. поништаја туђих ствари	5	„	26·2%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**18**), *оштрим оруђем* (**5**), и *тупим* (**2**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **8** случајева, у *освети* за **5**, у *нужној одбрани* за **4**, у *користољубљу* за **3**, у *љубомори* за **1**. За **2** случаја узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу деспотовачком **3** (2 непронађена), у срезу косаничком **3** (2 непронађена), у срезу гружанском **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу подунавском **2** и по **1** у срезовима: космајском, грочанском, јабланичком (непронађено), лепеничком, левачком, алексиначком, пожаревачком, рамском, љубићском, орашком, бољевачком, прокупачком и драгачевском.

Детоубиства извршена су по **1** у срезовима: лесковачком, копаоничком (непронађено), јасеничком округа смедеревског и тимочком (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: лесковачком, деспотовачком и подунавском.

Покушаји убистава извршени су: у срезу грочанском **2**, у срезу неготинском **2**, у срезу прокупачком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, оба колубарска, власотиначком, пољаничком, лесковачком, јасеничком округа крагујевачког, трстеничком, деспотовачком, левачком, беличком, бањском, пожаревачком, млавском, моравском округа пожаревачког, рамском, ужичком, пожешком и у вароши Београду.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: грочанском, нишком, алексиначком, млавском и звишком.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: врачарском и власотиначком.

Тешке телесне повреде су извршене по **1** у срезовима: власотиначком, расинском, копаоничком, левачком, мачванском, таковском, подунавском, златиборском, моравичком, трнавском и у вароши Пожаревцу.

Паљевине су извршене: у срезу деспотовачком **4**, у срезу јабланичком **3** (1 пронађена), у срезу сврљишком **3**, у срезу качерском **3** (1 пронађена), у срезу зајечарском **3**, у срезу заглавском **3**, у срезу бољевачком **3**, у срезу прокупачком **3** (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског **2**, у срезу алексиначком **2**, у срезу бањском **2**, у срезу белопаланачком **2**, у срезу млавском **2**, у срезу звишком **2**, у срезу хомољском **2** (1 пронађена), у срезу јасеничком округа смедеревског **2** и по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, масуричком, власотиначком, поречком, кључком, крајинском, брзопаланачком (пронађена), расинском, ражањском, жупском (пронађе-

---

[1] У месецу фебруару 1911. г., дела је ових било:

1.	Убистава	27
2.	Детоубистава	10
3.	Нехотич. убистава	3
4.	Покушаја убистава	25
5.	Разбојништава	10
6.	Силовања	—
7.	Тешких телесн. повреда	14
8.	Паљевина	44
9.	Опасних крађа	110
10.	Злонамерних поништ. туђих ствари	13

на, конопничком, темнићском, нишком (пронађена), нишавском, тимочком, добричком, жичком (пронађена), моравичком, трнавском и у варошп Зајечару.

Вредност свих ових пљачкина износи оно **14.200** динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу јасеничком округа смедеревског **16** (5 пронађених), у варошп Београду **9** (2 пронађене), у срезу нишком **7** (2 пронађене), у срезу мачванском **5** (3 пронађене), у срезу ваљевском **4** (2 пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **4**, у срезу тамнавском **4**, варошп Шапцу **4**, у срезу јагличанском **4** (1 пронађена), у срезу лесковачком **3** (све пронађене), у срезу пожаревачком **3**, у срезу бољевачком **3** (2 пронађене), у срезу прокупачком **3** (1 пронађена), у срезу драгачевском **3**, у срезу трнавском **3**, у срезу левеничком **2** (1 пронађена), у варошп Ћуприји **2** (обе пронађене), у срезу деспотовачком **2**, у срезу пећорском **2** (обе пронађене), у варошп Пожаревцу **2** (1 пронађена), у срезу моравском округа пожаревачког **2** (1 пронађена), у срезу орашком **2** (1 пронађена), у срезу жичком **2** (обе пронађене), и по **1** у срезовима: гročанском, подгорском, масурничком, нчинском, ваљевичком, крагујевачком, гружанском, брапољаначком, неготинском, расинском, рамнпском, конопничком (пронађена), јелачком (пронађена), беличком, параћинском, алексиначком, сврљишком, бањском, љубичком, јланском, хомољском (пронађена), ирпљском ирнморском, пожешком (пронађена), студеничком и у варошпма: Крагујевцу, Крушевцу (пронађена) и Нишу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи оно **10.400** динара.

Злонамерних оштећења туђих ствари било је: у варошп Пироту **2**, у срезу љубичком **2** (оба пронађена), у срезу прокупачком **2** (1 пронађен), у срезу ариљском **2**, у срезу драгачевском **2** и по **1** у срезовима: масурничком (пронађен), пласотинчком, трстеничком, темнићском, пожаревачком, качерском, јасеничком округа смедеревског, добричком и жичком (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око **1.600** динара.

Поред изложених дела у току месеца марта ове године извршено је у Србији и **12 самоубистава** и то по **1** у срезовима: посавском округа београдског, јабланичком, масурничком, деспотовачком, нишавском, изаичком, таковском, јасеничком округа смедеревског, добричком, прокупачком и у варошпма: Шапцу и Београду.

Ова самоубиства извршена су: *ватреним оружјем* **5**, *оштрим* **4** и *тровањем* **3**.

Узроци њихових извршењу дежи: у *болести* за **4** случаја, у *рђавом домаћем животу* за **2**, у *рђавом материјалном стању* за **1**, у *страху од казне* за **1**, у *старости* за **1**; и за **3** случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су: у варошп Београду **2** (ватрено, тровање; настоваше и непознат), и срезу поречком **1** (ватрено, старост).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текућа број	О К Р У З И	Убиства	Детоубства	Нехотична убиства	Покушаји убистава	Разбојништва	Скелавања	Тешка телесна повређења	Пљачкине	Опасне крађе	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубства	Покушаји самоубистава
1	Округ београдски	2	—	—	4	1	1	—	2	1	—	1	—
2	„ ваљевски	—	—	—	1	—	—	—	1	13	—	—	—
3	„ пожаревачки	1	1	1	3	—	1	1	5	6	2	3	—
4	„ крагујевачки	3	—	—	1	—	—	—	3	2	—	—	—
5	„ нишки	—	—	—	2	—	—	—	4	2	—	—	1
6	„ врањски	—	1	—	1	—	—	2	4	4	1	—	—
7	„ пореч.	4	—	1	2	—	—	1	5	7	1	—	—
8	„ нишки	1	—	—	1	2	—	—	3	1	1	1	—
9	„ пореч.	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—
10	„ подрин.	—	—	—	—	—	—	1	—	11	—	1	—
11	„ пожаревач.	1	—	—	1	3	—	1	6	10	1	1	—
12	„ руднички	1	—	—	—	—	—	1	3	—	1	1	—
13	„ смедеревски	3	1	1	—	—	—	1	2	18	1	1	—
14	„ ужички	1	1	—	—	—	—	—	11	7	—	—	—
15	„ тимочки	1	—	—	2	—	—	1	—	4	3	3	2
16	„ ужички	—	—	—	2	—	—	1	—	3	2	—	—
17	„ чачански	1	—	—	—	—	—	2	3	9	3	—	—
18	Управа града Београда	—	—	—	1	—	—	—	—	9	—	1	3
	Свега:	25	4	3	25	5	2	11	61	119	19	12	3

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 22. априла 1912. године АБр. 567, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ПОДРЖАВАЊЕ (ЗАТАКОВАЊЕ)

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

2° Радња код стварног подржавања може се састојати само у оним делатностима, којима се отежава откривање кривично-правно релевантне последице претходног кривичног дела. Није довољно то, што би се радњом повећавали користи прибављена претходним кривичним делом, пошто то не би била радња, која је управљена на то, *да користи извршиоцу сачува према њима, може она правно прибавља*[1]. Тако не би било подржавања онда, над би А извесно украденог коња или оправно украден сат. Било би та нап онда, над би А средством уложне књижице украдене и предате му од лица Б подигао новац из завода.

б) Користи прибављена кривичним делом, на чије је очување управљена радња код стварног подржавања, не мора бити имовинска. То даље може бити користи свако врсте[2].

в) Кад постоји застарелост истраге или казне у погледу претходног кривичног дела, лично подржавање није више могуће[3].

г) Без значаја је, да ли се помоћ указује *извршиоцу* или *подстрекачу* и *помагачу* претходног кривичног дела.

3. Подржавање се разликује од помагања тиме, што оно није ни мало допринело извршењу кривичног дела, што оно даље није *услов* последице. Према томе да би било подржавања, потребно је, да кривично дело подржавања већ постоји било као свршено било као покушано. Но код стварног подржавања претходно кривично дело мора правно бити свршено, пошто онда, кад је оно кривично дело остало у покушају, није никаква корист могла њиме бити прибављена.

а) Кад је извршиоцу, подстрекачу или помагачу код претходног кривичног дела пре извршења овог било *обећано* лично или стварно подржавање по извршеном истом, онда је оно обећање *психичко појачање* (в. О. Д. § 46 В III 4). Према томе ако би он по извршеном претходног кривичног дела заиста указао помоћ, постојао би реалан стицај између помагању у претходном кривичном делу и подржавања у истоме. Наш законодавац узима међутим у погледу у § 47 н. з., да постоји тада само помагање, другим речима према њему је подржавање супсидијарно помагању.

[1] Ya. *Frank* § 257. V 2, v. *Liszt* § 183 III 2. *Binding* 2 667. *Olshausen* § 257, 22. *Köhler* 528, *Kohler* 158. *Meyer-Allfeld* 560.

[2] Тако *Frank* § 257 VI. *Meyer-Allfeld* 560. *Oppenhoff* § 257, VI. *Hellwig* 94. *Köhler* 77. *Vilhorv* 89. *Simonson* 28. Прот. v. *Liszt* § 183 III 3. *Olshausen* § 257, 30. *Binding* 2 687. *Hälschner* 2 866, према коме је потребно, да је та корист имовинска.

[3] Тако *Frank* § 257 II 1. *Olshausen* § 257, 31. Прот. *Binding* 1 667.

б) Код трајних кривичних дела указивање помоћи, да се стварно противправно стање одржи, није наравно подржавање, већ случајне у облику помагања.

II. 1. **Подржавање себе самом** није противправно[1]. То се каже и из начина изражавања у § 50 н. а. („Ко би приједу... помогао...[2]), јер се себи самом не може помагати.

2. С обзиром на то, да је подржавање супсидиерно помагању обезбеђем тог подржавања пре извршеља кривичног дела, има се узети тако исто:

а) Да је узајамно подржавање између извршиоца и саучесника у претходном кривичном делу супсидиерно овом кривичном делу одн. саучешћу у њему[3].

б) Да су подстрекавање и помагање од стране извршиоца или саучесника претходног кривичног дела у подржавању, које се њима самима од некога указује, супсидиерни претходном кривичном делу одн. саучешћу у њему[4].

III. Личним се подржавањем спречава или угрожава *остварење државног права на казну*, а стварним *приватно-правно право* праворановане повреде права. Другим речима како личним тако и стварним подржавањем спречава се или угрожава наступање правних последица постојања кривичног дела и принца. Према томе ово престо подржавања имају за објекат *државно правосуђе*[5].

1. Према томе само је лично подржавање управљено против правосуђа, док стварно има за објекат *имовину* и може је само код кривичних дела против имовине[6].

2. Према томе лично подржавање је управљено против правосуђа, а стварно подржавање има за објекат ово исто добро, које је објекат претходног кривичном дела, те се о њему има установити у општем делу[7].

3. О томе, како се је некад сматрало подржавање као једна врста помагања и називало *domicilium homicidae* в. О. Д. § 16 В III 3[8].

IV. Вишеструко помагање у односу према једном истом претходном кривичном делу сачињава једно једино подржавање[9]. Претходно кривично дело везује дакле сва појединa помагања једно за друго и чини од њих једну целину. У томе се огледа ексцесорност подржавања према претходном кривичном делу. Ово је дакле један случај, где је број прекршења равнодушан.

V. **Кривица.**

1. Што се кривице тиче, потребни су:

а) *Умишљај*. Он се састоји у свести:

1) Да је подржавани извршно какво злочин или *преступ* или да је био сауче сник у томе[10].

1) Не би према томе било умишљаја, кад би извршилац држао, да је претходно кривично дело какав иступ.

(2) Није потребно, да извршилац зна, који је то злочин или преступ, у односу према коме врши подржавање. Тако подржавалац краљевића био би кривац и онда, кад не би знао, да се претходно кривично дело квалификује као крађа, или кад би држао у заблуди, да је ово утаја.

(3) Код личног подржавања потребно је и то, да извршилац држи, да подржавани има бити кажњен[11].

2) И у свести о томе, да се помоћ указује.

(1) Није међутим потребно, да извршилац познаје личне онога, коме помоћ указује[12].

(2) Није потребно, да је подржавалац дела у споразуму с подржаваном, као ни то, да је подржавани свестан помоћи, која му се указује, или да је волан да је искористи[13].

(свршиће се)

ТРГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Калупљење отисака помоћу стеарина.

Поред гипса за калупљење отисака треба, у нарочитим случајевима, употребити и стеарин. Поступак при овоме — који је при описао Хигулен — састоји се у загревању отиска помоћу врелог гвожђа и у сипању, за овим, у њега стеаринске масе. Ову операцију треба понављати наше пута — док слој стеарина не буде дебео 3 до 4 см. За ово треба оставити стеарин да очврсне (за ово је потребно отприлике ½ сата), а по том наквасити отисак. Препоручљиво је, да се очврсне и земља на којој је отисак, а ово се може постићи ако се њена површина стрвна прелије слојем гипса.

Стеаринска маса добија се кад се растопљене стеаринске свеће сипају у кључали винокл. Добивени раствор треба процедити кроз какве грубе платно, а потом га сипати у суд с хладном водом, која је живе усиком шава. Да би се спречило нагомилавање, треба талог стеаринске масе неспине осушити на благој температури.

Хигулен такође препоручује да се отисци у снегу кадуне помоћу желатина. Да би желатин очешао, треба га држати у води 24 сата, за овим га растопити на врло високој температури, а потом сипати у отисак. После пола сата може се извадити очврснут калуп. Овај начин кадупљења отисака није препоручљив, јер желатински раствор треба припремити бар на 24 сата унапред, што је у већини случаја немогућно. Поред овога, калуп је врло груб, и при сушењу свијује се.

Мерења отисака.

За мерење отиска предложено су разне методе. Аншиат, н. пр., препоручује, да се отисак модели на долове, и ова потом описују као елементи човечјег лица у Бертилоновим живим сликама. Разуме се већ, да би уз ово описивање ишле и тачне мере, за које је он састављо нарочита речник.

Овај начин мало је компликован, а не даје ни мало боље резултате од старе Козове методе.

Које је констатовао, да м ре од пете до врха претиру од обувених ногу нису ни мало довољне за идентификовање једне личности. И доиста, многе личности могу имати ноге исте дужине и проситу цијеле исте мере. Поред овога, двогенијија од неколико милиметара под босих ногу не би се смела узета као знак неидентитета, јер се нога, као што смо већ раније поменули, шири ли стешњава, према томе да ли је у ходу или у мирту итд. Да би се хешло до корисних мера. Које полази тангентну линију поред једне стране отиска за идентификовање (која је преношрана на хартији), а за овим спушта на њу исше или мање перпендикуларних линија. Преко ових линија може се, али не мора, повући неколико линија, које ће бити паралелне тангенте и сеће најпре отиска. Овако исто треба поступити и са отиском за поређење, т.ј. са отиском лица које је осумњичено да је свој отисак оставило на месту извршеног злочина. Како врши поређење на основу тачних нацрта и једног и другог отиска, док се ми служимо фотографијама. Ме фотографисању на истој плочи и у природној величини како најбољи отисак тако и калуп осумњичене личности. Ако је реч о отиску обувене ноге, може се искористити директно сама обућа, подесно при

---

[1] Уп. *Frank* § 257 IV 1.

[2] Тако *Frank* § 257 IV 2, *Kohler* 128 и G S 61 60, *Köhler* 81, в. *Kries* Z 7 505, *Hälschner* 2 872, *Merkel* H. M. 4 432, *Binding* 2 402, в. *Schwarze* G S 24 377, *Herzog* S 59 144, 34, 43, в. *Bar* 2 774, Прот. *Olshausen* § 257, 27, в. *Liszt* § 183 III 2, *Oppenhoff* § 257, 5, *Wipfler* Einheit und Mehrheit der Verbrechen 322, *Meyer-Allfeld* 563, *Beling* 7 56, *Hergt* G S 70 335, *Binding* 2 662, који коментарише се за то, да је подржавање самосвојно, од претходног кривичног дела јако знатно кривично лако, упоређ. са потпуно *страној* (према којима тек реални, н. пр. према *Geyer-Lucas* 141, док према другим може према појединим поступати и идеални стицај, н. пр. према *Olshausen-y, Meyer-Allfeld-y, Binding-y* loc. cit.).

[3] Тако *Frank* § 257 IV 2, в. *Liszt* § 183 III 2, *Binding* 2 662, в. *Bar* 2 774, *Meyer-Allfeld* 562 и остала писца, која су напомене у претходној примедби као присталица мишљења у тексту изнесена. Прот. *Olshausen* § 257, 27, *Beling* 56, *Oppenhoff* § 257, 2, в. *Berl* G S 70 60, Waldthausen G A 39 393 само и код мишљења, да није се описом претходна прешла.

[4] Тако в. *Buri*, в. *Liszt* § 161 II, *Beling* Grundlinien 91, *Birkmeyer* Grundriss 71, *Geyer* Grundriss 2 151, *Hälschner* 2 889, *Meyer-Allfeld* 559.

[5] Тако *Binding* 2 655 и Normen 2 565, *Olshausen* § 257, 34, *Lobeyeser* 58, *Hergt* 236, *Grolman* 135.

[6] Тако *Beling* 205, *Glan* Die Begunstigung (1910) 22, Уп. и в. *Bar* 2 756, *Kriegsmann* Z 30 564, Baumgarten Die Lehre v. d. Idealkonkurrenz (1903) 71.

[7] И *Meyer* је у 3 изд. сматрао подржавање као општије и шире, те је у њему говорио у науци о саучешћу, у општем делу дакле.

[8] Тако *Frank* § 257 III. Olshausen § 257, 26 (само за лично подржавање, јашта је према њему стварно подржавање кривично лако против имовине), *Köhler* 78—80.

[9] Тако в. *Liszt* § 183 III 1 а, *Olshausen* § 257, 25, *Meyer-Allfeld* 562, *Beling* 56, *Oppenhoff* § 257, 8, *Merkel* H H 3 751, 4 423, Прот. *Binding* 2 657 (колико ако разне то, што лице не познаје прошу злочин, и што је могућно, да је само извршно у односу према коме врши подржавање. Тако и *Frank* § 257 VI 3, али узима, да је умишљај неказаљен, ако извршилац уђеле стварно забрађује дело, да је претходно кривично лако иступ.

[10] Уп. *Frank* § 257 VI 3, *Meyer-Allfeld* 562.

[11] Уп. *Frank* § 257 VI 3.

[12] Уп. *Frank* § 257 VI 2, *Meyer-Allfeld* 564.

овом рачуна да је калуп мало већи од обуће која га је произвела. Површине дају отисака, или површина отиска и њихова обуће, морају се налазити тачно у истој равнини. Са фотографским снимцима отисака ради се даље по методи Козеој.

Репродуковање отисака за упоређење.

Репродуковање отисака ногу за упоређење врши се на начин који смо изложили приликом говора о обувеним ногама, т. ј. стављајући ногу право на равну цинкану плочу намазану мастилом, а за овим на белу хартију. Ако се жели добити само општа форма ноге, слој овог мастила треба да је доста дебео.

Стокис и Корни утврдили су једну методу за узимање отисака ногу помоћу никког ситног праха, о којој ће доцније бити говора. Ова исти научници препоручују, као и Бекер, да се узимају ова четири отиска ноге:

а) приликом стајања;
б) „ обичног хода;
в) „ стајања са наслоном на спољашњу ивицу ноге, и
г) приликом стајања са наслоном на унутрашњу ивицу ноге.

Ова четири положаја дају врло верну слику деформација табана за време главних покрета. Најбољи начин за репродуковање отиска обувене ноге састоји се у идењу, са сумњивом обућом, по пластичној средини, и, пр. по глиначној земљи. Бељатски отисак, произведен на овај начин, треба даље калупити помоћу гипса, па ће се добити калуп сличан са калупом отиска, који је нађен на месту извршеног дела. Упоређење између ова два калупа неома је лако. Ако је отисак на месту извршеног дела произведен покром обућом, треба ову укасити и пре репродуковање отиска за упоређење. За упоређење са отиснима, нађеним у снегу, треба, у колико је то могућно, и отиске за упоређење произвести у снегу.

Нађени само од себе да се ова метода може применити само за упоређење негативних отисака. За упоређење позитивних отисака треба њихове цинеле намазати штампарским мастилом и коракати у њима по белој хартији. Ако су цинеле потконане, треба намазати само главу јексера. Овај начин боље је од онога који препоручује Грос, а који се састоји у стављању њихова за упоређење на мало јастуче натопљено каквом бојом. Но овој Гросовој методи обично се добијају непотпуни отисци.

Упоређење отисака.

Упоређењем сваког четвороуглоника на обема отисцима по већ изложеној Козеовој методи, увидеће се брзо да ли су отисци идентични или не. Ако задње стране нете нема на отиску, који је нађен на месту извршеног дела, треба као полазну тачку за поклапање перпендикуларних линија узети тангенту главе првог метатарса, која је јасно растављена од меснатог дела прстију.

Да би се упоредила два остатка обувених ногу довољно је измерити, према линијама мреже, њихову дужину и ширину. Поред овога треба испитати, као што је раније речено, недостатке обуће, а, окантурално, и потконе.

Поменули смо већ наше пута, да отисак нема, готово никад, исте димензије са ногом или обућом од којих произлази. Покрет ноге у ходу, Клизање и мала ротација у извесним случајевима доводе понекад до раширења отиска било у дужину било у ширину. Не треба, дакле, заплићући иденденат ако би се на неким местима нађеног отиска констатовало 1 до 2 mm. више но на отиску обуће за упоређење. Поред овога, отисак у влажној земљи смањује се приликом сушења, те су му с тога димензије мање но у оригинала.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

од

LOUBAT-A

САДНИКОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У ЛИОНУ

(НАСТАВАК)

Ми претерујемо у нашој сентименталности, и то се сматра као ћон ћон. Вене се на предстаи на најмањи бол. Магистрати чија је дужност да захтевају смртну казну хвале се да то не чине јер је ова казна одвратна за њихову осетљивост. Наш снобизам иде дотле да нас растужује судбина злочинца који је стављен у затвор. Хоћемо да знамо шта ради, шта је рекао, шта једе, шта пије и да ли је добро спавао. У суду у Valence — дискутовадо се у публици о аутограмима „Друмских лопова"; њукали су их нагаратама и посластицама. Наша лакомисленост учинила је да одмах заборављамо ране жртава, на сироте, које су лишене оца или мужа. Нико не мисли на суза, на муке ових несрећника; нико пита се да ли су у реду, ни баш да ли су имали шта да једу. И кад правда метне руку на јаку убице, треба да буде обазрива да својом брутланом руком не упрља драгоцено месо. Магистрати могу томе да проступе само с најмањим обзиром; њихова је прва дужност да респектују његову узбуђеност и да га учтиво известе да он има право да не одговара. Таква обичаји створили су општу расиуштеност која је мало по мало захватила сво друштво, као што се болест шири мало по мало по свима грапама дрвета.

Први орган кога се зараза дотакла, морала је бити законодавна власт, где се одбијају сва осећања, све узбуђење земље. Република, која представља собом сва идеал човечности и доброте, била је наложена више него сваки друга плаза да надне у крајност доброте. За овим писац прелази на поједине благе законе, који су донесени под утицајем хуманитарне школе, који су допринели ослабљењу репресије, уклањајући казне и разним другим олакшицама. Тако декретом Народне Одбране од 27. новембра 1870. којим је измењен члан 463. казн. законика, судови су овлашћени да баш у случају поврата могу редуцирати затвор испод шест дана, а новчану казну испод 16 динара, да наричу једну или другу од ових казни, да замењују затвор новчаном казном и да је могу свести до 1 динара, т. ј. готово на ништа. Законом од 14. августа 1885. установио је условно ослобађање. По овоме закону министар унутрашњих дела овлашћен је да пусти условно у слободу осуђене на више од шест месеца затвора који су издржали половину своје казне. Из претеране благости допуштено је свима осуђенима на повремене казне: затвор, заточење, робију, на баш и онима које чека лађа за прогонство, да се користе овом милошћу; закон поставља само један једини услов, а то је да њихово владање и њихов рад буду задовољавајући. Но, никакав надзор није над њима организован; ослобођени су остављени сами себи; и ако су по некад изречене неколике репокације, то је услед новог деликта.

Прелазећи по том на условну осуду, писац даље овако наставља:

„Долазимо на закон од 26. марта 1891. гол. тријумф нове криминалистичке школе, декорисан именом његовог знаменитог предлагача, г. сенатора Бераиже-а. Он се оснива на тој праведној и дубоко хуманој идеји да има осуђених који још нису потпуне покварени, за које би затвор био кобнији него што би био користан, и да претња може бити довољна да предупреди поврат. Ако за нет говорима но осуди, они нису заслужили ни затвор ни тешу казну, опомена је произвела своје дејство. У противном случају, они морају прво да издрже казну која им је одложена, а по том ону коју им је досуђена за нова деликт. То је „корак к закону о опроштају, који нам се „анонсира као круна нашеног филозофа; „али то није опроштај пошто је казна изречена и осуђени може бити, морање да је издржи". Опроштај би се применио у осталом на кривце на које Бераижеов закон није цилао, т. ј. на оне који су погрешили под утицајем пролазне заблуде и код којих кајање јачи утиче него сне претње од казне. Може бити да би било корисније да се одатле почело и дозволило да се користе опраштањем они повређења од којих друштво нема ничега да се плаши и који испаштају довољно своју кривицу грижом савести и срамотом. Било како му драго, основна идеја Бераижеовог закона изрекла је, јер се она састоји у томе да се не кажњава привремено и да се у њему прогуби нада о опроштају казне, ако уме да то заслужи својим добрим владањем. То је родитељска правда коју је друштво успоставило. Обазрив и нежан отац опомиње своје дете пре него га казни; но несрећни асимилација није сапршена. Старешина породице зна скоро увек све мање своја детета и на прво погрешке интервенише прекорима и претњом, док друштво сазнаје за погрешке својих чланова тек кад се ухвате, а ми знамо да то не бива увек при њиховом првом покушају; многи се пронађу и продају судовима тек пошто су дуго остали неказњени. навикли

се већ на злочин и са свим покварили. Према томе ако има осуђених који ће водити рачун о опомени и неће рецидивирати, има гомила других за које ће одлагање бити само допуштење — бесплатно — да опет почну. Но, судија их не може познавати; он је приморан да одобри одлагање на срећу. А свака погрешка стаје скупо, у сличној материји, јер она има последицу пуштање у друштво злочинца чија се дрскост десет пута више појачава услед некажњења. Такав је био онај који је скоро изашао из затвора у Лијону, користећи се милошћу Беранжевог закона и право иде те убија једног од сведока који су учинили да буде осуђен. Други који су били уханшени због напада, противстајања, насиља према агентима, властима, после неколико дана поново излазе пред своје жртве са претњом и увредом на устима. Не постоји средство да се спрече ове погрешке. Баш кад би судије биле најфинији психолози, они би се опет преварили. У ствари, ове су погрешке врло честе. Оне су у толико теже, што често граниче са некажњењем онда кад осуђени није поново ухваћен или тек после пет година; и од 100,000 злочина или преступа који остају сваке године некажњени, многи се могу приписати онима који се користе Беранжеовим законом. Понекад је баш дупла неказнимост, кад судови, као што сам то доста често констатовао, изричу за други деликт само новчану казну која није никад наплаћена.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Море нас је држало тако опкољене још осам дана, а нико се не усуђиваше да нам пошаље какву шалупу да нас ослободи. После тог времена са страдалницима изађем на земљу и одведем их лично главном заповеднику марине, који ми је честитао као да сам их у борби заробио. Ако је то баш и била нека добит, ипак је право рећи, да ме не кошта ништа више до страха. Како му драго тек то створи у батерији најлепше мишљење о мени.

Продужио сам са примерном тачношћу да испуњавам моје дужности; три месеца прођеше а ја сам само похвале заслуживао, и зарицао сам се да их стално заслужујем; али један буран живот не може да престане наједанпут. Кобна склоност, којој сам се и против воље, а често и у незнању, покоравао, стално ме је приближавала личностима или предметима, који су били највећи противници онога, куда сам своју судбину хтео да упутим; због те склоности, и ако писам био приљен у тајна војничка удружења, ипак сам био посвећен у њихове тајне.

Ова су се удружења појавила прво у Булоњи. Прво од свију, ма шта рекао г. Аодјер у својој историји о Philadelphes, било је друштво Олимпијеваца, (Olimpiens) које је основао неки Кромбет из Намура. Оно је се испрва састојало из оних који су хтели ступити, или су ступили у марину, али се брзо рашири и примало је војнико свију родова оружја, нарочито из артилерије.

Кромбет је био још млад (био је тад морнарски академац у првој години) и није хтео примити назив шефа Олимпијеваца него је остао и даље у реду браће, који изабраше части достојног и уредише друштво према правилима слободних зидара. Друштво још није имало политички циљ, или ако је га и имало, он је био познат само члановима од утицаја. Познат циљ био је узајамно потпомагање у напредовању. Олимпијевац, који би био унапређен, морао је свима силама радити на унапређењу Олимпијевца који је био у нижем чину. Да човек буде у друштво примљен треба, ако је морнар да је најмање академац друге класе или највише капетан лађе, а ако служи у трупама на суву граница је ишла од пуковника до подофицира закључно. Писам никада чуо да се на скуповима Олимпијеваца покрећу питања која се односе на рад владе, већ да ту говоре о једнакости братству и да се воде разговори који су у грдној противности са политиком. У Булоњи су се обично Олимпијевци састајали код неке госпође Хервије, која је држала једну кафаницу у коју је ретко ко долазио. Ту су они у једној соби држали своје седнице и вршили унис.

У војној школи, као и у политехници, постојале су ложе које су биле у вези са Олимпијевцима. Казивање новим члановима сводило се на лозинке, знаке и дружење, а прави чланови знали су и хтели су нешто друго; символ друштва објашњавао је потпуно довољно намере ових последњих: мишица која излази из облака наоруужана мачем, а испод ње прекренута Цезарова биста. Овај символ који сам собом казује свој значај, био је утиснут на печату за дипломе. Печат је у рељефу израдио неки Богран, или Белгран, који је служио у артиљериском штабу; а после су га израдили издубљеног у бакру.

Да неко буде примљен за Олимпијевца морао је доказати храброст, талепат и доказати да уме да чува тајну. Даровите војнике су нарочито врбовали. Чинило је се све колико је било могућно да се у друштво увуку синови родољуба који су били устали против обновљења царског престола или који су били погубљени. За време царства довољно је било припадати каквој фамилији незадовољника па бити примљен. Прави шефови овог друштва били су склоњени и не казиваху своје планове; устајали су против тираније, а нису се поверавали никоме. Требало је да људи, помоћу којих су се надали остварити планове, буду завереници а да не знају ништа; да им нико не предложи заверавање, но да они сами нађу за то воље и снаге у свом сопственом положају. Отуда је дошло да су Олимпијевци рекрутовани чак и у последњим редовима колико сухоземне толико и поморске војске.

Ако је се подофицир или војник одликовао знањем, чврстином карактера, одважношћу, самосталношћу, Олимпијевци су га привлачили к себи, и ускоро он је улазио у ово братство где се обвезивало заклетвом да један другога помажу и штите. Узајамно потпомагање које је обећавано изгледало је као спона у друштву, али на дну је била сакривена намера. Знало се из дугог искуства да од сто примљених чланова једва десет ако би добили унапређење које би одговарало њиховој вредности, јер је било вероватно да од сто људи деведесет су противници ствари и било је немогућно све њих понамештати. У томе је и био врхунац дукавства: под именом општег унапређења придобити људе, међу којима ће се сигурно из незадовољства развити пријатељство; људе, који су већ били раздражени и мучени неправдом једва би чекали прилику да се свете. Тако је створен савез који, и ако је се крио, имађаше при свем том стваран живот. Присталице појединих завера били су зближени: усавршавали су се и ширили све више; али није више било потребно да има толико завереника па да завера приступи делу; чекао се само згодан час.

Олимпијевци су се појавили неколико година пре друштва Филаделфија[1]), са којим су се доцније помешали. Ово последње постало је после миропомазања Наполеоновог. Тврди да је оно постало управо кад је код цара пао у немилост адмирал Тригет, који је збачен што је гласао против доживотног конзулства. После осуде Моро-а друштво је постављено на ширу основу, доби велики број чланова из Бретање и из Фран-Конте. Међу овим последњим био је Уде, који је код Олимпијеваца покренуо мисао о Филаделфији.

Олимпијевци су постојали скоро две године а влада се не показиваше узнемирена. Тек године 1806. Девије, управник полиције у Булоњи писаше Фуше-у[2]) и јавља му за њихове скупове; он их не описиваше као опасне, али је мислио да их треба надзиравати, но како није имао никакво лице коме би могао поверити овај посао, молио је министра, да у Булоњу пошаље извежбаног човека, који би вршио политичку полицију. Министар је одговорио управнику да му захваљује на ревносној служби за цара али да он већ дужег времена мотри на Олимпијевце, као и на друга друштва те врсте; да је влада довољно чврста, те се тих друштава и не боји; да су у осталом у њима само занесењаци због којих се цар не брине нимало; и да су, према свему изгледу, Олимпијевци сањалице, а њихово друштво детињарија измишљена ради забаве својих чланова.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Завера против Наполеона I. Пр.

[2]) Министар полиције за време Наполеона I. Пр.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општино соко-бањске, актом својим Бр. 1063, пита:

1.

У чл. 172. зак. о опшг. стоји написано, да жалба против избора општин. чесника подлежи такси од 5 динара, на ма колико било на њој потписника. Док на против по Тбр. 53. зак. о таксама: за све жалбе најављене Државном Савету, противу указа, и избора у опште, плаћа се такса 10 дин.

Но када је садашњ зак. о таксама ступио у живот није наређено истим законом да се увида и чл. 172. зак. о општ. те се сада може двојако тумачити.

С тога се моли уредништво за обавештење: може ли се сматрати да и данас постоји алинеја у чл. 172. зак. о општ. која се односи на плаћање такси противу избора општ. чесника, или за жалбу преди плаћање такси на Тбр. 53. зак. о таксама?

2.

Неспорна судија А. првостепеног суда, решењима својим одлучио је да неваљаћу преписку овога суда, са којом је досуђена извесна сума за издржање његове обеле ташт , и ако је поменута преписа извршном постала; и одбио је једно лице од већег интереса, не само док интерес не достигне главницу, и ако то лице има осудно решење А. првостеп. суда, које је одавно извршним постало, са којим му је досуђен $12^{0}/_{0}$ интерес до наплате. Моли се уредништво за обавештење: може ли, ма која власт, поништити — преиначити извршну препису или решење, па било општинског, било првостеп. суда?

3.

По чл. 14. у вези са чл. 10. зак. о изборима народ. посланика, и по чл. 95. Устава, назано је: ко може да бира, и ко може бити бирач за народног посланика.

Но како нигде, ни у Уставу, ни у ма ком закону није назначено, могу ли бити бирани за народне посланике, и имају ли права гласања за изборника свештена лица монашког реда, то се моли уредништво за обавештење: могу ли бити бирани, и имају ли права бирати народ. посланике свештена лица монашког реда, — која плаћају довољно порезе, и имају све остале услове из чл. 14. зак. о изборима нар. посланика и чл. 95. Устава, — кад то ни једним законом, па ни чл. 32. зак. о уређењу глав. држав. рачуноводства и осталих зак. управа није регулисано?

— На ова питања одговарамо:

1.

Истина, у чл. 172. алинеје четврте стоји, да жалбе против избора општинских чесника подлеже такси од пет динара, без обзира на број потписника исте.

Али како је доцније донесен закон о таксама, који у свом 53. броју одређује таксу од 10 динара у опште за све изборе, то се има узети, да је у томе делу измењен чл. 172.

Тако се мора узети по овом правном начелу, да се доцнијим доношењем закона укидају оне одредбе извесних закона, које су у сукобу са новим законом.

У осталом тако гледа на овај случај и Државни Савет, јер он редовно тражи таксу од 10 динара.

Према овоме, из четврте алинеје чл. 172. зак. о општинама, остао је у снази само онај део, који говори о томе, да је такса једна без обзира на број потписника, да се, дакле, за жалбу плаћа свега 10 динара, на ма она била потписана и од више лица.

2.

Извршна пресуда једне власти или суда, може се поништити само путем поновљена спора, у случајевима које закон предвиђа.

Никако, дакле, друкчије она не може бити уништена, а најмање то право припада неспорном, односно старатељском судији.

Овај последњи, у заштити маленог интереса може да се послужи само законским средствима и начина више.

Овај, чије је право повређено неизвршењем пресуде, има много законских путева да пресуди прибави важности; и

Кад је пресудом судском већ досуђен интерес од дана суде до наплате, онда ту нема места примени § 604. а грађанског закона, јер она законска одредба говори о урачунавању интереса пре подигнуте тужбе и суде.

Према томе, пласт, која пресуду има да изврши, не може се осветати на основавања, која се чине са ненаплаћене стране, кад пред собом има јасну и опредељену судску пресуду.

3.

Ни Уставом земаљским ни изборним законом, није забрањено свештенству монашког реда, да може бити бирано за народне посланике.

Та се забрана не би могла извести ни из закона о привеђењ властима источно православне цркве, па ни из кога другог закона.

Према томе, оне би имали право да буду бирани, ако испуњавају услове из чл. 95. Устава и чл. 14. закона о изборима народних посланика.

Колико би они имали права на ово по канонима, то би била ствар оне црквене власти.

II.

Суд општине радовашничке, актом својим Бр. 149, пита:

„Прошле године, на зачетак сеоска седа Радовашнице, био је одређен дан за избор сеоског пуномоћника.

Деловођа општински, који је био и деловођа бирачког одбора, још раније спреми изборни записник, и остави у истом празно место, да се по свршеном избору унесе име изабраног лица.

Али кад је избор завршен, он забрађа да унесе име изабраног лица.

Како је против овога избора било жалбе, то надзорна власт уочи ову празнину у записнику, и поништи избор, али уједно и опомену бирачки одбор и деловођу за дело из чл. 167. з. закона о општинама.

Моли се уредништво за обавештење: постоји ли у овом случају дело из чл. 167. л, и ако постоји, какву одговорност повлачи бирачки одбор за ово?"

— На ово питање одговарамо:

Ако се утврди, да је деловођа са бирачким одбором намерно неисправно водио изборни записник, те да се избор пуномоћника осујети, онда би одговорност била неизбежна.

Буде ли се истрагом утврдило, да је то дошло са немарности и лакавости, онда би, наравно, казна, коју предвиђа чл. 167. л. остала, али би у том случају спакано требало да одговара деловођа административно-дисциплински, јер је он крив, што је село за неко време остало без заступника, а што је и но други пут потрашо на избор и грађанје дангубили.

III

Г. Проца Стојановић, учитељ, пита:

„Молим уредништво да у своме цењеном листу расправи питање *о хонорару*, и то у следећем:

а) Да ли се хонорар рачуна као систематична плата, или као напредни приход — „*рад ма парче*" — „*дневница*".

б) Да ли се може ставити забрана на хонорар (а то на $^{1}/_{3}$ $^{1}/_{2}$ или на цео хонорар) кад се он плаћа само од одржаног часа по 2·50 динара.

Надам се: да ће уредништво разјаснити ово питање, које законом није предвиђено нити објашњено а по § 471. тач. 7. грађ. суд. поступка".

— На ово питање одговарамо:

Наређења § 471. грађанског судског поступка, као изузетак од општег правила, нити га неко говоре о томе: да ли се може ставити забрана на зараду надничара, дневничара — коју примају од приватних лица или установа, било истога дана за који су радили, било недељно, петнаестодневно или како другчије.

И како код ових изузетног правила не може бити аналогије, без обзира што њој има места у грађанском праву, ми налазимо да би ова зарада могла бити предмет забране у опште, и да чак није везана за $^{1}/_{3}$ или $^{1}/_{2}$ него да цела може бити узабрањена, наравно још ако је месечно одређена.

У случајевима, где се ова зарада — хонорар — прима дневно, и ако она може бити предмет забране, напазали се на тачније прилике извршења.

Тако, ако неко стави забрану на дневницу, па она буде уважена и спомитена лицу, које има да чини исплату, може се осујетити тиме, што датично лице напушта рад.

На тај начин постаје објекта зараде, и ако после извесног времена исто лице опет продужи рад, нова дневница не може се задржавати по раније забрани, јер ова нова надница није она, која је од стране повериоца ексиирана као предмет залоге у смислу § 378. грађ. суд. поступка.

Из ових разлога приватна лица могу да одбију извршење забрана, које се стављају на јавним местима, истичући истиниту немогућност њиховог извршења.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За измирење дужне и текуће порезе на општинско имање, мора се сваке године уносити у општински буџет потребна сума (тач. 3. и 5. чл. 129 закона општина).

Збор општине б.... на дан 31. јула 1911 године донео је одлуку, да се општинска утрина под шумом, зв. „Пиловаћ", у његовим појединим деловима издаје на продају, у циљу исплате дужне општинске порезе.

Шумарске Одељење Министарства Народне Привреде, актом својим од 12 марта 1912 године № 6006, известило је Државни Савет, да Државна Средства не полазе право својине на ову шуму, али оставља Савету на оцену, да ли у опште треба допустити наплату пореза на појединца имања њиховом продајом, особито кад процењена вредност поменутог имања не одговара ни приближно дуговању сума порезе, и кад порезу на та имања треба на чл. 12 закона о непосредном порезу да плате њихови уживаоци, а сем тога, кад и остале наплате од општина, па и сам порез, падају на тер з општинског буџета по тач. 3. и 5. чл. 129 закона о општинама.

Државни Сав т нашао је, да се ова одлука не може одобрити с тога, што се не може допустити, да се на дужну општинску порезу продају општинске непокретности, а у толико пре, што је чл. 129. закона о општинама јасно, да се за намирење општинске порезе зора сваке године у општински буџет уносити потребна сума, која се, у недостатку осталих општинских редовних прихода подмирује у виду општинског прireза.

С тога је, на основу чл. 33 закона о општинама, решио, да се одлука збора не одобри.

Одлука од 14 априла 1912 год. № 3352.

Општине у варо шима, означеним у чл. 81. Устава имају право на наплату таксе за приређивање забава, изложби, циркуских, биоскопских и осталих престава, излагање на углед разних знамености и реткости, излагање појединих животиња, и томе слично, величину којих (такса) одређује општински одбор у почетку сваке године, а одобрава Министар финансија.

Одбор општине београдске одлуком од 7 септембра 1911 год. № 33924 прописао је величину, а општински суд правилником о наплати таксе за приређивање забава, изложби, циркуских представа, биоскопских престава, и т. д. но јавним локалима за 1912 годину. Основицу за одређивање и наплату ових такса, општина београдска нашла је у ТБр. 407. таксене тарифе закона о таксама. Тим „правилником" одређено је да биоскоп п...., плаћа дневно на име такее општини по 30 динара.

Министар Финансија решењем од 29 децембра 1911 године ПБр. 42043. одобрио је, јако остале такее у Правилнику, тако и ову за биоскоп к...., и то само за 1912 год.

По изјављеној жалби сопственика биоскопа, Државни Савет нашао је, да је Министарово решење правилно и на закону основано. С тога је одлуком од 14 априла 1912 године № 3310 одбацио жалбу као неумесну.

Један случај одобрења одлуке збора сеоске општине, о учињеном поклону приватном лицу, у вредности преко 200 дин.

Урош Л. био је председник општине л.... у 1906 и 1907 год., а сем тога вршио је и дужност благајника, па је на општинске касе узео 240 дин. као додатак, одн. накнаду, за вршење благајничке дужности. Месна Контрола означила је такав рад као противаконит, с тим, да ј дужан ту суму вратити општини.

При крају 1911 године, Урош се обратио општини и молио, да му ову суму опрости, односно да му је поклоне.

Збор општине л...., на дан 30 јануара 1912 године донео је одлуку, да општина поклони Урошу Л. динара 240, колико је несумесно узео на општинске благајне на име додатака благајничке плате у 1906 и 1907 год.

Државни Савет разматрио је ову одлуку збора таки акта овог предмета, па је на основу чл. 33 и 51 закона о општинама решио, да се одлука одобри.

Одлука од 14 априла 1912. год. № 3309.

Јас. К. Ст.

Један случај сукоба о надлежности између првост. суда и полиц. власти.

Коста С. из М. оптужио је прворстеп. суду чланове општине М. што су издали лажно уверење Михаилу С., о остатку земље. Прворстеп. је суд ову тужбу послао дотичној среској исленој власти на надлежни поступак, налазећи да он није надлежан за извиђање овога дела.

Како је ово уверење, које се за лажно означава, потврдио срески чиновник, по личном сазнању, чиме је и сву одговорност за истинитост садржине овога уверења примио на себе, то је полицијска исленна власт, сматрајући да се овде појављује кривично иелеђење противу чиновника у погледу његове званичне дужности, — нашла да она и није надлежна за извиђање овога дела, већ прворстепени суд у смислу чл. 28 Устава, па је надлежном суду вратила сва акта. Иу прворстепени је суд остао при раније своме гледишту, те је овај предмет послат био Касационом Суду на решење, по чл. 41 кр. суд. ност. Касациони Суд решењем својим од 7. нов. 1911 Бр. 14559 одлучио је: да је, с обзиром на садржину поднете тужбе, за иелеђење овога дела надлежна исленна полицијска власт, и то у толико пре, што је она иелеђење поменутог дела већ отпочела, па га према томе, у смислу § 37 крив. пост. има и довршити.

У циљу правилнијег решења овога предмета, Касациони суд је, наложио, требало да прекоручи начелнику среском, да — ако налази за потребу треба проширити и над среским чиновником, који је инкриминовано уверење потврдио, — достави случај Министру Унутрашњих Дела ради образовања комисије за извиђај кривице и према овоме позиј. чиновнику, кад поднета тужба не обухвата и њега, те да би прворстепени суд кривичну истрагу могао и противу њега предузети.

Сукоб о надлежности за извиђање дела из § 104 б крив. зак.

(Одлука Касационог Суда од 15. новембра 1911. год. Бр. 14702.)

По оптужењу г. М. М. неизвесног одд. због дела из § 104 б крив. зак., иследни судија прворстеп. суда за град Београд, продставио је Касационом Суду: да се између њега и управе Града Београда појавио сукоб о надлежности за извиђање представљеног дела, па је молио да Касац. Суд реши покренуто питање о надлежности. Према овој представци, Касац. је Суд, у смислу § 41 кр. пост. нашао: да је за извиђање представљеног дела из § 104 б зак. зак. надлежна полиц. власт, јер по чл. 43 зак. о штампи суд је надлежан за извиђање само оних прекрша, које *изричито предвиђа закон о штампи*; међутим дело, за које се оптужује г. М., предвиђено је у општем прави, закону, те према томе и не спада у надлежност прворстеп. суда, већ у надлежност дотичне полиц. власти.

Ко је надлежан за извиђање дела из § 125 крив. зак.?

Живан М. из П., оптужио је непосредно прворстеп. суду г. Ж. Н., начелника среског, за дело из § 125 прив. зак. Ну иследни судија сировео је ову тужбу дотичном начелству окружном, као надлежном за исленење, налазећи да у рађи туженог г. Ж. Н. не стоје тужбом представљене кривично дело из § 125 п. зак., за чије би исленење по чл. 28 Устава био надлежан иследни судија. Пошто се начелство огласило за ненадлежно да извиђа тужбом представљено дело из § 125 кр. зак., то је овај предмет упућен био Касационом Суду, т. да он, у смислу § 41 кр. пост., расправи покренуто питање о надлежности. Касациони Суд, по расмотрењу акта нашао је: „Када се из саме тужбе приватног тужиоца види, да је оптужен г. Ж. Н., *намарао* приватног тужиоца *пред* њ*им*, за време испуњавања *њ*ова, дакле *не пр*и какво*ј* звани*чној* дужности, — то, према таквом стању ствари, у овоме случају и не може ни постојати дело из § 125 крив. зак., то ди би за исленење истог био надлежан *непосредно* прворстепени суд, већ, спасно: дело, које увреда дело — реална инјурија — за чије је исленење по закону надлежна иследна *полицијска власт*.

И ако сматрамо да је Касац. Суд, у главном, правилно решио ово питање о сукобу надлежности, ипак налазимо да

би пранилније било да је исходни судија кажњом представљено дело најпре квалификовао, и по том да одређује квалификацију дела; па ако тада нађе да не стоји представљено дело из § 125 к. зак. неће неко друго, онда тек да акта пошаље иследној полиц. власти, а не да своје-вољно, без икаквог, јакло, извињења, мења квалификацију дела и предмет упућује иследној полиц. власти.

Ђ.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Живојин Милорадовић, свештеник из В. Поповића, извршио је опасну крађу из књижарске радње Дрег. Ј. Петровића, у Ћуприји.

Живојин Милорадовић.

Он је удешеним плучем отварао врата са улице, улазио, вршио крађу и опет затварао врата, и тако је радња на врло живом месту.

По дрскости, којом је Живојин изводио ову крађу и по начину извршења, види се, да он није почињалац на овоме послу, и да ће се власти врло често срећати са њиме.

Из овога се, нето тако, слободно све извести закључак, да је он још где год вршио ове послове, па остао непознат.

Да би га приказали и властима и појединцима, и на тај начин омогућили њихову прећ и чување других, ми му износимо и слику.

Акт начелства округа моравског Бр. 4322.

ПОТЕРЕ

Гаврило - Гаја - Ранђеловић, осуђени београдског каменог запола, чију казну износи-но, побегао је. Он је родом из Бела Потока, среза заглеског округа тимочког, стар 23 године, средњег стаса, очију угастих, носа и брзова смеђих: од особених знакова има: на левој руци на предњој шаци малени величине кукурузног зрна, стрпља спољна; на десној руци белегу од посекотине, врата кинија правог носа, величине 2 см. по врху зглобу кажи-прста стрпља спољна; на грудима оскиљи од ране исправила облика, величине 1·5/2 см. по 7 см. испод споја кључних костију; и потиљак исцупљен.

Акт београдског каменог запола Бр. 2093.

Катица, кћи Трајка **Јовановића**, из Петровца, и **Владимир Јовановић**, земљодилац оклапски, побегли су из Петровца, пошто су прво покрали Трајку: 10 помала кинија Мишове Штедионице, 10 помала лозова Црвеног Крста, 15 дупата шеширских на пиги, 600 динара у новчаницама, једну златницу од 10 динара, једну двојмакатину траку, прстење, златне минђуше и рашо женско одело.

Катица је омалена, црнопуљета, лица пуног, округлог, стара 21 годину.

Владимир је новинар, смеђ, сувоњав, брзова малих, предњи зуби ретки.

Депеша начелника среза мајданског Бр. 6867.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжишљу потеру, и у случају проналаска страживо их упуте властима које су потеривање издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Милојана, кћи Јована Петровића и **Живадина**, сина Саве Пешића, из Гологовца, нестало је из дан 19. овог месеца.

Милојан је стар 12 година, омален, носе и очију црних.

Живадин је стар 11 година, омален, носе и очију црних.

Обојица су у сеоачком оделу.

Депеша начелника среза белопаланачког Бр. 3837.

КРАЂЕ СТОКЕ

Фанину Стевановићу, из Цане, украдена је једна кобила са поливе и прибором.

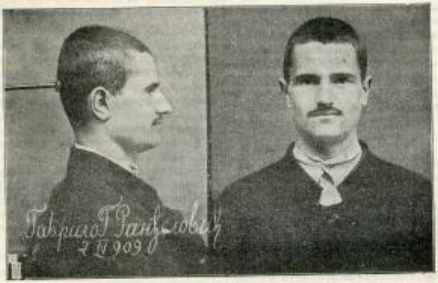

Кобила је матора 8 година, лаке зелене, шестасте, пупаста, писока 135 с. м. са жиго „К".

Кола су обојена затворено плавом бојом.

Депеша начелника среза орашког Бр. 7373.

Обрађа се шкоља свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.

ПОЗИВ

Решењем Ћупријског Пројестепеног Суда од 28. новембра 1903. год. Бр. 23674, стављени су под суд и у притвор **Филип Величковић**, хлебарски калфа, родом из Лиловице, а живећи у Д. Мутници, и остали за дело одвођења Анђелије Стоматовић из Д. Мутнице извршено 30. септембра 1903. год., а које је дело пакљало по § 188. крив. зак., на решењем овога суда од 8. децембра 1903. год. Бр. 24322. пуштени на јемство у слободу до пресуђења своје кривице на основу § 171. крив. суд. пост.

Али како је оптужени Филип своју слободу злоупотребио и без знања и одобрења суда незнано где отишарао, то је тражен решењем овога суда од 15. јануара 1904. год. Бр. 1

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

ПОДРЖАВАЊЕ (ЈАТАКОВАЊЕ)

од

ДР. ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(свршетак)

б) Намера

1° Код *личног* подржавања, да подржавани избегне казну.

2° Код *стварног* подржавања, да му се сачува корист, коју је злочином или преступом прибавио.

Није дакле довољна свест, да ће помоћ имати коју од напеднених последица. Али је без значаја неправно крајњи мотив подржавања.[1] Тако био би кривац онај, који неког подржава зато, што би осудом његовом и он сам био компромитован.

2. За појам кривца код личног подржавања потребан је једна специјалан услов кривичне одговорности.[2] Потребно је на име, да подржавалац није подржаван:

а.) Крвни сродник у правој, усходној или изходној линији до ког било степена, а у побочној линији до четвртог степена (узимајући и овај степен).

б.) Супруг одн. супруга.

в.) Рођак по жени одн. по мужу, према којој одн. према коме се подржавани налази у правом сродству у правој усходној или изходној линији до ког било степена, а у побочној до другог степена (узимајући и овај степен).

г) Крштени кум и обрнуто подржавани подржавалац,[3]

д) Поочим или помајка, посинак или пођерка.

Наведени услов неприкосновене важи само за извршиоца подржавања тако и за саучесника у истоме.[4] Но он не важи у случају подржавања у напред обећаног (в. горе I 3 а).

б. Нарочите врсте подржавања и криваца код подржавања (јатаковања).

I. **Подржавалац из користољубља.** — У § 250 а к. з. сматра се као *нарочита*, тежа врста правца подржавалац из користољубља, т. ј. подржавалац, који је дело извршио, да би себе самоме прибавио какву корист (§ 250 а: „за своју корист“).

1. Без значаја је и овде, какве је природе она корист, т. ј. она не мора бити имовинска.[5] Тако постојао би кривац ове врсте, кад би ко подржавао какву женску, која је извршила крађу, да би с њом имао полни сношај.[6]

2. Није неправно потребно, да је подржавалац постигао намеравану корист.

3. § 49. к. з. (в. горе I за) важи и овде, пошто се у њему не поставља као услов за његову примену, да извршилац није дело из користољубне намере.

II. **Тешко подржавање.** — У § 250 б к. з. сматра се као *нарочита*, *тежа* врста подржавања случај, кад је претходно кривично дело, у односу према коме се врши подржавање, *хајдучкање*, *разбојништво*, *разбојничка крађа*, *изнуда* или *опасна крађа*.

1. В. I 3.

2. Извршилац мора бити свестан свих особености дела, на основу којих се оно квалификује као разбојништво итд. Не није потребна свест о правној квалификацији тог дела, т. ј. свест да се оно сматра од законодавца као разбојништво итд.[7] Уп. § 68. II.

III. **Подржавање и подржавалац по занату или из навике** (§ 250 в к. з.). Ово је *квалификовано* подржавање, дакле једна нарочита врста подржавања. Ово се одликује од обичног подржавања тиме, што је сложено из више подржавања (в. О. Л. § 38 I 2 и 3).

IV. **Подржавалац у повратку, који је два или више пута српским судовима осуђен за подржавање** (§ 250 г к. з.).

1. Да би подржавалац био привађ ове нарочите врсте потребно је дакле:

а) Да је осуђиван било за тешко (§ 250 а к. з.) било за опасно (§ 250 б к. з.) подржавање према чему се равнињује у две врсте (§ 250 г. т. 1 и 2 к. з.).

б) Да је осуђиван бар два пута.

в) Да је осуђиван *српским судовима*.

г) Потребно је наравно и то, да две претходне осуде или бар две, ако их је било више, *нису застареле за повратак* према § 73 т. 2 к. з. (§ 250 г. посл. ал. к. з.).

2. Могуће је да је подржавалац ове врсте у исто време подржавалац по занату или из навике (§ 250 в. к. з.). У том се случају он има сматрати и осудити само као подржавалац из § 250 в. к. з., ако је извршено подржавање из § 250 г. т. 1, јер је појам подржаваоца ове врсте такав да обухвата подржаваоца из § 250 г. т. 1 к. з., и против њега је прописана већа казна.

в. Казна.

1. За *обично* подржавање прописани су новчана казна до двеста талира или затвор највише годину дана (§ 50 ал 1 к. з.).

II. 1. Против *подржаваоца из користољубља* прописан је затвор најмање месец дана с губитком грађанске части (§ 250 а к. з.).

2. „Ако има олакшавајућих околности, може се у § 250 а посл. ал., затвор се може на осам дана спустити.“ Олакшавајућих околности треба да има наравно најмање две. Оне сачињавају овде једну специјалну ублажену околност.

III. 1. За *опасно* подржавање прописана је робија до десет година (§ 250 б к. з.).

2. „Ако има олакшавајућих околности, вели се у § 250 б. ал. к. з., затвором најмање шест месеци поред губитка грађанске части.“ Уп. II 2.

---

[1] Уп. *Frank* I 250 VI 3.

[2] Према *Beling* — у (30—43) банко наведени односи *сродства* су *објективна услова искључења*, наиме, другим речима с њиме сагласита ова би била услова квалификације.

[3] К. С. (1896. Бр. 13620) узима да нема спаак и случај, кад је подржавалац *крштено* дете подржаваног и обратно. „Закон јединке од ових кумства не зна, вели К. С., већу важност него другоме, као што се то зна и из §§ 43, 92, 185 т. 4, § 201 прив. суд. пост. кој ни сматра за сродство“ (в. II, § 50, 6).

[4] Уп. *Frank* § 257 IX.

[5] Прот. и овде *Binding* I 388, 7 661. Уп. *Frank* § 257 VII.

[6] Уп. *Oppenhoff* § 257, 36. Прот. *Frank* § 257 VII, према коме пропаст уништавања што је обадва, нису корист. Он закључак, да се наведена побољшање односа, које се може мерити.

[7] Тако *Frank* § 250 II, *Binding* I 384, *Kohler* 39,

IV. Против подржаваоца по закону или ма каквог прописива је робија до петнаест година (§ 250 в к. з.).

V. 1. Против подржаваоца у пократу код тешког (§ 250 а к. з.) подржавања прописана је робија до десет година, а ако има „олакшавајућих околности“ затвор најмање шест месеца поред губитка грађанске части (§ 250 г т. 1 к. з.).

2. Против подржаваоца у пократу под описног (§ 250 б к. з.) подржавања прописана је робија од три до петнаест година, а ако има „олакшавајућих околности“ затвор најмање годину дана поред губитка грађанске части (§ 250 г т. 2 к. з.).

3. За обе врсте подржавања у пократу прописано је, да се криви по надржаној казни може протерати у друго место, а ако је странац и из Србије § 250 г ал. 3 к. з.).

VI. Подржавање може бити извршено претходно кривично дело, ако је извршено у таквом начину у извесном односу према претходном кривичном делу, сходно прикривању стварн (§§ 250 а и 250 б к.з.) и подстрекавању и помагању. Но у сваком другом погледу оно је независно од претходног кривичног дела. Тако:

Оно се искључује по званичној дужности и онда, кад се претходно кривично дело искључује по тужби повређеног.

2. Величина казне за ма прописане независна је од претходног кривичног дела.

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Ђонови обуће показују ране мере, према томе да ли су влажни или суви. Тако смо ми утврдили да се обућа са двоструким дебелим ђоновима може наудужити за 5 т. м. ако је влажна. Потребно је, дакле, водити рачуна о овом надужењу и приликом упоређења отисака, произведених у влажној земљи или за време кише са обућом. Ђоноше оне увек оплажити.

Течан гипс, чак и кад је са снегом замешен, прави по мало отисак у снегу, услед чега овај постаје већи. Поред овога, отисак у снегу, негубећи свој општи облик, повећава увек своје димензије на температури већој од нуле. Наша пракса доказала нам је, да се отисак у снегу, изложен температури + 5° за време од пола сата, увећава у дужину са 0·75 см. Приликом упоређења калупа отиска ноге у снегу са обућом треба, дакле, водити рачуна: 1. о увећању отиска услед самог калупљења; 2. о увећању отиска на температури изнад нуле на и на самој нули, и 3. о увећању ђонова обуће услед влаге.

Све што је раније речено о ходу, стајању и разним деформацијама ноге, вреди и за ове врсте отисака.

Ако има места веровању да је отисак ноге произведен у специјалном положају, треба и отиске за упоређење репродуковати под истим условима. Фронон помиње један типичан пример, који најбоље илуструје неоспходност овог поступка. Приликом праће ствара са једне полиције која је, због ње ноћне висине, није могла лако домаштити, нађен је пред њом, на белој хартији, отисак боса ноге, произведен њеним предњим делом. Да би пронашао творца овог отиска, истражни судија узео је на хартији отиске свију осумњичених личности, постављајући их претходно у положај да рукама једва додирују полицу са које је праћа извршена. Међу овим отисцима био је један потпуно идентичан са отиском пронађеним. На њему се налазио један мали, веома карактеристичан трогуао, који се појавио услед промењене предњишне приликом дохватања полице.

Може се у опште рећи да су за упоређење и поуздано утврђивање идентитета или неидентитета отисака много важније њихове особености (десективност ђонова итд.) но мере. Ове последње нису увек довољне. Приликом упоређења отиска ногу треба тако исто водити рачуна и о дужини корака, углу и особеностима хода, јер полазак с њима могу пружити драгоцена обавештења вештачеву.

Однос ноге према стасу.

Ако је позната дужина боса ноге помоћу отиска, може се приближно израчунати стас личности која је отисак произвела. За ово рачунање треба се послужити следећом формулом, која представља однос ноге према стасу, и обратно.

$$\text{нога} = \frac{8{,}6}{30}\left[\frac{\text{стас}}{2} + 0{\cdot}05\right]$$

Де Парцај и Фронон проверавали су ову формулу на извесном броју лица и утврдили њену тачност са максималним удаљењем од 2 см. Фронон је, међутим, врло тачно приметио, да минималним диференцијама између дужина ногу одговарају дужа знатно разлике у величини одговарајућих стасова;[4]) да отисци нипад не представљају потпуно тачну дужину ноге која их је произвела, и да разлика од 2 до 3 мм. изазива знатно удаљење у рачуну стаса.

Отисци обувених ногу репродукују у само меру обуће. Нога је много мања. Према облику џипела, она је више или мање дужа од ноге. Овај вишак у дужини не преваздилази, међутим, 12 до 20 мм. Да би се добила дужина боса ноге, треба, дакле, од дужине обувене ноге одбити 12 до 20 мм. Помињемо, да мера обућарева износи отприлике 0·75 мм.

Отисци прстију.

Данас је потпуно доказано да не постоје два лица, чије би папиларне линије прстију имале исти облик и правац, те су с тога отисци прстију врло моћан фактор идентификације. Према овоме, ми ћемо доћи до несумњивог средства контроле ако помоћу фотографије фиксирамо слику папиларних линија прстију, пронађених или не, чији су отисци нађени на месту извршеног злочина.

Лакасањ, поводом овог, вели: „Радовима Галтона, Фере-а, Форжеота, Френсиса, Кутана и Флоренса доказано је, да папиларне линије последњих фаланга прстију, са стране длана, образују веома јасне и код једног лица увек непромењиве нацрте. Од образовања зачетка на све до распадања тела — при коме епидерма руку спада — линије ових нацрта мењају своје димензије, према растењу, али никад и ни у ком случају оне не мењају свој број, однос и распоред. На основу једном узетог отиска могуће је, дакле, несумњиво изнаћи, без обзира на размак времена, лице од кога је овај узет. Поред овога, отисци прстију бескрајно су променљиви према личностима, и увек способни да буду разликовани један од другог. Најзад, и патолошке повреде, које не уништавају кожно ткиво, не нарушавају папиларних линија. Тако спољна кожица задржава првобитни нацрт својих папиларних линија и после малих опекотина, јер се овај нацрт потпуно репродукује после процеса опекотина. То је апсолутна *restitutio ad integrum*.“

Истраживање отисака прстију — правих злочиначких визит-карата — неопходно је потребно.

Ови отисци могу бити видљиви или невидљиви или једва видљиви, и налазити се, према својој природи, на веома разноликим местима.

Чување отисака прстију пре доласка истражног чиновника.

Приликом откривања кривичних дела, чиновници и органи, који су позвани да их констатују, дужни су обратити нарочиту пажњу на отиске прстију и сачувати их неповређене, јер је на основу њих могућно пронаћи кривца.

У већ поменутим *Инструкцијама* за водски кантон поводом овог вели се:

„Отисци прстију често су врло корисни за истрагу, те с тога треба учинити све могућно да би се они сачували. Они се могу налазити на сваком предмету са глатком површином, и у великим случајевима готово су невидљиви за око, те их с тога нарочити специјалисти мора истраживати. Полицијски агенти, жандарми, итд. не треба да додирују рукама ни један предмет са глатком површином, а нарочито разбијену стаклад и њихове остатке. Спољашњу страну разбијеног стакла, као и његову парчад, која је изложена киши, треба заштитити помоћу увоштаљеног платна.“

Видљиви отисци прстију.

Приликом додира каквог предмета са глатком површином прстима намазаним крвљу или којом другом материјом за бојење, произвешће се на додирнутом месту, не једнолика мрља са контурама више или мање јасними, већ веран нацрт папиларних линија коже прстију. Нацрт ових линија биће у толико јасније, у колико је количина крви на прстима била мања. Прсти, који су сувише обојени крвљу, или која су обојена сувом крвљу, производе нејасне нацрте. Најјаснија на-

[4]) Тако: нога (стопала) дугачка 22 см. одговара стас од 1·52 м.; нога од 23 см. стас од 1·66 м.; нога од 24 см. стас од 1·69 м.; нога од 25 см. стас од 1·73 м.

црти добијају се помоћу лако згуснуте крви и по мало лепљивих материја за бојење.

Видљиви отисци прстију могу се налазити на свима предметима: на зидовима, намештају, лешевима, рубљу, хартији, и у опште свуда где је злочинац могао тражити какву ствар, наслонити се итд. Тако исто треба их тражити на унутрашњој површини фијока које немају алке за извлачење, као и на квакама врата.

Фотографисање отисака.

Откривене отиске прстију треба фиксирати, јер они представљају врло важне доказе. Ово фиксирање врши се помоћу фотографије.

У свима случајевима, у којима је могућно покети предмет на коме се налазе отисци прстију, треба њихово фотографисање извршити у лабораторујуму, у коме се светлост може по вољи удешавати.

Као год код фотографисања крвних мрља, тако и код фотографисања крвавих отисака настају често велике компликације. Ових компликација неће бити ако се отисци налазе на белом зиду. Али на угаситом меблу, или на обојеним тапетима, снимање постаје тешко. У овим случајевима треба се придржавати ових упута:

1. За фотографисање отисака који се налазе на основама: плаво-белој, отворено-сивој, отворено-жутој, отворено-зеленој, итд. треба употребити обичне плоче, а за основу плаво-бледу још и плав филтр.

2. За фотографисање отисака на основи угасито-жутој, „угасито-зеленој и црвеној — ортохроматичне плоче са филтром угаситожутим.

3. За отиске на основи угасито-црвеној, плоче осетљиве према црвеној боји са црвеним филтром, и

4. За фотографисање отисака на основи угасито-плавој, црној и сиво-затвореној-обичне плоче са плавим филтром.

Ако се буде радило по овим упутима и позирало довољно, добиће се јасни нацрти.

Ако се отисак налази на доњој ивици стола и т. п., треба сто поставити у положај вертикалан и даље фотографтсати отисак на горе изложени начин. Овако исто треба поступити ако се нацрт папиларних линија налази на столици, или на каквом делу намештаја и т д. Слику ових трагова треба фиксирати одмах, јер их механичка акција, трљање или прање н. пр. може уништити. Тако исто може их уништити и хемијска акција. Ми смо у многим приликама видели, да се трагови крви кваре врло брзо на извесним обојеним хартијама, услед чега се доцније врло тешко фотографишу.

Невидљиви отисци прстију.

Додирујући прстима руку стакло, полирано дрво, хартију и у опште сваки предмет са хомогеном и сјајном површином, који не апсорбује или врло мало апсорбује масне материје, ми свуда на додирнутим местима остављамо делове ових материја којих готово увек има на површини коже. Делови прстију, који додирују предмет, јесу њихове испупчене, папиларне линије. Ми, дакле, на додирнутим површинама остављамо тачне копије најразноврснијих арабесака папиларних линија.

Отисци прстију у већини случајева једва су видљиви, или су потпуно невидљиви, осим ако су објекти, на којима се налазе, осветљени пуном светлошћу. Да би се извидело, да ли се на извесном предмету налазе отисци прстију, треба овај предмет посматрати под врло косим углог, тако да површина изгледа сјајна. У овом случају отисци ће се, чак и на хартији, показивати у облику тамних линија на сјајној основи. Отисци, који се налазе на стаклу, могу се учинити јасно видљивим, ако се на места, за која се претпоставља да имају отиске, дува — пири. Глатка површина на којој се налази отисак, постаје услед овога, моментано тамна и на њој се појављују папиларне линије. Треба обратити пажњу да се ова операција не изводи више пута на једном истом месту, јер услед овога може отисак ишчезнути.

Да би се отисци прстију могли упоређивати у циљу индентитета треба их, пре свега, учинити јасно видљивим и дефинитино фиксирати. Ово се може постићи на више начина:

1. *помоћу нитрата сребра;*

2. *бојадисањем помоћу раствора материја за бојење.*

3. *помоћу јодне паре;*

4. *посипањем разним праховима за бојење,* и

5. *применом фотографије.*

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

ОД

LOUBAT-A

ГЛАВНОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У ЛИЈОНУ

(НАСТАВАК)

Покушавали су да покажу морализаторски утицај одлагања, таквог како се примењује, умањењем поврата и незнатним бројем опозивања мотивисаних новом осудом. Доиста цифра повратника умањивала се до 1903. Њихов број који је износио 106.234 у 1894 сишао је на 85.436 дакле за 20%. Али не изгледа да је смањење и даље трајало. Не би се могло баш тврдити апсолутно да је означено побољшање од 1894 до 1903. стварно. Не треба заборавити да су се за ових десет година амнестије умножиле и имале за дејство не само то што су обуставиле хиљаде истрага, него су још избрисале из веома многих судских регистара све трагове ранијих осуда. Отуда су ове цифре неистините, и овај застој показује се као илузоран. То се доказује најбоље тиме, што се за ових последњих десет година, кад су извори амнестије били затворени, ниво поврата подигао. Најпосле, допуштајући да је број рецидивиста у ствари опао не би било може бити право приписати томе једино као узрок одлагање. Прогонство, ма да се споро примењује, без сумње је томе нешто допринело пошто је од 1891. више хиљада рецидивиста протерано у колоније. То је дакле један чинилац у умањењу поврата, који треба отписати из активе Беранжеовог закона.

Има ли право да се глорификује примена једног закона који је само у једној години навео судове да се изложе подсмеху одобравајући одлагање више од 3000 осуђеника, којима је он допустио да се поново врате злочинима? и ово скоро одмах, јер се показало да је више од половине ревокација било између прве и друге године одлагања. Зар је ова мала војска од 3.000 подводача, лопова, убица, која се пушта сваке године у земљу, толико за презирање? Помишљамо ли на револверске пуцње и ударе ножем, на убиства, пљачке, које представља овај контигенат? Ова цифра постаје још страшнија ако јој се дода број корисника одлагања који су умакли као риба кроз мрежу, кроз рупице правде. Далеко од тога да теши, сличан резултат изгледа ми на против да задаје доста бриге.

Истина је да су судови чинили од Беранжеовог закона необичну злоупотребу; предлагачи одлагања нису хтели да учине да се користе њиме осуђени на незнатне казне, случајни деликвенти код којих поврат није вероватан, ни она пропала створења која живе у отвореној борби са друштвом, које је модерни језик жигосао именом апаши, и за које се може рећи са извесношћу да и кад се први пут појављују пред судом да то нису почетници.

„Неколики злочини увек претходе великим „злочинима". Но, магистратура није водила никакав рачун о духу закона. Она одобрава без разлике одлагање скоро свима који се први пут осуђују. Заслепљена дугом навиком благости, која се лако изазива говорима адвоката или лицемерним молбама родитеља који се тада сећају своје деце да би их заборавили одмах после тога, она пушта да јој се ишчупа одлагање за све ове злочинце, који ма да су још млади, одавно су изгубили сваки стид. Витези бровнинга, ножа или длета, заштитници тротоара, осветници diabeuf-а, виша и нижа дружина лопова, подводника, блудника, распусника, сви су они позвани да окусе сласти Беранжеовог закона. Код свих ових заблуделих, обавезна мала опомена председника суда потстиче само непристојне подсмехе и одлагање добија сразмере огромне наивности. Толико, као кад би им се рекло: „продужите, али назите да вас више не ухвате"!

Правично је само додати да крајност у коју су судови пали није без извињења. Дуго им је пребацивана њихова равнодушност према Беранжеовом закону и потстицани су да га употребљавају са мање штедње. Ова подстицања која су долазила одозго, послушана су. Од 28.497 у 1899 број одлагања осуда попео се после десет година на 40.367. Циљ је био промашен; јавно мњење узбунило се. Једним циркуларом од 11. јула 1910. канцеларија устаје против овог оволиког излива бла-

гости. „Дало ми се, говорио је г. Barbhou, „да констатујем у садањим приликама, да ако се текст Бераижеовог закона и даље буде буквално респектовао, да то није више у његовом духу. Као што је то приметио последњи пут сам аутор закона од 1891. ми немамо одавно прогресивно рушење његовог дела. Поведени се увек оном страном закона хуманости, која заварава, изгледа ми да судови не знају двојаки циљ коме тежи закон од 1891. и врло често њихова се благост испољава у слабост, било што сматрају одлагање као право сваког поштеног осуђеног, било што се противе „да примењују на поврат немиловано потребне санкције“. Исти чувар државног печата у своме извештају о администрацији приписује праксе у 1909. судији се да тамне у идол и да изразе сумњу у његову моћ. „После једног периода стварног и показаног дејства, — каже он — законско одлагање или бар примена њоју су чинили о њим судови у мери која је напред показана, од неколико година не ради тако спасоносни утицај на ток општег криминалитета“. Може се закључити: да је један закон, који даје толико места самовољи судова и чији дух може бити тако озбиљно непознат, несагрешив и тражи дубоке измене.

После Бераижеовог закона, прогресивно слабљење казнености продужава се следећа године, законом који олбија превентивна притвор од трајања изречене казне (закон од 15. новембра 1892). На основу овога текста, видимо велики број злочинаца који се пуштају у исто време кад се осуђују, — платонски осуђени. Други, који су осуђени баш и на доста дуг затвор, виде да се ускоро отвара таминца пред њима услед двогодишког дејства условне осуде и урачунавања претходног притвора. Ако се томе дода још редукција четвртине казне у случају бољског затвора, казна је скоро ништала. Најпосле, сви осуђени налазе у овоме закону ту повољну олакшицу што издржавају сву или један део своје казне у режиму окривљених, т.ј. под најблажим условима.

Друга једна новина која је ишла неосиорап утицај на ослабљење репресије, то је установа контрадиторног поступка законом од 8. децембра 1897. и напочито присуство адвоката испитима и суочењима. Да један окривљени има право да оспори са својим браниоцем за време трајања истеђења, да овај бранилац може бити уклоњен са истеђењем, после сваког акта истраге, као и државни тужилац, то је друштвена потреба која се најмање у прво сиас мана која може имати. Није допуштено да један човек, пошто је осумњичен за какав злочин или преступ, буде остављен на милост или немилост другог — па за било то судија — који има праву сновиђа и да буде лишен сваке потпоре, сваког савета у страховитом дуелу од чега зависи његова част, његова слобода, његова имовина, његов живот може бити. Ако друштво има право и дужност да победи кривца тако исто је потребно да окривљени има потпуну слободу да се брани. Али право не може ићи дотле да компромитује право друштва. Међу тим то се ипак догађа над је адвокат онлашћен да присуствује испиту и суочењу, то што се ниједно друго модерно европско законодавство није усудило да допусти, осим законодавство државе Женеве. Својим присуством, адвокат спречава искрене изјаве, паралише поверење и ако је чувен, драж или пешт даје оптуженом очигледну превазу над истражним судијом. Зар нема међу њима и таквих, који су мање свесни своје дужности, који прихватају слепо ствар свога клијента, задају с њим лажан одбране; доводају се да предлаже питања; спремају одговоре, храбре оптуженог у очигледној лажи, и у кабинету истражног судије, једноме речи, једним знаком или нимимом диктују му аргументе; спречавају на његовим успама контрадикције, несмотрене речи или признања која би морала доћи под несавладљивом притиском истине? И не само, но називају истражних судија, оптужени признају све рође и рече, него још искуство показује, да су често пута, и она признања која су са свим уредно записана и потписана, доцније поречена. Што признање кривицу постаје све рође то треба пре приписати присуству адвоката у претходној истрази, него правилу које забрањује изнуђавање признања обећањима или претњом. У осталом тврдења о признавању која се добијају претњом или изнуђавањем само су легенде које је створила уобразиља драматурга! Француски је магистрат особито частан и беспристрастан, поред свих мана које може имати.

Дејства ове реформе убрао су се осетила. Средњи број одлука и решења о ослобођавању био је за последњих пет година до закона од 1897. г. 27 од сто. Од 1898. г. овај се број неће до 29·41% и достиже просечно до 32·44% у 1908. прелазећи 36% у 1905. г. Средње, адвокати се најчешће не интересују спарима у току пеђења. Кад би било другчије, видело би се да би број предмета који се остављају са ослобођењем оптуженима, била још већа. Такав је биланс злочина од 8. децембра 1897. Допуштено је рећи без протеривања, да је он дао злочиначима права за која се потреба није осећала и која се врше само на штету права друштва.

Још имамо на крају дуге серије закона који су инспирисани лажним хуманитарнизмом.

Једним актом новог и знатног добротворства законодавства, закон од 5. априла 1909, брише из судских регистара извесне баш теже осуде, потврдите све оне које су изречене према малолетницима од 18 година који су учинили кривицу без разбора, као и друге неке осуде на затвор, под условом ако осуђени није заслужио ни затвор. Законом од 12. априла 1906. г. заштићена је неодговорност малолетника до 18 година старости, јер је овлашћење које су судови имали у систему казненог законика да одлучују: да ли су оптужени који имају мање од шеснаест година, учинили кривицу с разбором или без разбора, и да их ослобађају, проширено до осамнаесте године старости. Законодавац је хтео да спасе деликвенте од 16 до 18 година као и оне који имају мање од 16 година од казни општег права, подвргавајући их доброчином или казненом васпитању и патронажи. Но несрећом, ове добре намере дошле су у опасност да промаше свој циљ услед прекомерне благости судова. Судије са највећом лакоћом допуштају одсуство разбора и са још већом лакоћом предају децу њиховим родитељима у место да их шаљу у заводе за поправку, према којима имају мало симпатије. Довољно је да родитељи дођу да траже своју децу, обећавајући да неће више погрешити, па да се поступи по њиховом тражењу. Услед тога у скоро онет налазимо по улицама оне младе крадљивце или подводаче, од којих постају доцније прави апаши, којима је крајња благонаклоност судова повратила потпуно слободу. Је ли ово моменат да се отвори она нова бреша у нашем казненом систему, над је врховна злочинаца више него икад?

Али, не више под једном лажне филантропије, него из чисто политичких обзира, страховит удар био је нанесен репресије изванредном издашношћу у амнестијама. До 1881. амнестија се већином односила на штампарске кривице и на дела која су се односила на побуну од 1839. Али почињући од амнестије стогодишњице видимо да злочини и деликти општег права добијају све више места у појединим амнестијама које су од тога доба давање.

(свршиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ово спокојство Фушеово не беше стварно, јер тек што је био добио известај Девиђев, примио је у свом кабинету младога грофа Л., који је био посвећен у тајне готово свих друштава у Јевроии. „Пишу ми из Будиме, рече му министар, да је у којеци установљено ново друштво „Оптимиђевци“; не пишу ми шта је циљ друштва, али јављају да се врло разграната,... Може бити да има везе са скуповима које се даже код Бернадота[1]) или код Стаделовице[2]). Зеам добро шта се дешава онде: Гарђ[3]) ме оматра за свог пријатеља и мисли да сам патриота онакав исти какав сам био 93. године; прича ми све. Ина Јакобинаца који уображавају да жалим ренублику и да би могао радита да се она поврати; то су будале које ја проганам или тријем, пређа тоне нако ни се свиде. Трпле, Русле, Жиигене, не кроче ни један корак, не кажу ни једну реч, да ја одмах не будем извештен. Они су мало опасни пао и све присталице Марое-а; међутим од неког времена изгледа да

1) Генерал Француски. Пр.
2) Књегиња од Ериштата. Пр.
3) Министар за време конвента. Пр.

хоће да створе страшну у војсци; стало ми је да знам шта они хоће; Олимпијевци су може бити њихово дело. Било би корисно да ни постанете Олимпијевац, ни би ми доставили њихову тајну, а тада ја ћу видети шта треба чинити.“

Гроф Л. одговори Фушеу, да је мисија коју му поверава врло деликатна; да Олимпијеви неровато не примају никога док се предходно не обавесте, и да нимо тога не примају никог који ни из војске. Фуше промисли за тренутак о овим тешкоћама па рече: пронашао сам једно начин да се обавестимо брзо. Отидите у Ценову[1]), тамо ћете наћи једно одељење ренрута из Лагурје[2]), које ће се одмах пренути у Будиму да се придружи осмом пуку пешачке артилерије. Међу њима налази се неки гроф Б.... чија фамилија окука тражећи да га замени.... Понудите се да на његово место ви идете, и да то лакше изведете ја ћу вам дати пасош на име Бертрана, којим ћете утврдити да имате услове које закон за ренруте тражи. Помоћу тог пасоша бићете примљени и отпутујете са одредом. Кад дођете у Будиму гледајте да вас упозна пуковник О., с којим ће те имати посла, и како сте отмен он ће вас закључити. Можете му о своме пореклу казати све што мислите да треба. То повереље имаће прво ту добру страну што на вас неће гледати као на друге заменике, а после, привући ће пажњу и осталих старешина. Али је неопходно потребно да нагледа да сте на нужде постали војником. Кто ваше историје, она ће пружити по логору и нико неће посумњати да ви нисте жртва а да нисте противник данашњег стања. Немам потребе да вам даље говорим... Остало ће само доћи.... Надам, да сте потпуно осигурали на нашу упућивост“.

Са овим упутствима гроф Л. оде у Шпанију и ускоро се врати у Француску са лигурским регрутима. Пуковник Обри прими га као брата, која није дуго ишао, ослободи га од рада и вежбања, скуни друштво да га представи и поче части, учини му хвалу доброта, ољакости га да живи као грађанин, једном речи, поступао је с њим са најпећим одликовалом.

За неколико дана цела војска је знала да је Бертран био великни човек; нису му могли дати еполете, али га наименоваше поднаредником, а официри и ако је био у нижом чину, нису се устручавали да се с њим друже. Г. Бертран беше постао право чудо у војсци; духовит, образован врло високо, а сматрали су га и за образованијег и за духовитијег него што је у стварн и био. Како му драго тон он се убрзо спријатељи са неколико Олимпијеваца, који су сматрали за особиту част да га упознају са осталима. Чим је г. Бертран успео да се одружи са војима Олимпијевима посла извештај министру полицнје.

Ово што сам испричао о друштву Олимпијеваца и о г. Бертрану дознао сам од самога г. Бертрана, и да би по-

[1]) Ваpoни и дуга у Итадије. Пр.
[2]) Северни Италије. Пр.

тврдио истинитост мога казивања, нећо бити на одмет, да кажем, шта га је навело да ми прича о задатку који је имао, и да ми повери појединости које се овде први пут помињу.

Ништа чешће није било у Будиму него двобој, и та убитачна махнитост беше ухватила и мирне Холанђане на клотиља под заповедништвом адмирала Вервела. Близу логора, на левој страни, била је једна мала шумица, крај које се, на у које доба дило, могло видети туце људи, који расправљају таквошто питање части. На томе месту чувена Амазонка, госпођица Дин..., пала је од руке свога бившег љубавника, пуковника К.... који, зато што је није познао у мушком оделу, прими од ње позив за двобој. Госпођица Дин..., коју је он остављао због неке друге, хтела је да погине од његове руке.

Кад сам са пријатељима, где је био читав ред бораца, бацио поглед на крваво поприште приметим недалеко од мале шуме два човека од којих један напада другог, који брани се узмицање равницом; по њиховим панталомама познао сам да су Холанђани; застао сам за тренутак да их посматрам. Успоре и нападач стаде узмицати, правећи се уплашени узмицаху; обојица у исто време машући сабљама; затим један од њих охрабрен се махну својом сабљом на противника и појури га до стрмене обале једног ендека који противник не могаше прескочити. Тада, одбацив сабље обојица стадоше се тући песницама. Још сам се забављао овим смешним двобојем, кад сасвим близу до салаша, где сно по некад одлазили да ужинамо, приметим два човека који, пошто су скинули капуте, спремаху се да узму мачеве у руке. Њихови сведоци били су: коњички подофицир из деветог драгонског пука, с једне стране, и један артилеријски подофицир, (који делу храну) с друге стране. Ускоро мачеви се укрстише; слабији борац беше неки тобџиски поднаредник, он се бранљаше са посрамљивом храброшћу; најзад, пошто је намицао тако недостојну керака, мислио сам да ће бити исечен на паразинарче, кад наједаннут он ишчезе као да се под њим земља отворила; на мах одјекну сихан смех. Пошто су се повратили од сииног расположења присутници се приближише; видим савијају се. Гоњен љубопитством пођем и ја и стигао сам тамо да ни помогнем, да ја једне руке, ископане за отицање воде са свиљског појила, извуку оног грешника, чије ме ишчезнуће беше тако зачудило. Он беше готово загушен и од пете до главе покривен блатом. Свеж ваздух га освежи, али се он несувољавао ни да дише, бојао се да отвори уста и очи, тодико је нода у коју је запливао, била нечиста. И поред свег његовог незгодног положаја правлено су шале на његов рачун. Мене узбуди толика ненажња наспрам њега и добацим противнику његовом једак изазивачки погледа, који војник војнику нема потребе да објашњава. „Доста, рече ми он; ја вас чекам.“ Тек што сам стао примотим, на руци, која пружи мач према мени, тетовиран знак који ми се учини познат. Знак је представљао лепгор око кога се увала змија. „Видим рек, рекнем у себи, треба тражити главу.“ Навалим на мога противника и додирнем га у десну сиу. „Рањен сам, рече он; а боримо се до прве крви.“ — Да, до прве крви, проговорим му без оклевања почнем му свидати кошуљу. Требало му је открити груди; нотодно сам место зиијене главе, која се пружала нао да хоће да му прогризе груди, а на њу сам и нишанио.

Видевши да напамсничко посматрам овај знак и пре му на лицу, моје супротивник поче бунити; пожурим да га умирим шапућући му на ухо: „знам ко си, али не бој се ништа, ћутаћу. — и ја тебе познајем одговори он стежући ми руку; и ја ћу ћутати.“ Тај што ми је обећао ћутаће био је робијаш, који је побегао из Тулонског казненог завода. Каза ми позајмљено име и рече ми да је подофицир у десетом драгонском пуку, где је својим луксузом засењивао све пуковске официре.

Док смо се ми упознавали овај човек, нога сам био увео у заштиту и који је био у истини крив, покушаваше у једном виру да опере блато којим је био покривен; на се брзо врати и нама; сваки ћуташе, нико и не помишљаше на расиру, а нола за смехом беше замењена жељом да се измире. Подофицир нога сам био врло лако рашно предложи да се мир потпише код „Златног Тона,“ где је увек имало изврсне алзаске чорбе и неђ очућних пловки. Он нам плати краљевски ручак који се продужи до вечере.

Растали смо се кад се потпуно сваиуло, подофицир ми обећао да се нађемо, а тобиски поднаредник, нога сам брашно позва ме да пођем с њим његовој кући.

Тај поднаредник беше г. Бертран. Он је у мирној нароши имао стан вишег официра, и кад се најпосло сами он ми заседочи своју захвалност, полико то може после пијање да учини кукавица кога су спасли из опасности; он ми пуђаше свакојаке услуге, а кад ја не примих ни једну реч ми: „Ви мислите може бити, друже, да ја не могу ништа; као волите: нема вађе од малог заштитника; ако сам ја само подиаредник то је зато што нећу да сам што друго; немам никаквих амбиција и сви Олимпијевци су као ја, они не полажу много на чин.“ Питао сам га који су то Олимпијевци. — То су, одговори ми он, људи који обожавају слободу и хвале једнакост. Да ли би ви били Олимпијевац? ја бих се постарао да нас приме.

Захвалим се г. Бертрану и додам да не видим потребу да се уписујем у друштво које ће пре или после привући пажњу полиције. — Имате право, рече он, гледајући ме пенако пароченто; и не радите да вас приме, јер ће се све рђаво спрнети. Тада ми он исприча о Олимпијевцима појединости, које сам изнео у овим меморнма; затим, како је још био под утицајем поверљивости, коју је назвао шампањац, он ми каза, под условом да остане тајна, задатак који је имао да изврши у Будиму.

После овог првог пићења вићао сам се са г. Бетраном још, јер је он још неко време остао да посматра. Назад, време дође и он, довољно обавештен, затражи и доби одсуство од месец дана. Говорило се да иде да прими неко велико наслеђе, али, месец истече а г. Бертран се не врати. Пуче глас да је проневерио двадесет хиљада динара што му је био дао пуковник Обри да му набави кола и коње, и тако исто да је утајио и другу суму, намењену куповинама за рачун пука. Чу се да је у Паризу одсео у улици Богородице, у хотелу Милан, где је дуксузно упропастио означене суме.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

I

Суд општине каменодолске, актом својим Бр. 422, пита:

„По чл. 132. закона о општинама, одбор ове општине, одлуком од 6. јануара тек. године бр. 24, решио је и одобрио буџет општински за 1912. год. са прирезом 60% по суми непосредне порезе. По истом закон. пропису, суд општински сарадио је буџет надзорној власти на примедбу 10. - 1-912. год. под бр. 24. Начелник среза гроначког, пошто је размотрио буџет, вратио је исти овоме суду и одбору са примедбама бр. 505. и наредио да суд и одбор по истима и закону даље поступи.

Одбор општински, 17. јануара т. год. дон о је одлуку бр. 43, којом поступа по примедбама надзорне власти бр. 505, и одредио да се на дан 3 фебруара тек. год. позове збор правних бирача ради гласања и одобрења општинског прираза по буџету, што је и учињено те је прирез зборском одлуком одобрен 60% на непоср. порези.

Овако одобрен и изгласан буџет, суд је на основу чл. 132. зак. о општинама, послао преко надзорне власти, окружном одбору округа београдског на законни поступак.

Окружни одбор окр. београдског вратио је поменути буџет, са примедбама, да се у исти унесе бар $^1/_3$ од дугујуће суме за храну ученту 1907. г. као и да се попова изнесе зборе на гласање пошто ће прирез бити већи од 60%.

Одбор ове општински, а с погледом на чл. 40 зак. о окруж. среским и општинским буџетима, донео је одлуку, да се у буџет не унози $^1/_3$ за ученту храну, зато што је унета цела сума како у приходу тако и расходу, јер кад би и ову $^1/_3$ унео у буџет, онда би прирез био већи од 60% а то је противно поменн. законском пропису, и буџет је вратио окружном одбору.

Окружни је одбор опет вратио буџет овом суду и наређује да се $^1/_3$ мора унети у буџет.

Суд је наређење противно чл. 40. зак. о окруж. ср. и општ. буџетима и члану 132. став. 5. и 6. зак. о општинама, с тога се моли уредништво за што скорије обавештење: шта ће суд у овом случају да ради, и сме ли да износи буџет и по други пут збору на гласање како окр. одбор наређује, или да га непосредно пошаље Министру Финансија на одобрење, пошто окружни одбор то неће да учини и противно чл. 132. зак. о општинама?"

— На ово питање одговарамо:

По чл. 132. закона о општинама, примедбе на буџет ставља надзорна државна власт, ако паће да у исти није унесено све оно што се предвиђа чланом 129. поменутог закона.

Према томе, уредништво налази, да окружни одбор није надлежан да те примедбе непосредно чини, нарочито код оних буџета, где прираз прелази стопу од 50 %, те одбор у опште није надлежан за одобравање истог, него г. Министра Финансија по чл. 108. закона о уређењу округа и срезова.

У овим случајевима, одбор може само да износи своје мишљење г. Министру, а његова је ствар хоће ли га уважити или не.

Али кад окружни одбор неодступно тражи, да се буџет поново износи пред збор, суд неће одговарати ако то учини, јер то чини по сили прилика, да би буџет могао само доћи до г. Министра, као надлежне власти за његово одобравање.

Члан 40 закона о окружним, среским и општинским буџетима, у погледу величине стопе прираза и важи више, јер ни чланом 132. зак. о општинама, ни чл. 108 закона о уређењу округа и срезова, стопа прираза није више ограничена, него може ићи до крајње мере истинских потреба и финансијске снаге општине.

II.

Деловођа општине ошљанске, пита:

„Код суда општине новопортске, повели су завесни грађани спор за сиојину забрана у месту званом „Врла страна" атара ошљанског, али но казивању поједиших грађана општине ошљанске ова) поменути забран сиојина је општине ошљанске.

Да би се могла општина ошљанска умешати у парницу да овај спор сврши у корист своју, код кога суда треба да се обрати за одобрење у мешање парнице?

Моли се уредништво да изволе у идућем броју Полицијског Гласника, док није спор свршен, објаснити но овој ствари шта треба и како треба да се предузме рад?"

— На ово питање одговарамо:

По § 66 грађанског судског поступка, пуномоћник општине ошљанске треба да подигне тужбу код општине ново-коритске против ока парничара, износеће доказе о томе, да је спорно земљиште својина општине ошљанске, па ће се тако расправити ово питање.

Ако је спорно земљиште несумњиво у атару општине ошљанске, и ако од заузећа до сада није протекло више од 3 месеца, онда сам општински суд, по дужности, може повести истрагу против захватача за дело из § 375 а кр. закона и на тај начин прнвести ствар праћу без обзира на спор, који воде дотична лица.

III

Г. Ал. К. Петровић, полицијски комесар у Подгорцу, пита:

„У § 14 крив. закона, а у првој глави, која говори о казнама стоји: „Робија не може бити дужа од двадесет ни краћа од две године.

На ову казну привађ може бити осуђен са оновима или без онова нтд.

У четвртој алинеји стоји: „Мушка младолетна лица и женскиње не могу се окивати".

У § 140 крив. пост. стоји: „За време испеђења и испита само ће се онај у окову држати, који је ухваћ и на делу злочинства, или је покушао да на притвора побегне, или ... итд."

Како се у законском пропису у § 140 крив. пост. не говори ништа од годишама старости онога, који је у окову, већ се каже: „*само ће се онај у окову држати*", то сам мишљења, да се и малолетно лице, даље, које нема пуних 21 годину, може за време истраге у окову држати, ако наступи који од случајева предвиђених у овом законском пропису.

Држим, да се пропис из § 14 крив. закона односи само на она младолетна лица, која су већ *осуђена на робију*, дакле, *да досуђену ми казну не могу* надрживати у окову, и да се овај пропис не може односити на она младолетна лица, која су под истрагом, јер се то из § 140 крив. пост. не види.

Моли уредништво за одговор, да ли се пропис из § 14 крив. закона може односити на лица која су и под истрагом, кад већ за то има нарочити пропис из § 140 крив. пост. у коме се ништа не говори о узрасту онога који се ставља у оков за време истраге".

— На ово питање одговарамо:

Ако би расправу овога питања наслонили само на § 140. кр. судског поступка, онда би се могло узети, да се и малолетници могу окивати у случајевима, набројаним у поменутој законској одредби.

Али, како би таква расправа била и сувише једностраиа, јер стоје доцније одредбе § 14. привичног закона, које императивно забрањују окивање малолетника за време осуде, па чак за њих искључују оков и пао дисциплинску казну, онда се мора узети да је овом одредбом забрањено окивање малолетника и у случајевима § 140 кр. с. п. у толико пре, што увек има довољно и других мера, да се спречи бегство или насртљивост притвореника.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Благајник у општинама испод 500 правних гласача може бити и неписмени часник општински.

Одбор општине к..... одлуком од 22. фебруара 1912. године № 328, изабрао је

за благајника Стевана М., имета исте општине, и ако је овај неписмен.

Надзорна власт нашла је, да према чл. 112 закона о општинама и чл. 21. правила за рачуноводство и књиговодство при општинским судовима благајник мора бити писмен, па је, на основу чл. 152. закона о општинама, задржала од извршења ову одлуку одбора решењем од 27. фебруара 1912. године № 3543.

Општински одбор, незадовољан овим решењем, изјавио је жалбу Државном Савету, и у жалби навео, да је решење надзорне власти противно чл. 112. закона о општинама, пошто њихова општина броји испод 500 правних гласача, те благајник не мора бити писмен.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у вези с тога, што одлука одборска није била противна трећем одељку чл. 112. закона о општинама, према чему надзорна власт није ни имала разлога, да је задржава од извршења.

Позивању надзорне власти у решењу, да општински благајник у оном случају мора бити писмен, нема места, кад се на послатих акта види, да општина к... има испод 400 пореских глава, те се зато на овај случај није ни могао да примени пропис прног одељка чл. 112. горе наведеног законског прописа.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 12. априла 1912. г. № 3325.

Државни Савет није надлежан за расматрање и решавање по жалбама, изјављеним противу зборских радња (сем избора општинских часника), пошто се жалбе противу свију зборских радња изјављују надзорној власти, а правилност ових Државни Савет може ценити тек посредно, у туђу жалбе противу решења и одлука надзорне власти, којима су те зборске радње признате и оглашене за правилне.

Збор општине м..... донео је одлуку, да се општина задужи са 10,000 динара код Управе Фондова, ради исплате механе кућљене од Мирка М., онд.

Противу ове зборске одлуке изјавио је жалбу Државном Савету Милун Л., из М...., жалбу је предао пошти непосредно за Државни Савет.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да Државни Савет није надлежан за расматрање и решавање ове жалбе с тога, што се жалитељ, ако није био задовољан одлуком збора, имао у смислу чл. 170. закона о општинама жалити непосредној надзорној власти, на тек кад не би био задовољан ни одлуком надзорне власти, тек тада би се могао, према номенутом законском пропису, жалити Државном Савету.

С тога је, на основу чл. 25. закона о пословном реду у Државном Савету, решио, да се жалба одбаци као непадлежној власти подвесена.

Одлука од 12. априла 1912. г. № 3394.

Решавање о расходовању општинских права и потраживања, као и поклона општинске имовине, не спада у надлежност општинског одбора, али је његова дужност да сазове општински збор и да те предмете изнесе збору као надлежном на решење.

Отац Чедомира Н., из З....., пресудом Главне Контроле осуђен је да накнади општини з..... изнесену суму попаца (322·60 динара), коју је као рачунополагач општински раније упропастио. Молбом од 25 октобра 1911 године Чедомир је молио општински одбор, да му овај дуг опрости.

Општински одбор одлуком својом од 31 октобра 1911 године Бр. 1717 одлучио је, да се ова ствар изнесе збору, као надлежном за решење, па је у исто време одредио и дан збора.

Надзорна власт решењем од 10 новембра 1911 године Бр. 15730, а на основу чл. 152 закона о општинама задржала је од извршења ову одлуку с тога, што је нашла, да је иста противна тач. 13 чл. 86. закона о општинама, која прописе гласи: „Расходовање буџетом предвиђених прихода, општинских права и потраживања, као и поклона општинске имовине, ма које вредности, не могу у општо бити предмет одборске одлуке".

У жалби, изјављеној Државном Савету противу овога решења, жалитељ Чедомир навео је, да је надзорна власт погрешно схватила и разумела одборску одлуку, пошто је нашла, да је иста противна тач. 13 чл. 86 закона о општинама. Међутим, како ова одлука није имала за предмет расходовање тражене суме, већ јој је предмет решавања био сазив општинског збора, као једино надлежног тела за решавање по означеној молби (тач. 3, чл. 33 закона о општинама), — то самим тим она није противна тач. 13 чл. 86 зак. о општинама.

У осталом, кад се дође у сагласност тач. 3 чл. 33 закона о општинама, по којој је општински збор надлежан да решава о отуђењу непокретне општинске имовине, права и потраживања, као и поклона ма колике вредности, са тачком 2 чл. 34 истог закона, по којој је општински суд надлежан да сазове општински збор, кад то реши општински одбор, онда се јасно види, да је одбор на основу тач. 18 и 19 чл. 86 закона о општинама, без обзира на тач. 13 истог члана, своју одлуку правилно донео, и да иста није противна ни једном законском пропису.

Законодавац, ставом последњим тач. 13 чл. 86 закона о општинама, одузео је одбору право, да може пословати општинску имовину, али му није одузео право да молбе о таквим стварима може износити општинском збору на решење, њему је ипак једино то право баш додељено тач. 18 ист. члана, одн. наређати ставио у дужност.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону с тога, што општински одбор одлуком својом од 31 октобра 1911 године Бр. 1717, није коначно решио ствар о опраштању дуга, о коме је реч у овим актима, већ је само, и то сасвим правилно, одлучио, да ту ствар изнесе на решење општинском збору као надлежном према пропису тач. 3 чл. 33 закона о општинама, а та се његова одлука не може сматрати као неправилна и противна закону.

С тога је на основу чл. 170 закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 12. априла 1912. године № 3322.

Један случај умесне и правилне одлуке општинског збора, која се односи на решење питања о општинском прирезу за изравнање издатака по општинском буџету (чл. 132. закона о општинама).

Збор општине п..... на дан 26. фебруара 1912. године донео је одлуку, да се, за изравнање општинских издатака у буџету, разреже општински прирез, који би износио не 68% од непосредне порезе.

Противу ове зборске одлуке изјавио је жалбу надзорној власти Радован С., економ и опр. посланик из П....., и у жалби навео, да одлука збора не одговара закону из ових разлога:

1., што је приликом гласова почето пре 6 часова пре подне;

2., што су општински пандури врбовали гласаче и наговарали их да гласају за овај општински прирез;

3., што је гласање вршено у општинској судници, која нема ограђено двориште; а

4., што је гласачки одбор примао гласове и после 5 часова по подне.

Надзорна власт, расмотривши и жалбу и одлуку и акта, нашла је, да је одлука збора на закону основана. С тога је решењем од 20. марта 1912. године Бр. 4842 одбацила жалбу као неумесну.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 18. априла 1912. године № 3606.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милоје Марковић, чувар телеграфске линије келнно-планске, извршио је крађу Стојану Жупљу, кмезару из В. Плане, па побегао.

Он је стар 25—30 година, доста крупан, у опште плав, косав, у одећу сељачком.

Дешпша начелника среза орашког Бр. 7937.

Станка — Милена — жена Радосава Јелесијића, из Алексинца, побегла је од свога мужа са једним дететом од 4 године, пошто је прво украла мужу 1700 динара у новцу.

Са Станком је у друштву и Тајир Бирјамовић. Циганин из Алексинца.

Станка је стара 30 година, у опште црномањаста, на десној руци прсти су јој згрчени. Дете је такође црномањасто.

Дешпша начелника среза моравског, округа нишког, Бр. 5347.

Боривоје Стефановић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Београда, стар 24 године, стаса средњег, носе овеће, бркова плавих, очију угаситих, од особених знакова има: белегу од посекотине преко десне обрве; и младеж величине просечног зрна на левом образу за 1·5 см. испод и у десно од репа леве обрве; и младеж величине просечног зрна на левој вилици за 5 см. испод левог ува.

Акт управе београдског казненог завода Бр. 2266.

Живко-Живојин М. Иванић, осуђеник пиротског казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Јасенице, среза брзопаланачког, оружа крајинског, стар 32 године, стаса средњег, носе и бркова проседо-црних, очију плавих: од особених знакова има: младеж величине сочива за ½ см. испод спољњег угла левог ока и за 5 см. испод и десно од левог ува; белегу од ране права линија правца носог величине 2 см. на средини десне вилице, и на врату више белега од рана.

Депеша управе пиротског каз. завода Бр. 1503.

Раденко Миличевић, из Чачинова, напрнио је крађу и побегао.

Он је стар око 50 година, раста средњег, носе и бркова седих, на десном оку има беле накнаде, на левој руци нема палца.

Акт начелника среза крагујевског Бр. 4136.

ТРАЖЕ СЕ

Стана, кћи Радојице Миловојевића, из Арнауткова, отсуствала је непознато куд.

Она је стара 14 година, раста малењког, у опште приземљеног, очију црних, носе равне и дуге, образа дугих суводањих.

У одећу је сељачком одећом краја.

Депеша начелника среза таковског Бр. 2771.

Стеванић, сина Димитрија Н. из Лабуковца, пеставо је са салаша.

Он је стар 11 година, плаве косе, суводањ. Од одела има: црно гуњче и панталоне, на којима опанке и на глави белу шубару.

Депеша начелника среза крајинског Бр. 3120

КРАЂЕ СТОКЕ

Радивоју Шашићу, из Г. Врањске упраген је коњ дапе доратаче, матор 10 година, рошшен у обе уна, има жиг „О“.

Депеша начелника среза поцерског Бр. 4145.

МАНГУП СТОКА

Код власти среза болевачког пријави се један мангуп кобила, дапе краше, матора 8 година, у леву задњу ногу чарапаста, десном задњом ногом рамље, на лепима има беле дапе, а има жиг „О“.

Депеша начелника срп. болевачког Бр. 6552.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

Јован Гркић, тежак из Нересница, среза ваљевског окр. пожаревачког, који је био под истрагом и у притвору код полицијског одељења у Мајди-пеку због разбојништва са убиством, на коју пазњу 12. и 13. новембра 1911. г. разбојницима ваљану побегао из притвора, ниже се ни до данас власти јавио; већ се наоружано пушком берданком и одметао од власти у намери да и даље вашима дела врши, што је документовано и тиме:

1. Што је у почетку месеца фебруара ове год. у вече једнога дана сачекао на путу у атару нересничком Симеона Дим. Грујића, Божидара Лазаревића и друге из Нересница и пре двојицу позвао да стану, а осталима да се издвоје у страну и тада отворио пуцати на пред двојицу из пушке у намери да их убије.

2. Што је 17. истог месеца око 8 сати у вече сачекао писпомепног Божидара Лазаревића у потоку близу његове куће и пушио на њега 4 пута у намери да га убије.

Јован је стар 25 год. висок 170 см. пронмањаст, брковпа прао жалих, који не покривају горњу усну, брија се, на левом образу према доњој вилици има мали младеж, носе прне. На левој руци нема домаћи прст, а средњи прста прирасли један за други. Испод левог пазуха има запуштену рану коју му је пакоја пратља и која често гноји. Од одела има сиве сукнене поворе, прне чакшире, на глави прну загнеђу шубару, на ногама шарене чарапе и опанке са кајишима. Говори поред српског и влашки.

На основу чл. 9. закона о јавној безбедности, пачелство окр. крајинског позива Јована да се у року за 20 — двадесет дана од дана кад овај оглас — позив — изађе у „Српским Новинама“ пријави и преда надлежној полицијској власти или најближем пријатељском суду; јер ако то не би учинио у остављеном року, пачелство ће с њим поступити по чл. 10. зак. о јавној безбедности и огласити га за хајдука и онда ће бити свакоме слободно убити га.

Из канцеларије начелства окр. крајинског 28. априла 1912. год. Бр. 4027. у Неготину.

Штампа Краљ. Срп Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 18. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 13. МАЈА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за финансца округа чачанског Др Косту Ст. Ристића, секретара санитетског одељења Министарства Унутрашњих Дела.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. маја 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

у управи варошн Београда:

за чланове прве класе: Живојина А. Лазића, Рашка Д. Трифуновића, Василија Лазаревића, Милорада К. Јовановића, Косту Катића и Душана Николића, чланове друге класе исте управе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. маја 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара топчидерске полиције у рангу члана прве класе управе варошн Београда Богољуба М. Вучићевића, комесара исте полиције у рангу начелника среског прве класе;

за комесара железничке полиције у у Нишу у рангу члана прве класе управе варошн Београда Анту Ивановића, комесара исте полиције у рангу начелника среског прве класе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. маја 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара сеоске полиције у рангу начелника среског прве класе Андрију Станковића, секретара исте класе начелства округа ваљевског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза посавског, округа ваљевског, Живка Лазаревића, комесара сеоске полиције у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа ваљевског Војислава Анђелковића, начелника исте класе среза посавског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза деспотовачког Косту Петровића, комесара железничке полиције у Пироту у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби;

за комесара чукаричке полиције у рангу начелника среског треће класе Стевана Павловића, полицијског писара прве класе среза врачарског, и

за начелника треће класе среза загланског Александра М. Савића, полицијског писара друге класе управе варошн Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. маја 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Владимир Тасић, полицијски писар треће класе среза јасеничког, округа смедеревског, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе с тим, да му се на име помоћи издаје из државне касе 30% од његове досадашње плате.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. маја 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧНО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђурничића
судије Касац. Суда

35. Повреда тач. 9. чл. 27. Закона о Општинама стоји увек, чим општински суд пропусти да на дан 20. октобра закључи азбучни гласачки списак и тако, закључен пошље надлежном првостепеном суду на накнадну потврду, без обзира на то: да ли се у оним списковима имала вршити каква измена гласача или не.

(Одлуке III Кас. Суда, 5-V-1911 год. №№ 3505 и 3506).

Председник и деловођа општине X оптужени су зато, што нису на време закључили и суду послали на потврду азбучно гласачке спискове.

Мотиви решења првостеп. суда:

„На одвојених акта о потврди азбучних спискова за општину X, види се, да су азбучни спискови послани овоме суду под 18. октобром 1910 год., а да су у суду примљени 20. октобра, као и то да ти спискови нису имали никаквих измена од прве потврде, те су послани суду без закључне потврде према стилизацији чл. 27. т. Зак. о Општинама. Општински су судови дужни закључити азбучне бирачке спискове 20. октобра, пошто у списак увеђу све измене. Према томе, ако измена нема, нема се шта ни закључивати, јер се закључити може она радња, која је отпочела, вршила се и најзад престаје да се врши — закључи се.

Како дакле од потврде азбучних спискова није било никаквих измена у гласачима, то се у списак није имало шта уносити, па ни са уношењем престати — закључити.

Да је овако схватање у духу закона о општинама доказ је и тај, што су за све остале случајеве предвиђени форму-

дари уз закон о општ., а међутим нема формулара за нападнице потврде спискова, у случају кад није било никаквих измена".

Са оних мотива првостепени петровачки суд решењем № 2162/911 г. ослобођено је оптужење од стављања под суд.

Ово решење уништено је примедбама III од Кас. Суда под № 3505/911 г., које гласе:

„По тач. д. чл. 27. зак. о општинама, на дан 20. октобра сваке године општински суд мора закључити лабучки гласачки списак, и тако закључен општински суд одмах шаље надлежном првостепеном суду на накнадну потврду.

Према томе суд је погрешно што је оптужење за ово дело ослобођио стављања под суд, са разлога да се у списковима није мала вршити никаква измена гласача, на према томе да није било ни потребно накнадно закључење, јер према горњем законском пропису они су били дужни закључити спискове, без обзира да ли у њима има каквих измена или не".

Ове примедбе првостепени суд успоставио је, па су за тим оптужени осуђени на новчану казну по чл. 163. зак. о општинама. Ова пресуда одобрена је пресудом Апелационог Суда и оснажена решењем Касационог Суда. [III 17-II-1912 № 2134].

Напомена. Правилно је гледиште Касационог Суда. Законодавац је тач. д. чл. 27. зак. о општинама, прописао општинским судовима безусловну дужност, да на дан 20. октобра сваке године морају закључити лабучке бирачке спискове и суду их послати на потврду, било у њима каквих измена или не било. Само у овом случају општински органи не могу накнадно мењати ове спискове и те измене антидатирати, јер би биле ухваћене у фалсификовању спискова, према оним прописима, који се већ налазе код првостепеног суда и ту бан и лежи заштита противу злоупотребе бирачког права, која се поменутим прописом хтела да изведе.

38. Реферат чувара шума потпун је доказ по чл. 139. зак. о шумама, и у ономе случају, кад је дотични чувар на своју дужност заклет у времену кад се тај реферат има да цени од стране првостепеног суда, па ма и да није био заклет онда, кад је тај реферат поднет.

[III О. К. С. 10-VI-1911 № 3841].

Мотиви пресуде првостеп. суда:

„Према реферату чувара шума и увиђају општ. суда стоји дело горосече, плаћањо по чл. 111. зак. о шумама.

Но иако је поднетим уверењем суда општине рушанске под бр. 223. утврђено, да чувар шума у целој 1908 год., на према томе и у времену кад је ово дело извршено и кад је реферат по истом делу писано, није био заклет на своју дужност, то је доказна вредност реферата у сузиљу доведена, то не може служити као доказ о кривичној одговорности оптуженога. На како противу њега нема никаквих других доказа, то се он на основу § 241 крив. суд. пост. има ослободити свако кажњавања".

Примедбе III од Касац. Суда од 10-V 1911 № 3841.

„Кад се из уверења суда општине рушањске од 13-II-1911 под бр. 223. види, да је чувар шума општине рушањске, који је реферат по овом делу горосече поднео, заклет на своју дужност 7. маја 1909 год., онда је суд погрешно усео, да овај протокол чувареве нема доказну вредност с тога, што чувар шума, који га је потписао, није био заклет у времену кад га је поднео, већ је ову исправу требао да цени с обзиром и на ту околност, да је чувар шума пиак заклет, пре него је оказбена пресуда донета и да је тада имао и тај услов, који се за његову доказну вредност тражи (чл. 24. у в. с чл. 133. зак. о шумама) итд".

Ове примедбе усвојене су, па је доцнијом пресудом оптужени осуђен на казну, а ту пресуду оснажило је и одељење Касационога Суда.

Напомена. Као доказ о гороссечи служи протокол, који се састоји из две исправе: 1) реферата чувара шума и 2) увиђаја општ. суда. Обе те исправе морају бити онако начињене, како је прописано у чл. 133. зак. о шумама, па да протокол може имати доказну силу. Заклетва чувара шума предвиђена је у чл. 24. зак. о шумама. И кад је она већ положена у времену кад се реферат овога службеника има да цени као доказ, онда ј пононути протокол уредан, јер се заклетва овде има да сматра само као појачана гаранција за исправност дотичног службеника у служби, [Види о „чиновничкој заклетви у опште Das Reichsbeamtengesetz, vom 31. Marz 1873, erläutert von — Röper, zw. Aut., Berlin 1901, под § 3 итд.]. Ово стоји овде у толико пре, што се непродостојност исправе овога службеника (реферата) потпрељује и накнадним исправом друге власти — увиђајем општ. суда.

37. Реферат незаклетог чувара шума није доказ за кривицу оптуженога.

[III 9-VI-1911 №№ 6000 и 6006].

Противу опт. Х поднео је реферат за дело гороссече — чувар шума У, који на своју дужност није заклет. По опакном реферату првостепени суд осуди оптуженога на казну. Та пресуда уништена је поменутим примедбама Касационог Суда, које овако гласе:

„Кад се из извештаја суда општине мионичке види, да се у архиви тога суда није могао наћи протокол заклетве чувара шума, онда је суд погрешно, што је реферат незаклетог чувара узео као потпун доказ о кривици оптуженога, јер по чл. 24. у в. с чл. 133. зак. о шумама само се реферат заклетог чувара може сматрати као потпун доказ против учиниоца дела".

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Нитрат сребра.

Развијање отиска претпоју помоћу нитрата сребра одавно се већ практикује. Нитрат сребра употребљавао је већ и Форжест приликом својих студија. Међутим, ово је најгора метода за развијање отиска, и ако је ја навели теоријски полицајске технике — који су писали књиге набављени се нипад прансом — придају знатну вредност. По овој методи отисак за развијање треба намазати, и то веома нажљиво да се не би покварио, водењканим раствором нитрата сребра (10%), и изложити га за извесно време дневној светлости. После овога треба са отиска скинути вишак раствора помоћу воде и капорзатора, услед чега отисак постаје црнаст. Слика на њему образована је из масе малих и усамљених тачкица. Отисци на стакленим предметима могу се, после овога, снимати у фотографском назимачу, услед чега нашти постаје јасније.

Ако се отисак налази на органском уљу, у чију унутрашњост може да продре нитрат сребра, метода ова не даје добре резултате, јер се основа увек обојана и тиме спречена видљивост отиска. Као што смо већ рекли, метода ова стара је и не даје добре резултате. Резултати, који се добијају осталим методама, много су бољи. Само у извесним специјалним случајевима, на које се не могу применити остале методе (н. пр. да би се отисци боље нере на прозиалном папиру учинили видљивим) може се употребити нитрат сребра.

Треба знати, да је још Форжест употребљавао осмичну киселину за бојадисање отисака. У овом циљу он је стакло са отиском мешао под звоно са кристалима осмичне киселине, палазу ће та на овај начин пајхиној емпанацији. Плаваране линије постајале су, услед овога, прве после неколико дана. Ова метода успела само код отисака врло масних и свежих.

Исто је онако и под методе помоћу флуороходричне киселине, код које се стакло са отиском налаже емпанацији ове киселине. Услед ове стакло потамни, изузев места на којима се налазе масне материје.

Раствори материја за бојење

Сматрамо да смо били први који смо применили ове раствоое за бојење отисака на стаклу. У овом циљу употребли смо алкохолни раствор фуксина, који смо спирали на отисак пошто смо претходно загрејали стакло са великом предострожношћу. Услед овога отисак је добијао црвену-љубичасту боју. Ова метода дала нам је некад добре а некад рђаве резултате, и с тога ниje за препоручивање употребу.

Стоиче, из Лајежа, препоручује бојење отисака помоћу црвеног судана (III), који боји само масне материје. Бојење се заснива на раствору материје за бо-

јење у масти. Судан за бојење спаљила се, по Стокингу, на овај начин: навесну количину алкохола од 70° и. пр. 500 сс. треба загрејати до тачке кључања и потом насути у стаклену епавицу са 40. гр. судана, па ову херметички затворити и изложити топлоти од 40° за време од 24 сата. Добивени раствор треба филтрирати пре саме операције, јер се кристали масних материја, који се образују, могу наслагати на отисак и учинити га нејасним. Тако исто потребно је да се овај раствор чува у помрчини, јер на сунцу губи боју-бледи.

Само бојење отиска бива на овај начин: парчад стакла, на којима се налазе отисци, мећу се на дно једне стаклене тацне са угластим ивицама, која се херметички затвара поклопцем од путног стакла. Да би се избегло образовање пристала од материја за бојење, треба страну стакла, на којој су отисци, окренути на дну тацне, подмећући под ивице стакла мале дрвене попречице. Пошто се у тацну масне охлађен и филтрован раствор, тако да течност покрије цело стакло са отиском, треба тацну брижљиво затворити и останити у помрчини за време од 24 сата. Ако би стакло дуже остало, на њему би се наслагали кристали који би га могли учинити нејасним, а ако би се пре времена извадило из раствора боја би му била бледа. После овог рока од 24 сата стакло са отиском треба из тацне извадити и опрати, провлачећи га кроз хладну воду за време од једног минута, а за овим оцедити га и осушити.

Помоћу судана могу се обојити и отисци који су стари но неколико дана, само што је боја ових отиска слабија од боје свежих отиска. Ми смо са успехом употребљавали Стокингову методу, по којој се отисци пустиј ногу врло добро обојити, задржавајући оном приликом све финесе својих нацрта.

Једна пара.

Једна пара служи такође за бојење отиска пустиј, произведених масним материјама. Тако, отиски на стаклу постају жути кад се изложе њеном утицају, а тако исто и отисци на хартији. Утицај једне паре на све последње много је јачи.

Развијање отиска помоћу једне паре врши се на овај начин: у порцулански рециципјент треба метнути неколико пристала јода, на дно рециципјента загрејати на пламену дотле док се јод не почне претварати у љубичасту пару. У овом моменту на отворени крај рециципјента треба брзо наднети хартију за коју се верује да садржи отиске, и задржати је над паром неколико секунада. Разуме се већ, да једној пари треба изложити ону страну хартије на којој је отисак. Кад се хартија удали од рециципјента видеће се на њој црнкасти нацрти отиска пустиј на основи жуто-црнкастој, више или мање обојеној. Боја отиска и осново нијансена доста брзо, те се с тога мора одмах приступити фотографисању појављеног отиска. Фотографисање ово извршује се веома лако помоћу белог филтра. Да би извлачење невидљивих отиска помоћу једне паре испало добро, неопходно је потребно да се ова пара развије у великој количини, и да хартија са отиском буде врло кратко време изложена њеном утицају. Ако би она остала дуго над рециципјентом, и отисак и његова основа постали би подједнако угасити.

Примена ове методе препоручљива је за извлачење невидљивих отиска на документима, на којима операција не треба да остави никаквог трага. Доиста, као што смо већ поменули, боја од јода нишчава врло брзо, и хартија постаје опака иста каква је била и пре операције, ако у њој нема штирка.

Посипање прахом.

Невидљиви отисци пустиј могу се исто тако открити и помоћу разног ситног праха. Бертилон је био први, који је у овом циљу употребио графит, посипајући њиме места са невидљивим отисцима. Пошто само масне папиларне линије задржавају графит, а не и остали недодирнута места, то се отисци пустиј на белој основи појављују, услед посипања графитом, у црној боји. Нацрт, добивен на овај начин, може се фиксирати помоћу обичних средстава која се употребљавају за фиксирање нацрта помоћу плаважа. Треба само имати у виду, да код несавршених хартија и сама пихова плавка задржавају мале количине графита, услед чега нацрт губи у јасноћи.

Графит се може употребити за извлачење отиска на свима предметима отпорене боје и са глатком површином. Да би укинули мале количине графита, које прилажу за површине посутих предмета, ми се служимо дувалком у облику напоразатора, под нога је стакло завршено стакленом цеви, која је на врху отворена. Треба само избегавати сувише јаку пројекцију ваздуха да се не би покварио нацрт отиска.

Поред графита, за посипање невидљивих отиска још се употребљују: предл, ликопод, магнезијум и т. д. за отиске на угластим основама, и цинабор, разна металин прахови и т. д. за отиске на отпорени основама.

Од свију ових материја, најбоља је магнезијум. Од свију осталих, на и од ликопода, отисци су сиљоштени и непотпуни. Сасвим је друга ствар са карбонатом олова. То је најбољи прах за извлачење отиска ако је само добро сув. Он се врло добро фиксира за отисак и даје оком финоћу, коју је апсолутно немогућно добити осталим прахоиима. Поред свога, он се врло лако скида са отиска меком четком, услед чега отисак постаје јаснији, и јаснији.

Карбонат олова има још једно пренмућство над осталим праховима за извлачење отиска: његова бела боја може се лако претворити у црну ако се изложи еминицијама сулфидрат-амонијума.

Ако се невидљиви отисци пустиј налазе на обе стране пакног парчета стакла, треба их извлачити помоћу карбоната олова а за оним један обојити црно. Да се ово постигне, треба дотичну страну стакла метнути над стакленн суд, у коме се, на дну, налази раствор сулфидрат-амонијума. Пријном фотографисања белог отиска треба позади стакла — на коме је овај отисак — ставити црну хартију. Противно овоме, приликом фотографисања отиска црне боје, треба иза стакла ставити белу хартију.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

ОД

LOUBAT-A

ГЛАВНОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У ЛИОНУ

(НАСТАВАК)

Знамените криминалисте оспоравале су корист од овога права. Употребљени су га са маџинским прутњем који има власт да уништава законе[1]. Али се ове строге идеје не слажу са захтевима друштва, јер показују увек нешто непредвиђено и неспоразумно са законицима који су у снази. Право милости замоће се да се коригује недостатак гипкости закона и неминовно посапрешен пресуда. „Ова власт праштања коју владалац има, — каже Монтескије, — кад се врши са мудрошћу, може имати дивних дејстава". Али је вршење овога права по све деликатно и гранично са самовољом. Треба га употребљавати умерено из бојазни да се не падне у мекушство и слабост, а никад пристрасно; то што би допустило да реномо са Бекаријом, да се овај који има милост да извршује законе, узлиже напад њих и пређутно их не одобрава. У осталом, злоупотреба би неминовно повукла пропаст овога потребног права, исто онако као што је било под старим режимом, изазивали протесте задоссва, те је установорача спупштина једним одушевљеним потумом укинула ову краљевску прерогативу. Већ право милости није популарно; мало ће требати да се укине.

Приметимо пре свега, да то није као што се у опште мисли, лично право председника републике. Декрети милости, као и сви други акти шефа државе, треба да буду према потписани од једног министра, а само право врши се под гаранцијом министарске одговорности. Ако има злоупотреба, највиши шеф државе не носи одговорност, већ министри. Средњи број осуђених који су помиловани, био је од 1881 до 1885, 4625 и 3856 за период од 1886—1890. У овој епоси, примена закона о условној осуди и одлагању, проширили знатно умањење и средњи број од 1891 до 1895 није био већи од 2581 и 2625 за време од 1896—1900. Али од 1901 до 1905 пиера се мења до 3367. Свако године примењују се неколико прогнаника међу изабранима. Има их баш међу њима који су више пута помиловани.

Но, са највише племенитости милост је практикована код осуда на главну казну. Смртна казна скоро је укинута за време од једну десетину година услед оних честих помиловања. Услед тога дру-

[1] *Beccharia.*

штаве је лишено једне казне, најмање од свију која је прописана у његовим законима. Тако схваћена милост није ништа друго него вршење сувереног права, које је намењено да се примени у случајевима које ни закон ни пресуде нису могле предвидети, него права ревизија закона и судских пресуда. И овај добровољни, милостив суд функционише са толиком активношћу, да му се могу готово са извесношћу есконтовати одлуке.

Условно је ослобођење само друго право осе прерушене милости, са том отежавном околношћу што је оно атрибут, не шефа државе него министра унутрашњих дела. Често је условно ослобођење ревизија одлука милости, иако што је милост ревизија пресуда. Кад је милост била одбијена, осуђени ће закључати на друга врата која није тешко отворити. Овај дуги биро опраштања повереп је функционерима министра унутрашњих дела и као ни помиловања, његове се одлуке не публикују и не мотивишу. Могло би се мислити да добро владање и прилагођавање раду владају сувереном у таминама поштo се предлаже одсек велики број осуђених. Предлози се чине по мало и неправо и сналожно. Да ли су се осуђени добро или рђаво владали, није стало за тим! Најопасније злочинце, подвођаче, рецидивисте, чији је цео живот био само један сплет злочина и које ће опет отпочети такав живот, предлагали су од администрације за условно ослобођење. Вероватно да ту има тактике коју диктују неполитки разлози економије. Овај закон који је био донесен да „фаворизира поправку осуђених, постао је бунтовно средство. Не пита се да ли осуђени својим кајањем и напором и добру, заслужује да буде охрабрен и награђен, него колика ће бити економија од његовог пуштања у слободу. Кад један пут изађу из затвора, наше се пајма не баве; они могу на доколици новона да се одаду њиховој ужасној професији и често то и чине.

Како је магистратура могла избећи ову атмосферу опште благости? Требало је један другог доба. У општој расушетности, није се могло очекивати да једнако судије задрже чврстину. У осталом, није одавно како се обратала пажња на њихову прекомерну благонаклоност. Још јуче су их оптуживали за противно. Штампа, позориште, одиласи су их као сурова и груба створења, робове нечовечних и преживелих прописа, блазираних од пајаке кажњавања; упоређивали су судове са воденицама осуда, које се окрећу, неосетљиво, индиферентно и нељу грубо све што падне под њихове тешке точкове. То је било с тога што су их мало познавали. Одавно је већ благост владала у срцу магистрата. Свакодневни сведоци беда човечанства, они осећају према њему више сажаљења него грубе; они се бан не поводе за гњевом који заслепљује и труде се да сачувају своју хладнокрвност. У возило постају старији, они су више родитељског познавања, него да строги. Не само да нису опрезни, него су ирр добродушни. Не бих се изненадио, ако би се често они више уплашили од строгости казне, него сам осуђени. Код магистрата виших јурисдикција на које би требало рачунати да поправљају слабости других, влада још већа благост. Ови поштени људи неће да се узалуд њима обраћају. Ако су судије пре инстанције осудили осуђеног на једну годину дана затвора, саветници у вишем суду налазе да је десет месеци одвише довољно; ако су у првостепеном суду досудили ком десет месеци, они у вишој инстанцији скину два или три месеца; ако су каквим случајем магистрати са врло хладном, одбили одлагање, они у првепој хладни журе се да поправе ову неопортуну строгост.

Слабост код пороте још је већа. Неискуство, страх, осетљивост, чине те је код пороте правда нејединака, на срећу, зависи од утисака у суду, на улици или од штампе. Изведни су злочини осигурали опроштај, док се други који су много мање озбиљни, казне без сажаљења. Убиства, тровања, побачаји, матере убице своје деце, ослобођавају се уз аплауз аудиторијума, док се какво лице које је направило неколико нокада лажног новца осуђује на вечиту робију. Једнога дана порота је сварена; сутра дан је болесна. Оптужена која има вештог и речитог адвоката има велике шансе да буде ослобођена; али какав сиромах, несрећник, кога брани привражник, скоро сигуран је да ће бити осуђен. Образовање, васпитање, држање оптуженог врше полика утицај на пороту. Ако је то каква жена, њена депота говори на њу и утиче на наше модерне хелијасте! Страсни злочини ужижају неважење и падаче по нспад двотоову у привичном суду као и у позорипту. У стварима које имају најмању политичку боју, правда пороте је најнезависнија; и адвокати, знајући то не пропуштају а да не уплоту политику тамо где она нема ни шта да види. Јавни човек паја тражи од пороте заштиту своје части, чини скоро јуначко дело, толико је опасно његово предузеће. Најпосле порота тежи да буде господар казне; она поставља своје услове суду и ако се они не приме, она ослобођава. Позната је њена издашност у олакшавајућим околностима; она их налази код најгнуснијих злочина: она их одобрава 73 пута од 100 т.ј. скоро три четвртине осуђенима. У овој трци за милошћу, суђови се такмиче са пороном употребљују своје овлашћење о ублажавању казне у 7/10 случајева; и ова средња цифра све више се пијачава. Треба сматрати као срећан случај кад магистрати не капитулирају до бернжевског закона. За извесно време могло се надати да ће порота, боље рекрутована, просвећенија, искуснија, поправити своје навике. Но, ако је неровати статистици, ако се на против уназиовама. Жалосно је констатовати да је наша најмања привична јурисдикција, под које долазе на расправу највећи злочини и на коју следствено, друштво има право да рачуна највише, тако слаба и несигурна.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Сне је ово било у некој тајанствености, и прекарени се не усуђиваху да се озбиљно жале. Једино је било утврђено да је г. Бертран ишчезао; судили су га и као бегунца осудили на пет година рада на јавним грађевинама. Мало затим дође наредба да се похапсе главни међу Одиниједицима и да се растури њихово друштво. Али наредба је могла бити напршена само делимично: полоновље дознаде да их влада гони и да ће их позатварати у Бељје венсенске или у друге државне затворе, претпостављше смрт једном таквом бедном животу. Још исто дана неторо су се убијали; један подиаредник двадесет нете врете и још два друга убијали су се на пиштоља. Један капетан, који је у очи тог дана примио диплому команданта батаљона, закла се брицачом. Становао је код „Сребрног Лава". Господар Бутрол зачуђен што не силази, као што је увек чинио, да доручује са осталим официрима, куцне на врата његовог собе: капетан се тад бно нагао над једним умиваоником, који је наместо да у њега пада кри; намести брзо окоратник, отвори, пољуша да говори и падне мртав. Један марински официр, који је био на лађи пуној барута, потпали лађу и експлодира дохвати још једну. Зенђа се састресе на неколико миља у около; сви прозори у добој вароши попрскане; фасаде од кућа у пристаништу попадаше, комаде једрила, катарки и дешева бише разбацано на више од осамнаест стотина хвати. Посада са обеју лађа нестаде... Само један једини човек, нао некам чудом оста, неки лађар који је био у кошу на катарки. Катарка са којом је био одбачен у облаке, наде успрамо у пристаништо просушено блато и забоде се дубоко, више од шест стопа, и мрнара најпоше живог. Али је нагубио слух и говор и не поврати их нигда више.

У Булоњи се изненадиште једноличности оних догађаја. Лекари су објашњавали једновременост самоубистава расположењем које је изазвало нарочито стање атмосфере. За доказ своја мишљења поиказали су се на догађај пролаза лета у Бечу, у Аустрији, где су једног истог дана велики број младих девојака, нао судбином генсене, извршило самоубиство.

Неки су мислили да необичност оног догађаја објасне тим што су говорили да се после једног разгласиног самоубиства морају десити још два или три. Укратко, свет је у толико мање знао шта да мисли, у колико је полиција, бојећи на се да се не примети на шта што би нагледало као опозиција царском режиму, с намером пуштала најчудноватије гласове, а предострожност је била толика предузета да име Одиниједења није у овој прилици ни помепуто једно. Међутим узрок тодишим трагичним догађајима била је достава г. Бертрана. Нема сумње, он је

за то награђен; ја не знам како, али ми изгледа да је полиција задовољна његовом службом продужила користити се њим, јер је неколико година доцније пиљан у Шпанији, у исланбуршком логу, где као поручник није ни мало мање сматран за племића него што су сматрани Монтморанси, Сенсинони и други поштени неки наследници кућа француских, који су били у овоме веку.

Ускоро по постанку г. Бертрана, чета у којој сам био, би премештена у Сенлеонард, мало село, једну миљу далеко од Бузоње. Ту нам се служба састојала у чувању једног барутног магацина, у коме је била велика количина ратне муниције. Служба није била тешка али је стражарење сматрано као опасно: неколико је шильбења ту било убијено и говорило се да су Енглези решили да једног магацин запале. Неколико поступака ове врсте нису ни мало остављали сумњу да се у ово не верује. Имали смо, дакле, довољно разлога да будемо стално на опрезу.

Једне ноћи кад је био мој ред да разводим страшу разбуди нас напевање пушањ пушке; одмах смо сви били на ногама; пожурили смо што се обично ради да сменим шильбоња: био је то неки рекрут који ми својим гунгањем не уливаше баш много поверења. Унитам га, и по његовим одговорима, закључим да је се безразложно уплашио. Обићем оно магацина, прегледао сам улазе, не види се ништа, никакав траг од човека. Уверен тако да је рекрут напрасно напрасно узбуну укорим га и припретим му затвором. Али по повратку у стражарну поново га занитам, и по озбиљности којом је доказивао да је видео некога, и по појединостима које ми је рекао, повеpујем да се није бадава уплашио; обузе ме нека предосећања; најзад, пођем поново на магацину и најем врата отворена, гурнем их и још с врата спазим слабо одблесак неке светлости која се њиљање између два висока реда сандука пуна муниције. Притрчим брзо и видим,.. запаљена замља, пламен лиже даску на сандуку и неће се осећа мирис,.. није било ни тренутка за губљење; без устезања угасим ламу, извучем сандук и скојим мокрашем угасим остатак пожара. Потпун мрак около мене уверавао ме је да сам заустављо несрећу, али нисам се могао смирити док се и мирис није изгубио и дотле сам причекао, па се вратим. Ко је био кривац? Не знам га, али у мојој души су се гомилала нагађања; сумњао сам на руковаоца магацина и да бих се уверио одем одмах у његов стан. Његова жена беше сама и рече ми да јој је муж, сигурно задржан послом, заиста у Бузоњи, али да ће сутра најутра доћи. Заражим кључеве од магацина; он их беше одшео. То што је одшео кључеве довршни моје уверење да је он кривац. Пре но што би поднео рапорт о свему овоме направим се сутра најутра ово десет сати да видим да ли се вратио; не беше још дошао.

Прегледајући истога дана инвентар магацина униђело се да је руководалац имао највећег рачуна да се стварнште уништи. Четрдесет дана пролоше а не знађаше се где је се овај човек део. Његови лоши су после жестоки напали у једној пивници, а крај лоша пиштоља.

Моје присуство духа спречило је експлозију магацина и за то сам награђен унапређењем: постао сам поднаредник, а главни командант знао ме је да ме види и обећа да ме препоручи благонаклоности господина министра. Видећи се тако, што кажу, на коњу, а како сам желео стићи до циља, трудио сам нарочито да нао Лебеја загубим све ђаволе особине. Видокове, и да писам морао с времена на време, ради присуствовања прамању хране, долазити у Бузоњу, био бих исправан војник. Али, кад год бих дошао у варош морао сам посетити оног подофицира од кога сам одбранио Бертрана. Он нетина то није тражио, али сам ја осећао потребу да га чувам. При тим посетама цео дан би било посвећен пијанчењу и тад сам и против воље заборављао да се променим.

Причајући како има једна сенатора чије му је наследе осигурано, мој бивши друг на завода жилашње једним врло угодним животом; поверење које је уживао нао човек од фамилије било је неограничено. Није било у Бузоњи богаташа који није сматрао за част да му дође тако отмен човек. Најамбициознији родитељи нису желели ништа толико колико да њега имају за зета, а и међу девојкама је успевао много; тако је могао до воље пити кесе родитеља и задобијати љубав девојака. Живео је као пуковник, имао је псе, коње и слуге: гласом и држањем изгледао је великог господина, и умео је као нико други да баци прашину у очи, и да се направи важан. Због тога чак и официри, који иначе много поважу на преимућство епо лета, налазили су као сасвим природно то што их он засењује. На другом месту ван Бузоње овај би пробисвет био врло брзо обелодањен као варалица, али у једној новој вароши где је грађанство од доброга друштва примило само одело, било му је лако протурати се.

Његово право име било је Фезар, и у заводу су га знали само под именом Хиполит; био је, мислим, из Доње Нормандије, са свима одликама слобоже: отворен, смео, имао је ону врту дукаства, коју али грађанин прилично становништва Домфрона; је иком речи, био је препреден човек и снабдевен свима особинама да успе повереве. Да је имао једну једину стоту земље дала би му прилику за хиљаду парница и од тога, упропашћивајући суседе, постао би богат, али он није имао ништа на свету и немогући постати тужилац постао је варалица, затим фалсификатор, а после... видећемо. Неће да слутим догађаје које ће сами доћи.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општинске монтанчке, актом својим Бр. 551, пита:

„Један грађанин ове општине, поднео је молбу суду овом, којом тражи, да му суд и одбор у смислу чл. 30. става последњег закона о водама нада одобрење — одлуку, те да може на своју њиву водењи поденицу од неважне важности у ред поточара.

За подизање таквих грађевина, по истом члану јасно се види, да суд и одбор може дати одобрење молбену за подизање, ако се тим подизањем никоме неће шт.та доносити, а које одобрење издаје бесплатно.

По тарифи пан 385. закона о таксама, за допуштање и подизање воденица поточара има се наплатити такса у десет динара.

Према овоме суд је у недоумици: треба ли наплатити таксу или не, и да ли се правилно урадило, то се моли уредништво да објасни:

1. За подизање воденица поточара у смислу чл. 30. става послед. закона о водама, може ли суд и одбор давати одобрење бесплатно, или се има наплаћивати такса по тарифи 385. закона о таксама у десет динара; и

2. Сем тога кад молилац у смислу чл. 30. зак. о водама не положи таксу и на тражење суда нехтедне положити по тарифи 385. зак. о таксама, онда може ли суд поступити по чл. 16. зак. о таксама т. ј. поднету молбу оставити у акта као нетаксирану, и ако не може, шта се има по истој урадити?"

— На ово питање одговарамо:

Општински суд и одбор могу давати дозволу за подизање грађевина на води, о којима је реч у чл. 30. закона о водама и њиховој употреби.

О свакој својој одлуци ове врсте, треба да известе и господина Министра Народне Привреде, који има право надзора по закону о употреби вода и регулисању река.

За ове дозволе мора да се наплати такса по Тбр. 385. у 10 динара, јер је овим законским прописом укинуто оно ранијење из чл. 30. закона о водама, по коме су ове дозволе давате бесплатно.

Ако молилац не положи таксу по захтеву суда, онда његову молбу оставити у архив у смислу чл. 16. закона о таксама.

II.

Суд општине прислављене актом својим Бр. 810, пита:

„Част је суду овом умолити уредништво „Полицијског Гласника" за следеће обавештење.

Пресудом овог суда, од 21. марта т. год. Бр. 604, осуђена су два лица са по три дана затвора због дела из § 375 а кр. зак. и од заузећа земљишта да се одбију.

Један осуђени најавио је жалбу противу ове пресуде. Приостављена суд одлуком својом од 3. априла 1912 године № 7209, поништио је поменуту пресуду из разлога тог, што је требало да се у пресуди тачно означе мере и границе заузетог земљишта, а друге што прилазом одмеравања налне суд није ценио олакшавање и отежавање околности, ако их оптужени имају.

Према овоме умољава се уредништво да изволи у првом наредном броју свога листа објаснити: да ли је поменута пресуда поништена у опште према обојици осуђених, дакле и према ономе, који жалбу није ни подносно; и ако није према њему пресуда поништена, како ће се онда од њега заузето земљиште одузети и колики део, кад су они учинили заузеће заједнички над једним парчетом земљишта?

Поред овога умољава се уредништво и за ово објашњење.

Кад један оптужени по грађанском спору не пристане на вредност спора, означену у тужби, већ тражи да се процена преко вештака сазна, то који је дужан да вештацима положи дијурну напред, да ли оно лице које није пристало на вредност, или пак тужноц који је спор повео, па ако је дужност оног лица да дијурну положи које на вредност спора није пристало, па и би хтело да дијурну положи, у том случају шта би суд могао урадити, и да ли би суд могао узети ону вредност, која је у тужби означена или како друкше?"

— На ово питање одговарамо:

1. По § 15. и 16. полицијске уредбе, судови могу разматрати и ништити пресуду само на жалбу осуђеног.

Ако жалбе нема, онда значи да је осуђени задовољан пресудом, и она према њему постаје извршном онога дана, кад је истекао последњи дан за жалбу.

Према овоме, кад суд тврди: да један од осуђених није у опште поднео жалбу, онда би пресуда према њему остала у снази.

Али како се из примедаба судских види, да је суд, поред осталога, поништио пресуду и са тих разлога: што суд није ценио олакшавање околности, **„ако их оптужени имају"**, то изгледа да је суд поништио пресуду према обојици.

Да се не би учинила каква кривица, нека суд пажљиво прочита судску одлуку, па на случај какве нејасности нека учини питање првостепеном суду: да ли је пресуду поништио према једном или обојици.

Ако би одговор био да је пресуда поништена само према жалиоцу, онда се над овим другим може извршити пресуда и одузети цело заузето земљиште, пошто при заузећу није чињена никаква деоба.

Над другим, према коме је пресуда поништена, треба изрећи нову пресуду у смислу судских примедаба; и

2. Кад неко спори вредност означену у тужби, и тражи да се ова изнађе путем вештачења, онда суд, према § 6. гр. с. пост. има да одреди вештаке.

Дијурну за њих има да положи страна, која вредност спори § 258 и 260 кр. с. п.

Ако у остављеном року то не учини, суд ће узети да је вредност она, која је тужбом престављена, и по поднесеним доказима пресудити ствар.

III

Суд општине ратарске, актом својим Бр. 1094, пита:

„Моли се уредништво да изволи дати овоме суду следеће обавештење:

Пресудом првостепеног смедеревског суда од 22. фебруара 1912. год. Бр. 8221, осуђено је извесно лице из Ратара са 3 године робије за 2 дела из § 223. тач. 1. крив. закона.

Именовани је већ упућен на издржавање досуђене му казне, а по себи у својој задрузи оставио је мајку и три малолетне сестре без икакве пунолетне мушке личности, које имају да живе на заоставшој имовини осуђеног до његовог доласка са осуде.

Како ће сада суд првостепени наредити, преко надлежних, да се изврши наплата досуђених крив. трошкова од осуђеног, а он нема ни околико земље, колико му штити § 471. гр. суд. поступка, а на овом имању ужива удова као мајка осуђеног и три малолетне кћери његовог оца, то настаје питање: шта ће радити суд кад добије наредбу за попис имовине, односно да ли суд може и сме издати уверење да осуђени нема своје засебне имовине сем што је живео на имовини свог покојног оца заједно са мајком удовом и сестрама, и ако изда да ли ће сносити какву одговорност или не, и у опште шта треба урадити у овом случају?"

— На ово питање одговарамо:

Мати осуђеног има право удовичког уживања на имању свога мужа.

Сестре осуђеног имају право пристојног удомљења из очевог имања.

Према томе, осуђени може бити наследник само онога имања, које преко свега овога претекне, на према томе само то имање могло би бити предмет пописа за његове кривичне трошкове.

Кад суд добије наредбу да изврши попис, он нека то учини, али нека у самом акту пописа констатује све ово и истакне право и матере и сестара осуђеног, на ће полицијска власт урадити даље што треба по закону.

IV

Суд општине јовачке, актом својим Бр. 1005, пита:

„У овој општини једно лице има две механе са механским правом, од којих у једној механи ради свакодневно, а у другој механи од пре десет година механску радњу не упражњава, већ у овој обично круни кукуруз те му служи за магазу, тако, приликом вршаја у њој стовара жито, собе механске издате су појединим фамилијама под кирију.

Моли се уредништво за обавештење, да ли сопственик ове зграде, после толико година неупражњавања механске радње у истој има сада местно механско право, или га је изгубио, и ако га је изгубио, шта треба радити те да му се ова радња затвори?"

— На ово питање одговарамо:

По § 24. уредбе о механама, „над механа у течају једне године остане неупотребљена као механа, та се више неће моћи ни отворити без новог дозвољења, које се мора тражити по §§ 12. и 13. уредбе о механама".

Како суд тврди, да се у поменутој згради не механише већ 10 година, то је она изгубила месно механско право.

Ако би сопственик ипак покушао механисати, треба известити среску власт, која би поступила по последњој тачци трећег става § 24. поменуте уредбе.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

О давању права употребе воде са потока, као и одузимању овога права, решава општински суд са одбором, у чијем се атару налази дотични поток (чл. 30. закона о водама).

Добрици И., из В. Ш....., још 1909. године одлуком суда општине в. ш..... дато је условно одобрење, да може воду са в. ш..... реке одводити на своју воденицу „Прекају". Између осталих услова односно обавеза, под којима му је дато ово право употребе воде, био је и тај, да тим одвођењем воде не чини никакву штету имањима околних грађана.

У мају месецу 1911. године, Милоје Ч. и још 74 лица известили су општински суд, да Добрица одвођењем воде наноси штету њиховим имањима, па су молили да се то изкиди и утврди увиђајем а по том му се забрани даље одвођење воде.

Увиђајем на лицу места утврђено је стање представљено у тужби.

На основу овога, општински суд позвао је жалитеља да учини све да се одвођењем воде не наноси штета овим лицима.

Како Добрица није ово учинио, то је општински суд са одбором, на основу чл. 14., 15. и 30. закона о водама, решењем од 2. фебруара 1912. године № 146, одлучио, да му се одузме право одвођења воде са в. ш....., потока-реке на његову воденицу „Прекају".

Незадовољан овим решењем, Добрица се жалио надзорној власти. Надзорна власт по оцени жалбеног решења, навода у жалби и односних аката решењем од 16. фебруара 1912. године Бр. 3386 одобрила је решење суда и одбора општине а жалбу одбацила као неумесну.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 16. априла 1912. године № 3349.

Решавање о чињењу поклона из сеоског имања, односно о отуђењу покретног имања, права, поклона и потраживања појединих села, која улазе у састав општина, које су састављене из вароши и села, или из више села, не спада у надлежност сеоског састанка, јер овај решава само о размени и отуђењу непокретног имања.

Данило М., Вучко П., Душан М., Прока М. и Љубомир П., сви и села К..., поднели су молбе одбору општине к....., и молили га, да им дуговања селу к..., за горосечу опрости, пошто су, веле, сиромашни људи, те се ни продајом цело-

пуне њихове имовине та дуговања не могу наплатити.

Општински Одбор донео је одлуку, да ову ствар унесе општинском збору као надлежном на решење, па је одређено и дан за сазив збора.

Надзорна власт задржала је од извршења ову одлуку одбора из ових разлога:

1., што није требало сазивати збор целе општине за решење овог питања, већ само збор сеоања села К....., пошто је то његова ствар;

2, што се не види, да ли су сви одборници звати за ову седницу, нити се види, да ли је ко одсуствовао, и зашто;

3., што одбор истом одлуком није могао одређивати и дан збора, јер иста није још остала извршном;

4., што у одлуци није наведен законски пропис о избору гласачког одбора; и најзад;

5., што је одборску радњу водио (писао) један дечко, који није имао услова за деловођу — чл. 115 закона о општинама.

После овога, општински одбор донео је 10. јануара 1912. године одлуку, да се поводом предњих мотива гороспевања ова ствар унесе сеоском састанку на решење.

Надзорна власт решењем од 14. јануара 1912. године № 394. обуставила је и ову одборску одлуку од извршења, поред оних разлога наведених у раније решењу, још и зато, што у чл. 57. закона о општинама није предвиђено, да сеоски састанак може и овакве ствари да ради, а при том мотиви (гороспевци) су измишљени људи.

По изјављеној жалби, III Одеок Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неуважена.

Одлука од 18 априла 1912. год. № 3624.

Један случај одобрења зборске одлуке о расходовању општинског прireза.

Збор општине ж.... на дан 23. марта 1912. године донео је одлуку, да се општински прирез из 1910. и 1911. године, у суми од 848 дин., расходује због немогућности наплате од дужника.

Државни Савет расмотрио је ову одлуку збора, тако и акта овог предмета, па је је на основу чл. 33. у вези чл. 51. закона о општинама одобрио.

Одлука од 2.. априла 1912. године № 3714.

У општинама, које су састављене из вароши и села, или из више села, поред општинског збора постоје још и варошки, односно сеоски састанци, као скуп правних гласача вароши или села, у чију надлежност, поред осталога, спада и то, да решава о размени и отуђењу својег непокретног имања

Збор општине ж.... [која је састављена из два села — села П.. и села Р....] на дан 28. фебруара 1912. године, донео је одлуку, да село Р. изврши размену једног свог земљишта за земљиште Милана В., онда, у циљу проширења дворишта и плаца школе р.....

Државни Савет расмотрио је ову одлуку, тако и акта, па је нашао да се одлука збора не може одобрити с тога, што је о тамни овог сеоског земљишта решавао збор целокупне позитивне општине, а не чл. 57. закона о општинама о томе је требао да решава састанак сељана села Р.

С тога је на основу чл. 33. закона о општинама решио, да се одлука збора не одобри.

Одлука од 24. априла 1912. године № 3630.

Јес. К. Ст.

Крађа извршена и од стране слугу према господару, удешеним кључем, обијањем итп. **опасна је крађа**, и без обзира на однос који је, у време извршења дела, постојао између извршиоца дела као слуге, и оштећеног као господара, јер је такав њихов однос без утицаја, када је у питању крађа извршена на опасан начин.

(Одлука Касац. Суда од 7. јануара 1912. Бр. 16964.)

Решењем првостеп. суда стављен је под поротни суд и у притвор Гаја Д., што је удешеним кључем отворио закључану својину свога газде Т. и на исте украо 948 дин., те је на тај начин учинио кривицу на § 223. тач. 1. кр. зак. Првостепени суд је нашао да овде стоји дело из § 222. тач. 10 кр. зак. с погледом на то што је отпужени, у време извршеног дела, био слуга код приватног тужиоца, а без обзира на начин извршења дела, на је, по искључењу поротника, пресудио био да се оптужени Гаја ослободи казне као невин, налазећи да нема довољно доказа против њега.

По, Касационом Суд примедбама својим од 7. јануара 1912. г. бр. 16964 поништио је горњу пресуду са ових разлога: „Суд је дао погрешну квалификацију дела. Јер, да би могло постојати дело из § 222. из. зак. као тај суд узима, траже се, поред осталога, да крађа извршена на *прост*, а не на да је крађа извршена на опасан начин. Па како је искључењем утврђено, да је у овоме случају оптужени извршио крађу — *удешеним кључем*, дакле, на *опасан начин*, — то је оптужени тиме учинио кривично дело из § 223. тач. 1. крив. зак. и *без обзира на однос који је постојао између оптуженог као слуге, и оштећеног као господара*, јер је такав њихов однос без утицаја, када је у питању крађа која је извршена на опасан начин".

Првостепени је суд усвојио ове примедбе па је дао поступно по закону.

Поништај воћака — садница — није дело исупте природе из тач. 1. § 375. кр. зак. већ дело из § 291. кр. зак., и без обзира на вредност учињене штете

Одлука Касационог Суда од 22. октобра 1911. бр. 13292.

М. Л. из С. стављен је под поротни суд за то што је почупао и уништио 14 комада воћака — садница — у имању Ј. Л. у вредности 140 дин., те је тиме учинио кривицу § 291. кр. зак. По пресуди, је суд нашао да овде стоји дело из § 375. тач. 1. п. з. пошто су пештадија процењени штету у дин. 2·80., па је, по искључењу поротника, решио био да се оптужени за ово дело пусти испод суђења, пошто је исто застарело.

Али Касац Суд. примедбама својим од 22. октобра 1911 бр. 13292 поништио је ово решење пр. суда са ових разлога: „Када је суд у своме решењу констатовао, да је оптужени Милутин уништио 14 ком. воћака — садница — у имању прив. тужиоца, онда је погрешно нашао, да у таквој његовој противправној радњи стоје дело *исупте природе* из тач. 1. § 375 пр. зак., увиђајући да критеријум вредност уништених садница, јер је у § 291 кр. зак. предвиђена особина кажњивост уништаја садница — воћака, без обзира на вредност њихову какав је случај онде у питању".

Првостепени суд је усвојио ове примедбе, па је у смислу истих даље поступио по закону.

I.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

П О Т Е Р Е

Тијана, жена Светозара Чубрића, из Горачића, у друштву са својим братом Пантелијом Томашевићем, из Вакуше, извршила је крађу Милиноју Симовићу, из Бољца, обијањем сандука, из кога је однела 10 динара и једну женску сукњу. Том приликом однела је Милинојево женско дете старо 8 месеца.

Дешења начелника среза тршавског Бр. 5566.

Воривоје Ђорђевић, родом из Београда, одговара за крађу, али му се не зна место борављења.

Он је стар 23 године, стаса високог и танког, у опште лаке, образ дугих, нос дугог, без бркова, у говору неприметно шушка.

Од одела има гуњ, плаве војничке панталоне и на гаћки шајкачу.

Акт начелника среза ћупријског Бр. 5066.

Димитрије Суботић, б. трговац из Шапца, који стално живи код свога зета Тасе Брњића, учитеља у Петровцу, 6. ов. месеца пријао је кћер Брњићеву од пореског одељења, и на коју свога зета побегао нешто кул. Он је стар 65 година, у опште лаке, бркова седих, претиј згрченог на обе руке. У оделу је грађанском.

Дешења начелника среза лесковачког Бр. 6580.

Милан С. Димитријевић, тежак из Загужина, стар 18 година, омален, развијен, очију плавих, у одолу сеоачком, који одговара за покушај убиства, побегао је нешано кул.

Дешења начелника ср. лесковачког Бр. 10379.

Михајло Жујовић, агент шивачких машина, који се махом бави у Крагујевцу, Смедереву и округу моравском, одговара за утају, али се не зна где је.

Он је новкесан, по лицу негат, у одолу грађанском.

Дешења начелника ср. лесковачког Бр. 6472.

Јован Јовтић, из Београда, који је начелник среза лешничког сарководио Управи

грала Београд, побегао је из писме суда општине л. дубровачке.

Дешења начелника среза орашког Бр. 8279.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим бегалцем лицима учине пријаву потеру, и у случају пронађења страживо их упуте властима које су потеривање издале, с позивом на означене бројеве акта пак дешења.

КО ЈЕ ОВО?

У притвору беше полиције ради се ово лице, чију слику износимо.

Ово се издаје за **Рудолфа Баумана**, рођеног у Кајзерслаутерну код Пфалца, али је

истрагом утврђено, да је овај исти дакле, и да је ово са свим исто друго лице.

Како је ово лице испитивало, да је дуже време живило у Београду, и да су му познате прилике познате, то се позивају сви они, који би што о њему знали, да о томе известе Управу града Београда, с позивом на већ акт Бр. 13819.

ТРАЖИ СЕ

Душан Јовановић, обућарски шегрт, стар 14 година, раста малог, у лицу црнопуљаст, у оделу од зеленкасте материје, отишао је незнано куда.

Дешења начелства округа ваљевског Бр. 11895.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Питање о злочинцима је једно од оних питања, које свакоме Београђанину задаје највише главобоље. Ретко је који пут, који се на улице неће са радозном ногледати. И како којем злочинац оне се иде на горе. Ма да многи готово сву пријаву за тајно стање бацају на полицију, ипак над се собилације разних полиција ту може мало помоћи. Ти шегрти са злочинцима није, у осталом, само код нас, она се осећа свуда у свету, па још и јаче но код нас. Јелан угледни парички лист донео је овомад уводни чланак о томе злу под насловом „Слу-

жимо се оним". И већ по самом наслову може се видети шта тај лист предлаже нам лек тиранције злочинаца: да се учимо и да се служимо сами.

Није тешкоћа под злочинаца само у томе, што имају и суише велике прохтеве, што уклоњавају шта ће радити, а шта не, што народ њих морате свесити обично и њихове „пријатеље", што се често лупежиње које по и цијелој господа итд. већ пајвишно и на многе мање који нас краду и варају. Да ови то могу да раде, и да их обично за то и глава не заболи крили су највише сами господари, који се свуда страше неће да испуњавају што је полиција, која због злочинаца на крива ни дужна највише пазити, прописали баш у њиховом интересу: унис и пријављивање злочинаца. Полиција води рачуна о сумњивом свету и свима

Анка Петрић

онима који су пазликовати. Али шта помаже ту сва опрезпост над се слабо ко обраћа са питањем: да ли је пазликовано и какво је мање које се узима у службу.

Каквих злочинаца имамо и како се при њиховом пријему у кућу мора бити обазрив може послужити као пример случај са овом женском, чију слику данас доносимо. То је **Анка Петрић**, која је у више места у Београду служила и свуда је са поправом излазила. Последњи пут је служила код г. Мехмеда Ремзи-Селима, имала београдске памети, од кога је јануара августа 1910 год. хтела да изађе на такође августа 1910 год. хтела да изађе на невидљиве начини са покућанским стварима, али је у томе ухваћена, ваљкена и протерана у Аустро-Угарску, чија је поданица. Где год је служила узимала је друго име и друго место рођења.

После пратког времена пошто је она пашла од г. Делића, којом отац, који живи у Сарајеву, добије из Рушчука једно писмо, то-боже од сина Мехмеда, у коме му син излаже како је учинио један излет до Рушчука, где је запао у једну велику пеизгоду, због које ће га и полиција затворити, па моли да му телеграфски пошље 600 груша да се беде спасе. Поиаш да се, вели, пошље на Анђелину Петковић, под којим се именом тамо крио, да се не би обрушио под својим именом. Сировах старац, који сам није ћирилицу умео читати, пашао је пад су му други писмо читали, па је одмах телеграфски на означену адресу послао тражену суму.

Кад од г. Делића није добио никакво писмо о пријему новца и да је се спасао неволе, отац му у Београд пашише писмо и затражи обавештење. Тада је г. Делић одмах видео да му је отац био жртва преваре, то је одмах известио београдску полицију, а ова полицију у Рушчуку, која је могла само известити да је послати новац подигла женска под именом Анђелина Петковић и да је одмах отуд отпутовала. Одмах се посумњало да ће то бити сфеплијина служавка, која је на овај начин хтела да се и своје бив. газди осети и лепо користи, али се о њој даље ипје могло ништа сазнати.

У марту месецу ове године г. Делић добије писмо из једног места код Будим-Пеште, у коме се сад отац Делић жали сину Делићу да је у томе месту какво у велику невољу, те га преклиње да му што пре пошље 300 груша на адресу „Митрополит Амвлија". Она је сигурно рачунала да ће на исти начин преварити сина као и оца. Али се преварила у рачуни чину. Београдски Делић одмах је известио Управу гр. Београда, која на ту адресу послао „ножчано" писмо, а будим-пештанску полицију о свему известн. Кроз три дана по том већ је стигао Управи извештај из Пеште да је писмо Управи извештај из Пеште да је писмо — Амалија Митрополит — ухваћена и пала се брзо утврдило да је то бивша сфен-

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 19. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 20. МАЈА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за инспектора друге класе антропометриско-полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела Душана Ђ. Алимпића, инспектора треће класе истога одељења.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. маја 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе округа крушевачког Љубомира Марковића, начелника друге класе истога округа, и

за начелника треће класе округа крагујевачког Антонија Вуздовића, начелника четврте класе истога округа.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. маја 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза пиротског Косту Кретића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа београдског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза посавског, округа београдског, Јевту Бекрића, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза колубарског, округа београдског, Д-ра Ђорђа Миловановића, цариника у оставци;

за полицијског писара прве класе управе вароши Београда Милојка Вукосављевића, бившег судског писара;

за полицијског писара прве класе среза колубарског, округа ваљевског, Милана К. Радовановића, бившег пешадиског поручника;

за полицијског писара прве класе начелства округа пиротског Ђорђа Стојановића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара прве класе среза врачарског Косту Протића, полицијског писара исте класе среза пољаничког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза јабланичког Витора Д. Крстића, полицијског писара исте класе управе вароши Београда, по службеној потреби;

за полицијске писаре друге класе управе вароши Београда: Добросава Брајовића, полицијског писара исте класе среза врачарског, и Драгишу Ст. Видаковића, полицијског писара исте класе среза крагујевачког, — обојицу по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза белопаланачког Цветка Петровића, полицијског писара исте класе среза сврљишког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза љубићског Велимира Ф. Павловића, полицијског писара треће класе управе вароши Београда;

за полицијског писара друге класе среза алексиначког Живоју Мановојловића, полицијског писара треће класе среза белопаланачког;

за полицијског писара друге класе среза хомољског Спасоја Панића, полицијског писара треће класе среза мланског;

за полицијског писара треће класе среза врачарског Драгутина Антића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза сврљишког Радомира Лазића, пређашњег полицијског писара, и

за полицијског писара треће класе среза деспотовачког Светислава Ј. Дробњака, приправника Министарства Унутрашњих Дела.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. маја 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза параћинског Добривоја Костића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза деспотовачког Витомира Денића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза параћинског Аврама Тодоровића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе управе вароши Београда Драгомира В. Савића, полицијског писара друге исте управе;

за полицијског писара прве класе среза јасеничког, округа пражујевачког, Радослава У. Шљивића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза мосаничког Живоју Степановића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза расинског Драгиња Пауновића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе начелства округа пиротског Филипа Животића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара прве класе среза алексиначког Радисава Ђ. Недића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза јадранског Милорада Жеравчића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза жичког Илију Арањеловића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза тршавског Драгомира Нешковића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе управе вароши Београда Радосава Радуловића, полицијског писара друге класе исте управе;

за полицијског писара прве класе среза левачког Радисава Ђ. Ђорђевића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза пожаревачког Милана Гавриловића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе начелства округа смедеревског Милана Б. Јанковића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза алексиначког Миливоја Милосављевића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза поречког Војислава Кузмановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза прокупачког Војислава Ж. Николића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе начелства округа рудничког Стојчу Поповића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза таковског Петра Павловића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Јеремију Станковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза моравског, округа пожаревачког, Божидара П. Тодоровића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе начелства округа крагујевачког Војислава Цветковића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза левачког Милутина Томића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза млавског Михаила Јанаћковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза тамнавског Милутина Ивановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза деспеничког Милана Николића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза црногорског Јоксима Брашића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза јабланичког Димитрија Којића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза власотиначког Атанасија Павловића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе начелства округа моравског Бранислава Ђорђовића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза жупског Вујицу Ж. Мицића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијске писаре друге класе управе вароши Београда: Петра Вујића и Војислава Стевановића, полицијске писаре треће класе исте управе;

за полицијског писара друге класе среза студеничког Алексу Синђелића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза подунавског Жарка Јанаћковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза третеничког Петра Ђ. Јовановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе начелства округа ужичког Милорада Лазовића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза ваљевског Александра Ломића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза драгачевског Милоша Мајсторовића, полицијског писара треће класе истога среза, и

за полицијског писара друге класе среза моравског, округа пожаревачког, Косту Трифуновића, полицијског писара треће класе истога среза.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. маја 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара треће класе среза млавског Живка У. Ђорића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа нишког Драгослава Миловановића, апсолвираног правника, и

за полицијског писара треће класе среза јасеничког, округа смедеревског, Прову М. Пајевића, артилериског наредника и полицијског приправника.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 11. маја 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Сребрном медаљом за грађанске заслуге:

Александра В. Милетића, тежака из Штаве, — ослобођавајући га плаћања таксе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. маја 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Момчило П. Татић, начелник друге класе среза деспотовачког, на основу § 70, закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе пропада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. маја 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђуричића

судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

38. **Протокол — реферат о горосечи, с увиђајем — није правни доказ, ако га није поднео шумар, подшумар или чувар шума, већ одборник, јер такав протокол не одговара чл. 133. зак. о шумама.**

[III — 24-I-1912 — № 979].

Разлози решења првостеп. суда:

„По чл. 133. зак. о шумама протокол шумара, подшумара или чувара шума, потпун је доказ о учиноцу као и о делу горосече, кад је поднет од надлежног заклетог лица — чл. 24. зак. о шумама и кад је њиме испуњено све оно, што се по овом законском наређењу тражи.

Реферат по овоме оптужењу није поднет од лица, које предвиђа чл. 133. зак. о шумама, већ га је поднео одборник, те овакав — какав је — нема никакве вредности т. ј. њиме се не утврђује ни дело горосече ни учинилац исте".

Са ових разлога окривљени је по § 162. крив. с. п. отпуштен решењем првостепеног суда, а то решење оснажено је горњим решењем Касационог Суда.

39. **О примени § 70. а) казн. зак. и 248. крив. с. пост.** [I 16. XI 1911. № 14579].

X је оптужен, што је у току 1907. г. учинио четири опасне крађе, кажњиве по т. 1. § 223. казн. законика. За сва ова дела оптужени је стављен под поротни суд и оглашен за крива.

После овога државни је суд нашао: „да би се оптужени X према оваквој одлуци поротника имао казнити за сва четири дела по § 223. т. 1. казн. зак. с погледом и на § 69. казн. зак. Ну, како је оптужени Стеван пресудом Апелационог Суда од 28. децембра 1907. год. № 5587, којом је одобрена пресуда првостепеног суда, а коју је пресуду оснажио и Касациони Суд, кажњен за једно злочинство (покушај убијства без предумишљаја) које је већо од ових, за које му се сада суди, и како је оптужени ове крађе извршио пре осуде по делу покушаја убијства, то се опт. X за ова доцније позната злочинства има ослободити сваке казне на основу § 70. а) к. зак. и § 248. крив. с. пост.".

Ова одлука првост. шабачког суда (пресуда од 12. X 1911. г. № 43078) оснажена је поменутим решањем Касационог Суда.

Одвојено мњење двојице судија Касационог Суда.

„Кривица покушај убијства, за коју је Стеван раније кажњен са два месеца затвора, мања је од кривице, за коју се сада суди, а то су ове четири опасне крађе. Опасна крађа у опште теже

је дело од покушаја убиства, и која је кривица тежа или лакша има се ценити у конкретном случају. Несумњиво је да би казна за ово 4 праће пад Стевином била знатно већа од оне прве. За то ништимо пресуду[5].

Напомена. Пропис § 70. а) казн. зак. и § 248. крим. с. пост. не може се правдати. У савременом кривичном законодавству, а тако и у пројекту нашег казненог законика, сасвим је напуштена писао, која је овде усвојена. И доиста, ми не знамо какав се памет ан разлог може навести у прилог тога: да се на кривда не примењује кривични закон само за то, што се није знало да је он дотично кривично дело учинио, онда, кад му се судило за неко друго дело, које је равно ономе, за које би му требало судити. С тога с правом можемо само жажалити дали опстанак овакве одредбе у казненом законику.

У толико ипе треба овај пропис пажљиво примењивати, тако да се овај фактални изузетак, но коме прави кривац не одговара за учињени злочин, строго примењује на оне случајеве, које је законодавац предвидео.

Тако није урађено у конкретном случају. Да би се видело да ли у новом случају има места осуди, мора се извршити компарација казњиви дела — онога, за које је кривац раније осуђен, и — онога, за које му се сада суди. Већи ће бити овај злочин, који долази под строжи пропис казненог законика. Овде се даље има да изврши оцена, подобни оној при примени § 11. каз. зак. Гледаћемо, према томе, прво на врсту казне, а ако је она једнака, онда на максимум, за тим на минимум казне, споредне казне итд. Ну ову компарацију поносад није лако извести, и то је баш и овде случај. Дело, за које је оптужени раније осуђен, долази под пропис § 156. к. зак., у вези с §§ 41. и 44. к. зак. За свршено дело казна је робија до 20 година. А за покушај? Максимум је неодређен и по томе би се могло учети да дело опасне крађе из § 223. к. зак. није веће од дела из § 156. у в. с §§ 41. и 44. к. зак. Означено решење иак није добро, јер је у конкретном случају учињена битна грешка у томе, што се није запазило — да је оптужени Х овде ограшен за крива за 4 дела опасне крађе, и према томе, по претпоследњем одељку § 224. к. зак., овде је максимум казне 20 година робије. — Овај максимум спапако је већи од максимума за раније дело, пошто се оно, тек као свршено, припребује казном робије до 20 година. С тога је требало узети да овде нема места примени § 70. а) к. зак. и § 248. крив. с. пост. и оптуженога за ова дела на казну осудити.

У осталом, сматрамо да је суд, при овој компарација закона, у опште дужан да пази на реални стицај, јер није то једно исто: кад је кривац раније суђен за једно дело, чије је максимум 10 година робије, а сада има да се суди за два дела, у стицају, од којих се свако казни до 10 година робије. Тада се на кривца има да примени § 69. казн. зак.; максимум казне већи је и онда отпадаће примена означених прописа.

40. **О саучешћу онога, који је писао какав напис, у делу уврсде, учињене тим написом од стране потписника написа.**

Има саучешћа О о с, 3 XII 1912 г. № 158 ⁵7.

Нема саучешћа 1 5 VIII 1911. № 9177.

Х је оптужен за то, што је написао и упутио Управи Државн. Монопола једну жалбу, на којој је потписао опт. У., а у коме је напису напета уврсда извесном полицајском чиновнику.

У. је оптужен што је платно опт. Х-у да му тапну жалбу напише и одобрио му да га на њој потпише, што све опт. У. и признаје.

Разлози решења прпост. суда.

„Опт. У. по свом признању нарелно је опт. Х-у да-у његово име напише жалбу, истичући извесан некоректан рад полиц. власти, односно малопродавације опт. У. Ову је жалбу, као што тврди писмо опт. У., општ. Х по његову захтеву и написао и њега, по овлашћењу, на њој потписао.

Како су у тој жалби употребљени увредљиви изрази ..... номе је учињено дело из § 104. к. зак. За ово дело не може бити одговорап писац жалбе, опт. Х., пошто саучешћа у овоме делу не може бити и он на туђе дело не може ни одговарати, јер је жалбу, која садржи инкриминисане изразе, писао по нареЊењу опт. У., кога је по његовом захтеву на жалби потписао и иста је као акт опт. У. власти и предана[6].

Примедбе I Од. К. С. од 10. X 19111. № 12588.

„Погрешно је суд нашао да у овоме делу нема одговорности за опт. Х-а као саучесника. Према § 46. т. 2. казн. зак. да би у каквом делу било саучешћа довољно је само то, да је ко прикца, знајући, потпомагао у ономе, чиме је зло дело приправљано, олакшано или извршено. — Опт. Х пак у томе, што је по тражењу опт. У. жалбу с инкриминованим изразима написао и онога као неписмоног подписао, приположао је извршењу дела, будући сместан тога да ти изрази садрже у себи увреду, као и то, да се тиме хтела нанети увреда приватном тужиоцу, а није су елементи према моменутом пропису потпуно довољни за постојање саучешћа[7].

Општа седница Касационог Суда одлуком од 3 XII 1911. год. № 25857 усвојила је ове примедбе свога одељења.

Напомена. И за каквпно дело увреде важи општи појам о саучешћу, па према томе и овде може бити саучешћа. С тога су изнете примедбе, које је усвојила општа седница Касационога Суда од 21 XII 1904. год. № 11830. Погрешпо је тодпно, што у том конкретном случају нпје ни могло бити говора о саучешћу писца инкриминованог написа, кад он није био ни тужен од прив. тужиоце. Према томе, овом одлуком Опште Седнице усвојени су противразлози, у колико се њима утврђује одговорност потписника за инкриминовани напис, а што се тиче одговорности писца и разлагања првог, суда о искључивању одговорности трећих лица, стављањем потписа на неки напис итд., та резоновања нису бпла предмет оцене Опште Седнице и у толике је то евентпзпше нетачно.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Правца нам је доказала да је карбонат олова најбоље средство за извлачење невидљивих отисака на стаклу и у опште на спима објектива са глатком површином (изузев хартију). Он је, даље, довољан за све потребе праксе, и с тога је излишно употребљавати остала средства ове врсте, јер човек њиховом употребом упоп разнпкује да у већој или мањој мери покварп отисак. Ако се отисак налази на отвореној основи, треба белу боју карбоната протворити у црну на начин који сам наложпх. Помоћу оловног карбоната могу се извлачити и веома давнашњи отисци, док су остали прахови за ово неспособни.

Помињемо још да и топлота, сушење и оксидацпју масне материје, чпни ове често видљивим. Ако пустима додирнемо стакло загрејане ламне, на коме се одмах појављује слика папиларних линија пређашњ, и то у белој боји. У неколико специјалних случајева, ако је отисак скорашњи, може се учинити видљивим ако се стакло, на коме се он налази, полако и брижљиво загреје.

Примена фотографије.

Масни отисци пређашњ на стаклу могу се учинити видљивим и помоћу саме фотографије. Што је најважније, они се овим нпуколико не модпфикују, већ остају онакви какви су били у моменту открића. Више фотографских метода продложено је и употребљено у пракси у овом циљу.

Бертпјон мпше стакло, на коме се налази отисак за фотографисање, пред црну основу и осветљује га једном или двема ламнама у виду лука. Да би ово осветљење било успешно, потребно је да лампе буду што ближе оптичкој осовини како би сводпи зраци падали прпо носо на отисак.

Вечко одољење за идентификацију било је, дрпмпо, прво, које је за фотографисање невидљивих отисана употребило ламну са пројекцијом и оптички наслон. За ову методу има се захвалити Винду и Кодичеку. Фотографисање бива у прачној соби, према светлости ламне за пројекцију, која је снабдевена оптичким наслоном. На овај наслон, отприлике на један метар од објектива ламне, мпше се стакло са отпском. Ако зраци

пролазе перпедидикуларно, отисак остаје невидљив. Ако ли се, напротив, стакло положи тако, да са оптичком осовином прави угао од 45°, папиларне линије отиска постаће сјајне, док ће његова основа остати и даље црна. Невидљиви отисак може се такође фотографисати, ако се фотографски апарат постави паралелно стаклу. У овом случају на фотографији се добија отисак на тамној основи.

Ми радимо по истим принципима само што место лампе за пројекцију употребљујемо Ауерову лампу, снабдевену рефлектором, који стављамо тако да светли зраци падају врло косо на отисак, и то позади. Позади стакла са отиском за фотографисање ми стављамо велики црни картон, који је исечен према отиску на стаклу. Овај картон спречава крајње светле зраке да допру до објектива и чини слику јаснијом.

Стокис мећо доста јак и широк кондензатор пред обичну лампу, која је снабдевена параболичним рефлектором. Светлећи пламен треба да се налази на дистанцији између горњег сочива и његове фокалне дистанције, тако да производи сноп конгвергних зракова. На средини кондензатора, а на страни супротној лампи, треба прилепити један котур од црне хартије, чији пречник износи 8 до 10 см., а на неколико сантиметара позади кондензатора ставити заклон са отвором у средини. Пред овај заклон, који је мањи од котура црне хартије, ставља се стакло са отисцима прстију. Ако се сад погледа кроз оптичку осовину, са одстојања са кога се не виде сферични знаци — који се од кондензатора расипају око црног котура и падају на отисак — констатоваће се на стаклу бело сјајан отисак на основи црној. Остаје још само да се око замени фотографским објективом, па да се ова слика фиксира на осетљивој фотографској плочи.

За фотографисање масних отисака на непровидним објектима, Стокис ставља пред њих конкавно огледало, нагнуто нешто мало у косо, како би могло бацати на отисак сноп паралелних зракова. На средини овог огледала налази се отвор, иза кога је објектив фотографске коморе.

Да би фотографисао отиске на огледалу, Стокис искоришћује конвергне зраке. Фотографисање ово било је отежано тиме што су се и објектив и апарат пројектовали у огледалу на истом месту на коме и објектив. Употребом конкавног огледала са малим отвором у центру, тамна слика овог отвора пројектује се на самом отиску. На случај да ово смета јасноћи отиска, тамна слика са отиска може се уклонити ако се на оптичку осовину метне слабо позитивно сочиво, нагнуто под углом од 45°. Сочиво ово скренуће у страну тамну слику и увећати нешто мало слику отиска. Међутим, ако папиларне линије нису обојене, оне се још не могу опазити. Да би оне постале видљиве, треба пројектирати на њих слику црне основе, а ово се може постићи на тај начин што ће се на центар конкавног огледала прилепити мали котур од црне хартије, чији пречник износи 4 до 5 см. Котур овај треба да је пробушен у центру. Услед овога отисак се осветљује периферијама конкавног рефлектора, и показује се на кружној црној основи у центру осветљене ауреоле.

Фотографисање отисака, који су обојени карбонатом олова или графитом, не представља никаквих тешкоћа ако површина на којој се они налазе није испупчена или округла. Њих треба осветлити јаком светлошћу, али тако да се на њима не показује никакав одсев. Беле отиске треба фотографисати на црној, а тамне на белој основи. Ако се отисак налази на бутељи, мало је теже избећи одсеве. Инак се ово може постићи удешавањем светлости, а евентуално и нагињањем бутеље. Разуме се већ, да мутно стакло треба увек да буде потпуно паралелно са медијаном отиска.

Бертилон је измислио један диспозитив на коме се фотографија добија помоћу плоча на истом клишеу. На овај начин он успева да добије целу површину бутеље на једној фотографији.

Препоручљиво је да се отисци директно увећају путем фотографисања, само што у овоме не треба претеривати. Довољно ће бити да фотографисани отисак буде нет до шест пута већи од своје природне величине. Услед сувише великог увеличавања, мало дефектиозни отисци појављују се као исцепани. Добивена клишета могу се увеличати, ради доказивања на суду, до двадесет пута у природној величини отиска.

Упоређење отисака прстију

Ако су на месту извршеног злочина нађени отисци прстију, треба се, пре свега, уверити да ли они не произлазе од жртве. У овом циљу треба узети отиске жртвиних прстију и упоредити их са нађеним отисцима.

Да би се узели отисци прстију од леша, треба чисту стаклену плочу превући, помоћу малог ваљка од желатина или гипког каучука, врло танким слојем штампарског мастила, и то у подједнакој мери (плоча треба да је превучена штампарским мастилом тако да се кроз њу могу читати новине). Ако је мастило сувише густо, треба га разблажити са нешто мало петролеума. На намазану стаклену плочу треба, за овим, стављати врхове прстију, један за другим, притискујући их овлаш о плочу. Остаје још само да се опрљени прст пренесе на бео картон или на лист беле хартије. Ако добивени отисак није јасан, ова операција мора се поновити. Приликом узимања отисака прстију, треба увек отпочети од палца десне руке и продужити редом којим остали прсти иду. Ако се нема при руци штампарског мастила, може се употребити запушач од густог мастила.

Ако леш није укрућен, треба узети такозване *ваљане отиске*. У овим приликама прсти се узимљу с леве стране, стављају на картон и окрећу, под лаким притиском, с лева на десно, и то брзо, правилно, без задржавања и без враћања у натраг. Ако ли је, пак, рука потпуно укрућена, биће понекад потребно да се рашчлане зглобови прстију, пошто се претходно помоћу фотографије утврди њихов првобитни положај.

Приликом узимања отисака од живих личности поступа се овако исто као и код лешева, само што после ваљаних отисака треба узети специјалне отиске горње површине прстију, пошто се ова површина врло често репродукује на нађеним предметима.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

од

LOUBAT-A

главног прокуратора апелационог суда у Лизону

(СВРШЕТАК)

Неизлечима благост судова произвела је праву деформацију нашег казненог система. Казне, све више ублажаване и скраћиване, изгубиле су своју врлину застрашавања и само су слаба узда. Да би казне вршиле на уобразиљу страх који је кадар да удаљи човека од злочина, треба да њихова примена буде извесна, скоро фатална. Стална је истина да извесност од казне преди толико колико и њена строгост. Модерна је репресија далеко од тога да одговара овоме правилу; смртна казна која је једина казна која истински застрашава, изгубила је велики део своје ужасне снаге неизвесношћу њене примене. Шанси да неће бити ухваћен у вези са тим да ће добити олакшавне околности или милост, толико су велики да злочинац рачуна увек да ће избећи највише испаштање. Нада на неизжњење или милост преовлађује над страхом од казне, у место што би требало да буде обрнуто. На тај начин најстрашније средство које имамо за спречавање злочина, само је ослабљено. Лопов нема ничега више да се плаши убијајући своју жртву, него остављајући јој живот, јер само „мртви не причају ништа". Умањавање моћи застрашења главне казне не долази од неосетљивости злочинаца према овој казни, као што би површан посматралац могао то да мисли. Ешафот увек застрашава, то се најбоље види из тога што се осуђени упињу да га избегну молећи за милост и надајући се милости до последњег момента и што већина умире од страха при појави педата. Слабост друштва произвела је овај резултат што је отупила и сама последња казна.

Затвор је казна која се најчешће употребљује. У 1907 он је био примењен 119.266 пута на 208.360 осуђених. Као почетна у степеницама казни, она би требала да застрашава и моралише да би задржала злочинца на клизавој низбрдици злочина, којом иде. Но, догађа се противно: она нема никаквог дејства застрашења ни морализације. Хуманитарне идеје створиле су од затвора пре угодно боравиште. Кућа у Fresnes-у, са широким, светлим ћелијама, са електричним осветљењем и звонењем, текућом водом, канализацијом, опровргава ону стару изреку: „нема ружне љубави, ни

дених тамница". „Затвор, рекао је г. Жил „Кларти, овог завода, који служи као „модел, с киме се злочинци шегрти спра„вају, оневаљују га у сатиричним песмама, „затвор *модерног* стила није више страх; „он је скоро драж. Пољско одмориште „за протуве". Истина, сви затвори не личе на овај у Fresnes, али ниједан не застрашава рецидивисте. Они су за најбољи број оних, сигурна и добра заштрана у коју не продире опитра зима, где је брига за прехрањење, за оброк и одело непозната, баш онда кад хладне поштених људи пате од зиме и глади.

У месте да моралишује осуђенце, конститвиши је затвор оруђе корупције. Да не помињемо сраморе које долазе од заједничког становања у једној соби, у заједничког становања у једној соби, у заједничког становања у једној соби, у

Други, који је привлачио љубав и поштовање затворника био је Крстјерв, звали смо га Данац и као није знао француски споразумевали смо се знацима, али он је изгледао као да догађа мисли; био је тужан, замишљен, добровољан; имао је нечега племенитога, нечега простосрдачног и нелановаличног, што се допада и дира у нити мах. Носио је матроску блузу, али његова дуга и коврчаста лепо очешљана коса, сјајна белина његовог рубља, нежност његовог лица, отменост његових покрета и лепота његових руку, престављање га као човека врло отмена. Ма да се на његовим уснама често виђаше осмејак, нико је Крстјерв био пљен неке туге, коју је прио у себи и нико не знађаше чак ни узрок зашто је затворен. Једнога дана прозваше га; он је се занимао читањем, пратио је бележењем на прозорском окну неку мрљавку то му је била једина забава. Видела смо га да нађе, али га усконо пратише, и чим су се врата за њим затворила он изнуче из једне кожне торбе молитвеник и читао га је марљиво. Увече је као обично легао и спавао до сутра дан, кад чусмо добош што је значио да у затворену залиђу узвао одред. Крстјерв се обуче брзо, даде сат и новац Лелијевру, који му је био креветски друг; затим позуби неколико пута малу иконицу Христову коју је носио на грудима и рукова се са свима од нас. Аписанција који је присуствовао овом призору беше веома потресен, а над Крстјерв нађе он нам рече: Стрељаће га, све је спремно; за четврт часа сва његова зла биће свршена! Тако је над се нема среће! Тај мрнар, кога сте ви сматрали за Данца, родом је из Диненрна; служио је на ђађици „Ласта", коју су заробили Енглези.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Писар општинске врпољске пита:

„У прошлој 1911. години, навесно лице купило је од једног грађанина једну земљу за 400 дин. и потпуно исплатило. Продавац је нашао купцу само књиту у место тапије, коју је потврдио код начелника среза рађевског.

Сада је купац ову земљу препродао другом лицу, за исту цену, и на оној књати, коју је он од продавца примио, извршио је уступљење на новог купца, које је истог дана, када је написано, однео начелнику среза рађевског на потврду и, наравно, да прописну таксу за то плати.

Среска власт, приликом потврде, наплатила му је поред редовне таксе за потврду и правне, још и *казнену*, нелепи, да је требао то уступљење преко марака написати.

Молим уредништво, да изволе у своме листу, што скорије, дати своје мишљење:

1.) Да ли је продавац — уступитељ — требао ово уступљење преко марака написати и ако је исто хтео тврдити; и

2.) Да ли је среска власт требала, да поред редовне, наплати још и казнену таксу, када је то уступљење истог дана, када је и писато, продавац донео ср. власти на потврду са намером да код исте плати таксу, колика буде требала?"

— На ово питање одговарамо:

По члану 12. тачке 1. закона о таксама, такса се лепи одмах при самом писању само у овим случајевима, кад се наков правни посао закључује у приватном слобраћају без посредовања власти.

Код оних послова, који се закивају уз суделовање власти, ту се такса не лепи у напред, него то тек чини власт, која у послу суделује.

У овом истакнутом случају, кад је пренос на признаници написан са намером да се код среске власти потврди, на то и учињено овог истог дана, кад је пренос и учињен, није било потребе да се лепи такса у напред, јер је ну имала да наплати власт, која ће пренос потврдити.

Према овоме, никако није било места каквој казни, и дотично лице нека се жали, ако није протекао законски рок, на ће та казна пасти.

Ако је рок за жалбу протекао, нека онда тражи повраћај погрешно наплаћене таксе, на ће Пореска Управа, несумњиво поправити ову погрешку власти, која је, вероватно, дошла на сувишно ревности.

II

Суд општине јасичко, актом својим Бр. 941, пита:

„Ова општина решила је, да подигне нову општинску судницу, чега ради унеза је у ово. год. оп. буџет 5000 динара. Зграда ће бити од тврдог материјала.

Збор је гласањем одобрио подизање зграде и ову одлуку одобрила полиц. власт. Сад се моли уредништво за објашњење, по могућству у наредном броју свог листа:

Треба ли пред оног одобрења још и план и предрачун инжињера или не;

Треба ли одобрење плана онако како то бива у општ за јавне зграде или не.

Може ли се ова нуђа подиђи у режији или ј: потребна лицитација, и ако је све ово потребно, онда по ком закону, кад општ. законом није нигде предвиђено.

Моли се уредништво да у наредном броју изволи дати мишљење, јер је суду и сувише исто потребно."

— На ово питање одговарамо:

За подизање општинских грађевина важе прописи § 37. закона о јавним грађевина.

По овоме законском наређењу, нораду се испунити сви они услови, који су постављени за државне грађевине, а то је: правилне планова, предрачуна итд.

Према томе, нека се општински суд обрати надлежној среској власти, да она учини предлог, то да ли самоуправни или државни инжињер направи план и предрачун, на то све спроведе на потребно одобрење, на тек онда расписе лицитација за саму израду.

Ако суд мисли, да би тај посао и јевтиније и брже свршио у сопственој режији, онда нека одбор донесе одлуку о томе, на нека се то све пошље среској власти, те да она изнште потребно одобрење старијих власти, да се тај посао може свршити у режији.

III

Суд општине ваљушке актом својим Бр 400, пита:

Утвио се моли уредништво, да у првом наредном броју изволи дати објашњења на следеће питање:

Да ли ће општински судови на писмене и протоколарне представке или молбе, означене у закону о таксама на тбр. 333; којима се тражи издавање уверења, сведочба и т. п. — наплатити таксу у 0·20. дин, за општинску касу, или у маркама за државну касу но тбр. 1; јер многи општински судови одступају од тачног прописане за општинске власти под „Л.ª и наплаћују таксу за државну касу?"

— На ово питање одговарамо:

Такса на тачке 333. тарифе закона о таксама наплаћује се само у новцу и у корист општинске касе.

Свако друкчије поступање погрешно је.

IV

Суд општине мрчајевачке, актом својим бр. 1914, пита:

„У овој општини, поред председника општин. суда, има три кметa.

Један кмет изабран је у августу месецу вр. 1911 године а рођен је 1875 год.; други кмет изабран је у новембру месецу исте године, а рођен је 1879. год. трећи кмет изабран је у јануару месецу ове 1912 г. а рођен је 1874 године; сва тројица су писмени.

Због несугласице кметова, суд моли уредништво за објашњење, преко листа, о старешинству ових кметова у случају кад је председник спречен од дужности, а и у случају кад је председник на дужности, дакле и по ком реду ова кметови треба да стављају своје потписе на одлуке судске. — Без поглода да ли је, ово питање раније расправљано у полицијском гласнику суд моли уредништво да га и свог пута расправи".

— На ово питање одговарамо:

Ако ни један од ових кметова није раније кметовао, онда се за старешинство морају узети као основица године старости.

Према томе, најстарији би био онај, што је рођен 1874. године, па за тим онај што је рођен 1875. год. и тек онда онај, што је рођен 1879 године.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Надзорна власт дужна је у своме решењу (пресуди) о казни општинских часника по закону о општинама навести пропед законског прописа, који предвиђа дело и казну, још и законски пропис, по коме јој је дато право кажњења за то дело.

Услед доставе окружног одбора округа ..... узети су на одговор од стране над-

зорне власти Петар И., председник општине д....., и Стеван А., председник општине г....., зато, што у законом року нису послали буџете својих општина надлежној власти на преглед и одобрење.

На своме саслушању, изјавили су, да они нису пропустили оно што им је било у дужности стављено. Напротив, они су све са своје стране учинили: буџет саставили и поднели га одбору општинском. Ну тада им је наређено, да у буџет унесу још неке издатке, због чега су морали састављати нов буџет и понова га општинском одбору подносити на претрес. Само због тога, дакле, буџет нису могли на време доставити окружном одбору.

Надзорна власт, на основу чл. 157. тач. 2 и чл. 170. закона о општинама решењем од 30. децембра 1911. године № 29299 казнила их је са по 60 дин.

По изјављеној жалби, III Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази стога, што се прописи чл. 170. и тач. 2, чл. 157. закона о општинама, на којима је засновано поменуто решење, не могу применити на горепоменути случај, јер се тим прописима казује само, како ће се поступити кад наступе случајеви, предвиђени горепоменутим законским прописима.

С тога је, на основу чл. 173. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 18. априла 1912. године № 3650.

Одборнике, који изгубе ма који од услова, што их за положај одборнички постављају чл. 30, 32 и 71. закона о општинама, уклања са дужности општински одбор у року од десет дана, од дана кад се то утврди, што ако он пропусти учинити, онда их уклања надлежна надзорна власт образложеним решењем у року од других десет дана.

Надзорној власти доставио је М. М., да је Таса С., одборник општине п....., зет Драгутину М., одборнику исте општине, да је то суд општине п..... знао, и да није хтео Тасу, као млађег одборника по годинама старости, уклонити од дужности. Тражио је, да то, по чл. 75. закона о општинама, учини надзорна власт.

Вођеном истрагом по овоме, и изјавом одборника Тасе утврђено је, да је Таса узео за жену кћер одборника Драгутина.

Пошто су Таса и Драгутин, одборници општине п..., сродници по тазбини у првом степену, те по чл. 71. закона о општинама не могу и даље остати обојица као општински одборници, већ од њих мора отпасти Таса, као млађи по годинама старости, и како је од дана, када је ово утврђено за Тасу, прошло више од 10 дана, а одбор општине п.... није га уклонио од дужности, како то прописује чл. 75. зак. о општинама, то је надзорна власт, на основу изложеног и чл. 75. закона о општинама, решењем од 15. септембра 1911. год. № 8639 одлучила, да се Таса С., одборник општине п..... уклони са дужности одборника исте општине.

У жалби Државном Савету противу овога решења, разрешени одборник Таса навео је, да решење надзорне власти не одговара закону из ових разлога:

1., што надзорна власт није имала право да га својим решењем уклања од дужности, јер по чл. 75. закона о општинама то право има ј дино општински одбор., а надзорна власт би, у крајњем случају, ово право могла да употреби тек онда, кад то не би хтео да учини општински одбор., и

2., што је надзорна власт била дужна предходно доставити општинском одбору све оно што је истрагом прикупила, па тек од тога момента рачунати и рок од десет дана, у коме је општински одбор дужан одлучити о разрешењу.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 18. априла 1912. године № 3658.

Ако се у општ. буџету расходи поклапају са приходима, те није потребан никакав прирез, или ако прирез не би био већи од 50%, онда се буџет, пошто га реши и одобри општ. одбор, шаље на примедбу надзорној власти, која је дужна прегледати га и уверити се: да ли су у исти унесени сви они издаци који по овоме и другим законима падају на терет општине, па ако у исти није унесено оно што треба, она о томе чини општинском одбору своје примедбе, на које општински одбор може, ако их не усвоји, дати своје противразлоге, у коме случају тим поступком не ствара ни један од услова, предвиђених у чл. 149. закона о општинама, за своје разрешење.

Начелник среза в.... актом својим од 18. јануара 1912. год. № 954, наредио је суду општине д..., да изнесе пред одбор општински на решење питање о подизању једне црквене зграде, с тим да и потребну суму новаца за овај циљ унесе у општински буџет за текућу годину.

Одбор општински поводом овога донео је 2. фебруара 1912. године одлуку, да се у буџет не уноси никаква сума пошто је црква на средокраћи општине; што је у кратком року општина била оптререћена зидањем цркве, школе и коша, и што је општина дужна извршити један важнији посао, а тај је, да подигне још једну школу, па тек после тога може подићи и зграду за црквене потребе.

Надзорна власт решењем од 17. марта 1912. године № 3839, обуставила је од извршења ову одлуку одбора, и наредила му да по њеној наредби поступи.

Општински одбор донео је одлуку, да се тражена сума не уноси у општински буџет све дотле, докле општински одбор и збор не одобре, да се та зграда може подићи.

Надзорна власт нашла је, да општински одбор ради супротним наредбама, па је актом од 14. априла 1912. године № 5890, а на основу чл. 149. закона о општинама, учинила предлог Министру Унутрашњих Дела, да се председник суда и одбора д....., и 13 одборника исте општине разреше од дужности општинских часника.

Налазећи да је предлог надзорне власти на закону основан, Министар Унутрашњих Дела писмом од 24. априла 1912. год. П№ 5894, спровео је Државном Савету сва акта овог предмета с молбом да по истоме донесе своје решење.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да се предлог Министра Унутрашњих Дела о разрешењу председника општине д.....и одборника исте општине на основу чл. 149. закона о општинама, не може усвојити с тога, што се председник општински може разрешити само на основу прописа чл. 148. закона о општинама.

Општински пак одборници у овом случају не могу се разрешити према пропису чл. 149. закона о општинама с тога, што се не може узети, да они нису хтели вршити своју дужност, или да су радили супротно законитим наредбама државне власти, тиме, што су слали своје противразлоге надзорној власти односно буџета, кад су за то имали право према 3. одељку чл. 131. закона о општинама.

С тога је, на основу чл. 148. и 149. закона о општинама, решио, да се захтев о разрешењу ових часника не усвоји.

Одлука од 28. априла 1912. године № 3875.

Јос. К. Ст.

О разумевању чл. 10. зак. о штампи. Начелна одлука Касац. Суда од 12. маја 1912. бр. 6729.

„Поводом тога, што је у Одељ. Касац. Суда у прошлој години пропис чл. 10. зак. о штампи примењиван тако, да одговорни уредник и власник каквога листа може бити једно исто лице, а ове године, услед промене у саставу одељења узима се противно томе, Касац. Суд у својој општој седници, на основи тач. 1. § 16 зак. о своме устројству, утврдио је овако разумевање тога законског прописа:

Кад се првим ставом чл. 10. зак. о штампи наређује, да: „на свакоме броју новина, или на свакој свесци повременог списа, мора бити наштампано име одговорног уредника, или његовог заступника, и власника у дну или у врху листа", онда је већ тим самим довољно јасно исказано, да на сваком броју новина мора бити наштампано име једнога лица као одговорнога уредника, а другога лица као власника листа или повременога списа. Одговорни уредник и власник, дакле, два су лица, а не може једно лице бити у исто време и одговорни уредник и власник истога листа. Законом није ни било потребно још и нарочито забрањивати да једно исто лице буде и уредник и власник, кад се та забрана већ садржи у самом законском заповедању да буду два лица. На против, законом би се, да се је хтело

за довуста да једно исто лице може бити у улози и одговорног уредника и власника, — то нарочито казало.

За потврду правилности таквога разумевања овог законског прописа може се навести и чл. 41, зак. о штампи, којим је установљена одговорност и власника листа за таксу, трошкове и накнаду штете, ако се то не би могло наплатити од одговорног уредника, као и последња став чл. 50. истог закона, по коме се, ако се суди уреднику или писцу, на претрес мора позвати и власник, да би своју реч у погледу на одбрану и он дао, пошто за грађанске досуде одговара и он, поред уредника или писца.

Касациони Суд обазирући се на ове разлоге

Општински чланови нису одговорни за дело из § 127. крив. зак. и ако њихова пресуда не би одговарала правом стању ствари, само ако се докаже да при доношењу такве пресуде није било намере или нехата да се коме учини штета или неправда, и када је исту пресуду одобрио и првост. суд.

(Одлука Касационог Суда од 28. априла 1912. Бр. 5712).

Државн. тужилац оптужио је пропостен. суде: Јанаћка, Тодора и Димитрија из II. зато што су као општинске чланови, по спору Мите В., противу Димитрија и Ђорђа М. онд., због заузећа пута службености, пресудом својом казнили тужиоца Ђорђа са 5 дана затвора с тим, да нут пусти преко своје баште, и ту пресуду образложили како је следовима утврђено да је пут и раније ђио, а међутим утврђено је увиђајем да пут раније ту није био, — те су тиме учинили тужиоцу неправду у корист Мите В., чиме су себи створили привилеј предвиђену и кажњиву по § 127. II одељ. у в. § 132. крив. зак.

Пропостепени је суд нашао: да би могло постојати кривично дело из § 127. крив. зак. потребно је да се ислеђењем утврди, да се чиновник у општ ина расправљају, ислеђењу или решавању кривичних, грађанских и трг. предмета — намерно, или из нехата или напаљиво учинио повреде какве неправде у корист или штету које парничне стране.

Не утврдили се ислеђењем ни једно од овога, онда нијуном случају не може бити речи о постојању овога дела. У овом конкретном случају, тужбом приват. тужиоца као и државног тужиоца предстаљено је, да су сви оптужени као чланови и деловођа општински незаконито, намерно или нехатно у спору прив. тужиоца Ђорђа и Мите В., због самовлашћа, донели пресуду на штету прив. тужиоца Ђорђа — противно правом стању ствари — ову пресуду, за тем, пошто је изправном постала, и изправали, и тиме себи причинили привилеј одговорност за дело из § 127. крив. зак. Али, како се ислеђењем ове кривице утврђује: 1) да камера, нехат или хотимичност под сва три оптужена за доношење поменуте пресуде у дозу самовлашћа опт. Ђорђа по тужби Мите В., — апсолутно ничим није утврђена да су они баш хтели да се ова пресуда, и противно правом стању, донесе у корист Мите а на штету прив. туж. Ђорђа, већ да су ову пресуду сазо на основу њиховог схватања смисла законског донели; и 2) да је према одлуци првост. суда бр. 2174. пресуда општ. суда бр. 86, који су оптужени донели и заштета се у овом делу окривљују, одобрена као законо сагласна, — то је против правност њихове радње у доношењу ове пресуде апсолутно искључена.

Према изложеноме, налазећи да у радњи оптужених нема карактерних знакова за постојање дела из § 127. кр. з. у в. § 132. крив. зак.' нити друго које кривич. дело, — првостепени је суд решењем својим одлучио: да се сви оптужени за представљено дело, на основу § 250 а крив. пост. отпусте испод суђења.

Касациони Суд је решењем својим од 28. априла 1912. г. № 5712. оснажио ово решење првост. суда.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Димитрије Дерић, из Сеча, који је био настојник забрише шећера у селу Поланима, однео је **Милу**, жену Паланпра Милошановића, из истог места, и том кривицом одвео му и 66 динара у новцу и разне ствари.

Димитрије је стар 23 године, приземљаст, у оделу од шајка, на глави има шешир. Мила има 19 година, смеђа, очију црних, трепавица.

Дежурна начелства округа подгорског Бр. 5873.

Милоје Миљковић, мајстор прерађен, из Дуге Пољане у срезу нишком, са јоши својим два друга, украо је своме газди Радоју Милошановићу, из Мишчинице, 60 динара, једну врстерицу и једну поњаку, па сва тројица побегли.

Дежурна начелника среза подгорског Бр. 5871.

Сима Миљ., обућарски радник, родом из Кнежевца, вопрао је свога газду Костадина Тасића, чизмара у Турну-Северин, у Румунији, па побегао.

Собом је одвео: две ношчанице румунске од по 100 динара, 12 ношчанића од по 20 динара и 416 динара у сребру.

Он је стар 17 година, средњег раста, очију смеђих, на десној страни горње усиице има рђи жиљак.

Дежурна начелника среза ключког Бр. 6646.

Живко Илић, ровом из Жабара у округу пожаревачком, украо је из магазина Електричног Друштва, 194 динара у новцу.

Акт шварта ћорћолског Бр. 2859.

Петар Несторовић, машиновођа, стар 24 година, онћем, има да се скрива суду, дан се не зна где је.

Дежурна начелства окр. нишког Бр. 4928.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжишу потеру, и у случају проналажења стражарно их упуте властима које су потеривање издале, о поимом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Милена, 12 годишња кћи Милгава Богдановића, из Сарашова, отишла је од куће Јованд Апостоловића, из Смедерева, где је била под своје. Она је плава, очију зелених, косе исте, лице округлог.

На случај проналажења треба је спровести у Смедерево.

Депеша начелства окр. смедеревског Бр. 4407.

ОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Богдан М. Стакић, из Ковиљчина у општини дубоководској среза добричког, решењем начелства округа тополи чког оглашен је за хајдука, и сваки је својом слободно да га убије.

Богдан М. Стакић.

Он је ушењен са 500 динара, и та ће се сума исплатити овом, који га убије, узвати или ликви пронађе.

Ради лакшег проналажења напомињемо му и слику.

Депеша начелства округа тополичког Бр. 3657.

НАЂЕН ЛЕШ

У атару општине сиљаковачке, среза пожаревачког, на путу Пожаревац — Петровац, нађен је леш непознатог лица.

Леш су већ одгледали сви, те је остала само лобања и кичма, да се сиа по лицу не може утврдити идентитет.

Од одела нађено је: чакшире од сиганог сељачког сукна са гајтаном; грудњак без рукава од плаве тканине; сук, фермен и пошвран од црног сукна, шубара и опанци са каишевима.

Нађена је и једна шеса за пошав са гајтаном око крата, у којој је био један убрус за јело са црвеним прутаљ.

Нађени су, даље, остатци од смеђе косе, кратко шишане и један стари штап кунаст.

По свему изгледа да је ово лице било неки странац или разносни трговац, те убијен и опљачкан пре 15—20 дана и бачен.

Одело је сакупљано и пазки се код власти среза пожаревачког.

Да би се утврдио идентитет, треба да се они, којима је жестоко члана породице, јаве пожежупу власти.

Депеша начелника ср. пожаревачког Бр. 7548.

Штампа Краљ. Срп Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 20. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 27. МАЈА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 71. закона о уређењу округа и срезова, решено је:

да се све окружне скупштине сазову у напредан сазив на дан десетога јуна ове године ради доношења одлука према другом и трећем ставу члана 3. закона о јавним суводземним путовима.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. маја 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Војислав Поповић, полициски писар треће класе начелства округа пожаревачког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. маја 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђуричића

судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

41. Кад је на опасан начин (в. §§ 223. и 224. к. зак.) учињена крађа стоке или земљоделског алата у вредности испод 300 гр. пор., а из просторија, у којима људи не живе, онда се таква крађа има подвести под § 223. а) к. зак., ма да је вредност крађе и испод 100 гроша чаршијских.

[О. С. 2. V 1911. № 5602].

Примедбе I 1. IV 1911. № 4625.

„Погрешно је суд нашао да овде стоји дело иступне крађе зато, што украдена овца вреди само 10 динара.

Јер кад је поротни суд својом одлуком утврдио, да је крађа извршена *проваљивањем* кошаре, дакле начином, који по § 223. к. зак. извршеној крађи даје квалификацију опасне крађе, без обзира на вредност украдене ствари, онда је државни суд погрешио, што је искључио пороту из даљег решавања и сам пресудио ову кривицу“. [Државни суд био је нашао да овде према вредности крађе у 10 динара, стоји иступна крађа из § 391. к. зак.].

Горњом одлуком Опште Седнице усвојене су ове примедбе одељења.

Напомена. За овај случај упућујемо на наша излагања у првој књизи наших Бележака под т. бр. 1 и на издање Урошевићево Казненог Законика, код § 223. б) на стр. 262.

42. Кад се Касациони Суд упусти у разматрање какве судске одлуке по кривичним делима, и нижем суду учини примедбе на ту одлуку, онда он, при поновном разматрању т. ј. при разматрању одлуке, донете по усвојеним примедбама, не може више мимо ранијих примедаба ништити ту судску одлуку и у другом ком њеном делу, преко кога је приликом првога разматрања прешао. Другим речима: поновно разматрање Касационога Суда има да се креће само у границама већ учињених примедаба.

[О. С. 15 V 1911. № 6686].

Усвојени противразлози Апелационог Суда, од 29. IV 1911. № 2377.

„Касациони Суд, разматрајући раније пресуде овога суда, исте пресуде уништио је са формалне стране и то прву пресуду с тога, што Апелациони Суд није ценио поједине исказе сведока, — чији су искази доведени у сумњу сведоцима, на које су се бранноци оптужених позвали, а другу пресуду с тога, што Апелациони Суд опт. Петку за дело из § 104. к. з, није изрекао казну, пошто га је за I дело тешке повреде тела ослободио казне као невиног, а за дело из § 104. к. зак. нашао за крива. Ове примедбе Касационог Суда усвојио је Апелациони Суд и у смислу истих изрекао своју пресуду 12. марта 1911. г. № 1349, коју је пресуду такође Касациони Суд примедбама својим од 2. IV 1911. № 4771 поништио, а које примедбе Апелациони Суд не може да усвоји с тога, што Касациони Суд расматрајући раније пресуде овога суда, примедбама својим није у овоме смислу ни чинио примедбе, већ у другом смислу, а које је примедбе Апелац. Суд усвојио и у смислу истих своју пресуду изрекао, — то се онда има сматрати, да је Касациони Суд ранију пресуду Апелационога Суда усвојио у овоме делу, на који се садање примедбе односе, и да се према томе горња пресуда Апелационога Суда има сматрати као извршна, пошто о томе нису чињене никакве примедбе, јер према § 274. кр. пост. Касациони Суд уништаваће оне коначне пресуде и решења нижих судова, где би приметио да су формални или материјални закони повређени и враћаће их надлежном суду, с примедбом како треба да поступи, иначе ће пресуде и решења оглашавати за снажна. С тога Апелациони Суд налази да ове примедбе, које се односе на одговорност опт. Петка не стоје, већ да се пресуда овог суда, у овоме има сматрати за извршну, пошто Касациони Суд, у смислу наведеног законског прописа односно овог дела није чинио никакве примедбе“.

Напомена. Она је одлука правилна и заснована на пропису § 277. кр. с. пост. По § 272. крив. с. пост. Касациони Суд разматра пресуде и решења по кривичним делима, само по жалби. И кад се Касациони Суд, по изјављеној жалби тужилачке стране, упустио у разматрање какве одлуке по кривичноме делу, па исту и поништио (§ 274. крив. с. пост.) али том приликом примедбама није ништа примећено противу тога, што је оптужени по извесном кривичном делу ослобођен, — онда се има сматрати да је већ Касациони Суд по разметрењу нашао: да је у томе делу ожалбена пресуда на закону основана и она се после не може више у том погледу ни поништавати. Нова пресуда и њена решења имају тада да се крећу само у грани-

цима усвојених примедаба. У свему осталом пресуда је већ и извршена, јер по § 274, кр. с. пост. Касациони Суд није ни нашао да се пресуда и у осталим њеним деловима има да мења и она се у тиме не може ни променити.

Овде ћемо наравно изузети овај случај, кад се Касациони Суд стварно није ни упуштао у расматрање какве одлуке, већ ју је уништио због какве формалне грешке. То може бити: *а) Због повреде § 246. крив. с. пост.* Очевидно је да је одлука, која не одговара овоме пропису формално ништавна и кад се таква одлука анулира, онда се наравно у њену суштину и не улази. *б) Због какве друге повреде формалног закона.* Ако је овај случај, онда, свакако, ако се због те формалне махне дотичне одлуке, није хтело улазити у разматрање материјалне стране пресуде, ваља у примедбама напоменути, да се Касациони Суд у разматрање пресуде у осталом није ни упуштао. У овом случају биће јасно да је резервисана ревизија пресуде у њеном материјалном делу, по исправци формалне грешке, због које је ранија пресуда уништена. Овако се понекад и ради у одељењима Касационог Суда.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Обележавање отисака

Бертилон разликује четири главна облика папиларних линија прстију:

а) Облик E = фигуре у облику концентричних кривих линија, правца кососпољашњег, најмање две на броју, са малим троуглом на левој страни (сл. 1);

б) Облик J = фигуре у облику концентричних кривих линија, правца косоунутрашњег, најмање две на броју, са малим троуглом на десној страни (сл. 2);

в) Облик **O** = фигуре облика овалног, кружног, спиралног или пужастог, најмање четири на броју, са по једним малим троуглом са сваке стране, (сл. 3);

г) Облик **И** = отисци једнолики, у облику лукова који су наслагани један преко другог, без троугла пресека линија (сл. 4).

Вучетић такође разликује четири главна облика отисака прстију: A = **И**; **J** = **J**; **E** = E и **V** = O.

Ако се општи облик папиларних линија отисака, који су нађени на месту извршеног дела, може лако познати, и ако се опште форме ових не подударају са отисцима леша или осумњичених личности, идентитет између њих искључен је. Да би се утврдило од којих су прстију нађени отисци, треба над њима наднети и једну и другу руку (прво једну па онда другу), али тако да прсти буду у правцу отисака.

У присуству отиска једног прста, или само једног дела отиска, за које се не зна од којих су прстију, треба, пре свега, извидети, да ли се њихова општа форма налази на отисцима за упоређење. Ако је овај случај, треба бројати линије које растављају центар отиска од троугла пресека. Приликом овог посла треба имати у виду: 1. код отисака са две централне тачке, линије се броје од тачке која је бкижа левом троуглу; 2. делови бразда између троугла и централне тачке броје се само онда, ако су додирнуте цртом која почиње у центру троугла, 3. тачку не треба узимати у рачун, и 4. у форме O (V) бројање линија врши се између центра и левог троугла.

Ако се број линија не подудара, идентитет је искључен.

Често се располаже само деловима отисака. Истраживање у овим случајевима знатно је отежано. Да би се дошло

Слика 2.

Слика 1.

до резултата треба, пре свога, утврдити правац линија према њиховом положају на врху прстију. Ако се овај последњи слаже, треба приступити контроли детаља.

Пошто се утврди, да се општа форма и број линија између центра отиска и троугла пресека подударају на отисцима који се упоређују, приступа се испитивању детаља и нацрта. Ово испитивање може се вршити и на отиску у природној величини ако је само испитивач навикнут на ову врсту посла. Много је боље и лакше, међутим, ако се отисци, који се упоређују, увеличају у подједнакој мери, која не треба да превазилази више од шест пута њихову природну величину. Обично је довољно троструко уволичавање.

На увећаним снимцима треба прво утврдити једне исте полазне тачке за оба отиска (централна линија, центар троугла пресека, карактеристична виљушка итд.) и пратити једновремено линије на обе фотографије у циљу констатовања њиховог истоветног правца. Једновремено са овим треба контролисати да ли се особености папиларних линија: линије у облику виљушака, острва, усамљене линије, изненадни прекиди линија, ожиљци итд. налазе на оба отиска и на истим местима. Ако се особеност једног отиска не налази на другом, значи да су они неидентични. Одступања од овога може бити само у оном случају кад отисак није правилно узет. Да би се са апсолутном сигурношћу утврдио идентитет двају отисака, потребно је да број и правац папиларних линија буду исти, и да се и на једном и на другом налазе најмање по дванаест особености, разуме се једнаких и на истим местима.

Ако има више отисака од разних прстију, који се подударају са отисцима за упоређење, идентитет за један или два отиска може се закључити и на основу мањег броја њихових заједничких особености. Број отисака замењује у овим случајевима број особености.

Слика 3.

Слика 4.

Линија длана.

Интерна страна руке — длан — притежава такође папиларне линије, које на углачаним и једноликим површинама могу произвести отиске помаћу масних материја на површини коже. Отисци ови упоређују се на исти начин као и отисци прстију. Међутим, пошто они показују мање разноликости по отисци руку, то је код њих теже наћи полазну тачку за бројање линија. Да би њихово упоређење било што лакше и успешније, треба их поделити на више квадратних делова и испитивати понаособ одговарајуће квадрате.

Отисци у пластичним материјама.

У пракси се понекад јавља потреба за идентификовањем отисака у пластичним материјама (стакларски лепак, восак, смола итд.). Специјална природа ових отисака, под којих су папиларне линије издубљене, отежава њихово упоређење са отисцима произведеним уобичајеним начином, т. ј. помоћу штампарског мастила. Поред овога, и њихово фотографисање није тако лако, јер њихове испупчене ивице — пошто су они конкавни — пројектују сенке, које чине нејасним спољне папиларне линије. Са ових разлога потребно је, ради успешног упоређења, калупити ове отиске помоћу париског гипса. На добивеним калупима папиларне линије показују се у рељефу. Калупе треба фотографисати скоро у природној величини, па добивени клише увеличати, окрећући га обратно (стакло да буде уз страну хартије која је превучена желатином) да би се добиле папиларне линије калупа у истом правцу као и код отиска на хартији.

Треба још знати, да одстојања између папиларних линија код отисака у пластичним материјама изгледају, услед природе ових материја и конвексног облика калупа, много веће у центру и много мања по ивицама но код отисака на хартији. Услед овога, изгледа на први по-

глед да су отисци једног истог прста потпуно различни, али се пажљивим испитивањем брзо долази до уверења да је ова разлика само привидна.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

од

LOUBAT-A

главног инспектора апелационог суда у Лиону

(НАСТАВАК)

II — Лекови.

Излази из слике коју сам скицирао у претходном чланку, да немоћ репресије има свој главни узрок у болесној сентиментализости која је особина наших ултра-цивилизованих друштава. Пали већ остарио казнени систем покварен је кобним хуманитаризмом. Да се задржи напредовање криминалитета, требало га је учинити, а ово је могло да се учини само по историском закону у ублажавању казни; међу тим су га ослабљавали све више. Сад је стало за тим, — ако се неће да помогне његова дефинитивна пропаст, — да му се врати мало младости и снаге, која би му допустила да стане на супрот новом веку.

У овоме послу поправљања, прво питање које треба да обрати пажњу, то је питање о најважној казни. Њену се задржавати на томе да доказујем њену легитимност. Сва је речено о овом предмету. Сконцентрисаћу само да је главна казна основана на праву легитимне одбране. Кад спасе човек, чији је живот угрожен од напот нападача, има право да убије, како би друштво, т. ј. заједница људи, било дивно онога права? Сврха је казна без икакве сумње спречавност чији настанак треба желети. Али је она исто тако потребна друштву као што је потребна амунтација каквог гипрепозног дела човечијем телу. Према томе, у место да буде редак изузетак, она треба да функционише нормално и редовно као све друго казне. Осим тога што чета милост чини те она губи карактер извесности, који јој је неопходно нужан да би се злочинци застрашили, она граничи у већини случајева са крајњом неједнакошћу. Заиста је и сувише очевидно да милост зависи често од околности које немају никакве везе са степеном криминалитета осуђеног, на пример, од одјека који је имао злочин, од стања миљења, момента у коме је молба за милост испитивана, или баш од личних идеја шефа државе о смртној казни, што је дало повода Gabriel-u Tarde да каже да је ова казна, оваква каква се данас примењује, само рђава нумера на лутрији за онога који је неуспех намеђу хиљаде оних који је задржавају.

Да би биле примерне и застрашавале, казне треба да буду такође што је могуће ближе злочину. Брзина је битно својство казне. Ништа не ублажава више убојражњу као брза репресија. Одговор око за око, зуб за зуб, то је одговор који даје злочинцу најжешћу импресију о одбрамбеној снази друштва. Сила која онлажа то је умањена сила.

Ово што треба захтевати најенергичније, то је уништење јавних неприлика, те одвратне приставе која се даје гомиљи, жудној погубљења као свеснин старог циркуса, у којој је чудна мешавина великих и других дама, мирних грађана, ноћних ствараша и избеглица најнижих слојева друштвених, које сем мами крв дивље животиње. Ове песке, она пика, ове сатурналије, оне разнајање трупа да би се заштитило и поздравно повратак делата, — сво ово припремљавање жалосне сцене; за тим, убица који се појављује час оходо, као јунак у позорништу, час као животиња у људском облику, коју вуку на законску касапницу, уз хајку и увреде, или као жртва која тражи освету, — све ово показина колико гнев толико гнушање. Ако људска крв треба да се пресне нека то буде бар пристојно између нечистих и славних тамничких зидова, без икаквог гламанства. По примеру Немачке, Енглеске, Аустрије, Сједињених Држава, Шведске, Русије, спорино са јавних места ову врлину мрљу. Желео бих баш да извршење буде на начин који није толико одвратан, нешто као што је био отров под Атинљана, са брзим дејством, или убијање електричном струјом. Енглеско вешање није толико варварско као одвратан проналазак Dr. Guillotin-а. У овоме погледу ни само се мало користили проналасцима науке.

Желети је такође да у случају милости, губљење буде замењено тежом казном него што је робија, на пример колонски затвором, сличним оном талијанском ergastolo. Није допуштено да милост може имати дејство да се замени једна од најстрожијих казна тако благом казном. Има врло велике несразмере између главне казне и прогонства. Милост је овде премија убиству.

Злоупотреба са одлагањем окончишта, друга рана репресије, такође треба да се поправи. Излечиће се, ако се уреди и регулише благост судија. Најпре, обазревом да се казна остегне подаље у случају повратка. Бераижеов, закон добро је прописао ово отезање, као контра балансе милости одлагања; но несрећа досшло је онлашћење да се допуштају оклашивање окончишта које неутрашњу ону казну строгости, јер допушта да се казна спусти скоро до нуле. За тим би затвор требао да буде обавезан за извесне делинквенте за којих се види навика порока, као што је специјално спитање или крађа са насиљем. Најпосле, како сне одлуке треба да буду мотивисане, треба приморати судове да прецизирају околности које оправдавају смањење казне.

Одлагање треба да се одржи као условни опроштај или са подведенсапијама. Не треба га одобравати подводачима, апашима, које њихово морално опадање чини неосетљним, од просто претње казне и који се користе слободом само да учине горе злочине. Исто тако треба га одбити виновницима напада и увреда учитеских агентима јавне силе, јер ништа не демолрализо тако ове спромне чуваре реда, као кад се повлаштују у борби и хватању са злочинцима, који се пошто су их већ ређали и нападали, опет појављују мало после, и немерају их, милошћу Бераижеовог закона. Одлагање треба да буде опозвано не само осудом на затвор, него спаком новом осудом за крађу, превару, повреду, противстављање, пролазење или скитњу. Најпосле, рок за опозивање треба да се повиси од пет на осам година, јер се онај који заслужи нову осуду после шест или седам година, исто тако не може сматрати као поправљен, као ни онај који је изпово осуђен после мање од пет година.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

„Кад су га извели из затвора изнуреног од удисања нечистог ваздуха и мизанслога од глади, понудили су му, као и тодике друге, да се укрца на једну лађу Индијског Друштва. Вандермот пристане, али у попратку неки гусар зароби лађу и Вандермота доводу овде. Требао је бити пребеден у Валенсеју, али у часу поласка један тумач га запита, и по одговорима виде се да не говори добро енглески: сумња се одмах јави; он изјави да је поданик данског краља, али како није могао показати никакав доказ у потврду те изјаве, би решено да га повере моме надзору док се стварно не објасни. Неколико месеци прођоше; није се вероватно ниште ни мислило на Вандермота, кад једна жена са двоје деце дође у затвор и затражи Кристијана. — Мој муж! узвикну она кад га виде. — Моја деца, моја жена! и они се загрлише. Обећах му да ћу ћутати, али је већ било доцкан. У радости кад је примила вест његова жена, којој је он писао и која је мислила да је мртав, показала је писмо суседима и неки од тих, чиновницима, доставе то; они га дадоше шаљу у сирт. Због неколико старих топчића, којима је била оружала лађа на којој је био, и која није имала сукоба, отпужен је да је подигао оружје противу своје отаџбине. Признаћете и сами да су закони неправедни. — О, закони су неправедни, поновише неколико присутних, који се окупише око једног повета да играју карте и пију ракију. „Додај редом, рече један пружајући чашу. — Тхе, рече други који примећаваше забринутост Долијевра; не треба се због тога узнемиравати, данас је његов ред, сутра наш".

Овај се разговор пастаи у још страшнијим шалама; најзад доброши и трубе, којих се ехо одбијаше са свију страна, казиваху нам да су одреди пошли у поље. У заводу завлада нека суморна тишина, сви смо мислили да је Кристијеви свршио,

али, у часу кад је требао са везаним очима клекнути, притрчао је један аџутант и опходио лице пут очима што стрељају. Одвезаше му очи и нађо је се пратити жени и деци. За живот имао је да благодари маршалу Брину, који му је молбе уважио. Кад је Кристјерн враћен у затвор био је пуван себе од радости; уверали су га биће да ће одмах бити пуштен у слободу; сам маршал је молио цара да га помилује и молба је била тако образложена да је било немогућно сумњати у успех.

Повратак Кристјернов био је догађај, те смо му сви честитали; нико се у његово здравље, а доласак свог нових ајсеника, који су добро платили своју добродошлицу, био је један разлог више за весеље. Ови последњи, од којих сам ја њиху познавао јер сам и ја био у посади код Полета, дошли су да надзире затвор од неколико дана, као казну што су на ј дној зарађеној жаби, противно ратним законима, опљачкали једног енглеског капетана. Како се на њих није сумњало они су уза се носила и новац, који су редом трошили. Сви смо били задовољни: ајсаијци, који је пријао и најмањи кам од ове златне каше, био је врло задовољан новим гостима, који су се опет но нови ослобађали његовог надзора. Међутим у нашој соби биле су тре личности осуђене на главне казне: Лежијер, Кристјерн и Пијемонтес Орсино, бивши вој Вербера[1]), који је код Александрије срео један одред рекрута, који су пошли у Француску, и придружио се њима као добровољац. Под заставом је Орсино живео беспрекорним животом, али нота је издала једна несмотреност и његова повереаност: његова је глава била уцењена у његовој земљи и требао је бити погубљен у Тулону. Пет других притворених биле су под најтежим оптужбама, од њих су четири морнара — стражара: два Корсиканца и два Провансалца, који су били оптужени за разбојништво нарочно над неком сеоканком, којој су отели златан крст и сребрне минђуше. Пети је такође, као и они, прикладао „месечевој војсци“; њему су приписивали натприродне моћи, по казивању војника он је могао да се начини невидљивим; претварао се тако исто у што је хтео: имао је моћ да буде свуда присутан; најзад, био је врачар, правио се грбав како је над хтео, а био је хаврдијан, заједљив, велико причало и како је дуго крао на пијаци, он и сад вешто истресаше торбе.

Мало је ансаијца који не би према таквим питомцима продузли особиту предострожност, али наш нас сматраше као особите мушторије и братимио се с нама. Поште нам је за награду испуњавао сваку жељу не могаше ни помислити да бисмо га ми напустили, а до неке мјере је и разлога за то, јер Лежијер и Кристјерн нису имали никаква посла за бежањем. Орсино се беше продао божјој вољи; морнари нису сумњали да им се може што рђаво десити; врачар расчуњене на недовољност доказа, а остали, гусари, увек добро расположени, нису ни мислили на тугу. Једини сам ја мислио на бегство, али да ме би но то опасно, правио сам се безбрижан тако вешто да је изгледало, да је затвор моја средина и сваки је чоронао да ми је ту добро као риби у води. Један пут сам се чак нашао у тучи с Кристјерновог. Ноћу, око два сата изјутра, кад су сви спавали, осетио сам да ме дави јака жеђ, имао сам катру у тезу, дигнем се и пола будан пођем као прозору, хтео сам да пијем воде, али, каква пометња! Осетим да сам, место да захватим воде из каце, загурао ово дезву у шавоље. Сутра дан мене је још мучао стомах а један кајчар јави да ће се ићи на рад; то је приликом да се човек надише чиста ваздуха и може бити поправљен ми се здравље; понудим се на место једног гусара чије сам одело обукао. Прелазећи преко дворишта према једног подофицира, кога сам познавао и који је сад имао пиштол преко руке. Он ми каза да је, осуђен за неки преред у поворишту на месец дана затвора, дошао сам да се ухапси. Онда, реших му, ти ћеш почета твоје нове дужности одмах одсад; ено те ведро. Подофицир је био прилагодљив и пристаде, и док је он радио ја сам комотно прошао поред страже, која и не обраћаше пажњу на мене.

Изашао на града покупио сам одмах у ноће и заустављен се тек на носту код Брина, у једној малој јарузи, где станем размишљати како да изиграм потеру; помислио сам да се пратим у Кале, али моја ала под патера ме да се пратим у Арас. Те вечери заноћим на неком извољу које су закупили продавци рибе. Једак од њих, који је из Бољоне пошао три сата после мене, каза ми, да је цела варош у жалости због погубљења Кристјерна. „Саме се о томе говори; очевидац се да ће га дан помидонати, али телеграф јавио да се стреља... Један пут је сировах то био избегао, а данас не могаде... Страшно је било слушати како, вичо: милост! милост! покушавајући да устане после пројог пољуна, страшно је било чути свикање паса који су се нашли позади и које је озоло стигао; имало се на шта сажалити, али он је иван стрељан; такса му је вадда судбина“.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Имено пр.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине дадначке, актом својим Бр. 267, пита:

„У 1880. години, када су општину дадначку састављала села: Дадинце, Јастребац, Градиште, Ковачева — Бара, Лопушња, Сеџаница и Козаре, општина се задужила код Управе Фондова 2000. динара у злату са 6% интереса после сваког полугођа, ради исхране сиротних грађана. Рок плаћања горњем зајму био је 9. фебруара 1883. године.

Горњи новац примио је тадашњи председник општине, и са тим новцем чинио расподел без одборске одлуке и осигурања датог новца. По његовом казивању он је од оних пара дао и то: селу Дадинцу 351. Јастребцу 326·50 Градишту 209. Ковачево-Бари 143. Лопушњи 491. Сеџаници 381. и селу Козару 95·50, што укупно износи 2000 динара.

Овај зајам општина није платила у одређеном року услед сиромаштине својих грађана, те је председом највишег окружног суда под 1-ог августа 1884. под № 9332, осуђена на плаћање главног дуга са интересом и осталим досудама.

Овај дуг општинским потражницама је од стране Управе Фондова, преко среске власти, од како је пресуда изречена, ду над је тражена наплата није се могло знати од кога се има наплата вршити, пити је тадања пати је садаља одбор општински хтео дуг уносити у буџет, да се припреси исплаћује све дотле, док се не плаће: под кога је горњи новац; нарочито се бања сумња на рачунополагача бив. председника, који је новац раздавао.

Да би се нашло право стање код кога је овај новац, суд ово општинске актом својим тражио је преко властионачког нореског одељења под 18-XI-1903 год. бр. 1777, и преко начелника среза властионачког под 4-VII-1904. г. № 1115, да се образује комисија или тражи рачуноиспитач Гл. Контроле, али до сада ништа није учињено.

Села, дак, Сеџаница и Козаре, изаиила су из састава ове општине још 1886 године, и сада неће да чују за изплаћење овога дуга.

Од свуде до сада, од многих грађана сазнаше општине наплаћене су извесне суме у отплату дуга, али и те суме нису дате коме треба, него су, по своју прилици, употребљене.

Да би се у општине она ствар привела крају моли се уредитштво да објасни:

1. Може ли се учинити одговорним овај бивши председник, који је од Управе и примио новац, што је овај раздао без признаница, јер он нема у рукама доказа, да је тај новац у општине коме дао;

2. Могу ли бити одговорни они тадашњи, који су примили наплату овога дуга од појединаца, на новац нису ником предали;

3. Могу ли се сада: Сеџаница и Козаре наћати да плате примљених 476·50 динара и којим путем, нарочито кад нема никаквих писмених обвеза и докала, да су овај новац примили; и

4. Која је власт дужна да све ово изиђи и којим начином и путевима?“

— На ово питање одговарамо:

1. Општина је дужна, да у свој буџет унесе и отплату овога дуга Управи Фондова, без обзира на то, шта ће и како ће она наплатити ову суму од оних, који буду дужни да је врате.

Она у осталом, то треба да учини у своме сопственом интересу, јер се дуг гомила из године у годину, а на послетку и по томе, што ће је на ово рашће или доцније наћати државна власт у смислу чл. 129. тачке 3. закона о општинама.

Да би се пидело: да ли за ову суму може бити одговоран овај председник, који је од Управе Фондова и примио зајам, нека суд наће прешнее општинских ра-

чуна из 1880 године, па нека на њих види: да ли је овај новац издат и којим сезоном. Ако оних рачуна нема у својој архиви, нека их тражи од Главне Контроле.

Ако о зајму нема никаква трага ни рачунима, онда нека општински суд саслуша тога председника о томе: коме је надао примљени зајам и каквим доказима то правда.

Ако ничим не утврди своје наводе, суд га може оптужити полицијској власти за дело из § 113. кр. закона, у вези са § 132. истог закона, ако ово до сада не буде застарело, и том приликом тражити и накнаду штете.

Ако се рачунима утврди, да је рачунополагач издао зајам, онда ће се видети коме је то учињено на ће се, према томе, знати, од кога има да се тражи наплата;

2. Ако су дошиши председници вршили наплату овога зајма од појединаца, онда и њих саслушати о томе: шта су урадили са понуђеним новцем, па ако то не могу да оправдају, оптужити их полицијској власти на утају, као што је речено у тачци под 1, подносећи за дона њихове признанице;

3. Сеча: Сејанца и Козаре морају платити део дуга, ако се утврди признаницама њихових имена, да су овај зајам примили.

Ако то не плате на дан начин, онда наплату треба да тражи пуномоћник општине дадиначке путем грађанског спора.

У осталом, и да се не утврди пријам овога зајма, опет ће бити дужна да плате одговарајући део по томе, што су била у састану општине дадиначке у трешутку задужења, ако је наравно, зајам дат на лично земство општине; и

4. Сам овај посао има да се врши иницијативом самог суда и општинског пуномоћника, јер овде нема места образовању никаве комисије, пошто таква тела нису предвиђена ни једним законом, нити би имала законског основа за своје дејствовање.

II

Један полицијски писар пита:

На основу решења судског од октобра 1908. год. стављена је забрана г-ђи Ј. Ђ. удови, извршен попис снега покућанства, и ово предато страноцу, као и кључ од стана.

Страноц је чувао ствари све до 1. маја 1911. године, и плаћао кирију, узимајући признанице од газде стана.

Маја месеца 1911. године дужница је скинула забрану са ствари и тражила да јој се врате ствари на руковање, после 30. месеца.

Позвани страноц, предао је власти све признанице о плаћеној кирији за ствари пописане, тражећи, да му се положи ова сума, као и одреди страдалачка награда, на ће ствари предати дужници.

Дужница није признала страноцу плаћану кирију, а награду је власт одредила од процењене вредности 5% суму од 9·60 дин. да се страноцу положи. Решењем нам позицијска власт упућује страноца, да води парницу код суда и да доказује да ли је дужница дужна да плаћа кирију на пописане ствари, али да не мора плаћати плаћану кирију док суда већ да јој се одмах ствари предаду на слободно руковање.

Да ли је овакво решење полицијске власти правилно, и да ли се сме овако тумачити § 466 б грађ. суд. поступка.

Молим уредништво за објашњење?

— На ово питање одговарамо:

Страдалац, одређен по § 466. б. грађанског судског поступка, има сва права страноца стечајне масе, што ће рећи, има права да рукује имањем, и ако ово захтева извесне трошкове, онда да и њих чини.

Тако, он код полских имања има да чини све оне издатке, који су неизбежни ово обрађивање.

Код завупљених добара да плаћа кирију и т. д.

Код послова друге врсте да такође чини издатке и понаша рачуне.

Сам ово трошења, наравно, не могу њен на цена старочетног, него имају пасти на терет имања, које је предмет страдалаштва.

И у овом истакнутом случају, плаћена кирија за сменутај ствари, не може пасти на терет страноца, нити се пописане ствари могу предати дужници пошто су оне залога за кирију.

Најмање је пак било разлога упутити страноца да тражи кирију судским путем, већ је пре требало упутити дужницу, пошто се апсолутно не може извести ни из једног закона дужност за страноца, да он својим средствима подмирује издатке учињене ово чувања пописане имовине, кад је њему та дужност наметнута силом закона.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Државни Савет надлежан је за решење спорних питања о надлежности среског одбора, у коме он не би био сагласан са среским начелником, али не и за решење питања о томе, ко ће — начелник срески или срески члан окружног одбора — председавати у среском одбору.

У среском одбору среза т..... покренуто је питање, ко се има по закону сматрати за председника среског одбора — срески начелник или срески члан окружног одбора.

Начелник срески изјавио је, да по закону он треба да буде председник среском одбору. Међутим, чланови среског одбора изјавили су, да то право припада среском члану окружног одбора, по основи чл. 103. закона о уређењу округа и срезова, а да срески начелник, према чл. 129. истога закона, има само право, да позива одбор срески у седницу, као и да присуствује седницама, али не и да председава.

Како се услед овога у овом питању појавио сукоб између начелника среског и среског одбора, то је овај молио начелника окружног, да то питање, преко надлежних фактора, пошаље Државном Савету на решење.

Начелник срески, спроведен, услед овога захтева, предмет вишој власти, напоменуо је, да је према прописима чл. 151, 153 и 103. закона о уређењу округа и срезова председник среског одбора срески начелник, и да чл. 39. истог закона вала тако разумети, да без њега, начелника среског, нема рада у среском одбору.

Писмом од 19. априла 1912. године Бр. 6330, Министар Унутрашњих Дела, на основу чл. 136. правила о пословном реду у окружној скупштини, окружном одбору, среској скупштини и среском одбору, доставио је Државном Савету сва акта с молбом да по овоме *сумобу* између начелника среза т..... и среског одбора за исти срез у погледу председавања у одбору донесе своју одлуку.

Државни Савет упао је у оцену ово тражење Министрово, па је нашао, да је Државни Савет према чл. 136. правила о пословном реду у окружној скупштини, окружном одбору, среској скупштини и среском одбору надлежан да узима у оцену и решавање само *спорна питања о надлежности среског одбора*, у којима он не би био сагласан са среским начелником, а овде тај случај не постоји.

Одлука од 1. маја 1912. г. № 4027.

Пошто су тротоари саставни део калдрме, а издани на калдрмисање улица спадају у општинске расходе, то и трошкови око калдрмисања тротоара падају на терет општинског буџета.

Суд општине ваpоши....., наредбом својом од 24. фебруара 1912. године № 1351., а на основу одлуке суда и одбора исте општине од истога дана, наредио је А. С., из Б....., да до десетог марта текуће године набави потребну количину тротоарског камена и смести га на свом имању у улици „Господар Јована", у истој вароши, ради калдрмисања тротоара. Не учини ли он ово у остављеном року, набавку ће извршити сам суд општински о трошку његовом.

Овакву наредбу општинска суд је надао зато, што се, услед скорог доласка железнице у варош, ова улица мора што пре да да у нараду, и да предузимач не би дангубно, то има сваки сопственик у тој улици да прошује камен на своје имање.

По изјављеној жалби А. С., начелство окружно расмотривши је исто жалбене наводе тако и моменуту одлуку, па је нашло, да иста не одговара закону на ових разлога:

1., што по чл. 129. тач. 11. закона о општинама, трошак око калдрмисања улица и т. д., у варошким општинама, пада на терет општинског буџета;

2., што по чл. 396. закона о таксама приходе од тротоара прибира суд општински у корист своје касе; и

3., што је одлуком Државног Савета од 13. априла 1904. године № 2889 ово питање једном решено, да ове поправке падају на терет општинских буџета, по-

што су тротоари саставни део калдрме.

С тога је, на основу чл. 152. закона о општинама, одлуку суда и одбора задржало од извршења својим решењем од 5. марта 1912. год. № 2182.

По најављеној жалби општинског пуномоћника, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалба одбаци као неуважена.

Одлука од 2. маја 1912. год. № 3912.

Јос. Н. Ст.

Нема дела утаје у званичној дужности из § 113. у в. § 132. к. зак. кад председник општински, поводом какве куповине и продаје прими на се обавезу да за кога плати дужну порезу, па то не учини.

(Одлука Касационог Суда од 11. априла 1912. г. Бр. 4588).

Милорад М председник општине на Л. оптужен је првостеп. суду што је самовласно без просуде, наплатно свој дуг у 90 дин. од Јанка Т. из Л., кад му је овај продао вола, с тим да му 90 д. уведе у дужну порезу, што Милорад није учинио, те је тиме створио кривицу кажњиву по § 195. к. зак. Оптужени није признао дело бранећи се да је он од тужиоца купио вола као приватно лице и да према томе нема за њега ма какве *кривичне* одговорности. Пристеп. суд је нашао да у представљеној радњи стоји дело утаје у званичној дужности, које се казни по § 113. к. зак., па је решењем својим оптуженог Милорада ставио био под поротни суд и у притвор за дело утаје у званичној дужности.

Но Касациони Суд, решењем својим од 1. новем. 1911. бр. 14052, поништио је горње решење прв. суда са ових разлога:

Уважавајући за утврђену представку прив. тужиоца Ј. Т. да се оптужени Милорад обвезао, да га за остатак куповне цене у 90 дин., коју му је имао давати за продатог вола, одужи у дугованој порези као благајник општински, суд је погрешно нашао да у томе, што је оптужена ову обавезу на се примио на је не испунио, може постојати дело утаје из § 113. у в. § 132. к. зак. Овај законски прописе предвиђа као кажњиво дело утају таквог новца и ствари, које би чиновник примио *у службеној дужности својој*. Сам прави посао на коме прив. тужилац заснива своје право на ову суму, а чије неизвршење суд оптуженоме ставља на терет као повреду службене дужности, апсолутно је приватно - правне природе, у коме је и по природи саме ствари и по представи тужиочевој оптужени учествовао као приватно лице, пошто је и сама ова куповина за његов лични рачун и у његовом интересу закључена. Вршећи овај посао у таквом својству, оптужени није могао изменити његову правну природу тиме, што је примио на се изложену обавезу о исплати дужне порезе, пошто је и у том случају он био само приватно лице, а не какав представник власти; а кад то стоји, онда неиспуњење његове обавезе по овом уговору не може имати никакве везе са његовим званичним радом, нити ма у ком виду представљати повреду истог.

Пристеп. суд, усвајајући ове примедбе Касац. Суда, донео је решење; да се опт. Милорад за представљено дело пусти испод суђења; а Касациони Суд решењем својим од 11. априла 1912. год. бр. 4588 одлучно је ово решење прв. суда.

Ј.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Нигде се, вели, у свету не обележавају новци као у нас. Нема, скоро, године, а да се не појаве нови лажни банкноте, ну срећом њихови творцима полиција је увек успела да убрзо уђе у траг и спречи штету и држави и Народној Банци.

Прављење лажног металног новца је још много чешћа појава. Металци се новци од па-

пирног и мањег лицне обележавају и канекује сасвим незнатне трошкове, те га готово стално има у оптицају, а не прође ни по месец дана да нашег лице или дружина не буде ухваћена у томе делу. Али је опет лаконост од лажног металног новца много мања, упоредо безначајна према папирном новцу, ма да свакако и држава и појединци, којима лажни метални новци буду потурени, трпе од тога извесну штету. Отуда је дужност полиције да и фалсификаторе металног новца што енергичније гони и хвата.

Како се фалсификовање лажног металног новца злочинцима не исплаћује, јер ако се хоће да праве боље новце, који би могао да се пусте у свеобраћај, онда се мора и набављати боља метал за ливење и имати савршеније калупе, а набављања је скупштина, јер се мора изнајати све комад по комад — то новајлији и несавесни људи врло често врше преваре било мањим лаковерном свету паре лакотно „набавше сребра, вина итд. за ливење", било продајом њихова за израду новца по скупе паре.

Лажне износимо једне два типа, које је београдска полиција ухватила оних дана, а за које се још позитивно не зна да ли су прави тво-

фалсификатори лажног новца или су само варалице, то су **Радомир Прокић** и **Милан-Мита Михајловић**, оба из села Горовича у срезу ивањичком.

Почетком овога месеца обојица су се бавили у Београду десетину дана, тобож ради продаје једног коња, а стварно они су тражили људе који би хтели да купују од њих лажни метални новац. Са једним лицем они су се

усмено, а но том и писмено споразумели да се оснива састанак у Аранђеловцу, где би израдили предлог заједног сарадног новца.

Будући обавештена о свему овоме, београдска полиција послала је своје органе да београдског агента те дворске сеоачких тргована, који је собом водио и једног шилара као куншпрате и ако ити ће бити на том састанку.

По доласку у Аранђеловац Београђане је на станици дочекао Мита Михајловић и кажи им да иду у варш на њихову везу, где ће се састати са „мајстором". Разумиром, који ниje хтео да иде, те да их сачт заједно оплн. За њима су, наравно, пошли и полицајци. У близини кур-салона састали су се сва четворица и ни да у парку ниje нигде нико било, нпак су се за сваку сигурност попели још горе уз само подножје Букуље и сели на једну клупу иза неког шибљака, где су се и полицајци прикрили, на кад су се увериди као је Мита изашао из шедара кафане и неки новац, који је показивао њих лажни, оба су се полицајца одједном обрела са наперсним револверима пред овим трговцима. У истом моменту над су се полицајци појавили, Мита је сиочио и њих зец назад уз Букуљу, носећи собом и кафане и новац.

Једва од полицајаца ухватио је Радомира да и он не воље са Митом, а другу је потрчао да бегуницом, али га ниje могао ни стићи на пуцњавом збунити, те је само Радомир приведен власти на Београђанима, који су признали да су их они звали због лажног новца и пренијали им га.

Код Радомира ниje ништа нађено сем сумњивих забележака у потесу, а у њима му је претресом нађено два лонца за топљење метала, као и мешто сребрног и банарног метала што он тврди да му треба као ковачу.

Код Митине куће где он два дана ниje смео да дође, нађена је пресница са Београђанима, која се односи на протурање лажног новца.

У Радомировом потесу нађен је отисак од веома добро израђеног фансимила потписника одређених функционара Народне Банке на њиним новчаницама од 10 динара, а тај је фансимил Радомир утиснуо у потес пред београдским купцима, увераваући их како ће успешно бити готов и са нарадом лажних новчаница.

Радомир је во занимању ковач, нога хвале као особито вешта мајстора, који може да направи „све што оном види", као неке богате сељаке, али је познат као тумарало и нерадник, и до сада је два пута одговарао због лажних новаца.

Милан, или како га у опште зову Мита тек је у 23-ој години, а прошле године је пуштен са двогодишње робије, на коју га је због разбојништва осудио кратуевачки прекуд. у 1911 години.

Обојица се налазе у управном затвору и према њима се води истрага ради утврђења да ли су они прави фалсификатори или само варалице са лажним новцем, зашто ним досте знаноса.

Ако би ко што о њима знао што би њихову вест могло расветлити, моли се да то јави Управи града Београда. У овакоме случају на њих власти треба лонцаје да обрате особиту пажњу, јер су, крв препредени и склони на лак и леп живот.

ПОТЕРЕ

Милан Пауновић, осуђеник пожаревачког казненог завода, побегао је. Родом је из Пољане, среза и округа пожаревачког, стар 27 година, стаса средњег, чела нала, очију грашорастих, обрва црних, носа правилна, уста умерена, брковa црних.

Депеша пожаревачког казненог завода Бр. 2016.

Драгољуб Милојевић, коњаџ, звани „дечаче", чију слику износимо, ништрен је за праћу, или се налази у бегству. — Депеша начелства окр. пожарског Бр. 5730.

Алекса Станковић, циглар, из Драшинове Кутине среза шишког, упрво је своме газди 50 динара, па побегао.

Депеша начелника ср. белопаланачког Бр. 7794.

Стеван А. Зарић, тесаи из Сремчице, оправљен за крађу, побегао је испред спровођника.

Он је стар 32 године, средњег раста, црномањаст, велике главе, очију црних, брковa полних и смеђих. Од одела има сиво и новаћано чакшире од сукна, а на таквом црн новчаћан шешир.

Акт начелника среза посавског, округа београдског Бр. 7126.

Стевка, жена **Стевана Јовичића**, из Шуташа, одбегла је од свога мужа са Радојком Живковићем, из Горње Трешњевице, среза јасеничког. Они су покрали Стевану разне ствари у вредности до 200 дин. и 45 дин. у новцу.

Стевка је средњег раста, у опште рђа, у лево око хорава, стара 33 године, на десној руци мања јој прст згрчен.

Радојица је стар 30 година, малог раста, смеђ.

Депеша начелника ср. таковског Бр. 4658.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најстрожу потеру, и у случају проналаска страживо их упуте властима које су потеравше издале, с назнаком на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Станко Живадиновић, из Калишта, 8. ов. месеца отишао је био у Осипаонцу, да тражи рали на железничкој пруги, али како рали ниje било, он се кратко за своје село, али ни до сада томе ниje присело.

Сумња се да ниje на путу убијен.

Он је стар 26 година, стаса средњег, косе смеђе, брковa малих, плавих, дуж темена нпко је белегу од шеширетине. Од одела нпко је напланске од тежинског платна, кошуљ, гуњче од црног сукна.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 7377.

КРАЂЕ СТОКЕ

Сани Мартиновићу, из Александрина, украдене су две кобиле. Једна је доратаста, мајора 15, година, у лево око горњва, има жиг „О." Друга је такође доратаста, на челу шпетаста, матора 2 године.

Депеша начелника ср. добричког Бр. 6907.

Ники Тодоровићу, из Д. Коритнице, украдена је кобила дакле доратасте, двогласта, задње ноге пуштасте, матора 3 године, има жиг „Т."

Депеша начелника среза белопаланачког Бр. 4677.

Обраћа се нажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

МАНГУП СТОКА

У атару села Дивлака нађени су једна мангуп коњ и кобила.

Коњ је дакле сиво-жуте пуловрс, матор 2 године, без жига и рожица, непоткован.

Кобила је дакле мрко-жуте, матора 2 године, без жига и рожица, непотковна.

Акт начелника среза белопаланачког Бр. 4281.

У атару општине крајачке, нађен је мангуп коњ, пастув, дакле алватасте, на челу мању цветаст, матор 3 године, висок 158 см. у леву задњу ногу пуштаст, без жига и рожица.

Депеша начелника среза петровачког Бр. 8921.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 21. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 3. ЈУНА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ, ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу априлу 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и среских судова, у току месеца априла ове године извршено је у Србији:

1.	**Убистава**	**30**
2.	**Детоубистава**	**9**
3.	**Нехотичних убистава**	**8**
4.	**Покушаја убистава**	**37**
5.	**Разбојништава**	**10**
6.	**Силовања**	**3**
7.	**Тешких телесних повреда**	**18**
8.	**Паљевина**	**47**
9.	**Опасних крађа**	**121**
10.	**Злонамерних поништаја туђих ствари**	**27** [1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	25	или	83·3%
Детоубистава	6	„	66·6%
Нехотичних убистава	8	„	100·0%
Покушаја убистава	37	„	100·0%
Разбојништава	5	„	50·0%
Силовања	3	„	100·0%
Тешких тел. повреда	18	„	100·0%
Паљевина	4	„	8·5%
Опасних крађа	40	„	33·6%
Злонамер. поништаја туђих ствари	6	„	22·2%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**18**), *оштрим оруђем* (**8**), и *тупим* (**4**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **15** случајева, у *освети* за **7**, у *користољубљу* за **2**, у *нужној одбрани* за **2**, у *кријумчарењу* за **1**, у *љубомори* за **1**, и за **2** случаја узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу беличком **3**, у срезу јабланичком **2**, у срезу млавском **2** (оба непронађена), у вароши Београду **2** и по **1** у срезовима: космајском, ваљевском, колубарском округа ваљевског, брзопаланачком, гружанском, крагујевачком, деспотовачком (непронађено), бањском, сврљишком, азбуковачком, јадранском, мачванском, подунавском, јасеничком округа смедеревског (непронађено), добричком, прокупачком, косаничком (непронађено), златиборском, драгачевском студеничком и у вароши Шапцу.

Детоубиства извршена су: у вароши Београду **2** (1 непронађено), у срезу лесковачком **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, жупском, рађевском, црногорском (непронађено), и у вароши Нишу (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, поречком, деспотовачком, подунавском, јасеничком округа смедеревског, драгачевском, трнавском и у вароши Београду.

Покушаји убистава извршени су: у срезу тамнавском **5**, у срезу јасеничком округа смедеревског **4**, у срезу азбуковачком **3**, у срезу прокупачком **3**, у вароши Београду **3**, у срезу крагујевачком **2**, у срезу расинском **2**, у срезу звишком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, јабланичком, деспотовачком, бањском, нишком, млавском, љубићском, качерском, добричком, рачанском, драгачевском, моравичком и у вароши Ћуприји.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва извршена су: у срезу неготинском **2** (оба непронађена), у срезу поцерском **2** (1 непронађено), у срезу звишком **2** и по **1** у срезовима: параћинском, нишком и у варошима: Нишу (непронађено) и Београду (непронађено).

Силовања су извршена по **1** у срезовима: поречком, јасеничком округа крагујевачког и нишком.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу јасеничком округа смедеревског **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, ваљевском, власотиначком, лесковачком, кључком, ресавском, сврљишком, мачванском, моравском округа пожаревачког, млавском, љубићском, подунавском, бољевачком, добричком, прокупачком и у вароши Београду.

Паљевине су извршене: у срезу тамнавском **3** (1 пронађена), у срезу сврљишком **3**, у срезу нишком **3**, у срезу звишком **3**, у срезу масуричком **2**, у срезу беличком **2**, у срезу ресавском **2**, у срезу бањском **2**, у срезу нишавском **2**, у срезу белопаланачком **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу јасеничком округа смедеревског **2**, у срезу жичком **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског (пронађена), јабланичком, лепеничком, копаоничком (пронађена), расинском (пронађена), деспотовачком, алексиначком, јадранском, млавском, таковском, бољевачком, тимочком, зајечарском, прокупачком, драгачевском, трнавском и у вароши Крагујевцу.

Вредност свих ових паљевина износи око **14.700** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **15** (8 пронађених), у срезу колубарском округа ваљевског **7** (1 пронађена), у срезу хомољском **7** (4 пронађене), у срезу драгачевском **6** (1 пронађена), у срезу звишком **5** (1 пронађена), у срезу подгорском **4** (1 пронађена), у срезу лесковачком **4** (1 пронађена), у вароши Нишу **4**, у срезу рађевском **4** (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског **3**, у срезу тамнавском **3** (1 пронађена), у срезу посаво-тамнавском **3**, у вароши Шапцу **3**, у срезу јасеничком округа смедеревског **3** (2 пронађене), у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу ваљевском **2**, у срезу власотиначком **2**, у срезу крагујевачком **2** (обе пронађене), у срезу ражањском **2** (1 пронађена), у вароши Ћуприји **2** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **2**, у срезу

[1] У месецу априлу 1911. г., дела је оних било:

1.	Убистава	30
2.	Детоубистава	2
3.	Нехотич. убистава	2
4.	Покушаја убистава	25
5.	Разбојништава	12
6.	Силовања	2
7.	Тешких телесн. повреда	16
8.	Паљевина	64
9.	Опасних крађа	106
10.	Злонамерних поништ. туђих ствари	11

бањском 2 (1 пронађена), у срезу нишком 2 (1 пронађена), у срезу поречком 2, у срезу мланеном 2 (1 пронађена), у варошн Пожаревцу 2, у варошн Смедереву 2 (1 пронађена), у срезу пронуначком 2 и по 1 у срезовима: врачарском, мачванском, грунжанском (пронађена), нишавничком, расинском (пронађена), ресавском (пронађена), алексиначком (пронађена), нишавском, азбуковачком (пронађена), голубачком, тавановском, орашпанск, зајечарском, загаанском, бољевачком, арнљском, црнорском (пронађена), ужичком (пронађена), пожешком (пронађена), студеничком (пронађена), моравичком (пронађена), и у варошн Крушевцу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 9.500 динара.

Злонамерних понштитаја туђих ствари било је: у срезу нишавском **4**, у срезу алексиначком **3**, у срезу грунжанском **2**, у срезу нишком **2**, у срезу посавотамнавском **2** (1 пронађен) и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа београдског (пронађен), јабланичком, пчињском, прагујевачки, беличком, дунавичком (пронађен), азбуковачком (пронађен), нишавском (пронађен), пожаревачком, качерском, добричком, драгичевском (пронађен) и у варошн Нишу.

Вредност свих уништених ствари износи око **10.300** динара.

Поред изложених дела у току месеца априла ове године извршено је у Србији и **23 самоубиства** и то: у варошн Београду **2**, у срезу подунавичком **2**, у срезу крагујевачком **2**, у срезу драгичевском **2** и по **1** у срезовима: врачарском, подунарском округа ваљевског, поречком, трстеничком, алексиначком, бањском, сврљишком, нишком, посавотамнавском, моравском округа пожаревачког, љубићском, загаанском, косаничком и у варошима: Ваљеву и Смедереву.

Највећи број самоубиства извршен је: **вешањем 15, ватреним оружјем 6 и бацањем у воду 2.**

Узроци њиховом извршењу лежо: у **болести** за **5** случајева, у **душевном растројству** за **4**, у **страху од казне** за **2**, у **рђавом материјалном стању** за **1**, у **љубомори** за **1**, у **грижи савести** за **1**, и за **9** случајева узроци су **непознати**.

Покушаји самоубиства извршени су по **1**: у варошн Београду (вешањем, рђаво материјално стање) и у срезу зајечарском (вешањем, непознат).

Општи преглед до сад изложених дела оваиан је:

Тачка (број)	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Учешће тешком покрађе	Пљачкање	Опасне крађе	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	1	—	—	—	—	1	—	6	2	1	—
2	„ колубарски	2	—	1	6	—	—	1	1	16	1	2	—
3	„ крагујевачки	2	—	—	2	1	—	2	3	3	2	2	—
4	„ крајински	1	—	1	—	2	1	—	—	—	—	1	—
5	„ крушевачки	1	—	—	2	—	—	—	2	3	—	1	—
6	„ ваљевски	4	—	1	2	1	—	1	5	2	1	—	—
7	„ нишки	2	1	—	2	2	1	1	9	9	6	4	—
8	„ пиротски	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5	—	—
9	„ подунавски	4	1	—	3	2	—	1	1	13	3	1	—
10	„ подрински	1	—	—	3	2	—	1	6	17	2	1	—
11	„ рудничка	2	—	—	3	2	—	1	1	1	1	1	—
12	„ смедеревски	2	—	2	4	—	—	5	2	6	—	1	—
13	„ тимочки	1	—	—	1	—	—	1	2	3	—	1	1
14	„ топлички	3	—	—	4	—	—	2	1	3	1	1	—
15	„ ужички	1	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
16	„ чачански	2	—	2	3	—	—	—	1	3	1	2	—
17	Варош град Београд	2	2	1	3	1	—	1	—	15	—	2	1
	Свега:	30	9	8	37	10	3	18	47	121	27	23	2

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. маја 1912. године АБр. 725, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђурчића

судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

43. О разматрању кривичних предмета у Касационом Суду, у погледу фактичких питања.

Х. У. и остали стављени су под суд зато, што су као општински чланови потврдили лажну таблу и издали лажно уверење за опт. Z. који је ове исправе пред власшу употребио, а и пред општинском влашћу неверно стање представио и ако је знао да не стоје у истини факта, која су оверена, за шта је опет опт. Z стављен под суд.

Побуде пресуде пролстен. суда.

„У радњи опт. чланова општинских Х. У. и ост., што су у уверењу од 13. X 1907, Бр. 2363, неверно констатовали: да опт. Z у своју задругу, сем њега нема више ни једне порез плаћајуће нити од пореза ослобођене главе, ако и то, да нико други сем њега не полаже право својине на непокретно имање, описано у његовим дела општински таблама од 12. X 1907 г., означујући на тај начин опт. Z за јединог сопственика поменутих непокретних имања, констатованих и у потврдама поменутих табли, те су на основу овако потврде, таблу потврђено и од стране овога суда, — противно стању, утврђеном уверењем суда општ. в., којим се тврди да је баштиник, сада опт. Z., у времену убаштињења имао у задруги још два малолетна брата, а сем тога на истом имању имало је право удовичког уживања и мати њихова, што све и опт. Z. признаје, те према овакном стању ствари, без обзира да ли је ова неправилно исправа произвела жељено дејство у погледу трећих лица, кад је она начињена у намери да се њоме послужи, стоји дело издања лажне исправе од стране лица, којима издане исправе ове врсте у дужности свада, дакле органа власти, које се дело казни по § 111. к. закона[*)].

Према оваквим потпишма сви оптуж. општински чланови, осуђени су за кривично дело из § 111. к. зак. на по 2 године робије. Пресуда прност. суда за окр. београ. од 7. III 1911. № 10690).

Са овим гледиштем сложио се и Апелациони Суд, који је само оптуженицима казну повећао (I Апел. 25 IV 1911. год. № 2253).

На ову пресуду I Одељење Касац. Суда учинило је примедбе од 25 V 1911. год. № 7548, које овако гласе:

[*)] Што се тиче правилне оцењености опт. Z, који је лажно уверење и тиме је од власти употребио, — о њему нећемо зато ништа ни говорити, пошто је месина крађина јасна и она није предмет расправе, о којој ће овде бити говора.

„Апелационни је Суд требао да поред остатога изводи и оцени, да ли и у колико може бити кривичне одговорности по овом оптужењу за горепоменуте оптужене, када је испитом заклетих сведока А. Б. итд. утврђено, да је опт. П. приликом потписивања инкриминисаног уверења стварно био нажељу свима оптуженима да опт. Ж има у задруги два малолетна брата и мајер, али да ни је тада објективно присутан срески писар Ђ., да то не чини комета, јер се задужење чини код Управе Фондова, и према томе да уме у обзир: да ли оптужени нису у заблуди — услед очевног објашњења — потписали уверење, вероватно за тиме не чине никакво кривично дело, а немајући разлога да сумњају у истинитост тврђења њиховог полицијског чиновника“.

На ове примедбе дао је Апелациони Суд своје противразлоге [4. VI 1911. г. № 2266] у којима је битан овај пасус: „...Изјава сведока пом. у примедбама Касационог Суда, који су потврдили да је опт. П. приликом грађења пом. уверења, пред судом и одбором општинским констатовао: да уверење не одговара фактичком стању, — кад се доведу у вези с фактом: да су и пред тога и оптуж. П. и сви остали општински чланови, који су преко њега уносили са стварним стањем задруге опт. Ж, нпак овоме издали уверење, које је противно стању ствари, — баш је то доказ против оптужених, да су свесно и са знањем, а не у заблуди, издали лажно уверење.

Оптужени нису малолетници, већ зрели људи, који по своме позиву, као општински чланови, знају сву тежину послова чланици, кад се на поменути начин озваничи дице, и извесна неистина, на је непародично и без предности узимати у вид и на какву већу оцену то, што су оптужени могли за нешто тумачењем позив. чиновника, који никојим законом није позван да учествује у издавању пом. уверења“.

Оштра подвијна Касационог Суда усвојила је поменуте примедбе а одбацила противразлоге Апелационога Суда. [О. С. 14 VI 1911. № 8790].

После свога Апелациони је Суд наредно да се испита као сведок и помоћни полицијски писар Ђ. на поште је то учињено донео је пресуду, идентичну с раније, којом је пом. оптужене опет осудио за означени злочинствен [пресуда Апелационог Суда 3 IX 1911 № 4469]. Из побуда ове пресуде наводимо ово: „Апелациони Суд констатујући да је је један једини сведок Д. посведочио (а не М. и И. као што погрешно наводи Касациони Суд) да су оптужени потписали инкриминисано уверење тек по објашњењу среског писара Ђ. и поредећи и цењећи изјаву сведока Ђ. среског писара са сведоцбом сведока Д., који тврди да је наведено чуо као присутан извесном исљеђењу код општ. суда, што је неверодатно, јер се обично но ниже једновременно, и то приликом заседања одбора и саслушања по привицама и потврђења „уверења, какво је инкриминсано.“ Ну и она је пресуда уништена од Касационог Суда примедбама од 10 XI 1911. год. № 12507. Кно тих примедаба:

„При оцена питања о томе: чајој је се сведоци вера поклонати, да ли свесце сведоци двоја сведока Д. или сведоци сведока Ђ., Апелациони Суд био је дужан да узме у обзир све околности исљеђењем узме у обзир све околности исљеђењем утврђене па тек потом да донесе своју одлуку.

Тако, нада се на исљеђења лица, да је и Ђ. учествовао у издавању инкриминисаног уверења тиме што је као орган полицијске власти оворно садржину истог, онда је Апелациони Суд био дужан да сведоцбу сведока Ђ. оцени с обзиром и сведоцбу сведока Ђ. оцени с обзиром и на ову околност у и ли са § 114 крив. суд. поступка да тек потом уверсћујући суд. поступка да тек потом уверсћујући суд. поступка да тек потом уверсћујући

дањим папиларним линијама. Није нам познато да ли су злочинци до сада употребљавали ово средство, али његова употреба није немогућна.

Отисци папиларних линија ногу.

Може се појавити потреба, у врло ретким случајевима, да се злочинац идентификује на основу папиларних линија његових табана. Табани су, као и длањи, покривени папиларним линијама, само што су ове дањије него једнолике. Упоређење отисака табана врши се на исти начин као и упоређење отисака прстију.

Да би се добио отисак за упоређење, треба босом ногом стати прво на сталцу или цинкану плочу, која је намазана штампарским мастилом, а потом на белу хартију.

Кривац и Стошић препоручују, да се босом ногом стане на дист глатке хартије, па да се за оним остављени отисак после диноводом или Гришфоровом прашком боји. Пошто се вишак посутог праха отклони, добија се јасан отисак у правној боји.

Отисци животиња.

На жесту извршеног кривичног дела понекад се налазе и отисци ногу појединих животиња, који могу имати извесне важности за истрагу. Прилином опасне праће у једној планинској кући ми смо нашли врло јасне отиске паса поред дефектноазних отисака човека, и ови исећи отисци играли су знатну улогу у истрази.

Отисци предњих и задњих ногу паса разликују се врло јасно по облику стопаде, који је троугласт под предњих и готово округао под задњих ногу. Код мачке је предња стопала издужена, а са обе њене стране налази се по једна тачка у облику осетра; код задње стопаде ова остриа спојена су са средњом линијом, тако да образују шиљак отисак у облику дењеза.

Мерењем дужине кораћаја може се приближно утврдити природна величина животиње, која је оставила отиске. Код појединих отисака лако је констатовати, на основу малих тачкица које се око њих налазе, да ли је животиња имала на ногама дугачку длаку.

Отисци коња, магараца, гов ди итд. ногу се такође лако познати. За идентификовање животиње треба утврдити: облик и највећност потиока, број шиљака и присуство ексеча (у снегу). Ветеринари и потковачи биће од велике користи у свачким случајевима за истраживног чиновника и вештака специјалисту. Ход животиње може се одредити по дистанцији између отисака и дубини оних. Понекад се, нарочито кад је пут узбрдан, може констатовати да ли су коњ, мазга итд. пуни или кастрирани терет, јер у овом случају предњи део потиока више упада у земљу, а често се и клиза уназад.

(наставиће се)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

од

LOUBAT-A

главног прокуратора апелационог суда у Лиону

(НАСТАВАК)

Условна је осуда такође корисна новина. Благодарећи њој, таминце неће бити место без нађе на препорођај. Драж за пуштањем у слободу пре времена, када је да побуди понекад тежњу часном животу; у извесним душама у којима се још сарива искра добра, може се произвести тајанствени рад моралисације. Те је принцип неодређене казне, која се свршава само над је осуђени поправљен[1]). Према томе условна се осуда може прављати само у колико је она награда за поправку. Ако је она одобрена без размишљања, као што се то чини данас, она је само акт друштвене слабости. Чиста је најнижег рачуната на поправку окорелих злочинаца. Клице моралисације не поднижу се на отровном земљишту. Поправници, они који су навикли на злочин и изгубљени за друштво, треба да буду искључени од условне осуде као и од одлагања. Радити друкчије скоро је исто тако мудро као што је отворити кавезе каше менажерије у сред једне вароши.

Али трајање затвора треба да буде доста дуго на да се може судити о поправци осуђеног. Како се може судити о поправци осуђеног после три или четири месеца затвора, који га заклања од искушења, алкоходизма и рђавих друштана? Условна осуда примењена на краткоу казну исма смисла: она треба да буде резервисана за осуђене више од једне године затвора. Други услов од кога апсолутно треба да зависи условна осуда, то је да се над ослобођеним води доста строг надзор, да би се знало шта он ради у слободи и да би се могао повратити у затвор ако се влада рђаво. Зар није јудост отпустити злочинце у друштво на веру у варљиве изгледе на поправку, који у осталом најчешће баш не постоје, и не водити бригу о ономе шта они тамо раде и да ли нису поново пали у порок или злочин? Надзор над условно осуђеним треба дакле да буде организован рационално. То је неопходан услов, битна гаранција ослобођења пр времена. Енглези нису оставили ову празнину у њиховој условној осуди; они су поставили поред ње оно што је био у Француској надзор више полиције, који смо ми уништили управо неколико месеци пре увођења условне осуде[2]). Енглези је закон баш додао старом надзору француске више полиције нарочито побољшање: он допушта да се врати у затвор условно ослобођени, за кога је доказано да нечасним начином прибавља себи средства за егзистенцију, на баш и онај који се просто нађе на каквом јавном месту, а не може да оправда своје присуство каквим мотивом, или у таквим околностима, из којих се да претпоставити да се он спрема да учини какав делит[3]). Ово су врло мудре мере. Каква ће штета бити ако се поново стане под кључ условно ослобођени, који врше одвратан занат подводача или који лутају ноћу по улицама? Без сумње, тако ће се избећи многи злочини.

Пошто смо прегледали арсенал наших казнених закона, треба да се упитамо: да ли је он довољно снабдевен и да ли је оружје које он држи на расположењу друштва доста многобројно и довољно јако да се бори победоносно против злочина. Експлозе који претходи не би могао остварити много изузија. Већина казни не застрашавају много. Затвор, рекао сам, имао би баш пре извесне драги; услед тога многобројни злочини или делитти који се казне овом казном само су по се несавршено утрожени, често баш ни мало. Потребно је о томе размислити. Пошто су благост и краткоа главне мане затвора, помишља се да се она казна учини дужом и строжијом. Ја не верујем да треба много полагати на ово средство. Пре свега, биће врло тешко учинити да судови којима је закон ушек морати да остане у неповиме границе између којих ће одмеравати казне, нарочу казне толикот трајања, које ће стварно утицати. Судије ће бити мимо своја ћуди, т. ј. осетљива, добра и милостива тетворења. Њихова строгост расплиниће се на прим сузама. Што се тиче тога да се затвор учини тежим, ја не видим како би се могло успети у томе а да се не дода допушена казна. Ма шта се учинило, неће се спречити да затвор не буде уточиште против глади и беде. Затвор ће дакле и даље продужити да буде једна врста охрабрења на злочин. Све да се остати у овоме стању и оставати друштво ненаоружано? Ово не изгледа могуће. Треба дакле тражити нешто што је кадро да укроти злочинце и да јавном поретку сигурност која му је потребна.

Неколике криминалисте предлагали су да се дода затвору, за извесна делитта казна шибања, сад — *o'nine* под нашим суседа с оне стране ла Манша. Али се одмах подиже повика против поваљања телесних казни, јер би то било, кажу се, повратак варварству и напуштање једног од најдрагоценијих добитака револуције. Позивају се на нашљење Монтескијево: „нема се исцрта узрок своје расцуштености, на ће се видети да она долази „од неказнимости злочина а не од уме„ношти наших[4]). Нема сумње, тедосне су нашо одвратне духу просвећеног човека; али шта више одбија исто сећаоп који ми хоћемо нпак да одржимо? Идеал би био сигурно да се нарушеља могу обуздати једином уздом разума, нигде

[1]) Г. г. Gamfolo, Prins, Forri, Foschiolay и Garraud прегледају неодређену осуду. У овоме систему, судија не би одређивао трајање казне; осуђени би био пуштен у слободу само у колико би његову поправку признали експерти. Прављи овога система изгледа је, али његова примена изгледа немогућа, јер би најбољи експерт био неспособан да позна да ли је злочинац стварно исправљен.

[2]) Надзор више полиције уништ је законом од 27. маја 1885. о преступима.

[3]) Act for the more effectual Prevention of Crime, 21. August 1871.

[4]) Esprit des lois, liv. VI chap. XII.

силом, и да једнис кажне буду стид, кајање и поквање наказде. То је био сам аутора *l'Esprit des Lois*: „следујмо примјеру која је дала људима стид као бич „и нека наши ће дана казни буде инвалида „тријеш та[1]). Ова би се жеља могла остварити само над би код људи инстинкти и нагледи тражени тешког атавизма варварства, кад би се они покоравали само нагонима човечности и осећали сам бол стида и кајања. Хоће ли доћи оно златно доба једног дана? То је сумњиво. За тренутак треба узети човека онаквог какав је, т. ј. као бићс више по своме развоју, а ниже по свом физичком изгледу, у коме се мешају ниша интелигенција, изломљене аспирације, „жеље богова", као што се изразила Омир, са свом нескошњу природних инстинката. Разум није никада био довољан да господари овом сатанском и божанском организацијом.

У осталом, зар нећина казни у нашем казненом систему нису телесне казне, т. ј. зар оне не проузрокују неће или мање физичи бол? Зар разлика између позитивних и негативних казни није чисто номинална? Зар затвор, ћелија, суви хлеб, писање, нису телесне казне? Не би се дакле увео, са шибом или батинама, нов принцип у нашем казненом праву.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ма да ме је новост, коју ми је донео продавац робе, ожалостила, ипак ме није спречила да помислим, да је смрт Кристоферова скренула пажњу од мога бегства; и, иако ми наша од онога што ми је причао по казивање да је при прозивци примљено моје одсуство, сматрао сам да сам обезбеђен. Дођем у Бетин без препреке; настанем се код једног старог познаника из пука. Био сам врло љубазно примљен, али ма како да је човек сиотрен ипак се деси понешто што није предвидео. Ја сам претпостављао тостиионци пријатељство једног пријатеља, али сам налетео на своју, јер се пријатељ беше скоро оженио, а брат његове жене био је од оних војника који не жуде за славом и којима срце куца само за миром. И сасвим природно, место које сам ја изабрао, као и сво куће његових рођака, непрестано су обилазили жандарми. Тако, они улетеше у кућу мога пријатеља много пре дана и бол иканих обзира што се мени свалало затражили су ми исправе. Немајући шасош пробао сам да им штогод рекнем, али залуд је била мука. Капцар, који ме је нарочито загледао, повика: „Аја, не варам се, то је он, видео сам га у Арасу: Видов је то." После четврт часа био сам у затвору Бетинском.

[1]) Исто.

Може бити да би читалац желео, пре но што пођемо даље, да дозна шта је било са затворсницима које сам оставио у Вузовљи. Могу му сад задовољити радознаност за неколико њих. Кристофер је, као што смо видели, стрељан. Лелиевр, који је такође био частан човек, продужио је да се нада и стреди до 1811. године, кад тиранс пресече његову неодређеност. Четири морнара-стражара пошгнули су: они су једне ноћи пуштени у слободу и послати у Пруску и двојица од њих на видовима Данцига заслужили су крст части. Врачар је такође пуштен без пресуде, у 1814. години он је се знао Келинет и био је старешина у једном шестваестом пуку, коме је био наименован да спасе касу у своју корист, али у окољини Фонтенебла падне у руке једном пуку козака којима је положио рачун: ту му је био последњи дан; они су га убили копљима.

Моје бављење у Бетину није било дуго: сутра дан по хапшењу сигурна стража повела ме је у Дуј.

Двадесета глава.

Тек што сам био крочио у апсиснску авлију, а државни заступник Ролон, која су моја честа бежања једила, викну: Дакле, и Видок је стигао! Јесте ли га окивали? — Ех, господине, рекнем му; шта сам вам учинио да ме тако зовете? Зар што сам бежао више пута? Зар је то нека велика кривица? Јесам ли што уграбио у слободи? Кад су ме ухватили зар нисам био на поклу да сиби обезбеди поштен живот? Ох. ја сам више несрећан него што сам крив! Смилуј се на мене; имајте мидости према мојој старој мајци, која ће пресиисиути ако се ја морам вратити у казнени завод.

Ове речи и нагласак искрености, са којом сам их изговорио, изазоше утиска на г. Ролона. Увече он дође и дуго ме је испитивао о теме како сам живео од изласка из Тулона, и да бих га уверио, у оно што сам говорио, наводио сам необорне доказе то сам и одао оменика. „Што не напишете, рече ми, молбу за помиловање или бар да вам се назна смаља? Ја бих вас препоручио министру правде. Захвалим му се за ово обећање и исто дана један адвокат на Дуја, неки Тома, донесе ми да потпишем молбу коју је он већ био написао.

Очекујући одговор, једног јутра но позваше у канцеларију; помислио сам сасвим да ми одлуку министрову. Нестрпљив да је што пре чујем нисао сам за изучаван као човек који иде у сусрет неној пријатној новости. Надао сам се да ћу видети државног заступника, над тамо, видим моју жену. Мучно сам се да погодим какав је циљ њене посете, али она ми сасвим отвореие рече: „дошла сам да вам покажем преслу којом нам је брак раскинут, а та ми је формалност потребна јер хоћу да се удам. Ено, овде је чиновник који ће вам је дати да је прочитате". Изузев моја помиловања ништа ми се није могло јавити пријатније него да је мој брак разведен: завршек сам се отарасно једног створења које сам мрзео. Не знам да ли сам могао сакрити моју радост, али сам сигуран да ју је израз мога лица одавно и имао сам довољно разлога да я рујем, да је мој местозаступник, који је био присутан, могао отићи уверен да му не заидем ни мало на благу које ће стећи.

Мој затвор у Дују отеже се страшно; већ нет месеца сам био у хладовини а ништа не долазаше из Париза. Државни заступник ме је уверавао да о мени води рачуна, али несрећа чини човека сумњалом, и ја сам почео сумњати да ме он само заварава празном надом да би ме одратно од бежања дома: не стигне спровод; ова помисао појача моју нажерју за бегство.

Вратар Вет сматрао ме је као да сам већ помилован и имајући и их обзира према мени; ручавали смо често обашка у једној малој собици, на којој један прозор гледаше на реку Сварну. Изгледало ми је да би се кроз овај прозор, који није имао решетке, могло једног дана после ручка побећи, само је требало набавити одело, а кад преобучен једном лађом нећо ме стићи потера. Ову стварповерих неким пријатељима и они ми набавише униформу официра даке артиљерије и реших се да је обучем у првој згодној прилици. Једне недеље, у вече, вечерао сам са вратаром и чиновником Хиртредом: вино, којим сам их частио, расположи их. „Знате ли, рече ми Хиртред, да најс добро што сте овде... прозор, на без решетке! Бога ми ја се не бих тако осиавао. — Мани бога ти, чича-Хиртреде, треба бити планан, одговорим му ја, па се гњурнута са тоиике висине; Сварна је довољна дубока за онога који не уме да плива. — Тако је, приметя вратар, и разговор стаде на томе. Ускоро ућуше и други, вратар се стаде коцкати и над се он највише био заузео ово картања ја сиочим у реку.

На шум од мога пада цело друштво потрча на прозору, а Вет на свог стаса викаше страшу и вичаше. За срећу моју предмети су се због помрчине једна разликовали и над су видели у реци мој шешир, који сам намерно бацио. помислили су да сам из реке неће изаћао, а ја сам напротив плпао на „речној пајци", испод које сам једва прошао јер ме је због хладноће и снага почела издапати. Нашао сс један нарошти опучним пресо пика; мокро одело тежило ми је више од педесет кила, али сам ипак пшао, и заустављен се тек у селу Блажу, две миље далеко од Арасе. Било је четири сата ноћу; неки пекар, који већ лоижаше фуруну, осуши ми одело и даде ми храие. Чим сам се окренио одмах пођем и ушутим се на Дизану, где је живела удовица једног капетана, мога пријатеља. Ко ће ме ја једам човек требао донети униформу коју су ми набавили били у Дују, али ја сам је примио тек у Херавиу, где сам се после неколико дана био силомио под једног мог друга. Изискатајн, који сам ускоро добио, приморади су ме да бежим: дознао сам да је полиција, уверен се да сам у земља, наредила праву хајку и чак да је на путу да ме ухвати; решен да божим шесам је чекао.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине орашачке, актом својим Бр. 677, пита:

1. Председник ово општинскога суда, у прошлој 1911. години, реферисао је једног грађанина суду овоме, за недолазак суду по позивима, па је тражио да га суд позове и као неуредног грађанина по § 327. т. 1. крив. закона казни.

Суд овај, пресудом својом, на основу горњег законског прописа, казнио је ово лице са три дана *новчаном казном* рачунајући у сваки дан по 10 дин., свега тридесет динара и на плаћање трошкова, а све на основу §§ 15., 16., 4. и 34. полиц. уредбе, па је своју пресуду одмах за извршну огласно и казну наплатио, па увео у признаничну књигу.

Исто лице, на поменуту пресуду, изјави жалбу ваљевском првостепеном суду, и тражило је да суд пресуду као незакониту уништи. Ваљевски суд поништио је поменуту пресуду овог суда, из разлога што је суд исто лице казнио новчаном казном у данима, јер му је, вели, требао да досуди затвор или новчану казну.

Поново је суд овај, уважавајући примедбе ваљевског прв. суда, донео своју пресуду на исто лице казнио са три дана затвора, и противу ове пресуде он се жалио суду, али је овај суд донео решење којим му је жалбу одбацио као неумесну, пошто је пресуда извршна. Противу овога решења осуђени се жалио првост. ваљев. суду — које решење суд уништи зато, што је у овом случају узето да стоји дело из § 327. по ком законском пропису кривац се казни од 1—15 дана затвора, па према томе не може ова пресуда бити извршна, јер противу оваквих пресуда парничне стране имају право жалбе, па је према томе суд погрешио што му је жалбу одбацио.

После ово одлуке, суд је послао ову пресуду суду на расматрање а на основу изјављене жалбе окривљеног лица. Првостепени ваљевски суд уништио је и ову пресуду суда, само што није именовано лице саслушано у присуству присутника, и ако је тога свега било.

Сада је суд извештен, да је то исто лице тужило првостепеном суду све општинске часнике зато, што је суд пресуду своју извршио, и ако је осуђени имао право на жалбу, и што му ни до данас није повратио новчану казну.

Моли се уредништво да у свом наредном броју даде суду објашњења:

а) Да ли до суда овога може бити какве кривичне одговорности, што је пресуду своју одмах за извршну огласно и исту наспрам окривљеног извршио или не, и

б) Да ли ће суд, односно општински часници, бити код суда криви, што наплаћену казну до сада нису окривљеном повратили, кад је суд пресуду уништио, и мора ли поменуту казну повратити окривљеном и на који начин, кад је ова прошла кроз признаничну књигу, а не кроз депозит — јер је суд у недоумици; и

2. Кад неки грађанин тужи суду грађанским путем извесно лице за заузеће земље, па заузеће докаже признањем туженог, па ма то лице тужено и малолетно било, хоће ли суд бити што пред судом одговоран или не, кад пресудом досуди заузету земљу тужиоцу, а туженог истера из имања, и кад таква пресуда постане извршна, а парничне стране изгубе право на жалбу, а тужени докаже после свршеног спора да нема наглавице?"

— На ова питања одговарамо:

1. Колико се да видети из овога доста нејасног питања, тај суд меша две ствари. На име, он не уочава разлику између тога, против којих пресуда у опште не може бити жалбе, и онога, које се пресуде могу одмах извршити.

Отуда се и могло догодити, да он одбаци жалбу осуђеног на пресуду за дело из § 327. т. 1. кр. закона, а сада, пак, да страхује због тога, што је пресуду одмах извршио.

Да у будуће не би грешио, уредништво налази за потребно, да му ту разлику објасни.

Дакле: законодавац је нашао разлога да за све оне осуде, где закон не предвиђа већу казну од три дана затвора или тридесет динара у новцу, онемогући у опште право жалбе.

Дела су та предвиђена §§. 329, 333, 336, 337. и још неким из крив. закона.

Кад год се, дакле, неко осуди за та дела, он нема права жалбе у опште, па је, према томе и пресуда одмах извршна, и осуђени се може одмах затворити ако је осуђен на затвор, или се може одмах наплатити казна ако је осуђен на новчану казну, односно пресуда се може одмах извршити.

Према овоме, у ова дела не могу се убројати и они случајеви, где власт, истина с обзиром на величину дела и олакшаване околност досуди казну затвора од три дана, или новчану од тридесет динара, али сам закон за то дело предвиђа максималну (највећу) казну већу од три дана.

За ове случајеве осуђени увек има право жалбе.

Али и ове се пресуде, без обзира на изјављену жалбу, могу одмах извршивати кад год је осуда по званичној дужности а дотична дела, међутим, повлаче максималну казну до пет дана затвора или педесет динара у новцу, или су случајеви из §§ 326. 327 и осталих, поређаних у претпоследњем ставу § 15 и 16. полиц. уредбе.

Само што се у свима овим случајевима мора казна затвора заменити новчаном ако то осуђени тражи, изузев осуде према скитницама, крадљивцима и слугама.

Пр ма свему овоме, часници општински, који су изрекли пресуду и одмах је извршили, неће одговорити за то, јер је осуда по званичној дужности а дело је из § 327. крив. закона.

Исто тако неће они одговарати ни зато, што нису до сада вратили наплаћену казну, јер суд није поништио пресуду по томе основу, што овде не стоји кривично дело, него из формалних разлога, те сада општински суд мора донети нову пресуду, кад дело иследи према примедбама првостепеног суда, којом може окривљеног опет осудити на исту новчану казну од тридесет динара.

Тек ако би првостепени суд поништио ову пресуду из тих разлога, што би налазио да дело из § 327. крив. закона у опште не стоји, суд би морао вратити паре осуђеном.

За сам повраћај суд би морао направити реферат и придружити решење првостепеног суда, па би та акта и признаница осуђеног, о примљеној суми, правдали разлику у рачунима пред Главном Контролом; и

2. По § 77. грађ. суд. поступка, малолетници су неспособни да воде спор, него им увек треба одредити заступника.

Према томе, њихово признање у једном грађанском спору нема правне вредности, и суд не сме ни доносити пресуду, док малолетник не буде законски заступљен.

У осталом, кад суд овде напомиње да тужени може доказати да нема земље, колико му штити § 471. грађ. закона а земљоделац је, то излази, да је у питању изигравање горње законске одредбе путем једнога спора, а то суд не сме дозволити, јер ће часници за такав рад ићи у апс.

Кад год суд примети, да извесна лица хоће да отуђе имање на овакав начин, он је дужан да томе стане на пут, констатујући намеру и тужиоца и туженог, јер се заштита *наглавице*, коју предвиђа § 471. грађ. суд. поступка тражи у општем интересу и по службеној дужности.

II

Суд општине борбатовачке, актом својим Бр. 1399, пита:

„Пресудом овога суда од 12.-III-т. г. Бр. 773, која је извршном постала, осуђено је извесно лице са 3. дана затвора за дело из тач. 1. § 327. крив. закона. Како се осуђено лице сада налази у притвору код прокупачког првост. суда а пресуда приближује застарењу, то настаје питање:

Да ли ова пресуда може застарити по § 396. крив. закона, пошто се осуђено лице налази у притвору, те се према томе не може приступити извршењу пом. пресуде, или му се застарење ове пресуде, за време док је у притвору неће рачунати и по ком, закон, пропису, или, на послетку, застарење казне треба рачунати после изласка из притвора, па за не протекло време док још није стављено у притвор?"

— На ово питање одговарамо:

Ако од дана, кад је пресуда постала извршном, па до дана, док осуђени изађе из судског притвора, протекне три месеца, онда је пресуда застарела и не сме се извршити.

За ову застарелост неће нико одговарати, кад се констатује: услед чега је она наступила.

III

Суд општине препољинске, актом својим пита:

„Суд ово општински моли уредништво за следући одговор.

Један овдашњи грађанин, на јавној лицитацији, купио је једну парцелу-њиву и добио тапију на исту. Тапија означава тачно граничаре продате њиве, али не обухвата метрима тачно њиву. Сада први сопственик, за чији је рачун продата њива, ушао је у исту без дозволе, и оно што се метрима не обухвата почео је да ужива, и ако он у тапији није граничар продате њиве.

Настаје питање: који је пречи у праву својине, купац или први сопственик, на онај остатак земље изван тапије — јер је суду нејасно а подигнута је иступна тужба за самовлашће код овог суда?"

— На ово питање одговарамо:

Кад је тапија тачно обухватила суседе њиве, која је продата, и кад међу тим суседима није и ранији сопственик њиве, онда је очигледно, да је цела њива продата, али је само погрешно извршено мерење.

Према томе ранији сопственик нема право на ово земљиште, зато га треба казнити као самовласника, и дати заштите новом купцу.

Ако ранији сопственик налази, да њива није сва продата, он треба да тражи поништај тапије судским путем.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај неумесног задржања од извршења одлуке општинског одбора о отпуштању дотадањег и избору новог деловође општинског.

Одбор општине д. р..... одлуком од 9. марта 1912. године № 776., на место дотадањег деловође, изабрао је Милорада Ц. за деловођу исте општине, пошто има све услово прописане чл. 114. закона о општинама.

Дотадањи деловођа, незадовољан овом одлуком одбора, изјавио је жалбу надзорној власти и навео, да одлука одбора не одговара закону из ових разлога:

1., што општински одбор није сазван позивом, у коме би био означен дневни ред;

2., што нису позвати у седницу сви одборници;

3., што у одборској седници није било ($^2/_3$) две трећине одборника; и

4., што одбор ничим није мотивисао и образложио своју одлуку о његовом отпуштању, нити је, у осталом, он и имао какву кривицу, због које би могао бити отпуштен.

Надзорна власт обуставила је од извршења ову одлуку одбора решењем од 30. марта 1912. године № 6016., а из ових разлога:

1., што је о овом питању решавало и одлуку донело 15 одборника а по закону требало је бити у седници најмање $^2/_3$, што значи, да их је требало бити 18;

2., што није било дневног реда за седницу;

3., што стари деловођа није дошао у такав положај, који би га чинио немогућим на томе месту; нити му је, у осталом, одлука о отпуштању саопштена, нити му је пак предходно дато право да се саслуша и да своју одбрану да; и најзад;

4., што изабрани деловођа нема услова за ово звање — чл. 114. зак. о општинама.

Одбор општински, после овога, донео је одлуку, да се стари деловођа отпусти, пошто са више разлога не може остати више на овоме месту.

Надзорна власт, с обзиром на своје решење од 30. марта 1912. год. № 6016, којим је обуставила од извршења прву одлуку одборску, решењем од 5. априла 1912. год. задржала је и ову одлуку од извршења, пошто одбор није поступио по њеном напред поменутом решењу.

Најзад, одбор општински донео је 12. априла 1912. године одлуку, којом је за деловођу изабрао Милорада Ц., на место дотадањег деловође, кога је отпустио.

Надзорна власт решењем од 16. априла 1912. год. № 7251., а са разлога изложених у ранијем решењу, задржала је од извршења и ову одборску одлуку.

По жалби изабраног деловође III Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што одлука одборска није била противна чл. 113. закона о општинама, јер по том законском пропису деловођу општинског прима и отпушта општински одбор на предлог председника суда; а из истог решења надзорне власти не види се ни то, зашто према чл. 114. истог закона изабрани деловођа нема услова за то звање.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 2. маја 1912. год. № 3983.

Један случај задржања од извршења одлуке зборске о отварању сеоског дућана.

Збор сељана села П.... на дан 22. јануара 1912. године донео де одлуку, да се Драгомиру М., онд., одобри, да у селу П. отвори сеоски дућан.

Надзорна власт решењем од 20. априла 1912. године задржала је ову зборску одлуку од извршења с тога, што се из извештаја суда општине п..... од 15. априла 1912. год. № 588 види, да од окружне вароши К...., па до села П..... има само 12.800 клм., према чему није испуњен услов из чл. 2. закона о сеоским дућанима, по коме је потребно, да од најближе вароши па до тога места мора имати најмање четири сата.

Министар Унутрашњих Дела налазећи и сам да је зборска одлука противна закону са разлога изнетих у решењу надзорне власти, писмом својим од 25. априла 1912. године. П№ 6980, спровео је Државном Савету сва акта овог предмета с молбом за решење.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је, на основу чл. 152. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти одобри.

Одлука од 2. маја 1912. г. № 3990.

Један случај поништаја избора кмета услед тога, што је на збору гласао један који није имао право гласа, а међутим његов глас од утицаја је на ресултат избора.

Тимотије Л., из П....., жалио се Државном Савету противу избора кмета села П.. ..., који је извршен 8. априла 1912. године, због ових неправилности:

1., што је на збору гласао Павле М. Б., који није правни бирач, нити је био заведен у азбучни списак, а међутим његов глас је од утицаја, пошто су обе листе добиле подједнак број гласова (45);

2., што бирачки одбор при равној подели гласова није коцком одредио ко је изабран;

3., што је од дана огласа до дана збора протекло више од 20 дана;

4., што биралиште није било ограђено,

5., што се бирачки одбор састао у 10 часова пре подне;

6., што је бирачки одбор, за време ручка, напуштао бирачку собу; и

7., што је примање гласова закључено у 4 часа по подне.

Сем првога навода, који се утврђивао самим изборним актима, остали су били без доказа.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се из послатог азбучног списка не види, да је у исти заведен Павле М. Б., а из гласачког списка види се, да је гласао, а међутим његов глас, према пропису чл. 153. закона о општинама, могао је бити од утицаја на ресултат избора.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се избор поништи.

Одлука од 2. маја 1912. г. № 4053.

Јос. К. Ст.

Кад је тужба поднета за клевету, а ислеђењем је утврђена увреда, онда та иста тужба важи и за дело увреде, које је дело по казни лакше. Дело из из чл. 6. зак о штампи спада у ред оних дела која су учињена противу формалних одредаба закона о штампи, па по таквим делима, у смислу тач. 7. чл 44. зак. о штампи истрага и суђење почиње по тужби начелства, среске власти или Министарства Унутрашњих Дела.

(Одлука Касац. Суда од 10. фебруара 1912. г. Бр. 1993.

Иследни судија доставио је првост, суду акта по тужби М. Ђ. из С., којом је овај тужио: М. и Ј. из С. за то, што су ови растурили плакате — објаве, које носе наслов: „Браћо, данас имамо да изаберемо себи председника општинског, налазећи да му је нанета увреда

и клевета у овим општим изразима:..., „Због М. Д. и осталих себичњака, кашњара, лажова и крвопилетника, који глобају сакао себи увек нешто да придигну и да со на сваком послу користе... Доле послушасмо М. и Д. и друге себичњаке, то изгубисмо толики новац, на чак и своју имовину..... не слушајмо их, доста су нас пуцли за нос.....“ На како објаве нису потписане ни од кога, нити је на истима стављена штампарија у којој су штампане, тражио је да се не чл. 22. зак. о штампи осуди на казну растућа чих ових изјаката: М. и Д., као и за дело из чл. 6. зак. о опште. Приостављен је суд напао да у инкриминованим изразима: „лажови“, „кашњари“, „крвопилетници“, — не стоји дело клевете из чд 22. 1 ал. зак. о штампи, јер се њиме не наноси никаква одређена част или дело, којима се иређа част или худи угледу тужиоца, већ да у овим изразима стоји дело увреде из чл. 22. 11 од. каквијно по чл. 21. зак. о штампи, пошто се истима, као непристојним и погрдним, вређа част тужиоца. По каио се дело увреде по чл. 44. тач 1. зак. о штампи, казни на тужбу прив. тужиоца, а овај је подиео тужбу за дело клевете, — то се оптужени ни за ово дело увреде не могу стављати под суд.

Што се тиче дела из чл. 6. зак. о штампи суд је нашао: да ово дело спада у ред оних дела, која су учињена противу формалних одредаба закона о штампи. По таквим делима, у смислу тач. 7. чл. 44. зак. о штампи истрага и суђење почиње по тужби начелства, среске власти или Министарства Унутрашњих Дела, Међутим, овде такве тужбе нема те се оиражљени М. и Д. ни за ово дело не могу стављати под суд. Према изложеноме прв. суд је решио био да се оптужени за ова дела и не стављају под суд. — Ну Касационни Суд примедбама својим од 10. фебруара 1912. бр. 1993 поништио је горње решење прв. суда са ових разлога:

Погрешно суд узима да се оптужени не могу ставити под суд за дело *увреде* само зато, што је прив. тужилац подиео тужбу за *клевету*, а не за увреду. Кад већ постоји тужба за дело истога рода и теже не казне, онда самим тим фактом има се узети да таква тужба у исто време постоји и за ово дело које је по казни лакше. Према томе суд је овде требао да се упусти у оцену: да ли изнесена, као већа дела, не садрже у исто време и увреду и да ли, по томе, подиета тужба за ца нету не би се могла узета и за најдено дело увреде, као дело по казни лакше. А ово у толико пре, што је у овоме конкретном случају тужба подиета у опште због противправног напада на част приватног тужиоца — што обухвата и клевету и увреду. У томе пак факту што прив. тужилац у својој тужби није умео да употреби прецизан правни термин „увреда“, место клевете, — и не може бити од утицаја, нити довољан законски разлог, те да се само због тога низ узети за тужба неговања и не постоји, и да се оптужени, услед тога, ницако и не стављају под суд, јер тужбом се као главно обухвата сама радња, а правна квалификација је стварр суда.

I.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Марцел Фењеш, (преће Фаје) директор „Сегединске Подузетничке и Индустријске Банке“, упућује се заводу поља милијона крона, на бегству из Сегедина.

Он је стар 41 годину, стаса малог и нешто мало нагнутог напред, косе црне, бркова црних, густих и кратко подсечених, забучина

Марцел Фењеш.

испупчених, испод левог ока има младеж. Говори немачки и мађарски.

Рани јануар проиаљена записмоме му и одиу.

Са њиме је, несумњиво, и његова жена Илона Аршинтајн.

Проналажење треба притворити и известити Управу града Београда, о поииом на шеи вит бр. 18149.

Сава Петровић, пекар, одговара за дело из § 173. кр. закона, али се не зна где је.

Дешиша начелства округа ишког Бр. 29962.

Живота Станојевић, опанчица из Лутовница, побегао је из затвора окружне смедеревске, где је издржавао казну за дело крађе.

Дешиша начелства окр. смедеревског Бр. 4853.

Живан Костић, земљод. из Острушнице, оирављен је за покушај убиства, али се налази у бегству. Он је стар 43 године, висок 165 см, смеђег лица косе и очиј, брково таиких, ровељ у десну руку и од тога има бележ.

Дешиша начелника среза поиавинског, округа београдског Бр. 7544.

Јован Ј. Јовић — Јовановић — Пантучић, тежак из Дворишта, касација је са тридесет дана затвора и четири месеца полицијског надзора. Он је стар 38 година, средњег стаса, косе и обрва кестењастих, бркова таквих кестењастих.

Акт начелника среза голубачког Бр. 4393.

Босиљка, жена Драгомира Драгићевића, из Свилеуве, оставила је мужа и побегла са Милорадом Тодоровићем, из Јасеновника, и одиела собом мало женско дете Драгомировво.

Дешиша начелника среза поиво-пиљанског Бр. 6389.

Светозар Живковић, из Ставиара, побегао је из затвора. Он је стар 36 година, средњег раста, сув, смеђ, брково малих, у оделу сеоском.

Дешиша начелника гр. подгорског Бр. 6472.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најстрожу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потеранице издале, с позивом на означене бројеве акта или дешиша.

ТРАЖЕ СЕ

Вожидар М. Димитријевић, иоваичи кљоа, отсутиран је познато куд. Он је стар 16 година, плав, средњег раста, на десној обрви има белегу од убоја.

Дешиша начелства окр. ишког Бр. 13217.

Радосав, син Милорада П. Радосића, из Лесковица, отсутиран је незнано где. Он је стар 16 година, новкесов, смеђ, очиј црних, у лицу бео. Одело сеоачко.

Дешиша начелника гр. ваљевског Бр. 8398.

КРАЂЕ СТОКЕ

Алекси Стаиковићу, из Острушнице, украден је коњ дакле дорастасте, мигор 6 година, висок 150 см. њиг полуосиво „N“, и њиг „7“ (седмо пуи. хомилаи), у леву задиу ногу мало путаст, на десно) усни распарак и бодеца со подиеле.

Акт начелства окр. београдског Бр. 7586.

Алекси Ивићу, из Страиља, украден је коњ врапац, мигор 6 година.

Дешиша начелника гр. лушничког Бр. 4266.

Обрађа се нажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

МАНГУП СТОКА

У селу Крушцу нађена је без сопственика побила дакле мрко-дорастасте, матора 6—8 година, на једној нма беле дакле, потпоиаиа, и нма њиг „0“.

Тражи се сопственик.

Дешиша начелника среза белопаланчког Бр. 1698.

НАЂЕНЕ СТВАРИ

Пре 7 иесеиа, у селу Рашиу, нађена је једна писаћа машина системе „Adler“, и једна оеичарска сабља.

Тражи се сопственик.

Акт начелника среза крчмарског Бр. 1287.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 22. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 10. ЈУНА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Белог Орла
ПЕТОГА СТЕПЕНА:

Карла Перола, трговца из Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 5. јуна 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе среза косаничког Милорада Томића, секретара исте класе начелства округа топличког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза јабланичког Перка Зековића, начелника исте класе среза трстеничког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза свршишког Владислава Петровића, начелника исте класе среза добричког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза добричког Михаила Достанића, начелника исте класе среза жупског, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа топличког Момчила Татића, начелника среског исте класе у пензији;

за начелника треће класе среза жупског Драгишу Ст. Јовановића, начелника исте класе среза јабланичког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза трстеничког Драгутина Манојловића, писара прве класе приостепеног ужичког суда;

за полициског писара прве класе среза моравског округа нишког Мирка Гавриловића, полициског писара исте класе начелства округа нишког, по службеној потреби;

за полициског писара друге класе среза пољаничког Атанасија Павловића, полициског писара исте класе среза власотиначког, по службеној потреби;

за полициског писара друге класе Управе вароши Београда Милорада Ј. Илића, полициског писара у оставци, и

за полициског писара треће класе начелства округа топличког Јордана Ђорђевића, полициског писара исте класе начелства округа нишког, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. јуна 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Мирко Дуњић, начелник друге класе среза свршишког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. јуна 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу § 6. закона о местима, решено је:

да се село Лебане, у општини лебанској, срезу јабланичком, по изјављеној жељи његових становника прогласи за варошицу под истим именом.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. маја 1912. године, у Београду.

РАСПИС
свима окружним начелствима

По чл. 5. закона о сеоским дућанима све дућанске радње по селима дужне су плаћати, у корист општинске касе, на име аренде годишње по 150 до 300 динара.

Приметило се, да поједине сеоске општине уносе у своје буџете много мању аренду дућанску но што је законом прописано, а да би то остало незапажено, општински одбори ставе у буџет приход од дућанске аренде укупно за све дућане, не помињући колико дућана сеоских има. (тако ако има три сеоска дућана, у буџет ставе 200 динара годишње аренде, а не назначе колико има дућана).

Оваквом радњом општинских одбора зређа се законско наређење и наноси се штета општинској каси.

С тога, на захтев Главне Контроле, препоручујем свима властима сеоских општина као и надзорним државним властима, да настану, да општински буџети у будуће тачно одговарају законским наређењима, па и наређењу из чл. 5. закона о сеоским дућанима, и да у општинским буџетима тачно назначују колико сеоских дућана у дотичној општини има.

Нека начелство о предњем извести надлежне подручне му власти.

П.Бр. 8108.
10. маја 1912. год
Београд.

Министар
Унутрашњих Дела.
М. М. Трифковић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА
КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђуричића
судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

Кад је већ Општа Седница Клеационог Суда, одлуком под № 8790/911 год., усвојила примедбе под № 7548, онда је наступио моменат да судећи Апелациони Суд, по сили те одлуке, изврши свестрану оцену овога факта. Он је тада имао да узме у оцену све оно, што је истрагом утврђено, па да се коначно одлучи какво ће уверење стећи о поменутом факту. Изгледа да је Апелациони

Суд то и учинио, јер је у својој пресуди од 3 IX 1911. г. № 469, збиља ценио спа потребна факта и ново стекао уверење на штету оптужених. После овога наступило је нешто сасвим ново. Касациони Суд сходно примедбама № 12597, упућује Апелационни Суд на оцену веродостојности сведока Ђ, још и по томе, што је и тај сведок, као иница надзорна власт учествовао у надању то исте неисправне исправе, за коју одговарају оптужени. § 114, крив. с. пост. И шта сад бива? У уверењу апелационих судија наступа прави обрт; Апелациони Суд, који је већ три пута пуштао оцену овога предмета, сада — противно раније исправним оценама — налази; да се казивању овога сведока не може поклонити вера и због тога ослобођава оптужене. Одиста сасвим неочекиван резултат!

Оваква промењај могао би се правдати само каквим новим и битним фактом, који би онеиогућио раније гледиште суда. Кад тога овде нема, онда произвољење оваквог резултата, после свега што је томе претходило, најубедљивија је доказ: да садашњи систем писменога поступања код Апелационога Суда не ваља и да га треба што пре мењати. *Судски суд треба да буде у могућности да непосредно испита све битне доказе и тако прибави сигурно уверење о истинитости какве чињенице у кривичноме поступку*, које се онда не би могло тако лако повећати, као што је овде било.

Стоји то, да Касациони Суд по § 274, крив. с. пост. може узнањавати више судове на поновну оцену појединих фактичких питања, предузимајући им извесна утврђена моменте, који на ту оцену могу и имати утицаја[1]. Ну нема сумње да је дужност Касационог Суда, да у овом погледу буде веома пажљив. Нађе набогаћати овакве случајеве, као што је овај; не треба да се стварно дође у такво стање, да ниже судови мењају своја уверења о битним фактима, без појаве каквих нових и решавајућих факата, који би с разлогом могли да намене раније уверење судија. Противна процедура, с многобројним ништењима одлука о фактичким питањима, даје повода да се сумња у квалитет судске оцене, а то руши веру у правосуђе.

44. Старац масе може учинити каквило дело из § 280. к. зак. само таквом радњом, коју би учинио као старац, за масу, а не и каквим правним послом, који би чини лично у своје име, и ако би тај правни посао могао причинити имовну штету пупилу, због тога што се у томе правном односу сукобљавају интереси старца и пупиле.

[О. С. 28. V 1911. № 7423].

[1]) Тај случај није овде, јер не стоји за полажаји чињенице лично операва чињеницу, а који овде гласе исправа, коју су издали оптужени. Полицијски чиновник сведоци ту чињеницу само по основу њихове одборника, који су на исправи потписани, и само они одговарају за њену истинитост. Полицијски чиновник одговара само за истинитост текста; да су потписани одборници пред њим исправи да су сви ту исправу издали. С тога је овде и полазак на § 114. ер. с. п. било беспредметно.

X је оптужен што је, као своје продато непокретно имање А. а онај га препродао Б., па да је оптужени X знао да то имање није његово већ масе пок. J., који је он страдао.

Разлози решења предст. суда:

„Из акта овог исљеђења види се, да је изнађено, о коме је р-ч у реферату овог решења, поништено као својина масе пок. J., да је поништ истог имања био пријављен као страдалац опт. X, и да на исти није стављано никакве примедбе, јер је овај поништ и учињен по његовој најави код старат. судије.... Наводи опт. X да му је пок J. ово имање уступио не може опстати.... Како је опт. X. страдао масе пок. J., то овде стоји дело из § 280. к. закона".

Примедбе I О. К. С. од 12 V 1911 г. № 6629, које су усвојене од Опште Седнице.

„Према § 280. кр. зак. за појам овог дела потребно је да страдалац са знањем учини што на штету повереног му лица.

Према томе да би у овом оптужењу постојало престалено дело, потребно је да је опт. X. као страдалац масе пок. J. извршио такву радњу, која би имала на последњу штету на масином имању, које му је поверено.

Међутим приминована радња оптуженог нема тај карактер. Јер кад суд налази за утврђено, да је непокретно имање, које је оптужени продавао, и за које он мисли да га може продавати као своје, масина својина а не оптужнога, онда овде не може бити за масу оштећења, пошто продаја туђих ствари не може имати законске вредности — § 293. грађ. пити је у овом случају од стране оптуженог извршен по закону и пренос тога имања, а нема ни законско могућности да се извршн тај пренос на купца, коме је оптужени продао имање.

У радњи опт. X. не може, дакле, овде бити према маси брата му пок. J., чији је он страдао, дело злоупотребе поверења, већ се та радња може појавити само као дело преваре, извршене према оном, с којим је продају уговорио, ако би се утврдило постојање, за то дело субјективних елемената".

Напомена. Правилно је Касациони Суд нашао да овде нема дела из § 280 к. зак., само се не можемо сложити у мотивима, изнетим за то у примедбама.

Ми налазимо да овде нема законских погодаба за постојање овога дела зато: што је оптужени овде учинио дотични правни посао лично за себе, располажући са својим правом својине, за које он држи и тврди да га има. Он није ни радио као страдалац туђилачке масе, која такође полаже право својине на исто имање, и према томе овде правни посао, који је вршио оптужени нема основа у његовом правном односу према туђилачкој маси, као њеном страдоцу, на нема ни битног елемента за злоупотребу повереног му дужношћи[1]. Ну овде нема ни dolus-a опт. X., дакле нема ни субјективне погодбе за делинт из § 280 к. зак., због чега он не може правично одговарати ни онда над би се сматрало да има објективних елемената. Оптужени је ово имање продао као своје; он се брани да је то имање његова својина, па за доказ тога подноси и навесну исправу. Може ли се онда узети да је чисто и јасно да оптужени зна, да он продајом тога имања наноси штету маси, кад он држи да продаје своје имање, а то по закону може да чини? Сигурно да не може; јасно је само то: да оваки правни однос опт. X. према маси, којој је страдалац, чини га неподобним за страдоца ове масе, јер су његови и масини интереси у отворености сукобу, али само то не даје и законске погодбе за постојање помењут делинта.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Види: Olshausen, Kommentar zum Strafgesetzbuch, VII A. Berlin 1905., под § 266. ф. 4 а) под. одеа., Frank, Das Strafgesetzbuch str. VIII X A., Tubingen 1911., под § 266. II.

ТРГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(СПЕШЊАК)

Отисци точкова.

Кутак и Флорене препоручују, да се код отисака точкова обраћа пажња на: 1. пречник отиска; 2. број кланаца и остале особености; 3. величину круга точка; 4. одстојање између два точка, које варира према пределима, и 5. на смрзлвеност шљунка и увлажење точкова у земљу, на основу којих је могућно одредити тежину терета на подлама.

Точкови окружени цилиндричним или пнеуматичним каучуком не производе полуцилиндричан отисак. Средина њиховог отиска представља један гребен, више или мање наглашен, услед кога отисак изгледа као да је састављен од два вала, који су стављени један поред другог.

Отисак колских точкова у снегу означују правац хода својим трансверзалним расценима у облику степеница. Притискујући снег и продужујући свој опрот, точак га подиже у малој количини, који се дотиње врана на своје место како услед сопствене тежине тако и услед додира са околним снегом. На овај начин образују се трансверзални расцени, чији је горњи део нешто мало одигнут. Целина образује степенице, а најузвишеније ивице на гомилама снега означују правац супротан правцу кола.

Ово исто дешава се често и са отисцима у блату.

Правац пута кола може се још одредити и по правцу потковица стоке, по угаженој трави и каналу малих граничца.

Колица с једним точком производе једноструки отисак, који је удаљен за два сантиметра од отиска пета лица кога их гура.

Аутомобили.

Краће, које се прше уз приномоћ аутомобила, све су чешће, те је отуда и потреба за одређивањем њиховог правца све већа. Правац овај немогућно је одредити простим погледом ако је пут раван. Сасвим је друга стварја ако је овај мало брдовит, и ако на точковима има

јексера. У овом случају предња страна округлих отисака мало је дубља, или барљавија изгледа услед земље коју јексери бацају.

Дефектиности гуме на точковима, које се показују врло јасно на отисцима, могу послужити за идентификацију кола. Најкарактеристичније делове отиска треба запазити.

Велосипеди.

Идентификовање велосипеда помоћу отисака њихових точкова врши се на основу испитивања особености спољашности шкуљматичног огртача. Ова спољашност показује, према фабрикацији, нацрте у рељефу разног облика. Дефектиности огртача показују се врло јасно на отисцима. Карактеристична места отисака велосипедских точкова треба прво фотографисати, а потом запазити. Фотографисање и запажање ових отисака биће на исти начин као и код отиска ногу.

Апимат тврди да је могућно познати правац хода велосипеда на правишњом терену по троугластом положају правиног која се полаже услед покретања пашине. Ово тврђење тачно је само у оним случајевима кад је машина у ходу нагло заустављена. У противном, т. ј. ако машина није заустављена, немогућно је разликовати овај правац.

Отисци штапа, сабље итд.

Отисци ногу у праменавним зверама и сто су праћени отисцима разних предмета: штапова, сабаља, мачева итп. које су носили жртва или нападач. Трагови оружја обично су у виду бразде.

Штап оставља отисак који се у ходу врло тачно поновља, и који се налази на сваком полу-кораку, или на сваној четвртини корака. Признаком испитивања његовог облика треба навидети: да ли је врх штапа снабдевен гвозденим шиљком или капсулом од каучука; да ли је нераван или наливан, итд.

Отпушташе сабље остављају за собом бразду, која се показује и на неравном земљишту, али обилази истакнуте и чврсте тачке (камен и шљунак). Фрекон напомиње да се војници, нарочито у Немачкој и Италији, наслањају често у ходу на своју сабљу, услед чега ова бразда постаје дубља.

Штапе остављају два отиска, која се налазе на истој трансверсалној линији. Вештачка нога може се такође лако познати. Каучуи, који се данас тако много мења на штикле од цинела, оставља врло јасан отисак који, по своме облику и начину израде, може припомоћи идентификовању лица које га је произвело.

Отисци зуба.

Отисци они могу се наћи или на телу жртве, или на храни коју је злочинац још на месту извршеног злочина. У врло случају у питању су, готово увек, познати злочини. Др. Лок, из Дивсдорфа, констатовао је на грудима једне убијене жене отиске убичиних предњих зуба, на којих се видело да су му сечњаци били неправилни. Упоређењем ових отисака са отисцима зуба осумњичених личности Др. Лок успео је да идентификује злочинца.

У другом случају отисци се налазе у чиреју и, више или мање, пластичној храни: сиру, јабукама, крушкама, маслу и тако даље.

Да би се добили отисци за упоређење, треба осумњичених личностима наредити да загризу материје, сличне оној у којој је злочинчев отисак и то, разуме се, под истим условима, а за овим излити оба отиска помоћу париског гипса, на раније изложени начин. Позитивно отиске треба, путем фотографисања, увеличати у подједнакој мери. На основу добивених фотографија, а помоћу мерила, особених знакова (пруга) и положаја зуба моћиће се лако доказати идентитет или неидентитет обе отиска.

Д. Ђ. Аликић.

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

од

LOUBAT-A

ГЛАВНОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У АЛЖИРУ

(НАСТАВАК)

Баш и кад би повраћање ове казне чинило напуштање онога што се до сад сматрало као прогрес, ово не би било довољно да се она одбаци. Да ли принцип који је изгледао потребан нашим преступима пре сто година, није изгубио данас од своје користи и да ли није ово избрисан већ из наших закона? У једној епоси извесна реформа биза је осведочана као доброчинство, чији се престиж изгубио. Зар сиртва казна није била уништа у неким земљама, на после опет уведена? Претпостављајући, да она буде уништа једног дана у Француској, зар би се могло забранити за сваада да се она поново поврати, ако би требало, с тога што би то било повраћај натраг? Треба се чувати апсолутних идеја тамо где је све само релативно. Без сумње, то би било претеривање у дужностима цивилизације према створењима која нас мало но мало врађају варварству, јер онога дана кад грађани виде да више нису заштићени, они ће сами себи прављати праведу. На дрвосеч злочинаца мудро је одговорити средствима која одговарају њиховој покварености. Као што један народ обнавља свој ратни материјал према проналасцима појас вештине, тако и друштво мора повраћати да усавршава своја средства за заштиту у возиво опасност расте. Прави прогрес, добро схваћена човечност састоји се у методичној борби против злочина, па ма то било оружјем, које макар и не било у моди, да би се спасла управо цивилизација и благост обичаја. Зар би се могли устезати да повратимо шибу, ако се она назна требала да спречи криминалитет и учини да се дођоше одбаци губилиште?

Сво је питање у томе да се зна да ли је она нова назначност потребна и да ли би имала дејство. Њена корист резултује већ одавде, јасно на недовољности казне затвора. Најугоднијем затвору, који највише заплашује, нека се дода *whipping-post* или место за камџијање, одмах сво њена изгледа: одмах изгледа као ужасно место чим се унутра уђе и поште се претрпи сурово мученање камџије. Она казна ужасно дејствује на злочинце. Прича се да се у једној побуни апсеника у једном енглеском затвору, један спремао да удари чувара, кад му други апсеник довикну: „чувај се мачки“. Ова је реч дејствовала као туш и одмах га умирила. Једна тако страшна казна може имати само спасоносна дејства. Енглеске статистике то јасно показују. Док су се све категорије злочина стално умножавале у Енглеској само се једна умањила: она која се казни шибањем[1]. Ова се казна данас врло мало употребљује[2], али није било тако увек. Око 1880. Лондон је био пун чета злочинаца које су пљачкале пролазнике, пошто им запуше уста пуном намазаном катраном. Донесен је *Garrotters Act* који је пажљавао ове нападе са 25 удараца батинама за малолетнике од 16 година, и 50 удараца камџијом за одрасле. Резултат се није очекивао. После наколико месеци ова специјалитет злочина беше ишчезао и улице главне енглеске варошн опет су добиле и сачувале своју сигурност. Зар не би било грешно затворити очи пред овим лекцијама искуства? Данска је такође поново увела батине да би пресекла атентате који су уприсени у Копенхагу против жена; али пошто је она казна до сада врло ретко употребљавана, не могу још се проценити дејства[3]. У сваком случају, цивилизација ових земаља нема нам на чему позавидити, и није још мало више на поругу шиба или батине, него што је напој голотиња. Истина је да постоје у Енглеској један покрет мишљења за укидање *cat o nine tails*. И у овој земљи, као и у Француској, има осетљивих душа које не могу да подносе писао о патњи досуђеној баш и злочинцима. Али су јавно мњење, а поглавито власти, у велико већини партизани одржања казне која је дала доказе о својој користи[4]. Она је довољно моћна да застраши, без велике спиречности, а то је баташ услов дејства казне. Но би се могли одбацити под изговором да је брутална, као што се не може одбити оружање за то што је рат варварски. Док се народи не буду дефинитивно одрекли својих бра-

[1] Просечно петогодишње, краћа са нападањем које се казне са *cat* (камџијом) био је следеће

1857—1863 . . . 716	1884—1888 . . . 402
1864—1868 . . . 752	1889—1893 . . . 382
1869—1873 . . . 575	1894—1898 . . . 377
1874—1878 . . . 549	1899—1903 . . . 282
1879—1883 . . . 464	1904—1908 . . . 188

За ову исту период краће су обавиоци у кућама (housebreaking) и краће са обарањем у кућама (shopbreaking) био је врло 447 у 1905, 764 у 1906, других 450 до 1.270.

[2] Тешке су казне биле примењене у Енглеској 15 пута у 1900, 28 пута у 1901—1902; 16 пута у 1903; 18 пута у 1904; 6 пута у 1905; 5 пута у 1906; 2 пута у 1907; 32 пута у 1908 и 3 пута у 1909. г.

[3] Maxwel, La Crime et la Société. p. 354

[4] La Tempa do 13. sept. 1910.

тоубилачких ратова. Требаће гранате за уништавање војске и торпеда за уништавање флоте. Дође год мир не буде задовољно потпуно међу грађанима једног истог народа, докле год буде имало оружје, гласа, буна, сепаратизма, биће потребно имати пушке, куршуме и бојонете да се спречи повратак жандарије, а ова потреба не нагледа да је на путу опадања. Кад једне друштво има ову потребу, оно нема право „да се претвара нио остављена жена која пада у несвест“, кад му неко предложи батине или шибу, изавено не за поштене људе, макар да су и она учинили какву погрешку, већ за и не брутално злочиначе са људским обликом.

Сад нема потпуне равнотеже између природе злочинца и казне: лек отежава болест у место да је лечи. Поштења је наћи друго нешто што се приказбава боље злочиначкој души. У своме делу *Le Crime et la Société*, г. Maxwell је потпуно расветио погрешку нашег казненог система који не води рачун ни о полу, ни о карактеру, васпитању или здрављу злочинаца и све их третира на исти начин[1]. „Наше су казне без дејства, каже он, јер у много случајева, ако не у свима, оне нису нашта за лица на која их примењујемо[2]. Шта ј повчана казна од 100 дин. за једног милионера? док она представља за дуго време муку и оскудицу за једног сиротног радника који је отрпљени породицом. Какво јеставо може да произведе затвор од неколико месеци на једног који је навикао на хапсу? док ће ова казна, ма и најмање трајала, сурвати поштеног човека до очајања. За онога

Злочин чини срамоту а не стварот.

Али је друкчије са злочинцем који је изгубио свако осећање части; он је неосетљив према лишењу слободе пошто му хапшење прибавља угодне компензације. Човек који се игра са животом свог ближњег, који просипа крв, новчаку за ништа, јер му треба крв, ако што сам то чуо скоро да каже један убица у кривичном суду, нема исту осетљивост као поштен човек. А шта да се мисли о онима који се не устежу ни тортуре да би примородили своје жртве да покажу где им је њихов новац, као што смо то скоро видели у кривичном суду у Дром-у и на Северу. Ја не верујем у хапшку неосетљивост злочинаца, коју је открила антрополошка школа чији је шеф био Ломброзо. Никад ми се није дала прилика у току моје каријере да констатујем ону тобожњу анализеазију. Али ово што је неоспорно и нарочито рационално, то је: да злочинци који проводе лошачки живот, утољавају своју глад и жеђу у постоју само ако је јов на човека био добар, догорују у остало време по мостовима, клупама по скверовима или у кочинама, живе од онога што уваљичају, пажњивши на наказна и проливање крви, — да су они надражавања од других људи. Душа злочинчева није душа једног детета, која се меси као мека глина. У цивилизованом друштву, то је отпалак, талог, као што је онај смрдљиви талог који производи дестилација најсуптилнијих осећаја и које највише опијају. Према овој перверзној, окорелој души, повређеној поротица, треба другу поступање, а не као према души каквог поштеног радника или наивног сељака. Међу тим су казне исте за све. Законодавци и судије немају право да посматрају казне стављајући се на своје гледиште, а не на гледиште злочинца; они релоују као да би они сами требали да трпе казне које досуђују. О томе сам се једног дана лично уверио. Како сам се заљубио, још док бејах млад суспитурт, једном кратком затвору, који беше суд изрекао, и добио сам овај одговор од председника: „Ах, кад би ви морали то да чините!“ Треба дакле реверисати благе казне за оне који их се плаше покрај њихове благости, а за друге установити, не нечовечне, али озбиљне и строге. Одржати прземену исте казнимости према свима злочинцима, значи радити као лекар који би све своје болеснике лечио истим леком.

(свршиће се)

КРИМИНАЛИТЕТ У СРБИЈИ У 1911. ГОД.

У „Полицијском Гласнику“ за прошлу год.[1], у пашису *„Криминалитет у Србији у 1910. год.“*, наложили смо и анализали стање најтежих кривичних дела у тој години, у вези са криминалитетом у периоди од 1905. до 1909. год. закључно.

Овом приликом утврдили смо:

1. Да 1910. год. у погледу суубијања криминалитета показује знатан напредак према ранијим годинама (од 1905—1909); и

2. Да ми у погледу општег криминалитета не стојимо тако рђаво као што се верује, већ да су то свега 10—12 сресе које, већ да су у свима осталим земљама много горе него што је у истини.

Раније смо ми у нашој расправи *„Криминалитет у Србији (1905—1909)“* констатовали, да наш криминалитет са *врло малим изузетком*, није прогресивно-нали, већ *стационарни* и локални, и да га с тога није тако тешко суубијати. Ми смо, хвала Богу, још далеко од модерних анахиних подзита, аутомобилских злочина и до савршенства организованих банди за убијање и пљачкање, и наше је тврдо уверење, да ће се са реорганизацијом наше полиције и завођењем пољске жандармерије, наш криминалитет моћи свести на минимум.

Да видимо сада како стојимо са криминалитетом у прошлој 1911. год.

У стању смо одмах назначити, да је знатно опадање криминалитета, које смо констатовали за 1910. год., продужено и у 1911. год., и то још у јачој сразмери. Да ово и докажемо.

* * *

Према званичним и накнадно проверепим подацима полицијских власти, у прошлој години извршено је у Србији:

1. Убистава	337
2. Детоубистава	37
3. Покушаја убистава	310
4. Разбојништава	114
5. Паљевина	721
6. Опасних крађа	1273
7. Злокаморних покушаја туђих ствари	149
Свега	2941

У ранијим годинама дела ових била је

	у 1905. год.	у 1906. год.	у 1907. год.	у 1908. год.	у 1909. год.	у 1910. год.	свега
1. Убистава	466	470	415	480	469	378	2678
2. Детоубистава	39	50	46	31	36	49	351
3. Покушаја убистава	328	395	357	411	401	349	2241
4. Разбојништава	146	116	117	112	102	122	715
5. Паљевина	528	552	720	768	622	730	3970
6. Опасних крађа	2544	1874	2114	1972	2064	1640	12178
7. Злокаморних покушаја туђих ствари	236	237	195	265	260	200	1393
Свега	4307	3694	3964	4039	4030	3468	23402

Као што се из изложеног прегледа види, општи број кривичних дела у прошлој год. (2941) не само за је знатно мањи од општих бројева ових дела за сваку годину појаособ, већ је за читаву четвртину мањи и од средњег општег броја кривичних дела за протекодних 6 год. (3915), а ово је најбољи доказ да је наш криминалитет у току последње 2 год. почео знатно опадати.

Пада нарочито у очи — и то са задовољством констатујемо — да су се најважнија и најтежа кривична дела — убиства — знатно смањила према ранијим годинама (337 : 378 : 469 : 480 : 415 : 470 : 466 у 1905. год.).

Са изузетком 1910. год. — за коју смо већ констатовали да показује знатан напредак у погледу суубијања криминалитета — и донекле 1907. године, разлика између броја извршених убистава у прошлој и осталим годинама премаша преко стотине, а за 1908. год. достиже цифру од 143.

---

[1] Le Crime et la société, p. 332.

[2] Видж број 31. и 28.

И са осталим кривичним делима у 1911. год. скоро је онако исто. Сва она, као што се из изложеног прегледа види, осетно су су умањила према делима из ранијих година.

Ово је несумњиво утешна појава. Желети је само, да се ово знатно опадање криминалитета за последње 2 год. и на даље продужи. Ако се што пре приступи намераваној реформи наше полиције, ми бисмо скоро смели јемчити за њу.

* * *

Не може се, на жалост, рећи, да је прошла година показала овакав исти напредак и у погледу репресивном, бар према претпрошлој 1910. год. Општи проценат провађених кривичних дела у 1911. год. износи 59%, док је у ранијим годинама износио: 54·8% у 1905.; 58·5% у 1906; 54% у 1907; 54·6% у 1908; 48% у 1909. и 56% у 1910. год.

И ако је прошла година и на пољу репресивном, после 1910. год., најбоља; и ако остале године у овом погледу не стоје готово ништа боље од нас — много стоје и горе — ипак ми налазимо да је овај резултат доста жалосан, јер добра половина од извршених кривичних дела није провађена.

Нема спора, да добар део одговорности за ово пада на наше полицајско чиновништво, јер вољном добра воља, енергија и умешност могу у овом погледу много да учине, али је исто тако несумњиво, да главни узрок овом неуспеху на пољу репресивном потиче из слабости и немогућности локалне полицајске власти по селима и општинама.

Крајње је време, овоме понављамо, да се што пре приступи основној реорганизацији наше полиције.

Д. Ђ. Алексић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Било је јасно да ми је једино Париз могао дати склониште, али ићи у Париз требало је преко Арас, а ако пођем кроз Арас, а ако пођем кроз ону варош, нема сумње, познаће ме. Размишљао сам о начину како да избегнем тешкоће; обавијестио ми је палагласа да седнем на двоколице мога роћака, који је имао одличног коња и који је у познавању пречица био прва човек на свету. Он пристане да ме одвезе до видова мога места рођења, а више ми није ни требало; моје пређашње учињење остало. Нисам више био Видок, или бољe, био сам мање него дотле, те сам тако могао долазећи на мост Ги без много страха видети осам жандармерских коња привезаних пред вратима једне крчме. Признајем да сам волео да избегнем овај сусрет, али се није могло. „Напред кажем, мом рођаку; и брзо, брзо намисли што-год". Он одмах сиђе и уђе у крчму као човек који нимало не зазире од жандарма.

— Хеј, упитаће га жандарми, да не познаш ти твога рођака Видока? — Може бити, одговори он смешећи се; видите. Једни жандари доиста дође до двоколица, али више на љубопитства него ли што је сумњао. Видећи моју униформу он са поштовањем принесе руку шапи. „Добар дан, господине капетане!" рече он на успоно затим са другошима оде. „Срећан пут! добади ми мој рођак пушајући бичем: ако га ухватите јаште нам". — Гледај твој пут, реко подофицир који је водио жандарме; знамо ми његово легало, сутра у ово доба биће ухапшен.

Пастанија пут прло спокојно, али дође ми нека сумња: војничка униформа могла ме је наложити каквим непријатностима, које би ми биле прло непријатне. Рат са Пруском беше отпочео и у унутрашњости ретко су се виђали официри који нису рањени. Решим се да завијем руку и да кажем да сам рањен у битци код Јене. Ако би ме но упитао био сам готов да за тај догађај испричам, не само појединости које сам читао у новинама, него и све друго, што сам могао скупити слушајући истините или неистините приче сведока очевидаца и других. Укратко, битку код Јене знао сам добро и могао сам о њој причати сваком са познавањем ствари; нико није знао више него ја. Ове сам се улоге ослободио у Бомону, где нас је немогућност коња, који је прошло тридесет и пет миља за дан и но, примора да се одморимо. Разговарајући у ирчми видим, један жандармеријски подофицир пије једном драгонском официру и затражи му испраке. Упитам подофицира за узрок толике предострожности. „Тражио сам му путну исправу, одговори ми он; јер кад су сви у рату здравом официри није место у Француској", — Имате право, друже, реком му ја; служба треба да се врши; и у исто време, док му није пало на памет да исправе и од мене тражи, пословам та да са мном руча. За ручком сам толико стекао његово поверење, да ме замоли, да над будем у Параву поратим да та проместе из тог места. Обећам му све и он беше задовољан, јер сам му обећао на његову стнар задожити своју упаљ, који је био велики и упаљ других, који је био још већи. Усталом нико није цијаца за ово што нема. Како му драго, тек ћалше се пракљаху брзо и моју гост одушевљи због протекције, која му је дошла баш над је требало, ноће ми држати бескрајне говорио, претеће пријатеља; у том један жандарм донесе спежаљ писама, Дрхтавом рупом он исцида запој и почуша да чита, али његове замагљене очи нису му дајдило, то ме замоли да му помогнем у дужности. Отворим једно писмо и прве речи које ми падоше у очи биле су „Бригада у Арасу". Прегледам и видим: пзпештај о моме пролазу кроз Бомон. У акту ниште да сам сео на пошту... И ако сам бно узбуђен читао сам ошне, промени га разуме се. „Добро, добро, реке трезни и будни подофицир; пошта стиже тек сутра ујутру, спремићу шта треба". Хтео је наставити још да ниће али његова спага изненери његову њу. Морали су га одвести у постељу уз гласне протесте свих присутних: и то је пласт! толико се заборавити!

Пођемо се да писа чекао да се подоћенаџар пробуди; у пет сати узмем место на поштанским нотима која су полазила из Бомона и исто дана срећно стигнем у Париз, где и моја мати, која је још становала у Версају, дође. Неколико месеци станова смо заједно у предграђу Сен-Денис и дружили смо се само са Жакленом, фабрикантом накита, кога сам био мало посветио у своје тајне, пошто ме је у Рујану упознао био под именом Блондел. Код Жаклена сам се упознао са једном женом, госпођом Б. која је заузимала прво м сто у љубави у моме животу. Госпођа Б.-ина Анета нако сам је ја звао, била је доста лепа жена, пошто је муж напустио зато што је с радњом прошао. Он је био побегао у Холандију и дуже времена није давао од себе гласа, Анета је, дакле, била потпуно слободна; она ми се допад ; волео сам њену душу, њену бистрину, њено добро срце, и ја се усудим да јој то кажем. Она увиде брзо без велике муке моју привреженост и усмоно не могавши живети једно без другога. Она се досели код мене и како сам новопа отпочео био трговати путујући, реши се да ме на путу прати. Први пут, који смо учинили заједно, био је прло срећан; само у трентутку над сам полазио из Малена, нас пиј, код кога смо били одсели, каза ми, да се полицајски помесар највао, што ма није прегледао исправе, али, како ово што је одложено није изгубљено, решио се да прилином повратка то уради. Та вест ме изненади; помислио сам да ме је већ неко осумњичио. Ипи даље било је налагати се опасности и вратим се одмах у Париз, тврдо решен да више не идем на пут док не успем поправити несрећне прилике које се почињу стварати око мене.

Како сам био пошао у зору, стигао сам врло рано у предграђе Сен-Марсо; чим сам стао чујем продавце званичних одлука где вичу: „*који су ово врло познати човеки осуђени да буду изложени на шијаци Грев*[1]. Слушам даље; учини ми се као да ме Хербо одјенуу у моје ушима: Хербо, који је направио онај фалсификат и који је узрок свиу мојих несрећа! слушао сам са неком стрепњом, а нпака понови: ово, *пресуде кривичног суда сенског округа*, којом су осуђени на смрт: *Арман Сен-Леже, бивши матрос, робем у Бајоки, и Цезар Хербо, бивши робијаш, робем у Лилу, окривљени за убиство*". и т. д.

Ниће се нпако шта ниће сумњати: бедник, који је мене упропастио, положиће своју главу из голитању. Признајем да сам осећао неко задовољство али сам нпак дрхтао. Узномирен ноново у живљењу, и дуг због тога, жолео сам упиштити део тај затворени и заподени свет, који, пошто ме је бацио у бездан, ме остављаше ме ни ту ни миру. Неће се, дакле, нпко запудити, што сам журно отрчао у суд, да се сам, лично, уверим о истинитости. Но беше још поздо; и

[1]) Губилиште у Паризу. Пр.

муке сам имао док сам се прогурао до ограде, крај које сам заузео место и чекао кобни час.

Најзад избише четири сата; капија се отвори: прво се појави један човек на волима... Хербо! лице му покривено неким суморним бледилом, али у пркос томе он изгледаше одважан; покуша нешто да каже своме другу, али овај већ не бше у стању да га чује. На знак за полазак Хербо погледа у гомилу погледом који се усиљавао да се покаже смео; његове се очи сретоше са мојим... учини један покрет... лице му се разведри.. Спрвод је прошао. Остао сам тако непокретан као и ограда на коју сам се био наслонио, и остао бих тако још дуго да ми један судски служитељ не нареди да идем. После двадесет минута једна кола са црвеним сандуком, која је пратио жандарм, пређоше у касу мост на Шанжу и одоше на осуђеничко гробље. Тек тада са неким теретом у грудима дошао сам кући и бацио се у тужна размишљана.

Дознао сам после да је се Хабро, за време затвора у Бисетру, кајао што је учинио да ја неким будем осуђен. Овај разбојник је изведен на губилиште за убиство неке жене које је извршио на тргу Дофен у друштву са Сен-Лежеом. Обојица су били ушли у стан њихове жртве под изговором да их обавести о свóме сину, кога су, како су јој рекли, упознали у војсци.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине града Сталаћа, актом својим Бр. 1196, пита:

„Моли се уредништво да овоме суду изволи дати следеће објашњење:

По чл. 170. става 7. зак. о општинама, Државни Савет дужан је, у случају општих избора општинских часника, да по жалбама донесе своју одлуку у року од два месеца, а у случају других избора општинских часника у року од месец дана, рачунајући од дана кад су акта у Савету од поште примљена.

Чл. 170. став 8. истог закона говори опет, да ако Савет у овом року не донесе своју одлуку, онда ће се сматрати да је избор одобрен, односно да је решење или одлука надзорне власти одобрена.

У овој општини извршен је избор кмета села град. Сталаћа 8. априла ове 1912. г. У року од пет дана по избору, жалитељ је поднео рецепис дравне поште о томе, да је жалбу на избор изјавио. Па како Државни Савет до 15. априла о. год. није тражио изборна акта, суд је ово општ. актом од 15. априла исте год. Бр. 829, молио начелника среза расинског за дејство, да начелник пита Државни Савет: постоји ли жалба у истини на овај избор или не. Државни Савет до данас нити је акта избора тражио, нити је на акт Бр. 829 одговорио постоји ли жалба на избор.

Па како у закону о општинама није нигде казано: На који ће начин општ. суд сазнати постоји ли жалба на избор или не; хоће ли суд веровати поднетом рецепису са поште да заиста постоји жалба на избор; у ком је року Државни Савет дужан тражити акта избора по жалби; и кад Државни Савет буде већ питан актом постоји ли жалба или не, докле — до кога рока он има одговорити на то, то настаје питање: сме ли овај суд изабрато лице увести у дужност или треба чекати на одговор Државног Савета на акт овог суда Бр. 829.

Управо, да ли би општ. суд и по ком закон. пропису, имао да буде одговоран било да изабрато лице не уведе у дужност пошто за толико време акта нису тражена, било да га уведе у дужност, пре него што Државни Савет одговори на акт овог суда Бр. 829 од 15. априла ове године?"

— На ово питање одговарамо:

Како се жалбе на избор општинских часника унућују непосредно Државном Савету према чл. 172. закона о општинама, то општински суд није у положају да зна: да ли је жалба дата о року или не, и да ли је у опште дата.

Према томе њему не остаје ништа друго, него да се преко надлежне власти обрати Држ. Савету са питањем: постоји ли жалба или не.

Ово мора да чини по томе, што рок, који је остављен Савету осмим ставом чл. 170., важи само у оним случајевима, кад је Савет већ примио изборне акте, а случај као што је овај, није законом предвиђен.

Нека, дакле, суд понова тражи одговор од Савета, па тек ако овај изјави: да жалба не постоји, он може увести у дужност изборног кмета.

Овако мора суд радити у толико пре, што већ има пред собом представку извесног лица, да је дата жалба на избор.

Другога законског излаза нема.

У акту треба означити име и презиме жалноца.

II

Суд општине волујске, актом својим Бр. 1169, пита:

„Изв стан грађанин ове општине, продао је једном овд. грађанину једно своје непокр. имање у атару ове општине.

У задрузи продавац има још једну порез плаћајућу главу [синовца чије је непокр. имање подељено давно по без писмене деобе], а поред ове пореске главе дотични има још једног пунолетног сина, који није порезом задуживан, пошто је у времену извршења 21 год. живота осуђен са десет год. робије за крађу [у 1911 год.].

Да би суд ово општ. знао, како да се управља приликом издавања уверења у см: § 471 тач. 11 гр. суд. пост. моли се уредништво, да изволи у првом му наредном броју дати своје мишљење о томе: да ли се има за пореску главу сматрати и продавчев осуђени син, и да ли по § 471 грађ. суд. пост. продавцу мора остати пет дана ораће земље и за пом. му осуђеног сина или не?"

— На ово питање одговарамо:

Према правилима г. Министра Правде од 4. фебруара 1874. г. № 354, која је прописао за извршење § 471. грађ. суд. поступка, законодавац и тражи да неко баш плаћа порез, па да се тек тада убраја у пореске главе, него да се само за пореску главу сматра, јер има много случајева, где су извесна лица ослобођена плаћања пореза по закону о порезу, а међутим су неоспорно пореске личности.

Према овоме, кад продавац има пунолетног сина, који није порезом задуж и само по томе, што се налази на робији, али ће бити задужен чим се са ове врати, јер је пунолетан, то се и за њега мора оставити пет дана орања, као што тражи поменуто законско наређење.

Наравно, да се и имање продавчевог синовца мора издвојити, без обзира на то што не постоји писмено о деоби, кад је иначе његов део познат.

Према томе, уверење се може издати само тада, ако продавацу остаје наглавица и преко оног издвојеног одељеног имања његовог синовца и преко оног дела, колико закон штити његовом сину као пореској глави.

III

Суд општине стамничке, актом својим Бр. 884, пита:

У 1. напомени 33. тариф. броја закона о таксама, предвиђено је: „да ни једна исправа неће имати законске вредности, ако није написана на бланкету са утиснутом марком". Уредништво листа пита се: вреди ли ово и за облигације као и за признанице, по којима појединци дају приватним поверноцима новац под интерес. Суд ово питање чини из разлога што му се чешће подносе облигације и признанице на потврду: а написане су на обичној хартији без марке".

— На ово питање одговарамо:

Напомена код 33. тарифског броја одговара начелу постављеном у чл. 34. и 40. закона о таксама, и у нераздвојној је вези са овима.

По ставу другом чл. 71. закона о таксама, наређења чл. 34. и 40. још нису ступила у живот за друге хартије, него само за менице.

Према томе уредништво налази, да и напомена код тбр. 33. још не важи, и да се, према томе, могу писати па и примати и оне исправе, које нису написане на бланкету са утиснутом таксеном марком.

IV

Деловођа општине врбичке пита:

„Пресудом суда општине врбичке № 774, од 25 фебруара тек. године, осуђено је извесно лице за дело из § 375 тач. 1. кривичног закона, поред осталих досуда још и са три дана затвора.

Пресуда ова саопштена је приватном тужноцу 21. марта, а осуђеном тек (27)

двадесет седмог маја, дакле после три месеца и два дана.

На како сам у недоумици, да ли ова казна није застарила, то да не бих часника, који извршује пресуде, довео до одговорности, учтиво молим уредништво, да ми објасни, да ли је ова казна застарила, или не, и може ли се извршити над осуђеним без икаке одговорности?"

— На ово питање одговарамо:

Тиме, што је пресуда саопштена приватном тужноцу 21. марта ове године, прекинута је застарелост дела, и кад је пресуда саопштена оприљеном 27. маја, она до сада није застарила и може се извршити.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај поништаја решења извршне власти услед погрешне оцене статуса дужниковог.

Спасоје Т. трг. из. Д Милановца, тражно је, да начелник среза поречког изложи продаји плац кућни са кућом његовог дужника Аранђела Ц. обућара онд. за наплату дуга, што му има давати по осудном решењу неготинског првостепеног суда. Начелник среза поречког решењем својим од 22. јануара 1911. г. Бр. 432, одбио га је од тражења као неумесног са разлога тога, што дужника штити § 471 тач. 4. грађ. суд. пост. Но, по жалби молиоца Спасоја, начелство окр. крајинског решењем својим од 28. фебруара исте год. Бр. 3927, поништило је поменуто решење начелника среског, с тога, што је жалилац поднетим уверењем првостепеног неготинског суда од 4. јуна 1910. год. Бр. 12731 утврдио, да је Аранђел протоколисао своју фирму као обућар 20. августа 1897. год. № 11858. Начелник срески, поступајући по овим примедбама, донео је ново решење од 1. јуна 1911. год. Бр. 2964. са којим је Спасоја одбио од тражења да се наложи продаји имање Аранђелово, са разлога тога: што је одлуком Касационог суда од 12. маја 1607. год. Бр. 6667, дужнику признато, да му је главно занимање земљоделство, кога штити § 471 тач. 4 грађ. пост., које је усвојио и првостепени неготински суд, решењем својим од 16. марта 1910. год. Бр. 4120, а које је постало извршно.

Ово је решење одобрило начелство окр. крајинског решењем од 5. јула 1911. год. Бр. 6917, а решење овога оснажио је Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 27. IX 1911. год. П№ 18418.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да Министрово решење не одговара закону из ових разлога.

Као што се из акта види, жалитељ је после поништаја прве продаје имања дужниковог, извршене 16. фебруара 1907 год. за наплату његовог потраживања, по осудном решењу неготин. првостеп. суда од 3. маја 1906. № 8341, поднео, у акту П№ 9382, упућеном начелнику среза поречког, уверење судије и спор. дела неготинског првост. суда о статусу дужника Аранђела у времену задужења, из кога се види: да је дужник у времену задужења био обућар са протоколисаном фирмом код суда 30. августа 1907. год. № 11858, а не крпач, као што је то суд узео приликом поништаја прве продаје.

Према овом накнадном поднесеном доказу, који се у осталом поклапа и са осудним решењем, јер је дужник, као што се из истог види, осуђен као обућар, а не као крпач, полицијска власт била је дужна приступити у смислу § 471. грађ. суд. пост. извршењу наплате по осудном решењу из интабулисаног дужниковог имања, без обзира на раније поништену продају дужниковог имања. Овако је полиц. власт била дужна поступити с тога, што приликом оцене питања о статусу дужника у времену задужења, по жалби дужниковој изјављеној суду против прве продаје, жалитељ, као поверилац, није био тужен те по томе није био у законској могућности да у заштиту свога права употреби код суда доказ, којим би било обеснажено уверење које је осуђени поднео уз жалбу да је у времену задужења био крпач и да га као таквог штити благодејање § 471. грађ. суд. пост. Међутим дужнику и сада после извршења друге продаје стоји на расположењу право да се противе исте жали суду, и у путу ове доказује да у времену задужења није био обућар, као што то осудно решење и уверење суда првост. неготин. тврди, већ крпач, па ће суд по овој његовој жалби донети одлуку према § 501. грађ. суд. пост. о уредности или неуредности извршене продаје.

С тога је одлуком од 8. маја 1912. г. № 2908 поништио ожалбено решење Министрово.

Хипотекарни поверилац јачи је у праву од појављеног господара тога добра, на коме стоји хипотека, ако је ова по поднесеним доказима стављена пре но што је појављени господар постао сопственик тога добра.

За наплату дуга што Живана жена П. Т. из П...., према белешци шабачког првостепеног суда од 1. априла 1908. г. Бр. 13472, има давати М. Ш. адвокату из Шапца, начелник среза мачканског узео је у попис дужниково непокретно имање, на коме постоје интабулације истога М. Ш., и Саве С. из М...

Сава је поднео начелнику среском извршну пресуду шабачког првостепеног суда Бр. 46288 1909. којом је пописана земља досуђена њему у својину, па је тражно да се иста не продаје.

Начелник срески решењем својим од 18. децембра 1910. год. Бр. 14058. упутио је на парницу Саву за скинуће интабулације повериоца М. Ш. Но, ово решење поништило је начелство округа подринског са разлога тога: Што је требало упутити на парницу повериоца М. Ш., који треба да докаже, да има права наплатити своју тражбину из пописаног имања.

Према овоме, начелник срески својим решењем од 10. марта 1911. год. Бр 3417, упутио је на парницу истог повериоца М. Ш. са напред изложеног разлога.

Ово решење одобрило је начелство својим решењем од 20. априла 1911. г. Бр. 7105.

Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 27. јуна 1911. год. Бр. 11592 поништио је поменуто решење начелства са ових разлога:

Кад је белешком шабачког првостепеног суда Бр. 13472 1908. утврђено несумњиво право наплате повериочевог потраживања од дужника — Живане — из пописаног имања, и кад је то право залоге стекао, на основу §§ 312. и 316. грађ. закона, онда се оно није могло да потре ни пресудом истог суда Бр. 46288, 1909. год. пошто је поменуто право везано за само непокретно добро, без призрења у чијим се рукама исто налази — §§ 327, 328 и 329. грађ. закона — према чему је поверилац М. Ш., као интабулациони поверилац, јачи у праву од појављеног господара, и онда је поменута власт погрешно упутила на парницу М. Ш., већ је требала упутити Саву С.

По овим примедбама начелник срески решењем својим од 20. јуна 1911. год. Бр. 13372, на основу § 466. грађ. суд. пост., упутио је Саву, да путем грађ. спора тражи скинуће интабулације повериочеве (М. Ш.) са пописаног имања.

Ово је решење одобрило начелство окр. решењем од 25. августа 1911. год. Бр. 14252, а решење овога оснажио је Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 24. XI 911. П№ 27101.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је решење Министрово правилно и на закону основано. С тога је одлуком од 8. маја 1912. год. № 4250 одбацио жалбу као неумесну.

Јос. К. Ст.

Један случај сукоба о надлежности за поновно ислеђење и суђење крив. дела, који се појавио између првостеп. суда и иследне полиц. власти.

(Одлука Касационог Суда од 11. маја 1912. г. Бр. 6848).

Према представци начелника среза расинског од 12. ов. месеца Бр. 9428, о томе: да се између њега и првостепеног крушевачког суда појавио сукоб о надлежности за поновно ислеђење кривице Т. Д. из М. Ш., по тужби Драгомира, сина убијеног онд., — Касациони је Суд размотрио сва акта овога предмета па је нашао:

Поновном суђењу, као и првом, претходи истрага, којом се има да утврди постојање или непостојање чињеница које закон тражи за поновно суђење у кривичним делима, а свако ислеђење у тим делима долази у категорију судских послова, без обзира на то да ли га предузима првостепени суд или, у недостатку среског судије, полицијска власт. Полицијски чиновник, кад ради као иследник, ради као орган судске власти.

Редовна је истражна власт у кривичним делима срески или градски судија, а где овај још није постављен, среска и окружна полицијска власт — § 19. крив.

пост. и § 10. и 18. зак. о среским и градским судовима. По тач. 3. § 19. кривич. пост. предузима и сам приостепени суд кривичну истрагу, или то бива: 1. у случају § 6. прив. пост., кад се дело пред самим приостепеним судом догодило или појавило; 2. кад је случај за, после примљене предмета од опште власти, исљење треба довршити, што бива, према §§ 23., 24. и 25. прив. пост. преко „истуђујућег судије и писара".

Код истраге, која се предузима у циљу поновног суђења каквог кривичног дела, треба разликовати да ли се поновно суђење тражи на штету или у корист оптуженога. У првом случају, и по самом тексту законскоме несумњиво је, да истрага спада у дужност оног власти, која је у прив. делима редовна истражна власт, среска или окружна, односно срески или градски судија. У § 342. крив. пост. изречно је казано: да за *поновно оптуженье и предавање оптуженог суду од стране оптужне власти* важе они исти прописи *као и кад би се оптужени пред тај суду предавао*: а у тач. 6. § 335. прив. пост. говори се не само о приостепеном суду него и о „надлежној исљедујућој власти" за истрагу која претходи поновном суђењу. Надлежна полицијска власт, односно срески или градски судија, има, дакле, по учињеној истрази, као и пре пут, да оптужи приостепеном суду онога који је био на недостатак доказа ослобођен, или по § 250. крув. пост. испод суђења пуштен, или за невина огласи, ако нађази да поновном суђењу може бити места. По тој оптужби, а на основи учињеног исљедења, приостепени суд решава да се оптужено поновно суди, ако нађе да томе има места што значи стављање оптуженога поново под суд, или да нема места поновном суђењу, што је рано постављању оптуженога под суд.

У случају кад се поновно суђење тражи у корист оптуженога, а то је да се осуђени или на недостатак доказа ослобођени огласи невиним, по природи саме ствари истрагу има да предузме сам приостепени суд преко свог исљедног судије по напеђењима прописима тач. 3. § 19. и §§ 22. и 25. прив. пост. јер се но може захтевати од исљедне власти, којој је у задатку да оптужбу дође, да тражи од суда ослобођене лица поћ осуђеног или на недостатка доказа пуштеног. У таком случају, приостепени суд решава о уносности тражења поновљења на основи учињеног исљедења, пошто претходно саслуша о томе и страну која се јавља као тужилачка страна у прив. д. лица, државног тужиоца и приватног тужиоца.

Са напеђених разлога, и како се овде поновно суђење тражи на штету оптуженога, Касациони Суд. на основи § 41. прив. пост. налази: да исљеђење у циљу поновног суђења оптуж. Петру и према томе оптужба за поновно суђење спада у дужност редовне исљедне власти, овде власти среза расинског.

I

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Филип Николић, осуђеник пиротског казненог завода, чију слику износимо, побегао је. Родом је из Косјерића, среза косјеничког, округ ужичког; стар 37 година, стаса висока, очију у страно жутих, косе плаве; од особених знакова има: на лопатици десне руке белу елипсу неправилна облика, величине 2/2·5 за 4 испод врпоја левта стрвна спољна; изнад величине кукурузног зрна за 2·5 см. испод десне јагодице и за 3·5 у десно од десне мишице; белегу од посекотине права линија правца вертикална, величина 1 см. на средини бркова; белегу од посекотине неправилна облика, величине 2·5 см. право средине десног бриа; горњу усну рассечену и изнад малог величине кукурузног зрна на средини леве мишице.

Дешења Управе пиротског казненог завода Бр. 7018.

Славко - Светислав Милић, такође из Дражиља, одговара за дело из § 191. кр. зак., па, ако се вратио у бегству.

Он је стар 56 година, висок, црномањаст. Врло је могућно да се он налази у Београду или околини, али није искључена могућност да је негде и у унутрашности Србије.

Акт начелника среза трочићског Бр. 7314.

Милан Бараћић, пређашњи секретајчар на београдској железничкој станици, одговара за дело из § 202. а кр. закона, па ако се налази у бегству.

Лични опис сазнаћете је приликом ранијег тражења.

Акт Управе града Београда Бр. 14827.

Коста Живковић, из Кушиљева, управо је 60 динара своме газди Станимиру Живадиновићу, из Ранче Реке, па побегао.

Дешења начелника среза деспотовачког Бр. 6932.

Ноћу између 24. и 25. пр. месеца, непознати зликовци напали су Стању, ж. Б. Мијуловића, из Р. Главе и одвели јој: 16 повчавица по 10 динара, једну од 20 дин., једни напољак, 12 комада нешолиправа и до 50 динара у двадинарима, динарима и полудинарима. Дало, одвели су јој женски пакит, 40 цванића, 4 талира, 3 рубље и разне ствари у вредности 486 динара.

Један је од зликоваца млад, средњег раста, пуначан, округлог лица, малих плавих бркова, обријан, у црним сукненим панталонама и капуту. Други је еђа, средњег раста, црномањаст, црних малих бркова, брија се, има суре сукнене чакшире и тамно плаву хаљину. Обојица носе шубаре по гавни а на ногама опанке.

Дешења начелника ср. поречког Бр. 4556.

ТРАЖЕ СЕ

Милун, син Стојана Јовановића, из Обреза, отуђарао је пеђиво гле. Стар је 21 годину, средњег раста, црномањаст, на десној руци има рану од уједа пса.

Дешења начелника ср. темнићког Бр. 7938.

Милосав, син Перов Милосављевића, удове из Београда, отуђарао је женско гле. Стар је 14 година, плав, дугих обрва, одело му је од шајка, на глави качкет, без обуће је.

Акт начрта врачарског Бр. 7508.

КРАЂА СТОКЕ

Живку Митићу, из Уже, украдена је ноћ дање краве, у оба уха рассечен, стар 10 година, има жиг „О", и на грини један бич беле длаке на месту где стоји им.

Акт начелника среза посавског, окр. београдског Бр. 7588.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Буричића
судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

45. Дете, које немађу пуних 12 година, у времену кад су учинила кажњиво дело, неће се стављати под суд, већ ће их суд место тога дати родитељима, да их они казне.

[О. С. 25. VIII 1911. № 10490. Види и одлуке одељења под Никитина, § 55. к. зак.

Примедбе I 45. III 1911. № 3605, усвојене предмом одлуком Опште Седнице.

„Према § 161. кр. с. п. при решавању о стављању под суд, суд има пред осталога да цени, да ли у опште може бити кривично одговорности оптуженог лица, јер стављање под суд претпоставља да има законског основа, да се над оптуженим лицима може предузети суђење, ради дефинитивне расправе његове кривице.

Зато је прилином овог решавања суд требао узети у обзир да је опт. Драгиша, као што се види на крштеници, лице испод 12 год., које се према § 55. к. зак. не може осуђивати за учињено захичинство или преступљење, па да суд према томе реши: има ли места стављати је под суд кад закон искључује суђење таквим лицима".

Напомена. У колико нам је познато наша судска пракса овде греши у томе, што се законски пропис § 55. казн. зак. не примењује од стране суда. По њему овакву децу треба дати родитељима, да их они казне. И ако у прив. суд. пост. нема никакве одредбе о томе: како ће се се ово извршити, иман је суд познат § 55. к. зак. да нареди да се то изврши. То би се могло учинити на два начина: а) Да се прилином спровода опасне деце суду, упути с њима и њихов родитељ (отац, и ако овога нема — мати). Тада би се, место стављања под суд, начинио у суду протокол о томе, да доличко дете због тога, што у времену учињеног дела није имало 12 година старости, није стављено под суд за учињени деликт, већ се по § 55. к. зак. предаје његовом родитељу, да га он казни. Овај протокол би се у судској седници саопштио на потпис и присутноме родитељу: или б) Да се пошље полиц. власти места, где живи родитељ окривљеног, да му она саопшти да је суд решио: да се његово дете, за учињени деликт, преда њему, да га казни. Ми би претпостављали први начин, јер би ту била прилика, да се од стране суда поучи и опомене родитељ малога кривца, да у будуће о њему води боље старање.

46. Кад се противтаје по § 93. к. зак. учини делом, па тај начин, што се дотичном службенику нанесе телесна повреда, онда не стоји реални већ идеални стицај (§ 68. к. зак.).

[Противна одлука III 3. X 1911. год. № 12323].

X је оптужен зато, што је противстао општин. служитељу, кад је овај долазио да му отера стоку за наплату пореза, тиме што му није дао да је отера већ га је том приликом и ударио и нанео му лаку повреду тела.

Мотиви пресуде пресуђеног суда.

„Признањем оптуженога да није дао да му тужилац тера стоку општинској судници, ради продаје због дугујуће порезе, по § 225. кр. с. пост., утврђено је као постојеће дела, назначено по § 93. каз. зак., тако и кривична одговорност оптуженога.

Што је пак оптужени том приликом тужиоцу М. нанео и лаку повреду тела, суд налази да не може овде стојати као засебно дело, предвиђено одредбом § 173. каз. зак. нити оптужени бити за исто посебно кажњен, као државни тужилац то тражи, јер се под појмом противстајања разумева и опасно одупирање, те је и ова повреда унила у квалификацију ном. дела на § 93. казн. зак.

За дело лаке повреде, поштo исто не постоји, има се оптужени пустити испод суђења §§ 245. и 250. крив. с. пост*).

Мотиви пресуде Апелационога Суда од 11. VI 1911. № 3988, коју је и Касациони Суд оснажио.

„Пресуда првост. суда по делу противстајања на § 93. к. зак. на закону је основана. Што се тиче оптужења под II за дело лаке повреде тела, Апелациони Суд налази да је првостепени суд погрешно узео, да дело лаке повреде тела, коју је оптужени такође нанео прив. тужиоцу, приликом извршења дела противстајања, не може сачињавати засебно дело из § 173. к. зак. Напротив, Апелациони Суд налази, да ово дело лаке повреде тела и ако се оно према исказаној сведока и признању оптуженога десило истовремено, над и утврђено дело противстајања по оптужењу под I, не може ухватити у квалификацију и сачињавати састављен дело утврђеног дела из § 93. к. зак. како је то узето првостепеним пресудом, јер су оне две противправне радње извршене од стране оптуженога супцесивно и по особеној решености оптуженога за сваку од њих. Према овоме оптужени се налази у реалном стицају, § 69. к. зак.*.

Напомена. Елементи су противстајања: а) сила, б) претња, в) напад делом. Да би се утврдило да стоји дело противстајања, мора се утврдити постојање једнога од ових елемената. И у прво и у другој пресуди нетачно је утврђена радња, која чини дело противстајања. Као таква радња узето је то, што оптужени није дао тужиоцу да гони стоку, а то значи да је он био противан томе: да прив. тужилац уђе у просторије где је стока била и да је отера општини. Кад би ово било тачно, онда би пресуда Апелационог Суда била правилна. Ну, по појму дела оне није довољно само недавање, већ треба да се учини и каква активна радња: сила, претња или напад делом*). И тако оптужени није овом радњом учинио дело из § 93. к. з., јер није употребио ни силу

*) Тражи се активна радња, а која довољна пропуста неопходност или таке, нашкоје отпор. Oloshausen, коз § 113, в. 21 и 24; Frank зоз § 113, VI, 1.

ни претњу. Противстављање је учињено ударцем, који је оштећеним нанео прив. тужиоц. Овим је прив. тужилац делом нападнут, таквом радњом, која оличавајући у себи дело противстављања, истовремено даје законску погледу и за каквално дело лако повреде тела из § 173. к. зак. Она једина радња чини идеални стицај дела из § 93. и 173. к. зак. и оптуженоме се за њу има судити по § 68. к. зак. Зато је у конкретном случају погрешна пресуда Апелационог Суда.

47. Један случај покушаја лажног осведочавања § 149. у в. с § 41. к. зак.

[О. С. 19. IX 1911. № 11260].

Мотиви пресуде Апелационог Суда, која је одржана одлуком Осмог Седнице Касационог Суда.

„Судски протокол № 11158 и акта спора О-пр. И. под № 10593. вођеног код суда општине десићске, потпуно су доказ о опиме, што у себи садрже, према § 234. кр. с. пост.

Према овоме поменути судским протоколом и актима спора утврђено је: да је суд општине десићске пресудом својом № 386 досудио опт. О. право на сворни јендек, који је био предмет овога спора; да је парничар И. противу ове пресуде изјавио жалбу № 447 и да је опт. О.; престављајући се за жалиоца И., дао изјаву пред председником судом, да од ове жалбе одустаје.

Оваква радња оптуженог садржана у себи све знаке дела из § 149. у в. с §§ 41. и 44. к. зак., јер је дата изјава пред судом била лажна и учињена је у намери да помени. пресуда општ. суда, која је донешена у корист оптуженога, постаће извршна.

У радњи оптуженог стоји покушај престављеног дела зато, што је његова накнадна изјава на протоколу № 11158, у којој је он пред судом признао: да се не зове И. већ, О., сведовала тек онда над је он у лажном престављању своје имена ухваћен од судских чиновника, а то се утврђује сведоцбама сведока. § 229. крив. с. пост.“.

Напомена. У приведбама 1 Одељења, које су одбачено у Општој Седници, истакнуто је, како се за нодне дела из § 149. к. зак. тражи, да неистинито престављање буде одистоверно, а то, нам, овде не стоји, јер је оптужени свој неистинито, пре но што је од суда оверен. С тога се примедбама наведено да овде стоји дело из § 359. к. зак. Међутим битно је то, што је оптужени свој лажни исказ дао пред надлежу, и тиме са своје стране све учинио, да се произведе лажно осведочавање, на је противну воље оптуженога то спречено тиме, што су га извесни сведоци познали, те је у лажи биле ухваћен и тек тада признао како му је право име. Према томе правилна је одлука: да стоји покушај делита из § 149. к. зак.

(наставиће се)

ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ[1]

Познавање злочинаца и њихових особина од огромне је важности за криминалисту и полицајца. У многим истрагама истражни чиновник и полицајац моћиће пронаћи правца само на основу познавања средине у којој он живи. С тога ће нашем описивању разних злочинца и преступа, и начина за проналазак њихових извршилаца, претходити нека врста природне историје професионалног злочинца. Само што ово неће бити енциклопедијско што су она у делима криминалне антропологије, која су нрло интересантна са гледишта теоријског, али мало корисна за практичара. Под *природном историјом* злочинца ми подразумевамо што је могућно краће набрајање особина и обичаја професионалног злочинца, које истражни чиновник и полицајац треба да знају.

У нашем, дакле, излагању не треба тражити анализоване и криминалне социјологије: читаће ће у њему нађи факта која смо, у већини случајева, лично посматрали, пратећи агенте сигурности приликом њихових истраживања у злочиначким срединама, но забивања у којима се професионални злочинци скупљају итд. Другим речима: ове експлорације плод су практичних а не теоријских студија на књига и статистичких прегледа. Налази само по себи. да ћемо се ми овде занимати само професионалним злочинцима и преступницима, али не и случајним. За ове последње, злочин или преступ у већини случајева посреван је догађај у њиховом животу, који се може загледнити. Истина је, међутим, да многи случајни преступници, ушап једном у затвор и дошав у додир са старим опратницима, постају лако професионални и усвајају потпуне навике њих. По нашем мишљењу, на све преступнике који први пут налазе пред суд, изузев оних који су оптужени за убиство с предумишљајем, тешко телесне повреде или који други тежак злочин, треба применити условну осуду. Ако би поново учинили какво привично дело, доказали би да спадају у категорију професионалних преступника и били би подвргнути строгости закона — тог психолошког заштитника свега нашкодњеног друштва. Ако, најмање у року од 5 год., по би учинили никакво ново кривично дело, могло би се узети са доста вероватноће, да ће и у будуће остати поштени, и да је опроштај пре кривице имао благотворно дејство. Али, да би условна осуда била у истини од користи, потребна је да буде довољна озбиљним полицијским надзором, јер је искуство доказало да су многи преступници продужили живети старим начином живота и после условне осуде, само што су били тешко обавезни да пису могли бити ухваћени.

Злочинци по градовима и селима.

Професионални злочинци, који раде по градовима, разликују се јасно од својих колега по селима, и прло се ретко дешава да, било један или други, мењају поље свога рада. Са овог разлога и истраживања у овим двема срединама морају се вршити на разне начине.

Може се у опште рећи, да је градски злочинац препредењији, и да своје операције изводи са много већом пажњом. Поред свега, градски злочинац разликује се лакше од поштеног становништва по својој одећи и осталом.

Као што ће, по доцније показати, велики део професионалних злочинца великих градова сматра као за неку част да се разликује, и одећом и начином хода, од поштене популације, док се велика већина сеоских злочинаца не разликује, по свакојакости, од своје околине.

Разлика ова постоји чак и код скитница. Код ове специјалне категорије професионалних преступника посматра се такође подела на скитнице градске и скитнице сеоске, само што ова подела није тако јасна као код осталих категорија професионалних преступника. Постоје, доиста, знатан број индивидуа који, за време дуог времена, живе на селима и само с времена на време врше по градове али већина ових преступника пребива или само у селима или само у градовима и прилагођава се и одећом и понашањем, околној средини.

Поред разлике између градских и сеоских злочинаца, постоје такође знатна разлика између злочинаца из великих градовима и њихових колега по средњим и малим градовима, само што ова разлика није увек тако велика.

Професионални злочинац средњег или малог града, пошто у месту рођења држи пекопико осуда и услед овога скрене на себе пажњу полиције, рало бежи у велики град, где мисли да ће остати непознат. Треба такође имати у виду и примамљивост великих градова, као и вероваље злочинчево да ће у њима наћи рентабилније поље рада.

Повратници великих градова беже, овет, често у провинцијске градове, било да се склоне од полиције, било да избегну прогонство. Крајни или дужи боравком у провинцији они теже да се на њих заборави, или да *добију нову главу* као што то они веле својим језиком.

Погранични шверцарски градови примају врло често поене француских протеканата, од којих поједини продужују рад у пограничним станицама, уносећи у њих нове преступничке навике злочиначке специјалитете. Многи опет остају мирни за време свога кратковременог боравења у новим местима.

Разуме се већ, да повратници великих градова посећују своје колеге у месту, у које су дошли, и да се они, као и поштени људи који су такође очарани становишима престонице, журе да им подражавају и у говору, и у начину држања, и у навикама. У средини професионалних злочинаца малих и средњих градова констатује се, услед овога, једна мешавина од локалних и страних навика.

Већина повратника средњих градова задржава, међутим, извесан провинцијски изглед, помоћу кога извежбани посматрач

[1] Из дела: R. A. Reiss-a: Manuel de police scientifique (technique).

може га лако разликовати од повратника великих градова.

Кад будемо говорили о обичајима и навикама професионалних злочинаца изнећемо разлике између преступника који припадају разним срединама.

На овом месту потребно је још поменути повратничке предграђа великих градова, који се у већини случајева регрутују у самим овим градовима, или који су, услед непосредног додира, усвојили обичаје и навике преступника великих градова.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

ОД

LOUBAT-A

ГЛАВНОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У ЛИОНУ

(СВРШЕТАК)

Телесне би казне биле нарочито пожељне за младе злочинце. Многе, у прво њиховог пада, још није достигао дно амбиса. Њихова душа није потпуно осуђена; енергична средства могу још вратити живот. Отац који би имао храбрости за то, могао би може бити, строгом казном, да спасе своје дете од непосредног пропадања. За што друштво не би заменило слабе или немоћне родитеље? Родитељска је казна била увек права, данас као и у време краља Соломона, коме се приписује она изрека: „да се немилостиву у срцу деце може наћати само помоћу батина“[1]; може бити могло би се баш жалити што је она данас мало и занемарена. За наше младе крадљивце и подводаче, камџија би без икакве сумње допушила врло корисно затвор. Уверимо се, да се неће постићи поправка ових раних злочинаца улупкавајући их пастирским песмама у хладовини шпиља.

Пребацује се телесним казнама да поништавају онога који их претрпи и довршавају његову моралну деградацију. Узалудна брига. Какво достојанство постоји код једног младог шпања од 15 до 16 година или подводача истог доба, ако не мајсторе[1]. Зар није најинвест хтети пустошити ово осећање у души људи који су изгубљени у порицима, који немају више ни стида ни срама, који негирају у највећој покварености и сами су се стављали ван друштва. Извесно, ово што ће бич и батина код њих спинати, то је гордост и охолост од које пате у највишем степену, а која је често узрок њихове дрскости[2].

Идеја о поправљању телесних казни, коју су изразили Lombroso[3] и Lacassagne[4] нутује и мало по мало продире у духово. Један магистрат, г. Maxwel, супституит главног прокуратора у Паризу, не устеже се да је преузмеш[1]. Штампа је скоро водила кампању у њену корист. Поротне Сене[2], Арден-а[3] (Ardennes), Уиња-Роне[4], Доњег Шаранта[5] изразиле су захтеве у овом смислу. Очевидно је, да се земља досадила благост и слабост, којом се поступа према злочинцима; пред бикрутетом благог начина поступања она тражи с разлогом да се покуша други начин.

Но и ако је наш казнени систем истрошен нашим разњежењем паранина и заслужује да се појача, ипак то не значи да друштво треба једино да полаже на отежање казни, да би се спречило напредовање криминалитета. Треба тражити изнор зау, не рада тога да се покуша да ои пресушн, — јер би то биле немоћи наш људске моћи — него бар да се ојача и ухвати. Но, и ако је младост расадник модерног злочина, улица и затвор су његова школа. Прва брига законодавца, према томе, треба да буде управљена на малолетну децу. Ако се толико њих покваре тако рано, није узрок њихова привида. Често се може тражити рачун о томе од њихових родитеља која су их пренебрегли или напустили, ако им нису показали уз то, још и нагоре примере. Индиферентност, егоизам оца или матере треба да буду кажњени као њихово неиздаштво. Закон обавезује родитеље да воде материјалну бригу о својој деци. Али су моралне бриге насиншања и наставе од највеће важности. Здравље душе има право на исту заштиту као и телесно здравље. Пустити дете да краде из навике, не дати му да походи школу, да учи занат, не приморати га на рад, тешке су привике колико против детета, толико против друштва. Дете се навикнала на леност, његови нагони за уживањем расту са бесповичењем; ускоро само злочин може да му прибави средство да их задовољи. Истина, један закон прописао је казне (колико незнатне) против родитеља чија деца не походе школу; али ова уредба, која је одвећ компликована, није никад практикована. Не желам да овадам нову земљу, али зар није корисно казати, да у прво томе што не жалимо никакву жртву за јавну наставу, иман имамо више од 2 од сто неписмених војника, док су у Швајцарској пре две године нашли свега 17 од 27.000 регрута, у Немачкој нема баш ни 4 на 10.000 а у Данској нема ниједног неписменог под застаном!

Не мање је потребна моралисација затвора. Зар то није можетна, кад казна служи као приликa да се злочинци приучује, уме им средства да се поцењују, удруже, поучавају улајамно у упражњавању злочина? Међу тим је још један стари закон прописао да сви затвори буду подешени ћелијском режиму. Међутим за 35 година само је реформисано њих 56 од 382. Зна се да је изолисање први услов умне регенерације; вар који оно прибавља мозгу, повраћа му његову равнотежу, као што се разбистрава мутна вода кад се насне у њему чинају и постаје опет чиста као на своме извору. Овај начин лечења може бити само спасоносан за злочинце, нарочито за децу, од којих многа још нису са свим покварена и даје се поправити. При свем том не би било довољно затворити осуђене у више или мање строге ћелије, ако се не уђеси да са наздухом и светлошћу, који су потребни за живот, не продире унутра и светлост морала. Бад се један пут отргну оне душе из покварене средине у којој су живеле, кад је свет имала приспела да се пробуди из своје летаргије, треба их реконституисати и дати им нов живот новим васпитањем. За овај посао, изкар он био и незаказан треба једна делицатна рука и срце апостола. Био то свештеник, наставник, рабинер или световни проповедник, зало је стало за тим; све тамнице требало би да имају овог лекара душа, као што имају лекара за тело[1].

Што је тако потребно напустити амнестију која нерпидично руши дело правде, уништава репресију, охрабрава расиуштеност и злочин, подржавајући у духовима наду на неказњивост. С друге стране, ако право милости треба да буде потпуно одржано, то је под условом да буде уређено[2]. Ми смемо више у времену у коме суперен није морао да даје рачун никоме о својим актима који су се довољно прављали његовом добром вољом. Народ, који сам собом управља преко власти које он делегира, има право да зна употребу која се чини са прерогативима, које он уступа, иошто би он могао да их ограничи или укине. Не би се дакле могло допустити да земља не зна разлоге милости: свака одлука о милости требала би да буде мотивисана, као што би и извештај комисије за помиловања требао да буде објављен.

Поврх својих мана, порота треба да се одржи пошто магистратура не би имала потребан морални ауторитет за суђење највеће великог злочина, а да не побуди непомирене ништавна. Али установа поште захтева побољшање.

Главна је мана пороте у рђавом састављању листа. Видео сам председника једне пороте, који није био способан да исказе вердикт (закључак) јер није знао да чита, а пороте ирде ни ушима не належно само у поговорите. На једној листи сесије поротника констатовао сам да је био уписан један анархиста, једно лице чија је жена држала кућу за немора, и друга два лица која су била осуђена, једно за дело против јавног стида, друго за свињу. Порота треба да буде састављена само из просвећених људи и неосиорне часности, иначе ће правда

---

[1] Суд за преступна лица у Паризу осудио је последњих месеци 1910. једног газона од шестнаест година који је жестоко признао да је извлачио 10 до 15 пик. од проституције једне девојчице.

[2] Достојевски у своју књи мртвих, прибележио је да су другови неког непријатеља роњетка били сувише сурови убојници, растрављали и крпље „свињицу“.

[3] *Le crime, causes et remèdes.*

[4] *Peine de mort et criminalité.*

[1] *Le crime et la Sortide.*

[2] *Le Temps* од 11. и 20. августом, 13. и 24. сент. 1910.; *L'Hiberation* од 3 сент. 1910.; *le Gil Blas, Le Matin, Le Journal, Le Petit Journal, L'Action, Paris-Journal.*

[3] *Le Temps* од 5 авг. 1910.

[4] *Le Temps* од 13. новембра 1910.

[5] *Le Temps* од 29. новембра 1910.

[1] Maurice de Fleury. *L'Ame du Criminel.* Tarde, *Philosophie pénale.*

[2] Garraud *Traité de droit pénal français.* 2 delit II t.

остати оно што је: неједнака и неизвесна. Са оне стране треба бости реформаторе. Којим се, да све остало само не отежа зло, на пример, укидање непита оптуженог које пред кривичним суду.

Шта би било кад би се уопште непит? Предлажу да се он замени једним експозеом који би направио главни адвокат на који би бранилац имао право да одговара. Не мислим, да се од њих бани при њиховој најбољој вољи може очекавати беспристрасност. Биће тврђава с једне стране, порицања с друге; тужба и шпедирање који би дошли пре него што треба само би замрсили ствар. Требаће да непит сведока буде довољно јасан да се порота нађе у своме хаосу. Али сведоци говоре мало добровољно; морају се питати да се што добије; но, ако је адвокат какав приправник, он ће ћутати, а ако је то прави правозаступник, биће толико битака поднео има сведоџба. Сада баш са најсветијим председником и најречитијим адвокатом, видимо по некад да поротници све до момента слагања нису добро схватили ствар. Можемо бити сигурни да ће од онога дана над ће буде више никако непита, овај факт, који је срећом сада редак, постати прво чест. Истина је да у Енглеској председник не испитује оптуженог. Али су се енглески судски обичаји одавно навикли на ову процедуру. Адвокат оптужбе (познато је да сама државног тужиоца над нашим судом) и адвокат оптуженог играју улогу у усменом изнуђају; сваки прави слободно своје право, савесно, не тражећи да уништи свог противника. У Француској на против, главни адвокат и бранилац имали су увек у кривичном суду само једну мисију да се боре; године ће протећи док они буду узели своју нову улогу, на њихову штету правде. С друге стране, енглеска је порота навикла да тражи истину само у сведоџбама сведока, док француска порота рачуна прво на непит да би добила претходно објашњење процеса; требаће још много времена док увиди да се може бити без тога.

Овај пројекат укидања непита један је од последњих напора наше одлучно сталне тенденције, која нас нуче да будемо увек на страни оптужених, против магистрата, као да је најмањи број оптужених невин и као да власти имају други неки циљ а не кажњење криваца. Једна од њих реформи требаће би да буде да се сами реформишемо, да с' ослобођамо ових кобних душевних диспозиција, да савладамо нашу осетљивост, да боље регулишемо наше племените импулсије. Немојмо увек мислити на оптужене, а никад на жртве; посветимо мало наше брига друштву, коме прети злочин и које такође има потребу да се брани. Време је да се увиди да наша треба да буде истинска каква, боа; да злочинац треба да испашта за своју кривицу не угодним склоништем, него патњом, која је кадра да побуди у њему страх, ако не кајање. „Убиствање казни има своју снагу као „и своју меру" рекао је Серван. Благост, сажаљење, доброта, племените су врлине, али оне чине да се заборавља заштита јавног поретка.

(Из Revue Politique et Parlementaire. Св. за јули и јулу т. г.)

Превео
М. М. Стаменјевић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ма да. на прају, погубљење Хербо-а није требало да на мене има никакав непосредан утисак, пак ме преперали: ужасноу сам се од помисли да сам био у додиру са разбојницима, којима је суђено да завршс гилотином; моје уснои не ниникавале су мо у мојим сонстеиним очима, пријено сам тако рећи пред самим собом; желео сам да сам могао да изгубим памћење и да поставим неку непробојну преграду између прошлости и садашњости. Био сам још у толико несрећнији што ме полиција, која није увек у могућности да разнишља ради ја добро, не могаше заборавити. Видео сам се опет у очи дана над ће ме гонити као дивљу звер, и уверење да ми је онемогућење да икад будем частан човек бацаше ме у очајање: постадох ћутљив, неизсесо и уплашен. Анета то примети; проба да ме теши, предлагаше ми да се жртвује за мене, навали питањима и тајна ми се ото, али никад нисам имао разлога да се кајем за то. Способност, ревност и пријесбност ове жене постадоше ми врло корисне. Требао ми је пасош, она наговори Жаклена да ми да свој, и да бих га могао употребити он ми даде обавештења о својој фамилији и својим везама. Ово снабдевен кренем се на пут и прођем сву Доњу Бургоњу. Готово свуда сам морао показивати исправе и да су ме сравњивали са описом у пасошу ухватили би преварау, али то нису нигде радили. Више од годину дана, паузе исполнио ситних посла, које не преди онде ни помињати, под именом Жакле био сам срећан.

Једнога дана у Оксеру шетајући полако по луци, срећнем некога Пакоја, професионалнога лопова, кога сам упознао у Бисетру кад је надражавао казну од десет година. Било би ми врло добро да сам га могао избећи, али ми он изненадно прађе и од врвих његових речи могао сам се уверити да је био сигуран да ме је познао. Био је врло љубопитан да ме дозна шта радим и чим сам ја разговора видео да има намеру да ме узуче у крађу, ноћним, да бих га се отресао, да говорим о полицији у Оксеру и представио сам му је као врло будну и следствено врло страшну. Надао сам се да ће ово дејствовати на њега и наставим причати дуже док он, пошто ме је врло пажљиво слушао, ме попита: „Дођавоја! ма то онде није добро; даћа појдеш у два сата, ако хоћеш можемо да пођемо. — Имаш право, одговорим му; ако треба бежати с тобом сам. Растао сам се с њим пошто сам му обећао наћи га док уредим неке своје ствари, које сам имао посриповати. Бедан је позовај једног одбеглог робијаша: ако неће да буде проказан извести само зато што не улази у какву кажњиву радњу, увек је праворан да прн почне, то јест, да он другог достави. Чим сам дошао у казарну одмах написом писмо жандармеријском поручнику, за кога сам знао да је уштео у траг крадљивцима који су били похарали пошту.

„Господине,

„Једна личност, која жели да остане у тајности, извештава вас, да један од оних крадљиваца, који су извршили крађу у пошти, полази у шест часова ујутро другови. Да не би утекао и да би се лако ухватио било би добро да два преобучена жандарма уђу с њим у лађу. Нека то опрезно уради и нека га никако не губе из вида јер је врло опасан човек.»

Уз то је следовао опис врло потанко означен да је забуна била немогућна. Кад је час поласка дошао дођем другим путем на кеј и са прозора једне кафане опазам Пакоја да оде на лађу, ускоро за њим уђоше и два жандарма које сам познао по једном знаку на јаци. С промена на преме они су додавали један другом једну хартију коју су загледали и пажљиво се ова заустављше на моме другу, чије одело, какво не носе крадљивци, беше већ један рђав знак. Лађа се крену; моје је задовољство било у толико веће кад сам је видео да се удаљује, што у једно исто време односи и Пакоја и његове рђаве предлоге, на час и његова достављача, ако би ико што сам се надао, наумио да их чини.

Сутра дан по овоме догађају, док сам се ја занимао поиисивањем моје робе, чујем неку необичну ларму, погледам на прозор и видим лађан (шпровод) који су водили Тијери и његови пређсени! На овај призор, тако страшан и тако опасан за мене, тргнем се нагло и у непрету разбијем једно око те се сви погледи окрену на моју страну; желео сам да сам могао пропасти у земљу. Али и то није било доста: да увећа моју забуну неко отвори врата.... гостионичарка, госпођа Жоль. „Одате, г. Жанлен, одате да пидите лапан," позвна она..... „Има толико промена како имсам видела тако леп!... најмање их је сто недеоест!.. чујете ли како певају?.." Захвалим се гладарици на пажњи и пранећи се да сам у послу, кажем јој да ћу одмах сићи. „О, не журите се, одговори ми она, имате времена. преноћи ће у нашој штали, а ако хоћете да разговарате са њиховим старешином дајемо му собу до ваше!" Поручник Тијери мој сусед! Кад сам ово чуо ја имсам више био свој господар и да не је погледала г-ђа Жела која сумње, приметила би да ми лице бледи и да сам дрхћом као у грозници. Поручник Тијери мој сусед! Он би ме могао познати: један покрет, једно питта могло ме је издати; тако се решим да не назанин. Потроба да што пре сарним

повиснавање робе прандала је моје незубоњство. Имао сам страшну ноћ. Најзад, у четири сата ујутро авет оковâ напиваше ми да наклоња поворка одлази и ја одахнем душом.

Онај је патио који појми узбуђење у које ме је бацило присуство ове гомиле разбојника и њихових чувара. Помисао да повоно носим окове, неће сам са толико муке скинуо, гоњаше ме без престанка: моју тајну писам знао само ја, а изађе је још робијаша у свету, и ако их избегавам готови су да ме издају; и тако мој мир и моје ноћи биле су угрожене свуда и свагда. Један поглед, ime неког полицајца, њедна жандарска, читаве пресуде, све изазивање и одржавање моје узбуђење! Колико сам пута проклињао непаљаше који су се, злоупотребив моје младићство, смејали моме страдању; проклињао сам и суд који ме је неправедном осудом гурнуо у један вртлог, чијех се нрала писам могао више отрести; проклињао сам и судске установе које заграђају врата повратку. Био сам изван друштва, на ивици сам желео да га познакем, ја сам то и радио, то доказујем мојом непромењивом неправношћу после сваког бегства, мојим уредним животом и мирношћом станишта да испуним све моје запете.

У мојој души појави се сад неки страх од онога Нанеја, нота сам патерао у заглор. Размишљајући о томе нагледало ми је као да сам у овој прилици радио супротно одако; предосећао сам неку несрећу и већ се предосећај остварао. Нанеја су водили у Париз, на вратили у Оксер рали неког суђења, и он ту дознаде, да сам ја још у варошн. Како је на мене утек сумњао он се сад реши да ме врати лазом: неправа алсанција све што је о зени знао. Алсанција извести претпостављене, али уверење о мојој неправности било је у Оксеру, где сам се бавио три месеца, тако јако, да судија, чије ме председај остварао. Нанеја су водили у Париз, на вратили у Оксер рали неког суђења, и он ту дознаде, да сам ја још у варошн. Како је на мене утек сумњао он се сад реши да ме врати лазом: неправа алсанција све што је о зени знао. Алсанција извести претпостављене, али уверење о мојој неправности било је у Оксеру, где сам се бавио три месеца, тако јако, да судија, чије ме председај остварао. Нанеја су водили у Париз, на вратили у Оксер рали неког суђења, и он ту дознаде, да сам ја још у варошн. Како је на мене утек сумњао он се сад реши да ме врати лазом: неправа алсанција све што је о зени знао. Алсанција извести претпостављене, али уверење о мојој неправности било је у Оксеру, где сам се бавио три месеца, тако јако, да судија, чије ме председај остварао.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Судско-криминални институт на универзитету у Риму. — Под управом чувеног професора Енрика Ферија на универзитету у Риму основан је институт за судско-криминалне студије са овим програмом: 1. *Соматичко и психичко испитивање злочинаца* (професор Салватор Отоленги); 2. *Клиничко студирање злочинаца душевно оболелих и неваротичара* (професор Августо Тамбурини); 3. *Судска експериментална психологија* (професор Санте де Сантис); 4. *Практично судско-медицинска вежбања* (професор Атилије Аскароли); 5. *Кривично право и поступак, критика јуриспруденције и казнености правосуђа, судске дискусије и беседништво, техника казнених завода* (професори: Енрико Ферн и Силвио Лонџи); и 6. *Полицијска техника, криминална социјологија, статистика судска и казнених завода* (професор Алфредо Ниченоро).

Детаљни програм последње групе обухвата: а) *Фотографисање места извршеног злочина и трансформисање судске фотографије у архитектски план*; б) *Метрично фотографисање лешева и рана*; в) *Трагове* и г) *Системе идентификација*.

Питање о вагабондажи у Француској. — Сенат француски усвојио је, на предлог читаву, закон „о скрпљарији номада", по коме све личности, које немају сталног домицила и резиденције, неће путују из места у место, нарочито с нападарима на нападаре у циљу обављања какве трговине или индустрије, морају бити снабдевене легитимационим картама, које ће, перед личног описа и осталих података, садржавати и њихове фотографије. Остали номади, т. ј. они који не обављају никакву трговину ни индустрију, морају имати легитимационе карте са антропометријским описом. За улазак номада странаца у земљу, потребно је нарочито одобрење пограничне полицијске власти. Лица, која би фабриковала лажне легитимационе карте, или праве фалсификоване, кажњавају се, по овом закону, затвором од две до пет год. и новчано од 100 до 1000 динара.

Криминалитет у Белгији. — Пре кратког времена објављена је судска статистика за 1910. год., на које се види, да је те године осуђено у Белгији 53.470 лица, међу којима има 40.712 мушких и 12.708 женских. Код личности, које су први пут осуђене, максимум криминалитета је између 21 и 25 год., а код поратника између 25 и 35 год. Женски криминалитет достиже је свој максимум између 30 и 35 год.

Целокупан број кривичних дела, која су она лица извршила, износи 70.256. У год. 1909. број онај износио је 66.912, а број преступника 50.194.

Кривична дела, због којих је наречена осуда у 1910. год., ова су:

Фалсификовање рукописа 470 лица.

Узурпација функција, титула и имена 1.326 лица.

Злочини и преступи против јавног реда 10.584 лица.

Злочини и преступи против јавне сигурности 2.605 лица.

Злочини и преступи против јавног морала 2.182 лица.

Браколомство и бигамија 1.193 лица.

Аутентата на индивидуалну слободу и повреде домицила 208 лица.

Клевете и увреде 3.255 лица.

Крађе 14.534 лица.

Злоупотреба поверења, превара и обмана 4.157 лица.

Затвореник 1.191 лица.

Уништај туђе имовине 3.260 лица.

Телесне повреде 27.796 лица.

Перед овога, пред полицијским судовима суђено је 157.831 дело, мањом полицијских иступа (149.941), а за свако најтежње осуђено је 22.052 лица — 81 више но у 1909. години.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Начелник среза поцерског, актом својим Бр. 5252, пита:

„Да сам данас послао Господину Министру Народне Привреде представку следеће садржине:

„Закон о сеоским дућанима, донет је 20. фебруара 1891. године.

Петар Х. Костић, из Накучана, отворио је у селу Накучанима сеоски дућан и отпочео у њему да ради и продаје разне артикле. Али, како он није добио одобрење, које се чл. 3. закона о сеоским дућанима тражи, ја сам решењем мојим од 10. марта тек. године у смислу § 373. а закона кривичног забранио Петру отварање сеоског дућана, док не добије зато надлежно одобрење, које се тражи чл. 3. закона о сеоским дућанима.

Но, по жалби Петровој, Првостепени Шабачки Суд поништио је моје решење и стао на то гледиште:

1.) Да кад неко по чл. 5. закона о радњама протоколише фирму, своје трговачке радње, а Петар је то урадио, има права да држи сеоски дућан.

2.) Да се трговачке радње могу држати и по селима, чл. 30. зак. о радњама.

3.) Да закон о сеоским дућанима сада и не преда, јер је исти укинут, по чл. 164. закона о радњама, јер је закон о сеоским дућанима, као суд назвали у супротности са законом о радњама.

Налазећи, да разлози судски у овоме конкретноме случају нису на своме месту са ових разлога:

а.) Што чл. 5. закона о радњама говори о протоколисању трговачке фирме. Па и ако је неко протоколисао форму он нпак не може држати сеоски дућан, над зато нема одобрење, које се тражи по закону о сеоским дућанима.

б.) Јест, да се трговачке радње по чл. 30. закона о радњама могу држати и по селима ако што суд налази, али се не могу држати сеоски дућани, над зато нема надлежног одобрења.

в.) Што закон о сеоским дућанима није укинут чл. 164. закона о радњама ако што суд наводи, — част ми је послати Господину Министру под ⅓ сва акта овога предмета са молбом, да ми даде потребна упутства, шта да се у будуће ради, јер имам сада масу оваквих предмета на решавању, или да од Касационог Суда траже потребно мишљење: да ли вреди и сада закон о сеоским дућанима".

На како ће без сумње проћи више времена, док Министарство даде упуство које се од њега тражи, јер је исто претрпато многобројним пословима, а уредништво тражена обавештења одмах даје, то молим уредништво, да даде своје мишљење, за овај конкретан случај, на чему му остајом благодаран?"

— На ово питање одговарамо:

У прошлој години, уредништво је већ изнело своје гледиште по овој ствари.

Како се из многих питања, која су дошла после датог објашњења види, да је оно остало незапажено, то га поново износимо.

Оно гласи:

„Ни из члана 1. ни из 23. нити пак из чл. 30. закона о радњама, не може се извести закључак, да је закон о сеоским дућанима укинут, и ако у чл. 164. истог закона стоји, да се укидају сви закони који су са њим у сукобу.

То се не може извести прво по томе, што је законодавац баш у чл. 164. изречно поменуо законе кији се укидају, па би то учинио и са специјалним законом о сеоским дућанима, за чије је постојње знао, да је хтео укидати и њега, а друго и по томе, што овај закон није у сукобу са законом о радњама.

А да није у сукобу, видеће се баш кад анализирамо оне одредбе, које додирују радње по селима.

Тако, чл. 1. закон о радњама говори да под овај закон подпадају све радње, па налазиле се оне у варошима или селима.

Ако се запитамо како се има разумети ова одредба, онда нам се одмах намеће као одговор то, да је законодавац водио рачуна о радњама, које баш постоје по закону о сеоским дућанима, па је хтео да и њих подвргне прописима у погледу држања млађих, задобијања мајсторског права, радног времена итд.

Никакав други значај нема ова законска одредба, који би задирао у оне одредбе закона о сеоским дућанима, које говоре о томе, на коме одстајању могу бити сеоски дућани од вароши и варошица итд.

Чл. 23. који говори о праву трговаца, такође не мења наређења чл. 4 а. закона о сеоским дућанима, јер се он односи само на оне радње, које имају свога извора у закону о радњама, и које су без ограничења по специјалним законима.

А чл. 30. закона о радњама, говори, опет, само о томе, где могу бити дућани, старајући се да их за вароши одржи у варошком реону, како би стално били под надзором власти, а за села, пак, која би по закону о сеоским дућанима имала право на држање ових, то прво оставља суду и одбору, с обзиром на прилике, које тамо владају.

Кад се значај ових одредаба овако узме, а овако се једино има узети, и кад ни једна друга законска одредба из закона о радњама не пружа могућност да се изведе закључак, да је закон о сеоским дућанима укинут, онда једина последица излази да он и данас важи.

Према томе, сеоске дућанџије не могу држати ни продавати друге артикле сем оних, који су дозвољени законом о сеоским дућанима, и оних, чије је држање дозвољено чл. 2. закона о државној трошарини с обзиром на чл. 2. истог закона и чл. 40. и 76. правила за његово извршење, са чијим се одредбама поклапа и последња тачка става трећег чл. 23. закона о радњама.

За свако њихово друкчије поступање треба примењивати мере, које пружа закон о сеоским дућанима.

На послетку, да он није укинут, служи као доказ и та околност, што је само Министарство Народне Привреде, у чије извршење спада закон о радњама, после појаве овога, спремало измене закона о сеоским дућанима.

Како је деловођа општине лесковачке, у срезу посавском, преставио, да сеоски дућанџија неће да плаћа дућанску аренду од 1. јула, налазећи и он да је закон о сеоским дућанима укинут, а закон, пак, о радњама аренду не предвиђа, то му се одговара, да сеоски пуномоћник, у коме је дућан, треба судским путем да тражи наплату аренде на нека га суд осуди, и онда ће и дућанџија доћи до уверења, да је закон о сеоским дућанима још у животу".

Овде додајемо сада само то, да је начелник срески погрешио, што је питање о сеоским дућанима расправљао по § 373. кр. закона, јер ова законска одредба говори о радњама, које се отпочну по варошима и варошицама пре него што се испуне потребни законски прописи, а отварање сеоских дућана регулисава се специјалним законом о сеоским дућанима.

Према томе, отварање дућана требало је забранити на основу чл. 2. и 3. овога закона, а ако дотични не би послушао, онда га казнити по чл. 4. б поменутог закона, у толико пре, што он продаје и оне артикле, који нису предвиђени чл. 4. а.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Државни Савет није надлежан за расматрање осуда, изречених по закону о уништавању штетних животиња и биљака и о заштићавању корисних животиња.

Надзорна власт наредбом од 21. фебруара 1912 год. Бр. 1158. наредила је свима подручним општинским судовима да настану, да народ очисти гусенице са воћака у реону своје општине. Ову је наредбу поновила 9 и 15 марта исте године.

Како не овим наредбама нису поступили часници општине З. . . . . то су узети на одговор, па су изјавили:

Председник, да је наредбе среске власти о чишћењу гусеница примио и по њима поступио, т.ј. саопштио их је грађанима и препоручио им, да по њима поступе. Додао је даље, да је кметовима наредио да пазе, да сви грађани очисте гусенице. Према томе, ови су једино и криви, што нису своју дужност извршили како треба.

Кметови, да им је председник саопштио наредбе среске власти. Они су по њима, колико је до њих стајало, поступили. Народ су гонили да чисти гусенице, па су чак оне, који то нису хтели чинити, кажњавали, о чему постоји њихов извештај код општинског суда.

Надзорна власт, на основу чл. 158. зак. о општинама и чл. 7. закона о уништавању штетних животиња и биљака, решењем од 31. марта 1912. године № 3709. казнила их је, и то председника са 50 а кметове са по 30 динара.

По изјављеној жалби, III одсек Државног Савета нашао је, да за расматрање и решавање овог предмета није надлежан Државни Савет с тога, што према пропису чл. 7. закона о уништавању штетних животиња и биљака и о заштићавању корисних животиња начелство окружно расматра и расправља у последњем степену жалбе противу осуда среских власти, изречених по поменутом закону.

Стога је, на основу чл. 25. Саветског Пословника, решио: да се жалба одбаци као ненадлежној власти поднесена.

Одлука од 28. априла 1912. г. № 3824.

Један случај поништаја избора услед тога, што је председник општинског суда био председник бирачког одбора.

Стеван С. П., и К. . . . , жалио се Државном Савету противу избора два одборника општине К. . . . , који је извршен 22. априла 1912. године, због ових неправилности:

1., што је збору председавао председник општинског суда;

2., што је један од изабраних одборника осуђиван за бешчасна дела;

3., што кандидатске листе нису ређане онако, како закон наређује; и

4., што бирачки одбор није донео никакво решење о избору.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што је збору председавао Станко Ј., председник општинског суда, а тиме је повр ђен пропис чл. 52. а закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се избор поништи.

Одлука од 19. маја 1912. г. № 4459.

Противу избора варошког односно сеоског пуномоћника жалба се изјављује надзорној власти, а не Државном Савету, пошто Државни Савет расправља само избор општинских часника.

Михаило Ј. из Б. . . . , изјавио је жалбу Државном Савету противу избора пуномоћника села Б. . . . , општине Л. . . . , који је извршен 6. маја 1912. године, због ових неправилности:

1., што бирачки одбор није изабран по закону;

2., што збор није објављен;

3., што рад збора није почео у законом прописано време; и

4., што је било пер да и туче.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да за расматрање овог предмета није надлежан Државни Савет с тога, што се жалитељ, ако није био задовољан зборском одлуком, имао према пропису чл. 170. закона о општинама жалити непосредној

надзорној власти, на тек ако не би било задовољан одлуком ове власти, могао се, према наведеном законском пропису, жалити Државном Савету.

С тога је, на основу чл. 25. Саветског Пословника, решио: да се жалба одбаци као ненадлежној власти поднесена.

Одлука од 23. маја 1912. г. № 4413.

Државне Савет није надлежан за одобрење одлуке општинског збора о пресметању општинске суднице.

Збор општине С.... на дан 6. маја 1912. год. донео је одлуку, да се нова општинска судница постави на источној страни села преко пута главног друма, а на општинској утрини.

Државни Савет нашао је, да није надлежан за одобрење ове зборске одлуке, пошто овде није у питању случај из на тач. 3. ни из тач. 7. у вези са тач. 9. чл. 33. закона о општинама. С тога је, и ту упућујући се у расматрање одлуке, на основу чл. 25. Саветског Пословника, решио: да се акта врате и расмотрена као ненадлежној власти упућена.

Одлука од 18. маја 1912. г. № 4477.

Јов. И. Ст.

Један случај суковба о надлежности између полицијске власти и првост. суда.

(Одлука Касац. Суда од 1. октобра 1911. г. Бр. 12253).

Начелник среза К. упутио је Касационом Суду акт ове садржине: „Сибин В. из Ж. оптужио је овој власти Стевана Ђ. из Д. за дрогубу паплату дуга, према чему представљено дело мора се категорисати као преступ из § 253. тач. 4. прив. зак. Дело је недељено и искажена сведока утврђено: да је опт. Стеван наплатио од тужиоца Сибина извесну суму новаца по гласу подносте квите; док међутим опт. Стеван, противно садржини квите, као лично писмено обавезе, то порече. Према томе ово среска власт нашла је: „да у поступку оптуженог Стевана стоји кривична која се категорише као преступ, исто онако као и представљено дело у тужби, али да тај кривични није важиши по § 253. тач. 4. прив. зак. као дрогуба паплата дуга, већ да је важиши по § 253. тач. 3. кр. зак. као „порицање писмене обавезе" и то дословично. Стога је исправна власт тужбом својом спровела опт. Стевана првостепеном суду на осуду. По прпост. суд огласио је себе за ненадлежног да суди оптуженом: са пред кратком мотивацијом: „да дело није преступне већ иступне природе". На како ово среска власт нашла да је дело за које је Стеван оптужен *преступне* природе, а не иступне као првостеп. суд наводи, то, на основу § 41. крив. пост., моли Касац. Суд да незаконито питање суковба о надлежности решењем својим расправи"....

Према оваквој представци, Касационим је Суд дао овакав одговор начелнику среском:

По оптужењу Сибина В. из Ж. због дела из тач. 3. § 253. прив. зак. а новодом Ваше представке о томе: да се првостепени суд огласио за ненадлежног да суди оптужењем Сибину, — Касациони Суд Вас извештава, да је све што овога предмета послао првостеп. суду у К. и преповучено му да — ако суд остане при својој одлуци Бр. 27011 — даде детаљније разлоге са којих налаза да није надлежан за суђење овога дела и да *образложи: по чему сматра да је представљено дело иступно*, а не преступно, како бисте Ви могли ценити оправданост тих разлога и определити се у погледу даљег поступка по овоме предмету.

Удовица и деца умрлог чиновника, који је отпуштен био из државне службе, имају права на повраћај уложеног новца у чиновнички удовички фонд, и ако је дотични чиновник, још пре своје смрти, престао бити улагач.

(Одлука Касационог Суда од 2. маја 1912. г. Бр. 5976).

Вела удова пок. Ђура П., бив. поштмајсира, представила је Суду, да је њен муж почео улагати у пензиони фонд удовица и деце умрлих чиновника још 31. маја 1893. год., и да је за време службе, као и за време док је био ван службе уложио у помењути фонд 1004.83 дин., па је молила суд да Управу Фондова суда, да јој у смислу чл. 16. зак. о пенз. фонду врати помењуту уложену суму, заједно са 6% год. интер., од дана кад је пок. Ђура почео улагати до наплате.

Првост. је Суд пресудно био: да се тужитељица Вела одбије од горњег свог тражења са ових разлога:

„По члану 16. зак. о пенз. фонду удовица и деце умрлих чиновника, а по последњем стању његовом, улог ће се вратити удовицама и деци оних улагача, који својим породицама нису задобили право на пензију. Међутим уверењем Министарство Унутр. Дела, као јавном исправом §§ 187. и 188. грађ. суд. посг.) утврђено је, да је пок. Ђура, извршном пресудом крупњ. прв. суда бр. 44784/909 осуђен због више дела утаје новца, према чему је по чл. 11. зак. о пенз. фонду, као чиновник који је осуђен због бесчастећих дела, изгубио право да буде улагач.

Како се пак по чл. 16. зак. о пенз. фонду на моје тужилачка страна своје право заснива, право на повраћај улога даје само породици умрлог улагача, а пок. Ђура је, као што се напи из ов. уверења Мин. Унутр. Дела осуђен због бесчастећих дела, и према томе, по чл. 11. ном. зак. престао бити улагач, то из удова његова према томе не може имати права на повраћај улога.

Ову је пресуду био одобрио Апелациони Суд.

Ну Касациони Суд, решењем својим од 2. маја 1912. год. 5976, поништио је пресуду Апелац. Суда, са ових разлога: „Уверењем Управе Фондова од 27. октобра 1911. јавном исправом — §§ 187 и 188. грађ. суд. пост. — утврђено је, да је муж тужитељчин пок. Ђура ночео улагати у чиновнички удовички фонд 31. маја 1893. год. и да је тако улажући, уложио више редовног, које напредног улога и једномесечне плате ово 1004,83 дин.

Овим је дакле уверењем утврђено, да је пок. Ђура био улагач помењутог фонда. По послед. ставу чл. 16. зак. о пенз. фонду, удовицама и деци оних улагача, који нису задобили право на пензију, враћа се све што су уложили, са 6% интер. На како је према напред наведеноме, и пок Ђура био улагач у речени фонд, а није својој породици задобио право на пензију, то се онда и на тужитељицу као жену његову има применити поменуто законско наређење о враћају свега уложеног новца у овај фонд, јер закон не прави разлику да ли је улагач, као такав, био све до своје смрти, на да је смрћу спречен за даље улагање, или је престао улагати отпуштењем из службе, а међу тим на акти Управе Фондова од 12. нов. 1911. Уб. бр. 3564 види се да је пок. Ђура улагао све до 1. априла 1905 год., пошто је отпуштен 16. марта 1905. год. Њега је, дакле, као улагача у речени фонд затекао закон о изменама и допунама у зак. о пенз. фонду, које су измене донесене 27 јануара 1900. г., а оне измене баш дају право породицама оних улагача, који за своје породице нису задобили право на пензију-на повраћај свега уложеног новца са интересом. Позивање суда на наређење чл. 11. зак. о пенз. ф. неумесно је, јер овај законски пропис предвиђа случај, кад је улагач за бесчастећа дела *пресудом осуђен на лишење живота или на пензије*, на пар-ђује, да онда улагач губи право и дале улагати у фонд, док међутим тужитељчин муж *није осуђен ни на лишење живота ни на лишење пензије*, нпр, дакле државну службу и права с њом скопчана изгубио услед какве осуде за бесчасна дела или услед осуде на казну која бешчасти, већ је као што је напред напеђено, само административним путем отпуштен из државне службе, ово тим пре, што се чланом 7. реч. зак. отпуштени чиновницима, који су провели 5 година у државној служби као улагачи, даје право да могу и дале улагати у фонд, што свакојако зависи од њихове воље и материјалне могућности да улажу, те по томе породице тако отпуштених чиновника не могу бити лишене уложеног новца само зато што су после отпуштења из службе још живели а у фонд нису улагали или нису могли улагати, те се у моменту смрти нису затекли као улагачи.

Ј.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

П О Т Е Р Е

Коста Живковић, из Кушићева, у срезу параћинском, који одговара за крађу, побегао је из притвора среске власти. Он је стар 50 година, средњег раста, брчкаш проседа, богуњав и шантав.

Дежурна начелника среза ресавског Бр. 11623.

Јаков Кржановић, из Брчине и **Ђуро Камерор**, из Бача у Аустро-Угарској, осуђе-

зници Митровичког казненог завода, чије слике износимо, побегли су из завода, и мисли се да су прешли у Србију.

Јаков Крижановић.

Јаков је високог стаса, смеђе косе, обрва густавастих, очију плавих, носа широког.

Буро Калерер.

Буро је висок 165 см. косе плаве, чела округлог, обрва и очију смеђих, носа шиљастог.

Акт овога одељка Бр. 888.

Милан Станојевић, осуђени казненог завода, чију слику износимо, побегао је. Родом је из Врчелина, среза и округа крајинског, стар 28 година, стаса средњег, очију плавих, косе и бркова смеђих; од особених знакова има: мало је величине пшеничног зрна за 2 см. изнад и десно од десног угла уста; мало је величине просног зрна за 0·7 испод левог угла уста; белегу од ране величине 3·7 за 7·5 см. испод десног сиса; мало величине кукурузног зрна, за 14 см. испод лево сиса и за 13 см. у лево од медијане; биљегу од ране величине 3·5/1·5 см. за 11 см. изнад паса, и за 9 см. у десно од пупчане.

Депеша казненог казненог завода Бр. 2040.

Јован — Јаи Т. Бучан, осуђени казненог казненог завода, чију слику износимо, побегао је. Родом је из В. Канешпље, среза и округа крајинског, стар 30 година, стаса средњег, очију усталсто зелених, косе и бркова смеђих.

Депеша казненог казненог завода Бр. 2040.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналска стражарко их упуте властима које су потеривање издале, о поднесом на означење бројеве акта или депеша.

ОГЛЕШЕН ЗА ХАЈДУКА

Јован Гркић, годин из Нересница, среза звишког у округу пожаревачком, решењем начелства округа крајинског од 11. овог месеца Бр. 9945, оглашен је за хајдука на основу §а. 10. закона о јавној безбедности, пошто се за њиме није предао ни једној власти у за конском року.

Јовица сваки сме сваки убити, без икакве одговорности.

Он је уједно ушењен са 500 динара, и ко ће се сума издати ономе ко Јована убије, ухвати или власти приведе.

Јован је стар 25 година, висок до 170. см. приповиједа, брковна црно плавих, који не покривају горњу усну, косе црне. На лицу

обрву, преда доњој вилици, има мали младеж. На левој руци нема домали прст, а средњи су му прсти срасли.

У оделу је сељачком опоте врсте. Говори српски и влашки.

Депеша начел. среза јабланичког Бр. 14009.

КРАЂЕ СТОКЕ

Димитрију Јовановићу, из Горњег Бријања, украдена је кобила плаво зелене, матора 9 год.

Депеша начел. среза јабланичког Бр. 14009.

Велимиру Николајевићу, из Стрмостена, украден је во, матор 5 година, без рогања, на челу лисаст.

Депеша начелника ресавског Бр. 6865.

Обраћа се свима сиска полицијским и општинским властима на ову покрађу.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, и то најмање за пола године, код свих полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у општ. 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе среза звишког Милана Јанковића, секретара исте класе начелства округа чачанског, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа чачанског Радомира Васиљевића, секретара исте класе начелства округа ниншког, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа ниншког Владимира Петровића, начелника исте класе среза звишког, по службеној потреби, но без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијске писаре прве класе среза звишког: Животу Павловића, полицијског писара исте класе начелства округа крагујевачког и Петра Ивановића, полицијског писара исте класе начелства округа тимочког, обојицу по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа тимочког Бранка Сарића, полицијског писара исте класе среза звишког, по службеној потреби, но без права на накнаду путних и селидбених трошкова; и

за полицијског писара треће класе начелства округа крагујевачког Светозара Кнежевића, полицијског писара исте класе среза звишког, по службеној потреби, но без права на накнаду путних и селидбених трошкова.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. јуна 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Велимиру Ф. Павловићу, полицијском писару друге класе среза љубићког, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. јуна 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђурићића

судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

48. а) **При примени начела из § 11. казн. зак. не могу се на исти случај делимично применити два казнена закона, већ се у целости мора применити само један закон, и то онај закон, који је у опште блажији за учиниоца у конкретном случају.**

б) **Блажији је онај закон, по коме је у конкретном случају већ наступила застарелост дела, па ма он у погледу казне био и строжији.**

[В. III 10. X 1911. год. № 12599, где је друго правило одржано, а прво повређено].

Могући решења приостепеног суда, које је оспорено од Касационог Суда.

„...Утврђено је постојање и да из § 157. зак. о општ. од 3. XII 1905. г., јер гласачки списокни нису били састављени до остављеног рока и постојање другог дела из чл. 159. вст. зак. о општ., јер председник и деловођа нису извршили претходне радње, потребне за извршење правилног избора. И ако данас важи закон о општинама од 24. XII 1909. год. ипак казненост оних дела има се подвести под моменуте чланове закона о општинама од 3. XII 1905. год., јер су ова дела извршена под законом од 1905. год., а он је у погледу казне за ова дела блажији од данашњег закона о општинама. § 11. казн. зак.

Оптуженима би се имала по моменутим законима одмерити казна за ова дела. Ну пошто је по новом закону о општинама од 24. XII 1909. г. застарелост за оне кривице краћа, него по закону од 1905. год., по коме су нађена да постоје горња дела, јер је у чл. 167. новог закона о општинама застарелост за ове кривице предвиђена у 6 месеци, онда се у погледу застарелости има применити пропис чл. 167. и новог закона о општинама од 24. XII 1909. г. На исто је по оном закону застарелост дела већ наступила, оптужени се § 250. а) крив. с. пост. имају отпустити испод суђења[1].

Напомена. На конкретни случај може се, према начелу утврђеном у § 11. казн. зак., применити само један закон, и то закон, који је за кривца у конкретном случају блажији. Не постоји законско онемогућење о дељивичној примени закона, на се таква примена не може ни допустити[2]. Треба дакле да се на дотични случај примени изнето начело тако: да се донесе судска одлука по једном блажем закону. А очевидно је да је блажи новији закон, јер се по њему оптужени неће ни могу казнити зато, што је по њему већ наступила застарелост дела[3] онда се одма имало то и утврдити и због тога применити само тај један закон, па по њему оптужене отпустити испод суђења. Шта ће најзад суду та оцена, да ли старо закон бно блажији, кад би наступила примена казне. Она опде не може ни да наступи, кад је по новом закону наступила застарелост дела, а то је за кривца блажије од ма какве казне по старом закону[4].

49. **Кривични суд није законом позван да застане с истрагом кривичног дела и да упућује једну од странака крив. процеса, да прво путем грађанске парнице прибави пуноважан доказ о каквом факту, који има утицаја на исход кривичног процеса. Напротив, он је дужан да донесе одлуку по кривичном делу и да у току кривичног процеса, сретнима које му пружа законик о крив. с. пост. прикупе материјалну истину, с обзиром на сва питања, која на то имају утицаја.**

[I 2. X 1910. № 10966].

[1] Види о томе: Odločenje, § 2. a. 251. Frank. § 2., IV 6.

[2] Odločenje, § 2. a. 19. Frank. § 2. IV. 6.

[3] Вама изнети аз ову да онемогућење застарелости, које не утичу на резултат одлуке, нису само

Пресуда I 2. X 1940. № 16966.

„Погрешно је суд, што је заузео са навођењем ове привице и приватне тужиље унутно на особену грађанску парницу за доказивање својине земљишта, које је заузето инкриминованом тапијом, налазећи да је расправа овог имала од учинјака на даљи развој привичног процеса.

За овакву одлуку суд није имао ослоница у закону.

Да ли у конкретноме случају постоје елементи, потребни за појам кривичног дела, суд има да цени по доказима, које странке поднесу и изведене друге, а с обзиром на све околности и моменте инкриминоване радње, који би јој давали карактер кривичног дела.

Ако би постојале привичног дела зависило од каквог грађанског питања, онда се и ово има расправити у самом кривичном *процесу*, по доказима које истрага изнесе".

Напомена. У § 12. крив. с. пост. утврђено је начело супремације кривичног правосуђа над грађанским. Ово начело признато је и у грађ. суд. пост. Тако § 174. гр. с. пост. наређује се да грађански суд застане с навођењем спора, кад се утврди да стоји какве кривично дело кога од парничара, од кога би зависило исход грађанске парнице. На против у кривичном поступку нема сличне одредбе, јер би она претљала поменуто успојено начело. Правило је да се у привичном поступку тражи материјална (§§ 5. и 51. кр. с. пост.), а у грађанском формална истина (§ 178. гр. с пост.), па је природно да се кривични процеси мора признати првенство над грађанском.

Према изложеноме нагледа да је ово питање сасвим јасно и да се противно гледиште не може ни заступати. На иначе саопштена одлука I Одељења Касац. Суда чини изузетак, а стална и дугогодишња судска пракса поступа сасвим супротно. Ово се питање неома често јавља по оптуженима за горосечу и но оним делима стална је пракса оваква: Чим оптужени оспори тужиоцу својину земљишта, на коме је горосеча учињена, онда се приступа оцени овога питања; ако прив. тужилац нема тапију или какав други потпун доказ о својини, суд цени ко је, према изнетим доказима јачи у праву, па за њега наће да је слабији, упућује га на грађанску парницу, да у њој доказе право својине. Док се ова парница не сврши, застаје се с кривичним истрагом.

Сваиако да ово није правилно, а овде у толико пре, што привични суд има да суди о једном делу, које се каже по приватној тужби. Тужилац, који тражи да се оптужени казни зато, што је сёкао гору на његовом имању, дужан је да изнесе пред привични суд све што иде у прилог овоме тврђењу. Оптужени, који се брани да не стоји навод тужиочев, да је то имање његова својина, изнеће такође све, чиме правда своје тврђење. После свега тога кривични је суд дужан да се у смислу §§ 5. и 51. прив. с. пост. постара да пронађе материјалну истину, према свима доказима, који би могао да прибави, па ће према томе и изрећи своју одлуку. То и јесте његова дужност, а никако, да застаје с кривичним истрагом и да чека резултат грађанске парнице.

Вальло би да се изнеси погрешна пракса већ једном напусти и кривично правосуђе поштеди од многих напасних и противзаконог састоја[1]).

50. **Кад се по противзаконој наредби каквог чиновника или јавног службеника (§ 132. к. зак.) какво лице веже, онда дотични јавни службеник тиме чини дело лишења слободе из § 123. к. зак., а не дело из § 132. к. зак.**

[III 19. X 1941. № 12974].

Х је оптужен зато, што је наредио општ. пандуру да неке прив. тужиоца.

Побуде пресуде Апелационог Суда.

Пресудивши суд погрешно је узео да у радњу оптуженога стоји дело из § 132. у в. с § 132. к. зак. Онде стоји дело из II одељка § 123. к. зак., зато, што је оптужени у званичној дужности, као кмет, приватног тужиоца у нехату слободе лишио. У радњи оптуженога нема напичности већ нехата зато, што је прив. тужиоц својим упорством и направљеним нередом изазвао потребу да се оптужени као кмет умеша и поврати ред и несувишност, те је дејствујући у том правцу могао мислити да има права да прив. тужиоца на означени начин, и без пресуде дини слободе, над му сам чл. 110. зак. о општ. даје право да прив. тужиоца за изазвање његов поступак казни са један дан затвора".

Напомена. У § 122. к. зак. предвиђено је дело принуде с општим карактером. Ту ће се подвести нажална радња јавног службеника у ономе случају, над ова нема карактер у другог каквог дела нар, лишења слободе. Овај делинт по правилу консумира дело принуде: учињена принуда добила је форму другог каквог дела (§ 123. к. зак.)[2]). Кад је оптужени народно да се прив. тужилац неже, онда је тиме прив. тужиоцу причињено лишење слободе; он је спречен у остварењу сопствене воље у погледу слободе кретања у простору. То и чини битни елемепат делипта лишења слободе[3]).

[1]) Ова грешка правног злоупотребљава се на овај начин: Онај, који нема доказа о својини нашо пуне, оптужи правог власника, који такође нема тих доказа, за дело горосечи, те се тако стиче у положај оптуженога. Ако на тај начин успе, спровиши нога сведока о томе, како он ирин то нашао. Ако суд реши да оптужени нобуде сиор за својину, онда је он већ у вела успео. Он зада у грађанском процесу добија положај тужене стране, који је много повољнији од положаја тужиочеве, а која много пута долази до ту поразну победу.

[2]) Olshausen под § 240. п. 14.; Frank ibid VII; иначе мотиви за пројект каз. зак. за Краљ. Србију, за стр. 497. и сл.

[3]) Olshausen под § 239 п. 3.; Frank sh. 1.

51. **Кад поротни суд има да суди по каквом оптужењу, где има више приватних тужилаца или оптуженика, онда сви скупа, приватни тужиоци или оптуженици, могу одбацити само по четири поротника. (чл. 17. зак. о порот).**

Повреда овога прописа чини поротну пресуду ништавном (чл. 38. зак. о порот) без обзира на то, да ли је тужилачка или оптужена странка, формирању поротнога суда, чинила какав приговор против његовог састава

[О. С. 31. X 1941. № 13798].

Примедбе I 12. X 1941. № 12722 (које су усвојене у Општој Седници).

„По чл. 17. зак. о пороти оптужени и прив. тужиоци имају право одбацити по двојицу поротника, не изјављи узрок одбацају, а на случај да има више оптужених или приватних тужилаца, онда сви скупа, оптужени или прив. тужиоци, могу одбацити по четири поротника. Овим смањеним правом на одбацај поротника, над има више оптужених или приватних тужилаца, закон је хтео, да у сваком случају остане суду довољан број неизузетих поротника, па нога ће он назбрати четворицу за суђење. Према томе давање већег права интересованим лицима, у погледу одбацаја поротника, појављује се као противзаконо, јер се на тај начин ова лица стављају у могућност, да у знатној мери утичу на састав поротног суда, што је противно основним принципима правосуђа, а нарочито принципима, који каже под поротног суђења.

(наставиће се)

О ЕКСТРАДИЦИЈИ КРИВАЦА — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

од

АЛ. ЈОВ. КУЗМАНОВИЋА.

Судска и извршна власт једне државе у погледу територијалном простаје тамо, где престаје суверенност дотичне државе, а то је на граници државно области. Крвици, који дело учине у једној држави, могу да се склоне у другу, где не дозвре судска и извршна власт прве државе. И такви криваци не треба да остану неказњени. То се постиже нарочитом правном радњом.

Екстрадиција је акт, којим једна држава другој држави, по тражењу оне, предаје са своје територије физичко лице ради вођења кривичне истраге и суђења или ради извршења казне над њиме по кривичном делу учињеном ван територије умољене државе.

Екстрадицију оправдавају интереси оне државе, која издавање криваца тражи, јер је за ту државу корисно, да криваца казни а не дозволи, да он избегне заслужену казну сказивањем у другу државу. Нема разлога, да умољена држава не учини услугу, тражењу од стране друге државе, да одбија издавање криваца, кад чињење те услуге ништа не стаје умољену државу. Екстрадиција није прос

свега противна обзирима хуманости ништи се ноше врши повереље, које је кривац имао у моменту склањања у туђу државу, да ће ту наћи стварне заштите. Признена казне у опште, а ако је то нужно зло, не може се сматрати као нешто, што је противно особитој хуманости, јер се може узети, да је нарочито хумано кривца казнити а другима заштитити, или оправљеног навести пред суд, где је дело учињено и где су доказа о његовом делу, те ако је невин, да буде ослобођен, или, ако има услова, да буде благо кажњен. Кривље повереља, на које је кривац поимао ли могао, такође не говори против екстрадиције, јер тај обзир би био и сувише ништавам према разлозима, који оправдавају екстрадицију, и према услузи, која се чини држави, а сем тога кривац не може ни рачунати на тај обзир, кад је данас правно појмљање формулисано у томе смислу, да негдашње назви више не постоје, те кривац, који се склања у другу државу, и не помишља тада, да ће у тој држави наћи заштите такве, да га ту правда неће моћи стећи.

Интереси државе, од које се екстрадиција тражи, такође оправдавају ову. Уколена држава има интереса, да уклони са своје територије она лица, која су на страни учинила кривична дела и која представљају опасност за ту државу, јер могу као склона, или иначе, учинити и друга кривична дела на овог набеби казну. Тако исто та држава има разлога да екстрадицију изврши и због тога, да би друга држава њој у другим приликама издавала лица њој потребна за кривично правосуђе.

Културне државе чине међу собом друштво културних држава — међународну заједницу. Оне гледају, да у заједничком циљу сузбију чињење кривичних дела и на кривце примене казне. Тај заједнички посао тражи екстрадицију; за њу су везана интереси целога друштва. За добро кривично правосуђе потребно је, да кривац буде суђен тамо, где су докази и где је дело учињено, што што је потребно, да и пресуда буде извршена тамо, где је наречена. Не признавати екстрадицију значи напуштање садејства на извршењу заједничког задатка. Кад буди знају, да нема нигде места, где би се могли склонити, па да их заслужена казна не стигне, боље ће се чувати од чињења кривичних дела. Основица за екстрадицију лежи у социјалној одбрани.

Интерес за екстрадицију треба двојити од права.

Право државе, да кривца екстрадира са свога земљишта другој држави, назван се у њеној суверености. Свака држава има право, да са своје територије уклони оне, који њој не припадају, ако су ти на то чему опасни за њу, на то томе да уклони и кривце, који представљају опасност за јавни ред, као што има право, да те кривце и код себе задржи, — и да се у опште брани од опших људи. Али за што би се држава одлучила, да своју сувереност искористи за кривце а не за себе и опште интересе, па да у опште одбија тражене екстрадиције. Поштo држава има право уклањања кривца са своје области на начин који она определи, у толико ће боље вршити то право, над кривце спроводи и предаје онима државама, које су кривце тражеле — јер то захтевају општи интереси.

Како пак општи интереси говоре за екстрадицију, и како свака држава има право да екстрадицију изврши, то се јавља дужност држава, да екстрадицију у начелу признају и кривце издају, — иначе вређају основе међународног права и тиме дају другим државама повода, да са своје стране репресалије чине.

Екстрадиција између држава може се вршити по сили међународног уговора, као и без уговора, по праву, које лежи у суперености, да држава може страница унутрити куда она хоће. Држава свака дужна је да кривце екстрадира и кад уговор о томе не постоји; али услед довољне непречишћених услова, који се траже за екстрадицију, умољена држава може, да поникретне случајеве не подводи под оне, које екстрадиција треба да обухвати и да тим начином учини, да не дозволи екстрадицију тих лица. Поштo је основа екстрадиције у заједничком интересу државно-реципроцитету, који се ствара с обзиром на уговорне норме дотичних држава према трећим државама.

Поједине државе имају по један општи закон о екстрадицији, на основу кога врше издавање кривца другим државама, са којима немају уговора о издавању кривца. Без оваквог закона екстрадирати кривце, има нешто, пре свега потрати кривце, да ни једно уствано или законско нарећење не условљава, да ће се екстрадирање моћи вршити само на основу закона, па да се може врши без поменутог општег закона о екстрадицији; сем тога, над нема општег закона о екстрадицији, отворено је поље за злоупотребе органа власти, који не будући невини писаним прописима могу екстрадицију не дозволавати тамо, где би је дозволити требало, а дозволавати је у оним случајевима, где би екстрадиција требала да буде искључена; писаним општим законом о екстрадицији отклања се та могућа самовоља органа власти. Оваквим законом, који има унутарњи значај, страна држава нема право, да потражује безусловно његово поштовање, јер се таквим законом једна држава не ангажује према другој, те може и тај закон сваки мењати.

Декларације, које чине владе двеју држава о реципроцитету у погледу екстрадиције кривца, нису уговори. Таквим декларацијама не треба санкција, пошто влада има право да врши дужности, које њихове сувереност државе, те, кад устав или закон њиху предвидела, да ће се само на основу закона екстрадирати, томе спорazуму о издавању кривца између две државе, који је начињен изразе у декларацији влада, није потребно да прође кроз законодавно тело.

Уговором међународним нам постиже се обавезна екстрадиција кривца. Уговором једна држава прима на се обавезу, да другој држави издаје кривце.

Уговори о екстрадицији по правилу почињају на услову реципроцитета. Од реципроцитета се одступа само онда, кала има нарочитих разлога прекршити га услед специјалних прилика, природних и социјалних, у којима се поједина држава изузето од друге налази.

У Србији пак као општи закон о екстрадицији кривца Уредба о бегунцима В. № 171. од 20. јануара 1860. г.

Даље Србија има закључених и ратификованих конвенција о издавању кривца: са Италијом од 1. марта 1880. године, са Швајцарском од 8. априла 1888. године, са Белгијом од 10. јануара 1896. године, са Холандијом од 25. октобра 1896. године, са Великом Британијом од 25. јануара 1901. године, са Уједињеним Америчким Државама од 28. новембра 1901. године, са Аустро-Угарском од 25. маја 1911. године.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ

(НАСТАВАК)

Подела градских професионалних злочинаца.

Градски професионални злочинци могу се поделити на две категорије: *виши* и *ниже*. Прва напада сопственост разним средствима: велике опасне пљаке велико извршење, превара свиру врста металних и папирног новца и т. д. Ако је потребно, за успех посла, злочинци ове категорије не презају ни од убиства, али се ово сматра као крајње и веома опасно средство, и избегава у колико је год то могућно.

Злочинци, који припадају овој категорији, регрутују се помало из свију средина. Поред синова угледних фамилија, који су расули свој имовину и спрељали с правог пута, међу њима се налазе индивидуе врло скромног порекла, а поседа и на друштвеном талогу. Све ове индивидуе располажу извесним новцем који допуштају да посећују најбоља друштва, и да нико на њих не посумња. На крају су међу њима ретки синови честитих фамилија. То су обично индивидуе које су, услед свог раније занимања, долазиле у додир са људима богатим и лако васпитаним, и на тај начин упознали се са навикама и обичајима овог света. Тако се међу њима налази знатан процесат бив. нелнера, трговачких а нарочито банкарских чиновника и т. д.

Али се, поред ових, налазе такође и индивидуе, које се по своју различној професији нису могле тачно упознати са светским обичајима, и човек се с тога мора са чувањем запитати: где су ове оне могле научити добром понашању да би

се могло увући у више друштвене класе и пљачкати их. Ми смо н. пр. познавали једног хлебарског момка, пореклом Швећанина, кога је један првостепени суд у водском кантону био осудио на шест месеци затвора због преваре. По изласку из затвора ова индивидуа отишла је у једну велику немачку варош и, издајући се за богатог Енглеза старог порекла, успела да буде примљена у најбоља друштва, и да их опљачка са преко милијон марака у року од девет месеци. Пошто је демаскирана и поново ухапшена, осуђена је на десет год. затвора. Приликом одласка из кантона водског, овај хлебарски момак имао је 21. год., говорио је правилно седам језика и био је врло лепе спољашности.

Уопште се, дакле може рећи да у вишу класу спадају светски злочинци који су, најчешће површно васпитани.

Из ове се класе готово искључиво регрутују чланови интернационалних банди, које су у толико опасније у колико су превозна средства бржа и удобнија.

И најзад: у овој категорији има много више злочинаца зрелијег доба но у нижој.

Нижој класи злочинаца припадају сви повратници, који врше грубе злочине и преступе. Ово не значи да су њихови злочини извршени необазриво и без претходног спремања. Напротив, често је врло тешко открити извршиоце њихових дела. На ипак се ова дела одликују извесном врстом бруталности, начин, што је одлични шеф париског одељења сигурности г. Хомар, назвао *простачким*.

Чланови ове класе регрутују се већим делом из средине радничке и проститутске. Многи од њих — али не већина деца су повратника или алкохоличара или непознатих родитеља — ванбранчна. Из њихове средине регрутује се највећи део сутенера, али овај занат обавља и велики део злочинаца из више класе.

У нижој класи има много више злочинаца ко у вишој, и они се врло ретко мешају међу собом. Њихова поља рада сасвим су одвојена, и они се чак не састају по јавним местима, кафанама и т. п. Дешава се, међутим, да злочинци више класе врше извесна дела — која су њима лично одвратна — преко својих колега из ниже класе. У оним случајевима они им дају један део пљачке, често незнатан, и на овоме се, готово увек, свршавају њихови односи.

Понекад, али то је врло ретко, индивидуе које су у почетку припадале нижој класи, ступају доцније у вишу, постајући члановима интернационалних банди.

Разуме се већ да је немогућно повући тачну границу између ове две велике категорије злочинаца великих градова. Тек на основу природе злочина или преступа криминалиста ће моћи одредити да ли његов извршилац припада вишој или нижој класи професијоналних злочинаца.

Села и мали градови нису згодни за рад злочинаца више класе. Они првенствено експлоатишу велике градове и стране штације, где има много богатих људи.

Извесни злочинци специјалисте, који припадају овој класи, нападају такође и на становнике малих градова и поља. Тако варалице помоћу сакривеног блага траже обично своје жртве међу провинцијским становницима.

Мали градови и села имају, напротив, своје злочинце, који припадају нижој класи и, као што смо раније казали, имају своје специјалне обичаје и навике.

Доба злочинаца.

Које доба даје највише злочинаца? Одговор на ово питање — који не интересује само социјолога већ и истражног чиновника и полицајца — није тако прост, јер зависи од општег карактера обичаја појединих земаља, од њихових социјалних и географских прилика и т. д. То је, може бити, доба професијоналних злочинаца, у коме се најочигледније показује утицај средине. Градови, а нарочито велики, дају н. пр. врло велики проценат младих преступника, док је овај проценат у селима много мањи. Проценат злочинаца извесног доба варира такође знатно и између великих градова. Тако је криминалитет младих људи у доба између 16 и 21 год. већи у Паризу но у Берлину. У индустриским окрузима и градовима максимум криминалитета други је но у местима која никако немају или имају врло мало индустрије. Може се у опште рећи, да се са увећањем броја становника једног града, и максимум криминалитета помера ка младим индивидуама. Криминална статистика једне земље не допушта, дакле, никако криминалисти практичару (сасвим је друга ствар са криминалистима теоричарима) да изводи закључке у погледу доба које даје максимум криминалитета у његовом округу. Само локалне статистике могу послужити за ову ствар. По несрећи, њих је врло мало, и с тога је желети да их наркоти или месне полицијске дирекције што пре зав ду. Ове статистике биле би врло корисне не само за криминалисту теоричара, социјолога и законодавца, већ тако исто и за полицију која ће, познавајући узроке, моћи боље предузети потребне поране за одбрану друштва од професијоналних злочинаца.

Статистика затварања.

Да би се видело шта практичару пружају ове локалне статистике, износимо овде статистику затварања у сенском департману за четири тромесечја 1902. год. Ову год. узели смо као пример с тога, што њена статистика дели злочинце према доба старости, и то веома тачно. Без овога, могли смо узети ма коју статистику из последњих год. и резултат нашег испитивања био би исти.

Може нам се пребацити да је реч о статистици затварања, а не о статистици осуда, и да с тога треба — да би се добио стварни број злочинаца разног доба — одбити број индивидуа за које би се у току истраге утврдило да су невине, као и број понављаних затварања.

Ова примедба била би оправдана да је реч о утврђењу доба старости које даје максимум криминалитета, али ми говоримо о криминалитету у опште, а не само о осуђеним злочинцима. Практично искуство показало нам је, да се број невино-ухапшених индивиду-а распоређује, готово подједнако и сразмерно на свако доба. Исто је овако и са индивидуама које се пуштају из недостатка доказа, и које су, у највише случајева, злочинци који су, захваљујући својој вештој одбрани, избегли осуду. Што се тиче понављаних затварања и она, као што тврде статистике из 1906 и 1907. год. падају готово подједнако, на свако доба старости:

		Испод 16 год.	Од 16 до 18 година	Од 18 до 21 година	Од 21 до 23 година	Од 23 до 25 година	Од 25 до 30 година	Од 30 до 45 година	Од 45 до 60 година	Преко 60 година	Свега
I	Људи	190	796	1637	454	488	1269	2359	1327	517	9037
	Жене	21	41	101	81	72	149	272	238	156	1121
	Свега	211	837	1738	535	560	1408	2631	1565	673	10158
II	Људи	180	587	1232	427	371	1041	1770	1059	429	7096
	Жене	41	36	122	69	91	134	270	199	114	1076
	Свега	221	623	1354	496	462	1175	2040	1258	543	8172
III	Људи	287	769	1400	518	404	995	1714	1147	491	7725
	Жене	31	51	136	88	67	126	286	211	137	1133
	Свега	318	820	1536	606	471	1121	2000	1358	628	8858
VI	Људи	274	786	1606	445	378	1112	1718	948	387	7654
	Жене	39	52	153	92	75	155	334	205	131	1236
	Свега	313	838	1759	537	453	1267	2052	1153	518	8890

Као што смо мало час напоменули сличне статистике последњих година дале би нам сразмере, може бити мало различне, али са истим закључцима. Истина је, да између двоју статистика има разлике, али ако се утврди средња статистика за последњих 8 г., сразмера између разних рубрика биће готово иста као и између рубрика за 1902. г. Закључци, које изводимо из статистике коју смо случајно изабрали, могу се, дакле, применити и на остале године у средњој статистици.

Прва опсервација, која се сама по себи намеће после испитивања изложеног прегледа, јесте потреба а одвајању мушког криминалитета од женског. Према овоме, и ми ћемо посебно третирати ове две врсте криминалитета.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Да бих разбио сваку сумњу препоручим јој, да остане још петнаест дана у гостионици где сам била одсела, и да свакоме каже да сам отишла у Русију ради куповине; над тај рок чекаће да дође и мени у Париз, и доћеста она тамо дође у дан који сам јој ово означио. Она ми исприча да су сутра дан по мене одвели жандарми лопови у нашу радњу да ме ухапсе, и кад ме тамо нису нашли да су рекли, да се неће заустављати на томе и да ће ме пронаћи.

Тражење се живо настави и то је била једна невгода која је нарушила све моје планове. Како сам под именом Жалиен био познат морао сам и име променити, па и посло, који сам био почео, оставити.

Није више било пасоша ни каве друге исправе, која би ме заштитила у средовима по којима сам досад ишао, и у онима где писам никад ишао било је неповратно да би мој необични долазак изазвао сумњу. Стање је било врло незгодно. Шта да се ради? О томе сам само мислио кад ме случај упознаде са једним трговцем — пројачом. Он је хтео да прода свој имотак. Верујући да нигде неће бити сигурнији него у средини престонице, где је тако исгодно изгубити се у многини, погодим се с тим трговцем. И доиста, пробуше скоро осам месеци а ништа се не деси што би покварило спокојство које смо уживали ја, Анета и моја мати. Моја радња напредоваше сваког дана све боље. Писам се ограничао више као мој предходник само на трговину са одећом, окренем и трговину са чохом и, може бити, био сам на путу да будем срећан, али једног јутра моје мирно почеше понова.

Беше сам у дућану; један посао дође и рече ми да ме очекују код неког апчије у улици Амор; помислио сам да ме зову због каквог назара и одем одмах на означено место. Уведоше ме у једну собу где затекнем двојицу робијаша, побегли из Завода у Бресту. Један од њих био је Блонда, који је сиромао несрећно бегство у Понт-а-Лазону. „Овде смо већ довст дама, рече ми он, и немамо ни марјаша. Јуче смо те видели у једној радњи, довлачемо да је твоја; то ми је било лако, ја сам те казао и пријатељ..... Одсад се немамо шта бринути, ти си познат као човек који не би своје другове оставио да трпе".

Беше ми врло тешко кад сам увидео да сад зависим и од ова два разбојника, који су били способни за све, на час би ме проказали и полицији само да ми напакосте па ма и сами страдали. Писам, разуме се, пропустио да им кажем, како сам задовољан, што сам се с њима нашао и додам, да ми је криво што писам богат и што не могу да им ваше дам него само педесет динара. Они се направише као задовољни овом сумом и на растанку пошше ми да ће да иду у Шалон-сар-Марн, где рекоше да имају посла. Био бих веома срећан да су се могли заувек удаљити на Париза. али они здравље се самном обећавају ми да се ускоро врате и ја остах упљашен од њихоког блиског повратка. Неће ли ме они сматрати као своју крају мулару и уценьивати кад како хоће? Зар неће бити неписатни? Ко ми је јемчио да ће се њихови захтеви ограничити само на могућности? Већ сам себе гледао као благајника ове господе и још многих других, јер било је извесно да ће ме они, ако их задовољим, по обичају који влада међу хоноиима да ме и они гледе. С њима бих био добро док их први пут не одбијем; а доће ли дотле, било је несумњиво, да би ми направили неку комендију. Појмиће се да због свих невољаиства, пород осталих брига, писам био срећан, али ипак због тога ној положај је требао да ми буде пријатан, но он би погрешан новим несрећним догађајем.

Ви се сећате или може бити не сећате, да се моја жена по разводу брака поново удала; мислио сам сад да је она у округу Па-де-Фале сва заузета бригом о себи и о своме мужу, кад се у улици Пти—Карро нађем с њом лице у лице; писам могао избећи, познадо ме. Разговарали смо и писам јој пробацивао недаће које ми је учинила и како њено неуредно одело казиваше да није баш у благостању дам јој мало пар. Можда је она помислила да сам те учинио што сам морао, међутим од тога није било ништа. Писам чак ни помислио да ме бивша госпођа Видок може онтужити. У истом сећаљу се после наших сиаља сматрао сам да ми је потребно бити обазрив; одобравао сам тада то што сам урадио и чинило ми се да је то добро што ова жена у својој невољи може рачунати на моје помагање, јер затворен и удаљен из Париза не бих јој могао ослањавати беду. То је требао да буде разлог и за ну те да бутя, јер сам бар тако мислио; видеће се да ни сам се нрварио.

Издржавање моје бивше жене био је један нов терет коме сам се покорио, али коме писам познавао сву тежину. Петнаест дана после нашег већена замолише ме да одем у улицу Етинкиј а да одем. У дну једног дворишта, у приземљу доста чистом, обично намештеном, нађем ле само моју жену, него и њене рођаке и оца, Тараниша Шпазије-а који су били пуштени на затвора, који су за врају сребра имали шест месеци издржавати. На врата погледа одмах сам, да је то евмлија, која ми је обишла о скут. Сви су били у највећој оскудици. Мрзео сам их, проклињао сам их, па ипак морао сам им стиснути руку. Они ме убише! Оставити их у очајању било би да се сам упропастим и да се ускоро вратим другим несрећама; зато се решим да им дајем до последњег марјаша.

У ово време изгледало ми је да се цео свет удружио против мене; сваки час сам морао одвезивати кесу, и за нога? За бића која су моју издашност сматрали за обавезну и која су била готови да ме издалу одмах чим би им се учинило да нисам више сигуран извор. Кад сам се вратио од моје жене имао сам још један доказ несреће која се надовезује на живот побеглог робијаша. Анета и моја мати беху у плачу. За време мога одсуства два су ме пијана човека тражила, и на одговор да нисам код куће, они су грдили и претили, а ја сам имао разлога да потпуно верујем у њихове намере. По опису, који ми је дала Анета, познао сам да су то били Блонда и његов друг Дилин. Није ми било тешко погодити њихова имена: они су оставили адресу са нарочитим захтевом да поиесем четредесет динара, а у Паризу само су они били способни да ми учине ташу муку. Морао сам извршити поруку, само, плашећи ми се данак писам се могао уздржати а да им не нашем да су радили несмотрено. „Ето, шта сте урадили! у ужасу дуљаху) се није ништа знало, а ви сте *појели мамац* (проказали) Жена ће ме може бити отерати, јер радим на њено име и онда ће *мулташ* (сладоваш). — Ти ћеш *чорета* (красти) с нама, одговораше ми оба разбојника.

Пробао сам да им докажем да је несравњено боље живети од поштеноста ради него ли сваки час плашити полицију, која пре или после хвата злочинце у своје мреже. Додао сам да се грех за грехом нађа, да такав пут води у ханс и право на гилотину. На крају позовем их да се одрекну тог убилачког живота који су изабрали. „Баш си потрено! рече Блонди кад ја заврших говор; можеш ли ти нама понавати какву *џиџу* (кућу) за разбапштавање (обијање), ми смо, као што видиш, као Арденин, нама више треба новац него савета". И они поћоше смејући ми се у брк. Вратио сам их да их уверим у моје пожртвоваље и да их молим да ми не долазе више у радњу. „Ако је само то, рече Дилин, уздржаћемо се. — Да, да, уздржаћемо се, понови Блонди, пошто се то не допада господи".

Овај последњи пут се уздржавао ни мало. Сутра дан већ дође у радњу и позва ме да разговарамо насамо. Уведем га у собу. „Јесмо ли сами? упита ме бацив поглед да прегледа собу и кад се уверио да нема нигога извуче из џепа златна сата и мотку их на астагчик: четири стотине кинџара (динара) све... то није скупо.... *Јотиева ока* (сатови) и сребро... деде број трањци (паре) — Четири стотине кинџара! одговорим збуњен тако брзим рачуњањем; немам толико. — Ништа, иди их продај. — А ако неко пита... — Кажеши нешто; мени требају грнџеви (грошеви) или, ако волиш више, њаи ћу ти купца полицију... Ти

ваши шта то значи... трајући без окле-вања!"*.

Нисам га више ни чуо добро... видео сам се већ ошуњен... лишеног имања, које сам имао, воде ме у казнени завод. И, заборавим четири стотине динара!

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине јарменовачке, актом својим Бр. 1491, пита:

„Председник овога суда, лично је позвао једног грађанина да дође општинском суду 3. маја ове год. ради саслушања по извесном предмету извршења трећега лица, и упозорио га да ће бити кажњен ако не дође.

Позвани грађанин ни после 6 дана од тога рока није дошао на позив председника, и тиме поред неопходности осуђивано и извесно извршење.

Председник га је реферисао овоме суду, и он је на саслушању признао, да на позив није дошао, то га је суд на основу § 327, каз. зак., пресудом од 12. маја т. г. Бр. 1148, казнио са пет дана затвора или 25 дин. у новцу.

На жалбу осуђеног првостепени Гор. Милановачки Суд решењем од 22. маја тек. год. Бр. 14241, поништио је пресуду овога суда овим речима: „јер овди не постоји дело из § 327. кривич. закона нити у опште како казнимо дело, јер према оптуженом није вођена никаква кривична истрага".

Моли се уредништво за објашњење:

Је ли довољан реферат заклетог председника и признање окривљеног, па да се исто може осудити, и је ли правилна пресуда овог суда, или решење првостепеног суда.

Ако је правилно решење првостепеног суда, онда зашто постоји § 327. каз. закона и у њему реченица: „нога позивани чиновник или имет, или ко други у име власти позове, па не би томе позиву био довољног узрока следовао".

Шта треба суд да ради, па да му грађани на позив долазе, и кад у томе не постоји казнимо дело по мишљењу првостепеног суда, онда шта суд у опште може да ради и како да управља свој посао.

Суд овај на против налази, да баш онда кад би се каква кривична истрага водила против ког лица, па на позив не дође, да та треба стражарно дотерати а не и казнити ако само по позиву не дође.

Напоследку шта у опште по овоме даље може овај суд радити, кад је решење првостепеног суда потписао цео суд, а оно је по несрећи обавезно за општинске судове?"

— На ово питање одговарамо:

Ако првостепени суд није нашао никакве друге разлоге, на којих нашти пресуду, него само оне, што су у предњем питању изнесени, онда је нетачан рад неизвршног до очигледности.

Незнање, велимо, јер се апсолутно не сме стати на то гледиште, да кривица за недолазак по позиву стоји само онда, кад неко или одговара кривично, или лично има какав грађански спор.

Према развоју друштвених прилика, појединци много пута бивају позивани од стране власти више не туђим стварима, него по својим, и они су дужни да тим позивима следују. Многи, даље, бивају позивани за своје послове, који немају ничега заједничког са кривицом. Тако, могу бити позвати да плате порез, да им се саопшти који распоред итд. и у свима тим случајевима они су дужни да одмах следују позиву, и чим то не учине, они су крива за дело из § 327. тач. 1. крив. закона.

Једино не могу бити кажњени кад се зову да одговарају за какво иступно кривично дело, јер у том случају власт има право на другу врсту принуд — да их силом дотера по § 21. Полицијске Уредбе.

Кад је, дакле, оптужени признао да је знао, да изостанак није могао оправдати, онда је по § 327. т. 1. било места осуди.

Како је, међутим, првостепени суд поништио пресуду, и како је та његова одлука обавезна за општински суд по § 15. и 16. Полицијске Уредбе, то суд мора поступити по судским прописима.

Али, како је оваквом одлуком првостепеног суда отворено широко поље неспособности; како ће после овога многи моћи трагом осуђеног, то је неопходно потребно да се службено расправи питање: сме ли и даље остати гледиште првостепеног суда ако тачно.

То може бити само на тај начин, што ће општински суд, преко своје надлежне власти, доставити сва акта г. Министру Унутрашњих Дела, а он ће наћи начина и пута, да се погрешно гледиште суда поправи.

Дотле, пак, општински суд нека и даље осуђује сваког оног, који му на позив не дође а не оправда се.

На тај начин ће сам првостепени суд поправити своју погрешку, или ће се ова још више утврдити.

II

Деловођа општине аранђеловачке пита:

„Један грађанин ове општине, противно регулационој линији, подигао је једну шупу — зграду, не покоравајући се решењу суда да је на овом месту не сме подизати док му инжинер не обележи линију, те га је суд пресудом казнио са три дана затвора за дело из § 329. тач. 18. и наређено му да у року од осам дана поруши и уклони подигнуту зграду, што ако он сам не учини, да суд после тога рока на његов трошак то учини.

Пресуду је одобрио и првостепени суд, а она је извршна, али осуђени неће да зграду поруши.

Да ли суд општински извршно исту пресуду, моли се уредништво, за обавештење: на који ће начин суд да изврши ову пресуду, како би било што мање штете за осуђеног и што не би извршење навело на одговорност".

— На ово питање одговарамо:

Кад постоји извршна пресуда општинског суда, да осуђени сруши подигнуту грађевину у року од осам дана, што ово не би учинио, онда да ће то сам суд учинити, онда за суд нема никакве бојазни, што ће ту грађевину порушити, јер он тиме само извршује једну пресуду.

Да се не би пребацивало суду, да је рушењем ове зграде у ружији, чиниo веће издатке него што треб, он нека одржи кратку лицитацију, и рушење уступи оном, који буде јевтинији.

О свему овоме, што буде радио, нека направи потребан записник, и придружа га актима осуде.

III

Суд општине владичарске, актом својим Бр. 2908. пита:

„Суд овај, пресудом својом од 24. маја ове године Бр. 2498, казнио је два своја грађанина, од којих је један сеоски кмет, што су играли карте у кафани, и ако је то забрањено и законом и нарочитом наредбом суда, издатом у смислу § 326. кр. закона, а казнију опет, што је дао карте.

По жалби двојице окривљених првостепен, суд поништио је пресуду општинског суда са ових разлога:

„Првостеп. Суд Шабачки расмотрио је акта иступне кривице окривљених за дело из § 361. кривич. законика, заједно са пресудом Бр. 2498. па је нашао: да горња пресуда не одговара закону са ових разлога:

Ни сам реферат не тврди да су окривљени играли карата у новац, — а ова околност није исљењем утврђена. Кад није утврђено да су окривљени играли карата у новац, — за добит, суд налази да не стоји ни представљено дело.

Са изложеног и §§ 15. и 16. полиц. уредбе првостеп. Суд Шабачки преиначује пресуду Бр. 2498 и

Пресуђује:

Да се Р. Ј. и М. С. ослободе казне за представљено дело исто тако да се ослободе и иљења.

Акта се шаљу.

7. јуна 1912. г. Бр. 25969. Шабац".

Према оваком ставу ствари суд овај учтиво моли Уредништво за објашњење у овом свом наредном листу о томе:

Да ли је радња — одлука Шабачког Првостепеног Суда Бр. 25969, правилна или не? На ако Уредништво нађе да је правилна, онда моли се за објашњење о томе:

1.. Какве су и које су игре карата дозвољене, а какве и које су игре забрањене и казнимо?

2.. Да ли се може узети и поверити, да играње карата по механама и јавним местима може у опште бити без ма какве добити? А узев строго по закону, играње ма и за какву добит, казнимо је".

— На ово питање одговарамо:

Наш кривични закон предвиђа двојако картање — оних, што ово чине у виду

заната и на велике новце (хазардске) § 285 кр. зак. и оних што играју карте по кафанама и јавним местима на новац или какву другу добит (§ 361, кр. зак.).

Према редакцији ове последње законске одредбе, кадгод је картање на новац, без обзира на величину суме, има места казни.

Шта би се, међутим, могло разумети под речима: „или другу какву добит, закон није навео ни један пример; али на свани начин он је претпостављао какву замењају новца у стварима, предностима, праву и т. д.

Пиће, као н. пр. кају, вино, ракију и т. сличио, што се попије уз игру и што може бити предмет другарског и пријатељског чашћавања, на сваки начин законодавца није могло убројати у добитак, које би могло бити предмет казне по § 361 кр. закона.

С обзиром на ово, и на напредни развој друштвених прилика, власти, које би за ово наказивале грађане, не би одговарало жељи и намери законодавца.

Према овоме, кад истраном није утврђено, да су карте игране за новац, онда се није могло извести дело из § 361. кр. закона.

Што се тиче имета, који је играо карте противно наредби, коју је сам потписао, те тако ружио углед власти, нека суд оптужи среско начелство ради казне.

Што се тиче оних, који су играли карте по кафанама и јавним местима, а нису били ни на једној од ових, а нису ни у каквом односу са власти, нека суд оптужи среско начелство ради казне.

Што се тиче оних, који су играли карте по кафанама и јавним местима, а нису били ни на једној од ових, а нису ни у каквом односу са власти, нека суд оптужи среско начелство ради казне.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Разумевање § 179. *а* крив. зак. — Кад је реч о отрову и не тражи се да дата количина мора бити толика, да је у стању да зле последице произведе, довољно је само да је оно што је коме дато отров, и да у опште узевши може зле последице произвести.

(Одлука Касационог Суда од 6. априла 1912. г. Бр. 4801).

Зулка жена С. В. из П. оптужена је била прворстен. суду што је дала сичан у јелу своме мужу С, у намери да га отрује.

Прворстен. суд нашао је да, према лекарском уверењу, представљи приватног тужиоца и остали исцрпени околностима овде стоји дело намерног тровања из § 179 т. *а.* крив. зак.; а да се кривична одговорност опт. Јулке утврђује овим посредним доказима: 1) што је прив. тужилац за учињена дела означава — основ из т. 5. § 122. крив. пост.; 2) што сведоци Т. и С. под заклетвом тврде да су опт. Јулка и тужилац Св., као муж и жена врло рђано живели у кући; основ из тач. 2. § 123. крив. пост.; и 3) што је опт. Јулка, према казивању заклетог сведока М., у неколике приликама дело, пошто га је као општинског служитеља кад је била у судници протворена због тровања, молила да иде и неког Кати и Јани каже, да ако имају код себе какве отрове, побацају, да не би оне одговарале за ово тровање, јер ако је но прин за тровање њеног мужа она је сама прива, и нико други. — Основ из тач. 1. § 123. крив. пост. пма.

Прегледа изложеноме, прворстеноше је суд за ово дело оптужену Јулку казнио са пет година робије.

Апелациони Суд, ништећи горњу пресуду вра. суда, решио је био да се опт. Јулка по овом оптужењу пусти ненод суђења, са овим разлогом: Погрешно је прворст. суд учео да, према стању доказа исљеђеном утврђених, овде стоји дело из § 179. а крив. зак. Напротив, Апел. Суд налази, да овде не стоји ни дело из § 179.а крив. зак. нити које друго казњиво дело. Апелац. Суд овако узима зато, што и ако је машљеном лекара др. С. М., који је прив. тужиоца прегледао у болници, у вези његовог уверења, по § 224. кр. пост. утврђено, да је суспстанција (сичан) којом је тровао прив. тужилац С., строгина, нпак ничим није утврђено да је количина у којој је била употребљена (унесена у стомак прив. тужиоца) била толика да је могла да отруј: прив. тужиоца. Јер то позитивно не тврди ни сам овај лекар (већ само вели да је в ровано толика количина била) нити је довољност количине за тровање утврђена хемијском анализом, на према томе да не може овде бити ни речи о кривичној одговорности оптужене Јулке...

Но, но жалби бранноца оптужене и држав. тужиоца, Касациони је суд поништио ово решење Апелац. Суда, са ових разлога:

Погрешно Апелац. Суда узима да сведоци Стојанка и Ивја тврде само то да је оптужени Милан пред њима признавао како је издао наредбу да његова деца убију сваког оног који дође да му кућу расцуби, и да тн њихови искази сачињавају само основ из тач. 1. § 123, крим. пост. Погрешно с тога, што сам исказ сведока Стојанке, која је под заклетвом потврдила да је опт. Милан пред њом определено казао: да је издао наредбу деци — синовима, да убију сваког оног ко дође да расцуби његову кућу, да је тада присутан био и опт. Радивоје, који је чуо очеве речи, — чини ближи основ подозрења из тач. 1. § 123. крим. пост.; а исказ заклетог сведока — очевидца — Ивје, који је потврдио: да је чуо својим ушима од је опт. Милан наговарао своја сина, оптуженог Радивоја, да убије сваког оног ко буде дошао да им кућу расеклава, — чини други ближи основ подозрења из тач. 2. § 123. крим. суд. пост.

На ново она два основа, која се међусобно подупирају, на основу § 238. тач. 4 крив. суд. пост. сачињавају потпун састанак доказа протнву опт. Милана, — то је Апелац. Суд погрешно, што је оптуженог Милана пустио на недостатка доказа, када су утврђени битни елементи саучешћа из тач. 1. § 46 крин. зак. на према томе и кривична одговорност његова за представљено дело из § 155. крим. зак. у вези § 47. истог закона.

Један случај сукоба о надлежности између прворстеног суда и иследног суџије, за поновно извиђање дела из § 115. крив. зак.

(Одлука Касац. Суда од 29. маја 1912. г. Бр. 7417).

Према представци иследног судије тога суда од 19. ов. мес. бр. 13996 о томе: да се између њега и тога суда појавио

сукоб о надлежности за поновно вођење оптуженога Милоша Ј. из Б., за дело из § 155. крив. зак. који је пресудом тога суда од 1. децембра 1905. г. бр. 23647 за исто дело пуштен из недостатка доказа, Касационом је Суду размотрио акта овога предмета, па је нашао:

Поновном суђењу, као и првом, претходи истрага, којом се има да утврди постојање или непостојање чињеница које законом тражи за поновно суђење у прибичним делима; а у § 342. крив. поступ. изречно је казано: да за поновно оптужење и предавање оптуженог суду од стране оптужне власти важе они исти прописи као и над би се оптужени пред тај суд предао.

Према томе кад је тај судија у својству истражне власти, по поднетој тужби већ отпочео и правио истрагу, онако исто као што би је иначе правио и срески или градски судија односно среска полицијска власт или окр. начелство, поштo се овде поновно суђење тражи на штету оптуженог Милоша. — онда је он био дужан да исту у потпуности и доврши, и потом, као и први пут, да оптужни пријестепеном суду Милоша, ако налази да за то има законских услова, иначе да учини што треба у погледу прекидања истраге.

Тек по тој оптужби, а на основи учињеног извођења и поштo се претходно о томе узме реч и од стране која се у прибичним делима појављује као тужилачка страна, пријестепени суд има да реши: да се оптуженом може поновно судити, или, разуме се, паће да томе има места.

Исходни судија дужан је био тако и да поступи према одлуци тога суда под бр. 13495, јер је то наредба којој он као орган суда у коме ради и у чије име ради има да следује, пити између њега и суда о коме може бити какког сукоба.

Према изложеноме Касациони је Суд правно сва акта овога предмета пријестепеном суду ради даљег законског поступка.

Један случај сукоба о надлежности између првостепеног суда и Господина Министра Унутрашњих Дела.

(Одлука Касационога Суда од 2. марта 1912 год. Бр. 2176).

Првостепени суд у К. претписком својим од 28. пр. мес. № 9324 представио је Касационом Суду да је наступио сукоб о надлежности између њега и Господина Министра Унутрашњих Дела за расматрање решења начелства окружног у К. од 5. децем. 1911. № 14751, по предмету отказа запуна Милану Г. од стране Светозара К. из К.

Према овој представци Касац. Суд расмотрио је све акте овога предмета, па је нашао: да овде и није случај примене § 356 и казн. зак. него да је питање о распинуће уговора о закупу услед уговора о продаји закупнога добра, које се питање као спорно појавило и за расправу којег питања се начелство поменутим својим решењем огласило ненадлежним, те због тога молиоца Светозара упутило надлежном суду на парницу. За расматрање овога решења не може бити надлежан пријестепени суд по § 15 и 16 полиц. уредбе, на које се законске прописе позвало Министарство Унутрашњих Дела, јер је то решење *административне природе* и, као такво, оно може бити још предмет расматрања само *старије административне власти*, овде Министарства Унутрашњих Дела, по праву општег надзора.

I.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Љубомир Јовић, зв. „Мајча", осуђеник пожарничког касненог завода, чију слику износимо, побегао је. Годом је из Бањашка, среза хомољског, округа пожаревачког, стар 38 година, раста средњег, очију утасто-плавих ленових, косе сиве; од особених знакова има на десној руци на трећем зглобу средњег прста, две брадавице величине пшеничног зрна страна свилена; по глави крастав и на обе шаке беле од чира величине и облика ораха.

Акт Управе пожарничког касненог завода Бр. 2561.

Борисав Милосављевић, из Ваљева, осуђеник пожарничког касненог завода, побегао је са рада.

Он је стар 23 године, раста малог, косе црне, очију црних, бркова смеђих.

Депеша Управе пожарничког касненог завода Бр. 2446.

Јеленa — Ленка, кћи Адама Трајковића, из Дебелог Луга, која је била у притвору за дело из § 200 и 250. пр. закона, сбегла је аписку и побегла са **Младеном Стаиковићем**, из В. Лола.

Она је стара 20 година, у опште приказања, омален, говори српски и влашки, у одећу је једна праја. Младен је стар 28 година, средњег раста, црнопуљаст.

Депеша начелника ср. хомољског Бр. 3253.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да на своме побегли лицима учине пријављу потере, и у случају проналаска страживо их упуте властима које су потеранице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Живојин, звани Јованд Савића, из Церинце, стар 13 година, добро развијен, смеђ, на себи има пантаљоне и копоран, и носи собом исправу дућанщинског калфе, отсутствује је непознато где.

Депеша начелника среза темнићског Бр. 8563.

Алексидар, син Милентија Сретеновића, из Мраморна, отсутствује је непознато куд. Стар је 19 година, раста повећег, смеђ. Од одеће има гуњ и чакшире.

Депеша начелника среза јасеничког, округа смедеревског Бр. 10169.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књиге:

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

лата је у штампу, и ја од краја месеца јуна би ће потпуно готова, да ће се прва два свеска већ разашљати свима онима, који су положили претплату.

Сви они, који желе да купе ову књигу, нека пошљу претплату до 25. јуна ове године, јер ће доцније продајна цена књиге бити већа, пошто је велики прилозах и велика лепо уређен регистар — садржај.

21. јуна 1912. г.
Београд

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник у пензији
„Његошева" бр. 71.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 25. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 1. ЈУЛА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу мају 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и среских судова, у току месеца маја ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава**	28
2. **Детоубистава**	4
3. **Нехотичних убистава**	2
4. **Покушаја убистава**	36
5. **Разбојништава**	8
6. **Силовања**	2
7. **Тешких телесних повреда**	19
8. **Паљевина**	31
9. **Опасних крађа**	114
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари**	25 [1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	21	или	75·0%
Детоубистава	3	„	75·0%
Нехотичних убистава	2	„	100·0%
Покушаја убистава	35	„	97·2%
Разбојништава	4	„	50·0%
Силовања	2	„	100·0%
Тешких тел. повреда	19	„	100·0%
Паљевина	5	„	16·1%
Опасних крађа	46	„	40·3%
Злонамер. поништаја туђих ствари	12	„	48·0%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**18**), *оштрим оруђем* (**7**), и *тупим* (**3**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **12** случајева, у *освети* за **5**, у *користољубљу* за **4**, у *љубомори* за **3**, у *вршењу званичне дужности* за **1**, и за **2** случаја узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу косаничком **5** (4 непронађена) [1], у срезу деспотовачком **3** (2 непронађена), у срезу брзопаланачком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, колубарском округа ваљевског, лесковачком, јабланичком, гружанском, јасеничком округа крагујевачког, алексиначком, бањском, нишком, моравском округа пожаревачког, рамском, хомољском, млавском, подунавском (непронађено), рачанском, ариљском, жичком и у вароши Београду.

Детоубиства извршена су по **1** у срезовима: расинском, рађевском, звишком, и у вароши Прокупљу (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: жупском и пожешком.

Покушаји убистава извршени су: у срезу деспотовачком **5**, у срезу прокупачком **3**, у срезу јабланичком **2**, (1 непронађен), у срезу неготинском **2**, у вароши Шапцу **2**, у срезу звишком **2**, у срезу ужичком **2**, у вароши Београду **2** и по **1** у срезовима: грочанском, посавском округа београдског, лесковачком, пчињском, масуричком, гружанском, параћинском, нишавском, голубачком, млавском, зајечарском, добричком, косаничком, жичком и у варошима: Нишу и Зајечару.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: јабланичком, поречком (непронађено), ражањском, копаоничком, деспотовачком (непронађено), параћинском (непронађено), зајечарском (непронађено) и прокупачком.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: параћинском и посаво-тамнавском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу пчињском **2**, у срезу бољевачком **2** и по **1** у срезовима: грочанском, колубарском округа београдског, пољаничком, гружанском, жупском, деспотовачком, нишавском, белопаланачком, азбуковачком, млавском, пожаревачком, љубићском, подунавском и у варошима: Пожаревцу и Чачку.

Паљевине су извршене: у срезу деспотовачком **5**, у срезу бањском **3**, у срезу сврљишком **2**, у срезу зајечарском **2**, у срезу бољевачком **2** (1 пронађена), у срезу добричком **2** и по **1** у срезовима: масуричком, лепеничком, беличком (пронађена), левачком (пронађена), ресавском, алексиначком, нишком, рамском, хомољском, звишком, пожаревачком, тимочком, прокупачком, драгачевском (пронађена), и у вароши Нишу (пронађена).

Вредност свих ових паљевина износи око **11.300** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **21** (13 пронађених), у вароши Нишу **6** (2 пронађене), у срезу млавском **5** (3 пронађене), у срезу зајечарском **5** (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског **4** (1 пронађена), у срезу звишком **4**, у срезу ваљевском **3** (2 пронађене), у срезу тамнавском **3** (1 пронађена), у срезу црногорском **3** (1 пронађена), у срезу грочанском **2** (1 пронађена), у срезу крагујевачком **2** (обе пронађене), у срезу жупском **2** (1 пронађена), у срезу копаоничком **2**, у вароши Ћуприји **2** (1 пронађена), у срезу ресавском **2**, у срезу бањском **2**, у срезу нишавском **2** (обе пронађене), у срезу јадранском **2**, у срезу мачванском **2**, у вароши Пожаревцу **2**, у срезу качерском **2**, у срезу орашком **2** (1 пронађена), у срезу јасеничком округа смедеревског **2** (1 пронађена), у срезу тимочком **2** (обе пронађене), у срезу златиборском **2**, у срезу драгачевском **2**, у срезу трнавском **2** и по **1** у срезовима: подгорском (пронађена), колубарском округа ваљевског (пронађена), лесковачком, лепеничком, кључком (пронађена), крајинском (пронађена), неготинском (пронађена), расинском, деспотовачком, параћинском (пронађена), алексиначком, нишком, лужничком, поцерском, рађевском (пронађена), моравском округа пожаревачког (пронађена), голубачком, прокупачком (пронађена), добричком (пронађена).

[1] У месецу мају 1911. г., дела је ових било:

1. Убистава	14
2. Детоубистава	5
3. Нехотич. убистава	4
4. Покушаја убистава	16
5. Разбојништава	13
6. Силовања	8
7. Тешких телесн. повреда	9
8. Паљевина	25
9. Опасних крађа	90
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	14

[1] Непознати Арнаути убили из заседе наше пограничне стражаре.

ђена), ариљском, студеничком и у варошима: Пироту, Шапцу и Чачку (пропађена).

Вредност свих оних крађа износи око **11.500** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу нишком **5** (сви пропађени), у срезу лужничком **3**, у срезу колубарском округа београдског **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, ваљевском, тамнавском (пропађен), гружанском (пропађен), лепеничком, расинском (пропађен), јадранском (пропађен), звишком, јасеничком округа смедеревског (пропађен), зајечарском, златиборском, драгачевскгм (пропађен), моравичком, трнавском и у вароши Ваљеву (пропађен).

Вредност свих уништених ствари износи око **9.700** динара.

Поред изложених дела у току месеца маја ове године извршено је у Србији и **20 самоубистава** и то: у срезу посавском округа београдског **3**, у срезу качерском **3**, у вароши Београду **2** и по **1** у срезовима: јабланичком, власотиначком, крагујевачком, лепеничком, трстеничком, копаоничком, ресавском, нишком, мачванском, таковском, ариљском и у вароши Пироту.

Највећи број самоубиства извршен је: *вешањем* **11**, *ватреним оружјем* **6**, *тровањем* **2** и *дављењем у води* **1**.

Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **6** случајева, у *душевном растројству* за **3**, у *тузи* за **1**, у *очајању* за **1**, у *рђавом материјалном стању* за **1**, у *љубави* за **1**, и за **7** случајева узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су: у вароши Београду **4** (3 тровањем и 1 оштрим оруђем; 2 болест, 1 страх од казне и 1 непознат) и по **1** у срезу јасеничком округа крагујевачког (оштро, страх од казне) и вароши Крагујевцу (оштро, рђав домаћи живот).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехатична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	—	2	—	—	2	—	4	3	3	—
2	„ ваљевски	2	—	—	—	—	—	—	—	8	3	—	—
3	„ врањски	2	—	—	5	1	—	3	1	1	—	2	—
4	„ крагујевачки	2	—	—	1	—	—	1	1	3	2	2	2
5	„ крајински	2	—	—	2	1	—	—	—	3	—	—	—
6	„ крушевачки	—	1	1	—	2	—	1	—	5	1	2	—
7	„ моравски	3	—	—	6	2	1	1	8	6	—	1	—
8	„ нишки	3	—	—	1	—	—	1	8	10	5	1	—
9	„ пиротски	—	—	—	1	—	—	—	—	4	3	1	—
10	„ подримски	—	1	—	2	—	1	2	—	7	1	1	—
11	„ пожаревачки	4	1	—	4	—	—	3	4	13	1	—	—
12	„ руднички	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	4	—
13	„ смедеревски	1	—	—	—	—	—	1	—	4	1	—	—
14	„ тимочки	—	—	—	2	2	—	2	5	7	1	—	—
15	„ топлички	5	1	—	5	1	—	—	3	2	—	—	—
16	„ ужички	2	—	1	2	—	—	—	—	6	1	1	—
17	„ чачански	1	—	—	1	—	—	1	1	8	3	—	—
18	Управа града Београда	1	—	—	2	—	—	—	—	21	—	2	4
	Свега:	28	4	2	36	8	2	19	31	114	25	20	6

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. јуна 1912. године АБр. 906, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђуричића

судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

Како се међутим из протокола саопштења списка поротника по овом оптужењу види, да су приватни тужиоц и оптужени изузели 20 поротника не дајући зато никакве разлоге, и први 11, а други 9, и да суд према оваквој њиховој изјави није доносио никакву одлуку, већ извршио избор само из опог броја поротника, чији одбачај није тражен, — управо ово се мора претпоставити, пошто никакве одлуке нема о неумесности њиховог захтева, то се састав поротног суда по овом оптужењу не може сматрати као правилан, нити може по закону његова одлука опстати".

Напомена. Правило о изузећу поротника, прописано чл. 17. зак. о пороти, јасно је, и оно није ни било предмет противразлога. Првостепени суд, у својим противразлозима, ограничио се на то: да се не може изјавити жалба на састав поротног суда, кад пре тога, при саопштењу имена поротника и саставу суда, нико није протестовао. Суд сматра да је тиме, што ни тужилачка ни тужена страна нису уложиле никакав протест пре суђења, то питање свршено и да се оно после не може више ни истицати. Овакво је гледиште неосновано, јер у закону о пороти нема о томе никакве одредбе. Шта је забрањено у жалби наводити, казано је у чл. 36. зак. о пороти, а све друго, па и неправилан састав поротног суда, може се у свако доба истаћи. С тога, може бити говора о томе, да је незгодно да се после пресуђења ствари истиче питање о саставу суда, али док се то законом другчије не уреди, овде се ипак мора допустити. Суд, који суди по убеђењу, мора бити састављен строго по закону, јер само такав суд може да одржи поверење у правосуђе. Касациони Суд мора на ово да пази, а он има за то пуну власт по чл. 38. зак. о пороти. По овоме пропису он може да уништи поротну пресуду увек, кад нађе да је жалба основана, а такав нам пример пружа и изнети случај.

52. **Кривице из чл. 145. т. 2.) закона о изборима народних посланика, не чине се тиме, што се пропусти да се у записнику бирачког одбора, за избор народ. посланика, назначи: у колико је сати гласање закључено. Ово је у ствари само неисправно вођење записника, које и као хотично казни по чл. 146. избор зак., а као нехатно не казни се.**

[III 24. X 1911. № 13360].

Х. У. и ост. оптужени су, што су као чланови бирачког одбора за општину н., а за избор народних посланика, пропустили и у записнику нису назначили у колико је сати гласање закључено. Ово дело тужба је подвела под чл. 145. т. 2. зак. о изб. нар. посланика.

Мотиви решења првост. суда.

„Чл. 145. т. 2. зак. о изб. нар. посланика предвиђа као кажњиву радњу чланова бирачког одбора, ако они без оправданог узрока скрате време примање гласова, или га продуже. Међутим, испитањем, чињеним по овоме делу, није утврђено да су оптужени скратили или продужили примање гласова.

Актом главног бирачког одбора, који се узима по овом оптужењу као доказ о делу и крив. одговорности оптуженог, тврди се да у записнику није означено у колико је сати закључено гласање, — а не тврди се да је примање гласова скраћено или продужено, те према томе овај акт може послужити као доказ само о ономе, што се њиме констатује, а то је — о недостатку, непотпуности записника, која радња чланова бирачког одбора, и кад би се могла сматрати као неправилно — неисправно — вођење записника, чл. 146. пом. закона, не може се сматрати као кажњива, с тога, што се ничим не утврђује да су оптужени ово намерно учинили".

Напомена. — О кривичном делу из чл. 145. т. 2.) овде не може ни бити говора, јер оптужење за ово дело нема никакног основа. Ну, стоји неисправност записника, и то груба неисправност, коју би ваљало казнити. То не може да се учини, јер збиља по чл. 146. изб. зак. овде нема дела зато, што се казни само хотичко вођење неисправних записника.

Као што се види, наше законодавство није потпуне имало правну заштиту у закону о изборима нар. посланика, а то важи и за закон о општинама. Учињена је погрешка у томе, што се за пропуштање појединих дужности, које су наметнуте функционарима по овим законима, тражи хотичност, и то још у њеној тежој форми, тражи се да су ова пропуштања учињена „намерно“[1]). Овакво криминализање чини дотичну правну заштиту потпуно илузорном. Не само што је веома тешко доказати: да је пропуштање извршена извесних форма, учињено „намерно“, већ ово по правилу и није намерно, а иман наносн штете извесним важним правним интересима и не сме се оставити неказњивим. Овде се изгубила из вида суштина деликта пропуштања (Unterlassungsdelicte). Они по правилу спадају у групу полицијских деликата, а код њих се по природи њиховој и не тражи хотичност, већ је довољан и нехат[2]). И тако: овде би требало извршити криминализање без обзира на хотичност или нехат. То би се постигло над би се у дотичним законским прописима предвидели неома мали минимуми и поневи максимуми казне, па би се казна могла по потреби индивидуализати.

53. Један случај оптужења за повреду чл. 102. а) зак. о општинама.

Мотиви решења вишестепеног суда.

„Овде не стоји дело кажњиво по чл. 163. зак. о општинама, јер се из изборних акта види, да је председник општине, оптужени Х., наредио писту у року прописаном у чл. 102. а) зак. о општ., да се сви одборници, поштo је Државни Савет одобрио избор, уведу у дужност и закуну, на према овом се оптужени има пустити испод суђења. § 250. а) кривич. с. пост.“

Решење врпост. суда основано је и Касациони Суд. [III 28. X 1911. № 13812].

Напомена. Чим општински чланови пису уведени у дужност, у року предвиђеном у чл. 102. а) зак. о општинама, онда несумњиво стоји повреда овог законског прописа. По тач. б. чл. 109. зак. о општ. општински председник дужан је да се стара да се изврше одлуке општинског збора; он је дакле дужан био да се постара да се и ова извршна зборска одлука, о избору одборника, изврши у законом року. А опет по чл. 163. зак. о општ. казни се сваки орган општинске власти, које пропусти да на време изврши дужности које му даје закон о општинама. Према томе, у конкретном случају крив је председник општине опт. Х., па га је ваљало и казнити. Не може се он оправдати разлогом, који је суд употребио у решењу, јер он није испуно своју дужност тиме, што је наредио да се одборници уведу у дужност. Напротив он је дужан био да се постара да се то и изврши, требло је да се увери да ли је то и учињено, јер би тек тада извршио ону дужност, коју је по тач. б. чл. 109. зак. општ. имао да изврши. С тога је, по нашем нахођењу општенно решење погрешно.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ЕКСТРАДИЦИЈИ КРИВАЦА — С ОБЗИРОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

од

АЛ. ЈОВ. КУЗМАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

По уредби од 20. јануара 1860. год. кривци се издају само онда, када су на страни учињени дело, које улази у категорију злочинских кривичних дела. Дакле преступници и иступници за дела учињена на страни неће се издавати страним државама, већ ће се поступавати законима земаљским и уживаће заштиту српску имајући прибежиште у Србији. Како је ова Уредба у погледу међународних односа једностран акт, страна држава нема право да тражи поштовање наређења из те уредбе, јер нема права да води страже о примени туђих закона на туђој територији, те по томе не може ни протестовати, ако још се не би налазо неки кривац, који би дошавно у категорију злочинаца по законима српским, а који не би био злочинац по законима те стране државе нити је учињено неко дело због кога се обично, по општим појмовима, екстрадиција дозвољава. Пошто је у уредби речено, да ће се остали, т. ј. они, који нису злочинци, поткривани земаљским законима; али над уредба императивно налаже, да ће се злочинци издавати, може се извести, а то изгледа и основаније, да преступнике наше власти могу а не морају издавати, јер императивна забрана о неиздавању преступника не постоји а држава има право, које лежи у суверености њеној, да странце, над тод представљу собом опасност, као кривце, уклони са своје територије, ако неће да им да пароучиту заштиту своју и да их подвргне законима земаљским; сходно овом другом начелу Србија у пракси издаје преступнике и оним државама, са којима није закључила конвенцију о издавању криваца. Ако је неко лице извршило дело, које улази у категорију злочинских дела

нако поступање са робовима и другим, слободним грађанима. — Могу се екстрадирати не само они, који пробегну у другу државу, да би се склонили од заслужене казне, већ и они, који се само боље своје будућности надају, да ће моћи екстрадирати, нема довољно јаких аргумената сем тога, што осећај говори да се не треба користити невољом другога и искоришћити је у ма ком правцу. У конвенцији српско-италијанској и српско-шпанјарској назначено је, да ће се издавати бегунци, а конвенцијама између Србије и Белгије, Велике Британије, Уједињених Америчких Држава, и Аустро-Угарске, да ће се екстрадирати у опште они који буду нађени на дотичној области, док у конвенцији српско-холандској није о томе ништа назначено. — Питање: треба ли грађани државе, од које се екстрадиција тражи, да буду изузети од издавања или не, — стоји отворено. Тежња је, да кривац буде осуђен и да казну издржи у оној држави, где је кривично дело учињено; кад се једној држави издају криоци, који су туђи поданици, тиме се признаје, да је кривично правосуђе у тој земљи како треба, и онда зашто не издавати своје сопствене поданике и не поверавати их страној држави, те да поменута тежња буде остварена. Тако је по теорији: држава треба да издаје и своје поданике. Међу тим већина међународних уговора предвиђа, да ће се од екстрадирања поштедети грађани умољене државе. Ово се чини због тога, што се другојачије мисли а другојаче говори, а друјаче у ствари ради, — те се сматра, да ће једна држава своје грађане најбоље заштитити, за најбољу правду делати, кад их изведе пред свога судове не поверавајући их судовима друге земље, који могу да дођу у искушење гладајући на грађанство дотичних криваца. Условљавање у уговорима, да држава своје поданике неће издавати, има својих недостатака, јер даје прилике, да се чине злоупотребе или напад да се иногу пута онемогући правилно решавање екстрадиције, пошто се питање о подацтву криваца у многу случајева може сматрати за спорно; уз то долази тешкоћа при решавању екстрадиције природених поданика, која су дуго учињена пре натурализације, јер би тада требало гледати, да ли је циљу прављеном натурализација наврћена, то ј. у циљу да се избегне осуда у држави, где је дело учињено, па према томе одлучивати, хоће ли се екстрадиција дозволити, а то је тако деликатно истраживање, да држава, која екстрадицију тражи, нема готово никакве гаранције, да ће се питање правилно решити; природене грађане у опште треба издавати, ако се покаже, да је природење извршено без довољно савесности, јер не треба дозволити, да на која ће прекаре коме позваже у чему. О најважнијој сопственој подацтва од екстрадиције, односно о необходности издавања својих поданика, говори се у чл. V конвенције српско-италијанске, у чл. I. конвенцији српско-шпанјарене, у чл. 5. конвенције српско-белгијске, у чл. 1. конвенцији српско-холандске, у чл. III. конвенције између Србије и Велике Британије, у чл. V конвенције између Србије и Уједињених Америчких Држава, и у чл. 1. конвенцијо српско-аустроугарско; у конвенцијама, које је Србија закључила са Италијом, Швајцарском и Белгијом, назначено је, да ће свака уговорна страна наређивати истрагу противу својих поданика за дела, која би покалила екстрадицију, да ако учињена од сопствених поданика. Енглеска издаје другим државама и своје грађане.

Кад су у питању поданици треће државе, они се екстрадирају као и сви страни поданици. Та треба држава нема право да стања своју забрану о издавању својих поданика, јер је држава, од које се екстрадиција тражи, суверена у погледу издавања криваца другој држави. Али добри међународни односи налажу умољеној држави, да сагда о екстрадицији поданика треће државе извести ту трећу државу, јер свакојако једна држава треба да зна за акције, које друга држава предузима према њеним поданицима.

Догађа се, да по некад више држава траже, да им се изда једно исто лице. То је стицај тражења екстрадиције. У томе случају умољена држава по праву суверености издаје кривца оној држави, којој она хоће. По разложно је, да се поступа овако: — ако више држава траже екстрадицију једног лица за једно исто дело, ваља издати оној држави, на чијој је територији дотично дело учињено, даље, држави чија је поданик, и у трећем реду држави, која је раније екстрадицију тражила; — ако се са више страна тражи екстрадиција једног лица због више разних дела, на су дела исто тежине, треба издати по реду тражења екстрадиције, а кад су дела разне тежине треба екстрадирати по реду тежине кривичних дела тако, да се прво спроводи држави, где је тежо, односно најтеже, дело учињено. По члану VI конвенције српско-италијанске ако кривац није ни Србин ни Италијан, или ако је дело извршено ван земљишта страна уговорница од лица, које не припадлеже држави од које се издавање тражи, умољена ће држава моћи да о постојећој молби извести, у првом случају, државу којој припадлеже захтевани кривац, у другом случају државу на чијем је земљишту дело извршено, на ако једна од ових држава затражи исто лице, онда ће га држава, на коју је управљена молба за издавање, моћи, по своме нахођењу, издати једној или другој држави, а ако лице, које тражи једна од страна уговорница, у исто време буде захтевано од које друге, или више других држава, онда ће се исто лице моћи издати оној држави, која тражи издавање по реду најтежем, или, ако су дела исто степена, оној држави, чија је молба најранијег датума. У члану VIII конвенције српско-шпанјарске прођиљено је, ако више држава траже издавање једног лица за разна кривична дела, да ће умољена држава решити, с погледом на тежину дела и на друге околности, којој ће се држави прво продати. Издавање криваца у односу Србије и Холандије, по члану 2. конвенције закључене између ових држава, неће се одобрити, над је кривично дело извршено у трећој држави и над та држава тражи издавање. Члан XIII конвенције између Србије и Велике Британије наређује, да ће се кривац издати оној држави, чија је молба раније примљена, ако која трећа држава захтева лице чије издавање тражи и која страна уговорница због другог кривичног дела учињеног на њеном земљишту. Сличну одредбу садржи и члан X конвенције о издавању криваца између Србије и Уједињених Америчких Држава. По члану 13. конвенције српско-аустроугарске, ако једна или више других држава захтевају лице, чије је издавање тражено од једне стране уговорнице због других каквих кривица, онда ће то лице бити издано оној држави, на чијем је земљишту учињена најтежа кривица, а у случају исте тежине кривично оној држави, чију је молбу умољена држава раније примила.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПРОФЕСИЈОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ

(НАСТАВАК)

Затварање људи.

Цепитајмо у почетку доба старости затворених људи, па ћемо констатовати врло велико увећање броја затварања у доба између 16 и 21 год. Док број ухапшених индивидуа-а испод 16 год. износи *931*, дотле у доба између 16 и 18 год. износи *2938*, а у доба између 18 и 21 год. *5875*. Између 21 и 25 год. цифре се нагло и јако смањују: у доба између 21 до 23 год. *1844*, а у доба између 23 и 25 год. *1641* ухапшена индивидуа-а. Поновно увећање јавља се за индивидуе између 25 до 30 год., и знатно умањење за индивидуе између 30 до 45 год. Са даљим напређењем доба старости и ово смањење све је знатније.

Ако се сада утврди број затворених до 21 год. с једне, и за све остале год. с друге стране, добиће се ове цифре:

		До 21 год.	Преко 21 год.
I	тромесечје	2623	6414
II	„	1999	5097
III	„	2456	5269
IV	„	2666	4988
	Свега	9744	21768

Сразмора ухапшених индивидуа до 21 год. према свима ухапшеним индивидуама које су старије од 21 год. онанна је: за прво тромесечје *1 : 2·44*; за друго *1 : 2·55*; за треће *1 : 2·15*, и за четврто *1 : 1·87*. Средња сразмора за сва четири семестра износи: *1 : 2·22*.

Број ухапшених индивидуа испод 21 год. као што се из онога нанна, врло је велики, и износи без мало трећину од целокупног броја ухапшених.

Утицај ноћне службе на криминалитет.

Једна друга констатација такође је врло важна са гледишта позицијског: то је нагло и знатно смањење броја ухапшених лица у доба између 21 и 25 год.

Ово смањење долази од одласка младих људи у војску. Услед служења у војсци велики број младих повратника ишчезава за извесно време по разним батаљонима у Африци или на континенту. Поред овога, многи млади људи, који још нису осуђивани, они слаби карактером и већ покварени под утицајем војничке службе тешко се решавају да се огреше о казнени законик.

Данас се, на жалост, не може рећи, да војна слубжа спречава потпуно младе људе од злочина и преступа. У појединим земљама, а нарочито у Француској, војнички криминалитет расте из године у годину. Узрок овом рашћењу, у Француској потиче од фаталног укидања старог закона, који је наређивао да се повратници шаљу у Африку, у батаљоне дисциплине. Услед овога многи опасни повратници, а нарочито сутенери, уврштују се у континенталне регименте, и корумпирају, својим додиром, поштене младе војнике. Данас се француска влада носи намером, која је у сагласности са жељама већине народних представника, да врати у живот стари закон повратницима, и да га чак пооштри у извесним одредабма.

Пошто извесна војничка служба у Француској траје 2 г. то се смањење броја затварања између 21. и 25. год. не би могло објаснити само одласком младих људи у регименте, јер се они ослобођавају војничке службе у 23. год. те би с тога требало да број затварања опет расте од овог момента, а то не стоји. Ствар је, међутим, у овоме. Многи млади људи остају у војсци, а многи стари повратници у истини се поправљају за време испуњења војне обвезе, и по изласку из војске покушавају да живе часним животом бар за извесно време. Неки и истрају на овом путу али се већина, и то огромна, враћа брзо старом начину живота.

Као један од узрока смањењу броја затварања у доба између 21. и 25. год. јесте и прогонство, које удаљује из престонице велики део повратника овога доба.

Нагло смањење броја затварања после 30 год.

Из Париске статистике такође се види, да се број ухапшених лица нагло смањује после 30. год. старости. Средњи број затворених лица у доба између 25. и 30. године износи за сваку год. 883·4. Код лица између 30. и 45. год. старости број је овај 504·06, а код лица између 45. и 60. год. само 298·73. Извесно је, међутим, да општа статистика затварања у Француској не показује ово нагло смањење још од 30. год., јер сеоски криминалитет достиже свој максимум у доцније доба старости, а у правој сразмери са овим стоји и смањење броја хапшења. Према немачкој општој статистици, максимум криминалитета пада у доба тридесетих год. а нагло смањење наступа тек од четрдесете год.

Нагло смањење броја ухапшених у Париву потиче из многобројних узрока од којих је већина заједничка свима великим градовима.

Пре свега, опасни професијонални злочинци, који се нарочито регрутују из класе сутенера, услед неуредног живота губе брзо снагу и здравље те због овога, а да би избегли конкуренцију са млађим и снажнијим колегама, емигрирају у мање градове. Поједини од њих повлаче се чак и у села, и постају често обични вагабонди.

Други узрок смањење броја ухапшених потиче отуда, што многи повратници не живе дуго, већ умиру релативно млади. Венеричне болести и туберкулоза знатно сатиру родове сутенера.

Најзад и прогонство има утицаја, истина у малој сразмери, на ово смањење.

Утицај годишњих времена на број затварања.

Ако се наша статистика посматра сада са гледишта броја затворених у разним тромесечјима, констатоваће се ово:

I тромесечје	9037	затворена
II „	7096	„
III „	7725	„
IV „	7654	„

Прво тромесечје обухвата месеце јануар, фебруар и март, као што се види показује највећи број затварања.

Увећање броја затворених вагабондима.

Увећање броја затварања за време три зимска месеца лако се да објаснити великим бројем скитница, који се у овој епоси годишњој знатно затварају, махом за незнатне преступе. Доиста, зима истерује многе скитнице из њихових уобичајених легала: са клупа по јавним шетницама; испод мостова, из пластова сена итд. Поред овога, они за ово време немају шта да упљачкају по пољима. Да би се склонили од зиме и заштитили од глади, многи вагабонди врше тада преступе да би само доспели до затвора.

Ово увећање броја затварања, које потиче отуд што скитнице траже пребивалиште преко зиме, није својствено само великим градовима. Оно се тако исто, констатује и у селима као и у малим градовима. Сви директори затвора имају своје становнике, који им редовно долазе у почетку зиме.

Поједине скитнице иду толико далеко да чак бирају и затвор, у коме ће провести зиму. Оне врше преступе у местима, из којих се осуђеници упућују у изабрани затвор.

Узрок повећаном затварању преко зиме не долази само од скитница. Беда појединих занатлија због немања рада и увећање кућевних трошкова у зимско доба, утичу такође на увећање преступа (много више но на увећање злочина), а самим овим и на увећање броја ухапшених. Преступи из последња два узрока потичу нарочито од случајних преступника.

Најзад, и весеља о Новој години, као и за време ускршњег поста, повећавају, такође, број затварања.

У другом тромесечју констатује се нагло смањење броја ухапшених, а оно потиче из ова два узрока: а) што знатан број скитница напушта велике градове и одлази у поља, где остаје преко целе лепе сезоне, и б) што су професијонално скитнице заузете радом у пољу, истина мало сталним.

Треће тромесечје доноси нам ново повећање броја затворених, које наступи такође услед два узрока: а) услед увећања сексуалних злочина и преступа, и б) услед крађа по кућама и апартманима, који су преко лета привремено напуштени.

Четврто тромесечје показује, најзад, врло мало смањење броја ухапшених, и ако је његов последњи месец понекад доста хладан. Ово смањење потиче искључиво отуд, што многи млади преступници одлазе у ово доба у војску. Несумњиво је, да би без овог одласка број затворених био знатно увећан у четвртом тромесечју.

Затварање жена.

Ако и овде узмемо у рачун затварање жена до и преко 21 год. старости (кривице због проституције не узимају се у рачун), онда ћемо за разна тромесечја добити ове цифре:

	До 21 год.	Преко 21 г.
I тромесечје	163	958
II „	199	877
III „	218	915
IV „	244	992
Свега	824	3742

Сразмера између бројева ухапшених жена до и преко 21 год. старости износи: за прво тромесечје: 1 : 6·12; за друго тромесечје 1 : 4·4; за треће тромесечје 1 : 4·2, и за четврто тромесечје 1 : 4·06.

Средња размера за сва четири тромесечја износи 1 : 4·69.

Сразмера ухапшених жена испод 21 год. старости много је, дакле, мања но код људи. Па ипак је број ухапшених жена испод 21 год. знатно већи од броја оних које су превалиле 30 год. То је доба између 18 и 21 год. у које пада највећи број затварања жена. Треба тако исто знати, да је смањење броја ухапшених преко 30 год. старости много мање код жена но код људи. Ово долази отуда, што су жене скитнице врло ретке.

Несразмера између женског и мушког криминалитета више је привидна но стварна. Готово сви криминалисти сложни су у томе, да проституција пружа женама један дериват. Она је једна врста маскираног криминалитета, понекад безопасног, али понекад — као што ћемо доцније доказати — у вези са криминалитетом људи.

Годишња времена мање утичу на затварање жена но на затварање људи. Код жена нема скитница, а оне највише утичу на број затварања. Па ипак се и код њих констатује једно увећање броја ухапшених за прво, а нарочито за четврто тромесечје. Првом су исти узроци као и код људи, изузев скитница, док друго потиче из учесталих крађа по излазима, који примамљују жене, нарочито пред празнике о Новој Години.

Статистичким подацима, које смо анализирали, односе се на париски криминалитет, али ће и статистичке остале великих градова дати скоро исте резултате.

У свима земљама са обвезном полном службом од две до три год., констатује се смањење броја затвараних у доба између 20 и 25 год. Исто тако у свима земљама, било индустријским или земљорадничким, констатује се увећање броја затворених за време зиме и смањење у пролеће.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Двадесетпрва глава.

Тако сам постао јатак! Истина то је било против моје воље, али сам постао: помагао сам злочинцу. Није било цријега пала од онога у коме сам ја сад живео: стално сам био узбуђен; грижа савести и страх једнако су ме растрзали, ноћу, дању, сваки час био сам као на стражи. Нисам могао трезнути, немађах више апетит, ништа ме се није мислило, Све! Не, ипак сам крај себе Анету и мајку. Али зар нисам морао да их оставим?... И сад се једним кад помислим на моја страховања; мој стан је био склониште лопова, и сваки час је могла банути полиција, извршити претрес и нађи доказе који ће ми навући законску одговорност. Изазвали замишљам Швајце, која ме је гушила; мучен од Блонди-а, који не престајаше да ми измишља нове; уплашен од страшног и непоправљивог мог положаја; постиђен што ми заповедају тако иноена створења; љут што не могу да се отресем моралних обзира који ме везују за људски род, иако сам у очајање и за осам дана претресао сам у глави најстрашније планове. Блонди, бедни Блонди, био је тај противу кога се мој ћуди највише окрећу. Радо бих га удавио на ипак сам га још пуштао, још сам га штедео. Толико страљење било је прано чудо према ономе колико сам био узбуђен, али то је Анетина заслуга. О, шта бих ја радио да га је какав жандарм ухватио за јаку пријавком неког његовог нидета, а он их је чинио често! Радовао сам се надајући се да ће то бити врло скоро, али сваки пут, кад се задржао дуже него обично и кад сам се помислио да сам се најзад ослободио тог разбојника, он је опет долазио, а с њим су долазиле и све моје бриге.

Једнога дана дођоше он и Дилик са неким бившим чиновником Сен-Жерменом, кога сам упознао у Руану, где је као и многи други ухваћао само привремено нове поштене човека. Сен-Жермен ме је знао као трговца — Блондета и изненади се врло кад ме виде, али довољне су му биле две речи Блондијеве на да има кључ целе моје историје: на речи *архиђаконов* повереље замени чуђење и Сен Жермен сиусти обрве које беше набрао кад ме је видео. Блонди ми каза да измају намеру да оду сва тројица у околину Сапџија, и замоли ме да им позајмим моја кола, на којима сам ја ишао по намирнице. Радостан да се по ову цену отресем ових разбојника пожурим да им дам писмо за човека који ће им предати кола. Добили су кола, запрегли, отишли и за десет дана писам од њих имао никаква гласа. Сен-Жермен први дође. Једнога дана уђе у моју кућу збуњен и испрљен умором. „Данас, рече ми он, другови су ми похапшени". — Похапшени! узвикнем ја од радости, коју писам могао сакрити, али прибрах се одмах упитам га за појединости, правећи се, да ме је та вест запрепастила. Сен-Жермен ми исприча укратко, како су Блонди и Дилик похапшени зато, што су путовали без пасоша. Писам нерално у то, већ сам био начисто да су учинили какву пакост. Још више сам био уверен у ово кад, на мој предлог да им пошљем мало пара, Сен-Жермен одговори да имају пара. Кад су пошли из Париза имали су сва тројица свега педесет динара, тај новац нису могли штедети; како је онда могло бити да га нису потрошили? Пуна мисао, која ми дође брза је, да су извршили какву позамашну крађу за коју нису смели да ми кажу, али брзо сам сазнао да су извршили једно много теже.

Два дана после повратка Сен-Жермена отидием да видим кола, која је он донео. Прво сам приметио да су променили натпис; прегледајући унутрашњост приметим на постави крви: мрље скоро исправе; отворим сандук, он беше сав крвав као да је у њему стајао какав зец. Све ми је сад било јасно; стварн ист је била страшнија него моје претпоставке. Писао сс више промишљао; поштo је мени него ли њима било више стало, да ових трагова нестане идућег поћи одведем кола на обалу Сене. Дошао напад Берси, на једном усамљеном месту задожи натру од сламе и суварака, које сам донео, и писам се враћао кући пре док се кола нису потпуно претворала у пепео.

Кад сам сутра дан казао Сен-Жермену оно што сам видео, не назајући му да сам коња изгорео, он ми најзад признаде, да је у колима био дећ неког кириџије, кога је Блонди убио између Дувра и Дамартена, док нису улучили приликну да га баце у један бунар. Овај човек, најдрскији разбојник кога сам икада видео, говораше о оном злочину, као да се разговор води о некој најмеђиној радњи: смешако је се и беше равнодушан да прича до најмањих ситница. Страшно сам се од њега и слушао сам га пренеражен, а још кад ми рече да му треба отићи од браће на једној кући, где познајем кириџије, мој страх дође до врхунца. Пробао сам да га одвратим. „Шта ме се тиче! одговори он, посао као посао. ти га знаш!, ништа више; ти познајеш људе, одвешћеш ме и дећећемо.. Дакле, долазе он, не вреди увијати, мени треба отисак". Учиним се као да ме освајa његов говор. „Толико бити савестан. Тутн Бога ти, настави Сен-Жермен, озноји се... Дакле, уговорено је ми смо ортаци". Велики Боже, какво ортачење! Ах, то не беше велика казна за моје радовање Блондијевој пеприлици! Блонди је још имао каквих обзира а Сен-Жермен никаквих; његови су пахтеви били неодолични. Изложен овако да не може сваког часа осрамотити решим се и одем т. Ханрију, шефу одељења сигурности у главној полицији; и поште сам му изложио моје стање кажем му да ће му дати, ако ме довоји да напустим у Паризу, драгоцених података о великом броју побеглих робијаша, којима сам знао склоништа и намере.

Г. Ханри ме прими доста љубазно, али, пошто је за трентутак размислио о ономе што сам му рекао, одговори ми, да не може ступити са мном ни у какво погодбе. „То не треба да нас спречи, рече ми он, да ми кажете шта знате и онда ће се оценита, је ли ваше казивање истинито и може бити... — О, господине никакве претпоставке: то би значило рискновати мој живот; ви не знате на шта су све способни људи, које хоћу да вам пропажем, и ако будем одведен у затвор после пошто се на суду неколико пута утврди да сам имао везе са полицијом, ја сам пропао. — Онда, о томе не говоримо више". Г. Ханри ме отпусти да одем а за име ме и не запита.

Сви сам врло оножљошен од овог неуспеха. Сен-Жермен, дак, не престајаше да додаи; он ме опомињаше да одржим дату реч; писам знао шта да радим. Да ли да известим личност коју само решили да звездно похарамо? Да сам се некако могао изнући да не пратим Сен-Жермена на том послу онда не би било опасно да то урадим, али ја сам обећао да ћу да присуствујем, а међутим, није било могућности да под пишаким надговором опорекнем моје обећање. Очекивао сам дедо као што се очекује смртна пресуда. Једна недеља, две недеље, три недеље прођоше без сметње. На крају овог времена дануо сам душом; после два месеца био сам потпуно мирап; мислио сам да је и он, као и његови другови, негде ухапшен. Анета, тога ћу се увек сећати, дале *десетодневну* молитву и заиали најмање туге свеча за покој његове наморе. „Боже мој, узвикиваше она патназ; смилуј се, на нека остану где су!" Бура је дуго трајала а часови спокојства беху кратки; они су предходили слому који је требао решити моју судбину.

3. маја 1809. године у зору пробуди ме нека јука на вратима мога дућана; сићем да видим шта је то; спремао сам се да отворим, кад чујем тих разговор: „он је човек јак, разговарају сатоворници пазимо добро!" Писам имао шта да сумњам о уроцима ове јутарње посете; пратим се журно у собу. Обавестим Анету; она отвори прозор и заиоче разговор са полицајцима, а за то време ја се искрадем и пожурим уз басамаке. На четвртоя спрату нађем једна врата отворена; уђем, погледам, осзушнем: сам сам. Испод једног дрвеног украса налажаше се постеља

заклоњена завесама од црвеног дамаска; приморан приликама, јер су степенице већ биле опкољене, завучем се под душек. Тек што сам се био шћућурио неко уђе; поче разговор; познам глас једног младића, по имену Фосе, чији отац, казанџија, спаваше у другој соби; разговор се продужи.

Прва Сцена

Отац, мати и син.

Син. Ви и не знате оче? траже кројача... хоће да га ухапсе; по кући лом.. Чујете ли звонце? Слушајте, слушајте, ево их звоне код сајџије.

Мати. Нек звоне, шта се ти мешаш у то? туђе ствари нас се не тичу, [Мужу] Обуци се, човече, могу и овамо доћи.

Отац. (зевајући) Нека их ђаво носи! Шта им смета кројач?

Син. Не знам, оче, али има много света, шпијуна и жандарма, с њима је и комесар.

Отац. Можда је то само празна галама.

Мати. А, шта је могао урадити један кројач?

Отац. Шта је могао урадити? Могао је.,, сетио сам се!.. пошто тргује с чохом; могао је продавати одело од енглеске робе.

Мати. Он је, како кажу, употребљавао колонијалну робу... Ти се смејеш, а ако га ухапсе због тога.

Отац. Јест, због тога ће га баш затворити; није ваљда континентална опсада [blocus continental [1]) установљена тек онако.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Један полициски писар пита:

„По једном кривичном делу иступне природе, извесна лица кажњена су од стране ово-среске власти са по 100 динара у корист државне касе. Пресуду, једноме од осуђених, саопштио је и као неписмена потписао полициски писар а за тим исти писар то саопштење оверио. На жалбу другог лица, коме је саопштење пресуде извршено другог дана, акта су послата суду првостепеном, али их је суд вратио нерасмотрена и ставио примедбу: да се саопштење које је полициски писар извршио и исто оверио, изврши пред присутницима, и да је сада извршено саопштење без присутника, без вредности. Власт је понова вратила акта суду са мишљењем, да је саопштење правилно и да ни којим законским прописима није прописано како се саопштења у овом случају имају вршити. Али суд је и даље остао при својој одлуци, па је с тога вратио цео предмет среској власти, да се примедба његова изврши, додавши „да начелник ни једним законским прописом није овлашћен, да даје суду неке против-разлоге".

У колико ми је познато нема ни једног законског прописа, који би специјално говорио о начину саопштења иступних пресуда неписменим заинтересованим лицима, јер § 370. гр. суд. пост. говори о предаји исправа и др. одлука; чл. 3. зак. о истражним властима то исто у кривичним делима; а у §§ 15. и 16. Полиц. Уред. о томе ништа не стоји.

Ако суд ту своју примедбу оснива на претпоставци, да се полиц. чиновник у овим приликама може огрешити о своју дужност: да осуђеног оштети, односно учини да право жалбе изгуби; — онда шта би ваљало радити у овом случају:

„Полиц. чиновник има да изврши полиц. увиђај, парничари и сви други заинтересовани присутни увиђају неписмени; он руководи послом и рад овери?! Дакле, сви сем чиновника, неписмени".

Ситна, али ипак интересантна ствар.

Поводом овога молим уредништво за обавештење: да ли су примедбе првостепеног суда основане на закону?"

— На ово питање одговарамо:

У овом истакнутом случају, суд је имао пред собом жалбу онога лица, које је признало да му је пресуда саопштена, и на ову изјавило жалбу.

Према томе, суд је могао да оцењује само то: да ли је према жалиоцу изречена пресуда по закону или не.

У погледу другог осуђеног, коме је, као неписменом, саопштена пресуда и то оверено од стране власти, али се он није жалио, суд у опште није имао права ни да разматра пресуду, нити да цени: је ли она правилно саопштена или не.

То му право не даје ни § 15. и 16. Полицијске Уредбе, нити који други законски пропис.

Према томе захтев његов, да се ова пресуда понова саопштава пред присутницима, нема законског основа, и полицијска власт је имала законског права, да такав судски захтев не уважи.

Ако би се утврдило, да је орган полицијске власти био несавестан у овоме делу, он би био одговоран по закону, али то би била одвојена ствар.

Овако стоји ова ствар са законске стране.

Међутим, и ако оваквим начин саопштавања, како је полицијска власт учинила, није незаконит, ипак га треба избегавати кад год је то могућно, јер је много боље да неписмена лица потпише друго писмено лице, па да то после овери чиновник.

На тај начин власти ће одстранити увек сваку сумњу у правилност свога рада, и онемогућити свако сумњичење или потвору.

II

Суд општине голубињске, актом својим Бр. 547, пита:

„М. Г. П. М. и Ј. М. сви овд. пресудом Царинаре Н, која је извршном постала, кажњени су свави са по 10.164·45. дин. за кријумчарење сирћетне есенције, а сем тога још: да солидарно плате, на име редовних дажбина 667·63 дин. и на име таксе сваки по 70 дин. дакле укупно 31.370·98 дин. У самој пресуди стоји: ако осуђени не могу да плате ову казну једном трећином свога имања, онда да им се иста замени затвором, значи да суд општински утврди уверењем: како вредност њиховог имања не износи по 30.000 дин, да се казна не може наплатити; то да им се иста замени затвором.

Извршни органи среске власти налазе, да се казна може заменити затвором услед немаштине, а за редовну дажбину и таксу мора се узети у попис све како кретно тако и непокретно имање, без обзира на реч трећину; међу тим суд налази, да реч „трећина" имања обухвата како казну, таксу а тако и редовну дажбину, па кад то стоји онда се ни ова не може продајом кретног и непокретног имања извршити.

Како се ова пресуда налази на извршењу код суда ове општ, а рок јој је свега десет дана, то се учтиво моли уредништво да у наредном броју листа Пол. Глас. изволе дати своје објашњење: како оно гледа на ово извршење, да ли је правилно гледиште среске власти или не? јер се боје часници ове општ. да не би на себе, у случају какве грешке, навукли кривичну одговорност".

— На ово питање одговарамо:

Члан 153. царинског закона, усвојио је исто начело, који је предвиђено и § 28. кр. законика, да ће се новчана казна увек заменити затвором, кад је кривац не може платити $^1/_3$ свога имања.

Према овоме, ако свако од њих, појединачно, не може платити казну од по 10.164·45 динара трећином свога имања, онда им се казна мора заменити затвором.

Што се тиче редовне царине, на коју су солидарно осуђени, ту им се може узимати у попис имање, јер ова царина не улази у казну.

Исто то важи и за таксу.

Али, ако су ови људи земљоделци, онда им се у смислу тач. 16. § 471. грађ. суд. поступка, не може узети у попис, ни за казну ни редовну царину, ништа од онога имања, колико им штити ова законска одредба као земљоделцима.

Према овоме суд има да се определи какво ће уверење издати.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За исраживање преступних горосеча надлежни су градски и срески судови (где их има) а не начелници срески.

(Одлука Касац. Суда од 11. јуна 1912. године Бр. 81116).

Касациони Суд размотрио је акта сукоба о томе, ко је надлежан за претходну истрагу по оптужењу М. М. из Ц. оптуженог због горосече а који се сукоб појавио између тога суда, с једне, и начелника среза н. с друге стране, па је нашао:

Погрешно је посматрање тога суда, да се § 10. зак. о ср. и гр. судовима има

[1]) Blocus continental, забрана којом је Наполеон хтео да спречи трговински саобраћај јавропског копна са енглеском.

разумети у томе смислу, да су срески и градски судови надлежни само за истраживање оних злочинних и преступних дела, која су предвиђена у части другој кривичног закона, а не оних злочинних и преступних дела, које предвиђају други, специјални кривични закони.

Да се смисао овог зак. прописа што тачније уочи, потребно је обазрети се и на тежње, које су законодавца покретале при доношењу закона о ср. и гр. судовима. Тако, поред осталога, тежња је законодавца била да се истраживање тежих кривичних дела, ових чије суђење спада у искључиву надлежност државних судова, од досадашњих истражних, полицијских власти приноше у надлежност ср. и град. судова.

Тој тежњи је одговорено кад је пом. §. ом. 10. прописано да у надлежност среских и градских судова спадају истраге злочинних и преступних дела, а што је истовремено додало и „предвиђених у части другој кривичног закона" разлог је не то, што се хтело, да се истраге таквих кривичних дела из других, специјалних закона изузме из њихове надлежности, већ то што су сва кривична дела, која су у тој другој части Кривичног Закона предвиђена или злочина или преступна, као и то, што Кривични Закон у својој трећој части предвиђа и иступа кривична дела, чије се извршење и суђење желело да остане и на даље у надлежност полицијских и општинских власти.

У остатом, где се то хтело, да се истраге појединих преступних дела изузму из надлежности ср. и град. судова, то се и изричио предвиђало, као што је случај са преступним делима из закона о штампи, за чије су извршење и на даље надлежне досадашње истражне власти по тим делима — привостепени судови.

Горосече, поводом које је се и овај суков о надлежности појавио, су кривична дела из једног специјалног кривичног закона — о шумама — и, с обзиром на казну, којом су угрожена, као и на процес чл. 20. зак. о шумама, она се имају третирати као преступна у тамо наведеном случају, па се и надлежност за истраживање преступних горосеча према томе и, из разлога напред наложених у процесу § 10. зак. ср. и град. судовима има признати овим судовима.

J

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милорад Миљковић, из Буровца, у срезу жупањском, потражен је ради одела Апелационог Суда у Београду, из Смедеревске, на бегству.

Дежела начелника среза јасеничког Бр. 12270.

Франц Дешоши, аустро-угарски војни бегунац, који је служио при јагодинској болници, извршио је крађу, и побегао. Он је средњег раста, смеђ, бркова плавих, у одељ је белом.

Дежела начелника среза беличког Бр. 11486.

Милан Стефановић, осуђеник поправничног радионог завода, чију слику налазимо, побегао је.

Родом је из Крњева, среза орашког, општ. смедеревског, стар 23 год.; стаса средњег, очију жућкасто-зелених, косе и бркова плавих; од особених знакова има: на левој руци белегу од ране неправилна облика величине 23/1·5 за 17 с. правца лакта страна спољна; белегу од посекотине права линија, правца косог величине 2 см. за 8 см. назад реда десне обрве; и белегу од раке правилне и облика петпарца за 4 с. испод седмог обртаја и за 4 с. у лево у кичме.

Дежела Управе поправничког радионог завода Бр. Бр. 2566.

Милан Ђорђевић, из В. Крчмара, који је радио на пилани Светозара Јовановића, у Љубићу, побегао је и одиео Светозару 747 дин.

Он је стар 30 година, средњег раста у лицу пун, очију бућастих.

Акт начелника среза љубићког Бр. 8903.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за оним побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају пропаљивки страживарно их упуте властима које су потеранице издале, с позивом на означене бројеве акта или дежеша.

ТРАЖИ СЕ

Боривоје, син Томе Радосављевића, из Брестовника, ђак 2 разреда смедеревске гимназије, отумарао је неизвано где.

Он је стар 13 година, плав, омален, очију црних. Од одела имао је: панталоне од платна, прслук од шајка и бео џемпер од свиле.

Дежела начел стви општ среза смедеревског Бр. 5898.

КРАЂА СТОКЕ

Драгољубу Брашковићу, из Теочина, украдена је побила стара 4 године, даље праве, без рогова.

Акт начелника ср. љубићског Бр. 9090.

Обража се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу.

МАНГУП СТОКА

На Ранов је нађен ждребац, даље мангуп ждребац, даље приблизно стар 1—2 године.

Дежела начелника ср. ступањичког Бр. 9292.

У општини шишавачкој, нађена је мангуп крава.

Дежела начелника ср. ћупријског Бр. 8841.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

акта је у штампу, и до краја месеца јула биће потпуно готова, да ће се прих дана августа већ разашиљати свима општ, који су положили претплату.

Сви они, који желе да купе ову књигу, нека пошљу претплату до 25. јуна ове године, јер ће доцније продаја цена књиге бити већа, поштн је већој приложат и веома лепо уређен регистар — садржај.

21. јуна 1912. г.
Београд

Димитрије С. Капајрић
опружне начелник у пензији
„Његошева" бр. 71.

Штампа Крал. Срп Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 26. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 8. ЈУЛА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЂЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза прагујевачког Благоја Радовановића, начелника друге класе истога среза;

за секретара друге класе начелства округа ужичког Михаила С. Илића, секретара треће класе истога начелства;

за секретара друге класе начелства округа рудничког Радомира Новаковића, секретара треће класе истога начелства;

за секретара друге класе начелства округа чачанског Радомира П. Васиљевића, секретара треће класе истога начелства;

за начелника друге класе среза посавског, округа београдског, Вожидара Ристића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза пореч ког Михаила Првуловића, начелника треће класе истога среза;

за секретара друге класе начелства округа смедеревског Ђорђа Ст. Костића, секретара треће класе истога начелства;

за начелника друге класе среза мачванског Михаила П. Илића, начелника треће класе истога среза;

за секретара друге класе начелства округа тимочког Војислава Кимпановића, секретара треће класе истога начелства;

за секретара друге класе начелства округа ваљевског, Војислава Анђелковића, секретара треће класе истог начелства;

за полицијског писара прво класе начелства округа крушевачког Гаврила Јевтића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара прве класе среза пожаревачког Драгишу Пантелића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза посавско-тамнавског Милана И. Поповића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Милорада Лозанића, полицијског писара треће класе исте Управе;

за полицијског писара друге класе начелства округа прагујевачког Светислава Ранковића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза бољевачког Живојина Поповића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза поцерског Владимира Константиновића, полицијског писара треће класе истога среза, и

за полицијског писара друге класе среза млавског Душана Ђурића, полицијског писара треће класе истога среза.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Христофору Ђуричићу, полицијском писару треће класе начелства округа топличког, уважи остатка, коју је поднео да државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 27. јуна 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Радивоје Јоцић, полициски писар треће класе начелства округа чачанског, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 29. јуна 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђурићића
судије Касационог Суд

(НАСТАВАК)

54. **Кад чувар шума начини неоспорити реферат о тросечи, или, ако је неписмен, кад се његовим саслушањем код општинске власти начини такав реферат, онда у таквој радњи стоји дело из § 111. кази. зак. а не дело из § 133. т. 16. к. зак.**

[III 19. X 1911. № 12980; види и т. 23 наших бележака).

Примедбе III 19 X 1911. № 12980.

„Да би стојало кажњиво дело из тач. 16. § 133. крив. зак. потребно је да чиновник поднесе наваљање лажно наведење или најшљење, у намери да коме користи прибави или да коме шкоди, а то значи да дотични чиновник таквим извештем или најшљењем није још створио такав доказ, да би сам по себи био у смислу § 214. крив. с. пост. потпун доказ о ономе о чему гласи. Кад то стоји, а међутим по ономе оптуженој тужба државног тужиоца преставља, да је оптужени на протоколу код општинског суда № 786 (а и код иследне власти на протоколу № 1083) најавио; да је Х. и У. затекао у тросечи сеоске шуме, онда таква његова најава, стављена на протокол у форми законом прописаној, преставља и по наведеном § 234. крив. с. пост. и по чл. 133. зак. о шумама, јавну исправу, дакле потпун доказ о ономе о чему гласи, а то је: да је направљена тросеча на месту, означеном у томе протоколу и да су исту означена лица и направила.

На овако по чл. 133. зак о шумама, на чувара шума лежи дужност, да потребан реферат поднесе, а то је према наложеноме оптужени својим саслушањем и учинио, на основу чега је и из-

вићање вршено, на он — оптужени — потом на кућном претресу изјавио: да оптужене Х. и У. није на сеци ухватио, због чега су они пресудом суда Београдског првостеп. суда № 14027/1909. као невини ослобођени, — онда је Апелациони Суд погрешно одобрио пресуду првостепеног суда, налазећи да у радњи оптуженога стоји дело из тач. 19. § 133 казн. зак. неће је било дужан да изнесе законску оцену, да ли у таквој радњи његовој стоји дело из § 111. казн. зак. у вези са § 137. ист. зак. кад је од његове стране учињено све, што се за постојање овога дела тражи[*].

Напомена. Оптужени чувар шума, по чл. 133. зак. о шумама надзирао је да састави реферат о пороченим, који по овоме законском пропису служи за доказ чињеница, који су у њему оверени. Он је такав реферат и начинио, т. ј. он сам није био у стању да га начини, пошто је неписмен али његово саслушање у општинском суду, које је опет надлежан за дати рад по овоме предмету, преставља грађење те исправе — реферата о пороченим. Овде је дакле оптужени, јавни службеник, издао извесну исправу у делокругу своје надлежности. Како је она неистинито издана то стоје елементи дела из § 111. н. зак. Дело подношења лажног извештаја о коме се говори у тач. 16. § 133. н. зак. овде не стоји, пошто је службена радња оптуженога парочито управљена на издање исправе по служби и има све услове из § 111. казн. зак. а § 133. казн. зак. у опште је комплементарне природе (као што се види из његовог прег одсека, где се вели „ако ова не прелазе у друга именована зла дела) па се овде не може ни да примени кад ми већ имамо друго дело, које је предвиђено у казненом законику[1]).

55. Један случај оптужења за дело насилног побачаја (§§ 168. и 169. казн. закона).

Мотиви решења првостепеног суда.

Да би постојало дело насилог побачаја предвиђено и кажњиво по § 168. крив. зак. потребно је да је трудна женска употребила спољна или унутрања средства, да овој изод умора или побацн, и да је услед тога дете рођено прерано или мртво или да је живо рођено, но услед тога умрло.

У даноме случају протоколом секције утврђено је да је нађен леш девојке, рођен девета пре времена — у шестом месецу — али да се на истом није могао примотрити ниједан траг, да је овај порођај његов насилно — спољним или унутрашим средствима пре времена изазван; и лекарским прегледом над опт. Х. утврђује се и то, да ни код ње, — и ако је утврђен побачај детињег леша баш од њене стране, — није могло да се констатује, да је било ма каквих трагова, да је овај побачај био изазват механичним манипулацијама (трљањем, притискивањем итд.) а нападним лекарским прегледом, према уверењу № 13647, није констатовано ни то, да је било ма каквих трагова, да је овај побачај изазват и хемијским, унутрашим, средствима, и ако се у томе уверењу вели: да није искључена могућност за побачај хемијским средством, јер је прегледом доцкан вршен, па су се, можда, трагови овога изгубили, над се првим прегледом, још док је постојала вероватноћа да трагови употребе хемијског средства нису били исчезли — од овога питања не констатује, што је знак да употреба оног средства у опште није ни била, а ово тим пре, што је овај преглед одлучен био, па чак није извршен ни прегледа напитка — лека из апотеке, који опт. Х. вели да је употребила за побачај, да би се на тај начин могло тачно констатовати, да ли је баш он непосредан узрок за побачај детета. Према овоме суд не може узети као истинито ни тврђење опт. Х. да је побачај следовао непосредно после испијања онога лека, што јој је опт. У. дао, јер сама и дејство тога лека није испитано, да би се знало: је ли баш то било непосредан повод за побачај. С тога нема доказа за постојање дела из § 168. н. зак. итд.".

Примедбе III-ег. XII 1910. № 1506/3.

„Кад се признањем опт. Х. на протоколу Бр. 19929, при коме је и на прегресу остала, утврђује, да је она попила точност, коју јој је дао опт. У. и да је одмах после тога побацила дете; а с друге стране над акта истраге по овом оптужењу показују, да је лекарски преглед опт. Х. извршен тек на дне недеље после побачаја, када су се трагова од порода на трбуху или другом органу опт. Х. могли евентуално изгубити, онда је суд, пеневши помен. признање опт. Х. по §§ 5, 51 и 225. крив. с. пост. у вези и односу с осталим прибраним доказним материјалом, требао да размисли и оцени: дали поменута радња оптужених не садржи оно битне елементе, чији скуп чини правни појам дела из § 168. казн. закона".

Пропостепени суд дао је на ове примедбе своје противразлоге, који су и усвојени у општој седници Касационог Суда, и тако је судско решење остало извршно.

[О. С. 12. XI 1911. № 14213].

Напомена. Судски рад по овоме делу не показује да је учињено све што треба за правилну истрагу и оцену овога оптужења. Он нам пружа материјала о томе: како се код нас истрага судских деликата уопште врши и како се дако крици ослобођавају. Нарочито код деликата, где је истрага у вези с лекарском експертизом, она се врши непотпуно и непоуздано.

Судских лекара ми и немамо, већ њихову дужност врше превентивно општински и срески лекари. Они су и иначе оптерећени својим дужностима, а поред тога за овај рад нису ни хонорисани и онда овоме важном послу не приступају с довољно пажње и труда. С тога су, нажда, њихови одговори на судска питања, обично нејасни и неодређени, и после овакве експертизе остаје отворено поље за извођење произвољних закључака. Права је потреба да се наша судска експертиза постави на бољу и сигурнију основу.

У конкретном случају оптужена Х. признаје да је употребила неко хемијско средство за побачај и одма потом побацила, а лекарским уверењем тврди се да није искључена могућност да је такво средство и употребљено. Кад то стоји и кад је уз то лекарски констатован и побачај детета, онда је збиља имало разлога да се усвоје примедбе одељења и да се даљом судском истрагом и оценом поступа за пронађазак материјалне истине. Могло се трагати: а) да ли је оптужена имала каквог повода да учини лажно признање, које се слаже с појединим моментима, истрагом утврђеним, б) да ли је вероватно да је побачај изгуњено од каквог другог узрока итд. Према резултату и оцени свега материјала, прикупљеног истрагом, суд би тек имао да се одлучи оће ли ово признање прихвати или одбацити.

Ну и при досадањем стању истраге било је довољно разлога да се признање оптужене Х. по § 225. крим. с. пост. узме као правни доказ, је оно одговара погодбама, које су постављене у овоме законском пропису.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ЕКСТРАДИЦИЈИ КРИВАЦА — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

од

АЛ. ЈОВ. КУЗМАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

Општа одбрана и општа сигурност, на којој треба да раде државе залостављањем, не налажу да се екстрадиција приступа без обзира на тежину кривичних дела и без обзира на специјалне карактере, које имају поједина кривична дела према држави и друштву.

Екстрадиција тражи притварање кривца, да би се она могла у своје време извршити; због тога притварање екстрадиције се не приступа за лака кривична дела, јер она мора пропадуре често пи на далеко не стоје у сразмери са казном, коју повлачи кривично дело. С тога се издавање врши само за тежа кривична дела, за која је вредно тражити помоћ и од друге државе. За нешину злочиних дела и за извесан број по врсти преступних дела екстрадиција се дозвољава. Која су та кривична дела, због којих једна држава другој издаје кривце, набрија се у међународним уговорима о издавању кривца. Лактена се, да дотичано дело, због ког се тражи екстрадиција, буде кажњиво по законима обе државе, и оне која тражи и оне која је умољена, јер се екстрадиција прибегава у циљу опште одбране, а интерес за општу одбрану не сме да се, кад дело није кажњиво по законима обе државе. Сва стварно тежа дела обично кажњавају све културне државе, и онда у условој за екстрадицију, да дело буде кажњиво

[*]) Види и Цимб, коментар, под § 111. и 133. казн. зак.

по законима како земље, која издавање тражи, тако и умољено државе, огледа се овај захтев, да се екстрадиција чини само за тежа а не и за незнатна кривична дела. Дела, због којих се екстрадиција одобрава, јесу: а. по конвенцији српско-италијанској: оцеубиство, детоубиство, намерно убиство с предумишљајем или без предумишљаја, тровање; злостава и повреда, хотимична с предумишљајем, проузроковање какве неизлечиве болести, трајне неспособности за рад, потпуног губитка једног органа телесног, тешког осакаћења, или смрти без намере на убиство; двоженство, одвођење малолетних, силовање, побацивање; дело против наравствености извршено насилно или извршено ненасилно према детету, мушком или женском, испод четрнаест година; дела која помажу разврат малолетних лица; напуштање, прикривање, размењивање, подметање и крађа деце; паљевине; рушења зграда, парних машина, и телеграфа; уништавање докумената или других јавних исправа; удружење злочинаца; теже крађе или кад покрађа пређе вредност од хиљаду динара; отмица, изнуда; претње о нападу на лица и ствари, које се кажњавају као злочини; повреда личне слободе и неприкосновености стана, извршена од појединаца; кривице о лажном новцу и папирима од вредности као и о лажним знаковима; лажно сведочење и подмићење сведока; кривоклетника; незаконо наплаћивање такса, утаја државног новца и подмићење чиновника; лажно банкротство и превара учињена од стране презадуженог дужника; превара и злоупотреба поверења; кривице учињене у погледу лађа, особља и ствари на лађи; утаја ствари добивених од кривица предвиђених конвенцијом; — б. по конвенцији српско-швајцарској: намерно убиство, оцеубиство, детоубиство, тровање, побацивање; двоженство; силовање; дело против наравствености извршено насилно, или извршено без насиља према детету испод четрнаесте године; одвођење малолетника; напуштање, прикривање, размењивање, подметање и крађа деце; злостава и повреда намерна, која је проузроковала смрт, болест или неспособност за рад преко двадесет дана, или која повлачи за собом осакаћење, слепоћу, губитак једног ока или другу сталну слабост; завере противу лица или имања, које се кажњавају као злочини; повреда личне слободе и стана од појединаца; паљевине, крађе, отмице, изнуде, преваре; злоупотребе чиновничке, и подмићење чиновника; кривице о лажном новцу и папирима од вредности као и о лажним знаковима; лажно сведочење; кривоклетство; подмићење сведока; клевета; лажно банкротство; поништај туђих ствари; уништење докумената и јавних исправа; кварење железница, парних машина и телеграфа; удружење злочинаца за чињење дела предвиђених овом конвенцијом, и прикривање ствари добивених од кривичних дела такође предвиђених конвенцијом; — в. по конвенцији српско-белгијској она, која су предвиђена у конвенцији српско-италијанској; — г. по конвенцији српско-холандској: убиства, уцене, злоставе и тешке повреде; побацивање; силовање и дела против наравствености; блуд са женском испод 16 година старости; дела која помажу разврат малолетних лица; двоженство; одвођење, прикривање, поништење и подметање детета, или изношење да дете постоји; одвођење малолетника; дела о лажном новцу и лажним знаковима; фалсификати и употребе лажних исправа; кривоклетство; подмићење чиновника, примање мита, и злоупотребе чиновника при руковању новцем и стварима; паљевина; поништај туђих зграда; насилни напад противу личности или имања; побуна на лађи; кварење железница; крађе, преваре утаје и лажна банкротства; — д. по конвенцији између Србије и Велике Британије: убиства, покушаји убиства, и завереничке припреме за убиство; тешке телесне повреде; дела о лажном новцу; фалсификати; крађа и утаја; поништај туђег имања; преваре; примање ствари добивених крађом или утајом; лажно банкротство; кривоклетство; силовање; блуд са женском испод 14 година старости или покушај тога; кривична дела противу чедности; побацивање; напуштање деце; лишавање личне слободе; повреда стана; паљевине; разбојништва; квар на железници; изнуда; трговина робљем; и дела на мору и лађи као побуна, гусарство и томе подобно; — ђ. по конвенцији између Србије и Уједињених Америчких Држава: убиства и покушаји убиства; паљевине; разбојништва и теже крађе; фалсификовање и употреба лажних исправа; дела о лажном новцу и знаковима; утаје и преваре; кривоклетство; силовање, одвођење; кварење железница; трговина робљем; и дела на мору и лађи; — е. по конвенцији српско-аустро-угарској: убиства, побачаји; хотимична телесна повреда и злостава; прикривање, поништај, подметање детета или изношење да дете постоји; напуштање детета, одвођење малолетника или жена; дела против неприкосновености стана; силовање; дела против благонаравствености; двоженство; фалсификати; дела о лажном новцу и знаковима; лажно сведочење и поткупљивање сведока; лажна заклетва; проневере и незаконита наплаћивања од стране чиновника; подмићивање чиновника; крађа и разбојништво; насилна изнуда; утаја и превара; лажно банкротство; поништај туђих ствари; паљевине; злочиначка употреба експлозива; дела која могу изазвати поплаву; дела против безбедности бродова и железница; дела против јавне здравствености; прикривање ствари крадених или утајених, помагање кривцу да казну избегне; удружење зликоваца ради чињења кривичних дела.

Од захтева, да су дотична кривична дела, због којих се екстрадиција тражи, кажњива по законима обе државе, одступа се само код извесних дела, која по правном осећању долазе неоспорно у недопуштене радње, али за чије кажњивање у појединим земљама нема законског наређења за то, што је у њима н. пр. немогуће учинити таква дела.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПРОФЕСИЈОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ

(НАСТАВАК)

Дечји криминалитет.

Најзад у свима земљама констатује се, и у статистикама градова и у статистикама села, веома знатна сразмера младих људи у криминалитету. Сразмера ова мања је, истина, у селима, и малим градовима но у великим градовима, али је ипак доста знатна и довољна да привуче пажњу криминалисте и полицајца.

Оно што је нарочито за узнемиравање, то је што млади злочинци не врше злочине и преступе само против сопствености, већ и против личности. У статистикама убистава налазимо их у знатном броју. Човек се мора пренеразити кад чује, да је велики део убистава последњих година извршен од младих људи, и то на најсвирепији начин. Почев од младог Тропљана (стар 20 год.), убице фамилије Кинг (6 личности), млади људи извршили су ово покоље: Леклерк, стар 18 год., убио је три лица; Жакијар, стар 17 год. и Виони, стар 15 год., убили су пет лица; *Греми*, стар 16 год. убио је једног старог рентијера, једну жену и запалио један ферм, итд.

Узроке увећавању дечјег криминалитета испитивали су криминалисте и одлични социјолози. Немогућно је, у осталом, испитати у детаљима ове узроке, пити ово испитивање интересује директно практичара. Може се само рећи, да је школски вагабондаж врло важан фактор увећања дечјег криминалитета, који се обично јавља услед дезорганизације домаћег огњишта. Отац и мати врло часни у осталом принуђени су да по цео дан проведу ван куће, на раду, и да на овај начин напусте дете, које налази на улици рђаве другове и, угледајући се на њих престаје одлазити у школу.

У малим градовима, ово напуштање школе мање је опасно, јер учитељ, позивајући родитеље, успева да малу скитницу брзо врати у школу. Сасвим је, пак, друга ствар у великим местима, где учитељ није у стању да ово учини. Чак и у селима често му је немогућно да скупи своје стадо, јер овде сами родитељи задржавају понекад децу од школе због разних својих послова. У овим случајевима, истина, од школског вагабондажа нема никакве опасности по криминалитет.

Друштво фамилијарног патронажа у Паризу предузело је озбиљну анкету у времену од 1900. до 1903. год. пород 646 фамилија, о чијој је деци оно водило старање, и констатовало, да је међу овим фамилијама било:

161 нормалних и легетимних;

116 дезорганисаних разводом родитеља,

322 дезорганисаних смрћу једног или оба родитеља, и

78 нормално-природних.

Изгледа, на прин поглед, да корупција деце постоји само по градовима, и то нарочито по великим градовима, али

у сваки није тако. Скоранаши злочин, као нпр. онај Живојев, доказују да ова опасност постоји и у селима, само што је у овима надзор много лакши но у великим градовима.

Специјализирање професионалних злочинаца.

Казали смо раније да се професионални злочинци, нарочито по градовима, деле на две категорије: *мушку* и *женску*. У свакој од ових категорија налази се велики број специјалиста. И доиста, злочиначки се свет специјализира. Према своме старом занату, ако га је имао, или према околини у којој се налазе, почетник бира један специјалитет. Металски радници, браварски или механичарски н. пр. изабраће превасходно такав специјалитет, у коме ће моћи искористити своје професионално знање. Они ће се одати крађама помоћу обијања или палауза, док ће литографи постати лако фалсификатори итд.

Индивидуе, које никуд нису радиле какав занат, и које с тога не притежавају специјалних знања, почињу, готово увек, своје шегртство извршењем лаких крађа, као што су н. пр. крађе из излога, од заспалих или пијаних лица итд.

Похођење судских претреса.

Велики број повратника посећује редовно судске претресе, али не из радозналости, већ да на њима што научи. То је њихова *забавничка школа*, као што они веле. Говори искусних вештака прилично увек њихову пажњу, јер на њих сазнају шта не треба да раде приликом вршења својих дела. Са овог разлога потребно је, да вештаци своја излагања чине на такав начин, како ће моћи пратити само судије, поротници и адвокати.

Посећујући судске претресе, повратници се упознавају и са кривичним законом и поступком. Поседи од њих знају ове законе као и сама адвокати, и човек се у истини изненађује слушајући их како о појединим случајевима дискутују начином често правничким.

Специјалисте више класе разликују се од специјалиста ниже класе. Први су много вештији од других. Као главне специјалитете више класе наводимо: крађе по великим хотелима, превере при коцкању, крађе накита итд.

Специјалитети ниже класе они су: крађе помоћу обијања, ноћни напади, отимања, крађа на чекмеџета итд.

Извесне врсте злочина и преступа заједничке су обема категоријама преступника, али ипак у начину њиховог извршења постоји увек велика разлика. Индивидуе, које припадају првој категорији, ретко се кад ослањају на случај при своме раду, већ се увек добро обавештавају и окружују потребним мерама предострожности. Поред свега, оне прелуђивају „*масно*“ само онда, кад су увереле да ће његова добит бити сразмерна опасности којој се излажу.

Ниска класа ради брутално и са врло мало обазривости.

Место састанка специјалиста.

По великим градовима специјалисте се састају на нарочитим местима, обично у појединим кафанама. Тако се, набављачи женскиња за јавне куће у Паризу састају у кафани, која се налази у једној од најживљих улица. Недалеко од ове кафане налази се једна друга, коју искључиво посећују крадљивци по мансардама. У једној другој великој париској улици налази се, такође, кафана, у којој се састају крадљивци драгоцености, и продају покрадну јатацима.

У самом центру Марсеља налази се више кафана и продавница пића, у којима се састају поједини злочинци — специјалисте.

У Берлину, у чекаоницама треће и четврте класе, на пруској железничкој станици, скупљају се коцкари у циљу пљачкања руских и пољских емиграната, или пољских радника који се враћају после жетве.

Ова места састанака специјалиста не треба мешати са кафанама, баловаима итд. који служе за опште састанке свију злочинаца.

Злочинци специјалисте у опште су много боље одевени, и често се на по чему не разликују од часних посетилаца кафана. Они, који нису посвећени у обичаје професионалних преступника, немогуће их лако са радницима, трговачким путницима итд. које су дошли да с друговима разговарају о пословима, или да „*угасе жеђ*“.

Психологија професионалних злочинаца.

Било би више него дрско стварати психологију, која би се примењивала на све професионалне злочинце. Као и код часне популације, психологија злочинаца варира од једне индивидуе као другој. На исти постоје неколико карактеристика црта, које се налазе код великог броја професионалних злочинаца. Познавање њихово важно је за практичног криминалисту, јер му може користити у истрази. Ми ћемо их с тога укратко изложити, не претендујући ни најмање да од њих стварамо законе, као што то чине извесни теоричари криминалне антропологије. Сам тај факт што су оне карактеристичне црте констатоване код великог броја злочинаца, не значи још да се оне морају наћи код свију злочинаца.

(наставиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Сим. Континенталне опсаде! Шта је то очо? То је нешто на води?

Матв. Да, нажи нам шта то значи, само тачно.

Отац. То ће рећи да је кројач беа сунце добро опколен.

Матв. Сиромах човек! Сигурна сам да ће га затворити.... Кад би зависило од мене за таква дела, која нису кривична, ја бих га сакрила у моју кошуљу....

Отац. Знаш ли ти колики је тај кројач? Он је пуцао човек!

Матв. Свеједно, сакрила бих га исто. Водила бих кад би дошао амо; ти се сећаш онога војног бегунца....

Отац. Бући, бући, ено их пешу се.

Друга сцена.

Претходни, комесар, жандарми, шпијуни.

У том тренутку комесар и његови пратиоци, пошто су претресли целу кућу одозго до доле, стигоше на четврти спрат.

Комесар. А, врата отворена.... Опростите што вас узнемиравам, али то чиним у општем интересу.... Ви имате као суседа једног великог разбојника, човека које је у стању убити оца и мајку.

Жена. Шта? Господин Видок!

Комесар. Да, *Видок*, Господо, и ја тражим од вас, ако сте га ви или ваш муж примили, да ми га одмах и без изговора издате.

Жена. Ах, Господине комесаре, можете прегледати сваку ако вам то чини задовољство.... Ми да сакријемо једног...

Комесар. Молим вас... закон је врло строг! има један параграф, који се не шали и могли би се изложити великим казнама; за једног осуђеника нијата није него...

Муж. (жено) Не бојимо се ми ничега, господине комесаре.

Комесар. Тако и треба... ја вама потпуно верујем, али да не бих имао шта себи пребацити, ви ћете ми дозволити да извршим један мали претрес, то је проста формалност. (Окреће ући се својим пратиоцима) Господо, изласци су обезбеђени?

Пошто је обзиљно прегледао прву собу, комесар уђе у ону где сам ја био. — А у овом кревету? рече он дижући завесе и ја осетим како се крај мојих ногу подиже душек и полако опет спусти. — „Нема га! Као да је постао невидљив рече комесар; треба баталити“. Нико не може да појми колика су ми терет ове речи одвалиле. Најзад комесар са својима оде, жена казанџијина из ућивости их испрати, а ја остах са оцем, сином и једном девојчицом који нису ни помишљали да сам тако близу њих. Они не почеше жалити. Али ускоро господа Фосе дотрча пресечући све два и два бисмана; беше врло задихана и уплашена.

Трећа сцена.

Муж, жена и сви.

Жена. О, Боже, Боже, колико је само света скупљено на улици! Страшне се ствари говоре за г. Видока, па ипак ја мислим да ту има нешто истинитог; где је дима ту и ватре има. У осталом, ја тога човека нисам ни видела да ради и ако се зове мајстор — кројач.

Муж. И ти си као и други свет, правиш му неке претпоставке; видиш какав се брбљивица! Међутим, нас се само

једно тиче, управо мислим да ће нас се питати: за шта га оптужују? шта кажу?

Жена. Шта кажу? Да човек задрпље кад само помисли на то. Кад се каже за једног човека да је осуђен на смрт за разбојништво,... Волела бих да чујем овог жалог кројача, што му је дућан одонуд пајаца...

Муж. Море, завиди му због радње...

Жена. А портирка из броја 27 каже да та је виђала свиће вечери са неком дебелом штаницом, тако добро пробуженог да га је једва познала.?..

Муж. Портирка то каже?

Жена. И да је ишао и чекао некога у Јелисејским Пољима.

Муж. Они то тобе само магарче.

Жена Магарче! Магарац је може бити онај ликерџија који каже да су сви они, који су долазили Видову, лопови и да су га видели са сумњивим људима.

Муж. Дакле, сумњиви људи; затим?

Жена. Затим да је комесар рекао бакалину да је Видов рђав човек... још горе... казао је да је велики злочинац, који је досад успевао да избегне заслужену казну.

Муж. И ти то верујеш! баш си права годљива! ти верујеш помесару! Чујем ли сво куца четврт... Мени нипако не иде у главу да Видок може бити рђав човек, он ми баш на против изгледа добар, исправан... а, па послетку, пока будо какав хоће, нас се не тиче, гледајмо наш посло... сво пропе и но сата... треба радити... на посао!...

Разговор преста; отац, мати, син и мала Керка, цела породица Фосе, оде, а ја остадох закључан да разишљам о подлим интужбама полиције, која да би ме лишила помоћи суседа, труди се да ме предстани као озлоглашеног разбојника. Ова се тактика често употребљава, и ако се осмина на рекла-клала, и ако човека убубује, јер је неправедна. Она је пород тога још и непрактична, јер производи често дејство сасвим супротно ономе које се хтело. Често пута људи, који би иначе имали да ухвате каквог лопова, пођаше се да ступе у борбу са једним човеком који је свестан свога злочина и има у изгледу гилотину.

Прођоше своро два сата од како сам затворен; не чујаше се ништа ни у кући, ни на улици; помиле се беду растурале; ноћно сам се био припирати док једна сменина неприлика не изгоњаша мој положај. Стадоше да ми крче прова и да ме завиђа стомах, и нако у себи не видох никаквог суд намовен за пуњау, био сам у великој невољи. Призорах да трчим из кошета у ћошке приметим најзад један дућан. Имаше нешто више трпети, подлегнем заплопац и... Тек што сам свршио чујем да неко гура кључ у браву, поклоним брзо дућај поклопцем и поновя се заклучам у моје склониште. Неко уђе; господја Фосе с Керком; неколико тренутака доцније дођоше отац и син.

Последња сцена.

Отац, мати, деца и ја.

Отац. Дакле, она јучерашња чорба није још подгрејана?

Мати. Још нисмо ни стигао а већ нисмо! Мотњују одмах на ватру ту твоју чорбу.

Отац. Зар те мислиш да ова деца нису гладна?

Мати. Ах, Боже! Не иде то тако брзо, нек чекају нао што и ја чекам. Боже би учинио да мало дуже у ватру него што ту гуњаш.

Отац [дувајући] Као да се сирзао овај дућај?... а, изгледа да цврчи, чујем ли?

Мати. Не, али осећам... не може бити друго... нема пепи...

Отац. Осећа се јучерашњи кукус то се може бити ти... Француз се смеје... шладим се да је он...

Син. Ето, какав је отац њему је крив цео свет.

Отац. Али, ти си једно невалало дете... О, Боже, нако то сирди!! Мислиш ли да си у штали! [дувајући] Да, јеси ли ти у штали! (Обраћајући се жени) види да нисн ти што год.?..

Мати. Ја, Увек би хтео да сам ја... али, тај сирад не престаје.

Отац. Он је сво јачи и јачи.

Керчица. Мама то сирди.

Мати. Ћаво нек носи овај пољопан загорех со.

Син у глас. О Боже какав сирад!

Мати. Ово је кућа, ово треба бацити... Фосе, отвори, бога ти, прозор...

Отац. Јеси ли видела, то је још једап подвиг твога сина.

Син. Ово, ја се закључам да писам!

Отац. Бутте, лажљивче једаи!.. Зар одиај дотаја није довољан? Господин, не може да иде на пот сират!... тешко му је ношета си још једаи сират!.. померићеме му се буброси!.. Жао ти ногу ?.. сад ћеш добити своје...

Син. Али очо?..

Отац. Не причај ништа... овамо... овамо, кад ти кажем! да те научим...

Син. Али... писам ја...

Отац. Ти си крив за све... како се каже?.. ко лако тај и краде...

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине алданске, актом својим Бр. 799, пита:

„Суд овај моли уредништво, да у првом наредном броју изволи дати обавештење о овоме:

Ову општину алданску, састављају два села, и то: село Алдинац и Репушница, па према томе она општина, поред свог председника, има и свога два намота као чланове суда.

Про извесног времена, имет села Алдинца дао је оставку, и ова му од стране суда и одбора на основу законских разлога одлуком уважена, а на његово место, истом одлуком, одбор је из своје средине изабрао једног одборника за вршиоца дужности кмета. До дана избора, и овакву одлуку надзорна полицијска власт одобрила је.

Сем овога, пре но што би био одређен нов избор на место овога кмета, десио се случај, те је овај кмет другога села Репушнице умро.

Поводом овога, суд и одбор и на место овог кмета увео је из средине одбора још једног одборника за вршиоца дужности кмета истога села Репушнице, до избора, па је и ова одлука према закону достављена надзорној власти, која је такође примљена к знању без икаквих примедаба, што значи да је у свему и одобрена.

Од онога дана, од кога су они одборници одлуказма уведени у дужност као вршиоци дужности кметова, они су на прво место примали кметовску плату, па су за то исто време примали и све дужности кметова, које из разних закона истичу.

Па како је ко чл. 88. става последњег закона о општинама казато, да се одборником може заменити само један кмет, а не више, и како овде у овакном раду не стоји замена кмета са одборником, већ стоји случај, да је општинска суд од једаред оба кмета изгубио, и њима изабрао вршиоце дужности кметова, то сада дакле, настаје питање, да ли је у оваквом случају прављан рад суда овог или не. Да ли се они сматрају као кметови или као вршиоци дужности кметова, пошто су, наравна ствар, и кметовску плату за то време примали, и напосле како се њихова потписи на преседама и осталим актима сматрају, да ли као кметовски или другачије, и да ли је њихов рад у опште прављан у колико су га они као овакви за време своје службе обављали или не?".

— На ово питање одговарамо:

Кад је имету села Алдинца уважена оставка а кмет села Репушнице умро, те тако ова кметска места остала празна, онда су им се морали наћи наменици.

Да су ова села имала још по једног кмета, онда би по чл. 38 и 120. закона о општинама, они били заменици ових бившим кметовима, али како тога није било, онда им је заменике требало наћи на други начин.

Тај други начин продвиђен је сталом осмом чл. 122. поменутог закона, дакле на одборника дотичних места, и суд је тако и урадио, и његов је рад у томе погледу сваобразан закону.

Одборници, одређени на овај начин да заступају кметове, узаде у сва права кметова, и сваки њихов рад у томе својству, и у границама закона, има пуну важност и законитост.

Оваква њихов положај није у сукобу ни са наређењима чл. 88. закона о општинама, јер се они овде не јављају у улози трошутих заменика кметовских, него у својству вршиоца сталне кметовске дужности.

II

Један полицијски писар пита:

Молим уредништв за објашњење у следећем:

Ја сам добио за писара I. класе на челства 16 марта 1905. г. а један други писар добио је исту класу крајем јуна исте године.

При преводу по новом закону обоје будемо преведени за писаре II. класе. Доцније тај писар буде отпуштен, и у пр. години опет враћен за писара II. класе.

Указом од 2. маја тек. год. добијемо обоје за писаре I. класе стим да сам у указу пред њим.

Године службе он има више од мене.

Није зато, што се овде тиче мога старешинства, но држим да је моје миљење правилно, кад налазим да сам старија, из ових разлога:

Што сам пре њега постао писар I. класе по старом закону: и

Што сам у указу од 2. пр. месеца, на првом месту између свих унапређених писара."

— На ово питање одговарамо:

По § 1. закона о чиновницима грађанског реда, „својство" чиновника задобија се указом, а по § 2. истог закона, од тога дана почињу и сва права чиновничка.

Према овоме, а с обзиром и на § 8. онога закона, по коме су године службе без утицаја на право унапређења, има се узети: да је старији онај који је први добио старију — вишу класу.

И, како и овде стоји случај, да је један добио I класу 16. марта 1905. год., а други тек пређен јуна исте године, то се има узети, да је старији онај, који је добио I класу месеца марта, јер доцније изједначавање није изменило овај факат.

Без онога, она околност, што је неко у једном указу први поменут, не би пружала право старешинства, јер се то има узети као ствар случаја, пошто код полицијских чиновника у опште не постоји ранглиста.

III

Деловођа општине блаженске пита:

„С. Ђ. књижар, под 28 јуном 1911. г. издао је уверење једном лицу, о томе, да у његовој књижари нема монопол. образаца од 2 динара, а на исто није прилепио таксу у 2 динара тач. 4 таксе тарифе зак. о таксама. Поменуто лице ово уверење приложило је уз жалбу, изјављену на пресуду суда општ. Б. Број 659, на коју је жалбу утиснуто марку од 2 динара, и првостепени суд К. одобрио је пресуду општ. суда решењем Бр. 27887 1911. године.

Књижар С. за неприлепљену таксу у два динара, учинио је прекршај на чл. 51 зак. о таксама.

Моли се уредништво за објашњење у П. Гласнику:

Да ли је за наплаћење овог дела и суду надлежан општински суд, пред који је поменуто уверење дошло; јер члан 51 стан 3 гласи; „за наплаћање суда надлежне су све власти пред које таква исправа дође," а чл. пак 61 тач. 5 гласи; за дела из чл. 54, као и за дела из чл. 51. и 53. овог закона, која се појаве пред самоуправним властима, пореска одељења."

— На ово питање одговарамо:

У овом истакнутом питању стоји случај чл. 53. закона о таксама, и на напи-ћај и суду надлежна су пореска одељења према тачци 5. чл. 61. истог закона.

Нова, даље, суд пошље уверење одељењу, а опо ће учинити даље што треба по закону.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У колико Београд постаје сталним седиштем све сигурнији од досадних опаснијих злочинаца, који одавде узмичу услед јаке контроле над осуђеним лицима и сумњивим светом у опште, у толико је приметније највећа страних, међународних злочинаца против имовине. Бугарске невладе београдским полицајцима и криминалној архиви Управе Београд, закључени исправним насоцима, господским наградом и одлом, стављањем по бољим хотелима и зетним минимумањем при својим операцијама,

3. **Михајло Собеф — Бојаџијев**, родом из Селвијена у Бугарској, стар око 35 година, висок, крупних црних бркова.

Кад су приведени полицији протестовали су најодлучније што се „беспразно као неправни људи" лишавају слободе, ну после опсежног

тесају да напише по коју врсту, док на последњу тако не буду ухваћени.

Тако су и они дана биле учестале крађе из џепова, нарочито по трговцима и у време кад су највеће посећени. Покрадени су ее само жалили на нестанак новчаница, пеки су чак сазнавали да су га изгубили, а нико није ни помишљао да су га покрали. Но нису ни примећивали кад је покрађен, те је хватање крадљивца у толико било теже. Ту после неколико дана живог трагања, крадљивци су ипак били похватани. Двојицу су детективи ухватили у Саборној Цркви о Видовданској светковој служби за покој погинулима на Косову, а трећи је ухваћен на трговишу, све при покушају да извуку новчанике, при чему су једнако од детектива и примећени, а не и од оних којима су новац покушали да покрадну. То су:

1. **Михајло Маркопас**, родом из Атине, са станом у Цариграду, одакле прави излете по Европи, стар око 40 година, угојен;

2. **Демостен Нерократос**, родом из Пиреје, са станом опет у Цариграду, стар око 32 године, сув, и

су сви тројица познати као опасни крадљивци. Марковић је од њих најсветији и најпрепредекији. При њему је пађена једна сврака, у коју њихових мајстор-ганова, са којом се сваки час у пратњи може обрнути и на тај начин закључани врата отворити. Према томе, тај се

же заустављао само на јачим прајама, само што је за ове друге био предухитрен. Из Београда извештаја нигде се, ни су и тамо биле сва тројица заједно, тек изгледа да стално задржавали рад. Али су у Београду сви подложно, у разним хотелима, становали. Двојица су више новембља у Земуну, а у Београд само преко дана прилазили.

Од како су они похапшени крађе су одједном престале, али нико противу њих није био доказ, то су после издржане тридесетодневног затвора у полицијској „Главњачи“ пуштени на слагда из Србије. Али су у Београду провереви, фотографисани, а о њима узета и прибављена сви потребни подаци и од стране полицијских органа добро упознати. Нека на ово тако селиште и остале полицијске власти обрате пажњу, јер би их пут нешто опет нашао у Србију у које сам их и напосиво слао.

ПОТЕРЕ

Петар Милошевић, б. земљорадник, одвео је Петкану шену Живојина Перића, тежака из Рибара. Петар је стар 50 година, средњег раста, плав, бркове шири, у новом оделу од шајка. Петкана има око 45 година, средњег раста, плава, сувоњава, на десном образу има младеж, у оделу је сељачком.

Депеша начелника гр. београског Бр. 11368.

Лука Новаковић, бравар-ски калфа, из Крагујевца, напустом пресудом прекогенског суда од 18. марта ор. год. Бр. 14587, кажњен је са 15 дана затвора за дело из § 250. о. зр. законика.

Нетачно место бављења непознато је.

Пронађеног треба подвргнути издржавању горње казне, и о извршењу известити надлежну власт.

Акт нач. окружа крагујевачког Бр. 10460.

Стевин Петровић, осуђеник шипког казненог завода, побегао је. Он је родом из А.-Угарске, стар 28 година, раста осредњег, у лицу црн, сув, очију смеђих, на левој руци до лакта има одсеком последњу.

Радован Княжевић, тежак, из Петровог Села, родом из Црне Горе, који одговара за убиство, побегао је из притвора.

Он је стар 20 година, повисок, изгледа мало погурен, добро развијен, малих мустина.

Депеша начелника гр. ваљевског Бр. 9311.

Тиосав — Тихомир — Марјановић, осуђеник београског казненог завода, чију слику износимо, побегао је. Родом је из Стрмова, среза рачанског, округа ужичког, стар 23 године, средњег раста, смеђе косе, скупљасто зелених очију; од особених знакова има: на левој руци бележи од посекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 1 см., удаљена за 1·5 испод горњег кажипрста; мањег величине житног зрна, удаљен за 2 см. испод грла; бележи од посекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 2·5 см. на реци десне обрве; бележи попрашких обима величине 3/2·5 с. на среди превоја леве стопаље.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 3772.

Коста Станковић, из Орнча, има да изврши десет дана затвора по судској пресуди али је у бегству. Стар је 18 година, висок, пријатељ, у оделу сељачком. Пронађеног треба ставити у затвор, а по извршењу казни известити начелника среза јабланичког.

Депеша среза јабланичког Бр. 13142.

Јакша М. Аксентијевић, из Слатаје, извршио је убиство и побегао. Он је стар 28 година, приватељ, сув, има шиљату браду, брчића заковрчених. У оделу је сељачком одела грађанског.

Депеша начелника среза деспотовачког. Бр. 8464.

Аца Миковић пелинар, из Дреновца у срезу чачанском, одговара за превару али се налази у бегству.

Он је стар 19 година, повисок, сиеђ, одело грађанско.

Депеша начелства округа подринског. Бр. 9550.

Маринко Мијаловић, из Лапчића, окр. поцкаревачког, који одговара за крађу, побегао је непред еирозданима. Он је стар 25 година, средњег раста, без браде, бркова кратких, косе црне.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 12419.

Манојло-Миливој Петровић, сарачки ратеник, одговара за повреду тела, али му се не зна место боравка.

Он је стар 20 година, а остали опис му је непознат.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 978.

Чедомир Комошевић, бивши осуђеник, одговара за крађу, али се налази у бегству.

Он је стар 25—26 година, раста средњег, погурен, у лицу у опште плав, очију зелених, нос прилично велики, правилног, браде и бркова нема, над говори ок мало ушка, очима

1 см., удаљена за 1·5 испод горњег кажипреста; мањег величине житног зрна, удаљен за 2 см. испод грла; бележи од посекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 2·5 см. на реци десне обрве; бележи попрашких обима величине 3/2·5 с. на среди превоја леве стопаље.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 3772.

Коста Станковић, из Орнча, има да изврши десет дана затвора по судској пресуди али је у бегству. Стар је 18 година, висок, пријатељ, у оделу сељачком. Пронађеног треба ставити у затвор, а по извршењу казни известити начелника среза јабланичког.

Депеша среза јабланичког Бр. 13142.

жмирка, и врло се често смеје безразложно. Одело сељачко од јагутог шајка.

Депеша начелника гр. прокупачког Бр. 12870.

Павле Радонковић, Јован Маринковић и Лазар Стојановић, Цигани, чији је опис непознат, извршили су крађу у селу Подунавцима и побегли.

Депеша начелника среза жичког Бр. 8723.

Пантелија-Паја Јовановић, Циганин из Кртинске, који одговара због крађе, побегао је од вајстр. Он је стар 30 година, средњег раста, ранијех, косе црне, бркова црних, мањих. Одело сељачко.

Акт начелника гр. пожаревског окр. ваљевског, Бр. 8621.

Тодор Иванов, осуђивани пожаревачког окружног суда, чију слику доносимо, побегао је. Родом је из Сергијанца, округа трговишког у Бугарској, стар 18 година, раста средњег, очију затворено плавих, косе смеђе; од особених знакова има: на десној шаци белегу од посекотине, преко јануара, величине 2 см, правац косилна; на кажипсту леве руке исто белегу од посекотине равне величине правац унутрашњи; на десном палцу белегу од чира величине и облика петнаринг страна спољна; и са десне стране темена белегу од раније неприлична облика величине 2/1 см.

Депеша Управе пожаревачког казнионог завода Бр. 2583.

Костантин Димитријевић, тежак из Песке, у срезу расинском, чију слику доносимо, одавно је позивано пуд **Драгишу** — Гику, младожењу ћер Доситеја Милутиновића, учитеља из Пајкова.

Костантин Димитријевић.

Пре тога он је обио кућу на пуђи Милутиновића и покрао: 240 динара у новчаницама од по 20 динара; два пара златних минђуша, два златна прстена, једну златну иглу, сто метара српског платна и разне друге мушке ствари.

Костантин има око 30 година, стасао висином, танког, образи дугих, лица и очију врло малих правих бркова.

Код се касније онда му особити знаци даду два горња предња зуба, који су на предњима удаљ до десна црни.

Од одела носи попораш и панталоне од памука беле пруге, на глави шубарски шешир а на ногама грађене опанке.

Драгиша је средњег стаса, има 14—15 година, добро развијена, округлих белих образа, црних очију, обрва и косе тамноте исте.

Акт грађевног судије за град Крушевац Бр. 6193.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да ка оним побегли лицима учине најстрожу потеру, и у случају проналаска стражарио их унуте властима које су потеривне издале, о поништи на означено бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Николу Станева, из Плевне у Бугарској, браки породица преко Бугарског посланства. Он је по свој прилици у Нишу или Лесковцу.

Кременку Недељковићу, из Доње, украдена је крава јалова, цветаста, матора 3 године.

Депеша начелника среза трстеничког Бр. 9447

Милети Бајкићу, из Синајлинца, украдене су две кобиле. Једна је ватрено доратаста, матора 6 година, има жиг О и у десно око бораза. Друга златасто, матора 7 година, жиг С, на челу цветаста.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 12264.

Михаилу Раковићу, из Брезнице, украдена је крава јалова, матора 4 године, длаке жуто бело, без ровања, рогова влакастих, три су јој сиве неправилне — ћелаве.

Акт начелника среза љубићског Бр. 8998.

Михајлу Јовковићу, из Ресника, украден је ноћ мрко доратаст, рованцен у оба уха, цветаст, матор 8 година, има жиг Т.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 7080.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ово поправље.

МАНГУП СТОКА

У општини беловодској пашли се мангуп во, длаке сиве, матор 8 година.

Депеша начелника среза лучничког Бр. 5419.

У општини доњо-пригањској, пашли се мангуп во, длаке мрке, без ровања, рогова влакастих.

Депеша начелника ср. власотиначког Бр. 9108.

Код суда општине сврљишке пашли се мангуп кобила, длаке доратасте, цветаста, лева задња нога путаста, жиг О.

Код суда општине в. градиштанске пашли се мангуп коњ, длаке загасите, матор 10 г.

Депеша начелника ср. рамског Бр. 9129,

Код начелника среза жичког пашле се две мангуп кобиле. Једна је длаке бело, са жигом положено В, без ровања, матора 10. година, у једно око бораво. Друга је длаке зелене, матора 5 година, одела, без жига и ровања.

Акт начелника среза жичког Бр. 9283.

За сву ову стоку тражи се сопственица.

НАЂЕН ЛЕШ

У Сави, под железничког моста, нађен је један утопљеник, чија се идентичност није могла утврдити.

Утопљено лице старо је око 40 година, средњег раста, браон смеђих, сувих, косе постепице проселе.

Од одела има: плави чохани фермен, кошуљу и гаће од грнског платна, на ногама шарене сељачке чарапе и дубоке сељачке опанке, на глави црну шубару, описано је уопште калемарском шамијом.

Родбина, чије је лица нестало, а нађа га у описаном лицу, нека се јави најкрће сеизмалском с позивом на горњи акт Бр. 7003.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 27. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 15. ЈУЛА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара треће класе начелства окр. крајинског Драгутина Ј. Васића, писара прве класе антропометриско-полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела у Пожаревцу, и

за полицијског писара друге класе среза копаоничког Вујицу Ж. Мицића, полицијског писара исте класе среза жупског, — по службеној потреби, но без права на накнаду путних и селидбених трошкова.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. јула 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за писара четврте класе антропометриско-полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела и шефа истог одсека у Пожаревцу Милана Графа, полицијског писара треће класе начелства округа пожаревачког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. јула 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Ђорђе Матејић, секретар друге класе начелства округа крајинског, и

Ђорђе Стојановић, полицијски писар прве класе начелства округа нишког, — на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда ставе у стање покоја с пензијом, која им према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 6. јула 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђуричића

судије Касационог Суда

(НАСТАВАК)

56. Кад оптужени нанесе писмену увреду једном истом лицу, у два маха, онда је продужење (§ 70. казн. зак.) а не реални стицај кажњивих дела (§ 69. к. зак.).

[В. III 5. XI 1911. № 14230, гди је увето да стоји реални стицај].

X. је оптужен за то, што је поднео две доставе Господину Министру Просвете, једну од 13. V 1910. и другу од 10. VII исте год. и у истима нанео јавну увреду прив. тужитељици.

Мотиви пресуде првостепеног суда

„Овде стоје два дела увреде, и то у инкриминисаним изразима, а које је оптужени писао у два акта, упућена Господину Министру Просвете и Црквених Послова, јер се из целокупог писања види тенденција оптуженог да вређа приват. тужиљу, те према томе оба ова дела кажњива су по § 213. к. зак.“.

Ову пресуду одобрио је Апелациони Суд и оснажио Касациони Суд.

Напомена. Овде имамо један сасвим јасан случај продуженог злочина. Тако стоји: а) да је једно лице увређено у два маха; б) да је оба пута увреда учињена на исти начин, и према томе в) да ваља сматрати да су обе ове радње сукцесивно остварење једне решимости за вређање приватне тужиље. Ко би хтео да се упозна с исцрпнијим излагањем о овој материји, упућујемо га на наш чланак „Продужени злочин“, који је отштампан у „Полицијском Гласнику“ за 1910. годину, и у засебној књиги „Кривично-правни чланци“, Београд 1910. године.

57. Један случај примене § 287. казн. законика.

X је оптужена, што је на дан 6. X 1906. год. одредила да даје своје ствари на лутрију, па ову продужила за први јануар 1907. г. и тога дана дала своје ствари, означене у срећки, на лутрију.

Мотиви пресуде првостеп. суда.

„Према признању оптужене и поднетим срећкама стоји дело из § 287. крив. закона.

Да је ово дело учинила оптужена X, као доказ противу ње стоји њено признање § 225. кр. пост., које се слаже са свима ислеђеним околностима“.

Према признатим олакшавним околностима из т. 4. и 7. § 29. к. зак. суд је својом пресудом опт. X осудио на 20 динара новчане казне или евентуално на два дана затвора. Ову пресуду одобрио је Апелациони Суд и оснажио Касациони Суд. [III 5. XI 1911. № 14112].

58. Тајност гласања повређена је, и стоји дело из чл. 167. д) зак. о општинама и онда, кад бирач завлачи руку само у неке кутије, а не у све кутије, које примају гласове.

[I 15. XI 1910. № 13019].

Примедбе гласе овако:

„По чл. 167. д) зак. о општинама, узима се да је гласач повредио тајност у гласању, ако не би гласао односно завлачио руку, у сваку од оних кутија, које су за пријем гласова одређене. Према томе не може опстати разлог суда да у радњи оптуженог X, што је гласао само у две а не у све четири кутије, које су биле одређене за пријем гласова за избор општинских чланика нема привице. Јер, и ако се из таквог његовог гласања не може као тачно знати, у коју је, од оних двеју кутија гласао, ипак то гласање преставља повреду тајности, коју закон казни, јер се у поменутом законском пропису тражи, да гласач гласа у сваку кутију, дакле да сачува тајност и неодређеност у гласању, у односу на све кутије, а не само на поједине између њих“.

59. Општински часници одговорни су за дело из чл. 163. зак. о општинама и онда, кад на време пошљу суду општински азбучни бирачки списак, само ако нису послали и засебне азбучне спискове за поједина села, која улазе у састав општине.

[О. С. 30. IX 1911. г. № 12164].

Примедбе I 22. VIII 1911. № 7222, које су одржане у Општој Седници.

„По чл. 117. Устава, сви закони и законите *наредбе*, које су законим начином обнародоване, имају обавезну силу за све грађане и *власти земаљске*.

Па како је Министар Унутрашњих Дела, на основу чл. 21., 22., 23., 27. и др. закона о општинама прописао формуларе, по којима су све власти дужне биле да поступају, јер су као прилози уз закон о општинама прописно објављени, — то је суд према овоме требао да оцени: да ли за оптужене у овоме делу *постоји кривична* одговорност у смислу чл. 163. зак. о општинама, пошто су они, као органи општинске власти, пропустили да изврше на време своје дужности у погледу правилног потврђења бирачких спискова".

Одбачени противразлози шабачког првостепеног суда од 6. IX 1911. № 35005.

„Из података, које је истрага прибавила, види се да су оптужени азбучни бирачки списак за општину б. послали на време суду на потврду, што значи да је отпао сваки разлог за њихово даље инкриминирање, кад су они ову своју дужност правилно и благовремено извршили (в. чл. 22. и 181. б.) зак. о општ.).

То што оптужени нису до означеног рока, 11. фебруара 1910. год. — послали суду на потврду и гласачке азбучне спискове за поједина села, која улазе у састав пом. општине б., не може манифестовати кривично дело из чл. 163. I Одељ. зак. о општ., кад закон о општинама изрично такву дужност није ни ставио у надлежност. (в. чл. 22. и 36. зак. о општ.).

За расправу питања да ли су оптужени као часници општински (органи) били дужни да пошаљу посебне бирачке азбучне спискове за свако село, које улази у састав њихове општине, на потврду првостепеном суду, од одлучне су важности чл. 22. и 23. зак. о општинама.

Чл. 23. зак. о општинама ставља у дужност општинском суду, да пошаље првост. суду на потврду у означено време азбучни гласачки списак за свако гласачко место.

Како сеоске општине образују једно гласачко место (в. чл. 22., 36. и 58. зак. о општ.), то онда значи да су органи те општине обавезни да првостепеном суду пошаљу на потврду само општи азбучни гласачки списак за своју општину. Ту законодавац није учинио никакву резерву, какву је учинио код варошких општина, које испуњавају услове из чл. 36. зак. о општ., те се онда чл. 23. истог зак. не може екстензивно тумачити, као да је обухватио потврду и ових бирачких спискова, јер би такво интерпретирање било у даном случају у колизији са начелом, које је изражено у § 221. крив. пост.

Шта више из текста чл. 27. ђ.) зак. о општ. појављује се да је законодавац потврду ових бирачких азбучних спискова оставио дотичном општинском суду.

Овакво тумачење чл. 27. ђ) закона о општинама појављује се као тачно и кад се стави на гледиште логичног тумачења. Јер законодавац прописујући азбучни гласачки списак за свако гласачко место и захтевајући да се он тврди првостепеним судом, ишао је на то да пружи веће гаранције за правилност самог избора, и искључи злоупотребе избора, које су под режимом старог закона о општинама биле могуће, кад ти спискови нису били потврђивани првостепеним судом. Док уводећи посебан гласачки азбучни списак за свако село, које улази у састав једне општине, чију је потврду оставио општинском суду, законодавчева је тежња била да упрости избор сеоских кметова и олакша њихово обављање, имајући том приликом у виду оне гаранције које даје аутентични гласачки списак за целу општину, јер и при избору сеоских кметова употребљује се овај општи азбучни бирачки списак, као контрола тачности посебног селског азбучног списка, те је онда појава злоупотреба онемогућена.

Позивању на чл. 117. Устава нема места, јер овде није у питању наредба, коју је Господин Министар Унутрашњих Дела издао само на основу овлашћења законодавца. Напротив овде је случај, где је Г. Министар мимо закона, наредбом својом прогласио обавезност потврде сеоских азбучних спискова (која улазе у састав једне селске општине), зашта није био овлашћен од законодавца, јер дато овлашћење у чл. 23. зак. о општ. има се тако разумети: да изради само формуларе ових бирачких спискова, у границама које је законодавац у чл. 21., 22., 23. и 36. зак. о општ. поставио.

Међутим за обавезност наредбе Г. Мин. Унутр. Дела тражи се да и она почива на легалној основи. Она ће тај услов испуњавати, ако постоји законодавчево овлашћење за њено доношење, и ако се не противи тексту ни духу закона, који њеме има да се допуни. Но ако она иде даље од тога, па мења или проширује одредбу једног позитивног закона, какав је дани случај, онда таквој наредби оскудева легална основа, због чега је суд не мора респектовати као наредбу са законодавним карактером.

Са изложених разлога суд налази да престављени поступак оптужених не може престављати деликт sui generis из чл. 163 I Од. зак. о општинама".

Напомена. Ми заступамо гледиште, изнето у противразлозима, па како су они и сувише исцрпни, ми ћемо бити кратки. Нема ниједног прописа у закону о општинама, по коме би општински судови дужни били слати првостеп. суду на потврду и азбучне бирачке спискове за поједина села, која припадају једној општини. Напротив по чл. 27. ђ) зак. о општ. овакве спискове потврђује сам општински суд. То је и добро, а и сигурно, јер се гаранција налази у оном општем општинском бирачком списку, који се мора слати на потврду првост. суду, из кога се тачно морају извести посебни спискови за поједина села. И тако: кад у закону о општинама нема ниједног прописа о означеној дужности оптужених, онда пропуштање овога рада не може ни чинити дело из чл. 163. зак. о општинама.

Ну ни у оном случају, кад би се узело да је прописивање означеног формулара основано на закону, опет се не може извести да овде стоји кривична одговорност оптужених. Они су могли мислити опако исто, као што и ми мислимо, да је прописивање овога формулара само производ једне омашке или поступање произвољно, противно законској форми, и по томе да стоји дотична законска обвеза, па нема ни места да се на њих примени криминална казна. Правило је да се криминална казна може применити само на онога за кога је несумњиво да је знао или могао знати да својом радњом вређа извесну норму, чија је повреда угрожена казном, а те извесности овде нема. § 54. а) казн. зак.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ЕКСТРАДИЦИЈИ КРИВАЦА — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

ОД

АЛ. ЈОВ. КУЗМАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

Дела, која повлаче екстрадицију јесу она, која су нажњива по општем праву. Да би се тежина тих кривичних дела за екстрадицију што правилније определила, у уговорима се предвиђа, колика треба да је највећа законо-могућа казна, по законима такође обе државе, кад се екстрадиција тражи у циљу суђења кривцу, и колика треба да је досуђена казна кривцу, кад се екстрадиција захтева у циљу извршења пресуде над њиме, па да би се екстрадиција могла одобрити. У конвенцији, коју је Србија закључила са Аустро-угарском, предвиђено је да ће се издавање допустити само у случају кад дело по закону државе, која издавање кривца тражи, и државе, која је умољена, повлачи казну од године дана затвора или тежу. Међутим много је боље, кад се висина казне законске узме на једну меру, а величина досуђене казне на нижу меру тако, да на пр. екстрадиција буде дозвољавана кад је законска казна могућна за то дело шест месеци или већа, и кад је досуђена казна месец дана затвора или већа, а ово је боље прво због тога, што је прече узимати у обзир досуђену казну кривцу, која је једина, коју је он по закону заслужио, него казну, која се у закону помиње, и која је неопредељена за кривца већ по томе што се креће од минимума до максимума, и друго, што кривац, коме је казна досуђена, не треба да буде у бољем положају од онога, коме се тек има судити и коме ће се вероватно по извршеној екстрадицији досудити толика иста блага казна ма да је екстрадиран с

погледом на могућу величину казне у закону предвиђене. Што се тиче одређивања мере казни која повлачи екстрадицију, ту меру, у циљу спречавања чињења кривичних дела, треба спустити што ниже, пошто је данас казну бегством у опште лако избећи код јаких комуникационих срестава и остварене слободе кретања, и пошто су репресије према кривцима данас у опште благе те и казне законима и пресудама благо одмерене. Издавање треба да се врши не само за извршена дела него и за покушана дела као и за саучешће, ако су ти покушаји и саучешћа кажњиви по законима државе, која издавање захтева, и умољене државе. Олакшавне околности не узимају се у обзир при одређивању, да ли деликт према предвиђеној казни треба да повуче екстрадицију, па ма законодавац, признајући те олакшавне околности предвидео и нарочиту благу казну. Околности извињујуће од казне такође нема да цени држава, од које се екстрадиција тражи. У конвенцијама, које је Србија закључила са Швајцарском, Белгијом, Холандијом, и Аустро-Угарском предвиђено је, да издавање обухвата и дела у покушају као и саучешће; у конвенцији српско-италијанској назначено је, да ће се издавање моћи тражити и за покушај дела; у конвенцијама између Србије и Велике Британије и Уједињених Америчких Држава наглашено је, да ће се и за саучешћа издавати, а у конвенцији Србије и Велике Британије назначено је још код појединих дела, да ће се издавање вршити и за њихов покушај. — Кад је између две државе уговорено, да се због једне врсте кривичних дела извршује екстрадиција, и кад се по законима обе те државе таква дела кажњавају казном већом од оне, која служи за мерило, да ли ће се екстрадиција одобрити или не, па доцније једна држава, која ће бити умољена, своје законе промени тако, да та дела под новим карактером, који им се да, или при новој величини казне, која им се определи, не подпадају под превизије уговора, да ли ће се кривци и за таква дела под промењеним околностима морати екстрадирати или не, — може се сматрати као спорно питање, које се решава у томе смилу, да једна држава сме мењати своје кривичне законе без погледа на уговор о издавању криваца, јер се тај уговор тумачи тако, да држава уговорница нема дужност да издаје друге кривце него оне, који учине кривична дела, у уговору поменута, а која у време тражења екстрадиције одговарају условима у уговору предвиђеним, те да по томе та држава има право не издати кривце, који према доцнијим кривичним законима немају услова за екстрадицију.

Нека кривична дела, која имају извесан специјалан карактер, изазивају одбијање екстрадиције кривца. Нема разлога за издавање с погледом на задатак екстрадиције, с погледом на одбрану општих интереса, кад дела вређају интересе или организацију само једне државе. Специјална кривична дела, која не компромитују законе и јаван ред друге државе и која не престављају велико морално зло, као што су кривице фискалне, против војне дисциплине, бегство из војске, и др. као год и политичка кривична дела, не повлаче екстрадицију. Учинноци штампарских кривица не издају се, па чак ни када су односна дела обична увреда, провокација на злочин, ширење неморала. — Кривци, који су учинили политичка кривична дела, не издају се због тога: што та дела не уде другој држави, — што код учинноца таквих дела по правилу нема оне покварености, оскудице морала, које има при чињењу других дела, — што се та дела дешавају у борби једне партије према другој, а страна држава ту борбу, као унутарњу ствар друге државе, не треба ни да помаже ни да одмаже, и то ни у току борбе ни у последицама њеним, никаквим начином па ни екстрадицијом, — што би се издавањем таквих криваца омогућило, да се над њима не изриче хладнокрвно правда, већ да им се осветнички враћа зло, које су држави учинили. По чл. 31. овоземаљског Устава забрањено је издавање чисто политичких криваца. — Али учињено дело може да буде истовремено политичка кривица и деликт по општем праву. За разлику од правих политичких кривичних дела оваква се зову релативно-политичка кривична дела. Релативно-политичко дело може да буде комплексно — кад иста радња сачињава у исто време политичку кривицу и кривицу по општем праву, као што је онеспособљавање владара, да врши владалачку власт, а може да буде и конексно — кад је једна радња кривична по општем праву али служи као средство за извршење друге радње, која има вид чисто-политичког дела или комплексног дела, као што је поништај туђих ствари, да би се дошло до места, где има политичко убиство да буде извршено. Екстрадиција се одриче и за дела релативно-политичка, била комплексна била конексна. Међутим, постоје разлози, по нашем мишљењу врло јаки, због којих би требало вршити екстрадицију и због дела релативно-политичких под условом, да се за та дела примени казна, не која је предвиђена за политичко дело, него казна, која је предвиђена за такву врсту дела кад се учине как политичких намера, и под условом да се изрицање казни врши по редовној процедури. Ти би разлози били следећи: поједина политичка дела престављају заиста тешка кривична дела, која ни пошто не треба да остану некажњена, те треба и у погледу њих да постоји општа одбрана међународна; — учинноци тих тешких дела не треба да остану некажњени под закриљем политичких нагона, јер и други нагони и страсти не морају бити нешто и сувише накарадно према политичким страстима, које гурају у злочин; — радње и успоси и нетрезвене намере политичких чинилаца често не стоје у сразмери са потребом и са стварношћу, те су пре нека освета према друштвеном уређењу него трезвен начин за кретање еволуцијом, па с тога треба спречавати, да такви кривци склањањем у туђу земљу избегну казну. По конвенцијама, које је Србија закључила са Италијом (члан III), са Швајцарском (члан VI), са Белгијом (члан 3), са Холандијом (члан 6.), и са Аустро-Угарском (члан 3.), политичка дела су изузета од екстрадиције и издавање се неће дозволити никад за политичке кривице или за дела, која би стајала у вези са таквим кривицама, а издано лице за друго дело не може бити кажњено за какву раније учињену кривицу политичку или за дело које стоји у вези са политичком кривицом. У члановима VI конвенција, које је Србија закључила са Великом Британијом и Уједињеним Америчким Државама, стоји, да се кривац неће издавати, ако је дело, због кога се његово издавање тражи, политичко, или ако кривац докаже, да је молба за његово издавање учињена у цељи да буде кажњен за дело политичке природе. — Оцена о томе, да ли кривица, због које се тражи екстрадиција, носи обележје политичке кривице или не, припада свакако умољеној држави, и то није потребно у уговорима помињати. У члану 3. конвенције српско-аустро-угарске и у члану VI конвенције између Србије и Уједињених Америчких Држава изриком је дато право те оцене умољеној држави. — Од тога, да се због комплексног политичког дела не врши екстрадиција, има одступање у овоме: свако убиство и покушај убиства државног Главара или чланова његове породице повлачи екстрадицију криваца и саучесника. Ово се уноси у конвенције међународне о издавању криваца и правда се тиме, што осећај монархизма у маси слаби а код извесног броја појединаца се претвара у мржњу према монарсима, због које се ти појединци упуштају у најчудније акције, и што се од атентата на личност државних главара у опште има очекивати ваздан неприлика не само у унутрашњости земље него и на страни, ако се кривци, на туђој територији склоњени, не би издавали (члан 3. конвенције српско-белгијске, члан 1. конвенције српско-холандске, и члан 3. конвенције српско-аустро-угарске). — Овде се може поменути новина у конвенцији између Србије и Аустро Угарске: да изданом лицу не може судити ванредан суд, под шта се подразумева и суд установљен на основу прокламације опсадног стања.

Примени казни има места дотле док кривица односно казна није застарела. Према томе и екстрадицији има места само онда, када кривица односно пресуда за дело, због којега се екстрадиција тражи, није застарела, — јер време чини своје: оно са своје стране кажњава, изглађава, и забораву продаје, — те код тражења екстрадиције треба увек констатовати моменте, који би имали утицаја на застарелост и на прекидање застарелости. Али застарелост за поједина кривична дела није увек иста по позитивним прописима законским у разним државама, те ваља определити, који ће се законски прописи узимати у обзир при решавању,

да ли је привида или пресуда, поводом које се екстрадиција тражи, застарела или не. Појамно је, да свака држава има да тумачи и да примењује само законе своје земље, и да сматра, да су ти закони на најбољи начин регулисали дотичне правне односе; с тога држава, од које се екстрадиција тражи, има да цени, да ли је наступала застарелост по законима те умољене државе; а исто и држава, која потражује екстрадицију, губи циљ ако је по њеним законима кривица или казна застарела, јер о примени казне тада не може бити речи, — то се обично и тумачи, да ће се екстрадиција дозвољавати само онда, ако по законима обе државе, и оне, која тражи издавање, и умољене, није наступила застарелост кривице или казне, због које се екстрадиција захтева, — па се то уноси и у међународне конвенције о издавању криваца (ча. IV конвенције српско-италијанске, VII српско-шпанјарске, 4. српско-белгијске, 2. српско-холандске, V конвенције између Србије и Велико Британије, VII конвенције између Србије и Уједињених Америчких Држава, и 12. конвенције између Србије и Аустро-Угарске). — Кад је реч о екстрадицији ради извршења незастареле казне по судској пресуди, подразумева се, да је та пресуда извршном постала.

Кад се у страном посланству учини кривично дело и привид се ту склони, није потребан екстрадиција, већ само дозвола, да се у посланство уђе.

Пошто је екстрадиција циљ, да спречи, да кривци остану некажњени, то се издавање кривца неће допустити, ако хоће умољена држава да казни то лице за исто дело, или ако је умољена држава тога кривца већ казнила за то дело или га ваљано ослободила.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПРОФЕСИЈОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ

(НАСТАВАК)

Расипање новца.

Да ли злочинци краду и убијају да би се обогатили? На ово питање може се у опште негативно одговорити. Професијонални злочинац је права расипница, која задовољава своје моменталне инстинкте без помисли на будућност, с тога худо расипа новац до кога је дошао злочином или преступом. Али он не тражи само за себе, већ и за своје другове и пријатеље, за проститутке, на чак и за непознате личности. Ови неумерени трошкови, који не одговарају његовом положају, враћа ч. сто падају полицији у очи и одају га као извршиоца злочина или преступа.

Тако је Прашини ишао у очи марсељској полицији претераним трошењем новца. Лебзан, убица мраморног трговца Лерто-а, до злочина у врло скромној, скоро бедној ситуацији, отпочео је, после извршеног дела јавно мешати новчанице од 1000 динара и овим је навукао на себе сумњу. Фсавије, убица службеника банке Тена, пријатељима, по извршеном злочину, врло богат ручак. Поштo је убио и опљачкао једну стару рентијерку, убица Плиста купио је за уплаћивани новац лаковање чизме и у њима се поносито прошетао по Паризу. М... убица једног старца у Ивановиду, по извршеном злочину престао је изненада да ради обичан посао и отпочео раскошно посећивати циркус, објашњавајући изненађеним пријатељима свој нов положај овим речима: „Немам више потребе да радим за новац, јер га имам доста". Познати Манудеско, који је себе називао „краљем хонора", бацао је новац пуним рукама после сваког успелог дела, и отпочињао поново праћу чим би остао без новца.

Поискад се, међутим налазе, нарочито у вишој класи — готово никад међу убицама — индивидуе које остављају новац на страну, и на овај начин долазе често до знатне имовине. Присуствовали смо у Паризу затварању једне мале енглеске банде продавница. Најстарији њен члан, стар 62 год., имао је у Лондону 12 кућа, и све их је био купио украденим новцем. И остали, млађи чланови, имали су већ знатних уштеђевина.

Освета.

Професијонални злочинац готово је увек осветљив. Одвођење милоснице врло се лако плаћа ударом ножа или револверским метком. Освета она ретко је над дуже времена приправљана. Напуштени сутенер напада свога ривала или своју неверну милосницу пред згодним моментом. Поседнап он назнина своја противника на прави дуел, и на овај чести одлази у пратњи двојице пријатеља, који се увек не задовољавају простим посматрањем, већ и активно суделују у борби. Из ових се поражаја праве борбе, на сред улице, у којима одјекују револверски пуцњи. Рањеници се, по могућству, носе, чим се појави полиција. Ако који од бораца падне власти у руке, он готово никад не нађе ни пријатеље ни непријатеље. Најогорченији непријатељи коалирају се у присуству заједничког непријатеља — представника власти.

Осећај освете толико је јак код многих злочинаца, да се и по телу тетовирају речју „освета". Други, опет, ову реч урезују на своје оружје. У Марсељу смо имали прилике да посматрамо дугачке ножеве, зване „каталонске", на којима су биле урезане речи: „Корзиканска освета".

Осећај освете према полицијским органима, посматран индивидуално, у главноме је редак код повратника. И ако се многи од њих правилном затварању бране енергично свима средствима, и труде да што опасније повреде агенте који их ухватају, ипак већина њих, једном осуђени и издржавају осуде пуштени у слободу, и не помишљају да се свете онима које су их ухапсили. Може бити да је ово и због страха, али смо ми констатовали код многих повратника извесан респект према полицајцима који су их ухапсили, ако су само ови дошије с њима лепо поступали. Ч сти написи по ћелијским задовима и тетовиране речи по телу. Као н. пр. „смрт полицајцима", итд. односе се на установу полиције, а не на њене органе посматране индивидуално.

По неки повратници, међутим, задржавају и доцније страховиту мржњу према агентима која су их ухапсили. Пример за ово даје нам познати Лабоје, који је јануара месеца 1910. године на осветe убио једног полицијског агента, и тешко повредио још тројицу.

Освета злочинаца исумољива је према другоме који су их продали полицији. Ономе, за кога другови стекну уверење да је потказивач, остаје само једна ствар, а то је да што пре бежи на места у коме је, јер, ако не жели да се изложи удару ножа или револверском куршуму у првој згодној прилици. У извесним предолима Италије, онога који је издао пријатеље обележавају трансверсалним засеком ножа по образу. Овај знак назива се *sfreggio*.

Неосетљивост према болу.

Међу индивидуама, које припадају нижој класи злочиначка, има и таквих чија неосетљивост према болу мора изненадити човека. Врло се ретко дешава да се лечи анаши, рањени правилном нанкоп сукоба, осим ако рана није сувише тешка. Њихове ране пролазе само од себе. Готово све ове индивидуе имају по телу многобројне ожиљке од удара ножа или куршума револвера. Извесни научници виде у овој неосетљивости према болу знак дегенерације или примиталитета, али смо ми слободни напоменути, да се ова иста осетљивост и лакоћа лечења рана налазе и код многих сељака, који у себи немају ничег злочиначког. Пре ће бити да су они економски последње пачина живота и напика, а не нормалне телесне конституције. У потврду овог мишљења иде и тај факт, што се неосетљивост према болу и лако лечење рана не налазе и код злочинаца из више класе, који живе готово истим начином живота као и поштени људи.

Сујета.

Злочинац је често претерано сујетан, и ова сујета показује се у разним формама. Он, нпр. обраћа нарочиту пажњу на своју спољашност да би задобио на милосницину проститутку која му се допада. Према потреби, он гледа да се истакне својом екичном снагом. Ако се систа проститутки која га је напустила, то је више због увређеног поноса но због љубави.

Ова сујота гура такође извесне злочинце да траже славе у убиству. Поваше ће говорити о њима, и њихово име биће на свима устима. Овим се уједно објашњава читава серија убистава, у којима убице нису пљачкале своје жртве. Кад је у Француској влада била израдила пројекат о укидању смртне казне, знатан број анаша извесно је жалио због свога, јер су за њих гнотина и јавно погубљење осветитане привиеве.

Разметање пред смрћу.

Сујета извесних убица показује се такође и у разметању пред извршењем

смртне казне. Многе убице труде се да и у последњем моменту свога живота извозу ефект код галерије. Тако је се Анинен прочуо, узвикујући пред гилотином: „Нарочито никад не признајте“. Цивил Розерио узвикнуо је: „Само се једном умире“. Лебиц: „Збогом, господо, Камин: „Данас, то је све“. Царинских орган Мениже, који је убио Роберстона и узадио свог рођеног сина, жали ценање ане на своју кошуљу, узвикујући: „Сасвим нова кошуља“. Чувар Пасо, кад су га довели на гилотине, вели: „Ево зашто ме се не допада полицијска ректура“. Најзад и један старији пример: чувени Шиндерхан пристао је да буде мирап у часу испаштања својих многобројних злочина, али под условом да му прво у детаљима објасне гилотину. Пошто му је ова жеља испуњена, рекао је: На то добро иде; ја сам био мало неповерљив према овој машини, сад видим да јој се могу поверити“. Опазивши за овим једну младу жену, која се трудила да добије што боље место, он је поздравио грациозно и рече: „Мало у десно, госпођо, па ћете боље видети“.

Њихов понос задовољен је помишљу, да ће новинарски репортери верно забележити њихове последње фразе и обзнанити их на све четири стране света.

Куповање новина.

То је једним делом онет сујета, која гони злочинце да купују новине, у којима се говори о њиховим злочинима. Они се поносе што новине говоре о њиховим делима, и што су она дела произвела сензацију. Поред овога, новине их често обавештавају о тону истраге, а ова су им обавештења понекад од врло велике користи. Приликом многих претреса налазили смо код личности, осумњичених за какав злочин, читаве колекције новина, или исечке из новина, у којима се говорило о извршеном злочину, а истрагом је готово увек утврђивано да су они скупљачи новина били извршиоци злочина или њихови саучесници. Према овоме, налазак изнесеног броја новина или исечака из новина, у којима се говори о извршеном злочину може се увек сматрати као озбиљан основ подозрења против осумњиченог лица, код кога је ово нађено.

Оно вреди не само за убице, већ и за крадљивце и фалсификаторе. Свако писмен злочинац чита новине, а нарочито ако се у њима говори о њему и његовим делима. Са овог разлога потребно је, да се приликом претреса пажљиво прегледају нађене новине, као и поштанске карте и хартија за куњење маштала, о којима ће доцније бити више говора.

Самохвалисање.

Многи сујетни злочинци хвале се чак и својим делима. Ако су напити, они су толико необазриви, да своја јуначка дела саопштавају пријатељима, па чак и непознатим личностима. Један повратник хвалио се у једној кафани у Лозани, како је пре 1½ год. разбио једну вилу и однео једну бронзану бисту у тежини 40 килограма. Међу гостима у кафани налазио се и један полицијски агент, који крадљивац није познавао. Пошто је ова крађа у истини била извршена, то се хвалисавац убрзо почео кајати због свог сујетног самохвалисања, разуме се већ у превентивном затвору.

Оваква случајеви многобројни су чак и код обољљних злочинца.

У ону врсту мањеестације сујете спадају и написи, које изнесени злочинци остављају на месту извршеног злочина.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Мати. Зашто не признаш?

Отац. А, он није волн да буде бијен... сад ће видети... Баш хоћеш да будеш бијен? Затвори, жено, прозор због комшија.

Мати. Пази се Франсоа!, признај боље ти је...

Није било више сумње, батињање ће почети! Не дноумећи се нимало подигнем душек и чаршав и разгрћући завесе од дамаска изађем пред ову породицу, која се запрепастн кад ме виде. Тешко је замислити како су ови честити људи били изненађени. Док су се они, не говорећи ни речи, збуњено погледали, испричам им што сам крађе могао, како сам ушао у њихов отан, како сам се сакрио испод душека и како... Не треба да кажем да су се много смејали са догађајем ово доцна и да нико због тога није бијен. Муж и жена су се чудили како се писам угушио у моме склоништу; они ме жалаху и са усрдношћу, која није ретка код људи из народа, понудише ми окрепљење, које ми је било врло потребно после једног тако бурног јутра.

Вероваће ми се да сам био као на трњу за све време док се овај догађај није окончао; избијале су ме кртице грашке зноја, и у сваком другом тренутку ја бих се њиме увеселавао, али сад и ако сам ја најбоље упијао комичност ситуације, морао сам мислити само на последице, које ће наступити кад ме идаст пронађе, а то је неизбежно. Сматрајући себе за изгубљеног, могао сам ускорити тај нобни час, на тај начин би се пресекао ток моје неприлике, али помисдна на промењивост пријатна сетим се, да приднке, то сам знао на личног искуства, повраре каткад најсмишљеније планове, као што оне тако исто трајуМ-ују и у најгорим догађајима.

Према пријему, који сам добио код породице Фосе, било је вероватно, да писам имао шта себи пребацивати што писам још чекао, али при свем том ни сам бно потпуно умирен. Ова породица није била богата; и зар се не могаше десити, да оно право расположење са-

учешћа и љубазности, чега има и код најрђавијих људи, не устуни место нади да заслужо какву награду ако бн ме издала полицији? Али, баш и да претпоставим да су моји домаћини искрени, да ли сам ипак зато био на сигурном месту? Фосе, и ако није био неке велике проницљивости, ипак погоди тајну моју забринутости, и усне да је растера искреним протестима.

Он сам узе на себе да бриие о мојој сигурности. Прво се изврсти да су полицијски агенти, уверени да писам далеко отишао, посели кућу и околне улице. Према овим извештајима закључио сам да је нужно да што пре божим, јер сваношко нови претрес би био много опасбиљнији.

Породица Фосе, као и већина радника у Паризу, имала је обичај да поиесе своје јело и да иде на вечеру код једног винарског трговца у суседству. Уговорисмо да чекамо тај тренутак и да пођем с њима. До увече имао сам довољно времена да предузмем потребно. Прво, известим Анету; Фосе узе на себе да ваље гласника. Била би крајња непромишљеност да он сам, непосредно, оиштн с њом. Ево, како је радно: отишао је у улицу Грамон, ту куни један колач и у њега мотну ово писмо:

„Ја сам у сигурности. Чувај се и не поверавај никоме. Не осланљ се на обећања од оних који немају ни намору ни моћи да обећања испуне. Ограничи се на ове четири речи: *ја не знам ништа*. Права се жуда, на тај ћеш начин најбоље доказати да си паметна. Не могу ти записати састанак, али кад нађем иди увек улицом Св. Мартин. Нарочито, не окрећи се! Остало је моје“.

Колач, који је Фосе дао једном носачу са трга Вандон а адресовао *Госпођи Видок*, наде нао што сам и предвиђао, у руке полицајцима, који, пошто су га прочитали, допустише предају. Тако сам постигао два циља: прво, преварио сам полицију да писам ишце у комшилуку, и друго, известио сам Анету да сам ван опасности. Окружен овим првим успехом спокојније сам се надао да ћу моћи остварити мој план за одлазак. Са оно мало пара што сам сасвим случајно поново набавио сам пантаоне, чараие, ципеле, блузу и једну памучну плаву кану, како бих се могао прерушити. Кад је дошло време вечери изађем ни собе са целом породицом носећи на глави једну велику чинију пасуља са овчетином, чији мирис јасно називаше циљ пашега изласка. Али, како ми срце закуца јако над се на другом спрату најох лице у лице са једним жандармом кога писам приметио раније и који се беше сакрио у једном кошку! — Гаси свећу! виику он Фосе-у. — Што? упита овај, који је био понео свећу само да не би назавао сумњу. — Мање објашњења! рече жандарм и сам дуну те угаси свећу. Хтео сам га заградити! У дворишту нашли смо на неколико његових другова, али они, учтивији него он, направише нам пролаз. Најзад смо били на улици. Кад смо зашли за угао улице Фосе прими чинију и растадосмо се. Да не бих сре-

нуо пажњу на себе иштао сам врло поштено до улице Фонтен, а кад сам тамо стигао, нисам, као што каже Немци, бројао дугмета на капуту, него ножурим у правцу ка булевару Тампла, и тако идући био сам стигао до улице Бонди, а још ми не беше пало на памет да се уништам куда идем.

Међутим, није било довољно што сам утекао испред прког тражења, потера је могла бити још активнија. Волео сам да заварам полицију, чија многобројна органи остављају све друго и само су гонили мене. У овом критичном положају решим се да за свој спас употребим људе које сам сматрао за тужиоце. Сумњао сам на Швалијеве, које сам видео у очи напада и од којих сам у разговору чуо неколико реči, које сам тек после ово неприлике разумео. Уверен овако да према овим бедницима не треба да имам никаквих обзира решим се да им се светим и да за ово испаштају. И ако сам их пређутно био обвезао они су то забораваили, заборављају и своју корист радили су рђаво, то се решим да их казним.

Улица Епинаје није била далеко. Пао сам у њу Швалије-а као бомба и њихово изненађење, кад су ме видели слободног, потврди моју сумњу. Швалије хтеде да извиђе, али ја закључам врата два пута, метнем кључ у џеп, дохватим један нож са стола и подвијем моме шураку да ако писне нахудиће свмо себи и својима. Ова претња није могла остати без дејства, јер сам ово међу људима, који су ме познавали и који су се плашили мога очајања. Женскиње беше више мртво него живо, а Швалије запрепашћен, неспретан као зид на који се наслонио, унита ме промењеним гласом, шта тражим од њега. Та то знаш! одговорим му.

Прво сам тражио пар одела, који сам му био купио пре месеци два, он ми га даде; тражио сам и дадоше ми, сем осталога, и кошуљу, цилиндар и шешир; све ове ствари на овај начин су ми само враћане, јер су биле купљене за моје паре. Истина, Швалије их је врло мрзовољно се. По његовим погледима изгледало ми је да премишља о некоме плану; може бити да је имао начина да спојим суседима јави у кавеу га је неприлику довело моје присуство; и због тога сам гледао да своје склониште осигурам за сваки случај. На једноме продору који је глодао у башту биле су две гвоздене шипке, наредим Швалије-у да једну уклони, и како је он то неспешто радио, морао сам сам извршити и нагледајући на то што сам тада морао оставити нож из руку. Чим сам посао свршио одмах поново узмем нож и рекнем Швалије-у, као и женама, које су биле престрављене: сад можете ићи да спавате. Мени се није спавало; сео сам на једну столицу и на њој сам провео ону бурну ноћ. Све несреће које сам имао у животу долазиле ми једна за другом на ум; нисам имало сумњао да је неко проклетство на мени... Залуд сам ја бежао од кривице, кривица ме је пратила и изгледало је да ова сатаниост, од које сам се отимао свом снагом, ужива да осујећава моје добре намере и да ме непрестано баца у бешчашће и беду.

У зору разбудим Швалије-а и упитам га има ли пара. Кад ми каза да има само мало, наредим му, да уме четири пара сребних „есцајера," које сам му ја дао, и да ноће са мном. Он ми до душе није требао, али је било опасно да га оставим у кући, јер је могао известити полицију и упутити је за мном пре но што бих могао измаћи. Од жена сам се мање бојао јер водим са мном тако великог таоца и што оне нису дејале његово мишљење; задовољно сам се да их, кад сам пошао, закључам два пута. Пођем у Јелисејска Поља оним престоничним улицама које су и у само поднe пусте.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине града Зајечара, актом својим Бр. 7623, пита:

„По члану 21. „а" зак. о општинама, стављено је у дужност пореском одељењу, да до 1. августа сваке године, шаље суду у ов реном препису распоред порезе за ту годину.

Суд општине зајечарске, под 27. јуном т. г. обратио се пореском одељењу с молбом, да пореско одељење преписе распореда благовремено пошље, како би суд могао да састави списак неизбучни а затим списак избучни гласећа за идућу годину.

Пореско одељење истог дана вратило је суду акт с налогом, да суд пошље свога деловођу или писара ради преписивања распореда.

Како општински суд нема довољан број писара, да би за тај посао одређено и одељењу на расположење стално, како је сада време сконцентрисања пежбе, избор суда добрих људи сходно закону о радњама, у коме времену суду потребује радна снага, и најзад, како општина зајечарска плаћа издржавање одељења, то је суд понова молио одељење да само преписе распореда изврши, јер је суд у немогућности да своје писаре ради наведене целн шаље.

Но и поред ових објашњења, одељење је напоследно под 28. јулом т. г. са повратком акта наредило суду да унути свога деловођу или писара, у противном да ће искуснти последице на чл. 115 а. о непоседн. порези.

Цео овај предмет спроведен је начелству с молбом, да га достави Пореској Управи; те да Пореска Управа нареди одељењу да изврши дужност у у чл. 21. „а" зак. о општ. стављену му.

Али начелство је вратило предмет с напоменом, да суд поступи по наређењу пореског одељења.

Суд је по наређењу начелства поступно и писара одељењу ради преписа распореда послао, но суду је нејасно и зато моли за објашњење:

Да ли је код јасне одредбе чл. 21. з. о општинама у праву одељење, да поред дате му помоћи у буџету предвиђене суд. општ. и лица за преписивање распореда одељењу шаље, или је општина суд у праву, што се је бранио и на тражење одељења није свога писара ради горње цељи слао.

Да ли би се у овом случају за суд могао применити чл. 115. зак. о непосредној порези, кад исти, по мишљењу суда, нема веће са радњом која је по специјалном закону о општ. искључиво у дужности одељењу стављена, јер по наређењу суда чл. 115, односи се само на наредбе искључиво по закону о порезу дате, и то само за општине. сеоске, које за себе више разрез порезе, прирезе, напитате општ и пореске књиге воде, а не за варошке општине, које поменано издржање на помоћ одељењу дају.

Даље, одељење је актом својим од 8. јуза тек. год. Пар. Бр. 6664, тражило од суда да му пошље три службеника, који помоћу грађане као помоћ ради пршења напитате порезе сизекутивним путем.

Како суд даје задужење одељењу на службенике, то сматра да није дужан да поред поменане помоћи на службенике даје и лично своје службенике, то свој посао изостављо.

Моли се Уредништво да изволи објаснити да ли је суд и поред таквог става дужан да тражене услуге чини или не, или је одељење дужно да своју послугу за наведену цељ употреби?"

— На ово питање одговарамо:

Чл. 21. а. закона о општинама јасан је, и по њему је пореско одељење дужно да пошље преписе распореда, до остављеног рока.

Закон, наравно, не говори шти разбира о томе, на какав ће начин ово успети да изради ове распореде, али он тражи његово суделовање у овоме послу и оверу распореда ради гаранције за изборно право грађана.

Пошто ова дужност одељења произлази из једнога специјалнога закона, то се нимало не може за њега известити право, да ово нагна општинске судове, да ове распореде сами преписују.

Овако стоји ово питање кад се ово посматра са чисто законског гледишта.

Међутим, кад се на њега гледа са једне друге тачке, на ове са гледишта могућности, онда се мора признати, да одељења не би могла извршити ово законско наређење, нарочито у срезовима, где је велики број општина, јер их у овоме послу не би помогле саме општине, јер је особље одељења малобројно.

А над овај факат стоји, онда је општински суд тробао да се одазове новоју одељења.

То је требао да учини у толико пре, што је и њему самом потребан преписе распоред бр. 6, и за друге послове његове, н. пр. за разрез општинског прирезз, за издавање уверења о сиромаштини итд. и оно без овога распореда не би могло вршити ове послове, нарочито у погледу привољених лица.

Одељење не би могло да примени на овај случај наређења чл. 115. закона о непосредном порезу, јер она говоре само о оним пословима, који истичу из примене овога закона, а никако и о пословима, који су одељењу наложени другим законима.

Што се тиче питања: да ли је општински суд дужан да суделује у наплати пореза са својим органима, ствар стоји овако:

И по чл. 97. и 98. и по чл. 105. закона о порезу, наплата пореза врши се *уз припомоћ и суделовање општинских власти.*

У коме ће обиму и у којој мери бити потребно суделовање општинских власти, то одређује надзорна пореска власт.

И кад се она задовољава само тиме, што не тражи да у овоме послу суделују и часници општинског суда, него само тражи ниже органе, као познаваоце месних прилика и људи, општина је дужна да то одмах да.

Она околност, што општина подноси извесне терете у смислу чл. 20. закона о Пореској Управи и порезницима, не ослобођава је од горње дужности, пошто исте терете подносе и сеоске општине, па ипак оне непосредно и непрекидно купе порез.

II

Суд општине љешничке, актом својим Бр. 513, пита:

„Чл. 52. *а* зак. о општинама гласи: Кад се бирају општински часници, председник је бирачког одбора један писмен правни гласач из дотичне општине, који мора имати услове још и за председника општине, а то је да је писмен, да има 30 година старости и да плаћа 25 дин. непосредне порезе у општинама до 1000 пореских глава итд., а

Чл. 52. *г* последњег одељка истог закона гласи: у случају кад се избори општински часника врше после општих општинских избора, председнике и чланова бирач. одбора бира општ. одбор из своје средине.

Како се у овој општини за село Српце има извршити избор једног кмета и два одборника, а од целог општинског одбора нема ни једно лице са свима условима да би га одбор изабрао из своје средине за тај положај, — то суд учтиво моли уредништо за потребно обавештење: у ком ће смислу извршити избор овог председника?"

— На ово питање одговарамо:

Чл. 52. *г* закона о општинама цео говори само о избору у општинама, где се гласање врши на више места, па се мора узети, да се и његов претпоследњи став односи само на те општине.

Овако се мора узети у толико више, што везујући избор председника и чланова само за општински одбор, он одступа од услова постављених у чл. 52. *а* у претпоследњем ставу.

Према том, општина иска изберо председника у смислу чл. 52. *а*, и нека изврши избор, па му се неће моћи оспорити законитост.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Када општински кмет, без извршне пресуде, прода покретност дужника, ствара себи кривицу из § 122. у в. § 132. к. зак. ма да је ту продају извршио по наредби свога председника.

(Одлука Касационога Суда од 19. марта 1912. год. Бр. 3976).

Државни тужилац оптужио је првостепеном суду Василија М. кмета села Л. зато, што је, као кмет свога села, без пресуде продао прив. тужиоцу Михаилу М., четири овце, без предходног саслушања о начину исплате, противно § 466 грађ. пост. и што о продаји није водио забелешку у смислу § 488 грађ. суд. поступка, чиме је учинио кривицу из § 116. каз. зак. у вези § 132 ист. зак.

Првостепени је суд по свршеном извиђању и расмотрењу аката нашао: да у радњи оптуженог Василија: што је по свом признању и исказу нижеименованих сведока под заклетвом, без извршне судске пресуде, изложио јавној продаји једног овна и три овце приват. тужиоца Михаила, ради наплате приватних потраживања, — не може стајати представљено дело из § 116. у в. § 132. крив. зак. као државни тужилац у тужби својој представља; јер за постојање овог дела потребно је да се чиновник на недозвољен начин користи на нечију штету, или друго какво злоупотребљење учини од чега штета за кога произиђе и то при лицитатацијама, набавкама, лиферацијама, надгледању каквог предузећа државних или општинских, што овде није случај; већ у таквој радњи оптуженог, што је тужиоцу без пресуде, но по наредби председника, продао стоку, и тако своју власт злоупотребио, — стоји дело из § 122. у в. § 132. кр. зак.

Да је опт. Василије учинилац овог дела доказује се његовим признањем и сведоцбом сведока: Милоша, Вучка и осталих, који су утврдили да је оптужени доиста продао поменуту стоку без судске пресуде — § 225 и 229 кр. пост.

Одбрана оптуженог да је ову пресуду извршио по наредби председника суда, суд не може да уважи са разлога што наредба не може да замени извршну судску пресуду...

Са изложених разлога првостепени је суд пресудио: „да се оптужени Василије за дело из § 122. у в. § 132. крив. зак. казни са 50 динара новчано казне, што ако не буде могао платити трећином свога имања, онда да буде нет дана у затвору... а за представљено, али неутврђено дело из § 116. у в. § 132. каз. зак. да се пусти испод суђења. Да плати суду таксе итд. Прив. тужилац за остала грађ. потраживања упућују се на грађ. парницу..."

Ову је пресуду одобрио Апелац. Суд, а Апелациону пресуду оснажио Касациони Суд, решењем својим од 19. марта 1912. г. № 3976.

За стављање под суд довољан је и само основ из тач. 5. § 121. крив. пост. и ако је он усамљен, само када приватни тужилац односно оштећени, тврди да је оптуженог лично, на самом делу видео или ухватио.

(Одлука Касационог Суда од 18. априла 1912. г. Бр. 5018).

Начелник среза п. оптужио је првостеп. суду Станицу жену С. Ст. зато што је ноћу провалила кош Живана П. и из истог украла 250 кг. кукуруза у вредности 42 динара, и тиме учинила кривицу из тач. 2 § 223. крив. зак.

Првостепени је суд решио био да нема места да се окривљена Станица, за ово дело крађе ставља под суд, већ да се слободна отпусти, са ових разлога: увиђај полицијске власти и представка тужиоца као оштећеног утврђује да овде постоји дело опасне крађе кажњиво по § 223. кривичног закона. Да оптужена Станица није извршилац овога дела суд изводи из овога: 1) факт што је у кући мужа оптужене нађено на 7—800 кгр. кукуруза, према вештачкој оцени сличног са кукурузом оштећеног, не може да терети Станицу пошто се не утврчује да је то један исти кукуруз. Поред тога тај се кукуруз не може да сматра као кукуруз оштећеног (крадени) ни по томе, што тужилац тврди да му је до сада у више маха покрадено свега 3—400 кгр. кукуруза, а у кући оптужене је нађено много више.

Остао би само исказ оштећеног, који тврди да је Станицу на делу ухватио, а који би се иначе могао ставити као основ из § 121 тач. 5 крив. пост; али како других доказа против Станице нема, а исказ оштећеног већ се узима као доказ о постојању дела крађе, то он мимо тога сам за се не може да се узмо још и као доказ за кривицу, па ни као основ подозрења из § 121, тач. 5 крив. пост.

Ну Касациони суд примедбама својим од 18. априла 1912. г. Бр. 5018 поништио је горње решење са следећих разлога:

„Погрешио суд узима да сам основ из тач. 5 § 121. крив. пост. није довољан да се оптужена може ставити под суд за представљено дело, пошто је предходно узео да је полицијским увиђајем утврђено постојање опасне крађе, јер кад оштећени категорички тврди: да је оптужену Станицу *лично, на самом делу крађе ухватио* онда у оваквом његовом казивању, поред већ утврђеног постојања крађе, има велике вероватности — довољно основа — да је оптужена заиста извршила представљено дело; па с тога је тај суд био дужан да оптужену стави под поротни суд, који о овоме основу има да да своју оцену после извиђаја на претресу по своме уверењу и познавању ствари".

J.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Петар Несторовић, машинбрица — машиновођа, који одговара за дело из § 250. тачка а кр. закона, налази се у бегству.

Депеша начелства округа нишког Бр. 4928.

Вожидар, Циганин месинар, из Јабучја среза крагујевачког, украо је 30 напољевица Марку Ђорђевићу, из истог места, па побегао. Опис непознат.

Депеша начелника среза моравског, округа нишког, Бр. 10235.

Сретен Матић, из Д. Црнуће, има да изврши пет дана затвора, али се није.

Пропаћеног треба подвргнути издржавању ове казне, и о извршењу известити власт која га тражи.

Депеша начелника среза таковског Бр. 84.

Живко Сташезић, механџија из Ваљева, који одговара за фалсификат, побегао је из начелства ваљевског. Он је омален раста, у опште лица, кад говори но мало ућиа. У последње време био је настањен у Обреновцу.

Депеша начелства окр. ваљевског Бр. 8286.

Препоручује се позицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжешћу потеру, и у случају проналажења страживо их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

КО ЈЕ ОВО?

Лице, чију слику доносимо, ухапшено је у Брнсељу, у Белгији, и на саслушању изјавило је да се зове **Христоф Пјер**, родом из Битоља.

Стар је 30 година, раста средњег, очију тамног изгледа.

Ко би ма шта о њему знао, нека то јави Антропометријско-Полицијском одељењу Министарства Унутр. Дела АВр. 1910.

НАЂЕН ЛЕШ

23. јуна, тек. год. Марана је, на месту „Тополе" у атару општ. трубарешког, избацила један мушки леш, за који је утврђено, да није жртва злочина, већ случајна смрт.

Нађени леш је старости 70—80 год., са лева зуба у горњој, десној вилици. Косе и браде беле; на десном образу отоп, а у средини очна рана. Од одела је имао: чапшире од белог сукна, чуљче од сурог сукна, кошуљу од кучине, на ногама шарене чарше са опанцима од пресне коже и прњаме од кучине. Вероватно је, да је утопљеник из околине Врања.

Акт начелника среза лесковачког Бр 15131.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

По делу убиства поч. Војислава Бекчића, председника општ. бањске, вођеном истрагом под начелника среза студеничког, утврђено је: да су ово убиство извршили **Алекса — Александар Ђуришић**, земљ. из Пребреза среза прокупачког опр. топличког и његов слуга, пређе Турчин **Мустафа**, а сада покршteni **Драгомир Милошевић**; на њихо су Алекса — Александар Ђуришић, земљ. из Пребреза среза студеничког, утврђено је: да су ово убиство извршили **Алекса — Александар Ђуришић**, земљ. из Пребреза среза прокупачког опр. топличког и његов слуга, пређе Турчин **Мустафа**, а сада покршteni **Драгомир Милошевић**; на њихо су Алекса — Александар Ђуришић и Мустафа — Драгомир одмах по извршеном делу, пестали из места становања — жељаљења и нигде се пријавили или побегли, из чега се види да су се испод власти одметнули у намери да и даље врше кажњива дела. — то Начелство округа Чачанског на основу чл. 9. закона о јавној безбедности, овим позива Алексу — Александра Ђуришића из Пребреза и његовог слугу пређе Турчина Мустафу, а сада покршteног Драгомира Милошевића, да се у року од 20 дана, од дана кад овај оглас буде у „Српским Новинама", пријаве најближој полицијској власти или најближем пра-степеном суду, што ако то не учине и позиву се не одазову, онда ће се на основу чл. 10. закона о јавној безбедности огласити за хајдуке.

Алекса — Александар је стар око 25 година, стаса средњег, у опште пристојног, у лицу пригрушст, брија се, има прне бркове, косо је густ и чапшире од сивкаст сурог сукна, на глави црну шубару, а на ногама опанке.

Мустафа — Драгомир нешто мањи од Алексе, стар 20—25 год. у опште лица, косе, у оделу као и Алекса, на глави капа сура — шајкача или шубара.

Из начелствије начелства округа чачанског, 7. јуна 1912. год. Бр. 8730.

ОБЗНАНЕ

Ноћу између 9. и 10. јуна ове год. страже код појног сеника у Неготину, узнемирио је једно непознато лице са два вола и дотерала га у оближњу кошалу, и док је воћа пазроле упше у канцеларију да о овоме извести дежурног официра, непознати је обавијно погрете који су поред њега били и побегао, остављајући волове, један нож зелени са канџом, шубаром од црне јагњетине и гуњ од црног сукна.

Непознати је признао код комшилука стрнже, да је жете волове упрао из Бугарске у намери да их прода неком сељаку из Милошева.

Волови су крупни, неизгладнели, матори по 6—7 год. Један длане свпо мурасте, десно уво на врху расцепљено а лево сечиво, рогови напред повијени; а други длане бело жуљкасте, чело дпнасто, брњаст, рогани прави у страну, реп бео, без роњша и исти се налазе код ове начелства.

Позива се сопственик да се са доказима о својини пријави овом начелству ради пријема истих волова, у противном власт ће са истима поступити по закону, као са напуштеним стоком.

Бр. 9898. из канцеларије начелства округа крајинског 10. јуна 1912. год. у Неготину.

Риста Стевановић, из Оруглице, 30. јуна тек. године у путу од судишне општине Оруглице до села Гагинца, изгубио је општински печат, који носи натпис: „суд општине Оруглички".

Како је суд набавио други печат, то се овај изгубљени оглашује за неважећи и моли власти, да га од лица, код кога се буде нашао, одузме и овоме срезу пошаље.

Из канцеларије начелника среза јабланичког, Бр. 16030.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

дата је у штампу, и до краја месеца јула биће потпуно готова, да ће се прва два августа већ разашљати свима онима, који су положили претплату.

Сви они, који желе да купе ову књигу, нека пошљу претплату у 5 динара до 25. јула ове године, јер ће доцније продајна цена њена бити већа, пошто је њезпн приходи и велика лепо уређен регистар — садржај.

21. јуна 1912. г.
Београд

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник у пензији
„Неготина" бр. 71.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 28. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 22. ЈУЛА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза мачванског са седиштем у Митровици Д-р Душана Ј. Радаковића, доктора целокупног лекарства, бившег питомца среза рађевског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. јула 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза кључког Драгомира Николића, начелника исте класе среза хомољског, по службеној потреби;

за начелника прве класе среза лепеничког Петра Чађевића, начелника исте класе среза јасеничког, округа крагујевачког, по службеној потреби;

за начелника прве класе среза јасеничког, округа крагујевачког Д-р Душана Миловановића, начелника исте класе среза ражањског, по службеној потреби;

за начелника прве класе среза гружанског Благоја Радовановића, начелника исте класе среза крагујевачког, по службеној потреби;

за секретара прве класе начелства окр. пожаревачког Михаила Ј. Гудовића, секретара исте класе начелства округа београдског, по службеној потреби;

за секретара прве класе начелства окр. чачанског Михаила Мијовића, начелника исте класе среза гружанског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза посаво-тамнавског Чедомира Јовђенијевића, начелника исте класе среза ресавског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза крагујевачког Драгољуба Милонковића, начелника исте класе среза лепеничког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза нишког Јовицу Вукосављевића, начелника исте класе среза лесковачког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза лесковачког Душана Јеремића, начелника исте класе среза нишког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза ражањског Душана Трифунца, начелника исте класе среза посаво-тамнавског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза ресавског Велимира П. Кузмановића, начелника исте класе среза кључког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза тамнавског Ђорђа Ст. Костића, секретара исте класе начелства округа смедеревског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза пожешког Михаила С. Илића, секретара исте класе начелства округа ужичког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза качерског Радомира Васиљевића, секретара исте класе начелства округа чачанског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза љубићског Драгољуба Стојадиновића, начелника исте класе среза качерског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза брзопаланачког Радомира Новаковића, секретара исте класе начелства округа рудничког, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа београдског Јована Спиридоновића, начелника исте класе среза љубићског, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа смедеревског Обрада Коларевића, начелника исте класе среза колубарског, округа београдског, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа рудничког Милана Бранковића, начелника среског у пензији;

за комесара железничке полиције у Пироту, у рангу начелника среског друге класе, Петра Г. Протића, начелника треће класе среза нишавског;

за начелника треће класе среза орашког Милорада Максимовића, секретара исте класе начелства округа пожаревачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза колубарског, округа београдског, Рељу Ђорђевића, начелника исте класе среза тамнавског, по служеној потреби;

за начелника треће класе среза хомољског Драгомира М. Јовановића, начелника исте класе среза брзопаланачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза нишавског Милана Петковића, полицијског писара прве класе среза нишког; и

за секретара треће класе начелства округа ужичког Влајка М. Поповића, начелника исте класе среза пожешког, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. јула 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза љубићског Чедомира Ј. Рајића, полицијског писара исте класе начелства округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза класотиначког Радослава У. Шљивића, полицијског писара исте класе среза јасеничког округа крагујевачког, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе начелства округа пожаревачког Михаила Антонијевића, полицијског писара исте класе среза брзопаланачког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза бољевачког Петра Иванковића, полицијског писара исте класе среза звишког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза тимочког Јована Јанчића, полицијског писара исте класе среза заглавског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза качерског Душана Атанацковића, полицијског писара исте класе среза кључког, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза голубачког Лазара Тришића, полицијског писара исте класе среза брзопаланачког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза ражањског Радомира Матића, полицијског писара исте класе среза голубачког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе начелства округа чачанског Добривоја Трифуница, полицијског писара исте класе среза бољевачког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза брзопаланачког Петра М. Јовановића, полицијског писара исте класе среза рамског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза рамског Спасоја Панића, полицијског писара исте класе среза хомољског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза бешчког Милана Рајковића, полицијског писара исте класе начелства округа ваљевског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе начелства округа моравског Војислава Кузмановића, полицијског писара исте класе среза пореченог, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког округа пругујевачког Михаила Алексића, полицијског писара исте класе среза косанјског, по молби;

за полицијског писара друге класе среза златиборског Васиља Брачића, полицијског писара исте класе среза моравичког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза заглавског Стевана Вучковића, полицијског писара исте класе среза крајинског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза забуковачког Сивру Кошића, полицијског писара исте класе среза добричког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза рачанског Драгутина Стевановића, полицијског писара исте класе среза бешчког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Витора Д. Крстића, полицијског писара исте класе среза јабланичког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза заглавског Душана Матића, полицијског писара исте класе среза кључког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа ишког Михаила Димитријевића, полицијског писара исте класе среза млавског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза добричког Милисава Поповића, полицијског писара исте класе среза рачанског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза пореченог Светислава Стојановића, полицијског писара исте класе среза забуковачког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза кључког Војислава Мартиновића, полицијског писара исте класе среза качерског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза млавског Светозара Атића, полицијског писара исте класе среза ражањског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза моравичког Драгослава Јојића, полицијског писара исте класе среза рачанског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза јабланичког Милана П. Стојановића, полицијског писара исте класе начелства округа врањског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза орашког Радмила Ст. Јовановића, полицијског писара исте класе среза златиборског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа врањског Јована Младеновића, полицијског писара исте класе начелства округа моравског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза пругујевачког Владимира Јовчића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа ваљевског Предрага Ж. Петровића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза забуковачког Добрицу Матковића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза кључког Петра Младеновића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза брзопаланачког Аћифа Џиндревића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза крајинског Момчила Д. Спасића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза авшиког Александра Јосиповића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа београдског Велимира Јовановића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза бешчког Пантелију Кузмановића, економа учитељске школе у Јагодини;

за полицијског писара треће класе среза качерског Миливоја Филиповића, практиканта начелства округа ваљевског;

за полицијског писара треће класе начелства округа топличког Драгољуба Луковића, бившег практиканта Апелационог Суда;

за полицијског писара треће класе среза рачанског Николу Кара-Петровића, практиканта среза јасеничког, округа смедеревског, и

за полицијског писара треће класе среза хомољског Тому Јовановића, практиканта Управе вароши Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. јула 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Коста Борђевић, начелник другог класе среза орашког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти на државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. јула 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Владимир Т. Костић, полицијски писар друге класе среза орашког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти на државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. јула 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Турсечића
судије Касационог Суда

(СВРШЕТАК)

60. а) **Правно средство против пресуде или решења по кривичним делима, могу изјавити лица, означена у т. 2. § 258. крив. с. посг., под условима, који за оптуженог важе, на дило и без умирења паћене таксе.**

б) **Поротна пресуда, у којој је учествовало поротник, који у време избора није имао пуних 30 година живота, ништавна је. Чл. 2. и 83. зак. о Пороти.**

Примедба I 13. XI 1910. № 12998.

„Касац. Суд Краљ. Србије у I своме одељку расмотрио је..... и и но жалби оца ост. X, који је суд потребно остављо у завису због неплаћања таксе, јер је отац оптуженога имао право по тач. 2. § 258. кр. с. п. да у име свога сина изјави жалбу, а такса за такве жалбе, које поднеу од оптуженог или од лица, означених да у његово име најављују жалбе, наплаћује се по напримености оеуде — напомена под ТВр. 227. такс. тарифе..... па је нашао да иста не може опстати, јер по чл. 2. зак. о пороти поротник може бити сваки српски грађанин, који у време избора поротника има најмање 30 година живота, а на поднете притужбе у жалби оца ост. X. види се да је П. П., који је у напиљању и суђењу по овом оптужењу учествовао као поротник, рођен 1882. г. 9. марта, те према томе да у 1909. год., на дан избора истина није имао 30 година живота, на с тога није могао по бити поротник, услед чега се и одлука, донета о кривици оптуженик по овоме делу има сматрати да је пречена од поротног суда, који није био састављен из броја поротника, прописног чл. 2. зак. о пороти".

Напомена. У погледу полагања таксе, стање је остало непромењено и по за-

кону о таксам од 30. III 1911. године. [Види напомену код Тбр. 196. овога закона]. Кад се у закону каже отпужени, онда се ту подразумева и свако оно лице, које је по закону овлашћено за пријаву правног средства за отпужења.

61. Кад је кажњиво дело такво, да се истражује по званичној дужности, онда приватни тужилац или достављач не може бити осуђен на плаћање кривичних трошкова ни у ком случају, сем ако је са знањем поднео лажну тужбу или доставу. § 331. крив. с. пост.

Примедба I 17. XI 1910. № 1308.

„По § 331. крив. суд. пост., приватни тужилац, по доцнији који се каже по званичној дужности, неће се осудити на плаћање трошкова око испеђења, само у случају, ако би се утврдило, да је он као тужилац лажно доношење у знању учинио. Како се међутим у овом случају утврђује, да постоји дело убиства, за које се опт. М. оптужује, као и то да је он учинилац истога, онда је суд погрешно, кад је прив. тужиоца по истом делу, Х., осудио на плаћање такве и остале трошкове око напађања и суђења тога дела. То исте је суд опт. М. лишио од каже, наплаћи да је ово дело учинио у праведној нужној одбрани, није разлог за моменту осуду прив. тужиоца, пошто је та околност без икаквог утицаја на питање о истинитости тужбе, у погледу на престављено дело, и што се нужна одбрана као разлог, са кога се ништи важњивост извесног дела, мора претходно утврдити, па следствено и нужно испеђење чињити, према чему је за тужбу ради овога испеђења неизлучена могућност да се за лажну сматра[1].

Напомена. Примедбе су потпуно правилне. Ми упућујемо и на § 531. крив. с. пост. за Царевину Немачку, којим се прописом нарочито још и то да се лажни достављач пре осуде на трошкове мора саслушати.

62. Да би стојао основ подсирења из т. 4. § 123. к. с. пост. — потребно је да је дотични саучесник суочен с оним од оптуженик, кога он тереши, т. ј. да је при свему признању и терећењу остао и на главном претресу и ту га дотичном оптуженику у очи казао. § 231. крив. с. пост.

[Противно овоме законском правилу, види одлуке одељења Касац. Суда у Нишкој ревизном издању казн. зак., код §§ 123. и 231. крив. с. пост., а исто тако и случај, који ћемо ми овде саопштити].

Мотиви пресуде пријатељ. суда.

„Да су према признању убице, сада умрлог М., опт. Љ. и С. наговорили и потицатели њега, М., да ово дело изврши, те је он, М., оваво наговорен, означеног дана извршио убиство.

Противу опт. Љ. и С., као саучесника у овоме делу, стоји означавање главног кривца М., који за себе признаје дело, т. 4. § 123. крив. с. пост.[2].

Напомена. Ови мотиви о томе да означени основ стоји, признални су и од Апелационог и од Касационог Суда. [Види пресуде I 19 XI 1912 № 13368. којима и признаје помен. основ, па се допушује правни доказ противу оптужених употребљавањем окозности из § 238. кр. с. п.]. Међутим учињлац М. умро је пре главног претреса и он није на претресу суочен с именованим оптуженим. Судови су према томе увели да тако суочавање није потребно и да означени основ и без тога стоји, само су се у Апелационом Суду одвојила двојица судија. По овом одвојеном мишљу одбацује се овај основ зато, што нема услова из § 231. пр. с. пост., по коме се тражи да се тако признање на претресу под суда у очи каже, а опт. М. није пред суд ни изведен, јер је умро још за време трајања претходне истраге. Исто тако и по раније судској пракси безусловно се тражило суочење на главном претресу.

Ово је устушало погрешно, и раније судска пракса правилна је, јер она одговара и самом тексту закона, а у исто време пружа више гаранције за оптуженог. Нема сумње да је под формалне доказне теорије, битна потреба да се они *формални докази, који се по закону за осуду траже, примењују строго онако како је законом прописано. И код т. 4. § 123. пр. с. пост. пропису је, да ће каквање саучесника, који своју кривицу признаје, служити као ближи основ подозрења, у овом случају. код ког сведока, означена у § 231. крив. с. пост., — онда је тако суочење безусловно и потребно, да би овај правни основ постојао.* А да се баш и то суочење овде тражи, сасвим је јасно према другој реченици овога истог прописа (т. 4. § 123.), но којој овај основ чини и терећење онога саучесника, који кривицу признаје, ако када се са обвињењем није суочио[3]. Према овако јасној сталишарији ових прописа неизлучено је свако нагађање и даље тумачење.

У општо се може рећи, да није лако усвојити само казивање каквог кривца као правни доказ за кривицу другог лица. С тога је појашњено, што је законодавац вољна обазриво пристушо употребити онога казивања као довољног средства, тражећи да буду испуњене све оне погодбе, које су изнете у § 231. крив. с пост., јер се тада знатно појачава вероватноћа оваквог казивања. Према томе и судија је дужан да низи да ово неопходне погодбе буду испуњене а кад то не стоји онда је боље да се оваково казивање одбаци, што по јасним одредбама моменутих прописа није ни учињено[4].

[1] Види и изврсно излагање професора права Др. Војо Марковића, у књиги „О доказима у кривичном суд. поступку". Београд 1908. год., на стр. 324. и сл.

[2] Немачки јавни сенсационог убиства отштампао је познати криминалиста, проф. Лист, пре 2—3 год. у популарном часопису „Die Woche" јавља чланић, који се баш питањем о заштити казивања учених кривица. Стоар је у овоме: Њемачки капетан Гебен убио је мајора Шенебека, па је за то убијство стављен под истрагу и ово признао. Ток приликом, стојећи наспрам у намеђају је баш оптужено и њему убијство кајора. Ну за време истраге убица Гебен извршо самоубијство и тек доцније отворене су кривична истрага према умрлом убијцу Шенебека. Тек поводом Листа је штампао поменути чланић, под насловом „Сведоци мртвих", где се у главном изражао: да оваково казивање много труби по свој шкодљиво, јер нема више моћу нашима опоста, који дају тај доказ, који и нема самог погледа, те да се види да им се ни краја при нему остаје, и онда, кад их такође признања треба да нађу имају неизвесно и за жеље скоро ништа.

О ЕКСТРАДИЦИЈИ КРИВАЦА — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

од

АЛ. ЈОВ. КУЗМАНОВИЋА

(наставак)

Уговори о екстрадицији простиру се и на оне кривице које су учињене пре закључења уговора. Издавањем због раније кривице не прећа се уговорни пропис и нојам неповратности оне у регулисању односа, јер се уговором прима само обавеза, да се екстрадиција мора извршити, а право екстрадирања припадало је држави раније, про уговора, по самој суверености државе. Уз то, уговорима нарочена о екстрадицији јесу управо прописи о процедури за увођење, међународну одлазницу у погледу кривичног судства. Члан V конвенције српско-пољарске довољавања нарочи издавање кривица и за дела моменуту у конвенцији, која су учињена пре закључења конвенције.

Извршена екстрадиција има дејство само за оно дело, због кога је издавање тражено, а то је дело, да се издано лице неће моћи судити нити казнити за које друго дело учињено пре екстрадиције, а због кога екстрадиција није тражена и одобрена, јер је екстрадиција ресултат уговора између држава и тај уговор треба тумачити у овом смислу, у коме је учињен: кад није било говора о другом делу раније учињеном, не може се ни предузимати што противу екстрадираног кривца за то друго дело, пошто ствар питање, да ли би екстрадиција била допуштена, да је било назначено то друго дело. Ваља учинити објашњење: ван личности екстрадираног власт може истрагу водити по делу раније учињеном, које није било предмет тражења екстрадиције, па и учинити, да буде осуђен кривац као confumax, али нема право њега претресати и узимати на привични испит нити му саопштавати одлуке по другим делима кривичним, због којих није издан, јер му све то на и саопштавање одлука погодава положај, док екстрадиција треба да има дејство једино у погледу ове дела, за које издавање кривца гласи, иначе је отворена могућност да се чине несвесности. Тако исто, држава, која је екстрадицију задејствовала, не може екстрадирано лице падати трећој држави, јер би се тиме вређао уговор о извршењу прној екстрадицији. — Али и са самим екстрадираним лицем може се предузети поступак и за дела учињена пре издавања, о којима није било речи при екстрадицији, као што се то лице може даље падати и трећој држави, ако држава, од које је лице добављено, накнадно да за

отвочне се кривична истрага према умрлом убијцу Шенебека. Тим поводом Лист је штампао поменути чланић, под насловом „Сведоци мртвих", где се у главном изражао: да оваково казивање много труби по свој шкодљиво, јер нема више моћу нашима опоста, који дају тај доказ, који и нема самог погледа, те да се види да им се ни краја при нему остаје, и онда, кад их такође признања треба да нађу имају неизвесно и за жеље скоро ништа.

то своју приставан. По једном мишљењу, једини може да буде контрадикторно суђен и кажњен и за дело, које је било ван екстрадиције, ако он на то пристане, у коме се случају држава, на које је био добављен, само извештава о томе; друго мишљење, које је јаче, тражи, да се и у томе случају надлежство приставан државе, која је екстрадицију извршила, јер на толико то не било сагласно теоријском схођењу, одговара стварним приликама, које много пута стављају приноја у положај, да и мимо свог расположења да приставан са своје стране да буде суђен односно кажњен за сва дела, која противну њега стоје. — Лице, чија се екстрадиција тражи, може дати слободовољно приставан, да без икаквих формалности и без надзирање одлуке умољене државе буде екстрадирано. То се зове добровољна екстрадиција, и таковој изражењу воља се дају следства. Код овакве екстрадиције настаје спорно питање, да ли се према дотичном лицу могу примењити и казне за дела, која нису била повод екстрадирању, или само казне за дела, која су у датом моменту о принцу била известа. Ма да принцип у таковом случају није мислио на друго дело раније извршено него на оно, које је било у питању, ипак он се предпо власти и нашао се пред њом, а она нак не мора да води рачуна о његовом мишљењу на унутрб јавног поретка и да не примени све могуће казне на њега као кривца, над тиме не чини ништа, што би било противно односима према држави, на које је екстрадиран, пошто добровољном екстрадицијом није створен никакав уговорни однос између држава. — Квалификација дела, због кога је екстрадиција извршена, може доцније да се промени; екстрадиција нпак остаје у сили, јер је сваково код екстрадиције главнице сам учин него то како се тај учин окваљивао односно као кривица. — Кад екстрадирани буде ослобођен, или над казну издржи, он се пушта слободан, и, ако као слободан проведе у тој земљи извесно време, обично месец дана, а не склони се у тућу земљу, може по истеку тога времена да буде суђен и подвргнут издржавању казне и за она дела учињена пре издања, која нису била предмет тражења екстрадиције, као што може да буде суђен и кажњен за та дела и пре истека моментутога времена, ако напусти ту државу, па се сам у њу врати. Овакво исто бива и при издавању екстрадираног лица трећој држави. — Екстрадирани може да тражи, ако би се судио или казнио за дело, за које није екстрадиран, да се претходно реше обим екстрадиције, као што може тражити и преписе аката о екстрадицији, да би своје право могао бранити. Што се тиче саме уредности екстрадиције, по законима и уговорима, екстрадиран не може дејствовати, да се ко учињта у оцену те уредности, јер нидино лице ни по чему не може изводити, да је једна држава поврала да га тражи на својој области као странца, кад је имала право, по суверенитети својој, да га сз територије уклони, а сем тога такве поступке једне државе не може никоја власт да цени, те изјави не би имао коме ни да се обрати за оцену законитости извршене екстрадиције. — О појединим питањима у овом ставу изнотим говоре чланови: III конвенције српско-италијанске, IX српско-италијанске, 3. српско-белгијске, 5. српско-холандске, VII конвенције између Србије и Велике Британије, VIII конвенције између Србије и Уједињених Америчких Држава, и 11. конвенције између Србије и Аустро-Угарске.

Транзитна је екстрадиција она, када се криви лица само спроводи преко територије једне посредне државе, да би се извршила екстрадиција између друге две државе, које се не граниче једна другом. Та посредна држава одлучује, да ли ће дозволити преко своје области транзитну екстрадицију и за одобрење тражи сво оно условно, који морају бити испуњени за обичну екстрадицију признања. Да није транзитно екстрадиције, изазвале би приваде између држава, које нису граничне, било би немогуће. Транзитна екстрадиција уговорена је чланом XIII конвенције српско-италијанске, XIII српско-швајцарске, 12. српско-белгијске, 14. српско-холандске, и 14. српско-аустро-угарске.

(ПАСТАВЉЕЊЕ СЕ)

ДОБРО ВЛАДАЊЕ КАО ОЛАКШАВНА ОКОЛНОСТ

ИЗ Т. 4. § 59. КАЗ. ЗАК.

— ЈЕДНА ОДЛУКА КАСАЦИОНОГ СУДА —

Олакшавне околности имају тај карактер што модификују казну за учињено нарушење у њеној природи, њеном *тражену* или њеној *количини*. Но, оне тиме не мењају *саму природу* нарушења, које остаје оно што је у погледу на његову казивост, само што се услед судске процене, а не законске детерминације, онај или онај злочин или преступ, кад се стену олакшавне околности, казни блажије[1]).

[1]) Garraud. — Traité théorique et pratique du droit pénal français. (t. II). — Овај аутор класира разне олакшавне околности у две категорије: *личне* (personnelles) и *материалне околности у правом смислу*. Прве узима за апсолутну кривичност, да је као такве он оних, оспособљује и окључује казну у општи, као они којеје, или према случајевима, искључују сваку извршавајућу нарушења. Друге је *материалне околности* сматрао као оне, које *умањују* казну, или је *повећавају*, према томе, да ли је дотично искључено казне, тако за *сва* је њихова одговорница признаја у корист *окривљеног* или потпуносно *само* по појединим казне. „И ако извршена њиме *иста природа*, она не промењује сва иста дејства. Има их апсолутнијих, других су просто *личних*. Апсолутне су оне, *које сва*, која ма за не чине за извршена *нарушење*, иначе за

„кривац ће се место смрти осудити на робију или заточење од десет до двадесет година“).

Нећемо се упуштати у правила о обавезном саслушању каже у случају кад се признају олакшавне околности и даља теоријска излагања о овоме предмету. Ограничаваћемо се само наједну од оних олакшавних околности које је набрајао наш казнени законик у § 59. а то је: *добро владање*, о којој хоћемо специјално да говоримо. Напоменимо узгред још и то: да они исти мотиви, који су у историјском развитку кривичног законодавства диктовали суспитуцију арбитрарне казне системом утврђених казни у напред за свако нарушење, којом је оно запрећено, ти исти мотиви диктовали су и инстатуцију олакшавних околности, над је њима била већ утврђена и систем арбитрарне казне, која је постојао у старом праву, напуштен [1]).

* * *

По т. 4. § 59. каз. законика сматраће се као олакшавна околност и то: „*ако се кривац пре учињеног злог дела свагда добро владао или се из поступања његовог пре самом том делу или и после онога види, да није са свим покварен и неваљао човек.*“

И ако на први поглед изгледа овај текст довољно прецизан и јасан опак се у његовој примени појављују извесне тешкоће и контроверзна мишљења о овој олакшавној околности, које се рађају због његове непотпуне детерминације о истој. *Шта је то раније добро владање кривчево? кад се има узети да је кривац добро владања и какав је критеријум за судију при процени ове олакшавне околности?* Осим цитираног текста т. 4. § 59. о томе нема никакког ближег одређења.

Јурисруденција Касационог Суда већ је утврдила да примени чл. 16. зак. о општинама у коме се говори о владању грађанина, нема места, над се тачке одмеравања казне по казненом законику. „У другом одељку члана 16. зак. о општинама говори се о владању грађанина“ — каже једна одлука касационог суда, — „над је у питању његово исељавање из једне и настањивање у другој општини, а не о владању у циљу одмеравања казне по казненом законику, защта постоје нарочити прописи у самом казненом законику, по којима се има судити о владању оптуженога лица. То се јасно види из т. 4. § 59. каз. зак. по коме је пропису рђавог владања и сваки онај кривац за кога би суд наишао, да се на поступања његовог, при самом извршењу дела за које се суди, или после тога, види да је покварен и неваљао човек без обзира и на друге што“. (Одлука опште седнице Касац. Суда од 16. априла 1909. № 4462.).

М. М. Стаменјевић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

---

[1]) *Bottard.*

ПРОФЕСИЈОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ

(НАСТАВАК)

Надимци.

Судија и понос професијоналних злочинаца наражавају се такође и у њиховим надимцима. Познато је, да сваки од њих има свој надимак, и да су врло често само по њему познати у њиховој средини. Ево их неколико: *страшило пијаца, тигар, мек дечко, лукав дечко, севастополски ухтичар* и т. д.

Страх од телесних казни.

Мало час смо рекли, да су злочинци обично врло мало осетљиви према болу. Могло би се, дакле, веровати, да се не боје удара и рана. Ово је, бар уопште, тачно, ако је реч о ударима и ранама које примају од појединаца свога рода, или приликом напада на разне личности које су, по њиховом мишљењу, слабије од њих. Међутим, ако се осећају слабијим, професионални злочинци веома су плашљиви, на чак и неизвиђе. Сам поглед на револвер, који је на њих управљен, довољан је да их одржа у потпуној непомичности до доласка помоћи. Нарочито се много боје телесних казни, као поскичења и хинча. Најјачији злочинци постају најзлобнији кад чују, пред прозорима полицијске станице у коју су доведени, ужасне огорчено гомиле света, која захтева њихову смрт.

Дивногорски, највећи убица на Монтеа, чувши како народ тражи његову смрт, тешко се био уплашио, да се није могао држати на ногама и чак је молио жандарме да га добро чувају.

Али, то није само опасност од линчовања која тешко плаши злочинце; и само обично поскичење ужасава их.

Уопште се може рећи, да се злочинци више боје поскичења но шестомесечног затвора. Овом констатацијом практично су се користили Енглези пре десетину година, када је Лондон тако рећи био освојен бандом злочинаца више класе, сличним модерним париским апашима. Лондонска полиција прибегла одређеном лов на ове „*Холигане*“, како су их тада називали. Најмање прети биљу су осуђени на до две недеље тешког затвора, а најопаснији беху пре казнидани, а потом осуђени на по две године затвора. За непуних месеци Лондон је био потпуно ослобођен „*Холигана*“.

Услед рђаво схваћеног хуманитаризма, репресија у Париу веома је ослабила последњих година. Поскичење је строго забрањено једним министарским расписом, а већину опасних повратника, који су пре моћи усканси полиција, пуштају у слободу, одмах сутра дан, чиновници паркета. Услед овога злочиначки елемснат почео се нагло умножавати, због чега сталне трпи Париз који се, с разлогом, сматра за најзлонији град на свету.

Ми смо далеко од тога да полицијским агентима препоручујемо сталну употребу поскичења, јер би то изазвало злоупотребе. Оно што ми желимо, у интересу јавне сигурности, то је поновно заводење телесних казни, са методичном применом, и под озбиљном контролом. Лакасањ и други ауторитета у криминалној материји препоручују ону врсту казне. У својој знаменитој студији о смртној казни, Лакасањ вели: „Телесне казне једино су успешне за професионалне злочинце“.

Наше искуство доказало нам је, да је лијонски учитељ потпуно у праву, и да се нарочито криминалитет малолетника може успешно сузбити простом применом бича — можда успешније но стварањем специјалних судова за децу.

Добре особине професионалних злочинаца.

Већина професионалних злочинаца није лишена добрих особина, само што ове добре особине нису исто код свију, већ се међују од једне индивидуе као другој. Знатан број малих професионалних крадљиваца, варалица и скитница у главноме су добри дечаци и приступачни добрим осећајима.

Ухапшени и уведи на испит од истражног судије или полицијског комесара, они у већини случајева признају своје кривице. Ако у почетку и почињу затајати, они не продужују дуго у овом правцу, јер само чиновник мало настано да дође до истине. Док су у затвореним, ови преступници ретко кад дају повода жалби. Напротив, они се труде да буду корисни. То су они који чине већину по затворима за време рђавог времена. У погледу става карактера могу се упоредити са већином проституткама које, и поред свог моралног дезинтегритета, нису рђавог карактера, нити су у стању да убију и једну муву.

Солидарност.

Чак и међу опасним професионалним злочинцима налазе се добре црте карактера. Код врло великог броја ових индивидуа налази се, и. пр. врло развијени солидарност, разуме се између њих самих. Имали смо прилику да присуствујемо у једном кућеку, у Лозани, једној врло типичној манифестацији оне злочиначке солидарности. Један бив, осуђеник, врло опасан крадљивац, хтео је, ради своје сигурности, отпутовати из Лозане у Лион, али није имао новаца за пут. Један од његових другова предузео је да да му скупи потребно за повратника, супругом и проституткама, који су били у касарни. За пет минута списак је био напуњен именима приложника, и крадљивац је добио до суме од 67-50 дин., која му је била обилно довољна за пут.

Сличне ствари посматрали смо и у другим приликама. Често се и. пр. догађа да злочински ресеснси плаћају тровише оно погреба умрлог друга, или адвокатске хонораре за одбрану њихових другова, који су имали мазер да падну у руке полицији.

Захвалност.

Доста често код оних индивидуа констатују се и осећаји захвалности. Многи адвокати могли би ово посведочити. Поменули смо већ, да чак и најопаснији злочинци не мрзе полицајце који су их ухватили, осим ако они нису с њима су-

више грубо поступали. Може бити да и оно потиче из осећаја, који је врло сродан са осећајем захвалности. Обилазећи, у циљу студирања, мало куће по великим градовима, у пратњи агената сигурности, констатовали смо да нас њихова елиптична, састављена маком од бин. осуђеница, дочекује с пажњом, на чак и с поштовањем, и ако је добро познавала наше другове. Сматрали су нас за њихової колеги из иностранства. Многи од њих казивали су нам, да су их моје колеге више пута хапсиле, али да се због тога ни мало на жуто на њих, јер су били нападнути према њима. Агенти сигурности потврдили су ми, с друге стране, да су им они исти повратници давали драгоцена обавештења у појединим тешким истрагама, и то без икакве награде, једино из захвалности.

Разуме се већ, да сви злочинци не притежавају осећај захвалности. Хтели смо само нагласити да он постоји код неких од њих, и да се појављује, у згодној прилици, може њиме користити. Још смо овим хтели показати, да ни истражне судије ни полицајци не треба да поступају ни исти начин са свим индивидуама, јер њихов успех зависи тачно од њихове моћи адаптирања према разним карактерима преступника, над којима воде истрагу.

Необазривост.

Видели смо раније, да је професионални злочинац по правилу рутинчић, који задовољава своје моменталне настојне, немислећи ни мало на будућност. Због овога он немилице расипа новац и чини, понекад, будалаштине, које га одводе у затвор. Професионални злочинац, нарочито ако припада вишој класи, у већини прилика необазрив је. По извршеном убиству или при каквој већој опасној крађи, злочинци понекад једу и пију на месту извршених дела, и ако знају да ће — доврдујући рукама чаше и флаше — оставити на њима отисне својих прстију — праве извит карте њиховог идентитета.

Убица Вертије био је идентификован на овај начин. Вертален је пронашао Шефера, убицу момка зубног лекара, у улици „Сп. Хопре“ у Паризу, једино на основу отисака прстију, који су нађени на стаклу једног ормана. Ми лично такође смо у више прилика, приликом извршених опасних крађа на основу њихових отисака на чашама и бутељама.

Али ово није једина несмотреност коју чине злочинци. Готово у свакој акцији, а нарочито у оним које прво злочинци више класе, констатују се једна или више несмотрености, које могу послужити полицији да пронађе кривца.

Тако, нпр. Менеклу сагорева тело своје несрећне жртве у собној пећи, непомишљајући да ће га мирис од сагорелог тела издати. Демстер Редеж, по казни на казненог робија у Дембергу, обија једне подруме у Черновицу и ври у њему и пржи и кува, брижући се својим осуђеничким листом. Провинсери, убица агента осигуравајућег друштва Монже-а, по извршеном делу одлази у Берузе, где меша многобројно новчанице и, узнемирена, тражи телеграфским путем обавештења од свог мужа о тону истраге. Ово је, разуме се, довољно. Море, убица девојке Зое, примарава своју жену да носи одело и пакет њезине жртве и т. д.

Треба само знати, да се ове несмотрености односе маком на детаље. Главно дело по правилу је добро смишљено, ако злочинац понекад не може све да предвиди и ако га упропашћује. Једна од битних тачака у кривичном истрагама јесте, дакле, проналажење могућих несмотрености злочинаца у извршењу злочина или преступа.

С друге стране, мора се признати, да злочинци понекад раде толико предострожно, да их је готово немогуће или бар врло тешко ухватити. То су нарочито чланови више класе, који се одликују у смишљању и извршењу савршених злочина и преступа. Поменули смо већ, да су „Americain express“-а радили са рукавицама на рукама, да би избегли остављање отисака прстију. Убице човека чији је лош, всечен на помало, нађен 1912 год. у улици „Platrière“, у Паризу, тако су вешто препарирали лоп и пакете са његовим остацима, да се њихова жртва није могла ни идентификовати а само да они пропаће. Чувени Жак Трбосек, из Лондона, не би се никад могао пронаћи да је боље комбиновао своја многобројна убиства проститутки из више класе.

(свршиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Било је четири сата ујутро; нисмо срели никога. „Есцајре“ сам носио сам и писам их никако повераво моме пратиоцу; било ми је потребно да сам увек у могућности да утекнем без прилрека, ако би њему дошло да се успротиви или да прави неку галаму. Са срећу он је био врло послушан, истина под собом сам имао нож; Швајзе је био уверен да би му га на најмањи покрет сурово у грудн. Тај спасоносни страх, који је он осећао у тохово више пито је био прав, јесучко ми је за њега.

Прошетали смо неколико пута около Шајот-а; Швајзе, које није знао шта ће на крају бити, пушао је махинално поред мене; био је збуњен и као заглупљен. У осам сати седнемо на један фијакер и одредем га на улаз у Вулоневу Шуму, где он у моме присуству, а на своје име, задожи сва четири пара „есцајра“ и доби сто динара. Узмем му ону суму и задовољан, што сам одједном добио оно што сам му дедимично давао, седнемо поново на кола и довеземо се на трг Сторе; ту је сићом пошто сам му издао ову наредбу: „Заиамти, да си ми сумњивији но икада; ако но извршеш мој кар но, чуваћ се добро!“ Кажем кочијашу да га најбрже што може вози у улицу Ешикије бр. 23, и да бих се уверио да не оде куда на другу страну стао сам на тренутак те сам га посматрао. После тога уђем брзо у једну телалницу и моје одело разменим за радничко. Са новим одолом пређем поред *Инвалидског дома* да се обавестим да ли би могао добити једну инвалидску униформу. Један сакатела, кога сам упитао, када ми неког старинара у улици Сен-Доминик, који ће ми наћи потпуну опрему. Тај старинар беше неки говорљив човек. „Писам љубопитљив, рече ми [то ј: обичан изговор за сва интемција питања] али ви сте здрав, униформа сигурно није за вас?“ — Извините, баш је за мене, одговорим му; и како се он чуђење додам да хоћу да играм у комедији. — Е, и у ком комаду? — У „шпион бјил“.

Трговац убуста, а ја одем одмах у Паси једноме који надаје станове и ножурим се да се преуријем. Није требало ни пет минута да од себе начиним правог инвалида. Једну руку пришијем уз грудни кош новог капута и завучем је у панталоне, те је изгледало и да је немам, а црном мондом обојим косу и и браду те мо нико није могао више познати. Овако прерушен био сам сигурам да ћу препарати и најбоље познаваоце лица и зато још исте вечери изађем у квартСен-Мартин. Ту дознам да полиција не само још чува моју кућу, него и прши поиме робе и покретности. По броју агената, које сам видео да долазе и одлазе, закључио сам, да је истраживање предузето са нарочитом необичном за ово време, у коме будна администрација не показивање ревност у непоштеним догађајима. Сваки други на моме месту видећи опасно истраживање, сматрао би за памстно да се у најкраћем времену удали. Било је доиста мудро пустити буру пеха бесни, али ја се писам могао решити да оставим Анету у невољи, у коју је пала жртвујући се за мене. Овога пута баш је патила много; била је двадесет и пет дана у главној полицији, надвојена, и одатле су је наводили само да јој прете да ће је пресести у казнени завод Сен-Лазар, ако не хтеде казати место где сам се склонио, или Анета то није тела казати и ако су јој упарали нож у груди. Било ми је много тешко над сам доспио за њен положај, али је писам могао ослободити. Чим сам могао помоћи сам да јој помогнем. Један пријатељ моме сам био позајмио неколико стотина динара прати ми их и одмах сам јој послао један део од ове суме. Верујући да ће је скоро пустити из затвора, пошто је ниеу могли окривити ни за што друго до за то, што је живела с једним одбеглим робијашем, решавао сам се да идем на Париза, и ако је не буду пустили пре мога поласка, да јој дођиџе јаним правац куда сам отишао.

Стаповао сам у улици Пиатон код некога кожара Бујена и он пристаде за награду да извади себи пасош на да ми га уступи. Његов опис и мој беху потпуно слични, само је растом био мало од мене; али да би се новелао и достатао моју висину, он је, пре но што је дошао на мерење код комесара, требао

да нетне у пишеле два или три „шишка“ карата. Бујан уради тако, и ја нисам имао потребе, да се према њему, који ми је продао, правим мања него што сам. Имајући овакав изговор довољан сам што сам сличношћу обезбедио себи слободу, кад ми Бујан (било је осам дана како сам дошао код њега) повери једну тајну од које сам задрхтао. Овај човек је правио лажне новце и да би ми то доказао он преда мном изли осам новчића по пет динара, које његова жена размени још истог дана. Ништа не погађа шта је то што је мене узбуњивало.

Однах сам закључио, да ме Бујенов пасош зато, што је био истинит, могаше врло рђано пренорућити код жандармерије, јер се због „заната,“ који је Бујен радио, могло, пре а после, десити да се за њега изда налог да буде затворен, и како ми је новац худо потрошио, требало је још само да ме са пасошем заточе место њега. То није још све. Зар не ће овај нумљиви однос бити у очима судије и публике претпоставка да сам ја, одбегли робијаш, саучесник Бујенов, иако он буде оптужен као главни кривац за прављење лажног новца? Зар је суд једном потрошно? Кад сам већ једном невино осуђен ко ми јамчи да нећу бити и по други пут? Сам злочин који ми је набачен и који ме је пичинио фалсификатором, довољно је по имену у вреду онога који је Бујен прошо. Видео сам се под теретом оптужби и таквих изгледа да мој бранилац може бити неће хтети ни да ме брани и ограничиће се можда, да моли суд да има сажаљења према мени. Чуо сам да ми изричу смртну пресуду. Моје се страховање удваја кад сам дошао да Бујен има и друга, поног Терија, докара, који му је често долазио у кућу. Овај човек је имао изглед као да ће омастити колац; чинило ми се да та јо полицаја због његовог изгледа требала гонити непрестано; и не познавајући га још добро помишљао сам да је исмотућено дружити се с њим и не учинити нако злочинство. Једном речи он је врло рђан знак за сва места гле је долазио. Упореди да ће његове посете донети несрећу кући, говорио сам Бујену да остани тај тако рђан занат. Ни најбољи разлози нису утицали на његову душу. Све што сам молбама успео, да би се избегао повод полицијском претресу, после кога бих сигурно био одведен у полицију, било је то, да ми је Бујен обећао да ће прављење и протурање лажног новца обустављати за све време док сам ја код њега, али то нпак није сметало да та после два дана затворе да у најмањем јеку гради новац. Онога пута намислим да се обратим његовом познатву коме најмањим бојама представим опасности којој он излаже. „Видим, рече ми докар, да сте ви нешто страшљивац каквих има доста. Кад нас баш и ухвате шта ће бити? Има их доста који су мерени на Грачском Тргу, а ми још нисмо. Петнаест година жени нећу даре сами народни посланици и нико није нпкад посумњао; нек иде како иде. У осталом, пријатељу, да вам дам један савет: гледајте своју посао.

Не овоме како се развијао разговор видео сам, да је узалудно дуљити га и да ћу учинити памстно ако се сам чувам; осетио сам више него икада потребу да што пре одем из Париза.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине горњо-добрањске, актом својим Бр. 669, пита:

„Ову општину сачињава једно село Гор. Добриња, и по томе она има само председника и два кмета. Кметови: Радо и Грујица, стоје у сродству по тазбини, јер је Радова кћи удата за Грујичиног брата, који му је брат само по оцу а једна их мајка није родила, јер је се њихов отац женио више пута.

По жалби једног лица из ове општине, по спору које је овај суд расправио пресудом својом Бр. 10, уважили првостепени суд уништио је горњу пресуду, из разлога тога: што су у овом спору учествовала ова два кмета, кад су они у тазбином сродству II степена, те по § 52. грађ. суд. пост. не могу заједно учествовати у решавању.

С тога сад учтиво моли уредништво, да по могућству у првом народном броју свога листа, даде суду обавештење у следећем:

1. Да ли су кметови Радо и Грујица, према наведеном сродству, блиски сродници по тазбини, и као такви наузети од заједничког рада у свима спорним питањима.

2. Ако кметови стоје у наузећу од заједничког решавања као сродници, онда један — по годинама млађи — има да одступи од положаја по чл. 89. зак. о општинама, али нпта би суд требао да предузме и какви докази требају, те да се имет од дужности разреше, пошто од њих ни један не би спопељовољо од положаја оступио.

3. Да ли сво досадање пресуде и одлуке овог суда, у којима су ова два кмета заједно учествовала, а ово су правилним постале, продстављају пуноважне исправе, а да ли и до кога има какве одговорности, што су они до сада, заједно на овом положају били. и

4. Ако уредништво налази, да између ових два кмета не стоји сродство нако што приостепени суд вели, према наведеном сродству, и ако наузети од заједничког решавања, онда шта суд општинска треба да ради са пресудом Бр. 410. којаје само са тих разлога уништена?“

— На ово питање одговарамо:

У представљеном случају стоји сродство у другом степену по тазбини, јер она окотност, што кмет Грујица и његов брат нису браћа и по оцу и по мајци, него само по оцу, не мења овај родбински однос.

По чл. 89. закона о општинама, на подоказима кметовским не могу остати сродници у другом степену по тазбини, него млађи по годинама мора да одступи.

Према овоме, и у овом случају мора да одступи млађи по годинама.

Он то може да учини због на тај начин, што би дао оставку, мотивишући је овим законским разлозима, било да се тражи од среске власти, да она учини предлог одбору, да га са дужности уклони.

Овај предлог одмах треба да учини председник, иако би се отклонио један противзаконит подоказ кметова у општини.

Ово ово одлуке, против којих нису употребљена правна средства у своје време, остају у сили.

На сваки начин за овакав односај у суду општинском иоси административну одговорност председник општине, који је бутао и трпео на положају ова кмета, ма да је знао за њихов родбински односај.

II

Суд општине суботичке, актом својим Бр. 894, пита:

„У члану 30. закона о општинама, у првом ставу, стоји. да на општинском збору имају право гласа сви пунолетни грађани — чланови општ., који плаћају држани најмање 15 динара непосредног пореза годишње, рачунајући ту и сталну државни прирез, без обзира на то, да ли су порезу плаћали или не. У другом ставу истога члана каже се, задругари, који су навршили 24 год. имају право гласа на општинском збору ма колико непосредну порезу плаћало, само ако не стоје у наузећу чл. 23. истог закона. Ово важи и за оца, пунолетне синове и унуке, ако живе у заједници.

Међутим, код овог суда има лица ако кућне старешине, која не плаћају на земљиште никакв, а имају у кући и у задрузи својој 4 пунолетна сина. Да ли суд може и сме да их уписе у изборни списак као право гласаче, пошто у поменутом законну у првом ставу стоји, да задругари имају право гласа ма колико порезу плаћали, а није казато колико старешина куће треба да плати на земљиште, и да ли се рачуна стална државна 75% или 100% на сто у непосредну порезу.

И према овоме, код један старешина куће плаћа на земљиште 2·45 дин., дичд. држав. 75% има ли право гласа или не.

Моли се уредништво да изволи дати своје обавештење што пре, пошто наступа време да се састави забучни списак“.

— На ово питање одговарамо:

Изузетно од одредаба у грађанском законну, закон о општинама сматра ова и синове као задругаре.

Према томе, једна кућа, у којој живи отац са синовима, сматра се као задружна у погледу изборног права.

Као по чл. 71. закона о порезу сваки пунолетни становник Србије плаћа личин порез, па то, наравно, бива и у овако задружној кући, то ни ње имају право гласа сви они, који су пунолетни, без обзира на то, да ли у општ плаћају непосредног пореза још и на земљиште или какве друге обвазе.

У кућама, где су самци, тражи се да плаћају најмање 15 дин. непосредног пореза, у коју суму улази и 75% сталног државног прireза.

III

Суд општине вар. Багрдана, актом својим Бр. 760, пита:

„Моли се уредништво за објашњење:

Има ли права општински суд, да доноси опомену из § 329. тач. 19. крив. закона, као и да вариче казну из истог §-са над оним грађанима, који не би поручили своје зграде силне куће, за које би надлежни инжинир дао мишљење да их треба поручити или оправити, — или ово право има спомињано полицијска среска власт, над јој се општински реферат обраћа? И ако суд општин. нема тога права, онда но коме му је закону то право одузето, кад му § 4. а. полиц. уредбе и закон о општинама стављају у надлежност да може изрицати и пресуђивати све преступе из III-ће части крив. закона (сем где је каквим специјалним законом то друкчије наређено, или у овоме случају то не стоји?*.

— На ово питање одговарамо:

Општински судови изнад право да прво примену тачке 19. § 329. кр. закона, јер им то није одузето ни једним законом.

IV

Суд општине стапичке, актом својим Бр. 1013, пита:

„Решењем овог суда и одбора Бр. 1344 од 11.-XII.-1911. год. издат је, путем лицитације, запис — порта — ово општинска кућ аренду за ону 1912. год. са условима, да закупац може о Спасовдану и Петровдану ове године, као у дане општинске заветине, продавати — врчмити пиће, и он је о Спасовдану као о првој заветини продавао пиће.

На жалбу овдашњег механџије, власт ср. мланског забранила је, пресо опог суда, арендатору да даље о другој заветини врчми пиће, наводећи: да је ова радња арендатора, као и сам рад опог суда, противан § 29. уредбе о механама.

Уредништво пита се:

1. Је ли правилна ова наредба среске власти, над о томе постоји један расиис исте власти, издат 21.-I.-1908. год. под Бр. 1273, којим се даје могућност општ. судовима у овом срезу, да је крчмљење пића о заветинама дозвољено не само лицу — које има право механисати; и

2. Шта ће суд урадити са арендатором оним, кад неће да положи касн другу половину изпицитиране аренде, наговарајући се да није дужан, јер је општеси овом последњом заветином, пошто пиће крчмио пиће — пити му је дозвољено, да место устури лицу, које има право механисати*.

— На ово питање одговарамо:

По члану 29. додатка к уредби о механима, на уобичајеним саборима при црквама и манастирима, може сваки без разлике упражњавати за три дана механску и кафанску радњу, па ма био и без личног права на то радње.

Према томе, забрана среске власти противна је овоме законском наређењу.

Као општински суд није могао ограничити право закупа, то и закупац има права да не плати другу половину аренде.

Ако суд и закупац плаћа, да су опаким радом власти општења, они могу чинити употребу од својих уставних права.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Сретен Димитријевић, осуђење пожаревачког казненог завода, чији слику износимо, побегао је.

Родом је из Пожаревца, стар 16 година, раста малог, очију угасито зелених, косе црне, од особених знакова има: на левој руци бележ од посекотине крива линија величине 1·5 см. на другој ољошен кажипрста, страна спољна; на десној руци на спољ средњег и домаћог прста бележ од посекотине, права линија, праћа косог, величине 1 см. страна спољна; на средини левог образа бележ од посекотине праве линије, праћа косог, величине 1 см. и мањем величине шишчијег зрна за 3 прста средње леве кључне кости.

Депеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 2807.

Мијаило Радовановић, Цигања, из Бојника у срезу јабланичком, родом из Рашке, осуђење нишког казненог завода, побегао је. Он је стар 21 годину, у опште смеђ.

Депеша управе нишког казненог завода Бр. 2757.

Петар Стевановић, бивши изршитељ општине београдске, одговара за утају.

Опис није састављен.

Акт Управе града Београда Бр. 25505.

Јован Ђобић, бивши одговорни уредник новина, побегао је из болнице, где је био на лечењу као притворени Управе града Београда.

Он је стар 30 година, средњег стаса, сув, приповељет, црних брнова, очију зеленкастих, косе црне, у оделу грађанском.

Акт Управе града Београда Бр. 25342.

Стеван Ерсић, тежак из В. Шиљова у срезу јабланичком, рањео је своју жену револвером на побегао.

Дроки се да ће пребећи у Бугарску. Опис непознат.

Депеша начелника ср. јабланичког Бр. 16926.

Миња Константиновић, Цигањин, из Звиздара, који живи у Београду, побегао је из затвора општине уношке.

Он је стар 17 година, повисок, ћосав, у у оделу грађанском.

Акт начелника среза тамнавског Бр. 11534.

Пресворучује се полицијским и општинским властима, да за овим побегом лицима учине најжешћу потеру, и у случају проналаска стра-

нарно их упуте властима које су потеривање издале, те позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Волисав, брат Павла Рашковића, из Поручића, отучарао је пешице куд. Он је стар 16 година, средњег раста, у опште сиви, изнад левог ува има белегу од шише.

Депеша начелника ср. колубарског Бр. 10219.

МАНГУП СТОКА

У атару села Дивљана нађен је мангуп јунац, длаке црно-сиве, матор 2 године, без рогова, неувијен.

Акт начелника ср. белопаланачког Бр. 6419.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 29. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 29. ЈУЛА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, И ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

О ЕКСТРАДИЦИЈИ КРИВАЦА — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

ОД

АЛ. ЈОВ. КУЗМАНОВИЋА

(СВРШЕТАК)

Захтев за издавање криваца чини се увек дипломатским путем, дакле преко преставника државних, па било да постоји уговор о издавању криваца, било да таквог уговора нема. Преко друге власти не може се захтевати нити извршити екстрадиција; озбиљност посла и тачност у расправи самог предмета јача је, кад се тај посао врши преко дипломатских преставника; сем тога одговорност за правилно примењивање екстрадиције тр ба да сносе органи који државу престављају, пошто се право на екстрадицију налази у суверености државе. — Да би умољена држава могла оценити, има ли места екстрадицији т. ј. да ли је тражење екстрадиције оправдано, треба јој ставити на расположење исправе: о природи дела кривичног, о тексту односног закона, који важи у држави која издавање захтева, о стављању кривца под истрагу, у притвор или под суд, или о извршној изреченој осуди, о незастарелости кривице или пресуде, о поданству кривца, о идентичности личности кривчеве. Да ли су све ове исправе или само неке од њих потребне, одлучује умољена држава према конкретним случајевима. У уговорима се обично предвиђа, да ће се екстрадиција тражити на основу акта о стављању кривца под истрагу и у притвор, односно на основу извршне судске пресуде, уз пошиљај прописа односног законског текста и уз пошиљај личног описа кривчевог. Исправе се подносе у моменту тражења екстрадиције, или накнадно у једном року, који је утврђен уговором или обичајем; кад се документа накнадно подносе потребно је у моменту тражења екстрадиције изјавити, да потребне исправе постоје. — О тражењу екстрадиције дипломатским путем, и о документима за екстрадицију говори се у члановима: IX и X конвенције српско-италијанске, II III и IV српско-швајцарске, 8. и 9. српско-белгијске, 7. и 9. српско-холандске, VIII X XI и XII конвенције између Србије и Велике Британије, III и IV конвенције између Србије и Уједињених Америчких Држава, и 5., 6., и 7. конвенције између Србије и Аустро-Угарске; по конвенцији између Србије и Велике Британије не могу се документа накнадно подносити, т. ј. недокументовано тражење екстрадиције не може да има никаква следства, јер се без оцене, да ли има места за притвор кривца по законима умољене државе, не може притвор ни наређивати; у конвенцији између Србије и Уједињених Америчких Држава није изрично назначено, да америчке власти при тражењу екстрадиције, одлажући пошиљај докумената за издавање, морају изјавити, да исправе постоје. Документа, која прате тражење екстрадиције, треба да буду у овереним преписима, а уз њих тр ба да буде њихов превод на француски језик или на језик државе која тражи кривца. Органи оне државе, која екстрадицију тражи, не могу предазити у умољену државу ради какве акције према кривцу, али, кад су исправе за утврђење идентитета недовољне, могу ти органи прећи само ради познанства кривца. — Чим умољена држава прими захтев за екстрадицију наређује притварање кривца (континентални начин), пошто се овај претходно саслуша о делу и о поданству, па ако не располаже свима потребним документима за решење самог питања о екстрадицији, извештава страну државу, како би ова о року снабдела умољену државу документима потребним за екстрадицију; при притварању, које се врши на основу конвенција и по природи саме ствари, од кривца се одузимају предмети, који стоје у вези са његовом кривицом, па се и ти предмети евентуално са кривцем предају страној држави. Услед извесних хитних случајева, који не трпе одлагања, привременом притварању кривца приступа се, када још не постоји дипломатски захтев за екстрадицију, а када на која власт једне државе тражи од надлежне власти друге државе привремено притварање кривца у цељи, да кривац не побегне пре него што захтев за његово издавање дипломатским путем дође; ово привремено притварање треба да је факултативно, а умољена власт, било да усвоји захтев о притварању било да га одбија, дужна је да о учињеном извести претпостављене власти како би Министарство Иностраних Дела било о свему извештено ради даљег поступка, и како би се могло водити рачуна, да ли је у конвенционалном року стигао дипломатским путем захтев за издавање кривца после његовог стављања у привремени притвор, — јер нојамно је, да се кривац не може на неопредељено време држати у привремени притвор; привремено притварање обавезно ј по конвенцији српско-аустро-угарској, а факултативно по конвенцијама, које је Србија закључила са: Италијом, Швајцарском, и Белгијом.

Умољена држава нема права, да оцењује надлежност државе, која тражи екстрадицију, за пресуђење дотичног кривичног дела по територијалној основи или по основи персоналној, јер треба признати, да је свака држава надлежна сама за оцену своје компетенције и да ваља поступити по њеном захтеву за екстрадицију без обзира, да ли умољена држава усваја у кривичним стварима само територијалан или и персоналан принцип; ово се питање у међународним уговорима различно расправља. — Умољена држава даље нема права да се упушта у питање о постојању дела и о постојању кривичне одговорности, већ има да се ограничи једино на решавање питања о екстрадицији: да оцени уредност тражења екстрадиције, да оцени да ли дело, под претпоставком да су сви наводи стране власти о делу и одговорности тачни, потпада под она дела за која се екстрадиција дозвољава, и да оцени идентитет кривца; супротно поступање, какво је нашло израза у конвенцији између Србије и Велике Британије (члан XII) и у конвенцији између Србије и Уједињених Америчких Држава (члан I), има каздан рђавих страна, а једина му је добра страна

што истина без потребе али највише заштићује бегунце. — Кривац остаје у притвору, док се не реши питање о његовом надзиању, и тада се пушта у слободу или евентуално спроводи до границе и предаје граничној власти државе, која је криваца тражила. Одлагање предаје може бити, док се не оконча поступак са истим лицем у умољеној држави због кривица, које нису предмет тражења екстрадиције. Приватна права трећега у умољене државе, као слабија, не утичу на издавање криваца и предају његових ствари — или траг. — Сама држава сноси трошкове око екстрадиције учиниле: на њеном земљишту; код транзитне екстрадиције све трошкове учињене око спровођења криваца преко посредних земаља сноси држава, која криваце добавља.

Власт, која решава има ли места одобрењу надзиања криваца може бити административна, и може бити судска; кад судови то питање одлучују, има највише гаранција за личну слободу. У Србији питање о одобрењу екстрадиције решава Министар Унутрашњих Дела сходно пореченој на Уредбе о бегунцима и пореченој на закона о Устројству Централне Државне Управе, по коме се Министар Унутрашњих Дела брине о поретку и по коме он бива надзежан и за све оне предмете, који не би спадали у надлежност других Министара. Кад страна држава тражи екстрадицију криваца, који је у Србији, захтев се шаље Министру Иностраних Дела, који га доставља на поступак и решење Министру Унутрашњих Дела, а овај пореченује све што треба у погледу процедуре и решења самога предмета и о својој дефинитивној одлуци, која не подлежи ничијем расматрању, извештава Министра Иностраних Дела ради даљег поступка као и власт, код које се кривац у притвору налази, с тим да ова екстрадицију изврши или доточно лице пусти у слободу; друге власти никакве одлуке немају да доносе, на ни решења о притвору по кривичном судском поступку, која по некад неуредно расматрају и одобравају врховенски судови; локална власт у Србији може без нарочите Министра Унутрашњих Дела ставити бегунца у притворено притвор само онда, кад то страна власт услед хитности предмета буде захтевала, али та месна власт одмах о томе има да извести Министра Унутрашњих Дела, како би се видело, да ли ће се тражити редовна екстрадиција дипломатским путем. Кад Србија има да тражи чију екстрадицију, власт, надзежна за извођење, суђење, или извршење пресуде, води преписима путем Министра Унутрашњих Дела. да преко Министра Иностраних Дела надзетује екстрадицију, и шаље и исправе, које су за надзавање потребне, а на случај хитности обраћа се и непосредно страној месној власти за привременно притварање криваца, о чему такође подноси извештај Министру Унутрашњих Дела.

Од суседних земаља Србија само са Аустро-Угарском има конвенцију о надзавању криваца. Надзавање криваца између Србије с једне стране и Румуније као и Бугарске с друге стране врши се по уобичајеном реципрокитету, који се показао од прилике са прописима из конвенција, које је Србија закључила са другим државама, Турска Србији не надаје никакве кривце, на онда ни Србија њој.

Уговорни односи двеју држава о екстрадицији долазе по где кад у колизију са правима трећих држава, ц невазинско од тога, треба цењати, да се међународни уговори о екстрадицији праве по једном типу и по једним принципима. Видеће се, какав је резултат показати попрет за изједначење међународних конвенција о надзавању криваца, а добро страно од тога изједначења јесу и сувише учешће. Циљ је изнати колективну међународну конвенцију о надзавању криваца.

ДОБРО ВЛАДАЊЕ КАО ОЛАКШАВНА ОКОЛНОСТ

ИЗ Т. 4. § 59. КАЗ. ЗАК.

— ЈЕДНА ОДЛУКА КАСАЦИОНОГ СУДА —

(НАСТАВАК)

Нема сриње, да се према т. 4, § 59. к. з. *на чисом месту* има уаети: да се „свагда добро владао" онај кривац који никад није судски осуђиван ни за какво дело у опште, а по том и онај, који је истина био осуђен редовним судовима, али је истина осуда застарила, тако да не проналоди никакког правног дејства у опште, и нема никакког утицаја на пријене његових јавних права. Исто тако доброг је владања и онај оптужени, који је био истина осуђен редовним судовима, али за такву кривицу и на такву казну која не повлачи губитак грађанске части, било по самом закону, било услед суђења пресуде због нечудности дела. Тако и. пр. оптуженоме који је био осуђен раније за јавну упреду, лаку повреду или у опште какву дело преступну казну, која не повлачи губитак груђ. части не може се одрећи добро владање због ове раније осуде као олакшавна околност, кад се суди каква његова доцнија кривица. Исто тако, осуђенима за политичке кривице, и у опште дела која нису бешчасна, баш и да је сама раније казна била изнашена, и. пр. робија. Све су ово пречишћена питања у пракси и не подлеже никакној дискусији.

Quid? у оном случају, *кад је кривац био осуђен за дело које није бешчасно, и не повлачи губитак грађанске части*, или макар и бешчасно али *у малолетству, без губитка грађанске части ну*, ова осуда још није застарила и конституше отежавну околност из т. 5. § 65. каз. законика? Другим речима: хоће ли се и ове кривцу, коме се ова раније осуда мора ставити на терет као отежавна околност за то што није застарила, при суђењу за какво доцније дело, признати у исти мах и добро владање као олакшавна околност из т. 4. § 59. к. з. јер поменута раније казна, која се стаила на терет отуженоме, *није била изфакиа, као ни само дело*, или се ипак узима као отежавна околност из т. 5. § 65. п. з. за то што је била изречена, а сама пресуда још није застарила?

Ово је питање расправљано у једном конкретном случају, о коме је донела своју одлуку и општа седница Касационог Суда. Како је контроверза која се разилаза о истом у судским одлукама од интереса због супротности гледишта о овом питању између Апелационог и Касационог Суда, а и сама начелна одлука (опште седнице Касационог Суда) од практичног је значаја, то ћемо изложити дискусију која се о овом питању између судова развила.

Пресудом пожаревачког првостепеног суда од 7. марта т. г. № 7586, по кривици Ж. М. на Б. за убиство из § 156. II одељка каз. зак. првостепени суд узео је отпужењо као олакшавну околност само признање кривице, но, не и добро владање, јер је раније био осуђен у малолетству, и узимајући ову раниу осуду као отежавну околност из т. 5. § 65. к. з. осудио оптуженога на три године затвора.

Апелациони Суд пресудом својом од 17. априла т. г. № 2847 нашао је: да је пресуда првостепеног суда у осталом на закону основана: „само је суд погрешно што „отпужење Ж. није узео у олакшавну казне добро владање, — т. 4. § 59. „каз. зак. с тога што је раније осуђиван. „Кад је оптужени по своме признању и „констатацији суда на протоколу пре„треса од 25. јануара 1911. г. № 2683. „осуђиван за опасну крађу још као до„чан, дакле у малолетству, пресудом по„ротног суда од 10. априла 1908. год. „№ 12107 и над осуда малолетнима по „§ 57. последња алинеја каз. зак. не по„звачи као последицу губитак грађан„ске части, онда је суд погрешно узео „да оптужени Ж. због те раније осуде, „нема добро владање, с тога Апелациони „Суд налази: да му се та олакшавна „околност има признати, над раније„осудом није изгубио грађанску част, те „се по раније кривици оптуженога, као „једног малолетника не може основано „узети да је са свим покварен и нена„вођен човек у коме би се тек случају „морало узети да према т. 4. § 59. каз. „зак. нема добро владање. Али како му „је казна с обзиром и на ту околност, „коју му Апелациони Суд признаје, пра„вилно одмерена, то пресуда првостепе„ног суда има и остати".

Касациони Суд примедбама својим од 29. маја т. г. № 7422 поништио је цитирану пресуду Апелационог Суда са ових разлога:

„Погрешно је и закону противно узето, „да опт. Живан има раниу осуду као „отежавну околност из т. 5. § 65. кр. „зак. а у исто време и олакшавну окол„ност добро владање из т. 4. § 59. истог „зак. Раниа осуда значи рђаво владање, „зато ономе коме се она ставн на терет „као отежавна околност не може се још „и некакво „добро владање" узети у „олакшицу. То двоје узајамно се дакле „искључују" и зато на основу § 274. кр. „пост. ништи" итд.

„Апелациони Суд није усвојио ове примедбе одељења Касационог Суда већ је дао ове противразлоге:

„Приступајући одмеравању казне кривцу за учињено кривично дело, судећи су судови позвани по свршеном извиђају да у смислу § 218. кр. суд. пост. цене како околности које казну отежавају (отежавне) тако и оне које казну олакшавају (олакшавне околности) и чинећи о томе констатацију у својој пресуди одмеравају кривцу казну с погледом на законске одредбе у §§ 60., 61., 62., 66. у глави V каз. законика.

„Процена питања о томе: да ли извесна околност важи као отежавна или олакшавна као питање о факту, припада судећим судовима — првостепеном и Апелационом Суду — у којој они оцењују ове околности по прописима §§ 59. и 65. каз. законика у којима су оне детерминисане и лимитативно побројане.

„Као такву једну олакшавну околност, између осталих, законодавац је у т. 4. § 59. каз. зак. означио и ту: ако се кривац пре учињеног дела свагда добро владао или ако се из поступања његовог при самом том делу види: да није са свим покварен и неваљао човек.

„Као што се види из цитиране *опште* одредбе о добром владању као олакшавној околности, законодавац није у истој, ни у ма којој другој каз. законика, поставио никакав ближи критеријум по коме би судија имао да се руководи при решавању у питању о овој олакшавној околности. У оскудици такве ближе детерминације ове олакшавне околности, на тај њчин, судија је овлашћен да се при решењу питања о томе: да ли ће се каквом лицу у конкретном случају признати добро владање као олакшавна околност, руководи по своме нахођењу, баш и по слободној процени података по којима има да одлучује. То бива нарочито у оном случају кад постоје извесна правна факта, која макар да су у *суштини покудна*, не само што не производе никаквог правног дејства, него ни иначе по општем правном осећању и свести о томе нису ни од каквог утицаја на морални положај дотичног лица у грађанству.

М. М. Станојевић.

(свршиће се)

ПРОФЕСИЈОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ

(свршетак)

Поштанске карте и хартије за упијање мастила.

Нагласили смо раније, да приликом претреса станова професијоналних злочинаца треба нарочиту пажњу обратити на илустроване поштанске карте и хартију за купљење мастила. Деиста, много од ових индивидуа имају нарочиту страст за скупљањем ових карата, које врло брижљиво чувају. Испитивањем поштанских карата, које су нађене код осумњиченог или окривљеног, може се у извесним приликама реконституисати употреба његовог времена, његово кретање и његови односи. Тако н. пр. у једној већој истрази поводом прављења и растурања лажних новчаница, у Лозани, колекција илустрованих поштанских карата, нађена код окривљеног, допустила је идентификовање једног од његових саучесника, а садржина извесних карата јасно је показивала да је оптужени путовао у Италију, што га је врло тешко компромитовало, и што је он раније енергично порицао.

Истраживање хартије за купљење мастила такође је врло важно. На овој хартији налазе се често речонице, речи или имена, који могу послужити као доказ да је извесан злочин или преступ извршио сопственик ове хартије, или овај који се њоме служио. Да би се одмах осушила написана адреса или каква реченица, употребљује се ова хартија. Пошто су црте рукописа, које на њој остају, преокренуте, то изгледају неразумљиве. Због овога нико и не обраћа пажњу на ову хартију чак и у оним случајевима кад се пишу важне ствари, које други не треба да читају. Међутим, довољно је ставити ову хартију пред огледало, у нормалан положај, па прочитати на њој отиснути део рукописа. Овако исто поступа и професијонални преступник, јер не помишља да га и обична хартија за купљење мастила може издати, па је с тога и не уништава.

Хартију за упијање мастила нарочито треба истраживати у истрагама поводом фалсификата и анонимног писања, као и у свима осталим истрагама у којима је злочинац могао писати ствари, које га могу компромитовати. У горе поменутој лозанској афери лажних новчаница, на хартији за упијање мастила нађена је адреса једног растурача ових новчаница у Паризу, и то је био први озбиљан доказ против окривљеног.

Признање злочинаца пред истражним чиновницима.

Велика већина професијоналних злочинаца признаје само оно што је немогућно одрицати. Поједини одричу чак и очигледне ствари, управљајући се по већ поменутом чувеном савету: „*нарочито никад не признајте*“. Мора се признати да је овај начин одбране понекад корисан, нарочито пред поротницима.

Материјални докази, који се прибављају данашњим модерним полицијско-техничким методама, као што су вештачења отисака прстију, рукописа и т. д. изазивају понекад спонтана признања. Пред њима се злочинац толико збуни, да најзад признаје да је побеђен. Већ поменути убица Шефер, упозорен на резултате Бертилоновог дактилоскопског вештачења, престао је да одрично извршено убиство и признао је све. И ми лично добили смо неколико спонтаних признања пред резултатима наших вештачења.

Разуме се већ да персоналитет истражног судије има врло великог утицаја на добијање признања од окривљених. Истражник, који добро познаје овај специјални свет, добиће много лакше признање по судија, који се не стара да упозна карактер онога кога испитује.

Може се у опште рећи, да ће професијонални злочинац пре признати своју кривицу полицајцу по судији. Према нашем личном искуству, ово нарочито потиче из два факта: прво што полицајац, захваљујући своме практичном познавању злочиначког света и своме положају, може много фамилијарније разговарати са окривљеним по истражни судија; друго, што професијонални злочинци имају често извесног респекта према полицајцу. Респект овај сличан је мало респекту, који се констатује кад се две непријатељске војске сретну на неутралном земљишту.

Треба још знати, да је истражни судија потпуно обезоружан у земљама, у којима процедура допушта присуство адвоката у истрази. Тајност истраге у многим случајевима неопходна је.

Знамо добро да ће нам се због овог нашег тврђења пребацити инквизиторским поступцима појединих судија из ранијег времена, али смо ми слободни напоменути: окружавање истражне власти једне земље заинтересованим контролорима знак је неповерења према овој власти. Ова контролори не могу се жалити ако се окрене оружје и критикује улога, коју они играју у истрази. Ма како било, извесно је, да претерани хуманитаризам наших дана има много више сажаљења према злочинцу но према његовој жртви, а овај факт утиче, несумњиво, много на увећање криминалитета.

Да би сакрио какав тежи злочин или преступ, повратник понекад одмах признаје мању кривицу. На ово треба обратити нарочиту пажњу кад се има посла са старим зликовцима, који одмах признају кривицу. Убица, који тежи да побегне од полицијске потере, најсигурнији је у затвору. Да би у овоме успео, он извршује крађу, коју одмах признаје, и због које за извесно време ишчезава из циркулације. Тако је париски убица Флеро пронађен тек после шест месеци у Св. Жилском затвору, у Бриселу (1909. год.).

Што се тиче изјава затворених професијоналних злочинаца о њиховом ранијем животу, о њиховим осећајима, склоностима итд. — које су изјаве прикупили извесни теоричари о злочину и употребили их за стварање теорија о криминалитету, наше искуство доказало нам је, да их, готово увек, треба упретити у сферу фантазија, јер нису искрене.

Не треба никад сметнути са ума да притвореник има само два циља: да што пре изиђе из затвора, и да живот у затвору учини што сношљивијим и пријатнијим. Он зна да оба ова циља може постићи само тако ако се умили персоналу, а нарочито директору затвора. Ако је овај побожан, и полаже на то да његови притвореници одлазе у цркву, он ће похитати да испуни ову директорову жељу, и узимаће за читање само побожне књиге, које у ствари неће читати. На овај начин успеће да се о њему створи довољно мишљење код заводског особља које ће, по његовој молби за ми-

зост или условно ослобођење, дати о њему добра обавештења. Исто овако бива и са криминалистом теоричаром или са чланом лица за регоснорацију затвореника кад они посећују казнене заводе или затворе у циљу прибирања документата. Њима осуђеници говоре о рђавом друштву које га је одвукло у порок, о својој грижи савести, о својим пројектима за бољи живот итд. знајући тачно да му овакав говор може само користити.

Не порицемо, да и међу осуђеницима има искрених, али су оно случајни изузетци. Скоро сви повратници симуланти су. Ко хоће да их познаје, не треба да их испитује у затворима свакидан, као мале ђаке, већ треба да их посматра у њиховој средини, по њиховим прямама и на њиховим баловаима; треба да говори с њима њиховим језиком у место што ће ранним малим инструментима мерити остављају њихове ноже.

Покушај застрашивања полиције.

Видели смо да се поједини злочинци, притешњени од полиције, бране свим могућим средствима. Они се не устручавају да на њене органе пуцају, или да их убоду ножевима. Други, опет, пробају да побегну. Има их, назад, и таких, који покушавају да јуначством заведу полицију. Они се понашају отхоло према полицајцима, претећи им тужбом министру или конзулу јако је ухапшени страних), или штампом итд. Свему овоме циљ је, разуме се, да се заплаше агенти, и маневар понекад успева. Агент или инспектор сигурности, бојећи се одговорности за личносе слободе и оправдан енергичним тоном протестовања снога притворсника, пушта га често у слободу. Разуме се већ, да овај трик застрашивања нарочито употребљују чланови више злочиначке класе, чија отмена спољашност удиха већ извесан респект њиховим полицијским органима. Али се овим трком повекад служе и злочинци ниже класе, што доказује овај пример:

Једно сумњиво лице ухапшено је у једној проблематичној кућани у Лозани. Доведено у биро сигурности, он достојанствено изјављује да је син једног бригадног генерала из Гренобла, и да је анархист. После неколико узалудних питања, која су га збунила, ухапшени је постао скромнији, шалећи се и изјављујући да он има права да говори с ким хоће, јер је слободан (био је навукао сумњу на себе због разговора са једним опасним повратником). Најзад је молио за допуштење да може послати једну депешу генералу, своме оцу, додајући да ће овај насилству доћи и рекламирати га. „Ја знам, рекао је, да сам може оцу причинио доста бола, али ће он опет доћи". Разуме се, да му ова молба није уважена.

Код ухапшеног је нађена сума од 150 дин. у новчаницама и талирима, за коју је изјавио да ју је примио на име плате од једног сељака у Г..., код кога је, нели, служио. Кад је полиција телефонирала у Г.., сазнала је, да је ухапшени овај непан управо од свог бившег патрона, код кога је служио свега неколико дана. Видећи се демаскиран, ухапшени је признао да је његов искао о оцу генералу и допеша био само један трик, о којим се успешно користио признком многих хапшења по селима. Не желећи налагати со непријатностима због хапшења генералових сина, чију су адресу изнали на телеграму који је требало испратити, жандарми су га увек остављали на миру на му се још и извињавали.

Утицај новина на злочине.

Утицај новина на злочине данас је несопоран. Од над су дневни листови отночели доносити у детаљима, а понекад чак и са илустрацијама, најсензационалније злочине, опажа се нагласно да злочина помоћу штампе. Злочини се подражавају. Ово подражавање често је назависно сујетом професионалног преступника или перверзне индивидуе, која још није повратник. Она посленсдњо чита у новинама дугачке чланке о злочинцу, који је постао чувен. Чак се публикације и меки његовог одбрана у процесуалном затвору. Фотографије га показују у ходнику истражног судије, или при изласку на палате правосуђа у братьа двојицо жандарма. Његово име свима је познато, а о његовом злочину сруда се говори. Ту су јавност и слава, истина врло сиенцијална.

После злочина Солејановог, убице мале Ербелинг у Паризу, који није ништа страшније од већине злочина овог рода, али који је нарочито узбунио публику — јер је учињен у моменту када је влада предлагала увођење смртне казне — много индивидуе покушале су да имитују чувеног злочинца, изјављујући, у току истраге, да су се хтеле нарочито истаћи за Солејаном.

Улога штампе, у овом правцу, сасвим је, даље, противна интересима друштва. У многим земљама, међутим, немогућно је овоме стати на пут, јер су, бар мало, ова листови права трговачка предузећа, која су тако рећи принуђена — да би само сачувала и увећала свој клијентелу — да задовољавају укус публике, која захтева ствари за голицање нерава. С друге стране опет, озбиљни листови испуњују врло важну социјалну мисију, обавештавајући публику о напредима науке, индустрије, и политике. Он стварн међутим интересују само мали део читалаца, а „велика клијентела" данас је формирана од „љубитеља злочина". Ако би се она одузела новинама, а то би било кад би се оне спречиле да публикују детаље о злочинима, много од њих престало би излазити.

Ово исто вреди и за јевтине популарне публикације, као што су *Авантуре Ника Картера*, *Авантуре Будвала Биља* итд. Ова врста литературе утиче нарочито на младе људе. У јасеви Жили (децембра 1909. год.) две убице: Жандер и Венеи, стари 17 и 15 год., који су хладнокрвно убили нот личности, били су ревносни читаоци ове литературе. Ово публикације лакше је спречити но оне у дневној штампи. На њих се не треба одазати илузијама. Број злочинаца не би се ни у овом случају много смањио. Али, ако би се ма и једна петина младих индивидуа могла сачувати од злочиначке заразе помоћу читања неправе дентире, донешене једног прохибитивног закона вредело би труда.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Био је уторник, мислио сам отићи одмах сутра дан, али дознам да ће Анета бити пуштена поцеп оно недеље, те се решим, да одложим одлазак до њеног ослобођења; кад у нотак, оно три сата изјутра, чујем да неко куца полако на врагима са улице. Начин куцања, реме, призвиме, све ме гонљиве да помислим с ње ме ухапсити. Не казујући ништа Бујову изиђем у двориште, поћнем се на кров и склоним се иза једног оцака.

Моје предосећање није ме преварило; заиста полициски агенти пресазавше кућу и претресоше све. Били су изненађени над ме нису нашли и видевши крај моје постеље моје одело закључили су да сам побегао у кошуљи и да писам могао отићи далеко, нити пак поћи обичним путем. Место да у потеру за мном пошљу коњанике они дознаше мајсторе што покривају нуће, те они обићоше кров, нађоше ме и ухватише ме; због места писам ни могао пробати да се противим. Сем неколико песница, којима су ме почастили жандарми приликом хапшења, писам имао ништа друго значајно. Одведи су ме у главну полицију, ту ме испита г. Хапри, који се сећаше потпуно мог доласка пре неколико месеци и обећа ми учинити све што од њега зависи да ми олакша положај. При свем том провели су ме у Трђаву[1], одатле у Бисетр[2] и ту сам имао чекати пуни изласак лапца.

Двадесет друга глава.

Већ ми је било досадило бежање и слобода која се тако добија, и писао ништа марио што ћу се пратити у казнене заводе. Узео сам у обзир претпостављао сам живот у Тулону животу у Паризу као бих и даље морао да слушам наредбе бића сличних Шкалије-у, Блонди-у, Дилиху или Сен-Жермену. Било ми је сад добро међу оним сталним посетиоцима робијашница, и већину од њих познавао сам и раније. У таком мом расположењу неки од њих предложише ми да их помогнем да пробају побећи кроз двориште Bons Pauvres. Некад би ме онај или обрадовао, на и сад га писам одбацио, али сам га критиковао као човек који је испитивао место, критиковао сам га тако да сачувам углед који сам имао од мојих стварних успеха и од оних које су мени само приписивани, а могао бих рећи и од оних које сам ја сам себи приписивао. Јер кад човек жили са опасним

[1] и [2] затвори у Паризу. Пр.

ћудима добро је да важи као најбољи, најповерљивији међу њима. Тако је био мој углед. Свуда, где би се нашла четири осуђеника, увек би било најмање троје који су чули за мене; није било необичаје стварн међу осуђеницима, која нија приписана мени. Ја сам био генерал коме су приписивани сви успеси корнића. Нико није напоменуо место где сам се ја показао, али није било запажање хога ја нисам могао превазити, није било окона које ја нисам могао разбити, нити зида који не бих могао пробалити. Нисам ни мало мање био познат и због храбрости и због смелости, а веровало се да сам у стању и да се жртвујем кад треба, у Бресту, Тулону, Рошефу, Анверу, свуда, сматран сам међу доповима као најпрепредењија и најдрскија. И они најповерљији тражили су моје пријатељство јер су веровали да има још нешто што од мене могу научити, а понајвише су сматрали моје разговоре као обавештења из којих могу извући користи. У Бистеру сам доцста имао као неку сенту: тискали су се око мене и окруживали ме, служили су ме, указивали ми сваку пажњу и то толико да је тешко то изјмити... Али сва заслепична слава беше ми мрска; друго сам ја читао у душа оних несрећника, другу су они показивали преда мном; више сам се осећао расположен да жалим друштво што на спојим недрима храни такав род. Ја нисам више осећао оно осећање о заједници несреће које је некада у мени изазивала несрећа оних створења; горка искуства и зрелост мога доба изазвали су ми потребу да се одвојим од оног разбојничког света, чију сам помоћ и утеху превиро. Решен да се против њих борим за љубав исправних људи, ни на шта се десило, напишем писмо г. Ханрију и понудим му моје услуге, не стављајући му другу услове сем, да ме не враћају у казнени завод а пристајем да остатак осуде издржим у коме било затвору.

У писму изложим тачно обавештења, која бих могао дати, и то учини на г. Ханри-а добар упечатан, само га је једно задржавало: што много оптуженици или осуђеници, који су били приљежни да помажу полицији у истраживању, нису готово ништа помогли, они су, што је још више, и сами били хватани на привичним делима. На оку тако оправдану примедбу ја сам истакао моју осуду, моју добро владање сваки пут над сам после бно слободан, и постојаност моје намере да остурам себи частан живот; најзад навеском му моју преписку, моје књиге, моје рачуне; поврао сам се на сведоке, на све личности с којима сам имао пословних веза, и нарочито на моје повериоце, који су у мене имали највећ поверење.

То што сам навео говорило је много у моју корист и г. Ханри поднесе моју молбу управнику полиције г. Паскију, који реши да ме прими. После двомесечног бављења у Бистеру пребеднио ме у Тврђаву, и да би се отклонила слава сумња пустисмо међу заслепиче гласе, да сам задржан зато што сам оптужен да сам учествовао у једном врло тешком кривичном делу, које се почело истраживати. Ова смотрености и гласе који сам ја пустио, показало као ужасно учињене то је све изгледало као истинито. Није било заслепила који није веровао да је то дело доиста морало бити тешко.

У Тврђави се о мени и гласно и шапатом говорило да сам разбојник, и како ништа говорило да сам разбојник, и како на месту, где сам био, разбојник умиа велико поверење чувао сам се добро да не разбијем ову заблуду, јако згодну за моје планове. Тада сам био далеко од тога да предвидим да ће се та обмана, коју сам и сам утврђивао, оиеновечити и да једног дана, кад објавим Мемоаре, неће бити довољно да само кажем како писао разбојник. Од онога дана, однад се о мени јавно говори има о мојој личности толико немогућних прича; какве потворе пису заинтересовани изналазили да ме опањају и представе као разбојника! Час сам био оптужен и осуђен на вечиту тешку робију, час сам био враћен са гилотине под условом да поли ција месечно надаје извесан број злочинаца и чим би недостао једни једини уговор би се могао раскинути, због чега опет кажу, у недостатку правих криваца ја сам приводио кога сам хтео. Зар се није шило дотле да су ме оптуживали да сам у казани Лаибден истоју сребрни „есцајг“ у јеи једног студента? Доцније ће имати признике да се прагим на неколико од ових потворз; то ће учинити у оним Мемоарима и имати јапно средства која се служила полиција, њену радњу, њене тајне, и најзад, све оно што ме је оптуживало... све што ја знам.

Није било лако, као што би се могло мислити, испунити дужност која сам се примео. Ја сам, доиста, познавао врло велики број злочинаца, али стално десетовани разним протеранотима, клашњ, рђавом управом у казненим заводима и у затворима, као и бедом, ова страшна генерација беше нестала са невероватном брзином; сад је постојало ново покољење чије сам чланове знао само по имену. У ово време једна гомила нових крадљивада пришла је праље по престоници, а било ми је немогућно да добавим и најмање података о знатнијим међу њима; једино мој стари углед имаше ме увести у нови штаб ових Бедуина наше престонице. Он ме је помогао, неће да кажем и сузиште, али онолико колико сам желео. Није доведен ниједан крадљивац у Тврђаву а да није желео да се са мном здружи; и ако ме није ни видео да би ме могао описати друговима, свани је волео да изгледа да је са мном имао веза. Ова њихова необична сујета користила ми је, помоћу ње сам неосетно напазано на пут открића; обавештења су ми стизала у изобиљу и писам имао никакве препреке, која би ме изгонила да напустим започети посао.

Да бих понавао колики сам утицај имао над затворенидима довољно је да кажем да сам им натурно био моја мишљења, моје наклоности и моје мржње; они су мислили и говорили као што бих ја рано. Десило се беше да су омрали једног од спојих другова за кога су поинелили да је постао *опам*. Само сам јемчно за њега и одмах су га оставили на миру. Био сам у исто доба и мољан заштитник и јемац за поверење ако би оно постало сумњиво. Први за кога сам тако јемчио био је један млад човек кога су оптуживали да је служио полицији као шпијун. Говорило се да је био под платом код главнога инспектора Вејрата и да је идући на рапорт увеко кутију за сребро. Покрасти инспектора није било никакво зло, али иби на рапорт!.. Ето, тапав је грдан злочин приписиван Коко-Лакуру, коме данашњем место-заступнику. У описости од целог затвора, гоњен, одбачен, прогрен, није се усуђивао чак ни да крочи у дворипте, где би заједно био уништен; он дође да ме моли за заштиту и да би ме лакше придобио за се, почео ми је поверавати неке ствари, којима сам се користио. Одмах сам употребио свој углед да га измирим са затворенидма, који одустане од намере да се снете; Коку се није могла учинити нека услуга. Колико на захваленост, толико ме жоље да говори он усторо није ништа од жене крио. Једнога дана заведоше га пред вседнога судију. „Вере ми, рече ми по повратку, ја сам срећан... ниједан тужилац није ме познао, али ја ипак не сматрам да сам се изкупао: има један братар коме сам украо сребрн сат и с којим сам морао дуго разговарати, ту сам нена сумње, моје ова уресане у његовом памећењу и ако буде позван он би ме на сучењу познао, а и иначе братари су фенаменомени“. Опасна је била тачна али ја нажем Лакуру, да ниje ситурно да ће се тај човек њи, а да се вероватно никад неће сам јавити над то досад није учинио. Најзад, да бих га јаче уверио, говорио сам му о небрзи и лености наших људи, који не воле да се пређу. То наведе Лакура да ми каже нарт у коме је станова сцветенски сата; да ни је још као улицу и број не бих имао шта више да желим. Уздржавао сам се да тражим толико опширно обавештење, тако тражење би ме одало, а после, ово што сам имао изгледаше ми довољно за истраживање. Достаиим то г. Хапри-у, који одмах после своје шпијуне. Резултат је био онакав какав сам ја предвидео: братара пронађоше и он на суочењу познаде Лакура. Суд га после осуди на две године затвора.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине треботинске, актом својим Бр. 934, пита:

„Суд овај, пресудом својом од 8. априла тек. год. Бр. 512, казнио је два лица, из ове општине, са по три дана затвора, и осудио их је на плаћање таксе и трошкова по тужби ове општинског пуномоћника, за дело из § 375. а кривич. закона, и пресуда ни је истога дана и саопштена.

Оба ова осуђена лица, у другој половини месеца јуна тек. год., отишла су од куће непознато где, у намери да себи рада траже без да су се овоме суду јавила.

Суд овај, актом својим од 1. ов. мес. тек. год. Бр. 512, известио је о овоме начелника среза расинског с молбом, да се именовани расиском потраже, и да их власти, у чијем се реону буду нашли, овоме суду стражарно спроведу ради издржавања казне, међутим на дан 11. ов. месеца, — дакле после 10 дана, оба ова кажњена лица дошла су, и сада се код својих кућа налазе.

Суд пита Уредништво, и учтиво га моли да по могућству још у првом наредном броју одговори:

1. Хоће ли овај суд сада подвргнути надзиравању тродневног затвора ова лица, када им је пресуда којом су осуђена, саопштена 8. априла тек. год. и када је од дана саопштене им пресуде до 8. ов. месеца протекло три месеца; и

2. Може ли се у овом случају применити одредба из III става § 396. крив. закона, у коме се вели, да застарелост тече од дана када је пресуда правноснажна постаци, или ако после тога кривац избегне на руку власти, онда од дана кад избегне, поито онде неће случај да су осуђена на казну побегли на руку власти, већ исказано где од својих кућа отишли, и за њима овај суд преко полицијске власти трагао у времену док пресуда није застарила?*

— На ово питање одговарамо:

Пошто је пресуда осуђенима саопштена 8. априла ове године, то застарелост исте тече од 12. истог месеца, као дана, када је био последњи дан за жалбу у смислу § 15. и 16. Полицијске Уредбе.

И како је од тога дана, па до дана њиховог повратка, протекло више од три месеца, то је изречена пресуда застарила према њима по § 396. пр. закона, и сада се не може извршити, јер се њихов одазван на сеса не може узети као бегство на руку власти, о коме говори трећи став поменуте законске одредбе.

Према овоме, у погледу казне пресуда је застарила, а у погледу осуде на плаћање трошкова и такси није, и то се може плаћатити без икакве бојазни.

II

Суд општинске дворишне, актом својим Бр. 1246, пита:

„Суд моли Уредништво за следеће обавештење:

1. Да ли се купац непокретног имања, на јавној лицитацији, сматра за сопственика истог чим продаја постане извршна и он положи купац, или тек онда кад добије тапију; и

2. Да ли купцу припада и усев на куљевом имању или чиста земља, која је без усева и записата, а и из протокола лицитације не види се да је са усевом продата.

Ово је суду потребно с тога, што се често појављују спорови између раније и новог господара продате земље у погледу усева, јер купац хоће да узме и усев, а ранији господар земље не одобрава му, тврдећи да је он земљу без усева купио и што је са порезом за ову годину он задужен а не купац?*

— На ово питање одговарамо:

1. Купац непокретног имања, продатог јавном лицитацијом, постоје сопственином истог онога дана, кад положи новац, пошто је продаја постала извршном, или што против ове није било жалбе.

Она околност, што дотле није добио тапију, не крши ништа његово право, јер он по спорости администрације може остати без тапије и по годину и две дана; и

2. И ако се по грађанском закону род везује за земљу, то би се отуда могло изводити право за купца и на усеве, инак купца треба од тога одбити над род се из пописа и протокола лицитације види, да усеви нису узети у попис, нити је земља продата са родом, којим је засејана, јер то налажу и обзири правичности и човечности, нарочито у случајевима, кад је дужник, чије је имање дотле било, ово онога рода улагао труда, обделавајући га и подижући.

Наравно, ово важи само за онај род, који се на продатом имању затекне за време продаје, а чим се он дигне, онда је имање неспорна својина купца, и он њоме неограничено располаже

Под родом овим треба разумети само усеве, као: јечам, пшеницу, раж, кукуруз, дуван, репу и томе слично, а ако би на имању било засађено воће, онда тај род не би припадао дотадашњем сопственику, јер прво он га није директно засејао, као што је то случај са усевима, нити га радио, а друго што се увек противставља да се уз земљиште продаје и засађено воће, па, наравно, и остали род.

III

Суд општине брајковачке, актом својим Бр. 1115, пита:

„Решењем господина Министра унутрашњих дела од 27. сент ябра 1911. год. Шбр. 15.364, а по молби општине брајковачке, дозвољено је општини да на свом атару подигне механу III-ће класе, и издато је општини и уверење о томе са планом. за које је општина платила 1900 динара, а решењем својим од 5. априла ове године број 5329, општини је остављено право да нада механу као суд и одбор за сходно нађе. а да мора одговарати плану.

За грађу ове механе, општина је у своме буџету ове године у расходу предвидила суму од 6055 динара, а ту је суму председника и у буџету своја прихода, која се сума има унети у овој години као приход од општинске продате горе. Буџет овај, кога је прирез износио 34%, пошто га је одбор одобрио, изнет је и збору општинском на решење. и збор је прирез одобрио, а овај буџет без икаквих измена одобрио је и окружни одбор окр. београдског и вратио суду да се по истом управља.

Суд општински са својим одбором, за цил. грађења механе, изабрао је из своје средине три лица, као одбор за грађење механе, са овлашћењем, да иста могу закључити погодбу за грађу како они за сходно нађу и без лицитације, и избор ових лица одобрила је и надзорна власт. Изабрана лица за грађу известила су својим актом суд и одбор, да су они чинили преговоре за грађу механе, и осталих потребних зграда, и да су се споразумели да ову грађу механе и осталих зграда уступе једном лицу из ове општине, за цену од 6000 динара у новцу, колико је буџетом овогодишњим за грађу механе и одређено да се може издати, и да тај, који се тога прими, од дана кад механу довршии и преда општини, исту још пуне двиа за четири године без ичије и акциза, на онда је општина у своје руке прими. Ово држање четири године уступа му се зато, што ће он поред ових 6.000 динара и својих новаца утрошити док механу и зграде довршии, а општина нема више новца на расположењу него ових 6.000 динара, које му уступа. Суд и одбор, одлуком својом од 5. јуна 1912 године *№ 1083.* овластио је ова лица да погодбу закључе и уговор у име општине са лицем овим направе.

Одлуку ову, а на основу члана 85 закона о општинама, суд општински поднео је среској власти на одобрење, но власт среска решењем својим од 6. јуна ове год. Број 7801, поништила је ову одлуку на разлога тога, што по чл. 86. тачка 7. и члан 33. тачка 4. закона о општинама, одбор општ. не може доносити одлуку за направу општ. грађевина, које ће трошак износити више од 1.500 динара, већ је зато надлежан збор.

С тога се моли уредништво за обавештење: треба ли ону ствар опет збору износити на решење, кад је она сума од 6,000 динара за грађу механе већ прошла да се изда, и збор је о буџету том и прирезу донео своју одлуку, и буџет је одобрен од окр. одбора као надложног, или не.

2, и колико се такса има наплатити за потврду овог грађевинског уговора са овим предузимачем код полицијске власти, да ли по тачци 24 а или б закона о таксама или по некој другој тачци истог закона.

Ово је суду потребно да зна, јер нора што пре рад по овоме да предузме".

— На ово питање одговарамо:

Ако је пре, него што је тражено одобрење т. Министра Унутрашњих Дела за подизање механе, збор донео своју одлуку, да се механа може подићи, па је том приликом обухваћена и сума, која се може утрошити на ово, онда сада не би била потребна нова зборска одлука.

Ако, пак, такве одлуке нема, онда је решење среске власти правилно, јер мора постојати зборска одлука о подизању ове грађевине, пошто се одлука збора, којом је буџет одобрен, не може узети као директна одлука о подизању ове грађевине, јер је збор том приликом само решавао о томе, да се може прибирати изнесена стопа прираза.

Али, баш и над би постојала одлука зборска, суд не би могао подизати ову

механу у сопственој режији све дотле, докле то не би било одобрено од стране надлежних власти, јер за све општинске грађевине важе наређења § 37. закона о јавним грађевинама (§ 44. овог закона).

Према овоме, нека се суд општински обрати среској власти са молбом, да она учини даљи корак у смислу поменутих законских наређења.

Овај одговор важи и за суд општине парцанске на питање његово Бр. 1198.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Основ подозрења из тач. 7. § 121 крив. суд. пост., ако није усамљен, ставља се на терет и оном оптуженом, коме је стално становање место на коме се кривично дело догодило.

(Одлука Касационог Суда од 1. октобра 1911. г. Бр. 14.717).

Благоје Т. из Ћ. оптужен је првост. суду, зато што је 9. јуна пр. г., пред вече, у својој башти извршио насилну обљубу над својом свастиком Наталијом и тиме учинио дело из тач. 1. § 191 крив. закона.

Првостепени суд је био ослободио оптуженог на „недостатка довољних доказа". Ну, Касац. Суд поништио је горњу пресуду са ових разлога: Суд је погрешио што је пресуду изрекао без оцене свију иследењем утврђених факата. Тако, суд није ценио исказ сведока Димитрија, који је посведочио како му је оптужени Благоје нудио 2 дин., те да оца Наталијног наговори да не доводи своју кћер на лекарски преглед, а није ценио ни лажан акт. Бр. 8115 упућен начелству од стране оптуженог са потписом Наталијиним о томе: да је њена тужба, поднета противу оптуженога, неистинита, и да она тобож и не тужи свога зета Благоја, те да суд, доводећи у везу ова два факта размисли: да ли овде противу оптуженога не стоји још и основ подозрења из тач. 11 § 121. крив. суд. пост.?

Како се приватни тужилац, отац малолетне Наталије, позвао још и на сведока Љубомира С., који би имао посведочити: да је се оптужени пред овим сведоком хвалио да ће пошто по то Наталију обљубити; то је ради правилније одлуке потребно да се и овај сведок о наведеноме испита. Првост. суд је, усвајајући ове примедбе, ипак оптуженог ослободио казне из недостатка довољних доказа. Ну, Касац. је суд примедбама својим од 1. окт. 1911. бр. 14.717 поништио је и ову пресуду прв. суда, са следећих разлога:

Погрешно првостеп. суд налази да се основ из тач. 7. § 121 крив. суд. пост., не може ставити на терет оптуженоме Благоју, са разлога што је башта у којој је, по казивању дефлорисане Наталије, он над овом извршио насилну обљубу, до куће прив. тужиоца, у којој ова, повређена Наталија и оптужени са женом, станују, да је то дакле место на коме се он налазио не ради извршења дела, него по датом му праву заједничкога живота са тастом и свастиком (прив. тужиоцима) и према томе да му је слободно било у свако доба да буде код куће и у башти било по потреби, било да проведе слободно време. — Таквоме резоновању првостеп. суда могло би, у неколико, имати места само у случају кад би овај основ био *усамљен*; ну како у овоме конкретном случају противу оптуженог стоје још два основа — што га прив. тужитељица Наталија за извршиоца означава, тач. 5. § 121 кр. пост. и што су на његовом лицу према лекарском уверењу нађене огреботине као трагови насиља, тач. 9. § 121 кр. пост., — суд је био дужан да бављење оптуженога са повређеном на месту дела и у време извршења дела цени у вези са тим већ утврђеним основима, у толико пре, што се из самога признања Благојевог види, да је он, у време кад се ово дело догодило, био на месту извршења дела *сам* са дефлорисаном Наталијом; а поглавито с тога, што се за постојање овога основа подозрења из тач. 7. § 121 кр. суд. пост. и не тражи да се оптужени на месту дела ни због чега другога није налазио, него само ради извршења дела.

Произвољан је и закону противан разлог суда, дакле, да се оптуженоме бављење на месту дела може на терет ставити само онда, кад се утврди да он ни из какве друге побуде није имао ту бити у то време. То закон не тражи тачком 7. § 121. кр. суд. пост., на који се пропис суд позива.

Када се по закону потпуно не утврди: ко је извршилац убиства, те се оптужено лице мора ослободити казне из недостатка довољ. доказа, — онда суд не може да одређује битну квалификацију тог дела, као дела убиства са предумишљајем, већ има само да констатује постојање убиства из § 154 крив. зак. — Примени околности из § 126 крив. пост. има места само у погледу отпочињања кривичне истраге, а не и при изрицању пресуде, када се примењују само оне околности које су поменуте у тач. 2. § 238. кр. пост.

(Одлука Касационога Суда од 19. марта 1912. год. Бр. 4054).

Државни тужилац оптужио је суду Драгољуба М. зато, што је ноћу, на путу, из револвера убио Николу М. и тиме учинио кривицу из § 155. кр. зак. Првостепени је суд оптуженог ослободио казне из недостатка довољних доказа, за хотично убиство с предумишљајем налазећи да противу њега стоје само ови основи:

1.) што је оптужени, по свом признању, у време извршеног убиства, био на месту, где се ово дело догодило — основ из тач. 7. § 121 кр. пост.

2.) што је на испиту, према протоколу саслушања у присуству присутника, одмах по извршеном убиству, био уплашен, у лицу блед и збуњен, и при одговорима дрхтао — околност из § 126 кр. пост.

Основ подозрења изнет противу оптуженог — што га терети сведок Добросав, не стоји зато што је овај сведок у време сведочења имао 13 год. старости — § 114. кр. пост., а по признању своме у блиском је сродству са убијеним Николом, те оваква сведоџба не одговара пропису § 229 кр. пост., зато је и без икакве важности.

Напред изнети један основ и једна околност нису довољни да саставе потпун доказ по §§ 236—238 крив. пост. да оптужени може бити осуђен за ово дело убиства.

По, Касациони Суд примедбама својим од 19. марта 1912. г. № 4054 поништио је горњу пресуду првост. суда, са ових разлога:

„Када у овоме случају није по закону потпуно утврђено: ко је извршилац представљеног дела, није, дакле, довољно доказивана кривична одговорност оптуженог Драгољуба, — онда тај суд и није могао да одређује *ближу квалификацију* представљеног дела, као дела „убиства са *предумишљајем*", већ је требало само да констатује постојање дела *убиства* из § 154 крив. зак.

Сем тога, суд је погрешио што је уносио у своју *пресуду*, као удаљенији основ, околност из § 126 крив. суд. пост. када примени те околности има места *само у погледу отпочињања кривичне истраге*, а кад се пресуда изриче имају се применити као удаљенији основи подозрења само околности означене у тач. 2. § 238 крив суд. пост.".

Првостепени је суд усвојио предње примедбе и даље поступио по закону и у смислу истих.

Не може се ставити прибелешка на плацеве и зграде у којима су смештене основне школе и гимназије, пошто ова добра служе општем интересу — просвећивању народа.

С. М. из Б. молио је првост. суд да за обезбеду 5.000 дин. колико му дугује општина в. одобри *забрану* на општински приход од аренде и *прибелешку* на све оне плацеве и зграде исте општине у којима су смештене тамошње основне школе и гимназије.

Првостепени суд одобрио је како тражену забрану на приход тако и прибелешку на поменуте непокретно имање општинско.

По Касациони Суд примедбама својим од 30 маја 1912 г. Бр. 7505 поништио је горње решење првостеп. суда са ових разлога:

По § 305 грађ. зак. само ствар која међу људима пролази и овима је на потребу, може служити као залога. Кад ово стоји и кад је по закону о народним и средњим школама свака општина дужна да подиже школу која има служити општем интересу — просвећивању народа — онда се оваква имовина не може сматрати да међу људима пролази, већ је напротив ван промета, и према томе, а с обзиром на §§ 2, 380 и тач. 6. § 471. грађ. суд. пост. суд је погрешио што је

одобрио тражено обезбеђење — *прибележку* на плаћене и зграде у којима су смештене основне школе и гимназије.

1

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Лице, чију слику износимо, ухапшено је у Лозници, приликом краће ствари у пљачки Живка Томића, опанчара.

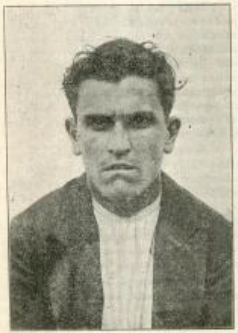

На првом испиту код среске власти оно је најпре, да се зове **Филип Мирковић**, и да је родом из Љубовије.

Међутим, у току даље истраге утврђено је, да је оно лажно казало и име и презиме и место рођења.

Тек после овога оно је рекло, да се зове **Витомир Матровић**, и да је родом из Бачевца, у срезу рачанском, и да је по занимању кољер.

При претресу овога лица код њега је нађено: једна кожна новчаница браон боје, и у њему 120 динара у српским новчаницама; један перорез двосечан са маказицама, корица седефасих, и један огледало зелених кожних корица, постављено зеленим класом.

Несумњиво је, да су ове ствари такође покрадене.

Како није искључена могућност, да је оно лице присвојило право име и презиме своме пеку, и да је учинило још какву кривицу, то се позивају све власти и појединци, да саопште све што о њему знају начелнику среза ваљевског, с позивом на његов акт Бр. 16979.

ПОТЕРЕ

Алекса Т. Пешић, из Мазарића, одговара за разбојништво, али се склања у бегству.

Он је стар 29 година, малог раста, лепушкаст, у опште смеђ, на челу има ожиљак од ноже, а испод је покривен и по глави. Одело сеоско, какво се носи у округу ваљевском.

Депеша начелника ср. лозничког Бр. 7091.

Вујица Јовановић, из Алудова, одговара за крађу стоке, али се склања у бегству. Он је стар 27 година, високог стаса, косе плаве, одело варошко, пореклом српског говора и влашко.

Депеша градског суђије пожаревачког Бр. 7363.

Стеван Ј. Николић, из Дубља, стар 22 године, малог раста, добро развијен, приликом испита, у сеоском одељу, одговара за разбојништво, али је побегао.

Депеша начелника ср. ресавског Бр. 12596.

Момчило Живковић, Цигањин, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, због побега је. Родом је из Новака, среза тавнајског, округа ваљевског, стар 19 год., средњег раста, очију тамних, косе и обрва црних; од особених знакова има: на средини леве шаке белегу од посекотине права линија, правац косог зарезног 1 см. страна сиљка; на левом образу 4 беле ожиле разне величине и беле ожиљ величине с обличја петпарца за 5 см. у лесо од леве ушке и за 4 у лево од медњаче.

Депеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 2860.

Радослав Рајичић, из Плеша, украо је своме рођаку, Сими Јовановићу, из Алексинаровца, 5 дуката у злату, два наполеонца и 40 динара у сребру, па побегао. Он је стар 18 година, плав, при говору муцкав, носи варошко одело.

Депеша начелника среза жупског Бр. 8446.

Будимир Давидовић, опанчарски радник, родом из Кошља у срезу јабуковачком, одговара за опасну крађу, али се склања у бегству. Стар је 18—19 година, привлакњаст, опалеж. лежењаст.

Депеша начелства округа подринског Бр. 10228.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине вајкавшу потеру, и у случају пропалска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

КРАЂА СТОКЕ

Малину Здравковићу, из Тешице, украдена су кола и јарам вредности 148 см. дорастаст, шестаст, жит. Т., стар 7 година.

Кола су обојена црвено, а лесе зелено.

Депеша начелника среза моравског, округа пиротског Бр. 11015.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову потрагу.

Штампа Крал. Срп Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 30. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 12. АВГУСТА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, поставити:

за начелника друге класе округа крајинског Д-р Ђорђа Бошковића, начелника исте класе округа моравског, по службеној потреби;

за начелника друге класе округа топличког Николу Узуновића, секретара Касационог Суда у оставци, и

за начелника четврте класе округа моравског, са годишњом платом од 4041·60 динара, колико је и до сада имао, Милутина Пећанина, начелника исте класе округа топличког, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 23. јула 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, поставити:

за комесара сењске полиције, у рангу члана прве класе Управе вароши Београда, Анту Иванковића, комесара железничке полиције у Нишу, у рангу члана исте класе Управе вароши Београда, и

за комесара железничке полиције у Нишу, у рангу начелника среског прве класе, Андреју Станковића, комесара сењске полиције у рангу начелника среског исте класе, — обојицу по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 23. јула 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, поставити:

за полициског писара друге класе среза орашког Матију Јовановића, полициског писара исте класе Управе вароши Београда, по службеној потреби, и

за полициског писара треће класа Управе вароши Београда Радмила Стојановића, полициског писара исте класе среза орашког, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 23. јула 1912. године, у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јуну 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и среских судова, у току месеца јуна ове године извршено је у Србији:

1.	**Убистава**	19
2.	**Детоубистава**	5
3.	**Нехотичних убистава**	—
4.	**Покушаја убистава**	20
5.	**Разбојништава**	7
6.	**Силовања**	7
7.	**Тешких телесних повреда**	12
8.	**Паљевина**	36
9.	**Опасних крађа**	74
10.	**Злонамерних поништаја туђих ствари**	40 [1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	18	или	94·7%
Детоубистава	5	„	100·0%
Нехотичних убистава	—	„	—%
Покушаја убистава	20	„	100·0%
Разбојништава	5	„	71·4%
Силовања	7	„	100·0%
Тешких тел. повреда	12	„	100·0%
Паљевина	2	„	5·5%
Опасних крађа	27	„	36·4%
Злонамер. поништаја туђих ствари	6	„	15·0%

[1] У месецу јуну 1911. г., дела је ових било:

1.	Убистава	35
2.	Детоубистава	4
3.	Нехотич. убистава	3
4.	Покушаја убистава	17
5.	Разбојништава	8
6.	Силовања	2
7.	Тешких телесн. повреда	19
8.	Паљевина	28
9.	Опасних крађа	95
10.	Злонамерних поништ. туђих ствари	20

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**13**), *тупим оруђем* (**4**), *оштрим* (**1**), и *дављењем рукама* (**1**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **6** случајева, у *освети* за **5**, у *љубомори* за **3**, у *користољубљу* за **3**, у *кријумчарењу* за **1**, и за **1** случај узрок је *непознат*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу деспотовачком **3**, у срезу пожаревачком **3**, у срезу посавском округа ваљевског **2**, и по **1** у срезовима: врачарском, јабланичком, јасеничком округа крагујевачког, гружанском, бањском, моравском округа пожаревачког, млавском, љубићском (непронађено), орашком, зајечарском и студеничком.

Детоубиства су извршена по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, власотиначком, посаво-тамнавском, таковском и јасеничком округа смедеревског.

Нехотичних убиствава није било.

Покушаји убистава извршени су: у срезу прокупачком **4**, у срезу златиборском **2** и по **1** у срезовима: космајском, колубарском округа београдског, власотиначком, лесковачком, гружанском, копаоничком, деспотовачком, сарљишком, орашком, тимочком, црногорском и у варошима: Ћуприји, Прокупљу и Ужици.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: грочанском, ваљевском, гружанском, прокупачком, златиборском, и у варошима: Ћуприји (непронађено) и Београду (непронађено).

Силовања су извршена: у вароши Нишу **3**, и по **1** у срезовима: ресавском, беличком, рамском, и добричком.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу тамнавском **2**, у срезу подунавском **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, подгорском, власотиначком, лесковачком, неготинском, расинском, мачванском и звишком.

Паљевине су извршене: у срезу ресавском **4**, у срезу деспотовачком **3**, у

срезу моравском округа нишког **3**, у срезу масуричком **2** (1 пронађена), у срезу лепеничком **2**, у срезу гружанском **2**, у срезу расинском **2**, у срезу бањском **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу драгачевском **2** и по **1** у срезовима: ваљевском, брзопаланачком, жупском, параћинском, алексиначком, сврљишком, нишавском, подунавском, бољевачком, зајечарском, златиборском и у вароши Нишу (пронађена).

Вредност свих оних паљевина износи око **9.000** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **7** (6 пронађених), у срезу тамнавском **6** (1 пронађена), у срезу колубарском округа ваљевског **4** (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског **3** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **3**, у срезу сврљишком **3** (1 пронађена), у срезу звишком **3**, у срезу пожаревачком **3**, у срезу зајечарском **3** (1 пронађена), у срезу моравичком **3** (1 пронађена), у срезу грочанском **2**, у срезу ваљевском **2** (1 пронађена), у срезу пољаничком **2** (1 пронађена), у вароши Крушевцу **2** (1 пронађена), у вароши Нишу **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, подгорском (пронађена), јабланичком, крајинском (пронађена), брзопаланачком, копаоничком, расинском (пронађена), параћинском, алексиначком (пронађена), бањском (пронађена), моравском округа нишког, лужничком, јадранском, рамском, голубачком (пронађена), орашком (пронађена), јасеничком округа смедеревског (пронађена), бољевачком (пронађена), ариљском (пронађена), црногорском, златиборском, жичком, драгачевском и у варошима: Врањи (пронађена), Шапцу и Ужици.

Вредност свих оних крађа износи око **7.000** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу лепеничком **6**, у срезу колубарском округа ваљевског **3**, у срезу чишком **3** (1 пронађен), у срезу поцерском **3**, у срезу подунавском **3**, у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу бањском **2**, у срезу лужничком **2** (1 пронађен), у срезу звишком **2**, у срезу јасеничком округа смедеревског **2** (оба пронађена), у срезу тривавском **2** и по **1** у срезовима: врачарском, колубарском округа београдског (пронађен), тамнавском (пронађен), неготинском, трстеничком, параћинском, алексиначком и зајечарском.

Вредност свих уништених ствари износи око **6.500** динара.

Поред изложених дела у току месеца јуна ове године извршено је у Србији и **17 самоубистава** и то: у вароши Београду **2**, у срезу драгачевском **2** и по **1** у срезовима: ичињском, масуричком, лесковачком, поречком, трстеничком, лужничком, белопаланачком, качерском, зајечарском, златоборском, моравичком и у варошима: Врањи и Горњем Милановцу.

Највећи број самоубиства извршен је: *вешањем* **14**, *ватреним оружјем* **2**, и *тровањем* **1**.

Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **6** случајева, у *душевном растројству* за **4**, у *трижи савести* за **1**, у *страху од казне* за **1**, у *частољубљу* за **1** и за **4** случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су по **1** у срезовима: копаоничком (ватрено, болест), нишавском (оштро, душевно растројство), таковском (ватрено, љубав), добричком (ватрено, домаћа распра) и у варошима: Крагујевцу (ватрено, болест) и Београду (оштро, рђав домаћи живот).

Општи преглед до сад изложених дела оказан је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Дотоубиства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	1	—	2	1	—	1	—	6	4	—	—
2	„ ваљевски	2	—	—	—	1	—	2	1	13	4	—	—
3	„ врањски	1	1	—	2	—	—	2	2	4	—	4	—
4	„ крагујевачки	2	—	—	1	1	—	—	4	—	6	—	1
5	„ крајински	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	1	—
6	„ крушевачки	—	—	—	1	—	—	1	3	4	1	1	1
7	„ моравски	3	—	—	2	1	2	—	8	4	5	—	—
8	„ нишки	1	—	—	1	—	3	—	8	8	6	—	—
9	„ пиротски	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	1
10	„ подрински	—	1	—	—	—	—	1	—	2	3	—	—
11	„ пожаревачки	5	—	—	—	—	1	1	2	8	2	—	—
12	„ рудничкн	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
13	„ смедеревски	1	1	—	1	—	—	2	1	2	5	—	—
14	„ тимочки	1	—	—	1	—	—	—	2	4	1	1	—
15	„ топлички	—	—	—	5	1	1	—	—	—	—	—	1
16	„ ужички	—	—	—	4	1	—	—	1	4	—	1	—
17	„ чачански	1	—	—	—	—	—	—	2	5	2	3	—
18	Управа града Београда	—	—	—	—	1	—	—	—	7	—	2	1
	Свега:	19	5	—	20	7	7	12	36	74	40	17	6

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. јула 1912. године АБр. 1033. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђуричића

судије Касационог Суда

(НАСТАВАК)

63. Кад се по одлуци кривичног суда застане с истрагом каквог кривичног дела, док се не сврши расправа о каквом другом питању, које по нахођењу кривичног суда има утицаја на пресуђење кривичног дела, онда за време док ово друго извиђање траје — не тече застарелост кривичног дела, с чијом се истрагом застало.

Примедбе I 12. XI 1910. № 12838.

„Погрешно суд налази, да се у време, које је потребно за застарелост ове кривице, може урачунати и оно, које је протекло од дана застајања са извиђањом кривице, ради расправе питања о својини земљишта, на до окончања рада шумске комисије, као надлежне за суђење спорова те врсте. Јер кад је ово застајање извршено у циљу доказивања одбране оптуженог, иставнуте у кривичном процесу, онда за време трајања таквог рада комисијског не може бити речи о застарењу саме кривице, пошто непредузимању такве радње противу оптуженога по самој кривици, која се за прекид застарелости тражи, није узрок нерад власти, који има за последицу застарелост кривице, већ је то последица једне одлуке судске засноване на закону, којом је условљено да се са предузимањем тих радњи застане, а кад то стоји, онда се ово време у застарелост кривице не може урачунати. § 77, казн. зак.

Према изложеноме, суд је дужан да питање о застарелости расправи, с обзиром на протекло време од окончаног питања о својини земљишта код шумске комисије, на до дана предузетог судског рада по кривичном предмету и то пошто претходно извиди, да ли по овом предмету за то време није предузимата каква радња, којом се застарелост прекида“.

Напомена. Овакво решавање стална је пракса Касационог Суда. Оно је логична консеквенца сталне судске праксе, по којој се застаје с кривичном истрагом и упућује грађанском суду, да се тамо пречисти извесно правно питање и тек онда продужи даља истрага по кри-

ничном оптуженьу [1]. Природно је да су судови, који стално застају с кривичном истрагом и њу доводе у зависност од исхода дуготрајне грађанске парнице, морали прибећи оваквом решавању, пошто би иначе свако оптуженье за гоpосечу, које би било доведено у вези с грађанском парницом, врло лако могло да застари. а исгледно је да судови допусте да наступи застарелост услед оваквог одлагања кривичне истраге. С тога је оваково тумачење обуставе тока застарелости, радом на грађанској парници, можда целисходно, али је сасвим неправилно и противзаконито.

Обуставa тока застарелости и прекид застарелости два су појма. Тако:

а.) Обустава је тока застарелости онда, кад се у њен ток не рачуна извесно време, за које важи обустава, а све раније време од почетка тока застарелости па до момента отпочете обуставе, рачуна се у застарелост, и томе времену одма се додаје и оно време, од кога је моментата обустава престала важити.

б) Прекид застарелости наступи онда кад се предузме каква радња противу кривца, која је законом предвиђена, и онда све раније време, за које је застарелост пре прекида тока, отпада и од момента учињеног прекида застарелост почиње поново тећи.

О прекиду застарелости код нас говоре §§ 77. и 78. к. зак., а обустави тока застарелости нешто никаквог прописа у општем делу казненог законика [2]. Међутим по оваквом решавању нагледа да су се примедбама побркали ова појмови и ако се на дан случај нађедан од њих не може да примени. Тако онде се не може узети да застарелост по закону не тече зато, што је рад по привичноj истрази, по решењу кривичног суда обустављен до свршетка грађанског спора, јер такво решење суда ни по коме закону не ствара законску погодбу за обуставу тока застарелости. Исто тако то судско решење не може рад по грађанској парници, простим позивањем на §§ 5. и 51. кр. с. п. претворити у кривичну истрагу, нити со предузимање тога рада може огласити као рад по кривици, данде као радња истражне власти, којом се чини прекид застарелости [3].

II тако: Одлука, којом се цело време трајења оваквог грађанске парнице, урачунава у време, за које је ток застарелости обустављен, представља једно сасвим произвољно извођење. С тога би ону погрешну судску праксу ваљало што пре напустити.

64. Иекад да сведока, који нису могли бити заклети зато, што нису имали 16 година живота (т. 3. § 114. кр. суд. пост.), може чинити правни основ подочрева из т. 2. § 123. кр. с. пост.

[О. С. 3. I 1911. № 1551].

„Погрешно Апелационни Суд узима, да казивање сведока Т. и И., који су у времену извршења овог дела имали по 14 год., а који опт. X терете као очевидци, не може имати никакве доказне предности само зато, што су они сведоци испод 16 година старости. Погрешно због тога, што се према § 114. т. 3. крив. суд. пост. сведоци испод 16 година не могу само заклињати на своје исказе, због чега ти њихови искази не могу бити *потпун* доказ о кривици оптуженог у смислу § 229. крив. суд. пост., али њихов законским прописом није казато, да они због тога само, не могу у опште бити никакав доказ. Напротив, по § 123. т. 2. крив. суд. пост. казивање два исказета сведока преди као непотпуни непосредан доказ, кад се ниједне тим сведоцима не може одрећи посматрачка способност, која се огледа у њиховој умној развијености да запазе факт, о коме сведоче, и кад се њихово казивање слаже са осталим исљеђењем околностима".

Напомена. У § 229. крив. с. пост. изложене су погодбе, које треба да стоје, да да сведоке сведока могу служити, као потпун правни доказ. Једна је од тих погодаба — заклетва сведока (т. 4. § 229. крив. с. пост.). Ова погодба недостаје поменутим сведоцбама и зато оне не могу бити потпун доказ, али је сасвим умесно, а одговара и т. 2. § 123. кр. с. пост. да такве сведоке могу бити непотпун доказ, ако оне по оцени суда задовољавају све остале погодбе из § 229. крив. суд. поступка [4].

(свршиће се)

[1] Види наше „Белешке" под бр. 49.

[2] У Немачком Казненом Законику стоје прописи § 69, који као појам о обустави тока застарелости, који је потребан у кривичном праву.

По њему застарелост се тече:

а) за оно време, за које се на основу законских прописа крив. истрага не може започети или продужити.

б) ако отпочињање или продужење какве крив. истраге зависи од каквог претходног питања, чија се одлука мора донети у каквом другом поступку.

При свему томе треба се имати на уму, да ако ова парнична посматрања на суђа, за које се мора тражити каквосно одобреље, за за се крив. истрата може продужити.

Други случај обухвата случајеве, где се онако законе не може предузети крив. истрага пре него што се реши какво друго питање. Такви су случајеви по нашем закону предвиђени у § 229. и 212. крив. зак.

У осталим у оба случаја, по закону застарелост не тече за оно време, за које се по закону дала не само не одвија суд. крив. истрата но може почети ни продужити. (Види и § 75. Пројекта Казн. Зак. за Краљевину Србију, где је ова обустава тока застарелости исто предвиђена).

[3] Види о овоме сасвим изванредно Oehlmann-a, том I 69. 3 и 4. и Frank-a, Ibid. п. II 2.

„Ток застарелости обуставља се само онда, кад одлука по каквом претходном питању мора да се донесе у каквом другом поступку, дакле кад се по кривици за ово не предузимају истраге крив. поступком. Тако и. пр. кад суд учини упитницу о пресуди другог члана § 281. крив. с. пост.

А § 261. пов. крив. с. пост. гласи:

„Ако каквошност каквог дела зависи од оног какво грађанског правног односа, онда ће кривични суд одлучити и о њему, по поступку и доказима, који вреде за кривични дела.

Нема је суд опазићен за истрагу одлуци и дотле учешина учити, да у одређеном времену поднте грађанску тужбу или за сачека пресуду грађанског суда".

[4] Види и Др. Божа Марковић, Ibid., на стр. 309

ДОБРО ВЛАДАЊЕ КАО ОЛАКШАВНА ОКОЛНОСТ

из т. 4. § 59. каз. зак.

— једна одлука касационог суда —

(свршетак)

„Стојећи на овоме гледишту, Апелационни суд је у овоме конкретном случају правилно оптуженоме *добро владање*, као олакшавну околност из т. 4. § 59. каз. зак., а исто је он раније пресудом био осуђен. Она је осуда изречена над оптуженим у *малолетству*, без губитка грађанске части, и у погледу на само њезине јавних права, које оптуженица сада има као пунолетан, не производи никакког правног дејства на штету кривца. Недопуштајуће ову осуду на губитак грађанске части у малолетству, законодавац баш и хоће тиме да осуда изречена у малолетству као осуђеник, не остани доцније у његовом животу никаког трага, никаква раније жиг над осуђеним малолетником, који би му смео доцније у животу, кад је постао пунолетан и одао се поштеном животу. Због тога је Апелационни суд и увео да је она у оцени питања о олакшавним околностима које има оптужени, о којима суд мора да одлучује прелазећи, без икаког утицаја. Ње, како од осе раније осуде оптуженога није протекло законом одређено време, кад ће њену застарелост [§ 76. к. з.] то је Апелационни суд морао у исти мах узети оптуженом и отежавну околност из т. 5. § 65. каз. зак. — „што је већ био кажњен".

Разлози Касационог Суда: „да поменуту олакшавну околност — добро владање — Апелациони суд није могао узети за то што је у исто време раније осуду оптуженоме узео и као отежавну околност, што једно другу искључује; да раније осуда значи рђаво владање и може се она стави на терет као отежавна околност, не може му се узети још и некакво добро владање у олакшицу" не могу опстати".

„Раније осуда не значи свагда и рђаво владање. Она може да поистатује ипе кривицу от живању околност из т. 5. § 65. казн. зак. на ипак да тако лице није рђавог владања, и. пр. у случају кад је кривац био осуђен раније судском пресудом за дола такве природе као што су: лака повреда, јавна увреда, и т. п. на она раније осуда није застарила у време суђења кривцу за исто кривично дело.

„У оба она случаја, она раније осуда поистатује отежавну околност из т. 5. § 65. к. зак. [„што је кривац за друго злочинство или преступљење већ био кажњен"). При свем том, за такво лице не може се рећи да је рђавог владања јер она осуда за поменуте дела не проузводи никакву инфамију за дотично лице, и судећи таквом лицу за какво ново кривично дело, суд му мора признати и добро владање као олакшавну околност, баш у исти мах кад констатује да то лице има отежавну околност — раније осуду — из т. 5. § 65. каз.

„ак, Ту нема никакве контрадикције, „нити може бити речи о искључењу једне околности, кад постоји друга. Суде„ћи о кривици оптуженога и казни за „учињено кривично дело, суд мора да „процењује *помоћу* олакшавање и отеж„авање околности које кривац има в „сваку да се утврђује и констатује. Само „при одмеравању казне суд је дужан да „зна које од њих претеже и према томе „ће принца ближе или строжије осу„дити, пазећи при том на максимум ка„зне која је у закону одређена за то дело [§ 66. к. з.].

„Изложено гледиште Касационог Суда „да: „ранија осуда значи рђаво владање", „води, најпосле, томе закључку: да су „судови у оцени питања о добром вла„дању оптуженога дужни да воде рачун „о ранијој осуди оптуженога, баш и *онда „кад је ова рамија осуда застарела*, те „се кривац не би могла више ставити „на терет ни као отежавна околност, ни „као повратност, и чим она постоји да се „таквом лицу не призна добро владање, „као олакшавна околност. Тако схва„тање овога питања било би погрешно „и неправично. Новија законодавства која „су увела условну осуду, после рока њеног трајања, исписују исту из судских „регистара (casiers judiciaires) и сматрају „је као да није ни постојала, под услоВом: ако кривац у одређеном року, док „она траје, не учини ново кривично дело, „ако се дакле за то време добро владао. „По нахођењу Касационог Суда у поме„нутим примедбама, ранија осуда треба „кривца да прати за дуже има година, „да се тако рећи проз цео живот сма„тра за рђавог, јер ранија осуда значи „рђаво владање", па ма се ово после „осуде и поправило, и ако га ова ранија „осуда није учинила инсаним ни у но„дино. У осталом, као што је већ речено, „Апелационн Суд сматра да је ово ми„тање о томе: да ли ће се каква окол„ност узети као олакшавна или отежавна, „фактично питање у које Касациони Суд „не може ни да улази".

„Са свих разлога Апелациони Суд „остаје при својој пресуди од 17. апри„ла т. год. Ж. 2847, има част на основу „§ 277. кр. суд. пост. вратити Касацио„ном Суду сва акта овог предмета на „решење".

Општа седница Касационог Суда није усвојила ове примедбе Апелационог Суда, већ је одржала у сили примедбе одељења које смо напред изложили.

* * *

Као што се види из горњег примера, јуриспруденција Касационог Суда одлучује: да се не може узети добро владање као олакшавна околност онеме кривцу који је раније био осуђен родовним судовима за ма какво дело у опште *ако та осуда није застарела* и сматра се кривцу, у исти час као отежавна околност из т. 5. § 65. к. з. и ако та раније казна *није била амнестирана*, као и ни само дело за које је кривац раније осуђен.

Нећемо се упуштати у коментар ове праксе, јер би изашли изван оквира нашег предмета у овоме чланку. Напоменућемо само толико: да ово гледиште опште седнице Касационог Суда није баш дискусионо тако да апсолутно искључује противно гледиште Апелационог Суда које је довољно јасно образложено у спорном случају. Бележећи ову одлуку опште седнице Касационог Суда хтели смо само да понажемо ону неугодну појаву долази од сумирања и дефинисања олакшавних околности, нарочито пак је она још и непотпуна, као што је случај са овом олакшавном околношћу из т. 4. § 59. к. з. о којој говоримо. „Олакшавне околности „по својој природи не дају се дефинисати и ограничити, јер је немогуће ограничити у чврстим дефиницијама обавезне природе које могу могу мотивисати „ублажење казне. Оне су предмет чисте „и просте декларације судије и није по„требно да буду процењиване. Судија о „кривичности има само да декларира да „оне постоје, не иде и то у којим фактима, „у каквом скупу посматрања он нађи „олакшавне околности; он се ограничава „да каже да оне постоје. Порота у свом „вердикту изјављује: „већином гласова „нађено је: да постоје олакшавне окол„ности. Судија за преступна дела такође „оглашава: „с погледом на то да постоје „олакшавне околности". Ово се односи „на суштинске олакшавних околности, које „се по својој природи не могу дефинисати и ограничити". *(Garraud).*

Поменули смо већ да само нека законодавства набрајају лимитативно олакшавне околности, у које спада и наш данашњи казнени законик, као што смо видели. Шпанолски казнени законик после сумерације која нагледа лимитативна у члану III: §-у 9. додаје: „Свака друга „околност исте предности и аналога прет„ходним околностима". Овај последњи § дишавајући сумерацији њеног лимитативног карактера садржи саму осуду шпанолског система[1]).

Пројекат новог казненог законика, по угледу на новија казнена законодавства, напустио је таксативно набрајање околности, које су од утицаја на одмеравање казне у границама њеног обима. Остављајући судији да он сам оцењује у коме се случају каква има ублажити, пројекат се задовољио само једним општим наређењем у § 59. „ако суд нађе да има „једна или више околности са којих казна „треба да се ублажи".

Постављајући принцип у § 59. да се казна одмерава учиниоцу према степену његове кривичне одговорности, пројекат новог каз. законика, у овом §-у упућује судију да узме у обзир: „све околности „које утичу да казна буде већа или мања, „нарочито злочиначка наклоност која се „огледа у извршеном делу, побуде са којих је дело извршено, непосредни подстрек за извршење дела, начин и окол„ности после извршеног дела, као и „да ли се за исто иде и да ли се труди „да поправи настуцење последице".

Како пројекат у опште не каже које се околности имају узети за олакшање, нити их набраја, као што то чини садашња каз. законик, то судија и не може као сад механичким рачунањем да долази до ублажавања казне, већ мора да оцењује дејство сваке околности. При решавању питања да ли казну треба ублажити или не, судија мора узети у обзир, у оцену све околности, које утичу на одмеравање казне, т. ј. како оне које иду на штету, тако и оне које иду у корист учиниоца. Обалне се те групе имају породити по предности и по дејству и од резултата поређења записи хоће да се казна ублажити или не. *(Мотиви пројекта новог каз. законика.* — Стр. 221.).

Нема сумње да ће ова новина ступањем у живот новог казненог законика корисно утицати и отказивати данашње тешење које долазе од лимитативног набрајања олакшавних околности, које постоји у састеву данашњег казненог законика, које је осуђени и у доктрини и у новим законодавствима.

М. М. Станојевић.

ПОЛИЦИЈСКЕ ШКОЛЕ[1])

Д-р Е. Стокис

Формирање полиције и њено усавршавање, треба на сваки начин, да буду предмет дискусије једног судско-медицинског конгреса. Ми, доиста, не можемо остати равнодушни према свему овоме што утиче на привичну петрагу. Судски лекар у чесно] је вези са кривичним петрагом, и у многим стварима суралнја је нетражног чиновника, нота потпомаже у откривају истине. Захваљујући својој посматрачкој моћи и својим индуктивним и дедуктивним особинама, које је равно у току своје формације, као и примени науке у својству судског вештака, судски лекар у стању је да у многим приликама упути вазет на прави пут.

Није ли, у осталом, овај сиуи новог знања, поме је Бертилон 1882 год. дао ове, које представља имовину научне полиције, и који немачка школа, са бросом, зоји назива „криминалистиком", постао од двеју медицинских наука: антропологије и судске медицине, и није ли наша наука дала новој доктрини чувене представиште после њених основача?

Полицијска настава организује се са свију страна. Сруда се појављује потреба модернизирања средстава акције правосуђа према злочинцима, и паралелаљ станног „жељавала криминалитета помоћу методичке организације и применом научних знања. Цифре криминалне статистике суда су страшне: злочинци изазичу репресију у огромним сразмерама. Ако консултирамо цифре, које је за ерицу публиковао Х. Жоли у „Revue des Deux Mondes", видећемо да 71% злочинаца остају непронађени, а ако се из слабог процента казнених злочинаца изузму они, који су се сами пријавили

[1]) Garraud Op. Cit.

[1]) Овај г. Стокисов рад прочитао је на II судско-медицинском конгресу парискоги, који је одржан у Паризу између 20 и 22 маја ове год. под председништвом чувеног професора Лакасања.

власти, доћићемо до закључка да злочинци уживају нарочиту сигурност.

Као што је констатовао Жоли, то су најтежа кривична дела која се сразмерно најмање кажњавају, јер ако се узме општи број злочина и преступа, процентат некажњивости спушта се отприлике на 40% која се цифра подудара са последњим белгијским статистикама.

Ова некажњивост, коју уживају злочинци, стално се увећава: у мери у којој је расло преступништво, упоредо са којим се последњих 50 год., увећавасе и број непрођених дела. У год. 1850 број овај износио је 53%; у год. 1890 попео се на 63%, док назад није у данашње време достигао цифру од 71%.

Ако се има у виду да се једновремено са овим увећавао и криминалитет, није ни сасвим логично потражити један од узрока овог увећања у нади коју имају злочинци да ће набећи казну?

Је ли то баналана идеја која у страху од казне гледа моћно средство профилаксије?

Полицијска Техника, створена данашњим потребама, неопходно је потребна свима онима који суделују у пуњењу правосуђа. Но улазе у обим овог прегледа посматрања о примени новијих знања на формирање будућих истражних чиновника. То питање већ је често изучавано и дискутовано са много ревношћу. Ту скоро, на криминално-антрополошком конгресу у Келну, Де Рекер је предлагао стварање наших школа, теоријских и практичних, за кандидате за еуњиције правосуђа. У овом правцу већ су нас претекле друге нације које су створиле, као у Риму, Лозани, и Букурешту, универзитетске катедре на правним факултетима за Полицијску Технику.

Једна друга формација сама се по себи налазе, и то као врло хитна — формација којој судски лекари могу много допринети. То је она саме полиције, која је способнија за наше напоре ако њеног реформисања и усавршавања.

Да ли се помишља поводом је чудновато — што смо већ често констатовали — да је на све остале професије потребно претходно спремање, и да је полиција готово једина која с данас не изучава методичним начином? Готово сруда у Европи постоје професионалне школе за ручне занате, као и специјални институти за интелектуалне каријере, док је формирање полицајца остављено њему самом, а оно формирање код нас је у пракси најчешће подложно емпиризму. Нова полицајац сазнаје од старијих колега најпотребније елементе за службу, и на овај начин традиције се понављају; неостављајући места потребним усавршавањима. Није ли тада за чудење што полицајац још успева, да у присуству многу лукавијих и усавршенијих злочинаца постигне извесне резултате са тако мало елемената успеха?

Срећом полиција притежава, у најнижем ступњу, професионално самоуважење, и овај узвишени осећај осигурава јој повереље целог друштва. Ми познајемо овај осећај дужности полицајаца наших земаља. Један његов узбудљив пример пружен нам је недавно у Паризу.

Али баш зато, што захтевамо много од наших полицајаца, потребно је да им у мери наших средстава, олакшамо прибављање онога што им не достаје, а то су спецификација, проучавања и наше научна знања. Стављено им на расположење резултате свршених другим радом, и помогнимо им да се користе искуством које је стечено у току последњих година. Потребно је, једном речи, да створимо *полицијске* школе.

Несумњиво је, да ово стварање одговара једној хитној потреби. И сама полиција свесна је онога. Поред упознавања са најбитнијим елементима потребних знања, у овим школама може и још, развијањем моћи посматрања и индуктивних подобности, добити максимум успеха са гледишта судско полицијских истрага. Тако се констатује н.пр. да прола кроз одељење за идентификацију трансформише мало по мало ученика, јер га навикнава да види и прецизира све ствари. Ово је Бертилон често констатовао код свог персонала. Према мишљењу једног одличног чиновника г. Хитенса де Тербека, краљевског прокурора на Лијежа, истраживање и констатовање описака предстиже и осталих трагова, које је расписом препоручено полицајцима свога среза, допринело је много, од пре неколико година, развијању њихове моћи посматрања и неболшаној општој прецизност констатација на месту извршеног злочина.

Настава, која би се имала изводити у полицијским школама треба, по нашем мишљењу, да одговори овом двојном задатку: да обучи и да формира. Овај циљ може се постићи интимним спајањем теорије и праксе, и са овог гледишта поуке пружене на основу ранијих примера кривичних истрага, судске медицине и експертиза од неоцењене су користи. У овоме се огледа сав значај судског лекара у реформи које предлажемо.

(свршиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

У ово време живела је у Паризу једна дружина састављена из одбеглих робијаша који су свакодневно вршили крађе и њо било нагледа да ће њихово плаћање престати. Већина од њих биле су хватање, али пошто није било никаквих доказа, а они су стално одрицали, морали су бити пуштени и тако толико већ времена прокисли су правди, која их није могла ухватити на делу нити набавити какво друго доказе. Међу овим поповима био је неки Француз, звани Тормол, који над је дошао у Тарбању замоли ме за десет долара да би имао у затвору заслобу собу; учинио сам му ову позајмицу. Отада сио биле пријатељи и као се пелење његовог оптужења примицаше крају, које се устручавао да ми се повераа. Кад су га затворили он је био сакрио две баштине од по хиљаду динара и даде ми их молећи ме да му дајем новца колико му кад затреба. „Ти мене но познајеш, рече он, али повчанице јесмо, ја ти их поверавам јер знам да су сигурније у твојим рукама него у мојим; доцније ћемо их разменити: сад то чинити било би глупо, боље је причекати". Успоједо сам његово мишљење, пристао сам на његов предлог и обећао му да будем његов благојник; у осталом нисам ништа ризиковао.

Француз је био ухваћен на опасну крађу извршену код некога трговца са земљама у улици Фејдо; испитивани су га неколико пута и он је увек одговарао да нема никакав стан. Међутим, полиција је дознала да га има и било је врло корисно пронаћи га, нарочито, што је било готово сигурно да ће се тамо наћи оруђе њим је обављао извршено, а и покрадене ствари. Испитивање стана било је, дакле, од велике важности, јер би се на тај начин нашли и стварни докази да је он учинилац овога дела. Г. Ханри им рече да рачуна да ће ја успети и ја сам доиста радио и дознао да је Француз, кад су га ухватили имао стан на углу улице Мон-Мартр и улице Потр-Дам-до-Виктоар, који је стан била закупила нека Јозефина Бертран, која је затакивала лоповима.

Ова су подаци били сигурни, али је било тешко употребити их а да Француз но посумња на мене да сам га ја издао, јер је он само према мени био повољнији; на ипак ја сам успео, он је тако мало сумњао на мене да ми је стално причао своје поносне према ономе како је надмудрио плаи који сам са г. Ханрием био удесио. У осталом рад је био тако удешен да је изгледало као да полицајну воља случај: Ено како је радено.

Полиција надзире једног кириџију који је становао у једној кући у којој и Франц, и овај јави гласи да има три недеље како се из стана г-ђе Бертран ништа не чује; то је изазвало разне предпоставке. Прво се опомињује да је у тај стан често долазио и један човек и да се у последње време не виђа; говорило се о томе и нешто рече како је тај човек нестао. То је опет био разлог да се испести полиција, а затим је дошло отварање стана у присуству сведока. У стану су нађене многе ствари покрадене на помоћника и оруђа којима су вршене крађе. Требало је сад сазнати шта је било са Јозефином Бертран. Прво су приштали оне људе на које се познала кад је закупљивала стан; али се ту о њој ниће могло ништа сазнати, једино се дознало да је нека девојка, Ланберова, која је пошле ње закупила стан у улици Мон Мартр, ухапшена, и како је она била позната као љубавница Француза мислило се да су њих двоје морали имати заједнички стан. Кад су Француза одвели у овај стан комиције га одмах познадоше. Он је се бранио да га они напастају што га мрзе, али порота на суду рече друкчије и њега осуди не на осам година робије.

Кад је за Француза било доказано онда је било лако по трагу потражити такво друштво. Двојица од главних беху су Фосард и Легањер. Они су готово били ухваћени, али благодарећи забавности и невештини агената побегли су испред потере, који сам ја био упутио. При је било у толико опасније што се одликовао у прављењу лажних исправа. Потпаст месеци је он просто зачикавао полицију док једног дана не дознам да станује код неког класьара у улици Тамиза, близу канала. Ухватити га пак стана било је готово немогућно, јер је се врло вешто прерушавао и познавао је полицијске органе и на десета воряка; с друге стране, много је важније ухватити га у стану, међу алатима његовог „занята“ и проналазима његовог „рада“. Али, то није било лако; Фосард кад се закуца на врата не одговараше никад а било је вероватно да је осигурао излаз и друго, да се у случају изненађења дочека врло. Најзадало ми је да је једини начин уђи у његов стан пад он није тако и ту ухватити бусију. Г. Хапри усвоји моје мишљење: нареди да се врата отворе казаузом и три агента се наместише у кабинету до себе за спавање. Прођоше скоро пеадесет и два сата а нико не долажаше; трећега дана агенти су намеравали да се повуку, јер им је била нестала храна кад чује да нико мотну кључ у браву; уђазно је Фосард. Одмах два агента, према датим упутствима, изађе из кабинета и нападну на њега, али Фосард дохватив један нож, који су они били заборавили на столу, натера им толики страх да су му они сами отворили врата која је њихов друг био закључао.

Пошто их је закључао у себу Фосар сиђе нолико нпз степенице остављајући им потребно време да спреме рапорт у коме су описали све сем догађаја са ножем, видећо се доцније у овим мемоарима нако сам ја 1814. године успео ухапсити Фосарда и појединости тога нису ни мало мање интересантне него оне што сам испричао.

Пре но што ће бити преведен у Conciergerie (апсању) Фрапс верујући у моју оданост препоручио ми боље једног од његових најбољих другова, Легањера, побеглог робијаша, кога су ухватили у улици Мортелерп, у тренутку кад је хтео извршити једну крађу уденицима вучем. Кад је Фрапс спроведен овај човек остаде без пара и намисли да тражи новац који је остапио под јатака Кре Кају-а, у улици Сен Доминик, на коме је Анета врло марљиво посећивала у тврђави и својим душевством помагала ме неколико пута у истраживањима, поверимо њој ту ствар, или јатан, да ли што је сумњао, да ли што је хтео ту сумњу да задржи за себе, прими и Анету врло рђано, и кад је она стала навађивати он је ишао дотле да јој је пртио како ће је ухапсити. Анета се врати и јави нам како није успела.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине владичиначке, актом својим Бр. 3459, пита:

„Прописом § 364. казненог закона, забрањено је радити и држати отворене радње и у њима назарнвати у вароши или селу у недељне и остале празничне дане, који су у шематизму као такови обележени.

На основу овог законског прописа, суд овај, наредбом својом Бр. 3207, забранио је у општ грађанству, да ради у недеље и остале празничне дане. А оне, који су радили, суд их је овај наказао и привођењем је суд, ове пресуде одобравао као правилне, и на закону основане.

Полицијска власт среза посаво-тамнавског, писменим својим наређењем Бр. 9527, наредила је овом суду, да суд обустави даље казнавање грађана за оваквп поступак из разлога: што је, вели, сада најболе радно доба наших пољопривредника, и одобрила је, да могу радити и празницима, као грађанство тако и „врша.ице“ итд. све дотле, док се нсли не расправи питање о томе: да ли и ове и овакве радње, подлеже казни по § 364. каз. закона или не.

С тога а на основу изложеног, суд овај учтиво моли уредништво за следеће објашњење:

1. Да ли спадају у ред радња и радњу ли се као радње: парни млинови, мотора, вршалице итд. јер овај суд сматра, да све ово спада у ред неких радња, кад се на истима употребљава и људска радна снага, а где се год употребљава људска радна снага, нора се сматрати, да је и то нека врста радња; а по номенутом законском пропису, све радње у опште, у недеље и празничне дане имају и морају бити затворене по цео дан.

2. Да ли се ово наређење полицијске власти сдаже или се коси са каноиима и обредима наше св. православне цркве (и са наређењем исте власти од 14-II-1912. год. Бр. 2351, којим је и она, онда ово исто наредила, и убрзала у општ рад грађанству, у недеље и остале празничне дане).

3. Да ли се суд овај није огрешио о закон, што је у опште забранио рад грађанству у недеље и остале празничне дане, а наредио, да се у те дане посећује наша св. православна црква.

Моли се уредништво, да ово изволе објаснити у првом своме наредном листу“.

— На ова питања одговарамо:

У § 362. т. 3. кр. закона, постајала је нарочита казна за оне грађане, нарочито теже, који у свету Недељу и другу Господске празнике, ради тешкпх пољских послова без особите нужде.

Изменама и допунама од 30. јуна 1882. готине, ова је тачка укинута.

Ни дотле, а ни доцније, одредбе § 364. кр. закона нису у опште дозвољавале питање о раду тежатника — земљоделаца, јер је, као што рекосмо, постојала поменута одредба, која је то питање регулисавала.

И кад је ова укинута, а није донесена друга слична одредба, онда се има узети, да земљоделци, за своје пољске и домаће послове нису у опште ограничени законом, него да је то остављено њиховом религијозном осећању и нахођењу.

Овако се мора узети и из тога, што је чак и тачком 3. § 362. било дозвољено, да на случај нужде, могу радити и на веће празнике, ако је било преме жетве, косидбе или вршидбе, а било је разлога плашити се рђавог времена.

Према овоме, § 364. кр. закона не односи се на тежатнике, нити се они могу казнити по овој законској одредби, и ако је привођење суд одобравао и опаске осуде, он је чинио грешку.

У овај ред послова морају се уврстити и прпплаци, јер је и то један од неспорних начина сређивања детиње, па нема разлога сметати овоме послу.

Што се тиче парних млинова, они се могу уврстити у радње, о којима говори § 364. кр. закона у тачци 1.

На свака начин, да се ово паше гледиште не поклапа са наређењем, које је издала ниша црквена власт, али ово одговара законским прописима, јер је законодавац на обзира нужности и целисходности учинио изузетак за пољске и друге сезачке послове, остављајући да сами сељани — земљоделци — према приликама и својим верским осећањима одређују: кад ће своје слободно време посветити цркви и Богу.

II

Суд општине прокопо-кутинске, актом својим Бр. 1513, пита:

„Пресудом вишког привођенског суда, од 1. септембра прошле године Бр. 18020, осуђена је ова општина да плати једном лицу из Јагличја 305 динара на име накнаде за извршену му пљачкину пљевље и сточне хране.

По чл. 22. закона о накнади штете учињене атмосферном пљавином и протпвзаконим поступцем туђих стварп, суд одговорне општине, у споразуму са одбором, досуђену штету распоређује на појединс грађане своје општине по пореским главама, а по чл. 20. исто закопа општина је дужна овај разрез и наплату извршити у року од три месеца од дана осуде.

По члапу 4. пак финансиског закона, за ову годину, никакав се нов разрез нити наплаћујетски пригез не сме чинити и прикупљати на ма и на основу каквог специјалног закона.

Па како је одбор оне општине одлуком својом од 1. јула ове год. Бр. 1368, коју је и државна надзорна власт примила к знању, — решио: да се досуђена напнада за ову пљевину пореже на све пореске главе села Јагличја оне општине, у коме је ова пљевина извршена, пошто се верује да је неко из овога села ову пљевину извршио, и како сељани горњег села неће на дем начин да плате

овај разрез, а одбор општински никако не пристаје да ову досуду пореже на целу општину, коју поред села Јагличја састављају још три села, а да часници ово општински извршујући горњу пресуду и одлуку одборску не би дошли до какве моралне одговорности, учтиво се моли уредништво за објашњење у следећем:

1. Да ли је на закону основана горња одлука одбора ове општине, коју је и надлежна државна власт примила к знању.

Да ли сме општински суд да приступи извршењу ове одлуке, кад је судском пресудом на накнаду ове штете осуђена општина, а одбор у интересу спречавања ширења оваквих дела донео одлуку да ову штету плати село Јагличје, у чијем је атару ова паљевина и извршена.

3. Да ли се чл. 4. финансиског закона коси са наређењем чл. 22. закона о накнади штете учињене злонамером; и

4. Ако је горња радња општинског одбора неправилна и незаконита, онда на који ће начин суд ову наплату извршити, па да избегне одговорност како ону из чл. 20. закона о накнади штете, тако и ону из последњег става чл. 4. финансиског закона за ову годину — кад ова накнада ни буџетом за ову годину није предвиђена.

Моли се уредништво за што скорије објашњење, пошто општини прети опасност од веће штете, јер се оштећени носи мишљу да стави забрану на општинску имовину и прирез, а потписатима пак прети одговорност и казна од власти код које се ова пресуда налази на извршењу што је у остављеном року нису извршили".

— На ово питање одговарамо:

Општина долази у положај да плаћа накнаду штете или по судској пресуди, донесеној на тужбу оштећеног у смислу чл. 1. и 21. поменутога закона, или по поравнењу, учињеном у смислу чл. 19. истога закона, које такође има силу извршне пресуде.

И у једном и другом случају, она се јавља у улози дужника, са одређеном сумом плаћања и роком у коме се ова мора платити по чл. 20. истог закона.

Према томе, како ове осуде могу доћи и у оно доба године, када је буџет већ готов и одобрен, којим ова сума оштете није предвиђена, а на нов се буџет не може чекати због рока, који је остављен за извршење ових осуда, то она мора приступати исплати на начин, предвиђен чл. 22. — наплатом од грађана своје општине по разрезу, који врши суд са одбором.

Како ће се сам разрез вршити, да ли на све пореске главе подједнако, биле оне богате или сиромашне, или према суми непосредног пореза, то у закону није изречно означено.

Ако би се хтело да одговори дословно начелу колективне одговорности, која је самим законом истакнута, онда би право било да свака пореска глава подједнако плаћа, али како је закон о порезу, као доцнији, истакао нову основу за разрезивање пореза, то се овај прирез треба да врши према суми непосредног пореза, по изнађеном проценту, као најсигурнијој основи, ма да чл. 19. не искључује могућност, да тај разрез буде, и на други начин, по увиђавности суда и одбора (види чл. 17. зак. о буџетима.

Изг. да у први мах, да би овакво разрезивање прироза било противно чл. 4. финансијског закона, даље члан, 16. и 41. зак. о буџетима, као и чл. 167. Устава земаљског, али с обзиром на то, што је овај закон специјално одредио овакво плаћање после Устава од 1888. год. у коме је постојала истопетна одредба са оном из чл. 167. (види чл. 168) садашњег Устава, не може се порећи важност одредби чл. 22. закона о накнади штете.

Накнаду плаћа цела општина, а не само село у чијем се атару кривично дело догодило.

Ако одбор неће да врши разрез на целу општину, онда је надлежна власт дужна да његову одлуку задржи од извршења, и позове га да поступи по закону, па ако он ипак остане упоран, онда да употреби мере из чл. 149. закона о општинама.

III

Суд општине рачанске, актом својим Бр. 819, пита:

„Суд моли уредништво, да у свом наредном броју „Полицијског Гласника" изволи дати следеће објашњење:

1. Кад осуђени општински часник, изречену новчану казну од надзорне власти, не плати у року од месец дана од кад је пресуда извршна, те му се казна по чл. 168. закона о општинама моралне заменити затвором, на који ће начин дотични часник ступити на издржање казне, т. ј. може ли ступити на издржање казне не тражећи одобрење за удаљавање од дужности, или ће излажући ствар суду и одбору узети осуство ради издржавања казне у границама одређеним чланом 119. закона о општинама; и у овом случају би ли оваква одлука била противна закону;

2. Кад би дотични часник на горњи начин ступио на издржање затвора за новчану казну, би ли надзорна власт могла наћи законског основа за његово разрешење од дужности, или уклањање са положаја?"

— На ово питање одговарамо:

Како се ни један часник општински не сме удалити од дужности без потребног одобрења, по чл. 119. закона о општинама, то се и часник, који хоће да издржи казну затвора место новчане, мора јавити и тражити за то потребно одсуство, како би се знало где је, и како би му се одредио заменик.

И ако ово издржавање затвора не би могло бити непосредни повод за уклањање са положаја, ипак може бити, уз прву његову нову неуредност, разлог да се тражи његово уклањање са дужности.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Тек по истеку тромесечног рока од дана када је оштећени поднео пресуду извршној власти ради наплате, има право да пресудом досуђену накнаду штете, причињене паљевином или поништајем ствари, обезбеђује према одговорној општини.

(Одлука Касационога Суда од 30. Јула 1912. год. Бр. 8907).

В. М. и остали из Н., тражили су од првостеп. суда да одобри забрану на покретност општинску а за обезбеду 417 дин., За доказ тражбине поднели су извршну пресуду првост. суда од 26. маја 1911. бр. 21187.

Првостепени суд одобрио је био тражену забрану на означену покретност, изузев на општински прирез и остало што општини за њено функционисање треба.,

Ну, по жалби пуномоћника општинског, Касациони Суд, решењем својим од 30. Јула 1912. г. бр. 8907 поништио је горње решење првостеп. суда са ових разлога:

По члану 20. закона о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем туђе ствари, оштећени има право да пресудом (или поравнањем) досуђену накнаду штете причињене паљевином или поништајем ствари, обезбеђује према одговорној општини свима врстама обезбеђења, предвиђеним законом о грађ. судском поступку, *али само по истеку тромесечног рока од дана када је оштећени поднео пресуду извршној власти ради наплате.*

Па како се из аката овога предмета не види да су оштећени поступили према горепоменутом законском пропису, то ни горње решење тога суда не може остати по закону, а противно је и начелној одлуци опште Седнице Касац. Суда од 8. Јуна 1898. год. бр. 5215.

1.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Михаило Фишековић, из Београда, осуђеник пожаревачког казненог завода, побегао је са рада.

Он је стар 44 год. средњег стаса, косе прие, очију граорастих, бркова приих.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 2995.

Владимир Благојевић, из Рујевице, који одговара за дело из § 191. пр. закона, побегао је из притвора. Стар је 27 година, средњег раста, у лицу црвен, косе смеђе, бркова малих. Одело сељачко.

Депеша комесаријата борског Бр. 2386.

Чедомир Милићевић, из Белог Потока, извршио је покушај убиства на побегао. Он је високог раста и уопште црномањаст, а у оделу сељачком.

Депеша начелника среза бањског Бр. 12321.

Јован Милованović, осуђеник пиротског казненог завода, чију слику доносимо, побегао је. Родом је из Јалишта, среза и округа пиротског, стар 31 годину, раста средњег, очију угашено жуто зелених, косе и бркова паких, од

особених знакова има: на левој руци на врху шаке жлобу казненог завода Бр. 7649.

Самоило Антонијевић, из Брзуна у Турској, извршио је једну пљачкину и два покушаја убиства, па побегао. Он је стар 20—23 године, омањег, приземљаст, на десној руци има посекотину. Од одела има гуњ, гаће и појасе са пачалуцима.

Депеша среског судије за ср. јасеничке, Бр. 9483.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарско их упуте властима које су потеруице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

МАНГУП СТОКА

У овој Долну нађена је мангуп побила, дакле мрке, висока 135 см. лево уво одсеко сечено, истора до 8 година, има жиг „О“.

Акт начелника ср. белопалачког Бр. 6666.

ОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Алекса-Александар Ђуришић, земљ. из Пребреза, ср. прокупачког опр. топличког, и **и** његов слуга, пређе турчин **Мустафа**, а сада припрстени **Драгомир Милошевић** ошл. за које, је поћерном потрном код начелника ср. студеничког утврђено: да су извршили убиство над њим. Војислављем Бесчићем бив. председ. општ. бањске, на по извршењу тога дела, одметнули се од власти у намери, да и даље вршили исто.

С тога а на основу чл. 8 и 10. зак. о јавној безбедности, Начелство ово окр. пом. Алексу – Александра и Мустафу односно Драгомира оним **оглашава за хајдуке** с тим да је од даље слободно свакоме убити их.

Из канцеларије начелства округа чачанског 1. августа 1912. Бр. 9531.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

Филип — Никић — Николић, земљодели из Косанче, среза косаничког округа топличког, осуђеник Нишког Казненог Завода, које је са робије побегао, према извештају начелника среза косаничког од 28. тек. месеца Бр. 9381, удружио се са оглашеним хајдуком Вукашином Радовановићем, из Синњанта, истог среза

Филип Никић 20-I-909

Из канцеларије полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела 4. августа 1912. год. II № 14147.

дале кажњива дела чиње: објавом ово опр. Начелства од 7. јула тек. год. Бр. 8730., отштампаном 17. јула т. год. у Бр. 127. „Српских Новина“, позвати су на предају у року за двадесет дана, од дана, кад је ном. објава у новинама објављена, па они то ни до данас учинили нису.

и округа, и у друштву са овим 25 ов. мес. у 9 сати пре подне, заједничким извршили убиство над Милутином Миленковићем, из Бања — председником општине ивањ-кулске, и по извршењу овог дела — које је кажњиво по § 155. каз. закона, оружани са Вуксаном побегао у шуму одметнувши се од власти и са робије у намери да са Вуксаном врши кажњива дела; та несрећа намера пред тога што је ступио у друштво са Вуксаном, утврђена је и горњим извештајем начелника среза косаничког.

Филип је стар око 35 година, висок, плећа, бркова тамних, подужих удигнутих и плавих на образу и десној страни трагови убода, брија се, нос дуг, суводањ, ходи погнут, са полеђина унутра, ћутљив, носи на себи бело сукнено одело, у опанцима, наоружан је овај пушком кожаном ножу до сада није замењо.

На основу чл. 9. закона о јавној безбедности, начелство округа топличког позива Филипа да се у року од 20 дана, од дана кад овај оглас изађе у Српским Новинама, пријави најближој полицијској власти или првостепеном суду. Ако се Филип не одазове овоме позиву у остављеном року, начелство ће га на основу чл. 10 закона о јавној безбедности огласити за хајдука.

Бр. 7162 из канцеларије начелства округа топличког 31 јула 1912. године.

ОБЗНАНА

Заступник Министра Унутрашњих Дела, решењем својим од 2. августа тек. год. II № 14147, уцењено је хајдука **Јована Гркића**, из Нересница, среза авалског још са 1500 дин. тако, да му уцена ова са оном, којом га је начелство округа пожаревачког већ било решје уцењено, износи суму од **две хиљаде динара.**

Ова уцена од 2000 динара издаје се онome који овог хајдука убије, ухвати или полицијској власти приведе, да ова то уради.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник **Душан Ђ. Алимпић.**

БРОЈ 31. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 19. АВГУСТА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђуричића

судије Касационог Суда

(свршетак)

65. **Пропис § 199. казн. зак, примењује се само на човека, који држи милосницу у својој кући, а не и на милосницу.**

[I 17. VIII 1911. № 9975].

Побуде пресуде првостепеног суда:

„Суд налази да у радњи опт. В. и оптужене Д., *што по своме признању вамбрачно живе у кући опт. В., поред неразведене венчане жене његове*, коју је опт. В. отерао, стоји дело предвиђено и кажњиво по § 199. казн. зак.

Да су учиниоци и овога дела опт. В. и оптужена Д. доказ је њихово признање § 225. кр. с. п.

Да се и према оптуженој Д. има применити одредба § 199. к. зак. суд налази прво по томе, што је прив. тужиља и њу оптужила, као милосницу тужиљиног неразведеног мужа, јер колико има кривице до оптуженога, што ју је у своју кућу довео, толико има и до ње, што је пристала и дошла у његову кућу и са њиме живи, и ако је знала да опт. В. има живу и неразведену жену, те је била и узрок, што је опт. В. жену истерао из куће. Сем тога и њена је кривица доказана њеним чистим и јасним признањем и не може се подвести под т. 11. § 365. казн. зак., јер овај законски пропис предвиђа живљење невенчаних, који немају венчаног мужа, односно жене, што овде није случај. Најзад, додазак оптужене Д. у кућу опт. В., на живљење са њим, поред његове живе и неразведене жене, несумњиво је противан закону, противан јавном моралу и као преступно дело предвиђен у Гл. XXI, која говори о преступима противу морала“.

Побуде пресуде Апелационога Суда:

....„Првостепени је суд погрешно, што је и оптужену Д. осудио на казну затвора, већ је имао према наређењу § 199. к. зак. пресудити: *да се оптужена Д. одмах истера из куће опт. В.*, па се ова пресуда у толико има и да исправи“.

Ова пресуда оснажена је наведеним решењем Касационог Суда.

Напомена. Тачно је да се пропис § 199. к. зак. односи само на мужа, а не и на његову милосницу, и Апелациони Суд правилно је поступио, што је у овоме погледу преиначио пресуду првостепеног суда. Ну овде је учињена погрешка у томе, што на оптужену Д. није примењен пропис т. 1 . § 365. казн. закона. Не стоји разлог, изнет у пресуди првостепеног суда, да се овај пропис односи само на особе, које пису у брачном стању. Напротив по јасној одредби овога прописа види се да се он примењује у опште, без обзира на брачно или небрачно стање, особа, које учине тај иступ. Сад, ако је таква особа ожењен човек и његова жена подигне тужбу, онда ће се на њега применити § 199., ако је то живљење било у његовој кући, иначе и без тужбе женине примениће се увек пропис т. 1 . § 365. к. зак.

66. **Кад је оштећени, за утају или крађу (просту или опасну), код суда одустао од тужбе, онда лица, која са оштећеним стоје у сродству, предвиђеном у другом одсеку § 50. казн. зак., треба одмах по сили прописа § 235. казн. зак., без икаквог даљег кривичног поступања, по § 250. в) крив. с. пост. отпустити испод суђења.**

Примедбе I 20. XII 1910. № 15112.

„Према I од. § 235. кр. зак. крађе, биле оне просте или опасне, извршене између лица, која се налазе у сродничком односу, предвиђеном у II од. § 50. казн. зак., суде се само на тужбу оштећеног, који има право одустанком од тужбе задржати даље ислеђење и суђење.

Приватни тужилац на претресу је одустао од тужбе против оптуженог, не тражећи да се оптужени, као његов рођени синовац, казни.

Према овоме поротни суд, предазећи на оцену кривичне одговорности оптуженог, пошто је утврдио постојање дела и сроднички однос између оптуженог и тужиоца, требао је имати у виду овај одустанак прив. тужиоца од тужбе, чије је постојање услов: да суд може приступити суђењу кривцу, за дело које се казни само на приватну тужбу, као што је овде случај. Међутим поротни је суд погрешно, без обзира на овај одустанак огласно оптуженог за крива, по делу, за чије кажњење нема битног законског услова — тужбе оштећеног лица, на чији захтев има да се предузме суђење овога дела.

Тако исто погрешан је разлог државног суда да нема места одустанку прив. тужиоца од тужбе и да се ово дело, због сродничког односа опуженог према тужиоцу само блаже казни према другом одељку § 235. казн. зак. јер, као што је наведено, по I одељку тога законског прописа дело крађе у овом случају извиђа се и казни на тужбу оштећенога, који има право одустати од своје тужбе“.

Ове примедбе усвојио је првостепени суд, па је на поновном претресу поротни суд изрекао да оптужени за ову крађу није крив и суд га је пресудом по § 241 крив. с. пост. ослободио као невина. Ту пресуду оснажио је и Касациони Суд. [I 6 II 1911. № 1700].

Напомена. Правилно је што је оптужени ослобођен, али није правилна судска процедура и одлука у формалном погледу По § 250 в) крив. с. пост. кад приватни тужилац одустане од тужбе, а дело се казни само на приватну тужбу, онда се неће изрицати пресуда, већ ће се оптужени решењем отпустити: Према овоме саевим је излишно било и не одговара закону, што је суд у конкретном случају, после учињених му примедаба, поново позивао поротнике на претрес, кад они нити су требали нити су имали о чему да суде. Имала је просто да се учини примена прописа § 250. в) крив. суд. пост. и да се оптужени, без икакве даље процедуре, решењем државних судија отпусти.

67. Кад се не пуца уперду сачинени преко, — стоји дело краће из т. 3. § 222 каз. зак. а не дело иступне крађе без обзира на вредност крађе.

Усled појављеног сумње о надлежности суђења између полицијске власти и суда, и Касациони Суд овако је мотивисао своју одлуку:

„Касациони суд нашао је да је за суђење надлежан суд, а не полицијска власт, у смислу §§ 19. и 35. крив. сл. п., зато што прив. тужилац, престаје да му је повређена трска била одузета на његовој отвореној њиви, те се услед тога она крађа има сматрати као преступна према § 222. каз. зак. без обзира на вредност покрађе, јер овај законски пропис као особено дело предвиђа крађу оних предмета, које људи, уздајући се у јавну сигурност, дају у посу без чувара, па ма колику вредност они представљали".

[I-9-XII 1910. № 14652].

68. Нехатно убиство стоји и онда, кад учињавши није хтео да пуца, већ се пуцањ десио услед његове непажње и тиме какво лице погинуло.

Примедбе I 17-XII-1910. № 14531.

„Правилно је наложење суда да у радњи оптуженог Х. стоји дело нехатног убиства из § 158. кр. зак., јер је погрешан и противан овом наложењу даљи разлог суда, да је ово дело последица једног случаја зато, што оптужени није имао ни намере да пуца, те да наступање овог дела није могао отклонити при свој пажњи и да се с тога према њему има применити пропис § 54. а) кр. зак.

И код случаја и код нехата заједничко је: да се наступеле последице нису желеле, али је међу њима битна разлика у томе, што се код нехата неотступне последице од предузете радње могу предвидети, са већом или мањом пажњом или неопходношћу; међутим код случаја, за које тај суд налази да овде постоји, искључено је свако предвиђање последица, наступеле последице не долазе од непосредне радње, већно предузете, већ од утицаја неизвесног од воље учиниочеве.

Према овоме суд је погрешно радњу оптуженог квалификовао као случај, јер и ако оптужени није намерно предузео само пуцање, што суд истиче као разлог за своје схватање, нпак оно није наступило услед неког утицаја и радње независно од оптуженога, већ баш од његове несмотрене радње при опрашти револвера. Руковање револвером и знајући при том да у њему има један написалом метак, оптужени је дужан био да употреби сву пажњу, да не повреди кога, ако би метак испалио, а такву свентуалност нам оптужени је требао имати у виду, према природи „оружја, којим је руковао".

Напомена. Правилна је одлука Касационог Суда. Постојање нехата није условљено тиме, да ли је оптужени онде хтео да пуца или није, већ зато каже други погледи. Тако, за постојање нехата потребно је

а) Субјективно:

1) Да је оптужени био непажљив т. ј. да није са своје стране учинио сво оно, што је потребно да се учиње, према дотичном стању ствари, и што би се с разлогом од њега могло очекивати, па да се дотична последица не деси.

2) Да оптужени при обичној пажњи могао да предвиди, да се може десити дотична последица.

б) објективно.

Да стоји каузалитет између непажње и последице — каквијног дела[1].

Све ово стоји у конкретном случају и онда је оправдан закључак да овде стоји нехат.

ДЕЛО САМОВЛАШЋА ИЗ § 195. КАЗ. ЗАК. ПОСТОЈИ КАД ОПТУЖЕНИ ЧИЈА ЈЕ СТОКА УХВАЋЕНА У ШТЕТИ, САМ ИСТУ ПУСТИ ИЗ ОШТИНСКОГ ОБОРА, И АКО ПОЉСКИ ЧУВАР КОЈИ ЈЕ СТОКУ УХВАТИО НИЈЕ БИО НА ДУЖНОСТИ ЗАКЛЕТ.

Под појам самовлашћа долази свако недозвољено прибављање свог права, на које онај који сам себи прибавља какво право или „удовлетворење" као што каже наш казнени законик у § 195. није на то законом овлашћен.

У § 54. каз. зак. изложено је када је и како свако овлашћен да своје право брани.

Нужна одбрана, као *законско* *мишљење* о коме говори § 54. к. з. чини те ничезавна свака кривичност учиниоца и бране криминалитет радње, кад постоји овај узрок навиђења. „Осим тих и нодобних случајева праведне нужне одбране" — каже познати наш коментатор казненог законика (Џенић: „Објашњење кал. законика. Стр. 595. — „није дозвољено никоме да сам себи удовлетворење прибавља, већ ако му је право повређено, дужан је преко власти удовлетворење тражити. Према томе ако је ко год у своме праву повређен или мисли да је повређен, на сам себи удовлетворење да тражи, а није случај такав где му и сам закон даје право да се сам у смотреку напомене му повреде намирују, већ ва против таких где се власти треба да жали и средством власти да удовлетворење набавља, — вели је. И ако кривица коју би он учинио, не би потпадала под који други § — који изречно о овом или овом делу говори, па ипо томе за ово или ово дело и народ читу казну пропише, то ће се окривљења по овом §-у казнити".

Питање о томе: да ли се каква радња капнот лица које је само себи прибавило задовољење има сматрати као казнимо самовласно намирење у томе конкретном случају припада судовима, као фактичко питање. У процени ове радње и одлуци о истој често пута постају интересантне правне контроверзе и појављују се по нас што и неправилна тумачења о овом делицту због погрешне оцене битности самог акта који је предмет инкриминације ово делицт из § 195. каз. законика. Ну, све те тешкоће лако је избећи и отклонити ако се правилно схвати сам појам о овоме делицту и његова природа. Пример на судске расправе који ниже излажемо најбоље показује потребу тачног познавања свих оних елемената који улазе у појам овог дела, јер се из истог види: да је у решавању о постојању овог делицта поменута оцена о легалности самог инкриминисаног акта од пресудне важности.

* * *

Ђ. Ј. из Костура оптужен је и стављен под суд за то: што је 14. јуна 1909. год. обио капаљ на општинском обору и из њега на самовласан начин искупио једног свог вола, кога је пољски чувар ухватио у штети и у обор затворио, чиме је себи створио кривицу казниму по § 195. каз. зак.

Оптужени признаје да је вола без одобрења из обора пустио, али се брани да овај његов не није причинио никакву штету, нити је било места да га пољак — чувар поља — у обор сеоски тера, а поред овога овај чувар није на своју дужност ни заклет те штета није ни утврђена, па је према томе имао право да свога вола које је пред њим гладан у затвору био, где је и ноћ могао провести, пусти из истог.

Прворазредни пиротски суд пред којим је ово дело било на расправи, решењем својим од 17. јануара 1911. год. № 1041. нашао је следеће:

„Признањем оптуженога које се у свему слаже са исказима заклетих сведока утврђено је: да је оптужени сам, без дозволе власти, отворио врата од штале која је узета за обор сеоски и вола свог отерао њим.

У овако представљеној радњи оптуженог Ђ. стајало би дело самовлашћа из § 195. каз. зак. за које се он и окривљује. Али како је навештајем суда општине Костурске на акту № 2428 као јавном исправом потпуно утврђено: да Јован Антић чувар поља, који је вола туженовог у обор отерао и затворио, наводећи да га је у штети ухватио, на ову своју дужност тада није био заклет, и како исљеђењем ничим другим није утврђено да је во оптуженога одиста био у штети, онда радња органа власти — овде чувара и достављача — није на закону основана у томе што ничим није утврђено да је во оптуженога у штети нађен, јер реферат чуварев као незаклетог органа власти има потпуно отпаста.

Па над рад органа власти — чувара поља није на закону основан, и над оптужени ни до зрака свог вола није могао добавити од стране онога но га је и затворио у обор, где би во оптуженога гладан и жедан и ноћ провео, — то суд налази: да у оваквој радњи оптуженога што је свог вола сам из обора пустио, кога по закону овакав — незаклети пољски чувар без других доказа, није ни имао право у сеоски обор ни затварати, нити је сопственик штале где је во ту-

[1] Види Oshausen, Kommentar, код § 59. п. 17, Frank, Das strafgesetzbuch, код § 59 VIII и IX.

женог био затворен, хтео да на његов захтев отвори обор и вола му пусти, нема карактерних знакова за постојање дела из § 195. каз. зак. према оптуженом Ђорђу, јер оваквим својим радом није самовласно и недозвољено своје право прибавио, па с тога се над оптуженим има применити пропис §-а 250 а кр. суд. пост. и он по овоме делу пустити испод суђења".

Са ових разлога првостепени суд поменутим решењем пустио је оптуженог испод суђења осуђујући га само на трошково ово ислеђења.

По жалби државног тужиоца Касациони Суд примедбама својим од 12. марта 1911. г. № 3388 поништио је ово решење првостепеног суда са ових разлога:

„Погрешно суд налази: да је на питање о постојању представљеног дела од утицаја то, да ли је пољски чувар, који је затворио вола оптуженога тврдећи да га је у штети ухватио, био заклет на своју дужност или не.

Овде није случај расправе о кривичној или грађанској одговорности оптуженога за штету коју је његова стока причинила, да би се у смислу чл. 15. зак. о чувању пољског имања могло дискутовати о важности представке незаклетог пољског чувара у том погледу, већ је овде у питању: да ли у радњи оптуженога што је самовласно свог вола пустио из простора у који га је чувар затворио, тврдећи да је у штети ухваћен има самовласног намирења кажњивог по § 195. каз. зак.

Како је по овоме законском пропису кажњиво и самовласно прибављање несумњивог права од стране појединаца, то баш под претпоставком да во оптуженог и није нанео штету, како се од стране пољског чувара представља, оптужени није смео и могао свог вола самовласно ослободити и узимати из обора у који је био затворен, већ је био дужан да своје право тражи и брани законим путем, према чему све ово не може послужити као разлог за некажњивост поменуте његове радње".

На ове примедбе првостепени суд дао ове противразлоге:

„Ислеђењем овога дела утврђено је да је Јован Антић, представљајући чувара поља општине Костурске ухватио и у сеоски обор затворио стоку оптуженога, тврдећи да ју је нашао у штети, па по дужности и затворио у сеоски обор.

Да би се извесно лице могло сматрати као чувар поља извесне општине, и да би као такав имао права нађену стоку у штети отерати и затворити у сеоски обор, неопходно је потребно да чувар поља буде заклет на своју дужност, према чл. 15. зак. о чувању пољског имања.

Све дотле, док чувар поља није заклет на своју дужност, он се не може сматрати као чувар поља, већ обичан грађанин своје општине.

Како закон о чувању пољског имања даје право само оштећеноме и заклетом чувару поља да нађену стоку у штети могу отерати и затворити у сеоски обор, а међутим другим приватним лицима то не дозвољава, — онда и незаклети чувар поља Јован Антић није могао ни смео стоку оптуженикову терати и затварати у сеоски обор, а ако је то већ урадио, онда је његова радња незаконита, којој се сваки грађанин има да одупре. Нарочито ово важи за овај конкретни случај јер сем голог тврђења назови чувара поља Јована Антића нема ничега другог што би утврђивало да је стока оптуженикова заиста нађена у штети и да ју је он због тога отерао и у сеоски обор затворио.

Према овоме оваква радња назови чувара поља саображава се радњи приватног човека, који би ма из каквих побуда ухватио макар чију стоку, па отерао и затворио у сеоски обор, само да дотичном сопственику стоке напакости, — и сопственик стоке, који као и оптужени иде и ослобођава своју стоку од гладовања, не чини никакву самовласну и недозвољену радњу због свога права, већ се у истини служи дозвољеном одбраном од противправног напада на његову имовину. Том дозвољеном одбраном, ради спаса своје стоке, да му гладна у сеоском обору не скапава, — послужио се и оптужени, те и по том основу овде не може стајати представљено дело из § 195. крив. зак.".

Општа седница Касационог Суда одлуком од 17. јануара т. г. № 685. нашла је да не стоје противразлози првостепеног суда, већ да су примедбе одељења Касационог Суда саобразне закону, услед чега је оптужени пресудом првост. суда пиротског од 11. маја т. г. № 9181. осуђен на казну од пет дана затвора за самовлашће, коју је пресуду одобрио и Апелациони Суд.

Као што се види из горњег примера, првостепени је суд у оцени питања о постојању дела из § 195. к. з. стојао на погрешном гледишту: да нелегалност акта органа власти, која је изазвала самовласно намирење брише криминалитет само радње — самовлашћа — онога који је исто извршио мешајући исту са праведном нужном одбраном. По нахођењу Касационог Суда кажњиво је и само самовласно прибављање несумњивог права од стране појединаца, баш и под предпоставком да је радња власти била незаконита. И доиста нелегалност радње органа власти код дела из главе X кал. зак. може кривцу служити у олакшање кривичности, на шта више и као законско извињење по § 104. д к. з. кад се учини које од оних дела која су инкримисана у овој глави, као што су, противстајање власти, увреда власти и друга о којима је реч у § 104. к. з. Но, тај случај овде није био јер је сама радња самовласног намирења кажњива по § 195. к. з. кад није случај праведне нужне одбране, која даје право појединцу да одбије противправни напад о коме је реч у § 54. к. з.

* * *

Није редак случај да општински судови држе дуже време у служби незаклете чуваре поља и шумске чуваре. То небрежење чини као што се види из горњег примера, то долази у питање и сама законитост њихове службене радње, и представља очигледну повреду законских прописа о заклетви ових органа. Обраћамо овом приликом пажњу на исто као и на одговорност општинских часника за извршење законских прописа о томе.

М. М. Станојевић.

ПОЛИЦИЈСКЕ ШКОЛЕ

Д-р Е. Стокис

(свршетак)

Организације ове врсте стварају се в ћ у осталим земљама. Париска полиција притежава од 1907. год. скуп курсева којима руководе шефови одељења; агенти су подељени у разне бригаде по којима од шефова примају специјалне инструкције. Може се, дакле, рећи, да у француској престоници у истини постоји приправна полицијска школа.

Скорашње установљење одељења за идентификацију у Лиону допустило је нашем ученом пријатељу Локару да искористи, за професијонално формирање полицајаца, многобројни поучни материјал, који је скупила школа познатог Лакасана — најчувенијег оснивача нове науке. Изузев ова два центра, других полицијских школа нема ни у Француској ни у Белгији.

Немачка већ има врло потпуну организацију ових центара полицијске наставе. Велики градови: Берлин, Хамбург, Минхен, Дрезда и Франкфурт имају, уз одељења за идентификацију, и школе у којима се предаје Полицијска Техника, бар у појединим деловима, а више пута преко године одржавају се серије конференција о антропометрији, дактилоскопији и судској фотографији. Да би се са предавањима познатих стручњака упознао што већи број полицајаца, створене су заједничке школе. Тако Урбан, у Минхену, скупља полицајце из Нирнберга, Вирцбурга, Штутгарта и Дармштата, док Др. Пап држи у Франкфурту предавања ученицима из Калсруе, Фрибурга и Хајделберга. Настава Полицијске Технике, врло добро схваћена, изводи се, такође, и у жандармеријској школи у Воло-у.

Чувени центар полицијске наставе, створен у Риму 1902. год. заузимањем професора Отоленги-а, заслужио је, под његовом управом, сјајну репутацију, како по вредности својих професора тако и по постигнутим успесима. У многим италијанским провинцијским градовима отворене су локалне школе уз одељења за идентификацију; већина наших колога интересује се овим школама.

У Швајцарској, чувена лозанска школа блиста живом светлошћу. Наш пријатељ Рајс привлачи својим предавањима, не само полицајце из осталих кантона Конфедерације, већ и знатан број страних полицијских чиновника, који у својим земљама пропагирају реч и пример славног писца Полицијске Технике.

Центри полицијске наставе у Аустрији створени су под утицајем Х. Гроса. По-

мињемо, да је на конгресу у Линцу 1895. год. први пут претресано питање о овој настави. Приправна полицијска школа у Бечу лиферује сваке год, просечно по 300 полицајаца појединим градовима у унутрашњости.

У Букурешту, наш колега Миновић управља полицијском школом, која је дала многе интересантне радове.

Полиција у Лондону има такође приправну школу, у којој ученици примају кратке поуке.

Русија је почела да организује у разним центрима наставу Полицијске Технике уз одељења за идентификацију.

Шпанија притежава у Мадриду одељење за идентификацију, у коме је пок. Олориц предавао Полицијску Технику. У овом одељењу угледала је дана идентификација помоћу формула прстију, збијона у „Ручни Регистар Идентификације".

У Америци постоје више центара полицијске наставе, већином уз одељења за идентификацију. Познате су школе: Вучетића у Ла Плати, Карвала у Рио де Жанеиро, Вилоти-а у Сен-Полу итд. Сједињење Америчке Државе имају такође професијоналних школа, нарочито у Њу-Јорку. На курсевима, који у овим школама трају отприлике годину дана, полицијски чиновници усавршавају своје техничко формирање[1].

У побројаним школама настава се не наводи увек на исти начин и варира, разуме се, према приликама и потребама.

Ми држимо, да стварање полицијских школа не би за нас било ни мало незгодно. У Белгији, као и у Француској, полиција је у општинским рукама; заједничке школе произвеле би најбоље резултате.

С друге стране опет, акција владе могла би корисно створити ову наставу, која би била приступачна не само жандармерији — нашој пољској полицији — већ тако исто и градским полицајцима.

* * *

Какав треба да буде програм полицијске наставе?

Остављајући на страну питања о обичној настави и физичком вежбању, о којима је излишно овде говорити, ми држимо да ова настава треба да обухвати, поред неопходно потребних елемената практичног кривичног права и корисних административних питања, и један технички део извођен практичним начином. Овом приликом не би требало изгубити из вида, да је циљ ове наставе да створи полицајце, а не вештаке или антропологе. Према овоме, она треба да обухвати:

1. Испитивање места извршеног злочина. Разне констатације у појединим случајевима злочина и преступа. Најпотребније елементе судске медицине, који се односе на насилну смрт, дијагнозу злочина, самоубиства и несрећног случаја.

2. Опис, увиђај, план. Потребна практична знања за изучавање региона, становништва, обичаја и спољних фактора: земље, климатологије итд. који треба да буду забележени у тачном односу факата.

3. Истраживање и заштиту трагова, отисака и свију материјалних основа. Потребна знања о искоришћавању ових разних елемената у судској материји, и о њиховој доказаној важности у ранијим случајевима. Поједине мере предстрожности. Инструкције за заштиту, паковање и препос материјалних трагова.

4. Откривање трагова који се могу уништити: отисци ногу, прстију, руку, отисци животиња, трагови кола и разних оруђа.

5. Природна историја злочинаца. Разне категорије злочинаца, њихови обичаји, начин њиховог рада, практични примери. Ова настава нема ничег заједничког са криминалном антропологијом; у практичном смислу она ће бити комбинована од онога што су природњаци остварили за људске феле, и што су поједини практичари, као Рајс, тако лепо и живо описали. Разуме се већ, да ће изучавање професијоналног костима и арга чинити саставни део ове важне главе.

6. Студирање оружја. Судско-медицинска обавештења о ранама. Изучавање злочиначких алата и инструмената. Упознавање професионалног алата појединих заната. Изучавање трагова обијања и упознавање начина рада злочинаца; дедукције у погледу персоналитета окривљених. У ову главу, доста пространу, ућиће још практична елементарна знања, из браварства, механике, итд. Идентификовање употребљеног оруђа помоћу остављених трагова.

Вештина испитивања. Психологија сведоџаба. Познавање преко сведока. Суочење са лешевима и фотографијама. Улога сугестије.

8. Лични опис. Живе слике. Интерпретације фотографије. Истраживање особених знакова и њихово бележење. Утврђење двеју фотографија. Елаборација и искоришћавање албума „D. K. V.". Изучавање описних карактера на основу језика, говора, одела итд. Праћење на улици заваравања и прерушавање затварања.

9. Идентификовање помоћу антропометрије и дактилоскопије. Редиговање антропометријских картона и истраживања у репертоару. Изучавање страних антропометријских картона.

10. Претреси станова. Истраживање разних инструмената и докумената. Претрес индивидуа.

11. Потребна знања о искоришћавању микроскопских, хемиских, фотографских, балистичких и других вештачења у кривичним истрагама. Овај део наставе могао би обухватити разна сумарна знања, нарочито она о судској фотографији.

12. Изучавање фалсификованог рукописа, новца, фалсификованих печата, итд. Правила о узимању примерака за упоређење у циљу вештачења.

Ово су, као што се види, неопходно потребни елементи наставе, коју желимо видети остварену у школама Полицијске Технике. Ми држимо да је овај програм сведен на минимум; он не садржи ни једну материју, која се данас не примењује у полицијском занату.

Човек се мора у истини изненадити, што сваки полицијски орган не притежава изложена знања при ступању у службу, јер их посведневно има да примењује у пракси. Каква ће бити интелектуална формација оних полицијских чиновника, који прођу кроз школу у којој ће свако теоријско објашњење бити подкрепљено практичним примерима.

Наш програм не слаже се потпуно са програмима страних полицијских школа. Тако, на пример, програм берлинске полицијске школе обухвата још: интерпретацију кривичног поступка, надзор полицијских органа над коцком, обичајима, путевима и дресирање полицијских паса. У полицијској школи, у Воло-у, студирају се преступи по закону о лову и риболову. По нашем мишљењу, слика коју смо скицирали, може послужити као база за извођење полицијске наставе за све полицајце, и као полазна тачка за потпунију организацију, ако је прилике буду захтевале.

Полицијске школе треба да посећују, не само они који ће се бавити полицијским истрагама, већ и сви кандидати на разне полицијске функције. Тако исто несумњиво је, да ће се овом наставом у многоме користити и сви помоћници правосуђа.

Напори у овом правцу биће несумњиво крунисани успехом. Надамо се да ће колеге, сваки у сфери своје акције, припомоћи да се оствари ова потпуна праведна реформа.

Полицијским школама треба још придодати и криминалне музеуме.

* * *

Завршујући овај кратак преглед да поменемо још и то, да би изложену ре-

---

[1]) Децембра месеца прошле год. Антропометријско Одељење спровело је Господину Министру Унутрашњих Дела на преглед и одобрење правила о полицијско-техничком лабораторијуму, и том приликом учинило му предлог ове садржине:

„Стварањем модерног полицијско-техничког лабораторијума припомогло би се у врло великој мери установљену специјалних курсева за професионално образовање истражних полицијских органа.

Као што је познато, већина наших полицијских органа врло је мало или скоро нимало упозната с методичним вођењем кривичних истрага, са откривањем, фиксирањем, и искоришћавањем трагова на месту извршених кривичних дела, с правилним вршењем увиђаја, са идентификовањем злочинаца помоћу трагова и отисака, и у опште са свима оним што спада у област — Полицијске Технике — науке о истрагама. Све су ово, међутим, ствари без којих се једна добра истрага тешко може замислити, те с тога није никакво чудо што под нас добра половина кривичних дела остаје непропаћена.

Са установљењем полицијско-техничког лабораторијума могли би се приређивати повремени курсеви, на којима би се бољи полицијски чиновници нарочито они који раде на кривицама упознавали и теоријски и практично са суштином Бертиловаже, Дактилоскопије, Полицијске Технике, Фотографије и Криминалне Антропологије.

Ако би било материјалне могућности на оним курсевима могли би се још предавати: Кривично Право с Поступком, Судска Медицина и Административно Право, те би, на овај начин ова постала права полицијска школа за стручно образовање полицијских чиновника.

За послидње предмете могли би се ангажовати професори Универзитета.

Ако би господин Министар у начелу успојно овај предлог о специјалним курсевима, одељење би одмах израдило потребна правила о њиховом држању и детаљан програм њиховог рада.

форму требало допунити стварањем интернационалног полицијског листа. Много земље, и у Европи и у Америци, притежавају данас полицијске листове, званичне или приватне, у којима се периодично публикују лични описи индивидуа које се траже. Познате су: у Француској „*Bulletin hebdomadaire de police criminelle*“; у Белгији „*Bulletin central de signalement*“; у Немачној „*Deutches Fahndungsblat*“ и „*Internationales Criminal - Polizeiblatt*“; у Швајцарској „*Moniteur suisse de Police*“, итд. Ове публикације не излазе често и не стоје ни у каквој вези међу собом. Поводом интернационалног полицијског листа, који би излазио у кратким интервалима и једновремено било обавештавао од свију полицијских одељења, истраживање великих злочинаца постало би могућно; лични опис систематски би се репродуковао и једновремено разаслао у свима правцима. На овај начин, интернационалном криминалитету стајала би со на супрот интернационална организација за истраживање злочинаца.

Интернационални полицијски лист допринео би и стручном васпитању полицијских органа. По угледу на француски „Bulletin“, он би могао доносити поред потеравица, непознатих личности за идентификовање итд. злочине и преступе интересантне са гледишта техничког, затим поједине које употребљују злочинци, комбиноване истраге и у опште све „дење случајеве“, о којима штампа не даје увек тачна и стручна обавештења.

Корист од овог листа, као што се види, била би двогуба. Шта више, он би створио између националних полиција тесне везе и интимнију колегијалност, подстичући их на успешан рад“).

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Кад Легањер то чу хтеде да оптужи свога јатака, али то је била само последица првога гњева, а кад се стишао сматрао је за боље да одложи своју освету и да се други пут користи. „Ако га оптужим, рече ми, нећу с ништа помоћи, а још се може десити да га не осуде; боље је да чекам на над њиме знак како ћу се наплатити.“

После овога Легањер се реши да више двојици својих саучесника, Мартерту и Виктору Дебоа који су такође били чувени лопови, и знајући ону стару истину да мали поклони одржавају пријатељство он им у замену за помоћ, коју им је тражио, посла неколико отисака од брава, које је био спремио за себе. Легањер доби тражену помоћ прено Анете, и она ми том приликом јави да је оба пријатеља напала у утици Де-пои, у којем привењају, нека врста земуница, у коју нису никад улазили иде док не предузму све мере предострожности. Ту није био њихов стан, али ја сам и ћ био препоручио Анети да ради све што ће наће за умесно само да им стан пронађе, и она их није више пуштала из вида. Два дана их је пратила преобучена се у разна одела, и трећег ми јави да новајлију у малој улици Сен-Жан, у кући која је имала излаз у поље. Г. Хаври, коме нисам пропустио казати ову околност, нареди све што је написивала природа места, али њихови агенти не беху на висини задатка, и ноћу, кад је требало ухватити у улици Сен-Жасинт-Сен-Мишел.

Кад су Легањера превели у Conciergerie њега је у мојој соби замењио син једног винарског трговца на Версаја, неки Робин, који, поштo је имао веза са свима лоповима у престонипи, даде ми у разговору најтачнија обавештења, као о њиховом раницем животу тако и о садашњем, као и о њиховим плановима. Он ми је казао да је ухапшени Мардаржон побегли робијаш, а био је затворен као један бегунац. Мардаржен је био осуђен на двадесет и четири године робије и зато што сам обојица већ били у казненом заводу ми се спријатељисмо; он поверова, а није се ни напао, да ноћам што сам напао бившега садруга у несрећи. Он ми причаше још неке међу похапшенима, те сам могао прилично број ових отправити у завод, а суд би их може бити немајући довољно доказа пустио у слободу. Никада није било значајних откривања него што су она која сам ја учинио ухапсивши у полицији; и тек што сам био ушао у ову службу већ сам био учинио много за безбедност у престоници, на чак и за целу Француску. Причати све моје успехе у затвору значило би злоупотребљавати стрпљење читалаца, на знак налазим да не треба да прећутим један догађај који се десио мало пре мога изласка на затвора.

Једно после подне пазта у дворишту нека велика грађа и отпоче се страшна битка песницама. Други пут то би био обичан догађај, али овога пута бој је био необичан исто онолико колико и двобој између Ореста и Пилада. Противници су били Бланвон и Шарпантје, звани Шант-а-Лер (chante-a-l'heure) за које је се чало да живе у оној одвратној интимности која се не извикава чак ни у најгорем манастирском животу. Грдна се свађа беше заподела међу њима; говорило се да их је љубомора раздвојила. Било како му драго, те када се битка спрши Шант-а-Лер сам изубијан уђе у казану да мало окваси грло; ја сам тад играо пикета. Шант-а-Лер ђут због свога порава није више владао собом, и ускоро ранија га растави још више и нађе се у оном стању над човек добије вољу да говори.

— Пријатељ, рече ми он, јер ти си мој пријатељ, види ли како ме уреди онај питком Бланвон?.. али неће због тога отићи у рај.

— Оставн сад, одговорим му, ово је јачи од тебе., треба се измирити с њим... Не излажи се ноној опасности.

— Писам хтео то да кажем!... Кад бих ја хтео он неће више никога ударно на мене ни нога другог... зна се његово!..

— Е, а шта има? упитам ја назават тоном којим је изговорио оно последње речи.

— Да, да, каже Шант-а-лер још једнако огорчен; он је добро урадио што ме је довео довле; само да *редам* (плаћем) на би био убијатам. (погубљен).

— Онда боље ћути рекнем му ја правећи се да је опасно да ми то поверава; ни сте сви на један калуп; над ни хоћете да се неко погуби изгледа да је довољно да му дунете у главу и да му глава одлети.

— Појмићеш, позива Шант-а-лер ударајући песницом о сто, кад ти кажем да је он *убијатао* једну *требу* (убио једну жену).

— *Ихеа Лазо*: (пази се) кажем му стављајући тајанствено прст на уста; не тако гласно знаш да у шатромци (затвору) и зидови имају уши... но треба *барлиjати* (тететити) лажно.

— Шта ти хоћеш лажно? дрекну он све више вољан да говори у колико сам се ја правио да хоћу да га задржим да не говори. Кад ти кажем да само од мене зависи да му натоварим још једну беду на врат.

— Сно је то хено, одговорим ја, али да се један *лепат* убијата (човек убије) треба доказа!

— Доказа, њих је лако наћи. Слушај, ти си познавао добро трговинку што је имала радњу крај моста Нотр-дам?

— Ону жену што је продавала хаљине јавном женскињу, љубазницу Шатонетону, грбоњину жену?

— Јест, јест. Пре три месеца ја и Бланвон били смо у улици Плаши Миброј и баскали смо, кад она дође. Има мрса, рече нам она, и није далеко одавде, у улици Сенери. Пошто сто на добри ја ћу вам га показати. То је једна стара жена која прима новац од много људи; има дана кад има по петнаест до двадесет хиљада динара, и како се куни врага често неће, треба је само заклати и бацити у реку. на после тешти *жени трговци* (узети њен новац).

Кад нам је она жена говорила испрва је нисмо смели ни слушати, јер нисмо вршили убијатања (убиства) али она нас толико залуде говорећи нам да има *мрса* (много пара) и да, на крају, није возило зло, убијатати (убити једну стару *требу* (жену) и ми смо најзад пристали. Сагласисмо се да нас она извести о дану и часу кад је најзгодније. Ја сам негодовао да се најамнијем (улазим) у такву једну ствар, јер ти знаш, над човек није навикао да ради нешто, оно на њега

*) Поводом поста, а по предлогу самог шефа, конгрес је донео ову резолуцију:

„Други судско-медицински конгрес француских земаља, одржан у Паризу између 20. и 22. маја 1912. год., признајући потребу техничке наставе за истражне органе, препоручује оснивање стварање полицијских школа у којима ће се, поред теоретске наставе, вршити и Полицијска Техника.

Конгрес у исто доба сматра нажену на корисне, које би донео интернационални полицијски акт, централизацији брзо ова обавештења која би интересовала полицијске власти“.

утиче... Најзад све једно, уговорено је било. Сутра дан близу Сенр-а срећемо Бошњела и с њим некога шатрава (дошоа). Блињон ми је говорио о овој ствари и казао им како му је непријатно убиство. Тада они предложише да нам помогну ако му пристајемо. — „Драге воље, одговори Блињон, кад има за двојицу има и за четворо". И тако решимо да нам они буду саучесници. Од тога дана тај друг Бошњелов био нам је стално на врату, он је чекао само час. Најзад, трговкиња нас изшести; био је тридесети децембар, беше мразно. „Добро је", рече ми Блињон. Части ми доноше писам колко да тамо идем, али наведен и ја сам са осталима пратио бабу, и у вече, у часу кад је налазила по свршеном послу од некога Русела, ми је експедирасмо. Друг Бошњелов баштао ју је мисирцем ударио је ножом а Блињон ју је ово исто својим оргучем и држао овади. Једно се ја писам мешао али сам све видео, пошто су мене постављали да жђракам затворе чувам стражу. Знам да би за то овај питков Блињон могао бити убијствам погубљен).

Шанг-а-лер ми је испричао ово убиство до ситница и са ретком неосетљивошћу, а ја сам слушао до краја ову страшну причу усиљавајући се спокога трепутка да сакријем одвратност коју ми она изазиваше. Сваки његова реч била је таква да се мало осетљивијем човеку коса подиже. Кад је овај разбојник доприпо причање о самртним мукама жртве поменуо сам му поноса да не издаје друга, али сам у исте доба вешто бацио сламу на патру коју сам као свињи хтео да угасим. Намислим да одведем Шанг-а-лера да хладно испричи власти ово страшно откриће, на које га сад нагнао гњев. Желео сам поред тога набавити суду доказе који су потребни на да убице буду осуђене. Помишљао сам да ни је може бити Шанг-а-лер испричао какву измишљотину коју су му наџакнули вино и освета. Како тако, тек ја нашшем г. Хајрну рапорт у коме му изложим и моју сумњу, али он ме одмах јави да је тај злочин заиста извршен. Он ме у исто доба позва да му добавим тачне податке о свима околностима које су предходиле убиству и које су га пратиле. И од сутра дан ја сам већ почео да радим. Било је тешко похватати саучеснике а да се не посумња с које стране истар дува. И у овој прилици као многим другим случај ми поможе. Кад сваку разбудим Шанг-а-лера, која се још болестан од јуче, не могаше дићи; сео сам на његов кревет и говорио сам му како је јуче ово нијан, као и о несмотреностя коју је учинио. Поновим му доста реч из разговора који сам с њим имао, то се његово изненађење удвоји. Он ми рече, да је немогућно, да је тако што говорио, и, било да је доиста ово заборавио, било да се сам с тиме претварао, он нокуша да ме увери да се ни најмање не сећа онога шта је било. Лагао ме он или не, тек ја се ухватим за ту његову изјаву и кажем му да се није ограничио да те податке о убиству њако само мени, него да их је у патри на глас причао у присуству тодиних ашсеника, који су чули исто као и ја. — Ах, несрећан ја сам! узвикну он. Шта сам урадио! Како да се изучем? — Ништа лакше кажем ја. Ако те питају што о јучерашњем догађају ти њеш рећи: кад сам нијан, способан сам за све, нарочито ако сам нијан којом ноком нема тога што нећу измислити.

Шанг-а-лер прими савет за готове паре. Истог дана одведоше на Тирјанс у главну полицију неког Пенсона, који је смагран у затвору као опак. То вођење није могло доћи згодније; пожурни се и јавим Шанг-а-лору да сви затвореници мисло да су Пенсона одвели да шгсод прокаже. На ову вест он се преплаши. „Је ли и он био у нападу?" упита ме одмах. Ја му одговорим да то писам обраћао пажњу. Он ми тад сасвим слободно признаде свој страх и уз разговора с њим дознам нове податке које одмах достанем г. Хајрну и помоћу њих полиција ухвати све саучеснике у убиству, између којих и трговкињу и њеног мужа. Сви су били метнути у одељете затворе: Блињон и Шанг-а-лер у новој згради, а трговкиња, њен муж и четврти убица у бозничкој згради, и сви су остали пред дуго под непосредном. За се писам баш много даље истрагом, али она није имала успеха јер су је одмах повели погрешно и окривљени су ослобођени.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Један општински писар пита:

„У овој општини појавила се расгра о одбијању процента на сасушивање и мињодишу храше по општинским коњешима, при годишњем премеравању оне.

Тако, у једној општини имамо овај случај:

Крајем 1909. године уносена је у кош једне општине извесна количина кукуруза, и дата на чување одговорном рачуноиолагачу, заједно са списковима оних, који су храну узели.

На крају исте године извршен је пресмер овога кукуруза и нађено је, да недостаје 30% од унесене количине.

Како је комисија, када је овај премер пришла била уверена, да кукуруз није упропашћен, већ да је ова разлика дошла од сасушивања и мињодишне, она је признала овај мањак, који је последња стопа, која се по закону може признати рачуноиолагачу на растур у првој години.

Крајем 1910. године опет је премерен кукуруз и нађено, да је мање 31% од укупно количине, прво пут унесене у кош.

Сад је питање: да ли ће се за 1910. год. рачунати процепат 31% или само 30% за све време докле кукуруза буде стајао у кошу, па ма то трајало 5—6 година, или се овај процепат, дозволен у првој години, не односи и на остале године, те, по томе, рачуноиолагачи не би био одговоран за мањак у 1% од укупне суме која се показао на крају 1910. год.?"

— На ово питање одговарамо:

По чл. 20. закона о општинским коњешима, сасушивање и растур признаје се, код кукуруза 30% процената, а код остале хране 8%.

Ни у овом ни у којем другом члану не вели се, да се овај процепат може повећавати, те се, по томе, има увети, да се већи процепат у опште не сме признати.

Овакво гледиште заступљено је и чланом 20. правила господина Министра Народне Привреде од 5. августа 1890. године Збр. 1846, прописаним за извршење закона о општинским коњешима.

Према томе, и руководилац храном о којој је реч у горњем питању, мора бити одговоран за онај већак мањка у 1% од величине процента, који је законом дозвољен.

Велимо мора се учинити одговорним и тражити накнада штете, на начин прописан чланом 18. поменутог закона, а на власти која буде учинила изузећај, лежи дужност да утврди: да ли је овај мањак дошао злоупотребом или немарношћу, на ако није ни један ни други случај, већ се утврди: да је мањак дошао услед сасушивања или мињоједине, она ће, наравно, ослободити рачуноиолагача одговорности, утврђујући на тај начин, да је процесат, одобрен законом недовољан за све приликс и све случајеве.

Наравно да власт мора бити у истраза неома обазрива, како би нашла праву истину, јер као год што није искључена могућност несавесног и немарљивог руковања општинским коњешма, тако исто није искључена могућност да се покаже већа разлика од 30% због тога, што је храна при примању била сувше сирова на се сасушила, или, што је чести случај, да се уседе мишеви на начине грдне штете, те би тако, рачуноиолагач одговарао ни крив ни дужан.

На одборима општинским у првом реду лежи дужност, да немарне кметове упућују на тачно вршење службе, како се не би повратило оно стање, када су рачуноиолагачи тврдили, да су нашли, у низу година, поједи сву храну, те да се тако уништи и проигра она установа, која је од тако благотворног утицаја на наш живот и у редовним, а камо ли у нсизредним приликама.

II

Један општински писар пита:

„Пре неколико дана, царинарница н-ска спровела је овоме суду једно лице, са наредбом, да га суд држи у притвору до даље нове наредбе, јер је вели ухапшено у крајумчарењу.

Како је овај захтев дошао од старије власти, општински суд га је извршио и дотичног притворио, али се боји да због онога не дође до какве одговорности, што овај лежи у притвору код њега као ненадлежне власти.

На питање учињено царинарници: дође ли овај остати у притвору, она је одговорила, да ће он остати до даље њене наредбе, јер вели, и она сама не може да одреди рок, до кога ће могла бити готова са истрагом и одлуком.

Да би суд ово начисто, да ли он овим притвором не врши какву незаконитост, стављено ми је у дужност да замолим уредништво, да оно изволи по овоме дати своје објашњење, што ја ево овим чиним".

— На ово питање одговарамо:

Не чини општинска суд никакву незаконитост, што прши захтев царинарнице и-ске, јер она има права да ову услугу тражи од њега.

Да би суду ово било јасније, ми ћемо истаћи овде чл. 156. царинског закона, на којега она прне ово своје право а који гласи:

„Када се учинилац извршилац кривичарења ухвати на делу, а није у могућности да прорачунату казну плати, или је довољно обезбеђа, притворише се и у притвору очекивати извршну одлуку.

Овакво лице царинарница ће спровести најближој полицијској или општинској власти ради стављања у притвор најдаље за 24 сахата. Одлуке по овим кривицама царинарница доноси одмах.

Време надржавног притвора рачуњаће се у надржавање казне."

III

Један општински писар пита ово:

„Ми општински писари врло често долазимо у положај, да преобраћамо наплаћене суме на старог пореског или чаршијског течаја у динарски, или на старих мера у нове.

Како о томе нема нарочитих таблица или правила, то се много пута греши и кубура, па зато моли уредништво да изволи јавити: има ли каквих таблица и упута о овоме како би се по потреби могли набавити?.

— На ово питање одговарамо:

Кад је донесен закон о ковању новога новца десетнога система (динара) онда је регулисан и однос између њега и новца старог течаја, и у колико се сећамо, било је издан таблица и књижица које су дапале упутн за претварање.

Исто тако, кад је уведен закон о новим мерама, издато је безброј таблица, које одређују однос између старих и нових мера.

За те таблице треба се обратити књижарама и оне ће то набавити.

Међутим, кад је ово питање већ истакнуто, уредништво ће, и ако ово строго узев, не треба да уђе у рубрику за поуке и обавештења, јер изгледа да ће ово бити од интереса на школе, нпак изнети однос између старог и новог течаја новца, и између старих и нових мера, бар у неколико.

Тако:

1 Пара пореска има 1·0525 пара динарских, и кад год се хоће да нађе колико у извесној суми пореских пара има динарских пара, множење се међусобно број пореских пара са 1·0525, н. пример 11 пара пореских множених са бр. 1·0525, даје 11·5775, односно 11 пара динарских и 5775 делова паре, итд.

1 грош порески има 42·1 паре динарске. Према томе, овај је број претварач између старих пореских грошева и динара. Тако 15 пореских грошн, множени сас 42·1 дају резултат 6315, односно 6 динара, 31 пару и 5 стотих делова паре итд.

1 пара старог чаршијског течаја има 0·495 делова динарске паре и она је претварач између пара старога чаршијског течаја и новог за паре.

1 стара чаршијски грош има 19·8 пара дин., и то је претварач између старих чаршијских грошева и динара;

1 хват има 189·6 м. м.;
1 стопа 316 м. м.;
1 палац 2·634;
1 линија 2·195;
1 □ хват 3·60 мет.;
1 ока има 1 кгр. и 280 грама;
1 товар има 128 кгр.

Овим, дакле, претварачима, може се наћи однос између старог и новог течаја и старих и нових мера.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

И извод из *„Царинјалника"*, потврђеног код суда и уредно вођеног, има полудоказану снагу у трговачким пословима.

(Одлука Касационог суда од 5. августа 1912. бр. 8454.)

С. А. трг. из Б. тужио је суду В. Б. трг. из К. за дуг од узете робе у суми од 1646. дин, а за доказ своје тражбине поднео је извод из трговачке књиге, изјављујући да ће се доцнпо заклети.

Првостепени је суд пресудно био: да се тужилачка страна одбије од оног тражења као недоказаног, са оних разлога: Протоколом већатеља, по § 246. грађ. суд. пост. доказано је, што у осталом не оспорава ни сама тужилачка страна, да тужилачка фирма није подвела „дневник" своје радње, што је по § 8 трг. зак. била дужна да води, већ да је поднети извод у тужби само извод из књиге зв. „књига рачуна". Такви наводи не могу по § 12. трг. зак. имати полудоказану вредност, те да би се тужилачкој страни на основу тога могла досудити допуна заклетва по § 291. грађ. суд. пост. за доказ њених навода. Према овоме законском наређењу књиге трговаца могу имати полудоказану снагу у трговачким пословима само у том случају, ако је трговац водио књиге које су му стављене у дужност §§ 8, 9 и 10. трг. зак. и ако су поред тога уредно вођене, а само једна књига „књига рачуна", као што је овде случај, не може имати полудоказану снагу.

Поднет извештај тужилачке стране за туженог Вујицу, као и уверење дирекције не могу имати никакве доказне вредности у овоме спору. Уверење служи као доказ само о пошљади и примљеној робе; а не и о томе да ли је роба плаћена или не.

Апелациони је Суд одобрио ову горњу пресуду првостеп. суда.

Ну по жалби заступника тражиочног Касационог Суд примедбама свог III одељења од 38. маја 1912. г. Бр. 3318. поништио ову пресуду Апелационог Суда са ових разлога:

„§§ 8 — 10. трговач. зак. говоре о оним књигама, које је трговац по закону дужан да води. Али сем тих књига може и друге књиге водити и ако то друге, у закону нарочито непомснуте књиге, у свему одговарају пропису § 11. трговач. зак. онда се нема разлога такавим трговачким књигама одрећи полудоказану снагу у трговачким пословима, над § 12 трг. зак. „уредно вођеним књигама" признаје. Већ и по употребљеним изразима у § 12. трг. зак. не може се навести, да се тај законски пропис само на оне у §§ 8—10. побројане књиге односи.

На само је тужилачка фирма до доказ својих навода поднела извод на партијатника своје радње, који је судом потврђен и према вештачком мишљењу уредно вођен, а из кога се види, да јој тужена по рачуну Бр. 172 од 4. септембра 1908 г. у време поднпања тужбе дугује још 1646 дин. рачун Бр. 172 од помснутог дана, у коме је побројана роба коју је фирма туженом инспровала; и решење жалосн, дирекције Бр. 10359. из кога се види да је робу коју је тужилачка фирма 6. септембра 1908 г. експедовала за Аранђеловац на адресу туженога, овај примио на дан 9. октобра 1908 год., — онда је суд погрешно, што је тужилачку фирму од тражења одбио, већ је требао у смислу напомених законских прописа и § 291. грађ. суд. пост. да јој допуну заклетву, коју је за доказ тужбених навода поред поднетих исправа понудила, досуде, јер је своје наводе поднетим изводом из партијалника и уверењем жслезн. дирекције до пелике вероватноће довела.

Апелациони Суд успоређе је ове примедбе Касац. Суда, и у смислу истих пресуђо је: да се књиговођа тужилачке фирме Н. Н. допуно закуне на то: да тужени Вујица дугује тужилачкој фирми 1646 дин. дуга од узете робе; па ако се закуне, да тужени Вујица плати тужилачкој фирми суму у 1646 дин. са 6% год. инт. итд.

Ову је пресуду Касациони Суд, решењем својим од 4. августа 1912. год. Бр. 8454. оснажио.

Ј.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КО СУ ОВА ЛИЦА

У овој Љубици, срез зајечарски, 18. јула т. г. ухваћени су без исправе **Стаико Анђелковић, Антоније Шиљић** и **Милан Јовановић.**

Стаико и Антоније изјавили су да су конкари, да су у још у детињству прешли у Бу-

гарсу и дуго голима жељели тамо по разним местима, и да су се тамо упознали са Милијом, па су сви заједно у почетку јула месеца т. г. прешли у Србију, у циљу вршења пољачких послова на напређима.

Стањо је изјавио да је из Бобовишта, а Антоније из Мозгова, среза алексиначког; међутим начел. среза алексиначког козе су слате

Станко Анђелковић. Антоније Шиљић. Милан Јовановић.

и фотографије, јавља да нису на означеним места и на његова среза.

Код општинског суда у Лубници изјавили су: прво да је из Сувоке, а други из Крушара, среза параћинског.

За Милија је утврђено да је из Добра и да је турски војни бегунац. Њему је Пожаревац одређен за стално место становања, али га он напустио и прешао у Бугарску, где је био неко време и тамо се упознао са Станком и Антонијем, који су га превариди и пратили га у Србију, и прешавши у Србију крили су га у њеном селу око Мутиње у срезу параћинском, али он не зна да поћаже то село. Но његовој изјави они су ноћили и да му прете ако ма шима не иде.

Код њих су нађена три велика револвера и два велика ножа, а кад су путовали из Параћина за Боленци, они су око Лукова силовали две пушке, које су собом носили, и једна од њих остругана нађена је.

Стањко је стар око 30 год. стаса средњег, очију плавих, у опште плав, бркова плавих.

Шиљић стар око 30 год. стаса високог, очију плавих, у опште плав, на левом образу има ожиљак.

Милан стар око 25 год. средњег стаса, смеђ, очију шарених, косе црне, бркова и браде мале.

Како Стањко и Шиљић крију своје место рођења, а пушку наоружања, и њихови су искази веома нетачни и сумњиви — јака је сумња да су она лица учинила какво веће криминално дело.

Моле се све власти и појединци, да известе начелника среза зајечарског о свему што би о овим лицима знали, с позивом на његов акт Бр. 15605.

ПОТЕРЕ

Властимир Митровић, из Бачевца, сиромашког стања, који је накнадно описану крађу извршио

Лука Мишковић.

Он је осуђен за описану крађу.

Стар је 26. година, висок 170. см. образа округластих, косе црне, обрва црних, у опште цигањског типа.

Акт Управе казненог завода у Митровици Бр. 598.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска спро-

Властимир Митровић.

вођењу под „Македонског Цара“, у Београду, побегао је испред спроводника при спроводу из Пакламирања за Београд.

Ради лакшег проналаска износимо му слику.

Акт Управе града Београда Бр. 28427.

Лука Мишковић, осуђеник казненог завода у Митровици (Л. Угарска), чију слику износимо, побегао је из затвора, и по свој прилици прешао у Србију.

жарни их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта ради депеша.

Штампа Крал. Срп Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 32. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 26. АВГУСТА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јулу 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и среских судова, у току месеца јула ове године извршено је у Србији:

1.	**Убистава**	23
2.	**Детоубистава**	1
3.	**Нехотичних убистава**	2
4.	**Покушаја убистава**	32
5.	**Разбојништава**	12
6.	**Силовања**	5
7.	**Тешких телесних повреда**	13
8.	**Паљевина**	67
9.	**Опасних крађа**	97
10.	**Злонамерних поништаја туђих ствари**	22 [1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	22	или	95·6%
Детоубистава	1	„	100·0%
Нехотичних убистава	2	„	100·0%
Покушаја убистава	30	„	93·7%
Разбојништава	8	„	66·6%
Силовања	5	„	100·0%
Тешких тел. повреда	13	„	100·0%
Паљевина	11	„	16·4%
Опасних крађа	48	„	49·4%
Злонамер. поништаја туђих ствари	5	„	22·7%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**13**), *оштрим оруђем* (**7**), *дављењем рукама* (**2**) и *тупим оруђем* (**1**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **6** случајева, у *освети* за **5**, у *користољубљу* за **4**, у *вршењу званичне дужности* за **2**, у *љубомори* за **2**, у *нужној одбрани* за **1** и за **3** случаја узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у вароши Београду **2**, у срезу добричком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, лесковачком, јасеничком округа крагујевачког, крајинском (непронађено), кључком, ражањском, расинском, деспотовачком, лепеничком, параћинском, бањском, свржишком, моравском округа пожаревачког, качерском, орашком, косаничком, прокупачком, златиборском и моравичком.

Једно **детоубиство** извршено је у срезу копаоничком.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског и неготинском.

Покушаји убистава извршени су: у срезу врачарском **3**, у срезу хомољском **3**, у срезу јабланичком **2**, у срезу поречком **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу параћинском **2** и по **1** у срезовима: космајском, ваљевском, лесковачком, копаоничком, расинском, ресавском (непронађен), нишком, јадранском, пожаревачком, орашком, јасеничком округа смедеревског, прокупачком, косаничком (непронађен), добричком, ужичком, златиборском и у варошима: Ћуприји и Нишу.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу звишком **4** (1 непронађено), у срезу хомољском **2** и по **1** у срезовима: подгорском (непронађено), пожаничком, расинском, ресавском (непронађено), таковском и јасеничком округа смедеревског (непронађено).

Силовања су извршена по **1** у срезовима: космајском, кључком, љубићском, јасеничком округа смедеревског и у вароши Зајечару.

Тешке телесне повреде извршене су по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, тамнавском, поречком, жупском, деспотовачком, ресавском, алексиначком, мачванском, рамском, пожаревачком, орашком, ариљском и у вароши Нишу.

Паљевине су извршене: у срезу крајинском **4**, у срезу зајечарском **4**, у срезу неготинском **3**, у срезу параћинском **3**, у срезу свржишком **3**, у срезу бањском **3**, у срезу јасеничком округа смедеревског **3** (све пронађене), у срезу колубарском округа београдског **2**, у срезу тамнавском **2** (обе пронађене), у срезу лепеничком **2**, у срезу расинском **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу беличком **2**, у срезу нишком **2** (1 пронађена), у срезу хомољском **2** (1 пронађена), у срезу подунавском **2**, у срезу бољевачком **2**, у срезу заглавском **2**, у срезу жичком **2** (1 пронађена) и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа ваљевског (пронађена), пчињском, гружанском, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), брзопаланачком, ражањском, ресавском, моравском округа нишког, алексиначком, посаво-тамнавском, млавском (пронађена), звишком, пожаревачком, љубићском, златиборском, ариљском, моравичком, драгачевском и у вароши Пироту.

Вредност свих ових паљевина износи око **35.200** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **14** (5 пронађених), у срезу звишком **6** (1 пронађена), у срезу зајечарском **6**, у срезу параћинском **5**, у срезу колубарском округа београдског **4** (2 пронађене), у срезу млавском **4** (све пронађен), у срезу тамнавском **3** (све пронађено), у срезу брзопаланачком **3** (1 пронађена), у срезу жупском **3**, (све пронађене), у срезу беличком **3** (2 пронађене), у срезу белопаланачком **3** (све пронађене), у срезу јасеничком округа смедеревског **3** (све пронађене), у срезу жичком **3** (све пронађене), у срезу лесковачком **2** (1 пронађена), у срезу крагујевачком **2** (обе пронађене), у срезу ражањском **2** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу орашком **2** (обе пронађене, у срезу бољевачком **2** (обе пронађене) у срезу ариљском **2** и по **1** у срезовима: пчињском, лепеничком, неготинском (пронађена), расинском (про-

[1]) У месецу јулу 1911. г., дела је ових било:

1.	Убистава	35
2.	Детоубистава	1
3.	Нехотич. убистава	6
4.	Покушаја убистава	28
5.	Разбојништава	8
6.	Силовања	5
7.	Тешких телесн. повреда	18
8.	Паљевина	53
9.	Опасних крађа	94
10.	Злонамерних поништ. туђих ствари	15

нађена), тешњићеном (пронађена), девачком, ресавском, сврљишком (пронађена), нишком (пронађена), жупиничком, јадранском, мачванском (пронађена), голубачком (пронађена), моравском округа пожаревачког, тимочком, заглавском (пронађена), тршавском, драгачевском, моравичком и у варошима: Крагујевцу (пронађена), и Пироту (пронађена).

Вредност свих ових ствари износи око **19.300** динара.

Злонамерних оштећења туђих ствари било је: у срезу лесковачком **3** (1 пронађен), у срезу параћинском **3**, у срезу тамнавском **2**, у срезу подунавском **2**, у срезу београдском **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског (пронађен), брзопаланачком, третеничком (пронађен), тешњићеном, бољинчком (пронађен), нишком (пронађена), поцерском, рађевском, звишком и пожаревачком.

Вредност свих уништених ствари износи око **1.600** динара.

Поред изложених дела у тону месеци јула ове године извршено је у Србији и **21 самоубиства** и то: у варошн Београду **3**, у срезу јасеничком округа смедеревског **2** и по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, пчињском, јабланичком, јасеничком округа крагујевачког, левачком, поречком, трстеничком, деспотовачком, алексиначком, жупиничком, поцерском, таковском, бољевачком, трнавском и у варошима: Нишу и Ужицу.

Највећи број самоубиства извршен је: *вешањем* **9**, *затровањем оружјем* **4**, *дављењем у води* **3**, *легањем под воз* **2**, *скакањем у провалију* **1**, *отпрном оружјем* **1** и *тровањем* **1**.

Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **10** случајева, у *душевном* растројству за **4**, у *страху од казне* за **1**, у *љубави* за **1**, у *рђавом материјалном стању* за **1** и за **4** случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су у варошн Београду **3** (сва тровањем, и рђави домаћи живот) и варошн Крагујевцу (затровао, рђави домаћи живот).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Тачка број	О К Р У Г И	Убиства	Детоубиства	Покушаји убиства	Покушаји детоубиства	Разбојништва	Силовања	Тешки телесне повреде	Палежи	Описно прање	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	—	6	—	8	1	3	4	1	—	—
2	„ колубарски	—	—	1	1	1	—	1	3	5	2	1	—
3	„ ваљевски	1	—	—	5	1	—	—	1	2	3	2	—
4	„ крагујевачки	1	—	—	—	—	—	—	4	4	—	2	1
5	„ крајински	2	—	1	2	—	1	1	8	4	1	1	—
6	„ пожаревачки	2	1	—	2	1	—	1	2	6	1	1	—
7	„ моравски	3	—	—	6	1	—	2	8	12	5	1	—
8	„ нишки	2	—	—	2	—	—	2	10	3	1	2	—
9	„ пиротски	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	1	—
10	„ подрински	—	—	—	1	—	—	1	1	2	2	1	—
11	„ поморавски	1	—	—	4	6	—	2	5	14	2	—	—
12	„ руднички	1	—	—	—	1	1	—	1	—	—	1	—
13	„ смедеревски	1	—	—	2	1	1	1	5	5	2	2	—
14	„ тимочки	—	—	—	—	—	1	—	3	10	2	1	—
15	„ топлички	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
16	„ ужички	1	—	—	2	—	—	1	2	3	—	1	—
17	„ чачански	1	—	—	—	—	—	—	4	4	—	1	—
18	Управа града Београда	2	—	—	—	—	—	—	—	14	—	3	3
	Свега:	**23**	**1**	**2**	**32**	**12**	**5**	**13**	**67**	**97**	**22**	**21**	**4**

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. августа 1912. године. Абр. 1118, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О КРИВИЦАМА ОПШТИНСКИХ ЧАСНИКА ЗБОГ ПОВРЕДА ПРИВАТНИХ ПРАВА.

Међу основно уставне одредбе долази она која гарантује слободу сваком човеку да иде, да се баш, одлази и да не може бити ни ухапшен, ни задржан, осим по формама које је устав одредио.

Члан 9. устава прописује: „лична „слобода уједначена је. Нико не може бити „ухапшен, нити иначе лишен слободе „осим у случајевима које је закон одре„дио и по формама које је он прописао".

Ова се формула сматра као део основних принципа јавног права. Друге одредбе устава гарантују грађанима неповредимост својине (чл. 16. устава), домицила (чл. 15.), тајно писама (чл. 23.) и друга установа права српских грађана.

Све ове уставне одредбе имају своју санкцију у казненом законику чије одредбе пропису кажње за сваки одређен и прецизан факт којим се вређа, руши или напада које од поменутих уставних права.

Ну ово повреде приватних права које устав признаје српским грађанима и странцима, могу проузаконити не само од стране простих појединаца, разним недозвољеним актима која су запрећена и угрожена казнама у казненом законику, већ их могу учинити и сами органи власти, јавни функционери у опште: државни или општински, *злоупотребом власти* коју они имају. И за ове је исто прописана казна у казненом законику, кад учине које од поменутих казнимих дела којима се вређа какво приватно право грађана, ако иста није већ прописана другим каквим специјалним законом за које од ових дела. Сва она дела која проузаконе од органа власти: државних и општинских представника, услед прекорачења и злоупотребе власти коју они приме, специфицирана су у глави XII казненог законика, која садржи посебне инкриминације разних самовласних аката које изврши какав јавни функционер у томе својству, за које су прописано и казне у многоме друкчије, од исних за ова дела учињена од стране простих појединаца. Тако на пример долази незаконито лишење слободе, кад исти изврши какав чиновник или општински часник, каже се по § 123. каз. зак. поучаном наиром од педесет до двеста талира или затвором од три месеца до пет година, или само лишењем звања; а у случају нехата, затвором до шест месеци или новчано до сто талира. Дело повреде личне слободе кад исто учине прости појединци т. ј. приватна лица, а не чиновник, кажњиво је по § 192. каз. зак. затвором од три месеца до пет година, а у неким тежим случајевима робијом до двианаест година.

Са објективног гледишта повређеног права не постоји баш сумње никакна разлика између ових атентата на личну слободу или друга права грађана према томе: да ли су иста учињена од стране појединих приватних лица или чиновника. Али је побуда за ова дела најобичније различна. Повреде приватних права које учине приватна лица имају скоро увек за побуду: мржњу, осветљ, лакомство, једном речју: задовољење личних страсти. Јавни службеници, општински и државни раде на против најчешће у интересу јавном, *на претерање ревности* они изврше самовласно хапшење или друго какво дело којим се вређа какво право грађана које устав гарантује. У погледу на субјективну страну ових дела т. ј. на побуде које опредељују коју учињена има битне разлике између атентата на слободу, или друга канва установа права грађана, које учине прости појединци и оних који су дело чиновника; и док би они други могли бити квалификовани као *политички*, први спадају изнесено у класу

нарушења општег права.[1]) Ова је разлика основа квалификације истих аката у две серије различних нарушења према томе: да ли су иста учињена од чиновника и јавних функционера у опште или простих појединаца, и разлици у казнимости ових дела.

Осим ове разлике у казнимости ових дела у погледу на личност учиниоца, мења се и сама надлежност редовне иследне власти — а то је полицијска власт — за иследење ових дела кад је исто учинио какав чиновник или општински часник. По чл. 28. устава сваки Србин има право да без ичијег одобрења тужи непосредно првостепеном суду чиновнике и општинске часнике: председнике општина или кметове ако су у вршењу званичне дужности повредили какво његово приватно право. По овим тужбама иследење против поменутих јавних функционера врши иследни судија првостепеног суда по наредби суда, а не полицијска власт који поступа даље у свему по кривичном судском поступку. У овој уставној одредби лежи највећа гарантија поменутих права које устав признаје и гарантује. Дајући право на тужбу свакоме против јавних органа због самовласних повреда приватних права непосредно суду, без предходног на чијег одобрења, уставотворац је хтео да учини ово иследење потпуно независним од свих утицаја, јер га поверава независним магистратима, нарочито у случају кад је тужба управљена против кога органа саме оне власти, која је по правилу обично надлежна за иследење кривичних дела у опште, а то је редовна иследна полицијска власт.

Поменута одредба чл. 28. устава нашла је велику примену ступањем у живот данашњег устава. Нема сумње да се она по кад што и злоупотребљује неоснованим и несавесним оптужбама против јавних органа, али се не може спорити да међу њима има доста и основаних оптужаба због злоупотребљивог упражњавања власти и самовласних повреда приватних права, дакле хотичних кривичних дела ове врсте. Статистички подаци у овоме погледу били би од интереса, но, нама није намера да се у овоме чланку бавимо њиховом студијом и истражујемо узроке томе злу. Рекли смо већ да су побуде за ова дела — повреде приватних права — најобичније различне код ових дела која учине државни или општински представници, од оних које руководе обична приватна лица и да они први раде најчешће у интересу јавном и из претеране ревности изврше ова дела. Ово нарочито важи за кривична дела из § 123. — каз. зак. — противзакона лишења слободе; дела из § 125. — злоставу приватних лица; неправедна гоњења и суђења која се квалификују као дела из § 127. каз зак. и друга. Но, оно што нарочито пада у очи, и што нас потстиче на ова посматрања, то је доста знатан број ових кривица *које су учињене из нехата*, услед неразумевања или погрешног схватања своје дужности и пропуштања да се испуне све оне формалности које закон прописује за каква радњу. У нашој судској пракси имали смо приливе да видимо доиста таквих случајева у којима су нарочито општински часници: председници општина и кметови, били жртве примене § 123. II од. 125. II од. и § 127. II одељка, услед поменутих *нехатних* незаконитих радњи, без икаквог намерног злоупотребљивог вршења власти већ једино због своје неспромности за правилну примену закона. Разуме се да то није могло извинити од казне за поменуте кривице, па макар да су исте учињене из нехата, непажње, без икаквог dolus-а од стране њихове за чињење ових дела. Тако на пример познат нам је један случај у коме је један кмет осуђен по § 123. II од. каз. зак. за то што је једно лице које је у ствари било криво за прављење переда на јавном месту, ухапсио у општински кош (који није намењен за затвор) и без испуњења законских формалности за легално хапшење.

С погледом на либералну одредбу чл. 28. устава која даје право на тужбу непосредно суду због повреда приватних права, против јавних функционера, па ма она била и неоснована и кривичну одговорност за поменута дела за која кривични законик прописује прилично оштре казне кад се учине, па ма и из нехата, желети је: да поменути органи власти вазда то имају на уму при свакој својој јавној акцији. Свака њихова радња треба да је увек саобразна закону, баш и онда кад је свака кривична намера за поменута дела од њих одстрањена, како не би потпали под ударце казненог закона и за само нехатно незаконито вршење дужности. У том циљу бележимо овде неке примере кривица општинских часника, учињених из нехата, но, које су било предмет судске расправе, како и сами они који савесно врше своје дужности не би упали у сличне погрешке, због којих и чинимо ову напомену.

Први пример:

а) *председник општинског суда и кметови чине кривицу из § 123. II одељка казненог законика, кад услед погрешке примене закона осуде какво лице на затвор за дело које не постоји.*

Изнећемо сам случај на основу судских акта а по том учинити неке напомене које се тичу овог предмета.

J. A. председник и A. B. и P. M. чланови општине M. стављени су под суд и оптужени тужбом државног тужиоца за то: „што су противзаконо лишили слободе Милића Јовановића овд. јер су га пресудом својом од 19. јула 1911. год. № 2436 осудили на три дана затвора и лишили слободе по реферату оптуженог J. за дело из § 360. т. 3. каз. зак. које дело по истом реферату како је представљено не постоји и тиме себи створили кривицу казниму по § 123. II одељку каз. зак. у вези са § 132. ист. зак.“.

Оптужени су признали да су извршили ово дело, бранећи се да прив. тужилац није хтео доћи кад га је опт. J. као председник позвао у судницу по наредби порезника и кад је дошао да је у судници викао.

Првостепени суд нашао је: „да у томе што су оптужени према своме признању и осталом иследењу противзаконо лишили слободе тужиоца Милића јер су га пресудом својом од 19. јула 1911. год. № 2436 осудили на три дана затвора и лишили слободе по реферату опт. J. за дело из § 360. т. 3. каз. зак. које дело по истом реферату како је представљено не постоји, — стоји дело казнимо по § 123. II од. каз. зак. у вези са § 132. ист. зак.

Кривична одговорност оптужених доказана је њиховим признањем које се слаже са осталим иследењем, — § 225. кр. пост. и с обзиром на олакшавне околности: признање дела и добро владање, — првостепени суд осудио је оптужене на казну сваког са по 20 дин. новчане казне у корист државне касе, која ће им се казна заменити са по 4 дана затвора, ако исту не буду могли платити трећином свога имања“.

По незадовољствима оптужених, државног и приватног тужиоца, Апелациони Суд, по учињеном дослеђењу нашао је: „да је пресуда првостепеног суда на закону основана и да чињеним иследењем није измењено стање раније истраге, јер и ако су сведоци, испитани на дослеђењу посведочили: да је оптужени правио перед онда, кад је кажњен од стране суда општине M. односно оптужених, као тадањих представника поменутог општинског суда, ипак одговорност оптужених за ово дело не умањује се тиме, јер су они прив. тужиоца казнили за дело, које он није био учинио, па према томе за које није могао бити ни кажњен, а то је за дело из § 360. т. 3. каз. зак.“. С тога је Апелациони Суд одобрио пресуду првостепеног суда.

Као што се види из овог примера оптужени су кажњени за дело из § 123. II каз. зак. за то што су тужиоца казнили за дело које он није био учинио, а то је дело из т. 3. § 360. к. з. И доиста у т. 3. § 360. предвиђено је дело нарушење јавног поретка и казна за оне који не послушају кад им власт или њен служитељ закаже да се разиђу.

Ево како гласи овај законски пропис:

„Кад би се људи ма из каквог узрока „где стицали и ту тако узрујали да би „се јавни мир и поредак нарушити могао, они који не послушају кад им власт „или њен служитељ закаже да се разиђу“. Други став поменуте т. 3. § 360. додаје још: „Но, ако би се који од њих упустио са полицијским чиновником, кметом или служитељем правитељственим „или општинским у непристојну препирку, псовку или грдњу, тај ће се казнити по § 327. к. з.“.

Из реферата по коме је тужилац био кажњен не види се да је овде био тај случај, у коме би имало места примени горњег прописа каз. законика, и казни по истоме. Шта више истим се и не тврди: да се тужилац упустио у свађу и препирку са порезником, те због тога општински суд није ни могао узети да је тужилац учинио дело из т. 3. § 360. каз. зак. као што су судови и нашли.

[1]) *Garraud.*

При свем том, на истог реферата се види: да је тужилац био позван од стране општинског суда, по наређењу пореника и да није хтео доћи. Према томе, ако је било доказа за ово, општински суд могао га је казнити само за дело из т. 2. § 327. к. з. — недолазан на позив власти — и онда би нема сумње, радња његова била правилна. У оном случају није тако поступљено, већ је услед погрешне квалификације у напомести ране прив. тужиоца, општински суд учињено погрешку, казнивши тужиоца за дело које не постоји, због чега су судови и нашли: да су оптужени крави за нехатно лишење слободе прив. тужиоца.

М. М. Станојевић.

(свршиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Моје бављење у Бистеру и у Тирђави обухвата време од двадесет и једног месеца, и за то време није прошао дан да нисам учинио какву знатну услугу. Могао сам бити сталан овде толико је тешко било претпостављати да има неке везе између мене и полиције; чак ни надзорник и чувари нису ни помишљали на мисију која ми је поверена. Обожаван од лопова, поштован од најчувенијих разбојника, јер и они људи имају једно осећање које називају поштовањем, могао сам у свако доба рачунати на њихову оданост: сви су били готови да ишчиу за мене. То доказује и Мардаржен, о коме сам већ говорио, и који се више пута тукао са затворницима који су се усудили рећи да нисам из Тирђаве изашао само зато да служим полицији. Коко Лакур и Горо, затворени у истој њеци као непоправљиви младићи, бранили су ме са толико исто жестине. Они су можда стога имали право да ми пробаџе незахвалност, јер их ја нпам нисам штедео више него друге, али мени је дужност била преча. Нека данас прамо моју захвалност, јер су они допринели више него што мисло користима које је друштво имало од мојих услуга.

Г. Хаири достаја и управнику полиције многобројна открића која сам учинио мојом способношћу и представи ме као човека на кога се може рачунати. Он се најзад смилова да скрати мој затвор. Дошли су у Тирђаву да ме траже и повели су ме не заборавив потребну предострожност: метнули су ми лисице и повели су ме на воља. Уговорили смо били да се на путу отиемо и ја то и урадим. Још исте вечери сва ме је полиција тражила. Моје бежање напрани велику харму, наручио у Тирђави, где су га моје пријатеље пријатно прославили пијући у моје здравље и желећи ми: срећан пут!

Двадесет трећа глава.

Имена г. г. Паскија и Хаира-а неће нипад забледети у мојим успоменама. Ова су два племенита човека били моји ослободиоци! Колико им дугујем захвалности! Они су ми вратили више него живот, за њих бих га жртвовао хиљаду пута, а то ће ми се поверити, над се ина, да сам га залагао за једну њихову реч, на један поглед задовољства.

Дисао сам сад и хрстао сам се слободно, писам страховао више! Постављи тајни агент врши сам одређене ми дужности, а поштовани г. Хаири учио ме је, јер је он био тај који је одговарао готово за сву безбедност у престоници. Доизнавати за злочине, проналазити злочинце и предавати их власти, то су у главном биле повереие ми дужности. Задатак је доиста био тежак. Г. Хаири ми је много помагао, и ако сам доцније у полицији стекао неку славу, имам да благодарим његовим саветима и његовим поучама. Хладан и разуман г. Хаири је имао особитога дара да разликује кривце од невиних, имао је изванредно знање и особату опгрозумност; ништа њему није пролазило неопажено, а томе треба додати да је био изврсни познавалац људи. Лопови су га звали *Злобни Антео* и он је но свему заслуживао то име, јер код њега љубност беше другарица лукавству. Ретко је казао велики злочинац, кога је он испитивао, нешто из његове канцеларије, а да није признао свој злочин или бар да није несвесно дао неке основе помоћу којих је његова кривична одговорност била утврђена. Г. Хаири је имао неку вреду надахнућа која му је помагала у проналажењу истине; то није било знање, и који би помислио, да узме његов начин, па да има исти резултат, преварио би се, јер његов начин није био један, он их је мекшо према признаима. Њиме није тако као он био одан своме позиву, он је тако рећи сналзо на посао и био је увек, свакога часа, на расположењу публици. Тада човек није био принуђен, над има посла, да долази власти само у подне и да дуго чека у предсобљу, као што се данас ради. Пасиониран за свој посао, он није знао за умор и ток после тридесет пете године службе попукао се због болести. Видео сам опога човека неколико пута како но две или три ноћи недељно, и њеиину слободиога времена, проводи у спремању уиутрања ноја ће ми дати то да би се сигурно успело у гоњењу злочинаца свуј врста. Чак и болест није прекидала његове радње, он је се у канцеларији лично. Упратко то је био човек каквих је било мало, а може бити данас их више и нема. Само његово име натераваго је крадљивце да дршљу, а кад су изведени пред њ најсмелији су се збуњивали и противречили себи у одговорима, јер су сва веровали да их он прозире.

Увек сам примећавао да су способни људи најбоље помагани, може бити да то долази отуда што се, као што наше пословица слагни удружују. Може бити, али знам сигурно да је г. Хаири имао помагаче достојне њега. У томе броју био је г. Берто, врло вешт испитивач. Он је имао неки особити начин да ухвати какву ствар, ни ноју, о томе најбоље сведоче фасцинуле у главној полицији. Поред њега нило ми је помешути старешину затвора Паризо-а, који је помагао г. Хаири-а са великом уметношћу. Г. Г. Хаири, Берто и Паризо сачињавали су један истински триумвират, који је био стално против лопова: утамапити их у Паризу и у околини и обезбедити становницима оне велике варони безбедност у свему, био је њихов циљ, то им је била једина мисао, а успеси су одговарали потпуно њиховим жељама. Истина у оно време међу шефовима полиције било је искрености, слоге и повереља, што је за последњих пет шест година нестало. Данас шефови и чиновници не верују један другоме, сви се узајамно боје један од другога, међу њима је стално непријатељство, свађа у своме другу гледа денуицијанта; нема више сагласности, нема више заједнице у раду између разних лопова администрације. Одакле то долази? Отуда што нема више тачне поделе у раду; отуда, што почев од врха нико није на свом месту; обично је сад и сам управник (prefet) новајлија у полицији и у самој служби почиње да учи. Он доводи собом гомилу штићеника, која је најмања мана што не знају ништа, али која, не знајући друго, знају да ласкају и да спречавају да истина дође до њега. А на тај начин под таквим управама сама се служба дезорганизује; свака промена доводи нове људе а удаљује опробане и искусне. Доцније ће рећи који о последицама ове промене која се чини једино из потребе да се пријатељима новога управника да плата, а сад да настанимо моје причање.

Чим сам постао *тајни* агент прво сам почео да се упознам са местом и приликама како бих могао корисно послужити. У томе учењу провео сам двадесетину дана. Једнога дутра позвао ме је шеф одељења: требало је пронаћи неког Ватрина оптуженога да је правио и прогурао дажне новчанице. Њега су већ једном ухватили полицији службеници, али пао обично нису га сачували. Госп. Хаири ми дадо сва обавештења за која је мислио да ми требају за истраживање. За несрећу ти су подаци били обични подаци какви су по старом обичају давани. Сва места, која је он посећивао била су ми позната, али није било извесно, да ће он тамо доћи скоро, пошто му нови положај налагаше да избегава сва места где је био познат. Није ми остало ништа друго до нада ћу га пронаћи каквим другим начином. Пошто сам доиаво, да је у неко куће на булеварту Леон-Пајрнас, која излаје кревете, где је непад становао, остапио стварн, било је вероватно да ће се кад-тад напратити да их тражи, или бар послати неког другог по њих, и на ово сам управио сва моја истраживања. Кад сам пашао ту кућу изазио сам се и ноћу и дању у близини ње да пазим ко улази и излази. То је трајало споро недељу дана и већ уморан од узалудног чекања наумим да запуним један стан у истој кући где је он становао и да се настаним са Анетом, а моје присуство не могаше изгледати сумњиво. Становао сам већ потпазет дана док једне вечери, око једанаест сати, јане

ми, да Ватрин иде са једним другом. Нешто кењкав био сам легао раније него обично; устанем журно, слетим низ степенице прескачући све по две, па и поред свега тога једва сам стигао само друга Ватриновог. Нисам имао право да га ухапсим, али верујући да од њега могу добити какве податке ухватим га, подвикнем му, и он ми дршћући каза, да је обућар и да станује са Ватрином у улици Мове-Гарсон С. Жермен бр. 4. Није ми требало више. Само сам обукао један дугачак капут преко кошуље и пожурим на место које ми је означено; приспео сам пред кућу у тренутку кад је из ње излазио један човек; уверен да је то Ватрин пробао сам да га ухватим, али он измаче; потрчим за њим уз степенице. У тренутку кад сам га хтео дохватити он ме удари ногом у груди и ја се откотрљам низ басамаке. Полетим понова и тако брзо да је он био принуђен, да би ми измакао, да се у своју собу увуче кроз један прозор из ходника. Дрмајући његова врата позивао сам га да ми отвори али он не хтеде. Како је и Анета била са мном рекнем јој да зовне позорника, и док се она спремаше да ме послуша станем лупати ногама као човек који силази. Ватрин преварен тиме, да би се уверио да ли одиста одлазим, помоли главом на прозор; то сам и тражио, одмах га шчепам за косе, али и он ухвати мене на исти начин, и борба се отпоче. Одупре се о зид који нас је раздвајао он је се упорно бранио, међутим ја сам осећао да он слаби и скупим сву снагу за последњи напад; још су му само ноге биле у соби, још један напон и он је мој, повучем га снажно и он паде у ходник. Одузети му нож, којим је био наоружан, подићи га и изнети на улицу, био је посао једног тренутка. Одведем га у главну полицију где ми је прво честитао г. Ханри а после управник, који ми даде и новчану награду. Ватрин је био врло препреден човек он је имао обично занимање, а међутим одао се прављењу лажног папирног новца што захвева врло фине руке. Осуђен је био на смрт, али му је казна одложена у тренутку кад је требао бити поведен на губилиште. Губилиште је било спремљено те га склонише и љубопитљивцима укратише један призор. Цео се Париз сећа тога. Говорило се да ће Ватрин проказати, али како он није ништа казао, пресуда је после неколико дана извршена.

Ватрин је био моје прво хапшење и био је од велике вредности. Овај мој успех изазва завист год чиновника за одржање реда и њихових агената. И једни и други роптали су против мене али узалуд. Они ми нису никако могли опростити што сам био вештији од њих, а напротив шефови су ми ту особину много ценили; удвојио сам своју ревност да све више заслужујем поверење ових последњих.

У ово време велики број лажних петодинараца би пуштен у оптицај. Показаше ми неколико; кад сам их загледао учини ми се да је то рад мога денунцијанта Бујона и његовог пријатеља доктора Терија. Решим се да то проверим и станем пратити кретање ових људи, али како их нисам могао пратити из близа пошто су ме познавали те сам могао изазвати сумњу, тешко ми је било постићи оно што сам хтео, на ипак на крају сам се уверио да се нисам преварио и оба мајстора лажног новца беху ухваћени баш у тренутку кад су „радили". После кратког времена осуђени су на смрт и погубљени.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине рајачке, актом својим Бр. 1295, пита:

„Сеоски дућанџија у овој општини, поднео је суду овоме молбу, у којој извештава овај суд, да од 1. јула ове год., неће више да упражњава горе поменуту радњу, из разлога тога, што је оптерећен великом арендом, коју није у стању платити, пошто по његовој поднетој молби од 11. маја ове год. Бр. 693, у којој је молио суд и одбор да му аренду дућана смањи на 150 дин., одбор му није хтео аренду смањити, већ да иста остане 200 дин., као што је и у буџету за ову год. предвиђено.

У молби својој од 26. јуна ове год. Бр. 955, коју је за одустанак поднео, изјавио је да од дућанске радње одустаје, а међутим поменути дућанџија и даље упражњава исту радњу, и из дућана продаје *све монополисане и трошаринске предмете*.

Пошто се по закону о сеоским дућанима аренда полаже за свака три месеца у напред, суд је позвао дућанџију да аренду за III-ће тромесечје положи каси општинској, али он неће исту да положи, са изговором да је од радње одустао.

С тога а на основу изложеног, суд учтиво моли уредништво за следеће објашњење:

Да ли се од дућанџије може аренда дућана за III и IV тромесечје ове год. наплатити екзекутивним путем, ако он и даље не буде хтео платити аренду.

Јер суд сматра да он од радње није одустао, пошто и даље држи своју радњу отворену".

— На ово питање одговарамо:

Ако дућанџија не држи више ни један од оних артикала, о којима говори чл. 4. закона о сеоским дућанима, него продаје само монополисане артикле, онда значи да је он у истини напустио рад сеоског дућанџије, и онда не мора ни аренду да плати.

Само, наравно, за продају монополских артикала мора имати дозволу надлежне власти.

Ако, на против, он и даље продаје артикле, о којима говори закон о сеоским дућанима, онда нека суд то констатује, па о томе извести полицијску власт, те да она уради даље што треба по закону, а суд нека га, преко свога пуномоћника тужи за аренду, па по извршности осуде ову и наплати, јер се екзекутивним путем не може вршити наплата, пошто овој мора да претходи или извршно решење у смислу § 465. т. 4. или пресуда.

II

Суд општине врбичке, у срезу тимочком, актом својим Бр. 2000, пита:

„Пресудом ово општинског суда, од 27. јула. т. г. Бр. 1872, осуђено је једно лице из ове општине за крађу наприке, дело из § 391. крив. законика, на 15 дана затвора и 4 месеца полиц. надзора, и сношај осталих трошкова, и ова је пресуда постала извршном.

Пре но што би суд приступио извршењу ове пресуде по кривич. части, прив. тужиоци, на чију је тужбу ово лице кажњено, изјавили су да казну затвора и надзора осуђеном опраштају, јер су му, веле, рођаци у 5 степену праве линије.

Сада је суд у недоумици шта да ради, с тога се моли уредништво да у првом наредном броју да своје обавештење.

Да ли могу тужиоци опростити ову казну осуђеном, пошто су му рођаци у 5 степену праве линије, када је дело из § 391. крив. закона, и пошто је исто на њихову тужбу и осуђено, и ако вредност прелази 2 динара, или не, и на основу кога зак. прописа, те да би суд знао шта да по овоме предузима?"

— На ово питање одговарамо:

С обзиром на величину казне, којом је крадљивац осуђен, мора се извести закључак, да овде није случај става трећег § 391. кр. закона, који се казни само на тужбу оштећеног, те се, с обзиром на § 397. т. 2. кр. закона, не може примити опроштај, јер се ове кривице казне по званичној дужности.

Да пресуда није изречена и постала извршном, а да се, међутим, утврдило да стоји случај § 235. кр. закона, онда би, по нахођењу уредништва, и код иступних крађа могло бити опраштања у смислу § 397.

III

Суд општине мокрањске, актом својим Бр. 1531, пита:

„Решењем одбора ове општине, од 8. јула ове год. Бр. 1325, а на основу тражења власти среза бело-паланачког од 24. јуна ове год. Бр. 6331, по чл. 148. зак. о општинама разрешени су и уклоњени са дужности: председник ове општине и кметови села: Мокре и Нов. Села. На основу овога одбор је одлуком својом од 20. јула ове год. Бр. 1431, наредио, да се на место разрешених, на дан 5. августа ове год. изврши избор кмета села Новог Села општине ове, коју је одлуку одобрила и надзорна власт среза бело-паланачког актом својим од 22. јула ове год. Бр. 7908.

По чл. 150. зак. о општинама, председник и кметови, разрешени од дужности по пропису чл. 148. зак. о општинама, не могу бити понова бирани за три године од дана разрешења, а ако би

за то време биди поново изабрати, такав избор неће вредети.

Разрешени кмет Нов. Села поново се сада кандидовао за кмета истога села, па и кандидатску листу под пиротског првостепеног суда потврдио.

Како без сумње друге кандидатске листе неће ни бити за кмета из истога села, то ће овај поново и бити изабран, и ако не би постојала жалба противу овог избора, онда настаје питање: може ли и сме ли суд овај противно чл. 150. зак. о општинама, увести овога поново и као ново изабраног кмета села Нов. Села на кметовску дужност, и ако не може и не сме онда шта има чинити, да ли да се после извршеног избора, ако противу истога не би било жалбе, у смислу чл. 150. истог закона донесе решење, да је овај његов избор био неправилан, као и то, који треба да донесе ово решење, да ли сам општински суд, или суд са одбором својим.

Да се суд за ово ово не би огрешио ни о закон а ни о дужности своје, молио се уредништво да по могућству у првом наредном броју свога листа изволо дати суду ономе о свему потребно обавештење[3].

— На ово питање одговарамо:

По чл. 150. закона о општинама, они председници и кметови, који са тих положаја буду уклоњени по чл. 148. овога закона, не могу бити бирани за три године од дана разрешења, а ако би ипак били изабрани, тај избор неће вредети.

Према овоме, ако пређашњи кмет Новог Села буде опет изабран, суд га неће уводити у дужност, него ће стварпредставити одбору и позвати га да одреди дан за избор кмета дотичног села.

Ако би се исто лице опет кандидовало за кмета, суд неки известити о томе првостепени суд, да је ово без законских услова за кандидата, па му суд неће ни потврдити кандидатску листу.

IV

Суд општине паланачке, актом својим Бр. 4313, пита:

„Како наступа време за израду недавбучних гласачких спискова за 1913. годину, то се моли уредништво да објасни, да ли се у стални државни прирез има рачунати 75% или 100%, пошто је то нејасно[4].

— На ово питање одговарамо:

И у чл. 21. и у чл. 30. закона о општинама, који се, да право гласа на општинском збору имају они, који плаћају државни најмање 15 динара непосредног пореза годишње, рачунајући ту и стални државни прирез.

Под сталним државним прирезом заиоседавао није нико о могао рачунати и овај прирез, који се годишње одређује финансијским законом и буџетом, јер он није сталан, него променљив, (само важи за годину дана), већ је морао имати на уму само сталан државни прирез од 75% о коме говори члан 76. закона о непосредном порезу.

Према овоме, у незабучни списак треба унети само прирез од 75%, и тек ће такав списак одговарати закону.

Овакво је објашњење уредништво дало и у прошлој години, а овако, у осталом, на ово питање гледа и Министарство Унутрашњих Дела, јер је и оно, на питање начелства смедеревског од 10. јула ове године Бр. 6469, дало објашњење претписом својим № 12896, да се у обзир узима само прирез од 75%.

V

Суд општине здравске, актом својим Бр. 1529, пита:

„Моли се уредништво да у првоме наредном броју одговори на ово питање:

Има ли право гласа, на општинском збору, старац од преко 60 година, над ким његов лични порез са државним прирезом нимо цензус који закон тражи, јер има старац који залугаре пешају, и плаћају осталу непосредну и другу порезу.

Због састава гласачких спискова овај је одговор потребан што пре[5].

— На ово питање одговарамо:

Сви они старци, који су прешли 60 година старости, и због тога ослобођени плаћања пореза на личност, имају право гласа, ако плаћају државни 15 динара непосредног пореза са сталним државним прирезом.

Даље, године старости не утичу на право гласа, само што им се у непосредни порез не признаје порез на личност у 6 динара, полико су про ослобођена плаћали, него се траже да садашњи порез од других пореских објеката: земљишта, зграда, рада, капитала датог под интерес итд. мора са државним прирезом износити 15 дин. годишње.

Међутим, ова лица, која су од плаћања пореза на личност ослобођена по тачци с. и ж. чл. 74. закона о порезу, дакле потпуни инвалиди и лица неспособна за рад, која плаћају испод 20 дин. годишње остатог непосредног пореза, имају право гласа, по трећем ставу чл. 30. закона о општинама, и ако не плаћају сада 15 дин. само ако садашњи порез са државним прирезом износи 9 динара годишње, дакле са раније плаћаним личним порезом од 6 дин. износи 15 динара годишње.

VI

Суд општине врбске, актом својим Бр. 1406, пита:

„Начелник ср. жичког, актом Бр. 12003, тражи извештај од овог суда, има ли ова општина деловођу, и има ли он законске услове на чл. 114. закона о општинама, и ако деловођа има услове, да о томе документа у оверепом препису уз извештај приложи.

Суд овај има деловођу, који има све услове из чл. 114. закона о општинама, но да би поступио по горњој наредби среске власти, суд учтиво моли уредништво да изволи у своме наредном броју Полицијског Гласника изнети, која и каква документа деловођа треба да има за доказ, да има права за општинског деловођу, над испит није полагао као дугогодишњи општински писар и деловођа, као и да ли о томе може бити доказа уверење суда и одбора оне општине, из које је деловођа родом[6].

— На ово питање одговарамо.

Сви они, који су по изменс чл. 114. закона о општинама, служили најмање три године као општински писари или деловође, имају права на полагај деловође без полагања испита.

Ако је деловођа тога суда служио три године као писар или деловођа пре поменутих законских измена, онда и он има право да буде деловођа.

О томе, да је горње мисле правсно као писар или деловођа општински, мора узети уверење од оне или оних општина, где је са службом био.

VII

Деловођа општине голочевачке, пита:

„По члану 21. закона о општинама, у незабучни списак уписују се сва пунолетни мушки порески обвезници према чл. 15., 17., 18. 30. и 180. а, а који плаћају најмање 15 динара непосредне порезе, рачунајући ту и стални државни прирез: а по члану 21. б. став III (истог закона) поред онога у тај списак уписане се и војници који ће у „тој" години одслужити свој рок.

Исто тако, по члану 30. закона о општинама, задругари који су навршили 21 годину имају право гласа, ма колики непосредан порез плаћали, само ако не стоје у најужој ч. 32.

Као новом општинском деловођа ниси ми довољно јасни поменути законски прописи, и зато учтиво молим уредништво за следеће објашњење:

1. Могу ли се у незабучни списак, који ће се у овој години правити за 1913. годину — уписати они пунолетни, који у 1913. години одслужују свој рок, или ће се уписати само они, који одслужују у овој 1912. години.

2. Регрутe, који у овој години буду ослобођени службе у кадру услед сталне или привремене неспособности и ако храпили, — треба ли их по чл. 30. став I и II закона о општинама, уписати у незабучни списак да имају право гласа у 1913. години, пошто су они по чл. 21. б. став III ослобођена војне обавезе[7].

— На ово питање одговарамо.

У чл. 21. закона о општинама, одређује се време кад почиње правилно незабучног списка, па се уз то вели, да ће се у исти уписати и војници, „који ће у тој години одслужити свој рок".

Из речи: „у тој години", може се извести једини закључак, да је законодавац мислио само на годину, у којој се списак прави, како би на тај начин обезбедио у наступајућој години право гласа оним грађанима, који су и стекли пунолетство и одужили један извачајан дуг према држави.

Никако се ту није мислило чак и на оне, који ће то учинити тек у другој години, јер би то било противно чл. 27. л. поменутог закона, но може се то право не признаје ни онима, који су се досе-

лили из других општина, или иначе стекли право гласа.

Према овоме, у списак треба унети само оне војнике, који свој рок одслужују у овој 1912. години.

Што се тиче оних, који су као неспособни ослобођени службе у војсци, а међутим су пунолетни, њих треба уврстити у списак, ако иначе имају услова, јер им се то право не може одрећи према чл. 30. истог закона.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Хипотековање дужникових добара, за сигурност наплате досуђеног потраживања у ствари је акт егзекуције, којим према томе, поверилац прекида застарелост ако је ова још у току; но ако, у циљу реализовања потраживања, није ништа рађено за 24 године, онда дуг, па следствено и стављена интабулација или прибелешка за обезбеду тога угашеног дуга, застарева, па ма осудно решење за то време било на извршењу код полициске власти.

(Одлука Касационог Суда од 20. фебруара 1911. г. Бр. 2533).

Тужноци браћа В. из Л. представили су првостепеном суду: да је Миленко Ч. из К. тражио интабулацију на њихово непокретно имање, и да је иста одобрена решењем суда од 26. феб. 1909. г. бр. 4795, за обезбеду 26 дук. пос. са 12% год. интер., колико му они дугују као пријемнику права Стојана Р. из К., коме је дуговао отац тужилаца, пок. Веса., горе поменуту суму по осудном решењу од 14. децембра 1872 г. бр. 15636. Навели су даље, да је овај дуг, због кога је интабулација стављена застарео, јер је од извршности осудног решења, на коме се дуг заснива, протекло преко 30 год., те је поверилац изгубио право на наплату, па и на интабулацију, пошто је дуг застарелошћу угашен; с тога су тражили да се интабулација, услед застарелости дуга за који је везана, скине.

Тужени не пристаје да се ова интабулација скине, јер он вели, заснива своје право на осудном решењу, које је донето на основу јавних исправа и суд је по § 454 грађ. пост., по званичној дужности, писао полицијској власти да она наплату изврши, и да је према томе кривица власти, а не његова што решење није извршено. Код полицијске је власти предузео шта треба, те је застарелост прекинута. По § 922 грађ. зак. извесно право застарева кад га његов носилац по својој вољи неупотребљава за извесно време, а овде, није тај случај, јер је власт морала сама ову наплату да изврши.

Првостепени је суд у смислу предњих навода тужилачке стране пресудно био: да се та интабулација скине — истабулира. Али, Апелациони суд поништио је ову пресуду првостеп. суда са ових разлога: Законодавац је предвидео случајеве у којима поверилац губи право на тражбину, ако то своје право не тражи од дужника за извесно законом одређено време, али у свима тим случајевима претпоставља се, да су у питању само поверилац и дужник и да поверилац за одређено време не чини потребне кораке за реализање свога права, док је овде са свим други случај; овде је поверилац, односно сам суд по званичној дужности—доносећи осудно решење од 14-XII-1782. бр. 15636 — писао полиц. власт да осуду у 26 дук. ц. са инт. изврши, а што полицијска власт није стигла да за 30 и више година изврши наплату дуга по поменутом осудном решењу зато не може бити кажњен поверилац губитком свога права по овом осудном решењу у толико мање, што законодавац нигде не помиње и свакав случај застарелости права, односно обавеза.

Овакве врсте застарелости не може бити (види О. О. С. од 8. августа 1886 г. Бр. 2049) у интересу правичности према повериоцима као и у интересу угледа државе и државне власти. Кад дакле према наведеном овде нема застарелости дуга, онда не може бити места ни примени § 930 а) грађ. зак., па природно не може бити ни скинућа интабулације стављене на имање тужилаца за обезбеду помен. дуга, које скинуће не може бити ни са тога разлога што од дана стављања интабулације до дана тужбе, којом се тражи скинуће исте, није протекло време које се по § 930 а) гр. зак. тражи за застарелост.

Ну, Касац. Суд, примедбама својим од 12. јануара 1912. г. Бр. 502, поништио је горњу пресуду Апелац. Суда, са ових разлога:

У §-у 930 а) гр. зак. изречно је предвиђено да сва права и обвезе, па ма били и судом утврђени, застаревају после 24 године. Па како је интабулација по овоме дугу на имање тужночеве стране стављена тек у 1909. год., дакле после више од 30 година од извршности осудног решења суда окр. крушевачког од 11 децембра 1872 г. бр. 15636, када је, по гласу тога решења, полицијској власти писано за извршење досуде, — то, према таквом стању ствари, а кад се тужилачка страна позвала на застарелост, овде и не може бити ни речи о интабулисању таквога, угашеног дуга, пошто по § 306 гр. зак. свака залога претпоставља стваран дуг, а у овоме конкретном случају, дуг је престао услед застарелости. Даље, погрешан је навод Апелационог Суда о томе: да за повериоца не може бити никаква губитка права услед тога што полициска власт, којој је суд у своје време по званичној дужности писао да изврши решење о коме је овде реч, није стигла да за 30 година наплату изврши, јер гим фактом повериоцу није било одузето право да и са своје стране чини што треба да би дошао до наплате досуђеног му потраживања, ако би ова била могућа. *Хипотековање дужникових добара за сигурност наплате досуђеног потраживања у ствари је акт егзекуције*, којим, према томе, *поверилац прекида застарелост, ако је ова још у току.* У овом пак случају тужени Михаило, као поверилац, то је учинио тек по протеку 24 год., дакле после завршеног тока застарелости, пошто не доказује да је она раније каквим сличним актом била прекинута. Зато се има узети да је извршење раније изостало због немогућности наплате.

Апелациони Суд није усвојио ове примедбе Касац. Суда, већ је дао следеће противразлоге:

Касациони Суд у горњим својим примедбама узима, да је спорни дуг застарео по томе, што је интабулација по овом дугу на имање тужночке стране стављена тек у 1909 години, а по осудном решењу од 11. децембра 1872 г. Бр. 15636, дакле после више од 30 година — § 930 а грађ. зак. Међутим Апелац. Суд узима, да у овом конкретном случају нема места примени наређења § 930 а) грађ. зак., налазећи, да спорни дуг није застарео. Осудно решење првост. суда од 11. децембра 1872 г. Бр. 15636, којим је отац тужилаца осуђен да плати Станоју Р. односно његовом пријемнику права — туженом Михаилу, 26 дук. ц. са интер., и по коме је осудном решењу прв. суд и одобрио интабулацију на имање тужноца 26-II-1909 год. Ибр. 350. донесено је на основу јавне исправе, и према томе, а по наређењу § 454 грађ. пост. суд је сам по званичној дужности, доносећи исто решење писао полиц. власти, да осудно решење над оптуженим изврши. У овом случају, дакле, није зависило од воље повериочеве што спорни дуг није тражио у законом одређеном времену, већ је то кривица до оне државне власти, код које је горње решење било толико дуго времена на извршењу. Дакле, за то, што полицијска власт није и извршила ову наплату дуга од туженог за 30 и више година, зато не може бити кажњен поверилац губитком права, које му закон даје. Ово у толико пре што законодавац, и у интересу правичности према повериоцима и у интересу угледа државе и државне власти, нигде и не предвиђа овакву врсту застарелости — застарелости права односно обавезе.

Касациони Суд, у општој својој седници од 20. федруара 1912 год. бр. 2532, одбацио је ове противразлоге Апелационог Суда, а одржао у снази горње примедбе свога одељења те је Апелациони Суд, у смислу ових примедаба донео своју нову пресуду од 1. марта 1912 године бр. 1662, којом је одобрио напред изложену пресуду првостепеног суда, по којој се скида интабулација са имања тужилачке стране, пошто је дуг застарео.

J.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Душан Стефановић, млинарски радник, родом из Зајечара, покрао је разне алате своме газди В. Бошковићу, из Параћина, па побегао.

Он је стар 20 година, раста високог, прномањаст, одело грађанско, а на глави шапка.

Депеша начелства округа моравског Бр. 10720.

Марјнко Драгутиновић, сиктач, Цигања, осуђеник вишког казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Бучумета, среза јабланичког, оцрнуга пребиског, стар 35 год. стаса средњег, очију угаситих, косе и бркова црних; од особених

знакова има на десној руци на трећем зглобу кажипрсте брадавицу величине сочива.

Акт управе вишког казненог завода Бр. 2781.

Срећен М. Вујчић, из Брзохода, који је био у притвору општинског суда за крађу, побегао је.

Он је омален, дежмељаст, плав, очију плавих, бркова малих. Од одела има кошуљу и гаће од сељачког платна, а на глави плаву шајкачу.

Депеша начелника среза моравског, округа пожаревачког Бр. 13975.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потеривце издале, о позиком на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Тихомир Стокић, из Себиште, отсутавао је незнано где.

Стар је 18 година, средњег стаса, очију плавих.

Депеша начелника среза моравског, округа пожаревачког Бр. 13876.

КРАЂА СТОКЕ

Аксентију Живуловићу, из Бучића, украдена је ноћвли дланс доратасте, стара 10—12 година, задње ноге путасте, има жиг К.

Депеша начелника ср. лепеничког Бр. 16463.

Обраћа се свима свима полицијским и општинским властима на ову крађу.

ОБЗНАНА

Министар Унутрашњих Дела, решењем својим од 16. августа ове године ПЊ 15022, а на основу чл. 12. б. закона о јавној безбедности, поништио је уцену за хајдуке: **Алексу Буришића**, из Пребрезе, среза прокупачког и **Мустафу — Драгомира Милошевића**, на 1500 динара за свакога, и сва ће се сума исплатити онима који га убије, ухвати или полицијској власти ономе који га убије, ухвати или полицијској власти пронађе да их она побије или ухвати.

Из канцеларије полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела, 16. августа 1912. године, ПБр. 15022.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У колико је Београд, из године у годину, многољудније град; у толико се неприродним развојем шири све више и више, те је надзор

власти отежан, у толико је он згодније склониште онога талога друштвеног, што га даје он сам а и цела Србија.

Све што у унутрашности Србије неће странпутицом у своме животу, све то јури у Београд, да ту нађе и склоништа и повољно поље за свој ненаплаћи рад.

Уз ово наше зло, које Београду наноси знатне штете, а властима и много посла и много бриге, а по који пут и неопходне пресоре, он је, у последње време, поникавши и разним проблематичним личностима са стране.

На раскрсници Истока и Запада, он је згодна тачка за сваст оних професионалних коцкара, који на железницама налазе широко поље свога опасног рада.

Поред све наше власти, Београђани су нпак приложили знатан прилог своје немаћи, која нам са стране долази.

Борба против њих отежана је у толико, што је наш свет непажљивут да на себе пази, а друго и због тога, што они не долазе у узоп простих радника и обичних људи, него сваки од њих престиша отмене странце и својим оделом и држањем и легитимационим исправама.

На тежње, да ни једном честитом страпцу не учине никакву непријатност, наше власти морају са пуно такта и обазривости да воде надзор оних људи, па ни се тако лако лако и примакне по који од њих.

Један од ових крвавих типова јесте и **Крста Пејчић**, (бар како се он представља), чију слику износимо, а пога је ово дана ухватила београдска полиција.

Он, истина, тврди да је наше горе лист, али поље његових операција није само Србија, јер је он у њу тек скоро дошао.

Пред нама је баш сада његова слика сасвим полиције у Бугарској, којој се он представљао као Добросан Рачић, из Пожаревца, да да власти у Пожаревцу тврде, да он нити је отуда, нити је тамо у опште познат.

Колико се сазнаје, он је прошле године побегао из Пирота, где је био под истрагом за крађу.

Да би се у опште тачно утврдило: које је ово лице, и какве је привиле почињало, ми позивамо и власти и појединце, да све што о њему знају, доставе Управи града Београда, с позивом на њен акт Бр. 29364.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 33. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 2. СЕПТЕМБРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела Манојла Лазаревића, начелника четврте класе начелства округа врањског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 23. августа 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Председника Министарског Савета, Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе округа крагујевачког Милорада А. Вујичића, начелника исте класе Министарства Унутрашњих Дела, с платом, коју је до сада имао, — по потреби службе, и

за начелника прве класе округа врањског Антонија Виддовића, начелника исте класе округа крагујевачког, — по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 23. августа 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О КРИВИЦАМА ОПШТИНСКИХ ЧАСНИКА ЗБОГ ПОВРЕДА ПРИВАТНИХ ПРАВА.

(СВРШЕТАК)

Нећемо се упуштати у оцену правилности горње судске одлуке, ма да она није кан дискусије, јер оно што је истом нађено мора се сматрати као меродавно и једино правилно по закону. Изнели смо овај пример да обратимо пажњу онима, којима је овај лист поглавито и упућен, на правилну примену закона и рђаве последице које их могу снаћи услед погрешног схватања своје дужности и погрешне примене закона, баш и при савесном вршењу дужности, због нехатних погрешака у истој, кад су оне такве да се могу квалификовати као *нехатна* кривица за коју закон прописује казну, кад се учини, као што је било у горњем случају.

Други пример:

б) опет дело из § 123. II одељка каз. зак. кад председник општинског суда и кметови изврше одмах своју пресуду по иступној кривици каквог лица, која није извршена према §§ 15. и 16. полиц. уредбе.

В. И. М. М. и Љ. С. — председник и кметови — суда општине Д. стављени су под суд и оптужени за то: „што су као часници суда општине Д. пресудом својом од 27. јануара 1908. № 105 казнили Н. В. и жену му Д. за дело из т. 1. § 385. к. з. са три дана затвора и одмах их лишили слободе, а које је дело кажњиво до 10 дана затвора и по §§ 15. и 16. полиц. уредбе та пресуда није извршена.

Оптужени су признали дело, али се бране да су пресуду извршили истог дана за то што су тужиоци Н. и Д. тога дана неколико пута противстајали одборницима, које је оптужени В послао да изврше попис. По изреченој пресуди деловођа им је објаснио да се пресуда може одмах извршити а нарочито за то што је Н. раније био осуђиван за покушај убиства. Они су као неписмени људи послушали деловођу и осуђене притворили без икакве рђаве намере.

Првостепени суд својом пресудом нашао је:

У радњи оптужених што су тужиоце казнили за дело из т. 1. § 385. каз. зак. и казну одмах извршили и тужиоце притворили не давши им да се жале против пресуде надлежном суду стоји дело које се казни по § 123. II одељка каз. зак. у вези са § 132, а не дело из § 122. ист. зак. као што се то представља тужбом државног тужиоца.

То дело за које су тужиоци пресудом општинског суда од 27. јуна 1908. г. № 105. кажњени са по три дана затвора и која је пресуда одмах извршена, казни се по § 385. са три до десет дана затвора и таква пресуда по §§ 15. и 16. полиц. уредбе није се могла одмах извршити. Но, како су је оптужени одмах извршили, то су учинили дело противзаконог лишења слободе. Али како нема доказа да су оптужени навалично ово учинили, већ су то могли учинити из нехата као нестручни људи и новични законима, а оптужени М. још као неписмени, то ово дело долази по кажњивости под II одељак § 123. каз. зак. у вези са § 132.

Постојање овога дела и кривична одговорност оптужених утврђује се њиховим признањем, — § 225. кр. суд. пост. и узимљући оптуженима у олакшицу: признање, т. 1. § 59. к. з. добро владање, т. 4. § 59. к. зак. и изазвано стање јер су се тужиоци тога дана противили власти неколико пута, т. 3. § 59. ист. зак. осудио оптужене сваког са по 25 дин. новчане казне коју ако не могну платити трећином свог имања да им се замени свакоме са по пет дана затвора.

Апелациони Суд одобрио је ову пресуду у погледу квалификације дела само је нашао: да оптужени немају олакшавну околност из т. 3. § 59. к. з. и за то је оптуженима пописно казну на по 40 дин. новчане казне или са по осам дана затвора.

в). — *Кривица општинских часника за дело из § 125. II одељка каз. зак. кад предузимљући оштрије мере према каквом непослушном лицу исто буде повређено.* —

Оптужени Р. Р. С. М. и С. Б. стављени су под суд и оптужени за то: што су 9. августа 1909. г. напали као представници општинске власти на противзаконни начин на тужиоца П. одузели му коња са натовареним стварима за наплату општинског прореза, па га том приликом тукли и по гласу лекарске сведоџбе нанели му лаку повреду тела, а сем тога лишили га и слободе, чиме су створили кривицу из §§ 122., 123. и 125. II одељ. каз. зак. у в. са § 132. ист. зак.

Оптужени Р. и С. М. не признају ни једно од представљених дела, нису тужиоца тукли, нити му ствари отели, већ

су само прилике ванредну дужност казнивши тужиоца са 24 сахата затвора за то, што се противио и није хтео доћи у судницу над је знат да плати прирез, који другује општини, због чега је тужилац почео викати над је оптужени Р. нарочито да иде у затвор па и тада није издржао затвор. Оптужени С. Б. признаје да над ну је оптужени Р. као кмет по-поно нарочито да се тужилац са конаком доведе, над је пошао и сам Р. он је по-нова ухватио тужиочеког коња и повео судници, пошто га је силом окренуо. Кад се тужилац почео противити и бранити да се кон води, да га је у том бранењу оптужени Р. ударио штапом по челу.

Бранилац оптужених у својој одбрани навео је, да не може постојати нарочито од нарочитавених дела, јер и ако су оптужени употребили ванредну силу према тужиоцу она је у овом случају била неизбежна.

Суд је нашао:

„Да овде према лекарској сведоџби, казиваву прав. тужиоца и осталим исленим околностима, стоји дело из § 125. II одељка у в. са § 132. каз. зак. јер је исптом сведока утврђено: да је тужилац бно ват да плати општински прирез, али пошто на позив није хтео доћи, оптужени су погрешно схватили своју дужност држећи да имају право да према тужиоцу због неодазивања на позив предузму оштрије мере т. ј. да га хапсе и туку.

Учињиоци су овога дела оптужени Р. и С. Б. што се доказује исказима сведока, — § 229. кр. пост. који под заклетвом тврде да су видели да је оптужени Р. ударио тужиоца по носу, а оптужени С. Б. да га је ударио песницом по глави, а опт. Р. још и штапом преко руке у општинској судници.

Односно оптуженог С. М. нема никаких доказа да је учинилац овога дела, јер њиједан од испитаних сведока не тврди, да је и он тукао тужиоца, већ се сва против испитана сведока под заклетвом утврђује да оптужени М. тада није ни био присутан.

Пролазећи на оцену постојања друга два представљена дела, суд је дакле нашао:

Да нема никаких доказа о постојању ни дела из § 122. ни из § 123. каз. зак. јер ничим није утврђено да су оптужени ма шта учинили да тужилац њиховим поступком пошто траж, нити да су га наваљивање и противзаконо лишили слободе. што се тражи за постојање дела из § 122, и § 123. у в. са § 132. каз. зак. већ се на против пресудом суда општине А. од 18. августа 1909. г. № 3624. која је на закону основана, утврђује да је тужилац био кажњен са 24 сата затвора што је оптужењима псовао оца и матер и да исти казну није издржао".

С обзиром на олакшавне околности: добро владање, — т. 4. § 59. и изванредно стање, — т. 3. § 59. каз. зак. јер је тужилац псовао оца и матер оптуженима над су га знали у судници, суд је оптужене Р. и С. Б. за дело I из § 125. II одељ. каз. зак. у вези са § 132. ист. зак. осудио на казну сваиога са по један месец дана затвора, а оптуженог С. Б. чија кривица није доказана, ослободио као невиног. Сви пак оптужене пустио је испод суђења за дела из §§ 122. и 123. каз. зак. за која је надлежо да не стоје. Ову пресуду одобрио и Апелациони Суд.

г) *Кмет чини кривицу из § 123. II одељка каз. зак. кад због непослушности казни каквог лица са 24 часа затвора без претходног писменог саслушања неповинског лица.* —

А. Ј. кмет оптужен је за то: што је 19. марта 1911. године казнио са 24 часа затвора три лица не саслушавши их, а то је противно чл. 11. устава, — што су казну ови и издржали, као што тврде акта, и тиме учинио кривицу из § 123. II одељ. каз. зак. у вези са § 132. ист. зак.

Оптужени је признао да је заиста пуножде казнио са по 24 сата затвора за непослушност, али се брани да их је саслушао усмено, а не писмено.

Побуде пресуде:

„У томе што је оптужена према свом „признању и осталим исленењу, 19. марта „1911. г. као кмет казнио са 24 сахата „затвора тужиоце П. Д. и М. а није их „писмено саслушао, противно члану 11. „устава коју су казну сви и издржали, „чиме дело казнимо по § 123. II одељку „у в. са § 132. кр. зак.

„Кривична одговорност оптуженога „доказује се његовим признањем које се „слаже са осталим исленјеним околно„стима. — § 225. кр. суд. пост.

С обзиром на олакшавне околности: признање и добро владање, — оптужени је кажњен са 20 дин. новчане казне у корист државне касе, што ако не могно платити трећином свога имања, да му се иста замени са четири дана затвора.

* * *

Сви ови примери кажњења општинских чланова речито казују: са колико обазривости и пажње на закон и законске прописе, они треба да поступају сваки пут, при сваној својој акцији коју предузимају у својој служби.

Нема сумње да је оно правилно пређено њихове службе често пута отежано услед непознавања множине законских формалности које треба испуњити при каквој званичној радњи, и њихове нестручности у примени закона, што их, разуме се, не извињава. При свем том, те се погрешке услед нехатних незаконитости дају лако избећи, кад се сваки у вршењу службе руководи једино осећајем: правде и објективности и над је свака недопуштена побуда одстрањена.

М. М. Стаменковић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ РОБИЈАШНИЦЕ У ТИЉЕРИЈЕ

— Ж. Леноир —

Једнога пролетњег дана, године 1801., стајало је много бесконсциврара пред Париским Судом, око „мале гилотине"; тако су звали од дрента направљено уништење, на коме су показивали свету злочинце. „Изложба" је била у то време донуда казне и у исто време и врло пажетна обазривост: пре него што осуђеника пошљу на робију, излагали су га, не-позано сати, *посматрају*, на *јавном месту*, тако да је свако могао добро да запамти његове црте и да га у случају бегства, позна. Али су те „изложбе" биле тако чесге, да нису изазивале Бог зна какво убуђење: седећи на столици, везани за какав стуб, осуђени су обично врло равнодушно трпели срамни данак ово врата; и није била ретност, видети их како гримасама или циничким шалама одговарају на иронична добацивања прозазећих.

Тога дана седели су на срамној стоници један човек и једна жена. Човеку је било око тридесет година и био је леп, ратничкога изгледа и отменога лица; но каткад би нервозно попретао доњу усну. Над главом му је стајала цедуља, са објашњењем: да се он зове Пјер Коњар, рођен у Лавже-у и да га је суд осудио на четрнаест година форсираног рада за крађу и превару. Жена је била његова саучесница, звала се Лиза Лорда, а била је осуђена на двадесет година робије у окованма. — После четири уобичајена сата, осуђенике скидоше са гилотине; девојку посадше у затвор Сен-Лазар, Коњара у Бисетр, да чека на полазак „ланца". Месец дана доцније везан са још двадесет другова, с тешким гвозденим ланцом око врата, под батинама чувара, он оде у Тулон на издржање казне.

Чудна одисеја једнога робијаша.

Пјер Коњар, син једнога виноградара, био је јак, у својој нетнаестој години, на занат код једнога шеширије. Али 1792. ступи он у добровољце и како је био леи човек, одредише га у гренадирс Конвента. Као корнус елите био је састављен из чистих патриота. — Коњар ту направи рђава познанства и доби брзо жељу за ужинањем и бесноспичењем. Али како његова мала плата није била за то довољна, он је почео потихарати и тако је падајући из преступа у преступ, на отимања у превару, дошао на оптуженичку клупу, а одатле на робију на галијама.

У Тулону је упознао сву страхоту познавања ланцем [при пода дугим] са каким другом — његов се друг звао Дарнјус — нагомилавања осуђеника у заразним ћелијама, крвене каше осуђених, форсираног рада од јутра до мрака, без одмора и престанка; печити прки хлеб и чорба од боба, ћелија за један покрет, батине за једну реч.... После четири године Коњару се досади: он каза због којом Дарнјусу, прекиде ланац и побеже, рескирујући, ако га ухвате, да му жетну зелену робијашку капу, т. ј. да буде осуђен на вечиту робију, или чак и на гилотину. Он успе да се дочепа пола, и чу три топовска пуцња који су — по тадашњем обичају — објављивали његово бегство, те он остаде сакривен неколико дана, за које време успе да

набави сељачко одело и пораку, пређе целу Провансу, дочека се Пиринеја и пређе у Шпанију. Био је спашен.

Али требало је живети; он ступи у војску генерала Миче, коју овај беше повео за браћу Каталожију од трупа Моисејевих и Дисамових, борише се храбро, доби за капетана, а затим за мајора. Под именом де Понтис издавао се за розјалистиу и причао, да је био ухваћен у неној завери и стриан у Бонапартиное затворе, на одатле побегао. — Године 1810. био је командант једног пука и кавалер ордена Александра и Светога Владимира.

Дозвољено је замишљати, да се је некадашњи робијаш, стављајући на груди ове знаке почасти, слатко *смејао у себи*.

Некадашњи Коњар, а сада хидалго Понтис, упознао се је у Барцелони са Розом Марсеи, која је про тога била неколико година у служби код једнога скоро умрлог старог француског емигранта, грофа од Свете Јелене. Она је остала без знаних средстава за живот, осим неколико панита и једног печата са оружјем њеног бившег газде. Коњар је узе к себи, и од тада је обазриво додавао своме имену звучну титулу од Свете Јелене. Командант Понтис од Свете Јелене! То је мирисало на стару Француску, и осигурало би староме гренадиру Конвента лепу будућност под Бурбона у Шпанији, да му судбина није била неверна.

Цело Пиринејско полуострво било је заузето Наполеоновом војском. Заробљен у једној битци, Коњар би одведен у у француски логор; тамо је разликовао или да каже ко је, па да буде враћен на галије, или да буде као емигрант стрељан, што се борио против Француске. Свиди други би ту рђаво прошао. Али наш робијаш имао је самопоуздања и умишљености, а осим тога смео је свеђо да обмане, што је у овом случају вредело више него чиста савест. И тако се он са врло великом коришћу спасао. Он се толико допао генералу Сухту, пред кога су га одвели, и који је себе сматрао за доброг познаваоца људи, да га је овај чувени ратник превео у француску војску, и поставо за команданта стотог пука. У то време, када су ратни лозови фантастично скакали, бивши друг робијаша Даријуса требао је само да живи, па да једнога дана постане маршал Француске, принц, или чак као по нека другови, краљ какве посредне провинције.

У аудијенцији код Краља.

Али је њега чекала друга судбина. Дођоше рђава дана. Звезда Наполеонова поче да бледи, француска војска мораде напустати Шпанију, и ускоро се је чуло да ће Француска бити враћена Бурбонима, јер је Напалеон абдицирао. Луј XVIII је био краљ; ратови су били свршени и стари ред повраћен. То се Коњару није допадало. Зар да се задовољи скромном мајорском пенизјом? Зар да се реши да живи у миру, да гаји своју баштицу и сеће се старог позива? Обазривост му је то саветовала; јер, тражити какав посао подлазај у времену кад осетљива и охтроумна аристократија са свију страна тражи своја стара права, било би опасно. Коњар се посаветова са Розом Марсеи, која га не беше напустила, и реши се најзад дрско да се пастави у Паризу, под именом грофа од Свете Јелене.

Из почетка, у неролу Ресторације, све је ишло добро. Толико је фантома тада изашло из толико заборављених гробова, да на њих нико није обраћао пажњу. На свију крајева Француске појављивали су се представљени нелиних руинираних породица, или утамене славе, тражећи која конфискована имања, ко своју положај на двору, а који нан положај у војсци, помајући друге преперуке до те, што је изгубио све сродиике на гилотини, или што је викао *Живео краљ*, „сасвим тихо" за време Узурпаторове владе.

Грађ од Свете Јелене није тражио ништа друго, до да њави Његовом Величанству готовост да умре за краљевску ствар. Краљ прими врло пријатно овога „потомка" старих јунака, и Коњар је морао да осети особито задовољење, док је између орденјем и гурајући најнижу господу проласиио кроз сне Тилерије, у којима је нешада, као прост гренадир, чувао стражу на вратима Комитета за чување реда.

Али на колика да је биза његова смелост, ипак је знао да ће доћи тренутак, кад ће морати опкладати своје име, и с тога се реши да набави хартије за иденгификовање. Роза Марсеи се сећаше да је прави грађ од Свете Јелене водио пор кло од Сен-Пјер-Дишмеи-а, села у Вандеји, чије су архиве мора бити изгореле за време Револуције. Коњар се с тога обрати тамошњем мэту, који му одговори да је архива недирнута, али да у њој нигде нема имена Свете Јелене. Стари робијаш остаје без иманих хартија све до године 1814, када чу да су Пруси запалили Соасонску општину и да ни једна хартија није спашена.

Лажни грађ од Свете Јелене отпутова одмах за Соасон. Сиђе у пријму *La grosse-tête*, наручи богат ручак, нареди да зову кућарицу, збуњену доласком тако великог господина, који на својој униформи, поред крста Св. Луја, носи крст *Легије* части и много другог ордења. Један јакет стоји попишно иза његове столице; јер, је за ту улогу, Цјер ангажовао свога брата Александра, рђавог човека, који је пробао разне занате, и нигде се није скрасио.

Фамилијарним тоном, плаћеним путним запита кућарицу да није чула за један догађај, који се догодио пре четрдесет година у њеној кући: једна врло велика дама, путујући са својим мужем и сватом, заустављала се у кући La grosse-tête, и ту дошла на свет једног сина.

„Та је дама била моја мати, добра жена, додаје добродушно грађ од Свете Јелене, а дете, то сам ја."

Кућарица је збуњена чашу коју је учинио њеној кући један тако велики господин, да ту прави угледа света; али иман признаје да никад није чула за тај догађај. Грађ, продужујући причу, каже да је у тамошњој цркви крштен, и да дао сестре једино зато у Соасону да види место у коме је рођен и да узме, помоћу регистра општинског, своје крштено писмо. Хоће да види који су му били сведоци у цркви и, ако су у животу да их богато награди. Али му на то кућарица рече да ће то тешко ићи, јер су сви стари регистри изгорели, што ствара много непријатности тамошњим људима.

Грађ је то и очекивао; он показиваше велико негодовање и праћен лакејом оде у општину, распитиваше се код чиновника, уверн се да ништа није спашено, тражаше доказе, бешњаше, обавештаваше се, и тек се онда умири, кад му рекоше да се крштено писмо може наменити свечаночитном познатих лица. „Господин грађ треба само да се обрати своме нотару и, на потпис шест часних сведока, добиће документа", рекоше му у општини. Он се одмах врати у Париз и код нотара Моранда, сведочанство је поднесе неколико дана написано и потписано најзвонкија именима. Не зна се која су та имена, али је сигурно да су се под њима крили грађови другови са робије: Ле Гро, Ла Русад, „Мајнаров сан" и други, које је овај нашао на парискоj палдрми и узео за ту сврху.

Даиле сад му ниако ништа није могао. Али једнога дана Наполеон побеже са острва Кабе и за двадесет дана поврати своје царство. Овај акт тога великог човека поремети многе људе; али нико није био толико уплашен, као гроф од Свете Јелене.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

У публици се чују гласови које су пустили полицијски чиновници да сам ја лажно доктора Терија и да сам му, тако рећи, утрапио у руке алатке за праљење лажног новца. Нека се читалац сети онога што ми је под Бујена одговорио над сам покушао да га одвратим од те важне радње, и онда нека цени да ли је Терије такав човек да се може навести.

У једној престоници тако многољудној као што је Париз, има врлично сумњивих места; то су она места где се покварени људи састају. Да бих те људе могао видети и надзирати, ја сам намерно посећивао сва та места мењајући често име и одело као човек, коме је потребно да се сакрије од полиције, и сви кафанџије, који сам тамо пијао, мислили су да сам од њихових. Уверени да сам утекао из каног затвора, они су се марљиво трудили да ме чак и крију, јер не само што су имали у мене повереља него су ме и волели; они су ми такође казивали своје планове и само зато, да се не би излагао већој опасности, пошто сам побегли хапсењи, нису ме позвали да учествујем у њиховим делима. Међутим, као што ће се видети даље, нису били сва подједи рачуна о томе.

Било је већ неколико месеци како сам се био предао тајним истраживањима кад случајно срећем Сен-Жермена, онога

који ме је својим постатама толико пута запрепашћивао. Са њим беше неки Буден нога сам видао као ресторатера у улици Прувер, и кога сам исказано као што се обично познаје кавеџија код кога с времена на време свраћамо да се за паре поткрепимо. Он ме је лако позвао и пре ни онако, замишљајући, али ја га примим хладно. „Јесам ли вам што учинио, рече ми он, те ми тако одговарате? — Не, али сам дошао да сте били полициски шпијун, — То је истина, био сам полициски шпијун, али, над дознате узрок, сигуран сам да ми нећете замерити. — Како је, прихвати Сен-Жермен, нећеш ми замерити. Буден је добар човек, ја јемчим за њега као за себе. У животу има често ствари које се не могу избећи. Буден је примио то место, о коме ти говорим, само да би могао спасти брата, а ти треба да знаш, да ја он рђав, ја му не бих био пријатељ.“ Примио сам објашњење Сен Жерменово као умесно и општио сам са Буденом.

Сен Жермен ми је непрачао шта је радио од последњег одласка који ми је учинио толико задовољства. Поштo ме је похвалио како сам вешто утекао каза ми да је, над сам ја затворен, добио старо место, али да га је изгубио поново и да је остао на улици.

Заводио сам та да ми каже што о Бланџиу и Дилању. — Мој пријатељу, рече ми он, обојица су погубљени у Бос-у. Кад рече да су ова два разбојника искусили казну за своје злочине, било ми је још једино жао, што гилотина није одрубила главу и њиховом саучеснику.

Поштo исправљено исполико лажа пина ми се растадосао. Видевши ме рђаво обученог Сен-Жермен ме на растанку упита шта радим, и, кад му ја рекох да не радим ништа, он ми обећа да ће водити рачуна о мени ако се узалуд неће прилика. Приметим му да је боље да се не састајемо одмах јер нас могу похватати. — Видећеш ме над тп хоћеш, рече ми он; ја чак тражим да ти к мени дођеш“. Кад сам му то обећао даде ми адресу, а не заната ме за моју.

Сен-Жермен није више за мене био страшан и реших се да га не губим из вида, јер ако хоћу да гоним злочинце нико није у мојим успоменама јаче записани него он. Одлучио сам се да спасем друштво од једног таквог неваљалца који су тад плаћали престонаци. Беше то једно време над су се крађе свију врста страшно умножиле, није се говорило ни о чему другом до о одметим ставцима, пробијеним дућанима и о обореним затварачима. Више од двадесет вечера били су једно за другом одвежени из улице Фонтен-о-Роа и нико се није могао пронаћи крадљивац. За читав месец дана полициски службеници су постављали у тој улици заседе, али баш пре ноћи, кад су заседе дигнуте, вечери су опет одвежени. Изгледало је то као неко зачињавање полиције. Онда узмем ја на себе да крадљивце похватам и, на велико незадовољство сних Аргуса са која Нор, за кратко време успем да их предам правди и сви буду осуђени на робију. Међу њима био је један који се звао Картуш. Не знам да ли је на њега утицало име или је имао нечега наслеђеног; може бити да је био потомак чувеног Картуша. Остављам гепеалогима да реше то питање.

Сваки дан сам чинио открића; у затвор су улазили готово само људи који су по мојим обавештењима похватани, а никоме од њих не падаше на памет да што на мене несумња. За сам обично тако радио да се није могло ништа дознати о мојој улоги; готово сви које сам познавао сматрали су ме као најбољега друга, а неки су се сматрали још за срећне да ми кажу своје планове и за задовољство да општо самном, мислећи да ме само питају за савет. Обично сам се с њима састајао иза варошких зидова. Једнога дана кад сам њиво путем пан нарочи застукан ме Сен-Жермен; Буден беше још с њим. Позвасне ме да ручамо: примим, и о вину они су имали част да ми предложе да будем трећи у једном разбојништву. Требало је „експедирати“ два старца који су заједно стаповали у улици у којој и Бурдел, у улици Прувер. Сав дрхтајући од овог њиховог поверења благосиљао сам вишњу силу што их је упутила и мени. Прво сам се устезао да уђем у овај њихов план, али на крају направим се да пристајем, и уговоримо да се само чека згодан моменат на да се извршп. Поштo смо тако уговорили да ћемо Сен-Жермену и његовом другу да вићења и, решен да спречим злочин, похитам и известим г. Хавриа, који ме позна одмах да би чуо најсигурније појединости о предмету за који сам му јавио. Он је прво хтео да се увери да ли сам ја доиста познат њи, може бити, да сам ио рђаво схваћене ревности прибегао пропокацији, напоређу лутио сам се на то, јер писах нмпо никакви други подстрек, и он прими моју изјаву као истинпту и рече ми да је задовољан, али ми нпак одржа један говор о агентима провокатора, који ми прође кроз целу душу. „Запамтите, рече ми г. Хаври на завршетку, да су провокатори у друштву најгора божја казна. Кад у друштву нема провокатора злочине прпе само одважни, јер их само они и могу смислити. Слаба бића могу се навести, подстрекнуте, и да их човек упропасти често је довољно само њима ослонац у каквој њиховој страсти или у њиховом самољубљу, али у том случају, онај, који употребљава то средство, јесте авер човек, он је прави криви и њега треба ухватити. У полицији, додаде, он боље је не радити ништа него радити то“.

Ма да ми ова лекција није била потребна нпак се захвалим г. Хаври-у, који ми препоручи да одмах пдем за оним разбојницима и да их на сваки начин разбојништва и да не дозволим да ме спречим да не напрше нпмпшљено дело. „Полиција, рече ми он још, установљена је колико да уништава злочине толико и колико да спречава да исто и да их благовремено спречава да исто и да их благовремено спречава да не чпне кривична дела, и боље је увек спречити пре него после.“ По упутствима која ми је дао г. Хаври, оставио сам да прође један дан а да се не видим са Сен-Жерменом и Буденом. Рачунао сам, зато што је то дело требало да им доносе доста пара, да се неће зачудити ако буде мало нестрпљив.“ Кад је пеђедном да буде упитао сам их сваки пут кад сам били заједно. — Кад? одговарао ме Сен-Жермен; Крупка још није зрела, а над буде време, додаде он познајући на Будена, онај ће то известити“ Имала сам још неколико састанака, али се ништа не реше; упитам их још једном као обично. „Ето, сутра, одговори ми Сен-Жермен, ми ћемо те чекати, на да тачно решимо“.

Уговорпмо да се састанемо пан Париа и на уречпно време спупсмо се. „Слушај, рече ми Сен-Жермен, ми смо размишљали о ствари, она се не може извршити сад, али ми нпамо да та предложимо једну другу, и ја ти унапред нажем да будеш искрен и да одговориш одмах са да или не. Ако пре но што почнемо разговор о предмету, који нас је довео овде, мораш ти поверити нешто што смо дознали јуче. Каре, нога си упознао у Трбљани, каже да си ти остао био у Трбљани под условом да служиш полицији и да си тајни агент“.

На ове речи „тајни агент“ стаде мо нешто гутити, али брзо се поправим и за срећу оних не пријетиле ништа и ако ме је Сен-Жермен посматрао и очекивао шта ће одговорити, присуство духа које ме није никад остављало, поможе ми да најбоље одговор. „Изненађујем се, рекнем му што ме сматрају за тајног агента, знам изпор те приче. Ти ше знаш, ја сам трбље бити пребеден у Бисетр, на путу сам утекао и остао у Паризу јер писам имао чиме ићи даље; човек који да живи где има прихода. За нестрељу ја сам био прпнуђен да се крпјом и прескачпћи се сачувао сам се од потера. Али, увек има по некога који ме познаје, на пример они с којима сам живео у пријатељству, зар међу њима није се могао наћи неко, који би, из пната или из корпсти, желео да ме достави те за ме ухвате? Да бих се од тих обезбедио увек сам онима, за које сам мислио да то могу урадити, говорио да служим полицији. — Ето, који је неправан! прихвати Сен-Жермен; ја ти верујем и за доказ да имам поверење у тебе упознаћу те са оним што имамо да радимо вечерас. На углу улице Енгиен и Отеил стапује неки банкар пред чијом кућом има доста велика башта, која нам може корпсно послужити и за напад и за бегство. Данас банкар није код куће, а касу, у којој има много злата, сребра и папира, чувају само два човека; решили смо да је похарамо још вечерас. До сад нас има тројица ти ћеш бити четврти; ми смо рачунали на тебе, а нпко би одбио доказао би да си тајни агент“.

Не знајући шта ће још бити ја пристанем одушевљено. Буден и Сен-Жермен погледаху да су задовољни. Ускоро дође и трећи нога писам познавао. То је био неки Дебен; и ако је имао породицу нпак је се заборавио те су га они неваљалци навели на ово. Поче се разговор, говорило се о свачему, а ја сам примишљао нако да се похватају на делу, али сам се нпома напеданио над нам пријном плаћања троица Сен-Жермен рече: „Пријатељи, кад је у питању глава, треба

бити обазрив; данас ћемо извршити уговорено дело, а да би успели ево како сам ја решио и сигуран сам да ћете ви сви одобрити. Око поноћи ми ћемо сви четворица ући у кућу; Буден и ја узимамо на себе унутрашњост, а вас двојица останите у башти спремни да нам помогнете у случају потребе. Ако нам овај посао пође за руком, као што ја мислим, имаћемо од чега живети дуже времена. Али за нашу узајамну сигурност потребно је да се не растајемо до часа извршења дела".

Како сам се ја правио да нисам добро чуо, Сен-Жермен понови ову последњу реченицу. Сад, помислим у себи, не знам како да се извучем; шта да радим? Сен-Жермен је био човек врло дрзак, жудан новца и увек готов да проиђе много крви само да до њега дође. Није било још десет сати пре подне, до поноћи било је још дуго, те сам се надао да ћу за време докле чекамо улучити неки прилику да се искрадем и да известим полицију. Ма шта да буде нисам имао куд, пристао сам био на предлог Сен-Жерменов и нисам му ништа приметио ни на ову смотреност, која је била најбоље јемство да неће нико одати ствар. Кад је видео да смо сви његовог мишљења Сен-Жермен, који је својом одлучношћу и разумношћу био стварни вођа дружине, рече нам са неколико речи да је задовољан. „Мило ми је рече он, што сте такви, а што се тиче мене ја ћу чинити све што од мене зависи да заслужим да будем дуго ваш пријатељ".

Договорисмо се да сви идемо у његов стан и од улице Сен-Антоан поселамо у један фијакер који нас одвезе до пред његова врата. Стигав попесмо се у његову собу где смо требали остати до поласка. Затвор и између четири зида, лице у лице са овим разбојницима, нисам знао коме свецу да се молим; било је немогућно наћи неки изговор за излазак.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Председник општине гуњачке, у срезу азбуковачком пита:

I

По § 6. грађ. с. п. кметови села, који општину сачињавају, суде са два одборника или два часна грађанина спорове у свом селу до 10 дин. закључно, — а по § 13 грађ. с. п. пресуда кмета селског одмах је извршна. Закон о таксама код оп. власти, тбр. 359 у спору предвидно је под „а" до 20 дин. таксу у 1 дин. Кад је овако прописао закон о таксама долази питање: може ли оп. суд наплатити ову таксу од једног дин. коју селски кметови суде и наплаћују без писмене пресуде; исто тако потребно је знати и то, *кад је општина састављена из једног села* и нема другог села, могу ли кметови судити овакe спорове до горње вредности.

II

По члану 110 закона о општинама, кмет може непослушног казнити осудити на 24 сата затвора, или од 1 до 5 дин. новчане казне. — и пресуда је извршна, а по чл. 111 истог закона извештавају оп. суд, који уводи у протокол суђења. Појам непослушности много је растегљив и неограничен, и може се у овоме често учинити злоупотреба дане им власти, и овакe казне један грађанин може искусити половину дана у једној години, и неједнако се ово може код кметова примењивати по личном расположењу, независно од суда и жалбе; исто тако није јасно речено, какво саслушање за ово треба имати, и требају ли докази па да неко буде кажњен, а да се не би повредила уставна права грађана.

Молим Уредништве Полиц. Гласника за објашњење и мишљење по овој страри.

— На ова питања одговарамо:

I

По чл. 24. закона о општинама од 24. марта, 1866 г. за место, из којега је главни кмет (председник) није биран кметовски помоћник, па је, по томе, по чл. 41. истога закона, председник и био прва месна власт у селу из којега је он.

Они кметови (председници) и кметовски помоћници, имали су по чл. 41. поменутога закона право суђења за потрице до 100 гроша чаршијских, а сем тога помирљиво су расправљали тербе, које би се породило због њива, крчевина, забрана и других сличних потраживања.

Пресуде за потрице постајале су извршне, а оне друге тек онда, кад их општински суд одобри.

Изменама § 6. т. д. грађ. суд. поступка од 17. јануара 1876. дато је право сеоским кметовима, *кад је општина састављена из више села*, да суде грађанске спорове до 10 динара остављајући и даље и оно право из чл. 41. зак. о општинама.

О местима, која су сама сачињавала општину, као што су вароши и велика села, закон није истина, можда изречно рекао, али је очигледна ствар, да је ту суђење оставио самим општинским судовима.

Потврде за овако гледиште налазимо донекле у последњем ставу § 13. грађ. суд. поступка, који такође помиње само пресуде сеоских кметова, а то се види и из чл. 103. и 109. закона о општинама, где се предвиђају дужности председника општина, али где се о суђењу до 10 динара не вели ништа.

Не би се, у осталом, могла ни објаснити потреба, да се ова суђења пренесу на поједине кметове и у оним местима, где постоји општински суд, као непосредна местна власт, нити би се то дало поклопити са чл. 100. зак. о општинама.

Према томе, кметови оних општина, које су састављене из једног села или вароши, имају учешћа у суђењу ових спорова до 10 динара само као чланови општинског суда.

Ово исто важи и за случајеве из чл. 24. и 26. зак. о чувању пољског имања. Такса за њихове пресуде не би се могла наплаћивати, кад се у т. 359. говори о суђењу код општинских судова, а не и кметова.

II

Уставом од 5. јуна 1903. године, који у своме члану 11. поставља правило, да нико не може бити осуђен, докле не буде *надлежно саслушан* или законим начином позван да се брани, уведен је у живот закон о општинама од истог дана, који у својим члановима 109. и 110. дозвољава, да кметови и председници могу изрицати извесне казне над непослушнима, и да су њихове пресуде одмах извршне.

С обзиром на прилике, у којима се налазе председници и кметови кад изричу казне у смислу чл. 109. и 110. закона о општинама, не може се тражити, да они воде формалне извиђаје, какви се траже полицијском уредбом и кривичним судским поступком.

То се не може, велимо, тражити од њих, јер они ове казне махом изричу ван општинске суднице, много пута и ноћу, н. пр. приликом гашења пожара, у пољу приликом разних извиђаја, кулука и томе слично, те је физичка немогућност да се непослушни писмено саслушавају и пресуде доносе, него је довољно кад се *усмено позову од стране кметова или председника да се бране за непослушност*, па се они, по оцени оних, не могадну одбранити.

Овакав поступак задовољавао би чак и наређења чл. 11. Устава, јер се и тамо само тражи да се некоме пружи могућност одбране, а не вели се на који ће начин она бити.

Ако би се хтело рећи, да је то регулисано полицијском уредбом и кривичним судским поступком, онда се на тај приговор пружа тај одговор, да је законодавац овим специјалним законом пружио ова права кметовима и председницима и поред овакве уставне одредбе, и да је овакав закон обвезан и за власти и за све остале, све и да би био у супротности са самим Уставом.

Према томе могло би се истаћи питање: да ли закон одговара одредбама уставним, али се никако не би могла оспорити његова важност, кад му не оскудевају услови из чл. 35. Устава, пошто су вршеном ревизијом закона о општинама од 1903. и 1905. па и оном од 24. децембра 1909. године ипак задржате одредбе из чл. 109. и 110. истога закона.

Из ових разлога погрешно је поступање оних првостепених судова, који у опште улазе у оцену ових пресуда кметовских и председничких, по жалбама осуђених, па их чак и ниште, јер они на то немају права, пошто су ове осуде извршне и против истих нема места жалби.

Наравно, да се судска надлежност не искључује у случајевима чл. 28. Устава, кад се подигне тужба против поменутих часника, ако они нису пружили могућност дотичнима да се *умесно бране*, или су учинили какву другу повреду права појединаца својим незаконитим радом.

Кад је, дакле, закон о општинама донесен суделовањем оба законодавна фактора (чл. 35. Устава), онда је он по чл.

117. Устава обвезани и за судове и они га морају вршити онако, како он гласи, све дотле, докле се но би укинуо на начин, који одређује чл. 116. истог Устава.

Нарочење чл. 9. Устава, нема ничега заједничког са случајевима из чл. 109. и 110. јер ово говори о *приговору* а овде је у питању *осуда*.

Према овоме, кад год има оправданих разлога, чиновна и проседења могу вариџати усмене осуде по чл. 109. и 110. поменутога закона, пошто кривца позову усмено да се брани, па њиу да он своју поступак није могао оправдати, а осуда је међутим, неоходне потребна ради реда, безбедности или одржања угледа власти.

За овакав закончитв рад они не би требали одговарати, ма да многи државни судови другчије гледају на ову ствар

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај из примене закона о суводземним јавним друмовима.

Окружна скупштина једног округа, донела је одлуку да се извесни путови не признао за окружне путеве, већ да остану или државни или општински.

Надзорна власт налазећи да је ова скупштинска одлука противна чл. 2. зак. о јавним суводземним путевима задржала ју је од извршења. И Министар Унутрашњих Дела, усвајајући ово решење надзорне власти, послао је предмет Државном Савету у смислу чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова.

Државни Савет разматривши овај предмет нашао је: да решење надзорне власти не одговара закону, јер они путеви према чл. 2. закона о јавним суводземним путевима треба да дођу у ред државних а не окружних путева, и да према томе и њихово одржавање у исправном стању не може пасти на терет округа, већ на терет државе, с тога је, а на основу чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова донео одлуку: да се решењем надзорне власти поништи.

Одлука од 10. августа 1912. г. Бр. 5969.

Имају ли полицијски чиновници право на подвознину, кад врше службени посао ван круга њихове редовне службене дужности?

Решењем Министра Народне Привреде од 7. јула 1910. г. № 2311, одређен је Љ. К. начелник среског, за члана комисије за процену штете причињене Бор. Рудником окољним селима.

По спрошеном послу Љ. К. обратио се Министарству Нар. Привреде, да му се исплати 118 дин. на име дневнице и подвознине.

Министар Народне Привреде признао му је само право на дневнице у 60 дин., а од осталог тражења одбио га је на основу чл. 27. зак. о дневницама, подвознини и селидбени држ. чиновника, пошто он ужива стални годишњи додатак за држање коња и путовање по срезу, у коме је и овај посао вршио.

По изјављеној жалби Државни Савет поништио је ово решење Министарство са оних разлога:

Кад се из аката види, да је жалилац решењем Министарства Нар. Привреде од 7. јула 1910 год. № 2311. одређен за члана комисије за процену штете причињене Борским Рудником окољним селима, онда жалиоцу припада право на подвознину по чл. 1, 5, и 9. зак. о пошгвима и селидбени држав. чиновника, пошто је он овај посао вршио ван места свога становања и који не спадају у његову редовну службену дужност као начелника среског, што му је и сам Министар у свом решењу признао, јер му је признао право на дневницу по чл. 13. пом. закона и исту исплатио. И кад је жалилац по самом признању Министрову, имао права на дневницу, онда је морао имати права и на подвознину — калометражу, те му министар није могао ово право оспоравати на основу чл. 27. пом. закона, кад жалилац овај посао није вршио у својој редовној дужности заиста има свој додатак, већ је као комесар вршио сасвим засебан посао који по закону не долази у делокруг начелника среског.

Одлука од 3. августа 1912. године Бр. 4500.

За наплату општинског дуга не може се узети у опис и продати општинска шума без одлуке збора, одобрења Министра Народ. Привреде и Државног Савета.

Извршном пресудом неготинског повереног суда од 1. маја 1910 г. Бр. 10004, осуђена је општина голубачка да плати Ј. М. дуг у 3865.25 дин.

За наплату овога дуга начелник среза поречког узео је у попис и продао општинску шуму, коју је купио М. Ј. из Голубинца. Противу продаје није било жалбе у законом року.

Пу Министар Народне Привреде према чл. 2 и 62 закона о шумама, народно је да се продаја ове шуме задржи од извршења и да се дуг што га општина има плаћати по судској пресуди, исплати из готовог новца што га општина има, налазећи да је одређивањем да се шума прода повређен чл. 62 закона о шумама а да се тиме изигравају и законска наређења о претходном одобрењу продаје од стране Државног Савета (чл. 33. закона о општинама) и Министра Нар. Привреде (чл. 69 закона о шумама и 39. правилник о сечи шума).

О овом извесно је решењем и купца и општину.

Против овога решења изјавили су Државном Савету жалбу и купац и пуномоћник општински, и у жалби навели: да је Министар овом својом одлуком прекорачио круг своје власти, јер је решавао о предмету о коме није имао права да решава, пошто је по §§ 501. и 502 грађ. суд. пост. само суд надлежан да оцењује је ли пресуда правилно извршена или не; да је позивање Министрово на чл. 2 и 62 закона о шумама неуимено; и да је новац што га општина има, према одлуци Министра Просвете, искључиво намењен за подизање школске зграде.

Државни Савет нашао је да је решење Министрово на закону основано, па је жалбе као неумесне одбацио.

Одлука од 24. августа 1912. год. Бр. 6516.

Случај спора око надлежности за разматрање решења Управе гр. Београда. (Сукоб о надлежности између Министра Ун. Дела и Министра Грађевина).

Пресудом Суда општине града Београда од 19. септембра 1911. г. Бр 20498, кажњен је Н. Н трг. из Београда, са 100 дин. новчане казне на основу чл. 3. грађевин. закона, §§ 4. и 25. позив. уредбе зато, што је на свом имању без дозволе подигао једну зграду за становање противно чл. 4. тач. 1. грађев. закона.

Решењем Управе града Београда од 18.-XI-911. Бр. 145, осмажена је пресуда суда општине града Београда с тим да казна по истој буде 50 а не 100 дин.

Противу овог решења Н. Н. је изјавио жалбу Министру Грађевина, коју је Управа гр. Београда решењем својим од 28.-I- 912. Бр. 45. одбацила као неблаговремено поднету, пошто није надлежној власти поднесена у року од три дана од дана саопштења.

И противу овога решења изјављена је жалба Министру Грађевина. Но, Министар Грађевина није се ни упуштао у расматрање исте налазећи да он зато није надлежан већ Министар Ун. Дела. Како се и Министар Ун. Дела одазио за ненадлежног, Министар Грађевина упутио је цео предмет Држав. Савету да он одлучи но је надлежан.

Државни Савет разматрио је предмет овог сукоба о надлежности па је нашао:

Да се на пресуде суда општине града Београда од 19.-IX-1911. год. Бр. 20498, која је над жалитељем Н. Н. изречена, види, да је он кажњен за дело из чл. 3. и 4. тач. 1. грађев. закона за град Београд. На како је за разматрање пресуда и решења као и за сва питања која се расправљају таквим решењима по чл. 8. и 35. поменутог закона надлежан Министар Грађевина, — то је Државан Савет на основу тач. 7. чл. 144. Устава, тачка 7. чл. 5. закона о уређењу Државног Савета и чл. 32. свога пословника решио: да је за расправу покренутог питања надлежан Министар Грађевина.

Одлука Државног Савета од 24. августа 1912. год. Бр. 6483.

К. И. Б.

Разумевање § 673 грађ. законика. — Рок тужбе за прече право куповине.

(Одлука опште седнице Касац. Суда од 24. априла 1912. г. Бр. 5394.)

Светислав Т. у тужби навео је, да је његов отац Михаило Т., продао једну њиву Мих. Првуловићу, но да он, као сиан продавчев, према § 673 грађ. зак. има прече право откупа ове њиве; па је молио суд да пресуди: да он има прече право откупа поменуте њиве, по-

закуња у допоље 930 дин., као потпуну цену спорне њиве.

Пресудом је суд пресудио био: да се тужилац Светислав од тражена прочег права откупа означеног имања одбије, као тражења ничеовлог. Апелационни суд одобрио је био ову пресуду.

Но, по жалби тужиоца Касационог је Суда ова разлога:

Сматрао наређења § 673 грађ. зак. да се тужба за прече право куповине има поднети за 30 дана од дана судом потврђене и објављене продаје јесте тај, да тај рок почиње од дана судом потврђене тапије о преносу имања, јер се према наређењима §§ 292.—295. грађан. зак. пренос непокретног имања искључиво врши преиначењем и потврдом тапије, зато је потребно да Апелационни Суд, с обзиром на овакво разумевање наведених законских прописа оцени, да ли је тужилац изгубио право на тужбу за прече право куповине, а оно тим пре што је уговор о продаји и куповини закључен између купца Прибановића и продавца Михаила Т. потврђен само неспорним судијом, од кога је одузета надлежност потврђивања тапија, а не судом, коме је то стављено у дужност.

Апелац. Суд није усвојио ове примедбе, већ је дао следеће против-разлоге: Апелац. Суд у пом. својој пресуди § 673. грађ. зак. а у изразима: „*за 30. дана од времена продаје судом потврђене и објављене тапије*“, дао је смисао тај, да одређивање рока за подношај тужбе о праву прокупа, по суштини своје значи то, да се тај рок има да рачуна од дана када је продаја постала јавна. Даље, да тај рок мора дан да сазнања за извршену продају, а тај дан сазнања узима се да тече од дана када је суд продају потврдио. У овом конкретном случају од дана када је неспорни судија потврдио уговор о куповини и продаји, јер сходно наведеног законског прописа није тај да се судска потврда мора односити *само у погледу издања тапије на да се тај рок има рачунати да тече од дана када је тапија судом потврђена, већ да се односи на сваку судску радњу, која има за предмет потврду оваквих правних послова.*

Међутим одељење Касац. Суда ово питање о дану када се тај рок од 30. дана у § 673. грађ. зак. има да рачуна, узима сасвим друго становиште. *Ово налази, да тај рок почиње од дана судом потврђене тапије о преносу имања*, и и о од дана судом потврђеног уговора о куповини и продаји, као што Апелац. Суд узима, налазећи за разлог то, што се према наређењима §§ 292.—295. грађ. зак. *пренос непокретног имања искључиво врши преиначењем и потврдом тапије.*

Разумевање § 673. грађ. зак. овако како је то учинило одељење Касац. Суда Апелац. Суд налази, да није у духу нашег закона, а то са ових још разлога: По нашем грађ. законику, пренос непокретног имања не врши се *искључиво* преиначењем и потврдом тапије од стране суда, а то се јасно види из одредаба § 285. и § 286. грађ. зак. Тако, по § 285. „*оне ствари које имају већ господара, могу се прибавити над законим начином од једног прођу на другог.*“ — на одмах у следећем пропису § 286. даље стоји: „*Оно* (т. ј. законо прибављање ствари) *бива или кад два или више њих међу собом уговор учине или кад ко наређбу учини на случај смрти или над судија тако реши или кад законом сам тако опредељена.*“

Постављајући у ова два прописа опште принципе о прибављању ствари дерогативним начином, законодавац је даље у § 292.—298. гр. зак. регулисао специјално питање о прибављању непокретног имања, па је у поменутим прописима као и решењу од 16.-IV-1850. Бр. 571. (Збор. V стр.. 126), установљавајући баштинске књиге наредио, да, преиначење непокретних добара неће имати снагу и важност ако се тако није у баштинске књиге унело“.

Но, одмах по том, не могући да одмах увеле баштинске књиге, да би задовољно ону потребу којој би баштинске књиге имале да служе, законодавац је издао друго решење од 13. јуна 1850. г. Бр. 1197 (Збор. V стр. 259.) у коме наређује: „*да до установљења баш. књиге... судска потврђења тапија и других уговора о преносу* права притежања имају ону исту правну важност коју и убаштињење по §§ 292. и 298. грађ. зак. имају“...

Даље, место баштинских књига, законодавац је сада установио нарочиту групу исправа, које би представљале баштинске књиге, до установе оних, а то су: *тапије и други судом потврђени уговори о преносу.* Из овога се јасно види да законодавац ни једној ни другој групи исправа није дао какво првенство, нити је пак међу њима учинио какву разлику. Он их је узео да само привремено заступају баштинске књиге, *а као гаранције за уговорима прекос непокретних ствари, законодавац се задовољно само у судском потврђивању тих исправа...*

Према овоме, када како судом потврђена тапија тако и судом потврђен уговор о преносу непокретног имања имају по нашем законику потпуно исту правну важност, — онда се овај рок у 30. дана предвиђен у § 673. грађ. зак. за прече право куповине има рачунати од дана кад судом потврђене тапије, или пак од дана када је уговор о куповини и продаји судом потврђен. На како је у овоме спору тужилац Светислав тужбу којом је тражио прече право куповине спорног имања поднео суду после 30. дана пошто је уговор о куповини и продаји истог имања судом потврђен, — то се он од тужбеног тражења има и одбити, као што је Апелац. Суд и пресудио. А овакво мишљење усвојила је Општа седница Касац. Суда од 20. маја 1910. г. бр. 6425.

Касац. је Суд у општој својој Седници од 24. априла 1912. г. бр. 5294. одбацио ове противразлоге, а усвојио примедбе овога одељења.

У смислу горњих примедаба, Апелациони је Суд, преиначавајући пресудењу пресуду, пресудио: „да тужилац Светислав има прече право куповине спорног имања његовог оца Мил. Томића...“

Један случај примене § 471. тач. 4. грађ. суд. поступка.

(*Одлука Касац. Суда од 5. Сент. 1911. бр. 10501.*)

Јеленко Ђ. из Ć. тужбом својом навео је, да је од станка Ђ. купио један плац за 150. дин. још 15. јуна 1907. год. и куповину цену му потпуно исплатио; па је тражио да суд осуди продавца да му изда тапију, пошто по уверењу суда општине с. Бр. 342. 1911. г. има довољно земље по § 471. грађ. пост.

Тужени Станко навео је, да је донета тужиоцу продао спорни плац за 150. д. и примио новац, али како по § 471. гр. суд. пост. нема довољно земље, то му ни тапију није могао издати и стога је положио куповину цену, те да се уговор о продаји и куповини раскине.

Првостепени је Суд осудио био туженог Станка, да у року од 30 дана изда тужиоцу Јеленку суду потврђену тапију на спорни плац, што ако не учини у остављеном року, да тужиоцу судска пресуда служи као основ за убаштињење.

Но по жалби туженог Станка, Касационни Суд примедбама својим од 5. септембра 1911. бр. 10451. поништио је ону пресуду првостеп. суда са ових разлога: Пресуда првостеп. суда не одговара закону, јер је изречена на непотпуном испитају, противно § 166. гр. суд. пост., а на име уверење суда општине с. не одговара прописима од 4. фебруара 1877. Бр. 354, прописним за извршење тач. 4а § 471. грађ. пост., јер је према тач. 11. истих правила, суд општински био дужан да у опом уверењу назначи и то: да ли је туженик Станко, како у време закљученог уговора тако и сада имао још коју пореску главу у њиви, која је са њим на задружном имању живела, и ако је имао, да ли је и за ту пореску главу остало онолико земље колико закон за за спасног задругара одређује, то је суд био дужан да, по званичној дужности, прибави друго уверење у коме ће и то бити назначено. А сем тога, када се у опоме уверењу тврди, да туженик Станко има 4·70 хектара земље заједно са оном земљом коју је купио од дана продаје спорне земље на до дана издања уверења, — онда је ради правилнијег пресуђења потребно да се од суда општинског у томе уверењу које се има прибавити назначи и то, да ли туженик од купљене земље има тапију да је дакле то земље у несумњивој његовој својини, и да ли би он, сем те купљене земље имао још довољно земље ако би тужиоцу спорну земљу морао уступити. Тек кад суд опоме уверење буде прибавио, и од тужиоца на рочишту узео потребну реч, има да приступи оцени и пресуђењу.

Првостепени је суд усвојио све примедбе и даље поступио по закону.

Ј.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Мартин Сабо, банкарски чиновник, чију синоћу износило, осумњичен је за пљачку 6000 пеза из Банке Данаја Елдера, у улици Краља, у Пешти.

Ко га ухвати, добиће 40 пеза награде.

Акт Управе казненог завода у Митровици Бр. 1519.

Војислав Павловић, из Црног Клв, судски притворених у Крагујевцу, побегао је са рада. Стар је 28 година, оњађен, приземљаст, сув, у одећу од шајка.

Депеша начелства округа крагујевачког Бр. 15867.

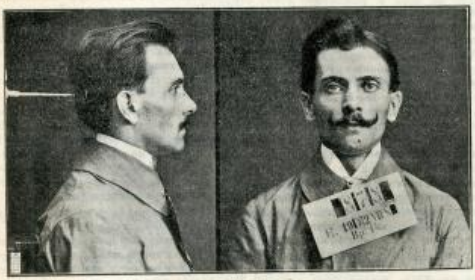

Мартин Сабо.

Мартин је рођен у Каши, у Мађарској, стар 27 година, висок 163 см. носе спеће, лица уочљиво бледог.

Акт Управе града Београда Бр. 29740.

Мартин Бургин, осуђеник митровичког казненог завода у А. Угарској, чију слику немамо, побегао је.

Мартин Бургин.

Он је стар 35 година, висок 160 см. образа хрватских у опште спеће.

Петар Стојаковић, из Земуна, осуђеник митровичког казненог завода, чију слику немамо, побегао је.

Петар Стојаковић.

Он је стар 27 година, стаса средњег и снажног, у опште приземљаст и бубуљичав по лицу.

Награда за хватање 40 пеза.

Акт Управе казненог завода у Митровици Бр. 1120.

Милан Јаковљевић, из Брусница, који одговара за убиство, побегао је. Стар је 32 године, раста обичног, у опште плав, у одећу сељачком.

Депеша начелника ср. таковског Бр. 8779.

Милован Николић, столарски радник, израшио је ране пљаче у Трстенику па побегао. Он је позајом, добро грађен, приземљаст, косе и брада проседа.

Депеша начелника ср. трстеничког Бр. 12148.

Ђорђе Нешић, из Мрамора, одговара за пљачку, али се не зна где је. Он је средњег раста и у опште приземљаст.

Депеша начелника среза јасеничког, округа смедеревског Бр. 12153.

Радован Даниловић, палча ковчића, изврши је пљачу своме газди у Арнђелову, па побегао. Стар је око 14 година, оњађен, плав.

Депеша начелника среза јасеничког, округа крагујевачког Бр. 1520.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжешћу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потеру издале, с позивом на означење броја акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Стојан Стевановић, из Прутовца, касапски момак, стар 13 година, висок, спловиш, отумарао је незнано где.

Депеша начелника среза јасеничког Бр. 14789.

Милосав, син Јове Стевановића, из Д. Љубена, отумарао је незнано где. Стар је 11 година, у опште плав.

Депеша начелника ср. моравског, округа ваљевског Бр. 11275.

КРАЂА СТОКЕ

Ђура З. Живића, из Завлаки, украден је још јаких дорастле затворене, стар 3 године, висок 160 см. на челу цветаст, са потковичним репом.

Депеша начелника ср. лајковарског Бр. 14397.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.

МАЊУП СТОКА

У атару општине шапрањске нађена је мањуп кобила, јаких хортастих, има једну руку до предњих ногу и на гребену боле јаки.

Тражи се сопственик.

Депеша начелника ср. качерског Бр. 7158.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 34. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 9. СЕПТЕМБРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Душан Р. Трифунац, начелник II класе среза ражањског, на основу § 76. зак. о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе с тим, да му се на име помоћи издаје из државне касе 30% од његове досадашње плате.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Јован Л. Илић, секретар прве класе начелства округа моравског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

СУЂЕЊЕ ПРЕД ИЗБРАНИМ СУДОМ

Кад настаје суђење пред избраним судом?

По § 157. „Кад парничари предстану суду на рочиште, одређено за извиђање и суђење њихове парнице, председник ће их понудити да се равнају или да се сагласе на избрани суд, представивши им последице парничења.... Ако на избрани суд пристану, поступиће се по глави 16. о избраном суду“.

Према овоме и пристанак на суђење пред избраним судом чини те престаје извиђање и суђење једне парнице пред државним судом по нарочитим за то прописаним правилима грађанског судског поступка, и отпочиње суђење пред избраним судом, за чију процедуру при суђењу важе, у неколико, другачија правила, као што ћемо се ниже уверити. Законодавац пак наређује председнику за то да парничаре приволи на поравнање односно на суђење пред избраним судом, што је парничење пред државним судом скопчано са већим трошковима и већим губитком времена по свршавање парнице поравнањем односно пресудом избранога суда.

Кад се парничари пред судом на рочишту сагласе, да им избрани суд спор пресуди, онда ће суд тај њихов споразум — уговор — уписати у протокол (белешку) и у свему даље поступити као у случају поравнања. Свакој парничној страни дакле издаће се оверени препис тога протокола (§ 436. при крају), па ће онда приостепени суд прекинути сваки даљи рад по том спору.

Међу тим могућно је да се парничари и ван суда сложе да им њихову расправу пресуди избрани а не државни суд. Тада парничари, не предајући тужбу односно одговор на тужбу, ни приостепеном односно општинском суду, морају саставити у писменој форми уговор о томе да им парницу, коју по закону (§ 433) може судити избрани суд, овај суд расправи, морају то писмено сачинити у два примерка, тачно у њему означити предмет, о чему ће избрани суд судити[1]) и лица, која ће судије и њихови заменици (§ 435. ал. 1) бити, на онда потврдити га код полицијске власти — 436, или код судије за неспорна дела — чл. 149. правила о поступању у неспор. делима. Све су ово битни захтеви за важност уговора о избраном суду, с тога ако који захтев није испуњен, уговор не важи и странке нису обавезне изнети своју парницу пред избрани суд.

На овај начин закључени уговор (compromissum) обвезује оба парничара на то, да им парницу пресуди избрани суд — § 437. Ако би један парничар поднео тужбу редовном суду, онда би други имао права чинити приговор да је редован суд ненадлежан за расправу спора, и тај би приговор учинио да се тужба, као ненадлежном суду поднесена, одбије — §§ 112, 49.

Наравно да и од овог уговора могу *парничари одустати*, и онда је за расправу надлежан редован суд, ако није парница о коме предмету из § 434. Једностраном одустанку нема места — § 437. У случају кад једна уговорна страна неће да поштује закључени уговор о суђењу пред избраним судом, онда ће друга страна „захтевати да полицијска власт уговор изврши“, то јест поднеће писмени уговор полицијској власти да она у смислу § 438. извести судије и заменике о избору, па њих и парничаре да позове на суђење.

Уговор да им парницу избрани суд пресуди, могу закључити само они парничари, који могу по својој вољи располагати предметом спора — § 433, а то су они, који могу лично, сами собом, дакле без заступника водити парницу — § 59.[2]) Пуномоћник може пристати на избрани суд, ако има општо пуномоћије — § 83. А оне само парнице могу се избраним судом пресудити, о чијем се предмету могу парничари поравнати (§ 433). То су пак оне парнице, у којима је у питању чисто приватно-правни интерес парничара, парнице, чијим предметом могу стране по вољи располагати. Избрани суд, дакле, ни по споразуму парничара не може судити оне парнице, где је у питању пород приватнога и *јавни интерес*, н. пр. парнице о важности односно неважности брака (§ 856. грађ. зак.),

[1]) Означење предмета, о чему ће избрани суд судити, замењује у овом случају тужбу у редовном поступку, и за то је добро да оне обухвати по могућству све оне, што се у § 94. за тужбено писмено прописује.

[2]) Законови заступници могу за своје штићенике закључивати уговоре о избраном суду. Алк. у погледу процесних радња пред избраним судом, за њих важе и прописи тач. 7., 8. и 11. чл. 75. зак. о старатељ. и чл. 94. истог закона.

о брачности деце, о атрибуцијама мужевљеве власти, о форми тестамента и др.

Али има извесних парнања, које може судити само изабрани суд. Тада се — у супротности према уговорној или законој[1] надлежности изабраног суда § 433. „могу се сложити[2]), о којој је горе било речи — нели да постоји апсолутна надлежност изабраног суда. Тако се у § 434. вели: „У следећим случајевима судиће увек изабрани суд над тој предмет преузи предност суђења општинских судова:

1., о потрици, ма колико новчана штета била, па ма и крипце било, о којој би имао окружни суд судити[3]);

2., кад је спор о синору између појединих општина, без прикрпља на вредност предмета;

3., о накнади штете због нарушеног уговора о закупу;

4., распре о стоки, кад је случај да се она помеша, или да се ко уноша у стоку;

5., распре, које би се породиле о добри ортака у почесним радњама (§ 47. тргов. зак.).

И распре при дообн имаће између задругара, у колико би се ова само њих тицала".

Према томе, а с обзиром на § 6., ако вредност оспореног предмета у спиш пробојаним парницама не прелази суму од 200 динара — изузимајући тач. 2. § 434. — онда је за суђење ових у § 434. пробојаних парница апсолутно надлежан општински или од њега одобрени изабрани суд (види § 15. ал. 5.), а ако је вредност спора преко 200 динара, онда упек суди изабрани суд, за чију су процедуру меродавни прописи §§ 435., 436., 437., и сл.

Разлог, који је руководио законодавца, да усвоји ову апсолутну надлежност из § 434, јесте у томе, што је оправдано претпостављао, да ће за спорове из § 434. бити потребно да их пресуђују људи, у које парничари имају поуздања поверења, и за које се претпоставља да познају локалне прилике и односе парничара. За правилну расправу ових спорова, због природе њихове, не тражи се толико правничка спрема, коју имају државне судије, колико чесноет, познавање местних односа, здрав разум и поверење својих суграђана, а све се то претпоставља да имају изабране судије, које сами парничари бирају.

(наставиће се)

СУДОВИ ЗА ДЕЦУ

Под овим насловом доноси: *Les Documents du progrès*, у последњој свесци следећи интересантан чланак о скорашњем закону о судовима за децу у Француској, а из пера Ferdinand Dreyfus-a, сенатора Seine-et-Oise. Како се на питање о малолетним деликвентима и у нас почела обраћати већа пажња оснивањем друштава за патронажу и другим средствима, то доносимо овај чланак држећи да ће бити и за нас од интереса.

* * *

Идеја о судовима за децу дошла је из Сједињених Држава. По том је основала Енглеску, Немачку и Италију. Закон, који тек што је усвојио француски парламенат, увешће је у нашу судску организацију, прилагођавајући је нашим обичајима: може бити реформа је могла бити смелија; но, и овакна каква је она конституише прогрес и нада ће се развити.

* * *

Прерани или превремени злочинци, није специјалан зеноменом за Француску. Сваки су крегале општег криминалитета и крегале малодобског криминалитета солидарни. „Ово страховито несклоп", као што је то рекао Alf Fouillée „знак је моралне пропасти, чије нам узеване резултате показује код створења која имају најмање личне одговорности а највише даноке за сугостиће средине".

У Паризу су највећа нарушења малолетника од 16 година: скитничење, проџачење и праћа.

Скитничење, то је школа улице, са својом децуном: порнографским или крвавим сликама, сраним призорима и саблазњивим постама. Дете је жубопитљиног темперамента; прилика или сиротиња чине остало. Огњиште без родитеља спушто је; улица је гостољубивија него ли без ода и матере, равнодушних или заузетих у фабрици. Просјак је брат скитнице; највеће обоје чине само једно. Дете—скитница, које је то научило од родитеља или професионалних, пружа руку да добије оно што му треба, ако га се не докона јукањетвом или силом.

Тада ступа у послу малих лопова која има многострука одељења: лопове који краду из дућана, несарошне или лопове из нишаја, које рекрутују и копове из нишаја, које рекрутују и копове из нишаја, које рекрутују и коп

* * *

Коморе су дуго дискутовале о избору јурадиције којој је била дужност да суди малолетнику од 13 година.

Сенатска комисија хтела је једног једног породичног судију, по американски. Сенат, на навалювање вада противставио му је јурадицију коморе савета. Из законске бојазљивости посланика је комора баш одржала за ову дилу јурадицију истражног судије: али је намостила поред њега једног известиоца, који ће имати дужност да врши истрагу о материјалном и моралном стању породице, карактеру и ранијем поступку детета, условима у којам је подизано, и мерама које би биле згодне до осигурају његову поправку. Овај ће известилац бити изабран између лица једног или другог пола, која се по дужности или по позиву интересују поправком запуштене деце.

Први пут у нашим законима жена је придружена ближе судској акцији: она постаје помоћник судије по нарадби; њено место у кабинету судије и поред њега са свим је природно, јер се тиче дечије психологије и социјалног материјалства. Тако просвећена и установљена комора савета, решавајући далеко од буке у судници, изабраће са потпуним познавањем узрока, најповољнију меру за дете: било што ће га повратити натраг породици, било да га намести код каквог лица достојног поверења, у каквам завод, у интернат, у завод за ипорално, милосрдни дом, или га предати јавној помоћи, њена је одлука изван свако идеје о друштвеном гоњењу и инспирисана једино жељом да спасе дете.

* * *

Између 13. и 18. година, дете може да буде у извесним случајевима одговорно за своју радњу. Није давно могућно сачувати га од јурадиције општег права. Нови закон није изменио правила надлежности казненог законика: он се ограничио на то да прилагоди нашим обичајима у којима је могуће американски *children courts* и енглески *juveniles courts*. Специјализане коморе допуштене да се рекрутују мало по мало магистрати психолози која ће се испрактиковати у делима малолетника. Судија ће врло тражити да процени разне елементе деликта, личног чинилаца, породичног чинилаца, недостатке васпитања који произлазе на социјалне или економске средине. Нарочито ће избегавати кратке казне без дејства и опасне, јер по речима В. Вгцуеге-а, деца се кварљиво прописаним казнама исто онако као и неказњењем.

Сауда ће бити организована специјална заседања (судиште) малолетницима ће се судити засебно и изоловано, да би се избегла мешавина са другим принцима. Ни мало публицитета, ни извештаја са сликама! Колико је будућих апаша који се западају чланцима са сликама, у којима уживају и који праже њихову судбу! Треба по свану цену избегавати да се судница не преобрази у салу за представу а мач за оптуженике у штап за параду. Ма колику пажњу да обраћају судије на то, ипак суђење малолетницима у великим варошима одиеђ често личи на школе за широке порока и разврата. Ако нови закон буде строго примењен, учиниће крај овим скандалима.

* * *

Надзор над слободом потребан је орган за функционисање судова за децу. Патронажа (заштитништво) над децом, којом руководи г. Rollet, отпочела је да га практикује: имаћући право чувања малолетника који су пуштени привремено својим породицама, и дужност да над њима врши особени надзор, она је успела да задржи известан број на низбрдници. Надзор над слободом допуњује закон о судовима за децу, којима нови делегати поставу помоћници.

У суштини, успех установе зависиће од избора ових делегата и савесности коју буду уносили у вршење њихове задаће. Они треба да буду педагози који познају дечију душу, и кроз које је могу снаћи; васпитачи, прожимани величином и деликатношћу њихове задаће. Као стални посредници између породице и суда, они ће обавештавати судије о владању детета, његовом моралном прогресу, и моћиће по потреби да захтевају нову, више или мање строжију меру, према добивеним резултатима. То ће бити кореспоненти који имају јавни мандат који ни друштво поверава у циљу одбране.

* * *

Да би осигурао заштиту и одбрану малолетника који се предаје суду, закон апелује на одборе за одбрану. Ова установа функционише само у неколиним великим варошима. Она скупља у општим циљевима, представнике: магистратуре, адвоката патронаже и јавне помоћи. Органи за информацију, акцију и замештање одбори одбране, издвајају из своје средине пододборе бранилаца који помажу децу у суду и после суда. У неким повећим варошима, они пододбори прате децу и штите их.

Одбори за одбрану које је закон осниовао још више ће се генерализати. Њих ће се регрутовати и истражници које бирају истражне судије и делегати којима ће бити дужност да контролишу пуштање у слободу с надзором.

С њима ће се организовати споразумна акција за све установе предохране, чувања, старатељства и подизања.

У овоме је будућност закона. Добро схваћен и добро практикован — он сваке друге идеје — без слабости и без претеране милости, он може много да допринесе да се умањи рекрутовање криминалитета, и предупређујући нове грехове, да спречава повратне.

Ferdinand Dreyfus.

(Из „Les Documents du progrès").

Препео **М. М. Станојевић.**

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ РОБИЈАШНИЦЕ У ТИЉЕРИЈЕ

— Ж. Леноир —

(НАСТАВАК)

Дакле судбина је још против њега! Како! Зар он све чиниo да добије сјајан положај - увек старо племењско име, ласкаво Лују XVIII, гласно; исказивао своје родољубиве осећаје, невероватном ревношћу увукао се у „старо друштво", прекинуо са прошлошћу и образовао се тако реће у другу кожу, а сада да због једне Напољеонове ћуди пропадне. Осим тога, што ће овај несрећни човек нопова установити своју стару добру полицију, са којом бивши Колијар не жели да дође у додир... Дакле потребно је да се сакрије. Али како?

Ту је стаја робијаши показао свој дар: они вечери, кад је Луј XVIII напустио Тиљерије, бегајући испред трију мушкетара Узурпатора ка Лиону, праћен непоузданом својих гардиста и малим бројем верних, који су сви припадали првим породицама француским, са њима је пошао и граф од Св. Јелене...

Он допрати бижељу краљевску породицу до Гана, где је Луј XVIII, повераваљи своју судбину будућности, решио да чека крај владе Напољеонове. И за време Сто Дана, заједно са г. г. војводама од Дараса и Левиса; Г. од Воблана, Г. од Сезе, Г. де Лала — Толандала и Г. од Шатобријана, чији се одзивси дивно свет, са Лујем Осамнаестим, Берком Луја Шеснаестог и и Г. гротом од Артоа, налазио се и... граф од Свете Јелене. Он не пропушташе да присуствује ни једном устајању краљевом из кревета. да каже своју реч о ситуацији у Европи и да гледа са ниссине на сиже саслушаље, које се ниеу много журиле да заузму Француску и доведу на престо Бурбоне.

Заиста, прогнани принчеви су били играчке тако великих догађаја, да им ништа више није изгледало немогућно. Али ви се иман ипо изненадило, кад би чули да се у њиховој сјајној пратњи налази један стари грађанин Конвента, који је некада био за краљу изложен на мађој гилотини и осуђен на четрнаест година робије на галијама. Али није ништо могло да из то како, јер у малој свити краљевој није било никога, но би могао да познаје робијаша Козијара. С тога њому би врло жао кад се, после битке на Ватерлоу, пратиле у Париз. Сад је Луј XVIII имао круну у рукама и познавао своје праве пријатеље. Граф од Свете Јелене, као један од „највернијих", добио је као награду за своју верност положај потпуковника париске гарде.

Аристократија обавезује.

Изазивао је дивљење, када је на чеду своје легије, јашући на коњу, дефиловао у Тиљеријама, поздрављајући отмено покретом мача краља, који је болестан од подагре, седео на дворском балкону. Граф од Св. Јелене био је на спиза свечаностима. Та забога, он је био с кра-

љем у изгнанству у Гану! Стајао је врло добро у двору, волео га је краљ и примећен. Господа војводкиња од Ангулема се смејала на њега најграциознијим од својих ротких осмеха. И ненадашња служивља Роза Марсен беше анализовала: постала је грађица од Св. Јелене. Њен муж немарно прича да је она рођ породици Ла Фејад, старом имену и славним претцима. А онима који се чуде необичном господњином нагласку и жало чудном понашању, каже да је њи вице-краља од Мохаре. Чак и најзатвореније врата се отварају пред оним потомцима тако веденних породица, који су тешко страдали за Бурбоне!

Јер, он не крије, изгубио је скоро сво имање; његов задњи отац, љубљена мати.... пиљевали у мстеку, две сестре су налуђериле у Америци. — Он није знао да ли је жив још који из породице Св. Јелене, али је иман неролао да једним он носи сву тежину тога старог имена. Није га носио са сувише великим поносом, али иман горло. Стаповао је близу буленара, у улици Бас-Порт-Сен-Денис. Унутрашњост куће је била мало чудна, али пријатна: могао је у њој примати посете, а да не изгуби свој углед. Грађ је имао непогрешиво, право војничко држање; грађица је носила најмодернији капшпре и скупоцени накит; што се тиче ливреје, она је беше импозантна. Високи лакеј, који је пратио господу не возпитана, чинио је врло леп утисак.

Краље.

Лак успех често шкоди више него двадесет неуспеха; не треба имати сувише поверења у њему. То недико поверење у срећу, упропастило је Пјера Козијера, када је већ био на врхунцу своје каријере. Јер, кад се уверио да је сигуран од сваке сумње, он је отпочео стари занат, и вршио похаре у кућама, где је био примљен. Он то истина није вршио сам, већ је био као неки показивач банди, коју беше организовао.

За време сваре — причајући своје бајене, или удварајући се дамама, а стојећи иза какве фотеље са рукама на леђима, уснимао је он отиске од брава помоћу једне лопте од воска, коју је затим вешто остављао у џепу. После неколико дана, његови су другови снабдевени налазумна улазили у кућу и пљачкали је. Веле граса од Св. Јелене дозволавао су му да сасна тачно у које време уђу-ћани неће бити у кућу. По потреби позивао их је на ручак, да би за то време Да Русај или Мањарев Син могао на тенане да испретура целу кућу и покраде сва драгоцености.

На, кога се и не сумња...

Овај пример ће најбоље показати његове операције. Једнога дана месеца новембра 1816. године пријави се грађ од Св. Јелене господину Сержану де Самњи-у, начелнику војног министарства, с киме је био интимни пријатељ. Довео беше са собом једнога пријатеља, за кога је тражио препоруке за руску комисију у Мобержу.

Док је Г. де Самњи без предомишљања писао препоруку, грађ је као добар пријатељ шетао по кабинету и суседној сали, отварао фиоке и опазивши у њима сребрне посуђе и накит, показивао то своме пријатељу говорећи: „Гледајте само колим Вас, има стан и отвари као какав министар". А закон затвари дозволу да поиже своме пријатељу и друга одељења, на шта Самњи, који пазљиво није ово опажељи, радо пристаде. После две недеље, 11-ог децембра, грађ од Св. Јелене дође опет на посму, јер је тога дана начелник давао аудијенцију; требало га је задржати у канцеларији дело после подне и грађ је седео у једној наслоњачи, докле су многобројни посетиоци улазили и излазили. Самњи га је с времена на време љубазно запитикао какав је узрок његовој посети, али му потпуковник народне гарде одговараше: „Не узнемирујте се због мене, драги пријатељу, доћи ћу ја на ред после осталих". Тако је задржао своју жртву до вечере и над Самњи, најзад ослобођен силних посета оде у свој стан на вечеру, видо да је похарам и да му нема ни једног драгоценог предмета. А никаква трага, нити сумње на кога; у чији би мозак могла доћи мисао, да је лопов командант паришке народне гарде, који је у осталом цело то после подне провео у предсобљу министарства војног?

Роза Марсен.

Што се тичо госпође грађице од. Св. Јелене, која је у свему помагала свога мужа, можемо изнети један пример. Тридесет првог децембра, године 1817, стадоше њена кола пред пратима генерала Марти, који је становао у улици Бас-ди Рампар. Непогрешиво јакеј скочи са седишта и запита да ли је ту г. генерал и да ли може да прими г-њу грађицу. На одговор да је ту, Роза Марсен, врло елегантно обучена сиђе с кола, уђе у кућу, и би одведена у салон, док је њен јакеј остао у предсобљу. Генерал је обасу комплиментима и запита: каквом срећном случају има да благодари за тако пријатну посету? Скоро ништа; грађица је дошла да га пита за адресу генерала Мине, за кога је чула да је у Паризу и коме има да однесе једну малу молбу. Али Марти није знао његову адресу; он залуони за свога собара и нареди му да трчи у Шпанску амбасаду, да пита за адресу и да не дође без ње.

Слуга одмах отрча да послуша, и док су грађица и генерал бласкали поред камина у салону, и потсећали се старих успомена из шпанскога рата, дотле јакеј госпође је полако узимао отисаке од брава и посматрао садржину ормана. Оваквим истом јануара, шпански генерал се врати пред веће кући и непријатно се изненади, кад је сне једноке нашао празне. Више су му покрадене све вешће уништоре, седам стотина франака у злату, пеш, сребро и многобројно одело.

Али неко поремети.

Лако бисмо могли да набројимо много таквих догађаја, јер су Г. граф и госпођа Грађица од Св. Јелене, помоћући других средстава за живот, пришли сличне операције у свима кућама, где су имали приступа. Морали су продужити започети живот.. Али су они то тако вешто радили, да нико никад није довео у везу њихове посете, са крађом која је после вршена.

Један пуки случај надао је њихово делање. Једнога дана у пролеће 1818. год., кад је граф од Св. Јелене седео у својој соби за рад, пријавише му неког сиромашка, који је већ неколико пута долазио, али никако није био примљен. Граф наређи да га пусте унутра; али чим су били насамо, овај поче свеким замољарним тоном:

„Зар ме не познајеш? Ја сам Дарије, твој ненадашњи друг са галије у Тулону..."

(свршиће се)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Сен-Жермен би се одмах сетио и на најмању сумњу био је у стању да ме убије. Шта да радим? Предао сам се и очекивао сам крај, па ма какав да буде; није било ништа боље него им драговољно понагати спремање за злочин. Пиштоље метнуше на сто да их испране и поново напуне; Сен-Жермен их заседање и приметн један пар који му се учини да није више за службу, и остави га на страну. „Довео ви то друге потиранте за идем да променим ове крпуље". И он се спремаше да изиђе. — Чекајте, рекнем му, по нашем уговору нико не сме сам ићи. — Тако је, одговори он, волим кад је човек веран својој речи; хајд нођи са мном. — А она госпођа? — Закључићемо их два пут кључеви! Речено учињено; нођем са Жерменом; куписмо праха и олова, а старе пиштоље заменисмо новим и братимсо се. Тада се довршн спремање од кога сам ја дрхтао: било је страшно гледати како Будеи на једном суду од иловаче оштри два кухињска ножа.

Међутим преше је пролазило, дође и један сат и не нађох никакви начин да се извучем. Стао сам зевати, протезати се и правити се да ми је досадно; пређем у другу собу, до оне у којој смо били, легнем на један кревет нао да се одморим. После неколико трепутака изађем још уморнији од овог бесноспичења и приметим да су и сви остали расположени као ја. „Могли би да пијемо, рече ми Сен-Жермен. — Дивна мисао! повичем радостан; имам код куће једну чутуру изврсног бургошког вина; ако хоћете можемо послати да се донесе". Сви су били машљења да је то врло паметно и Сен-Жермен посла слугу портира Анети да она донесе вина. Утврдимо да пред њом ништа не говоримо и док су они обећавали да ће ућазати част моме поклону, легнем поново на кревет и писаљком напишем ове речи: „Кад изађем одавде преобући се и поостаљај нас: Сен-Жермена, Будена и мене; чувај се да те не примете и пази да покупиш све оно што будем одбацио

и да га однесем доле". Ма да врло кратко упутство је било довољно; Анета је слична примала и раније, и био сам сигуран да ће разумети све.

Анета се није дуго задржавала, доје и донесе чутуру с вином. Њен долазак изазна расположење; сваки је је хвалио и ја сам чекао да ноће и тада грлећи је додам јој писмо.

Ручали смо богато, а после тога ја предложим да ја и Сен-Жермен идемо да уназнамо место и да га испитамо за дана, како би могли спремити све што треба за случај. Овај предлог је био сасвим умесан и Сен-Жермен се не зачуди, само ја сам био предложио да узмемо једнакер, а он је сматрао за угодније њи пешице. Кад смо дошли на место, које ми означи као најгодније за напад, загледао сам га добро, да се не бих после преварио. Кад свршисмо уназнавање Сен Жермен рече да нам треба прво крви за покривање лица и унутрашње се у Пале-Роајал да га тамо купимо. Док је куповао ја се направим да ме је привила нужда и уђем у један нужник где сам имао довољно времена да напишем све оно што је било потребно те да полиција сазна злочин.

Стално ме мотрећи, у колико је то могао, Сен-Жермен ме одведе затим у једну радњу где набисмо неколико слама пива. Баш кад сам хтели уђи у њеров стан опазим Анету, сем мене нико је не би познао у новом оделу. Сигуран да ме она гледа, а пре него што ће прескочити праг, одбацим писмо и предам се судбини.

Немогућно ми је исказати сва она страховања која су ме растрзала очекујући час поласка; стрепео сам једнако да полиција не предузме доцкан потребне мере те да се злочин изврши. Могу ли сам предузети да Сен-Жермена и његове саучеснике затворим? То би била само проба без успеха; а ако се дело изврши и ко ни јамчи да не бих био сумњен и осуђен као саучесник? Паде ми на памет да је полиција у много приликама напуштала своје органе, а у некима није ни покушавала да спречи суд да их не номешна са кривцима. Био сам у овој брзини кад ми Сен-Жермен рече да ноћем са Дебеном, чија су кола одређена да приме новац, требала чекати на углу улице. Сићосмо; излазећи опазим опет Анету, која ми даде знак да је извршила моју поруку. У истом трепутку Дебен ме пита где ће бити састанак. Не знам који ми добар дух надахну тада писао да спасем овог човека. Приметио сам био да он није сасвим рђав и да је гурнут у амбис пре нуждом и рђавим саветима него ли неком наклоношћу на злочину. Показем му место где ће да стражари, али означим му друго а не оно које је било одређено, и кад сам пашао Сен-Жермена и Будена на углу булевара Сен-Дени, тек беше десет и по сати, кажем им да кола неће доћи пре једног сата и да сам дао знак Дебену, који је остао на углу улице Фобур-Поасоњер и да ће он дотрчати на уговорени знак. Рекао сам им да кола близу места на ноће ће се радити, могу назвати сумњу; налазио сам да је боље што су даље и они одобрише ту обазривост.

Једанаест сати искуцаше; исписмо на чашицу ракије код „Предграђе Сен-Дени" и упутисмо се на банкаревом стану. Буден и Сен-Жермен ишаху са дуљама у устима; њихова не хладнокрвност ужасаваше. Најзад дођосмо до ограде, коју смо требали прескочити. Сен-Жермен ми потражи пиштоље; помислио сам у овом трепутку да ме је прозрео и да ће ме убити; дам му их и увидех да сам се био преварио, јер он их само узе, погледа да ли су добро потпрашени и врати ми их. Пошто је то исто учинио и са својим и са Буденовим пиштољима стаде се први пузати уз тарабу и обојица онако са дуљама у зубима прескочише се у башту. Требало је ићи за њима; кад сам био на врху ограде нође се забише поноћице. Зар полиција није имала времена да постави стражу? Зар онако неће Сен-Жермен про извршита дело? Танка сам питања постављао сам себи, танка је била моја сумња. Најзад, у овој страшној неизвесности решим се да сам спречим злочин на макар подлегао у неједнакој борби. У том Сен-Жермен видећи ме још на огради и узнемирујући се због мога скакарања, викну ми: сиђи назади. Тамаи је он то изговорио а неколико људи налетеше на њега. И он и Буден јако су се одупирали; пуцало се са обе стране, куршуми су звиждали и после борбе од неколико минута, ухапшише ова разбојника. У овој борби рањени су неколико агената, а тако исто били су рањени и Сен-Жермен и његов друг, једино ја, посматрајући борбе нисам имао никакву непријатност; али да бих сакрио своју улогу пруњим се по земљи као да сам смртно рањен. Увише ме у један чаршав и однеше у собу у којој су већ били Буден и Сен-Жермен. Овај последња изгледао је врло тронут мојом смрћу и морала се употребити сила да га задрже да не падне на мене пошто је веровао да сам лош.

Сен-Жермон је био човек од пет стопа и осамнаест палаца, био је врло добро развијен, имао је грдну главу и мале очи, мало покривене као у појних тица; лице му, дубоко исконано богињама, беше врло ружно, али је иман изгледало пријатно јер је показивало дух и живост. Разматрајући даље његове црте запазило би се да је имао нечега хиџенског и курјачког, нарочито ако се погледа ширина његових вилица које су биле јако испупчене. Све оно што је било у инстинкту код животиња грабљивица преовлађивало је и у овом организму; волео је страсно лов и уживао је да пији крв; друге његове страсти биле су коцка, жене и добро месо. Зато што је имао говор и држање као да је из бољег друштва, што је се изражавао лако, што је био увек добро одевен, могло би се рећи да је био од отменијих разбојника. Кад је био наклоњен нико није имао од њега више благости и пријатности; у сваком другом случају био је груб и суров. До четрдесет осмо године он је већ био извршио више убистава на инак због тога није био мање весео друг јер се увек налазило са људима његове сорте. — Његов друг Буден био је много мања растом, имао је једва пет стопа и два палца, био је јак и витак, са модрим лицем, имао је црно и врло жижо око за да врло увучено. Био је врло дивак, а имао је криве ноге. Ту сам ману приписивао код многих професионалних злочинаца и код других људи који су важили као рђави.

Ја се не сећам другога догађаја у животу који ми је донео више радости него хватање ових разбојника; сматрао сам се за срећног што сам ослободио друштво ових двеју наказа, а тако исто уживао сам што сам спасао ноћницама Добена, кога они беху напели. Међутим све оно што сам осећао било је релативно према моме положају које ме је стањало у празину да будем убијен или да друге изводим на губилиште. Истина својство тајног агента чувало ми је слободу и писам више долазио у опасности којима је наложен један одбегли робијаш, писам се више чак ни бојао, али док писам помишљао ова слобода била је као неко стање које се трпи, јер су ми је моје старешине могле одузети сваког часа.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Један општински деловођа пита:

Про 15 и 20 година, грађани ове општине разграбили су општинску утрину и опратали је.

Како је то запажање утрине извршено по домовима, то сада ни један неће да тужи за самовлашће, па ни сами чланови, него се сви слошко страшу да каквогод дођу до паких исправа о својини на ово земљиште.

Тако, неки покуповају да се убаштине по томе основу, што су то имање уписали у књиге „Б". и плаћају на исто порез, а неки, пак, по томе, што су на истом подигли воћњаке, винограде, и т. слично. Многи, опет, међусобним споровима о својини, признавајући један другом запоседе, гледају да дођу до пресуда како би им ово служило као доказ о својини.

Моли се Уредништво за упут: да ли општина може стати на пут овим покушајима појединаца, и дали опет до своје утрине, и на који начин??.

— На ово питање одговарамо:

И може се и мора се стати на пут овај удурми, која прети да разграби једну општинску имовину, која је њој потребна, али чији значај она сада не схвата.

Све ово има да учини држашна полицијска власт, која је повлана, да овакве појаве сузбија.

Да би се она јавише претала у овоме случају, ми ћемо овде штампати закон, који специјално ове случајеве регулисава, а упућујемо је и на г. расиве Министра

финансија од 23. јуна 1870. год. Аѣ 4921, који ће јој тапоље помоћи, да овој удурми стане на пут.

Сам закон, дакле, гласи:

Смима попечитељствима.

(упор. п. стр. 53).

Будући се поводом расматрања шумске уредбе од 26. јуна пр. год. ВВр. 755, СВр. 725, приметило, да се чине злоупотребљења самовласним заузимањем и расграбљивањем општинских земљама и напоменуто шума тиме, што судови потврђују пренос и оптерећивање такви земаља и шума без довољни доказа, да је она земља или шума сопственог општа, који је другом оптерећати или на другог пренети жели, као и тиме што судови, над појединим код њих поведу парицу о каквом комаду земље под шумом или без шуме, који ни једном ни другом парничару не припадајући, доказујући код ови своје право тиме, што су они непрослено место од дужег времена притјазавали или што су на њему своје свиње, оборе и тоне подобна имали, или на посљетку позивајући се на следочанственог својих комшија, да су њихови забрани од њихова подигли и одгајили, — по таквим доказима досуђују такова самовласно заузета опарињена места једној или другој страни, и тако их пресудом својом у њиховом притјазању утврђују, чиме се наравно урељена правила противу самовласног заузимања општинских земаља и шума осујећавају, то сам ја нашао за добро саглашно са заказљученьем санста од 25. пр. м. Бр. 220, издати следујућа правила, по којима ће се судови и остале власти имати управљати, то да се почетка злоупотребљења предупреде.

1. У свима случајима над појединим поводу са општином парицу о каквом комаду чисте или под шумом налазеће се земље, судови парицу да не решавају пре, док се не саслуша и правительствени правобранитељ.

2. Да судови у свима случајима над појединим поводу под њих парицу о каквој шуми или забрану, који о чистој неузмљеној земље, не просуђује пре, докле тужитељ не донесе од среског началника потврђено уверење примарителство (општинског) суда дотичне општине, да опарињено место никако општини не припадлежи.

3. Да судови како пренос тако и оптерећивање дугом забрана не потврђују без принешени јавни документи, било танија, или од надлежни власти издати писмени одостоверења, која би право сопственоста дотичног лица које их на другога пренети или другом оптерећати жели, доказивала.

Правила ова саопштавам попечитељству П. ради његовог знања и надлежног употребљења.

Вѣ 254 — 6. марта, 1858. године у Београду.

А. Карађорђевић.

II

Један деловођа пита:

„И ако у чл. 131. закона о општинама јасно стоји, да се општински буџети, код којих је општинска прирез испод 50%, неће износити на решење и збору, ипак је окружни одбор пагиао општински суд, да то уради са буџетом ове општине, за ову годину.

Он овакан свој поступак наслања на чл. 167. Устава.

Како Устав одиста одређује другчије поступање од онога што закон о општинама прописује, то се моли уредништво да ово нанесе своје мишљење о овоме."

— На ово питање одговарамо:

И господин Министар Финанасија у распису своме од 16. фебруара 1911. године Б.Пр.Бр. 234, и Државни Савет у одлуци својој од 7. октобра исте године Бр. 9494, стоје на томе гледишту, да и они општински буџети, у којима је општински прирез до 50%, процента, морају ићи пред општински збор ради одобрења.

За овако гледиште они налазе разлога у томе, што чл. 167. Устава наређено вели, да се не може установити „*нимакав општински прирез без одобрења општинског збора*", и што се то право збору дало и тачком 2. чл. 33. закона о општинама, то је, према томе, недо, чл. 131. закона о општинама противан уставним наређењима закона о општинама. Ми не делимо предње мишљење из ових разлога:

Истина је, да уставна наређења гласе онако, како је напред изношено, али се ипак треба поступити по чл. 131. закона о општинама јер су законодавцу била позната ова уставна наређења, па кад је он ипак донео овакву одредбу у чл. 131, онда се мора узети да је он нашао да овако треба разумети чл. 167. Устава, или да је свесно повредио овај уставни принцип из обзира целисходности, јер се зна, да су због тога, што су раније буџети износили пред општински збор, две трећине општина остајале без буџета преко целе године.

Кад се овако стоји с једне стране пред Уставом, који поставља једно правило, а с друге пред доцнијим законом, који од онога правила одступа, онда се судија и сваки овај државни орган, који има да примењује доцније донесени закон, мора држати закона, а не Устава.

Он чак нема права да испитује да ли закон одговара Уставу или не, чим је закон донесен од надлежних законодавних фактора, па прописе промулгиран и обнародован.

Јер, ако би се то право дозволило, онда би у примени закона настала анархија, јер би један орган нашао да наведен закон одговара уставним наређењима а други не; један да је законодавац ново остунити од уставних наређења а други не, и тако би могао доћи до неповратне разлике у примени.

У науци ово питање више није спорно, јер се, као што рекосмо, сприн сваком да резонује о томе: да ли је један закон уставан или не, него се он мора строго држати како је донесен од законодавних фактора.

У овом овде случају чл. 131. јасан је, јер он искључује свако учешће општинског збора, кад општински прирез за подмирење општинских надатка, не прелази 50% према суми непосредног пореза.

Он чак није у сукобу ни са чл. 33. т. 2. поменутога закона, јер се овде говори о праву збора над прирез прелази суму од 50%.

То се јасно види на последњег става чл. 33. закона о општинама, где се вели, да „решење општинског збора о прирезу *преко стопе одређене овим законом*, важи кад га одобри" итд.

У целом, пак. закону, стоју прирези одређују само чл. 131. и 132., те се, према томе, јасно види, да је овде реч само о прирезу на чл. 132., пошто њему није одређен максимум, а као минимум узима се онај из чл. 131.

У осталом чл. 33. не би могао бити никаква сметња за примену чл. 131. ни по томе, што би се узело да су ова два законска наређења у колизији, и онда би важило оно из чл. 131. као доцније, под претпостављком да је то воља законодавца.

Овако, дакле, ми мислимо; али како је ово само субјективно наше мишљење, које није обавезно ни за кога, а надлежни опет, фактори, мисле друкчије о томе, онда тај суд мора да изврши наређење старије власти и да буџет изнесе пред збор, а одвојено од овога може да учини званичан предлог преко своје надлежне власти, да се ово питање поново проучени од надлежних фактора.

О овоме је Уредништво већ давало свој одговор, али се види да то није запажено.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

У случају спора о својини, полицијска власт има само да цени питање о јачем и слабијем праву интересованих лица.

В. П. обратно се начелнику среза жичког и тражио да се од В. Ъ. одузму два парчета земље које овај бесправно ужива. За доказ да су то земље његове, поднео је тапије издане од Чачанског првостеп. суда Бр. 2348. и 2349. од 25. јануара 1901. год.

Приликом увиђаја утврђено је, да ном. земља коју ужива В. Ъ. обухвата и та два парчета, која су описана поменутим тапијама.

В. Ъ. је изјавио: да он ту земљу ужива, на основу пресуде Краљевачког прв. суда од 28. фебруара 1909. г. Бр 3978, а осталу земљу, која није обухваћена пом. пресудом, ужива по праву уступљења од Н. наследнице масе В. што је и сама Н. потврдила не подносећи о томе писмене доказе.

Начелник срески решењем својим од 14. августа 1911. године Бр. 14364, на основу § 202. грађанског закона и § 493. грађ. суд. поступка, наредио је да се два парчета земље које пом. пресуда и тапије нису обухватале, уступе у својину и државину В. П. пошто је он као сусед — дакле њихов притежалац и по границама и мерама у тапијама означен, јер је преча у праву од наследнице Н. и В. Ъ., који не подносе доказе за своје тврђење, упућујући их у исто време на

паринцу, да тим путем доказују своје веће право својине.

Ово је решење одобрило овр. начелство а и Министар Ун. Дела.

Државни Савет нашао је, да решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Кад се извршеним полицијским увиђајем под Бр. 14264 потврђује, да пресуда Краљев. прв. суда од 28. фебруара 1912. г. № 3978 коју је жалилац за своја права својине поднео, обухвата спорно земљиште од парцеле под бр. 1. које је и тапијом В. П. обухваћено, а то се све и у решењу среског начелника Бр. 14364 наводи, онда је полицијска власт погрешила, што је на основу § 202 грађан. закона и § 493. грађ. суд. пост. решила: да се спорне земље одузму од жалиоца и уступе В. П. јер овде не стоји случај из § 493. грађ. пост. него је била дужна да оцени питање о јачем и слабијем праву интересованих лица и слабају страну да упути на грађанску парницу код редовног суда, те да тамо доказује своје право, и да суд цени исправе интересованих страна као наређено по чл. 146. Устава.

Министар Унутр. Дела није успешно ово посматрање, већ је најавио, да остаје при своме решењу, које је на закону основано јер пресуда Краљев. прв. суда № 3978 од 28. фебруара 1909. год. према полицијском увиђају од 14. августа 1911. год. не обухвата оне делове, који се према оваквом решењу имају уступити В. П. а то значи, да за те парцеле жалилац нема никакве доказе о својини, и да се оне имају уступити В. П. на основу куповине на јавној лицитацији, а да се жалилац као слабији има упутити на парницу.

Државни савет остао је при првом свом посматрању и донео одлуку да се жалбено решење поништи као противно закону.

Одлука Државног Савета, од 24. августа 1912. г. Бр. 6474.

Н. И. Б.

За издавање лажне баштинске тапије, кривично је одговоран само месни кмет, који је премер имања вршио, а не и остали општински чланови, који су тапију потписали.

(*Одлука Опште седнице од 2. јуна 1912. год. Бр. 7714.*)

Државни тужилац оптужио је пресуд. суду: Јована М., председника општине К. Димитрија С. и Живана С., кметове, Јована Ж., деловођу, и Живку жену Мијосава С. из К. за то што су, и то: Јован М. Димитрије С., Живан С. и Јован Ж. као чланови суда општине и дејствујући у својим звањима као општински чланови, потврдили тапију баштинску на имање, које је у баштинску тапију унела и за баштињење, као своју сопственост, неистините пријавила Живка Ж. Михосава С. на поштo је та баштинска тапија лажна, јер су у њу унете и две парцеле, које су раније биле унете у попис као трећи део задружног добра а за наплату кривичних трошкова Радосава, сина Живинног, продате раније јавном лицитацијом, и уступљене купцу Станоју С., потврђеном судском тапијом, — то су они таквом својом радњом, што су тапију лажну баштинску тапију потврдили, отказивајући продате две парцеле Стојанове, као сопственост баштинаре Живке, учинили дело кажњиво по § 111. у в. § 132. к. зак. Оптужена пак Живка зато што је номинете две парцеле, као продате добро и туђу својину унела у баштинску тапију и жалила незакоснило као своје имање те се на тај начин користила потврђеном лажном тапијом и тиме учинила дело из § 147. крив. зак.

Првостепени Суд пресудио је био: да се оптужени Јован М., Димитрије С., и Јован Ж. за дело прављења лажне исправе казне са по шест месеци затвора, а опт. Живан С. и опт. Живка, и то први за дело прављења лажне исправе, а други за дело учествовања у прављењу исте исправе казне са по две године робије.

Ну, Апелациони Суд преиначио је ову пресуду прност. суда и пресудио: да се опт. Јован М., Димитрије С. и Јован Ж. за дело под I казне са *по две године робије*, а опт. Живан С. за исто дело са три године робије, одобравајући пресуду прв. суда према опт. Живки.

Али, Касациони је Суд, примедбама свога одељења под Бр. 5515. поништио пређашњу пресуду Апелац. Суда, са ових разлога:

Погрешно Апелациони Суд узима, да је кривица оптужених: Јована М., Димитрија С., Живана С. и Јована Ж. доказана већ самим тиме што су они, као чланови општински, потврдили инкриминисану тапију да је у овој изложено имање својина опт. Живке, кад је доказано, да је извесно у ту тапију унесено имање својина прин. тужиоца Станоја И. Садржина ове потврде у томе је, да је опт. Димитрије С. као сеоски кмет, уверавао се о томе но је сопственик у тапији изложеног имања и да га је он, као својину опт. Живке, у присуству оне и сих граничара мерио, па је он то све и потписом својим утврдио, а оптужени Јован М. Живан С., и Јован Ж., као општински чланови, потврду тапије потписали су тек после такве у потврди изреком исказане констатације оптуженог Димитрија С. као надлежног сеоског кмета. Фалсификовање се, дакле, у овом конкретном случају састоје у тој констатацији сеоског кмета. Да би се за њу могли учинити одговорним и оптужени Јован М., Живан С. и Јован Ж. треба утврдити да су они у таквој ствари њеном учествовали, да су и сами чиме допринели да се она лажно саставн или бар да су за њу као такву знали па имак је потписали, да су, дакле, и сами нешто потписом утврдили противно своме уверењу.

Апелациони Суд није успојно оне примедбе, већ је за Општу Седницу Касац. Суда дао следеће противразлоге:

Апелац. Суд не може да прими примедбе само у толико, у колико се оне односе на питање о привичној одговорности оптужених: Јована М. Живана С. и Јована Ж. од којих су први као председник, а други као кмет општине, суда лажну тапију својим потписима утврдили, а трећи као деловођа општинских састанке је, па је и он са осталим оптуженима потписао, на основу чега је после пресуд. суд ону тапију потврдио и издао је опт. Живки, за коју је тапију међутим исљељењем утврђено да је лажна, јер су њоме обухваћене као сопственост оптужене Живке и две парцеле земље, које према поднетим доказима иису њена својина.. Поред разлога изнетих у пресуди, потребно је истаћи још и ово: 1) да ни сам опт. Димитрије С., који се као месни кмет изво у смислу расписа Минист. Правде од 11-VI. 1894. г. Бр. 2289. придолазит одредби § 295. гр. зак. да се, ако сеоски оснажавања тапије потписом својим и осталих оптужених као чесника суда општине к., паласком на место где се имања налазе чије се убаштињење тражило, увери премером и од познатих и присутних граничара и убаштињене Живке о величини и сопствености тих земаља, чије је убаштињење оптужена Живка тражила, не тврди, да се је паласком на место имања на тај начин и о там фактима уверавао, већ напротив вели, да је потписао инкрим. тапију на основу тога само што је убаштинителка Живка поднела му од стране стручног лица израђени план земаља које је хтела убаштинити и најавила му, да су те земље њена својина. 2) Исто тако и оптужени Јован М. и Јован Ж., у својој одбрани не тврде, како међутим то закључују примедбе Касац. Суда, да су они као и оптужени Живан С., и то Јован М. и Живан С. као председник и кмет потписали, а Јован Ж. као деловођа састанко тапију и потврду на њој. и потписао тапију, на основу констатација које би био опт. Димитрије С., као месни кмет проверио изласком на место ситуарних имања, која су лажном тапијом обухваћена, начином како то прописује горепоменути распис Мин. Правде бр. 2288, већ напротив, они сами изјављују да су то учинили на основу плана који им је оптужена Живка поднела и показала изјаве њене да је она сопственица тих земаља, па да је и сам опт. Живан С. само на основу сваког обавештења од опт. Живке одобрио да га деловођа, опт. Јован Ж., на тапији потпише, јер, вели, да је општински Суд, оптуженој Живки веровао да су те земље њена својина.

А кад стоји то као утврђено: да се оптужени нису уверавали о томе да ли је оптужени кмет Димитрије у ствари налазио на место где су земље налазиле ради проверавања ових факата која тапија и потврда на њој садржавају, како то прописује пом. распис. већ напротив да су потписали инкрим. тапију на основу једиког казивања оптужене Живке и поднесеног плана, које је нарадило треће лице, дакле, да су потписали тапију и ако су сведи били да наједан од факата која тапија и потврда на њој садрже нису проверени као истинити; и кад је дакле самим њиховим признањем утврђено да су сва ова била чланови општински, када је вршена јавна продаја тих

земаља, као својина Радосава С. за наплату његових привич. трошкова, које су земље дошиле пао сопственог отуђење Живке уђле у инкрим. тапију и преко кога је суда и обављање продаје тих земаља јавном лицитацијом морало бити учињено, онда је јасно да отуђени при стављању својих потписа на тапији рада оснаживања исте нису били bona fide као ее они бране и како то узимају примедбе, већ иначе на то да оснаживањем тапије својим потписима отклоње потврђивање исте код провести. суда, а све у корист опт. Живке која није била сопственица а на штету тужиоца Станоја, купца и сопственика тих земаља, каква радња повлачи и њихову привичну одговорност за утврђено дело из § 111. у в. § 132. пр. зак. као је то пресудом Апелац. Суда узето.

Општа Седница Касац. Суда од 2. јуна 1912. г. Бр. 7714 одбацила је ове противразлоге Апел. Суда, а усвојила примедбе свога одељења, —

Међутим, ја мислим, да је Општа Седница Касационог Суда погрешила, што је одбацила горње противразлоге Апелац. Суда, те тиме отступила од досадашње, сасвим правилне, судске праксе: да подједнако одговарају сва она лица, која су учествовала у издавању или потврди лажне исправе.

Ј.

„Мјесечник" о Антропометријско-Полицијском Одељењу и „Полицијском Гласнику".

Професор привичног права на универзитету у Загребу г. *Др. Е. Милер*, који је био у Београду са хрватским студентима и том приликом прегледао београдски казнени завод, београдску полицију и антропометријско-полицијско одељење, изнео је у претпоследњој свесци органа правничког друштва у Загребу-познатом „Мјесечнику" своје мишљење о овим нашим установама, које је веома објективно и стручњачки написано.

Поште је претходно констатовао, да су наши казнени заводи у Београду и Топчидеру у овакном истом стању у каквом су били и 1899. год. — када их је писац први пут разгледао са уредником „Мјесечника" Др. Шиловићем — г. Милер говори о нашој криминалној полицији и тврди да је она на „доста високом нивоу".

Имајући у виду рад антропометријског одељења око прикупљања података о криминалитету, писац вели: „*Једна је велика предност српске криминалне полиције ова у себи усредсточује сав српски криминалитет; она има потпун преглед над целим криминалитетом у земљи, и још више, овде је практично проведена криминална географија чега код нас нема!*..

„*Код београдске криминалне полиције целесно је проведен систем идентификација, које је четворострук: азбучним редом имена, фотографирањем, бертилонажом и дактилоскопијом. Наша криминална полиција не употребљује бертилонажу, која би се уз мали трошак могла и код нас увести, јер четворострука врста идентификација шпак пружа већу сигурност од троструке*".

Мишљење г. Милерово о *Полицијском Гласнику* такође је веома ласкаво. „Тај гласник садржи — пише он — све владине уредбе, расписе и објаве; приноњује кретање криминалитета у Србији у појединим мјесецима, садржаје стручни и научни део, код којег сарадњују најбољи српски криминалисти; приноњује одлуке Државног Савета и Касационог Суда, разне поуке и обавештења, садржаје поучно-забавни део, приноњује све потребе — једном ријечи: *тај „Полицијски Гласник" је изврсно полицијско гласило, каквога ми жалибоже немамо*".

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милош Лазаревић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је. Родом је из Горњег Милановца, по занимању пилозер, стар 28 год., раста средњег, косе смеђе, очију жуто-зелених, носа правилног, бркова густих и смеђих.

Акт Управе пожаревачког казненог завода Бр. 3376.

Живко Михаиловић, из Ботуња, 24 пр. мјесеца проневерио је 100 дин. своме газди Живојину Николићу, механџији из истог места, и побегао.

Акт начелника ср. прагујевачког Бр. 12918.

Радован Поповић, из Вел. Црњића, бив. благајник општине прањешничке, одговара за дело утаје у службеној дужности. Стар је 41 год. раста омањег, дебелкаст, црнокањет, по врату има белеге од шкрофула.

Депеша начелника ср. тиковског Бр. 9652.

Драгутин Јовановић, из Пољане, среза пожаревачког, бив. слуга код Мијаила Трајковића, из Кресника, истог среза, учињо је 60 дин. своме газди и побегао. Са собом је одвео и газдиног свињића Живка, старог 13 год., високог, смеђег, у одору од црног сукна, без једног прста на левој руци.

Драгутин има 18 год., средњег је раста, плав; од одела има: ново гуњче од црног шајка, поцепане чакшире, на глави беле ваљана шешир.

Акт Управе града Београда Бр. 31762.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побегли шима учине најжешћу потеру, и у случају пропаљена страварно их упуте властима које су потернице издале, о поновом на означене бројеве акта или депеша.

КРАЂА СТОКЕ

Са вашара у Зајечару 30. пр. месеца непознати лопови украли су: Димитрију Перовану, из Подгорца, среза бољевачког, кобилу, матору 10 год., лакше крави са жиљебетом исте длаке, матори 1½ год. и Јанку Јанкаловићу, из Д. Пола, истог среза, јоша матору 12 год., длаке врано-доритасте, у десно око ћорав.

Депеша комесара пашњура Бр. 17 и 18.

МАНГУП СТОКА

При срезу бољевачком излази се једна мангуп кош, матор 10—15 год., лакше шаренте, цветаст, са жигом „Т"; по леђима и грбуљу има беле длаке од убоја.

Депеша начелника ср. бољевачког Бр. 12285.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, на основу члана 2. и 93. закона о изборима Народ. Посланика решено је:

да се на дан двадесет трећег септембра ове године изврши избор једног Народног Посланика за варош Пожаревац.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. септембра 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 70. закона о уређењу округа и срезова, решено је:

да се окружна скупштина у саном округу сазове у редован састанак на дан двадесетога септембра ове год. у окружном месту.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. септембра 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе Министарства Унутрашњих Дела, са годишњом платом од 7072·80 динара, колико је и до сада имао, Милорада А. Вујичића, начелника исте класе округа крагујевачког, и

за управника треће класе вароши Београда, са годишњом платом од 5052 динара, колико је и до сада имао, Манојла Лазаревића, начелника исте класе Министарства Унутрашњих Дела, — обојицу по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе округа крагујевачког, Марка Ђурашковића, јавног правобранитника за Краљева.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 7. септембра 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Гојко Павловић, управник прве класе вароши Београда, по својој молби, а на основу § 69. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му пропа годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара сеоске полиције у рангу начелника среског прве класе Андреју Станковића, комесара железничке полиције у Нишу у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби;

за комесара железничке полиције у Нишу у рангу начелника среског треће класе Негослава Ј. Ђују, полицијског писара у оставци;

за секретара треће класе начелства округа моравског Атанасија Николића, полицијског писара прве класе среза пожаревачког;

за секретара треће класе начелства округа врањског Боривоја Алексића, полицијског писара друге класе начелства округа пожаревачког;

за начелника треће класе среза рањанског Косту Спасића, судског писара у оставци;

за полицијског писара прве класе начелства округа пожаревачког Стојана Љ. Остојића, бившег артилеријског поручника;

за полицијског писара друге класе среза добричког Спиру Коцића, полицијског писара исте класе среза азбуковачког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Василија Николајевића, бившег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе начелства округа пиротског Миливоја Поповића, полицијског писара исте класе среза добричког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза бањског Василија Тодоровића, бившег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе среза пожаревачког Милорада Милојевића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза жупског Александра Ђорђевића, пореског помоћника, и

за полицијског писара треће класе среза азбуковачког Михаила Л. Јеремића, практиканта начелства округа ужичког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. септембра 1912. године, у Београду.

РАСПИС

свима окружним начелствима и Управи вароши Београда

Железничке пруге, телеграфске и телефонске линије јесу јавна добра, и као такова она су намењена за службу, не само грађана наше земље, но и иностраног света. Зато интерес јавног саобраћаја и служба телеграфом и телефоном, као и углед наше државе, неминовно захтевају да су железничке пруге, телеграфске и телефонске линије, стално и непрекидно у добром и исправном стању.

Из појединих предмета, који ми долазе на решење, поводом жалби кажњених лица због повреде железничких пруга, телеграфских и телефонских линија, као и представке Краљевско Српске Државне Железничке Дирекције и поштанско-телеграфског одељења Министарства Грађевина — ја сам увидео, да се они објекти често изваре од стране несавесних лица, а неглашто расцутпене чобанчади. Врло су чести случајеви да чобани чувају стоку по самој железничкој пруги, те тиме оброзавају пругу; или са исте узимају и бацају камење; или ваде си-

поре, којима је обележено железничко земљиште; или појединци бесправно заузимају то земљиште. Затим се дешава да несавесна и распуштена лица разбијају каменицама телеграфске и телефонске изоляторе, прекидају и краду жицу, или засецају телеграфске стубове и тиме онемогућавају експлоатацију телеграфа и телефона.

Безбедност железничких пруга, телеграфских и телефонских линија поверена је полицијским и општинским властима у кругу њихове надлежности.

С тога препоручујем томе начелству — Управи — да ово са подручним му полицијским и општинским властима најозбиљније настане, да се у будуће спречи свако, ма и најмање, оштећење железничких пруга, телеграфских и телефонских линија; и да кривце оне врсте одмах проналазе, хватају и строго по закону кажњавају, осуђујући их и на накнаду причињене штете, а по завршености осуде, над осуђеним казну сместа извршују.

Ово наређење начелство ће спопштити свима подручним му полицијским и општинским властима ради знања и управљања.

За дабаво вршење ово наређе лично ће ми бити одговорни среска и окружни начелници.

№ 16599.
8. септембра 1912. год.
Београд.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић.

СТРУЧНИ ДЕО

СУЂЕЊЕ ПРЕД ИЗВАНРЕДНИМ СУДОМ

(НАСТАВАК)

Бирање судија.

Односно бирања судија за изборни суд меродаван је § 435, по коме „сваки парничар има право изабрати по једног или највише[1]) два судије, а обојица једног за председника, а поред тога још сваки по једнога, који би судије у случају њихове привремене заменили". Кад треба да се пресуди спор, за које је изабрани суд апсолутно надлежан (§ 434), полицијска ће власт, по молби за састав изборног суда, решити: постоји ли овде апсолутна надлежност изборног суда, па, ако нађе да постоји, позваће парничаре да набору судије у смислу § 435. Међу тим полицијска власт пре доношења решења о саставу изборног суда треба да саслуша обе стране. Ако страна, која је противна изборном суду, тврди да између ње и друге стране и не постоји онај правни однос, због чијег се расправања избрани суд тражи (да не постоји уговор или задругарски однос), а молитва по поднесе полицијској власти несумњане доказе о постојању тога односа, онда ће полицијска власт упутити молитеља на редован суд, да постојање овога односа докаже, па ток онда да се обрати полицијској власти за састав изборног суда[1]). Ако се парничари, у случају апсолутне надлежности изборног суда (§ 434), у избору судија не сложе, онда ће полицијска власт, на захтевање тужитеља, изабрати судије за противну страну, и онда сне странке судије већином бирају председника[2]).

[1]) Из речи „највише" у § 435 следује да странке не могу уговорити да бирају више од два судије сваки. Али ако изборни суд има да суди о парницама, где њиху у питању само два парничара (уговори и туженици), него где су у питању више од два самостална интереса, (на пр. кад има три оргнаса или сва три задругара), онда странке могу сваки од парничара представљу у парници засебну страњку и има право да бира једног или највише два судије. У опште у парницама о добри имања сваки ученик вакши се у удова и тужиоца и туженика, и према томе не може се казати, као што је у осталим парницама, да има само две парничне странке, већ опимо, колико има засебних парничарских интереса. У разлоге прилу тужбе, које су ученици (заједничари) имали један према другоме у вакој ираваној добри, знали су се исходни дијелеси, а за њих се, односно парничарске улоге, може да буде истрпи actor sed et reo et reberis rastes mutuo[a]. Види о овом питању Јонић Љуб., Изборни суд, у Полицијском Гласнику за 1909. г. стр. 313. Д. Калајдић, расправљајући исто питање у свом делу Поступ и Основе устрова стр. 179 и 180 умесно вели, да је неправилно § 435 о избору председника изборног суда да обојица (обе парничара бирају једног за председника изборног суда већ за то, да би се избрано лице[1]: да сви парничке странке бирају заједнички председника, а по тога рада да се ограничи број изборних судија (највећи са председником) на три односно на пет, тако да при добри на мр. тројице задругара један задругар буде у парници изабран за судију, а обојица преостали у парници изаберу једног или више њих. У односу на ову законску одредбу, да сви парничари бирају председника, а не само обојица, Јонић Љуб. у своме делу Полицијско Судство, стр. 325, каже да се § 435, која одредба гласи: „Сваки парничар има право изабрати по једног или највише по два судије, а обојица њих председника", не може примењивати, јер је „Законодавац, кад је говорио о председнику, мислио само на апсолутне надлежности изборног суда. Он каже: „у таком случају — кад је у питању надлежност из § 434 — сваки од парничара имениту по једног или највише по два судије, а обојица председника. У другом — § 435 — броју судија није одређено". Мени се чини, да из реча „сваки парничар" у § 435 излази, да парничари (било један за је у питању парничар) из § 435 било из § 434, имају права изабрати „највише" по два судије, а председника, као и у осталим случајевима, да законодавац може бити сасвим равнодушно, колико ће изборних судија судити у случају њихове надлежности изборног суда (§ 435). Али кад се њих не уме да се прописи грађанског судског поступка, који прописују правило, да председника бирају сви парничари, а не само обојица парничарских интереса. У разлоге прилу тужбе, које су ученици (заједничари) имали један према другоме у вакој ираваној добри, знали су се исходни дијелеси, а за њих се, односно парничарске улоге, може да буде истрпи actor sed et reo et reberis rastes mutuo[a]. Види о овом питању Јонић Љуб., Изборни суд, у Полицијском Гласнику за 1909. г. стр. 313. Д. Калајдић, расправљајући исто питање у свом делу Поступ и Основе устрова стр. 179 и 180 умесно вели, да је неправилно § 435 о изборду

је, у првом реду, суђење пред избраним судом ствар самих парничара, о чијим потраживањима избрани суд пресуђује, ипак је оно у исто време вршење државне функције правосуђа, пошто је установа избраног суда законом (§ 5 грађ. суд. пост.) призната, и на избрани суд пренесено вршење правосуђа, које припада држави. За то се она мора старати о томе, да ту своју функцију пренесе на људе, који дају јемства да ће судијску дужност исправно отправљати. Још кад се има на уму, да по нашем законику постоји и *апсолутна*, дакле *обавезна* за *све* надлежност избраног суда (§ 434), којој, према томе, парничари не могу избећи, онда се мора признати да мора постојати извесан *минимум квалификација*, који се мора од избраних судија тражити, и на који се мора и по службеној дужности пазити, дакле, евентуално, поништити пресуду избраног суда, ако тога минимума код избраног судије не би било. Како у законима нашим није прописан тај минимум, ја мислим да се за избраног судију имају тражити најмање оне квалификације, које се и за члана општинског суда траже[1]). Јер избрани суд има у погледу суђења у многоме сличности са суђењем општинског суда (в. на пр. §§ 13 и 442). Кад се погледа на њихову надлежност, видеће се да и један и други суде о споровима, за чије се пресуђење тражи готово иста спрема: познавање локалних обичаја и прилика, поштење и здрав разум, а поред тога и уживање нарочитог поверења код парничара. Кад избране судије имају ове квалификације, које им омогућавају у првом реду суђење спорова, за које су они апсолутно надлежни (§ 434), онда држави може бити равнодушно, хоће ли они са оваким минималним квалификацијама бити у стању, да пресуђују и оне спорове, који пред избране судове излазе по жељи парничара (§ 433). Кад парничари у оваким случајевима добровољно пристају да им такве избране судије суде, и кад верују у њихову способност и поштење, онда држава нема разлога да се томе противи[2]).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

УБИСТВА[3])

Убиства из користољубља и моралне или сексуалне перверзности мало су разнолика с обзиром на њихову многобројност, и готово сва показују извесну фамилијарну сличност. У сваком случају варијације су код њих много мање но код крађа. Извршиоци ових убистава могу се поделити на две потпуно одвојене категорије: убице *професионалне* и убице *случајне*.

Професионални убица убија да би убио; он врши убиство чак и онда кад за њега нема никакве потребе, као н. пр. приликом вршења крађе или силовања.

Случајни убица изврбује убиство само онда кад је принуђен, као н. пр. у случају самоодбране, или да би уклонио каквог опасног сведока.

Не треба, међутим, мешати случајног убицу са случајним злочинцем. Реч *случајни* односи се само на убиства, и случајни убица може бити — а у већини случајева и јесте — професионални злочинац, који обично врши једну од многобројних врста крађа или превара. Разуме се већ, да се међу убицама о којима говоримо налазе и случајни злочинци, т. ј. индивидуе без ранијих осуда које су доведене до злочина каквом недаћом и т. д. а биле су слабог карактера да би се могле одупрети искушењу. За размишљање је, притом, што су и убиства, које врше ове новајлије у злочину, понекад исто толико свирепа као и она најокорелијих злочинаца. Ова свирепост у извршењу злочина резултат је, у највише случајева, избезумљености злочинаца у моменту вршења дела.

Велики број, може се слободно рећи чак и већина убистава, која се по градовима извршују из користољубља, дело су крадљиваца који се увлаче у куће помоћу лажних кључева, обијања и т. д. и убијају личности које овом приликом сусрећу, често без икакве потребе.

Многе индивидуе из ове категорије злочинаца наведене су на злочин утицајем средине у којој живе, и ако нису притежавале никакво болесно наслеђе које би им, бар делом, умањило кривичну одговорност. Не одричемо, да поједине од њих показују извесне знаке дегенерације, али ове исте знаке притежавају и многи часни људи. Прави узрок њиховом криминалитету јесте утицај средине у којој су проведе свој живот. Рођено у блату, оне из њега никад нису могле изићи, или су, још као деца, биле остављено саме себи, без икаквог надзора, пошто су им родитељи били заузети бригом за насушни хлеб.

Дете без родитељског надзора налази на улици покварену децу својих година. Прва последица овог рђавог друштва јесте напуштање школе, после кога убрзо долазе омање крађе из излога. Ухваћено први пут од полиције и оптужено за крађу, оно се упућује у завод за поправку где налази друштво порочније од себе, које га, у највише случајева, потпуно поквари. Пошто га прими од власти, отац га даје на занат, али се оно, у место да иде у радионицу, одаје скитничењу, придружујући се каквој скитничкој банди и налазећи себи милосницу. Понекад оно остаје извесно време код мајстора, докле га једног лепог дана не покраде, после чега је најурено из радионице. Оно се тада придружује сутенерима и отпочиње да употребљује нож за најмању ситницу, и да *посматра крв*. Старији га уче како ће да ради и да поступа с *клијентима* који су упорни. Са приходима своје милосмице и својом пљачком оно живи релативно угодно.

Треба знати да су крадљивци, који врше крађе нагнани глађу, врло ретки, и да убиство због глади не постоји. Едмонд Тексије казао је већ са пуно разлога: „То није глад, већ брутални апетит страсти, који се може сматрати као мобил свију злочина“.

Доба старости убица.

Као год код крадљиваца тако исто и код убица налази се врло велики број младих људи, од којих су многи малолетни. Ово вреди за убиства и са и без предумишљаја. Врло велики број и једних и других извршен је од младих људи. Већина чувених убистава за последњих 50 година дело је њихово. Тропман, који је убио целу породицу Кинко — 6 личности — имао је 20 год.; Жил и Абади, убице гђе Басиљо у Монтрeју, имали су 16 и 19 год.; Леклерк, убица Парашевих, имао је 18 год.; Ури, који је удавио оца Фалту, имао је такође 18 год.; Вичи и Жакирар, убице Жилиа, имали су 15 и 17 год.; Лиордон, који је сикиром убио Делагорта (у Жимелу, водски контон) био је стар 19 год.; и т. д.

Париска статистика затварања из 1912 год. даје нам ова обавештења о доба старости индивидуа, које су било ухапшене због убиства с предумишљајем, оцеубиства и убиства без предумишљаја:

Доба старости	16,	16—18,	18—21,	21—23,	23—25,	25—30,	30—45,	45—60,	60 +	свега
I тромесечје . . .	—	3	12	6	10	10	14	5	—	60
II „ . . .	1	14	16	9	7	18	15	2	—	82
III „ . . .	1	2	34	13	4	18	21	5	1	99
IV „ . . .	—	4	13	3	4	6	18	—	1	49
Свега . .	2	23	75	31	25	52	68	12	2	290

Као што се види, од 290 ухапшених убица, њих 100 су малолетници. Сразмера између њих и целокупног броја ухапшених убица износи дакле 1:2,9. То су млади људи између 18 и 20 год. који дају највећу цифру.

[1]) В. чланове 105 ал. 2, 71, 30 и 32 зак. о општинама.

[2]) Види о овоме нарочито, Јоцић на нав. месту стр. 311.

[3]) Из дела R. A. Reiss-a: „Manuel de police scientifique (technique)

Статистичке из 1906 и 1907 год. дају ове бројеве:

1906. Ухапшено: испод 16 год. = 5; од 16—21 = 135; пунолетних = 223, свега = 361. Сразмера малолетника према целокупном броју ухапшених износи: 1:2,59.

1907. Ухапшено: испод 15 год. = 8; од 16 и 17 год. = 25; од 18—21 год. = 127; пунолетних = 206, свега = 366. Сразмера малолетника према целокупном броју ухапшених износи: 1:2,29.

Кад што се из овога види, учешће малолетника у убиствима врло је велико, и стално се уназађа.

Менталитет професионалних убица.

Менталитет убица из користољубља и морале перверзности сасвим је специјалан. Поред правих животиња, међу њима се налазе индивидуе, које употребљују све могуће финесе и сву могућну интелигенцију да би дошле до циља, и које, уз то, нису апсолутно неосетљиве према општим осећајима.

За ову врсту злочинаца не може се, дакле, рећи да је формирана, бар у целини, од вриколочних животиња. Њихов менталитет је веома разнолик. Треба студирати сваки случај понособ да би се, у већини случајева, нашле нове карактерне црте. За убице, о којима говоримо, може се рећи да су много непријатније за друштво но обични крадљивци и варалице, т. ј. да су у сталном рату за часном полицијском, која остаје у границама закона. То су веома опасне индивидуе, и друштво има права, чак и дужност, да се од њих успешно брани, па ма то било и применом смртне казне.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ РОБИЈАШНИЦЕ У ТИЉЕРИЈЕ

— Ж. Лемитр —

(СВРШЕТАК)

Грађ је требао да наради да одмах избаце безобразника на улицу; али он преко очекивања затражи од овога нека објашњења о томе, и од тога тренутка био је изгубљен. Дарије, осећајући своје преимућство, ослободи се и ово од приличке његовог разговора. Он је био од скора у Паризу; поштo је издржао осуду, присуствовао је последњем рени-у народне гарде на Place Vendôme и запрепастио се, кад је на челу седамдесет друге легије угледао Козњара, свога старог друга са галије. Ох! он се њиме преварио. Нервозни покрет доње усне грађа од Св Јелене одмах га је уверао, ма да је мислио да сања. Затим је ишао за истим пукопником до куће, и сада је дошао да га моли као старог пријатеља. „Ја не желим да та нашкодим настави он, и нећу те издати; али ја сам у невољи, а ти си богат. Помози ми и ја ћу ћутати".

За време овога препородања, Грађ од Св. Јелене, из почетка збуњен, поврати своју хладнокрвност. Он изјави да неће ни да слуша тако глупе приче, зазвони да своје људе и нареди им да га одмах избаце напоље и да добро пазе на њега. Дарије, уређен оде, доникујући му да ће се осветити.

Три дана доцније позва командант дивизије, генерал грађ Десинов, грађа од Св. Јелене. Овај обуче своју паradну униформу и пријави се генералу, који га одмах прими. Десинов је био груб и није дао да се иде у страну.

„Господине грађе од Св. Јелене, рече он строго. Ја нећете више злоупотребљавати ни дрижању ни мене; ја знам да сте ви Пјер Козњар, побегли роб..."

Грађ од С. Јелене био је спреман на борбу. Са запрепашћеним лицем и упрљеним тоном одговори он, да хвала Богу, има своје хартије, које ће доказати његово порекло и повратити му стари добри глас, који је дотле уживао и ако господин генерал дозволи, он ће њих да их донесе.

„Чекајте!" рече генерал.

И на звук звона, врата се отворише и на њима се појави Дарије. Козњар — време је да му пратимо његово име — не могаде уздржати један покрет, који је одавао страх. Дарије му се приближавао кукући ногу и подсмешљиво довикивао:

„Зар ме не познајеш? На четири године смо заједно вукли ланац".

Козњар полете на њега: зар увек моралу часни људи да пате од невољаштва! Назва га варалицом, подлацем и клеветником, позва се на своје племените претке и удараше се по грудима пострањим орденсем.

„Доста!" рече сухо генерал. Позва једнога официра из свога штаба и нареди му: „Са два жандарма отпратите пуковника до његовог стана и не пуштајте га самог. Ви ми одговарате за њега".

Ађутант послуша; али уз пут, на шале, нареди он жандармима да иду на пристојној даљини, и да не улазе у кућу, већ да нас на вратима. Козњар уђоше официра у салон и позва грађеку, која беше револтирана бруталним понашањем према њеном мужу; она позва грациозно официра на чашу вина из Аликанте, и док је он пио, оде Козњар у другу собу, да донесе хартије".

Ма колико да му је било пријатно грађевинско друштво, ађутант изађе напоље пре три четврт сахата разговора, да пуковника још нема. Узнемирен отвори он врата преа која је Козњар ишао... Соба је била празна. Официр позва жандарме претражи целу кућу, отвараше ормане, испретура претеће, гледаше испод свију стварн и не нађе пуковника. Скоро пре једног сата, обучен у одело свога собара са метлом испод руке, он беше скинао ина степенице, под равнодушним погледима жандарма... Већ је био далеко и забољукнут ађутант оде да јави генералу Десинов, који га посла у Аббајски затвор на осам дана. Тамо је јадни ађутант могао дуго да размишља, како је опасно за једнога официра да није скуцено вино у друштву тако брбљиве грађице, а у кући њиног пуковника Народне Гарде.

Последња глава романа.

После месец дана ухватила је Видокова полиција, у предграђу Попинкур, Козњарову дружину, састављену у једном кућерку, заједно са попраденим плаштом, спуњеним пасиријама, лажним брадама, оружјем и читавом збирком одела, које су лопови употребљавали за своје преоблачење. Бивши грађ од Св. Јелене беше се је брамио. Он није био у кући, над су је полицајци претресали. Али Видок постави своје људе на улици, наредивши им да стоје непомично. Доцкан у ноћ, један од њих Фушеа, виде једну сенку, која се полако шуњаше поред куће. При светлости уличног фењера познаде он Козњара и шчепа га за јаку. Козњар је имао у руци пиштоль на нога онаји; курушум удари у руку Фушеа, који га њиме не пусти. На то дотрчаше полицајци и стари робијаш, везан коначцем, би послат у Конциержерију. Братио се онде, одакле је и дошао...

После четрдесет дана изведен је пред поротни суд. На томе претресу нмала је да се утврди његова идентичност: да ли је он Пјер Козњар или грађ од Св. Јелене? Он је тврдоглаво и са цавесном решитошћу тврдио да има права на то име. Може бити да би успео да убеди судије у то, јер су све тужбе биле основане само на неказима робијаша и полицајских шпијуна, пошто су сви његови рођаци отмени познаници пропустили да дођу на претрес и правили су се да не знају ни да он постоји. Чак нису могли нигде да нађу ни оних шест отмених потписника на његовој исправи, што је давало повода да се мисли, да су то били валсификатори. А за несрећу Козњарову баш тада умре у затору Сен-Лазар доживља Лорда, који је 1803. године бнла осуђена заједно са њиме на двадесет година робије у окованма. У њеној заоставштини нађена је слика једног гренадира конпета и није вшше било сумње: оптужени је био Козњар...

Јуна 1819. Козњар је опет седео на оптуженичкој клупи, овога пута да одговара за многобројне злочине, које је извршио. За бегство из тулонске тамнице и покушај убиства над полицајским агентом Фушеом требао је да буде осуђен на смрт; али, чудновато, Фушеа је било нестало. Сва тражења његовна другова остала су без успеха. Нишад нису дознали шта је биле с њим. Његов нестанак онемогућавао је оптужбу за убиство, с тога су Козњара осудили само на доживотну робију с тешким радовима. Осам тога да буде изложен шест сахата на малој гилотини и да му се утисне на раме жиг Р, који су онда вредни гвожђем стављали оним несрећницима, који никад више неће изаћи на тамнице. Александар Козњар, напоазатни лапеј, каквељи је истом казном; Роза Марсен, жена грађења, била је ослобођена. Од пет осталих саученика, људи и жена, неки су били ослобођени, а неки осуђени на пет година затвора.

Ковањру су у тудоиском затвору нетињи дупли данак, а да не би, као први пут побегао, ослобођени су га рада и њеу му никад дозвољавали да излази на ћеније. Али су зато њега многи посећивали, сматрајући га као какву знаменитост. Једна филантроп, која га је видео године 1836. прича да је бивши пуноважних говорио са великом сигурношћу и одлично и даље изграиао грађа од Свете Јелене. Он је знао много утицаја на своје другове. У овоме одређеноме сиету играо је он улогу легендарнога јунака. Роза Марсеи га није напуштала; она се бешо настанила у Тулону и слала му је доста велике суме, које су давали њихови страи пријатељи. Пер Ковањр беше постао праз таминце....

С француског С. К.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

С друге стране нисам никако могао да појмим зашто се са презрењем гледа на службу ноју сам вршио; ја сам баш испитивао дужности које су ми биле одређене и налазио сам да је презрење које се на мене баца само последица једне заблуде. Нисам ли сваки дан радио на корист друштва? Зар нијо то био часан посао борити се противу оних који раде зло? а људи ме презиру! Истраживао сам злочине, заштићавао сам људе, а они ме презиру! Доводећи злочинце на место где су мислили учинити дело ја сам им избијао из руку нож којим су били наоружани, а људи ме презиру!... У разним улогама као помагач Правди, пронашао сам законску казну, а они ме презиру!.... Моје размишљање завесе ме; усудио сам се да противречим новажањости и неправди!

Двадесет пета глава.

Крадљивци су се за тренутак уплашили због неколико хапшења која сам једно за другим извео, али нијо много прошло на се појављње и многобројнији и дрскија него пре. Међу њима биле је неколико одбегли робијаша који су се у заводу усавршили у чињењу привичних дела и који су дошли да их у Паризу пруже, те је њихово присуство задавало страх! Полиција се реши да прекрати њихова дела; мене одреди.ше да их гоним, а добијем напоеет да се унапред договорим са чиновницима за одржање реда и сигурности, како би били у могућности да извршимо хапшења; пади се но томе како је био мој посао. Пођем да обиђазим сумњива места по варошн и околини. За кратко време упознао сам ова места где бих могао наћи злочинце; крајеви варошн и казанице у њима била су обично места где су се злочинци скупљали. Ту им је био главни логор, ту су долиста били јаки и тешко агенту који би дошао да их ту трагни, они би га немилосно ушлатили; жандарми чак нису се ни усуђивали да се ту појаве, толико је друштво ових робојника било силно. Ја се нисам плашио и нисам се устезао да уђем у њихову средину, посећивао сам та места и братимио се са поменима и ускоро они су ме сматрали као да сам од њихових. У пијаници с њима ја сам дознавао за злочине које су извршили и за оне које су спремали; ја сам их варао тако вешто да се нису устезали да ми кажу своје станове и станове жена с којима су невенчано живели. Могу рећи да сам уживао неограничено поверење и а ако би се неко од њих, видећи више него његови другови, усудио да каже ма и најмању сумњу на мој рачун, био сам сигуран да ће га они одмах казнити. Тако сам од њих добијао објавештења која су ми требала, и, кад ја дам знак за хапшење, било је готово сигурно да ће полиција затећи заиковље на делу или да ће наћи крадене ствари које се омугућавало њиховој осуди.

Толико исто била су плодоносна и моја истраживања у варошн; посећивао сам најмањенично сто механе у околини Пале - Рајоза, Енглеског Хотела, будимарв Тамила, улице: Вањери, Мортејори, Шланш-Мибреј, Живерн, Каланар-Шатле, нијаце: Сен-Жак, Ла п-та-шеа и Мобубер и целу варош. Није прошло дан а да нисам учинио ирло важна открића; није било злочина извршеног у варошн а да ја нисам знао појединости; био сам сву, знао сам све и над сам ја позвао власт да се умеша она нијо никад била пре варона мојим обавештењима. Г. Хакри се чуђење мојој предњби и томе како сам свуда стизао, он ми је честитао, док су се чиновници и њихи агенти не прекобој нимало жалили. Чиновници, ненавикнути да у недељи дана по неколико ноћи пробде, називали су да је служба, ноју им ја стварам, врло тешка и тако ређи стална и због тога су протестовали; неки од њих нису чак ни тајно чували ини су се врло лако одавали, на шта сам ја нарочито пазио. То им је навлачило строге казне али они нису постали ништа ни пажљивији ни одланији.

Било је готово немогућно живети мирно међу злочинцима а да ми они не предложе да с њима у друштву вршим привична дела: нисам одбијао никад, али сам увек ири извршењу налазио неки изговор да на уговорено место не дођем. Крадљивци су, у опште узев, људи тако неуздањани, да није било изненања кола ми нису примили; могу чак рећи да ми често, да их преварим, нису требала удружења. Кад их једанпут ухапсе они нису више ни видели јасно, а поред тога и мере су предузимане такве да ни ни на памет није могло пасти да мене сумњиче. Било их је, који су, побегли са места где су их хватали, дотрчали да ми јаве тужну вест о хапшењу њихових другова.

Кад је човек добро са поломима ништа му није лакше него упознати њихове тајне. И ја сам тако успео да их пронађем неколико, а околности које сам изнашао биле су довољне те да и они нађу за својим муштеријама у извесни завод. Неће бити без интереса прича о средствима која сам употребио, да престоницу ослободим једнога од оних опасних људи. Већ неколико година власт га је гонила, али га никако није могла ухватити на делу; ни чести претреси његовога стана нису давали никаквог успеха; није се могло наћи ништа што би било доиаа против њега, а међутим било је сигурно да он купује ствари од крадљиваца, и многи од њих, који нису ни помишљали да сам ја у вези са полицијом, означавали су ми тог јатака као човека поуздана, коме се може веровати. Имао сам о њему доста података, али је требало ухватити га међу покрадених стварима. Шта није г. Хакри предузимао да га ухвати на ивас, било због непеитане сићух органа, било због прецрдености овог човека, није инао никаквог успех. Намислили да пробам, међу ју ја бити срећнији, и ево шта сам радио: Прво сам стао на извесном остојању од његовог стана и чекао сам га да изађе. Кад је изашао пођем за њим на неколико корачаји; приближим му се и својим га једним именом; он ми рече да сам се преварио, а ја сам тврдио обрнуто; ја му опет кажем да га добро познајем и да је он човек кога полиција већ тодико времена тражи по Паризу и околини. «Али, ви се варате, узвикну он; ја се зовем тако и тако и станујем ту и ту. — Не верујем. — Шта, не верујете? ја бу вам то доказати ако хоћете.» Пристанем на то под условом да сратимо у пру позишеску станицу. «Драге воље! рече он.» Усноро дођемо до једне полиције станице и уђемо унутра. Затражим му исправу; он их није имао. Захтевао сам тада те га претресоше: код њега нађоше три сата и двадесет нет напољовна ош уже власт, и њега спроведу даље. Ја узмем ону мараму којом су ове ствари биле завијене и преобучен као посач отрчим у стан јатаков; његова жена беше у разговору са неким лицима; она ме није познавала; кажем јој да имам да разговарамо насамо. И над смо били насамо изаучем из џепа мараму и предам јој као знак да ми верује. Она не знађаше још циљ моје посете и међутим дође јој ее стушти, дрхтала је. «Не доносим вам добре гласе, рекнем јој; ваш муж је ухапшен, дуже га у једној станици где су му узели све што је имао код себе, а према неким речима које је случајно чуо од шпијуна, он мисли да је издан. И јавља вам да одмах сакријете све што треба; ако хоћете ја ћу вам помоћи, али вам кажем да треба похитати».

Видећи мараму и пошто сам описао оне ствари које су биле у њој; жена јатакова није имала шта више сумњати у интимност мога извиавања, и она паде у замку коју сам јој спремио. Замоли ме да најдем троја кола и да дођем одмах. Изађем да извршим поруку, и одуше путем кажем једном од мојих, да ако на кола и на дати знак да је одмах ухвате. Кола дођоше пошнем се у стан и поче особа. Кућа је била пуна разних ствари: сатова, свећњака, етрурских ваза, чоје, капшира, платна, свиле и другог. Све ово изукоиком на једног одељења чаја је ухвата ино законом једним пеликим орманом, због кога је и било немогућно

ма шта приметити. Кад је ово било готово орман братимсо на старо место и пођосмо; жена јатакова замоли ме да и ја пођем с њом. Послушао је и чим је она седа у кола, готова да се прену, ја дам знак и агенти је опколише. Оба супруга биди су оптужени за јатаковање и кад су изведени пред суд против њих је била маса стварних доказа који се нису могли оборити.

Можда ће ми неко пребацити што сам употребио лукавство да ослободим Париз једнога лоповског јатака, који је доиста био бич божји за преступнику. Одобравало ми се или не, ја имам уверење да сам вршио своју дужност; у осталом кад се тиче ухватити разбојнике, који су у отвореном рату са друштвом, сва су средства добра сем провокације.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине врбичке, у срезу тимочком, актом својим Бр. 2310, пита:

„Сеоски грађани махом немају тапије на имања наслеђена од својих предака. И кад год који тужи нога свог сусода за заузеће неправично, тражи излазак суда на лице места, да се премераваљем дотичних парцела уверн да заузеће постоји. То је просто пређиз у општи обичај, тако, да изметове скоро једнако морају да крстаре по пољу ради таквих увиђаја, а локални се послови због тога запостављају и трпе уштрба.

Зато, што у грађанском поступку нема нарочитог прописа о томе, моли се уредништво да нароле дати објашњење:

1. Јесу ли, код оваких захтева, општински судови безусловно обавезни излазити на лице места или не; и

2. Ако су безусловно обавезни, морају ли дотични парничари свагда бирати и вештаке под прописном наградом, са којим ће се овакви увиђаји вршити, или како?"

— На ово питање одговарамо:

Кад год се код суда поднесе кривична тужба за заузеће земљишта (§ 375. а кр. закона), па се према стању ствари нађе за потребно и вршење вештачења, тада сам суд одређује вештаке у смислу § 33. тач. д. Полицијске Уредбе, којима, приликом пресуђења привиде, досуђује и дангубу, према проведеном времену и осталим околностима, које могу утицати на величину ове.

Кад је, пак, поведен чисто грађански спор, било што је привида застарела, било из којих других узрока, на суд нађе, у смислу § 247. грађ. суд. поступка, да се спор не може пресудити без нарочитог вештачења, или ово буде захтевала једна од парничних страна, онда се вештаци одређују у смислу § 248. помен. закона.

Дијурна овима досуђује се тада у смислу § 258. истога закона.

Наравно, да и у једном и у другом случају навођењем и вештачењем руководи или цео суд, ако је то потребно, или један од судија са делођођом, о чему увек треба претходно донети образложену одлуку.

Дакле: над год једна од парничних страна захтева вештачење, или над год сам суд нађе да је оно потребно, мора се ово и вршити, без обзира на то, што се на тај начин кметови отржу од других послова, јер је задатак општинских судова, поред осталога, и тај, да суде спорове у својој општини.

II

Суд општине островичке, актом својим Бр. 1288, пита:

„Један грађанин из ове општине, тужио је ово општ. суду другог грађанина по двема тужбама, што му је на самовласгани начин заузео на два места шумско земљиште, па је молио да се тужени за ово по закону казни, као и да се осуди да му заузето земљиште уступи на слободно уживање.

Суд ово општински узео је туженог на одговор по једноме предмету, а по другом није, јер је ускоро затим оптужени отишао у Северну Америку, у печалбу.

После извесног времена, суд ово општински, по предмету по коме је именовани дао одговор, донео је своју пресуду, којом је тужилог ослободио сваке казне, а заузето земљиште да се уступи тужиоцу, на слободно уживање, а по другој тужби није ништа урадио.

С тога сад учтиво моли уредништво да нароле дати своје објашњење: како треба и на који начин да се донета пресуда сапшити туженом, а како и на који начин треба донети пресуду по којој тужби није именовани саслушан а сада се налази у Америци?".

— На ово питање одговарамо:

Ако је суду познато, или ако у опште може сазнати: у коме месту, у Америци, или осуђени, онда би му се тужба морала доставити онако, како прописује § 363. грађ. с. поступка.

Ако се, међутим, не зна место у коме тужени живи, онда би се, ако тужилац захтева, морао одредити заступник у смислу § 76. гр. суд. пост. и спор привести крају.

У том случају и пресуда се саопштава одређеном заступнику.

Она пресуда, која је већ донесена, може се саопштити на начин прописан § 364. поменутог закона.

Овако ће се поступати, наравно, ако је редован грађански спор.

Ако је, међутим, у питању привична одговорност, онда се мора стати са радом и чекати на повратак кривца, јер полицијска Уредба не предвиђа овакве случајеве, а начела постављена у глави XXIII ар. суд. поступка, не могу се применити на истуне.

III

Гавра Адамовић, полицијски писар, пита:

„Извесни грађанин из Свилајнца, занимао се земљоделастном, «потом је био боспарвин механицја, а за ових сенал према увереньма општ. свилајначке.

Овај грађанин продао је и последњи остатак непокр. имања — земље.

Тапија о овој продатој земљи, потврђена му је код суда општ. свилајначке, месеца марта т. г, у коме је месецу овај грађанин, према уверењу суда општине свилај. био сензал.

Међутим овај се грађанин није обрао трг. комори, која врши избор сензала (чл. 5 у вези чл. 164, зак. о радњама); нема услове из § 52. трг. зак. („основи трг. права" од Ст. Радојчића стр. 161).

Молим уредништво за објашњење:

1. Да ли и сензале (онакве, какве под нас по паланкама постоје) штити § 471 грађ. суд. пост.

2. Да ли је морао и требао прност. суд потврдити овакву тапију, кад пред њим стоји уверење о овакном занимању продавца — да је сензал.

3. Стоји ли дело приваре према продавцу, који је ово имање био раније продао једноме и узео 100 дин. капаре, а потом га продао другоме и тапију му судом потврђену надао а прнота купца оштетио?

— На ово питање одговарамо:

Сензал, односно посредственик у трговачким пословима, може бити само онај, који је изабран на начин прописан § 51. трговачког закона, а има услове из § 52. истог закона.

Сваки други, који није овако изабран, нема права да сензалски посло.

Овако своји ствар у полико се односи на питање: је ли неко сензал или није.

Али кад је реч о томе, да ли се сензали сматрају за земљодеље или не, уредништво налази, да сам тај факат, што је неко са свима правима једног сензала, не одређује његов положај у погледу права из § 471. грађ. с. поступка.

Оно дакле, налази, да сензал, ако му је главно занимање земљоделаство, и да без овога не може надрживати себе и породицу, мора бити заштићен као земљоделасц, и ако се његов положај регулисава трговачким законом, ако год што му се *неће* признати *право земљоделца*, ако он потпавшто сензалством издржава своју породицу, а земљоделаство му је узгредно занимање.

Од прилог става ствари, дакле, зависи и питање: је ли земљоделасц или не, и то има да кажу општински суд и одбор, као познаваоци људи и месних прилика.

У оном специјалном случају тешко би се могло рећи да дотични није земљоделасц, пошто он у опште нема сензалско право, те би му земљоделаство остајало као једино занимање.

Ако се утврди, да је дотични закључио уговор о продаји са *намером* да купца оштети, онда би одговарао за дело из § 253. т. 1. ар. закона.

IV

Суду општине мало црнићске, на акт Бр. 1369, одговара се, да ће на питање: „како се наплаћује интерес од општинских дужника", наћи одговор у књизи „Поуке и Обавештења", на страни 126.

V

Суду општине дубничке, на акт Бр. 1151, одговара се, да ће одговор на своје питање о потрошачким задругама, наћи у књизи: „Поуке и Обавештења" која је ово дана изашла из штампе, на страни 489.

* * *

Како су у овој књизи штампана сва објашњења, која су излазила у Полицијском Гласнику за последњих десет година, то ће се од сада одговарати само на она питања, која раније нису објашњена, како поновна расправа њихова не би ишла на штету оних питања, која до сада у опште нису била расправљана.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

И административне власти, по аналогији § 304 грађ. суд. пост. дужне су да цене само истакнута питања и решавају о ономе што се тражи.

Суд општине гучке у срезу драгачевском, актом својим од 23. августа 1911. г. обратио се молбом Министру Унутрашњих Дела: да се гучка општина ослободи кулучења на окружном друму Ивањица — Јавор. Као разлог за то наведено је: да је општина два месеца раније кулучила и то: 6. недеља на просецању пута Миросаљци — Дивљака, а 15. дана на изради пута Кривача — Рајац, даље: да су грађани те општине из III позива издржали 10 дана вежбу, а I позив има тек да издржи 10 дана вежбе и маневра, те је стога немогуће у одређеном времену издржати и наређени кулук.

Министар Унутрашњих Дела нашао је, да према прописима §§ 10, 11 и 12. зак. о јавним сувоземним путовима, чл. 51. зак о уређењу округа и срезова и чл. 76. зак. о општинама, он није надлежан да чини распоред деоница за израду и оправку путева.

С тога је ову молбу суда општине гучке одбио као ненадлежној власти поднесену.

По изјављеној жалби на ово решење Министра Унутраш. Дела. Државни Савет поништио га је са ових разлога:

Министар је жалбеним решењем одбио жалиоца од тражења да се ослободи општина гучка од кулучења на јаворском путу, налазећи да он није надлежан да чини расподелу деоница за израду и оправку путева.

Међутим из молбе, која је заведена у Министарству Унутр. Дела под № 23009. види се: да је општина тражила да се ослободи од кулучења на „јаворском путу". Према томе, а по аналогији § 304 грађ. суд. пост., Министар је дужан био решавати само о ономе што је жалилац тражио, а не о чему другом.

Одлука Државног Савета од 4. септембра 1912. г. Бр. 6114.

У срески буџет морају се унети потребне суме за издатке који по закону падају на терет среза.

Срески Одбор среза Б. пород осталог, предвидео је у среском буџету за идућу годину и издатке:

1. потребну суму за плаћање награде поротницима

2. на станарину трошаринским стражарима; и

3. суму потребну на ограду и каздрмисање дворишта среских зграда које се подижу и које, по уговору са предузимачем, имају бити довршене и предато до половине идуће године.

Среска скупштина није хтела одобрити ове издатке већ их је из предложеног буџета избрисала.

Како по чл. 8 закона о пороти на терет срезова пада плаћање награде поротницима, а по чл. 23. финансиског закона, трошаринским стражарима на име станарине припада по 16 дин. месечно, и како се среске канцеларије почетком септембра треба да преселе у нове зграде, неопходно је потребно да се двориште огради и канцеларије снабду потребним намештајем — срески начелник, као надзорна власт, задржао је од извршења одлуку среске скупштине.

Министар Унутраш. Дела, налазећи да је решење среске власти на закону основано, на основу чл. 40 закона о уређењу округа и срезова послао је предмет Савету на оцену и решење.

И Државни Савет нашао је да је исто правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 14 и 40 закона о уређ. округа и срезова, одобрио.

Одлука од 4. септемба 1912 године Бр. 6785.

Извршење осуда по закону о установљењу државних монопола с погледом на прописе § 471. грађ. суд. поступка.

Н. Н. из Угљарева, кажњен је извршном пресудом Монополске Управе са 150. динара новчане казне, и за наплату исте власт је узела у попис и изложила продаји његове волове. Налазећи да се ова продаја не може извршити с погледом на пропис § 471. грађ. суд. поступ. пошто је он земљоделац осуђени се обратио среској власти и тражио да се продаја обустави.

Начелник срески нашао је, да и ако је осуђени земљоделац њега у овом случају не штити § 471. грађ. суд. поступ. јер је овде у питању покретност која је узета у попис за наплату казне по његовој кривици, а по чл. 156. зак. о монополу дувана при наплати казне благодејање из § 471. грађ. суд. пост. ужива кажњено лице само у погледу непокретног имања.

Ово решење среске власти одобрило је и окружно начелство и Министр Унутрашњих Дела.

Противу решења Министра Унутрашњих Дела изјављена је жалба Државном Савету, који је нашао да је исто правилно и на закону основано.

Одлука од 4. септ. 1912. Бр. 6778.

К. И. Б.

Писац акта, који садужи увреду, саучесник је потписнику истог.

(Одлука Касац. Суда од 10. октобра 1911 бр. 12588).

Марко Ш. и Михаило Д. оптужени су првостеп. суду и то: опт. Марко што је написао и унутио Управи Држав. Монопола једну жалбу, на којој је по овлашћењу потписао опт. Михаила, износећи неправилан рад полиц. власти; а опт. Михаило, што је наговорио и платио Марку да му поменуту жалбу напише, те му тиме постао саучесник, а себи створио кривицу из § 104. у в. § 46 тач. 1. крив. законика.

Првостепени је суд нашао, да за ово дело не може бити одговоран писац жалбе опт. Марко, пошто соучешће у овом делу не може бити и он за туђе дело не може ни одговарати, јер је жалбу, која садржи инкримин. изразе, писао по наређењу оптуженог Михаила, кога је по његовом захтеву и на жалби потписао; па је решио био: да се опт. Михаило за ово дело увреде у званич. дужности стави под суд.., а да се опт. Марко по овом оптужењу не стави под суд, већ слободан отпусти.

Но по жалби иследне власти и прив. тужиоца, Касац. је суд решењем својим од 10. окт. 1911 № 12588 поништио пом. решење прв. суда, са ових разлога:

Погрешно је суд нашао да у овоме делу нема одговорности за опт. Марка као саучесника. Према § 46 тач. 2. каз. зак., да би у каквом делу било саучешћа, довољно је само то, да је ко кривца, знајући, потпомагао у ономе, чиме је зло дело приправљено, олакшано или извршено.

Оптужени Марко пак у томе, што је по тражењу опт. Михаила, жалбу са инкриминованим изразима написао и овога као неписменог потписао, припомогао је извршењу дела, будући свестан тога, да ти изрази садрже у себи увреде, као и то, да се тиме хтела нанети увреда прив. тужиоцу, а који су елементи, према поменутом зак. пропису, потпуно довољни за постојање саучешћа.

Писмено на коме је потписано измишљено лице, не сачињава дело фалсификовања исправе, већ дело преваре.

(Одлука Касац. Суда од 14. августа 1912. г. Бр. 9455.)

Државни тужилац оптужио је првост. суду Михаила В. из Ј. зато, што је дошао у магазу Васе Н. из Ш. и представио му: да га је послао Јаков Ерановић, зем. из Б. да му да 20 динара и 15 џакова, у којима ће му дотерати храну и том приликом издао му цедуљу, коју је сам написао и на истој потписао се

као Душан Ераковић, из Б., које ниже и не постоји, у намера да тужиоца Васу оштети, а да тим путем себи користи прибави, — чиме је створио привидну кажњиву по § 147. крив. закона.

Првостепени је Суд, пресудом својом осудио оптуженог Михаила на две године робије, за дело преваљена и употребе лажне исправе; а Апелациони Суд исту пресуду одобрио.

Но, Касациони Суд, примедбама својим од 14. августа 1912. год. Бр. 9455, поништио је пресуду Апелационог Суда са оних разлога:

Одобравајући пресуду Првостепеног Суда, Апелациони је Суд погрешно узео да у овоме конкретном случају стоји дело фалсификата из § 147. крив. законика. За појам дела из поменутог законског прописа тражи се, поред осталога, да је инкриминована исправа такво писмено, које је од важности за доказ о утврђена, пореченима или ослобођењима, и у опште *да служи за доказ права и правних односаја*. Међутим, овде није такав случај, јер инкриминовано писмено — цедуља, није исправа у смислу IV одељка § 147. крив. зак. Њоме се, очевидно, не може произвести никакво правно дејство, пошто је утврђено, да је потписник на цедуља *фактички*, дакле, нме „Душан Ераковић“ у опште и не постоји, па да према томе не може бити фалсификован потпис лица, које и не постоји, и које не може бити ни обавезано; те по томе овде не може бити речи о делу фалсификата из § 147. крив. зак. нако је тај суд погрешно узео. Према томе суд треба да размисли: да ли у представљеној радњи оптуженога не стоји дело превара, или друго које дело, па да за тим донесе своју одлуку по овоме оптужењу.

Један случај сукоба о надлежности између начелника среског и градско-среског суда — по тужби за накнаду штете учињене злонамерном пальевином, надлежан је градско-срески судија, који је вршио извиђање и по самом делу пальевине, а не срески начелник.

(Одлука Касац. Суда од 9. авг. 1912. бр. 8618.

Начелник среза нишког представио је Касационом Суду: како је Крста Р. из Ч. актом под бр. 5699. тражио од њега — начелника среског — да општину ч. оптужи првостепеном суду за накнаду штете причињене му злонамерном пальевином; да је по делу пальевине истрагу водио нишки градско-срески суд, но да се овај одазво за ненадлежност по горњој тужби за накнаду штете са оних разлога: „горње тражење оштећеног односи се на спор са општином, за накнаду штете, и пошто је код градско-среског суда привида извиђања а кривац није пронађен и акта овога предмета остављена у архиву на основу § 308. кр. пост, — то градско-срески суд нема више шта да ради односно штете пальевином причињене тужиоцу Крсти, већ даље извиђање ове по закону о накнади штете учињене злонамерном пальевином припада среској власти“.

Па како је начелник срески сматрао да ни он није надлежан за ма какав рад по наведеној тужби, то је молио Касациони Суд да по праву коју му закон даје, реши овај сукоб о надлежности.

Касациони Суд, по размотрењу ната, нашао је:

По закону о накнади штете учињене злонамерном пальевином,... исходна државна власт над констатује, да се кривац није могао ухватити, приступа на месту дела оцени штете — чл. 5. Па како је и по овом предмету градски судија прио кривичну истрагу и констатовао, одлуком бр. 1871. да кривца није могао пронаћи, онда је наступила за њега даља дужност, да се од његовим руковођењем штета и оцени, према чему судија погрешно и противно закону одбија надлежност за овај рад, јер је, напротив, целокупан рад по овом закону састављен у дужност исходној државној власти, која је у овом случају, с погледом и на наређење тач. 1 § 10. зак. о среским и градским судовима, *Срески Суд*. Стога је Касац. Суд пратно сне ште градско-среском суду и преповучно му да даље поступи по закону.

I.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Игњат Стојић, кројачки радник из Шапца, извршио је крађу своје сапи Николи Стаиновићу, па побегао.

Поред свога одела, које је било заложено код газде, однео је и једну пажину ашину

Игњат Стојић.

са 26 динара у сребру, и један женски сребрни сат.

Рађи лакшег проналаска, износимо и слику Игњатову.

Акт начелства округа подринског Бр. 14451.

Драгомир Ђурковић, из Тобелна у срезу тршетеничком, и **Вукадин - Дина Милетић**, из Јеновк у срезу бољевачком, осуђенци нишког казненог завода, побегли су са рада.

Драгомир је стар 36 година, средњег стаса, суа, десном ногом рашље. Вукадин је стар 52 године, средњег раста, у лицу сиоћ, косе прие, чела испупченог, обрва густих, брковa великих, густих.

Депеша управе нишког казненог завода Бр. 3084.

Владимир Стошић, из Лепенице, одговара за опасну крађу, али се не зна где је. Стар је 22—24 године, нана, коса краткор, врло малих плавих бркова.

Депеша начелника ср. поданичког Бр 8804.

Владимир Јовановић, из Бацјевића у срезу мајурничком, који је служио у Ас-Врелници среза прокупачког, побегао је из притвора. у коме је био због крађе. Он је стар 18 година, расте нормалног, приповласт, косе, очију и обрва црних, без бркова, у оделу сељачком.

Депеша начелника ср. прокупачког Бр. 12833.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжешћу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потеринице издале, и поимене на означене бројеве ката или депеша.

КРАЂА СТОКЕ

Јовану Цуњићановићу, из Нересинице, украдена је крава са пашњака у Кучеву. Крава је шарена, ватора 5 година, без рожаца.

Депеша комесара пашњака у Кучеву Бр. 8.

Љубомиру Стојадиновићу, из Рожаца, украдена су два ушца, лакше плаво-шарене, ватора по 2 године, без рожаца.

Депеша начелника ср. регаљског Бр. 17061.

Обрађа се нашла свима полицијским и општинским властима на све поштање.

УХВАЋЕН

Петар Стојаковић, побегли осуђеник Митровичког казненог завода, чију смо слику изнели у Бр. 33 од ове године, ухваћен је, те је престала потреба даљег тражења.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књиге:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА“

готова је и може се добити пако код потписаног, тако и код свију књижара у Београду.

Пошто је књига имала 55 штампаних табака, ово дакле 30 штампаних табака од онога, што је позивом на претплату обећано, па је прилодат и регистар, то је цена књизи повећана од 3 на 5 динара, пако би се поправи трошкови ако штампе.

Књижари у унутрашњости могу добити књигу на дољату са 20% рабата, ако поруче најмање десет књига.

Појединцима ће слати такође на дољату.

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник у пензији
„Пеговина“ бр. 14.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе среза посавског, округа ваљевског, Радоја Чобељића, полицијског писара друге класе среза лесковачког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 7. септембра 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Живко Р. Лазаревић, начелник друге класе среза посавског, округа ваљевског, на основи § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. септембра 1912. године, у Београду.

РАСПИС

свима окружним начелствима и Управи вароши Београда

Чланом 8. Закона о местима наређено је, да се ни у ком случају не смеју подизати куће мимо одобреног плана вароши и варошица, и тиме прописаних одобрени реон за подизање зграда.

Изузетак од овог предвиђа чл. 9. поменутог закона само у случају када се подижу куће за уживање, и зграде по баштама и виноградима.

Уредбом о уређивању села од 6 марта 1862. године ВБр. 283. наређено је, да се без одобрења полицијске власти не могу подизати ван села сеоске куће за становање.

И ма да су ови законски прописи јасни иначе су врло често и многобројни случајеви да поједини подижу куће и зграде противно наведеном закону и уредби, а полицијске и општинске власти или ништа не предузимају да их спрече у тој противзаконој радњи, или потрешно и лабаво примењују поменуте прописе законске, наручато чл. 9. закона о местима, примењујући у даном случају само казну од сто педесет динара, а остављајући противзаконито подигнуту грађевину.

С тога, на основу § 7. Устројства Државне Централне Управе, наређујем томе начелству-Управи:

да у будуће ни у ком случају не допусти подизање куће ван обележеног реона вароши односно варошице, и ван села у подима и планинама;

да у случају подизања зграда по чл. 9. закона о местима полицијска власт упек испита: да ли се зграда подиже у циљу, који предвиђа речени члан и тек онда, када нађе да то стоји, дозволи подизање зграде. Ради тога дужно је свако лице, које жели да подигне овакву зграду, да се претходно за то обрати молбом месној полицијској власти за дозволу да такву грађевину може подићи, ако не жели да искуси законске последице за против-законо подизање зграде; и

најзад, полицијске власти не смеју сматрати да је кривац тиме што је кажњен за против законо подизање зграде, задобио право да исту подигне, или ако ју је већ подигао да зграда остане, но у таквом случају започету или подигнуту зграду треба порушити силом власти, као што наведени законски прописи наређују.

Начелство-Управа-послаће ми у року од месец дана списак свих оних зграда, које су у подручним му варошима и варошицама до сада подигнуте противно одредбама чл. 8. и 9. закона о местима.

Са овим наређењем начелство ће упознати полицијске и општинске власти, а исто ће обавештити и грађанство ради знања и управљања.

За немарно и лабаво вршење поменутих законских прописа и онога наређења строго ће казнити одговорне чиновнике.

Бр. 16808.
12. септембра 1912. год.
Београд.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић.

СТРУЧНИ ДЕО

СУЂЕЊЕ ПРЕД ИЗБРАНИМ СУДОМ

(НАСТАВАК)

У нашем законику ништа се изричито не говори о томе: има ли и када места *изузећу судија* избраного суда? Међу тим у пракси се вадело дешава да се и ово питање покреће. При решавању овога питања ваља поћи од начела, да парничари и при суђењу код избраного суда могу против појединих судија чинити изузећа, која су у § 52 побројана, Али кад се парничари сложе на избрани суд, на о томе саставе писмено, у коме су договорно именовали судије (§ 436), онда то значи, да су тиме пристали да им суде ове судије, и ако би се против њих могло чинити изузеће на § 52. Кад су на то пристали, онда не могу због тога, што је пресуда наречена и од судија, против којих се могло изузеће чинити, пресуду нападати. Могућно је пак да парничар сазна за разлог изузећа против неког судије тек после потврђења промена о избраном суду (436) или после оверавања судског протокола, који садржи пристанак парничара на избрани суд. Најприродније је онда, да он покуша договорно са противником парничаром да се одреди други судија, на место онога, против кога основи изузећа постоје. Али, ако у томе не успе, он може про почетка суђења код избраного суда изнети захтев да се судија изузме. Ако и тада не успе, да противни парничар пристане на избор новог судије или да

се дотични судија сам изузме, и да се на основу тога позове његов заменик да суди, онда се он може жалити на пресуду изабраног суда врховеченом суду. Овај ће суд онда поступити у смислу послед. ал. § 56, т. ј. решење, према подношењима доказима,[1]) а на основу §§ 52 и 56 да ли има места изузеће. Ако нађе да има, поништиће пресуду изабраног суда, на основу тога, што је саставом тамога изабраног суда, у коме је судио с разлогом изузети судија, повређен законски пропис (§ 52).

Ово што је горе речено вреди и у случај апсолутне надлежности изабраног суда (§ 434). У осталом над полицијска власт, према § 437 ал. 2, бира судије за тужену страну, онда она треба и сама да пази да не бира за судије лица, против којих би се могла чинити изузећа по § 52, у колико су јој, наравно, доцније околности познате[2]).

Уговор о изабраном суду (compromissum) има потпуно дејство тек онда, кад се лице, одређено за изабраног судију, те дужности и прими (уговор између парничара и судије, да парницу пресуди, назива се receptum)[3]). Примајући на се ту дужност, судија треба да је изврши, иначе је одговоран по алинеји 2 § 439[4]). Само што по нашем закону (§ 439) изабрани судија може тек да се изјасни да ли се судијске дужности прима кад од полицијске власти буде на суђење позван. Међу тим по нашем законику изгледа да постоји извесна дужност грађана, да се судијске дужности приме, јер није довољно просто одбити ту дужност[5]) кад се буде судија о избору приликом позивања на суђење известио, него је он дужан „навести узроке“ зашто се суђења не може примити (§ 439. ал. 1. То узроке законодавац не набраја. Оставља се дакле оцени полицијске власти, да она одреди да ли је узрок, са кога је изабрани судија одбио ту дужност, такав да је изабрани судија имао разлога одбити судијски избор. Али полицијска власт не треба у овој оцени да буде сувише строга, већ треба што је могуће више вере да поклони ономе, који наводи узроке одбијања судијске дужности. Јер пријем оне дужности противставља да дотични изабрани судија има и воље и времена и знања да је врши. И како се те дужности, као врло непријатне, и у другим законодавствима избрани не мора примити, то онда и наш законодавац, и ако тражи да се узроци одбијања наведу, иначе не одређује ближе те узроке, остављајући на вољу изабраном да их изложи и полицијској власти да их она оцени. У осталом у сваком случају лице изабрано за судију не може се пагонити (на пр. новчаном казнама), да изврши судијску дужност. Јер ако се оно и примило те дужности, па не дође на суђење, најгоре што га може постићи јесте плаћање новчане казне из ал. 2 § 439, из које може бити и неосуђен, ако оправда изостанак. А ако је у одређеном року изјавио да се те дужности не прима, било да није ни наводио узроке томе, било да их је наводио, али власт их није уважила, онда се према њему више не могу употребити принудна средства у циљу да изврши намењену му дужност. Полицијска власт ће тада позвати наименованога заменика на суђење, па ако и овај не дође, онда се морају бирати друге судије[1]).

Као награду за свој труд добијају судије по § 440 по један талир на дан поред путног и подвозног трошка, ако су са стране. Наравно да је допуштено уговорити и већу награду.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

УБИСТВА

(НАСТАВАК)

Раније смо већ описали обичаје, навике и т. д. професионалних злочинаца. Све то вреди и за професионалне убице. Додајемо само, да се код оних последњих често специјално констатује: безумно трошење новца добивеног злочином, тражење обавештења о извршеном злочину по новинама и настрађање на место извршеног злочина.

Штампа и истраге злочина.

Говорили смо већ о утицају новина на криминалитет. На оном месту хоћемо да скренемо пажњу на негодо, које штампа може створити ометајући акцију прапосуђа публиковањем детаља који се односе на истрагу. Она, на овај начин, обавештава убице о сваком кораку полиције, и отежава, а упоколико и онемогућава, истраживања ове последње.

Изгледа, да би се ономе најбоље стало на пут кад би се, за време сензационих истрага, свакодневно редиговали и новинама давали билтени, који би садржавали све оно што се може сазнати јавности без штете по успех истраге. У многим великим градовима: Паризу, Марселу,

[1]) А, изузетно, и после позивања заклетог од стране парничара у смислу § 54 ал. 3 да за основ изузећа није знао при потписивању уговора о споразу избраног суда.

[2]) У ал. 2 § 437 вели се: „У одношењу § 434 ако се парничари у избору судија не сложе, влает ће полицијска, на захтевање тужиочева, изабрати судије за противну страну, и она поћиће бирају председника“. Пирсћаћа у својој расправи о избраном суду, стр. 34, доводећи у вези ово изрећење са § 435, налази да би избор судија био сврсиши треба и то да наступи, да свака страна пристане и на судије противне страни. Али како тужилац има интересе да се никад не сложи, то он, вели, неће никад ни пристати на судије, које би изабрала противна страна, и тако би њему остало право, да бира за себе судије, односно му то право даје § 437 ал. 2, док би их за туженог бирала полицијска власт. Јо мишљи да из § 437 ал. 2 не следује право тужиоца, да „никад не пристане на судије, које би изабрала противна страна“, то ја на тој начин лише тужиоца права да он изабере са своје стране судије и да их нагони, да му суде судије, које би он лично изабрала полицијска власт. Парничара треба, истина, да се сложе на судије, које предлажу. Али ако се не сложе, онда и тужилац и тужени морају изаћи пред суд, па ипак ће изложе судије по правилу пасти на предлоге оног, који је у § 52. Ако предлагача власт нађе да су основана изузећа против судија тужилачке стране, одбаће тане судије. Но може се, дакле, догодити да ни пр. тужилац изабере своја два судију. Да тужилац то исто учини изузећа, а председника власт ипак да такве судије уврсти у скупа избраног суда. Исто тако ако тужилац чини изузеће против судија тужене стране, поаиће ће власт оценити је ли то учинио, да ако нађе да није, уврстиће тане судије у састав избраног суда, а ако нађе да јесте, онда ће тек изабрати судије за туженту страну. То дакле што се у § 437 каже да ће поаиће власт, да захтевање тужилаца, изабрати судије са противну страну, ако се парничари у избору судија не сложе, не значи безусловно, напротивно неслагање, ако констатације на судије, него тако неслагање, тако обазрање, које је потпиаовано тако, да и поаиће власт, која је позвана да суд по закон, прописима сматра, то увиђа. Ако тужилац не пристаје ни на ту судп. парницу судије, изабране за туженика, на које он нема разлога, али за које је полицијска власт нашла за вама разлога изрећи, онда он не може не износити парницу пред изабрани суд. Али само је изабрани суд надлежно надлежан, те ће суђавати, ако зове до до своја права дође, бити принуђен да се пред тим судом парничи.

[3]) Можо се појавити питање: шта ће бити с уговором о изабраном суду, ако умре парничар, који је

[4]) Као што је на пр. у куторијском поступку корисно и просто казано у § 1379: „Изабрани неће дужан примити ов избора за избранога судију“.

[5]) У § 443—448 нисте се не говори да је за суђење пред избраног суда потребан, поред судије, и заклетва, док је код редовних судова парничних заклетва прописана то нарочито (в. §§ 57 и 585 бр. 4). Говорећи о томе да пресуду избраног суда треба да потписују сви судије (§ 442), законодавац не сматра да му вора потписати и заклетву, као што бива код пресуда редовне судове. Кад се пак има на уму да по тежашњим законодавчевој терминологији код избраног суда треба да буду поаиће, с обзиром на пресуде суда, који чине један у састав избраног суда, онда се мора доћи до закључка да законодавац сматра под избраног суда оне судије, који бирани латтне за важност пресуде избраног суда. Наравно да је ово више, и да се у пракси тако и ради, да се уме и заклетва. Кад постоји законске мисли бити заклете за важност пресуде, онда је ово једно но законску баре. Напротивно је нам са бира председник избраног суда, но чијем увиђењу он има да ради. А ради већег поверења код парничара добро је да ово избрани суд одреди полицију, као што бива у случају кад је избрани суд у смислу тач. г. § 4 одобрен од стране општинског суда. У оваким избраним судовима мора бити довољна (§ 6 тач. г.).

Лиону и т. д. шефови сигурности овако и поступају. По несрећи, већина новина не задовољава се овим саопштењима. Да би донеле што више сензација, новине ове предузимљу посебне истраге и доносе, као аутентично, сва причања суседа и публике, прибрана у ходницима пред канцеларијом истражног судије. Ове истраге понекад се предузимљу да би се исмејала акција правосуђа и полиције. За ово су нам доказ истраге два париска листа за време нестанка чувеног опата Делари-а. Један од њих довео је на лице места хијену, а други једног индиског врача. Овакве злоупотребе треба спречити свим могућним средствима, а према потреби, и специјалним законима.

Новинама не треба давати никаква друга обавештења о истрази, сем званичних. Чиновници, који суделују у истрагама, саопштавају често новинарима, махом из сујете, поједине детаље истраге, које ови ревносно публикују. Ово публикације допуштају злочинцу у слободи да прати све фазе истраге и да, на овај начин, комбинује бегство.

Инструкције водског кантона за заштиту трагова у почетку истраге поводом овога прописују:

„Забрањено је персоналу полицијских судија, агентима, жандармима и апсанцијама да о злочину, току истраге и т. д. дају обавештења својој фамилији, публици и новинама, пошто ова обавештења могу омести успех истраге, а и сам кривични поступак наређује да истрага буде тајна и за противно поступање прописује казну до 300 динара. Једини је судија, који има да цени, која се саопштења могу учинити новинама".

У извесним случајевима новине могу бити од врло велике помоћи правосуђу и полицији, као нпр. приликом утврђивања идентитета непознатог леша, истраживања несталих личности и т. д. али под условом да буду руковођене од оних који су одговорни за успех истраге. Оне понекад могу чак и директно помоћи истрази публиковањем неистинитих обавештења, која ће навести злочинца да учини глупост због које ће бити ухапшен. Тако је још Канлер, тражећи једног убицу за кога је знао да је побегао негде у близини Париза, пустио преко новина белешке у којима се тврдило, да је полиција убеђена, да је кривац побегао у Орлеан. Верујући да га полиција тражи у овој вароши, и да, према томе, може бити сигуран у Паризу, убица се вратио у свој стан, где су га ухватили прикривени полицијски органи.

Мере које треба предузети на месту извршеног злочина пре доласка иследника.

Приликом открића каквог злочина важно је, да све остане на своме месту — недирнуто — до доласка иследника кога, кад год је то могућно, треба да прати и вештак — специјалиста поред судског лекара.

Полицијски агенти, жандарми, пољски чувари и т. д. треба да имају инструкције у овом смислу. Поменуте инструкције водског кантона поводом овог наређују:

„У случајевима тежег преступа, жандарми, полицијски агенти и т. д. нарочито ће се старати, да стање места извршеног дела остане непромењено, и да нико не дира у ствари и трагове до доласка власти (закон о жандармерији, чл. 7.)

Ако је злочин извршен у соби, сви улази, сва врата ове собе треба затворити и, по могућству, чувати помоћу стражара. Ако се локали не могу закључати, морају се чувати помоћу нарочитог стражара.

Ако је злочин извршен у усамљеној кући, или у пољу, треба публици забранити приступ на месту извршеног злочина на даљини од 50 метара.

Приступ на месту извршеног злочина треба забранити сваком лицу које нема посла са истрагом. Полицијски агенти, жандарми и т. д. који би открили злочин, или би били позвани да га констатују, неће дирати ни померати намештај, посуђе итд. а нарочито предмете са глатком површином, који се буду налазили на месту извршеног дела. Они ће се старати да ништа не буде поремећено, додирнуто, однето или уништено до доласка иследника.

Апсолутно се забрањује додиривање лешева. Треба избегавати, у колико је то могућно, ходање по реону који је неприступачан публици. У рапорту треба означити имена свију личности које су дошле на место извршеног дела пре иследника.

Општински председник ставиће до знања популацији, да на месту откривеног злочина не додирује ниједну ствар, поставиће чувара на овом месту и о свему ће што пре известити полицијског судију [у водском кантону овај судија врши дужност истражног судије]."

Као шо смо већ казали, сав нижи полицијски персонал треба да је убеђен, да цео успех истраге често зависи једино од непромењивости места извршеног злочина до доласка иследника. Доласком овога, почињу истраживања у циљу реконституисања *механизма злочина* и евентуалног *идентификовања злочинца*. Истраживања ова обухватају: *топографско изучавање места злочина, преглед леша, истраживање трагова, разних отисака, кремих мрља и прибирање доказа.*

а) Топографски преглед.

Топографским прегледом места, на коме је извршен злочин, и његове околине, има да се утврди: положај зграде или места (ако је злочин извршен у отвореном пољу, шуми итд); положај суседних зграда за које треба назначити чему служе; начин затварања собе у којој је злочин извршен, зграде у којој је ова соба и суседних зграда. Јесу ли се врата редовно закључавала или су остављана отворена? Јесу ли она била отворена или затворена у моменту открића злочина? Да ли је убица, приликом уласка, могао бити виђен од кога становника куће? Да ли се на вратима уласка налазило звонце или не? Да ли је у собама, поред којих се мора проћи да би се ушло у собу злочина, когод редовно обитавао, или не? Може се ући у кућу каквим споредним улазом (поред главног), као н. пр. улазом за млађе? Може ли се ући у кућу кроз отвор на тавану? Може ли се ко попети на кров куће злочина, а да не буде виђен? Да ли се у околини случајно нису налазиле какве дугачке степенице или зидарске скеле? Јесу ли димњаци толико широки да би се кроз њих могао провући злочинац, и да ли у њима има трагова од његовог пролаза (местимично одсуство чађи)? Је ли могућно ући у кућу кроз прозоре на подруму? Је ли било кога у кући у времену кад је злочин извршен, и да ли се из собе злочина чула каква вика? Да ли се на вратима, прозорима итд. налазе трагови обијања? Ако се место злочина налази у отвореном пољу или шуми, има ли у његовој близини какав пут? Ако има, је ли овај пут изложен већем или мањем саобраћају? Пролазе ли њиме пси? Којим је путем убица могао побећи? Да ли се у близини налази каква железничка или трамвајска станица? итд. итд.

Ми немамо претензију да исцрпемо сва питања која истражни орган треба себи да постави приликом прегледа места извршеног злочина, јер она, делом, варирају готово у сваком случају. Циљ је нашем набрајању да покаже како треба извршити овај преглед, који је од битне важности за доцнију истрагу. Истражни орган не треба, у осталом, да се задовољи само тиме што ће потирати ове тачке; он треба да их фиксира, бар делом, помоћу слике, нацрта и фотографије.

Кроки.

Дескриптивни кроки треба израдити без претензија на лепо цртање и тачну сразмеру у одстојању. За само место извршеног злочина треба додати мере страна добивене помоћу метарске пантљике. Добро ће се учинити ако се за ово место изради специјалан кроки, а тако исто и за његову околину. За обележавање путева, дрва, река итд. треба употребити конвенционалне знаке. Препоручљиво је, ради доцнијег што згоднијег искоришћавања кроки-а, писати објашњења на нацрту., или са стране, али тако да се сва могу читати у истом правцу и без поремећаја хартије.

На крокну места извршеног злочина треба означити и намештај који се на овом месту налази, са његовим странама и дистанцијом. Кењереш, из Б. Пеште, предлаже, да се приликом израде крокна собе у којој је злочин извршен, одвоје видови и патос, и у овим одвојеним деловима уцрта намештај који им припада. Кад се, доцније, саставе ови одвојени делови, добиће се боља реконструкција места на коме је злочин извршен. Извесно је, да је ова метода боља од обичног нацрта у плану, али она захтева више времено, кога истражник нема увек довољно на расположењу приликом инспекције места извршеног злочина, која, сем топографског прегледа, обухвата још и друге ствари. Ако је, међутим, могућно приступити изради овог специјалног крокна после осталих операција,

или нападним изласком на место извршеног злочина, биће добро ако се то учини.

Фотографија.

Кроки треба да буде допуњен фотографијом места злочина и његове околине. Модерна фотографија особобљава нас, пре свега, ручног прибора, јер у одличном Бертилоновом метричком апарату притезавамо инструмент, који нам допушта да на фотографским снимцима одмах читамо дистанције и величину појединих снимљених предмета, и да направимо тачан план фотографисаног места. Фотографија на месту извршеног злочина одговара тачно циљу доказа у смислу који му даје Закон тврдећи: „Докази су против отрен за отрон сведочења".

Циљ фотографије места извршеног злочина.

Потребно је да на овом месту нарочито означимо разне циљеве, којима служи фотографија места извршеног злочина. Тако:

1. Као несумњиво тачан документат, добијен аутоматски, који верно репродукује факта, она отвара могућност истражном чиновнику да у свако доба има пред очима тачну слику места на коме се догађаји десно, и на овај начин постаје једна врста његовог вештачког памћења, а случајеви у којима му је оно памћење потребно нису ни мало ретки. За оно кратко време, које је провео на месту извршеног злочина у циљу увиђаја, он се трудио да све испита и забележи. Дешавао се, међутим, да се поједини ситни детаљи, који су му овом приликом изгледа, показују као врло важни у току доцније истраге. Поновно разгледање на лице места у већини случајева биће би немогућно и бесмислено због промене општег изгледа овог места. Случајеви ови, у којима је потребно верно реконституисање факата, које је доцније — после свршеног увиђаја — немогућно, нису ретки. Добра фотографија, међутим, пуди нам перманенту реконституцију констатованих факата, која увек стоји на расположењу истреднику.

Али фотографија места извршеног злочина не служи само за поправку заборава и погрешних интерпретација, већ у исто доба и за кориговање једног чисто физиолошког феномена. Несумњиво је, да ми видимо само оно што хоћемо да видимо, као год што је очигледно да ће истражни чиновник, који врши извесну судску констатацију, после кратког времена створити своје субјективно мишљење о природи злочина, несвесног случаја итд. и у духу овога водити даљу истрагу. Он ће, свакако природно, тражити само типично знаке, необраћајући пажњу на ситне детаље. Он ове час и не види, јер неће да их види Противно овом, фотографски апарат види све и констатује све.

Окретање и загледање фотографије допушта нам често да уочимо извесне детаље, које нисмо могли запазити приликом испитивања оригинала. Ако једну слику посматрамо са разних страна, она ће нам се показивати у сасвим другим изгледима. Услед ових промена слика ће нам понекад изгледати као непозната, али ће нам зато, у више прилика, пасти у очи многе ствари, које су нам остале незапажене приликом посматрања слике у нормалном положају. Сличан факт производи се приликом промене положаја фотографског апарата. Изглед једног монумента, који смо навикли да посматрамо увек са једног истог места, често нам изгледа непознат ако је фотографисан са неког другог места.

2. Други циљ фотографије места извршеног злочина јесте да нас снабде доказним материјалом за судски претрес. Готово сви они, који по дужности узимају учешћа у суђењу, обично не познају ово место. Задаћа њихова, а нарочито поротника, биће, међутим, знатно олакшана ако, пратећи ток претреса, буду имали пред очима слику места на коме је злочин извршен и изглед овог места одмах по извршеном злочину. Само се по себи разуме, да ће услед овога и њихова одлука бити правилнија.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Двадесет шеста глава

Готово у исто време кад сам нарадио те је јатак ухваћен, у предграђу Сен Жермен појави се једна нова дружина која је пљачкала првенствено друге крајеве Париза. Она је имала свога харамбашу Гевина, кога су звали Константин или краће Антин, јер и међу хоноваима, као и међу сутнерима и наралицама постоји обичај да се зову само последњим слогом презимена.

Гевин или Антин, који је прво био ученик борења, па се после тукао за паре по поруци других због блудника најнижег сталежа, завршавао је као предњивац променљивог живот једног рђаног поданика. Он је, уверавали су, био готов на све и ма да се није могло доказати да је вршио убиства, није се сумњало да се у случају нужде не би устезао да проли крв. Његова је љубавница убијена у Јелисејском Пољима и био је врло много осумњичен да је он извршилац тога злочина. Гевин је био човек врло предузимљив, опробане смелости и изванредне дрскости; у осталом његови су га другови сматрали за таквог и он је међу њима био чувен.

Већ од дужег времена полиција је била бацила око на Гевина и његове саученике, али их не могаше похватати, а сваки дан пакао нов напад на својину казиваше да су они још живи. Најзад власт реши да обрачуна стане на пут овим разбојницима и ја добијем наредбу да их тражим и да се старам да их власт ухвати кад, нас што се каже, звуку руку у торбу. Нарочито се тражило ово последње пошто је то било од велике вредности. Набавим пригодно одело и исте вечери пођем у потеру по предграђу Сен-Жермен, обилазећи сва сумњива места. Око поноћи уђем код неког Буше-а у улици Пен-Гијем, седном да попијем једну чашу са неким јавним женама, и док сам седео с њима чујем за једним оближњим столом да се изговара име Константин; мислио сам да је он ту и уништам једну девојку. „Није ту, рече она, али доцније сваки дан са својим пријатељима". По њеном говору закључио сам да она познаје врло добро наше ових људи и стога је наложам да вечера са мном у намери да разговарам с њом; она пристане и кад је ливери расположење, она ми отворено рече да то може одлу, држању, а нарочито по говору мисли да сам и ја један пријатељ (лопов). Проведемо један део ноћи заједно и ја пођем пошто ми је назала места у која Гевин долази.

Сутра дан, у подне, свратим код Буше-а, ту затекнем моју синоћњу познаницу; чим сам ушао она ме познаде. „К баш добро, рече ми она, ако хоћете да разговарате са Гевином, он је ту", и она ми показа једног човека од 28—30 година, одевеног доста добро; био је висок нет стопа и шест палчева, доста лепог лица, црне косе, лепе браде, здравих зуба; исто онаки какког су ми га описали. Без устезања ја му пријем и зашиптем да ми да лулу дувана; он ме погледа, запита ме дали сам био војник; одговорим му да сам служио у хусарима, и, укорио са чашом у руци развежемо разговор, о оружју.

У њиу време нам прође брзо, пошто се говорити о ручку. Гевин ми рече да је спремно добар ручак и ако хоћу да пођем учинио бих му задовољство. Није било за одбијање, пристанем и одемо наа зида, где су већ очекивала четири његова пријатеља. Чим стигосмо сели смо за сто; ниједан од његових пријатеља није ме познавао, био сам за њих ново лице и били су доста обазриви. Међутим неколико арго-речи, које су изговарали с времена на време, уверише ме брзо, да су сви чланови овог љубавног друштва били шатраци (лопови).

Желели су да знају шта радим и ја им цо мом обичају испричам једну причу и по ономе, што сам им рекао, они повероваше, не само да сам допао на паланке, него још да сам допао на дно, а нарочито по одлу запињање оставио сам их да мисле да сам доиста у оскудици.

Вино није штеђено и оно одвеза свима језике да сам тако рече свршетка ручка дознао стан Гевинов, и стан Жубера, његовога друга, а тако исто сазнах и имена неколицине њихових другова. На растанку кажем им да немам где ноћити. Жубер ме ме позва своју ноћи и одемо у улицу Сен-Жак, бр. 99., где је имао собу на другом спрату, позади; ту сам

ноћно с њим, у кревету његове љубазнице Корневене.

Пре но што ћемо заспати разговарали смо дуго; Жубер ме претрпаваше питањима, хтео је баш да сазна од чега сам живео и питао ме је имам ли исправе. Његово љубопитство било је неисцрпно и да бих га задовољио ја сам лукаво увијао или лагао, али сам увек гледао да га уверим да сам њихов друг. Најзад он ми рече, као да ме је погодио: „не претварајте се више, ви сте *шатрав леват* (лопов).“ Направим се као да не разумем шта ми каже, те ми рече обичним језиком. Правећи се да ме то вређа одговорим му да се вара и ако хоће да се исмева мојој невољи ја ћу морати отићи. Жубер се ућута и више ме не упита, а сутра дан, у десет сати, дође Гевив да нас пробуди.

Пођосмо на доручак. Уз пут ме Гевив зовну на страну и рече ми: „Слушај, видим да си поуздан човек, наћи ћу ти посао, само се не претварај више, кажи ми шта си и одакле си“. Он некако закључи да сам побегао из казненог завода у Тулону и препоручи ми да не кријем ништа од његових другова: „они су, додаде он, најбољи људи на свету, али мало брбљиви.“

— О, чувам се ја, одговорим му, а после, не верујем да ми се што може досити у Паризу; има ту доста шпијуна који ме чувају.

— Тако је, рече он, а ако те не познаје Видок немаш се шта бојати, нарочито уз мене, који могу да нањушим те ниткове као што гавранови намиришу барут.

— Што се тиче мене, ја писам био тако заслужан те да видим Видока, али мислим да бих га по опису одмах познао, његове су ми црте тако остале у глави.

— Види се да га ти не познајеш! Знаш ли да се он мења по својој вољи: у јутру, на пример, обуче се као ти, у подне друкче, а у вече опет сасвим друкче. ...Баш јуче сам га срео као генерала... али и ја се разумем у прерушавању; у осталом узалуд се мучи, и он као и остали, познам их на први поглед; да су моји пријатељи били као ја одавно би он отишао без трага.

— Ба, приметим ја, сви Парижани тако кажу, а њему ништа не фали.

— Имаш право, рече он, али да ти докажем да ја писам као ти мамлази, ако хоћеш да пођеш с нама, вечерас ћемо ићи да га чекамо пред његовим вратима и направићемо му посла.

Био сам љубопитљив да видим да ли доиста зна мој стан и обећам му да ћу поћи с њим. У први мрак уговорисмо да сваки од нас завеже у мараму по десет дваеслука у бакру, те да тиме изударамо онога лупежа Видока, кад буде улазио или излазио из свога стана. Свршисмо спремање и пођосмо. Константин беше мало ћефлеисан али нас ипак одведе у улицу Нев-Сен Франсоа баш пред кућу бр 14, у којој сам ја доиста становао. Не могу да појмим како је дознао за моју адресу; признајем да ме је то мало узнемирило, и тада ми је изгледало мало чудновато, како да мене не познаје. Стражарили смо неколико сати и Видок, наравно, не појави се; Константин се мало због тога љутио. „Данас нам је умакао, рече он, али ја те уверавам, срешћемо га и он ће ми скупо платити ово стражарење.“

Око поноћи се вратисмо с намером да наставимо сутра; било је вредно видети ме како сам себи спремао замку. Константин је био врло задовољан мноме и од овог тренутка није ништа крио од мене. Како је се био спремио да изврши једну крађу у улици Касет, он ми предложи, да и ја учествујем и ја пристанем, али му у исто време кажем, да ја пити хоћу нити могу излазити ноћу без исправа. „Е, добро, рече ми, ти ћеш нас чекати у соби“.

Кад су извршили ту крађу у повратку како је била велика помрчина, а Константин и његови другови хтели су да виде кад иду, они скину један фењер и један од њих га је носио напред. Кад су се вратили они тај фењер метну на сред собе и стану прегледати пљачку. Уживали су посматрајући богат приход њиховога рада, али није прошло ни педесет минута од њиховога повратка а неко закуца на вратима. Крадљивци изненађени погледаше се не говорећи ни речи. Ја сам им био припремио то изненађење. Куцање се понови; Константин тад знаком нареди да ћутимо и полако рече: „полиција, знам сигурно“. На то ја скочим и завучем се испод једне постеље; куцање се појача и неко наваљиваше да отвори...

Велики број полицајаца уђоше у собу, ухватише Константина и његове другове, претресоше све, прегледаше кревете у коме је била љубазница Жуберова, испитиваше чак и постељне ствари, али мене не нађоше; ја сам на то и рачунао. Полициски комесар изврши испит, пописа крађене ствари и њих пет крадљиваца одведе у главну полицију.

Кад се све то сврши изиђем из мога склоништа; био сам тада само са Корневеном и она се није могла начудити како ме нису могли пронаћи и замоли ме да останем код ње. Зар не мислите да се полиција не може навратити, рекнем јој, и оставим је обећавајући јој да ћемо се наћи. Вратим се кући да се одморим и у речено време био сам тачно на означеном месту; Корневина ме очекиваше. Рачунао сам да ћу помоћу ње добити цео списак Константинових и Жуберових другова, и како сам био добро с њом она ме доведе у везу с њима, и за непуних петнаест дана, захваљујући једном помагачу, кога сам увео међу њих, успем да се похватају сви; било их је на броју осамнаест. Као и Константин и они су осуђени на робију.

У тренутку кад је ланац полазио Антин ме виде и љут стаде ме грдити, али ја, не бранећи се од његових масних псовки, приђем и кажем му хладно, како је чудновато да се тако понаша један човек који је познавао Видока и имао моћ да осети шпијуна тако далеко као што гавранови осећају барут.

Поражен и осрамоћен овим мојим одговором Константин обори очи и ућута.

Двадесет седма глава.

Ја писам био једини тајни агент у полицији безбедности, и мени је био придодан неки Јевреин Кафре који је био у служби и пре мене, али како се његова начела размимоилажаху са мојим, нисмо дуго ни били у слози. Опазим да се он рђаво влада и о томе известим ш фа одељења, који га, пошто је проверио мој рапорт, најури и нареди му да одмах иде из Париза. Неке личности које нису знале ништа друго до лукавство, које се у затворима изучили, били су такође придодати полицији безбедности, али оне нису имали никакву одређену плату, већ су плаћане према послу; обично то су били ослобођени осуђеници. Било је међу њима крадљиваца, који су крали,. али их је власт трпела у Паризу под условом да проказују друге; често се дешавало да су, кад нису могли ништа друго урадити, проказивали своје другове „полицајце“. После тих трпљених крадљиваца, долази у трећу врсту сва она множина неваљалаца који су живели са јавним женскињем. Она неваљала каста давала је врло корисне податке ради хапшења лупежа и варалица; она је била готова да да сваку врсту обавештења, само да измами слободу за њихове метресе ако су ухапшене. Власт се још користила и женама које су живеле са непоправљивим лоповима, који су с времена на време долазили у Бисетр; оне су биле изрод људски али је међутим доиста било неопходно сужити се њима, јер је једно врло дуго несрећно искуство показало, да се не могаше рачунати ни на ревност ни на знање полицијских службеника. Управа није волела да за истраживање крадљиваца употребљава платежне људе, али јој је било угодно да се користи добром вољом оних који су било из каквих разлога помагали полицији под условом да остану непознати и да уживају извесне повластице. Г. Хапри је увидео одавно колико је опасно служити се овим ножем са двема оштрицама; од доста дуга времена он је желео да их се ослободи и у том циљу он је примио мене у полицију, коју је хтео очистити од људи чија је склоност за крађу била доказана. Има болести, које лекари лече само отровом, а може се рећи да се и друштвена губа могаше једино лечити сличним средствима, али овде је отров требао бити преписан у врло великој дози, а та потреба се доказује тим што сам готово све тајне агенте из овог времена похватао на самом делу и већина од њих је још у казненом заводу.

Кад сам ушао у полицију сви су се тајни агенти удружили противу мене; предвиђајући да ће њихова влада престати они су чинили све да је продуже. Ја сам важио као неумољив и непристрасан, писам волео оно што се зове

олизати прсте, и онда, нисмо ни могли бити пријатељи. Они нису бирали средства да ме упропасте, али све узалуд; ја сам пркосно њима као што стари храстови пркосе бури: њихове се круне једва повијају пред орканом, свакога сам дана био оптуживан, али глас тих смутљиваца био је немоћан; за моје радње јемчио је г. Ханри кога је г. управник много слушао, и они решише да ми доставе све те оптужбе и да их написмено опровргнем. Био сам задовољан овим знаком поверења који ми је доказао да моји шефови знају да суде право, а друго ништа на свету не би било способно да ме врати са пута којим сам пошао.

За сваку ствар, ако човек хоће да успе, треба имати одушевљења, и ја и ако се нисам надао да звање тајног агента начиним части достојним, ипак сам ласкао себи да часно испуњавам своје дужности. Желео сам да ме сматрају за поштена, неподмитљива, неустрашива и неуморна; тако исто жудео сам да сам у свакој прилици способан и трезвен; успех у мојим пословима допушта да мислим да сам такав и био. У брзо г. Ханри није ништа радио док мене не пита, толико ноћи проводили смо заједно у размишљању о начинима како да се кривци похватају, а то је било врло корисно, јер се број тужби за крађу знатно смањи, а број крадљиваца свију врста сведен је на најмању меру, па чак могу рећи да наста једно време кад се крадљивци сребра по кућама, они који пљачкаху пошту и кола, као и кесароши, који су дизали кесе и сатове, не чујаху да су живи. Доцније се јавило једно ново покољење, али по способности оно се није могло мерити са Бонбансима, Маркизима, Буколтима, Комперима, Бутлејима, Пранжерима, Дорлсима, Ла-Роз-има, Савардима, Мартилима, и другим чувеним лоповима, које сам ја истребио. Нисам ипак хтео пустити њихове наследнике да се успособе као што су они били.

Скоро десет месеци сам радио сам, без других помагача, сем неколико јавних женскиња које су ми предано помагале. Једна непредвиђена околност учини да се ослободим чиновника за чување реда који су дотле умели удесити да моје заслуге за открића припадну њима. Та околност била је добит за мене, јер се увиде неспособност и глупост полициских службеника, који су стално били огорчени што им ја задајем много посла. Да то објасним наставићу причање.

У 1810. години крађе једне нове врсте, извршене са непојмљивом смелошћу, отворише очи полиција да увиди да постоји нека нова дружина злочинаца. Готово све те крађе извршене су са прескакањем и разбијањем; лопови су разбијали станове на првом на чак и на другом спрату, а дотле су пљачкане само богате куће. Било је лако запазити да су ови дупежи свуда где су крали показивали савршено познавање месних прилика. Све моје упињање да их пронађем остало би безуспешно да се не деси крађа у улици Сен-Клод, на другом спрату, у кући у којој је становао члан тога кварта. На месту где је дело извршено беше остала једна зобница, а то је било довољно да се помисли да су извршиоци дела могли бити кочијаши који ту на улици стоје, или у најмању руку да су фијакери употребљени као помоћно средство.

Г. Ханри ме посла да се обавестим о кочијашима и успем да дознам да је зобница била некога Хусона, који је терао фијакер број 712. Поднесем рапорт. Хусона затворише и од њега се сазнаде за два брата, по имену Делсеви, од којих је старији брзо пао у руке полицији. Кад је г. Ханри испитивао овога Делсева он откри неке ствари од вредности и тако ухапсише Метрана, трљача у болници царице Јозефине. Овога су означили као јатака те лоповске дружине, састављене готово из самих Савојаца, рођених у лермолском округу. У току даље истраге затворени су и браћа Писар, Гренице, Лебрен, Пјесар, Мабу, звани апотекар, Серасе, Диран и још двадесет и два који су сви доцније осуђени на робију.

Већина од ових крадљиваца били су трљачи, кочијаши, т.ј. припадали су реду људи којима је поштење било у традицији и који су од незапамћених времена сматрани међу Парижанима за врло поштене; сваки од њих у своме кварту, сматран је као човек опробан, који је неспособан да пожели туђе добро. И ова их је оцена чинила у толико више исправним што су им људи, који су их употребљавали, било да им стружу дрва, било за други посао, веровали иначе и пуштали их да улазе свуда. Кад се сазнало да су умешани у кривично дело једва се свет усуђивао веровати да су они способни за тако што, и сам ја неко сам се време колебао да верујем да су они кривци.

У 1812. години ја сам предао правди најглавније чланове ове дружине, али Делсев млађи не беше још ухваћен и вешто се крио испред полициских тражења, али 31 децембра г. Ханри ми рече: „Надам се, да ћемо, ако се заузмемо, ухватити *Рана* [надимак Делсевов]. Ево, сутра је Нова Година, он не може пропустити а да не сврати код праље која га је толико пута досад примала или да не посети њеног брата; ја имам неко предосећање да ће он к њима доћи било вечерас, било ноћас, било најзад сутра у јутру. Сложио сам се са мишљењем г. Ханрија и он ми нареди да идем са три службеника и да станем близу праљине куће која је становала у улици Грезијон, у предграђу Сен-Оноре, и да чекам Делсева.

Примио сам ову наредбу са задовољством које ми стално предсказиваше успех. Са три службеника дошао сам у седам сати увече на означено место. Било је страшно хладно, земља је била покривена снегом, тако јава зима није још била. Стражарили смо неколико сати; премрзли службеници не могући више издржати предложише ми да баталимо посао и ако сам се и ја био пола смрзао ипак сам био против тога, те уговоримо да чекамо до поноћи. Чим је искуцао уговорени сат они навалише на мене да одржим обећање, и ми остависмо место за које нам је наређено да га чувамо до сутра дан.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Имају ли секретари начелстава право на накнаду путних трошкова кад врше посао ван окружне вароши?

Наредбом Министра Унутр. дела III. 2451 одређен је Љ. В. секретар начелства, за члана колаудирајуће комисије за пријем пуковске шупе и војног магацина у Раброву.

По свршеном послу Љ. В. обратио се Министру Војном да му се исплати 43 дин. колико му припада на име подвознине и попутине, наводећи да на то има право, јер као секретар начелства није био дужан ићи и вршити службене послове ван атара окружне вароши у којој он има да врши дужност у смислу чл. 19 зак. о уређењу округа и срезова.

Министар Војни, с погледом на објашњење Министра Ун. дела од 16 јануара 1912 г. КПН. 981, одбио га је од овога тражења, јер он по чл. 1 и 3 зак. о трошковима управних власти прима редовни месечни додатак.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је, да решење Министрово не одговара закону са ових разлога:

Жалилац има права на тражену дијурну зато, што он као секретар начелства врши дужност у самом начелству, а не у округу. И додатак, који му се по закону даје у 30 дин. месечно, даје му се за службу коју има да врши у самој вароши, а не и у округу. На пошто је жалилац одређен у колаудирајућу комисију за пријем једне шупе и војног магацина у Раброву, дакле ван окружне вароши, то му према чл. 1 зак. о трошковима управних власти и чл. 2 под ђ. правила за извршења закона о трошковима управних власти тражена дијурна и припада.

Одлука од 11. септембра 1912. год. Бр. 7008.

Један случај неумесне примене § 493. грађан. суд. поступка.

М. М. обратио се начелству окр. тимочког и молио да се нареди М. и његовој жени А. да се исселе из његове куће и исту му уступе на уживање, пошто је та кућа његова својина према тапији потврђеној од стране зајечарског првостепеног суда 20. марта 1910. год. Бр. 6594.

На саслушању М. и његова жена А. изјавили су да се из куће неће да исселе, јер је иста њихова својина према уступљењу потврђеном код начелства окр. тимочког 23. новембра 1905. г. Н. 10709.

Начелство окр. тимочког решењем својим од 13. маја 1910. год. Бр. 8220 одбило је М. М. од тражења, остављајући

му право да путем спора код грађанског суда тражи накнаду штете.

Ово је решење постало извршно.

Доцније М. М. понова се обратио начелству и молио да му се кућа уступи пошто је он сопственик исте по тапији.

Начелство пресудом својом од 19. априла 1911. год. Бр. 6058 ослободило је М. и А. сваке кривичне одговорности, јер се из акта ранијег иследења види, да они полажу на ту кућу право својине, а сем тога да о овоме постоји раније извршно решење.

По жалби М. М. првостепени суд поништио је пом. пресуду са разлога: што М. није ни требао бити узиман на одговор за иступно дело из § 356 е. кривичног закона, кад тужилац то није тражио, већ само да му се кућа уступи.

По овим примедбама начелство је на основу §§ 213, 214, 216 и 295 грађан. закона и §§ 178 и 188 грађан. суд. пост. донело решење: да се М. и А. иселе из куће по извршности решења и упутило их суду да своје право траже и доказују.

Ово решење одобрио је и Министар Ун. дела.

По изјављеној жалби Државни Савет поништио је ово решење са ових разлога:

Да би полицијска власт могла поступити по § 493 грађ. суд. пост. треба да постоји извршна судска пресуда коју би полицијска власт имала да изврши и жалитеље да истисне из имања.

Међутим, као што се из акта види, молилац М. М. за доказ овог права поднео је тапију потврђену од стране зајечарског првостепеног суда 20. марта 1910. г. Бр. 6594 док су жалитељи поднели уступљење потврђено код начелства окружног 23. новембра 1905. год. Бр. 10709.

Како дакле молилац М. М. нема извршну судску пресуду, то је овде спорно питање, да ли ће он у праву бити или жалитељи према поднетом уступљењу које је раније издато по поменута тапија.

Према томе, кад се спорно имање налази у државни жалитеља, који су поред тога поднетим уверењем првостепеног зајечарског суда од 22. априла 1910. г. Бр. 9299 доказази, да су повели спор за уништај те тапије, онда је полицијска власт била дужна, на основу §§ 202 и 203 грађан. закона да реши само питање о јачем и слабијем праву, па слабију страну да упути на парницу.

Одлука од 11. септембра 1912. год. Бр. 6215.

Питање о плати оних чиновника, који су услед осуде по § 18. крив. зак. лишени звања, па доцније пресудом оглашени за невине, јавноправног је карактера и има се расправити код административних власти.

Г-ђа Т. П. молбом својом од 21. марта 1912. г. обратила се Министру Финансија и представила: да је њен пок. муж И. П., као казначеј окружни извршном пресудом првостепеног суда за варош Београд од 17. маја 1875. г. а за дело из § 113. крив. зак. — био осуђен на шест година заточења, и да је та осуда повукла за собом као последицу губитак државне службе и свију оних права, која су побројана у § 18. кривич. закона. Но, да је она, уверена у невиност свога мужа пок. И. по тој осуди, на основу поднетих доказа, обновила по том кривичну парницу и да је Првостепени Суд за варош Београд као поротни суд, пресудом од 29. јануара 1912. г. на основу закључка пороте, да пок. И. за то дело није крив. пресудио да се њен муж ослободи као невин, и да је та пресуда постала извршна. С тога је с погледом на пропис § 60. зак. о чинов. грађ. реда молила за решење: да се наследницима масе пок. И. њој и кћерима изда сва плата њезиног пок. мужа у колико је до дана осуде није изузео, а од дана осуде цела његова плата па до дана смрти.

Министар Финансија одбио ју је од овога тражења као неумесног са ових разлога:

а) што њено потраживање није чисто и јасно, те као таково не би се по § 295. крив. пост. могло расправити баш да је и покренута његова расправа код суда према § 295 крив. пост., због чега остаје да грађански суд сада треба то да учини, и да се она треба да обрати суду, те да код њега тражи и доказује своје право како у основу тако и у количини; и

б) што судови по § 826. грађ. зак. питање о грађанској части тужбе расправљају по грађан. закону.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је да жалбено решење не одговара закону, јер жалитељка није тражила од државе накнаду штете, те да би умесна била примена § 826. грађ. закона, нити се јавила као оштећена или приватна тужитељица у којем злочином или преступном делу, те да би на њено потраживање била оправдана примена §§ 295. и 296. крив. пост.

Из аката овога предмета види се, да је она тражила од Министра да се њој и њезиним кћерима, као наследницама, изда плата на коју је њен муж имао право. То њено тражење Министар је био дужан да оцени и реши по § 304. грађ. пост. и чл. 27. Устава, јер се одлуком има да обухвати оно што се тражи.

Ово потраживање није приватноправног карактера, које би се имало расправити по грађанском законику, и за чију би расправу били надлежни редовни судови по чл. 146. Устава и прописима законика о поступку судском у грађанским парницама. Потраживање права на плату јавноправног је карактера, за које се тражи правна заштита државне власти, оно се оснива на државно правним разлозима и једностраном акту државне власти а изводи из закона о чиновницима грађ. реда.

Како је, према томе, овде предмет административног спора, за чију су расправу надлежне једино административне власти; и како се оно има да расправи по одредбама закона о чиновницима грађанског реда, Министар је погрешио што је као првостепена административна власт одбио надлежност за расправу овога спора и, што је по аналогији чл. 2. тач. 7 правила неспорних дела упутио жалитељку за исто тражење на грађански спор код суда, јер је овај у основу ненадлежан за расправу покренутог спора.

Ово посматрање Државног Савета усвојио је и Министар.

Одлука од 7 сеп. 1912. г. Бр. 6864.

Н. И. Б.

По тужби приватног лица противу сеоског кмета, због утаје, није надлежан првостепени суд за извиђање појављеног дела, већ иследна полиц. власт.

(Одлука Касац. Суда од 9. августа 1912. г. Бр. 8367).

Према представци начелника среза т. Касациони Суд расмотрио је акте сукоба о томе, ко је надлежан за претходну истрагу по оптужењу Стевана А., кмета села Г., оптуженог због утаје, а који се сукоб појавио између њега — начелника среског — и првостепеног крушевачког суда, — па је нашао: „Кад тужилац Никодије П. не представља, да је оптужени кмет Стеван у службеном раду повредио *његово* какво право, у коме би случају, према чл. 28. Устава, надлежан био за извиђање појављеног кажњивог дела Суд, онда самим тим надлежност за извиђање овога оптужења припада иследној власти у надлежности које је представљено дело учињено. — тач. 1. § 35. у в. тач. 2. § 19. крив. суд. пост". Стога је Касациони Суд вратио све акте овога предмета начелнику среском и пропоручио му да поступи даље по закону.

Кад дужник порече свој потпис на меници по којој се тражи обезбеђење дуга, суд треба, у смислу § 174. грађ. пост. да застане са решењем по забрани, док се претходно не утврди постојање фалсиф. исправе или кажњиво порицање истините исправе.

(Одлука Касац. суда од 11. августа 1912. Бр. 9364.)

По тужби Лападата Н., првост. суд је одобрио забрану на имање његовог дужника Данила С. за обезбеду меничног дуга од 850 дин. По примедбама Касационог Суда: да се оцени нов доказ о вештачењу рукописа, првостеп. је суд ипак остао при своме горњем решењу са ових разлога: Поднети нов доказ без икакве је вредности, јер је поднето писмено једнострано вештачење (§ 250 гр. пост.) којим се само констатује да потпис на меници није написан руком Данила С. — дакле да је фалсификован што се тек има доказати; међутим жалилац не подноси пуноважан доказ о томе. Како по овоме предмету није поднета тужба за осуду него само за обезбеђење дуга, то поднето једнострано вештачење не може користити Данилу С., када исто није познато поверноцу Лападату, нити се исто могло овоме ставити на примедбу у смислу § 257. гр. пост.

Но Касац. Суд примедбама својим од 11. августа 1912. Бр. 9364 поништио је горње решење са ових разлога: По § 377. грађ. пост. обавеза се, при тражењу обезбеђења, доказује *пуноважном* исправом, а по § 189. истог зак. приватна исправа

потпун је доказ против онога који ју је издао само у колико није од протекле стране поречена. Меница, у том погледу, приватна је исправа, и ако је закон у другом погледу (§ 451. грађ. пост.) уподобљава јавној исправи. Зато, кад жалилац Данило пориче истинитост свог потписа на меници, по којој је овде обезбеђење тражено, на шта више подноси још и протоков, ма и једноструко извршног стручног мишљења о лажности овог његовог потписа, то је по § 178. и 189. грађ. пост. на тужиоцу (повериоцу обезбеђења) дужност да доказује истинитост потписа дужника, јер све дотле поднесена меница, овако оспорена од онога против кога је поднесена, није против онога пуноважан доказ, да би се могло одобрити тражено обезбеђење. Зато је суд имао у смислу § 174. грађ. пост. да заставе са решењем по забрани, док се протходно истрагом не утврди постојање фалсификоване исправе или каквило порицање истините исправе, па према томе и по тражењу о забрани решење донесе.

— Суков о надлежности —

За извињење и суђење општинских чланова, оптужених због неверно састављених регрутних спискова, надлежан је дотични првостепени суд, а не полицијска власт по закону о општинама.

(Одлука Касац. Суда од 10. септем. 1912. бр. 10727.

Према представци начелника среза м. од 4. септембра 1912. бр. 1906/911 о томе, да се између њега и шабачког првостеп. суда појавио суков о надлежности за извињење и суђење грађанског члана општине Б—ске, оптужених због неверно састављених регрутних спискова, Касациони Суд размотрио је све акте овога предмета, па је нашао: да је за извињење и суђење представљеног дела надлежан шабач. *првост. суд*, пошто је инкриминовани регрутни списак таква исправа, која је прошисана на основу закона о устројству војске, те има карактер јавне исправе, чија лажност, за учињена дела подлаци одговорност по *кривичном законику*, за чије испеђење или суђење по може бити надлежна полицијска власт по закону о општинама, него поменути *првостепени суд*.

Према изложеноме, Касациони је Суд, на основу § 41 крив. суд. пост. послао све акте овога предмета шаб. првостепеном суду, ради даљег законског поступка.

Накнада за експроприсано земљиште за потребу грађења железничких пруга, не може бити већа од 30% од просечне вредности имања у дотичној општини.

(Одлука Касац. Суда од 3. августа 1912 г.)

Поводом решења проценитачке комисије за експропријацију земљишта пруге Пожаревац—Петровац, а по жалби власника поверених, Касациони Суд је, нашавши горње решење, донео ову одлуку:

По члану 23 закона о изменама и допунама у закону о експропријацији земљишта за потребу грађења железница, накнада се одређује на просечну вредност имања у дотичној општини. Највећа накнада може бити са 30% више од просечне вредности имања. На како се из акта пореског одељења од 5 маја 1911. по § 188 грађ. суд. пост. утврђује: да је просечна вредност експроприсаног имања оцењена са 0·40 дин. по квадратном метру, онда је комисија, противно наведеном члану 23 поступила, кад је досудила сопственику њену накнаду и од 30%.

Ј.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Станислав Стојаковић, терезијски радник, који је радио код Пајла Јеремића, абаџије, из Шапца, ноћу између 14 и 15 тек. м-ца одбегао је од свог мајстора, и том приликом украо му и одиео: један шал дечји конопац од оборичког сукна, пар нових тозлука од шајца, два пара нових тозлука од сукна, један чохани конопац, појасан, са спиленим гајтанима, велике прођичке мајице и нов брнјач.

Станислав је родом из Прапреча, има 38 до 40 год. раста је средњег, плаве, бркова малих, средњих уба широких; од одела и обуће има: стара земени капут отворено зелене боје, напталоне од материје, на глави обичну просту шубару, а на ногама старе ципеле.

Депеша Начелства Округа Подринског Бр. 14961.

Зарија Н., баб. пекарски радник код Ђорђа Лазаревића, пекара, из Шапца, побегао је од свог мајстора ноћу између 6 и 7 тек. м-ца и том приликом украо му и одиео један дрвени сандук са одељком, пешкир и готовини новцем у 600 динара: 4 сребне кашичице од по 100 дин., 8 од по 10 дин., у сребру 100 дин. и у ништу 20 дин.

Зарија има 20 год. раста је средњег, у лицу смеђ, без браде и бркова.

Депеша Начелства Округа Подринског Бр. 14425.

Јосиф Иванић, кустрајски војни бегунац, који је по одобрењу војне власти живео у Кунрави, 12. тек м-ца учинио је кажеску превару у Кунравској окружној болници и побегао. Лични опис није дајан.

Депеша Начелства Округа Моравског Бр. 11753.

Милан Ђорђевић, ђекађија, из Шапца, убио је, ноћу између 19 и 20 тек. м-ца своју бив. жену Марију, и по извршеном делу побегао. Стар је 35 год., раста онакогог, смеђ.

Депеша Начелства Округа Подринског Бр. 15331.

Ноћу између 13 и 14 тек. м-ца непознати крадљивци обили су кућу Станоја Марковићева, из Неготина, и одиели: 15 наполеона, 1 наполеондор, 2 сопчанице од по 10 дин., 20 дин у сребру, један велики дукат, 4 ђошајдије, једне женске златне минђуше, један женски златан прстен, један револвер од 7 пуна и пар опанака.

Депеша Начелства Округа Крајинског Бр. 13683.

КРАЂА СТОКЕ

Паси Данићановићу, из Јозера, украден је 12 тек. м-ца један коњ, дакле праће, матор 4 год., висок 143 см. са жигом „Т°.

Депеша Начелника Среза Ваљевског Бр. 13017.

Радовану Савићу, из Вукошића, украдена је, ноћу између 5 и 6 тек. м-ца кобила, дакле доратасте, матора 13 год. са жигом „О° и „Х° (последња на прсима).

Акт Начелника Среза Посаво-Тамнавског Бр. 12507.

Настасу Марковићу, из Вел. Поповића, украдено је 12 тек. м-ца једно мушко *ждребе*, маторо 3 год., дакле доратасте, без роваша и шкакова.

Депеша Начелника Среза Деспотовачког Бр. 12136.

МАНГУП СТОКА

При Среску Нишком пашли се једна кобила, матора 5 год., дакле доратасте, грубе праће, на челу цветаста и један коњ, матор 10—12 год, дакле риђе, на челу цветаст, ровашин.

Депеша Бр. 5091.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

готова је и може се добити као под потписаног, тако и код свију књижара у Београду.

Поште је књига имала 35 штампаних табака, више дакле 30 штампаних табака од онога, што је познато на претплату обећано, па је придодат и регистар, то је цена књизи повећана од 5 на 8 динара, како би се покрили трошкови око штампе.

Књижаре у унутрашњости могу добити књиге на доплату од 20% рабата, ако поруче најмање десет књига.

Поједињцима ће слати тапоље на доплату.

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник у пензији
„Неготинска" бр. 71.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 37. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 30. СЕПТЕМБРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза брзопаланачког Николу Начоту, лекара — помоћника опште државне болнице;

за контрактуалног секретара санитетског одељења Министарства Унутрашњих Дела, Др. Јована Кујачића, бившег физикуса у Даниловом Граду у Црној Гори.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. септембра 1912. године, у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу августу 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и среских судова, у току месеца августа тек. год. извршено је у Србији:

1.	**Убистава**	**30**
2.	**Детоубистава**	**3**
3.	**Нехотичних убистава**	**4**
4.	**Покушаја убистава**	**30**
5.	**Разбојништава**	**15**
6.	**Силовања**	**5**
7.	**Тешких телесних повреда**	**21**
8.	**Паљевина**	**63**
9.	**Опасних крађа**	**99**
10.	**Злонамерних поништаја туђих ствари**	**26**[1].

[1]) У месецу августу прошле године дела је ових било:

1.	Убистава	27
2.	Детоубистава	2
3.	Нехотич. убистава	10
4.	Покушаја убистава	30
5.	Разбојништава	17
6.	Силовања	4
7.	Тешких телесн. повреда	20
8.	Паљевина	55
9.	Опасних крађа	83
10.	Злонамерних поништ. туђих ствари	20

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	27	или	90·0%
Детоубистава	3	„	100·0%
Нехотичних убистава	4	„	100·0%
Покушаја убистава	28	„	93·3%
Разбојништава	12	„	90·0%
Силовања	5	„	100·0%
Тешких тел. повреда	21	„	100·0%
Паљевина	4	„	6·3%
Опасних крађа	56	„	55·4%
Злонамер. поништаја туђих ствари	3	„	11·1%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**22**), *оштрим оруђем* (**4**), *тупим оруђем* (**3**), *тровањем* (**1**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **9** случајева, у *освети* за **5**, у *користољубљу* за **5**, у *нужној одбрани* за **2**, у *љубомори* за **2**, и за **7** случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу јабланичком **2** (оба непронађена), у срезу ресавском **2** (1 непронађено), у срезу млавском **2**, у срезу качерском **2**, и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, врачарском, пчињском, лесковачком, јасеничком округа крагујевачког, крагујевачком, неготинском, ражањском, копаоничком, расинском, темнићском, моравском округа пожаревачког, рамском, хомољском, пожаревачком, љубићском, подунавском, орашком, бољевачком, прокупачком, студеничком, и у вароши Београду.

Детоубиства су извршена: у срезу колубарском округа ваљевског **2**, и у срезу подгорском **1**.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: трстеничком, нишком, рамском и у вароши Крагујевцу.

Покушаји убистава извршени су: у срезу деспотовачком **5**, у срезу подунавском **3**, у срезу прокупачком **3** (1 непронађен), и по **1** у срезовима: врачарском, ваљевском, лесковачком (непронађен), лепеничком, јасеничком округа крагујевачког, крајинском, трстеничком, бањском, алексиначком, нишком, моравском округа пожаревачког, млавском, пожаревачком, качерском, љубићском, ужичком, црногорском, и у варошима: Нишу и Београду.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу расинском **2**, у срезу рамском **2**, у срезу голубачком **2** (1 непронађено), и по **1** у срезовима: кључком, брзопаланачком, неготинском, деспотовачком, параћинском, нишком (непронађено), звишком, пожаревачком и подунавском (непронађено).

Силовања су извршена по **1**: у срезу колубарском округа београдског, јабланичком, расинском, ресавском и бољевачком.

Тешке телесне повреде извршено су: у срезу мачванском **2**, у срезу подунавском **2**, и по **1** у срезовима: врачарском, пчињском, лепеничком, крагујевачком, ресавском, алексиначком, свршишком, бањском, нишком, нишавском, посаво-тамнавском, љубићском, зајечарском, бољевачком, прокупачком, триавском и драгачевском.

Паљевине су извршене: у срезу свршишком **10**, у срезу подунавском **6**, у срезу пожаревачком **5**, у срезу добричком **5** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **4**, у срезу колубарском округа београдског **3**, у срезу зајечарском **3**, у срезу колубарском округа ваљевског **2**, у срезу параћинском **2**, у срезу алексиначком **2**, у срезу млавском **2**, у срезу заглавском **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: лесковачком, јасеничком округа крагујевачког, крагујевачком, неготинском, брзопаланачком, расинском, ресавском, бањском, моравском округа пожаревачког, звишком, љубићском, качерском, бољевачком, (пронађена), златиборском (пронађена), ариљском, триавском и драгачевском.

Вредност свих извршених паљевина износи око **13.000** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **11** (1 пронађена), у срезу тамнавском **8**, у срезу колубарском округа београдског **5** (4 пронађене), у срезу посаво-тамнавском **4** (2 пронађене), у срезу звиш-

ком **4** (све пронађене), у срезу драгачевском **4** (3 пронађене), у срезу ћичинском **3**, у срезу јасеничком округа крагујевачког **3** (све пронађене), у срезу грузањском **3** (све пронађене), у срезу итаском **3** (2 пронађене), у срезу белећевачком **3** (све пронађене), у срезу поречком **2** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **2** (1 пронађена), у срезу левачком, **2** (обе пронађене), у срезу сврљишком **2** (1 пронађена), у округу нишу **2** (обе пронађене), у срезу јадранском, **2** (обе пронађене), у срезу рађевском **2** (обе пронађене), у срезу студеничком **2** и по **1** у срезовима: гргетешком (пронађена), врачарском (пронађена), подгорском (пронађена), пальевском, јабланичком, лесничком (пронађена), крагујевачком (пронађена), неготинском, крајинском (пронађена), рамаћанском (пронађена), копаоничком (пронађена), беличком (пронађена), ресавском, алексиначком, белопаланачком (пронађена), авбуковачком (пронађена) моравском округа пожаревачког (пронађена), рамском, хомољском, пожаревачком (пронађена), таковском, орашком (пронађена), зајечарском, косаничком (пронађена), црноторском, рачанском, трнавском (пронађена), моравичком и у варошима: Крушевцу (пронађена), Пироту (пронађена), Пожаревцу (пронађена), Ужицу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око **14.500 динара**.

Злонамерних оштећења туђих ствари било је: у срезу лесковачком **6**, у срезу тамнавском **2**, у срезу ресавском **2**, у срезу алексиначком **2**, у срезу нишком **2**, (оба пронађена), у срезу хомољском **2**, у срезу бољевачком **2**, у срезу ћупријском **2** и по **1** у срезовима: косавском округа београдског, ћупријском округа београдског, ћићевском, мачурићком, деспотовачком, поцерском, јасеничком округа смедеревског и ариљском.

Вредност свих уништених ствари износи око **2.000 динара**.

Пред наложених дела у тону месеца августа тек. године извршене је у Србији и **8 самоубистава** и то по **1** у срезовима: косавском округа београдског, ваљевском, неготинском, левачком, нишавском, моравском округа пожаревачког, косаничком и црноторском.

Највећи број самоубистава извршен је: **вешањем 4, патрешом оружјем 2, дављењем у води 2.**

Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **2** случаја, у *душевном растројству* за **1**, у *страху од казне* за **1**, у *частољубљу* за **1**, у *очајању* за **1**, а за **2** случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су: у варошн Београду **3** (2 трованьем, 1 ватрено: домаћа расипа, очајање и љубав) и по **1** у срезовима: алексиначком (ватрено, ратно натерујално стање) и варошн Пожаревцу (ватрено, болест).

Општи преглед до сад наложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Остале крађе	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	3	—	—	1	—	1	1	3	7	2	1	—
2	„ пальевски	—	3	—	1	—	—	2	10	2	1	1	—
3	„ ирањски	4	—	—	1	—	1	1	1	4	6	—	—
4	„ крагујевачки	2	—	1	3	—	—	2	2	8	—	—	—
5	„ крајински	1	—	—	1	3	—	—	2	4	—	1	—
6	„ крушевачки	3	—	1	1	2	1	—	1	3	—	—	—
7	„ моравски	3	—	—	3	2	1	1	7	6	3	1	—
8	„ нишки	—	—	1	4	1	—	4	13	3	1	—	1
9	„ пиротски	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	1
10	„ подрински	—	—	—	—	—	—	—	5	—	3	1	—
11	„ пожаревачки	4	—	1	2	6	—	—	9	12	3	1	1
12	„ руднички	2	—	—	2	—	—	1	2	1	—	—	—
13	„ смедеревски	3	—	—	3	1	—	2	6	3	1	—	—
14	„ тимочки	1	—	—	—	—	1	2	6	1	2	—	—
15	„ топлички	1	—	—	3	—	—	1	5	1	—	1	—
16	„ ужички	—	—	—	2	—	—	—	2	5	1	1	—
17	„ чачански	1	—	—	—	—	—	2	2	8	—	—	—
18	Управа града Београда	1	—	—	1	—	—	—	—	11	—	—	3
	Свега:	**30**	**3**	**4**	**30**	**15**	**5**	**21**	**63**	**99**	**26**	**8**	**5**

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 21. септембра 1912. године АВр. 1319, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

СУЂЕЊЕ ПРЕД ИЗБРАНИМ СУДОМ

(НАСТАВАК)

3. Процедура при суђењу.

Писмено о закљученом уговору за избрани суд подносе парничари или један само парничар овој полицијској власти, у чијем ће се подручју спор извијатн, и она ће, ако није да према стању ствари има места томе и да је она за то надлежна, известити о избору судије, да заказати и њима и парничарима где ће и кога дана суђења рани доћи. Од дана кад је писмено власти предано, па до дана суђења не треба да прође више од петнаест дана — §. 438. Ако је у питању апсолутна надлежност избраног суда, онда онај, који хоће да тражи пресуђење по свом потраживању код избраног суда, обратиће се молбом за састав избраног суда надлежној полицијској власти (§ 438), у којој ће изложити своје потраживање и у опште изнети у њој све оно, што се у § 94 за тужбу прописује, јер ова молба за састав избраног суда замењује тужбено писмено. За тим ће даље полицијска власт поступити онако како је мало час (бр. 2) казано.

Кад дође од полицијске власти одређени дан суђења, онда су на исти дужни доћи судије и парничари са својим сведоцима — §. 441.

Избрани суд дужан је, приступајући извиђању, оцењивати и сам своју надлежност, а за тим држати се у извиђању и суђењу основног принципа грађанске судске процедуре — audiatur et altera pars[1]). Он даље

[1]) Поступак за извиђање и суђење које законо прописује у нашем грађ. суд. поступку. У општи ауторитет. суд. поступку налазимо се у § 372. ова одредба: „Избрани судија треба да се држи поступка, па који су се стварно слагали, иду, ако му ово то шшу прописао, онда је он власан да овај судски поступак. А у нашим крајевима поступку нема се у § 378: „Избрано судије треба, при но што каракгеру процесу избраног суда, да сасвим стрпљиво, и да изнад свако страни, која је подложи спору. Избране судије нарочито поступак по свом слободном нахођењу, али ипак што друге утврђене законом и избрано суд или поштрог писменог поступка странака". За нашим, што се нашег крвог тичо, да парничари не могу произвољно избрани судијама, нити ће се поступак ових у суђењу дрити. У § 436. казано је да предмет уговора о избрани суд не може бити све оно, о чему ће избрани суд судити и писма дина која ће судије бити. Према томе у том уговору не могу се плаћати и обавезе за судију упутите у погледу поступка. Сви тоги шгаго се у глави 16. не односе на странке могу уговарати поступак за избрани суд. Па како се при крајинск грађанског судског поступка по правилу примарно природе, то се онда не могу новом странака ни мењати. Ово у толико жалостно што се нашем поступку ина закрпка, због којих парничар може изаћи, јавље не од драго воље, крст избрани суд (§ 434.). Према томе избрани судије приликом се при извођењу и суђењу опет прописа, које су постављене за редовни суд, у колико се од тога не одступа у специјалним прописима о поступку код избраних судова (§§ 447, 442, 443), у колико сама природа извођења и суђења пред избраним судом то не захтева. На пр. при састављању писмено пресуде избраног суда нема се пазити, да ли сам садржи оно, што се у § 305. тражи за пресуде редовних судова. Али из природе судова пред избраним судијама, по правилу непознатима, следује да се пресуда

треба да саслушана обе парничне стране о њиховим потражањима, тврђењима и одбранама, за тим њихове сведоке, да испита спорни однос, да оцени поднесене доказе и на основу *слободне* доказне теорије да пресуди своју пресуду. Избрани суд, и ако у главном на поднесених доказних средстава прије основе о истинитости навода и тражења парничара, и на основу тога изрече пресуду, иначе није у оцени доказне снаге појединих доказних средстава везан за правила грађанског судског поступка, која важе за поступак пред редовним судовима, за који је код нас у главном успјела законска доказна теорија. То важи и онда кад је у питању доказна снага и јавних и приватних исправа[1]). Ово следује из § 442., у коме се вели: „избрани суд изриче просто, пресуђује по здравом разуму. . .“[2] а то значи да избрани судије, као људи у које парничари имају нарочито повјерење, имају е обзиром на поднесене доказе и своје увјерење о истинитости парничарских навода и захтева да одлуче пресуду, за коју сматрају убједљиву да одговара правичности. У колико би они при том нашли штету једној парничној страни такво, што би навалично у навиђању и суђењу били неправедни, у толико се против таве пресуде, заснована не на убјеђењу судија да је истинито оно, што парничар, који је добио парницу тврди, већ на намери њихној да једном парничару учине неправду, може изјавити жалбу, — тач. 4. § 444. Правно да у таквом случају ту навалично учињену неправду може доказати парничар, који тврди да му је учињена. Али не треба заборавити да се у пресуди избраног суда морају наводи и разлози, са којих је избрани суд дошао до убјеђења, да та и та тврђења парничара сматра за истинита, те према томе, и то се има сматрати као гаранција, да избране судије не могу тако лако прећи преко доказних средстава, нарочито исправа, којима парничари потврђују своја тврђења.

Избрани суд има право захтевати од полицијске власти да му она пошље сведока, кога су парничари поизвали на суђење. Сведоке из другог округа испитаће преко надлежне полицијске власти. Парничара, који, и ако познат, не дође на суђење, поступиће штетне последице контумацијалности, т.ј. избрани суд пресудиће спор према доказима, који су му стајали на расположењу, и ако дотични парничар није дошао на суђење — § 441.

Избрани суд мора саставити *писмену пресуду* и доставити је са потписом свију судија парничарима на рецепис, па онда за 15 — петнаест дана, од како је пресуду издао, послати сва акта дотичног спора врховном суду, у чијем је подручју избрани суд дело. Тим актом сматра се да је избрани суд разрешен и престао да долује — § 442. Ако би се по пресуди избраног суда имала полагати заклетва, онда се она не полаже пред избраним судом[3]), него ће тада врховни суд, коме су пресуда избраног суда и акта спора послати, парничаре на рочиште за полагање заклетве позвати и даље по закону поступити — § 443.

4. Правна средства.

Правна средства против пресуде избраног суда принципијелно нису допуштена по нашем законику на ни онда, кад би парничари уговорили, да се она могу употребити[4]). С друге стране изузетно се може изјавити *жалба* на пресуду избраног суда у случајевима, побројаним у § 444., и то и онда, кад би парничари уговорили да се иначе правна средства не могу употребити. Јер таво уговарање било би противно јавном поретку и благонарављу (§ 13. грађ. зак.) пошто би се њиме шило на изигравање онога, што се у § 444. нарочито хтело да заштити, и на заоваравање поступака, који се не могу као моралне означити.

Случајеви, у којима се изузетно може изјавити жалба на пресуду избраног суда[5]), побројани су у § 444. који гласи: „По правилу против пресуде избраног суда нема жалбе. Изузимају се ови случајеви:

1. ако је избрани суд дану му власт пропорачно; или

2. ако је лице које није лично способно, или које није имало власти, пристало да се избрани суд састави; или

3. ако је пресуда основана на преварн; или

4. ако би избране судије навалично навиђањем или суђењем неправду може учинили (измена § 127. казн. зак.).*

Жалба се изјављује у року од 15 дана од дана пријема пресуде и подноси се оном пријетељском суду, у чијем је подручју избрани суд деловао — § 445.

Кад се суд увери да је жалба на време поднесена, онда ће, у случају да је изјављена због тога, што је избрани суд дану му власт прекорачио (тач. 1. § 444.) или што је лично неспособно или неозлашћено лице пристало на састав избраног суда (тач. 2. § 444.) одмах рећиће, не одређујуће рочиште за изјављење, да ли је жалба умесна или није. Ако нађе да је жалба умесна, да дакле према поднесеним у жалби доказима стоји који од случаја из тач. 1. и 2. § 444., онда ће пријетељски суд уништити пресуду избраног суда и упутиће парничаре да други суд састане. Противу ове судске одлуке нема места жалби. При састану новога избраног суда логично је узети да се не могу узети за судије лица, која су у првом избраном суду била судије. Јер кад су она могла учинити таве погрешке, да се због њих ништи њихова пресуда, онда су сама себе тиме дискваліфиковали за дужност судије. У осталом то следује и из речи „друга суд састављен“ у § 447., јер „други суд“ не може бити, ако остану исто судије.

Кад је пак жалба изјављена због тога, што се тврди да је пресуда избраног суда основана на преварн (тач. 3. § 444.) или што су избране судије навалично навиђањем или суђењем коме неправду учинили (тач. 4. § 444.), онда ће суд одредити рочиште за изјављење, на које позвати парничаре, саслушати их и према резултату изјављења донети решење да ли је жалба умесна или није — § 446. Ако нађе да је умесна уништиће решењем пресуду избраног суда и упутити парничаре да други суд састане, у који, наравно, не могу ући досадашње судије. Против овог решења нема места жалби — § 447[1]).

На полазну, као пријетељски суд, било да је одређивао рочиште за изјављење (тач. 3. и 4. § 444.) било да није (тач. 1. и 2. § 444.), нађе да жалба није умесна, да дакле не стоје у жалби наведена навода, онда ће он својим решењем одбацити жалбу, и онда жалитељ против таквог решења може поднети жалбу Касац. Суду — § 447.

Али сем оних случајева, побројаних у § 444., несумњиво је да се и са других разлога може изјавити жалба на пресуду избраног суда у циљу њеног поништаја. У аустриј. грађ. суд. пост. од 1895. год. (види мој превод овог законика) побројани су у § 595. случајеви код пресуда избраног суда остаје без дејства. Ја мислим да се и по нашем законику може жалбом тражити поништај пресуде избраног суда

избраног суда ко може покушати о тога, што у њој није означено „по ком се пропису законом пресуђује“ (тач. 8 § 385.), моћу тим овом захтев у односу пресуде редовних судова може бити испуњен. Остали поступци, као ов у § 395. напред, морају бити испуњени и код пресуде избраног суда. Иначе ова управо „пресуда“ нако је законодавац у § 442. и сл. замишља и за то ће бо пресуд. суд по жалби поништити (§ 444. 447.). Види о овом питању: Стевановић Алекса, Поступак пошићних судова у грађанским парницама и поступак избраних судова, страна 115. и следеће.

[1]) Тако и Јовић, у расправи: Избрани суд. Полиц. Гласник за 1899. стр. 230. Противно гледиште заступа Стевановић А. у цитир. делу стр. 124.

[2]) По „здравом“ разуму изрекао суде и државно суђење, јер ово и кад се доше прописа граф. суда не ступа о доказној снази појединих доказних средстава, морају расудивати „здравим“ разумом. Према томе, иако хоће да сам реч „по здравом разуму“ нашу известан помисао свакако, а то се може увести да је законодавац хтео, онда ипак не могу само назвати, да избране судије нашу од пресуђује по слободној доказној теорији, по самим томе, што су, као лица неограничена, која особу државног судију по нашем поступку. Ако се пак узме, да и избране судије подлежу у оцени доказних средстава свима онима ограничењима, којима и државне судије, онда је поступак установе избраног суда код нас скоро немогућ.

[1]) Поштo § 443. одређује да се пред избраним судом не полаже само парничарска заклетва, то онда поштаји и сведоци могу пред избраним судом полагати заклетву. Аустријски грађански поступак то изричко забрањује (§ 359) и вероватно да се и сведоци и вештаци вишу заклетви пред државним судом (§ 349.).

[2]) Другачије у новом аустријском поступку од 1895., где се у § 595. вели: „Пресуда избраног суда има моћ извршења онаг судског правно-снажне пресуде, ако странке у уговору о избраном суду нису утврдиле да је допуштено побијати пресуду пред избраним судом каким ставом. Избране судије нашу на захтев једне странке на прошнеу пресуде избраног суда наложно потврдити, да је пресуда избраног суда задобила правну снагу и да је извршна“.

[3]) Ако је избрани суд одобрен од стране одговарајућег суда у смислу тач. 1 § 6., онда према ал. V § 15. против његове пресуде нема места жалби.

[4]) Код се траже поништај пресуде избраног суда на основу тач. 3. и 4. § 444., онда је претпоставка за поништај пресуде да постоји кривично дело односно учињене њоме жалитељу од стране противне странке, односнокима ово или пријестолника намјесника, или кривично дело наказиве учињене њиховом од стране избраних судија, које се каже по § 127. ал. 3. казн. зак. Пријестолник ће суд у таквом случају зрена § 374. грађ. суд. пост. поништи одлуку и престат избрани суд, чије се поништај тражи, тек онда, кад ће утврдн судским путем да постоји или не постоји горе назначена кривична дела.

у овим случајевима, које у § 595 наводи у главном и аустријски законодавац:

1. ако у опште нема уговора о избраном суду (на пр. за то, што није био састављен писмено у смислу § 436). У оваком случају нема ни „пресуде избраног суда", и ово писмено, које се представља као пресуда избраног суда, не би се могло ни огласити за извршно у смислу (§ 448).

2. ако жалитељу у поступку пред избраним судом није дато да своје право брани. Оваким поступком било би повређено начело обостраног саслушања, и пресуда, при којој би се то десило, не би могла опстати;

3. ако је у погледу састава избраног суда (§ 435.[1]) или одлука избраног суда повређена каква одредба закона (за пр. пресуду није изрекла у смислу § 442. ћошина судија,) или на њој нема потписа свију судија, или пресуда не садржава оно што је у § 305. бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 прописано.

4. ако се пресуда избраног суда против принудним правним прописима или је парничар осуђен на какву недопуштену или законом забрањену радњу (§§ 538. и 539. грађ. зак.[1]).

Пресуде избраног суда могу се подвргнути на извршење надлежној полицијској власти. У § 448. прописује се: који хоће да му се изврши пресуда избраног суда, поступиће по § 462., т.ј. захтеваће од надлежног приватсудног суда, да пресуду избраног суда огласи за извршну, који ће то с обзиром на прописе §§ 444, 445, 446, 447, и 307. и учинити. За тим ће захтевати од полицијске власти да ову извршну пресуду избраног суда и изврши.

Др. Д. Аранђеловић.

(Свршиће се)

УБИСТВА

(НАСТАВАК)

Професор Грос, из Грацa, који лично није фотограф, али који признаје велику вредност фотографије у судској материји, у свом лепом делу: „*Handbuch für Untersuchungsrichter als System Kriminalistik*" препоручује топло употребу апарата за пројекцију у салама за судске претресе. Г. Грос има по хвалу пуна право, али ће остварење његове идеје наићи, пре свега, на предрасуде многих чиновника, који назадо да се ове јасне пројекције мало достојне кривичних судова, а затим на мишљење, да је за пројекције потребна потпуна помрачина (ово мишљење није више тачно пошто данас имамо законе за пројекцију при потпуној светлости), која спречава, или бар отежава, надзирање окривљених. На крају је ова идеја захваљујући управнику полиције Кетингу, у последње време остварена у Дрездн, у једној авери са доказима помоћу отисака прстију (1909 год.).

[1]) Сем свега онога нека нико не уму да се може тражити од краљевинског суда поништење парнице, сарчене пресудом избраног суда, у случајевима, прописаним у § 426.

3. Фотографска слика, показана на судском претресу, може, такође, психолошки утицати било на самог окривљеног било на судије. И најбоље написан уништај не може никад представити све страхоте једног злочина тако верно као фотографија. Добра фотографија може врло често и корисно заменити и најбољи говор државног тужиоца.

Ова улога фотографије била је живо наглашена од извесних теоричара, задахнутих претераним хуманитетом. „Немано права — вели он — погоршавати положај окривљеног показивањем фотографија које, несумњиво, узбуђују судије и поротнике. Ми не делимо ово мишљење. Пре свега, није никако реч о показивању најнеповољнијих ефеката, већ о једном средству објективнијег судења и поротника, који дело показују по казивању сведока итд. Онтужба има пуно права, или још тачније она има дужност, да што боље и потпуније објасни о детаљима злочина ово који имају да суде окривљеном. Ако њихова одлука услед овога буде понекад строжа, то може само користити одбрани друштва и приморали, може бити, смањењу броја злочина, који се умножавају из године у годину, и то неким делом због ослабљене репресије. Не мислимо ли данас појединог кривичне судове да из принципа ослобађају сво страшне или тако звано страшне убице? Не заборавимо, у осталом, да фотографије могу бити прво важни сведок и у корист окривљеног, и

4. Најзад, помоћу фотографско мерење у могућности смо да на месту извршеног злочина принуднмо мале али у исто доба и драгоцене детаље за проналазак и идентификовање окривљеног, као што су отисци ногу, прстиј, крпице рпаве итд.

Фотографисање места злочина.

Прва фотографија, коју треба добити на месту извршеног злочина, катастрофе, самоубиства, несрећног догађаја и т. ј. јесте општи изглед овог места. Фотографија ова треба да обухвати све оно што је у вези са злочином и, према потреби, може бити састављена из два дела. Фотографско снимање ове целине реализоваће је просто ако се злочин, несрећан догађај итд. десно у отвореном пољу, или на месту које долучита да се положај апарата удешава по нахођењу оператеровом. У овим случајевима треба поступити апсолутно онако исто као и приликом снимања предмета, само што на разним даљинама од објектива треба ставити пантљиво од хартије познате дужине, које служе за одређивање релукције предмета на разним тачкама слике, као и за сравњивање дистанције.

Потребно је узети бар две фотографије општег изгледа, и то у разним положајима: једну н. пр. из центра а другу с лева или десне стране. Ако се има на расположењу довољно фотографских плоча, број ових треба умножити. Предострожности ради, која је често врло корисна, треба ирштати дупла снимања. Ово знатно увећава број плоча које треба носити, али је зато посма корисно с обзиром на велику важност ових снимака са гледишта полицијског. Не треба још заборавити описивање приступа на месту извршеног злочина помоћу специјалних фотографија. Тако, н. пр. ако је злочин извршен у соби, треба такође фотографисати и спољашност куће са вратима од улаза итд.

Фотографисање општег изгледа места извршеног злочина биће знатно отежано ако је ово место ограничено; као н. пр. ако се налази у тесној улици, или у тесном дворишту итн. У овим случајевима треба тражити пута и начина да се што више увећа дистанција између објекта за фотографисање и објектива апарата. Начини, на које се ово може постићи, веома су разни. Противставимо да треба фотографисати врата од улаза у једну кућу, која се налази у врло тесној улици. Директно снимање немогућно је због осудште простора за примицање или одмицање апарата. У овом случају понекад је могућно доћи до жељеног резултата фотографисањем из пуће која се налази преко пута. Ако се преко пута не налази пућа, већ зид, онда апарат треба ставити на овај зид, а у недостатку њега на мердевине. Пошто се у овим случајевима апарат мора мало нагнути, потребно је помицати мутно стакло доте док не буде паралелно са објектом за фотографисање, у нашем случају са вратима. Ово с тога да се не би повкарила перспектива.

Снимање се удешава према центру слике. Да би се отклониле нејасности, које произлазе од разлике у дистанцијама између објектива и фотографске плоче, треба употребити врло малу дијафрагму.

Немогућно је побројати све комбинације којима се може користити фотограф у овакним случајевима. То је његова сопствена оштроумност која у овоме треба да га руководи. Ако располаже великим објективом, посао његов знатно је олакшан. Тада се фотографисање, у већини случајева, може извршити са улице пошто угао објектива не захтева велико помицање у назад.

Ако је злочин извршен у соби, или у каквом затвореном месту — што у пракси најчешће бива — фотографисање је знатно отежано као због ограниченог простора тако и због недовољног осветљења.

Велики ангуларни објектива у овим случајевима од неоцењене су користи. Претпостављено да треба фотографисати собу средњих димензија у којој је извршено убиство. Прво снимање које треба извршити јесте, као и увек, оно општег изгледа ове собе. Ради овога потребно је поставити апарат у један угао собе — ако положај намештаја ово допушта — и управити објектив на главно место, т. јест ово које представља највећи интерес. То место, у нашем случају, јесте оно на коме се налази леш убијеног. После овог прво снимања треба, на исти начин, приступити и другом, или из противног угла собе. Ова два снимања увећаће се дошушћу. Ако соба има излаз у ходник, може се понекад, и то са великим успехом, из њега извршити фотографисање врата отворена према собе.

Бертилонов метрички апарат.

Г. Алфонс Бертилон, чувени шеф одељења за идентификацију у париској префектури и први оснивалац судске фотографије и научне идентификације пократника, комбиновао је нарочити апарат за фотографисање места злочина, у циљу директног добијања, без никаког другог инструмента сем објектива, фотографија које се могу искористити као прави геометриски планови у пресеку, и које с тога могу дати, помоћу правила и простих конструкција, облике и тачне димензије фотографисаних предмета.

Апарат Бертилонов јесте метрички апарат, код кога је тачно утврђено ово двоје: висина оптичке осовине објектива над земљом (1 м 50) и одстојање између оптичког центра објектива и осталове плоче. Код објектива за Бертилонов апарат одстојање ово износи 10 см. за мале и 15 см. за велике апарате, тако да је за време употребе инструмента мутно стакло увек на истом месту. Апарат је снабдевен групом објектива, који са подједнаким одстојањем од плоче (10 или 15 см.) достижу максимум јасноће на 1 м. 50, 2 м. 50 и 5 м. за мале, и 1 м. 50, 2 м. 3 м. 50 и 15 м. за велике апарате.

Нижи служе да се апарат увек постави потпуно паралелно и хоризонтално, а ослонац (апарата) је тако комбинован, да је оптички центар објектива увек на истој висини.

За фотографисање лешева који леже итд. ослонац се подиже до одређене висине и за њега се утврђује комора у обрнутом положају. У овом положају, објектив малих апарата удаљен је од земље тачно за 1 м. 65.

Конџе кашева овог апарата леде се — поште се осуше — на нарочите картоне, који садрже с једне стране означена дистанције од објектива појединих тачака земљишта, које је у истој паралели са доњом ивицом слике, а с друге означене редукција појединих равнина, које одговарају градацији дистанција.

На овим фотографијама могу се директно и брзо читати појачине репродукованих предмета, а поред свега ове се још могу искористити за прављење планова у хоризонталној пројекцији помоћу утврђеног и штампаног обрасца.

Метрички апарати Бертилонови, који су се у почетку израђивали само за плоче појачине 31×31, данас се израђују и за плоче 13×18 и 18×24. Апарати 13×18, које је усвојило француско одељење опште сигурности за покретне бригаде, врло су згодни за пошиље. Због своје специјалне конструкције и компоновање својих објектива, они се још могу употребити за опису фотографију, као и за обичну фотографију редуцирану или у природној величини.

Бертилонови метрички апарати представљају очигледно велики прогрес у судској фотографији. Са фотографијама, које се помоћу њих добијају, истражни чиновник може увек контролисати исказе сведока у погледу дистанције, и добити тачан појам о распореду места. Свака практичар зна колику узогу играју, у написаном изгледу, дистанције и величина предмета која се налазе на месту извршеног злочина или несрећног догађаја, и с тога је тако лако појмити драгоцену потпору коју ми пружа Бертилонова метрична фотографија.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Упутимо се ка Пало-Розалу; ту најдемо једну напољну отворену, уљемо да се отрежемо. Пошто смо испили један литар топлог вина растанемо се у намери да сваки иде својој кући. Идући тако размишљао сам о ономе што сам урадио. Тако брзо пронеберогнути дужност која ми је дата! говорио сам у себи; тако рећи, изиграти неповерење старешине! Пуста моја лењост! Мој поступак ми је наследио не само неопростив него и да најстрожу казну заслужује. Био сам у очајању што сам послушао службеника и решим се да поправим погрешку, да се вратим на место које ми је одређено, да ту проведем ноћ, па мазар умро. Кад сам дошао тамо склопим се у један угао да ме ни Бе Делсев приметио ако га ђаво палари да дође.

Сат и по сам тако стојао, кроз ми се у жилама поче стрмљавати, осетио сам да губим снагу, али наједамут дође ми једна светла мисао: недалеко одатле беше једна гостиона Љубрета, чија топлота оживљује, потрчим тамо и поште сам испонао да ту проведем ноћ, на мазар умро. Кад сам ушао у собу Љубрета и уљем у авлију и осетим да топлота повраћа кроз моје жилама. До тог сата изутра писам напустао ово место које ми је било врло угодно наузеа само његов мирис. Назад на кући, која ми је била показана, отворе се капија и изађе нека жена, која заборави затворити капију. Одмах се подакао навучем на Љубрета и уљем у авлију; погледам, нема светлости нигде. Знао сам да су се другови Делсенови дозивали авиљдуљи као ноћњаци; пробам и на друго звиждање чујем неко викну: „Ко зове?“

— Шофер (ноћњаци кога је Делсев узимао за пошљу) тражи Рака.

— Јеси ли ти? викну ми исти глас. (То је био Делсев)

— Да, Шофер те тражи, сиђи.

— Силазим, чекај ме један минут.

— Хладно је много, одговорим му; чекаћу те код ливерије, на вошку: ножури, чујеш ли?

Ливерија је већ био отворио, јер је обичај на Нову Годину рано, али ја писам озбиљно мислио на пиће и да бих преварио Делсева отворим капију и затворим као да је неко напољу, па се сакријем под басамацима у авлији. Успоро затим Делсев сиђе, ја пођем њему с десна, пчопам га за јаку и упирући му пиштољ у груди кажем му да је мој хапсеник. „Полази, рекнем му, и ако мрднеш размрсићу ти главу, а знај да писам сам“. Онемео од изненађења Делсев не одговори ни реч и пође машинално; наредим му и он ми даде комаде поњову којих су му се држале пантаоне и тако постанем његов потпуни господар: није се могао ни одупрети ни бежати.

Пожурим се да га што пре одведем. Сахат је на торњу исцуцавао шест часова кад уђосмо у улицу Роше; један ајџакер нађе и ја дам знак те стаде. Стаље у коме сам био мотао је навести ноћњаша да се боји за чистоту својих кола, али ја му поклоним дупло награду и он оран да заради пристаде. Ево нас поиимо се париском кадрдрмом. Да бих се још боље осигурао свежим Делсеву руке, јер нако се беше поправио од узбуђења, могаше повеселети да се ослободи; могао сам, рачунајући на своју снагу, да не предузимам ово средство, али нако сам се био решио да га наведем да призна, писам желео да се с њим свађам; а баш кад би се и успротивио био би без сумње истр розултат.

Учинивши овако да Делсев не може утећи потрудио сам се да мало оменина и да бих га одобровољио понудим га да се мало привати и он приста; ноћњаши нам набаши вина и пијући продужисмо да се возамо немајући никакав циљ. Било је још рано и верујући да ће бити боље да га још не предајем власти, предложим му да га водим да доручкујемо на једно место где ћемо добити засебну собу. Он не одби понуду и одведем га код „Каиран-Вле“. Али пре но што смо тамо стигли он ми је већ био дао знатна обавештења о приличном броју његових другова, који су још били слободни по Паризу и био сам уверен да ће се он за столом потпуно отворити. Казао сам му да је један начин да задобије наклоност Правде, да проказује, и да бих га у то уверио наведем му неколико доказа из једне филозофије коју сам увек употребљавао са успехом кад сам хтео утешити оптужене. И он је доиста био потпуно расположен кад се кола заустависе пред кафанским вратима; уљемо, он је пшао преданном, и пре но што сам поручио каквом му, да бих могао ручати мирно, да дозволи да га нежем на моју начин. Оставим му руке слободне да би њима могао прећати и руковати нињушком, а за столом му већа слобода и не треба. Он се није ни мало противио тој мојој предострожности, а ево како сам радио: дијема сервијетама вежем му обе ноге за столицу тако да није могао ни пробати да устане а да не падне.

Делсев је јео с великим апетитом и обећа ми да ће све оно што ми је казао поновити пред г. Хапреном. У подне, поште смо почили кају, узвемо поново ајџакер и пођемо потпуно измирени и као добри пријатељи; Делсев беше утрпљи добре. После десет минута бијаи смо у главној полицији; г. Хапри беше окружен својим чиновницима за одржање реда и они му рескрисиху новости од Нове Године. Уљем и поздравим га оним речима: част ми је да вам пожелим Срећну Нову Годину,

која нам доводи злогласнога Делсева. — То се зове „поклон за Нову Годину“! рече ми г. Хавре гледајући ухваћеног, а затим окренув се чиновницима наставе: желети је, господо, да свани од вас има по нешто тако да поклади господину управнику“. После тога он ми нареди да одведем Делсева у затвор и додаде: „Сад, идите, Видоче, па се одморите, задовољан сам с вама“.

Због хапшења Делсева добио сам много доказа да су старији са мном задовољни, али је оно пред тога увеличало мржњу коју су према мени осећали чиновници за чување реда и њихови агенти. Један јодини од њих г. Тибо, признавао ми је заслугу.

Сви полицијски чиновници, који нису имали среће у служби заједно са крадљивцима и заниовцима бацали су дрвље и камење на мене. По њиховим речима, било је страшно, гадно употребити моју равност да се друштво отресе злочинаца који су нарушавали његов мир; ја сам био један чувен злочинац, није било злочина које ја нисам извршио; такве су гласове они о мени ширили. Да ли су они сами веровали у истоглед од тога? Крадљивци су бар били уверени да сам ја као и они радио „занат“ и над су говорили о томе они су били савесни. Да бих их успео у моје мреже било је потребно да они мисле да сам њихов; и кад се ухвате они су ме сматрали за издајника, али сам при свем том у њиховим очима био *шатрав од дике бапре* (отмен лопов); само што сам ја крао неизмерен јер сам био потребан полицији. То су крадљивци причали по затворима. Чиновници за одржање реда и њихови агенти трудили су се да то причано протурају као истину, а после, зар нису они сами могли испредати га како су хтели? Оним јадницима службеницима, које сам онтуживао мора човек доиекле и опростити, јер су они могли помислити да сам и ја био лопов пошто су од незнаменита времена сви тајни агенти вршили тај отмен „посао“. Они су знали да су тако почели: Куниа, Компер, Флорентин, Девеси, Кожо-Лакур, Бурдари, Кабре, Манилон и сви они који су ми претходили или који су ми помагали; они су видели да је већина од оних агената поноса осуђена, и, како сам ја за изгледно прокреденим, равноснци и предузимљивији него они, они су закључили да сам ја био највештији шпијун и највештији лопов. Ја им праштам ову заблуду, која ипчи на оно намерно измишљено тврђење да сам крао сваког дана. Кад је г. Хавре чуо за ово он је дирнут одговорио: „ако је истина да Видок врши злочинства свакн дан, онда је то разлог да се може тврдити да да ете на немоћни: он је сам, а ви сте многобројни; кад сте дознали да краде зашто га не ухватите на делу? Он је напротив успео да многе од ваших другова ухвати на самом делу, а ви не можете:он нам добро врши мало за драго!!!

Чиновници су били збуњени одговором и ућутали су се, али нако је било очевидно да ће њихово непријатељство расти на дана у дан, управник полиције реши да будем независан. Отада ја сам био слободан да радим како нађем да је најбоље за службу; наредбе сам примао непосредно од г. Хавре-а, а њему сам једино и давао рачун о мојим пословима.

Сад сам удвојио своју ревност, ако је то било могућно; г. Хавре се није бојао да ће се моја оданост умањити, али како је већ било људи који би ме радо уклонили, даде ми једног помагача, који ме је на одстојању пратио, спремао да спречи сваки напад који би на потаја могао бити на мене управљен. То, што сам био ослобођен туторетва, учини да сам имао много успеха: похватао сам једну гомилу крадљивца, који би још дуго избегавали испред потера да нисам био ослобођен надзора чиновника за одржавање реда и њихових агената. — Али ја сам радећи морао бити назад упознат и крадљивци су се заклињали да ће ме се отрести једаред; више пута умало ште нисам нао под њиховим ударцима, али моја физичка снага и, могу рећи, моја храброст, учинише да сам на најбоље удесношених замки изашао као победилац. Неколико њихових покушаја, у којима су пастрадали, показали су им да сам ја био решен да скупо продам свој живот.

Двадесет осма глава.

Ирло је ретко да нанан робијаш побегне у намери да се поправи, а најчешће је случај да тежи да се дохвати престонице те да ту примени опасно знање које је стекао у казненом заводу, није је, као и већина наших затвора, школа за усавршавање у привилају тућега добра. Готово сви велики крадљивци усавршани су се тек пошто су провели више или мање времена у робијашници. Поиени од њих били су по нот шест пута осуђивани док су постали чувени лопови. Такви су били: Виктор Дебоа и његов друг Монжене, звани Добошар, који су у Паризу извршили велики број крађа, које маса и данас истиче и препричава као доказ вештине и смелости.

Ова су два човека последњих година стално била у свакој јами али су успевали утећи и били су још једном дошли у Париз. Полиција није имала среће да их ухвати те ја добијен наредбу да их потражим. По свему је се приписивало да они имају веза са другим незнатнијим осуђеницима а сумњало се да их прима и краде једна жена, чији сам *Ноел. звани с маочарима*, беше познат разбојник. Та је жена била врло добро васпитана, спадала је врло добро и у средњем грађанству, где је девојкама давала лекције из свирања, важила је као вештаница. Она је давала приватне лекције у Мареју и у кварту Сен-Денис, где отмеиост њеног држања, чистота у говору, скромност у оделу и кавесан понос, који не уништава ни најгора судбина, допушташе да се мисли, да је она на неке од оних многобројних фамилија, којима револуција не беше оставила ништа више до гордост и даликовање. Кад је слуша и гледа човек који је не познаје та мала жена изгледа врло занимљива, на чак је имала и нечега што назива саученше. Имала је једну тајну: није се знало где јој се део муж. Неки су говорили да је рано остала удовица, друга су говорили да ју је он оставио, а трећа да је она скинула с прапота пута. Које је од оних казивања било најприближније истини не знам, али знам поуздано да је госпођа Ноел била мала, смеђа, њено око и нестални поглед са пријатним изгледом доиушају љубазност њеиога гласа у коме је имало много чари. У њеном лику био је и анђео и ђаво, јер године беху развиле црте које показују рђаве мисли.

Г-ђа Ноел беше добра и љубазна али само према људима који су имали нешто номешано са Правдом; она је њих примала као што мати каквога војника прима синовље другове. Да човек буде код ње добро примљен било је довољно бити из истог пука, из кога је и њен син *Ноел* с маочарима и тада је она, колико из љубави према сину толико исто из задовољства, чинила услуге. Али и она је поштовала као лоповска мајка; код ње су они одседали, они им је набављала оно што им треба, она је чак ишла да им тражи „рада“, и кад је коме од њих требао пасош она се није могла смирити докле га не набави. Г-ђа Ноел је имала много пријатељица и обично је на ине које од њих узимам пасош, а кад га узмем, онда се у пасошу хемикалијама избришем име и опис тр пријатељице, па се место тога ставим име и опис које се хоће. Г-ђа Ноел је имала још један сваки избрисаних пасоша, који су били као капа за сваку главу.

Сви робијаши били су деца Мајке-Ноел, само је она имаи највише волела оне који су били у вези са њеним сином; за њих она није имала граница; њена љубав дила је отворена за сва избегле робијаше и била је њихово уточиште. У осталом ови су људи били према њој захвални. Полиција је била обавештена да они не одлазе к њој само да је виде; они су њој казивали све своје планове, знала је њихова „дела“; они су се њој поверавали потпуно и били су сигурни да она неће одати тајну.

Мајка-Ноел није не била никад видела, која су јој ирте биле потпуно непознате и ако је често слушала о мени. Није, дакле, било тешко да јој се јавим а да не изазовем сумњу, али мени је било главно да је напеднем да ми њено љубе које ми је требало пронаћи и мислио сам да ми за то треба много времена. Прво намислим да је уверим да сам одбегли робијаш; зато ми је требало да узмем име каквог крадљивца, кога су јој њен син или његови другови описали. Требало је, разумео се, да колико толико личим на тога, и потражим међу робијашима које познајем, да ли има неког на кога ће ово у вези с *Ноелом* с маочарима, и ио њих ни једнога који би ово мога бола и чији би опис ако колико толико сличан моме. Најзад напрежући тако памћење сетим се неког *Жермена*, звапог *Розе*, или *Капетан*, који је ако блиски познаник Ноелов, и ма да не личаше ни најмање на мене ипак изберем њега. Тај је Жермен, као и ја, више пута бежао из каменог завода и то сам једнио имали заједничко; он је имао косе црне а ја плаве; био је мршав а ја писам осуђеиао у дебљини; његово

лице било је опљувано и прљасто, а моје бело и свежо; додаје томе још да је он имао дугачак нос, да је много шири-ао бурмут, да је због тога имао нездраве стално гарање и запаљење те отуда и глас упљав.

Требало ми је много на да могу да представљам Жермена, али се ја нисам плашио од тога. Касу подсећем као што је косе робијаши; и њу и браду обојим црно, а браду пустим да ми остане дана раст; да бих детерао лице уништио сам се водом у којој су куване оклопине од ораха, а да бих засвим доврши-о сличавање напухнем поздраг пасом и тако добијем и ја глас као што га је он имао. Ноге сам тако исто нешто удесио тражењем из једном течношћу, за коју сам рекао још у Бресту добио, изазвао сам на њима пликове, а тако исто напртао сам и трагове од окова. Кад је ово све било готово узмем једно одело које је одговарало моме положају. Чак нисам заборавио да узмем џепеле и кошуљу жигосане са оним страшним Gal. Све је било потпуно, само је још недостајала која стотина оних животиња које живе под сиротиње и које су, ја мислим, биле са скакавцима и са пчаставим жабама: једна од седам невоља старога Мисира, али ја и њих за новац набавим и кад су се припитомиле, а то је било после једног минута, упутим се ка мајци-Ноел, која је становала у улици Пиктон.

Стигао сам; куцнем, она ми отвори. Један поглед био ј ој је доста; позна ме да ућем и видећи да сам сами почнем причати ко сам. „Ох, драги мој, не треба да ми кажете одакле сте дошли; сигурна сам да сте гладни". — Да, врло гладан, одговорим ја; има двадесет четири часа како нисам ништа окусио". Одмах, и не чекајући даље објашњење она нађе и врати се са једним тањиром сиви-етине и једном шиша што метну преда ме. Нисам жвакао, него сам гутао, просто сам се давио колико сам брзо јео; све ово ја изнесу заложаја не преговорих ни реч. Мајка-Ноел беше очарана мојим апетитом. Кад је сто био чист рекнем јој обискујући јој се о врат да је зато тим: ах, мајко, ви сте ми повратили живот; Ноел ми је право казао да сте ви добри". После тога настанки јој причати да сам њеног сина видео, про осамнаест дана и казао сам јој новости о свима осуђеницима за које је она марила. Поједноставши, које сам јој казивао, биле су тако истините и тако познате да она не могаше ни помислити да ја лажем.

„Ви сте свакако чули за мене? настојим ја. Ја сам много прекратко; ниже ми је Жермен, а зову ме Капетан; ви сте морали чути за моје име? — Да, да, мој пријатељу, рече ми она, мој син и његови другови говорили су ми о вашим несрећама; нека сте-добро дошли, мој драги Капетан! Али, велики Боже, но можете тек остати такав какав сте сад. Види се да сас гадне животиње једеру; причекајте, донећу вам рубље да се пресвучете, и да се пристојно одевете."

Захвалим се мајци Ноел и над ни се учини најсрдачније обавестим се где су Виктор Дебоа и његов друг Монжесе. „Дебоа и Добошар! Ах, драги мој, не говорите ми о њима, рече она. Они дуџеш Видок начинио им је грдне пакости. Одкад им је неки Josse (Josin Лонгил, бивши полицајски службеник, с којим су се састали два пута у овој улици, рекао да не долазе у овај квар-т, да их не би Видок ухватио, они су били принуђени да оду.

— Шта, нису у Паризу? повичем ја као узбуђен.

— Е, нису они далеко, одговори мајка — Josse; не остављају они овдашњу Париза. Ја их још нијам овде онде и назам се да ће ме скоро посетити. Мислим да би се обрадовали да вас виде овде.

— О, ја вас уверавам, нажеи јој, да они не би били задовољни него ја, и кад би могли да им ништо сигуран сам да би ме одмах позвали к себи.

— Кад бих звала где су нашла бих сама да их зовем да нам учиним задовољство, али не знам њихово склониште и најбоље је да будемо стрпљиви и да их чекамо.

— Да ли вас познају Видок и она његова два пса, Лепеск и Комер? упита ме она.

— Да, одговорим. Два пут су ме до сад хапсили.

— Онда со чувајте, Видок се пресалачи, он има свако одело које му треба да би ухватили несрећника као што сте ви.

Разговарали смо тако оно два сата, на ми г-ђа Ноел понуди да ми спреми да опремо ноге; ја то примим. Кад сам се нахранио, ја сам се ражалио. „Како вас жалим, рече ми наша материнска, колико сте морали трпети! Али зашто нисте назали одмах? Зар не заслужујете да нас човек грли?" И тако проговорењући ме она ми прегледа ноге и пошто ми је провалила сваки плик она их убриса пуном па-маза неком помадом, за коју не је увераваја да дејствује врло сигурно. Имала је нешто антично у његовању које ми је она указивала само је недостајала посуда: нити сам ја био какав славан путник нити мајка — Ноел племенита странкиња. По свршеном јелењу она ми донесе чисто рубље, а како је мислила о свему набави и један бријач, препоручујући ме да ми обрија браду. „Гледаћу после, рече ми она, да нам купим радничко одело, а оно је општи надут ауди који су у осуђници; у осталом шта мари? старо често преди као и ново".

Пошто сам се тако удесио мајка — Ноел ме одведе у једну собу за спавање; та је соба служила и за радионицу за прављење лажних кључева; улаз је био заклоњен стварима окаченим о један чивилук. „Ето, рекени, кревет у коме су наши пријатељи спавали више од четири пута. Нема опасности да ће вас полиција ту узнемирити; можете спавати мирно".

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам она питања:

I

Б. С. бив. полицијска практикант пита: *Има ли права, да пуностепени Суд решењем одбије поверење од тражења интабулације на имање дужника, кад је уговорено тражење обезбеђења пре и после рока, а рок још није прошао?* Стањујући ово питање, питао је објашњено, како пуностепени суд у А. одбија такво тражења и ако је потврђеном облигацијом, као јавном исправом, дужник дао права поверноцу, да поверилац може тражити интабулисање његовог имања и пре и после рока.

На ово питање одговарамо ово:

Према § 326 грађанског закона хипотека (или интабулација) је *право залоге* на непокретном добру. Како је право залоге једно стварно право, то је и хипотека пао једна врста тога права, стварно право. Према томе за прибављање права хипотеке потребно је испунити све оне погодбе, које закон тражи за остварење једног стварног права. Један од битних услова за остварење тога права је и *пристанак дужника на хипотеку*, јер сваки дуг не претставља залогу (в. тач. VIII уредбе о интабулацији и § 396 грађ. закона).

Уз сваку исправу о зајму, која представља главни уговор, може се у самој исправи (или и особено) уговорити и једно споредно право поверилочево, а то је хипотекарно право његово на дужниковом непокретном добру. На тај уговор о хипотеци нема никакна утицаја рок исплате само обнеже, те се према томе она може уговорити и пре и после тога рока. Хипотека није *средство за обезбеђење*, које грађанским поступак предвиђа за тражбине у опасности, већ је хипотеци циљ *обезбеђење привезивања капитала на непокретно добра*. Према томе но хоће да постигне тај циљ, он га мора и уговорити. За такав уговор, као за сваки други уговор, потребна је пород осталога несумњива и јасно изражена воља странака, односно у овом случају наручитоа поља дужникова, кога терети такав уговор. Тај је захтев прописан у тач. VIII напред пом. уредбе, у којој се забрањује интабулирање дужникових добра, ако за то нема у исправи дужниковог *изречног допуштења*".

Према овоме није на закону основано поступање пом. суда, што одбија интабулирање исправа о зајму, ако је у њима изречно и јасно стањена воља *дужника, да допушта ју интабулирање свога имања и пре уговореног рока исплате зајма*. Али је правилно поступање суда, ако се у таквим исправама налази само она уобичајена изјава, како дужник допушта поверењу „*све врсте обезбеђења и пре и после рока*", а не наводи се изречно допуштање интабулације.

Међутим, сматрамо за дужност поменути, да постоји и једна одлука опште седнице Касац. Суда од 12. VIII. 904 Бр.

7117 која гласи: „Кад у облигацији дужник каже да повериоцу дозвољава сва средства обезбеђења, онда се под тим подразумева и интабулација". Али је та одлука, по нашем мишљењу, грешна, због оних што смо напред изложили, погрешна.

II.

Исто лице пита нас: „Шта треба да чини неки купац имања, коме је среска власт путем јавне лицитације продала нечије имање за кривичне трошкове и од њега узела лицитирану цену, па повећ употребила на исплату кривичних трошкова окога, чије је имање продато, „кад га напослетку својим решењем навештава, да не може писати за издање тапије, јер су акта продаје изгубљена?"

На ово питање одговарамо: Прво што треба да учини дотични купац имања, то је, да се против таквог решења среске власти жали нашој власти, у овоме случају прво начелству. Среска власт је погрешила, што је доносила такво једно решење, јер је она сваколико имала могућности писати суду за тапију и без акта продаје. Она је имала доста службених података о томе не само, да је дотично имање донета продато, већ и у којим границама. Такви су подаци: бројеви дотичних протокола, под којима су заведени попис општ. суда и протокол лицитације; књига извршених продаја, која се води у уредним канцеларијама; књига извршног чиновника дата купцу на положену куповну цену, која често пута код марљивих и савесних чиновника унеси садржи и границе продатог имања; отпис о продаји, који се налази код општинског суда и напослетку акт среске власти, којем је питан преседник суд о теретима на дотичном имању. На основу свију тих службених података, које је требало изложити у једном реферату, среска је власт и могла и била дужна писати суду за тапију.

III

М. Т. механџија из Страгара, пита:

1. којим је законом прописано, како ће се, колико и према чему наплаћивати акције у сеоским механским радњама;

2. да ли општинска власт може произвољно буџетом сваке године одређивати величину акциса; и

3. ако општинска власт неумесно више наплати акциса, која је власт надлежна, да нареди повраћај неумесно више наплаћеног акциса.

На ово питање одговарамо:

1. Плаћање акциса прописано је *Уредбом о наплаћивању механског* од 6. VI. 1840. год., а по тач. 5. измена и допуна у овој Уредби од 7. III. 1907. г. *механе у селима плаћају на име акциса у месечним ратама 6% од годишње механске кирије.* Како питач обавља механску радњу у својој згради, а Уредбом није прописан начин за оцену годишње кирије механе, то је за наплату акциса меродавна годишња кирија његове механе по извршној оцени пореског одбора, учињеној ради разреза пореза.

2. Према овоме што је казато у предњој тачци општинска власт нема права годишњим буџетом произвољно одређивати стопу акциса.

3. У случају неумесне наплате акциса, Уредбом се не предвиђа поступак за повраћај таквих сума, нити је одређена надлежност власти за расправу тих питања. Али, како је ном, законом о изменама и допунама у тој Уредби од 7. III. 1907. извршене тога закона стављено у дужност Министру Финансија, то се њему треба и обратити за повраћај неумесно наплаћеног акциса.

М. П.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Светозара Урошевића, возача „Сеск-Перса", пореклом војника и цивилница, тражи Управа града Београда ради извесног саслушања. Стар је око 45 год., висок, сувоњав, косе и брчина смеђих, очију жућкастих. Од особених знакова има: ај белегу од посекотине, у величини од 2 см., у облику праве линије, врана коња, за 4 см. ниже превоја десног палца; б) по грудима је јако мљак, и в) на леђима има две мале белеге од посекотине.

Јелта Радовановић, циганин, из Дреновца, украо је два коња 24. тек. м-на и побегао. Личан опис није дошао.

Депеша Начелника Ср. Мачванског Бр. 171.

Милорад Николић, трговац из Зајечара, 25. тек. месеца у ноћи убио је у селу Рготини свога таста и тешту, и побегао. Стар је 27 год. висок, добро развијен, у опште свеђ.

Депеша Начелника Среза Зајечарског Бр. 18724.

КРАЂА СТОКЕ

Миловану Стојљковићу, из Депенице, ноћу између 18. и 19. тек. м-ца украдена је *кобила*, матора 8 год., висина око 140 см., лакше прве, без белега и рошаша. За кобилом је одседено и женско жребе, матоpo 6 месеци, лакше прве.

Депеша Начелника Ср. Поланичког Бр. 9282.

МАНГУП СТОКА

При Срезу Врачарском налазе се *два мангупа коња*: један доратаст, по носу ливост, без рошаша и други лакше врање, са жигом „Π^{x}", такође без рошаша. При истом срезу налазе се још и *две кобиле*, обе лакше доратасте, са жигом „Γ^{x} и „Π^{x}".

Депеша Начелника Среза Врачарског Бр. 20219.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

готова је и може се добити како код потписаног, тако и код свију књижара у Београду.

Поштo је књига написа 55 штампаних табака, ипак лакше 30 штампаних табака од овога, што је позивом на претплату обећано, па је приступ и регистар, то је цена књиги повећана од 5 на 8 динара, јако би се покрили трошкови око штампе.

Књижари у унутрашњости могу добити књигу на депозиту са 20% рабата, ако поруче најмање десет књига.

Појединцима ће књига тапоће на депозиту.

Димитрије С. Калајџић
опружни начелник у пензији
„Његошева" бр. 11.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОБШТИНСКА НАДЛЕШТВА, И ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за уговарајућег лекара среза врачарског Д-р Светозара Моачанина, доктора целокупне лекарске.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. септембра 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

КРАТКО СУЂЕЊЕ ПО ПИСМЕНИМ ИСПРАВАМА

I. Појам и природа кратког суђења.

У циљу што бржег остваривања потраживања, и наш је законодавац увео у гл. XVII „Кратко суђење по писменим исправама." Ово „суђење" је једна врста сумарног-кратког-поступка. Наш га је законодавац удесио понајвише по т. зв. „Mandatprocess"-у (поступак у коме се издаје налог туженоме да испуни што је дужан), који постоји у аустријском грађан. суд. поступку, и то како у овом прописи, тако и у садашњем од 1895. године[1]). Иначе наш законодавац није просто рецинирао прописе страних аустр. грађан. суд. поступка о овом поступку, него је донео и оригиналне прописе.

Кратко суђење по писменим исправама карактерише се тиме, што се у њему, као ни у осталим сумарним поступцима, не испуњавају све оне формалности, које су за суђење у редов. парничном поступку прописане, а тиме се бране до судске одлуке долази. Тако: по § 450. „у кратком поступку тужени се неће саслушавати". Даље не одређује се рочиште но тужби, нити се ова доставља туженоме на одговор. За тим тужена страна не може правним средствима, незадовољством и жалбом, изнети спор пред виши суд, ради ревизије и поништаја. Даље одређено је тачно чиме се може тужени одбранити од судске одлуке.

II. Кад има места кратком суђењу.

С друге пак стране законодавац је сматрао, да ову убрзану процедуру у кратком суђењу треба допустити само кад нарочите услови постоје, који гарантују да се туженоме неће таквим суђењем нанашна неправда десити. Тако по § 449: „Кратко ће се судити кад се по исправама јавним и приватним §§ 187.[1]) и 191. тражи дуг, коме је рок плаћања протекао, или јасно означена и опредељена предност какве покретне или непокретне ствари, ако по овим исправама има тужитељ јасно право, а тужена дужност; или ако су и један и други обвезани били, али је тужитељ своју обвезаност по гласу уз исте или и друге исправе већ испунио, а тужени није".

Из овога законскога прописа следује:

а) да кратког суђења може бити само онда, ако се потраживање тужителево доказује *исправама*, било јавним било приватним, при чему ваља имати на уму и прописе § 451., по коме се јавним исправама упоређују меници;[2])

б) да та исправа, по којој се кратко суђење тражи, мора бити оначна, како је захтевају §§ 187, 191, и 192.

в) да се том исправом несумњиво доказује да постоји *дуг* коме је рок плаћања протекао или...[3])

Настаје сада питање: у чему треба да се састоји тај „дуг", који тужени дугује тужиоцу, па да може бити кратког суђења? Да ли је законодавац израз „дуг" употребио у том смислу, да њиме обухвати тражбено право у опште, тако да кратког суђења може бити не само онда, кад дужник дугује по гласу исправе новац или друге *заменљиве ствари*, него и онда кад исправа гласи да дугује неку *индивидуално одређену ствар*, покретну или непокретну, или неко друго давање односно чињење? По аустријском (ранијем) закону кратког суђења у мандатном процесу било је места и у другим случајевима, а не само онда кад се дуговао новац или друге заменљиве ствари[4]), међутим нови аустријски закони донушта кратко суђење у мандатном процесу само онда, кад се дугује новац или друге какве заменљиве ствари[5]). Ја мислим да је и наш законодавац хтео, *да кратком суђењу има места* само онда, кад дужник по гласу исправе дугује *новац или друге какве заменљиве ствари* (жито, брашно, вино и др.) То се види из тога, што законодавац у § 449. упућује на § 191., а у овом се ѕ-у говори о томе шта нора садржавати облигација, т.ј. исправа која се издаје о једнократној обвоси кога зида на новац и друге заменљиве ствари. Сем тога то следује и из тога факта, што се, кад је у питању каква дугујућа индивидуално одређена ствар (на пр. кад дужник из уговора оставе дугује ствар узету на чување), кратко може судити по § 449. само онда „кад се тражи јасно означена и опредељена *предност* какве покретне или непокретне ствари", другим речима кад је дужник надао исправу да ће у

---

[1]) И поменути грађанско судски поступак од 1895. године сварни прописе о признавању на основу исправа, који је у напшаико сличан са нашим одредбама (Urkunden und Wechselprocess, §§ 597—605). У новом аустријском грађан. суд. поступку од 1895. прописи о мандатном поступку, као нарочитој врсти судског поступка, налазе се у §§ 548—554.

[2]) Као се по § 451. при кратком поступку јавним исправама упоређују и меници, ако су по пропису трговачког законика устројене, онда се са њима у њој предмети кратког суђења има поступати исто са јавним исправама, у колико закон нарочито другог не наређује. Према томе и кад је уз њих вадила меница, може бити кратког суђења, јер § 451. односно смрти налагања каква за друге приватне исправе, које нису, као што је случај са меницама, у кратком суђењу изравнате са јавним исправама. Судска пракса је колебљива у овом питању. У горњем смислу такође одлука Касац. Суда од 13. новембра 1887. год. Бр. 2330. Супротно сматрате заступљено је у одлуци од 9. септембра 1889. Бр. 3795. В. у Напомињаће необрљавању за сада збирка одлука Касац. Суда одновно грађ. суд. поступка.

[3]) В. Canstein, Das Civilprozessrecht II стр. 493. in fine.

[4]) § 548.

новац дати павналу, ако не преда индивидуално дугујућу ствар[1]).

г) пратком суђењу има места само онда, ако се на исправе види јасно[2]; да тужитељ има права тражити оно што тражи. Чим се то право тужиочево не види јасно из исправе, чим се у његово право може сумњати, одмах је пратко суђење искључено, него онда треба суд да донесе решење да тужитељ у *редовном* судском поступку, у коме ће се чути и противна страна, има да убеди суд у постојање свога права[3]).

д) пратком суђењу има места не само онда, над би се подиесеном исправом констатовала само једноструна обавеза туженикова (као што је случај код обвезница §§ 191. и 192.) него и онда кад се из исправе види да постоји обавеза и једне и друге стране (код писмена дакле о двостраним уговорима — куповина и продаја, замук и др.), али се из те или из друге исправе види и то, да је тужитељ своју обавезу испунио, а не види се да је то исто и туженик учинио.

Међу тим, изузетно, баш и да се из исправе види да у смислу § 449 може бити пратког суђења, ипак законодавац са разлога *нарочите заштите* извесних лица не допушта пратко суђење у случајевима § 452, који гласи: „Пратком поступку нема места, кад је младолетан онај, који је исправу издао; исто тако кад је во пао под стецните или старателиство; или кад га је пословао; као и у оном случају, кад је умро онај, који је издао приватну писмену исправу." Сво једно је са каквих је разлога издатељ исправе под старательство стављен: услед душевно болести или расипништва или због других околности. У свима овим случајевима потребно је *на почетку* испитати све околности, на за то овде мора доћи до редовног поступка.

III. Тужба и резултат суђења.

И за отпочињање спора по пратком суђењу потребно је да тужилац поднесе тужбу противну дужника надлежном суду, усмено или писмено (§ 93). Та тужба мора исто онако као и она за редовни поступак бити написана[4]) и садржавати у себи оно, што се у § 94 тражи, наравно са модификацијама, које на природе пратког суђења, за које се тужба подноси, следују. (Тако не треба наводити у тужби имена сведока за постојање дуга, ако би их било, јер је доказ сведоцима у пратком суђењу искључен. Исправа, на основу које се осуда туженика тражи, мора се поднети у оригиналу или у препису, оиереном судском од. полицијском влашћу. Али над би осуђени но препису у остальном му року за извршење обвезе захтевао, да му се оригинал покаже, а тужитељ не би могао то учинити, суд ће извршење заустављати, и рочиште за редовно суђење наредити — § 453.

Кад је тужба уредна и уз тужбу подиесена исправа онака, какна се у § 449. за пратко суђење тражи, онда ће суд осудити дужника на испуљење дуга. Та судска одлука назива се *осудно решење*. С обзиром на то, да је исправа, по којој се осуда дужника у пратком суђењу тражи, јавна или приватна, и осудно решење може имати двојаку садржину.

А. Кад се што тражи по *јавној исправи*, суд ће испитати а) је ли надлежан за доношење одлуке; б) да ли исправа гласи на тужитеља, т. ј. да ли се на ње види да је он повериалац, или да ли тужитељ има доказа да је тражбина по исправи прешла на тужитеља законским путем (на пр. цесијом, наслеђем); в) да ли је рок обвези истекао. Ако ова захтева стоје, онда ће суд донети *осудно решење*, којим ће дужника осудити на плаћање дуга. Међу тим у *исто доба* кад доносе осудно решење или најдаље за три дана суд ће писати надлежној за извршење полицијској власти или среском суду, да она од дужника наплати дуг заједно са досуђеним таксама и трошковима. Ради извршења судске одлуке суд ће остаиати полиц. власти с обзиром на величину потраживања и имовно стање дужника рок од осам до највише 20 дана. Ако је пак тражена осуда дужника по новцима, онда се полиц. власти оставља ради извршења надлежни рок од 3 дана — § 454.

Б. Кад се што тражи по *приватној* исправи, онда према § 457 суд ће таноће испитати да ли постоје горе под А (а, б, и) побројани услови, који се по § 454 траже, на кад мање да постоје, онда ће *осудним решењем* осудити дужника на плаћање дуга са таксама и трошковима, остављајући му за то рок од 8 до 15 дана од дана пријема решења. Ово ће решење суд издати у року од 3 дана од дана пријема тужбе. М ђу тим кад је осудно решење донесено по *приватној* исправи, онда оно *не садржи* у себи и одлуку, да се имање по службеној дужности полиц. власти ради извршења осудног решења, нао што се ради над је по јавној исправи осуда изречена — § 457, него повериалац сам, кад осудно решење постане извршно,[5]) поднеси га полиц. власти на извршење, ако га дужник у остављеном му року не намири — §§ 460 и 462.

IV. Правна средства у пратком суђењу.

С обзиром на циљ пратког суђења: да се што брже и без свих формалности дође до судске одлуке, уделена су и правна средства у овом поступку, која се против судске одлуке могу употребити. Пошто је са своје стране надатом, чистом и јасном (§ 449) исправом тужени признао постојање дуга, то је законодавац сматрао да би се давањем права туженоме на употребу псзаконитости и жалбе и у пратком суђењу и отварањем на основу тога процедуре пред вишим судовима само пружала тужноме могућност, да спор одуговлачи. С тога *тужени не може* против осудног решења изјавити жалбу — § 454 ал. 3. На против тужилац се може против таног решења жалити на случај, ако му није досуђено све и онако како гласи исправа, коју је поднео — ал. 3, § 454. Јер од тужитеља нема бојазни да ће употребом правног средства осујстити циљ пратког поступка, брзо спршавање парнице, пошто и његов интерес захтева да се парница што брже сврши.

Наравно да законодавац није могао не водити рачуна и о томе, да има случајева кад треба омогућити туженоме, који се у пратком суђењу не сналуњава, да и он да своју реч на изречено осудно решење, којим ће се одбранити од потраживања тужиоченог. Та се могућност стварa тужноме на тај начин, што може у року, који је њему (и полиц. власти) остављен ради извршења осудног решења[1]) тражити да се *осудно решење*, назато на основу *јасне исправе, задржи од извршења*. Да би у овом свом тражењу успео, тужени, према § 455, треба да суду, који је осудно решење донео, поднесе одмах и доказе [§ 455]:

1. да је дотично осудно решење од ненадлежног суда издано, на пр. да је тражбина већа, но што је суд општински узео, тако да општински суд није према § 6 надлежан, него приостепени суд[2]; или

2. поднесе исправу (признаницу, намирницу, цвиту) за доказ да је тражење, за које је осуђен, сасвим или од части већ издаиог решења исплаћено; или

3. поднесе исправу, по којој и њему тужитель исто тако чисто и јасно дугује, да би се то по § 903 грађ. зак. једно за друго пребити могло. Тужени давде мора доказати да по поднесеној исправи постоје сви услови, који се по грађанском законику за компензацију тражбина траже; и

4, кад доказе да рок тражењу још није дошао.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

УБИСТВА

(НАСТАВАК)

Закључана врата.

Раније сам побројали главна питања која иследник треба себи да поставе приликом топографског прегледа места

---

[1]) У правне ствари говори и § 390. грађ. суд. пост. од 1860. год., на које се и данашњи поступак ослања, а који гласи: „У пратком суђењу јавним исправама употребљују се приватне исправе, као: обвезнице, уговора пашову потврђена, и писма; али уговори свако онаки, које је у њима јасно изложено, ко је шта другима учинити и ако је пренмет тражења или непозитне ствари у новчу *брајем* означена".

[2]) Сходно умесно чина Касационог Суд у одлуци од 5. марта 1895. Бр. 479. да нема места пратном суђењу по јавноданој исправи ако је у њој само једна страна уговорила о задужењу дужника. Одатле се не види јасно да тужени дугује. По необјашњене Касационе Збирке одлука Касац. Суда за грађ. суд. пост.

[3]) Против таног судског решења, који је тужитељ набојан да се по његовој тужби суди по одредбама §§ 449. и сл., може се овај жалити Касац. Суду (§ 372).

[4]) Али се подиесена само у једном примерку, супротно од § 85, зашто се по досталак туженом на одговор.

[5]) А ово ће постати извршно, ако туженик у решењем остављеном му року но тражи, да се оно задржи од извршења (§§ 455, 458).

[1]) Рок се рачуна од дана када је дужник примио судско осудно решење.

[2]) Ово је случај и онда, ако је тражба већа, но што је суд општински узео, тако да општински суд није према § 6 надлежан, него приостепени суд.

злочина. Остаје нам да кажемо неколико речи, које се тичу констатација поводом закључаних или зарегланих врата на овом месту. Да ли је сам факт, што су врата на соби, у којој је нађен човек уморен насилном смрћу, доказ о злочину? Никако. Мало је вероватно, истина, да је убијени могао с поља закључати врата од собе у којој је нађен мртав, али је тако исто могућно да је он ушао у собу кроз отворен прозор и извршио самоубиство, пошто је претходно овај затворио. У већини случајева ово се може утврдити помоћу брижљивог прегледа прозора. Самоубица је, тако исто, могао бити својевољно или из непажње затворен у соби, у којој је доцније извршио самоубиство. Закључана врата с поља могу често послужити иследнику као јака претпоставка у прилог хипотези о злочину, али то је само претпоставка коју треба врло брижљиво проверити, јер има ваздан случајева у којима је самоубиство узрок смрти и ако су врата с поља закључана.

Ако се у затвореној брави не нађе кључ, треба извидети да овај није бачен кроз прозор да би се само створило веровање у злочин, и ако у ствари постоји самоубиство.

С друге стране, опет, врата изнутра зариглана нису увек апсолутан доказ о самоубиству. Убица је могао скочити кроз прозор, ако је овај био отворен, или је могао с поља зариглати врата. Већина врата не затварају се херметички, већ између рагастова и крила остаје мало празног простора кроз који се може провући танка метална жица. Кад се ова жица намакне на доњи део ригле и повуче за оба краја, врата су закључана. Ако између рагастова и крила врата нема празног простора, могућно га је лако створити помоћу оштрице ножа. У свима сумњивим случајевима ове врсте потребно је, дакле, брижљиво испитати врата, и извидети да ли она нису зариглана на описани начин.

Трагови.

Трагови се састоје или из разноврсних отисака, или поремећаја, изломљености и депоа какве материје.

Сетимо се дефиниције отисака по Френону: „Отисак је свака фигура, коју производи један део тела или ма који предмет, овлажен али не материјом у боји, на површини с којом је у додиру — фигура која показује форму или бар контуре објекта који ју је произвео, и на основу чијег је брижљивог испитивања могућно утврдити идентитет личности, као и односе и интервенцију извесног објекта у криминалној афери. Има две врсте отисака. Једни постају услед шупљине, угнућа у земљи, снегу итд. и то су *негативни* отисци. Други просто представљају фигуре или слике, и оцртани су на паркетима, тапетима и т. д. Ови отисци *позитивни* су ако су произведени услед додира са телом, које је овлажено ма каквом материјом".

Ми ћемо прву врсту трагова називати *отисцима* а другу просто *траговима*.

Трагови борбе.

Прва дужност иследника на месту извршеног кривичног дела јесте да утврди: да ли се налази у присуству злочина, или самоубиства, или несрећног догађаја.

Откриће трагова борбе може, у већини случајева, расветлити злочиначку природу дела. Додајемо, међутим, одмах, да се на местима самоубистава или несрећних догађаја могу, понекад, открити трагови који, на први поглед, изгледају као трагови борбе са извесним лицем, док су, у ствари, произведени од саме жртве. Треба, дакле, бити обазрив и испитати брижљиво све што се констатује на месту извршеног злочина пре него што се донесе дефинитивни закључак о природи смрти, и одреди правац доцнијег истраживања.

Има прилично случајева у којима је немогућно одмах решити да ли је у питању злочин, или самоубиство, или несрећни догађај. Да би се на ова питања тачно одговорило, треба причекати на резултат истраге по казивању сведока, на основу полицијских истраживања итд. Фотографије места извршеног злочина у овим случајевима биће од неоцењене користи, јер допуштају, као што смо раније казали, перманентну реконституцију првих констатација.

Који су трагови борбе или крвних мрља, отисака претију, ногу итд.?

Ако је убиство извршено у кући треба, пре свега, посматрати поремећај предмета. У току борбе столице су обично оборене и намештај поремећен. Оборена столица оставља на паркету, скоро премазаном, траг, који се може видети кад се паркет посматра под извесним углом. Ако је борба била на меком земљишту, претурен објект производи у њему плићу или дубљу бразду, према својој тежини и отпору земљишта. Разуме се већ, да се поремећај увек производи у правцу одакле је дошао први покрет.

Ако је злочин извршен на земљишту које се угиба, у случају борбе на њему ће се констатовати угнућа. Ова угнућа констатују се у влажној земљи, песку, сувом лишћу, трави итд. Понекад се могу наћи и у чврстој земљи, на паркету итп. У овим случајевима трагови угнућа образовани су из прашине, сувог блата итп. који су спали са убичиних или жртвиних ципела. Са овим траговима треба бити врло обазрив, јер се они могу констатовати и код самоубистава, као што смо то ми учинили више пута у нашој пракси.

Ако је борба била у шуми, близу шибља или жбуња, трагови њени огледаће се у изломљеним гранама, откинутом лишћу итд. Преломљена стабла или одломљене гране показиваће, да су жртва или злочинац били притиснути уз дрво, а на основу овога могућно је реконституисати, бар делом, механизам злочина. На изломљеном дрвећу налазе се често делови или усамљена влакна одела личности, која је на ово дрвеће била гурнута, а они понекад могу послужити као средство за идентификацију злочинца. Потребно је, дакле, увек пажљиво испитати изломљене гране у овом правцу.

Застирачи соб: у којој је злочин извршен понекад су врло инструктивни за иследника. Њихова изгужваност често је врло карактеристична, јер показује да је било борбе, бегства итд. Претпоставимо, примера ради, да је једно лице било удављено у своме кревету. Да би се довољно приближно заспалој жртви, убица мора стати на застирач поред кревета и поремотити га ногама приликом нагињања над жртву. Овај поремећај огледа се, у већини случајева, у угластом превоју, чији угао одговара табану. Угао одговара, дакле, правцу покрета ноге. Превоји се нарочито констатују код тањих застирача, и њихова важност увећана се са употребљеном снагом.

Потребно је још да се тачно извиди и утврди и положај објеката, које су жртва или нападач изгубили за време борбе, као и положај оружја које је употребљено за злочин или самоубиство.

Положај ових разних трагова може постати врло важан у току истраге, па с тога га треба утврдити помоћу крокиа или, још боље, помоћу фотографског апарата. Ради овога треба узети фотографије детатаља на којима ће се јасно видети констатовани трагови. Њихов генерални положај на месту извршеног кривичног дела добија се фотографијом општег изгледа овог места. Ове фотографије детаља служе, дакле, за фиксирање ове врсте трагова, али се, тако исто, могу искористити и за одређивање положаја намештаја и предмета изгубљених за време борбе.

Стране материје на месту извршеног злочина.

Ако се на оделу убице, нарочито на његовим ципелама, налазе какве материје, он их може, и против своје воље, оставити на месту извршеног злочина у току борбе. Тако се, н. пр. у каквом салону могу наћи трагови брашна или ђубрета. Задатак је истраге да утврди, да ли су личности, које су имале приступа на место извршеног злочина, могле донети ове стране материје. Ако то није случај, оне несумњиво произлазе од убице. Њихова природа, у овим случајевима, треба да буде тачно утврђена, па ма и помоћу хемијске анализе. Одело осумњичених и ухапшених личности треба, такође, да буде тачно испитано са гледишта присуства ових материја. Све што се налази у превојима ципела треба да буде извађено, и подвргнуто микроскопу или анализи. На овај начин у пракси је више пута утврђено, да је осумњичена индивидуа имала на или у своме оделу исте стране материје, чије је присуство констатовано на месту извршеног злочина. Овакве констатације могу бити пресудне.

Ако се на месту злочина нађе прљава марама, која је припадала жртви, треба хемијским путем испитати бале из носа. Присуство честица дувана, или специјалних прашина може пружити корисне индикације о професији злочинца. Испитивање ове врсте дало је, у извесним случајевима, директан доказ о кривици

осумњиченог. На овај исти начин треба поступити и са пљувачком која је нађена на месту извршеног злочина.

Трагови крви.

Истраживање трагова крви није увек лако, јер се боја крви често меша са бојом површине на којој се налази (угасит памештај, земља итд.). Ако злочин није скорашњи, крв која је подложна оксидацији мења тако брзо и у толикој мери боју, да се једна може разликовати од површине на којој је. Зато више, може се десити, да сам иследник у овим случајевима помиши трагове крви, газећи преко њих приликом вршења увиђаја на месту извршеног дела. Случајним уништавањем отисака претњу и трагова крви ризикује се много.

Да би се сачували трагови крви, треба издати врло прецизне наредбе жандармима и осталим полицијским органима, који су често позвани да констатују злочин пре доласка истражника. Поменуте инструкције за водски контен поводом овог вели:

„Агенти, жандарми, итд. који на месту извршеног криминог дела констатују трагове крви, неће их дирати ако су они по своме положају заштићени од сваког могућног квара. Ако ли се пак ови трагови налазе на месту, на коме би могли бити оштећени или уништени, треба их покрити. За ово је довољно — ако су трагови у заклону од кише — једно парче круто хартије, већег од крвавог трага које, на крајевима, треба залепити преко места на коме се овај траг налази.

У случају да су крвни трагови изложени киши, место чврсте хартије треба употребити увоштавељено платно.

Ако су крвни трагови у отвореном пољу, на шљунку итд. треба их покрити малом дашчицом или дрвеним сандуком или сакоцијом од цвећа, а ово преповрити увоштављеним платном".

Лажни трагови крви.

Лажни трагови крви, т. ј. трагови људске или животињске крви које злочинац намерно оставља на месту извршеног дела да би завео истражну власт, врло су ретки али у исто доба и врло интересантни за истрагу. У случају једног убиства помоћу задављивања, убица је био намазао своју руку гопељом крављу и превукао је преко једног зида, а поред зида оставио је жртвин нож, који је претходно умочио у гопељу крв. Поред овога, и сам патос поканио је кашњама крви. Овим маневром убица је хтео створити под власти мишљење као да је убијени претходно напао и искрављао своја друга, и да га је овај удаљио у нужној одбрани. Шта више, он је овим хтео створити за себе један alibi: нађени трагови крви показивали су да је убица био озбиљно рањен док он није имао никакву рану.

Грос помиње један други, веома интересантан случај лажних трагова крви. На месту извршења једне велике опасне крађе нађени су крвави трагови целе једне руке. Ово је послужило као разлог за многобројне хипотезе. Кад је извршилац ове крађе ухваћен најзад је, да је по извршеној крађи сам себи задао малу рану и њеном крављу намазао руку од које је оставио отисак. Мислио је да неће бити пронађен кад ово учини. У овом случају срећемо се са празноверицом, која још влада међу навесним професионалним злочинцима. По њој, злочинац неће бити пронађен ако што од себе остави на месту извршеног злочина. Она иста празноверица узрок је што поједине матере остављају по једну ципелу поред одбаченог детета.

Истраживање крвних трагова.

Као што смо мало час поменули, истраживање трагова крви није увек лако, јер они немају увек добро познату црвено-браонасту боју. Њихова старост, температура и природа површине на којој су модификују, у знатној мери, њихову боју. Тако стари трагови крви немају мрко-зарђалу боју због које се, површним прегледом, не може познати њихова природа. Крв, која се налази на обојеној хартији, може имати најневероватније боје. Треба још знати да сјајна скорашња или сасушена крвна мрља потамни с временом. Да би се олакшало истраживање скорашњих крвних мрља, нарочито на објектима утасите обојености, треба се послужити свећом. Њена светлост, коју треба повратати, произвешће прелазак боја на површини крвне мрље, услед чега ће се она боље видети. Шта више, крвне мрље које се налазе на мрачној основи, боље ће се видети ако се осветле жутом светлошћу, као што је она свећа. Често је немогућно одмах утврдити, да ли су нађени трагови дошта од крви или не, али је за преношу да се увек сматрају као крвни трагови, па да се доцније хемијском анализом утврђује њихова права природа.

Утврђивање крвне природе једне мрље припада, у главноме, судском хемичару а, евентуално, и судском лекару. Међутим, и вештан у полицијској техници, као и сам иследник, могу поискад имати потребе да одмах утврде: да ли су нађени трагови од крви или не? За овај посао потребни им је брза али у исто доба и проста метода. Хемијска анализа, приступачна целом свету, која даје потпуно сигурне резултате, јесте она професора лозанског универзитета Д-р Страсвоског.

По његовој методи треба са нађеног крвног трага сасгругати мало крви чистим ножем, истиути је на малу таблу за микроскопска истраживања, и покрити малом стакленом црна, броја коју треба капути неколико капи овог раствора:

Разлађене зцетичне киселине	1 с. с.
Дестилисане воде	1 с. с.
Пречишћеног цинкитуса	1 с. с.
Јодно-хлидричне киселине спе-цифичне тежине 1·5	3—5 капа.

Овај раствор треба припавити пред саму употребу, јер није за стајање. Пошто је допро до сасгругане крви и растворио је, треба таблу, на којој се ова налази, загрејати на слабом пламену ламне са шпиритусом док растворена течност не почне кључати и оставити је тако једно десет секунди. Ако је крв донета у витању, образоваће се оксидни кристали јода, боје угасито-затворене. Ови кристали, веома карактеристичног облика, потпуно су видљиви под микроскопом у линеарном увећавању од 480 пута.

Помоћу ове методе Стразвоски је добио, од 5/1000 милиграма свеже чоечије крви, потпуно јасне кристале.

Реакција помоћу киселинске воде.

Једна друга реакција, брза и веома осетљива за одређивање крвне природе трага, јесте она помоћу киселинске воде, која се састоји у овоме: на таблу за микроскопска испитивања треба истиути малу позитиву материје која се испитује, покрити је стакленом цеви и капути, дуж унутрашњих зидова ове, неколико капи киселинске воде. Ако материја, која се испитује, има у себи крви, констатоваће се под микроскопом образовање киселинских мехурића.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

„И сам видим", одговорим јој и замолим је за допуст да се мало одморим, то ме она остави самог. После три сата направим се као да се будим, дигнем се и разговор отпочне. Требало је бити врло спремаи па не устушити мајци — Нови није било ничега на завода што она није знала у прсте; она је памтила не само имена крадљиваца које је видела, него је знала и најмање ситнице из живота ве-ћине других, и са најнежнији одушевљењем је причала историје најчувенијих злиповаца, нарочито свога сина, кога је она готово оволико исто поштовала колико и волела.

— Ви би се врло обрадовали да видите вашег сина? рекнем јој.

— О, те још како!

— Е, ја мислим да ћете ту срећу скоро уживати. Он је све спремно за бегство и сад једино чека згодну прилику.

Г-ђа Новл беше срећна у нади да ће загрлити сина и заплака се од нежности. Признајем да сам и ја био дирнут и да тренутак сам се решавао да разчистим са дужностима тајног агента; али помеша-ће на злочине које је породица Новл починила, а нарочито сетих се другарске користи, остао сам чврст и неповолебљив у мојој одлуци да своју намеру изведем до краја.

У току разговора мајка-Новл ме запита имал ли номе да кажем *добро јутро* (какву крађу да извршим), и пошто ми се понудила да ми покаже једну, ако случајно нисам сам нашао, она ме пита знам ли да правим кључеве; одговорим јој да сам у томе вешт исто као Фосард. „Е, кад је тако, рече он'ч, ја сам спокојна.

Пошто сте тако пешт отишли ћу до газдарица ручком један кључ а ви га удесите за моју браву и носите га собом да би могли улазити и излазити кад год вам је воља.

Уверио је колико сам дирнут њеном добротом и како је већ било доцкан одем да легнем мислећи како ћу се извући из овог осињца а да ме не убију, ако би случајно разбојници, које тражим, дошли пре но што се предузму потребне мере. Нисам могао спавати и устао сам одмах чим сам чуо да је мајка-Носа наложила ватру. Она ће да сам рачилап и рече ми да ће потражити оно што мени треба. После једног тренутка донесе ми неквашћен кључ и даде ми јоге и мантеле, које учврстим за кревет и чим сам то урадио почнем у присуству њеном градити кључ, и кад мајка-Носа виде да доиста умем, похвали ми рад. Највише ју је задовољавала брзина којом сам радио, а доиста за непуне четврт часа ја сам удесио кључ. Пробам га, отвара ће и затвара прло лако; и тако сам био у могућности да уђем у стан кад је мени изгледало добро.

Остао сам и даље код г-ђе Носл и на стану и на храни. После ручка рекнем јој да бих волео да у први мрак мало извиђам да се уверим да ли се може напустити *тројанац* (крађа) коју сам био намислио да извршим. Она одобри моју мисао само ми препоручи да се добро чувам. „Чувај се оног разбојника Видока, рече она, и да сам на том месту ја бих радије причекала док ти ноге одрасте. — Неће далеко одговорим јој и вратићу се одмах“. Уверење да ћу се вратити одмах изгледа да је умирио. „Па, добро, идите“, рече ми она и ја напћем гегајући.

Доиде је сне пшло но мојој вољи, није се могло бити у већој милости код Мајке-Носл; али, ако бих остао и даље у њеној кући но ми је јамчио да не погинем? Зар нису могли доћи два или три робијаша у један мах и ако ме познају прогнео бих се добро! Било би тад: због ога моја планови! Требало је, дакле, не губећи пријатељство мајке-Носл, да спремим нешто за такву опасност, а опет било би прло непромишљено остављати је да сумња да имам разлога да избегавам њене становнике, те зато сам се трудио да је наведем да ми она предложи, то јест, да ми светује да у своме интересу више не покећам код ње.

Приметио сам да је г-ђа Носл била у прло војском пријатељству са једном пиљарицом, која је становала у истој кући; пошљем оној жени једнога од мојих људи, некога Мансо, и кажем му да је нита непрвидно и невешто за обавештење о г-ђи Носл. Ја сам му наздо питања и у тозиком сам ово сигурнији да ће пиљарица одмах разгласити баш оно за шта сам другу рекао да јој скрене пажњу да њиом не изађе. После се доиста утрди да се нисам преварио. Мој друг још не беше ни сврши своју мисију а пиљарица отрча да исприча г-ђи Носл шта јој се догодило, која опет пожури да мени све достави. Чим ме је нашла позва ме да пођем за њом и кад сно били на трг Победа, она се заустави, погледа около себе и, пошто се уверн да нас нико не гледа, приће к мени и исприча ми оно што је чула. „Ви видите, рече ми она на крају, мој сироти Жермене, да ниje памстио да више посећујете у мојој кући и још ћете добро учинити да и даљу не долазите“. Мајка-Носл и не помишљаше да сам ја ја удесио ону неприлику од које се беше много уплашила, а да би јој још отклонио и сваку сумњу направим се забринутији него она, грло сам и псовао Видокове страже које нас но остављају на миру, дутно сам се што морам сад тражити какав стан сам Париза, и опростим се са г-ђом Носл, која ми, желећи ми добро и спори повратак, спусти у руку један новац од тридесет гуз.

Знао сам даклс да се Добоа и Монжен очекују у њеи г-ђе Носл, знао сам да има и других који под ће станују, а тако исто ухватио сам кад је она код куће а над ниje, што је обично бивало над ноћ да дају лекције у пароши. Требало ми је још да знам све њене ћаће. Ради тога пресукао сам неколико мојих помоћника које сам поставио на угао улице, где их номешане са посаћима нико није могао ни приметити и она су имали задатак да прате г-ђи Носл.

Предузевши све оно чекао сам да прође два дана па онда одем г-ђи Носл са једним младим човеком кога представим као брата једне жене са којом сам живео и који ме је, баш кад сам хтео поћи из Париза, нашао и дао ми сазнанште. Тај млади човек био је тајни агент, а назао сам мајци-Носл да он ужива моје поуздање повереше и да га она може сматрати као и мене, и да сам га зато што га не познају шпијуни, изабрао да буде посредник између нас кад будем нашао да је боље да ја не долазим. „У будуће, рекнем, он ће бити наш посредник, он ће долазити сваки други или трећи дан, да види има ли новости и да чује што за наше пријатеље“.

— Бога ми, одговори ми она, много сте изгубили; пре двадесет минута затекли бн овде једну жену која вас познаје.

— Коју?

— Сестру Маргеритону.

— Јест, она ме је звала често са њеним братом.

— Кад сам јој казала за вас, она вас је описала црту по црту; један мршавко, каже, који има нос увек пун бурмута.

Г-ђи Носл било је врло криво што писам стигао пре да је затекнем, а ја опет ужинао сам што сам избегао један сусрет који би ми покварио све планове, јер та жена познаваше и Жермена и Видока и било је немогућно да узме једног за другог, разлика је била тако очита. Ма да сам се ја био удесио да сваког обманем иншк њен тачан опис доказивао је да она Жермена познаје добро. Мајка Носл ми је дала један врло корестан податак казујући ми да је Маргеритова сестра посећује врло често. И ја се заклем да ме она никад не види, а да бих избегао да се сретнем с њом, сваки пут, кад сам хтео доћи, слао сам мога назови шурака напред и он је имао задатак да, кад нађе Маргеритова сестра у кући, залуди на прозор једну обланду. Чим видим тај знак ја сам улазио, а мој помоћник је излазио на улицу и чувао стражу, да би ми унтедео свако непријатно изненађење. Даље од њега били су други моји помагачи, којима сам био дао кључ г-ђе Носл, да ми у случају какво опасности могу пријећи у помоћ; и ако би се десило да се ненадно нађем међу побеглим робијашима и да ме неко од њих позна те наваде на мене, тада сано један кућаљ у прозор требаше ми дати знак да ме је потребно појачаће.

Као што се види све су потребне мере било предузете. Крај се приближаваше; био је уторак; једно писмо тих људи, које сам тражио, јави ми ће они доћи у идућн петак. Тај петак је за њих имао бити *орни четак*. Још рано најутра дођем у једну оближњу пријицу и да ме ие би приметили ако они, по обичају, пре но што уђу у њихи мајке-Носл, прошетају улицом, писам хтео плашити него њиховом мала назови шурака, који се брао крати и рече ми да сестра Маргеритова није тамо и да могу њих слободно. „Да ме ти не нарани?“ приметим овом агенту чији ми се глас учини промењен. Чим сам га погледао погледом који продире до дна душе учини ми се да му се на лицу види да лаже и да нам посао са назајицом. То је био први утисак који ме одвину као зрак светлости. Како сно били у заседнюј собн ја без икаквог промишљања пчеиам „шурака“ на јаку и кажем му, у присуству његових другова, да сам дознао за његово неверство и ако ми не призна свршено је с њим. Упишен он промуца неколико реч оправдања и клекнуо крај мојих ногу признао да је све неистнчао мајци-Носл.

Да нисам ово дознао изгубио бих може бити главу; међутим ја нисам слушао моје лично осећање, него ни је само у интересу друштва било крнво што сам насео тако близу краја. Незајнам Мансо би затвор и, и како је, и ако бно мпао, имао да испшта старе грехоне, послали су га у Висетр, затим на острво Одерон где је и завршио своју каријеру.

Тражени крадљивци разуме се нису више долазили у улицу Пиктон, али су ири свем том за кратко време ухваћени. Мајка-Носл није ми могла нинако опростити оно што сам јој учинио и да ми се освети, она смисли да своје ствари кришом из куће сакрије на кад је то урадила изиће из куће не затворив врата, и кад се врати нађе вику да је покрадена. Подносе тужбу полицији а означи мене за учиниоца, пошто сам, тврђаше она, имао кључ од њене куће. Отпужба је била тешка и достављене је одмах главн ј полицији; сутра дан дадоше је мени на одговор. Лако сам се одбранио. Г. Управник и г. Хапри видели су подметање и истрага би тако правилно вођена, да се сво створи нађене. Нашло се чак и доказа и да ме је клеветала и да би имала времена да се као затворена је шест месеци у Сен-Лазар.

Тамни су били почетак и последице једног продузећа у коме сам био баш све предвидео, а успевао сам често са много непотпунијим припремама.

Двадесет девета глава.

Видело се накиу ми је неправилну напрашило неверство, једног агента; знао сам ја од дужег времена да је он као тајну чувао само оно што му се не каже, али жалосно искуство, које ми је природно, уверио ме је још јачо да треба да радим сваки сваког кад могу, и за сам, како што ће се видети, тако и управо у једној врло важној прилици.

Пође, пошто су неколико пута осуђивани, неки Горо и Флорентин звани Шатки, о коме сам већ говорио, беху затворени у Бисетру као непоправљиве прадавници. Али досади им се најзад живот по мрачним тамницама, где је човек као жив закопан, и напишу г. Ханрију једно писмо у коме су означили како да се похватају неколицина пиховних другова, који су свакодневно по Паризу чинили привичаа дела, а Фосарда, осуђеника на вечиту робију, који је више пута бежао из завода, означавши су као најпређеиријега од свију. Он је, писала су она два хапсеника, исправљено храбар, увек је наоружан до зуба и не треба му се приближавати без велике обазривости; он је готов да убије сваког полицијског агента који би покушао да га ухвати.

Полицијска власт није тражила ништа боље него да престонику ослободи једног таквог „украса;“ прва месо беше била јој је да мене употреби да га је пронађем, али она двојица сверепуи су пажњу г. Ханриу да ме Фосард и његова љубазница врло добро познају и да би та, тако зла ствар, пропала ако би је мени поверио, и зато би решено да се тај посао повери чиновницима за одржање реда. Дадоше им обавештења помоћу којих ће предузети трагање, али било да они нису били срећни, било да нису смели ни на очи Фосарду, „који је био наоружан до зуба“, они је и даље радио свој посао и многобројне жалбе казиваху да господа службеници, поред њихове очевидне ревности подижаху више харму него што су стварно радили.

На крају, управник, који је волео више рад него ли харму, позва их једног дана и укори их врло строго, што им је пало врло тешко и што нису могли објатати. Том приликом мора бити да им је добро натрљан нос, јер ме на трећ Сен-Жан среће г. Иврије, један од њих; ја га поздравим а он ми прође и лут да пресе рече ми: „а, ви сте, господине сплеткароше; ви сте узрок те нас граде због Фосарда, одбегао робијаша за кога се мисли да је у Паризу! Слушајући од г. управника, помислио би човек да у полицији сам нас нема човека способна за какав посао... Да је Видок, каже он, био послат да хвата Фосарда, нема сумње одавно би га већ ухапсио. Да нас видимо, господине Видоче, потрудите се нађи га, ви сте тако вешт, докажите да имате доиста толико умешности колико вам се приписује!“

Г. Иврије је био стар човек и морао сам имати обзира према његовој старости, те нисам ништа радио против његовог неузданог напада. Ма да сам осетио добро јеткост, с којом ми је говорио, нисам се љутио и задовољно сам се да му само одговорим, како сам нсмам времена за то, и да то хватање чувам за први јануар, да г. Управнику тиме честитам Нову Годину, као што сам му пропиу честитао сл. чувеним Делсевом. „Лепо, лепо, рече г. Иврије лут због овог одговора, крај ће показати шта сте ви: један убрањеник и смутљивац“. И он продужи пут пријатељски још неке напомињући које нисам разумео.

Одем одмах у канцеларију г. Хаприју и испричам му. „А, они су бесни, рече ми смејући се. У толико боље; то је доказ да он признаје вашу способност. Ова су, ја то видим, додаде г. Хапри, као свуци у серају: кад они не могу ништа да ураде ни воле ни други да раде“. После онога он ми даде следеће податке: *Фосард станује у Паризу, у једној улици која са њиме иде ка булеварју, почев од улице Контес-д-артоа до улице Поасоњер, пролазећи преко улице Монт-орге и Пти Каро: не зна се за коме спрату станује, али то ће се познати по празницима шеговог стане на којима су једне завесе од жуте свиле а друге од муселина и веома, у истој кући станује и једна мала грбава шваља шегових година, а пријатељица девојке с којом он живи.* Подаци нису, као што се види, тако тачни да би се могло одмах поћи и ићи у.

Није било лако наћи и грбаву вољу и жуте и муселинске завесе на овом великом простору, који сам имао испитати, а нема сумње ове сам три околности могао срести чешће: колико је у Паризу грбавих жена, младих и старих? а ко ће завесе но бих могао набројати? У кратко, подаци су били тако општи, а међутим требало је успети. Нисам знао како да почнем, на који сам предпијао да ћу у овоме имати у главном посла са женама из народа, боље рећи торокушама, и одмах одредим како треба да се прерушим. Било је очевидно да треба да изгледам као неки угледан газда, и помоћу лажних бора на лицу, помоћу неке обојене као да је посута њом, са штапом који је имао златну јабуку, са тророгим шеширом, са бурмом, са панталонама и капутом који одговарају, променим се у једног од оних добровољних шестотодишњака грађана, који све старије доживе, сматрају за још свуђане; имао сам потпуно изглед и одело једног од богаташа из Мараа, чије време и пријатно лице одаје благостање и жељу да при повратку успеће какву несрећницу. Био сам сигурни да ћу се допасти свима грбавим, а после имао сам изглед једног тако честитог човека да би се тешко но решио да ме напа.

Прерушен тако пошао сам улицама са дигнутом главом и бележећи све завесе које сам видео,

Други посао био ми је да стражарим и са пештришьском сам очекивао долазак извор женског Клопа. Долажаху само младе служавке, собарице и радинице, без „гурнира“, са таким струпом, са ватким стасом, али није било ни једне која није била права ружно један: надох у очајање... Најзад моја звезда изађе на хоризонат: прототип, Венера међу грбавама. Боже! што је она била лепа и што је најзнатнија део њеног стаса био чудновато намештен! Њено изучење, ја мислим, природљаци би морали рачунати у једну нову расу у људству: изгледало ми је као да видим једну од оних вила из средњег века, којој та награда беше једна чар више! Ово натприродно биће прође млекарнику и пошто је разговарала мало, она уз сас једаи најмаљи суд, затим уђе код бакалина, а после сврати мало код пекарке, која још даде мало џигерице, пеговарајући за мачку. Кад сврши куповину она пође у улицу П-ти-Каро и уђе у једну кућу у чијем је приземљу била једна качарница. Одмах баци поглед на прозоре, али не примети жуте завесе за којима сам уздисао. Међутим, размишљајући да су те завесе негде биле замењене, решим се да се не враћам док не разговарам са овом малом, која ми је толико занитересовала. Надао сам се и поред тога што једне главне околности, која ме је требала водити, нема, да ће ми овај разговор инак надаћи.

Даље, пошнем се; кад сам дошао иза приземља расиитам се на ком спрату станује једна мала дама, тако, мало грбава. „Ви говорите о шпаји, рекли су ми смејући ми се у брк. — Да шпалу тражим, ону што има једно пасе мало испупчено“. Смејали су се поново и рекоше ми да станује на трећем спрату. Ма да су суседи били љубазни инак сам био готов да се срдим на њихово немеварско расположење; то је збила била неучтивост с њихове стране, али моје је страљење било тако велико да сам им драговољно прашао, а после зар писам ја био простодушан човек? Настанио сам и даље своју улогу. Показали су ми била врата те кућне, отвори ми их грбавка, и, пошто сам се извинио за досађивање, замолим је, ако хоће, да ме за трентутак саслуша, додајући да имам да разговарам о једној чисто мојој ствари.

— Госпођице! рекнем јој свечано и она ме одмах повуди столицом да седнем према њој; ви не знате разлог који ме је довео и вама, али над будете саслали, може бити да ће вас мој поступак заинтересовати.

(наставиће се)

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Једно погрешно решење полицијске власти у питању састава избраног суда.

Живојин Г., Стаменка Ж. Г. из Л. и Стана Р. М. из Б. обратили су се молбом Начелнику Среза Качерског да састави избрани суд, који ће их поделити са Станојком Ј. М. у имању које су наследили по мајци пок. Т. С. а на које имају права према поравнању Гор. Милановачког Првостепеног Суда Бр. 10465 и извршној пресуди истог суда Бр. 1576.

На саслушању под среске власти Станојка није пристајала на избрани суд, нити је хтела браити судију од своје стране, наводећи да она има право на цело имање пок. Т. према уменом тестаменту.

Остали су деобничари пристали на избрани суд.

Начелник срески, надајући да има места саставу избраног суда, пошто Станојка није своје наводе ничим утврдила — решењем својим од 5. септембра 1911. год. Бр. 9014 изабрао је судију и наредио да се изабрани суд има састаити над његовог решење постане извршно.

Ово је решење поништило Начелство Окр. Рудничког решењем својим од 6 октобра 1911. Бр. 7675. са ових разлога: По § 436. грађ. судског поступка за састав избраног суда под полицијске власти тражи се потпуна сагласност свих странака, али ако тога нема, онда извршна судска пресуда, којом се једној страни досуђује право на деобу. У овом случају не постоји ни једно ни друго. Одлуке приложене уз тужбу не расправљају питање о праву деобе, већ само питање о предности тестамента пок. Тимотија.

По овим примедбама начелник срески донео је решење под 12. октобра 1911. г. Бр. 10142. којим је упутио парничаре Живојина Г. његову жену Стаменку и Стану Р. М. да путем парнице докажу право на деобу свог имања.

Ово је решење одобрило Начелство Окр. Рудничког а и Министар Ун. Дела решењем од 18.-1-1912. Бр. 25822.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је да решење министрово не одговара закону из ових разлога:

1. Кад се изврпном пресудом Гор. Милановачког Прпост. Суда од 23. јануара 1910. године Бр. 1576. потврђује: да тестамент пок. Тимотија нема законску важност, онда је претходно требало извидети је ли надлежан неосиорни судија према горњој пресуди донео расиоредно решење о паслеђу, и која су интересована лица и на које делове поједињене имовине, отказана за наследнике, јер ако би се тим извођајем сазнало, да су жалитељи утврђени за наследнике и да су им наследни делови утврђени, — онда би престала потреба, да они то и новом парницом траже и доказују, и

2. Кад се на акта под № 8417 види, да је жалитељ тражио, да се једна половина имовине пок. Тимотија њему уступи подпесши за доказ свог права уговор, а друга половина наследницима пок. Тимотија. — онда је потребно било и то извидети: је ли му то тражење и признато од осталих наследника, јер ако би тај случај био, онда такође био би утврђен тај чинат, и не би се морало наново судским путем изпитати и доказивати.

Ово је потребно било извидети па онда тек преступити питању о саставу избраног суда у смислу §§ 433. 434. и 437. грађ. поступка.

Ово савесно посматрању усвојио је и Министар Унутрашњих Дела.

Одлука од 7 септембра 1912. године Бр. 6904.

И првостепене административне власти дужне су интересованим издавати формална решења кад је за њих такса плаћена.

Н. Н. овд. обратио се Пореском Одељењу за град Београд, са представљањем како је он сопственик покретности коју је пореска власт узела у попис за наплату дужне порезе Г. Ј. овд. кад. молио је да се та продајом исте застане. Ово у толико пре, што је он код суда једновремено повео парницу за скинуће пописа. У исто време молио је да му се у смислу прописа чл. 16 и 27 Устава изда решење (за које таксу плаћа).

Како ово решење није добио, то се актом од 5 октобра 1911 год. пенова обратио и тражио да му се то решење изда, јер му је потребно да би могао употребити право које му даје чл 28 Устава.

Пореско одељење нашло је, да је молитељу сваништало своје решење од 23 јула 1911 г. које је поетало извршно и на основу кога је пописана покретност продата. Према томе, да је она представка без вредности, пошто не може послужити као повод за решавање једном већ коначно решене ствари.

Ово решење одобрио је и Министар Финанеија решењем противу кога је изјављена жалба Државном Савету.

Државни Савет нашао је да решење министрово не одговара закону:

Из акта под Пц. Бр. 24366. види се, да је жалитељ на основу тач. 1. § 110 грађ. суд. пост. тражио, да се застане са продајом његових ствари, пописаних за дужни порез Г. Ј. док се не расправи парница, коју је код суда повео за скинуће пописа, захтевајући да му се о овоме на основу чл. 27 Устава изда решење, за које је плаћено таксу, а међутим, из акта се не види, да му је ово решење издато, па да је иначе донесено и жалитељу саопштено. Такав поступак пореске власти неумесан је и противан наведеном чл. 27. Устава, и нао такан у опште није могао остати.

Према томе, кад се жалитељ по други пут обратио за тражено решење, онда је пореска власт била дужна, и иначе у см. чл. 27 Устава, да му нада у том смислу решење, а то у толико пре, што му га раније није издала, а не да жалитеља од онога тражења одбија, и то са разлога, који се са законских гледишта не могу оправдати, према чему и жалбено решење не може остати у снази.

Тврђење министрово, да је жалитељево тражење без предности, пошто је пореска власт расиорлала пописану покретност, не мора да буде и тачно, и ако у ствари стоји. У осталом ово је послужила привише пореске власти, а не жалитеља, то је у толико мање било разлога да се на једно погрешне иде у другу.

На ове примедбе министар је дао своје противразлоге, наласећи да примедбе Државног Савета немају основа у закону.

„По чл. 27 Устава свако има права жалити се на незаконите поступке власти; према томе и жалитељ председнику својом од 23 јула 1911 г. Пц. Бр 24366. можно је да се застано са продајом, пошто он полаже право својине, као и да се то питање расправи решењем (тач. 1. § 110 грађ. суд. пост.). Одељење је тако и учинило и решењем својим од 23 јула 1911 г. Пц. Бр 24366 исто расправило и то му решење сагласило по чл. 44. пословника за Пореску Управу 23. јула 1911 год. како што то и Државни Савет признаје. Пореске власти, по чл. 44. Пословника за Пореску Управу не дају формална — одлата — решења жалиоцима, а не по чл. 27 Устава Земаљског правотворене власти нису дужне издавати жалиоцима формална решења, а то се најбоље види из другог одељка чл. 27. Устава по коме само више власти морају издавати решења жалиоцима.

Само по Уставу од 6. априла 1901. год. чл. 39. морале су и правотворене власти издавати формална решења, али по садашњем Уставу не морају.

Кад се на акта Пр.Бр. 24366. види, да је по жалиочевом тражењу Београдско Пор. Одељење донело решење, исто му на потпис сапштило, на жалилац против тога решења није употребио правно средство, онда је, следствено, то решење постало извршно, те и нападнна жалиочева представка од 5. октобра 1911. год. ПрБр. 35113. није имала места нити је одељење могло накнадно расправити ту ствар, пошто је раније решење одељења постало извршно.

Државни Савет није усвојио ове противразлоге него је остао при правом свом посматрању и решење министрово поништио.

Одлука од 21. септембра 1912. год. Бр. 7112.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Бранислав Ранковић, из Дарошке, извршио је у месту рођења опасну крађу и побегао. Средњег је стаса, очију црних, мојих пазушица; године старости пису јављене.

Депеша Начелника Среза Колубарског Окружног Београдског Бр. 13941.

Јосиф Млихар, бив. банкарски чиновник у Бечу, проневерио је 100.000 круна и побегао. Стар је 42 год., средњег раста, мршав, уналих образа, плавих брковa, ћелав.

Акт Управе Града Београда Бр. 35012.

Мартин Меухер, керамичарски радник, из Београда, окривљен је због опасне крађе. Личан опис није јављен.

Акт Квартa Теразијског Бр. 9203.

Тодор Иванов, осуђеник Пожаревачког Казненог Завода — чију слику износимо — побегао је са осуде. Родом је из Сергијевца, округа Трновског у Бугарској, стар 18 год., раста средњег, очију затворено-плавих, косе смеђе; од особених знакова има: а) белегу од посекотине, у облику праве линије, величине 2 см., на спољној страни лопте лакта, б) белегу од чира, величине и облика петпарца, на спољној страни десног лакта, и в) белегу од ране, неправилна облика, величине $^2/_3$ см., са десне стране темена.

Депеша Управе Пожарев. Казненог Завода Бр. 2583.

29 прошлог месеца непознати пралазац украо је Николи Тајтановићу, трговцу из Београда ове ципаре:

1. Пар манжетна са осам брилијантских каменова и једним рубином у средини, у вредности 1000 дин.;

2. Један пресек са малим брилијантским каменом, у вредности 120 дин.;

3. Једну гривну са два антична дуката, у вредности 120 дин.;

4. Један златан женски сахат са монограмом „*J. S.*“, у вредности 120 дин.; и

5. Један пресек са дијамантским каменом у вредности 50 дин.

Акт Квартa Дорћолског Бр. 7273.

КРАЂА СТОКЕ

Марку Пајковићу, из Крњака, украдена је *кобила*, матора 6 год., длаке мрко-алатасте, са жигом „*K*“.

Депеша Начелника Среза Посавско-Тамнавског Бр. 12982.

Мајсову Милановићу, из Лештана, украдена је кобила длаке алатасте, матора 12 год., са жигом „*B*“.

Депеша Начелника Ср. Врачарског Бр. 20682.

МАНГУП СТОКА

У општини драгишкој пађли се један мангуп коњ, длаке мрко-алатасте.

Депеша Начелника Среза Посавско-Тамнавског Бр. 12406.

У општини Ад. Бресничкој пађли се један мангуп коњ и једна мангуп кобила. Коњ је матор 7 год. длаке алатасте, у задњу леву ногу бутаст, на челу цветаст, са подсеченим репом и жигом „*B*“. Кобила је длаке алатасте, по грудима и трбуху, с десне стране, убијена је од ама, матора је преко 7 год. са жигом положеним „*K*“.

Акт Начелника Среза Добрачког Бр. 14158.

У општини кумодрашкој пађен је коњ, длаке алатасте, са жигом „*B*“, а у општини мокролушкој коњ, длаке мрко-алатасте, матор 7 год., са жигом „*O*“.

Депеша Начелника Ср. Врачарског Бр. 20682.

УХВАЋЕН

Милош Алексић, одбегли осуђеник Београдског Казненог Завода, чију смо потерницу са сликом донели у 7 броју листа од ове год. ухваћен је и враћен у завод на издржање осуде.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА“

готова је и може се добити како од потписаног, тако и код свију књижара у Београду.

Пошто је књига канеле 55 штампаних табака од оних, што је позивом на претплату објављено, па је предмет и регистар, то је цена књизи повећана од 5 на 8 динара, како би се покрили трошкови око штампе.

Књижари у унутрашњости могу добити књигу на депозиту са 20% рабата, ако поруче најмање десет књига.

Поједипцима ће слати такође на депозиту.

Димитрије С. Калајџић
пензиони начелник у пензији
„Николићева“ бр. 71.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

КРАТКО СУЂЕЊЕ ПО ПИСМЕНИМ ИСПРАВАМА

(НАСТАВАК)

Приликом захтев туженога да се осудно решење задржи од извршења, суд може доћи, по оцени поднесених доказа, до ових резултата:

а) да поднесени доказима није утврђен ни један случај из § 455, дакле да нема места задржавању решења од извршења. Тада ће суд решењем одбити туженога од захтева да се решење задржи од извршења, и против таког решења тужени се може жалити Касац. Суду — §§ 456.

б) да поднесеним доказима тужени доказао да стоји који случај из § 455, дакле да има места да се решење задржи од извршења. Тада ће суд донети решење, да се осудно решење задржава од извршења. С обзиром на то због чега је тужени тражио да се решење задржи од извршења, може и судско решење да се осудно решење задржи од извршења имати разну садржину. Тако:

1) тужени је доказао да је осудно решење издато од ненадлежног суда — тач. 1 § 455. Тада ће суд решењем, којим се осудно решење задржава од извршења, укутити тужитеља да тужбу поднесе надлежном суду, а полиц. власти писати да осудно решење не извршује.

2) тужени је доказао исправом да је тужитеље тражење сасвим или од части пре изданог решења исплатио — тач. 2 § 455. Тада ће суд у решењу, којим се осудно решење задржава од извршења, наређи да се тужилац одбија од тражења или да му се досуђује онолико, колико још преостаје, а полиције. власти писати да осудно решење не извршују односно да га изврши у онолико, колико је тужиоцу другим решењем досуђено.

3) тужени је доказао да има места компензацији свога потраживања са оним тужиочевим — тач. 3 § 455. Суд ће тада у решењу, којим се осудно решење задржава од извршења, тужитеља одбити од тражења, ако се потраживање тужиочево и туженикова показивају, дакле сасвим једно за други пребијају, или је туженикова потраживање веће од тужиочеог тако да по извршеној компензацији тужитељ остаје дужан туженику; а ако по извршеној компензацији није остаје највећа сума, коју тужник дугује тужиоцу, онда ће туженика осудити на плаћање те мање суме. У свима овим случајевима суд ће писати и полиц. власти да осудно решење не извршује никако или у оволико само, у колико је тужник другим решењем осуђен.

4) напад тужени је доказао, да рок тражењу, које је осуђен да плати, још није дошао. Онда ће суд у решењу, којим осудно решење задржава од извршења, изрећи да је тужени дужан платити и да ће се полиц. власти писати за извршење тек онда, кад рок плаћања буде прошао — § 388, а одмах да јој се пише да осудно решење за сада не извршује. Наравно да у овом случају по општим правилима о накнади штете, туженик може од тужиоца нападу штете тражити, ако је буде претрпео због тога, што је тужитељ пре рока наџедствовао осудно решење.

У случају тач. 2. тужитељ може, поред грађанске одговорности за накнаду штете тужењику, одговарати свентуално и кривично за покушај дна пут напаште дуга (тач. 4 § 253 казн. зак.).

У свима случајевима под 1. 2 3 и 4 тужитељ се може на судско решење, којим се осудно решење задржава од извршења, жалити Касац. Суду.

Ово што смо досада рекли важи за случај над је осудно решење донесено по *јавној исправи*. Али по § 458 то исто важи и онда, кад је оно по *приватној исправи* донесено. У § 458 вели се „тужени се може одбранити ако има уверења наложених у 1., 2., 3., и 4. тачци § 455.“ Према томе туженик, који са разлога наведених у тач. 1., 2, 3 и 4 § 455, мисли да осудно решење може да се задржи од извршења, поступиће, кад тражи да се решење задржи од извршења, онако као је горе под *б* казано, и то у року, који му је у осудном решењу остављен за извршење обвезе (§ 457).[1] Исто ће тако и суд по овом захтеву поступити онако, како је горе под *б* 1, 2, 3 и 4. казано[2]

---

[1] Кад је у § 454 казано горе, да се поменутом дужнику не испуњење обвезе осудним решењем може остављати један рок од три дана, онда дужнику у року ова три дана, по прилику осудног решења, може тражити да се оно задржи од извршења. То значи реч у § 455 „тужени у течају овог рока...“ Према томе по мом мишљењу ову основана разлози Касац. Суда од 9. П. 1908 Бр. 931., по којима се за осудно решење, донесено по меници, може задржавање од извршења тражите у року, који се по првој ал. § 454 остиком дужнику за испуњење обвезе по јавној исправи.

[2] Може се остати питање о томе, како се има разумети пређа § 458: „Тужени се може обтрамити...“ Како се то може осуђени по приватној исправи одбранити, ако стоје уверења из тач. 1, 2, 3 и 4 § 455? Хоће ли он тражити да се са свих разлога осудно решење задржи од извршења код суда, који је решење донео, или се може жалити Касац. Суду, разумејући да ће Касац. Суд у одређеном року по жалби тужиоче казе само за јавне исправе, па ће овај онда нарочи редовно суђење? Ја мислим да је правилно ово прво мишљење, и да се забрани жалбе односи и на осуђено по приватној исправи. Друго је питање: код осуђених тражи задржавање осудног решења од извршења са разлога и доказа из § 455, које ли онда суд однах задржати само осудно решење од извршења, и одредити рочиште за редовно суђење, или ће суд приступити, евентуално, прима поднесеним доказима и претходному осудног решења у смислу § 454 (на пр. тужени је поднео признаницу повериоцу да је обавезаном дуг, на чије плаћање суђен, испаштио, хоће ли онда суд у решењу, којим је осудно решење задржао од извршење, одбатти тужиоца за тражења, дакле основаном дужношћу. По свом питању има једна одлука Касац. Суда од 14. VI. 1910 Бр. 7023, која је прилично, да суд у свим случајевима не треба да претходно своје осудно решење, него само да га задржи од извршења и по том постојећој тужби да одреди рочиште, основајући то своје мишљење на томе, што врши да се § 454 тиче само осудних решења поводом по јавним исправама. Ја се не бих могао с овим мишљењем сложити. Јер у § 458 стоје, да ће се осуђени по приватној исправи бранити одбранити, ако има уверења наложених у 1., 2, 3 и 4 тач. § 455. Како се ли он може одбранити другачије него онако, као се брани и осуђени по јавној исправи? Упућујући у § 458 осуђеног, да се може одбранити по § 455, законодавац није хтео другу ни одређивати, него да се осуђени брани по § 454 онако исто дакле, како се брани осуђени по јавној исправи. Против таког решења, којим се осудно решење по приватној исправи у смислу § 458 преиначава, може се туженик жалити Касац. Суду, и у жалби тврдити, да није нимало место преиначавати осудно решење, и по тој жалби онда може Касациони Суд наредити редовно суђење.

са том разликом, што суд нема разлога да више полиц. власти да се решење задржи од извршења, јер по службеној дужности полиц. власти се и не може да онална, као што прописују §§ 449 и 454 (в. § 458). У овом случају треба стећи тако разумоти, да тужени другим исправама разумоти, да тужени доказе, да не стоји оно, што се на исправе, које је тужилац поднео и на основу које је наређено осудно решење, види: на пр. да тужитељ има јасно право а тужени дужност, или да ни тужитељ није стекао обвезу према туженоме неопходно, или да тражбина није законим путем престала на тужиоца (§ 454). Ако тужени са својим доказима код суда успе, онда ће суд решење задржати од извршења, и по постојећој тужби тужитељ одредити рочиште за редовно извиђање. То ће исто учинити суд и онда, кад после надзора осудног решења, било по приватној било по јавној исправи, сазна да кратком поступку није било и ста за то, што стоји као случај из § 452. За ово није потребно да баш тужени то од суда захтева,[1] него ће суд по званичној дужности наредити редовно суђење[2].

Најзад задржавање осудног решења од извршења и наређивања редовног суђења биза и у случају, кад се тужени у течају рока, остављеног му за извршење осудног решења, код суда најави да исправу, по којој је осуђен, било јавну било приватну, не признаје за истиниту. В. § 459.

Др. Д. Аранђеловић.

УБИСТВА

(НАСТАВАК)

Трагови крви на опраном рубљу и њихово фарбовима.

Дошао се често, да убице перу рубље и одело које су носили у моменту извршења злочина да би уништили трагове крви које се на њима налазе. За истрагу је врло важно да се на овом оделу открију трагови крви. Ако се голим оком може констатовати место на коме су била крвни трагови, хемијска анализа у стању је да да позитиван резултат. На опраном рубљу ови трагови изгледају жућкасто-бели на белој основи. Али ако се голим оком не могу констатовати места на којима су били крвни трагови, а претпоставка је да их има, од хемијске анализе може се очекивати непосредан резултат. У овим случајевима потребно је умочити целокупно осумњичено рубље у воду чистоћ за растварање, н. пр. воду, а потом га изводити и у употребљеној течности тражити типичну реакцију крви. Ово манипулације захтевају много времена, а и шанси неуспеха увећавају се са количином употребљене течности. С тога је много боље да се сумњива места на рубљу и оделу изнађу помоћу фотографије, а да се после само она места подвргавају хемијској анализи; овим се знатно не ризикује губитак материјала, а и успех анализе је осигуран.

Да би се трагови крви на опраном рубљу открили фотографским путем, треба ово раширити и истегнути у рам за фотографисање који треба да је осветљен јаком светлошћу у подједнакој мери. Пошто су места на којима се налазе остаци крвних трагова жућа од боје рубља на коме су — али ипак не толико жута да би се могла видети голим оком — треба се послужити плавим филтром. Остаци трагова крви показаће се на негативу много јаснија од остале површине фотографисаног објекта. Овај контраст може се још више увећавати помоћу познатих метода за појачавање контраста.

Истраживање крвних трагова на материјама угасите боје много је теже, али се ипак и овде могу добити одлични резултати. Плави филтр у овим случајевима замењује са жутим, а обичне фотографске плоче плочама ортохроматичним. Нарочите тешкоће појављују се код материје црвено-угасите и угасите боје. За фотографисање ових материја треба употребити црвени филтр и панхроматичне плоче уз веома јако осветљење.

Пошто су сумњиви крвни трагови лоцализовани помоћу фотографије, треба одсећи место на коме се они налазе и исећи такво на ситне делове, који се потом међу у малу количину дестилисане и мало загрејане воде. Помоћу дуже загревања могућно је извући сву крв из ткива, после чега добивену течност треба процедити, испарити је готово до суводе, а остатак пренети, помоћу стаклене цеви, на микроскопску таблу где воду треба потпуно испарити. Хемијска истраживања треба вршити по већ описаној реакцији професора Стржизовског.

Помињемо овом приликом, да злочинци више друштвене класе, а нарочито сељаци, показују крајњу непажљивост у погледу отклањања трагова крви са одела. Врло су ретки случајеви у којима злочинац продужује носити своју крвљу кошуљу или свој крвави капут неопране. Он ће брже бријче да га не би познали него што ће мења крваво одело.

Ако је констатована крвна природа мрља, треба још одредити поредо констатоване крви, јер она може произлазити исто тако од животиње као и од човека. За ово одређивање ми притежавамо од 1901. год. потпуну сигурну методу у серодиагнози. Већ поменути лозански професор Стржизовски поводом овог вели у својој изврсној књизи *Нормална и Патолошка Биохемија*:

Једна од најинтересантнијих побода у домени аналитичке биохемије јесте, несумњиво, серодиагноза или одређивање порекла крви. Ова нова метода, која је резултат многобројних испитивања, датира се, у ствари, од 1901. год. Раније, пре ове методе, вештак, који је испитивао крв са судско-медицинског гледишта, могао је одговорити само на ова два питања: „Има ли крви?“ и „Да ли испитивана крв произлази од сисавца?“

Што се тече главног питања, које је прановуће врло често постављало: „Је ли то крв људска?“, оне је потпуно решено тек од 1901. год. када су Улени, а после њега Васерман и Шице истакли следећи факт:

Кад се једној животињи (н. пр. зецу) убризга крв животиње друге врсте, серум пре задобија моћ растварања према серуму друге. Тако зец, који је убризган крвним серумом паса, даје серум која раствара само албумин у крви паса или кућњака. Други зец, коме би био убризган серум човечје крви, дао би серум који би могао произвести растварање само у крви која би произлазила од човека.

Захваљујући овим позитивним резултатима, могућно је данас показати са апсолутном извесношћу да ли извесна сумњива крвна мрља произлази од човека или ког другог сисара.

Замислимо једну серију од 4 зеца којима је сваког трећег или четвртог дана уштрцавано под кожу, или још боље у крајњу вену уха, 3 до 4 с. с. одређеног серума:

Зец № 1. Зец № 2. Зец № 3. Зец № 4.

Пореклу убризганог серума — човечја крвава сивкаста мрља

После више нијанција (5 до 19 најниже), серум зечева показаће јану моћ растварања, а с тога се животиње могу зртвовати и серум свако од њих појасоб скупити. Растварајући у физиолошком раствору 5 до 10 с. с. (Hall. 8·5%) крву од крви човечје — за коју одузима тврди да је од животиње — и додајући на свани 1 с. с. бистрог раствора по 0·1 с. с. од серума зеца № 4. неће се показати апсолутно никаква акција. Исто ће овако бити и са серумом зечева 2 и 3. Једино серум зеца № 1 произвешће одмах реакцију растварања, јер раствори, који су образовани у телу зеца, имају утицаја једино на серум човечји.

Облици крвних трагова.

Облици крвних трагова веома су разне према томе да ли је со индивидуа крвтала или одмарала за време док је губила крв, као и према нагибу површине на коју је крв падала.

Ако крв пада на потпуно хоризонталну површину, и ако је део тела из кога она цури неномичан, крвна мрља узима потпуно сферичан облик. Ако крв

[1] Ма да је најприродније да изнађатник потпуно од стране туженика, нога се стварно најчешће тиче, јер суд ће тешко сам о томе случају сазнати.

[2] И кад осуђени на плаћање тужиоцу, било по јавној било по приватној исправи, учини приговор застарелости рока и по том основу затражи задржавање осудног решења од извршења, суд ће то одобрити и одредити рочиште за редовно суђење. Овај разлог задржавања осудног решења од извршења није потпуно сагласан са § 455 ни у § 456, али тако жели да буде по аналогији из § 456. На том гледишту стоји Београдска Суд. в. Илистић, год. § 455, одлука од 3 јуна 1894. Бр. 9633.

пада са извесне висине, један њен део одсече при паду, у вис, и при поновном паду образује мале мехуриће око сферичног центра. Величина ових мехурића сразмерна је висини са које при пада, количини пале крви и већој или мањој отпорности површине на коју је пала.

На порозној површини (стари нохабан патос, хартија за упијање мастила, земља и т. д.), контуре сферичних крвних мрља постају више или мање зупчасте услед капиларне атракције ових делова које површине које окружују крвне тргове.

Ако је део тела на коме је текла крв био у покрету, крвне капљице имају дугуљасти облик, који је толико дугуљастији у односу је покрет био већи. Оне се на крају крајева појављују као дугуљасте коначице са таквим продужењем, чија дужина варира према количини истекле крви и брзини покрета. Ово издужење окружено је са стране крвним мехурићима. Поште је у пракси утврђено да се код трагова крви надужа осовина улеч налази у правцу покрета, а тако исто и бочни крвни мехурићи, могућно је следовати пут лица од кога је крв истекла. Да би издуженост крвних трагова могла бити јасно окарактерисана, крв мора падати са веће висине, а део тела на коме она пуни мора бити у јачем покрету.

Капље крви које би косе падале на зид и т. д. имаће такође дугуљаст облик са крвним мехурићима са стране; ови мехурићи и падајућа осовина означићу правац. Међутим, ако је количина крви релативно знатна, крв се скупља бласа више површине на којој је и, поскрављући се закону теже, пуни, пак по кап, право на земљи.

Облик крвних локви такође је интересантан за изучавање механизма убиства. Тако н. пр. при која пуни за ране са главе жртве, која је пала на земљу, иде увек најнижем земљишта. Међутим, после краткот времена она се при пуњу пута згушњава и заустави, препречујући на овај начин пут овој крви која још није згуснута. Ова друга крв наглавља се и такође згушњава мало по мало. На овај начин постаје локва, која је најужа у самом почетку. Ако је количина истекле крви знатна она ће, спречена да иде нагибом земљишта, окружити врх локве. Овако исто биће и онда ако је земљиште потпуно равно.

Облик и изглед крвних локви на земљишту или ако жртве допустају често да се утврди: да ли је жртва убијена једним ударцем или је покушала да се брани и да устане пошто је већ била пала на земљу.

Пошто је изучавање облика крвних локви и мрља врло важно за истрагу, јер може пружити драгоцена обавештења о механизму злочина, потребно је да овај облик улеч буде фиксиран помоћу фотографије. Сам положај крвних трагова треба да буде прецизиран на прокн-у и означен на фотографијама општег изгледа места злочина.

Стране материје у траговима крви.

Нарочита брижљивост потребна је за одређивање природе страних материја у крви, које могу бити: длаке од носе, браде или бркова, делова костиџу, мозга, чиоде за косу и т. д. Присуство мождашких материја у траговима крви показује одмах природу крви. Важност ове констатације по истрагу најбоље је илустрована у добро познатом случају који је познији Ламан. Један притворени убио је своја таминчара, Убица се бранио да је оно убиство извршено у нужној одбрани, јер га је, вели, убијени напао у моменту кад је хтео извршити бегство у једном ходнику. По извршеном убиству жртву је, вели, пренео у њен кревет. Једна мала локва крви на дрвету од кревета, поменшна са нешто мало мождане материје, доказала је, међутим, да је таминчар био убијен у свом кревету.

Положај крвних трагова.

Положај крвних трагова такође је врло важан по истрагу, јер у извесним случајевима може послужити изледнику за оријентисање још у самом почетку истраге.

Ако при проистиче од жртве, обично се налази на патосу, задовима, намештају и у опште свуда где се жртва налазила. Не треба заборавити, кад је у питању крв на зиду, да крвни мехурови обично проналазе од рана на артерија, из којих крв шиба млазовима, док из вена тече полако.

Крв, коју убица остави на разним предметима проналази од жртве, изузазајући случајеве кад је он сам рањен, што врло ретко бива. Обично убица умрља жртвином крвљу своје руне и своје одело. Ако је убица сељак или простија човек, трагови ове крви могу се наћи на доњим ивицама стола — јер лица која припадају нижој друштвеној класи имају обичај да на овај начин отиру руне — за тим испод ноктова које су без алне или дугмета за извлачење, на кваласа од врата и т. д. Ако је одело натопљено њеном количином крви, она ће са њега капати на земљу, образујући сферичне или дугуласте мрље према јачини покрета.

Чишћења поктију окривљеног.

Не треба никад пренебрегнути испитивање материја, које се налазе испод поктију осумњичених за убиства. Познато је да људи из народа, који мало пазљиву на захтеве модерне тоалете, не воде много рачуна о својим ноктима, те о тога им ретко кад нада на памет да, поруши крваве руке, очисте у исти мах и покте, т. ј. да покаде материје које су испод њих запале. Ако би се, дакле, одмах по извршеном убиству осумњичила нава индивидуа из ниже друштвене класе, која је своје руке могла окрвавити крвљу жртвином, доста је вероватно да ће се у материји испод њених поктију наћи трагови крви помоћу описане реакције. Разуме се већ, да овај налазак не би био потпун доказ о кривици осумњиченог, али би сачињавао врло јак основ подозрења. Поменимо, да и сама операција чишћења поктију може поненад силно утицати на окривљеног и побудити га на признање кривице. У напој пракси имали смо једно убиство, које је било извршено задављивањем. Убица је запукао у груд жртвине своја два прста и задавио је. За ово убиство био је ухапшен један земљоделац као после сумње. У друштву са судским лекаром испитивали смо у затвору његово тело, а нарочито његово руке, у нади да ћемо наћи трагове борбе. За време овог испитивања он је био потпуно мирап, али кад смо почели да му чистимо нокте, опазили смо да му руке дрхте. Видећи, по овоме, да је готов да призна злочин, пратили смо се, по извршеној операцији, у његову ћелију са једним инспектором сигурности, и нашли смо га строковитаног на кревету. Одмах је отпочео признавати извршења злочина задављујући у почетку: „Пошто је то тако, ја протпостављам да кажем истину.“

(свршиће се)

МЕЂУНАРОДНИ РЕЧНИК ЛИЧНОГ ОПИСА

D-r Jcard

Поводом многобројних радова које сно публиковали о будућој организацији *међународног одељења за судску идентификацију*, више њих предложили су нам да редигујемо међународни речник за достављање личног описа према нашој методи *комбиноване формуле*. Свршивши овај посао, сматрали смо за дужност да га, пре публиковања, подвесемо на преглед и оцену најстручнијим учитељима у овој материји. Сви они нашли су, да је наша метода *проста и практична*, а наш речник *потпун и способан за употребу*. Задовољавајући се да овде наведемо мишљење *J.* Вучетића, чувеног покретача дактилоскопске методе назване његовим именом:

— Пре свега — вели он — сматрам за дужност да Вам упутим моја најсрдачнија честитања због Вашег рада, а уверен сам да ћете примити још и многа друга чим он буде публиковао. Ја сам, тачну по тачну, студирао и анализирао партије из којих је састављена шиворечена формула и, имајући у виду његове које се у пракси могу појавити, *уверен сам да се више могло намислити нашта боље за утврђивање и телеграфско достављање особених знакова*. Поште Вам рад одговара најбољим практичним условима, држим да смем унапред најавити, да ће он свуда наћи на одличан пријем. Ви га, дакле, слободно можете предати јавности. Ја Вас лично молим да то учините, јер сам уверен да ће он бити од великог научног интереса за све оне који су се, као Ви, посветили изучавању ове материје.

Опис методе и њена примена на лично описивање.

У методи коју предлажемо, свака особина (својство, навика) изражена је конвенционално бројем који је састављен из две цифре. Бројеви, који изражавају особине, почињу од *01* или *10* и иду до *99*.

Део (тела) на који се односи изражена особина такође је означен бројем састављеним из две цифре, почињући од *01* или *10* до *99*. Овај последњи број, који означује део тела, пише се увек *први*, а разликује се од броја који изражава особину по једној малој *цртици* (—), која му претходи; он упућује на партију у општем речнику, у којој су цифрама представљене све особине које спадају у ову партију. Тако бројеви 10, 18, 21, којима претходи цртица (—10, —18, —21), означују партије: *—10*, *—18*, и *—21* у општем речнику.

Излази из овога, да се по нашој методи могу у цифрама изразити *9801* особина, пошто у речнику можемо имати 99 партија, од којих свака садржи 99 особина. Овај број више је но довољан за све потребе и једног најразгранатијег одељења за идентификацију; он се, у осталом, може, као што ћемо доцније видети, удвостручити, па и утростручити, сасвим простим мењањем знакова пред бројевима који означују партије општег речника.

Према правилима која смо изложили, да би се у цифрама изразиле особине једног дела тела, треба наћи одговарајућу партију у општем делу речника, која је обележена истом цртом као и део тела који се описује, и која садржи бројеве за означење свију особина које се могу констатовати на овом делу тела. Претпоставимо, примера ради, да треба изразити у цифрама овај опис: *основа носа веома уздигнута, висина носа доста мала, ширина носа врло велика, крај носа раздељен*. Све особине носа груписане су у општем речнику у партији —11. Замењивањем исписаних речи цифрама које им у овој партији одговарају, добиће се формула: *—1139466483*.

За противну операцију, т. ј. за дешифрирање шифроване формуле, треба опет у општем речнику наћи партију која означава део тела — а која је обележена групом двеју цифара пред којима је цртица — и у овој партији, а према двоцифреним бројевима исписане формуле, наћи одговарајуће особине. Тако н. пр. да би се дешифрирала формула: *1120405593* треба узети партију *—11* и наћи у њој замене цифара: 20, 40, 55 и 93 па ће се добити овај опис: *леђа носа права, основа носа хоризонтална, испупченост носа прилично велика, преграда носа затворена*.

Изразити *особине* конвенционалним двоцифреним бројевима, и означити *делове тела* на које се ове особине односе другим конвенционалним, опет двоцифреним бројевима којима претходи једна цртица, а који упућују на одговарајуће партије у општем речнику, — јесу два основна правила нове методе коју предлажемо за шифрирање живих слика и редиговање међународног речника личног описа.

Из примене ових двају правила излази, да у шифрованој формули све групе двоцифрених бројева између две цртице изражавају особине и односе се на исти део тела; овај део означен је првом двоцифреном групом којој претходи цртица, док су особине означене групама двоцифрених бројева које за њом долазе. Добијена формула садржи, дакле, увек *паран* број цифара, раздељен у групе од по две цифре. Две двоцифрене групе, или четири цифре између двеју цртица, представљају, дакле, *орган* (прва група), од кога се узима само једна *особина* (друга група). Три двоцифрене групе, или шест цифара, представљају орган (прва група) са двема особинама (друга и трећа група). Четири двоцифрене групе, или осам цифара, представљају орган (прва група) са три особине (друга, трећа и четврта група) и т. д. Свака забуна, која би због овога могла наступити, отклоњена је употребом цртица.

Пошто се доба старости и висина стаса изражавају цифрама у живим сликама, то их нисмо унели у општи речник, већ их означујемо истим цифрама као и код живих слика. Ове цифре, којих има пет на броју (две за доба старости и три за висину стаса) стављају се у почетку формуле. Ако је реч о женском лицу, формула почиње са нулом.

Примена методе на описивање особених знакова.

Велико преимућство наше методе у томе је што се она, са истом лакоћом, може применити и на шифрирање *особених знакова*. Шифрирање ово бива по истом принципу као и код живих слика, изузев неколико малих модификација које ћемо означити.

Приликом описивања једног особеног знака треба означити његов изглед, затим његов правац, облик, порекло, његову боју и остале интересантне особине које би притежавао. Поред овога, потребно је још означити, и то *врло тачно*, и његово *место*.

Сваком особеном знаку посвећена је нарочита партија у општем речнику, која са одговарајућим јој бројевима даје све особине које би могле бити нађене на сваком особеном знаку разне природе. Тако, постоји једна партија за *белеге* и *ожиљке*, за *младеже* и остале *пигментарне белеге*, за *тетовиране знаке*, за *професијоналне знаке*, за *деформације* патолошке *природе* и т. д.

Друге партије посвећене су *локализовању* особених знакова, и дају бројеве који служе за означење разних делова једног органа или региона на коме би се могао налазити особени знак. За сваки орган или регион постоји по једна партија.

Партије за локализовање обележене су знаком крста (+); оне се, дакле, јасно разликују од партија посвећених карактерима и особеним знацима, пошто су ове обележене цртицом (—).

Начин локализовања, који смо усвојили за родакцију наших партија, варира према региону или органу. При свом овом, место особеног знака увек се посматра према односима овога са појединим утврђеним тачкама у региону или на органу. Начин поступања, нарочито код површина, састојаће се најчешће у одређивању места особеног знака на органу или у региону онако исто као што се одређује место једне вароши на географској карти. Ово место у истини је одређено пресеком двеју координата: једне хоризонталне а друге вертикалне, од којих прва представља *ширину*, а друга *дужину*. Према овоме, *ширина* је представљена хоризонталном линијом између две утврђено тачке, које су изабране на органу или у региону у правцу висине (н. пр. раме, лакат, чланак руке за горње удове); *дужина* (вертикална линија) представљена је линијом медијаном сваког органа или региона. Под *линијом медијаном* ми подразумевамо линију геометријски вертикалну која, пролазећи кроз средину органа или региона, дели овај на две симетричне половине. Ако орган или регион имају више страна и више ивица, линија медијана може се посматрати на свакој страни и на свакој ивици.

Да се партије локализовања не би много преоптерећавале утврђено је, да локализације особених знакова на ма којој страни или секцији једног дела тела (ампутација, укоченост, угануће, артитис итд.), буду изражене као да се особени знак налази на антеријорној (предњој) страни органа. Тако н. пр. опис: *десни мали прст ампутиран на другом зглобу у правом пресеку*, биће преведен: *мали прст ампутиран у нивоу другог зглоба, страна антеријорна — 7980 + 3114*.

У случајевима, у којима су особени знаци праћени димензијама, које су изражене у сантиметрима, ове димензије претварају се у милиметре да би се избегли децимали, а и ради лакоће у раду. Број, који их изражава, ставља се између две заграде, и пише после бројева који изражавају особине особених знакова. Према овоме; особени знак: *белега у облику праве линије, правца косог и мало унутрашњег, од оштрог оруђа, дугачка 2 см. 50*, биће изражена овом формулом: *— 461557 (25)*.

Ако има две димензије (дужина и ширина), поступа се на исти начин, само што се цифре димензија растављају косом цртицом (/) као н. пр.: *белега елипсоидна од тупог оруђа, дугачка 5 см. 50, широка 3 см. 50 = — 4636 (55) 35)*.

На случај да је локализација, ради веће прецизности, праћена бројем који означује дистанцију од утврђене тачке, треба поступити онако исто као и приликом означења димензија особених знакова. Димензија ће, дакле, бити претворена у милиметре, а број, којим ће се она изразити, ставиће се између две заграде и написати после броја који се односи на место особеног знака. Тако н. пр. локализација особеног знака на предњој страни малог трбуха, за 3 см. 50 испод пупка и за 4 см. у лево од медијане, биће представљена овом формулом: *+ 1715 (35) 62 (40)*.

Цифре између заграда означују, дакле, у милиметрима *димензије* и *дистанције*, према томе да ли су стављено после прве групе која изражава опис особеног знака и којој претходи цртица (—), или после друге групе цифара које означују локализацију овог истог знака и којима претходи знак крста (+). У првом случају цифре између заграда означују димензије (дужину или ширину особеног знака, или

и једну и другу у исти мах), а у другом случају дистанцију овог знака од утврђене тачке (дистанција између или испод, у десно или у лево од особеног знака).

Из свега што смо до сада казали о нашој методи налази, да су партије у општем речнику подељене у три категорије:

1. Партије за карактере својствене сваком органу или региону чело, нос, уста, брада итд.). Има их 20 на броју, и иду од партије — 10 до партије — 45.

2. Партије за особене знаке које је потребно локализовати (белеге, ожиљци, хладежи, тетовирани знаци итд.). Има их 6 на броју (партије 46—53), и

3. Партије за локализације на сваком органу и у сваком региону (глава, труп, горњи удови итд.). Има их 15 на броју, и иду од партије — 10 до партије + 55.

Archives d' Anthropologie Criminelle, № 224—225/1912.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Грбавка је мислила да ћу јој ја учинити какву изјаву; румен јој пође уз лице, а поглед јој поста живљи. Ја наставим.

— Ви ћете се без сумње запитати, како то да човек мојих година може бити залубљен као неко у двадесете].

— А, на вас сте још здрав, рече ми љубазна грбавка, коју ја нисам хтео дуго да одржавам у заблуди.

— Здрав сам, доиста, рекнем, али није реч о томе. Ви знате да у Паризу има људи и жена који живе заједно а нису венчани.

— За какву ви мене сматрате, господине, кад ми такав предлог чините? повика грбавка не чекајући да завршим реченицу. Дође ми смешно.

— Нисам дошао да вам чиним предлоге, одговорих, него желим да имате доброту дати ми нека обавештења о једној младој жени, која како су ми рекли, станује у овој кући, са једним господином који се представља као њен муж.

— Не познајем их, рече суво грбавка. Ја јој тад опишем тачно Фосарда и госпођицу Тоно, његову љубавницу.

— А знам, каже она; један човек вашег раста, и скоро ваше развијености, тридесет до тридесет и две године, леп човек, а госпођа приказаљото чељаде, са ђеним очима, белим зубима, велика уста, дивне обрве, мали брчићи, нос пркаст, и по свему изгледа умиљато и скромно. Они су овде становали али су се иселили пре неки дан.

Замолим је да ми да њихову адресу и над ми рече да је не зна замолим је плаћући да ми помогне наћи несрећно створење које још воли и ако ме је изневерило. Швајца беше тронута до суза а ја сам је све више подбадао: „Ах, њено неповерство ће ме натерати да се убијем; спашавате се на једног сиротог мужа, ја вас преклињем! Кажите ми где су се склонили, дајте вам више него живот!

Грбавке су сажаљиве, а још муж је у њиховим очима једно неоцењено благо, и, ма да та несмају, оне не појме како жена може бити неверна; тако, моја грбавка сматраше прељубу, као нешто ужасно. Она ме жалљаше свесрдно и рече ми да жели да ми помогне. За несрећу, додаде она, њих су преселили посачи из једног другог кварта и свршено не знам куд су се одселили, али могли би да питате сопственика". Добра воља зове жене беше доказана; одем да питам сопственика, али сто што ми је он могао рећи, биде је да је њему кирија плаћена и да не зна ништа више.

И сад, над сам знао стари стан Фосардов, нисам баш ништа био одмакао, али знак нисам хтео напустити пошто дон не исцрпем сва средства. Посачи једног кварта обично се познају са посачима из другог кварта: запитам ове на улице П-ти-Каро, пошто сам се и њима представио као превасхи муж, и један од њих ми каза за једног њиховог друга који је са осталима седио мога противника.

Нађем тога посача и испричам му моју „невољу", он ме саслуша, али то је био неки лупеж, који је хтео да се користи. Направим се да то не примећујем и за награду што ми је обећао да ме сутра одведе на место где се Фосард преселио, дам му две петодинарке, које он потроши одмах. Кад смо се то први пут видели био је трећи дан Божића (27. децембар) требали смо састати се поноћа 28. децембра. Ја сам дошао на састанак на време, а и посач, кога сам нек надзирао агентима, дође. Неколико петодинараца пређоше из моје кесе у његову, платио сам и ручак, и најзад он се реши да пођемо. Кад дођосмо пред једну леву кућу на углу улице Дијо и Сент-опоре, он ми рече: „то је њихова кућа; хајдмо прво под вином да питамо седе ли још ту". Хтео је да га још частим: нисам га одбио и ућемо. Испразнисмо заједно једну флашу и ја пођем сигуран да ћу најзад наћи легало моје назови супруге и њеног заводника. Вој ни није више требао и отпустим га захваљујући му неоза, и да бих био сигуран да ме, у намери да се и од друге стране пошаљу, на једном агентима да га прате, наручио да га спрече да се не врати винару. Колико се сећам он је ради боље безбедности метнут у хладовину. У осталом ту ствари нисам се много ни од чега забирало; у осталом то је хапшење било сасвим оправдано. „Пријатељу, кажем му ја, ја сам у полицији оставио пет стотина динара да се нађа као награда ономе ко нађе моју жену. Та сума припада вама и ја ћу вам дати једно мало писмо да би је могли дићи". Дам му доиста једно писмаиде за г. Хавриа. „Водите господина у сандук, нареди овај писару, а сандук беше соба Свиветрова, т. ј. затвор у коме је мој посач имао довољно времена да сама о радости.

Нисам био још сигуран да је баш Фосардов стан, тај што ми је показан. Међутим навестим власт о ономе што сам дотле урадио и одмах ми послаше одјуку за хапшење ако до тога дође. Тад се богаташи из Мараа промени одмах у утврђа и у одају у коме ме ће бити познати ни чиновници на Ушаве, који су ме најчешће виђали, почео сам испитивати земљиште на коме сам имао радити.

Пријатеља Фосардови, а то ће рећи његови потчињени, биће су препоручили да се агентима који ће га хватати, каже да он увек носи себе има нож и пиштоље од којих један пар носи завиен у једну батистену марами и држи стално у руци; то је агенте приморавало да буду пажљиви. У осталом гледајући на карактер Фосардов, за њега ништа, да би се извукао из једне осуде горе него смрт, извршити убиство. И ја сам желео сам да се ради тако да не буде жртава и учини ми се да је најразумније, да би се опасност умањила, да се договорим са винарским тргоцем коме је Фосард био нарајмљ. Тај трговац беше неки поштен човек, ако полиција је имала тако рђав глас да није било лако наћи поштене људе да јој помажу. Намислим да га прибавим предочавајући му његову личну добит. Већ сам два пута био код њега, на два разна пачна прерушен, и за то време сам могао добро да упознам место и да се упознаи са особљем радње. Дођем, најзад, у моме обичном одеју и кажем гаади да бих имао да с њим разговарам пасамо. Упосмо у једно сопче и ту му кажем од прилике ово: Мене су одредили од стране полиције да нам јавим, да ће бити ноћрадена. Лопов, који је то спромно и која ће може бити лично учествовати, станује у којој кући. Жена која живи с њим, дозасећи у њих дућан да разговара са нашом женом, упоси да је узме отисак од кључанице на врата на која треба ући. Све је продиђено: седер на тим пратима што вежује вноце, које би нам јавило улазак, биће исечен макаоа још док су врата отворинута. А кад уђе улетеће у нашу собу и, ако ја и најмањо посумњају да ће ти пробудити, онда, пошто имате посла са једним страшним разбојником, немам потр бе да вам напажем остало. — Побаће нас, рече винар улазећи и зову одмах жену да јој каже новост. „Ето, драга моја, на перуште и даже свету! Она госпођа Хавар, Бог зна јој плата! Зар она да нам скрха рад? Још ове ноћи треба да нас покољу! — Не, не, спавајте мирно прихватим ја; није ноћас, не ће бити велики приход, причекаће они да прођу „Три Краља". Али ако умете ћутати и ако пристанете да ме помогнете, све ће испасти дручије".

Госпођа Хавар беше госпођица Тоно и носила је ово име пошто је Фосард једино под њим био познат у њих. Прибавијем трговца и његову жену те показаше све кирајџије и ја им наложим мој план тако марљиво као и обично. Не треба питати да ли су сви били готови да ми помогну. Уговорисмо, да бих могао прво видети Фосарда а после пребати прилику да га ухватим, да се сакријем у једну малу собицу на дну басамака.

29. децембра, рано ујутра, ја се намостим у мојој стражари. Било је рано

хладно, а чекати се морало дуго. Непомичан и са оном на једној руци направљеној на брзину направљеној на брзину направљеној на брзину

их у најближу полициску станицу, а одатле у главну полицију.

Моја смелост у овом предузећу направи читаву узбуну међу сумњивим људима који су посоћивали предграђа и у исто време би достављено свима лупежима и осталим неваљалцима да постоји један шпијун који се зове Видок, али најдрскији међу њима обећаваху да ће ме приликом првог сусрета убити. Неки су од њих то и пробали али су претрпели пораз, те су ме после толико разгласили страшним да је то мишљење дуго важило за све људе у мојој бригади; међу нама није више било човека који није важио као Херкул. То је ишло дотле да сам и ја сам, заборављајући на кога се односи, осећао језу, над сам чуо да људи из народа не познавајући ме лично, говоре у моме присуству о мени или о мојим људима. Сви ми били смо дивови; шумски бауци нису више улевали страха, а Сенди, они затуцани секташи, нису се тако жртвовали за свој позив нити били тако страшни као ми. Ми смо, по казивању простих људи, ломили руке и ноге, ништа нам се није могло отети, били смо свуда. Ја сам био неповредљив; други су говорили да имам оклоп од главе до пете, а то је једно исто за човека који није уживао глас страшљивца.

Бригада сигурности установљена је одмах по мом походу у Куртиј. Имао сам прво четири агента, па шест, десет и дванаест. У 1817. години нисам их имао више, а међутим са овом шаком људи извршио сам од 1. јануара до 31. децембра 762 хапшења и 39 претреса и наласка покрадених ствари.

Од тренутка кад су крадљивци сазнали да ћу ја бити шеф полиције сигурности они су се сматрали за изгубљене. Највише их је онеспокојавало то, што су видели да сам се окружио људима који су с њима живели и радили, који су их све познавали. Хапшења која сам извршио у 1813. години нису била тако многобројна али су била довољна да узбуне крадљивце. У 1814. и 1815. години, врати се у престоницу мноштво крадљиваца Парижана, који су били пуштени са енглеских понтона, где су били на осуди; они ме не беху никада видели, а ја њих још мање и зато су уображавали, да ће се од мене лако крити, и одмах, у почетку, показаше грдну смелост и способност. Само једне ноћи у предграђу Сен-Жермен извршене су десет крађа са прескакањем и разбијањем; више од шест недеља само се о томе говорило. Г. Хапри био је очајан што не може да пронађе неки начин да се те крађе спрече и ако је стално сиромах радио. Најзад после дугог ноћњег рада, један бивши крадљивац кога сам ја био ухапсио, проказа ми неке ствари, и за непуна два месеца успео сам извести пред суд једну банду од 22 крадљивца, другу од 28, трећу од осамнаест и још неке од дванаест, десет, осам чланова, не рачунајући оне које сам појединачно ухватио и добар број јатака који су повећали број људства у казненим заводима. То је баш било у оно време кад сам овлашћен примио у моју бригаду четири нова агента, које сам узео између крадљиваца који су ове дошљаке познавали још пре њиховог одласка

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

И спор између општина о уживању прихода и имања до пресуде избраног суда, има се расправити на основу § 466 грађ. суд. пост. а не на основу закона о општинама.

Услед сукоба између општина Ж. и Ч. односно уживања прихода са заједничког имања, начелник срески решењем својим од 18. јула 1912. г. Бр. 14367, а на основу чл. 9. и 11. зак. о општинама решио је: да општина Ч. по извршености пом. решења усели своју судницу у зграду зв. „Путару" и да као јача у праву ужива све приходе у своме привременом атару од разних кирија, а општини Ж. даје се право да код надлежног грађан. суда доказује своје право.

Као разлог у овом решењу наводи се, да су решењем среске власти од 18. априла 1912. г. № 7253 које је извршно постало јер га је Министар Унутр. Дела одобрио — одређене границе атара ових општина у см. чл. 11. зак. о општинама, па према томе да обе општине имају права уживања прихода од имања у привремено одређеном атару до окончања деобе избраним судом. У колико се тиче зграде „Путаре" и за њу се вели да је у реону општине Ч.

Противу овог решења пупомоћник општине Ж. изјавио је жалбу и предао је начелству окружном.

Ову жалбу начелство је са свима актима упутило Државном Савету као надлежном на основу чл. 170 зак. о општинама.

Државни Савет нашао је, да питања расправљена жалбеним решењем потичу из одредаба чл. 9. зак. о општинама, који предвиђа како се има поступити кад се два или више села или општина раздвајају, а не могу да се погоде у одређеном року о дотадашњој заједничкој имовини, и наређује да се ствар преда на решавање избраном суду.

Ну, како се из аката види, да се у овоме случају до коначног састава и рада избраног суда није у одређеном року могло доћи, то је доиста постала потреба да се у приватно-правном погледу претходно утврди која је страна јача у праву, као и то по ће уживати досадашње заједничке приходе пређашње неподељене о општине Ж. коју су до одвајања састављала села Ж. и Ч. Али полицијска власт о праву уживања прихода и имања до пресуде избраног суда није могла решавати на основу чл. 9. зак. о општинама, у толико мање што је питање о привременом атару обе општине, као засебно, већ уредно расправљено по чл. 11. зак. о општинама ранијим решењем Министра Унутр. Дела које је извршно и коначно.

Полицијска власт није могла, дакле, радити у овом случају, као надзорна општинска власт, да би њено решење по трећем одељку чл. 170. закона општинама подлежало, путем жалбе, надлежности Државног Савета. Она је то питање имала да реши на основу § 466. грађ. суд. поступка, а таква решења полицијске власти, подлеже расматрању виших полицијских власти т.ј. окружног начелства односно Министра Унутр. Дела, које би власти поред главног предмета имале да цене и то: да ли је непосредна полицијска власт, у лицу среског начелника, а затим његовог заступника среског писара, могла доносити о истом овом предмету два супротна решења, која једно друго потиру, као што је овде случај.

Са тих разлога, а на основу трећег одељка чл. 170. зак. о општинама и чл. 25. свога пословника, Државни Савет донео је одлуку: да се у оцену ове жалбе, као ненадлежан, не може упуштати, већ да се жалба и акти нерасмотрени врате окр. начелству на даљи закони поступак пошто је оно погрешило што је ову благовремено поднесену жалбу спровело Државном Савету у место да ју је само узело у оцену и решење.

Одлука од 6. октобра 1912. год. Бр. 7190.

Н. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Нестор Вилмар, из Брисла, бив. директор безименог друштва за грађење железница, стављен је под истрагу и у притвор због фал-

Нестор Вилмар

сификата и преваре. Из Брисла је побегао 11. тек. м-ца (п. п. к.). Стар је 50 год., висок 1 м. 70, врло добро развијен, косе и бр-

нова костењаво-затворених, очију угаситосивих, усана дебелих; по врату има више белега.

Акт Управе Града Београда Бр. 37796.

Ђорђе Давидовић, из Винче, среза врачарског и **Владислав Минић**, из Лисовића, среза космајског, обојица осуђеници Пожаревачког Казненог Завода, побегли су из Љубичева 10. овог м-ца.

Ђорђе има 24. год., висок је 1 м. 70, очију угасито-жутих, косе црне; од особених знакова има: а). белегу од посекотине, у облику праве линије, правца косог, величина 1·5 см. на првом зглобу левог палца, страни постеријорној; б). белегу од посекотине, у облику криве линије, величине 1·5 см. на другом зглобу десног кажипрста, страни постеријорној, и в). белегу од чира, неправилног облика, величине 2·5 см., за 4 см. у десно од десног угла уста.

Владислав је стар 18 год., висок 1 м. 62, очију угаситих, косе црне; од особених знакова има: а). белегу од посекотине, у облику праве линије, величине 1·5 см. на I и II фаланзи левог кажипрста; б). белегу од посекотине, у облику приве линије, величине 1·5 см. на другој фаланзи средњег прста, страни постеријорној, и в). на средини левог образа младеж у величини пшеничног зрна.

Депеша Управе Пожаревачког Казненог Завода Бр. 3843.

Јанко Докић, из Осанице, одговара за крађу стоке. Стар је 36 год., средњег раста, смеђ, бркова малих и смеђих.

Депеша Начелника Среза Бољевачког Бр. 13346.

Тихомир Гавриловић, хлебарски радник, родом из Соколове у срезу космајском, одговара за крађу. Стар је 26 год., сувоњав, погурен, средњег раста, приомањаст.

Акт Кварта Врачарског Бр. 14691.

Даринка Радовановић, служавка, родом из Беранића у Аустро-Угарској, одговара за крађу. Лични опис није јављен.

Акт Кварта Савамалског Бр. 9908.

Недељко Томић, из Дрлача, побегао је од свог газде Богосава Спасенића, опанчара, из Ваљева, и том приликом украо му и однео ове ствари: један копоран, једне панталоне, два шила и два пара нових опанака. Недељко је стар око 15 год.

Депеша Начелства Окр. Ваљевског Бр. 12081.

УХВАЋЕН

Владимир Јовановић, из Бачијевца, чију смо потерницу изнели у 35 броју листа од ове год. ухваћен је.

Депеша Начелника Среза Добричког Бр. 19946.

КРАЂА СТОКЕ

Спасоју Благојевићу, пафепији, из Крагујевца, украден је коњ длане пране, добро урањен, висок 150 см., са жигом „О" на врату.

Депеша Начелства Округа Крагујевачког Бр. 19905.

Миленку Марицану, из Кучева, украден је коњ длаке црне, матор $1^1/_2$ год., без ронаша.

Депеша Начелника Ср. Звишког Бр. 13427.

МАНГУП СТОКА

При главној војној станици у Крагујевцу налази се једна *мангуп кобила*, длаке алатасте, лисаста, у обе задње ноге путаста, матора 5 год., са жигом „*В*".

Акт Начелства Округа Крагујевачког Бр. 19953.

У општини Вел. Кршљанској налази се једна *мангуп кобила*, длаке црно-доратасте, цветаста, брњаста, на леђима има белегу од седла, матора 12 год., са жигом „*Т*" положено.

Депеша Начелника Среза Јасеничког Округа Смедеревског Бр. 17080.

У атару општине Загорачке налази се једна *мангуп кобила*, матора 5—6 год., длаке зеленкасте, са жигом „*I. VII. пук*".

Депеша Начелника Среза Јасеничког Округа Крагујевачког Бр. 22995.

НАЂЕН ЛЕШ

7. овог м-ца извађен је из Дунава, код Смедерева, један човечји леш, висок 174 см., плав, стар 45—50 год, бркова малих и проседих, по темену ћелав, у сапо оделу затворене боје са штрафтама. На нађеном лешу налазе се ови особени знаци: а) на челу, више десне обрве, усправан ожиљак, величине $^4/_2$ см.; б) на десној слепоочници угнут ожиљак, величине зрна од грашка, и в) на дебелом месу белега од операције, величине $^5/_2$ см., усачлована лекарским завојем и фластером. На лешу нема никаквих трагова од повреда.

Депеша Начелства Округа Смедеревског Бр. 10017.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА МАЂЕЛСТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за контрактуалног лекара среза лесковачког Д-ра Васу Царићевића, доктора целокупног лекарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 8 октобра 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрити решење Државног Савета од 15. септембра ов. год. Бр. 6980, које гласи:

„Одобрава се Министру Унутрашњих Дела да за израду бунара, резервоара и спровода са монтажом за довод воде у зграде нове заječарске болнице, по прегледаном и одобреном плану и предрачуну од стране Министарства Грађевина 19. маја ов. год. Бр. 4699, може утрошити 8416·68 — осам хиљада четири стотине шеснаест динара и шездесет осам пара, и издатак ставити на терет ванредних расхода партије а санитетског буџета за ову 1912. год. на оправке и доправке болница и других санитетских грађевина".

Из канцеларије Министарета Унутрашњих Дела 8 октобра 1912. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставати:

за полицијског писара прве класе среза косаничког Милорада Жеравчића, полицијског писара исте класе среза јадранског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела. 9 октобра 1912. год у Врању.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАБЛУДА ИЛИ НЕХАТ?

Урачунљивост је могућа казнивости кривца за учињено кривично дело за које законом прописује казну. Но, прираџ може бити подобан за урачунљивост, па ипак да се примењивање какве казнене радње, коју је извршио, потпуно избришс и ништа сваки кривичност у агента. То бива онда кад постоје извесни узроци или факта, која оправдавају или казнују кривичност агента и удаљују примену сваке казне. Ове узроке или основе искључења кривичности наш казнени законик налазио је у глави IV, а у §§ 53. 54. 54а. 55. од којих § 54а. гласи овако:

„Ако казнимост дела зависи или од особитих својстава онога лица, које је дело учинило, или од особитих околностаја под којима је дело учињено, то се онда такво дело не може ономе у кривицу урачунати, коме та својства или околностаја нису позната била у време кад је дело извршено[1].

„Ако би се по тим особитим, учиниоцу непознатим бившим односношима или околностаја ма казнимост дела увећавала, онда те околности неће се при изрицању казне учиниоцу као отежавајуће урачунати".

У опште, узроци оправдавања или казњења могу бити општи или специјални: општи, кад се распростиру на све злочине или преступе, над се на њих може позвати сваки окривљени, као што су *лудило* и *принуда*; специјални: над се примењују само на какав делинт или на врсту делината; такви су нужна одбрана, коју истиче као *ишчиви* *ишчиви* за убиство; хијерархијска послушност коју може да наведе чиновника који је овлашћен на какву злоупотребу у вршењу своје дужности. Очевидно је да се ови последњи узроци оправдања тесно везују за злочин или делинт на које их је законом применио[1]).

[1]) Сличном је Италијанско Право. — Тако је да Code pénal. t. I стр. 345.

Но, казнимења могу бити и таква да не искључују казнену урачунљивост потпуно, али је само слабе и бришу делимично, н. пр. младост окривљеног, ненољна назнаност, пијанство, могу да редуцирају казну до најмањих граница, али не бришу потпуно кривичност учиниоца[2]). Војник који је само извршио заповести свога старешине у опште се оправдава; ипак ако су ове заповести биле толико незаконите да им очевидно није дуговао послушност, оне конституишу само казнимење, које слаби криминалитет, али га не уништава[3]). У опште, као узроци оправдања или апсолуторно казнимење може се сматрати само онај факт који је такве природе да уништава сваки криминалитет радње и руши или брише сам злочин или делинт, и искључујући сваку кривичну намеру утврђује невиност агента и одстрањује примену сваке казне. Лудило, принуда, младост испод двадесет година, или и преко двадесет, не мања од шеснаест, ако је учинилац (дете) радио без разбора, искључују сваку кривичну урачунљивост и удаљују примену сваке казне. — (§§ 53. 55. 56. н. з.) Нужна одбрана је специјално оправдање кривичности агента, које брише криминалитет радње под условима које је закон строго детерминисао (§ 54. н. з.) као и хијерархијска послушност претпостављеноме у хијерархијском поретку.

Међу поменуте узроне који потпуно оправдавају кривичност учиниоца и казнивују га од казне, долази и *заблуда*, о којој говори § 54а. наз. зак. који смо напред изложили. Из овога законског прописа види се: да нема казнене урачунљивости: „ако казнимост дела зависи или од особитих својстава онога лица које је дело учинило или од особитих својстава онога спрам кога је дело учињено[4], — ако та својства или околностаја нису позната учиниоцу у време кад је дело извршено. Другим речима: ако је учинилац био у заблуди о околностама под којима је дело учињено, нема

[1]) Исти.

[2]) Исти.

привичне урачунљивости, јер му оскудева свест о противправности радње. *Заблуда је недостатак свести о урачунљивости или недостатак свести о једној стварној околности привичног дела.* Она је негација умишљаја и над она постоји не може бити речи о умишљају, већ само може бити питања о томе да ли постоји нехат. (Т. Живановић: „Основи привичног права. I стр. 192).

„Незнање извесних факата — каже Ortolan[1] — које је недостатак појма о оним фактима или заблуда која је њихов лажан појам, могу учинити да извесне намере за делиот у радњама чије ово је волни виновник, или чији кривични интерес не знамо: ако над се неко поичи са удатом женом, држећи да је она слободна, или над но држећи да даје доброчино издржаване, да отрује, или кад делат превариши се у идентитету лица, као што се догодило за родитељске оданости Loiseroile — ову, погуби другог осуђеног. У овоме случају конститутивна привичног злочина изненада. — Међутим, појмљиво је да ако је до агента било небрежења, ако му дужност његове професије или опбилност радње налажу да врши испитивања или верификације; које он није учинио, и можеју којих би му било могућно да се обавести, моћиће имати у томе од његове стране привичности, бар грађанске, а и сам казнени закон може предвидети слачају погрешку и сфаширати је казном у тежим случајевима. — То што кажемо о незнању или заблуди о главном факту (умишљају) са истог разлога треба применити и у случају незнања или заблуде о фактима који формирају отежавну околност привилегијата: као код оцедобства, ако убица не зна да је онај коме задаје смртњегов отац, или код злочина силовања, које извршн предан, ако предан не зна да је жртва његове брутализности његова сопствена кћи. Тежина привилегијата задржава се на познатим чињеницама (фактима), и не расподрстре се на факта непознатя учиниоцу, осим урачунљивости због небрежења, као привеја на нехата у случајевима у којима има места томе[2]. —

У нашим пракшама није баш без тешкоће прецизирати границе између ова два појма; *заблуде и нехата*, јер и код нехата оскудева код извршиоца свест о урачуној вези између радње и последице, *само се та свест мора имати*[3]. При свем том, та се граница да поставити држећи се строго једног и другог појма на основу чијег тачног познавања, може се одлучити: да ли ће у конкретном случају бити заблуде, која сасвим искључује привичност или нехат т. ј. какво привично дело учињено из нехата (*culpa*), за које је законом прописано казну. Напешћемо један пример на судске праксе у коме се огледа поимогућа тесна веза између ова два појма и тешкоћа у њиховом разграничењу.

Једно душевно оболело лице, младић, кога је отац држао затвореног у собн, отрчно се једног дана испод надзора и нагне бежати, са лапцем на руками, којим је био везан, и нагазивши по лицу и по глави да се не може познати на прва погледа. Два сељака који су била на своју њиви, видевши га тако да бежи друмом, са лапцем на рукама и нагазивши, и чујући виву за њим, помисле да је то какав разбојник или одбегли притворени и у опште неко опасно лице, опазе на њега једна на пушке, а други на револвера и обране га. Они су опгужени за покушај убиства.

Под претпоставком, да је код извршилца овога покушаја убиства, искључени сваки умишљај (Dolus), што је у овоме случају и било, шта ће постојати овде: заблуда или нехат? Очевидно је, да је овде било *битне* заблуде код извршилаца овога покушаја убиства — јер је ово дело било тако квалификовано, — за то што су они у моменту акције били у уп реку: да је човек који је бегао, био разбојник и у опште неко опасно лице, кога је требало задржати, па и оружјем, неспињући да је то душевно болесно лице. Оспудица свести о овој стварној околности, учинила је те је код извршилаца створена лажна представа у свести о самом делу, и држећи да врше допуштену радњу — ако се хоће баш и дужност — да ухвате разбојника, ма да то ово лице није било, учинили ово дело. Заблуда дакле о поменутој стварној околности: да је лице на које су извршиоци пуцали одбегли робијаш или разбојник, кога је слободно убити, т. ј. о елементу прогресивно последице, искључује у овоме случају сваку привичност учинилаца и ништа криминалитет радње.

При свем том, ако се узме по горњем учењу *Ortolan*-овом, да је заблагост радње пошу су извршиоци предузели у поменутом случају, налагала учиниоцима да се обавесте о самом факту, пре извршења, т. ј. да исти провере, осигурају, онда би се могло наћи да је у овоме случају њихов *небрежења* од стране учинилаца, које им се може приписати у кривицу из нехата (*culpa*) и квалификовати као нехатна телесна повреда (лака или тешка, — § 181. кзл. лак.), и они бити кажњени за исту.[4])

Као што се види из горњег примера у истом се ерло јасно огледа тесна веза између ова два појма привичног права: *заблуде и нехата*, и тешкоћа разграничити их у конкретном случају. У осталом, у праксн то је фактично питање које суд ија има да реши с погледом на све околности сауна које прате дело. Прицењујући ове околности, а имајући у виду шта се у теорији подразумева под ова два појма: *заблуда и нехат*, судија ће моћи увидети који од њих преовлађује у даном случају и према томе одлучити: да ли постоји стварна заблуда која потпуно искључује кривичност учиниоца или небрежење, нехат, која му се може приписати у кривицу и као таква казнити казном која је за дотично привично дело (из нехата) прописана у казненом законику.

Ово питање има своје практичне важности, јер од његовог решења зависи хоће ли учинилац искусити казну у каквом конкретном случају, или ће бити ослобођен. О тога смо исто овде третирали уједно и његовим правилног решења и наложили горњи пример.

М. М. Стаповић.

---

[1]) *Elements de droit penal par J. Ortolan*, quatrieme edition mise au courant de la legislation francaise et etrangere par M. E. Bonnier. 1875. т. Стр. 168

[2]) „Казнени законик пруски од 1851. а као изгледа у великој броју осталих њемачких држава казнени законик садржаше је спокојака чла (§ 41)., — по што но чина врло. кал. зло. — нпје ни одпога на заблуду о делу: што тако у казненом законику аустријском од 1852 г.. Чак 50. кал. зло. Спомиње. Швајцарски прокојекат 1874. одлучно такође: за се не може прилисати учиниоцу као из ако зпао, кашо је окољности које се односе за потпуно стање дела — нпје му оставајућу карактер.

„Француски казнени законик нпје имаше разлога ништа о незнању или заблуди у овоју пак у праву.

„Што се тиче заблуде о самој законској особини односно могу се на њу односити, али се тако исто односи и на њу односити, али се тако исто односи и на заблуду о чињеницама, и потоме одређеју у овоме погледу нису тако у закону од потпуноправне или притаме. Међу тим, судак тде тешко не зпаи смотре, применивању законодавца правило, које је горе назначено.

„Што се тиче познања и врлу, ако нетаја, бог знаши суднје, под каквим изпиет принципи: да се изпиет не би могао нпке поверстати да избегне казнивост: при свем том, судија у случајевима у којима као опасније дато пробе писмену изјављења „за писменом, као и код обора на окољностне окољности, шпто би рекао у обзир пре изпиете по њиховој изјављеној крпвичности, према правилима која сно учинила ги законодавац гаконитп». — *Ortolan*, стр. 149.

[3]) Т. Живановић сматра сву заблуду као изпоштву, опште је права француских писаца по којима свеста и противност радњама дела је да се ни протпвно по моли доказати. „Ни по једно гледе ни по ком. — *Основи кривичног права*. I. Ошта део. Стр. 190.

[4]) Живановић: „Основи кривичног права". I. Општи део. Сп. 2. („Нехат је свест о узрочној вези између радње и последице и последица своје радње, о противзаконалну последице којом радњом, и нпје је он нпкад хпатп ту свест. Стр. 203.

УБИСТВА

(СВРШЕТАК)

Трагови крви који проналазе од трећих личности.

Овај, који је познат да изучава трагове крви, и да их употребе за реконституисање механизма злочина и евентуално идентификовање злочинца, треба пажљиво да нађе и помоћна трагове крви од жртве или злочинца са крвним траговима који би проналазили од трећих личности.

Може се десити да ове личности дођу на место извршеног злочина пре истражног и на ово донесу крв на ногу су раније нашли. Ови трагови могу се лако сматрати као да проналазе од жртве или нападача, и довести истражна до погрешних закључака. Услед овог, овог ногу пажљиво огромне заблуде. Лака сам наводи један случај који најбоље показује опасност од ових заблуда. Приликом једног убиства нађена су отиски прстију ногу почев од себе у појој је лежала жртва до себе позади ове у којој је спавало једно лице. Налазећи да су ови отиски доказ о присуству овог лица, истражни га ставе у притвор. Доцније сасвим, утврдило, да су отиски ногу проналази од лекара који је констатовао смрт, и који је, пошто је стао у локву крви, пошао у позадину собу да тражи нешто. Брижљиво испитивање трагова ногу, и истраживање личности поје су их могле произвести долазак на лице места одних по извршеном злочину, сачувале истражна од ових заблуда.

Чување трагова крви.

Казали смо раније, да положај и облик крвних трагова треба да буду брижљиво фиксирани помоћу цртежа и фотографије. У извесним случајевима, међутим, потребно је, да се они трагови, пошто су фиксирани, сачувају онакви какви су. Тако, пад тод њихова природа није потпуно утврђена, они се морају сачувати и то са подлогом на којој се налазе у колико је то могућно. На овај начин омогућиће се у свако доба микро-хемијско испитивање.

Ако се трагови крви налазе на одећу, камењу, оружју и у опште на предметима покретним са релативно малом тежином, истражни ће просто конфисковати ово предмете. Овом приликом обратиће пажњу да се крвни трагови приликом преноса на оштете. Ако се и, пр. крвни трагови налази на дрвљаним каише сикире, треба ово ове обавити неколико пута, са обе стране до крвавог места, пажљиву од картона или дебеле хартије, тако да се образују два испупчена влака. Преко ових влака треба, опет, обмотати картон или дебелу хартију, и на овај начин закључити део дрвљаног који је између њих. Хартију или картон око влака треба увезати канапом. На овај начин трагови крви биће потпуно покривени, а картон их неће додиривати. Ако се употребе нало чврстог картон, ово пановање потпуно је сигурно чак и у оним случајевима кад се пакети шаљу железницом или поштом.

Трагови крви на штофовима (одело, превитски чаршави д. т. д.) обично јако пријањају за места на којима су, те с тога се не треба бојати њиховог нарезља, ако су спаковани тако да је отклоњено свако трљање. Међутим, у крвним траговима могу се налазити, као што смо видели, и разне стране материје, које су за подлогу прилепљене само осушеном крвљу, и које с тога лако могу отпасти и изгубити се. Да би се ово избегло, треба крвано рубље или одело пралном наковања раширити у кутији од картона потребне величине. Дно кутије треба обложити папом, а ову покрити чистом белом хартијом од свиле. Ову хартију треба, такође, мегнути врх сложеног одела, а претекућу празнину кутије испунити папом или каквом другом сличном материјом, или тако да упаковане ствари буду довољно осигуране за време преноса. На овај начин могућно је наједне спаковати више објеката само их треба растварити слојем папе и листом хартије од свиле.

Ако интерес истраге захтева да се наведени крвани објекат покаже сведоцима пред нижих полицијских органа у циљу идентификације, треба овим органима саренути пажњу на важност крвних трагова да их не би оштетили.

У свом позиватом делу Грос наводи један случај професора Шонепастија, који најбоље доказује потребу пажљивог чувања крвних трагова. Нађен је један капут крви, али полиција није била извештена ни о каквом злочину. Капут је донет код Шонепастија у циљу испитивања. После неколико часова он је пајано испитивања, да је сопственик крвавог капута несумњиво мртав. И доиста, у једном крвном трагу он је био нашао једну кошчицу из уха, прилепљену за штоф крвљу. Ова кошчица доспела је на капут малом крви. Присуство њено несумњиво је доказивало смртност ране. И доиста, сопственик капута, један лимбаше, био је пресе пође убијен у једној свађи. Да капут није брижљиво чуван и ношен, врло је вероватно да би се кошчица одделила и изгубила.

Ако се трагови крви налазе на пиштољу, а злочин је притом важан, треба помоћу стозара извадити сваког места. Трагове крви на гипсованом или окреченом зиду треба прво фотографисати, а потом снимити помоћу платна за трљање. Ово платно треба прво пажљиво припремити помоћу гумирабике. Пошто се ова потпуно осуши, треба скинути платно повлачећи га, са једног краја, одозго на доле.

Крв на зеленом биљу (трава, лишће, дрво итд.) скида се врло лако пошто се ово биље осуши. Са овог разлога потребно је да се ово одржава у свежем стању у колико је год то могућно. Грос у овом циљу предлаже да се дрво пресече у корену и умочи у воду помешану са глицерином, или само у кремну воду. Ми смо правили огледе са обома течностима и констатовали да је прва боља.

Трагови крви на земљи биће сачувани са грудвама земље. Треба само, пре него што се подигне земља, истерати из ње прво, ударајући њом штапом по земљи, поред крвних трагова.

Употреба паса.

Потребно је да на овом месту још поменемо и употребу паса за њушење крвних трагова. У извесним случајевима убистава у пољу, често у истани може бити од користи за испитивање трага и откривање жртве или злочинца. Ипак, међутим, потребно, да употребљено често буде баш полицијско. Свако добро довачко често може посдужити овом циљу.

Овом приликом најављујемо, да је посао од полицијских паса претерана. Дресирање њихово постало је спорт коме се, поред полицајаца, одаје и публика. Конкурси полицијских паса посгали су свакодневности спортизма, на којима ове животиње изводе праве циркуске продукције. Ми не одричемо да су полицијски пси, као чувари, врло корисна за агенте, и да их често могу корисно потпомоћи у хватању злочинаца који беже или их нападају, али за ово пису потребни пси дресирани за циркуске продукције. Зар није довољно да се пето покорава човеку?

Што се тиче открића убица помоћу полицијских паса, ми смо врло скептични. У извесним случајевима они пси одговорали су онome што је од њих очекивано, али колико ли су пута позуцали населе! Није ли, шта више, опасно ове истражне убице помоћу неодговорне животиње? Сећамо се убистава у једном од наших кантона, у коме је научевање полицијске пето, пошто је на месту извршеног злочина њушило злочинчев траг, кидисало право на истражног судију. Да је у овом случају пето кидисало на кога гледоца који није најбоље забележен код својих суграђана, ово би било довољно да њега научне собзиљу сумњу, а, можде бити, чак и да га одведе у затвор.

По нашем мишљењу полиција, у место да губи време у дресирању паса, треба да пружи својим агентима обилну професионалну наставу. Рационално васпитање полицијских агената користиће, несумњиво, много више јавној сигурности но сви конкурси и сва дресирања полицијских паса. Пре него што васпитамо животиње, васпитајмо људе.

Додајемо још, да су злочинци са успехом искористили против полицијских паса стара трик: опасних крадљивца против паса чувара: они се прскају по одећу загрејаном мокраћом кучака, услед чијег их мирноса пси не нападају, већ им се само праближују и њушкају их.

НАУЧНА ПОЛИЦИЈА И ПОЛИЦИЈСКА ТЕХНИКА

D-r Locard

Публикација Рајсове књиге[1] изазвала је у Италији доста живу полемику. Стојећи на гледишту, да препарке између људи он науке не треба распашавати, ми бисмо бутне прошли преко ове полемике кад би се она водила оно приорите-

[1]) Manuel de Police scientifique (Technique.)

тога какног научног открића, или ока проистаа које школе, или поштo је онде питање о доктрини и општим принципима, то наглашамо за потребно да и ми кажемо неколико речи:

Проблем, који је у питању, овај је: је ли умесан израз „*Научна Полиција*", и да ли је ово, што Рајс и ми називамо „*Полицијском Техником*", поштина која нема никакве везе са Криминалном Антропологијом? Рајс је то изнео и покушао да докаже, али професор Отоленги (Рим) побија веома научно ово доказивање у двема својим брошурама: „*Una Polizia scientifica antiscientifica*" и „*Police scientifique et Anthropologie criminelle*", чији резиме гласи:

— Научна полиција — вели Отоленги — води своје порекло из радова Ломброза и његових ученика, поштo ни Грос са својом Криминалистиком, ни Берталон са својом Антропометријом, нису никад претендовали на стварање нове доктрине. Ломброзо је, напротив, први почео мислити о примени нових открића на циљеве полиције, али не емпиричке већ научне, која би тада могла чувати много боље друштво од рђавих људи.

Ова иста мисао спроведена је и кроз *Полицијску Школу* (Scuola di Polizia) још од њеног оснивања, т. ј. од 1902 год. У полицијској школи у Риму, не предаје се, дакле, *емпиричка*, већ научна полиција. Овим смо дошли до суштине питања. Ево шта вели Отоленги:

— Мени није само циљ да примењујем поједине нове методе личног описивања и истраживања, већ:

1. Да у свима полицијским службама поставим научну методу за основу истраживања; да свакој превентивној и репресивној функцији поставим, за основу, позитивно и дубоко познавање нормалног човека, а нарочито преступника. Поставити научну методу за основу истраживања у свима функцијама правосуђа, значи применити на њих експерименталну, и рационалну методу која је, први пут примењена од Галилеја, дала живот експерименталној науци. Примењена на изучавање коралног зла, метода ова створила је модерну Психологију, Психијатрију и Антропологију; примењена на полицијске функције, она је гарантија против свију заблуда које проистаже од превентације, субјективитета и сугестије; то је највећа гарантија за откриће истине;

2. Да се ослоним на битне проблеме Биологије, Психологије и Криминалне Антропологије, т. ј. да се води рачуна о законима људске природе приликом истраживања, испитивања и састављања рапората, и

3. Поставити за базу свима полицијским функцијама познавање човека, а нарочито човека злочинца, значи искористити све што нам пружају Антропологија и Психологија за успешнију превенцију и репресију злочина, као и за боље истраживање и надзирање кривца.

Шта више, објашњује затим Отоленги, овако схваћена полиција замениће методо репресије, јер ништа боље не показује здраву филантропију као Криминална Психологија.

— Најзад, ако се жели права Научна Полиција, неопходно је потребно обратити се Криминалној Антропологији. Она ће нам показати праву методу изучавања којом треба ићи, и пружити најсигурнија обавештења за познавање кривца.

Ево романског система. Познато је, међутим, јасно формулисано мишљење Рајсово о овом питању: „Криминална Антропологија — вели он — упознаје нас са чисто теоријским знањима о персоналитету злочинчевом са гледишта анатомског, биолошког и психолошког. Полицијска Техника ствара нам могућност да откријемо праве извршиоце злочина помоћу потпуно научних метода и практичног изучавања злочинаца и окривљених."

Изгледа нам, да је овде проста игра речи, и да се два одлична професора не разумеју, јер говоре о двема потпуно различитим стварима. Научна Полиција, онакна какву је дефинише Отоленги у цитираним редовима, јесте студирање које нас води познавању злочинаца. Полицијска Техника како је разуме и научава Рајс у својој књизи, јесте вештина у откривању извршилаца кривичних дела. Између ова два појма постоји читава провала. Отоленги има право да говори о наукама, поштo је реч о Психологији и Физиологији; Рајс, опет, има право да говори о техници, поштo је реч о практичним методама за констатовање кривичне одговорности. Једина потрешка коју је учинио писац „*Manuel de Police*" (Рајс) јесте та, што је употребио двосмислен и у основи нетачан израз „*Научна Полиција*", поштo се у овој књизи говори искључиво о Полицијској Техници те је, према овоме, само њен подналов (technique) тачан.

Ми чак наглашамо да нема потребе обарати тврђење Отоленгијево, да Полицијска Техника, онакна какву је описује и практикује Рајс, није ништа друго до емпиричка полиција. Ако се под израсом „*емпиричка*" разуме оно што проистиче из искуства, онда се мора признати да су и Судска Медицина, Терапетија, Игијена и у опште све медицинске науке у неколико емпиричке. Довољно је да нам италијански учитељ признаје, да Полицијска Техника почива на научним принципима, што ће рећи на експерименталним истраживањима. Шта више, ми још добро знамо, да је она само једна вештина, а не наука, и да овде није реч о непромењивим законима и општим принципима од којих свака наука треба да је створена.

Ево, дакле, једног факта: Полицијска Техника и Научна Полиција две су разне ствари. Прва одбацује сваку везу са Криминалном Антропологијом, док друга указа у оквир ове науке којом је сва пројекта. Отоленги хвали киснну на пољу се уздиже Криминална Антропологија; Рајс доказује практичну корист од Полицијске Технике. Ми наглашамо да је ова полемика била једна добра ствар, јер је на чисто назвала једну препирку. Захваљујући њој, набољи ће се у будуће много конфузије и излишне дискусије. Од сада ће се знати, да је Научна Полиција изучавање окривљеног, и да је, пре свега, психолошка и биолошка.

Полицијској Техници остаје брига око изучавања материјалитета доказа. Научари ће анализирати стања душе појединог и случајног злочинца, одређивати његов соматични тип, мерити његову опасност по друштво, одређивати степен његове одговорности и означавати терапична средства која треба продузети да би га вратили нормалном животу. Техничари, напротив, трудиће се да откривају злочине, изучавају место извршеног злочина, анализирање трагове и идентификовати отиске. У њиховој надлежности још ће припасти иштачењу рукописа, лажног новца и експлозива; они ће дешифровати криптограме и називати отиске ногу. Дакимо се нрима; не презиримо друге.

Archives d' Anthropologie Criminelle. № 224—225/1912.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Тројица од ових Горо, Флорентин и Коко-Лакур, који су били од дужег времена затворени у Бисетру, тражили су непрестано да буду продужени. Они су говорили да су се променили и заплашили су се да ће у будуће живети чисто од свога рада, то јест, од плате, коју им одреди полиција. Они су још из њиховог детињства почели чинити кривице и зато сам веровао да су тврдо решени да промене живот и да нико не би имао боље послужити него они, те нотпомогнем њихову молбу и ако сам се помало бојао да не остану каки су, нарочито што су последња двојица већ били повратници; и молбом и наваљивањем успем те их пустише у слободу. Коко-Лакур, на нога се највише викало (њему се, с разлогом или без разлога, приписивало да је нао тајни агент опарао сребро главном инспектору Вејрату) једини је био због ноге се писам кајао што сам у њену руку и за њега јемчио. Друга двојица брао су ме признорали да их најурим, а после сам дознао да су наџривали нову осуду у Бордо-у. Што се тиче Кока он ми је изгледао да ће одржати реч и писам се преварио. Зато, што је био бистар а и учио је мало, одредим га, и био је у отвари, мој секретар. Доцније због неких прекора, које сам му учинио, он одступи са двојицом својих другова, са Декостаром, званим Прижер и са неким Кретјеном. — Дакле је Коко-Лакур шеф полиције сигурности и док се он налази да обави своје неодре биће свакако интересантно показати шта је починио пре но што је дошао на место које сам ја тако дуго заузимао. Има у његовом животу доста ствари које га праведају, а у његовој каренти поправиш јавних разлога да не треба никад очајавати да се и прошао ве-

век не може поправити. Документа, на основу којих ће исписати главне ствари из живота мога наследника, потпуно су истинита. Ево неколико података, које је оставио у Главној Полицији; отварам регистре и преписујем:

„*Лакур*, стар 11 година, станује у улици Лицеј, затворен у Тврђаву 9. пивоза, године девете, ослужен за покушај крађе, после једанаест дана осуђен од суда за поправку на месец дана затвора.

„*Исти*, затворен другог идућег преријала и поново одведен у Тврђаву; ослужен за крађу чипака из једног дућана. Истог дана пуштио га је из затвора чиновник судске полиције другог кварта.

„*Исти*, По паредби Управника затворен у Бисетр 23 термидора године десете. 22. идућег флореала предат жандармерији да га води у Хавр.

„*Исти*, стар 17 година, познат крадљивац, више пута нао тапан хапшен; уписан по своме пристанку у морску у луку 1807. године да служи у холоњиским трупама. Предат жандармима да га одведу на одређено му место. Побегао са остра Ро исте године.

„*Исти*, Лакур, звани Коно или Луј, стар 21 годину, рођен у Паризу, ђувеџирски посредник, станује у предграђу Сен-Антоан, бр. 297. Доведен у Тврђаву 1. децембра 1809. године, ослужен за крађу. Суд за поправку осудио га је 18. јануара 1810. године на две године затвора, затим враћен министарству маријне као војни бегунац.

„*Исти*, доведен у Бисетр 22. јануара 1812. године као непоправљив крадљивац. Доведен у главну полицију 3. јуна 1816. године".

Лакур у својој младости показује један жалостан пример колико велика штета може бити од рђавог васпитања. Све оно, што ја знам од његовог ослобођења, показује само да је Коко био веома даровит. Његов отац ројал и врзар у улици Лицеј није много бринуо за синовље прво дане, од којих често зависи судбина човекова. Зла се сигурно да је Коко растао, што нажу на рукама суседка, радница у радњи „Једнакост". Како је био љубак оне су га обасипале милошћом и нежношћу и у исто вр·ме уливале му у душу притворство. У његовим првим данима оне су се готово једине бринуле за њега, стално су га звале к себи, он им је био забава, сигравка, а кад оне нису имале времена за то, мали Коко је ишао у парк и тамо се мешао међу мангупчиће, који су поред дечјих игара држали стално и школу непаљаштва. Васпитаван од ових девојака, учен од допопчића, није потребно да кажем, какав је напредак Коко учинио. Пут, којим је пошао, беше прикладан. Једна жена, која се сматрала без сумње као позвана да га на најбоље упути, прими га код себе: то је била нека Маресаљ, која је држала проституткну радњу на Италијанском Тргу. Коно је ту рањен добро, а његова добротворка трућање се да му развије и моранне особине. Постао је врло љубазан; слушао је сваког и сваживао се са свима потребама куће у којој су му и најмање сатнице биле познате. Међутим млади Лакур је имао дане над је могао изићи а он их је, по ономе што се зна, умео искористити: још пре двадесете године он је био познат као један од најнештијих крађљивача чипана, а мало доцније његова честа хапшења изазиваше му прво место међу крадљивцима. Четири пли пет година бављења у Бисетру, где је био затворен као неисправљив и опасан крадљивац, не исправише га ни мало, него и тамо научи чарапарски занат и још неке ствари. Умиљат, окретан, са пријатним гласом, са нежним лицем, он се доиаде некоме г. Милнеру, који, осуђен на 16 година тешке робије, беше добио милост да остатак своје казне издржи у Бисетру. Овај осуђеник, који је био брат неког банкара из Амереса, не искуђивање у знању и, да би имао ма какавно задовољство, он узе Кока за ученика и учио га је с вољом, јер Коко за кратко време научи и читати и писати готово правилно. Иде Коко само г. Милнеру имао дуговати захвалност. За све време затвора, нека Клиза Немица, која је била залубљена у њега, није престајала да га помаже. Ова девојка, која му је доиста спасла живот, добијала је од њега, кажу, само незахвалност.

Лакур је био човек који није имао више од пет стопа и два палца, био је плав и косав, малог чела, могло би се рећи писког; имао је око плаво, али тамно, ирте унутрашње, нос на врху врло мало црвен. То је једини део његовог лица на који не беше мало блеђило. Возио је много украсе и наките и имао је читаву збирку ланчева и андрмова. У говору имао је доста најређих речи којима се намерно служио. Нико није био учтивији ни понизнији од њега, али на први поглед се примећивало да то нису манири доброга васпитања, то му је као од оних нишана, који доиасе у затворе и на она места која Лакур мора посећивати. Он је био врло окретан, а још више је имао чудновату закону поизнаности. Тартиф, на кога је у ствари мало личио, није у томе био већи.

Поставши мој секретар он није мотао да скрати како то ја, због достојанства места које заузима његова „другарица", која је стално била ињаврица или прала, треба да њеве какво боље занимање. Понедесно о томе разговор и он претпостави да напусти место. Постаде трговац и продаваше по улицама мараме. Али усиоро он се упласи у Конгрегацију и стаде под заштиту Језуита; од тада т.г. Дицеси и Делово сматрали су га за свеца. Лакур је имао сну сну подобност која га је у њиховим очима требала прекрушити. Могу да доказем да га је приликом ужаска у ново друштво исповедник сматрао за великог грешника и да му је одредио врло тешке испаштање, које је он потпуно надрао. За месец дана он је морао устајати у свануће и ићи босоног од улице Св. Ане до улице Колвер, где му је још једино било дозвољено да види своју жену, која је такође испаштала грехове.

По доласку г. Делово-а за управника Лакур је удвојио своју ревност; стаповао је у улици Захарија, али и ако је његова кућа била Сен Северин, ипак је сваке недеље долазио на службу у цркву Богородице, где је се увек виђао са новим управником и његовом фамилијом. У томе се огледа добра вола Лакурова да се поправи, само је за жаљење што то није продужео пре двадесет година; али, боље је икад него никад.

Лакур је имао врло добру нарав и да није во који пут ино, нико не би знао да има какву другу страст сем да поца рибу. Он је близу новог места бацао своју удицу и полако свинао со овом мучалвом послу. Крај њега је обично била његова жена која му је додавала мамац, који је умела нешто спремити. Лакур се бавио овим невинним задовољством и био је у друштву са La Majesté Britannique и са песником Купињи, кад су часници дошли да га позову: изасланици г. Делово-а најоше га под својом Маријом и дагоше га од улице као што су изасланици римског сената одазвали Цинцинната са њива. У животима великих људи увек има неких ствари које се могу упоређивати; можда је и господа Цицинатова у сво.е време тавоље продавала одело јавном жоњскињу. Ту трговину води данас закопита половина Лакурева. Али, доста је оволико о моме местоступинку, да настанем о бригади сигурности.

У току 1823. и 1824. године она је узела најнеки полет, број агената из којих се састојала био је се тада, по предлогу г. Паризо-а, попео на двадесет, па и на двадесет осам људи, подразумевајући ту и оних осам људи, које су били опкољени да на друмовима држе, „трангофранго". Са тим малим бројем требало је надзирати више од две стотине пуштених робијања и хапсенина у опште; извршити но четири до нет стотина хапшења но наредби управниновој или судској; прибављати обавештења; предузимати истраге свију врста; патролирати ноћу, тако често и зими тако тешко; присуствовати приликом исљеђења и испита које врше полицијски чиновници; изналазити и испитивати разне скупове у варошн и оне варошн; наћи се увек при излазу код позоришта, на улици, у предграђима и на свима другим местима где су се долови и лупежи састајали. Канву су додатност морали показивати тих двадесет осам људи на да то све до ситнице извршс и да буду на свима местима у исто време.

Моја су људи то умеля, а сам, сам опет, код њих назинао и одржавао ревност и поштовање: ја сам ни давао пример. Нијо било теже призиие где ни сам лично присуствовао. И, ако су најчувенији злочинци били похватани мојим настојавањем, могу слободно рећи, ве хвалећи себе, да сам најдрскије међу њима лично похватао. Као главни агент у полицији сигурности и као шеф бригаде могао сам се сналазити у канцеларију, у улици Св. Ане, али ја, радећи врло много и врло корисно, нисам у њу додазно до једино да задам упутства и да примим

извештаје или да саслушам људе који су се жалили за крађу и очекивали да ја пронађем извршиоце.

До тренутка кад сам отишао у пенсију, бригада сигурности, која једино и треба да тражи предмет одобрен будетом, јер се он за безбедност у главном одобрава, та полиција сигурности, није никада имала више од тридесет људи, нити је коштала више од 50.000 динара на годину, од чега сам и ја имао пет хиљада.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ГУСАРЕВА БАШТА

Непознати посетилац седе на столици коју му показа г. Обержоа.

— Извините, господине, отворе он, што сам толико навалио да ме примите, и што Вам се представљам непознатим име, али ме на ово приморавају особити разлози. У осталом, ја се никад не би усудио да овако поступам према коме другом човеку, који не би био толико интелигентан и часан као што сте Ви.

Г. Обержоа био је крупан човек од својих 50 год., богат и судија; становао је у једној лепој кући, окруженој великом баштом, у једној варошци на Западу, и сматран је за врло важну личност. Мистериозни увод његовог посетиоца, младог и пристојног човека од својих 30 год., полазна му, али га, у исто доба, учини и неповерљивим. Он не одговори ништа, већ се отворе величанствено хладити својом ледном мрамором, јер се ово догађаше једног топлог летњег дана.

— Господине, настави непознати, сво у чему је ствар. У Вашој башти налази се једна стара гођубарица, чије присуство заузимају читави сатови, а таван дневно сина једна од Ваших башних баштована сасвим ни је сам детаљ. На крову голубарника налазе се два прозорчића која гледају у Вашу башту, а преко пута њих један широк отвор који гледа на суседну башту. Ја сам дошао, господине, да Вас умолим за одобрење (признајем, истина, мало чудновато, али од битне важности по мене), да ове и још две ноћи могу кроз онај отвор посматрати суседну башту.

— Ви говорите о башти гусарене жуће? упита г. Обержоа.

— Да, господине, пошто је већ тако називају. Надам се, да ћете одбити моју молбу ма колико да је чудноватa. Ја нам је уверење због неодољивих разлога, који морају остати у тајности. Ако ми је испуните, молим Вас да ми не постављате никакво питање.

Г. Обержоа оста ћутећи једно време. Необичан захтев непознатог изгледао му је веома подозрив, али је у исто доба и силно голицао његову радозналост. У суседној кући становао је, до пре неколико година, један мистериозни човек, који је живио потпуно повучен, у дивљој усамљености, са једним старим црнцем који га је служио, и који никад није говорио. О мистериозном човеку причале су се чудноватe историје; називали су га гусаревом и говорили да се обогатио злочиначким начином за време далеких путовања и злочиначких експедиција, и да неће проводи у бројању својих талира да би уђуткао грижу савести. Но његовој смрти, пре три год., цинац је отпутовао и кућа је одмах изложена продаји, али нико не помишљаше да је купи. Сећајући се свију ових детаља, г. Обержоа наслућиваше врло интересантну историју, али из страха да се не компромитује, и у жељи да одбије захтев за који је налазио да је индискретан, борио се још против силне радозналости. Она је, најзад, надвладала.

— Господине, рече он величанствено, изгледа ми да Ви говорите као поштен човек.

— Будите у то уверени господине, прекиде га други нагло; један поштен човек који је на прагу да постане жртва.... Али не, ја морам да ћутим....

Е, добро, настави г. Обержоа, ја пристајем да испуним Вашу молбу, али само под једним условом који је неопходан за умирење мога савести. Ја ћу бити поред Вас сво три ноћи и гледати шта посматрате да бих ногао бити сведок Ваших дела. На ћете појмити да се и ја, с обзиром на тајну којом се окружујете, морам уверити да канал недопуштен покушај.....

Непознати у почетку учини један гест противности, али се брзо поправи.

— Господине, рећи ће он, имате право. Та обавештеност достојна је Вашег карактера а и ја сам, у осталом, претпостављам да се Ви лично уверите да су моје намере поштене.

* * *

Око 11½ часова у вече већ су обојица били на стражи, на тавану голубарника, који је био готово празан од сена. Г. Обержоа лично је отворио врата своме тајанственом посетиоцу и провео га кроз лепу, свежу и мирисну башту, али ни један ни други не умираху у јединственој драги летње ноћи; непознати беше сувише заузет својим мислима, а г. Обержоа мучен радозналошћу. Помоћу зестила они се попеше у голубарник и отворише, не без прилично вуке, већ натруо прозорска капак. Према нејасној светлости полумесеца суседна башта показа им се, кроз зимзеле и гране, дивља, напуштена, пуна трављање и самоникли младина. У средини њеној налазио се један базен, до половине испуњен водом, мало даље од њега један сунчани часовник, а према овоме, до зида од ограде, један бунар. Нагињући се преко прозора могли су видети, с десне стране зид према улици, а с леве дугу и писку кућу, сву нохабану и обраслу бршљаном. Кућа ова ограничавала је башту.

Очекивали су ћутеће. На суседном торњу зађе поноћ, затим један па и два сахата. Нико се не појави. Г. Обержоа паспа стојећи. Најзад и јутро обасја хоризонт.

— Господине, непознати тада мирно рече своме госту, изволите примите моје извињење и моју захвалност. До виђења до довече,

— До довече, прогуњи срдито г. Обержоа, и оде да спава пошто је претходно испратио непознатог.

Идуће вечери стражарење се настави са тапана голубарника. Једва је прошао један сахат, управо одмах по поноћи, кад два човека чуше, у тишини провинцијалске ноћи, дали шум и подуже шкрипање. Врата од улазка у гусареву башту отворише се, и један човек наиђе уђе.

— То је он, повикаше се, шану непознати, сав узнемирен, на ухо г. Обержоу.

После онога они се мало повукоше у назад, сакривајући главе у сенци коју су бацале лиснате гране у околини прозора. Човек дође у башти њдаше обавирно унапред, посеби у руци једну малу мотику. Приспевши је уз сунчани часовник, он извади из џепа један велики лист хартије, разви га и отвоче читати према светлости мале електричне лампе. После кратког времена он сави хартију и остави је у џеп, као и лампу, па се упути кући користећи се једино месечином. Окренувши леђа порону отвоче, од подножја басамака, корачати равномерно у правцу сунчаника. На двадесетом кораку заустави се и ободе у земљу један мали колац.

— То је ту! то је ту! бедник, он је нашао план.

Непознати у голубарнику, који нагледаше убојећи у највећем степену, шчепа за руку г. Обержоа.

— Тутиште, за име Бога, чуће Вас, добаци му овај дрхтећи од узбуђења.

Али је човек у башти, судећи по снему, био и сувише заузет својим послом да би могао ма шта чути. Он се упути право виду спроћу голубарника и дође до бунара. Пошто је окренуо леђа бунарској огради, одброја десет корачаја у правцу централног базена и заброде у земљу други колац. За овим опружи панглавку од једног конца до другог, одмери пажљиво трећину њене дужине и обележи добивено место једним парчетом дрвета. Ово место налажаше се тачно испод једног великог кестена. После овога он дохвати своју мотику, подиже пажљиво једну широку таблу бусена и отвоче ревносно копати. Непознати у голубарнику поче, међутим, нагло дисати.

* * *

Пошто је копао један сахат отприлике, непознати на башти изађе из руке коју је почео копати, обриса зној са чела и стаде напречаран посматрати око себе. За овим поново узе план и прочита га према електричној лампи, после чега отвоче проверавати раније кораке и мере, које га доведоше на исто место. Изгледа да га је ово охрабрило, јер енергично настави прекинуто копање. Одједном се зачу пригушен ударац. Некаква метална звука одјекну под гвожђем. Копач гвозвичано започа још неколико пута, а затим баци мотику и отвоче да вади земљу рукама. Видели су га како се, клеваднице ламу на џепа, сагнуо да осветли на дну руке ово што је ово нашао. Узвикнувши од радости, искочи нагло на руке и стаде играти сам за свој рачун, као неки луђак.

— Он га има, он га има, гусар! Он ме краде, он ме упропашћује, али ће он платити и ним нама посла!...

Неки дани, поред г. Обержоа, изгледао је о њему тако убојљен као и човек у башти. Одједном онај последњи учини један по решан корак у сенанку, услед чега по рте и даде колико је дуг; једна нога ус ади му у нескошну рупу. Без сумње о овом пралином тешко повређио, јер нас ави један пртушен крик и, дигнув се, с тешком муком, седе на земљу држ ећи се једном руком за чланак повређене ноге и шкрипећи зубима. После неколико минута покушао да устане, али умало не паде. Са највећом мешоћу гиена, и пучући се с тешком муком, он узе бачену мотику, врати се пескопаћу ри ти и отпоче је затрпавати, подврљујући у ово што је напао. Он радише с муком и полако, задржавајући јецајс које му бол назвивао, и заустављајс се често ради одмора. Кад је рупа била скоро затрпана, он мотику врх ње бусси са земљом травом, расу далеко заостали земљу и, бацајући овде онде отпало лишће и гранчице дрвећа, прикри сваки траг свога рада. За овим, нарамљујући у полицо и ослањајући се на дрвеће, оде до бунара, баци у њега своју мотику, дође до улични их врата, отвори их и ништене онако исто тајно као што је био и дошао.

— Господине, рече тада г. Обержоу његов тајанствени гост, захваљујући Вама неће се довршити једна велика неправда. Ја сад знам све, и случај провиђења, који је превише криминално предузело неко сно присустновали, даје ми потр бно преме да га сасвим осујетим. Ворујте у моју вечиту захвалност коју ћу Вам усковро, надам се, моји заседочити. Изговоривши он, он се учтиво опростн и оде.

Г. Обержоа није спавао оне ноћи. По одласку непознатог, он остаде читав сахат седећи у својој башти, неповичан и изложен исцрпљујућој унутрашњој борби, рачунајући и правећи планове. За овим устаде и наће чекић и један велики јексер, нађе полано на узвишеном осветљеном слабом пламичком који протиче зори, дође до врата гусареве баште и закуца јексер у стару браву. Сигуран да од сад пико више неће моћи ући у гусареву башту, он се врати својој кући.

Овог истог јутра г. Обержоа је конференсно са својим нотаром.

— Гусарева кућа! ха мени је поверено да је продам, одговоре му овај. Она припада браћи Дипрој. Ви знате, то су два сибовца инстернозног човека.

— Он их је сигурно оставно знатно наслеђе, приметн г. Обержоа равнодушно.

— Боже сачувај. Цео свет верозно је да ће се наћи огромне суме. Међутим скоро ништа.. једва 4 до 5000 динара. Браћа су била ужасно љута и увајамно се оптуживали да су један другог покрали. Вратили су се у Парнз завађени.

— Изгледа ми да сам их видео кад су били овде. Они су плави, зар не?

— Не, приномињете, веома приномињати. Старн има дорљов и пуне бркове. (То је мој посетилац рече у себи г. Обержоа); млађе је крупнији и носи браду (То је човек из баште помисли г. Обержоа, добро је). Овај последњи, наставн нотар, дошао ми је пре три дана и тражио клуч од куће, а овог јутра отпутовао је возом у 10 часова. Пре одласка сврати ме да ме види. Несрећник је толико угануо ногу да није могао прочитн ниједан корак; морао сам сићи на улицу и разговарати с њим у возима. Он је тражио, и поред мојих примедаба, да се поништ продајна цена куће. То је дудовање, јер се ни за сабмишу цену не налазе купци.

— Зашто? Кућа је лепа, а и башта би ми згодно дошла да увећам моју башту. Ја ћу је купити радо.

Изговарајући ово г. Обержоа је и против своје воље мало непрезнна. Цела историја показа му се јасна као дан, док необјашњена нада надимаше његово лакомо срце.

Нотар изгледаше изненађен.

— Вере ми, г. Обержоа, рече он, ја ћу бити очаран ако је доиста купите. Те је у истини лепа кућа и ако цена... Прво битна је била 10.000 динара, али ми је јутрос наређено да је не дам испод 30.000 динара.

— Тридесет хиљада динара! узвикну г. Обержоа скочивши са столице.

— Бога ми толико. То је претерано, али може бити да се ослободимо преговорима...

— Ово истина (г. Обержоа поново седе) земљишта постају скупа,.. И после, то је напрас. Ако ви имате онлашћење да је продате, ја ју узимам.

Нотар беше веома изненађен.

— Господине Обержоа, рече он најзад, ја имам дуиомоћије и о тога можемо спрштта ствар над год хоћете.

* * *

Кад је г. Обержоа добио клучеве (који су, у остатом, захваљујући њему били поуиотребљени) и тапију од куће, баште и снега што је она садржавала (г. Обержоа је наручно тражио да ово последње уђе у тапију), он одану радосно, и стало пострпљиво очекивати ноћ, назаски да је за његове операције потребна тајанственост.

Кад је било један час по поноћи, он сиђе у своју башту и, са мотиком на рамену, пређе, помоћу лестница, преко зида који та је растављао од ове сопствености. Без икакве муке нађе, под пелинним жестоном, место на коме је прошле ноћи копао лакоми истраживач, и отпоче свом силином копати за сопственн рачун. Радно је страсно више од сахата. Одједном његова мотика удари у неки м етални предмет. Пијан од неописане усхићења он навали на земље једну кутију брижљиво затворену, на форму путаја које се употребљују за бисквите. Доченавши је, побожне у пратњу лестница, пређе преко зида, отрча у своју кућу и уђе у собу за рад, где се сваки једва дипуљак. Уз стално лупање срца, узбуђивање но икад у животу, г. Обержоа исече жицу којом је кутија била увезана, подиже заклопац, наломи печат који је био на увезаном пакету, извуче једну белу кутију од лима и извади из ње велики пергамент, савијен у трубу. Он га разви и прочита:

„Рецепт

Браће Дипроj

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За решење сукоба између среског начелника и среског одбора у питању о председавању у одбору, није надлежан Државни Савет.

У среском одбору среза Т. покренуто је питање, ко по закону има да председава у одбору, срески начелник или срески члан окружног одбора?

Начелник срески нашао је, да по закону он треба да буде председник у среском одбору, а међутим чланови среског одбора били су мишљења да то право припада среском члану окружног одбора у см. чл. 103. закона о уређењу округа и срезова, јер по чл. 39. истог закона, срески начелник нма само да повпва срески одбор у седнице и да присуствује истим а не и да председава.

Налазећи, да према прописима чл. 151, 153 и 102. закона о уређењу окр. и срезова он нма да председава среском одбору и да се према томе овде поднето сукоб између њега и среског одбора, срески начелник тражио је да се ствар пошље Државном Савету на решење, што је Министар Унутр. Дела и учинио према пропису чл. 137 правила о пословном реду у окр. скупштини, окружном одбору, среској скупштини и среском одбору.

Државни Савет нашао је, да за решење овога питања није надлежан, јер је он по члану 136 пом. правила надлежан да узима у оцену и решавање само спорна питања о надлежности среског одбора, у којима он неби био сагласан са среским начелником, а овде тај случај не постоји.

Одлука од 1 маја 1912 год. Бр. 4027.

Један случај у коме је полицијска власт с погледом на одлуку првостеп. суда којом је њена пресуда о казни поништена, донела решење без обзира на раније своје извршно решење по истој ствари.

Ф. Х. овд. лишан, обратно се бно молбом Управи града Београда, да му дозволи употребу једног ноната натора од 4. коњске снаге у његовој радионици.

Одређена комисија нашла је да му се може дати ова дозвола, али да мотор тако употреба да не буде на досади суседима, као и да полицијском дипломе отклони гасове које производи мотор.

После тога образована је и друга комисија, и она је нашла, да мотор није постројен према примедбама комисије те му с тога и рад не треба дозволити.

Како је Ф. Х. и преко ове забране пустио мотор у рад, због чега се његов сусед J. С. жалио кварту, одређена је и трећа комисија која је такође нашла, да је постављени мотор несавремене конструкције и са непотпуним сагоревањем те производи лупу која је на досади суседима.

На основу овога извештаја Управа града Београда донела је решење 17 септембра 1908 г. Бр. 37881, којим је Ф. Х. одбила од тражења употребе мотора у радионици.

Ово решење одобрио је и Министар Унутр. Дела а и Државни Савет.

Како је Ф. Х., и мимо ове забране продужио рад, кварт га пресудом својом Бр. 3964. казнио са 40 дин.

Првостепени Суд за Град Београд поништио је ову пресуду, налазећи да кажњени Ф. Х. тиме што није добио дозволу за рад мотором, није учинио кривицу из тач. 15. наредбе Управе града Београда од 26 јула 1902 г. Бр. 18324 која би била кажњива по § 326 крив. зак. на основу кога је кварт пресуду донео.

После тога, J. С. сусед обратио се Министру Унутр. Дела да се изврши извршно решење Управе гр. Београда и Ф. Х. забрани рад.

Решењем Министровим донесеним по овој представци одбијен је J. С. од овог тражења с тога што је полицијска власт решењем донесеним по примедбама првостепеног суда ослободила Ф. Х. сваке одговорности и тиме је ова ствар расправљена, и да према томе он сада не може наређивати Управи града Београда да ову радионицу затвори.

По изјављеној жалби, Државни Савет поништио је ово решење из ових разлога:

Кад је жалитељ у свом тражењу под Бр. 7054. навео, да је решењем Управе града Београда од 17. септем. 1908 год. бр. 37881 забрањено Ф. Х. ливцу овд. рад са нафта мотором, и да је то решење постало извршно, јер га је одобрио Министар Унутр. Дела решењем својим од 7 октобра 1908 год. Пбр. 19418 и да је Државни Савет Министрово решење одобрио одлуком својом од 25 августа 1909 г. Бр. 4830. — онда је Министар био дужан да према чл. 27 Устава и § 304. грађ. пост. оцени и те наводе жалитељеве, па на основу свестране оцене свију навода и факата, која се у актима овог предмета налазе, да расправи тражење жалитељево, и нарочито, да покаже законске разлоге и прописе о томе: од каквог су утицаја одлуке првостепеног суда на основу којих је Министар донео своје решење, на право жалитеља, које му је признато извршним одлукама административних власти и да ли се те извршне одлуке административних власти могу сматрати као повредеће, како по закону и опште признатом правном начелу, тако и с погледом на садржину судских одлука, јер је то главно и суштаствено питање у овом административном спору.

Одлука од 11 септембра 1912 г. Бр. 6219.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Петар Крстић, осуђеник Нишког Казненог Завода — чију слику износимо — побегао је. Родом је из Јабуковца, среза брзопаланачког, округа крајинског, стар 27 год., раста малог, очију угасито-жућкасто зелених, косе црне; од особених знакова има: на левом образу за 1·5 см. од ока младеж величине просног зрна; на носу три младежа величине просног зрна; младеж мајав величине просног зрна за 4 см. у десно и испод десног угла уста; и у леву ногу ћопав.

Депеша Управе Нишког Казненог Завода Бр. 3410.

Милош Ћинћић, из Прекупца, притворенин Прокупачког Првостепеног Суда, побегао је из притвора 10. тек. мца. Стар је око 35 год., приомањаст, средњег раста, има мале црне брчиће, у оделу је од загаситог сукна.

Акт Прокупачког Првостепеног Суда Бр. 25105.

Богољуб Михаиловић, бив. келнер Михаила Николића, хотелијера под „Посавине" у Београду, проневерио је своме газди 92·75 динара, и побегао. Родом је из Чачка, стар 19 год., омален, смеђ.

Акт Кварта Савамалског Бр. 11324.

Анка, удова Милана **Петровића,** циганина, из Ржанца, округа пожаревачког, побегла је 7. овог месеца из притвора Краљевског Првостепеног Суда, у коме је било због опасне крађе. Стара је 64 год., омалена, пуна, округлих образа, у лицу ровка.

Депеша Краљевског Првостепеног Суда Бр. 15057.

Душан Јоксимовић, из општине моравичке у срезу качерском (не зна се село), стар 21 год., плав, пун, извршио је 13. тек. мца једну крађу у Ваљеву и побегао.

Депеша Начелства Округа Ваљевског Бр. 12385.

Јордан Васић, осуђеник Нишког Казненог Завода, побегао је са осуде 14. овог мца. Родом је из Лесковца, стар 21 год., средњег стаса, очију зелених, косе црне, обрва смеђих, бркова плавих, брије се.

Депеша Управе Нишког Казненог Завода Бр. 3390.

Војислав—Драги Н... бив. момак код г. В. Пеливановића, из Београда, проневерио 90 динара и побегао. Родом је из среза беличког (не зна се село), стар 34 год., средњег раста, приомањаст, има мале црне бркове, браду брије.

Акт Кварта Дорћолског Бр. 7671.

ПРЕДАО СЕ

Алекса—Александар Ђуришић, из Пребреза, среза прокупачког, који је решењем Начелства Округа Чачанског од 1. августа ове год. Бр. 1531 *оглашен за хајдука*, што је обзнањено у 30 броју нашег листа од ове год., предао се Начелству Округа Топличког 11. ов. месеца.

Депеша Начелства Округа Чачанског Бр. 12748.

УХВАЋЕН

Тодор Иванов, одбегли осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, чију смо потерницу са фотографијом изнели у претпрошлом броју листа, ухваћен је 5 овог месеца у Београду, и стављен под истрагу због две опасне крађе које је извршио за време бегства.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 41. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 28. ОКТОБРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА, САЗВАНА У РЕДОВНИ САЗИВ ЗА 1. ОКТОБАР 1912. ГОД., НА VII РЕДОВНОМ САСТАНКУ 10. ОКТОБРА 1912. ГОДИНЕ РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о

измени и допуни о уређењу санитетске струке и чувању Народног Здравља

који гласи:

Члан 1.

Члану 9-том додаје се нова тачка 5, која да гласи:

Док постоји оскудица у лекарима и док сваки срез не добије најмање по једног лекара, а најдуже за време од шест година, може Министар Унутрашњих Дела примити у службу као среске, општинске и епидемијске лекаре изузетно и стране поданике, ако имају диплому доктора целокупног лекарства и поднесу доказе да имају права праксе у својој држави.

Лекарима под уговором може Министар поред плате одредити и додатак, према природи посла и месту у коме служе.

Члан 2.

Одобрава се поступак Министру Унутрашњих Дела после објаве мобилизације у смислу 1. члана овога закона.

Ове измене постају закон кад их Народна Скупштина усвоји и Краљ потврди.

Препоручујемо Нашем Министру Унутрашњих Дела да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима, да се о извршењу његовом старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

14. октобра 1912. год.
у Врању.

ПЕТАР с. р.

[М. П.]

Видео и стављо државни печат,
чувар државног печата
Министар Правде,
Д-р М. Полићевић с. р.

Председник
Министарског Савета,
Министар Иностраних Дела
Ник. П. Пашић с. р.

Министар Финансија,
Д-р Л. Пачу с. р.

Министар
Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић с. р.

Министар Правде,
Д-р М. Полићевић с. р.

Министар
Народне Привреде,
К. М. Стојановић с. р.

Министар Грађевина,
Ј. П. Јовановић с. р.

Министар
Просвете и Црквених Послова,
Љ. Јовановић с. р.

Министар Војни
пуковник,
Рад. Бојовић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

Организовање власти у ново-ослобођеним крајевима

После петвековног робовања дошла је најзад слобода; после петвековног безвлашћа наступили су ред и сигурност.

Наша браћа у Санџаку, Старој Србији и Македонији, до сада без икакве законске заштите и потпоре, на милости и немилости некултурних Турака и дивљих Арнаута, потпуно бесправно робље, дочекала су ево, захваљујући Свевишњему, да добију организоване и уређене власти, власти српске, које ће им осигурати оно што је сваком људском бићу најсветије и најдраже: личност и слободу, мир и спокојство, част и имовину. А колико су тек она жељна свега овога?

Требало је да падне хиљадама њихових глава од крволочних Арнаута и обесних турских зулумћара, за које у „културној" Турској нису постојали ни судови ни власти; требало је да хиљадама њихове браће иструне по турским томруцима само зато што су се Србима називали и српски осећали и мислили; требало је да својим рођеним очима гледају како им Турци и Арнаути бешчасте и оназују најрођеније и најмилије; требало је, најзад, да њихова браћа из слободне Краљевине залију својом јуначком крвљу сваку стопу ослобођеног земљишта, па да у славној Душановој постојбини поново завлада његов Законик, који је подједнако штитио и господара и роба, и домородца и странца, и победиоца и побеђеног.

Време испаштања и искушења било је и дуго и тешко, али је и њему најзад дошао крај. Захваљујући победоносној српској војсци, у старим царским и краљевским градовима: Скопљу, Призрену, Расу и Жељгиљову вију се већ српске тробојке, и заповедају српски органи и српске власти.

За прве представнике власти у ново-ослобођеним крајевима Врховна Команда до сада је поставила:

1. Г. Михаила Церовића, начелника округа београдског — за округ Скопљански;
2. Г. Михаила Зотовића, начелника округа ужичког — за округ Ново-Пазарски;
3. Г. Тодора Станковића, народног посланика — за округ Приштински, и
4. Г. Ранка Трифуновића, члана Управе града Београда — за округ Кумановски.

Задатак првих полицијских старешина у ново-ослобођеним крајевима неће бити ни мало лак. Они ће имати да организују среске и општинске полицијске власти у новим окрузима; да заведу ред и сигурност у крајевима у којима је више од пет векова владала анархија, и у којима су власти само по имену постојале; да, тако рећи, из ничега створе камен темељац за потпуно правно уређење Нове Србије. Посао овај и тежак је и озбиљан, али смо ми уверени да ће њихова подобност и њихов патриотизам све савладати. Нека им је срећан и успешан рад!

СТРУЧНИ ДЕО

ДРЖАВИНА КОД ИЗВРШЕЊА

У закону је нарочито налаже да се туђе ствари не смеју узимати у попис за дужникове дугове (§ 471. тач. 1. грађ. с. пост.) и прописана је казна за чиновника који противно томе уради (§ 500. а. грађ. с. пост.). Али у пракси врло често се дешава да питање о својини ствари, које треба пописати, није јасно, и онда се спорне ствари имају пописати, а решењем расправити питање које ће од интересованих страна бити упућена суду да своје право докаже, јер полицијска власт није судска власт и не суди о својини.

У том случају извршне власти долазе у прилику да решавају о државини пописаних ствари. Свега још једанпут случај има кад извршна власт такође решава о државини пописаних ствари, а то је при самоме попису: да ли ће их одузети од лица под чија се налазе и предати страноју на чување под законом одговорношћу или неће (§ 466. б. грађ. с. пост.). Од државине зависи такође која ће страна бити упућена на парницу ако се неко јави да су пописане ствари његове а не дужникове.

Из овога се види колико је право дато у овом случају извршној власти; колико може бити неприлагодности за интересована лица при одузимању ствари и колика је грдна разлика да ли ће неко бити тужилац или тужени!

И прилином удостоивања забране и прилином извршења нападе по осуди, законодавац је нарочито да се пописана покретност, ако је у државини дужниковој, одузме од њега и преда одређеном старању на чување под законом одговорношћу, ако страноја нема. Ако страноја нема, законодавац предвиђа два случаја. Прилином извршења забране закон наређује да пописана покретност остане при дужнику (§ 406. грађ. с. пост.) а у случају извршења осуде, законодавац наређује власти да она страноја постави и пописане му ствари преда на чување. (§ 466. б. гр. с. пост.).

Наше власти врло нередако поступају у одлучивању да ли се записана покретност налази у руками дужника, да ли је у државини дужниковој, или се налази у државини другог лица, а баш то питање, у чијој је државини пописана покретност, треба одмах при попису расправити и онда не би имало тешко дуго доцети правилно решење о упуту на парницу у смислу § 466. б. грађ. суд. пост. То је у толико потребније што би извршна власт имала после једну сигурну основу за одлучивање при упуту на парницу.

Прилином одређивања права државине извршна власт има и право и дужност да цени све доказе које ће заинтересована лица поднеси, али, тад извршна власт има да расправља и решава једино о државини. Сва друга питања, на пример, о својини, извршна власт не сме да расправља, јер није надлежна. Право извршне власти у овом случају је строго ограничено и она се има кретати само у одређеном кругу. Све друго што неке власти раде, потрпљи чак неки грађански законик, сасвим само једна дангуба и непрописивање посла. Извршна власт, која не суди, не сме да се упушта ни у шта више него само у оно што јој је законом нарочито довољено.

Недостатност поступања наших извршних власти у питању одузимања ствари и упућивању на парницу долази поглавито од тога што ово није увек начисто шта је то државина. Многи узимају обичну физичку везу између лица и ствари као доказ о државини. На пример, зато што извесно дете станује у истој соби, у којој су његове пописане ствари, сматрају да то лице има државину тих ствари, и ако је оно дужник одузимају их и продају страноју. Други опет на сличан начин наводе да жена, ако је муж дужник, нема никад државину ствари које су у кући. — За потврду разноликог поступања могао би се овде навести безброј примера најразличитијих решења, па не само нижих власти, него и Министарства Унутрашњих Дела и Државног Савета.

Ево, шта за државину каже г. А. Ђорђевић у својој књизи *Систем Приватног (грађанског) Права.*

Детенција (придржина) значи да неко има какву (телесну) ствар у својој *фактичкој или физичкој власти*; значи фактично стање да је нека ствар потчињена кругу или сфери власти одређеног лица: дакле, само фактички или физички односи лица према ствари, без обзира да ли је та власт томе лицу и правно признана или није.

Држалац значи да је неко стварју *своју своју потпуности* потчињена фактичкој власти каквог лица и да ово има *вољу* или *намеру* да је искључиво за *само себе* има, те да се њом ако и како хоће користи. Дакле, за државину треба двоје: *фактична власт* (сорриз) и *државинска воља* (анімиз).

И детенција (сорриз) постаје државином кад детентор има *вољу* да ствар коју држи потчини *своју* искључивој *власти*; т. ј. кад детентор то што у истини држи *хоће за себе самог да има*. (в. § 198. грађ. зан.).

Према томе имају детенцију али немају државину, јер им недостаје државинска воља:

а.) *употребилац*. — § 372. гр. зан.

б.) *чувалац*. — § 374. грађ. зан.

в.) *послугопримац*. — §§ 582. и 583. гр. зан.

г.) *закупац*. — § 677. грађ. зан.

д.) *заложни поверилац*, који држи заложену покретну ствар. — § 307. и 317. грађ. зан.

ђ.) *чувар туђе ствари*. — § 569. и 571. грађ. зан.

е.) *залагач или секвестор*. — § 581. грађ. зан.

ж.) *старалац узабраних и обустављених ствари*. — §§ 405. и 424. грађ. с. пост.

Тако вели г. Ђорђевић, а кад власт буде начисто шта је државина неће јој бити тешко определити се при одузимању ствари и при упуту на парницу. Власт ће тад знати да дужник може имати код себе извесне ствари на за шпас нису у њ. говој државини: онда ће такође знати да и жена дужникова, или његова деца, могу тако исто имати државину на стварима које се при дужнику налазе. Па не само то него и неко треће, који не станује са дужником може имати државину на стварима које су код дужника.

Нарочито наше власти греше над се државина доказује јавним исправама. Има их који таквим исправама негирају сваку вредност или се оглашују да њесу надлежне за оцену тих доказа и упућују подносиоца таквих исправа на суд да доказује то што је јавном исправом нао таквом потпуно доказано. Ако је јавна исправа поднета да докаже државину, власт мора да је прима као потпун доказ о ономе о чему гласи, а ко противно тврди, он мора ићи на суд да ту јавну исправу редовним путем поништи.

Могу ти докази бити уделени, нарочито спремани, али извршна власт није надлежна да то истражује. Грађанска поступак, по коме извршна власт има да делује, формалан је закон, и, кад је испуњена форма, извршна власт мора да прими стање какво је; њој није задатак да истражује материјалну истину; то ће судови ће раде при суђењу грађанских спорова. И кад, на пример, жена дужникова, прилином пописа покаже поравнање за доказ да је она сопственик пописане покретности, онда, ако она станује са дужником, што је увек законска претпоставка, ствари нису у државини мужа — дужника, већ у њеној, јер и она има фактичку власт над тим стварима и њу да их држи у своје име. Неће вала да нико тражити да жена своју имовину држи ван мужевљеве куће ни да је нарочито надзида и закључава. У овом случају не може се узети претпоставка да је муж глава кућеља 109. грађ. зак.) и да је све у њиј његово, као што неке власти сматрају. — Тако исто дужник може имати туђе ствари у послузи, у закупу, на оставу итд. Власт мора о свему томе да води рачуна и да не ствара ни себи ни другоме нејасне и плетене послове, и трошкове. Само у свима тим спорним случајевима извршна власт, зато што не суди о својини, треба да изврши попис покретности и да на тај начин обезбеди интересованим странама предмет спора, а после расправљања питање о државини да одлучи где ће пописане ствари остати (§§. 405. 406. и ббб. б. грађ. с. пост.) и да у смислу §. 466. грађ. пост. реши која ће интересована страна бити тужилац.

Не могу се сва ови спорни случајеви навести јер се они јављају при самом раду, а „праксом“ наших извршних власти они су постали још разговорнији. Но, кад власт буде имала пред очима да јој је у свима пом. случајевима задатак само да одреди државину и да се она може доказивати, онда јој није тешко пронаћи пут и законите поступке.

Душ. Николић.

РАЗВИЈАЊЕ КАСА[1])

Разбијање каса готово је увек дело професионалних и специјалних крадљиваца. У правом се, истина, налазе с времена на време касе разбијене и од случајних крадљиваца, али су оне касе махом старог модела, које дају релативно слаб отпор. Кривци у овим случајевима готово су увек бив. браварски или металски радници, којима професионално знање олакшава посао.

Модерне и старе касе.

Конструкција каса знатно се изменила у последње време. Модерне касе отпорније су у истој мери и према ватри и према насилном отварању. Њихов отпор погађато почива у систему њиховог затварања и специјалној изради њихових челичних задова. Материјал од кога су ове касе направљене прилично је квалитета и веома отпоран према ватри и удару. То је често човек познавао са хромом.

Као што ће се доцније видети, модерне касе често се нападају топлотом те су с тога њихови конструктори — да би избегли растапање челика на високој температури — пронашли систем унутрашњег појачавања челичних плоча, које спречава, или бар знатно задржава, отварање касе чак и у оним случајевима кад је један део спољашње плоче пробушен растапањем. Ово се постиже помоћу челичних шипки, које су веома јако утврђене, на одстојању од по 5 см., на целој површини између унутрашње и спољашње плоче, пролазећи кроз празнину између њих. Празнина ова испуњена је материјом, сличном цементу, која је такође веома отпорна према високој температури. Заштита од топлоте појачана је, шта више, другом интервалом између средње и унутрашње плоче, испуњеном материјом која је рђав спроводник топлоте, као што је н. пр. азбест. Спољашњи део, изолисан растапањем, не може, дакле, пасти, и готово је немогућно извадити га чак и са најјачим инструментима. Да би се створио отвор треба растопити челичну шипку, али је за ову операцију потребна велика количина гаса, до које крадљивац тешко може доћи.

Према данашњим модерним касама, систем старих каса био је врло прост. И старе касе имају, дохуше, задове од челика и са интервалама, али спољашњи део, изолисан растапањем, пада, јер нема челичних шипки да га задрже. Шта више, и њихове браве биле су много простије од брава на модерним касама, и комбинације с њима нису се могле изводити тако потпуно као код модерних брава.

Касе старог система нису више заштићене од данашњих средстава за њихово разбијање. То су касе обложене танким челичним плочама, чија је унутрашњост испуњена дрветом. Браве су им тајне. Ово касе често се још налазе по трговачким дућама, па чак и по банкама и јувелирским радњама.

Данас фабриканти такође понављају да заштите касе од насилног отварања, испуњујући их разним материјама, као што су: антитермит, антиалархон и т. д. Принцип овог заштићавања састоји се у растварању ових материја усled топлоте. Предлином понуђача отварања ових каса развијају се гасови који трују злочинце. Поједини фабриканти у Америци снабдевају унутрашњост својих каса нарочитим диспозитивима за одбрану. У овом циљу они на дно касе међу цијанир-поташу у један, а сумпорну киселину у други реципијенат. На случај насилног отварања касе, специјални механизам отвара реципијенат са сумпорном киселином, која се преручује у цијанир-поташу, усled чега се одмах развија отровни гас који с места трује крадљивца чим га удише.

Отварање каса.

Отварање касе зависи, сасвим природно, од њене конструкције. Оне старог модела могу се отворити помоћу оруђа за обијање, без помоћи топлоте или електричне материје. За отварање модерних каса потребна су, међутим, ова последња средства.

Случајеви, у којима су касе биле отворене удешеном кључевима, врло су ретки у пракси. У овим случајевима крадљивци су обично чиновници или слуге повређеног, који су били у могућности да дођу до дупликата кључа.

Ако је каса сасвим старог модела, за њено разбијање довољни су, у већини случајева, чекић, клешта и длето. Длето се завлачи између рама врата и оквира, и забија чекићем. Танке челичне плоче не дају много отпора. Оне се искрављују и могу се ишчупати. Поненад крадљивци јаким ударцима чекића просто извале врата.

Одношење касе.

Пошто су операције око разбијања касе сопствене с дупом, која евентуално може привући нашу суседа, то се крадљивци труде да разбијање касе врше на месту где се не морају плашити дуле и изненађења, и у овом циљу односе често касе на усамљена места, која су понекад доста удаљена од позорнице крађе. За одношење тешких каса крадљивци не презају да и сама кола доведу пред опљачкану кућу. Тако је 26. августа 1901. год. каса једног париског јувелира, тешка 400 килограма, била однета из радње, и нађена тек после два дана на једном пустом терену, разуме се разбијена и испражњена. Новембра месеца 1902. год. из једног места близу Меца одneta је каса у тежини 800 килограма; нађена је разбијена у околини поћима. Јула месеца 1908. год. између поћне и два часа по поћној, једна опасан крадљивац одneo је, из најцентралније Суда Добрих Људи у Лозани, малу касу старог модела, и разбио је код једног оближњег јаруги.

У једној фабрици, у околини Лозане, злочинци су извели кроз прозор касу из бироа на врло стрмом, спустили је помоћу ужета низ степенице и разбили је на једном правом плацу, на 100 м. од фабрике.

Ако у кући нико нема преко поћи, крадљивци приступају одмах разбијању касе, пазећи при овоме да какав случајни пролазник не чује њихову луку. Они полажу касу на какав застирач, обично на дебелу асуру или у опште на предмет који ће мање одјекивати од голог патоса. Напад, да би смањили звук, они затварају шалове, спуштају завесе и т. д.

Прилином разбијања касе једног жељезничког бироа у Лозани, крадљивци су положили касу на један застирач, овај одмукли до подрума и тек у њему приступили њеном разбијању помоћу чекића и длета. У овом случају крадљивци су потпуно познавали кућу и навике њених чиновника и млађих. Знајући да у бироу нико од њих преко поћи — а да би се уверили да ли су сви изишли — они су телефонирали око 9 часова у вече. Кад им се на телефону јавила жена која се старала о чистоћи бироа, пајдили су да су погрешили телефон и молили су за извињење. У 11 часова поново су телефонирали, и овога пута нико им се није јавио. Сигурни да у бироу нико неће њих, приступили су послу.

Касе данашњег модела, т. ј. касе средње величине које имају њушкиле, бележнице и понекад и мање банкарске књиге, не могу се лако разбити помоћу чекића, клешта и длета, и ако нису најновије конструкције. Да би их отворио, крадљивац је принуђен да употреби нарочита оруђа и нарочиту методу. Он се обично труди да у блиндажи касе пробуши отвор који би био довољан да се из касе извади њена садржина, или да се скине брава и на тај начин отворе врата. У првом случају он напада касу на најслабијем месту, а у другом око браве. Оруђа, која у овом циљу употребљује, јесу: ручна тестера добро подмазана, сврдао, велики сврдао за бушење метала итд.

Оруђе за обијање.

Операција обијања касе састоји се у бушењу читаве серије рупа у њеној блиндажи, које су доста блиску једна другој, и у њиховој делова блиндаже између ових рупа помоћу металне тестере или чекића. У првом случају они се делови стружу, а у другом одвајују.

У једном понуђају обијања каса нашли смо код једног од окривљених специјално оруђе, које је послужило за овај понуђај. То је била једна челична пруга, на чијим су крајима биле утврђене, помоћу шрафова, врло јаке челичне зупци, слични зупцима великих тестера. У средини њеној налазио се сврдао, управљан у једној гвозденој плочи, али се могао и демонтирати. Повртан руками, инструмент овај падао је на челичних плоча делове сферичног облика и правио отвор, који је био довољно широк за провлачење руке одраслог лица.

Пошто је ово било први пут да видимо овакво оруђе, то смо истраживали да ли се оно употребљује још за какве циљеве. Захваљујући љубазности професора Гроса, из Граца, сазнали смо, да се овај инструмент још употребљује у једној фабрици локомотива, у Букурешту,

[1]) Из дела Manuel de Police Scientifique (technique) од Д-р Р. А. Реја.

за бушење челичних плоча у циљу постављања цева за грејање. И ако је окривљени био ухваћен, иначе нам није хтео казати како је дошао до овог инструмента.

Дешава се понекад да крадљивци односе и модерне касе, и разбијају их на тешње помоћу чекића и длета. За овај посао потребно је дуго времена.

Употреба топлоте.

Ако крадљивац неће одмах, на лицу места, да одвори модерну касу, мора употребити топлоту да би растопио дебелу и отпорну челичну блиндажу. Помоћу цеви, које спроводе топлоту, крадљивци секу парче блиндаже, растављајући га на високој температури. Ове цеви имају два резервоара са компримираним гасом: у једно је хидроген или ацетилен, а у другом оксиген. Гасови ови мешају се на самом месту упаљивања, које је специјалне конструкције. Произведени пламен прао је дугачак, шиљаст и веома високе температуре (2000 до 3000 степени). Али ова висока температура није још довољна да растопи плочу блиндаже у дебљини 20 м. м. Знатан део топлоте губи се услед ваздушног хлађења и особине челика да спроводи топлоту. Да би ово избегли, крадљивци прво загревају обичном топлотом место које намеравају нагасити, па онда пуштају на њега чист оксиген. Челик, под извесним условима, сагорева сам, образујући, под утицајем оксигена, оксид гвожђа.

Ако је блиндажа веома дебела, обична цев за спровођење топлоте није довољна, те с тога крадљивац мора употребити тако звану Фушеову цев, која је дугачка отприлике 60 см. и под које је притискан оксиген 16 атмосфера. Овај огромни притисак буши челик загрејан обичном топлотом, бацајући га као кашљање воде на изнора. Помоћу Фушеове цеви може се добити топлота од 5000 степена. Никаква блиндажа не може противстати овој топлоти те би, према овоме, и најаче касе биле остављене на милост крадљиваца кад за њихово растављање не би била потребна толика количина гаса колика не може да стане у резервоаре цеви.

За отварање великог модерног касе путем растављања потребно је отприлике 14.000 литара оксигена, па иако добивени отвор није толико широк да би се кроз њега могла провући рука. Да би се укољико, помоћу растављања, две браве са великог модерног касе, потребно је отприлике 60.000 литара оксигена, а за компримирање овољике количине гаса потребна је, опет, гвоздена цев у тежини од 1000 килограма. Према овоме, сама операција ово растављања блиндаже ових каса веома је дуга. Прилином проба у фабрикама инжењерима је требало 11 часова рада да пробуше само једну руну.

Растављање помоћу електрицитета.

У циљу топљења каса злочинци су искористили и електрицитет. Ради овога, они насу за отварање доводе у вези са једном од цеви које служе за електрично осветљење собе, а другу цев са парчетом угља, од 3 см. у пречнику отприлике. Пошто се угаљ притисне на блиндажу, пушта се струја. Гвожђе се загрева и, мало по мало, кроз блиндажу се образује рупа. Овај начин растављања каса употребљује се само у изузетним приликама и за релативно танке блиндаже.

Отварање каса помоћу експлозивних материја.

Најрадикалнија метода за отварање каса, пред којом су и најаче касе немоћне, јесте она помоћу експлозивних материја. Експлозиви, који се за ово употребљују, јесу динамит и нитро-глицерин. Овај последњи употребљује се у Америци према објављеним чувеног америчког детектива Пинкертона. Њима је неопходно да је помоћу њега разбијена ма и једна каса у Европи.

Да би разбио касу динамитом, крадљивац мора у шупљину браве мали динамитски оквир, таман и што је могућно дужи, са капислом на слободном крају, коју крадљивац упаљује било помоћу фитиља, било помоћу електрицитета. Експлозија, која се произведи у унутрашњости браве, потпуно је покидати, а понекад и ишчупа. Ми смо констатовали у једном случају разбијања каса помоћу динамита од једног италијанског анархисте потпуно ишчупавање браве док новац, који се налази близу браве, није знатно оштећен експлозијом.

Звук експлозије релативно је врло слаб, а крадљивци га још више ослабе окружујући браву рубљем, застујцима итд. и међуњим душек пред фасаду касе.

Свеопшта акција експлозива манифестује се у унутрашности браве, непроизводећи скоро никакав спољни потрес. У горепоменутом случају разбијања каса помоћу динамита видели смо да се влажна мастила, која је била на каси, није ни помазала у моменту експлозије. Круг пражине око ње био је потпуно неповређен.

Употреба динамита као средстава за разбијање каса датира се од пре 20 година. Једна од првих каса у Европи, која је разбијена на овај начин, била је каса „American Express"-а, у Паризу.

Нитро-глицерин је још моћнији експлозив но динамит. Једна кап ове зеленкасте материје, унета у браву од касе и запаљена, у стању је да разруши браву. Ношење ове материје сопчано је, међутим, са опасношћу и због тога је, вероватно, и не употребљују европски крадљивци.

Интернационалне банде на разбијање каса.

Обавјачи каса припадају обично интернационалним бандама. Чак се тврди, а и дневни листови доносили су, да данас постоје три удружења за разбијање каса, и то права удружења за разбијање каса, која имају своје директоре, инжењере и т. д. Једно од ових удружења, удружење англо-америчко, има своју управу у Лондону; друго, удружење италијанско-француско, у Паризу, а треће у Цариграду и Кајару. Тврђење ово не почива ни на каквом стварном основу, и утешно је у свет од једног невиђара жељног сензационих новости. Истина је само то, да се међу професионалним опасним крадљивцима налазе индивидуе најразноврснијих народности. Као чланова своју интернационалних банди оне индивидуе уносиле су се и удружиле у каквеним заводима.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ето то су стварни број људи и надзор бригаде сигурности. Са тако малим бројем и са тако скромним надзорима ја сам ујемчавао безбедност у једној престоници од близу милијон становника; ја сам уништио сва злочиначка удружења и онемогућио их да се обнављају, и ако за ону једну годину, од како ја писам у полицији, нису постала нова и нису се дешавала краће то је зато, што су *главни мајстори* исправљени у каснице заводе још док сам ја имао задатак да их гоним и требам.

Пре мене странци и пилавчани сматрали су Париз као лепоносну пећину, где је човек и дању и ноћу имао бити као на страже, где је сваки појединац, ма како се чувао, био сигуран да ће платити своју добродошлицу. А за време моје није било округа где није свако године извршено и више и тежих злочина него у сеинском округу, у коме кривци никад нису остајали непрокажени а још мање некажњени. Почев од 1814. године пародна стража[1] постиавала је стално ове резултате. Нигде до душе њена будност није била ни пужнија ни знатнија, али се такође признати мора, да и поред ње, у време расцутавања наше војске и пребегавања страних војника, над у наше вароши, а нарочито престонику, нагрну гомила рђавих људи, пробисвета и голотабе свих народа, бригади сигурности и њеноме шефу остајаше много за рад. Тако, исто, мислим да шефу рећи много, ако, на основу искуства које сам имао за време трајања народне страже нагомилао, да без ње не би било никакве безбедности. Међу њима људима унеко сам налазио интелегенцију, коју ја помагањем, слогу и пожртвовање за опште добро, што писам никад опазио ни међу жандармима, чија се ревност отледала само у грубијанству поште опасност проће. Ја сам у бригади сигурности стварно толико примера и моји начини поступања неће бити лако заборављени, али ма каква да је умешност мога местозаступника, да сте време док Париз не буде имао *грађанску стражу* неће се успети да се униште злочинци који се јављају у новим покољењима, јер је немогућно надзирати их свуда и свагда

[1] полицка шпанирерија Пр.

у него доба. Шеф полиције сигурности не може бити свуда а нарочито од његових агената нема сто руку као Бријарој[1]. Представљајући невине човек се ужасава од грдног броја врања са разбијањем које се дешавају сваке ноћи, а међутим невине не дознаје ни за једну десетину од њих. Изгледа скоро као да се на обалама Сене настанила нека насеобина робијаша. Трговци у најжишљим и најнастањенијим улицама не усуђују се више спавати. Парижани, који не смеју ни на кућо да се врате, а камо ли да куда пођу, говоре само о пресказаним, о прагама отвореним удесетостручим кључем, о опљачканим становима итд. итд. а међутим ми смо у доба кад су те несреће у опште најмање. Шта ће бити кад дође зима и кад престане рад на беда нападне један велики број људи? Јер, у прилог тврђења неких државних чуновника, који се силом праве да не виде оно што се оно њих дешава, беда изазива злочине. И беда, у једноме друштву рђаво уређеном, није бољи камен од које се може сачувати, па чак и над су људи предни. У доба кад су људи били право ретко настањени моралисте су могле рећи да су само лопштине изложене да умру од глади, али данас је све друкчије, и но загледа, брао ће се уверити, да не само нема рада за свеког да се још и наградом за неке пословне не могу подмирати ни најнужније потребе. Ако приликс заиста дођу такве тешке као што се може предвидети, ако тргавина застане, ако индустрија не моглаше наћи нову потрошњу за своје производе и ако се потрошња смањи у онолико у колико производња напредује: како ће се палачити једно тако велико зло? Нема сумње било би боље помагати сиротињу него сапати о начину како да се спрече последње њихове очајања; али не могући чинити боље не треба ли и пре крене обезбедити јавни ред? и чиме се он боље може обезбедити него установом једне грађанске трупе која у име једнакости и поштења ће и ради без престанка? Да ли је боље установити једну тако отмену тако племениту установу, које се круг може проширити и сузити по ноћи, или установити трупе агената које ће отпуштати одмах чим се повреди да се може без њихове помоћи? Требало би не знати да је полиција сигурности до данас репртована из затвора и казнених завода, који су нако основна школа и расадник крадљивања. Употребите тапне људе у једном броју и пробајте да их отпустите пошто су сазнали полицијска средства, они ће се вратити старом послу са још више изгледа на успех. Сви они, које сам од мојих помагача отпустио, потврдиће ово. Чак ни чланови моје бригаде, а они је цела била састављена од људи осуђиваних, нису били постали неспособни за послове који су у супротности са поштењем; могао бих истина навести неколико којима сам без устезања и без признанице поверавао знатне суме, чак их нисам ни бројао, али такви су агенти били у мањини; а то ће рећи да је ту било мање поштених људи, сразмерно броју, него ли што их има у другим редовима, којима је често прикалати. Видео сам безначне мењачо, банкаре који су пронсеверавали указано им повереше и готово весело подносили су бесчашће у које су падали, а међутим, видео сам једног од мојих потчињених, једног бившег робијаша, који је се убио зато што је проценкао пет стотина динара који су му били поверени. Могао би се забележити у берзанским анналима још много сличних случајева, али... Него, није овде место да браном бригаду сигурности са једног гледишта које је страно за њену службу. Ја сам само хтео да доказем штету од знатног броја шпијуна, а та штета налази на своја онога што сам рекао, чак и да останемо на страну мора народа пада нога на тај начин пуштање да се мири мишљу да је свака осуда само шегртовање и средство да се дође до сигурног уживања, а полиција да није ништа друго до инвалидски дан за осуђенике.

Права вредност мојих мемоара почиње тек од установе *бригаде сигурности*. Можда ће ми неко замерити да сам дуго забављао читаоце мојим личним стварима, али је било потребно да се зна пре нашке сам тешкоће морао проћи док сам постао Херкул, коме је било одређено да треби немању од страшних каказа и да почисти. Бугарјеву шталу. Ја нисам постао одједном, ја сам текао парадјеру посматравши и другим искуством. Показао сам већ неколико примера, из којих се види да умем радити, али ћу тек изнети моје радове; видеће се труд, које сам морао улагати, опасности које сам сретао, лукавства и вештине које сам употребљавао да бих испунио свој задатак у свој његовој ширини и да бих од Париза начинио најсигурнију престоницу на свету. Изнећу средства којима се служе крадљивци и показаћу знаке по којима се могу познати. Описаћу њихове обичаје, њихове навике, њихов језик, њихово одело, а крађљиви, према „послу“ који раде, изаћу и одело. Изнећу мере за уништење преварa и спречавање страшне вештине свих оних варалица и мањих трговаца, који и ако постоји Света Пелагија[1] односе сваког дана милионе правој трговини. Показаћу мајсторију и лукавство свих варалица који плачкају људе. И још показаћу најглавније међу њима стањујући им жиг на чело по коме ће их свако познавати. Изређаћу разне врсте злочинаца почев од убица до обичних дупежа и поделићу их у категорије које су корисније него што су категорије Бурдонесове[2]. Показаћу часним људима све замке, које им се могу наместити и нашешћу криминалистима разне изговоре помоћу којих криви често успевају да обману судије.

Обезводањем потрешне нашега врачичега иелељења и оне, још веће, у нашем казненом систему. Захтеваћу измене, реваљу и усвојење се оно што будем тражио, јер ће разлози бити убедљиви. Предложићу знатно побољшање у управљању са затворима и заводима, и, како ја осећам јаче него други недостаке мојих бивших другова, нетићу прст на рану и бићу може бити срећан да заноподаку дам подлоге на основу којих ће се моћи ублажити њихова судбина. У свакама нолико разноликим тоглно и новим појавама оригиналне црте неколико друштвених редова који се још отимају од цивилизације, или боље, који су изашли на њеног круга с намером да живе поред не и од онога што оно има рђавога. Нисћу перо апологноману ових последњих редова, доказаћу како је потребно пређредити неке установе и поправити нашке штетног једног дела народа, који сам ја имао прилике познати боље него ико. Задовољићу дубопштење у сваком погледу, само што то није глазни циљ који сам себи поставио, него ће се покиненост смаљи, да нападаја на својину буду рђи, да проституција престане бити нужна последица извесних несрећних прилика, да развратности, којих су учиниоци запослени од законске казне, нестане једном или бар да не буду стални предмет скандала за човека који схвата потребе природе и зна их поштовати. Овде зло долази одге и да би се уништило треба напасти друштвене врхове. Отмен свет је заражен овом губом која у последње време иагло напредује. Кад човек погледа имена записана на листи оних модерних Сарданапала не може се уздржати а да не опхлакује људску слабост, а још та листа номиње само оне у чије се непристоје и полиција морала умешати.

Међу публиком је распространено да нећу да нашем о политичкој полицији; писаћу ја о свима могућим полицијама, ноћи од језуитско до дворске; ноћи од полиције за заштиту морала до дипломатске полиције [шпијунаже за рачун трију великих сила, Русије, Енглеске и Аустрије], изнећу све велике и мале точкове оних машина које су увек спремне, не на корист општега добра, него за рачун онога који их подмазује, а то ће рећи за рачун сваког онога који располаже новцем. Јер, који каже политичка полиција, каже установу створену и одржавану жељом да се неко обогати о трошку владе која се плаши; који каже политичка полиција, каже тако исто потребу да буде уписан на буџетску партију за повељиве циљеве, или потребу да добије какво тајно место на каном фонду, које је често незакопато установљен; каже, потребу извесних чиновника да се показаћу неопходни и важни представљајући државу у опасности; најзад потребу плаћања на рачун једне гомиле пробисвета сплеткароша, кокцара, проналица и т. д. Можда ћу успети да покажем непсправност опих сталних агената одређених да спречавају атентате, који се дешавају само у неликим размацима времена, да спречавају злочине које нису могли никад предвидети пре но што се деше, или тек онда, ако су и они сами били у завери. Све ове ствари нзаћу без поштеде, без страха, без страсти;

[1]) Дан из митологије. Пр.

[1]) Затвор који данас не постоји. Пр.

[2]) Шеф Шуква, а после варошки полицајац. Пр.

казању правну истину било да говорим као сведок, било као лице, које је радило.

Од увек сам политичке шпијуне држао за два разлога: прво, што су ано не ради своју дужност, дунђера, а ано је искључивају, што запосе од личности, они су разбојници. За време моје службе ниједан сам њима са већином од оних плаћених шпијуна, познавао сам их посредно или непосредно; именовају их све... то могу, писам учесник у њиховој сраноти; ја сам само видео њихова лица и палиџа. Знам са каквом снагом полиција ради. Заиазио сам и познајем како се мора бранити од шпијуна, како да се изиграју и како да им се покваре њихови гадни и рђави планови. Ја сам све посматрао, све чуо, ништа ми није промакло; а они који су ме омеловали да сам чујен и видим ниесу били превазилазили, пошто сам ја био старешина једног полицијског одељења то су могли мислити да сам један од њихових; зар нисмо пријели исту каку?

Надам се да ће ми се веровати, јер сам досад учинио неколико признања, која ме понижавају, јадних, кад би ино посведочен у политичку полицију, изнео све без обзира. Повише, које ниесу увек добро обавештене, тврде да су ме виђали у разним скуповима, да сам са мојом бригадом дејствовао за време јулских нереда, приликом сахране генерала Фоја, приликом годишњице смрти младога Лалманда, да су ме видели у школа права и медицине итд. Многи су ме доиста видели свуда где је било гомиле, али шта је се могло отуда закључити? Да сам тамо тражио доказе и дунђе, јер је било вероватно да ће тамо доћи да „раде". Ја сам гонио сецкасе без обзира да ли су или ниесу присталице Устава; чиним да ми се покаже мандар и један од ухапшених за буптовничке завике који је међу овима, који су га заговорили, познао кога од мојих агената. Нема заиозутно никакве мешавине између политичког шпијуна и тајног агента који гони дознае. Њихови су дедокрвуи потпуно подвојени: први треба само да има потребне храбрости да хапси непгено људе који се нимало не одупиру, а храброст другога је сасвим друкчија: разбојници ниесу тако послушни. Признајем ја се распростро вероваље да ме је један сапиција познао међу студентима који ниесу хтели ићи на предавања професора г. Рекамије-а и да су ме студенти хтели убити, али та је познаја била без основа. Доиста је један шпијун био ошамарен, грђен на чак и бијен, али то ниесам био ја, а признајем да ми је то мило. Али, кад сам се после нашао у средини оних младих људи, који су учинили ту погрешку, ја се ниесам устезао да им кажем своје име. Они су одмах схватили да Видок не може ништа имати против синова честитих замишљи, који не праду ни косе ни сатове. Кад сам дошао међу њих држао сам се тако да им не чиним никакву непријатност и они су увидели да ниесам имао задатака да их и иначе огорчене киљим. Најзад, ја познајем ни бунтовнички удинци, ни други преступи у мишљењу ниесу били мој посао и многи су у мом присуству заговарали најбунтовнији речи али ја ниесам сматрао да је моја дужност да и о томе водим рачуна.

Политичка полиција нема сталних трупа, она има увек за велике прилике „добровољце", плаћене или без награде, који су готови да јој помогну. У 1793 години она је пустила Септембриете[1] те су изашли на подруја и вратили су се тако тек после покоља. Они што су 1827 год. поразбијали прозоре и пробали сиасту у приворолиљу у улици Сен-Денис, ниесу вероватно били из бригаде сигурности; ослобођени суђеници ниесу ано што је најгоре у Паризу. Они не пристају на све што се од њих може захтевати; ја се за то позивам на г. Делавоа. Моја улога у политичној полицији ограничава се на извршење неколико наредаба правосудног заступника или министра, које би биле извршене и без мене, а међутим имале су све услове праведности. Никаква људска сила, нити каква награда, ниесу ме могли навести да радим нешто што се не слаже са мојим назорима и мојим осећањима. Вероваће ми се да истину говорим кад се сазнају мотиви због којих сам напустио службу коју сам вршио петнаест година; а кад се дозна извор и узрок ове смелне измишљотине да сам требао бити обешен у Бечу због покушаја убиства Наполеоновог сина; и кад будем казао с каквом ми се језуитском намером приписује измишљено хапшење неког допова, који је посаћен био ухапшен изз мојих кола у часу кад сам пролазио преко трга Бодоље.

Пишући ове мемоаре ја сам се прво био одлучио да водим рачуна о обзирности коју ми пропоручује сам мој положај: то је било мудро. Јер, и ано ми је казна опроштена још 1818. године, ипак сам могао изнати непријатне са административним строгостима; опроштај који сам добио, није ино судски уважен пошто ниесам могао обновити испеђење, и власт, која је по томе још била у власти да надаиком врши самовољу, могашо ме изтерати да се кајем ако би моја открића прелазила границе наше уставне слободе.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Једном дат пристанак на састав избраног суда, једна парнична страна не може доцније опозивати.

Р. М. као пуномоћник извесног Т. из Ниша, обратио се начелнику среза Н. и молио га да састави изабрани суд који ће извршити подолу једне ствари, између његовог властодавца и М. и Ђ. браће Илића, наводећи, да их је раније изабрани суд делио, али да је просуда тог изабраног суда решењем прв. суда од 1895 год. поништена била зато, што је се изабрани суд упустио у просуђење о својини као ненадлежан.

М. и Ј. изјавили су да не пристају на састав изабраног суда пошто немају ништа да деле са властодавцем молитељним.

Начелник среза решио је под 22 фебруаром 1911 год. Бр. 3745 да има места саставу изабраног суда за подолу пол. ствари, јер је онде случај из § 434 грађ. пост. одређујући у исто време другој парничној страни судије, пошто она није хтела да их бира.

Ово решење поништило је начелство окружно, налазећи да саставу изабраног суда има места само онда кад се парничари сложе на исти или кад су судом на изабрани суд упућени као и у случају предвиђеном у § 434 грађ. пост., а овде није ни један од оних случајева.

По овим примедбама начелник срески поступио је и донео решење: да нема места саставу изабраног суда пошто се парничне стране о томе ниесу сложиле, нити су на то упућене одлуком надлежног суда.

Начелство окружно и Министар Унутра. Дела, одобрили су ово решење среског начелника.

Ну Државни Савет, коме је жалба изјављена, изнео је: да решење Министарства не одговара закону са ових разлога.

На решења начелника среског од 12 јула 1912 г. № 1847 и Привременог Нишког Суда од 27 септембра 1895 № 11663. види се, да су се парничари сагласили на избрани суд о деоби спорног имања, и да их је изабрани суд делио, но да је Привремени Нишки Суд пресуду пом. суда поништио, што није судио о деоби већ о својини спорне земље зашта није био надлежан, те је тиме прекорачио границе дате му власти, и нарелно да парничари саставе другу изабрани суд ради деобе ове земље. Кад то стоји, онда је неуместан навод начелника среског у решењу од 25 јула 1911 г. Бр. 13128 да састану изабраног суда нема места, што се парничари на исти ниесу сложили, и што ниесу на то били упућени одлуком суда.

Према овоме, а на основу § 437 грађ. пост. рапији пристанак парничара на састав изабраног суда обавезан је за обе парничне стране и сада не могу браћа Илићи од тога одустати.

А како су овде испуњени и остали услови из §§ 433. 434. 436. 437 и 438 грађ. пост. то је жалилац потрешно одбијен од свог тражења.

Министар Унутрашњих Дела није успешно ове примедбе, налазећи да је његово решење правилно и на закону основано, пошто у овом случају нема потребе сагласности парничних страна за избрани суд, која би одговарала у своју наређењу из § 436 грађан. поступка.

Државни Савет остао је при првом свом посматрању и решење Министарства поништио.

Одлука од 11 октобра 1912 г. Бр. 7377.

К. И. Б.

---

[1] Разбојници, који су учествовали у септембарском покољу. Пр.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Тихомир — Тиосав Марјановић, родом из Стрмова у срезу рачанском, одбегли осуђеник Београдског Казненог Завода, побегао је из притвора среза јадранског, у коме је био због више опасних крађа. Стар је 23 год., средњег раста, смеђе косе, жућкасто-зеленог очију; од особених знакова има: а) болесту од

посекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 1 см., за 1·5 см. испод корена левог кажипрста; б) младеж у величини пшеничног зрна за 2 см. испод грла; в) белегу од посекотине, у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 2·5 см., на реци десне обрве, и г) белегу неправилна облика, величине 3/2·5 см. на средини превоја леве стопаље.

Депеша Начелника Среза Јадранског Бр. 24313.

Душан Ђокић и Милан Ил. Пешић, осуђеници Нишког Казненог Завода, побегли су 18 овог месеца са осуде. *Душан* је родом из Лесковца, стар 28 год. стаса омањег, нос пре, лица дугог, обрва кавојених, очију смеђих, бркова танких. Осуђен је био од Лесковачког Првостепеног Суда на 3 год. робије због покушаја убиства. *Милан* је родом из Равне Реке, стар 26 год., средњег стаса, смеђ, очију грворастих, брцола малих и жутих. Врањски Првостепени Суд осудио га је прошле године на 4 год. робије због опасне крађе.

Депеша Нишког Казненог Завода Бр. 3420.

Петар Гајић, по народности Бугарин, средњег стаса, сувоњав, црномањаст, очију сивих, косе плаве, напушио је у Београду једну опасну крађу и побегао.

Акт Кварта Варошког Бр. 14672.

Марин — Дину Динуловић, осуђеник Нишког Казненог Завода, побегао је 22. тек. мес. са осуде. Родом је из Бреа Палапие, цигански — поритар, стар 23 год. стаса омањег, плав, очију плавих и избуљених.

Депеша Управе Нишког Казненог Завода Бр. 3444.

Сава Р. Стефановић, слуга, родом из Врања, повисом, очију смеђих, косе црне, извршио је крађу у Београду, и побегао.

Акт Кварта Дорћолског Бр. 7783.

НАЂЕН ЛЕШ

У општини пресрешничкој, у пакнини Јастребцу, а на месту званом „Добра Вода", нађен је 20. овог месеца леш непознатог лица чији фотографију износимо. Полицијским увиђајем и лекарском секцијом утврђено је, да је непознати убијен секиром — прекрат са обе стране врата, а и по глави и лицу има неколико узвршја.

Акт Начелника Среза Пожаревачког Бр. 18959.

КРАЂА СТОКЕ

Николи Милошевићу, служитељу пожаревачке поште украден је, ноћу између 12 и 13. овог месеца, коњ, матор 6 год., длаке алатасто-риђе, шветаст, бријест, без жига и ронаша. Са коњем су украдена и једна коњска колан, обојена жутом бојом, као и половне амови.

Депеша Градског Пожаревачког Суда Бр. 11857.

Живојину Лиићу, из Ратине, украдена је ждребица, матора $1^1/_2$ годину, длаке алатасте, у леву предњу ногу шутаста.

Депеша Начелника Ср. Жичког Бр. 15035.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

готова је и може се добити како од потписаног, тако и код свију књижара у Београду.

Пошто је књига имала 55 штампаних табака, више даље 20 штампаних табака од онога, што је позивом на претплату обећано, па је предговор и регистар, то је цена књиге повећана од 5 на 8 динара, пако би се покрили трошкови око штампе.

Књижаре у унутрашњости могу добити књигу на депозиту са 20% рабата, ако поруче најмање десет књига.

Појединцима ће слати такође на депозиту

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник у пензији
„Његошева" бр. 71.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 42. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 11. НОВЕМБРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе округа подринског Косту Јанковића, јавног правозаступника из Лесковца, и

за начелника четврте класе округа моравског Петра Банцића, начелника исте класе округа подринског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 30. октобра 1912. год. у Скопљу.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Милутин Пећанин, начелник четврте класе округа моравског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. октобра 1912. год. у Скопљу.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Михаило Ј. Гудовић, секретар прве класе начелства округа пожаревачког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. октобра 1912. године, у Скопљу.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за контрактуалног лекара среза трнавског, д-р Бранка Затлоукала, практичног лекара из Карлсбада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. октобра 1912. године, у Скопљу.

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

§ 1. О иступима у опште.

I. С обзиром на своју деобу кривичних дела према величини и врсти казни у злочине, преступе и иступе, законодавац је скупно иступе у засебан одељак Казненог Законика: у част трећу (§§ 310—397). Овако је учињено по угледу на пруски Казнени Законик. У ранијим пројектима овог Казненог Законика међутим о иступима се је говорило у истој глави, у којој и о злочинима и преступима, и то уз овај злочин или преступ, на који се је овај или овај иступ односно.[1] Но увидело се је, да је ова метода погрешна из три разлога: 1. Она би довела у заблуду појимање народно, кад овај види, да су најтежа кривична дела, чије је инкриминисање по себи разумљиво, привидно изједначена с најлакшим иступима, које често нико не сматра без изричне позитивне одредбе за инкриминисане; 2. услед ње се границе надлежности не би могле познати; 3. најзад полицијски казнени закони се у току времена обично раније и чешће мењају и допуњују него остали казнени закони.[2]

Многи иступи предвиђени у трећој части Казненог Законика односе се на злочине и преступе из друге части: одредбе, у којима је реч о тим иступима имају за циљ, да спрече оне злочине и преступе. Али поред ових иступа има и других, који помају везе са злочинима и преступима, а сем тога и кривичних дела, која су уједно и злочини и преступи, као н. пр. крађа, утаја и превара.

II. По себи се разуме, да законодавац није могао предвидети у III. части све иступе. Има доста иступа чисто локалног значаја, а сем тога с културним развитком се непрестано појављује потреба нових иступних инкриминација, које је немогуће унапред предвидети. Али се с културним развитком друштва број дела, које треба инкриминисати као иступе, далеко брже умножава него број дела, која треба инкриминисати као злочине или преступе. Зато с обзиром на ово, као и с обзиром на то, што иступи локалног значаја због своје многобројности не могу наћи места у Казненом Законику, потребно је дати полицијским властима право, да и оне саме својим наредбама инкриминишу као иступе ова или она дела, кад се за то потреба укаже. Ово право дато им је у § 326 к. з. Али је ово њихово право ипак ограничено, јер је законодавац у овом §-у:

а) С једне стране одредио *добра*, повреда која може од месне полицијске власти бити инкриминисана као иступ. Та су добра: сигурност лица или имања; уредност и угодност јавног саобраћаја на друмовима, путовима, улицама и у опште јавним местима; сигурност и уредност на приватним саобраћајним средствима: приватним железницама, лађама, трамвајима, омнибусима и томе подобно; одржавање чистоте и свега онога, што би било на корист и заштиту здравља грађана, мира и спокојства како појединих лица тако и целе општине; чување јавног морала; и одржање реда у местима и приликама, где се много света скупља, као што су сабори, вашари, нијаце, весеља и светковине, јавне игре и забаве, представе и томе подобно (§ 326 al. 2).

---

[1] B. *Goltdammer* die Materialien zum Strafgutzbuche für die preussischen Staaten II 704.

[2] B. *Goltdammer* 704.

б) С друге стране одредио је *врсту* и величину казне, која може бити прописана у наредбама за све уступе. Месна полицијска власт може на ime одређивати новчану казну од десет до сто педесет динара или затвор од једног до двадесет дана (§ 326 al. 1).

Ове наредбе морају дакле имати општи карактер. То себи се нас разуме, да морају бити објављене, и да се не могу односити на случајеве предвиђене којим специјалним законом. У распису Министарства Унутрашњих Дела од 6. априла 1904. год. издатом поводом погрешног разумевања § 326 к. з. вели се о томе:

„Има три главна услова, који морају бити испуњени, кад се примењује § 326. к. з., на ime:

1. Свака наредба, која се на основу § 326 издаје, мора бити општег карактера и претходно објављена грађанима.

2. Свака таква наредба треба да штити интересе сигурности личне и имовине, јавног морала, реда и мира.

3. Њоме се уређују само они јавни односи, који нису предвиђени ни у каквом другом специјалном закону, а за њих је, према природи њиховој, надлежна полицијска власт.

Из тога излази, да се по § 326. не могу ни у коме случају решавати спорови међу приватима, у којима није заинтересован какав јавни интерес."

Казнени закони такви, као што је § 326, познати су под именом *бланкетних* казнених закона; у њима су претпостављене за примену казне (т. ј. кривично дело и привид) и врста и величина казне одређени само у општим потезима, а подробније одређивање остављено је полицијској наредби.[1])

III. Пошто се први, општи део Казненог Законика односи само на злочине и преступе, то његове одредбе не важе за уступе. у колико од тога није нарочито учињен изузетак. То се види већ и по томе, што одељак о уступима има свој општи део: §§ 310—326.

1. *Покушај.* Пошто није учињен изузетак, то се за покушај уступа не може казнити. Законодавац налази, да су у на кривична дела сувише неважне природе, да би се и покушај истих инкриминисао. Ово важи и за све уступе, који су у ствари само блажа врста казнених злочина или преступа, као што су уступи краће, превара и утаја, јер се према § 42 к. з. и за покушај *преступа* казни само онда, кад је то у закону нарочито казано.

2. *Саучешће.* Подстрекачи и помагачи у уступима као и подржаваоци не могу се казнити, не сматрају се дакле као привиди.

Од тога је учињен изузетак у § 391 к. з. за саучешће и подржавање код уступе *краће*, *превара* и *утаје*. Они се дакле сматрају као привиди. За њих је прописано, да се имају казнити као и сам извршилац. За подржаваоце важи § 50 к. з. т. ј. подржаваоци, који су наведени у al. 2. овог §-а. не могу се казнити.

3. *Подобност за урачунљивост.* § 53 к. з., где је говор о подобности за урачунљивост, односи се само на злочине и преступе, али би било и сувише претерано одступање од сапрсменог основног кривично-правног принципа о кривичној одговорности, не захтевати код уступа подобност за урачунљивост.

У раније пројектима пруског Кази. Законика (од 1833. и 1836. год.) налазила се је одредба, да лица неподобна за урачунљивост не могу бити кажњена за уступе, већ да се имају место њих казнити они, којима припада над њима старочит надзор. У последњем пак пројекту од 1843 год., који је постао законом, ова одредба је набачена, јер се нашло као по себи разумљиво, да је потребна и код уступа подобност за урачунљивост, тако да је излишно то нарочито напомињати, а одговорност трећих се не може ни чим правдати.[1])

У нашем Казненом Законику, рађеном по угледу на пруски, такође се не налази таква одредба. Али да је потребна подобност за урачунљивост, што се, као што је речено, по себи разуме, види се и на § 321 к. з., у коме је прописано, да се деца испод дванаест година не могу казнити, већ се имају предавати родитељима, да их они казне. Деца овог доба старости сматрају се дакле као неподобна за урачунљивост, па пошто се у овом §-у неподобни за урачунљивост због недовољне умне развијености не сматрају као привиди, то се не могу казнити ни они извршиоца уступа, код којих постоји која друга врста неподобности за урачунљивост.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРИПТОГРАФИЈА У ПОЛИЦИЈСКОЈ ТЕХНИЦИ

D-r E. Locard

Употреба тајне или шифроване преписке до данас је изучавана само са гледишта војничког и дипломатског. Досадање расправе о Криптографији писане су само за оне, који су по својој природи имали да дознају тајну кореспонденције између амбасадора и министара, или између војних аташеа и њихових влада. Врло мала пажња поклањана је релативно честој употреби ових истога од разних категорија злочинаца, а нарочито од преступника. Ово без сумње с тога што су полицијски органи, пред тешком око дешифровања, давали увек пред руке од овог посла и уништавали, непрочитане, шифроване документе који су им падали у руке. У њима се, међутим, налази извор драгоцених података, и само стварање злочинаца да своја писмена учине што нерazумљивијим, доказује нам се важни докази могу у њима наћи.

У пракси се могу појавити два случаја: или је реч о забележеницама које је злочинац узео за своју личну употребу, као што су: адресе саучесника, обавештења о злочинима који имају да се изврше, имена одређених жртава, листе покрадених предмета, означене места где су сакривени продукти крађе и т. д. или је реч — ово је обичнији случај — о између кореспонденцији између приморника, или између њих и њихових пријатеља у слободи. Ипје овдо место да испитујемо како се ова преписка између, али најважније да је усавршеност бележа и затворе једна изузетна, и да се у њима сусрећу највеће опасности. Зато ово, у осталом, није само француско. Грос у своју Криминалистици, која је историска позната тачка Полицијске Технике, и Роје у свом „Manuel"[2]-у говоре, као о стварн која није тако ретка, о „*kassiber*"-има, т. ј. о цедуљама које циркулишу између немачких, аустријских и швајцарских притворених. Ми знамо на полицијском извора да се онако исто ради и у Италији. Један француски истражни судија казивао нам је, пре кратког времена, да је ваше пута, имајући посла са бандом крадљивача који су тврдили да се по новчиру, нарочито претреће њихових бележа, и да је овом приликом увек налазио по неколико цедуља које су доказивале њихов споразум.

Може ли се увек прочитати шифровано писмо? Стручњаци у овој вештини (ценераштабни официри и дипломатски чиновници, одговарају: да. Треба, међутим, знати, да услови дешифрирања у Полицијској Техници нису потпуно слични са оним у војсци и дипломацији. Ми смо, с једне стране, у предностима, што писци наших шифрованих писама нису ни набавна онако вешти као дипломате или шпијуни, те су ми с тога и криптографске методе мало комплиноване. С друге стране опет, полицијски вештак, противно дипломати, има, у главноме, да дешифрира врло кратке текстове. Међутим, у колико је један текст дужи, у толико је и његово дешифровање лакше. Ми ћемо поменути нашли на несавладљиве тешкоће ако шифровани писмо садржи свега неколико слогова, докле би га једном простотом разрешили кад би имао шест до шест пута више.

Други фактор, који треба поменути кад је реч о тешкоћама дешифрирања у Полицијској Техници, јесте брзина којом треба радити. Нису ретки случајеви у којима ће принтерам изгубити сваку важност ако само није на време дешифрован. У њему, в. пр. може бити реч о злочину који има да се изврши кроз неколико часова, и који би полиција могла на време спречити или злочинца на делу ухватати. Исто тако шифровани писмо може бити једини доказ на основу кога би полицијски орган могао задржати у притвору осумњиченог, у ком је случају потребно да овај писмо буде дешифрирап за неколико часова.

Три су ствари које, посебно или у скупу, чине деликатним посао полицајца који има да дешифрира један шифрован текст:

---

[1]) Л. Жанжиновић. Основе Кривичног Права. Општи Део § 27 I.

[1]) B. Geldmacher op. cit. 210—11

лицијски Гласник*, до сада приватна својина, постаје службени орган Министарства по споразуму са његовим власником*). Задатак је часопису остао у главном онај исти који и за време г. Димитријевића. Тај задатак је обележен у чл. 14. Правила овим речима: „Задатак је „Полицијског Гласника“ да потпомаже личну и имовну безбедност у земљи с једне и да утиче на стручно образовање полицијских и општинских чиновника и службеника с друге стране“.

Члан 15. и 16. говоре о томе: колико ће пута недељно часопис излазити („Полицијски Гласник“ излазиће једанпут, а према потреби и више пута недељно*) и шта ће се све у њему штампати. Да, односно ове последње тачке, напоменемо: да се, у правилима, вели да ће се ући, по потреби, „попуњавати стручним чланцима из наше и стране књижевности, објашњењима појединих законских прописа од стране виших административних власти или стручних лица, поукама и обавештењима за поједине полицијске и општинске радње, и, најзад, поучно забавном лектиром“.

Број од листа, који се растура у 5000 примерака, износи, према државном буџету за ову, 1912., годину, 50.000 динара, и он иде у државну благајну као редовни буџетски доходак, а државна благајна исплаћује трошкове часописа (штампање, хонорисање радова и остале режијске издатке), који износе 25.000 динара годишње, што ће рећи да *П. Гласник* донеси држави, осим осталих, тако да се неразимо, моралних користи, и једну материјалну добит од 25.000 динара годишње.

Овако добро финансиско стање часописа даје му могућности да још боље, него што је то било онда када је њега издавао и уређивао г. Н. Димитријевић, награђује своје сараднике, тако да је *П. Гласник* успео прикупити око себе већину од наших приватних правних стручњака, од којих нека су поменути: г. г. А. Јованović, А. Ђорђевић, Др. Б. Марковић, Др. Драг. Аранђеловић, Др. Душан Суботић, Драгутин Петровић, Др. М. Јовановић-Батут (за судску медицину), Марко Ђурчић, Михаило Јовановић, данашњи председник Касационог Суда, Милутин Поповић, Михаило Тадић, Милош Станојевић, Светозар Јањић, Т. Миленковић, Д-р Тома Живановић. Од неправника који су писали у *П. Гласнику* приближемо ова позната имена: г. г. Др. Бранислава Петронијевића, Милорада Павловића, проф., Миленка Вукићевића, Др. Николу Петровића. Разуме се да заслуге за глас који је са разлогом стекао *П. Гласник* припада, наиме, његовим досадашњим уредницима, г. г. Душану Алимпићу, Добривоју Бакићу и Милораду Вујичићу, и они могу бити потпуно задовољни уложеним трудом, када је он показао такве резултате.

---

*) У време излазка Мемоара Илије је био апустријанац. Пр.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Али сад, кад је прва дужска суд, прват последње јуља, у свечаној седници, изрекао, да су ми неправедна сва права, која су ми судском заблудом била узета, међу пронуштити ништа, неку изменити ништа од онога што треба рећи, а од интереса је и за државу и за читаоце да будем искрен; та моја намера оглашаће се на сваког изузеј страна. И да бих ту намеру испунио тако да не изостане ништа и да у свему задовољим опште очекивање, ја сам на се узео терет доста тежак за човека који је навикнуо више да ради него да прича: решио сам се да прерадим велики део мојих мемоара. Они су били довршени и могао сам их дати такве какви су, али читалац би сем непријатности у опису запазио у њима један страх утицај, који је дошао без мога знања. Не верујући самом себи а водећи рачуна о захтевима књижевног света, био сам дао да мој сина прегледа један велики књижевник. За несрећу моју овај је човек, у кога ја писам сумњао, пристао да за малу награду измени мој рукопис и да ме представи у ружној боји, и тиме умањи мој углед и да убије сву вредност онога што сам ја намеравао изнети. Несрећан случај што сам сломио десну руку, те сам морао боловати, створио је прилику јоп згоднијом да се тај план изврши, и они су журили да искористе време док сам ја надзиравао тешко лечење. Прва свеска а и један део друге био је већ оштампан кад сам за овај договор дознао. И да бих то потпуно поправио морао бих почети изнова, трошти попова, али како у оштампаном делу није било ништа друго до чисто моје доживљаји и ма да сам ту стално приказан у лепој боји ипак сам се надао да ће се и поред рђаве поправљања и реда у излагању, моје одношти права истина и извести правилни закључци. И тако, цео тај део Мемоара, који се односи само на моју личност задржао сам такав какав је, јер сам ово властан да учиним једно поштовање себе лично, а то сам учинио разликујући да будем окривљен за неистинитост једне испосести којој су можда сакривени или изопачени мотиви. Тај део означује границу између онога што сам требао чувати и онога што сам требао уништити. Од мога пријема међу Бубоњске гусаре примећује се лако да ја држим перо. Како било да било, ја сам поправио што колико сам могао поред великог посла који сам имао од индустриског предузећа[1]). Решен да моја мемоари буду верни и истинита слика полиције писам се устезао да изнесем све оно што има везе с њом. То је изазвало задовољење издања Мемоара, али то у исто време и правда, а читаоци неће изгубити ништа, јер ако Видок под осудом не би могао говорити без извесне резерве, Видок, слободан грађанин, слободније се изражава.

Тридесет прва глава.

Не знам какво су људе г. г. Сартин и Леноар[2]) употребавали за полицајце, али знам поуздано, да су за њихово време допони били поплашени и да их је у самом Паризу било прилично број. Господин Управник мало се бринуо да им смета у раду, као да то није био његов посао; једино што их је волео познавати и с времена на време употребљавао их је за своје увеселавање. Кад у престоницу дође какав виђен странац г. Управник пошаље за њим најпаметнје крадљивце обећавајући њиову награду ономе, који би успео да странцу украде сат или какав други накит у вредности. Кад се дело изврши одмах о томе известе г. Управника, и кад странац дође да се жали он се зачуди, јер тек што је описао украдену ствар она му је враћена.

Г. Сартин, о коме се толико говорило и о коме ће се говорити још без икаквог разлога, није се трудио да на други начин докаже да је француска полиција прва на свету. Исто као и његови претходници и он испољавао неку особиту наклоност према лупежима, и сва она, о чијој се способности уверио, били су сигурна да неће бити напављани. Он их је често чак и зачикивао, зовне их у свој кабинет и каже им: „господо, потребно је сачувати част париских крадљиваца; кажу да ви не би извршили крађу под... он се чува добро, те зато и ви будите обазриви и упамтите да је одговарам за успех“.

У оно „срећно“ време г. Управник је искоришћавао сујету крадљиваца, као што је владика Сикар[3]) искоришћавао биотрину својих мутавца. Велика господа, амбасадори, кнежеви, на чак и краљ, били су позивани на њихова „вежбања“. Данас се клади о брзину каквог тркачког коња, а онда се кладило о пропреденост каквог кесароша. И ако друштво заволи да се забавља онда би позајмили од полиције каквог дупеља, као што се сад позива жандарм над треба. Г. Сартин их је имао увек при руци и то по двадесину најпређенијих, које је чувао за дворске забаве. Они су обично били маркиза, грофови, каваљерални у најмању руку људи који су имали дворјанско држање, а са свима овим људима у толико им је лакше било помешати се што су им се и они, по наклоности за крађу при ноћи, познавали равни. Отмено друштво, које је имало паиике као и крадљивци, могаше их примати без бојазни да ће се познати. Читао сам у мемоарима да су их за време Луја XVI позивали, као што се данас за награду позива славни опсенар г. Конт или каква чувена певачица.

Много пута на молбу какве грофице би писана у Бисетру изнођен је какав крадљивац чувен са својих подвига и ако,

---

[1]) Банка управника Париза. Пр.

[2]) Управник лова за глуваре. Пр.

лицијски Гласник", до сада приватна својина, постаје службени орган Министарства по споразуму са његовим власником[1]). Задатак је часопису остао у главном онај исти који и за време г. Димитријевића. Тај задатак је обележен у чл. 14. Правила овим речима: „Задатак је „Полицијског Гласника" да потпомаже личну и имовну безбедност у земљи с једне и да утиче на стручно образовање полицијских и општинских чиновника и службеника с друге стране".

Члан 15. и 16. говоре о томе: колико ће пута недељно часопис излазити „„Полицијски Гласник" излазиће једанпут, а према потребн и више пута недељно") и шта ће се све у њему штампати. Да, односно ове последње тачке, напоменимо: да се, у правилима, вели да ће се дист. по потреби, „попуњавати стручним чланцима из наше и стране књижевности, објашњењима појединих законских прописа од стране наших административних власти или стручних лица, поучама и обавештењима за поједине полицијске и општинске радње, н. нарад, поучно забавном дентром".

Прихол од листа, који се растура у 5000 примерака, износи, према државном буџету за ову, 1912., годину, 50.000 динара, и он иде у државну благајну као редовни буџетски доходак, а државна благајна исплаћује трошкове часописа (штампање, хонорисање радова и остале режиске издатке), који износе 25.000 динара годишње, што ће рећи да *П. Гласник* доноси државн, осим осталих, тако да се изразимо, моралних користи, и једну материалну добит од 25.000 динара годишње.

Овако добро финансиско стање часописа даје му могућности да још боље, него што је то било онда када је њега издавао и уређивао г. Н. Димитријевић, награђује своје сараднике, тако да је *П. Гласник* успео прибрати око себе већину од наших приватних правних стручњака, од којих нека су поменути: г. г. А. Јовановић, А. Ђорђевић, Др. Б. Марковић, Др. Драг. Аранђеловић, Др. Душан Суботић, Драгутин Петровић, Др. М. Јовановић-Батут (за судску медицину), Марко Ђурчић, Михаило Јовановић, данашњи председник Касационог Суда, Милутин Поповић, Михаило Тадић, Милош Станојевић, Светозар Јакић, Т. Миленковић, Д-р Тома Живановић. Од непријатеља који су писали у *П. Гласнику* прибележићемо ова позната имена: г. г. Др. Бранислава Петронијевића, Милорада Павлопића, проф., Миленка Вукићевића, Др. Николу Петровића. Разуме се да заслуге за глас који је са разлогом стекао *П. Гласник* припада, најпре, његовим досадашњим уредницима, г. г. Душану Аћимићу, Добривоју Бакићу и Милораду Вујићићу, и они могу бити потпуно задовољни уложеним трудом, када је он показао такве резултате.

[1]) У време издања Мемоара Видок је био већ пензионисан. Пр.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Али сад, кад је први дујски суд, први последњег јула, у свечаној седници, изрекао, да су ми оправдана сва прања, која су ми судском забрадом била узета, неће пропустити ништа, неће изменити ништа од онога што треба рећи, а од интереса је и за државу и за читаоце да будем искрен; та моја намера огледаће се на свакој идућој страни. И да бих ту намеру испунио тако да не изостане ништа и да у свему задовољим опште очекивање, ја сам на се узео терет доста тежак за човека који је напикнуо више да ради него да прича: реших сам се да прераднм велики део мојих мемоара. Они су били довршени и могао сам их дати такве какви су, али читалац би сем непријатности у опису заиазио у њима један страи утицај, који је дошао без мога знања. Не верујући самом себи а водећи рачуна о захтевима књижевног света, био сам дао да мој спис прегледа један нашим књижевник. За несрећу моју овај је човек, у кога ја писам сумњао, пристао да за малу награду изнеси мој рукопис и да ме представи у ружној боји, и тиме умањи мој углед и да убије сву драж оног што сам ја намеравао изнети. Несрећан случај што сам сломио десну руку, те сам морао боловати, створио је прилику још згоднијом да се тај план изврши, и они су журили да искористе време док сам ја издржавао тешко лечење. Прва свеска а и један део друге био је већ оштампан кад сам ја овај договор дознао. И да бих то потпуно поправио морао бих почети наново, тронти новона, али како у оштампаном делу није било ништа друго до чисто моја доживљаји и ја да сам ту стално приказан у лепој боји нпак сам се надао да ће се и поред рђавог изражавања и редя у излагању, моји одвојити права истина и извести правилни закључци. И тако, део тај део Мемоара, који се односи само на моју личност задржао сам такав какав је, јер сам ово пластан да учиним једно покртвоване себи лично, а то сам учинио руководећи да будем окривљен за непстинитост једно исповести којој су можда скривени или изопачени мотиви. Тај део означује границу између онога што сам требао чувати и онога што сам требао уништити. Од мога пријема међу Булоњске сусаре примећује се лако да ја држим перо. Како било да било, ја сам поправио зло колико сам могао поред великог посла који сам имао од индустрисног предузећа [1]). Решен да моји мемоари буду верна и истинита слика полиције писам се устезао да изнесем све оно што има веле с њом. То је изазвало задовољење издања Мемоара, али те у исто време и правда, а читаоци неће изгубити ништа, јер ако Видок под осудом не би могао говорити без извесне резерве, Видок, слободан грађанин, слободно се изражава.

Тридесет прва глава.

Не знам какве су људе г. г. Сартин и Леноар [2]) употребљавали за полицајце, али знам поуздано, да су за њихово време лопови били повлашћени и да их је у самом Паризу био приличан број. Господин Управник жалио се бринуо да им смета у раду, као да то није био његов посао; једино што их је волео познавати и с времена на време употребљавао их је за своје увеселавање. Кад у престоницу дође какав већи странац г. Управник пошаље за њим највештије редаљинце обећавајући мелику награду онме, који би успео да странцу украде сат или какав други накит у предности. Кад се дело изврши одмах о томе извести г. Управника, и кад странац дође да се жали он се зачуди, јер тек што је описао украдену ствар она му је враћена.

Г. Сартин, о коме се толико говорилно и о коме ће се говорити још без икаквог разлога, није се трудио да на други начин докаже да је француска полиција права на свету. Исто као и његова претходница и он нпаћаше неку особиту наклоност према лупежима, и сва они, о чијој се способности уверио, били су сигурни да неће бити кажњавани. Он их је често чак и зачикавао, зовне их у свој кабинет и каже им: „господо, потребно је сачувати част париских редаљинаца; кажу да ви не би извршили крађу код . . . он се чува добро, те зато и ви будите обазриви и упамтите да је одговарам за успех".

У ово „срећно" време г. Управник је искоришћавао судету краљшваца, као што је владика Сикар [3]) искоришћавао бистрину својих мутавка. Велика господа, амбасадори, инежеви, ни чак и краљ, били су позивани на њихова „вечерња". Данас се изади о бранку каквог трговачког коња, а онда се кладило о предпеделост каквога песарошта. И ако друштво заиоди да се забавља онда би позивали од полиције каквог лупежа, као што се сад позива жандарм кад треба. Г. Сартин их је имао увек при руци и то по двадесетину најпрепеденијих, које је чувао за дворске забаве. Они су обично били маркизи, грофови, кавалери или у најмању руку људи која су имала дворјанско држање, а са снима они људима у голико им је лакше било помешати се што су им се и они, по наклоности са краљу при пошли, познавали раиии. Отмено друштво, које је имало пакпе као и крадљивце, могаше их примити без бојазни да ће се познати. Читао сам у мемоарима да су их за време Луја XVI поливали, као што се данас за награду позива славни опсенар г. Конт или каква чувена певачица.

Много пута на молбу какве грофице из авсава у Виссгру завођен је какав краљшваи чувен са својих подвига а ако,

[1]) Бивша управница Парода. Пр.

[2]) Управници дома за глувонеме. Пр.

стављен на пробу, потврди високо мишљење које је та дама о њему добила, ретко је да г. управник, да би и даље уживао поверење, или и на галантерије, не одобри да се таква заслужан поданик пусти у слободу. У то време кад је сваки могао у цицу имати Краљеве помиловање, важност власти, ма како она строга била, не могаше одолети пренеражености лукавца; само њих су они забавни или умешни, они су пуштани. Наши претци су били поузданији и много лакше су се разведавали него ми; они су били се развеселавали него ми; они су били простији и простија и много искренија; зато кто је ваљда и чинили толико пута оно што ми данас чинимо, и просто не наивно. У њиховим очима није ништа било дивније него умрети на точку; они су се онима, који су тако погубљени, дивили, честитали им; они су их хвалили; они су волели да слушају о њиховој храбрости и да је препричавају другима. Кад је Картуши, чувени разбојник, вођен на губилиште, даме из двора пласало су: то је била утеха!

Под старим режимом полиција није ни познавала сва места где су крадљивци живели; она је њих сматрала само као средство за забаву и тек доцније паниторесовала је се мало за општу безбедност. Сасвим природно она је признавала преимућства најглавнијих крадљивица, јер је било неоранто да су они били најбистрији. Од њих је она изабрала неколико за своје тајне агенте, али они нису престајали да краду јер им је то било главно средство за одржање, него су само проазивали своје другове с којима су краће вршили; но ову цену они су добијала сву плачку од тих праља а нико их није гонио. Такви су били услови њиховог односа са полицијом. Плате нису имали, али само то, моћи неказњено красти, било је довољно велика награда. Она неказњивост престајала је само тада кад их на делу ухвате јер се тада умешавање и суд, али то је било врло ретко.

Дуго времена у полицију су примани само крадљивци који нису били још осуђивани или који су ослобођени; до шесте године републике примали су побегле робијаше, који су ревносно тражили службу тајних агената да би могли остати у Паризу. Они су били врло опасно оруђе и употребљавали су их са највећим неповерењем и чим би престали бити корисни власт се журила да их се отресе. Обично им је додаван какав нов агент, који, пошто их упуче у какво криминално дело, прокаже их и тако се нађе изговор да буду похапшени. Ривар, Клике, Муфарин, Бомон и многи други, који су били полицијски шпијуни, праћени су у казнени завод, где су завршили своју варварску злостављани од старих другова које су били издали. Тада је било обично да агенти ратују са агентима и побољшали су они који су били дуварџије.

Једна стотина од оних индувидуа, које сам ја навео, као Коснер, Цезар Вион, Лонгвал, Симон, Бутеј, Русил, Коко-Лакур, Анри Лами, Доре, Гије на зван Бонбанс, Каде Роше, Монгот, Долисон, Едуард Горо, Исак, Меје, Кавин, Бернард, Лазар, Лангдер, Флорентин, Каде Бри, Кафре, Мангеан, Назон, Лесеск и Бордари, били су у затворима као чувари, они су једини врло хапсили, оптужујући се узајамно, навесно на направно, пошто су сви крали, а то су морали чинити јер без краће нису могли живети, пошто се полиција није бринула о њиховом надржавању.

У почетку је било врло мало крадљивада, који су хтели да на краће казну дођоше користи. Дочеп, који је у затворима припремао издајнику, није био нимало примамљив те да се може, а поверати да нису проказивали из неке другарске пажње значило би не познавати крадљивце, и доиста већина од њих није била достављач само из страха од освете. Али убрзо и тај се страх постепено губи, а доцније, потреба да се избегне полицијска самовоља, принемагање да се међу крадљивце распростре достављање.

Нека од *непоправљених крадљивица* (име које не би требало да постоји у земљи у којој није ништа предузимано за њихову поправку) који су без пресуде, једино по жељи полиције хапшени до даље наредбе, над им је додијала хапса, којој нису могли предвидети крај, најбоље једно необично средство да до слободе дођу. Ти непоправљени крадљивци сматрали су као нека врста награде а зато су затварани, надајући. Примућени тако да завиде на судбину осуђених, јер су они бар имали да чекају крај своје казне, они су, да би само били осуђени, притајали да буду оптужени за мале краће које често нису ни били извршили; често пута дело за које су хтели да буду осуђени продавао им је за какву малу награду њихов друг, који их оптужује; срећни су тада они који имају кривице за препродају!

У пантини се тад испијале и читаве ноћи у здравље онога који је примио кривицу. Срећан је то дан био за оптуженога добровољца, као и онај кад је био изведен на Бисетра да га преведу у Тврђаву, али шак ружније од онога кад изведен пред судију очекује да чује пресуду, на основу које неће бити више затворен него неколико месеци..... И то време прође; дан његовог изласка који је толико очекивао, најзад долази, али на врата улазе службеници да га узму и одведу под власт г. управника, који га затвара поново у Бисетр где остаје за неодређено време.

Није боље поступано ни са женскињем; затвор „Сен-Лазар" био је пренун овакових несрећница, које је незаконска суровост доводила до очајања.

Никад управник није био сит оних хапшења, али дође тренутак кад је се обог малог простора морало размислити о непрашњању затвора, оних бар где су људи били нагомилани. И тад пустиште у ухо овим назови непоправљивом да од њих записи да скрате своју хапсу, и да ће свакоме од њих дати путну исправу ако би хтео да отуни у пологијске батальоне. Одмах се гомила од њих уписала у добровољце. Сви су били уврећи да ће их пустити да се јаве сами, то су им били и обећали, али, пакао је тек било њихово изненађење кад је дошла жандармерија до их уме и да их воде од бригаде до бригаде на њихово опредељење! Отада се хапсеници нису више грабили да обуку униформу; управници пак примећи то народ хапсењаци да их попуди да пристану; ако се узгрузне овај прбач је имао наредбу да их примора рђавим поступањем. Сваки може бити сигуран да хапсењаца у оваквом случају ради више него што се од њега захтева, а овај у Бисетру позивање не само здраве хапсењаке него и све друге; за њега није постојала слабост ма каква била, која би у његовим очима могла бити разлог за извињење; сви су му били добри, грбави, њерави, врвних ногу, на и старци. Залуд су они протестовали; управник је био решио да буду кожњени, и хтели не хтели, њих су пренесли на острова Одорон или Ре, где су старешине, изабране између најгрубљих у војсци, поступали са њима као са Црнцима. — Та суровост бяла је узрок те су се неки од оних, млађи људи, попудили полицији да јој буду помоћници. Коко-Лакур је био први који је пробао овај једини пут спасења. Испрва је имао мало тешнова да буде примљен, али на крају Управник пристаде да га прими у тајне агенте, сматрајући да је човек, који је од ране младости био одан хополовцу, права добит за полицију. Лакур је се принио у намери да постане частан човек, али могаше ли он остати тако? Он нје имао плату, а под човека који нма добар апетит, стомак заповеда сивешћу.

Бити шпијун и не бити плаћен, ја мислим да нема горих услова; значи бити и шпијун и крадљивац, значи да се увек противу тајних агената може подићи тужба на дела која нису ни била, и да због тога увек могу бити осуђени. Ако би их какав разбојник, да би им се осветио, означио као своје саучеснике, на њако доказа или нема, њима би било немогућно одбранити се.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

I

Ј. М. Цакић, доловодја општ. јабланичке, пита:

„М. М., из Јабланице, тужио је општ. суду А. М.-а, што му је новем поништно на њиви 40 струка кукуруза. — Извршењем увиђајем на лицу места утврђено је дело и штета процењена 34 динара. Оптужени А. признао је кривицу, бранећи се, да је дело учинио у пијаном стању. Како је општ. суд ово дело оквалификовао као преступну кривицу из § 289 у вези са § 291 казненог закона, то је оптужено спрово начелнику среза болеваначког на поступак.

Срески начелник, међутим, вратио је исто дака сва акта са оваквим наређењем: „Према извршеној процени од стране тога суда ово је дело иступне

природе, јер вредност извршене потрице не прелази вредност од сто гроша пореских — тач. 1. § 375 казненог закона, па како онаква дела не повлачо одмах притвор, јер се иста испитују и наше само на тужбу оштећеног, то је суд требао упутити оштећеног, да поднесе редовну тужбу, а окривљеног не спроводити одмах овој власти. Вршам суду сна анта по овоме делу, те да по предњем поступа".

Како по моме мишљењу ово дело није ни малак овоме што је у § 375 тач. 1 казненог закона предвиђено, то молим уредништво да ми изволи објаснити:

1. Какво је ово дело и да ли је иступне или преступне природе.

2. Ако је дело иступне природе, по коме би пропису законском ово казнен кривац, а ако је преступне природе, по коме би онда законском пропису био кажњен кривац.

3. Ако је дело преступне природе, шта да чини опшг. суд са пареёењем среског начелника".

На ово питање одговарамо:

Према нашем казненом закону изгледа, *да нигде није предвиђен иступни злочинац зрни поништај усева*, јер законодавац у § 291 казненог закона, који говори о преступном поништају усева, није дело ограничио *никаквом предмешбу штете учињене поништајем*. То законодавац нигде није учинио ни у глави, која говори о иступима, јер у тој глави није предвиђено ништа иступно дело, које би с обзиром на незнатност штете одговарало преступном делу из § 291 казненог закона. Према овоме и наше је мишљење, да је срески начелник погрешно, што је ово дело окваликовао као иступно дело из § 375 тач. 1. казненог закона, јер се из текста те тачке види, да се она не односи на усеве, већ на друга добра. Речи у тој тачци: *покварн, разбали или разбације* ништа се не могу односити на усеве, већ само на људска добра, која су руком створена.

Али ако није казнени законом предвиђен иступан поништај усева, он је дошпје предвиђен једним специјалним законом — законом о чувању пољског имања, јер се према чл. 1, у вези са чл. 16 и 22 тога закона по томе закону кажњавају све иступне штете на њивама, ливаде, и поништај усева. Истина у чл. 22 тога закона није речено, шта ће бити мерило о томе, која штета долази „у врлице већега рода", за чији извиђај није надлежан опшг. суд, већ среска власт. С тога као мерило о томе мора послужити опште начело о томе, шта су иступна дела, искалано у § 1. казненог закона. Како су по томе §-у иступна дела она, која се казне новчаном казном до тридесет талира, онда ће свака пољска штета, за и поништај усева, бити иступна, ако њена сграчната по члану 5 и 6 закона о чувању пољског имања, у овом случају од струка кукуруза, не би премашила тридесет талира. Ако би казна према чл. 5 и 6 пом. закона нанела више од тридесет талира, онда би дело било преступне природе из § 291. казненог закона и у том случају ваља акта послати среској власти као надлежној за извиђај.

Како ми не знамо, колику је новчану казну одредио одбор општ. јабланичке за кукурузу сходно члану 5 и 6 закона о чувању пољског имања, то не можемо одредити какве је природе дело, о коме је реч. Али из онога, што смо до сада одговорили на постављено питање, суд општински сам ће наћи лако одговора на сва три напред постављена питања. Према овоме у случају, да је дело према величини евентуалне казне сграчнато по чл. 5 и 6 закона о чувању пољског имања иступне природе, оно ће се казнити по одредбама тога закона, а казну ће изрећи сам суд. Буде ли пак дело према величини евентуалне казне преступне природе, нека суд поступи по чл. 22 пом. закона и предмет упути среској власти, али окривљеног не спроводи власти, пошто се дело из § 291 казненог закона извиђа само на тужбу оштећеног (§ 294 каин. закона).

II

Суд општине јошаничке пита:

„Код овог суда има непопшто пресуда на извршењу у погледу надрживања заштора, донете по иступима кривицама. Осуђена лица налазе се данас у својим командама. Како ове пресуде у кратком року подлеже застарелости, моли се уредништво за објашњење, на које ће начин окончати ове предмете, па да суд због застарелости не дође до одговорности".

На ово питање одговарамо: Пошто по § 396. казненог закона све извршне иступне пресуде застаревају за три месеца од дана извршности (изузев пресуда за иступне крађе, превару и утаје, које застаревају за годину дана) у сваком случају, сем случаја када кривац побегне, то ће и све пресуде о којима је реч застарети за три месеца, с обзиром на ту околност, што се због рата, у коме се налази земља, не могу провађи ни поједине команде ни осуђена лица. С тога нека суд по сиима тим предметима донесе кратка решења о томе, како су пресуде у погледу саме казне застареле, због ратне отсутности осуђених лица, па их проведе у списак предмета за извршења по грађанском делу, ако су пресудама досуђени и какви трошкови или накнаде, пошто пресуде у том свом делу застаревају у другом року, предвиђеном грађанским законом.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај из § 28 закона грађевин. за град Београд, и § 19 зак. о експропријацији.

Ради регулације извесне улице имало се путем експропријације заузети извесан део имања Ј. А.

Преценивачка комисија састављена у см. прописа § 28 закона грађевин. за град Београд извршила је процену имања које се имало заузети.

Противу ове процене пуномоћник општине београдске жалио се Министру Грађевина и тражио, да се процена као неправилна поништи, пошто имена вештака које је противна страна изабрала нису сагласна општини.

Министар Грађевина нашао је да је извршена процена правилна, и да не стоји навод у жалби, јер се из акта види да су општина била позната имена изабраних вештака противне стране пошто су исти одређени на саслушању код опшг. суда. С тога је жалба општинско одбачена као неуважена.

Противу овога решења Министра Грађевина пуномоћник општине београдске изјавио је жалбу Државн. Савету, наводећи да решење Министрово не одговара духу § 19. зак. о експропријацији по коме полицијска власт има решењем да расправи питање о саставу проценитачке комисије, противу чије одлуке има места жалба на Министра Унутрашњих Дела. И тек кад то питање о проценителима постане дефинитивно, приступа се процени, противу које има места жалба на Министра Грађевина. У овом случају није тако учињено, јер имена вештака које је изабрала противна страна нису сагласна општини.

То што су пред општином бирани вештаци од противне стране, не значи да су том радњом једновремено општини и сагласна имена вештака као то погрешно Министар у свом решењу тврди.

Општина није физично, већ правно лице, чије функције било јавно правне, било приватно правне природе, не врши једно лице, већ законом наречите за то овлашћена лица.

Према томе правно схватајући такав положај правног лица не може се узети, да је радња једног општинског органа, који врши саслушање трећих лица, у исто време и радња којом се свршава саслушавање, јер ту радњу приказе саопштавала по закону о општинама врши сасвим треће лице од онога, које је вршило радњу саслушавања.

Државни Савет нашао је да је решење Министрове правилно и на закону основано.

Одлука од 30 октобра 1912 године Бр 7457.

При оцени питања која се страна на основу прописа § 466. грађ. суд. пост. има уputити на парницу, полицијска власт има да цени све поднесене доказе и наводе.

Решењем Првостепеног Београд. Трговачког Суда од 17. марта 1912. год. Бр. 7393. одобрена је забрана на покретност Ђ. М. за обезбеду 1596·20 дин. колико има плаћати С. А. и сину.

По овом решењу Извршни Одељак Управе града Београда пописао је сву покретност дужникову нађену у његовом

дућану. После извршног пописа пуснопљним дужником П. М. изјавио је, да пописане ствари није својина дужникова, већ дужникова тазта Ф. Г. које је те ствари дао А. као мираз. То је исто навела над власти и жена дужникова А, и њен отац Ф. Г. подносећи за доказ белешку Трговач. Просст. Суда Бр. 15531.

Повериоац није признао право сопствености појављеним господарима.

Управа града Београда решењем од 29-IV-912. г. Бр. 5794 на основу § 466. грађ. пост. уништила је на парницу појављене господаре Ф. и А. као слабије у праву, пошто је пописана непретност наћена у дужничи дужника Ђ.

Ово је решење одобрио и Министар Унутрашњих Дела решењем противу кога је жалба најављена Државном Савету.

Државни Савет нашао је да решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Кад су жалиоци Ф. и А. у акту Бр. 5730. поднели белешку судску Бр. 15531. и Српске Новине од 9. маја 1909. год. Бр. 102. за доказ да су пописане ствари својина жалиоцице А. које су купљене од њеног мираза, онда је Министар дужан био, кад те Извршна Одељак Управе града Београда решењем својим од 29. марта оне год. Бр. 5794. није учинио, да претходно оцени жалиочке назоде и доказе, па по саветању оцени сиију доказа и навода интересованих страна да реши питање о јачем праву по § 466 грађ. пост.

Налазећи, дакле, да је жалбено решење противно закону, Државни Савет је донео одлуку да се исто поништи.

Одлука од 30. октобра 1912. год. Бр. 7260.

К. И. Ђ.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Војислав Симић, по занимању пројац, родом из Пазарне, одговара за разбојништво. Стар је око 20 год., омален, приномаљаст.

Депеша Начелника Среза Јасеничког Округа Смедеревског Бр. 18062.

Милован Величковић, Алекса Димитријевић, Ђорђе Ђорђевић и Александар М. Стојановић, притворени у граничног суда у Нишу, разбили су апсану и побегли. *Милован* је родом из Габронца, стар 30 год., средњег раста, косав, на десну ногу напаљује; *Алекса* је родом из Ниша, стар 30 год., по занимању мелер, раста високог, приномаљаст; *Ђорђе* је родом из Пирота, стар 16 год., малог раста, приномаљаст, а *Александар* је родом из Руме, стар 16 год., омален, плав.

Депеша Начелства Округа Нишког Бр. 2614.

Владимир Јаковљевић, осуђеник Београдског Казненог Завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Смедерева, стар 21 годину, раста средњег, очију жућкасто-кутих, косе и бркова црних; од особених знакова има: а) на левој руци, на врху палчаног кажипрста, белегу од посекотине, у облику праве линије, правца косог, страна унутрашња; б) на горњој кажипрста белегу од посекотине, у облику праве линије, величине 1 см., страна спољна; в) белегу од посекотине, у облику праве линије, правца вертикалног, величине 1·5 см. изнад средње десне обрве, и г) позади на потиљку белегу од посекотине, у облику праве линије, правца вертикалног, величине 1·5 см.

Акт Управе Београдског Казненог Завода Бр. 6036.

Јован Јојић, бив. ђак V разреда гимназије, родом из Црне Горе, украо је г-ђи Софији А. Гавриловићки, код које је послуживао, 306 дин. и побегао.

Акт Кварта Врачарског Бр. 15076.

Љубомир Николић, бив. слуга код Саве Стевановића, фабриканта, из Београда, проневерио је своме газди 100 динара и побегао.

Акт Кварта Врачарског Бр. 15833.

Јован Милошевић, из Ранче Баље, окривљен је за убиство Алије Исмаиловића, из Сиринца, које је убијен 7 прошлог м-ца. Одмах по извршеном убиству Ђора је побегао, и до данас се није могло пронаћи. Стар је 23 год., средњег раста, сувоњав.

Депеша Начелника Среза Јабланичког Бр. 23428.

Димитрије-Мита Јовановић, цигањин — пимбаш, из Шапца, и жена му **Перса**, одговарају за крађу. *Мита* је стар 16 год., стасов висином, плав, на лицу има три младеља. *Перса* има 17—18 год., омањена је, приномаљаста.

Акт Начелства Округа Подринског Бр. 17011.

КРАЂА СТОКЕ

Пауну Гапић, поморији управљача су, у Вел. Плани, два коња са ишоњима, матори 6—7 год.: једна дњиве отворено-зелене, а други жуто-риђе и на чему цветаст.

Депеша Начелника Среза Орашког Бр. 18137.

УХВАЋЕН

Гаврило — Гаја Радуловић, одбегли осуђеник Београдског Казненог Завода, чију смо потерницу са фотографијом нашли у 14 броју листа од ове год. ухваћен је.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

готова је, и може се добити у свима београдским књижарама и код експедитора *Полицијског Гласника*.

Цена је 8 динара.

Претплатницима пошаље се на доказу над пошљу своје тачне адресе и јаве пошту, преко које треба послати књигу.

Лица и општине, које су положиле претплату среским властима, могу наиласно подизати код истих по 1 јануара и чим књиге буду примљене, послаће се књиге.

Димитрије С. Калаџић
окружни начелник.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државина и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

О наследним односима у задруги морамо говорити, као о неком засебном питању које није обухваћено општем партијом о наслеђу, зато што правила о наслеђивању у инокосним кућама нису потпуно применљива на наслеђивање у задругама. Стога, да бисмо лакше и прегледније изнели разлике између наслеђивања у праву и наслеђивања у другом случају, ми и хоћемо да о наследним односима у задруги специјално говоримо.

Ми нећемо овде излагати правила о отварању наслеђа нити правила о условима које треба наследник да испуни па да може наследити. Сва та правила су иста и код задружног и код инокосног наслеђивања.[1])

И у задруги, као и у инокосној кући, наслеђе се отвара смрћу де cuius-оном, односно његовим оглашењем за умрлог (§. 51. Грађ. Зак.), и у једном и у другом случају наследник мора бити и способан и достојан да наследи.[2])

Ми ћемо прво говорити о интестатском а затим о тестаменталном односно уговорном наслеђивању у задруги.

Одељак I.

Интестатско наслеђивање.

Код овога наслеђивања имамо, када је реч о задрузи, једно опште правило, а, затим, изузетке од тога правила.

§. 1. Опште правило. Оно је изражено у §-у 527. Грађ. Зак. који овако гласи: „У случају наследства и дообе у задруги, нека поступити по општем процесу наследства и дообе." Ово правило значи, да се, код наслеђивања у задрузи, полази од прописа о наслеђивању у инокосним кућама: у начелу, ако наведени параграф, иста су правила и за наслеђивање у праву и за наслеђивање у другом случају; у начелу, законодавац је, у погледу наследног права, изравнао задружне и инокосне куће: оне се разликују са гледиште других правних односа, али у колико се тиче наследно-правних норма, између њих нема, у принципу, разлике.[3])

Ми већ знамо, из науке о тумачењу и примени закона, каква је важност наведеног правног правила: она је таква да се то правило мора применити свуда тамо где од њега законодавац није одступио, а ово одступање треба да је учињено на један нарочит начин, expressis verbis. По овом интерпретационом начелу да се изузеци морају тумачити у најужем смислу (Exceptiones sunt strictissimae interpretationis), не само да се општем правилу мора дати важност увек кадгод му није изузетак учињен, већ и сами прописи који изузете од њега садрже не смеју се тумачити екстензивно, већ лимитативно, што значи да, ако постоји сумња да ли известан случај долази под прописе о општем правилу или под изузетак, има се дати предност општем правилу: сумња се тумачи, дакле, у корист правила, а против изузетка.

Према овоме, ми ћемо рећи да се §. 527. Грађ. Зак. има применити свуда тамо где се од њега одступило није. Ако би било питање да ли на известан случај наслеђивања у задрузи ваља применити општа правила о наслеђу или изузетне прописе о наслеђивању у задрузи, онда се мора учинити ово прво ни само ако, за примену §. 527., не може бити никаква сумња истакнута, већ и онда ако би случај био сумњив. Сумњива случаја долазе под опште правило §-а 527., и не под нарочита изузетна.[4])

Даље, код питања о интестатском наслеђивању код задруга, почетна тачка од које ту треба поћи јесте §. 527. Грађ. Зак., то јест правило да и на задруге ваља применити опште прописе о наслеђивању.[5]) На тај начин, колико ми овде је упрошћен: ми имамо само да изведимо изузетке од тога правила, стим да сви остали случаји, тим изузецима необухваћени, долазе под опште одредбе које немамо овде да објашњавамо.

§. II. *Изузеци од општега правила у §-у 527. Грађ. Зак. формулисаних.*

а. §. 528. *Грађ. Законика.* Да наведемо одмах овај пропис. Он гласи:

[1]) В., у осталом, о овоме: А. Ђорђевић, *Наследно Право Краљевине Србије.* Одштампано §. 29). 830, *Грађанском Законику.* Стр. 7. а 32..

[2]) *Способност* код наслеђивања значи: 1°, да наследник постоји пре но што буде затворт у принуду отварања наслеђа, — §. 53., 54. и 473. Грађ. Зак.; 2°, да наследник не прелаза једног дражи који по законима не би смео наследити ни од §-а 57. (неспособних расположити) ни од §-а 473. Грађ. Зак. За достојност в. §. 470. а 471. грађ. Зак.

[3]) У истом смислу је и §. 418. Грађ. Зак., који гласи: „У колико се од ових постављених општих правила у задрузи одступа, одређено је у глави XV°.

[4]) Да наведемо у том смислу да се опште прописи о интестатском наслеђивању међу њима примењују, над тод се од њих није одступило: Гајно Никитић, *Грађанским Законик Краљевине Србије* проглашеног одредбама *Судског и Општег Судског Кашцелариског Суда*, стр. 384: „Кћи се код задруге на једној страни сама задруге, без нарочитог пакта кој од властелих задругара (§. 520. Грађ. Зак.), може знала ни чиме, нити се расправља питање о наслеђу, те да би удела тога којег дити питање о томе, да ли ће се прима или не наслеђа, то се не може §. 535. Грађ. Зак. не може применити на задругу, пошто се он односи на дика која су у инокошшини. — О. о. 24. новембра, 1875. год., Бр. 5304. — О. о. с. 12. фебруара, 1876. год., Бр. 617.°)) стр. 386. (а° питању наслеђа, доказивање средстава у задрузи дика на задругар који се на то позива. — О. о. с. 4. октобра, 1888. год., Бр. 9117.°. Даље, примени општега правила: Acheri incumbit probatio.)) Ст. Миленковић, *Нова Збирка*, књига IV., стр. 40. (»Где је спор имао и задружног труда, онда се у случају сирота немоћу толиких дика суди по основима ортаклука — члан XXVII чет друго одловаја грађанског — одлука одељења од 4. новембра 1830 године бр. 3376)«. Даље, примењено је, према овој одлуци, на тај случај општа прописа о наслеђу у инокосним кућама, општо овде које случај задруге: они који су били свесилан свој имања и заједничка радња нису били ни кроз времена, нити сведоци грађанска, јер утопор о успомоћању који су они, у овом конкретном случају, били закључили био је у усменој форми, дакле није имао никакво законске вредности. — Јер ов (тужилац), вели Апелациони Суд, у своју пресуди од 19. Новембра 1880. год. бр. 9382., сам признаје да између њега и тужене утопора никаквог о успомоћању нема, онда по §. 137, (§ и 143 грађ. зак. нема ни успомоћања.« — Ст. Миленковић, ор. сит., стр. 41.).

[5]) А. Ђорђевић, *Наследно Право*, I., стр. 112.; А. Јовановић, *Историјски развитак српског задруж.* стр. 112.

„Сродство у задругзи при наслеђству има пречиство над сродством изван задруге, ма ово било и у ближем степену. И само успешне достоверним начинном и са општим сагласијем задруге учињено, искључава и само сродство по крви изван задруге. Не деца младолетна, ако би за матером из задруге отишла, задржавају своје пречиство и изван задруге. Такође и у случају роштва или сужањства или друге подобне нужде и опасности, или службе отаџбинске остаје право сродства при наслеђству и изван задруге непрекидно.“

Главни прописе, у цитираном §-у, јесте прин. шта њеров, по коме сродство у задруги има, код наслеђивања, пречиство над сродством изван задруге, ма ово било и у ближем степену. Овим прописом законодаван је, у корист сродника у задруги, одступио од основног правила у наслеђном праву: да ће се заоставштина дати, изван случаја тестамента или уговора на случај смрти, оном лицу које, по сродству, најближе стоји ће сина-у, правило чију умесност није потребно овде истицати. Ма како, дакле, да би, у специалном случају, могло бити корисно по опште интересе да ће сина-а не наследи његов најпрви сродник, изван ће га онај наследити. Отуда, онај који подиже тужбу за наслеђе (petitio hereditatis) има само тај један реквизит да утврди: да је он најближи рођак умрломе, и заоставштина му се мора предати. Претпостављамо, наравно, да је то лице и способно и достојно да наследи.

Међутим, као што видесмо, законодаван, код задруге, одступа од тога правила, и заоставштину не предаје оном сроднику који је најближи, већ оном који је са ће сина-ом у задружном стању. Од два сродника ће сина-а, исте лозе, истога кола и степена, законодаван претпоставља оног који је са умрлим био у задрази; на шта више, чак и ако би ближе сродство у задрази из даље лозе (женске), или из исте лозе али из даљега кола, односно из истога кола али из даљега степена, ипо ће имати изван пречиство над ближим изванадружним сродством.[1])

Да видимо сада тачно примену ових изузетака, што, као што ћемо се уверити, није увек лако стварн, и ако, на крај, последњ. наведена наређење §-а 528. прво просто и чиста примена ће би могла подстаћи никакве тешкоће.

Случај у коме ће се то наређење испуњавао применити јесте овај: Де сина, из сузања примењени јесте овај: Де сина, из сузања примењени јесте овај: Де сина, из сузања примењени

јављају у послу, а све неприлике, којих сам ја био сведок, научиле су ме да сам себи прописао правило: како да радим те да моја служба буде сталница мога којих претходника.

У првој књизи ових мемоара ја сам говорио о Јевреину Кајре, под чију сам команду био стављен кад сам примљен у полицију. Кајре је био тад једним најбољим агент. Чим сам ја њу био приделат он је одмах помишљао како ће да ме се отресе; правио сам се да не видим његову намеру, и док је он спремао да ме упропасти, ја сам спремао како да њиме грам његове планове. Имао сам страшног противника. Кајре је био препредењак. Кад сам га ја упознао сматрао је као најстарији прадељина. Почео је још у осмој години а у осамнаестој је тучен на мајке и женскао на „Старом Тргу“ у Рушану. Његова мати, која је била алжирбанина чувеног фламбера, песа полиције у тој вароши, покушала је тад да га спасе, али, и ако је била најамница Јеврејка у то време, суд ју није смиловао на њене дражи; и ако је била дошла лично није успела да трпе Кајрее оне судије. Кајре је њо прн и би протеран. Међутим он није изашао из Француске, и као буку револуције није окле као да своју делатност развије у једној разбојничкој дружини у којој је имао име Кај.

Као и већина прадељина и Кајре је усавршио своје знање у затворима; био је постао универзалан, а то је реч да није било прете лопеждука у којој он није важно као мајстор. Тако исто, противно обичају, он није бирао ништа особито; био је чоек од прилике, шему је сво било добро почев од убиства до крађе. Том општом способношћу и разноврсношћу средстава успео је да стекне мали иметак. Имао је, што кажу крова над главом, и могао је живети и да не ради, али људи његове сорте су подузетни, и ма да је у полицији био доста добро плаћен иман није престајао да те приходе увећава и неодвојивим приходима, а то све чинило је те је био у своме кварту (тада кварт Мартеј) прво лице и сналазили су га најпетанком народне гарде.

Кајре је со бојао да га ни истеснем са положаја, али матори лисац није био довољно нешт да ту своју бојазан од мене сакрије; ја сам га мотрио и није прошло много на сам увидео да он спреза да ме увуче у једну клопку. Правио сам се да то не видим и он је се неће у себи радовао своје победи, али, кад је бан хтео да мене ухвати, сам је ушао у своје сопствене мреже, те га ухапсише на осам месеци.

Чувао сам се добро да Кајре не дозна да сумњам на његово неверство, а и он је своју мржњу према мени крио тако добро да је заслеђао да само најбољи пријатељи на свету. На такав исти начин живео сам и са још неколико крадљивања тајних друштва са којима сам се увођао за време затвора. Они су ме сви сматрали као за, јер су били сигурни да ће, и ако сам правили пријатељска лица, изаћи добар крај. Тако, Гупил, Св. Ђорђе у савези,[1]) био је прва међу онима који ми досађивахуу својом пријатношћу; стално ја мене он је имао задатак да ме наведе, али ни он није био ни срећнији ни паметнији од Кајре-а. Комисер, Мапиган, Корвет, Бутеј и Дедутр покушавали су такође да ме заваре напо, али ме, захваљујући самотна г. Хапрон, нису могли превариту.

Кад је изашао из затвора Кајре не одустајаше од намере да ме осрамоти и договори се са Мапиганом и Комисером, да ме наведу да будем осуђен, али, што што је први пут пасео, знао сам да ће прибећи сведоцима и зато сам стално био на опрезу. Очекивао сам га, дакле, спремам, и једнога дана кад је у пркни Сен-Роч, због неке верске свечаности било много света, он ми рече да је добро нагот да тамо иде са мном. „Пођемо још, рече ми, пријатеље Комисера и Мапигана, јављено ми је да у Пајпаву има много страних прадељина те ће нам они показати оне које буду познали“. — Пођимо нога хоћете, одговорам му и пођемо. Кад сто тамо стигли било је врло много света, Служба је захтевала да не будемо сва заједно на једном месту; Мантан и Кајре вођаху напред. Најзадњи, тамо где су они били, примећ тим да је свештена пригласила једног старца. Пратерап уз један стуб сакрити чиоек не знађаше где му је глава; није виђао ни обзира према светом месту, али сам његов дан беше узрујао; његова порина беше у нереду, него му не дозвољаваху земљу, шепир, за којим је гледао са пристојним страхом, одскакиваше са рамена па рамена чак удаљавајући се чак примичући се, али стално одмицаше, „Господо, молим вас“, биде су једнако речи које је изговарао некако тужно; „ја вас молим“, и држећи у једној руци штап са златном дршком а у другој табакеру и мараму, он даже руке у вас као да би хтео да се извини пзпад оних што га окружаваху. Разумео сам да су му украли сат, али шта могу да радим? Ја сам далеко од њега, а ако бан и јавам бићу доцкан, и после, зар Кајре и је сведок и припремљен свега овога? Ако он не каже ништа, без сумње има разлога да ћути. Бутао сам, дакле, да видим шта ће даље бити; и за време од два сата, докле је трајала служба, имао сам прилике да видим пет или шест оваквих удешених пригласчика, у којима сам увек видео и Кајре-а и Мапигана. Мапиган, који је данас у казиноном кафеду у Бресту, где изражава двапаест година робије, био је у оно време један од најпредпређенијих лупежа у престоници; он је се одликовао у преручивању ношња на чудних својова у своје; то је за њега био најобичнији посао и врпио га је са невероватном брзином. Овај посао у прошли Сен-Роч није му био баш тако пропосећи, али пнак, не рачунајући старчев сат, он је пронашао две кесе и неколико других ствари мање вредности.

Кад се свршп служба одбемо у једну кавану да ручамо; нисмо се ни шта ли дело, нпзо се богато и при крају ручка они ми поверише оно што се није могло сакрити: помињше само кеси у којима је највећо сто седамдесет пет франака у звечећем новцу. Кад платише трошак оста сто франака од којих мени на део долоше двадесет, преворучујући ми, да ништоме не кажем. Пошто на новцу нема имена чиј је новчпно сам да нема разлога да не прпнам. Они су били неома радосни што су ме тако ослобонли, и неразнпсмо две хиљаде бспсног новца у тајт мога почетка; Нису говорили ништа о сату, а ја опет нисам рекао ни речи, да не би нагледало да знам више него што они желе, или сам напрегао и очи и уши и успоре сам био начисто да је сат код Кајре-а. Ја се тад направим пијан и под изговором да ћу да изађем због нужде хопнем пешпера да ми покаже место које ми је требало. Овај ме одведе, и чим сам ово сам написао овакво писмо: „Кајре и Мапитан урадили су један сат у пркни Сен-Роч. Кроз један сат, ако не промепо намеру, оне ће проћи преко трга Св. Јована. Кајре носи неприју“.

Сићем журно и, док су Кајре и његови другови мислили да још врпмен нужду, био сам већ на улици и појмам једног ганднна г. Хапрону. Вратим се одмах; моје одсуство није било дуго; ипак сам се врптао био сам задужпо и врем као раз. Упиташе ме да ли ми је сад лакше.

— О, дабоме, примрзлам ја готово надувши на сто.

— Пазп? рече ми Мапиган.

— Види ми добро, пријати Кајре.

— Да није пијан? прихвати Комисер, а? али чист ваздух ће га повратити.

Пређпше да ми се донесе чаша зашећерене воде... „воде, воде ми дајте“... новичем и сам.

— Ено, драг, то ће ти чинити добро.

— Мислиш?...

Пружим руку и у место да узмем чашу ја је пропрем те се разби. Затим опсујем безобразно, пијанчпи, и то развесели друштво. Кад ми се учинило да је г. Хапрп пријао моју поруку и продужео шта треба, ја се станем трезнити.

Прпјатељи се са задовољством сам приметио да ваш пут није промењен; ми се доиста упутисмо на трг Ц и, Јована; ту беше једна стражара. Чим сам надаљека приметио војнике да седе пред вратима, у тозшко сам више нервозан да су они ту због моје поруке, а нарочито што сам иза њих видео инспектора Менаже. Кад ми наиђосмо, они нас учтиво ухватише за мишнце и поздаше нас да уђемо у стражарку. Кајре није могао да разуме шта то значи; он је мислио да су војници у забуди. Помисли да протестује, али га војници поспане на поворност и укоро затим мирно је дозволпти да га претресу. Прво претресоше мене, ни најмње нашта; доће затим ред на Кајре-а. њему беше непријатне; најзад нобни сат наће се код њега. Кајре је био мало збуњен, али у трепутку кад су га испитивали, а нарочито кад је чуо да комесар каже своме секретару: *имамте, један сат окићен драгим камењем*, он нобледо и посгледа мене. Да ли је сумњао штогод?

[1]) Ђорђа поноћу жито. Пр.

не верујем, јер је био уверен да не знам за крађу сата и био је тако исто сигуран да, чак и да сам дознао за то, писам га могао одати јер га писам никако напуштао.

Упитан Кафре је рекао да је сат купио; нису му, разуме се, веровали, али како се покрађени није јавио није било могућно осудити га. Затворили су га ипак административно и после дужег бављења у Бисетру, послан је био под надзор у Тур, одакле се доцније вратио у Париз. Умро је 1832. године.

У ово време полиција је тако мало поверења имала у своје агенте, да није било средства коме она није прибегавала да их проба. Једног дана дадоше ми Гупила, који ми предложи нешто необично.

— Ти познајеш добро Франсоа крчмара? рече ми он.

— Познајем; зашто?

— Ако хоћеш да му извадимо зуб. (изнудимо новац).

— Како?

— Он већ неколико пута тражи од Управе дозволу да може ноћу држати кафану отворену дуже и увек је био одбијен. Ја сам му добацио да једино од тебе зависи хоће ли добити оно што тражи.

— Ти си погрешио, јер ја не могу ништа.

— Ти не можеш ништа: лепа новост! Свакако да ти не можеш ништа, али га ти можеш увек охрабрити надом да ћеш дејствовати да добије дозволу.

— Добро, а шта ћо он имати од тога?

(наставиће се)

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За одобравање одлука о давању на привремено уживање општинске или сеоске земље није надлежан Државни Савет.

На сеоском збору села Б. држаном 14. јуна 1912. год. донесена је одлука да се неколицини сиромашних грађана да на привремено уживање по 1. хектар сеоске земље.

Ову зборску одлуку сељана села Б. општински суд послао је Државном Савету на одобрење у см прописа тач. 3. чл. 33. закона о општ.

Државни Савет нашао је, да за одобрење ове одлуке није надлежан, пошто овде није у питању отуђење сеоске непокретности, већ само давање исте на привремено уживање. С тога није ни узимао у оцену ову одлуку, него је на основу чл. 25. свога пословника решио: да се предмет врати нерасмотрен као ненадлежно Савету упућен.

Одлука од 9. новембра 1912. г. Бр. 7595.

Одлуке о задужењу појединих општина и села (чл. 33. тач. 7. зак. о општинама). Државни Савет доноси по предлогу Министра Финансија.

Збор сељана М. и Р. општине М. 11. маја 1912. год. донео је одлуку да се оба села могу задужити са 5000 дин. код окружног школског фонда, за грађење нове школске зграде у селу М., па је ту своју одлуку упутио Државном Савету на одобрење у смислу чл. 33. тач. 7. закона о општинама.

Како се ове одлуке о задужењу по чл. 14. закона о окружним, среским и општинским буџетима имају да шаљу претходно Министру Финансија на оцену, који чини предлог Државном Савету за њихово одобрење, а у овом случају није тако учињено већ је одлука непосредно послата Државном Савету, то је Државни Савет није ни узимао у оцену, већ је вратио цео предмет општин, суду те да се за одобрење ове зборске одлуке о задужењу обрати Министру Финансија.

Одлука од 9. новембра 1912. године Бр. 7544.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Радо Животић, пекарски момак, побегао је 10 овог месеца из среског притвора у Аранђеловцу, у коме је био због две опасне крађе. Родом је из Браничева, стар 27 год., средњег раста, сувоњав, приомањаст, има мале црне бркове.

Депеша Начелника Среза Јасеничког Округа Крагујевачког Бр. 24572.

Драгомир — Драгољуб Бурковић, родом из Тоболца у срезу третеничком, одговара код среске власти у Алексинцу за крађу стоке. Стар је 36 год., средњег раста, сув, на десну ногу нарамљује.

Депеша Начелника Среза Алексиначког Бр. 20007.

Велисав Милосављевић, економ, из Милошева у срезу левачком, окривљен је за протурање лажног новца.

Акт Кварта Врачарског Бр. 15290.

Вићентије Весовић, пануџија, из Београда, одговара за крађу државних ствари.

Акт Главне Београдске Војне Станице Бр. 4001.

Карло Кинрајх, столарски радник, чију слику износимо, окривљен је за убиство. Стар је око 50 год., средњег раста, просед, плавих очију, великих црних бркова, округла

Карло Кинрајх

пуна лица. За његово хватање обећана је награда од 500 крона.

Акт Управе града Београда Бр. 39680.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

готова је, и може се добити у свима београдским књижарама и код експедитора *Полицијског Гласника.*

Цена је 8 динара.

Претплатницима послаће се на доплату кад пошљу своје тачне адресе и јаве пошту, преко које треба послати књигу.

Лица и општине, које су положиле претплату сресним властима, могу наикадно положити код истих по 3 динара и чим новац буде примљен, послаће се књига.

Димитрије С. Калајџић
заружне начелник.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединi бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Али, ма смо, тако исто, видели да нема, изузетно, случајева у којима може бити задруге и између оца и његових синова, било пунолетних било малолетних. Један од тих случајева јесте, као што знамо, и тај: када отац оделе, за свога живота, своја добра између себе и својих синова па по том остане заједно са њима од тих синова, одвајајући се од осталих. У том случају заиста се, уопште, да постоји задружни однос. Дискутује се само, као што нам је познато, о томе: да ли је потребно да отац, са сином или синовима са којима је остао у заједници, уговори задружни однос (§. 434. Грађ. Зак.), или овај однос постоји самим тим што он са сином или синовима заједно живи и ради на заједничком имању (§. 507. Грађ. Зак.)? По неким судским одлукама, ту може бити само уговорне задруге, као што је, н. пр., одлука одељења Касационога Суда од 31. Децембра 1907. год. Бр. 1373г. („Кад отац одели своје синове, па са сиојим делом остане код једнога од њих, тим се актом између њега и тога сина не образује задруга, за што је између њих потребан писмени уговор, већ после његове, очеве смрти имају и они одељени синови према § 396. Грађ. Зак., право на наслеђе": Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 329.)[1].

По другим, пак, одлукама, уговор није ту потребан: сам чињат да је, по дебби, отац остао са неким синовима у заједници довољан је за образовање задруге између њега и њих. Такве су, н. пр., одлуке одељења Касационога Суда од 10. Септембра 1884. год., Бр. 3611. и од 5. Марта 1888. год., Бр. 826., као и одлука опште седнице Касационога Суда од 10. Јуна 1888. год., Бр. 1912. (Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 37.; Ст. Максимовић, *Нова Збирка*, I., стр. 20., II., стр. 49.). Ми смо се, на своме месту, изразили за оно другo мишљење, пошто § 507. Грађ. Зак. види задругу у свакој имовној и животној заједници међу сродницима, не питајући да ли су ти сродници у тој заједници по неком нарочитом уговору о задруги или по прећутном преставу.

Али, сам тај чињат што би између оца и његових синова било задруге не значи још да би се, на одељеног сина, имао, у случају смрти очеве, применити § 528. Грађ. Зак. Најпре да кажемо да односно онога што је отац са синовима, после образована задруге, приповно, сам пазар задруге не би могао ни у ком случају конкурисати са својом браћом у целом том приповку: тај приповак би се имао најпре, по §-у 517. Грађ. Зак., поделити између оца (његове масе) и његових синова-задругара, бар оних који су били пуноletни онда када се дотично имање приповило, па би само, у погледу онога што би, у том приповку, оцу припало, могао бити говора о праву наслеђа одељеног сина. Што се, пак, старине тиче, то јест онога што је отац, приликом деобе са синовима, за себе задржао био, тај би одељени син био на равној нози са браћом-задругарима, ако би му се, наравно, признало право наслеђа.

Јурисприденција судска је у том смислу, да су, у горњем случају, синови који су са оцем у задрузи прочи у наслеђу од одељеног сина, на основу §-а 528. Грађ. Зак.. Тако, по одлуци одељења Касационога Суда од 10. Септембра 1884. год., Бр. 3611., која нам је већ позната: „Кад нам отац одели своје синове у имању и за себе задржи један део који заруши с делом кога од својих пуноletних синова, на с њим живи у заједници и у том стању умре, онда ту постоји задруга између оца и онога сина, са којим је после у том стању живео, јер између њих не искључава ни један услов који се за задругу тражи, т. ј. крвно сродство, пуноletство задругара и заједнички живот (§§. 57. и 507. Грађ. Зак.), те је по §. 528. Грађ. Зак. тај син прочи од осталих у наслеђу" (Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 37.)[1] а по одлуци опште седнице Касационога Суда од 27. Априла 1907. год., Бр. 4060.: „Кад отац подели своје синове, па са сиојим делом остане код једнога од њих, онда се тим фактом између њих образује задруга, и тај је син, према § 528. Грађ. Зак., прочи у наследству од осталих" (Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 338.). Да напоследку и одлуку одељења Касационога Суда од 20. Октобра 1875. год., Бр. 4678., која, по *Забелешкама Др-а Николе Крстића*, гласи: „Отац једног сина оделио пре десет година. Тај син по смрти очиној хоће да дели нешто, за што вели да је при деоби оцу у део остало. Суд га одбија по начелима наслеђивања у задрузи" (Гојко Никетић, *По забелешкама Др. Николе Крстића изводе одлуке опште седнице и одељења Касационога Суда 1866.—1878. год.*, у Сиошеници Др-а Николе Крстића, коју је издала Српска Краљевска Академија Наука, 1908., Београд, стр. 342.).

[1] У истом су смислу и одлуке одељења Касационога Суда: од 16. Марта, 1907. год., Бр. 3397. (Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 328. и 329.); од 11. Децембра 1883. год., Бр. 10874. (Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 37.); од 1. Јуна 1904. год., Бр. 5130, и одлуке опште седнице Касационога Суда од 14. Августа 1901. год., Бр. 4319. (Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 37.); одлука одељења од 9. Јануара 1907. год., Бр. 243. („Та што се један син одвоји од оца, а отац остао у заједници са осталима, не мења, према §. 528. Грађ. Зак., одељених сина права на наслеђе, пошто с наслеђа на §. 121. Грађ. Зак. задруге између оца и синова може бити само кад је ових нарочито уговором конституисано, према чему одељени син ни ње сам и наследник свог оца, према §. 432. Грађ. Зак. према *заједничкој вези* између" Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 328.); В. и о. о. од 1. Фебруара 1904. год., Бр. 3784. — О. о. с. 11. Јуна, 1904. год. Бр. 5343.; Гојко Никетић, *op. cit.* стр. 328.) Ст. Максимовић, *Нова Збирка*, II. стр. 73. (одлука Опште седнице Касационога Суда од 17. Августа 1893. год. Бр. 3.).

[1] „Кад се отац подели са својим синовима, па са својим делом остане код једнога од њих, онда се тим актом између њих образује задруга, и у наследству прочи је тај син, као задругар, од осталих синова, јер ни §§. 57. и 507. Грађ. Зак. не искључују могућност постојања задруге између оца и сина. — О. о. с. марта 1898. год., Бр. 6114. — О. о. с. 10. јуна, 1898. год., Бр. 1912.": Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 37.

Међутим, ако што смо то и у својој напред наведеној књизици *„Задружно Право по Грађанском Законику Краљевине Србије“*, где смо говорили о условима потребним за постојање задруге, казали у једној примедби, таква јурисприденција није сигурна. Она ставаља једно страше задругу између она и синова а с друге стране, према њој, одојчиће сина, на, на основу §-а 528. Грађ. Зак., даје, у наслеђу оченом, пређнство задрузи, искључујући одојчиће сина, онако исто као да би то био на какав средник de cuius-a. Али овде треба имати у виду Закон од 28. Новембра 1859. год. [Зб. XII., стр. 96.], донесен „на предлог Малогоспођинске Скупштине Народне од 16. Септембра, 1859. год.“[1]) по коме ако онога задругара који је умро не остављају мушке деце ниже задругом искључена, већ она наслеђује део свог она у задружној имовини. И када је тако, онда се поставља питање: како може задруга да искључи, у горе предвиђеном случају, сина и не може њер? Као што видимо, судска јурисприденција код овога питања има против себе јако пригоноре, због чега ћемо се на њој мало ниже дуже задржати.

§. 528., дакле, неће се применити суда таме где нема задружнога односа. Ово се може десити и у случају да је де сина умро у задруги, само ако између њега и осталих лица у задрузи, задругара, није било задружнога односа. Такав је случај са женским лицима између којих и мушких задругара нема задружнога односа, и ако та лица живе у задруги. Отуда, ако би такво лице било учесник у задружној имовини, оно би било, у погледу задругара, обичан сменичар, што значи да се у случају смрти његове не би применио §. 528. вел. §. 527. Грађ. Зак. И. пр., Primus, који је у задруги са својом рођеном браћом, умре, остављајући као своју наследницу једну кћер, која убрзо такође после ова преминс, не удавши се. Primus има још једног рођеног брата изван задруге. Ко ће наследити умрлу девојку? Наследиће је сва њена најближа родбина, то јест сва рођена браћа њеног ота, односно сви њени рођени стричеви, не изузимајући ни ног одељитог стрица. Јер, девојка је умрла, нетћна, у задрузи, али ова сама није била задругар, тај однос између ње и њених стричева у задрузи није постојао да би они могли, осиновљењем се на § 528., тражити целу заоставштину своје сиионице. Када је, дакле, између умрле и њених стричева у задрузи исти правни однос као и између ње и њеног одељитог стрица, — а тај однос је иконосни а не задружни — онда стричеви у задрузи потпадају, у колико је реч о наслеђу њихове умрле синовице, под опште одредбе о наслеђу. Међутим било би друкчије да је Primus остављао неожењеног сина, који је, у том стању, умро: њега би наследили само стричеви у задрузи, искључујући стрица њиног задругара. Ово стога што би умрли син био задругар, као мушко лице, са својим стричевима.

И равнодушна је стварју малочашњем случају, да ли је део женскога детета био или не материјално одвојен од деснова осталих задругара. Ми смо већ видели, да може бити задруге и онда када се нијој, и материјално а не само интелектуално, делови појединих задругара. Шта овде смета постојању задруге то је карактер женскога детета, које, као женско лице, не може бити у задружном односу са мушкима, и у том погледу ништа не би био од помоћи сваки што и о женскога детета није одвојен. Исто је тако индиферентна, у овом погледу, и та околност што је женско дете у задружној кући: само бављење у задружној кући не прави једно лице задругарем, ако код њега нису испуњени и остали услови који се траже за задружни однос, а један од тих услова јесте и тај да дотично лице буде мушкога пола. Стога су погрешне оне одлуке судске које сматрају, вољда, да има задружног односа између мушких задругара и девојке, наследнице, која живи у задружној кући, дају и ту, у случају смрти те девојке, места применити §-а 528. Грађ. Зак., те оглашују задругу за наследника умрле девојке, искључујући матер њену, и ако би она била најближи сродник умрле. Тако, по одлуци одељења Касационога Суда од 7. Септембра 1877. год., Бр. 2436.: „И кад се за женско дете умрлог задругара поиште део имања, ако дети у задрузи умре, не наслеђује га мати њеног задруга“ [Гојко Ничетић, *op. cit.*, стр. 334.][2]).

Код Др-а Николе Кртинћа има једна одлука одељења Касационога Суда од 7. Новембра 1872. год., Бр. 3738. која је овако забележена: „Дете женско у задруги остало иза ота. Рашворедна пресуда изрекла колина му део приналз. Но оно умре не изашавши на задругс. Мати тражи да наследи по §. 402 Грађ. Зак. Касационни Суд нареће, да пема места наследству, кад се део детета није остављао и одељио, те је девојка остала у задруги, а у задругама матере, по §. 523. Грађ. Зак., немају право наследства“ (Гојко Ничетић — Др. Никола Кртинћ: *Изводне одлуке*, стр. 342.). Као што видимо, ни ове одлуке би напазило је, по Касационом Суду, за задружни однос женске наследнице и мушких задругара потребно да део наследнице није материјално потпаљен, тако да, ако би ово последње било, задруге између мушких и наследнице не би било. Међутим, ту своју јурисприденцију Касационни Суд је демантовао својим решењем од 7. Септембра 1877. год., Бр. 2436., горе наведеним, решење забележено и код П. Крстића (*op. cit.*, стр. 343.), по коме је наследница са мушкима у задрузи, и ако би њен део и материјално назначен био.

Правилнија је, према томе, одлука одељења Касационога Суда од 20. Априла 1884. год., Бр. 1425., по којој „Женско дете умрлог задругара, умрло у задрузи, наслеђује не задруга него њена сестра. Законодавно објашњење §. 523. Грађ. Зак. од 28. јуза 1849. год. Збр. 1147., изузима од тога наслеђа само матер, удовицу а не и сестру, а сем тога женско дете није ни могло бити задругар те да га задруга наследи“ [Гојко Ничетић, *op. cit.*, стр.]. Овде, дакле, Касационни Суд, што је сасвим закону сообразно, узима да не може бити задруге између женскога лица и мушких задругара, и ако би то лице имало удела у задружној имовини и у задружној њиној живој. Између њих може бити само однос сменичарства, због чега се ту неће, у случају наслеђа, применити §. 528. Грађ. Зак., већ прописи о наслеђу у иокосној кући, а на основу §-а 527. Грађ. Зак. Отуда је, у наведеној одлуци, Касационни Суд правилно решио да умрлу девојку неће наследити задруга већ њена сестра, која јој је, по сродству, била ближа од мушких лица у задрузи.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

§ 2. О иступима против наредаба власти.

Иступи против наредаба власти предвиђени су у таким 33. к. з. („О иступљењима због неиспуњености према полицијским наредбама“[1]) — §§ 327—328 з. Пошто су објекат сих иступа наредбе власти (код неких само полицијске, а код осталих и друге власти), биће се могу упознати у *природним делa против државе власти*.[2])

1. *Истуни неиспуњености наредбама власти* на § 327 к. з. — У овом §-у предвиђена су шест иступа: „Затворм од једнос до петнаест дана, неки се у § 327. да се назвн она]:

1, Кога полицијски чиновник или кмет или ко други у име власти позове, шта не би том позиву без довољно узрока одазвао“.

а) 1° *Радња* се састоји дакле под овог иступа у *неодазвању позиву власти*.

б) Позив власти треба отиграђно да она за предмет *предстанак* истој од стране онога, коме је позив упућен.[3]) Ако би

[1]) А. Ђорђевић, *op. cit.*, стр. 131.. Тај предлог дирова стр. 14., скупштинских протокола гласи: Усвојивши начелно одбор. Скупштина реши да се као неоправдана узиме она наредба у нашем Грађанском Законику, по којој у задруге женска лица, и кад нема мушке деце, наслеђују исте њих и да се поставља за увиредни закопо правило, да у свим оним случајима живу и женска деца право наслеђа на део имања свог ота, ко да ни се то нигде, у колико се састоји у земљама, не зна у натури, већ по прописи у новце“: Гојко Ничетић, *op. cit.*, стр. 326..

[1]) „Задругна жена између малолетног женског детета и задруге нема расположа теме што је за малодетно женско дете покојна жена као ова иза ње иза и дало остало у задрузи“. — О. с. 57, маја, 1877. год., бр. 1212“. Гојко Ничетић, *op. cit.*, стр. 334..

[1]) В. о сама кривичног *закона Живановић*. Посебни Део кн. II (§ 81 и сл.) и III (§§ 84—90).

[2]) Уп. *Цвејић* 813.

дакле позив имао за предмет друге што, несведоване истоме не би спадало овде.

(2) Под *влашћу* се разуме овде како полицијска („полицајна власт“) и општинска („кметска“) тако и свака друга државна власт („или ко други у име власти“), н. пр. суд, у колико за вођавање позиву друге коју власти не постоје специјални казнени закони.[1])

(3) Позив треба да је учињен у *име власти*, т. ј. потребно је, да орган државне власти, који позива, то чини као представник ове власти, а не као приватно лице. Да ли позив испуњује овај услов, фактично је питање.

(4) Позив треба нарочито да је дошао до знања ономе, коме је упућен. Не би дакле било довољно то, што би му позив био саопштен преко позива, које он није имао у руками, или што би му позив био предаљен на пратима за време његовог одсуства на место.

2° Да би несведоване позиву било *противправно*, потребно је нарочито да постоји правна дужност на следовање позиву ове власти, која позива.[2])

3° За појам овог кривичног дела потребан је један *специјалан услов инкриминације*, на име да позивни није позиву следовао *„без довољно узрока“*. Да ли су узроци несведована позиву довољни, фактично је питање.[3])

б) Овај је исход сврши, чим је протекао рок, који је у позиву одређен за представање власти. Ако се у позиву каже, да позвани има „одмах“ представи власти, фактично је питање, да ли је позвани „одмах“ представо.

в) *Кривац*. Ун. 1 и 3°.

4. Ко у нередовним каквим случајима или у време какве опасности и нужде, као што су пожара, преплављење воде и тим подобна, на позив полицајне власти или ког другог, који ту власт за ово време управљава, у помоћ дошао не би, а то би могао без особите опасности за свој живот или имање учинити.[4])

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *несведовању наредби полицијске власти, да се дође у нотеру за ајдучима, на страшу, патролу или у хајку на вредноснике дивљачи*.

(1) Наредба, којој се не следује, треба дакле да је издала од полицијске власти.

(2) Наредба треба да је дошла до знања ономе, коме је упућена. Ун. 1 и 1°.

2° Да би несведоване наредби било *противправно*, потребно је, да постоји правна дужност на следовање опасној наредби. Ун. 1 а 2°.

3° И за појам овог иступа потребно је, да позвани није наредби следовао *без довољно узрока* („и не да могао свој изостанак довољним узроцима оправдати“). Ова околност је дакле *специјалан услов инкриминације*. Ун. 1 а 3°.

б) Ун. 1 б односно питања, кад се има узети, да је овај иступ *свршен*.

в) *Кривац*. Ун. 1 в.

3. Који је одређен на каквим земаљски или општински посао, па без довољног узрока не дође или у место за себе намену не пошље, или дошавши неће да ради по дозволеној.

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *несведовању наредби власти, да се дође* на какав „земаљски“ или општински посао *одн. да се пошље замена или у дозвољеном року, ако се је позиву следовало*.

(1) Под „земаљским“ послом има се разумети посао за рачун државе, округа или среза.

(2) Наредба треба да је дошла до знања ономе, коме је упућена. Ун. 1 а 1° (4).

2° Да би несведоване наредби било противправно, потребно је, да је онакву наредбу издала власт за то надлежна, и да постоји правна дужност на следовање истој.

3° И овде је *специјалан услов инкриминације*, да позвани није позиву следовао *без довољног узрока*. Ун. 1 а 3°.

б) Ун. 1 б односне питања, кад се има узети, да је овај иступ *свршен*, као се ова радња састоји у несведовању позиву. Ако се пак радња састоји у непотпошању, он је свршен, кад позвани без разлога не ради.

в) *Кривац*. Ун. 1 в.

4. Ко у нередовним каквим случајима или у време какве опасности и нужде, као што су пожара, преплављење воде и тим подобна, на позив полицајне власти или ког другог, који ту власт за ово време управљава, у помоћ дошао не би, а то би могао без особите опасности за свој живот или имање учинити.[1])

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *несведовању наредби власти, да се дође у помоћ у каквом нередовном случају, каквој опасности или нужди*.

(1) Без значаја је, да ли се је нередовни случај десио једном или већем броју лица, физичким или правним.[2]) То исто важи и за опасност и нужду.[3])

(2) Без значаја је, да ли су нередовни случај, опасност или нужда проузроковани каквом људском делатношћу, од каве животиње или природне силе.[4])

(3) Без значаја је, које је *добро* нередовним нередовним случајем, одн. које је добро налазе у опасности или нужди.[5])

(4) *Нередовни случај је изненадан* догађај, којим је какво добро већ повређено и постоји опасност од даљег повређења. *Нужда* се разликује од нередовног случаја само тиме, што она не треба да буде *изненадан догађај*.[6]) О појму *опасности* в. Општи Део § 13 IV. Опасност се разликује од нередовног случаја тиме, што је потребно, да *повреда* још није наступила.

(5) Наредба треба да је дата од *полицијске власти* или од њеног *заступника* у конкретном нередовном случају, непосредној опасности или нужди.

(6) Позив у помоћ треба да је *личан*.[7]) Треба нарочито да је дошао до знања позванome.

(7) Полицајска власт има да одреди, каква је помоћ у конкретном случају потребна. Позвани није испуно своју дужност, кад није указао од полицијске власти одређену помоћ, већ неку другу, која је према његовом мишљењу потребна.[8]) Таво исто суд нема права да накнадно испитује, да ли је тражена помоћ била потребна и подобна да отклони опасност.[9])

(8) У време, кад се помоћ треба да укаже, нередовни случај, опасност или нужда треба још да трају, т. ј. потребно је да још постоји бојазан од повреде, одн. од даље повреде.

2° Да би неуказивање помоћи било *противправно*, потребно је, да је наредба дата од *месне надлежне* полицајске власти, т. ј. од оне, која према просторном положају угрожене ствари има да се стара за отклањање опасности.

(1) Могуће је нарочито, да су две или више полицајских власти надлежне.

(2) Наредбе овако надлежне полицајске власти обавезује сваког без разлике, који се бави у подручју дотичне власти, сталовао он ту или не.[10])

3° За појам овог иступа потребан је један *специјалан услов инкриминације*: *да је позвани помоћу овако следовати без особите опасности за свој живот или имање*.

(1) Довољна је дакле само опасност за живот или имовину.

(2) При испитивању, да ли је опасност за живот или имање особита, има се узети у обзир степен вероватноће да ће она наступити и величина штете, која прети имовини.[11]) Но оправдано је, да се при томе узме у обзир и предмет добра, од којег се хоће да отклони опасност признавањем у помоћ.[12])

---

[1]) Ун. *Пешић* 813.

[2]) В. *Живановић* Општи Део § 20 о томе, кад је вичињење (нпр. несведовање позиву) противправно.

[3]) „Јесу ли узроци довољни или не, вели Пешић [813], власт ће, која суди, оценити. Примера ради наводимо ово околности, које би ће као довољни узроци сматрати: сиру у кући; болест познатог или могућ од заразних болести, која му не дозвољава, да напусти свој стан; случај, који озбиљном штету њиову доноси, као што је н. пр. код нарочита позива у радно напарно доба, код нарочите куповине у дужну вакат, спровање на пут, општинарење дућана и т. д.; под сиљама: ако је позвао да тражи отсутну стоку, пруги уредне односе да као у кући, трећи уредно каже бољи дан да исто завори или у пољу среда и т. д.“

[4]) Ун. *Frank* § 360 № 10, 1 а, б и в.

[5]) Ун. *Frank* § 360 № 10, 1 а.

[6]) Ун. *Frank* § 360 № 10, 1 а. *Oldhausen* § 360 № 10, 6.

[7]) Према § 360 № 10 напомене, к. з. потребан је један опасност и нужди. В. *Frank* § 360 № 10, 1 б и в.

[8]) Ун. *Frank* § 360 № 10, 1 а и б. *Oppenhof* § 360 № 10, 11 а.

[9]) Овај иступ састоји се дакле у пропуштању пружене помоћи. § 360 № 10 напомене к. з., тако је реч о овом иступу, поимат је под именом „закорафа судског надзора“ („Aufsichtsparagraph“). Овакав пропуштања пољаштва се је при нас у примењеном закону о општинској полицији од 1741. год., односно је пропала и Code penal (art. 475 п. 12), а из овог у пруски Landrecht (§ 340). В. о овом *Berl. Kohler-Studien* I, 45, 53. Eb. *Kohler* Die Straftaere Hilfeverweigerung 1896. *North* Die Nothilfepflicht im deutschen Strafrecht 1906.

[10]) Тако *Frank* § 360 № 10, 1 в. *Oldhausen* § 360 № 10 6.

[11]) Према § 360 № 10 напомене, к. з. потребан је један опасност и нужди. В. *Frank* § 360 № 10, 1 б и в.

[12]) Ун. *Frank* § 360 № 10, 1 а и б. *Oppenhof* § 360 № 10, 11 а.

б) С обзиром на циљ позива по себи се разуме, да му се мора *одмах* следовати. Према томе овај иступ је свршен, чим се првом позиву није следовало.

в) *Кривац.* Ун. 1 в.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КРИВИЦЕ ОПШТИНСКИХ ЧАСНИКА ЗБОГ ПОВРЕДА ПРИВАТНИХ ПРАВА

(СВРШЕТАК)

Као што се види из овог случаја, који је по себи жалосан, јер није требао због овога ни да буде спора, у истом је било тешко правити разлику: да ли је дело учињено из зле намере или из нехата. Како истрага није изнела никакве податке по којима би се могло закључити да су оптужени из зле намере учинили неправду тужноцу приликом овог суђења, те је дело правилно квалификовано као дело из нехата по другом одељку § 127. каз. зак. из разлога који су изложени у пресуди првостен. суда.

б) кривица општинских часника за дело из § 122. каз. зак.

По овоме законском пропису казни се чиновник који своју власт злоупотреби, те кога незаконо принуди да што трпи или чини, или да не чини. Казна је новчано до сто талира или лишење звања. Ова се одредба примењује по § 132. каз. зак. и на општинске часнике. У кривице које се казне по овоме §-у долазе све оне злоупотребе власти које нису казуистички изложене у коме од других §§-а главе XI каз. зак. која садржи посебне инкриминације злочинства и преступа које изврше чиновници у званичној дужности.

За постојање дела из § 122. к. з. не тражи се да је оптужени злоупотребу власти за коју се оптужује учинио у своју корист, већ је довољно да је у опште учини. Радња мора бити таква да представља фрипантну незаконитост, из које се на први поглед може видети да је резултат зле намере, а не нехата или небрежења, услед које је какво лице нешто незаконито претрпело, или било принуђено да трпи, чини или не чини нешто што по закону није било дужно.

Према томе, главна карактеристика овога дела је принуда од стране чиновника да неко на своју штоту што учини, не учини или претрпи. Овакву исту одредбу садржи и пројекат новог каз. законика у своме § 321, само што изрично захтева да је услед ове злоупотребе власти чиновника ма какво право дотичног лица повређено или окрњено. (§ 321.: чиновник, који своје звање или положај злоупотреби те некога принуди „да нешто учини, или пропусти учинити, „или да нешто претрпи, чиме се ма какво његово право вређа или крњи, казниће се затвором до 1 године или новчано 1000.“)

Но, средства која су употребљена да какво лице нешто незаконито претрпи, не морају се састојати једино у некој физичној сили или претњи, те кад ова сила и претња не постоји, онда, не постоји ни поменуто кривично дело из § 122. каз. зак. Јуриспруденција Касационог Суда одлучује: да за постојање овога дела закон не тражи искључиво претњу или физичку силу, нити се то може извести из речи „чиновник који власт злоупотреби“, употребљених у § 122. каз. зак. већ ово злоупотребљење власти може бити и произвољним и незаконитим одлукама власти, којима такође неко може бити принуђен, да што неправедно трпи, чини или не чини, што свакојако има да буде предмет оцене суда. — (О. о. с. од 4. августа 1909. г. № 7428.). Пример који излажемо такође је у духу ове јуриспруденције.

Извесни часници општине Р. стављени су под суд и оптужени за то: „што су на дан 22. августа 1903. сви заједно ушли у механу општине Р. коју је под закуп држао муж тужиље Мирјане пок. Богосава Живановић, бив. механџија из Ратара, и из исте узели и однели све механске ствари и ствари тужитељке Мирјане, па по том тужиљу Мирјану и њеног мужа пок. Богосава, као потредне у плаћању пирије, из механе истерали, те тиме учинили кривично дело које предвиђа и казни § 195. каз. зак“.

Оптужени Иван, Марија и Милутин признају да су са осталим оптуженима однели тужитељкине ствари у општинску судницу из општинске кафане, али се бране да их нису разграбили и упропастили, већ да су те ствари биле пописате и однете у општинску судницу ради чувања, пошто ни тужитељка, ни њен муж пок. Богосав, кога је према решењу одбора општине Р. од 22. августа 1903. требао из ове механе истерати, — јер је ову механу готово порушио и упропастио, — нису хтели примити кад су им на чување понуђене. Налазе да су они били дужни извршити поменуто решење општинског одбора и спасти од даљег уништавања општинско добро — механу од стране закупца мужа тужиље Мирјане пок. Богосава, те према томе, да у њиховим поступцима не може бити кривичног дела. Бранноци оптужених наводили су да у радњи оптужених не стоји никакво кривично дело јер су оптужени тиме што су заштитили општинску имовину од упропшћивања, били у положају праведне нужне одбране, а оптужени Филип још и по томе што је он и су-сопственик ове механе.

Суд је нашао: „да у томе што су оптужени Димитрије, Иван и Милија по њиховом сопственом признању и осталим испеђеним околностима, као часници суда општине Р. на дан 22. августа 1903. отишли у општинску механу, коју је држао под закуп Богосав Живановић, бив. мех. из Р. из ње изнели Богосављеве ствари, и на тај начин њега принудили да предстане бити закупац ове механе, — стоји дело злоупотребе власти из § 122. у в. са § 132. каз. зак. а не дело самовлашћа из § 195. к. з. представљено тужбом државног тужноца, јер нема никаквих доказа да су они ово учинили у намери прибављања и удовлетворења ма каквог свог личног права.

Ово своје гледиште суд оснива још и на томе, што су оптужени, као општински часници, мимо решења начелника среза Јасеничког од 9. фебруара 1903. г. № 2665 које је поништило начелство окр. Смедоревског решењем својим од 4. марта 1903. г. № 1917. и препоручило начелнику рад у извесном правцу, а за које су они несумњиво знали, јер је донето на тужбу њихову, као заступника материјалних интереса општине, и осталих су-својинара ове механе, заједно са осталим одборницима донели решење о истом предмету од 22. августа 1903 г. и ово према закупцу Богосаву извршили, на начин напред изложени, — суд налази да је у моменту кад је полиц. власт узела на се да расправи спор између сопственика ове механе и њеног закупца, надлежност општинског суда и одбора, у овоме питању, према § 4. од. III и § 9. полиц. уредбе, престала, и да се сав доцнији рад оптужених има квалификовати не као вршење дужности, већ као злоупотреба власти, јер су свесно учинили нешто, на што по закону нису имали право.

И ако су сведоци утврдили да је закупац Богосав ову механу готово са свим упропастио, ипак то им није могло дати право да њега, Богосава, на представљени начин доводе у положај да трпи у погледу свога закупног права и тиме га принуде да напусти закупно добро, једно с тога, што је, као што је већ речено, полицијска власт узела у поступак тужбу заинтересованих против Богосава, да се он нагна да изиђе из закупног добра, друго, што су сопственици ове механе имали право на накнаду од закупца Богосава у колико би је он упропастио, — што су они као представници власти знали и морали знати.

Кривична одговорност оптужених доказује се њиховим признањем да су пописали и однели ствари закупца Богосава у општинску судницу и на тај начин приморали га да закупно добро напусти, признање које се слаже са испеђеним околностима. — § 225. кр. суд. пост.

Истакнута одбрана бранилаца оптужених да су они дело, ако оно у опште и постоји, учинили у праведној нужној одбрани имања општинског и осталих су-својинара истог, и да према томе они за исто не могу бити ни кажњени, суд налази, да не може опстати. Јер, поред других елемената, битних за појам праведне нужне одбране, потребно је још да напад на извесно добро непосредно предстоји или већ постоји. Свршени напад или напад који тек у будућности проти, не ствара стање праведне нужне одбране. Према овоме, пошто је давање закупца Богосава, према целокупном испеђењу, спадало у ред напада ове друге категорије, то оптужени и нису могли бити у стању праведне нужне одбране“.

Са ових разлога с погледом на олакшавне околности суд је пресудио: да се

оптужени казне свакн са по 15 дин. новчане казне, у корист држање касе, који ако не буду могли платити $^1/_2$ износа да буду по 3 дана у затвору; на издавање накнаде штете за ишете ствари и трошкове. Ову пресуду одобрио је и Апелациони Суд.

М. М. Станојевић.

ФРАНЦУСКИ КРИМИНАЛИСТИ О ПРОЈЕКТУ НАШЕГ КАЗНЕНОГ ЗАКОНИКА

Свака новина у области кривичног права данас се дочекује са живим интересом и ревносно претреса у свима научним круговима, јер су стварн ове природе од капиталне вредности за цео цивилизовани свет с обзиром на стално увећавање криминалитета у последње доба. Како пројекат нашег новог казненог законика представља, тако рећи, последњу етапу у развитку супременог кривичног права, то је сасвим природно што се и о њему до сада дискутовало у многим странама, стручним часописима. Да би се видело шта француски стручњаци мисле о овом нашем пројекту, доносимо овде у преводу реферат *А. Берт-а*, председника првостепеног суда, који је прочитан на једној од последњих седница удружења француских криминалиста (La Société générale de Prisons), и који гласи:

— Надам се, Господо, да ће Вас интересовати да упознате један од најновијих пројеката казнене реформе — пројект српског казненог законика — чији немачки и италијански преводи доцније ћу ја Вас данас ћемо познавати. Овај пројекат садржи у себи по нешто од нарађених нових казнених законика: немачког, аустријског и мађарског који су, као што Вам је познато, чисто реформаторска. И он је такав, и то у великом степену. Зна се да се може рећи, да је у нети мах и научно и практично дело, и да се испарпне општи а у исто доба и остварљим принципима свију криминалних школа. Инспирисан 1906. год. од нашег веома цењеног Јасеге Г. Весића, садашег српског министра у Паризу, који је тада био министар правде у својој земљи, он је дуго студирао и мекан. Његова данашња реализација израђена је од комисије, коју је 27. марта 1908. год. образовао министар правде г. Марко Трифковић. Комисију су састављали су: г. г. Марко Ђурчић, члан Касационог Суда, Мидутин Миљковић, судија, Божидар Марковић, професор кривичног права и Душан Суботић, секретар министарства. После рада од две године и четири месеца, претходни пројект био је публикован и 26. јуна 1910. год. званично подвргнут оцени једне шире комисије, која га је напоко преиспитала и дала му форму, у којој је сада поднет Скупштини. Има изгледа, да ће га законодавно тело усвојити без икаквих измена, те ће тако чинити част нашој којом назад прим, чијој вредности одајемо хвалу, и за кога имамо само признање, које сваком Француву инспиришу услуге учињене нашој отаџбини од јуначког ошишра из 1870. год. и витешког бранноца наше земље.

Пројект српског казненог законика формиран је на 416 параграфа или чланова, и подељен на два дела: прве обухвата опште принципе и мере које се имају применити на сва кривична дела, а друга специјалне одредбе за сваку поједину врсту закона.

Први део (§ 1 до 83) најинтересантнији је за нас због својих генералних одредаба. Он је подељен на ових 11 глава: 1. *опште одредбе*; 2. *казне и мере сигурности*: 3. *погодбе кажњивости*; 4. *покушај*; 5. *подстрекавање и помагање*; 6. *одмеравање казне*; 7. *ступај*; 8. *условна осуда*; 9. *застарелост*; 10. *приватна тужба*, и 11. *рехабилитација*.

Испитајмо оне главе редом које иду.

У § 3. формулисан је начелно принцип: *nullum crimen sine lege*. Овај исти параграф бележница овршилског свима одлишницима, које су уиете у казнено законодавство по извршењу кривичног дела, па чак и у онни случајевима кад би нова законодавна одредба ступила у важност по извршаву пресуде. То је дакле ретроактивитет благостии.

Параграфи 5 и 6 постављају принцип персоналитета казни за сваку законску повреду извршену у иностранству: не само да свака Србин може бити кажњен у Србији за ову повреду, већ и нора бити кажњен ако је она злочине природе.

Параграф 7, напротив, обухвата туђинца на српској територији који је противу Србина извршио (ван Србије) кривично дело важнино најмање затвором.

Параграф 8. односи се на туђинца, ухапшеног у Србији који би, на страној територији, извршио злочин кажњив робијом, према туђој држави, или према туђинцу, ако његова екстрадиција није тражена или је тражена па је одбијена, и ако извињење нареди министар правде.

Параграфи 9 и 10, у чије би детаље било дуго улазити, признају вредност страних пресуда, на чак и пресептивних мера, и ослобођавају сваке казне окривљеног који је издржао казну досуђену му од страног суда, или кога је овај суд ослободио. Ако дело, кажњиво у Србији, није кажњиво по законима земље у којој је извршено, истрага у Србији не може се водити без нарељења министра правде. И пресептивни притвор у иностранству, урачунаће се при одмеравању казне у Србији.

Параграф 12 регулише парламентарни, а параграф 13 дипломатски имунитет.

Следећи параграфи излагају уводним одредбама нашег казненог законика. Неналажићујући минималне законске повреде, иступе, српски пројект усваја француску доктрину ако злочине и преступе. Разлика између ових двеју категорија кривичних дела извршена је, као и у нашем законику, према величини казне: злочини су кривична дела која се кажњавају затвором већим од три месеца, или лишењем звања, као главном казном. Сва остала кривична дела преступи су. Ова разлика сачувала је, данас, на жалост, сву произвољност нашег разликовања кривичних дела и нема, него као и наша, карактер филозофски, на чак ни логички. Она, ипа више, овај карактер има у мањој мери, јер су наши злочини сва тешка кривична дела, која су у времену промуцивање нашег казненог законика имала нарочиту опасност, а наши иступи, бар у већини случајева, ненамерни су акти, док су преступи по новом српском казненом законику час незнатни казнени факти, као н. пр. неопатрежа штета, а час, опет, краће, кривична дела против нравствености, насиља, која законодавна произвољност пажљива тромесечним затвором.

После овога, у пројекту српском долази практично решење проблема урачунљивости и одговорности. Још и овде заступљени су дух и метода нашег казненог законика, а нарочито његова друге књиге. Слободна воља претпостављена се, изузев случаја душевног обољења. Параграф 46 готово је репродукција нашег чл. 64, кога средњо допуњује овим изразима: „Није кажњив онај, који у времену извршења дела није могао схватити природу и значај свога дела било услед болесног душевног растројства било услед безсвесности или услед умне неразвијености".

Тачна дефиниција забуде и дефиниција дата је у параграфима 44 и 45(?). Параграф 47 допушта судији да води рачуна о олнолисетима, а § 48(?) да има обзира према познаваљу закона које пропстиче из обичаја.

Малодетници су подељени у три категорије: они до 14 год. не подлеже никакној репресији; они од 14 до 17 закључно кажњавају се, као и у смислу чл. 67 нашег казненог законика, ако су радили с разбором. У противном случају, они се предају родитељима или старатељима. Деца напуштена или у моралној опасности упућују се у заводе за васпитање, у којима имају остати до пуноћа поправке, а најдаље до пунолетства (§§ 50 и 51). Осуђени малодетници затварају се у специјалне казнене заводе. Министар правде може их условно ослободити.

Казне општег права, које се досуђују малодетницима од 17 до 21 год. редуцирање су и у времену трајања и у строгости.

Параграф 52 прокламује начело нужне одбране и допушта судији да може убласити казну ако је жртва напада прекорачила границе ове одбране, а да сасвим поштеди од казне онога који је ове границе из страха прекорачио.

Параграф 53 допушта „стање нужде" за заштиту живота, слободе, имовине ради отклањања истовремене и неизбежне опасности ако учињена повреда није већа од опасности. У овом случају судија је у праву да блатне убласи казну.

(Свршиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

— Боље реци: шта ћемо ми добити ако се ти будеш држао добро? Франсоа је један глупак и платиће добро; он је већ извештен да ти недрнш и облачиш у Управа; има добро мишљење о теби и без сумње набројаће новац на прву шахтом.

— Ти мислиш да ће он дати новац?

— Мислим ја! мој пријатељу, не мари он за шест стотина долара као ни за једну пару. Ми ћемо узети свој део, то је главно, а после....

— Нек је срећно! али, ако се пљујти?

— Бам! Послаћемо га пек се издува; у осталом не брини се ти; ја ћу све удесити: само, ништа написмено, ти знаш пословицу: дела остају, а речи лете.

— Тако је, пас паје ветар носи; ништа написмено.

— Нека буде тако, човек је после у могућности да одриче. Гуниј ме уве тад за руку и стежући је настави: на оних стопа идем Франсе-у; ја ћу све правити као да смо уговорили састанак на вечерае у осам сати а ти-дођи у једанаест, као да си се тобож задржао. Ово поноћи он ће нам рећи да треба да идемо, ти се направи луд због тога, и Франсоа ће уграбити ту прилику да те замоли за дозволу, а после сте ће само доћи. Довиђења!

— Довиђења! одговорим му. Ми се раздвојисмо, али тек што бесмо окренули један другоме леђа, Гуниј се врати.

— Знаш шта? рече ми; мало написмено више вреди него реч, да дам ти мени написмено, иначе... Сапијајуће се наједнпут, са јако отворепим устима ни балансирање рукама изнад кадрме као да ју је хтео брисати, па онда допуни претњу повлачењем тела и набацивањем ногу, у којим покретима не беше ни мало смешнога.

— Добро, де, рокох му; нећеш ме завда прогутати. Дедиђемо, уговорили смо.

— *Шатровачка* реч?

— Да, буди спокојан.

Гуниј оде у Куртиј, куда је ишао доста често, а ја се вратим у Управу варошн и известим г. Хапрна о предлогу који ми је учинен, „Ја мислим да ви нисте пристали на то?“ рече г. Хапри. Казао сам му да писам ни најмање био вољан за то. Он ми то одобри и рече: „сад ћу вам показати да водим рачуна о вама“ и дигнув се уже на свог ормана једну кутију акта. „Видите да је пуна; то су све достане противу вас, а ја сам вас нпак употребљавао; то значи да не верујем вама“. Ове су достане биле дело инспектора и официра за одржање реда, који су ме на зависти оптуживали да стално крадем; то им је била стална песма, а то су говорили и крадљивца за које сам удесио да буду ухваћени на делу. Они су ме оптуживали као свога саучесника, али баш онда, кад са свију страна неповољне оптужбе утврђиваху моју присутност и учешће у делу, ја сам прекосно клеветању, презирао сам њихове покушаје, а њихове су се стреле разбијале о тучни зид истине, који, доказана мојим необоривим алибі или каквом другом немогућношћу, постајаше очевидном. И ако сам за шестнаест година оптужнпан свака дан писам ниједе био пређат суду: само један пут ме је испитивао г. Виљи исљедни судија. Тужба која ме је одвела и њему показивала је извесну вероватноћу, али довољно је било да ме само упита и све је пао: одних сам пуштен.

Тридесет друга глава.

Пошто су Кајре и Гуниј насели у својим покушајима да ме искористе, прибао је сад Корвет, да ако подлегнем. Једнога јутра требала су ми нека обавештења и одем пући свог агента, чија је жена такође била у служби полиције. Њихов ода суседна у стану и, ма да сам их познавао само на накољко свакидашњих послова, они се показаше толико љубазни дајући ми тражена обавештења, да сам их ја, као човек који уме живети са људима, са којима има посла, позвао да их частим, на ђашку вина у најближој крчми. Само Корвет приста и одосмо и наместнпма се у засебној соби.

Вино је биле особито: поцшемо једну чашу, на другу, на трећу. Засебна соба, три чаше вина, није требало ништа више па да се изазове повраћа. После једног сата нешто се чинило као да ми Корвет нпа нешто да поверн; најзад пошто се расположио рече ми: „Слушај, Видоче, ти си добар човек, али писи поверен са пријатељима; ми знамо добро да ти радиш, а ти се претвараш; да писи такав могли би имати добру зараду“.

Направио сам се да не разумем.

— Слушај, настави он; ти радиш, нпка ми нпшо не прича о томе, писам видео својим очима, али ја знам шта се збива. Ја ћу ти казати као брату, а после тога мислим да и ти нећеш имати шта више да крпеш. Истина је да је добро служити полицији, али се ту не зарађује пшпта: талер одс као да нпје ни бно. Ако хоћеш да чуваш тајну има два три посла, које ја одавно смерам, израдићемо их заједно; то нас неће спречити да углавнпно пријатељство.

— Шта? рекнем му, ти хоћеш да злоупотребим поверење које ми се поклања! То није поштено и ја та се заклињем да ако би се то сазнало, не би се нико устезао да те пошаље на дес три године у Бисетр.

— Ах, нсти се као и други! рече Корвет. Не иде тобн од руке да се правиш поштен! Ти поштен? ти! моли Бога ти; ваљда те не познајеу.

Рекао сам му да се чудим томе његовом говору и додао сам да сам уверен да је он тиме само хтео да ме проба или може бити да ме наведе на замку.

— На замку! узвикну он. Каква замка! Зар ја да тебн праним неприлике? Родиће бих пристао да робијам девет; треба бити дни будала на тако што претпостављати. Не радим ја тако, кад кажем нешто то је тачно: кад неће нема задњих намера; и за доказ да није тако пао што ти мислиш, ево, казаћу ти да ћу, не дочпнје него весерас, извршити једну крађу. Све сам спремно, изучени су опробани, ако хоћеш да пођеш са нпном пидећеш као се ја *сортирам*.

— Ја у то сумњам; или си ти луд, или би само хтео мене да ухваташ.

— Ја немам својства за то. (Подижући глас) али кажем ти да не радим сам. Шта ти треба више? Извршићу крађу са мојом женом,.. није то прва коју чиним, а од тебе зависи да буде последња.. Двојици је лакше изићи на крај, а ти је данас ред не виче те се. Ти нас причекај у касани на крају улице Табletерн; то је готово према куће где ћемо да *ћемимо* и чим нас видиш да пзиђемо пођи за нама; пшиђемо да продамо покрађу и ти ћеш добити свој део, а после, нећеш више сумњати у нас. Да ли ти је то дост?

У његовим речима било је такве неспроности да писам знао шта да о њему мислим. Да ли је он доиста тражио друга или је удешавао да ме упропасти. Ја сам још једнако сумњао, али и у једном и у другом случају његове су ми речи говориле да је он лупеж. Ако је истину рекао дужност ми је била да га продам правди; ако је напротив лагао у намери да ме наведе на криминално дело, да би ме могао оптужити, било је добро не терати до краја, ту да пласт види како је кушајући мене трајно време.

Покушао сам да га одвратим од намере о којој ми је говорио, али над сам видео да не поштпта, напрасно сам се као да пристајем.

„Добро, кажем му, уговорено је, ја примам твоју понуду“.

Одмах ме он загрли и уговорисмо састанак у четири сата код једног пиварв. Корвет оде кући, а ја чим је отишао нашим г. Алемену, полицајском комесару у улици Грбље Св. Николе, и известим га о крађи која ће се извршити довече; дао сам му у исто доба све потребно, који су му били потребни, те да усне ухватити крпнце на делу.

У уговорени час ја сам био на месту, Корвет и његова жена нису такође закашнили; поцшемо по коју и кад се они тако охрабрише одоше на „посао“. Мало после видео сам их уљубе у једну кућу у улици Хомери. Комесар је тако био спремно да их обоје ухвати у тренутку кад су натоварени плачком излазили на сокаке, коју су били обили. Овај тако интересантан пар би осуђен на десет година робије.

На суђењу Корвет и његова чиста друга наводили су да сам ја према њима играо улогу шаговарача. Извесно је да у моме држању није било ни сенке од онога што би се могло назвати провокација; у осталом, ја мислим да у крађи не може ни бити провокације. Један је човек поштен или није; ако је поштен никакав шаговарач не могу га навести да учини злочин; а ако није онда му недостаје само прилика, а очевидно је да ће со

ма указати пре или после. Пралина градња човека доводом. Зар праћењем не може постати убица? Нема сумње да је онај, који упропашћује какво слабо биће мучењем или му опасне напоре, да би спремио себи дивљачко задовољство што ће га предати џелату, достојнији презрења него ли сама разбојница. Али, кад је неко већ пропао, кад је се већ обезглавило као непријатељ људи, навести га на замку, намамити га пићем који је он желео, али које неће моји добити; дати му напад, да умирише мамаз на која треба да се ухвати, не значи ли то учинити другима истинску услугу? Овима који куђан овде не стпара кривођења ништа у њему. Тако је исто и са нападнутима на крађе, ова претходи делу, а дело долази неизбежно и кад-тад долази ће га извршити. Најважније је да се још у почетку без штете за личност предузме уништење ове готовости коју злочинац има; тако ће се стварно утврдити и друштво ће се једини задовољавати недељом сачувати од хиљаду других кривичних дела, чији би неповинат учинилац за дуго време може бити остао некажњен. Накратко, ја не сматрам да је ово бацити на земљу какав дроњак на који би плазила свој отров.

У једној великој варошн као што је Париз увек има покварених људи и чисто злочиначких типова, али ниједном од ових разбојника не пише то на челу и они су у стању да направе читаву злочиначку каријеру пре но што буду пропадени. Тад они постају кривци, али и тад треба их ухватити и убедити, то јест, треба их ухватити с руком у торби. Кад сам за ове људе довнао, било што су их њихове везе и њихово држање чинило сумњивим, било што су живели добро а извори њихових прихода нису били познати, ја сам им, да бих пресекао њихово злочинање, пружао торбу и, признајем, то сам радио без извора, без устезања. Крадљивци су људи којима је у природи да отимају туђе добро, готово исто као и курјаци што су прождрљиве животиње којима је у природи да нападају стада. Курјаци и овце не смеју се никако мешати, али ако су се курјаци обукли у овчије коже и ако чобанин види да су овце изузетане, да међу њима има курјака, зар би било погрешно, ради осујећења будућих напада, испитати крвожедност свих оних на које се сумња да уједају. Ако су Корвет и његова жена крали, они су лопови; с друге стране, ја их нисам ни најмање наводио, ја сам само пристајао на њихов предлог. Примећује ми се да сам их застрашавањем могао спречити да не изврше крађу коју су били намислили, али поступајте ви не значи поправити их; данас ће се уздржали а сутра ће извршити што друго, а навесно је да ме неби звали да их и од тога одвратим. Шта би било? Морална одговорност за злочин који би они извршили пала би сва на мене. — А ако је Корнет имао задатак да ме уједете у какав рђав посао под обећањем да ће његова Управник полиције ослободити после догађаја, зар ни моја лична безбедност није налагала да се чувам и да разбијем ударну какво оних који су је спремили тако и оних који хоће да је изврше; зато сам и онтужио Корвета квартовном комесару а не Управи полиције. На овај начин ако би се моја претпоставка утврдила, он се не би могао изћући од осуде.

(НАСТАВИЋЕМ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

I

М. С. Б. деловођа општине жагубичке, бив. ср. писар, упутио нам је ово питање:

„Кад истражна среска власт према коме лицу поведе кривичну истрагу и према добивеним околностима прибави потребне основе, да је то лице извршило казнено дело према коме се истрага води, па донесе и решење о притвору и то решење на основу § 131 крив. суд. поступка одобри и надлежан првостепени суд, онда да ли може иста истражна власт и после одобреног решења о притвору привина, својим другим решењем ослободити као невина, побијајући своје раније основе подозрења, или је дужна кривца на основу § 158 крив. суд. поступка спровести суду, па да исти суд при спровођу донесе своје решење, или ово урађа на претресу, пошто се доло тачно расветли".

На ово питање одговарамо:

Решења о притвору, која доносе истражне власти на основу § 131 кривич. суд. поступка, њиховпо не представљају завршни чин у истрагама по појединим казненим делима. Таква решења само су једна превентивна мера, којој је циљ, да се осигура правилан и потпун ток истраге. Зато се таква решења у највише случајева доносе баш у почетку истраге и у претходној истрази и то на основу прост, често пута и врло лабавог основа подозрења, који је прибављен против лица. Са таквим решењима, дакле, покрећеше се отпочињу истраге.

Како је, међутим, истражна власт дужна према § 51. крив. суд. поступка да својом истрагом потпуно прибере све доказе, који стоје и за и против окривљеног, то никако није искључена могућност, да истражна власт у току истраге прикупи не само основе, већ и доказе, који потпуно обесснажују раније основе, по којима је изнесено лице стављено у притвор. У таком случају истражна власт не само да има права, него је на основу § 29. крив. суд. поступка дужна прекинути отпочето испитивање према таквом лицу. У том случају није не мења стварта околност, што је раније решење о притвору одобрио и првостепени суд. Ово у толико пре, што и ново решење о прекалу истраге опет подлежи оцени тог истог суда, коме се ово пошље по службеној дужности. Онако поступање сасвим одговара и § 158. крив. суд. поступка, јер су по њем, §-у истражне власти дужно онтужавати суду само оне кривце, за које се нашло *довршеним истребењем*, да им је *кривица довољно доказана*. Према томе не треба спроводити суду оне кривце, за које се довршеном истребењем нашло да нема ни сумње ни подозрења да су криви, или ако је раније било сумње, ако је та сумња доцније обесснажена.

На сваки начин, дајући ово своје обавештење, ми мислимо, да се питачева реченица: „...побијајући своје раније основе подозрења..." односи на случај, који смо изнели, т. ј. да се то побијање раних основа подозрења вршило новим основима и доказима, који су доцније у току истраге прикупљени на корист окривљеног. Међутим, стварне стојати сасвим друкчије, ако је истражна власт у случају, на који мисли питач, без нових основа и доказа, који би нили у прилог окривљеног, доносила ново решење о прекиду истраге, побијајући холим увиђавношем своје раније основе, које је и надлежни суд већ оценио као довољне за отпочињање истраге и притвор. У таком случају истражна власт би чинила нешто, што по закону није смела чинити.

II

Д. Г. М. деловођа општине барбатовачке пита нас:

„Како ће се према чл. 174. зак. о општинама извршити редовни или избори општинских чланова у пруг недељу по Св. Сави 1913 године, кад због рата у општини нема већине правних гласова, нити пак има довољног броја одборника, који би могао по чл. 83 ном. закона пуноважно *треба половина и један више одборник* извршити избор председника и чланова бирачког одбора?"

На ово питање одговарамо питачу, да уредништво *Полицијског Гласника* даје одговоре само на она питања, где се ствар тиче тумачења извесних законских одредаба по појединим законима, које примењују наше власти у земљи. Тај случај није са горњим питањем, јер за признању моменутих чланова на законима о општинама нема ничега нејасног. За ту сполиност, што наређења на ном. одредаба због ванредних ратних прилика у земљи није могућно извршити, није потребно никакво тумачење, већ одлука надлежне надзорне власти. За то нема се дотичан општински суд са овим питањем обрати преко среског начелника Г. Министру Унутрашњих Дела.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

У одлукама општинским за које се по тач. 9. чл. 33. зак. општ. тражи одобрење Државног Савета морају се навести и разлози.

I

Збор седања сеза Г. Д. 17. јуна 1912 г. донео је одлуку да се изнесним лицима опросте суме које по пресуди првостепеног суда имају плаћати за извршену гороссчу у сеоској шуми.

Ову одлуку општински суд послао је на одобрење Државном Савету у смислу прописа тач. 9, чл. 33 закона о општинама.

Државни Савет није одобрио ову одлуку с тога, што се из ње не види какви су разлози руководили збор да донесе ову одлуку за опроштај наплате која је селу досуђена пресудом судовом.

Одлука од 14 новембра 1912. г. Бр. 7568.

II.

Збор општине М. К. од 10 јуна 1912. год. донео је одлуку да се извесно општинско земљиште изложи јавној продаји и отуда добијени новац употреби за оправку учитељских станова, па је та одлука у смислу прописа тач. 9. чл. 33. зак. о општинама послата Државном Савету на одобрење.

Државни Савет није одобрио ову одлуку, с тога, што се из ње не види:

1. колична потребног новца за оправку, о чему је требало претходно прибавити предрачун од стручног лица;

2. што се из одлуке не види величина земљишта које би се имало продати и начин на који би се продаја имала извршити; и

3. што се не види на шта би се употребио вишак новца ако се добије више него што за намеравану оправку треба.

Одлука од 14 новембра 1912 год. Бр. 7570.

Уживање општинских добара везано је са својином, и према томе путем изабраног суда могу се делити само она општинска добра која су својина општине. (чл. 9. зак. о општ.).

Пуномоћници села Г. и Д. Н. тражили су од среске власти састав изабраног суда ради деобе извесне шуме између та два села. и села Д.

Решењем својим од 30 фебруара 1912 год. Бр. 1938 среска власт одбила их је од овог тражења док претходно не подносу тапију судом потврђену или судску пресуду о својини.

Ово решење одобрило је окр. начелство решењем својим од 7 марта 1912 год. Бр. 2855. а решење начелства одобрио је Министар Унутрашњих Дела налажећи, да по чл. 9. зак. о општинама свако село има право да ужива одељено своја добра.

Против решења Министрова пуномоћници села Г. и Д. Н. изјавили су жалбу Државном Савету наводећи:

1. да је погрешно мишљење: да је за уживање неопходно потребна својина (§ 374. грађ. зак.);

2. да је право уживања стварно право, и као такво дељиво;

3. да власт с тога није требала да тражи доказе о својини, већ о заједници уживања;

4. да према тач. 4. чл. 8. зак. о шумама, до продаје комисије, докази о својини јесу наводи из књиге „Б", а да су такве доказе у форми надлежних уверења поднели, сем тога, да они имају и судску пресуду о заједници уживања.

Државни Савет нашао је, да је решење Министрово на закону основано.

Одлука од 14 новембра 1912 год. Бр. 7588.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КО ЈЕ ОВО?

Лице, чију слику износимо, ухапшено је као сумњиво у Крагујевцу без икаквих исправа. На саслушању изјавило је да се зове **Илија Зечевић**, родом из Ужица, да је до сада живело у Турској, где је као жито одведено у ропство.

Лични опис: стар 43 год., стаса средњег, очију жућкасто-зелених, косе сиве, бркова затворене боје, на потиљку ожиљке; са собом је одело пушку напилару и пиш туркеи са шареним жоржетом.

Депеша Начелника Среза Добричког бр. 19414.

Чедомир Ставрић, чиновник, одговара за извесно кривично дело.

Он је стар 28 год., средњег раста, плаа, са танким жутим брковима; од одела има за себе капут пепељасте боје, прслук и панталоне.

Акт Квартн Дорћолског Бр. 8119.

Непознати крадљивци извршили су 18. овог месеца крађу Персији ж. Јов. Димитријевића, изнесене из Велике Плане, и одузели: један златан женски сат, један златан кратки женски ланац за сат и остале трговачке картије.

Депеша Начелника Среза Орашког Бр. 18438.

Милан Варалић, бив. стретичар Срп. Држ. Железница, стављен је под суд и у притвор за дело нехотичног убиства и тешке те-

лесне повреде. Стар је 27 год., ближих података нема.

Акт Просветног Суда за варош Београд Бр. 28808.

ПОТЕРЕ

Филип Илић — Ђорђевић, родом из Турске, а станује у Мижковцима општини Д. Топличкој, извршио је двогубо убиство и покушај убиства са заклањем. Стар је 18 година, стаса висока, у опште плав, малих наусница, у сукненим панталонама, на глави има шајкачу

рибих; од особених знакова има: у левом оку белу мрљу и брадавицу величине кукурузног зрна на споју образа.

Ако би ко што знао о овом лицу моли се да о томе извести Антропометријско Одељење Одељење или Управу града Београда о позиву на акт Бр. 41027.

МАНГУП СТОКА

У атару општине печанске кољи се једна мангуп кобила, дивље доратасте, на челу шеваста, у леву задњу ногу пуштаста, висине 1·40 см., старе 8—9 година, жига нема.

Депеша Начелника Среза Колубарског Округа Београдског Бр. 15265.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа унапред, и то најмање за пола године, код свих полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у општ 12 динара годишње. Иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Константину Вукосављевићу, полицијском писару треће класе среза колубарског, окр. ваљевског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 25. новембра 1912. године, у Београду.

ОБЈАВА

Пошто је утврђено постојање холере у Цариграду и његовој околини, то на основу члана 10. Париско Конвенције и члана 1., 3., 4. и 33. закона о уређењу санитетске струке оглашавам Цариград и његову околину као заражене холером с тим, да се путницима и роби из Цариграда и његове околине дозвољава улазак у Србију само железницом преко Пирота и Ристовца.

Према путницима, њиховом пртљагу и роби из тих крајева примењиваће се од данас све мере, побројане у упутствима за сузбијање холере од 10 септембра 1910. године СБр. 10081.

Препоручује се путницима и грађанству, да оку наредбу приме к знању и по њој се управљају, а санитетско-полицијском особљу препоручује се брижљива и строга примена наредаба, имајући у виду одредбу додатка члану 16-ом тачки 13. закона о уређењу санит. струке.

СБр. 13471.

25. новембра 1912. год.
У Београду.

Министар
Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић с. р.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу септембру 1912. год.

Према извештајима испоставама окружних начелстава, Управе града Београда, градских и срески судова, у току месеца септембра тек. год. извршено је у Србији:

1. **Убистава**	23
2. **Детоубистава**	—
3. **Нехотичних убистава**	7
4. **Покушаја убистава**	23
5. **Разбојништава**	5
6. **Силовања**	3
7. **Тешких телесних повреда**	4
8. **Паљевина**	31
9. **Опасних крађа**	63
10. **Злонамерних оштећења туђих ствари**	7[1].

Од наложених дела пронађено је:

Убистава	20 или	86·9%
Детоубистава	— „	000·0%
Нехотичних убистава	7 „	100·0%
Покушаја убистава	23 „	100·0%
Разбојништава	5 „	100·0%
Силовања	3 „	100·0%
Тешких тел. повреда	4 „	100·0%
Паљевина	5 „	16·1%
Опасних крађа	28 „	44·4%
Злонамер. оштећења туђих ствари	3 „	42·7%

[1]) У месецу септембру прошле године биле су:

1. Убистава	25
2. Детоубистава	—
3. Нехотич. убистава	4
4. Покушаја убистава	37
5. Разбојништава	8
6. Силовања	2
7. Тешких телесн. повреда	8
8. Паљевина	61
9. Опасних крађа	84
10. Злонамерних оштеист. туђих ствари	5

Највећи број **убистава** извршен је **ватреним оружјем** (19), **оштрим оружјем** (3), **тупим оружјем** (1).

Узроци њихном извршењу леже: у **међусобној свађи** за 8 случајева, у **освети** за 4, у **нужној одбрани** за 3, у **користољубљу** за 3, у **ошгему незнатне важности** за 2, и за **три** случајева узроци су **непознати**.

Посматрана према местима у којима су извршена наложена убистава јављају се: у срезу грузничком 2 (1 непронађено), у срезу бањском 2, у срезу зајечарском 2 и по 1 у срезовима: посавском округа ваљевског, јабланичком, лесковачком, крагујевачком, лепеничком, бешничком, посавско-тамнавском, моравском округа жичког (непронађено), хомољ[illegible], млавском, зубећевском, бољевачком, [illegible]ничком, драгачевском, и у варошима: Крагујевцу (непронађено), Нишу и Шапцу.

Детоубиства није било.

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, неготинском, браничевском, расинском, млавском, добричком и у вароши Ваљеву.

Покушаји убистава извршени су: у срезу нишком 4, у срезу темнићском 3, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу расинском 2, у вароши Шапцу 2, у срезу ивањском 2, у вароши Београду 2 и по 1 у срезовима: ваљевском, тамнавском, крајинском, бањском, бољевачком и студеничком.

Сва ова дела извршена су **ножем** у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по 1 у срезовима: колубарском округа ваљевског, тамнавском, бањском, рамском и зајечарском.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: тамнавском, мачванском и у варошн Крагујевцу.

Тешке телесне повреде извршене су по 1 у срезовима: поцерском, мачванском, добричком и црногорском.

Пљачине су извршене: у срезу деспотовачком **5**, у срезу звишком **5**, у срезу зајечарском **3**, у срезу ваљевском **2**, у срезу сврљишком **2** (све пронађене), и по **1** у срезовима: трочанском, пасаинском округа ваљевског, крагујевачком, браничевачком, алексиначком, мланском, тиковском, оршком (пронађена), бољевачком, темочком, пригорском (пронађена), драгачевском (пронађена) и у варошима: Нишу и Београду.

Вредност свих ових пљачина износи око **8.500** динара.

Опасне крађе извршене су: у варошн Београду **8** (3 пронађене), у срезу мачванском **6** (4 пронађена), у варошн Крагујевцу **3** (1 пронађена), у срезу јадранском **3** (све пронађене), у срезу звишком **3** (све пронађене), у срезу драгачевском **3**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу мланском **2**, у срезу оршавом **2** (обе пронађене), у срезу зајечарском **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, тамнавском, мосуричком, лесковачком (пронађена), браничевачком, пеготинском, поцерском, рамалеском, алексиначком (пронађена), пиротском, ваљевском (пронађена), белопаланачком, азбуковачком (пронађена), раденом (пронађена), јасеновачком округа смедеревског, бољевачком (пронађена), темочком (пронађена), добричком (пронађена), врањском, пригорском, пожешком, студеничком (пронађена), грнавском и у варошима: Врању (пронађена), Ћуприји (пронађена), Нишу, Пироту и Смедереву.

Вредност свих ових крађа износи око **21.100** динара.

Злонамерних оштећења туђих ствари било је по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, колубарском округа ваљевског (пронађен), мосурачком (пронађен), деспотовачком (пронађен), нишком, звишком и у варошн Београду.

Вредност свих уништених ствари износи око **1.300** динара.

Поред изложених дела у тону месеци септембра ове године извршено је у Србији и **11 самоубистава** и то: у варошн Београду **3**, у срезу посаво-тамнавском **2** и по **1** у срезовима: левачком, нишком, белопаланачком, пожешком, јенчком и у варошн Ваљеву.

Највећи број самоубистава извршен је *ватреним оружјем* **5**, *вешањем* **4**, *дављењем у води* **1**, и *сечивом у прсима* **1**.

Узроци њиховом извршењу леже: у *душевном растројству* за **3** случаја, у *болести* за **3**, у *грижи савести* за **2**, и за **3** случаја узроци су *непознати*.

Покушаја самоубистава извршени су у варошн Београду **2** (ватро, тровањем, непознати) и у срезу моравском округа нишког **1** (ватрено, душевно растројство).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текућа број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Јавне телесне повреде	Пљачине	Опасне крађе	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—
2	„ јадрански	1	—	1	1	1	—	1	2	1	1	—	—
3	„ звишки	2	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—
4	„ крагујевачки	1	—	—	1	—	—	1	2	—	1	—	—
5	„ крушевачки	—	—	2	1	—	—	1	2	—	—	—	—
6	„ моравски	1	—	—	1	2	—	—	3	—	—	—	—
7	„ нишки	1	—	—	3	—	—	—	5	1	—	—	—
8	„ пиротски	1	—	—	1	—	—	—	2	1	1	1	—
9	„ подрински	—	—	—	—	1	2	—	2	—	1	—	—
10	„ подунавски	2	—	—	2	—	1	2	10	—	2	—	—
11	„ поморавски	5	—	1	2	1	—	4	9	1	3	—	—
12	„ руднички	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
13	„ смедеревски	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
14	„ топлички	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—
15	„ ужички	1	—	1	—	—	—	1	1	1	—	1	—
16	„ чачански	1	—	1	—	—	—	1	3	—	1	—	—
17	„ шабачки	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
18	Управа града Београда	—	—	—	2	—	—	1	2	1	1	2	2
	Свега:	23	—	7	23	5	3	4	31	63	7	11	3

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 5. новембра 1912. године АБр. 1431, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

И у опште, питања и тешкоће које подстичу законски прописи о условима потребним за постојање задруге добијају, када је реч о наслеђу, свој специјални значај. Ми смо се са тим питањима и тешкоћама већ упознали, у својој књижици: *Задружна Правда Краљевине Србије*, I., где је било речи о условима потребним за постојање задруге. Тако — да се задржимо само на овоме — питање о томе да ли братство (§. 148. Грађ. Зак.) може бити основ задружном односу истиче се овде по својој практичној важности: односу обратиними има задруге, приме-нивше се и ту §. 528. Грађ. Зак., иначе ис.)

у О братству А. Јовановић op. cit., стр. 114.) вели ово: „Братство, као задружни облик. — Други један назив нама прописно заједнице тако зване „обрашчавање“ или „братство“, такође је карактеристична црта нашег породичног живота. Братство су јако распрострла у Ваљевском округу. По материјалном обзиру братство је исто што и задруга само што је братство једна од главних елемената ове последње задруге, на ако врсте средства, пр. се обично обрађивају или експлоатишу као једна целина. На пример — сирочићима имовинске да поврати своју стање, састава своје имање са својим другом сирочетом и постану браћа. Често звуком чином прими кога у братство исо је исказала у толико и више рад за кога говори. Као је обрађивању земља основа материјалних интереса, то заседни уговори одређују врсто одношаје ове браће, и пратко буде определени и број радних братова. То је другом речу простa заједница“. Подсећамо на то да смо се ми, у горе наведеној књижици, изразили за могућност да братство може да буде основа задруге.

Г. А. Јовановић даље још у својој књизи о Истарском разводу општег задруге (стр. 115. и 116.) као примере „братства стварања добра“, по појединим крајевима Ваљевског Протезовског Суда. Ми ћемо од њих истаратн само једно, као рапрн. Тај уговор гласи овако:

„6. Августа 1834. године № 58.

„Уговор. С једне је домовницима свако једнако једно као и друге, само је једна жена Анина по смрти отца својега, дошла у кућу Петра Матића из Робаја себе за човека, а Петар опет правно је сина свога женом Симоном у моју кућу.

„Тога ради, напомињући ове браћа, узимам себи имепованог Симуна, које је у кућу моју дошао, као рођеног брата, и о њем потпуно као два брата буду ради и о њој радили. По коликоме ми, ако ће и дошли деца, истоји, бацили и најмања ним, као два рођена брата да једнако. Болеста ако зарашала ради, потарајући је и овојерушно братом код имена моја. У Мионици 1. Јануара 1835. + Живан Станишовић из Брајић оружжа ваљевског. Друга братства је од 19. Фебруара 1835. год. Бр. 27., и у њему је реч о опору и поравнању између два братства, Живе Радовића и Јанића Новаковића из Шарбана. Г. А. Јовановић додаје овоме: „Нарочито се односи утемељена овог ретка. На пример: Н. Н. имућни човек, прими у братство сиромашног сирчанта (у ваљевском округу обично Бошњака добогосећа) сам је решио све имање 300 динара. Уговора да прилагани након 10 година заједничког рада добије четврте део од свега имања. По новом времену братствани: Н. Н. умре, имање дође под част, а старовоја и удова односи привилеоване братственику сваки право на под једнак изговором (н. пр. иако да не рада жаво треба). Наши уговорчи на сему, мањином неповољни случај, ретко предвиде могуће повољније поправке правних уговора, и зато долазе настану заплете и спорења.

Тако исто, као што смо и раније казали, не постоји задружни однос међу очухом и пасторка, зато што очух и пасторак нису ни крвни ни грађански сродници, због чега ни ту не може бити, у случају наслеђивања заоставштине било очухове било пасторкове. примењен §. 528., већ прописи о наслеђивању заоставштине оних који су умрли у иностранству. У овом смислу је и решење од 22. Маја 1852. год. (36. VI., стр. 103.), код §. 528., у чијем трећем ставу стоји: „Следствено, у свакој овој заједници, где је само сиеса имала и живота, а између лица, која су је сачињавала, није постојала свеза сродства ни глаеу §. 507. Грађанског Законика, кад год наступи случај наслеђења имања из ње, сваки искључивају закони сродници свако посебно у заједници живинске лице, па дакле, ако би ово и пасторак било, и по томе су ту, као што је поничитељство правосудија по духу напедног §. 507. у представци својој од 3 Јулија прошле године Ав 4193. Совету предложило, по општим нарефбома наследства наложеним у IX. главп, члеста друге, законика грађанског поступити има".[1]) А quid у случају да таст женин отац узме сета у кућу, одредивши му известан део имања свога у својину? Ту има заједнице имања и живота, али има ли средства онаквог какво се тражи по §-у 507. Грађ. Зак. за задругу? Тако лице, тет, које уђе у кућу своме тасту зове се, вели А. Ђорђевић, приватно (Наследно Право, стр. 120.), У Ваљевском Округу уопште човека који дође, по венчању, жени, у њену кућу, зову *зет*: име мало погрдно и које се објашњава тиме што народ не цени много оне који оно чине, пошто је, код нас, правило да жена иде човеку у кућу, а не човек жени, правило које је основано на нормопима народних о потчињености жене пасарам мужа. Поступа противно тим нормопима онај који уђе жени у кућу јер та окол-ност, мисли се, доводи човека у зависан положај према жени, даје му у брачну подређен положај.[2]) Да ли, дакле, има задружног односа између пријетка и таста? Или, општије, има ли задружног односа између пријетка и крвних сродника женних, где долазе и њен отац, браћа итд., питање врло важно у случају наслеђа? Н. пр., пријетко умре и остави, иман кућу у коју је ушао, крвне сродниие, и. пр. рођену браћу. Ко ће пријетка наследити? Сродници његове жене, по §-у 528. Грађ. Зак., као је сасвим био у задрузи, иначе његова крвни сродници. Г. А. Ђорђевић изјашњава се овако: „По овоме, зет задругарев по њеви, и ако у задружној кући живи (тзв. *пријетко*, *шиje*, у смислу законш. задругар" (*Наследно Право*, стр. 120.), што значи да се, по Г-у Ђорђевићу, ту нево, у случају наслеђа, применити прописе §. 528. Грађ. Зак. И ми смо овога мишљења, пошто смо, раније, казали, на један генералан начин, да између сродника по тазбини, а онде смо у присуству таквога сродства, не постоји задруга, и ако би они испуњавали остале реквизите (заједница у имању и животу) који закон тражи за постојање задруге[1]).

Речи: „у задрузи" које се налазе у §. 528., треба, дакле, тако разумети да је свиа био у задружном односу са оним лицима која, познавајући се на §. 528., хоће да га наследе са искључењем сродника иаван задруге. Не треба напоследње изразе схватити тако као да је заиоседавац хтео задруги дати првенство у наслеђивању у погледу сваког лица које би умрло у задруги, т. ј. које би умрло у једној задружној кући. Ако би се тако §. 528. схватио, отишло би се до тога закључка, који се апсолутно не може примити, да би тај безначајни захтат: где је де сиіиз умро, да ли је умро у својој или некој другој иноксеној кући или је умро у некој кући задружној, меиао ред наслеђа. Тако, н. пр. Primus и Secundus, који су рођена браћа, живе у задрузи, а изван још два рођена брата, Tertius-а и Quartus-а, који, обојица, живе одвојто, као иноксени. Tertius је без деце и оболо. дође код Primus-а и Secundus-а рали него и лечења и ту умре, не остављајући тестамента којим би привилегисао Primus-а и Secundus-а. Вега ће конкурентно наследити као браћа у задрузи, тако и Quartius који је у иноксентиии. Ако би се, пак, изразп „у задрузи" у §. 528., тумачили буквално, тада би Primus и Secundus искључили из наслеђа Quartus-а без икаквога разлога.

Не само да се, у горњем случају, не би имао применити §. 528., већ, шта више, ако би се десило да један задругар оде из своје задруге, не одељивши се, у другу задругу, у којој има, такође, родбине, па, за време свога бављења, прокине ту, задруга одакле је он дошао и којој припада наследиле га пренесено, па и онда, ако му је задруга у којој је он умро била ближа по роду. Јер, у овој последњој задрузи он се је нашао *фактички*, *физички*, у времену своје смрти, али он ту није био *правно*, није био члан те задруге. Када је преминуо, он се, истина, није налазио у задрузи којој је припадао, али та околност ништа но мења његов правни однос у погледу те задруге: он је, и када је отишао из ње, остао и даље њен члан. То што се неки задругар не налази, датога момента, у задружној кући, не одузима му карактер задругара, нао што онет ни чакат да се једно лице бави у некој задрузи не даје му својство задругара, зако само оно нема удела у имаовини те задруге, па ма оно и било сродник чланова исте задруге: за постојање задруге, није довољан, као што знамо, заједнички живот и сродство, већ је још потребно и заједничко имање.

Да видимо сада, да ли је прописе §. 528., који привилегише задругу, апсолутан, т. ј. да ли задруга искључује сваког сродника изван задруге, без обзира на то: какав је то сродник?

Питање се постаиља односно мушко и женске деце de cuius-a. Ми ћемо овде говорити само о мушној деци, а о женској биће речи у нарочитој рубрици.

§. 528. Грађ. Зак. вели, нако што смо видели, „Но деца младожења, ако би за матером из задруге отишла, задржавају своје привештво и изван задруге". Кориснот овога прописа може се сасвим конгистирати. Јер, ако тај пропис мисли на случај да је удовица, но смрти свога супруга, задругу напустила, било да се је преудала, било да се је родбини својој братији, па је са собом одвела и своју мушку децу, он је био непотребан. Пошто се девојчица наслеђа врши у моменту смрти defunctus-a, то се тога момента одређују и утврђују наследна права наследника, тако да он та права не може више, без своја пристанка, изгубити. Сасвим је равподушна ствар где се је наследиот бавио у тренутку отварања наслеђа, као и то где се он сада налазе. Отуда, чим су деца мушка наследила своја оца у задрузи, јер су у кући задружној била нада им је отац умро, нимања дејства нема, на то њихова наследно право, та околност што су она, после смрти очеве, чају су заоставштину већ наследила, отишла за својом мајком из задруге. И због тога није законодавац имао никакве потребе, да нам каже за ће деца сачувати своју наслеђеннну и ако су за мајком отишла. Један задругар не губи свој део у задружном имању због тога што је задругу напустио. Исто, у случају одласка из задруге, он може

[1]) Видети, за овај случај, и једну одлуку која се налази у књиги Ст. Максимовића, Србиња и Косовинна Србији пре шесног закона. *Из прошле посмертвеног мемуарата* (Београдин, 1884.); она је из године 1837., забележена на стр. 5. и 6. исте књиге и гласи овако: „На правоснажне Малиће Паунове из Трнокча, да је прилично са њер Живану у кући са Јеремејр Јовановића пре 15 година, који радећи и живећи на истом тргиту за 15 година, и народа са Живином живећу прочо женско и два сина Стојанка и Стојадинка. По смрти Јеремејевој правили Живана другог жуика к себи у кућу Гашку Рашков с којом не сачињавајући Малић пребивали за неколико времена, па онда Живану Марјову прећи с њом у одвојено своје своју Марјову прећи с њом у одвојено своје своју Марјову прећи с њом у одвојено своје своју

изгубити, то је само дао у приновку и прикладу који су придошли по његовом одласку на задруге (§§. 511., решење од 7. Фебруара 1847. год., 35. IV., стр. 5., и 513., 517. Грађ. Зак.).

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

5. Ко не слуша кад кмет или полицијска власт заповеди да се не иде на какво опасно место".

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *неслушању наређби власти*, да се не иде *на какво опасно место*. Радња је према томе овде чињење: идење на опасно место, на које је забрањено да се иде.

[1] Наредба треба да је дата од *полицијске власти* или *кмета*.

[2] Наредба треба да је дошла до знања ономе, који је дошао на опасно место.

б) Овај иступ је свршен, чим се је дошло на опасно место.

в) *Кривац*. Уп. 1 в.

6. Онај, који је судом или полицајном влашћу осуђен да буде под полицајним надзором, ако поступи противно наредби полицијске власти, у смислу тачке а и б § 37 а надзор му[1].

а) Према § 37 а т. а и б. к. з., чијом остварењу служи ова тачка § 327 к. з., *прекр.*, осуђен на полицијски надзор, „за одређено му пресудом време не сме се удаљити никуда изван атара села или варошиа, у којој живи, без знања и одобрења надлежне полицајне власти" (т. а) и „мора бити ноћу од извесног до извесног времена, које му полицајна власт одреди, у свом обитаништу, или мора онде на пренођиште долазити, где му она одреди" (т. б). *Радња* се састоји према томе у удаљавању без одобрења полицијске власти (т. а) или у неиспуњавању наредби полицијске власти односно времена бављења ноћу у свом стану или односно места, где се ноћ има проводити.

б) *Кривац*. Уп. 1 в. Ко извршилац мора знати, да је осуђен на надзор полицијски.

II. *Иступ* на § *328 к. з. (повреда службених образа)*. — **„По предлазећи §-у, вели се у § 328, казниће се и ко свиње, поцепа или надраља полицајне или на какве друге власти наредбе и огласе, на какког садржаја они били, ли су рађи обнародовања јавно изложени, прилепљени или прикована".[2]**

1. *Радња* се састоји дакле у *скидању* или *повреди* („поцепа или задраља") *какве наредбе или огласа власти јавно изложених, прилепљених или прикованих*.

а) Без значаја је наравно, да ли је поцепана, одн. задрљана цела наредба одн. огласа или само један део.

б) Без значаја је садржина огласа или наредбе, што је нарочито наглашено у § 328 к. з. Према томе без значаја је, да ли је садржина законита или не, и да ли је власт у питању надлежна.

в) Наредба одн. оглас треба да су од власти изложени, прилепљени или прикивани. Према томе не спадају овде наредбе и огласи власти изложени, прилепљени или прикивани од ког приватног лица или од ког органа власти незнатнијим поводом.

г) Наредба и оглас су *изложени*, кад је појединцу или јавности приступачна само њихова *садржина*, а не и њихова *супстанција*. То је случај онда, кад су стављени у какве повезнице са стакленим вратима.

д) Наредба и оглас треба да су од власти *јавно изложени*, прикивани или прилепљени. Без обзира на место излагања и т. д. то ће бити онда, кад је њихова садржина приступачна свакоме са или без ограничења. Према томе не би спадали овде огласи и наредбе власти од не изложени у каквој приватној кући ради стављања печата до знања онима, који у тој кући станују.

2. Овај иступ је *свршен*, чим су наредба или оглас поцепани или задрљани, или ако су пре тога скинути, чим су скинути. Без значаја је, да ли је ово учињено с једним примерком наредбе или огласа изложеним, прикованим или прилепљеним или са више таквих примерака њихових. Пастојање више њих само једно прикивно је зло.[3]

3. *Кривац*. — Виност није потребна.

III. *Истуни* из § *328 к. з.* — У § 328 а к. з. предвиђена су два иступа:

1. *Недопуштена употреба српског грба* (§ 328 а ал. 1.). — Недопуштена употреба српског грба је *употреба српског грба самог за себе или уплетеног с другим нарочито или украсима као знака какве трговине или радње или на печату или иначе без одобрења Министра Унутрашњих Дела и поред опомене полицијске власти, да се арестане употребљавати*.

а) *Радња* се састоји у напеденој *употреби српског грба*.

б) Радња је *противправна* онда, кад се *упри без одобрења Министра Унутрашњих Дела*.

в) За појам овог иступа потребан је један специјалан услов *имплицитације: да је извршилац био једанпут опоменут од полицијске власти, да престане с употребом грба*; да је дакле и после ове опомене продужио употребу. По себи се разуме, да опомена треба да дође од надлежне полицијске власти.

г) *Кривац*. — Виност није потребна. Без значаја је, да ли је грб употребљен озбиљно или у шали, да ли у циљу какве обмане или не,[4]

д) *Казна*: — За овај иступ прописану су новчана казна до 25 талира или затвор до десет дана.

2. *Недопуштена употреба српске заставе* (§ 328 а ал. 2 к. з.). — Недопуштена употреба српске заставе је *српске заставе развијене на каквој згради или иначе без одобрења власти*.

а) *Радња* се састоји дакле у напеденој употреби српске заставе.

б) Радња је *противправна*, кад се врши *без одобрења надлежне полицијске власти*.

в) *Кривац*. — В. 1 г.

г) Казна. — В. 1 г.

§ 3. *Истуни против сигурности живота и здравља људи и домаћих животиња*.

I. У § 339 к. з. предвиђена су тридесет и четири иступа против сигурности живота и здравља (сеће, тела) људи и домаћих животиња. „Да се нашли, вели се у оном §-у, затвором од једнег до три дана:

1. „Ко мртваца без особеног допуштења кмета или полицајне власти пре двадесет и четири сата сахрани".

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *сахрани мртваца пре двадесет и четири часа*.

[1] Као *мртвац* се има сматрати свако мртво људско тело без обзира на то, што би поједини део тела недостајао. Мртвац је према томе и мртворођено дете,[5] али не неразвијени зачетак (*ватус*).

[2] Као сахрана се има наравно сматрати и спаљивање као и у опште закопавање.[6]

2° Да би радња била *противправна*, потребно је, да је извршена *без допуштења кмета или полицајне власти*[7].

[1] У шестима, где има полицијске власти, без значаја је, да ли је ово одобрење дато од кмета или од полицијске власти.[8] Овако се има узети с обзиром на то, што су у тим местима и општинска судови поред полицијске власти надлежни за иступ (§ 4 позиц. ур.)

[2] Без значаја је, који је разлог руководио власт, да одобри сахрану пре двадесет и четири сата, и да ли је тај разлог оправдан или не.

[3] Пошто се према чл. 9 т. 7 зак. о уређењу санитетске струке мртваци, пре него што се сахране, имају лекарски прегледати судја по варошима и варошицама, где има лекара, то би одобрење надлежне власти на сахрану пре 24 часа било ништавно, ако је сахрана извршена без лекарског прегледа. Али ће бо-

[1] Према изложеном Канд. Законику (§ 134) ово кривично дело је престуа против јавног поретка, спада дакле у групу кривичних дела против државне власти. За појам кривца захтева се поред урачунљиве и законом пазорп (радост да се проузроке последица). В. т. Liszt § 178, Frank. § 134, Oldshausen § 134.

[1] Уп. Binding 2 739.

[2] Уп. Binding 2 741.

[3] Уп. Binding 2 507, Oldshausen § 300 № 3, а.

[4] Уп. Frank § 168 I 1, Oldshausen. § 168 2. прот. Binding 1 184.

[5] Уп. Frank § 361 I 1.

[6] Прот. Цемаћ 1892, према коме је у овом случају потребно одобрење полицајне власти.

стојао свај иступ, кад се возар у наведеном року од 24 часа није налазио у дотичном месту, јер сахрана без возарског прегледа није противно наведеном законском пропису, ако је возар био одсутан (в. расније министра унутрашњих дела од 3. децембра 1881. год.[1])

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

2. **Ко у варошима по улици или преко ћуприје и у опште онуда, куда по више људи пролази, нагло на коњу или на колима трчи.“**

а) *Радња* се састоји давде у нагломе трчању на колима или коњу по варошким улицама, или мостовима и у опште на месту, „куда по више људи пролази“.

Без значаја је, каквом се спагом покреће кола, животињском, природном (н. пр. аутомобили) или људском. Не нагло вожење на велосипеду не би се могло овде подвести, пошто је законодавац употребио израз „кола“.[2] Тапође се не може овде подвести случај, кад људи нагло вуку кола, у којима се нико не вози.

1° Пошто се захтева нагло трчање на коњу, то се нагло трчање на којој другој животињи и нагло вођење коња не могу подвести овде.[3])

2° Нагло треба да се трчи на коњу или колима на месту, „куда по више људи пролази“.

(1) Без значаја је давде, где се такво место налази, и да ли је у време трчања заиста више људи пролазило тим местом.

(2) Да ли је место такво, да ту по „више“ људи пролази, фактично је питање, а законодавац узима, да су таква места у сваком случају варошки мостови и улице.

б) Могућ је идеалан стицај између овог иступа и убиства или телесне повреде.[4])

в) *Кривац.* Уп. 1 б. Код нагло трчања на колима има се сматрати као наприлаци не само кочијаш, већ и сопственик који се је у истим возио, кад се нагло трчало, ако није ништа употребио, да спречи нагло вожење.[5])

(наставиће се)

ФРАНЦУСКИ КРИМИНАЛИСТИ О ПРОЈЕКТУ НАШЕГ КАЗНЕНОГ ЗАКОНИКА

(свршетак)

Параграфи 55 и 56, који говоре о каквалању покушаја, базирани су на истом принципу као чл. 2 и 3 француског казненог законика. По општем правилу каквала се само покушај злочина, а покушај преступа само у оним случајевима који су специјално законом одређени.

Параграф 57, који се односи на *саучешће*, обухвата та само у облику *подстрекавања* и, држећи се исте разлике као и код покушаја, каквала подстрекавање на злочин истом казном као и сам извршени злочин, док казна за подстрекавање на преступ може бити мања од казне која се досуђује његовом извршиоцу.

Следеће одредбе говоре о *стицају* кажених законика и кривичних дела. Са овим одредбама завршује се прва глава пројекта.

Друга глава посвећена је *казнама и мерама сигурности*. Казне су двојаке: *главне и споредне*. У прве долазе: *смртна казна, робија, затвор, новчана казна и лишење права*. Нема ни помена о тешкој робији, заточењу, депортацији, изгнанству, грађанској деградацији на чак ни о одузимању појединих права за извесно време. Ово је једна велика упрошћеност. Казна робије, која може бити доживотна, замењује тешку робију, и то у толико боље, што је спојена са бољшевом усамљеношћу, која код доживотно осуђених траје три године, и са стални и тежим принудним радом.

Споредне су казне: *губитак грађанске части, губитак службе и забрана вршења или занята, конфискација извесних предмета, полицијски надзор, протеривање и објављивање пресуде.*

Условно ослобођење може се дати по надзиђању две трећине казне, а доживотно осуђеним по надзиђању двадесето годишње робије. Поменули смо већ, да о овом ослобођењу решава министар правде.

У казненим заводима, који су тапође стављени под врховну управу министарства правде, малолетници су одвојени од одраслих, доживотно осуђени и поправници од осталих осуђеника, а политички осуђеници од обичних осуђеника.

Пројект налаже судији да приликом одређивања новчане казне води рачуна о имовном стању осуђеног, да спроведавно *експирира* рок њеног плаћања (од 14 дана до 3 месеца), и да му допусти, ако томе има места, почесну исплату досуђене казне у року од године дана.

Ако је злочин или преступ извршен на корисголубља, судија може његовог извршиоца, поред робије или затвора, осудити и на новчану казну, која такође мора бити сразмерна његовом имовном стању.

Одлична је мера, која овлашћује суд да може, на рачун напнаде штете, пресудом досуђати општеном делу или дисциплинску новчану казну, на коју је учинилац осуђен, као и суму добивену од продаје конфискованих предмета.

Протеривање, које не може бити дуже од три године, резервисано је за случајеве у којима се нема отношења опасност од жртве или сведока.

Мере сигурности обухватају:

1. Затварање опасних појединаца у специјалне отаблисмане, или у специјална одељења казнених отаблисмана;

2. Упућивање, судским одлуком, у заводе за лечење неодговорних или полуодговорних лица. Време проведено у овим заводима урачунава се, на случај одлражења, у надржавље осуде;

3. Забрана улажења у продавнице пића, која се ирече-ано је дело извршено у пијаном стању. Забрана ова може трајати од три месеца до две године, по издржању казне, и

4. Конфисација оружја или других предмета, који би били опасни у притежању извесне личности. Ова конфисација могућна је и онда кад против ове личности није предузета никаква истрага.

Параграф 58 упућује судије у погледу избора и строгости казне: „Казна се учиниоцу одмерава — вели се у овом параграфу — према степену његове кривичне одговорности. При том ће се узети у обзир све околности, које утичу да казна буде већа или мања, нарочито злочиначка наклоност, која се огледа у извршеном делу, побуде са којих је дело извршено, циљ у коме је дело извршено, непосредни подстрек за извршење дела, личне и економске прилике учиниочеве, мера уплашености после извршеног дела, као и да ли се за исто није и да ли се трули да поправи наступење последице“.

Условна осуда, о којој говоре параграфи 70—74, инспирисана је Беранжеровим законом, али предложена организација у српском пројекту ужа, у многим тачкама, на италијанску организацију; омогућавање условно изречене осуде не врши се, правно, новом судом: о овом омогућавају суд треба да донесе одлуку „с обзиром на природу факта“. Одлагање казне може бити условљено накнадом штете, и у опште је знатно побољшање француског закона од 26. марта 1891. Ради веће предострожности, српски пројект оставиће судији мотиве за примену условне осуде: доба старости, раније живот и владање осуђеног, признање, признање под којима је дело извршено, надокнађивање штете жртви и т. д.

У колико нам је познато, за овај врлсни скуп дисноницију, које се односе на условну осуду, има се захвалити претходном раду Г. Воскића, српског министра у Паризу, који је 1906 год. израдио један пројект у овом смислу и поднео га Скупштини. Ономе отменом дипломати и одличном правнику припада, дакле, заслуга што је узео иницијативу за једну реформу, која чини част његовој земљи.

Први део садашњег пројекта завршује се одредбама о *застарелости, рехабилитацији* и *признатој тужби*, од које се може одустати све док пресгепена суд не изрече пресуду.

Други пли посебни део (§§ 84—416) подељен је у два одељка: један обухвата *злочине*, а други *преступе*. Бојим се, Господо, да ћу злоупотребити Вашу благонаклону пажњу ако анализирам 324 параграфа на које су ова секције подељене. Задовољићу се с тога, и поред свог теоријског и практичног интереса од једног одвакког анализирања, да одам пошту методи и логици класирања злочина и преступа, које је спроведене од

---

[1]) В. Полицијски Зборник 1376.

[2]) У § 346 т. 7 немачког к. з. вели се уместо „Ко се... сумпне брзо вози...“, за и овај случај сама кола. В. Frank II 346 II. Oldenstein § 346 Ж 7.

[3]) За разлику од § 366 т. 7 немачког к. з.

[4]) Уп. Oldenstein § 366 Ж 7 в.

[5]) Уп. Frank § 346 II.

нашег по прецизности дефиниција, но нарочитом страшљу да се обухвате најмогућнији правични случајеви и да се постави што правичнија сразмера између казни и извршених кривичних дела. Иначе сматрам за потребно да укажем на неколико веома средених појмова. У материји намераног убиства водило се рачуна, по нашем мишљењу до сада први пут, о убиству извршеном на захтев или молбу. У овом случају убица се кажњава свега са пет година робије — половином од минимума казне за убиство (§ 133). Ако се докаже да је убиство извршено из сажаљења према бедном стању убијеног, његов извршилац кажњава се затвором.

Друга новина: „Ко знајући да је полно заражен, пренесе обољубу и другога заразу или само изложи опасности заразе, казниће се затвором или новчано до 500 динара. Ако је заражено лице супруг, то ће се он казнити само по тужби другог супруга“ (§68).

Кажњава се и лекар који би својим нехатним лечењем нашкодио здрављу болесника кога лечи; казна је строжа ако би болесник услед овог нехатног лечења умро (§ 177). Робијом до пет година кажњава се и лекар који би, без пристанка болесниковог, употребио нов метод лечења, или неопробану хируршку операцију, па овај услед тога умре (исти параграф).

У материји *повреде части*, права притиче заштићена су: само увредљива критика кажњива је „ако се из форме израза или околности... може утврдити намера за вређање части наведеног лица. Објективна критика не подлеже никаквој казни“.

У материји *наразтености*, важније је законске уз обећање брака (§ 239). За малолетнице од 15 до 21 год. ово обећање напишо је; довољно је доказано законење. Ако је реч о малолетници испод 15 год., законење потпада под § 236, по коме се кажњава робијом до десет година свака похотљива акција са лицем испод 15 год.

У законима против *имовине* налазимо једну врло практичну одредбу — ону која се односи на покретне ствари, а која, поред осталог, обухвата и „енергије“, као што су пара и електрицитет (§ 259).

Преступи, т. ј. законске повреде које се кажњавају затвором највише до три месеца, обухватају:

1. *Проституцију*, која се кажњава максимумом ово казне или новчано до 500 динара (§ 383);

2. *Крађичка дела између господара и слуге, и обратно* (§§ 387—389). Ова дела, бришљиво прецизирана, кршење уговора, отказивање службе, рђава служба и т. д.) у осталим законодавствима само су повод за накнаду штете, и ми их у Француској називамо „*деликти — преступима*“, на које се само може применити чл. 1382 и ост. нашег грађанског законика.

У овој строгости огледа се један респект који Срби имају према обвезама као и према патронатној власти. Ове казнене диспозиције у потпуној су супротности са обичајима наше која их усваја. Има још наздан одредаба које показују чистоту и строгост обичаја. Тако се пажљива новчаном казном до 500 динара „ко од младожење узме новац или какву другу ствар на име откупне цене за девојку, којом ће овај да се жени“.

Посебни део пројекта потпуно је, дакле, сподвојен обичајима и потребама храброг српског народа, који је исто толико љубоморан на своју независност колико је горд због своје историјске улоге. Бољу похвалу од ове не можемо му дати.

Општи део, чији сам напредни дух већ похвалили, толико је противан, напротив, племенитим светским идејама да је перио отседало оних идеја. Остварујући жеље најбољих криминалиста, овај део може послужити као модел најреформнијим законодавцима, а нарочито оних земаља које су, као наша, допустиле да их претекну у реформи кривичног права.

Revue pénitentiaire et de Droit pénal, св. за јули — октобар 1912. год.

Превео с француског
Д. Ъ. Алимпић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Да сам у овој ствари ишао на препоруку то би било одлично средство за одбрану већине оптужених које сам ухватио на делу. Видеће се у глави, која за овом долази, да су их, да се послуже тим изговором, често наговарали моји испрашатељи. Прича о завери коју су сковали четири агента из моје бригаде: Итинг, Крестјен, Декостар, и Коко-Лајур, показаће на шта се своде најјаче оптужбе подигнуте против мене.

Нећу да понављам овде ово што сам рекао о политичким атентатима. Незадовољство опрандано тиме, одушевљење, огорчење, на час и нерсни занос, нису појава покварености, али они могу произвести неку престу тренутне заслепљености под утицајем који и најотменијег човека, најисправнијег грађанина може лако заблудети. Варљива разминљања, лукаве претпоставке или лажна сплетка, којој он не приписује конце, могу га одвести у пропаст. Узме га ђаво, попне га на какво брдо одакле му покаже земаљске кралевине, покаже му читав арсенал узбрканости, војске, топова, и народа, готових да се дигну противу угњетавања. Он га обмањује немогућношћу и неистинитошћу, он га поздравља као ослободиоца, и несрећник, чија самина узбрканља лута по уображеним ширинама, поверује најзад да је нашао осло нац и полузу да проокрене свет. Подбадан најгорим међу ђаволима он се усуђује да искаже свој сан; лакао има своје следбе, своје судије и лудило се свршава на гилотини. Такве је укратко историја патриота из 1816. године, које је скупио био сремски Шиљеп.[1] Али, вратимо се бригади сигурности.

Кад је установљена бригада сигурности, овлашћена за одржање реда и њихови људи, који су ме и иначе мрзели, почели су радити противу мене; они су ме мој рачун распростирали најмонструозније ствари: они су изменили овај наслов *Видокова банда*, који је био прилачен бригади сигурности; они су сшуда говорили да је бригада састављена из самих пуштених робијаша, бивших лупежа, намигнути да секу кесе и краду сатове. „Може ли се, говорили су они, допустити једном таквом човеку да се тако окружава? Не значи ли то оставити му на милост и немилост живоше и имања грађана?“ Други пут су ме упорећивали са шумским бауком. „Кад год устреднем он ће нас покрити, говорио је поштованом г. Иврије; шир он нема своје привилеговане? Те је страшно? У коме добу живимо ми? Нема више морала чак ни у полицији!“ Добри човек! и његов морал! Није њега морао онеспокојавао. Господа официри за одржање реда драговољно би нам опростили што смо били на робији, само кад би управник могао да не види да се мора рачунати на нас више него на њих увек, кад треба наћи какво кривично дело и ухватити кривца. Наша умешност и наше искуство наносили су им грдне штете код Управе, и кад су увидели да су им сва усиљавања да ме отпусте остала узалудна, промешали су начин; нису ме више нападали непосредно, него су нападали моје агенте, и сва средства нагледала су им добра само да их оправе код Управе. Ако се деси каква крађа било унутра у каквом позоришту, било сновља, одмах су подносили рапорте и чланове стражне бригаде означавали као учиниоце. Исто су тако радили кад је у Паризу био какав сајам. Где год официри за одржање реда нису пронуштили нађену од њих прељика а да не врше истраживање у бригади.... није се изгубила нађена мачка а да се није пребацивало бригади да ју је украла.

Кад ми је већ досадило ово стално оптуживање решим се да га прекинем. Да бих официре за одржање реда приморао да ћуте писам могао носећи руке мојим агентима, они су ми требали, али сам наредио агентима да убудуће стално носе рукавице од јелењеве коже и то једноставне, без ресаву, и обојио сам им, да ће при кога на улици срешем без рукавица одмах бити истеран.

Та је мера потпуно збунила противнике: нису могли од сад набацивати мојим агентима да раде у гомили. Господа официри, који су знала да рука која нпје потпуно гола није способна да ради, ућуташе се, знали су за пословицу: да мачак није добар ако с рукавицама хвата мишеве. — Изјутра на заповести казао сам агентима средство које сам намислио употребити те да престану све новине којима су биле изложени. „Господо,

[1] Полицајци који је био силовито заверу са преступницима Наполеоновим 1816. год. Пр.

рекао сам им; не верује се више у наше поштење, као што се не верује у чистост калуђера. И да бих разуверио неверније смисли сам да нема ништа природније, и у једном и у другом случају, него онеспособити удове који могу бити средство за грешење; жод вас, господо, то су руке. Знам ја да сте ви неспособни да њима учините какву злоупотребу, али да се узалуд сваки повод сумње ја захтевам да одсад њазните само са рукавицама".

Потребно је да којем да ову меру није захтевало владање мојих агената, пошто се нијелан од крадљиваца или робијаша, за све време док је био у бригади није осрамотио; неколико од њих повео су пали у пријеку, али то је било тек пошто су ја службе отпуштени. Због прошасти и због положаја ових људи ја сам на њима имао готово деспотску власт, јер да се одрже на дужности била је потребна гвоздена воља а још чврша одлучност. Мој ужлин на њих долазио је отуда што ме нису познавали пре уласка у полицију; истина, више њих видели су ме у Тирћани или Бистеру, али ја нисам никад био њихов садруг у пљачки и могао сам их увек позвати да наведу бар једно дело у коме сам учествовао, било с њима, било с ким другим.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

I

Суд општине драгошињачке упутио нам је ово питање:

„Драгошињачка школа као четворо-разредна народна школа отворена је 28. августа ове године.

Постављени наставник ове школе поднеси уверење о своме постављању 1. септембра ове године. Међутим, на дужност се јавио школском одбору тек 15. октобра, заједно положио 17. октобра, и рад у школи отпочео 1. новембра ове године.

Како ова школа нема прописан стан, то је школски одбор решио, да се учитељу издаје пуна квартирина за осебне школе од 30 дин. месечно и ако му је поред тога уступљено две собе и потребна послуга. Наставник није са овим задовољан, већ поред тога тражи, да му школски одбор набави и кухињске ствари као и поред за кување јела, а поред тога тражи пуну квартирину за стан и то од 1. септембра као дана постављења и ако школа није имала раније наставника, на ни овог новопостављеног све до 15. октобра.

Суд моли за обавештење:

1. Има ли наставник права на накнаду станарине и за оно време, кад школа није радила шти је он био у њој, а раније школа није ни постојала; и

2. Кад наставник добија пуну квартирину од 30 дин. месечно, имали права и по овом законском основу још и на стан који није прописан, набавку кухињских ствари, огрев, осветљење и послугу?"

На ово питање одговарамо:

Дотични наставник има према чл. 16 закона о народним школама права на пуну накнаду станарине, чим нема прописног стана у школској згради или школском дворишту или на даљини од 500 метара од школе. На то његово право ништа не утиче та околност, што се он јавио на дужност тек после месец и по дана, јер је право учитељско на станарину везано за његово давање учитељ дотичне школе, то према томе он има права на пуну квартирину почев од 1. септембра. Нема сумње, да је дотични учитељ за тих месец и по дана имао уредно одобрено осуство било због болести, било због других каких важних узрока, те му се због тога у овом случају не може одрицати право на квартирину онако исто, као што би он имао несумњива права на своју квартирину, да је за толико време уредно осуствовао у току школске године, пошто је у школи већ радио навесно време. Међутим, самим је природно, да он не би имао права на ту квартирину, ако је он допао премештајем из које друге школске општине, на је у тој општини за тих месец и по дана већ примио станарину, или је узимао у натури.

Што се, пак, тиче питања, да ли тај наставник поред пуне новчане станарине има права и на бесплатан непрописан стан, јасно је, да он тога права по закону нема. Али ако постоји одлука школског одбора у томе смислу, онда добра воља тога одбора заневиће законе. Нарочито би била за похвалу оваква одлука школског одбора, ако у селу не би било њиједног приступног стана за учитеља, јер у таквом случају, шта вреди учитељу стварина наколика она била, нарочито још ако је он оптерећен породицом.

По чл. 14 закона о народним школама учитељ има несумњива права на огрев и послугу. Сем тога, ако у дотичној школи заиме остају доба у подне у школи, онда школа мора имати и трансеријну и кујну **са потребним намештајем** и послугом (где нарочито делаза и шпорет). Ако деца зиме и поћевају у школи, онда мора бити још и собе за спавање, на нарочито осветљење. Али ако у тој школи и не остају деца преко зиме у школи, ни би имао посаветовао општину, да у доба, кад буде приступила зидању стана за учитеља, набави и шпорет и то по могућству озидан, јер би то била једна важна према школи, која би служила на част дотичној општини.

II

Суд општине торничке упутио нам је ово питање:

„Ова општина била је у саставу са општином оровичком све до 20. марта 1909. год., а тада су се села Торник и Савиновић одвојила и образовала за себе општину, али и сада сачињавају једну школску општину. Суд и одбор општине торничке донео је одлуку 22. јануара 1910. године, да подигне себи нову школу и ту је одлуку одобрала и власт среза забубоваčког.

Управитељ школе оровичке у 1910 г. доставио је овом суду буџет школе оровичке за 1910 год. са напоном, да се у буџет општине торничке унесе као прирез за издржавање школе, таво и прирез за грађење нове школе у Оровици. То исто тражио је и у 1911. год., али суд општине торничке ни за једну годину није у свој буџет унео суме предвиђене за издање нове школе у Оровици, већ само прирез за издржавање садашње школе. Оба ова буџета одобрила је надлежна власт.

Управитељ нов. школе и ове године доставио је овом суду школски буџет за 1912 годину, у коме је опет предвиђен и прирез за грађење школе у Оровици. Сем тога обратио се начелнику среза забубоваčког и код њега наделствовао набављење: да општина торничка у свој буџет за 1912 год. наименано унесе прирез за грађење школе у Оровици на школских буџета за 1910 и 1911 год. као и за ову годину и ако је ова општина приморана градити за себе школу. Суд и одбор општине торничке опет није унео у свој буџет за ову годину захтевани прирез за грађење школе у Оровици, већ само за редовно издржавање школе и над је тај буџет послат среском начелнику на разматрење, начелник је вратио нерасматрен буџет са наређењем: да се прирез за грађење школе у Оровици унесе.

Учитно се моли уредништво да обавештење:

1. Да ли је надлежан срески начелник наређивати, да се у општ. буџет унесе суме, чије је изостављање једном решено раније одобреним буџетима?

2. На основу чега би се унеле те суме у онегодишњи буџет, кад то дуговање не постоји у преписи дуговања и потраживања ове општине?

3. Може ли ова општина бити приморана, да свој прирез даје за грађење школе у Оровици, кад мора градити за себе школу, на коју је ишла у онегодишњем буџету унета извесна сума."

На ово питање одговарамо:

Ово питање суда општине торничке као и једно слично питање, које је основна школа оровичка упутила уредништву по истој ствари у прошлој години, показује или да окружни школски одбор не познаје своју дужности, или да је једна од двеју општина: торничка или оровичка самовољна, а нема ко да је унута на послушност и поштовање наредаба.

Ствар је сасвим проста. Општина торничка не може сама одлучивати о томе, да се може одвојити од досадашње своје школске општине и подићи засебну школу. Ту потребу за подизањем нове школе има да оцени окружни школски одбор, па да учини предлог Г. Министру просвете и црквених послова, те да он по праву, које му даје чл. 12, 13 и 15 закона о народним школама одобри подизање засебне школе. Ако општина торничка има такође одобрења и ако она у своју поступа по издатим наређењима

и упуствима за што скорије подизање своје школе, онда по закону њу нико не може натерати, да даје свој прирез за зидање туђе школе. Ако, пак, општинска торничка нема такође одбрења, онда је она дужна поступити по ном. захтеву среског начелника.

То, што је суд и одбор општинске торничке донео неку одлуку о подизању своје засебне школе, не чини још никакву основицу, на основу које би суд могао одбијати свој удео у зидању школе оровичке. Та одлука могла је бити донета баш само због тога, да се позивањем на њу одбија тражени прирез за зидање школе у Оровици, а да у суду општ. торничке нико озбиљно и не мисли на подизање своје школе.

Према овоме што смо до сада рекли на постављено питање, суд општинске торничке лако ће се определити, шта му ваља чинити у овоме случају.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Општинска и сеоска утрина не може се делити ни давати грађанима на уживање, сем случаја предвиђеним законом о насељавању.

Збор општине Ј., 1ог маја 1912. г. донео је одлуку: да се утрина села Ј. раздели пуноправним грађанима исте општине на уживање.

Ова одлука о деоби утрине потекла је по предлогу грађана дотичне општине у тежњи, да плаћању утринског пореза падне на поједине пуноправне грађане, а не на општину.

Државни Савет, коме је ова одлука у смислу чл. 33. зак. о општинама послата на одобрење, није исту одобрио са следећих разлога:

По чл. 12. зак. о непосред. порезу на утрински земљишта општине плаћају порез, па га распоређују и наплаћују од оних који своју стоку на општинским утринама пасу, и то према броју и врсти стоке.

Као што се види из ове законске одредбе, утрине служе искључиво за напашу стоке, и у погледу права уживања истоме законом не прави никакву разлику између грађана општинских. Из овога излази правни закључак: да је уживање општинских утрина колективно право свију грађана дотичне општине, и као такво не може се делити, у виду деоница, између грађана, јер као што се види из наведене законске одредбе: општине плаћају држави утрински порез, — дакле, општина стоји према држави одговорна за ову порезу, а општина је распоређује на поједине грађане, на којима лежи терет овог плаћања општини за уживање утрине према броју и врсти стоке.

У циљу одржања овог колективног права, чл. 86. тач. 13. зак. о општинама прописано је: да се вид и својство утрина не може изменити парцелисањем, већ морају увек служити ономе чему су првобитно намењене изузев нултинасања нетих по одобрењу Министра Народне Привреде.

Поделом утрине на уживање између грађана поједине општине, мења се вид и својство утрина, јер сваки може зидати грађевине свој део да ужива као за сходно нађе, а нарушава се и колективност у погледу права уживања општинских утрина за пасању стоке, чему су оне првобитно намењене.

Изузетак у погледу давања општинских утрина на уживање, законодавац чини искључиво у одељку 5. тач. 3. чл. 86. зак. о општинама према коме: давање општинских утрина на уживање може бити само сиротињи члановима, општине, и то на начин који прописује закон о насељавању од 3 јануара 1880. године, но то само по одобрењу Министра Народне Привреде.

Само, дакле, у овом изузетном случају, а под специјалним условима које наведени закон о насељавању прописује, може одбор општински извршити давање општинске утрине на уживање, иначе то не може да учини ни одбор ни збор општински, јер за то према напред изложеном нема законске основе.

Одлука од 20 новембра 1912. године Бр. 7672.

Два правилно расправљена питања по закону о механској уредби.

I

А. Т., из С. обратио се Министру Унутрашњих Дела за дозволу да механско право са његовог старог плаца, који се услед регулације варошн сече, без плаћате ново таксе, пренесе на плац који је докупио од остатка старог плаца, и на коме је подигао нову кафану. То је тражио с тога, што је део плаца који се регулацином сече општини приватноправно уступио, и што је ону кафану подигао на остатку старог и купљеног плаца.

Министар Унутрашњих Дела одбио га је од овога тражења, пошто је услед отуђења плаца ради регулације варошн престало кафанско право, и оно се не може односити и на докупљени плац, те је потребна нова дозвола у смислу § 8 додатка механског уредби, за коју је потребно и нову таксу платити.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је: да је решење Министрово на закону основано.

Одлука од 16. новембра 1912. год.

II

С. М. из К. обратио се Министру Унутрашњих Дела, да престаклајући како му је уверењем Министра Унутрашњих Дела од 29 јануара 1905 г. одобрено да може подићи кафану у варошн К. молио је, да ту кафану може сад подићи пошто раније није то учињено услед извршене регулације варошн.

Решењем својим од 25 маја 1912. П.Ж. 7470. Министар Унутрашњих Дела одбио га је од овога тражења, пошто се по § 9. додатка уредби о механама и кафанама добијеним правом изво користити у року од пола године, а он то није учинио, нити је продужење рока тражио те му је и право угашено. Према томе, за подизање кафане сад има да тражи ново право и да плати нову таксу.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је, да је решење Министрово правилно и на закону основано.

Одлука од 23 новембра 1912. године, Бр. 7689.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Младен Радосављевић, пратворених Начелства Округа Моравског, који је био под истрагом и у притвору због опасне крађе, побегао је непред еаровољима 24 прошлог меца. Родом је из Ровница, среза ресавског, има 20 год., средњег је раста, у опште плав, у оделу је сувишном.

Депеша Начелства Округа Моравског Бр. 14063.

Љубомир Крсте Мичето Вошинског, из Класотинца, умро је 150 дин. Светозару Стојановићу, бурекџији на Нишу, и побегао. Стар је 22 год., сиеђ, средњег стаса.

Акт Среског Суда за град Ниш Бр. 13451.

Младен Анђелковић — Ташковић, из Градца, среза полашничког, побегао је 18 прошл. из притвора среза полашничког, у коме је био због извршеног убиства. Стар је 18—20 год., црномањаст.

Депеша Начелника Среза Полашничког Бр. 10809.

Живота Миленковић, из Немишинића, и **Михаило Тановићевић**, из Богосавца, пратворених Крагујевачког Призетепског Суда, побегли су из притвора 16 прошлог меца. *Живота* је стар 23 год., средњег раста, округлих, црномањаст, по лицу има неколико шамака; Михаило има 19 год., високог је раста, плав.

Депеша Начелства Округа Крагујевачког Бр. 21727.

Милинко Алексић, из Врмбаја, који је у последње време служио у Крагујевцу, одговара за опасну крађу. Стар је 18 год., средњег раста, округлих ниша, косе рђе.

Акт Начелника Среза Моравичког Бр. 12327.

УХВАЋЕН

Јован Гркић, земан из Нересница, среза авалског, округа посавотимочког, који је решењем начелства округа крајинског од 11. јуна 1912 год. Бр. 9945 отказан за хајдука (а чији је оглас изашао у 23. броју „Полицијског Гласника" за ову годину), ухваћен је.

Депеша Начелства Округа Пожаревачког Бр. 14566.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Аламинић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државина и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Да би се горњем нарећењу нашла нека корисност, треба претпоставити да су мушка деца отишла на задругу са матером још за живота очевога. Ако сада, за време док су деца још изван задруге, отац умре, задруга се не може, да би, по §. 528. први став, искључила децу из наслеђа, познати на то, да су се деца, у моменту смрти њиховога оца, нашла изван задруге: деца ће ићи, а изузетно од нарећења става пропта §. 528., наследити своја оца.[1])

Само, питање је како се то може десити да, за живота очевога, његова малолетна мушка деца оду са матером изван задруге? Пре свега, удата жена напушта свог мужа, по правилу, само у случају развода брака или у случају одвојења живота (§. 102 Грађ. Зак.), у ком случају се жена обично права у своју родбину, одакле је и дошедена, ако јој је она још жива. Али, како разведена жена, или жена која је оплашћена на одвојен живот, може са собом одвести мушку децу? Овде ваља имати у виду §. 118. Грађ. Зак., који вели да ће, у случају брачне парнице између супруга, мушка деца до навршене четврте године а женска до навршене седме године остати код матере, ако се неће родитељи не би, у том погледу, другчије поравнали. [В. још и чл. 96. стан 5. Зак. о Црк. Властима од 27. Априла 1890. год., по коме су у духовни судови надлежни да решавају о томе код кога ће супруга деца становати за време трајања брачнога спора. В. још и последњи став истога члана и истога Закона]. Даље, на тај начин може се десити, да, и ако је отац жив, његова мушка деца буду са матером изван задруге (али то може бити, као што видесмо, само дотле док она не наврше четврту годину, јер, после тога, отац има право захтевати, од матере, њихов повратак у задругу. Разуме се мушка деца могу, и после тога рока, остати код матере по очевом пристанку или у случају §§-а 154. и 155. Грађ. Зак.).

Из којих разлога сада законодавац, у оваквом случају, оглашава мушку децу умрлога у задруги за наследнике? Г. А. Ђорђевић нам, а то, даје ово објашњење у своме *Наследном Праву*, штампаном у *Браничу* (свеска за Април, година 1904.). „Но, вели Г. Ђорђевић, као крајњи сродници умрлога задругара, који су још у *задрузи*, сматрају се:

„а) она *малолетна деца* кој раније умрлог задругара, која су за *својом мајком*, услед одласка њеног из *задруге* због *преудаје* или *повратка* у своју родитељску кућу, в. §. 525.), отишла, а нису још одељена од задруге §. 520.); и

„б) они *чланови* задруге, који живе *изван* задруге због *ропства* или *сужањства* (то јест због осуда на затвор или робију) или друге какве *подобне нужде*, и опасности или *службе отачаственог* (н. пр. у војсци);

„на с тога и једни и други задржавају, по тач. 3. §. 528. и даље своје *преимућство* на законско наслеђе умрлога задругара према осим крајњим сродницима њесовим, који живе изван задруге" (*Наследно Право по нашем Грађанском Законику, Браничу*, свеска за Април, 1904. год., стр. 202.). Ми не бисмо могли примити ово објашњење. Малолетни синови који су отишли са матером нису задругари нити се могу се сматрати као сродници који су још у задрузи", дакле као задругари оних са којима је ће сишо ово

[1]) Г. А. Ђорђевић (*Наследно Право*, стр. 128.), вели о томе ово: „*Малолетна деца* умрлога задругара, која су из задруге још отишла с матером — удовицом у родитељску кућу њину (§. 524.), *не губе* право наслеђа у задрузи, већ ти и даље задржавају, само што она нису сподобљена и за њихо наступила задругину кућу већ из потребе за материном негом и привремено док не посвасту (§ 528.)", из чега се може изволети да и Г. Ђорђевић претпоставља да су деца отишла из задружне куће по смрти очевој, тумачење које, као што смо то горе видели, није тачно. Да исказо још и ово: да законодавац није могао мислити на тај случај, види се и по §-у 515. Грађ. Зак., који допуњен и објашњен поповом од 7. Фебруара 1847. год. [об. IV., стр. 5.], вели да задругар не може заиграти пиће које је у задрузи њиво него што би из задруге отишао („Задругар, који је у задрузи пијући, но од задруге удаљен, својим трудом, или срећом и случајем што себе прибавио, нашао не мало имућства право за сместивчи део, који је као такође његова у задружном имању остао почем је ово његова права постојанност, па ни законодавац иже могао, нити је хтео, такога задругара лишити ове његове постојанности" — а, мало ње напомено решење). Законодавац овде не прави разлику између појединих сродника-задругара, што ће рећи да ће онај прво одвоси на све сроднике, па дакле, и на оне удаљене а тек пре ће се одвоси и на најближе сроднике који се могу пећи, а то су деца. На кала је тако, како је онда законодавац могао претпоставити да ће њихово пало, и пора сшитих привикања ворчуканих у §§-ма 15. и 16. Грађ. Зак. [*Read, Ib. Основне црте др. еле и односи у заје-*

ници грађанској] и §-у 511. Грађ. Зак., на памет да тери за ће деца мушка која ће, по смрти ова своја у задрузи умрлога, отишла са матером из задружне куће, изгубити оно што су од ова малолаша, изгубили ово што су од ова малолаша, изгубили ово што отишла, претпостала само случај матере-удовице (стр. 129.) — што, према нашим објашњењима, законодавац није могао ништа у виду — дотле се он у оној расправи: *Наследно Право по нашем Грађанском Законику*, штампаној у *Браничу*, изражава овако (свеска за Април, 1901. годин): „Но ако крајњи сродници умрлога задругара, који су још у задрузи, сматрају се:

„а) они *малолетна деца* кој раније умрлог задругара, која су за *својом мајком*, услед одласка њеног из *задруге* због *преудаје* или *повратка* у своју родитељску кућу, в. §. 525.), отишла, а нису још одељена од задруге §. 520.[?], што је такође, јер, мајке, рек, „повратак" може свакога и покретно да плаши да опиш-нога, услед развода брака или одвојења живота, родитељска (бољо повратак у њину одакле је дошдена), а то су случајева у којима одредба §. 528. о малолетну деци може добити своју примену; зашто, и ова деца (која *преудаје*) ту може да буде на своме месту, пошто се је лака, после развода, могла још за живота муштеловога повољо удати, па, потом, одвести малолетну децу у кућу другог мужа, а да тек после смрта тога њен први муж, отац те деца, умре. Међутим, кад се каже за су деца отишла са „матером - удовицом", онда то може да значи само то да су деца била још у задружној кући кад је отац умре.

у задружном односу, из простога разлога што они нису задругари ни онда када се налазе у задружној кући. Јер, као што знамо, сродство и заједнички живот и рад нису довољни за задружни однос него је, за то, потребна још и заједница у имању; а малолетни синови, за живота очевога, немају, по правилу, удела у задружној имовини. Они нису, као што смо то раније објаснили, власници ни онога што би им се, по §-у 517. Грађ. Зак., могло признати на име приноснна и прилога до њихове двадесет прве године: и то је очево. Ово нам, дан, показује, у исти час, и то да је законодавац добро урадио био што је овакву одредбу унео у §. 528. Грађ. Зак., јер, како по овом пропису сродници у задруги, то јест сродници - задругари, искључују сроднике изван задруге, то јест сродинке-незадругаре, то би, по том принципу, могли бити задругом искључени чак и малолетни синови, као незадругари, из наслеђа очевога, на баш и да су се, у моменту његове смрти, и десили у задружној кући. Само онда ако би малолетни синови, зато што би имали, такође, удела у задружној имовини, били задругари, не би могли они бити искључени на очеве заоставштине, случај који би, свакано, био редак. Нарочито је одредба §. 528. о малолетној деци била корисна до Закона од 28. Новембра 1859. године, којим је женској деци признато право наслеђа у задрузи: како су пре тога Закона, и сама женска деца била, као незадружна лица, искључена задругом, то, да није било ове одредбе о малолетној деци у §-у 528., исто би се тако поступало и са малолетним синовима који не би били задругари. После овога Закона, дан, та одредба §-а 528. нагубила је, разуме се, своју прак-тичну важност.

Пошто смо тако видели да је законодавац унео одредбу о наслеђивању малолетне деце у §. 528. зато да она не би, по правилу у овом истом параграфу постављеном, била лишена задругом очеве заоставштине, да покушамо сада објаснити: зашто је законодавац ове напустио то правило, §. 528. Грађ. Зак., по чијем пром стану сродство у задрузи искључује, код наслеђа, сродство изван задруге, па ма ово било и у ближем степену, појављује се као одступање од онога основног принципа у наследном праву, да се заоставштина прелаји најближем сродинку умрлога, принцип базиран на претпостављеној љубави de cuius-a наспрам тога најближег сродника. И та претпоставка је основана све дотле док ју умрли не би, својим противним наређењем (тестаментом односно уговором на случај смрти), оборио.

§. 528. прва стан чини одступање од реченога принципа у интересу одржања задруге: да ову онај сродник изван задруге не би подељно, он се искључује из наслеђа, те тако задруга, и после смрти de cuius-a, остаје у целости, неподељена. Осим тога, када један задругар зна да, у случају смрти његовога задругара, неће овога наследити његова родбина изван задруге, да ова неће моћи да са њим дели имовину на којој је он толико година са умрлим задругаром живео, ју обрађивао, чувао и унапређивао, задругар тај, велимо, пре ће остати у задрузи. Нема спора, да би се, да није одредбе првога става §-а 528., многе задруге растурале, када би који од задругара имао, изван задруге, блиске сродинка. Ово би се нарочито дешавало, ако тај задругар, по својим телесним или душевним особинама, не би био много способан за рад. §. 517., који међу задругаре, почињући од њихове најнеже петнаесте године, дели сав приход и прилод, не прави разлику између предних и нередних задругара, између способних и неспособних, због чега се, у задругама, врло често долази до непријатних резултата: и ако је, у увећању и унапређењу задружнога имања, извесган задругар, који се одликовао предношом и способношћу, имао много више заслуге него други задругари, опет ће он, у добн приноснна и прилода, бити раван са осталим задругарима, далеко мање предним или мање способним.

Једном речју, дакле, §. 528 имао је за циљ да задруге одржи, ма и по цену повреде правила да се наследи ред одређује према ближој или даљој крвној вези између defunctus-a и наследника. У остало, када приметимо да заједнички задружни живот не остаје без утицаја и на саму висину између задругара, тако да ће се већином десити да ће, из реченога разлога, сродник у задрузи бити мањије de cuius-y, и ако је он, можда, у даљем степену него неки сродник изван задруге који се је од њега, живећи одвојено, отворио.[1] Заједнички живот изазива, дакле, љубав међу онима који заједно живе, због чега §. 528. није, ни са ове тачке гледишта, погрешан.

Али, има извесних сродника које законодавац нарочито привилегише, тако да задругу ставља ноз њих. То су синови.[2] Љубав de cuius-a наспрам ових тонака је, да се не може никако задруга њима претпоставити, и ако се они, у времену отварања наслеђа, не би нашли у задрузи. Законодавац, у одступању, у корист задруга, од принципа да наслеђе иде најпре најближим сродницима, није могао отићи дотле да, за економске интересе, ма како они били важни, жртвује најјачу љубав, љубав родитеља наспрам њихових синова. Напослетку, да је законодавац поступио дручије, да је заиругу, и на рачун синова умрлога, привилегисао, цпљ који је он желео постићи §-ом 528. био би промашен: они задругари који имају мушке деце изван задруге делили би се за живота, као би онима сачували наслеђе. Хоћеш да заштитп задругу сувише, законодавац је у овом случају не само не би заштитио већ би, обрнуто, ишао против ње. Допао да у свачему, па и у заштити извесних институција, треба се задржати на наметној мери.[3]

То је разлог због кога, по нама, деца која су се, у моменту смрти свога родитеља, налаза изван задруге са матером, не губе, зато, право наслеђа већ на овога искључују остале, задружне, сродинке родитељеве, онако исто као када би, при отварању наслеђа, била у задружној кући.

Наравно да би се малолетни син, који би се, у времену смрти очеве, нашао са матером изван задружне куће, тим мање могао искључити задругом на наслеђа очевога, ако би он, због удела који би имао у задружним добрима, имао својства задругара: када се, у претпостављеном случају, из заоставштине очеве не искључује малолетник незадругар, како би се из ње могао искључити малолетник задругар? Јер тај факат што је малолетник-задругар отишао са матером изван задруге „из потребе за материном негом и привремено, док не подрасте[4], нпо што се изражава А. Ђорђевић /*Наслеђно Право*, стр. 129./, не лишава њега својства задругара: он, најпре, није задружну кућу својевољно напустио §. 513. Грађ. Зак.] нити је у напустно дефинитивно. У остатом, домицил малолетне деце је тамо где је и домицил очев, због чега малолетни син-задругар, и ако је отишао за матером, има свој домицил у задрузи, он се, законски, сматра да је ту.[5]

Када је овакав разлог наведене одредбе §-а 528. Грађ. Зак., онда њој треба дати најширн значај. Отуда: 1° Малолетни син, који је отишао за матером, имаће право наслеђа и онда ако је, у задружној кући, остало других синова, малолетних који за матером нису отишли, или пунолетних, па било да су они задругари било да не; у осталом Lex (§. 528.) non distinguit 2°. Малолетни син ће имати право на очеву заоставштину и онда ако је отишао за матером која је мужа напустила (данас, изван случаја развода брака или раздвојеног живота), било да се је она пратила кући на коју је доведена било да је отишла на другу страну; 3°. Малолетни син ће наследити оца и онда, ако би се, у тренутку смрти очеве, нашао изван задружне куће ма из каквога другог разлога, без обзира на то да ли му се разлог због кога није у задружној кући момента може ставити на терет или не.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1] В. у овом смислу и: Др. Чед. Марковић. *И деца изван задруге наслеђују она која је умрло у задруги* (штампано у *Архиву за Правне и Друштвене Науке*, св. од 25. Априла 1907. год., стр. 907.).

[2] Ово изводимо из §-а 31. прве стан Грађ. Суд поступка, где стоји: „За децу браћу, удовицу или за закону признату, палановљу је сва она, која је за ова наследила, баш ако би отац умро или не умео отишао“. Ово стоји што је опасно пропао, код решавања надлежности (рационе регионис), да за тужбу поднеси суду домицила туженога (actor sequitur forum rei), §. 18. Грађ. Суд. Пост., и што је домицил браће, удовице и пословобе деце тамо где је домицил очев.

[3] В. у овом смислу и Михаило Јовановић. *Наследивање у задрузи* (у *Архиву за Правне и Друштвене Науке*, св. од 25. Августа, 1906. год., стр. 58.).

[4] Ми говоримо само, од потомака, само о синовима, јер је за сва о њима реч: о осталим потомцима, а специално о кћерима, говорећемо мало нижа.

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

3. Ко у вароши, на сабирима или на вашару и у опште онде, где много људи има, непредострожно с оружјем поступа[a].

а) *Радња* се састоји дакле у *непредострожном поступању с оружјем на месту где много људи има.*

1° Под „оружјем“ се има разумети само оружје у техничном смислу те речи, дакле не н. пр. штапови.[b])

2° Поито је ово иступ против живота и тела, под „непредострожним поступањем“ има се разумети сваки поступак с оружјем, који је опасан за живот или опасност. т. ј. довољно је, да је оне опасности *могло* бити.

3° С оружјем се треба непредострожно да поступа на месту, „где много људи има“. Потребно је дакле, да на том месту заиста има много људи онда, кад се непредострожно поступа. Законодавац помиње нарочито као таква места сабире, вашаре и вароши. „У вароши“ односи се не само на варошка јавна места, већ и на варошка приватна места, где има више људи. Колико људи треба да се налази на једном месту, на да се може рећи, да их је „много“, фактично је питање.

б) Овај иступ може бити у идеалном стицају с убиством или телесном повредом. То ће бити случај онда, кад је непредострожним поступањем с оружјем неко убијен или телесно повређен.

в) *Кривац.* Уп. 1 б.

4. Ко улицом или на другом јавном месту, где људи има, коња води[c].

а) *Радња* се састоји дакле у *водењу коња на јавном месту „где људи има“.*

1° Јавна су места она, која су слободна за општи слобраћај и према томе публици приступачна.[d]) Законодавац помиње нарочито улице као јавна места.

(1) Без значаја је међутим, у чијој су својини та места, т. ј. да ли су она јавна у смислу приватног или административног права.[e]) Тако јавно је место Ливада, на којој се по одобрењу њеног сопственика држи народна игранка.

(2) Без значаја је такође, да ли је место стално или само привремено слободно за јавни слобраћај.[f])

2° Потребно је, да на јавном месту *заиста* има људи онда, кад је коњ вођен, пошто законодавац не вели само „на јавном месту“, већ додаје и „где људи има.“[g])

б) *Кривац.* Уп. 1 б.

5. Ко непод куће што приспонки или обеси, што људе повредити може, или на прозор или на кућу изгогод таве постави, што лако пасти и мимопролазеће повредити може[h].

а) *Радња* се састоји дакле:

1° у *приспављању или вешању чега пред*[i]) *кућом, што људе повредити може.*

Није дакле довољно то, што би нешто било пред кућом приспољено или обешено, већ треба да је оно тако учињено, да неко од пролазника може услед тога бити повређен, што је једно фактично питање. Тако ово би био случај, над би ко на зид приспонко какву греду тако, да она може пасти и ког пролазника повредити.

2° Или у *таквом стављању чега на прозор или кућу, да то може лако пасти и ког пролазника повредити.* Уп. 1°.

б) Овај иступ може бити у *идеалном стицају* с телесном повредом или убиством, што ће бити случај онда, над је но запета повређен или убијен.

в) *Кривац.* Уп. 1 б.

6 Ко на куће кроз прозор или врата што на улицу просте или избаци, што мимопролазеће повредити и попрљати може[k].

а) *Радња* се састоји дакле у *просипању или бацању чега на улицу на куће кроз прозор или врата, што пролазнике може повредити или попрљати.* Законодавац услед непажње вахтена дакле, да се нешто баци или просне на куће кроз прозор или врата, тако да се но би могло подвести под т. 5 случај, кад је што бачено или просуто на улицу преко куће ограде.[l])

б) Овај иступ може бити у идеалном стицају с телесном повредом, убиством или повредом ствари, што ће бити случај онда, кад је он повређен или убијен или кад је коме повређена навесна ствар.

в) *Кривац.* Уп. 1 б.

7. Ко у бунар, кладенац, реку или поток, откуда пријеани или општина воду пије што просне или баци, чим би се вода опоганила, или би тако стоку појио, као и онај, који би у текућој кроз село или вароп вода нечисте ствари квасно или пра'о тако, да се људи њом служити не могу[m].

а) *Радња* се састоји дакле:

1° У *бацању или просипању чега у бунар, кладенац, реку или поток, одакле пријеани или општина воду пију, чиме би се вода опоганила.* Овде спадају дакле само они бунари, кладенци, потоци и реке, из којих се вода пије од приједаница, т. ј. од већег, неодређеног броја лица или од целе општине.

2° У пијењу стоке на бунару, кладенцу, потоку или реци, одакле пријеани или општина воду пију.

3° Или у *квашењу или прању нечисте ствари у текућој кроз село или вароп води, тако да се услед тога људи не могу њоме служити.*

(1) Вода треба дакле да протиче кроз село или вароп.

(2) Без значаја је, у ком се правцу људи не могу водом служити услед квашења или прања нечисте ствари, да ли н. пр. за пијење, купање, прање итд.

(3) Без значаја је, за које се време људи не могу служити водом услед прања или квашења нечисте ствари.

б) *Кривац.* В. Уп. 1 б.

8. Ко на улицу онде, где се чистоћа нарочито, помоћу, дубре или на какву другу нечистоћу просно или баци, или такву пред туђом кућом или вратима или на другом јавном месту остави.“

а) *Радња* се састоји дакле у *просипању нечистоће на какво јавно место.*[n])

1° Нечистоћа је ово, што чини нечистим, без обзира на то, да ли се томе познаша гађење или не.

2° О томе шта се има разумети под „јавним местом“ в. горе 4 а 1°. Законодавац помиње нарочито:

(1) Улицу. Он додаје изричито после „на улицу“: „онде где се чистоћа изискује“, пошто се на сваком месту улице изискује чистоћа.

(2) Простор пред туђом кућом или вратима. Овде се разуме само простор, који је састављи део улице или јавног места, јер се после „пред туђом кућом или вратима“ вели: „или на другом јавном месту“. Према томе не би овде спадало случај, над би ко бацио нечистоћу у део кућног дворишта, који је пред кућом.

б) *Кривац.* Уп. 1 б.

9. Ко своју кућу, зградњу, дућан или радионицу нечисто држи, и на опомену полицајне власти или њеног службеника не почисти.“

а) 1° *Радња* се састоји у *неодржавању* чистоће у кући, дворишту, дућану или радионици. Овај иступ је дакле кривично дело нечињењем.

2° За појам овога иступа потребан је *један специјалан услов: криминалисте* да кућа, двориште, дућан или радионица нису почишћени *и поред опомене полицајске власти или њеног службеника.*

б) *Кривац.*

1° Извршилац је сопственик или онај који је закупац куће, дућана или радионице и у истима станује одн. ради.

2° Што се *имости* тиче, она није потребна. Уп. 1 б.

10. Ко пред својом кућом, дућаном или плацем ђубре и баре на опомену непуњено не да“.

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *неиспуњавању* ђубра и бара пред кућом, дућапом или плацем.

2° За појам овога иступа потребан је један *специјалан услов криминалисте*: да ђубра или баре нису испуњене *и поред опомене.* Опомена треба наравно и овде као и код претходног иступа да је дата од полицајске власти или њеног службеника.

б) *Кривац.*

1° *Извршилац* је сопственик или закупац, ако се је он уговором на то обавезао.

---

[a]) В. о томе Живановић Потобља Дес ин. I § 3. V 4 а.

[b]) Уп. *Frank* § 116 I 1, *Oehlmann* § 116, 2 а. *Binding*[2] 805.

[c]) Уп. *Frank* § 116 I 1, *Oehlmann* § 116, 2 а.

[d]) Тако *Frank* § 116 I 1, *Oehlmann* § 116, 2 а. Прот. *Oppenhoff* § 116, 4.

[e]) Према § 366 немачког н. з. ово се уместо на закључа, јер се вели само „на јавном месту“.

[f]) У закону се вели изричито „непок“. Уп. Џенш § 21. У § 57 немачког полицајског закона вели се „јавно“.

[g]) Џенш (321) одговара потпуно овде и овај случај.

[h]) „Под бачањем нечистоће, овде умесно Џенш (322) разуме се в... погашење на улицама.“

2° Што се експости тиче, она није потребна Уп. 1 б.

11. Ко се по особу каменом или другим чим опасним сиђа".

а) *Радња се састоји дакле у бацању на људско каменом или другим чим опасним.*

1° Без значаја је, на ноге одн. на што се баца каменом, и да ли је на погођен одн. да ли је шта погођено.

2° Под „другим чим опасним" разуме се предмети, којима се може неко лице или неки стварповредити.

б) Овој нетуи може бити у идеалном стицају с телесном повредом, убиством или повредом ствари.

в) *Кривац.* Уп. 1 б.

12. Ко каменье, дрва, или какву нечистоћу коме у кућу или авлију убаци".

а) 1° *Радња се састоји дакле у убацивању камења, дрва или какве нечистоће у нечију кућу или двориште.*

(1) Потребно је, да су бачени камен, дрво или нечистоћа запета пали у нечију кућу или двориште, у ком законодавац вели: у кућу... *убаци*".[1]

(2) О појму „нечистоће" в. 8 а 1°.

(3) Без значаја је, да ли је двориште ограђено или но.

2° Да би убацивање било *протиправно*, потребно је, да су камен, дрво или не чистоћа убачени у *туђу* кућу („Коме у кућу...").[2] Али би онде спадало и бацање у своју кућу, кад је она дата неком под закуп, пошто је бацање тада протиправно.

б) *Кривац.* Уп. 1 б.

(наставиће се)

ПРОНАЛАЖЕЊЕ КРИВАЦА ПОМОЋУ ОТИСАКА ПРСТИЈУ

D-r E. Locard

Доказ помоћу отисака прстију, без тешњега признаи од судова највећих држава, као н. пр. у Белгији, Данској, Швајцарској, Енглеској, Бразилији а нарочито у Аргентини, продире, истина полако и с тешкоћама, и у Француској. Потребно је, међутим, разликовати посве разноликне случајеве у примени дактилоскопске методе. Отисци прстију служе доиста, на првом месту, за уношавање повратника и класификацију картона о идентитету, али они исто тако могу послужити и за проналажење напрплаца злочина или преступа. Ако се на месту извршеног криминог дела нађу отиски прстију, могућно је идентификовати их са отисцима прстију осумњичених личности, и на овај начин пружити полицији или суду математички и необорим доказ о кривичној одговорности, или бар о присутству окривљеног на извршеном делу. Има, најзад, још једна врста операције, много интересантнија и ређа, која се састоји у проналажењу криваца, без икаквих индиканија и обавештења, искључиво помоћу отисака прстију.

Добро познат и сувда цатран пример ове врсте истраживања јесте онај у афери Шеферовој. Реч је о једном убиству које је извршено 17 октобра 1902 год. над службеником једног зубног лекара приликом крађе ствари из стана овог лекара. Испитујући место овог злочина г. Алфонс Бертилон констатовао је четири крвава отиска прста на једном стаклу. Он их је фотографисао и, после лупог и стрпљивог испитивања у колекцији својих картона, успео је да их идентификује са отисцима прстију повратника Шефера. Г. Бертилон је имао на расположењу отиске четири увастопна злочинчева прста: *палца, кажипрста, средњег и домаћег*, и то му је знатно олакшало посао. Може се већ замислити колики би то посао морао бити да је на месту извршеног злочина нађен само један отисак прста, и да је само на основу тога требало вршити истраживање у једној тако обилној колекцији картона као што је она париска, у којој су картони класификацирани само по антропометријским мерама и азбучном реду! Пример које напоменусмо, сем, дакле, сматрати као изузетан. Да би операција ока истраживања ове врсте постала тежња и давала добре резултате, потребна су два услова: 1. *да картони у колекцијама буду класификацирани по дактилоскопској методи*, и 2. *да се истраживање отиска прстију на месту извршеног криминог дела врши систематски, одмах чим је ово откривено, и пре него што би ко на овом месту шта дирао.*

При услов данас се готово свуда остварује, пошто су скоро сва одељења за идентификацију своје класификације по антропометријским мерама заменила једним од дактилоскопских система клађеним од дактилоскопских система клађеним од дактилоскопских система клађе

због злоупотребе поверења. Кад је фотографија ове лица показана једном суседу помао је он у њој иначицу која се пред извршење дела тушљала око обијене кућне. Било је шест отисака: палца и средњег прста леве руке, и палца, кажипрста, средњег и домалог прста десне руке.

II Афера Реко.

Ноћу између 15. и 16. маја 1911. год. разбијено је дућанче једног обућара у малом насељу „Арс“ (Лион). Крадљивци су разбили стакло на прозору и украли осам пари обуће и износили број потпетица од каучука. На разбијеном стаклету откривени су врло лепи отисци длана и прстију. О крадљивцима се ништа није знало, али је истраживањем у колекцији картона утврђено, да су нађени отисци идентични са отисцима прстију Франсоа Реко, који је био познат као пајдашија али не и као крадљивац. Претресом његовог стана нађени су покрадени предмети. Реко је признао кривицу и проказао саучесника. Суд га је условно осудио на годину дана затвора.

III Афера Лихрон.

Поводом краће извршене у апотеци „Лихрон“, у улици „Лантери“ (Лион), на бољалима који су крађивши додривала отворени су отисци прстију. Пошто о крадљивцима није било никаквих података, прибегло се истраживању у колекцији картона. На овај начин утврђено је, да су нађени отисци произлазили од Маријуса Лорана, старог 21 год., који је раније био осуђиван на три године затвора због краће. Истрагом је утврђено да Маријус није ноћно у своме стану оне ноћи над је ова краћа извршена, а извршеним претресом овог стана нађено је у њему оруће за обијање. После овога ухапшен је. Идентификација отисака потпуна је: од десног палца нађена су два отиска, а од ова средња прста и левог домалог ног један. Врло лепи отисак средњег прста протежавао је 51 карактеристичну тачку.

IV Афера у црквеној кући у Мончу.

Марта 20 год. 1911 непознати крадљивац обио је црквену кућу у Мончу и украо из ње суму од 2000 динара. Бежећи, узустао је један сребрн доњаз за кућне кање, на коме је нађен врло јасан отисак једног прста. Овај отисак директно је фотографисан. У одсуству података о персоналитету крадљивцевом, учињена су истраживања у колекцији картона, а овом приликом утврђено је, да нађени отисак произлази од левог прста Жана Марсела, рођеног 1862 год. у Лиону, који је пет пута био осуђиван због краће, железничког испада и ношења забрањеног оружја.

V Афера Легуе.

Поводом једно опасно праће у играли друштва „Зенит“, на једном парчету разбијеног мутног стакла нађена су четири отиска прста. Захваљујући истраживањима у колекцији картона утврђено је, да су ови отисци произлазили од Луја Легуа, који је био десет пута осуђиван због краће, телесних повреда, ношења забрањеног оружја и скитничења. Отисци су били врло лепи; прва три притежавали су по 20, 22 и 21 карактерну тачку, док је четврти био у облику лука. Ухапшен, Легуе је признао кривицу, а извршеним претресом његовог стана нађена је и попраћа. Јануара јесеница тек. год. суд га је осудио на две године затвора.

VI Афера у вили Шавани.

Марсељска сутенер Хенри Франсоа био је достављен лионској полицији сигурности као извршилац читаве серије опасних краћа. Нарочито је био осумњичен за једну опасну краћу, извршену у једној трговини с мирисима на дан 24 ов септембра 1911 год. Код њега је била нађена прилична сума новаца за коју није могао доказати од куда му. Претресом његовог стана нађене су ове ствари: једна мала њуњија, два длета, један нож у виду мача, три лажна кључа, један пун револвер и један женски пакет. Органи полицијско-техничке лабораторијума откривши су у покраденој парфимерији отиске прстију, али ови отисци нису произлазили од осумњиченог Хенрија. Пре ове краће била је, међутим, опљачкана вила Шавани, из које су однете ове ствари: један златан сат, једна игла за машну, један сребрн новчаник и један револвер. На прозорском стаклу и једној металној плочи нађени су отисци прстију за које је, истраживањем у колекцији картона, утврђено, да су произлазили од Хенрија. И поред овог несумњивог доказа, роњски поротни суд ослободио је окривљеног.

VII Афера Лафарг.

Ноћу између 21 и 22 јануара ове год. опљачкана је једна вила у Сен-Фону, у којој нико није становао. О крадљивцима није било никаквих података сем једне бутеље на коју су пили пиће, и на којој су се налазили врло јасни отисци прстију. Истраживањем у колекцији картона утврђено је, да су ови отисци произлазили од Жана Лафарга, рођеног 1881 год. који је раније био осуђиван због увреде агената. Лафарг је упоречку одрицао, али над му је објављено да су нађени његови отисци прстију, признао је да су га на ову праћу навели некакви Долорепци и Билон. Роњски поротни суд осудио га је на 2, а његове саучеснике на по $2^1/_2$ год. затвора.

* * *

Ово неколико примера, узетих из доста велике серије, показују шта полиција и суд могу очекивати од отиска прстију, под условом да располажу колекцијама картона класификованих по дактилоскопској методи, и организма способним за истраживање трагова. Сходна је ствар што се на овај начин могу проказанити само повратници, јер они су у ствари и главни. Може се, међутим, још нешто учинити. У Лиону постоје специјалне бригаде за надзирање улица, које узимају отиске од иначих скитница, за чије хапшење нема довољно основа, и шаљу их полицијско техничком лабораторијуму. На овај начин ми долазимо до оружја против будућих злочинаца пре него што су отпочели свој посао. Начин операције у цитираним примерима не представља никаквих тешкоћа и можда се свуда лако практиковати ако само услови буду једнаки. *Није довољно употребити отиске пристију само за утврђивање кривичне одговорности: они треба и могу да послуже још и за проналажење злочинаца, без икаквих других података, једино имајући у виду лабораторијума.*

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Већина мојих агената била су пуштени робијаши које сам ја лично поштао и послао на робију. Кад ми је потекла наша они су дошли да моле да их примим и ако сам занзано да су бистри ја сам их примао у службу. Примљени у бригаду они су се одмах понашали као и једном правцу: нису више крали; што се тиче осталога они су и даље били бића проклета и покварена, одани њеју, склони женскињу, а нарочито кокни; имали су на кокни губити читаву шесчину плату уместо да плате храну или продаја која им је давао одело. Зајуд сам се старао да им остаје што мање слободног времена, они су та увек имали довољно за пороке. Приморани да службе посвете осамнаест часова дневно, они су се инарили мање него кад би били плаћени а да не раде ништа, али ипак су с времена на време чинили дудорије и кад су оне биле јаките ја сам их праштао. Да бих могао да им не опраштам требало је да не знам ону пословицу, која каже, да је немогућно заустављати реку да не тече. Дотле, дакле су њихове погреше биле ситне, ја сам се ограничавао на пазну; често су те казне биле што и удараји мача по води, али тако исто врло често имале су и дејства. У осталом, сви ти агенти под мојом управом били су уверени да их стално надзирамо и нису се варали, јер сам имао своје шпијуне и преко њих сам знао све што агенти раде; и, противно рапирим обичају, ја их нисам никако губио на виду и свако огрешење о уредбу[1], која је прописивала дужности,

[1] Та уредба гласи:

Полицијска Управа. Уредба о специјалној бригади сигурности.

Чл. 1. Бригада сигурности дели се на четири чете. Свака старешина чете прима наредбе од шефа бригаде, а овај од шефа другог одељења Полицијске Управе, са којом ће оцитати свали дан и толико пута колико је потребно да се уједне личне и имовне безбедности. Шеф бригаде подноси извештаје свакога дутра и свиу које је имала бригада прошле ноћи, а свака старешина чете подноси засебне извештаје своме шефу.

Чл. 2. Агенти бригаде имају право и дужно да се сврше кривична дела: она ће хапсити, само на

било је одмах кажњено. За напредњачке је само су се они недисциплиновани људи, у свима приликама кад је служба захтевала, покоравали мојој вољи, чак и онда кад је то било опасно чинити. Никога другог, слободно смем рећи, нису тако слушали.

Заиавно сам да су између мојих агената они, који су свесрдно радили, постајали приличне грађани, а то је рећи да су напустајући стари начин живота узлазили у други и напредовали немењајући свој пут. Напротив они, који нису волели посао, били су неуредни, а последње тога биле су кобне. Ово сам нарочито запазио на покоме Десиланку, који је у моме бироу вршио дужност секретара.

Тај Десиланк био је млад човек, добро одгојен: имао је духа, састављао је лако, писао лепо, имао је још некоалико других особина, по којима би тре-

---

ућивања тако и у крчмама и другим сличним местима, крише која су побегли са робље или из затвора; пуштено робљење, које ни би носле поновило да им је дозвољено бавити се у Паризу; оне који су протерани из престонице у место рођења, где имају надзирати надзор моје полицијске агенте, сообраано приличном закону, па се буду без дозволе вратили у Париз; тако исто и оне који буду ухваћени на делу. Ове последње подиже у вашој полицијском комесару кома ће поднети извештај заиавно је личних узрокаа. У случају опасства ових досадиог чиновника, они ће их предавати надлежној страни и протеривбу из надзирањеа према показатељем страни, те да се утврди ноје стварно кога себе називаја. Агенти ће тиме исправивати прилике сами, те ни са каквом казненом проверо и у случају, да су лажно означили стан, известивши полицијског комесара, који ће утврдити крајњу сигурност. Агенти ће комесару такође означити сведоке који ће моћи бити саслушана и зато ће се увек старати да ни сазнају имена и станове.

3. Агенти ниједу предлагати страни само личности означене у проходном члану, а од страже ни моту одузети само по писмену налогу шеф бироа, коме ће увек подносити извештај, или ће изредно лично казати.

4. При хватању оптужених агенти ни моту ући унуте у приватне куће без решења и без полицијског комесара, осим ако би то биле куће окривљеника.

5. Агенти ће пак појединачно да би могли бољи извештавати личности које крстарју и често ће се налазити на најпосећенијим раскрсницама.

6. Поито су свештеног, лудаи и ученици и чувари тајне најстарије особине полицијске комате, то ће и само оригинално о њих бити пастројене казиено.

7. Забрањено је агентима да раде, било ноју било даиу, у мери другоме циљу до једино у самом циљу ако је одређено њихов шеф, сем изванредне потребе, о чему ће увек одмах поднети извештај.

8. Тако исто забрањено је агентима да узајно у пакоо и у друге даине радње, да тамо седе и живе са људи неповерљиом и другим сумљивим лицима да би их испитали. Ови, који би се одали пићу, ова која би одржавали тајно веза са краљевићима, или јавним женскињи, или ако би живели са њима биће сигурно казњени.

9. Поито доиао, при чему ироја друга варои, који човека повређују, то је агентима најстрожије забрањено до се ноој одају. Ово, иоје се тиче до на новца иградју, на на коме месту, биће одмах узети од дужности.

10. Агенти ће подносити своме шефу извештаје на пита су употребиле своје време.

11. Право прокарачење забрана, опначених у предњем члановима, биће каиненио напрасиавани двоструко пазле, а у неиоеном случају казна ће се удвојити, што ни искључује тиму казну која ју буде било места.

12. Шеф бригаде има нарочито пазити да се ова уредба поштује. На то ће тако исто пазити и старешине чета и подносиће ну извештаје сваиога дана о исправноу примљења наређења као и ових, које су они сами казивали агентима који су под њихоом командом.

бао да заузима врло лепо место у свету. За несрећу он је имао страст да краде, а поред тога био је и лен у највећем степену. Био је лопов са темпераментом крадљивца и мора се рећи да није имао ничега од онога што дају часност и марљивост. Зато што није био тачан и што је врло рђаво вршио своју дужност, често сам га грдио. „Ва се жалите на моју немарност", одговарао ми он; код вас човек би требао да је роб; вере ми ја нисам навикао на тако што".

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

I

Суд општине суводолске, актом од 10. XI. 912. Бр. 1162. пита:

„А. М., тежак овдашњи, отсекао је једно сухо дрво, дебело 20 см. а дугачко 3 метара, у ливади Ц. Ј-а и на истом месту наложио ватру због рђавог времена, да се са осталим чобалима огреје.

Суд је у недоумици, под који ће закон поднеста ову кривицу, јер она не долази под одредбу § 375, т. 3. казненог закона, пошто није учињена у забрану, а не спада ни у кривице из § 391 казненог закона, пошто није краља, већ гороссека. Тако исто не може бити ни кривица по закону о шумама, јер она није учињена у шуми.

Због тога се моли уредништво за одговор, како ће се и по ком закону кажњавати кривице те врсте, кад ко одсече онаково дрво у њиви, ливади, пашњацима и т. д."

На ово питање одговарамо:

Кривицу, о којој је реч, ако и све остале те врсте, ако нису карактер иступног поништаја, треба кажњавати по чл. 8 закона о унапређењу пољарства. Ако ли, пак, сличне кривице имају обележје иступне краће, онда их треба кажњавати по § 391. казненог закона.

Ближе пак обавештење о овом питању суд може наћи у лепом и опширном одговору, који је дат поводом једног сличног питања у 21 броју *Полицијског Гласника* од 5. VI. 911 године.

II

Т. В., из Ошљана, упутио нам је ова питања:

1.

„Код суда општине ошљанске постоја кривична тужба М. М. П-а против В. Ж-а, што га је В. спречио, да му отера стоку у општински обор. — По ком се §-у казненог закона казни ова кривица?

2.

Код истог суда постоја тужба општинског шумара против М. Т-а за накнаду штете — потрице у општ. забрану. Ова штета изгледа, да ће по процени изаћи водика, а у закону о шумама није предвиђено, до које је вредности надлежан општински суд за извиђај и осуду по шумским кривицама.

3.

Код истог суда постоје тужба М. Ј-а против Г. М-а за крађу једног јагњета у вредности 4 динара. Може ли општ. суд уз казну изрећи у исто време и полицијски надзор и ако може, да ли се може досудити полицијски надзор до године дана према § 4 полицијске уредбе?

4.

Кад ко чију стоку кривицом својом оскакати, до које вредности може судити општински суд? и

5.

Како ће поступити суд у случају, кад когод отера туђу стоку са паше, њиве и т. д. своју кући, на неко да је нада, нити дотера у општински обор, већ тражи накнаду, тврдећи, да је стоку затекао у штети?"

На ова питања одговарамо:

1.

По закону о чувању пољског имања постоје пољски чувари као заклети општински органи, којима је стављено у дужност, да хватају стоку у штети и да је дотоне у општински обор. Али чланом 20 ном. закона те је право признато и самим сопственицима добара и у том случају они се јављају у улози *законом поверених помоћника пољских чувара*. За то свако противстављање овакним сопственицима добара има се, према другом ставу § 93 казненог закона, казнити као противстављање учињено и према самом пољском чувару.

2.

Закон о шумама спада у најповрпније наше специјалне законе. Нарочито је он непотпун и нејасан у његовим одредбама о шумским кривицама. Он предвиђа појединна кривич. дела и казне и у одељку, који је назначен као „Опште одредбе" уз шумске кривице. Такав је баш случај са чланом 106 тога закона. Међутим у одељцима о појединим кривичним делима није предвиђена потрица и поништај горе. Први и други став члана 106 једини говоре о потрици шуме, али и то само за дрвета тамо означеног обима. Па и те две одредбе не предвиђају изрично казну за поништај, већ само накнаду вредности. Ова два става канна су да су због се могу применити на мање потрице, доношени иступне пресуде, којима се кривци осуђују само на плаћање тамо предвиђених напада. Али ако је потрица горе већих размера, те носи карактер злонамерног поништаја горе, никако се не сме узети, да се законодавац и за те случајеве задовољава само накнадом вредности. За те случајеве, на било да је у питању ситница гора из чл. 106 или крупнија из чл. 104, по нашем мишљењу важи одредба из чл. 121 закона о шумама, по којој се злочинства и преступи, који нису предвиђени у закону о шумама, кажњавају по одредбама општег казненог закона.

За то ми мислимо, да потрице горе на првог и другог става чл. 106 и чл. 104 закона о шумама, чим вредност поништене горе по процатуру, напримерно

по чл. 106 или 105, износе више од 150 динара (в. чл. 90. пом. закона, по коме је преступна шумска кривица она, која повлачи за собом казну већу од 150 динара), треба сматрати као преступна дела, кажњива по § 289 у вези са § 291 казненог закона. У том случају ваља таква дела упутити надлежној иследној власти на извиђај и даљи закони поступак.

3.

Према § 320 *а* и § 320 *б* државне полициске и општинске власти могу уз осуде за иступне крађе изрицати и полициски надзор, који не може бити дужи од године дана, ни краћи од 4. месеца. По § 4 *а* полициске уредбе општински суд и одбор има права стављати под полициски надзор до три месеца само лица, која су осуђивана због крађе или се сумња, да врше крађе или паљевине. Овај је надзор административне природе, што значи, да се он не изриче уз какву другу осуду, већ особено нарочитим образложеним решењем.

У случају, за који се пита уредништво, саветно би било не изрицати одмах највећу мору полицисног надзора, нарочито ако кривац први пут одговара за крађу. Под нарочитим околностима полициски надзор у опште се не мора ни изрећи, али га треба увек изрицати код повратника.

4.

Дело, о коме је реч, кажњава се иступно по § 375. тач. 7 казненог закона без обзира на вредност само ако је стока затечена у штети. Ако није тај случај, онда се осакаћење јавља као злонамерна повреда туђих ствари и тада се, опет без обзира на вредност, казни преступно по § 289 казненог закона.

5.

Према чл. 20 закона о чувању пољског имања сопственици имања у недостатку пољског чувара имају права потерати у штети затечену стоку, *али је морају дотерати у општински обор.* Ко не учини то, већ стоку отера својој кући, па ни на опомену општ. суда неће да је изда, он чини преступно дело из § 195 казненог закона, јер самовласно и недопуштеним начином тражи своје право. Такво лице треба оптужити иследној власти за поменуто дело.

Б. Г. Н., деловођа општине маломокрелушке упутио нам је ово питање:

„Н. Н. трговац из Београда, купио је у 1905 години једну њиву од А. М. овд. тежака, који је купцу издао и судску тапију. Међутим, продавац А. М. није имао права сам продавати ову њиву, јер није био једини њен сопственик. На ту њиву као и остало имање имале су права и његове три удате сестре од стрица П. М-а, а сем тога, на то имање имала је права удовичког уживања до своје смрти или преудаје његова стрина Ј. М., која још живи са њиме у задрузи. То се све види и из поп. књиге „Б“, јер се по тој књизи све имање води на имену умрлог стрица П. М-а, који је са продавцем А. М. био у задрузи и који није имао мушке деце, већ је оставио удате кћери и удову Ј.

За продају пом. њиве није у своје време знала ни удова, нити пак поменуте наследнице, а судска тапија издата је на основу лажног уверења тадашњих општинских часника. За ову неправилну продају било је добро познато и купцу Н. Н.

Сад, пак, купац Н. Н. хоће да се убаштини на једно груписано земљиште, којим је обухваћена и купљена њива, о којој је реч. Томе су стале на пут остале наследнице продате њиве, док се не сврши питање о њиховом праву парницом, коју ће одмах повести код надлежног суда.

Моли се уредништво за објашњење, да ли суд сме потврдити купцу Н. Н. баштинску тапију, чију потврду тражи што пре?“

На ово питање одговарамо:

О томе, шта све треба испунити и на шта све треба назити, при потврди тапија, изложено је јасно у распису Г. Министра правде од 12. II. 1883. Бр. 745 (в. Полицијски Зборник стр. 1259). Један од битних услова за потврду тапија сасвим природно је тај: да је имање, за које се тражи убаштинење, несумњива својина убаштитеља и да према томе ни с ким не стоји у процесу. Чим нема тога услова не може бити ни потврде. Како, пак, у овоме случају купац Н. Н. има већ судску тапију, за коју општински суд зна да је неисправна, то нека општински суд на основу те тапије изврши потврду баштинске тапије од своје стране али нека у тексту потврде изрично напомене, да је дотична њива с киме и како спорна, па ће првостепени суд према таквој потврди општинског суда учинити шта треба по закону. У тој напомени треба ставити и право уживања удовице Ј. и ако она то не истиче, јер по закону за њено право уживања постоји прећутна хипотека на задружном имању, односно делу мужевљевом.

Д. Г. М. деловођа суда општ. барбатовачке, упутио нам је ово питање:

„Пресудом суда ове општине од 31. јула ове године осуђени су Ј. Ђ. и П. Р. са по пет дана затвора и пресуда осуђеном Ј. Ђ. саопштена 25. септембра ове године, а осуђеном П. Р. ни до данас није саопштена.

Настаје питање:

Да ли је пом. пресуда над осуђеним П. Р. по § 396 казненог закона застарила, пошто је од дана изречене пресуде па до данас протекло више од 3 месеца? Или, треба ли за осуђеног П. Р. рачунати да тече застарелост од 25. септембра као последњег дана, када је општински суд по истом предмету предузимао извесан рад? Да ли суд, напослетку, може рачунати за прекидање застарелости последњи дан рада по томе предмету, кад је осуђеног П. Р. последњи пут својим позивом позвао ради саопштења пресуде?“

На ово питање одговарамо:

Дан саопштења пресуде осуђеном Ј. Ђ. не прекида застарелост према осуђеном П. Р. Тако исто ту застарелост не прекидају ни поједини позиви општинског суда, којима је позиван П. Р. ради саопштења пресуде. Та застарелост прекидала би се само истинским радом општ. суда ради добављања осуђеног П. Р., ако се он склонио из своје општине. Према овоме, како пресуда за три месеца није саопштена осуђеном П. Р. то је наступила застарелост дела, а за општинске органе настала је одговорност, што за три месеца нису извршили саопштење пресуде једном грађанину, који је био у домашају њихове власти.

А. С. писар општ. славковачке упутио нам је ово питање:

„Пресудом суда ове општине од 18. јуна ове године Бр. 670 кажњен је Ж. Д. са 25 динара у корист општинске касе због дела из 4 става чл. 106. закона о шумама. Ова пресуда постала је извршна 13. октобра, јер је тога дана одобрена од стране ваљевског првостепеног суда и враћена општ. суду 28. октобра.

Како се осуђени Ж. сада налази у својој команди, може ли суд без његова присуства, и ако му судска одлука по његовој жалби није саопштена, наплатити осуду из његове имовине, те да пресуда не застари?“

На ово питање одговарамо:

Чланом 1-им закона о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничног закона од 1. октобра ове године и чланом 8. правила за извршење тога закона од 7. октобра (в. 222 и 228 број Српских Новина од ове године) није предвиђено и продужење рокова за извршење кривичних пресуда у погледу казне, већ само у погледу грађанског дела таквих пресуда, т. ј. за судске таксе, трошкове и друге новчане досуде.

Према овоме пом. пресуда може се извршити од осуђенога и ако је он у војсци. Али се се може извршити наплата накнаде за шуму, ако је она предвиђена пресудом у смислу последњег става чл. 106 закона о шумама.

Та чињеница, што осуђеном није саопштена одлука првостеп. суда, којом је одобрена пресуда, не смета ништа за извршење саме пресуде, јер је та пресуда у ствари већ постала извршна.

Љ. Б. деловођа општине шопићске, упутио нам је ово питање:

„Начелник среза колубарског пресудом својом од 29. септембра ове године Бр. 7437 казнио је председника и деловођу ове општине са по 20 динара новчане казне, а на основу чл. 158 закона о општинама. Ту је пресуду кажњенима и саопштио. Услед тога што су кажњени били заузети пословима, они нису у законом року изјавили жалбу против те пресуде. Начелник срески актом од 20. новембра тражи извршење пресуде. Председник се брани, да пом. пресуда према закону о продужењу рокова још није постала извршна, јер он има права на изјаву жалбе тек 17. децембра. Начелник срески није примио ову одбрану, тврдећи, како је пом. закон донет искључиво за продужење рокова плаћања по грађан-

сним и меничним обвезама, а тако исто и по предметима кривичне природе у опште, али само за грађански део по тим пресудама.

Мори се уредништво за обавештење, да ли је срески начелник у праву, кад своју пресуду оглашује за извршну и тражи извршење?*

На ово питање одговарамо:

Према ставу трећом члана 1. закона о продужењу рокова плаћања и чл. 14. правила за извршење тога закона пом. пресуда није постала извршна, јер је донета од једне административне власти у међувремену, за који нам овај закон о продужењу рокова, те је према томе крајњи рок за изјаву жалбе 17. децембар. Под речју „решења", која је употребљена у закону и пом. правилима, треба разумети сваку одлуку административних власти, па и пресуду, само ако она повлачи за собом могућност жалбе.

С тога је по нашем мишљењу следећи среског начелника погрешно, а његово тражење да се изврши пресуда противно закону.

Суд општине обреновачке, у спису начелством, актом од 19. XI. 912 Бр. 2090, упутио нам је ово питање:

„Код овога суда има неколико кривичних тужаба због иступних дела, па како се сада појединц тужиоци, тужени и сведоци налазе у својим командама, то се моли уредништво за објашњење, на који ће начин општински суд завршити ове предмете, то да не одговара због застарелости, јер многа дела у кратком времену подлеже застарелости према § 396. казненог закона".

На ово питање одговарамо:

У закону о продужењу рокова плаћања, којим су продужени рокови и за жалбе по извесним предметима, није ништа предвиђено и за продужење рокова застарелости по казненом закону. Према овоме за овај случај у свему ће важити одредба § 396. казненог закона по којој застаревају за три месеца, односно годину дана, сва иступна дела, по којима се за толико време „буди из ког узрока" кривично гоњење без кривице саме вештене власти. С тога ће суд сва такве предмете као застареле у погледу казнене одговорности оставити у акте. За наплате, пак, ако би их биле, тужиоцима остаје право, да их траже парницом у року, који предвиђа грађански закон.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Решења Министарска о дисциплинским кривицама појединих чиновника не подлеже разматрању Државног Савета.

П. Ј. полицијски писар, решењем начелства округног од 26 јуна 1912. год. Бр. 8280 кажњен је укором за дело из § 43 тач. 5 и 10 закона о чиновницима грађан. реда.

Противу овога решења П. Ј. жалио се Г. Министру Унутрашњих Дела подношећи извесне прилоге за доказ да он није учинио прекршај за који га је окружно начелство казнило, али је Министар решењем својим од 5 априла 1912. ПЉ, 5518 одобрио решење начелства.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је, да се предмет жалбе не тиче административног спора у смислу тач. 2. чл. 48 закона о пословном реду у Државном Савету. На како овде није ни случај из тач. 3. истога члана то је на основу чл. 25. пом. закона жалбу одбацио као ненадлежној власти поднесену.

Одлука од 20 новембра 1912. године Бр. 7668.

Н. Н. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Владимир Јаковљевић, осуђеник Београдског Казненог Завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Смедерева, стар 21 годину, раста средњег, очију жућкасто-жутих, косе и бркова црних; од особених знакова има: а). на левој руци, на првој фаланги кажипрста, белегу од посекотине, у облику праве линије, правца косог, страна унутрашња; б), на врату кажипрсте белегу од посекотине, у облику праве линије, величине 1 см. страна спољна; в). белегу од посекотине, у облику праве линије, правца вертикалног, величине 1·5 см. иста средње десне обрве, и г.) ожиљак на потиљку белегу од посекотине, у облику праве линије, правца вертикалног, величине 1·5 см.

Како се према напоменутим подацима бивао него пређе у Крупењу, с намером да пређе у пово - ослобођене крајеве, то се обраћа пажња свима полицијским властима на његово хватање.

Депеша Управе Београдског Казненог Завода Бр. 6338.

Александар — Алекса Ђуришић, осуђена хајдука, који се 11. октобра тек. год. пребио началнику округа Топличког, нову између 1. и 2. тек. месеца провалио је апсану среза студеничког и побегао. Родом је из Пребреза у срезу прокупачком, стар 25 год., оженен, проналаст, у слезу сувенном. Ушенен је са 1500 дин., и она сума плаћене се овоме која га ухвати, убије или власти прокаже да она те учени.

Депеша Начелства Среза Студеничког Бр. 15345.

Јован Јовановић, пиганин — скитач, осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, побегао је 1. тек. меца са осуде. Родом је из Рибара у срезу мачванском, има 22 год., средњег је стаса, кра, на десној руци има белегу од посекотине.

Депеша Управе Пожаревачког Казненог Завода Бр. 4310.

Ана Сабо, слушкиња, родом из Моросна у Угарској, окривљена је за крађу. Отара је 19 год., добро развијена, очију плавих, по Анну негава, има кривну косу.

Акт Квартa Теразијског Бр. 11614.

Жика Жикић, бив. гумаи и низосвица **му Каролина** Н . . . окривљени су за дело из § 188. казненог законика.

Акт Квартa Дорћолског Бр. 7646.

МАНГУП СТОКА

Код Павла Крстића, из Јасеника, нашли се једна мангуп кобила, алове кушавасте, по челу цветаста.

Депеша Начелника Среза Пожаревског Бр. 14405.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Дат је у штампу и биће ускоро готов илустровани календар за 1913. годину

ПОЛИЦАЈАЦ

Поред календарског дела биће у њему поучних чланака и занимљивих прича из области полиције. Поруџбине треба слати издаваочима Љубинку Љ. Петровићу књиговезику и Душану Шиљачком апотекару.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа унапред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. Иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу октобру 1912. год.

Према извањским извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и срески судова, у току месеца октобра тек. год. извршено је у Србији:

1. **Убистава** 28
2. **Детоубистава** 5
3. **Нехотичних убистава** . . . 3
4. **Покушаја убистава** 15
5. **Разбојништава** 7
6. **Силовања** 1
7. **Тешких телесних повреда** . 5
8. **Паљевина** 37
9. **Опасних крађа** 93
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари** . . . . . 10[1].

Од наложених дела пронађено је:

Убистава	25 пан.	89·2%
Детоубистава	3 „	60·0%
Нехотичних убистава	3 „	100·0%
Покушаја убистава .	14 „	93·3%
Разбојништава . . .	5 „	71·7%
Силовања	1 „	100·0%
Тешких тел. повреда	5 „	100·0%
Паљевина	10 „	27·2%
Опасних крађа . . .	42 „	45·1%
Злонамер. поништаја туђих ствари . .	5 „	50·0%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (16), *оштрим оруђем* (6), *тупим* (4), *дављењем* (1) и за *један* случај оруђе **непознато.**[2])

[1]) У месецу октобру прошле године било је:
1. Убистава 42
2. Детоубистава 2
3. Нехотичн. убистава 4
4. Покушаја убистава 20
5. Разбојништава 17
6. Силовања 1
7. Тешких телесн. повреда 21
8. Паљевина 102
9. Опасних крађа 106
10. Злонамерних поништ. туђих ствари . . . 11

[2]) Најви леш непознатог човека.

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **15** случајева, у освети за **6**, у *користољубљу* за **2**, у *одбрани имовине* за **1**, у *љубомори* за **1** и за **3** случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу јабланичком **6**, у срезу трговишком **2**, у срезу лесковачком **2**, у срезу зајечарском **2** (1 непронађено), и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, крагујевачком, моравичком, ибарском, лубићском, браничевском, пожаревачком, пиротском, нишавском, топличком, заглавском (непронађено), прокупачком (непронађено), рачанском, драгачевском, студеничком и у варошн Пироту.

Детоубиства су извршена по **1** у срезовима: тамнавском (непронађено), неготинском, бањском, љубићевом и у варошн Београду (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: трстеничком, темнићском, и орашком.

Покушаји убистава извршени су: у срезу јабланичком **2** (1 непронађено), у срезу лесковачком **2**, у срезу алексиначком **2**, у срезу пожаревачком **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, тамнавском, поречком, сврљишком, нишком, подунавском и бољевачком.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: косанјском (непронађено), јабланичком, јадранском, нишком (непронађено), љубићевом, јасеничком округа смедеревског и трнавском.

Силовање је извршено **1** у срезу бољевачком.

Тешке телесне повреде извршене су по **1** у срезовима: тамнавском, сврљишком, нишком, заглавском и зајечарском.

Паљевине су извршене: у срезу сврљишком **7** (3 пронађено), у срезу деспотовачком **4**, у срезу ресавском **3**, у срезу зајечарском **3**, у срезу колубарском округа београдског **2** (1 пронађена), у срезу алексиначком **2**, у срезу нишком **2** (1 пронађена), у срезу нишавском **2** (обе пронађене), у срезу мачванском **2** и по **1** у срезовима: тамнавском, масуричком, лепеничком (пронађена), неготинском, поречком, лужничком, посавотамнавском, нишком (пронађена), моравичком и жичком (пронађена).

Вредност свих ових паљевина износи око **3.300** динара.

Опасне крађе извршене су: у варошн Београду **17** (7 пронађених), у срезу тамнавском **7** (4 пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **5** (1 пронађена), у варошн Крагујевцу **4** (3 пронађене), у срезу зајечарском **4**, у срезу расинском **3** (све пронађене), у срезу сврљишном **3**, у срезу нишком **3** (2 пронађене), у срезу пожаревачком **3** (1 пронађена), у срезу бољевачком **3** (2 пронађене), у срезу пиротском **3** (1 пронађена), у срезу драгачевском **3**, у срезу грочанском **2** (обе пронађене), у срезу врачарском **2** (1 пронађена), у срезу лозничком **2** (обе пронађене), у варошн Нишу **2** (1 пронађена), у срезу нишавском **2**, у срезу поцерском **2**, у срезу мачванском **2**, у срезу звишком **2**, у срезу тимочком **2** (обе пронађене), у срезу жичком **2** (1 пронађена) и по **1** у срезовима: косанјском (пронађена), посавском округа ваљевског (пронађена), јабланичком (пронађена), масуричком, крагујевачком (пронађена), лепеничком (пронађена), неготинском, бањском (пронађена), алексиначком (пронађена), лужничком, посавотамнавском, таковском, орашком (пронађена), пропуначком (пронађена) и трнавском.

Вредност свих ових крађа износи око **11.500** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу тамнавском **2**, у срезу деспотовачком **2** и по **1** у срезовима: подунавском, нишком (пронађен), сврљишком, мачванском (пронађен), пиротском (пронађен) и у варошн Нишу (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око **600** динара.

Поред изложених дела у току месеца октобра тек. године извршено је у Србији и **5 самоубистава** и то по **1** у срезовима: пчињском, жупском, бањском, алексиначком и подунавском.

Највећи број самоубиства извршен је: *вешањем* **4** и *ватреним оружјем* **1.**

Узроци њиховом извршењу леже: у *душевном растројству* за **1** случај, у *страху од казне* за **1**; и за **3** случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су: у вароши Београду **3** (скакањем у воду, оштро и тровањем; рђав домаћи живот и за **2** случаја страх од казне).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Сакаћења	Тешко телесне повреде	Паљевине	Опасне краће	Злонамерни покушаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	2	—	—	1	1	—	—	—	5	—	—	—
2	„ ваљевски	1	1	—	1	—	—	1	3	13	2	—	—
3	„ врањски	8	—	—	4	1	—	—	1	4	1	1	—
4	„ крагујевачки	2	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	—
5	„ крајински	1	1	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—
6	„ крушевачки	1	—	1	—	—	—	—	—	3	—	1	—
7	„ моравски	—	—	1	—	—	—	—	7	—	2	—	—
8	„ нишки	—	1	—	4	—	—	2	11	18	3	2	—
9	„ пиротски	2	—	—	—	—	—	—	3	5	—	—	—
10	„ подрински	2	—	—	—	1	—	—	3	5	1	—	—
11	„ пожаревачки	1	—	—	2	1	—	—	1	5	—	—	—
12	„ рудничи	1	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
13	„ смедеревски	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	1	—
14	„ тимочки	3	—	—	1	—	1	2	3	9	—	—	—
15	„ топлички	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
16	„ ужички	1	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—
17	„ чачански	2	—	—	—	1	—	—	2	6	—	—	—
18	Управа града Београда	—	1	—	—	—	—	—	—	17	—	—	3
	Свега:	28	5	3	15	7	1	5	37	93	10	5	3

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 7. децембра 1912. године АБр. 1493, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

по

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(наставак)

Законодавац, у §-у 528., говори само о малолетној деци-синовима. *Quid* ако су у питању синови пунолетни који се, у времену очеве смрти, нађу изван задружне куће? Ми кажемо: изван задружне куће, јер овде није реч о оној кући у којој живи отац са својим синовима, и у опште са својим потомством, и која се сматра за инокосну, зато што у имаовини нико од синова, унука итд. нема удела. Ту се, наравно, не могу примењивати прописи о наслеђивању у задрузи већ прописи о наслеђивању у инокосној кући. Стога се, у оваквим случајевима, нема, код наслеђа, да води рачуна о томе да ли се који од синова, и уопште мушких потомака de cuius-а, не налази, у моменту смрти његове, изван куће овога, нити се §. 528. тиче инокосних кућа.

Треба, на мало час постављено питање, одговорити да ће се §. 528. применити, и из истих разлога, и на пунолетне синове који се, у времену смрти њиховога оца који је био у задрузи, налазе изван задружне куће, и то без обзира на то: да ли, у задружној кући, de cuius има још мушке деце или не, као и без обзира на то да ли су та деца или не у задружном односу у тој кући. Индиферентно је и то зашто се дотични пунолетни син налази, у реченом моменту, изван задружне куће: да ли је то из неког разлога који га правда (н. пр., он је у сталном кадру на услужењу свога војног рова) или је обрнути случај (н. пр., он је кућу задружну напустио самовољно — §. 513. Грађ. Зак.).

Овим смо ми уједно одговорили и на питање: да ли ће из наслеђа очевога бити искључен, по §-у 528. Грађ. Зак., онај син који оделито живи а у корист сина или синова који су са оцем били у задрузи, питање које смо ми, до сада, у овом свом раду два пута већ постављали? Ми знамо да јуриспруденција на исто питање одговара афирмативно, примењујући и у том случају §. 528., Јуриспруденција погрешна, с погледом на овај исти пропис, који је хтео, као што смо то већ објаснили, уопште изузети мушку децу од примене принципа да је сродство у задрузи јаче од сродства изван задруге. Малолетни синови који се, у моменту смрти очеве у задрузи, налазе са матером изван задруге, нису, по правилу, задругари, па опет наслеђују свог оца, зашто не би онда наследио и оделит син, онај који живи одвојен? Кад одсуство својства задругара не смета малолетном сину да буде претпостављен сродницима у задрузи, односно да се изравна са синовима у задрузи, зашто да одсуство тога својства смета пунолетном оделитом сину? Даље, ми смо видели разлог одредбе §-а 528. Грађ. Зак. о малолетним синовима, и тај разлог говори, такође, и у прилог оделитог пунолетног сина. Јер, ако би синови, очеви задругари, могли да искључе свог оделитог брата, очевог сина, по §-у 528., онда би тако исто било и у случају да de cuius који има оделитог сина умре у задрузи не са синовима већ са даљим сродницима: и ови би искључили тог сина. Док сами синови који се, у моменту очеве смрти, затеку са њим у задружној заједници не могу да искључе из наслеђа очевога свога малолетног брата који није ни њихов ни очев задругар (ми ово последње претпостављамо), на чак ни онда ако се он, у тренутку отварања наслеђа, не налази у задружној кући (в. одредбу §-а 528. Грађ. Зак. о наслеђивању малолетне мушке деце), дотле би даљи сродници de cuius-а могли, као његови задругари, искључити његовог рођеног оделитог сина! Нелогичност коју ми нити биемо могли разумети нити за њу има икакве подлоге у закону.

Нелогичност та, која би постојала и без Закона од 28. Новембра 1859. год. о праву наслеђивања женске деце, после тога Закона била би још већа. И заиста, по овом Закону не може више задруга да искључи кћер онога који је у задрузи умро: кћи је преча од задруге. И кћи је преча од ове у сваком случају, било да се је у моменту смрти очеве нашла у задружној кући било да је више ту није било, зато што се је била удала, или је уопште из задружне куће отишла (н. пр. отишла је у неки град у службу). И када је тако, онда како би се могла схватити солуција по којој би задруга била, у наслеђивању de cuius-а, јача од оделитога сина овога, без обзира на то да ли је de cuius умро у задрузи са неким другим својим синовима или са неким даљим сродницима? Ми знамо колико је наш наследни систем повластио синове према кћерима, међутим овде би било обрнуто: овде би кћери биле привилегисане према синовима, јер док би задруга могла да искључи из наслеђа оделитог сина, она не би могла искључити удату кћер. Сигурно је, дакле, да је горња јуриспруденција нео-

снована и да су синови, у наслеђивању очеве заоставштине, и онде увек на равној нози, онако исто као и код инокоснога наслеђивања.

6°. §. 529. Грађ. Законика: Девојке у задрузи. Положај женске деце у задрузи, у погледу наслеђа, био је регулисан §. 529. Грађ. Законика, који је овако гласио: „Девојке у задрузи заостале, кућа задружна да има садржавати, и у својо време пристојно удати, по постојећем обичају". Дакле, без обзира на сродство између de cuius-а и девојке у задрузи, она није могла de cuius-а наследити, њу је задруга искључивала, и ако би она била у даљем степену сродник него девојка.

Пропис овај, 529., није мислимо, никакво проширење §-а 528. првога става: он је само његова строга примена. И заиста, шта вели први став §-а 528? Он каже: пречe је, код наслеђа, сродство у задрузи од сродства изван задруге, па ма ово било и у ближем степену. Ми смо већ раније довољно инсистирали на томе: да *сродство у задрузи* не значи то да онај који је сродник са de cuius-ом буде, нађе се, просто у задружној кући, већ је, за појам сродства у задрузи, потребно ово: да је de cuius-ов сродник био у исти мах и његов задругар. Ако он ово последње својство није имао, он се не може сматрати као „сродник у задрузи", он је „сродник изван задруге", и ако се он фактички, у моменту отварања наслеђа, десио у задружној кући. Примењујући ово резоновање на случај да је умрли у задрузи оставио, као најближег сродника, једну девојку, ова га не може ипак наследити, зато што она није задругар de cuius-ов: женска лица не могу, то знамо, бити задругари. Међутим, један сродник који није задругар, није у смислу §-а 528., у задрузи, већ је он изван задруге, због чега ће га задруга искључити, при свом том што је он у ближем степену сродства са de cuius-ом.

Г. А. Ђорђевић вели: „Удата, пак, женска деца задругара немају то право (— право наслеђивања —) по првом ставу §. 528, зато, што живе *изван задруге*" (*Op. cit.*, стр. 130.). Г. Ђорђевић, изгледа по овом цитату из његове књиге о задрузи, мисли да речи: „сродство у задрузи" и сродство „изван задруге", које се налазе у почетку §-а 528, значе: сродника који живи у задружној кући и сродника који живи изван задружне куће. У самој ствари, „сродство у задрузи" тиче се сродника који је, са de cuius-ом, у задружном односу, који је његов задругар, па ма се он не налазио, у времену отварања наслеђа, фактички у кући задружној (н. пр., то је студенат који је на школовању у иностранству), а сродство „изван задруге" односи се на сродника који није задругар de cuius-у, који са њим није у задружном односу, па ма се он налазио, у тренутку смрти de cuius-а, у задружној кући. Такве су специално девојке у задрузи: оне живе у задружној кући, али су ипак сроднице „изван задруге", јер нису de cuius-у задругари. Као што видимо, место где се сродник налази у тренутку смрти de cuius-а није релевантно за појам: да ли је тај сродник задругар овога или не, о коме својству, задругарству, законодавац јелино овде води рачуна, јер, са ове тачке гледишта, равнодушна је ствар да ли се сродник de cuius-ов налази или не *физички* у задружној кући. И ако законодавац искључује девојке из наслеђа у корист задруге, то је, као што смо и горе казали, зато што су оне изван задруге, што нису задругари, а сродство задругара јаче је него сродство незадругара. Управо, §. 529. био је, после §. 528, који је поставио принцип искључења сродства изван задруге (сродство онога ко није задругар) у корист сродства у задрузи (сродство онога који је задругар), непотребан: на основу самога тога принципа, дакле и без §-а 529., знало би се да девојке не могу наследити као сродници изван задруге (сродници незадругари). По истом основу не наслеђују, наравно, и удате женске: оне су искључене не зато што су, удајом, изишле из задружне куће, већ зато што немају карактер задругара, а овај карактер нису имале ни пре удаје: са ове тачке гледишта, њихова је удаја била индиферентна: оне су и пре тога биле „изван задруге".

Најзад, онај разлог: одржање задруга и овде се је истицао. Пошто девојке нису остајале у задрузи већ су се удавале, то би, да је законодавац и њима био огарантовао право наслеђивања, задруга често пута претрпела парцијелну деобу: после удаје девојка, сада удата жена, тражила би одвајање свога дела у задружном имању, како би га могла уживати, односно муж би ово тражио да би, на женином имању, могао вршити свој мужевљев узусфруктус (§. 766. Грађ. Зак.) односно право из §-а 771. Грађ. Зак..

По §. 529, девојке у задрузи имале су, дакле, само право на издржање и пристојно удомљење, по постојећем обичају. У осталом, то је било довољно: омогућити девојкама удају пристојним удомљењем. Даље им није више ништа требало, пошто су оне, у задрузи у коју су удајом улазиле, налазиле све остале животне потребе. Организација српске породице није била индивидуалистичка да се је осећала потреба, у погледу девојака, за миразом и наслеђивањем.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

13. Мајстор, који правећи или оправљајући какву зграду са сокака пропусти поставити напоље знак, по коме би се мимопролазећи од могућих повреда чувати знали".

а) *Радња* се састоји дакле у *непостављању споља знака* при прављењу или оправци какве зграде са улице, који би пролазнике опомињао, да се чувају од могућих повреда.

б) Могућ је *идеалан стицај* између овог иступа и убиства или телесне повреде.

в) *Кривац.*

1° Као извршилац се сматра *мајстор*, који прави зграду или је оправља.

2° *Виност* није потребна. В. 1 б.

14. Ко материјал за грађење куће или друге какве зграде ноћу на улици остави или би темељ или друге рупе ископао, па би пропустио то место ноћу фењером осветлити или заградити, како би се мимопролазећи чувати могли".

а) *Радња* се састоји дакле у *неосветљавању* или *неограђивању* места на улици пред каквом зградом, где је материјал за грађење исте остављен или где су темељи или друге какве рупе ископани.

1° Ово важи наравно и за случај, кад је материјал намењен за оправку куће.

2° Ако је оно место било осветљено, али се светлост у току ноћи угасила, постојаће ипак овај иступ, ако је гашење проузроковано каквом радњом лица у питању. Тако било би узрочне везе н. пр. онда, кад је пасуо мало гаса у лампу, или кад је фењер био разбијен, а он га није оправио.[1] Не би пак било узрочне везе, кад се је фењер разбио услед какве олује.

б) Овај иступ може бити у *идеалном стицају* с телесном повредом и убиством.

в) *Кривац.*

1° Докле се код иступа из претходне тачке вели, да се као *извршилац* сматра само *мајстор*, дотле се код овог иступа вели: „ко . . ." Према томе има се узети, да је извршилац онај, који има *дужност* осветљавања одн. ограђивања. Ову дужност имаће мајстор онда, кад се он према уговору са сопственником има старати о свим набавкама материјала и радне снаге тако да има предати сопственику готову кућу.[2] Иначе она дужност припала сопственику, те би он тада био извршилац.

2° *Виност* није потребна. В. 1 б.

15. Ко би јапијом, бурадма, сандуцима и другим стварима улицу или пут закрчио да други проћи не могу или би у вароши ноћу такове на улицу оставио".

а) *Радња* се састоји дакле:

1° *У закрчивању улица или путева јапијом, бурадима, сандуцима и другим стварима тако да други проћи не могу.*

(1) Без значаја је дакле, да ли су улице и путеви закрчени варошки или сеоски.[3]

(2) Без значаја је, каквим је стварима пут закрчен, тако да овде спада и закрчивање колима, у колико се је оно догодило противно уредби о саобраћају на јавним путевима.[4]

---

[1] Уп. *Урошевић* 343.

[2] Уп. *Ценић* 822/3.

[3] С обзиром на то, што се и у § 338 т. 5. к. з. говори о закрчивању путева и што се у другом случају из т. 15 (в. ниже 2°) говори само о варошким улицама, *Ценић* (823) узима, да се и овај случај закључивања односи само на варошке путеве, а да за сеоске важи § 338 т. 5. к. з. Тако и *Урошевић* 343.

[4] Уп. *Frank* § 366 IX.

(3) За постојање овог иступа није потребно, да је неко заиста био спречен да употреби закрчени пут. Довољно је дакле, да се је свобрађај тим путем могао очекивати, те да је према томе неко могао бити спречен.

(4) Без значаја је, да ли овог закрчења пута не могу проћи кола или само пешаци.[1]

2° Или *у осталоме нобу на улици у варошп јавне, буради, сандука или другог стварп.*

(1) Без значаја је дакле овде, да ли је услед остављања ствари на улици она закрчена за свобрађај или не.[2]

(2) Ствари треба да су остављене на улици *нарочито.*

(3) Ствари треба да су остављене на улици *ноћу.* О појму *ноћи* в. Посебни Део кн. I § 46 I 5 a.

б) Овај иступ може бити у *идеалном стицају* с убиством и телесном повредом.

в) *Кривац.*

1° Као *извршилац* се има сматрати и онај, *који је био дужан да ствари, којима је улица закрчена, склони, па то није учинио.* Ову дужност има онај, који има ствари власт располагања тим стварима.[3] Тако ствари, које је послуга на улици оставила, дужан је господар да склони.

2° *Виност* није потребна. В. I б. Но у случају извршења нечињењем под 1° наведеном потребна је нарочно свест о томе, да су ствари остављене на улици. Да ли је пак овакав извршилац прозупство свесно, да их склони или услед заборава, без значаја је.

16. Мокањца, који би кола путничка, од којих се газда или стока тегљена код њега храни, на сокаку ноћу оставио[4].

а) *Радња* се састоји дакле у *остављању* путничких кола на улици *од стране мекањце, код кога се „газда“* или његова тегљена стока хране.

1° Потребно је дакле, да се газда или његова стока тегљена хране код механице, т. ј. или да је газда одсео под механице, или да је остано код гаја стоку, која вуче његова кола. Према томе не би постојао овај иступ, кад би се газда само трењутно у кавани задржао, и. пр. да би попио нешто или нешто купио.[4]

2° Под *„газдом“* се има разумети притежалац кола, који их је доторао. Није дакле потребно да је он и сопственик.[5]

3° Овде спадају и аутомобили као и остала кола, која се покрећу каквом природном снагом.

б) *Кривац.* В. I б.

17. Коларн, ковачи, качари, који у вароши кола или бурад ноћу на улици оставе[6].

а) *Радња* се састоји дакле у остављању кола или *бурада ноћу на улици у вароши од стране колара, ковача или качара.* Овај је иступ, као што се види, нарочита врста иступа из т. 15 ст. 2.

б) *Кривац.*

1° *Извршилац* може овде бити само коларе, ковач или качар.

2° *Виност* није потребна. В. I б.

18. Ко без дозволе власти полицијске у вароши кућу или другу какву зграду подиже, или поштo је развалио, попова оправља, означену линију не држи или басамаке или прилазне прозоре на сокак испушта[7].

а) *Радња* се састоји дакле у:

1° *Подизању какве зграде у вароши без одобрења полицијске власти.* Према закону од 16 јуна 1866 куће у варошима и варошицама могу се подизати само по утврђеном регулационом плану (§ 8), и о томе се имају старати полицијске власти.[8] Зато се сваки, који хоће да гради на каквој згради, има да обрати полицијској власти, да му се одреди регулациона линија, другим речима да му одобри подизање зграде на изнесној регулационој линији. Прва радња овог иступа из т. 18 састоји се дакле у остварењу овог одобрења. Суд није надлежан да испитује, да ли је регулациона линија тачно одређена[9].

2° Или у *непридржавању* од власти означене *регулационе линије.* Ова радња је дакле само један облик непридржавања од власти означене регулационе линије.

б) *Кривац.* В. I б.

1° Као *извршилац* се сматра *сопственик*[10];

2° *Виност* није потребна. В. I б.

в) *Казна.*

„Поред казни, које се у ст. 2, и радња ће се заустављати или порушити, у колико прелази линију или правило задала по варошима“.

19. Ко трошну кућу или другу какву зграду, која се падежу клони, на опомену полицијске власти не сруши или не утврди онако, како је од стручњака предложено[11].

а) *Радња* се састоји дакле у *нерушењу или у неутврбивању сходно предлогу стручњачком зграде, која је склона паду, према наредби полицијске власти.*

1° Да ли је зграда заиста склона паду, утврђује полицијска власт преко свог инжењера, а по његовом предлогу она има наредити сопственику или рушење исте или утврђивање на начин одређен од инжењера.

2° Без значаја је, да ли је зграда напрошка или сеоска.

[1] Уп. *Цемић* 382.

[2] Уп. *Цемић* 823.

[3] Уп. *Гранић* § 366 IX. — У § 366 X в нешчинак в. з. овај случај закрчења од нарочи решења.

[4] Уп. *Цемић* 825.

[5] Уп. *Урошевић* 355.

[6] В. Полицијски Зборник 117 (36. XIX 18) за тумачење закон в 536 за рашне министра грађевина од 23 маја 1884.

[7] Уп. *Гранић* § 367. XVI.

[8] „Под прилежним прописима, вели *Цемић* (824), разуму се они, којих пуњења у сваки ће, те ако сопаи шаката, као што нпоги такве прописе за други врше“.

[9] Према § 367. т. 15. нешчинак в. з. и најстар.

3° Против наредбе „опомене“ полицијске власти сопственик се не може жалити нишој *управној* власти (§ 329 т. 19 al. 2 ст. 1). Но ова се може жалити *вишестепеном суду.* Тога ради се мора при свези најавити полицијској власти, да њена „опомена“ није основана и тада „мора у року од осам дана тражити код надлежног вишестепеног суда, да се иста зграда средством трн вештака — стручних лица — које ће суд сам именовати, о трошној сопственика прегледа, и нако они нашим гласова нађу, тако ће полицијска власт ствар и решити“ (al. 2 ст. 2). Као што се види, суд је по жалби *дужан* именовати комисију. Но против овог решења вештака има места жалби вишестепеном суду, у року од три дана (al. 3). Решење вишестепеног суда је коначно (al. 4).

2. *Кривац.* В. I б.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОЛИЦИЈСКА ТЕХНИКА

Полицијска Техника, која је до скора идентификована са *Научном Полицијом*, остала је крајем прошлог века под утицајем Ломброзове Криминалне Антропологије и Бертилоновог система за идентификовање криваца, који је деветнаесте формиран 1882 год.

Са развитком Криминалне Антропологије, која је последње четврти прошлог века створила читаву револуцију у научном свету својим нормовима о злочинцу, злочину и његовим узроцима, осетила се потреба за реформом полиције, као установе која има врло велики утицај на рашење и опадање криминалитета, а са генерализовањем Бертилоновог система за идентификацију, јавили су се први технички радови у домени полиције, који су се постепено усавршавали и умножавали све до наших дана.

Потребу за реформом полиције прве су истакли италијански криминалисти: Ломброзо, Алонги, Фери и остали Ломброзови ученици, а њима су се одмах придружили и криминалисти осталих цивилизованих земаља.

На полицију и њене органе, о чијем професионалном образовању до овог времена није нико водио рачуна, и које је поглавито почивало на рутини, отпочела су одједном обраћати пажња, која је најзад дошла и у програме међународних конгреса.

Августа месеца 1895 год. одржан је у Лиону шести конгрес међународног удружења за кривично право и на њему је, мимо осталих, изражена и ова жеља:

„*Да би се криминалним органима што боље формирали и припремили за пуштење својих функција, желети је да не буду упознати само са текстовима кривичних закона, већ да им се, било путем факултативних курсева за студенте, било путем специјалних курсева за младе правнике практичаре, даду много пространија и темељија знања о општим узроцима зло-*

чина, особеностима злочиначког света и о најпрактичнијим и најбољим методама за истраживање злочина и примену казне."[1])

На шестом међународном конгресу за Криминалну Антропологију, који је одржан у Турину 1906 год., изражена је жеља да Полицијска Техника буде саставни део универзитетске наставе, а на прошлогодишњем криминално-антрополошком конгресу у Келну тражено је да се установе професијоналне школе и за ниже и за више криминалне органе.

Жеља криминалиста, изражена на конгресу у Линцу, није остала без дејства. Убрзо по овом конгресу отпочето је у појединим већим европским центрима организовање полицијске наставе у облику привремених или сталних курсева и школа, а на правним факултетима у Риму и Лозани створене су нарочите катедре за Полицијску Технику. Може се слободно рећи, да данас нема ниједног већег европског или америчког центра, у којима не постоје специјални курсеви или сталне полицијске школе за стручно и техничко образовање полицијских и истражних судских органа за успешну борбу против криминалитета и злочинаца, који се користе свима савременим научним знањима и проналасцима да би усавршили своје антисоцијалне акте.

„Полицијска настава — вели Д-р Стокис[2]) — организује се са свију страна. Свуда се признаје потреба модернизирања средстава акције правосуђа и паралисања сталног увећавања криминалитета помоћу методичне организације и применом научних знања."

Истичући потребу за установљењем полицијских школа у Белгији, Стокис додаје:

„Организације ове врсте стварају се већ у осталим земљама. Париска полиција притежава од 1907 год. скуп курсева којима руководе шефови одељења; агенти су подељени у разне бригаде, по којима примају специјалне инструкције. Може се дакле, рећи, да у француској престоници у истини постоји приправна полицијска школа.

Скорашње установљење одељења за идентификацију у Лиону допустило је нашем ученом пријатељу Локару да искористи, за професијонално формирање полицајаца, многобројни поучни материјал, који је скупила школа познатог Лакасања — најчувенијег оснивача нове науке.

Немачка већ има потпуну организацију центара полицијске наставе. Велики градови: Берлин, Хамбург, Минхен, Дрезда и Франкфурт имају, уз одељења за идентификацију, и школе у којима се предаје Полицијска Техника, бар у појединим деловима, а више пута преко године одржавају се серије конференција о антропометрији, дактилоскопији и судској фотографији. Да би се са предавањима познатих стручњака упознао што већи број полицајаца, створене су заједничке школе. Тако Урбан, у Минхену, скупља полицајце из Нирнберга, Вирцбурга, Штутгарта и Дармштата, док Д-р Пап држи у Франкфурту предавања ученицима из Калерус, Фрибурга и Хајделберга. Настава Полицијске Технике, врло добро схваћена, изводи се, такође, и у жандармеријској школи у Воло-у.

Чувени центар полицијске наставе, створен у Риму 1912 год. заузимањем професора Отоленги-а, заслужио је, под његовом управом, сјајну репутацију, како по вредности својих професора тако и по постигнутим успесима. У многим италијанским провинцијским градовима отворене су локалне школе уз одељења за идентификацију.

У Швајцарској, чувена лозанска школа блиста живом светлошћу. Наш пријатељ Рајс привлачи својим предавањима, не само полицајце из осталих кантона Конфедерације, већ и знатан број страних полицијских чиновника, који у својим земљама пропагирају реч и пример славног писца Полицијске Технике.

Центри полицијске наставе у Аустрији створени су под утицајем Х. Гроса. Приправна полицијска школа у Бечу лиферује сваке год, просечно по 300 полицајаца појединим градовима у унутрашњости.

У Букурешту, наш колега Миновић управља полицијском школом, која је дала многе интересантне радове.

Полиција у Лондону има такође приправну школу, у којој ученици примају кратке поуке.

Русија је почела да организује у разним центрима наставу Полицијске Технике уз одељења за идентификацију.[1])

Шпанија притежава у Мадриду одељење за идентификацију, у коме је пок. Олориц предавао Полицијску Технику. У овом одељењу угледала је света идентификација помоћу посебних дактилоскопских формула прстију, збијена у Ручни Регистар Идентификације.[2])

У Америци постоје више центара полицијске наставе, већином уз одељења за идентификацију. Познате су школе: Вучетића у Ла Плати, Карвала у Рио де Жанеиро, Вилотиа у Сен Полу и т. д. Сједињене Америчке Државе имају, такође, професијоналних школа, нарочито у Њујорку. На курсевима, који у овим школама трају отприлике годину дана, полицијски чиновници усавршавају своје техничко образовање.

У побројаним школама настава се не изводи увек на исти начин и варира, разуме се, према приликама и потребама."

Изложени редови најбоље показују колика се вредност данас придаје професијоналном образовању полицијских и судских органа, и колико смо далеко од времена у коме је ова настава зависила поглавито од дугогодишње шаблонске праксе, а успех у истрагама више од пуког случаја но од позитивног рада.

Захваљујући множини знања, позајмљених из разних грана науке и методично сређених, данас се и у домени полиције, као и у доменама осталих професија, може оперисати са позитивним фактима и по утврђеним методама. Ово нарочито важи за судску полицију, која има за задатак да констатује извршење кривичних дела, и да изналази и предаје судовима на осуду њихово извршиоце.

Све радње, сви поступци органа судске полиције у циљу остварења овог задатка, сачињавају оно што се данас назива *кривичном истрагом*, а начин, боље рећи вештина којом се једна кривична истрага изводи, сачињава њену *технику*.

Позната је ствар да су у ранија времена, т. ј. пре појаве Полицијске Технике, кривичне истраге биле вођене потпуно шаблонски, без икакве утврђене методе, и без искоришћавања науке и многобројних научних проналазака. Успех ових старих истрага није стојао у тесној вези са утврђеним позитивним фактима и научним принципима, већ је у највише случајева зависио од индивидуалних подобности иследника, од рутине, а врло често и од случаја.

Са формирањем Полицијске Технике извршен је читав преокрет у вештини вођења истрага, у корист репресије. У место ранијег лутања, пипања и нагађања, данашњи полицијско-технички органи корачају по сигурном и утрвеном путу, и у највише случајева долазе до позитивног успеха. Захваљујући својим полицијско-техничким знањима, они без великих тешкоћа решавају најкомпликованије криминалне проблеме и утврђују несумњиву материјалну истину у најсумњивијим случајевима; захваљујући овим знањима, они су у стању да на местима извршених кривичних дела уоче и констатује факте, који измичу погледима обичних људи, а који су од пресудне важности по успех истраге; они умеју да открију и оне трагове, који се голим оком не могу видети, и да из њих читају као из отворене књиге; они знају у којој им средини ваља тражити кривце и, најзад, они су у стању да несумњиво утврде њихову одговорност, као и невиност осумњичених. Најмањи траг, најмањи знак нађен на местима извршених кривичних дела: отисци ногу, руку, зуба, оруђа и т. п. који су у ранија времена једва могли сачињавати основ подозрења — претварају се у рукама полицијских техничара у необориме доказе. Данашња полицијска пракса обилује примерима, у којима су злочинци проналажени искључиво на основу отисака прстију, међу којима је било и таких који се голим оком нису могли видети.

(свршиће се)

[1]) Archives d' Anthropologie Criminelle за 1904 год., стр. 271.

[2]) Revue de Droit Penal et de Criminologie 1912 год.

[1]) У Петрограду је 9 овог месеца свечано отворен, у присуству министра полиције и правде, прик полицијско-технички лабораторијум у Русији. Наше антропометријско одељење имало је част да буде позвано на ову свечаност. Писац.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Десиљани је био извађао на казненог завода пошто је издржао шест година. Примајући га у бригаду перовао сам да сам учинио најгрши набор, али сам се брзо уверио да је неупотребљив и био сам принуђен да га отерам. Немајући од чега да живи прибегао је тад једином средству, које се у таквим околностима дружи са жубљају за порадом. Једне вечери идући улицом Вас, пред радњом неког мењача рабиље излог, дигне једну пањицу пуну злата и утекне, али у исто време почну за њим викати и гонити га. На срећу: Дрк'те га, дрк'те га, које су се све више повлађале Десиљани удвоји брзину и за мало па би утекао да на углу једне улице не паде у руке двојице агената, својих бивших другова; сусрет је био кобан. Пробао је да се отме, али узалуд; агенти га склепљају и одведу комесару, који утврди да је ухваћен на делу. Како је Десиљани био у повратку осуђен је на вечиту робију и данас је у Тулону где издржава своју казну.

Људи непосвећени у ствар мисле, да агенти, који су постали из реда лопова морају номиновано одржавати с њима неке, или бар да их закључују све дотле док сами не падоше на своју. Могу потврдити да лопова немају горих непријатеља него што су им пуштени осуђеници, који су пришли полицији и да они, по примеру свију потурњака, не показују никад неку ревност него над се-ничне *помоћи пријатељу*, а то ће рећи ухапсити бившега друга. У опште лопов који мисли да се поправио нема милости за своју бившу сабраћу, и у колико је у своје време био неустрашљив у толико ће бити немилостивији према њима.

Једнога дана Серф. Маколен, и Дорде беху доведени у биро као оптужени за крађу; видећи их Коко-Лакур, дугогодишњи њихов пријатељ, који разјарен презрењем дође се и упита Дорђе-а.

Лакур. Баш ви, господине угурсузе, нећете да се поправите?

Дорђе. Ја не разумем, г. Коко, ваш мораја!

Лакур (бесан). Кога зовете Коко? Знајте да то име није моје, ја се зовем Лакур; да, Лакур, разумете ли?

Дорђе. Ох, Боже, ја нисам знао то; ви сте Лакур! али, ваљда нисте заборавили да онда, док смо били другови, нисте хтели ни да чујете за друго име него на Коко и сви *пријатељи* нису вас друкчије ни звали. — Реци, Богатин, Серфе, да ли си видео гдегод овако тврд коко.[1])

Серф (подижући рамена). Нема више шаљанда, свет се изменьао, господин Лакур!!!

[1]) Орах. Пр.

Лакур. Тако је, тако је; друго време други обичаји; castigat ridendo mores; можда сам у младости могао имати неприлика, али...

Лакур рече још неколико фраза у које унуче реч част, али Дорђе, који није био вољан да слуша његово причање заћути му уста подсећајући га на признање над су радили заједно. Много пута је Лакур имао овакових непријатности; кад год је покушао да прадљивце прекори за њихову прљавштину *замаху* увек је такве непријатности добијао као награду за своје добре намере.

Тридесет трећа глава.

Постављи шефом полиције сигурности нисам имао више да се чувам замки у које су ме толико пута хтели увући. Време искушења било је прошло, али нисам сам морао бити на опрези због злобне зависти неких мојих потчињених, који су жудели за мојим местом и употребљавали све да би ме укланили. Како Лакур је био нарочито један од оних који су ми највише ласкали, а гледали да ме униште. И кад би он са недесет познатих изјурио обарајући све пред собом, сило да ми рекне оно блутаво „на здравље!" јако би чуо да нисам, био сам сигуран да има нешто опасно скривено. Нисам се ни мањше варао на ове ситне пажње онога човека, који пада у прашину кад се треба само поклонити; и како сам био свестан да прљав своју дужност није ме се ни мало тицало да ли је његова пратња учтивост била лажна или истинита. — Није прошло много дана а моји шпијуни ми јавише да је Коко душа неких подлих скупова, који су држали на моја рачун. Спремају се, рекоше ми, да ме оборе и да је се образована једна партија, која се сагласила с тим да сам ја тиранин кога ба требало оборити. Испрва су се завереници задовољавали само да роњу противу мене и како су се падали моме сигурном дану свака је од њих прижељкивао наследе Александрово.[1]) Не знам да ли је наследе припало најдостојнијем, али знам добро да мој наследник није пропустио да се наплати ме мога олстојања.

То рентање и подмукло лошаптавање Лакура и његових верних пређе и у дело. Што се више приближавало дражле седница поротног суда који ће судити Пољу, Леблану, Бертелоу и Лефебиру оптуженим за крађу са разбијањем извршеној помоћу једне онитро запињене полуге, они су распростирали глас да сам ја у очи проласти и да сигурно неће изићи читаве ноге.

Ово предсказивање, распростро по свима винарским радњама око „Палате Правде" одмах ми је достављено; али ја се нисам узнемиравао ништа више него од других, која се нису испуњала, само сам опазио да је Лакур удвојио своју бригу о мени; он ме је поздрављао са већим истицањем свога поштовања него пре; његове очи због дволичног држања избегавали су све више да се срету са мојим. У исто време примећено сам још код тројице мојих агената, Кроссјева, Итинеа-а и Девостара, да су удвојили ревност и услужност у служби, што не зачуђавање. Изненгени сам да ова господа имају часте састанке са Лукуром; сам ја и не мислећи да их уходим, ухватио сам их једне вечери да разговарају о мени. Прошавши једне вечери кроз двориште Сен-Шапел, они су устајали и на свеном месту, чуо сам да се један од њих изговарање *што не могу набећи удар, који ми се каквоси.* Канал је то удар? Нисам имао о томе појма док Пејоа и његови другови нису изведени пред суд. На претресу сам дознао правичну удурбу, која је требала да утврди да сам ја био подстрекач у злочиначу због кога су дошли на оптуженичку клупу. *Пејоа је наводно да је са обратио мени* и питао да ли познајем кога *прбачи каме би* требао какав замењник *и да сам му ја преложио да краће за мој рачун и чак да сам му дао три динара да купи полугу са којом је извршен крађу код Лабати-а.* Бертелоу и Лефебир потврдише то што је рекао Пејоа, а један винарски трговац, неки Леблан, оптужен као и они, који изгледаше да је баш он онај који је дао новац за набавку овог алата, храбрише их да истрају у одбрани, која ако буде успојена имаћаше за циљ да њега ослободи. Адвокати поје су их у овој одбрани бранили нису пропуштали да искористе ово моје назовно навођење. Они су говорили по своме убеђењу и, ако нису успели да умере поротни суд да донесе одлуку повољну за њихове клијенте, нпак су успели да и под судија и под публике назову сумњу противу мене. Због тога сам налазио да је нужно да се браним и, сигуран у своју невиност, умолио сам г. управника полиције да изволи наредити истрагу у циљу да се утврди истина.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Алудира на Александра Великог, који је на смртном часу на питање о наследнику одговорио: остављам моје царство најдостојнијем.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине бистричке, актом од 13 XI. 1912. Бр. 1691, пита:

„1. Може ли општ. суд, да суди кривице учињене у шумама, предвиђене чланом 106. закона о шумама и ако може, онда какву је значаја чл. 111. истог закона, у коме стоји: „Ко без одобрења осече у шуми необрано дрво, или сече, вади и износи садинце, сматраће се, да је учињено дело краће и казниће се од 1. до 12. месеци затвора, а поред тога осуђење се да оштећеном накнади предност украденог дрвета по чл. 104, 105 и 106. овог закона. Суду изгледа, да су ова два члана — 106 и 111. — противречни један другом, те за то моли уредништво за објашњење, како треба разумети ова два члана и како ће поступати суд?

2. Кад се пена удова обрати општинском суду тужбом, тражећи, да јој се одреди издржавање — односно удовичко

узимање — из имања њеног супруга, онда на који се начин има пронаћи — процењити предмет спора и како се она има рачунати, т. ј. да ли се надлежност општ. суда одређује према вредности годишњег издржања?"

На ова питања одговарамо:

1. Разлика између чл. 106 и 111. закона о шумама у томе је, што се чл. 106. предвиђају *потрице* и *злонамерни помагачи*, а чланом 111. *крађе*. Шта је, пак, крађа протумачено је у § 220 казненог закона. Према последњем ставу чл. 126, у вези са чл. 90. закона о шумама општ. суд није надлежан за извиђање и суђење дела из чл. 111., а према прном ставу чл. 126. у вези са чланом 1. истог закона он је надлежан за извиђање истуних кривица из чл. 106. учитеским, сеоским и приватним шумама. Кад се, пак, и докле могу те кривице сматрати као истуне објашњи смо у 46. броју Полицијског Гласника од 9. децембра ове године.

2. Судска пракса сматра спорове за издржавање као непроцењене, а према § 27. а грађ. суд. поступка проотепени судови надлежни су за све непроцењене спорове, изузимајући поље службености. Према овоме општ. суд уопште није надлежан за суђење ном. спора, те за то треба упутити тужиљу прповтеп. суду.

Р. А. Л. деловођа општ. губеревачке, у срезу косматском, пита нас:

„Кад се нека жена, чији је муж погинуо у рату, од неморалном животу, да ли таква жена има права на инвалидску потпору и да ли би јој се на неки начин правним путем могло укинути право на удовичко издржавање уа имања погинулог јој мужа, пошто нема деце?"

На ово питање одговарамо:

Чланом 5. закона о инвалидској потпори предвиђа се, да то право на потпору *због* удовице и друга женска чељад, „ако би се одале скитњи или неморалном владању". Према овоме ном. жена може изгубити инвалидску потпору, пошто јој се таква потпора одреди и поче је уживати, ако се не оване живота, којим је почела живети.

Што се тиче права на удовичко уживање, то јој се право по закону не може укинути због неморалног живота. § 417. грађан. закона предвиђа губитак овога права само у случају, ако је жена свога мужа неродомно оставила, а не поставља никакве услове за женино владање после мужевљеве смрти.

В. М. деловођа општ. сесалачке, Д. С. писар општ. чачанске, М. А. Р. општ. деловођа и М. Ж. председник општ. јабланичке, упутили су нам неколико питања, којима се траже објашњења о томе, да ли припада плата оним општинским чиновницима и службеницима, који су у рату и како им се поставља замена.

На ова питања одговарамо: За отсутвовот оних општинских часника и службеника, који су у рату, не може се из закона о општинама, које говоре о осуствима било због приватних потреба било због болести. Сва та лица налазе се на једном од најважнијих државних послова и за то им *припада плата за све време док су на граници*. То се јасно види из закона о законодавном тумачењу чл. 22 и 76. закона о устројству војске (в. 238. бр. Српских Новина од 20. октобра ове године), где се оним општинским чиновницима и службеницима, који су случајно резервни официри, обрачунава плата као и резервним официрима, који су у грађанству чиновници, т. ј. не примају у војсци никакву плату, ако им је у грађанству маља плата, онда им се у рату допуњује само она разлика до официрске плате.

Према овоме они општински часници или службеници, који су на граници, *не могу* се отпуштати *из службе докле год се буде тамо, нити им се за то време* на који начин *може искраћивати* износи *редовна* плата.

Што се тиче замене отсутних општинских часника, она ће се, ако има стварне потребе за то, вршити у смену по одредбама закона о општинама које о томе постоје (чл. 120. зак. о општинама), али *замењци за цело време замене немају* права на плату *заменског часника*. Замени општинском деловођи таноље ће се вршити по члану 120 закона о општинама. Ако има млађег писара, дужност деловоље вршиће тај писар, што је предвиђено и чланом IV. тач. 4. правила за ослобођење чиновника и отправника јавних служби од позива на војну службу у миру и рату. Где нема млађег писара, општинска суд ће одредити заступника деловоља било из реда писмених одборника, било кога од других писмених грађана. У овом последњем случају, ако општина има каких уштеда, може таквом лицу одредити извесну плату и таква се издатак у своје време мора надлежно одобрити.

Благајнику одређује заступника општински одбор у смислу чл. 120. закона о општинама и то у првом реду кога од општинских часника и службеника, али се таква замена може по потреби узети и из реда осталих писмених и способних грађана, па и они морају бесплатно вршити ту замену, ако општина не би имала од куда особено их платити. То исто важи и за остале општинске службенике. На место отсутног служитеља може се узети сваки обвезник последње одбране.

Ова обвеза бесплатног замењивања у свима овим случајевима проистиче из саме природе ствари и нама је за чудо, да је у појединим општинама могло и наступити такав случај, да се упражњују места људима, који су отишли да положе свој живот за част и срећу наше земље. У Србији је сваки грађанин војник, а у рату свака дужност обавезна. И замена код јавних служба представља у рату једну војну обвезу, и за то, ако би у којој општини наступио случај, да неко иначе способно лице не пристаје на бесплатну замену, нека општина тражи од надлежне окружне команде, да га она нагна, на испуњење дужности. Наравно у случају оваове замене мора се увек водити рачуна и о материјалним приликама самог заменика нарочито у варошким општинама, па не тражити приуудну замену од људи, који су неопходно за одржање својих породица. У сеоским општинама, међутим, такви обзири нису нарочито потребни, пошто тамо никоме и није главно средство за живот свештулна плата, коју би имао као заменик.

Суд општине орашке, актом од 4. VII. 912. Бр. 1058., пита:

„Кроз село Оранје протиче реци звана Каленићева река, која због јелног завоја — кривине успорава воду, те чини велико штето појединим грађанима, а нарочито опасности и само село. Ова невгода могла би се лако отклонити на тај начин, што би се река могла пронутити проз њиву двоје овдашњих грађана прокопом новога корита у дужини снега 40. ъ етара. Сопственици тих њива, пак, добили би накнаду за одузето земљиште од старог речног корита. Међи се уређивање за објашњење, на који би се начин могао свршати овај посао и шта треба суд да предузме, па да не дође до какве одговорности?

На ово питање одговарамо:

Посао о коме је реч наречито је предвиђен последњим ставом члана 15. закона о водама. По тој одредби власт може наредити да се тај посао сврши, пошто изнади ствар и саслуша оне, којих се тиче тај посао. По чл. 29. истога закона, пак, окружно начелство је надлежна власт, која у опште решава питања о употреби воде у смислу чл. 15. тога закона. За то нека се општински суд обрати начелству са оним тројењем, на ће оно учинити што треба.

Суд општине шпањанске пита нас, до које суме може општин. суд израпати назно по закону о чувалу њаског имања за потрице усева, кад су те потрице већих размера.

На ово питање дали смо одговор у бр. 42. *Полицијског Гласника* од 11. XI. 912. поводом питања Ј. М. Цакића, деловоље општине јабланичке. Овим питањем деловоља општ. ошљанске дао је донаса о томе, како апсолутно не чита Полицијска Гласник, јер ово објашњење није бар тако давнашње.

М. В.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Пропис III-ког одељка чл. 152. зак. о општинама, односи се на повреду права како приватног тако и јавног карактера.

Одбор општине варошн К. успоређени навештај ужег одбора о повођама за електрично осветљење варошн, за потребу општине и приватних грађана, до-

нео је одлуку да се извесном друштву да повластица за инсталацију електричног осветљења.

Противу ове одлуке одбора општинског изјавила грађани жалбу у смислу окружном начелству.

Окружно начелство на основу чл. 85 с погледом на чл. 152 и 170 зак. о општинама и чл. 11 зак. о уређењу окр. и срезова, донело је решење којим је одобрило поменуту одлуку општинског одбора.

По изјављеној жалби Државни Савет поништио је решење начелства са ових разлога:

Противу одлуке општинског одбора којом се даје концесија за електрично осветљење варошки има места жалби од стране појединих грађана, а нарочито оних, који су се са својим понудама за електрично осветљење јавили општини, јер овде постоји случај из III одељка чл. 152 зак. о општ., према коме: „појединци" имају право жалити се непосредно надзорној власти против одлука: збора, одбора или општинског суда, ако би се њима повређена каква лична права.

Као што се види из ове законске одредбе речи „повређена права" нису употребљене у ужем смислу, то да би се из њих могао извести закључак да се односе само на приватна права, јер да је ово била намера законодавчева онда би то прецизно било напоменуто употребом речи „приватна", већ је њихов смисао ширег значаја и односи се на права појединаца како „јавног" тако и „приватног" карактера.

Према овоме налазећи, да се поменутом одлуком одбора општине К. тангирају права грађана у ширем смислу — Начелство окружно усвојило је уложено, поред оцене одборске одлуке но званичној дужности у смислу I одељка чл. 152. зак. о општинама, и у оцену ове одлуке по изјављеним жалбама од стране појединаца, јер, ако би се усвојило да се овом одборском одлуком према којој би свенгуално могао наступити облигаторни однос између општине и конкурије за електрично осветљење варошки за један низ година у погледу потрошње и плаћања електричног осветљења за општину у износу 24.000 дин. годишње, или 2000 дин. месечно, — не прекаља минимална права појединаца, онда би се дошло до закључка: да општински одбор, на један посебан начин, као што је овде случај, може увек да обвеже и да задужи општину којом хоће сумом без да о томе да своје нето општински збор као надлежан према чл. 5, 7, и 9 чл. 33. зак. о општинама.

На овај начин у погледу надлежности општинског збора за решавање у појединим важним и крупним општинским питањима, стиже би се у бесконачност и са великошћима штетним последицама за грађане појединих општина, и то једина због погрешне примене законских одредаба од стране надлежних власти.

Пропазећи на оцену жалбеног предлога начелства, Државни Савет налази: да је оно донесено на непотпуно извиђеним и оцењеним околностима према наводима жалилаца у њиховим жалбама. Тако: кад су поједини жалиоци против одборске одлуке истакли околност: да општински одбор није било надлежан према чл. 86 тач. 7 зак. о општ. да коначно реши питање о електричном осветљењу вароши, пошто ова посао далеко прелази вредност од 6000 дин. а то не једном за свагда, но кроз читав низ година, с изгледом не на смањење, но на повећање; даље, да су у решавању приликом довођења одборске одлуке учествовала заинтересована лица у овом послу, онда је начелство било дужно да ове околности узме у оцену и по њиховој оцени да донесе образложену своју одлуку, на које ће се видети: на којих законских разлога налази да су ови наводи умесни или неумесни с обзиром на наведени који други законски прописе закона о општинама. При оцени онога питања сиреће се нажља окр. начелству да оцени: да ли се одборском одлуком којом се усвајају прописани услови од стране ужег одбора за електрично осветљење стиара облигаторни однос између општине и понуђача за осветљење, па ако би нашло да се ствара, онда да ли је онде случај који предвиђа тач. 4 7 и 9 чл. 33 закона о општинама према којима би коначном решењу овог питања имала да претходи одлука одборска.

Одлука Државног Савета од 26 новембра 1912. године Бр. 7117.

Н. и. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

2 овог месеца, преко ноћ, обијена је кола Милана Милосављевића, трг. из Крушевца, и из не одвето 10—12.000 дин. новца у разној монети. Обијање је извршено оштрим оружјем; копа је направио отвор кол самог трезора. Пошто је овај отвор мали и са шиљастим ивицама, није искључена могућност да је крадљивац повређио руку приликом чега је крв оцај отвор.

Депеша Начелства Округа Крушевачког Бр. 11067

4 овог месеца неки непознати човек прошао је с колима кроз Јагодину и одвео са собом Милана, двадесетогодишњег сиромашка Богомира Караковића, из Дубоке. Одведени Милан омален је, нав, дежњикаст, очију жутих; од одела има: две антерије од шајка, грудњак, шајкачу и пантаоне од материје.

Депеша Начелника Среза Беличког Бр. 12610.

Зорка Новаковић, родом из Доњег Милановца, одгонара из петорбистов. Лични опис непознат.

Акт Начелства Округа Тимочког Бр. 9285.

Сава Д. Ђорђевић, из Сопичке Селе, побегао је 3 овог месеца из затвора општине јагњилске. Стар је 30—32 год., средњег стаса, дежњикаст, носе, обрва и бркова црних, очију жућкастих, на десном палцу и кажипрсту има бележ од посекотине.

Депеша Начелника Среза Поланачког Бр. 11142.

Предраг Нераидић, из Аљеновица, скривен је за овдашњу крађу. Стар је 17 год., црномањаст, добро развијен, на врату, код кичме, има беду бележу.

Депеша Начелника Среза Моравског Округа Нишког Бр. 17881.

ТРАЖЕ СЕ

Јаранош Лајош, служавка, из Свилајнца, одбегла је 3 овог месца од своје куће. Стара је 16 год., средњег раста, у лицу сува, црномањаста.

Депеша Начелника Среза Ресавског Бр. 20427.

МАНГУП СТОКА

При срезу Боленачком нађен је један мангуп-кобила, мапора 10 год., лаке ораштете, на леђима има убој од седла.

Депеша Начелника Среза Боленачког Бр. 16277.

УХВАЋЕН

Владимир Стајић — Ђорђевић, одбегли осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, ухваћен је у срезу добричком и спроведен на даље издржавање осуде.

Депеша Управе Пожаревачког Казненог Завода Бр 4709.

НАЂЕН ЛЕШ

На спруду реке Нишаве, на месту звазом „Болоња", у атару општине бело-палапачке, нађен је један непознат човекја леш, стар 60 до 70 год., носе и бркова проседих, у одећу народном које се носи у округу пиротском. Према извршеној секцији, лекарском нишљењу и свима осталим околностима, изгледа да се ово лице случајно удавило.

Да би се утврдио идентитет овог леша, Начелник Среза Бело Палапачког актом Бр. 12468 моли за извешће: да ли је, и одакле је у последње време, нестало лице со сличним личним описом?

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

ОБУСТАВЉЕНО

Издавање календара „*Полицајац*" за 1915 годину обустављено је због ратних прилика. У место календара штампаће се после ове године „*Полицајац*" као помоћна књижица за све полицијске и општинске службенике са одабраном и запањавном садржином из области полиције.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 48. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 23. ДЕЦЕМБРА 1912. ГОДИНА VIII

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Михаило Церовић, начелник прве класе округа београдског, разрешава се од досадашње дужности у поменутом округу и ставља на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, које му даје указ од 10. септембра 1911. године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Милорад К. Јовановић и Ранко Д. Трифуновић, чланови прве класе Управе вароши Београда, и

Милан О. Дорентић, члан друге класе управе вароши Београда, разрешавају се од досадашње дужности у управи вароши Београда и стављају на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која им даје указ од 2. маја 1912. год. за прву двојицу и 10. децембра 1911. год. за трећега, и оним, која су стекли постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 14. децембра 1912. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Љубисав Т. Грковић, начелник друге класе среза расинског, разрешава се од досадашње дужности у поменутом срезу и ставља на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која му даје указ од 4. новембра 1910. год. и оним, која је стекао постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Ђорђе Матић, начелник прве класе среза моравског, округа пожаревачког, и

Жинко Николић, начелник друге класе среза ариљског, — разрешавају се од досадашње дужности у поменутим срезовима и стављају се на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која им даје указ од 17. септембра 1910. год. и 31. јануара 1912. године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Коста Костић, полициски писар прве класе среза неготинског, по старом закону;

Милорад Жеравичић, полициски писар прве класе среза косаничког; Аксентије Ристић, полициски писар прве класе среза пожешког; Ананије Стефановић, полициски писар прве класе среза студеничког; Мирослав Жупањевац, полициски писар друге класе среза темнићског, и Стеван Здравковић, полициски писар друге класе среза драгачевског, — разрешавају се од досадашње дужности у поменутим срезовима и стављају на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која им даје указ од 16. септембра 1908. године, 9. октобра 1912. год., 12. новембра 1909. год., 12. новембра 1909. год., 16. децембра 1910. год. и 17. октобра 1911. год. и оним, која су стекли постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Милутин Вељковић, полициски писар прве класе управе вароши Београда, и

Јосиф Стојановић, Велимир Савић, Добросав Брајовић, Драгиша Видаковић и Витор Д. Крстић, полициски писари друге класе управе вароши Београда, — разрешавају се од досадашње дужности у управи вароши Београда и стављају на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која им даје указ од 29. јуна 1910. год., 17. октобра 1911. год., 29. јуна 1910. год., 2. маја 1912. год., 2. маја 1912. год. и 10. јула 1912. године и оним, која су стекли постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Радомир Јојић, полициски писар друге класе среза гружанског, разрешава се

од досадашње дужности у поменутом срезу и ставља на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, које му даје указ од 27. јула 1911. године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, поставити:

за начелника четврте класе округа београдског Косту Ј. Туцаковића, секретара прве класе начелства округа подринског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за чланове прве класе Управе вароши Београда: Николу Ђ. Ванића, начелника прве класе среза трнавског, Љубомира Ј. Рајића, секретара прве класе управе вароши Београда, по старом закону, и Милана Ј. Анђелковића, комесара савске полиције у Београду у рангу начелника среског прве класе;

за комесара савске полиције у Београду у рангу начелника среског прве класе Др. Драгослава М. Ковановића, комесара железничке полиције у Ристовцу у рангу начелника среског друге класе;

за начелника прве класе среза колубарског, округа београдског, Божидара Ђурића, начелника исте класе среза млавског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Милана А. Бранковића, секретара исте класе начелства округа рудничког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза расинског Милана Ј. Павловића, начелника исте класе среза ужичког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза млавског Милутина Кокановића, писара прве класе среског суда среза мачванског;

за начелника треће класе среза арњаског Гаврила Адамовића, полицијског писара прве класе среза ресавског;

за начелника треће класе среза ужичког Душана Н. Милосављевића, полицијског писара друге класе среза параћинског;

за начелника треће класе среза моравског, округа пожаревачког, Милована Чолића, полицијског писара друге класе Управе вароши Београда;

за секретара прве класе начелства окр. рудничког Др. Душана Миловановића, начелника исте класе среза јасеничког, окр. крагујевачког, по службеној потреби, и

за секретара треће класе начелства округа пожаревачког Рељу Ђорђевића, начелника исте класе среза колубарског, округа београдског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара друге класе среза неготинског, Драгутина Стевановића, полицијског писара исте класе среза рачанског, по службеној потреби без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара треће класе управе вароши Београда Живојина Животића, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, по службеној потреби без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара треће класе среза темнићског Николу Кара-Петровића, полицијског писара исте класе среза рачанског, по службеној потреби без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара управе вароши Београда Војислава Новаковића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе среза студеничког Милана Божића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза колубарског, округа београдског, Велимира Ф. Младеновића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза ресавског Сретена Ђорђевића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда: Божидара Обрадовића, Љубомира Стојковића, Војислава Митровића и Живорада Вујића, апсолвиране правнике, и Драгутина Станковића, свршеног матуранта;

за полицијске писаре треће класе среза рачанског: Живка Лукића, апсолвираног правника, и Чедомира Тодоровића, пореског помоћника пореског одељења среза врачарског;

за полицијског писара треће класе среза колубарског, округа ваљевског, Димитрија Поповића, практиканта Министарства Унутрашњих Дела;

за полицијског писара треће класе среза косаничког Милоја Стојановића, практиканта првостепеног лесковачког суда;

за полицијског писара треће класе среза пожешког Милорада Величковића, практиканта среза јасеничког, округа смедеревског, и

за полицијског писара треће класе среза драгачевског Душана Ђ. Антоновића, практиканта првостепеног београдског трговачког суда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза гружанског Милана М. Николића, судског писара у оставци.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Михаилу Т. Банковићу, полицијском писару треће класе управе вароши Београда, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1912. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ПОЛИЦИЈСКА ТЕХНИКА

(свршетак)

После овога намеће се, сасвим природно, питање: шта је, и у чему се састоји Полицијска Техника?

Један од данашњих најодличнијих представника Полицијске Технике, *Д-р Едмон Локар*, шеф одељења за идентификацију у Лиону, дао је најбољи и најпотпунији одговор на ово питање у својој књизи о *Идентификовању Повратника*. (L' Identification des Récidivistes, Paris, 1909 год.). Тај његов одговор гласи:

„То је примена науке у полицији; то је скуп судско-медицинских испитивања пренет из лабораторијума у домену затварања, истраживања и личног описивања; то је преображај старих рутина у одређени експериментални систем; то је замена методе „њушкања“; то је Конан Дојл после Габорија; то су микроскопи, реактиви и метрички апарати који замењују разполике и доста ретке инспирације једнога Видока или једнога Клода; то је, најзад, практична примена научних знања у вођењу истрага. При свем овом то је само вештина; нема закона ни општих сталних правила, нити ма чега од онога што сачињава и дефинише једну науку; реч је о посебним случајевима који се третирају према принципима позајмљеним од Биологије. Полицијска Техника несумњиво је вештина, која од науке позајмљује и искоришћава потребна јој знања“.

Д-р Р. А. Рајс, професор Полицијске Технике на универзитету у Лозани, који је, после Бертилона, до данас највише урадио на пољу Судске Идентификације и Полицијске Технике, и кога *Д-р Локар* у предговору свога горепоменутог дела назива модерним Шерлоком Холмсом — који сваког часа пропалази понеку по-

вину у области Полицијске Технике — проширује, с разлогом, обим ове и на *практично познавање злочинаца и начина њиховог рада* — познавање које се, по њему, може стећи само стварним студирањем злочиначног света.

По професору *Ничефору*, који је први написао систематско и потпуно дело о Полицијској Техници,[1] под овом треба разумети *примену научних знања у кривичним истрагама у циљу утврђивања идентитета и одређивања удела појединих лица или предмета у вршењу кривичних дела.*

„Примена резултата модерних наука — вели Ничефоро — није се ограничила само на преображај појмова о криминалитету или о човеку злочинцу и казненим теоријама, већ је обухватила и све што се односи на кривичне истраге, трансформишући старе емпиричке методе у прави систем истраживања и научних знања. Кривичне истраге, услед овога, престају да живе ван научног света, већ се, у додиру са модерним наукама, из основа преображавају и постају праве техничке истраге“.

Према свему изложеном, Полицијска Техника може се укратко дефинисати као *примена теоријских, практичних и научних знања у вођењу истрага, познавању, истраживању и идентификовању злочинаца.*

Полицијску Технику треба двојити од Научне полиције, јер док је прва само једна вештина дотле друга има више научни карактер, и у тесној је вези са Криминалном Антропологијом, Психологијом и Биологијом. Прва има за главни циљ да пронађе извршиоце кривичних дела, док их друга изучава са гледишта криминално-антропологијског, и с тога је сва протвана идејама Ломброзове школе. Данашњи најодличнији представник Научне Полиције јесте *Д-р Салватор Отоленги*, професор римског универзитета. Он је и предаје на универзитету у Риму, поред Судске Медицине.

У пракси се још разликују Полицијска Техника у ужем и ширем смислу. Прва обухвата чисто техничке радње при констатовању кривичних дела, изналажењу и анализању трагова и идентификовању злочинаца, а друга скуп свију знања која су потребна за формирање полицијског техничара па, дакле, и Полицијску Технику у ужем смислу.

* * *

Програм наставе Полицијске Технике није још дефинитивно утврђен, нарочито у детаљима, али се сви данашњи полицијски техничари потпуно слажу кад је реч о главним тачкама, управ о основи овог програма. Сви они налазе да ова основа треба да обухвати:

1. *Све данашње системе идентификације* (антропометрија, дактилоскопија, живе слике, особени, тетовирани и професијонални знаци, колориметрија и т. д.).
2. *Полицијску Технику у ужем смислу;*
3. *Судску Фотографију;*
4. *Кривично Право с Поступком;*
5. *Судску Медицину*, и
6. *Практично познавање злочинаца* (одељак Криминалне Антропологије).

Овим основним знањима, у појединим земљама додају се још и многа друга из области административне полиције, Криминологије, Хемије, Физике и т. д.

Као најбољи и најпотпунији образац програма наставе Полицијске Технике за данас се може сматрати онај који се изводи на универзитету у Лозани.

Одсек за изучавање Полицијске Технике на овом универзитету установљен је званично 1906 год. на да је Д-р Рајс, као приватни доцент, још од 1902 год. држао на њему предавања из Полицијске Технике и Судске Фотографије.

Према закону од 1 септембра 1909 год. изучавање Полицијске Технике траје три год. и обухвата:

1. *Кривично Право с Поступком;*
2. *Анатомију с практичним вежбањима;*
3. *Судску Медицину;*
4. *Органску и Неорганску Хемију;*
5. *Токсикологију* (наука о отровима);
6. *Експерименталну Физику;*
7. *Судску Фотографију*, и
8. *Полицијску Технику у ужем смислу.*

Од свију побројаних предмета најважнија је Полицијска Техника у ужем смислу, која обухвата највећи, најзанимљивији и најпрактичнији део полицијско-техничких студија. У обим њеног теоријског и практичног изучавања и испитивања спада:

а) *Природна Историја злочинаца*: њихово регрутовање, њихов живот, њихове особине, навике и обичаји, начини њиховог рада, њихова оруђа, њихов језик (арго) и т. д.;

б) *Поделе и удружења злочинаца*: професијонални и случајни, специјалисање професијоналних злочинаца, интернационална удружења (банде), апаши, камора, црна рука и т. д.;

в) *Криминалитет*: теорије о злочинима, италијанска школа (критичка студија), криминалитет малолетника и његови узроци, ослабљење репресије и т. д.;

г) *Специјално обележје важнијих и чешћих кривичних дела*: убиства, крађе, преваре, утаје, фалсификати и т. д.;

д) *Идентификовање злочинаца и предмета кривичних дела*: фотографије обичне и судске, живе слике, колориметрија (боја очију), особени знаци, антропометрија, дактилоскопија и психичка идентификација по методи Отоленгијевој;

ђ) *Топографско и фотографско испитивање места извршеног злочина*: увиђај, скицирање плана, фотографисање (метрична фотографија), откривење и фиксирање видљивих и невидљивих трагова и отисака оруђа, ногу, прстију, крви и т. д.;

е) *Испитивање леша и утврђивање идентитета непознатих лешева;*

ж) *Испитивање и поређење сумњивих и лажних докумената, банкнота, печата и сва полицијско-судска вештачења у опште;*

з) *Методично вођење истрага*: прибирање података на месту злочина, лешу, предметима злочина, помоћу сведоџаба и личних обавештења; реконституисање сцене злочина; анализање прикупљених података и формирање хипотеза; испитивање окривљеног, и

и) *Организација криминалне полиције.*

* * *

Као што је већ познато, од наших истражних полицијских органа не тражи се никаква професијонална спрема, а до пре неколико година није се тражила ни најмања општа спрема. Са врло малим изузетком код нас се, нарочито у унутрашњости, истраге још воде шаблонски и без икакве методе, а о каквој примени модерне Полицијске Технике и да не говоримо. Не треба се, према овоме, ни мало чудити, што нам добра половина кривичних дела остаје непронађена. Имајући ово у виду, Антропометријско-Полицијско Одељење поднело је, још пре годину дана, Господину Министру Унутрашњих Дела, предлог ове садржине:

„Стварањем модерног полицијско-техничког лабораторијума приномогло би се у врло великој мери установљењу специјалних курсева за професијонално образовање истражних полицијских органа.

Као што је познато, већина наших полицијских органа врло је мало или скоро нимало упозната с методичним вођењем кривичних истрага, са откривањем, фиксирањем и искоришћавањем трагова на месту извршених кривичних дела, са правилним вршењем увиђаја, са идентификовањем злочинаца помоћу трагова и отисака, и у опште са свим оним што спада у област — Полицијске Технике — науке о истрагама. Све су ово, међутим, ствари без којих се једна добра истрага тешко може замислити, те с тога није никакво чудо што код нас добра половина кривичних дела остаје непронађена.

Са установљењем полицијско-техничког лабораторијума могли би се прирођивати повремени курсеви, на којима би се бољи полицијски чиновници, нарочито они који раде на кривицама, упознали и теоријски и практично са суштином Бертилонаже, Дактилоскопије, Полицијске Технике, Фотографије и Криминалне Антропологије.

Ако би било материјалне могућности на овим курсевима могли би се још предавати: Кривично Право с Поступком, Судска Медицина и Административно Право, те би, на овај начин, она постала права полицијска школа за стручно образовање полицијских чиновника.

За последње предмете могли би се ангажовати професори Универзитета.

Ако би Господин Министар у начелу усвојио овај предлог о специјалним курсевима, одељење би одмах израдило потребна правила о њиховом држању и детаљан програм њиховог рада“.

Сматрали смо за дужност да ово констатујемо.

Д. Ђ. Алимпић.

[1] La Police et l'Enquete Judiciaire scientifique, Paris, 1907.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

КО ЋЕ КО БОГ

— БОЖИЋНА КРИМИНАЛНА ПРИЧА —

I

Хајдук Цека

Хајдук!.

Тако узвикују грађани, кад се неко одметне од власти и ноћне, сам или у друштву, чинити казнима дела.

Хајдук!

Али то није прави израз, права реч, којом треба окарактерисати злочинца и разбојника. Хајдук је у новијој историји српског народа био: заштитник бедних и невољних; бранилац правде и правице; осветник новано проливене крви рају подјармљене. Хајдук је израз племенитог покретовања и самопрегорења. Он је био жижа слободе у данима, кад је сленн српски гуслар певао:

„Срби ради а Турчин се слади,

„Срби ради а Турчин одводи....

Да, такав је био хајдук у прошлости, а не подражава и одметник, који ма буџије гађа и пролива невину крв свога рођене браће.

Надамо се, да ће се у нашем новом привичном закону ова реч заменити згоднијом, као се неби и даље гробови Хајдук Вељка, Старине Новака и других српских јунака и витезова потресли и проклињали нас, потомке своје, што их изједначујемо са разбојницима, злочинцима и убицама.....

— — — — — — — — — — — —

Пре свега двадесет година, у варошн В. није се ни о чем другом говорило до о хајдуку Цеки.

Једне вечери на изласку године 188..., у кафани код „Лава“ било је пуно света. Снег пада у густим пramеновима. Прозорчићи жупо пramичу и хатају својим кућама.

За једним столом бљују топло вино, седе неколико мештана и живо воде разговор о времену и — о њему, „хајдуку“ Цеки.

— Право вели наш: „Иде Божић на беломе коњу“, — вели опанчар Стева на доње мале.

— Море, иде Божић, али ни седи ни хајдук Цека! И он иде! Само, не знам, на каквом ће нам коњу доћи?

— На црвеном, напали се Миња бостанција.

— И јес' прави човек, прехвати Веса абаџија. Чуда се о њему причају! Ко ће све то и поверати? Вели, да је он главном потковао ону бабу.....

— То се тако прича, Митре, прекиде га Јанко пиљар, а најпосле, но му ваш, може и бити, али да је он Мару Стевка малаџија заковао за греду од штоса и то с мртвачким експерима, то је сушта истина. Ух, да грлног заковца по богу брате!..

— Вели и то, прахвати Стева опанчар, да је усијаним вергама пекао Јову Мартића из Б.... тражећи паре...

— Хеј, људи, оставите се тога посла, вишу Марко гричар. На пурјака вика а лисица месо једе. Може бити, да то раде неке добуже, па сте тражју на његов рачун и товаре њему на леђа! Чим се обије какво човекоље или нестане каква пилеп из авлије, одмах узаре у дреку: То је учинио хајдук Цека и нико други! Знам ја то....

А тако ће без сумње и бити. „Хајдук“ Цека није био, као други, без срца и душе. Имао је он добро срце и нежну душу, али је по несрећи његовој, морало тако бити.

Био је то шеснаест младић. Тек је стигао да се регрутује за војску. У селу Н.. заволео је младу и лепу девојку Ружицу, кћерку председника општине Илије Војновића.

И она је њега волела.

Али Илија, који је иначе био врло човек, није било у вољи што се његова јединица заглеђала у човека нога, по његову мишљењу „није имао пас за шта да га ухвати“.

Ово, истина, Цека је био пуни сиромах али вредан и предузимљив. Није се стидео да ради сваки частан посао, па ма то био и најтежи, само ако је могао што природити за себе и своју стару мајку, коју је волео исто тако као што је волео и Ружу. Њих две биле су конча поја га је везивала за кућу и село. Да није њих, он би давно отишао у свет да спечали коју прилицу, нико би онда могао знаћи пред Илију и рећи му: Ево, њихов пиште сирема! Сад могу живети ви' и други људи!..

Али за љубав старе мајке и своје Руже, морао је остати у селу и подносити оне презрене погледе својих имућнијих другова.

На крај, све би то могао поднети, али му је најтеже падало што му Илија мајке и вике на њега. Није један пут чуо његов пискав глас:

— Шта ће он да рита? Што се мајке око моје кћери? Показаћу ваљ ја њему, да ће ме запамтити. Боље је да је и немам, но да је дам оном бошџану!..

Тако је често бесној Илија и на улици, и у судници и на Сабору. Цека ћути то и — ћути. Жао му је Руже до срца, а жао му је и боље га до постиђу, што га њен отац тако грди и срамоти. Па иначе љубав је угушила срџбу и гнев. За љубав њених очију гарове Руже, опраштао је илаховитом оцу све увреде, које му је у срџби својој наносио.

II

Кобни састанак

Судница општине Н. била је на једној рđавој на средини села. Ту је било и игралиште сеоске младежи. Ђешу суднице подизаху се огромни орасн и јавше, које у летњим вечерима просипаху свој мирис по мирисне селу.

На томе месту, у присеђну липа, шапковао је Цека са својом лепом Ружом.

Једне вечери седели су њих двоје на своме омиљеном месту и спевали о својој срећи.

У то време била је нека гозба у кући председниковој, — а кућа је његова на домаку судинце, удаљена од ње за 15—20 метара.

Из куће допираху гласови веселих гостију.

— Морам кући, прошапта Ружа.

— Остани још мало, само мало....

На кући се полако отворише врата, Ружа престрављена отрже се из Цекиног загрљаја и пође кући.

— Остани очују ти.. задржаваше је Цека.

— Морам!, Због ом!..

Код отворених врата чу се пригушен, пискав глас:

— Нећеш више! Кобан је овај твој састанак! Причекај мало!..

И врата се затворише. То беше Илија.

— — — — — — — — — — — —

Осванио је 8. новембар — Св Аранђеа. У селу Н. много свечара. Још рано у зору хитали су свећари у цркву да прелију жито и пресеку славски колач.

И Цека је славио Св. Аранђела. И он је хитао у цркву да се помоли Богу, да прелије жито и пресече славски колач, што га је мајка његова тако лепо неучила.

Цека се радовао као мало дете што ће овај празник прославити као — домаћин. То је пра слава, коју он као домаћин са својом мајком прославља, јер, хране је био жив његов отац пок. Живан, па је сад он приватно очеву славску свећу..

Враћајући се из цркве, срете бирова Спасоја, који, блед и препашен, хиташе среској начелствије у В..

— Шта је Спасо? упита га Цека.

— Зло! Нођас обили неки зликонци општинску касу и одвели поресних пара 600 динара и неповедо комада облигација општинских дужника...

И Спасоје отрча даље..

Цека прошапта:

— Неваљали људи, на и он проте својој кући.

Ово подне дође срески писар и одноће потрагу по овој крађи.

Резултат те пратке потраге био је: да је краљевац морао добро знати положај судинце, јер је зид пробио на оном месту, близу пећи, на коме је био понајтањи. Пре неколико година ту је био један прозор заиздан.

Писар је пажљиво и врло смотрено трагао.

— Сумњам ли на кога? упита најзад председника Илију.

— Како да кажем, на и сумњам. Ноћас сам видео Цеку пред судницом...

— Е,? А шта је радио?

— Седео је испод липа..

— Где, где! А од куд ти у то доба напољу!

— Имао сам госте из табине, па сам изашао напоље да видим, да не дозаи но од комшија, јер је у томе времену нас заглађо..

— Јесн ли га што питао?

— Питам! Мислио сам да очекује кога...

— Или моју пасмеша се писар.

Илија поцрвене до ушију. Бојао се, да писар није од некуда дознао, да се Цека састаје с његовом кћерком.

После дугог трагања утврдило се: да је заиста Цека те ноћи, у очи извршене крађе, био пред судницом. То је и он сам признао.

— Канда си носта имао близу судније, у то доба ноћи?

— Никаква, тек онако...

— Да није који цури заказао састанак?

Илија претрнуо од страха а Цека оборио главу и ћутао.

— Говори!

— Нисам...

Илија дахну душом.

Несрећни Цека, закопањући своју Ружу, упропастио је себе.

Истрагом је нађено: да је он извршилац оногa дела, јер поред осталих основа, нађене су прилично претреса у ћубришту близу његове куће попрћене облигације дужника општине Н. и 500 динара у сребру. То је Цеку сломило. Није могао појмити: од куда ове хартије и новац у ћубришту дворишта његовог? Ко их је могао тамо одњети и оставити?. Као он то није знао? Да их, по чем, ко год није раније тамо прикрио?

Све то није могао ни чим објаснити, пити последњу дату позадање доказе своје невиности.

Био је сломљен, убијен.

— Кобан је био састанак мој с Русом те ноћи, уздаху и — суза му се једна сњотрала низ лице.

III

Уздање у Бога

Цека је био у притвору код среске власти среза В...

Дуго га је болело што је морао, ни крив ни дужан, остављати славски колач и славску вошчаницу; болело га је, што је остављао своју стару мајку и Ружу, на је идало дуго.. дуго..

То му је мало срцу олакшало. Поче размишљати:

— Ко ми је могао ту пакост учинити? Бог ми је сведок да сам невин! Да нажем власти: Идао сам те ноћи састанак с Руном пред општинском судницом, убићу њену довојачку част, њену будућност!., Нећу, ма морао робовати! Шта! Робовати? За што? Шта сам ја коме учинио? Ни то нећу! Боље је да умрем, но да носим робијашке окове!

Ућутао је, јер му је ир сило ударила у главу.

На једаред мах рикну као рањена звер:

— Ха! Сад знам! То је учинио он. Илија, да не ободи, упропасти, убије! Јес', он и нико други! Али, за то ћу му се осветити! Неће бити онако, како ти хоћеш газда Илија! Цека неће носити робијашке окове, неће... неће...

Те ноћи Цека је разбио вид на ансани, и побегао горе — у хајдуке...

— — — — — — — — — — — — — — — —

У околини се беше прочуо Цека као хајдучки и разбојнин.

Као што смо видели у почетку ове приче, трајући су приписивали њему све оно, што се дешавало на другу, но појатама, подгрупима и т. д.

Али је све то било претерано. Цека је побегао из затвора да не робује и да се Илија освети...

Он је одиста гајио освету у своме срцу. Чак је и слика Ружина потисла из његове душе оне дивне часове, кад је у његовој души светлим, чистим небом, уминосани, под светлим, чистим небом, уминосани, под небројеним пољупцима. Јес, и ту ваш у небројеним пољупцима. Јес, и ту ваш у небројеним пољупцима. Јес, и ту ваш у небројеним пољ

сам га можно, и повери је Фдерију, полицијском комесару на варошког кварта. Прва податак, на који ниссам ни рачунао утврди моју исправност. Тај податак било је писмо Бертелеа винару Леблану, које је био оглашен за некрива. Испитујем га онде да се види шта је изнешено противу мене, а те стварн нису престајале за све време док сам био у полицији и док нисам престао припадати њој. Писме је верно, чак и са истом орторгарфијом преписано.

„Господину, господину Леблану винару на напаји Борбе, улица Шопинет, код Крста, до Париза.

„Господине, пишем вам ово писмо да чујем за наше здравље и у исто време да вас известим да смо ми на надраначку осуду, ви знате како је једно моје стање, зато ви јављам ако не заборавите јаву проказати за полугу коју сте ви набавили и која је најсна код вас, што смо ми као што знате на суду пребачали због чега је један полицајски шеф, и ако је новац, био упучен у ово доло и које је требао да буде жртва. Ви знате обећање које сте нам дали уважној соби да вас на суду браниме; зато ако ме напустите ја ћеђу гледати на ваша обећања. Сетите се да правда не губи своје право и да ће ја моја да вас пазедем на . .

„Нема шта да се бојите ово је тајно. Бертеле".

Као и увек, ово писмо, које је требало да прође испоказано, паде у руке апсанџији, који га одмах достави Управи, а кад Леблан није могао ни одговорити ни доћи у помоћ Бертелеу, овај изађе стрњење и да би извршио своју претњу написа ми на затвора ово писмо:

„29. септембра 1823.

„Господине,

„После претреса у суду и пресуде која је донета на основу исказа Пејоа, који је на суду изјавио да сте му дали један таљир од три динара да купи оруђе којим су разбијена врата г. Лабата-а, ја, Бертеле, хоћу пред вама да кажем истину и да доказем вашу, невиност; ја тврдим 1. да знам где је купљена полугa. 2. да ја које је куће изнета и 3. ниме онога ко ју је набавио. Бертеле".

Кад је г. Фдерије испитао Бертелеа, он је изјавио, да је полугa коштала 45 суа; да је купљена у предграђу Тампла код неког старинара; и да је Леблан пошто му је казано чему ће полугa служити дао новац на њу. *„Пошто сно кумим, настави Бертеле, Леблан који мало застаде, рече ми: ако те ко пита шта ће ти полугa рећи да си каменорезац и да ти треба за тај посао; а ако ти потраже исправе јавни ме, ја ћу казати да си мој шегрт.* Кад сам се спратио са полугом у руци он је ваиска да му је дам, да мете под капут бојећи се да ме не сретну позицијски агенти. Затим ме је Леблан одвео својој кући и чим смо стигли одмах је сишао у подрум те оставио полугу. Пошшем се на први спрат и ту нађем Јеффбра коме кажем да сам пушио полугу. Исте вечери, пошто смо пили до десет сати, Јеффбир, Пејоа и ја, одосмо у предграђе Тампла, у једну малу улицу, не знам како се зове. Док смо ја и Јеффбир чували стражу Пејоа направи једном бургијом традесет и три руде на „ролстиш" једне продавнице рубља. Нож којим је Пејоа секао између руда слома се и не могући ништа учинити ми се повукосмо. Дошли смо затим на пијацу Сен-Естеви, где Пејоа полугом, о којој је реч, проба да обије врата једне банкалиџе. Него изнутра вичну и ми побегосмо; било је тад два и по сата ноћу. Одмо сва тројица ја хотел „Ентлеска", где Пејоа остани код гвадарџије један нишобран, који је носио собом.

„Пре но што ћемо ту ући Пејоа је био оставио код једне продавачице кафе на улици, до Пале Роајал, полугу, коју је био завио у једну торбу. Ја хотела „Ентлеска" изашли смо око пет сати ноћу и Пејоа уле од продавачице полугу, коју јој је био дао на чување. Треба да напем да ова жена није знала шта је чувала. Пејоа оде Леблану своме гаади, и однесе њеспиру собом. Јеффбир и ја писмо се раздвајали више и пратисмо се Леблану у пет сати у вече и ту смо остали до десет. Леблан ми даде један фосфорни упаљивач и парче свеће да ми се пађу ако затреба. На овоме упаљивачу ја сам ножем написао слово Л. који се почиње име Лебланово. Пејоа, Јеффбир и ја изнајсмо заједно. Пејоа је био понео полугу и пребаци је преко варошког зида и ми је после узесмо. Он заста на путу сратив у неку кућу, а Јеффбир и ја одосмо да извршимо крађу код Лабата-а, за коју смо се раније договорили. По извршеној крађи Јеффбир је носио полугу и један део покрадених ствари.

„Леблан, који је био изведен пред суд са нама, предобно ме је да га не теретим и да не противречим Пејоа-у, који је имао казати: да му је г. Видок дао три динара да купи полугу. Леблан ми је обећавао дати извесну суму новаца ако хтедием и ја то да потврдим; ја сам био пристао борећи се да ако кажем истину не буде за мене горе?. (Саслушање од 3. октобра 1823.).

Кад је после Јеффбир испитан, он је, не знајући шта је рекао Бертеле, потврдио изјаву онога у колико се она односи на Леблана. „Имам казао, рекао је он; да је Леблан дао Бертеле-у паре за полугу, зато, што ио је Пејоа можно да кажем да ју је он купио". Ухваћен у крађи Пејоа није хтео да интерети Леблана који га је ненагао, а могао му је то и даље да чини.

(НАСТАВИЋИ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Р. Н. Б. да општа општине влашовске, упутио нам је ово питање:

„По § 28 кривичног судског поступка одбор ове општине има да набере осам грађана као присутне при испољењу кажњених дела у 1913 години. Како исто одбор има да набере и 26 грађана за пороте које ове општине за 1913 годину и тај набор већ је и направљен, али одлуком, коју су потписали само осам одборника. Међутим, ова општина има осамнаест одборника, од којих су десет у рату, те не могу присуствовати одборским седницама.

Како је према члану 83 закона о општинама за пуноважну одборску одлуку потребно да у седници буде половина и један више од укупног броја одборника, то се моли уредништво за објашњење, шта треба да ради суд у овој прилици?"

На ово питање одговарамо:

У закону о општинама доиста нигде није предвиђено, како ће се поступити у овоме случају о коме је реч. Али, како се опет с друге стране ништа не може узети, да због тога мора бити обустављен сваки рад општинског одбора, то се у овоме случају по сили околности мора прибећи аналогији. Закон у трећем ставу члана 83 већ предвиђа могућност пуноважних одборских одлука и кад на седници не буде било половина и један више одборника. То је случај кад се прва седница не одржи зато, што није дошао довољан број одборника, те се на другој седници може донети пуноважна одлука са оноликим бројем одборника, колико дође. Кад се таква могућност признаје законом са једног тако слабог разлога у мирно доба, онда нема сумње, да је тим пре могућно доносити пуноважне одборске одлуке у доба рата са оноликим бројем одборника, колико их има.

С тога сматрамо, да општ. суд може донети пуноважне одлуке са бројем одборника, који има, али у свакој одлуци нека нарочито помене разлог, због кога се доноси одлука према ставу трећем члана 83 закона о општинама.

М. К. свештеник горњански, упутио нам је ово питање:

„Ја сам свештеник у парохији, у којој живе сами Власи. Они сви славе, али никада, и поред толиких владичанских посланица, не доносе у цркву колач ради сечења. У очи славе, дак, долазе редовно, те узимају осveћену водицу. Како су куће раштркане ја не могу, да идем по домовима ради сечења колача, али нијак за то сматрам, да имам права на своју награду од 1. динара на име свечарског. Ту награду парохијани редовно и плаћају, али ми је општина писано не плаћа, или ми даје поништо, трошећи и за себе извесан део. Своје неваљалство општина прави да тиме, што ми одриче свако право на ову награду, позивајући се на то, што ја не вршим резање колача.

Како ја не вршим сечење колача због кривице не своје, већ самих парохијана, то мислим да по закону имам права на свечарску награду, у толико више, што сваком свечару дајем осveћену водицу у очи славе. За то молим уредништво, да ми да своје мишљење по овој ствари".

На ово питање одговарамо:

По чл. 8. закона о уређењу свештеничког стања свештеници поред осталог имају права и на ове награде:

По тач. 5. „за свечарско с водицом код куће, сечењем колача и прокадом кољива у цркви — 1. дин.

И тач. 5 и 6 предвиђају водицу и водосвећење *код куће*, а сечење колача у *цркви*. Да се има право на награде предвиђене у оним тачкама, морају се у истини и обављати тамо побројани послови. Питач по сопственом признању не врши ни један од она два посла, предвиђена у тач. 5. и за то ми сматрамо, да он доиста нема права на свечарску награду. Ако он није дужан ићи по кућама за сечење колача, он је по закону дужан, да свечарима у очи славе бар свети водицу по кућама, а не да из своје куће издаје освећену водицу.

Кад он не врши ни један од она два посла, онда он нема права на свечарску награду.

М. Ж., председник општ. јабланичке упутио нам је ово питање:

„Рачун касе ове општине о приходу и расходу за 1908 годину разрешен је и рачунополагач добио разрешницу Главне Контроле. Рачунополагач је у свом рачуну показао издатак на канцеларисне потребе у 145·10 дин. по двема квитама, које су му издате од стране општинског деловође и овај издатак је правилно расходован по књигама. Међутим, ту исту суму од 145·10 дин. за 1908 годину потражује и трговина, од које је материјал набављен, што значи, да општински деловођа изузети новац из општинске касе није дао ономе чији је, већ је задржао себи, а општина и даље остала на дугу.

Моли се уредништво за објашњење: Како се може сматрати пом. издатак из касе, кад општински деловођа по закону о општинама није могао бити диферант за општину, нити има своју трговину, а пријем из касе учинио је на штету трговине, која је стварно издала материјал, и шта треба општина да предузме, те да трговини исплати овај дуг?"

На ово питање одговарамо:

У овоме случају могло се десити ово двоје: или је трговина послала материјал *самој општини*, на њу и задужила по својим књигама, или је материјал послала непосредно општ. деловођи по његовом личном захтеву. У првом случају општина је сада у обвези за тај дуг трговини и дужна је трговини одмах исплатити дуг, а рачунополагач и деловођа кривично су одговорни због злоупотребе учињене у незаконитом издавању и пријему пом. суме. Од те одговорности ништа их не склања та чињеница, што је Главна Контрола већ разрешила рачун за 1908 годину, јер кривице по таким рачунима не застаревају за 10 година према закону о уређењу Главне Контроле. У другом случају, пак, ако је трговина слала материјал непосредно општинском деловођи, па га он диферовао општини, а он је то могао по закону о општинама, јер му то закон изричне не забрањује, онда општина ништа не може дуговати трговини, већ према њој стоји у грађанској обвези за пом. суму деловођа.

На прво питање овог истог лица одговорили смо у 47. броју, а на треће питање у 46. броју Полицијског Гласника за ову годину поводом питања суда општине обреновачке.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За пријем нових дужника општинских, према извршеној подели општина, надлежан је општински одбор (чл. 86. зак. о општ.).

Збор општине М., донео је 1 јула 1912. год. одлуку:

1. да се општинско потраживање у суми од 153,64 дин. колико општини дугује извесно лице расходује као пропало, и

2. да се за нове дужнике по извршеној новој подели са општином Д. приме извесна лица за суму од 95.79 динара.

Ову своју одлуку општина је послала Државном Савету на одобрење.

Државни Савет нашао је, да је према пропису тач. 3. и 7. чл. 33. закона о општинама надлежан за оцену ове зборске одлуке у колико се она односи на расходовање пропалог општинског потраживања, а у колико се односи на пријем нових дужника, да није надлежан, као што зато није био надлежан ни збор, већ одбор општински према чл. 86. тач. 21. закона о општинама. С тога је решио: да се зборска одлука, у колико се односи на расходовање пропалог општинског потраживања, одобри, а у колико се односи на пријем нових дужника да није надлежан да улази у њену оцену.

Одлука од 20 новембра 1912. године Бр. 7676.

Један случај неумесне примене чл. 146. закона о општинама.

Општина Б. према одлуци свога одбора а у смислу закона о мерини приступила је подизању једне зграде за смештај ваге.

Среска надзорна власт нашавши да се ова зграда подиже на државном земљишту наредбом својом од 21 јуна т. г. Бр. 12417 забранила је општини подизање ове зграде за смештај кантара.

Пуномоћник општински изјавио је Државном Савету жалбу противу ове наредбе налазећи да она не одговара закону:

1. што се наредбом полицијске власти не може слабија страна упућивати на грађанску парницу већ решењем;

2. са формалне стране зато, што је наредба основана на чл. 146. закона о општинама.

Државни Савет нашао је да поменута наредба надзорне власти не одговара закону, јер пропис чл. 146. закона о општинама, на коме је наредба заснована, не даје право надзорној власти за издавање наредбе овакве садржине као што је овде случај, већ се односи искључиво на право државне надзорне власти *да опомиње и упућује општинску власт* на тачно и законским прописима саобразно вршење послова, и на издавање потребних упустава у границама закона.

Са тих разлога Државни Савет је донео одлуку да се наредба надзорне власти поништи.

Одлука од 28 новембра 1912 г. Бр. 5502.

Случај из става II чл. 89. закона о општинама.

Начелник среза В., као надзорна власт, решењем својим од 29 маја 1912 Бр. 732, задржао је од извршења одлуку одбора општине Л. о разрешењу од дужности кмета исте општине Т. С. Ово је учинио с тога што је одлука одбора општинског противна чл. 89. става II закона о општинама, по коме ако су у сродству има да одступи млађи кмет. Према томе општински је одбор погрешно одлучио да се кмет Т. С. разреши од дужности кад је он старији по годинама од Б. Ж. са којим је у сродству.

Противу овога решења одбор општински изјавио је жалбу Државном Савету наводећи да је Т. С. разрешен од дужности с тога:

1. Што је изабрат после Б. Ж. а с њим је у духовном сродству;

2. што налази да пропис чл. 89. зак. о општинама важи за редовне изборе у ком случају има да се разреши млађи;

3. што је раније изабрани кмет Б. већ ушао у рачунске одговорности као благајник села Б.; и

4. Што је Т. С. био познат законски пропис да по сродству духовном постојећем између њега и Б. не могу оба бити кметови па се ипак кандидовао за кмета.

Државни Савет нашао је да је решење надзорне власти на закону основано па је на основу чл. 170 зак. о општ. донео одлуку, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 28 новембра 1912 г. Бр. 5476.

Један случај из чл. 71. у вези са чл. 105. закона о општинама.

Б. П. председник, и П. Б. кмет општине К. имали су по пресуди Главне Контроле од 26 јануара 1912 г. и 3 маја исте године да накнаде општинској каси извесне суме. Надзорна власт, сматрајући да су они општински дужници, тражила је од општинског одбора да их од дужности разреши, што је одбор и учинио одлуком својом од 10 маја 1912 Бр. 787.

Ову одлуку одобрио је и начелник среза В. одлуком својом од 20 јуна т. г. Бр. 11299, а на основу чл. чл. 85. и 170. закона о општинама.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је да решење среског начелника не одговара закону с тога, што се из аката не види да су жалитељи претходно позвани да плате општини осуду на коју су осуђени пресудом Главне Контроле, а то је требало учинити на тек ако они не би на позив власти ову осуду платили онда би могло настати питање: да ли се према њима у овом случају по пресуди Главне Контроле због накнаде ште-

те, појављују случај из чл. 71. у вези са чл. 105. закона о општинама или не.

Са тих разлога Државни Савет је поништио решење надлорне власти.

Одлука од 28 новембра 1912 г. Бр. 5477.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У последње време Београдској полицији доста је пошла задаћа једно лице, које је бацало око на неколико оближњих трговаца — бакала — и покупо им добар „муштерија.“ А ево како је ово куповало бакалску робу, коју не само да није плаћало, већ је и до готових пара долазило.

Одприлике пре месец дана пријави се кварту Варошком један оближњи бакалин са жалбом, како је у његову радњу дошао неко лице, лепо обучено и по изгледу доста интелигентан момак, који је на рукавцу имао знак болничара Црвеног Крста. Одмах је почео наређивати које и колико робе да се измери а уз то, да се одвоји оно 15 динара марака, рекавши, да те марке потребују рамењицима, који леже у болници где је он комесар. Кад је његов захтев био испуњен, потражио је од сопственика радње једног момка, који ће све те ствари поћести за њим заједно са рачуном узете робе. Тако и би.

Међутим, кад су дошли у колиби једне оближње болнице, оно лице уze из шестотних руку марке и рачун наредивши му, да стоји поред у економат а по том да се врати на исто место и прими паре.

Кад је дечко у економату извештен да никаква роба није била за ту болницу наручена, врати се да наручиоца потражи, али нигде више нигде није било, нити га је у болници ико познавао.

Кад се момак кратко у дућан, газда је видео колико је сати, па је потрчао у кварт, али се, због недовољног описа, наравно није могао одмах пронаћи.

7 ов. мес. дошао је у Управу гр. Београда, један оближњи бакалин са жалбом, како је на њи чиновником, ушао у његову канцеларију и угледавши Управни штабљак на прилаз табак хартије, полумио је на њему текст дозволе за може спуштати прилоге за једно патриотско друштво. Ухваћен у томе, каквом је полицајцима. Кад је видео, да то више не може радити у Београду, прешао је у Срем и тамо продужио спуштати прилоге за своје школовање и лечење, представљајући се као сиромашан студент. Знајући имена и чланове породица виђенијих личности у Београду, лако је обмањивао Србе Пречане, тако, да су га примали у кућу, задржавали на ручкове, па је ен чак и вероо са једном девојком из боље тамошње породице.

На његовог би се знања могло наћи још много сличних омашних превара, али мислимо да је довољно и овољено, да се види шо је и какав је овај човек.

Милан Јевтић је рођен 13. нов. 1888. год. у Ваљеву. Неиад је био трговачки помоћник, а и сада се по потреби тако представља.

Изнесеним његову сликуумољавамо све полицијске власти за извештај: да ли је у њихозом подручју извршио какво крив. дело и и сазнају ономе ко је некуено његову „вештину“ ће се ради Управи гр. Београда, усмено или писмено, јер се он налази у њеном притвору.

17-XII-912. г.
Београд. Р. П. Тодоровић.

ПОТЕРЕ

Милан Благојевић, питомац, из Лончника, украо је 12 овог меца једну кобилу лакше дораташто, по чеју цветности, у десну плећну скалку, и са покрађом побегао. Украдена побила својина је Стаменова Момировића, из Свилајнца.

Дежурна Начелника Среза Пожерског Бр. 14682.

Драгомир Ристановић, бив. ђак из Колишовца, среза и округа ужичког, одговара за крађу. Личне ствари није јављен.

Акт Начелства Округа Чачанског Бр. 11749.

15 тек. меца, око 5 часова по подне, непознати крадљивац украо је Пеиљу Драгутиновићу, шиваћетеру, из Београда, потес са 240 дин. у новчаницама од по 10 дин. и ошив картама: уговор између њега и Београдског Друштва о годишњој реекацији; четири позуке: једна од 51·50 дин. на Бајовића у М. Црнуће, једна од 40 дин. на Миленка Ристића у Болевац, једна од 115·15 дин. на Светозара Милошевића у Малеиовац и једна од 52 дин. на Јосифа Ружића у Варварин; војничка исправа и уверење и годишња карта Српског Бродарског Друштва, све на име поиралеиог.

Акт Управе града Београда Бр. 43368.

КО ЈЕ ОВО?

Крајем прошлог месеца дошло је ово лице, чију слику износимо, у Земун, где није умело рећи ни како му је име, ни одакле је..

После извесног времена то је лице умрло у земунској болници.

На како земунска полиција, тврди, да је то лице из Београда, то се њиоси његова фотографија ради утврђења идентичности.

Ако би по што знао о овом лицу моли се да извести Антропом. Полиц. Одељење или Управу града Београда о позиву на акт Бр. 43332.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.